Yai Wɨn Kɨbiya

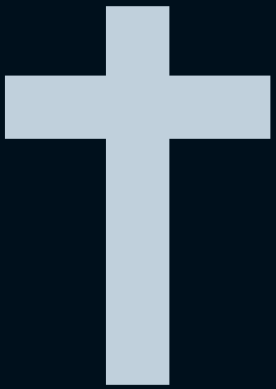

The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New Guinea

Yai Wɨn Kɨbiya
The New Testament in the Sepik Iwam Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Sepik Iwam long Niugini

copyright © 1989 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Sepik Iwam (Iwam, Sepik)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-10-23

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023
5350dc83-93b2-5000-9c98-dcdb728ba84f

Contents

Matyu 1
Mak 111
Luk 178
Jon 289
Aposel 380
Rom 486
1 Korin 540
2 Korin 597
Galesia 639
Efesas 662
Filipai 682
Kolosi 696
1 Tesalonaika 711
2 Tesalonaika 721
1 Timoti 727
2 Timoti 740
Taitas 750
Filimon 757
Hibru 761
Jems 807
1 Pita 822
2 Pita 838
1 Jon 847
2 Jon 861
3 Jon 863
Jut 866
Revelesen 871

MATYU

Matyu siya wɨnkika ta yokwowa. Matyu siya Jisɨs siir mɨi kɨgna mɨriiyan inkam nwɨr ɨeya mɨ siir inɨg whɨrɨn Livaikɨn. Ta Yokwowa Matyu siya wɨnkika Jisɨs siir nomiiyauɨm Juda iikamɨm sɨmiiram. Mɨ sɨma sɨma ɨna boɨnɨm Jisɨs siya pɨ hɨniin inkamkɨn mɨ sɨma siir kɨgwɨnɨm mɨ ɨna boɨnɨm krɨma wakaenanaeiyɨn Jisɨsɨn tɨ siya nɨmbiniyɨn Matyu siya wɨnkɨm niwii whɨekakɨm Jisɨs siya boɨnmɨmauuwɨm sɨmiir. Ɨriig.

Tɨriigɨnɨm yɨm Jisɨs Krais siir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir inɨg ɨma
(Lk 3:23-28)

1 Tɨ kara wɨnkiyɨm yɨm Jisɨs siir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir inɨg ɨma. Jisɨs siya yɨo inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn Devid siir isidgɨn mɨ yɨo Devidɨn Ebrahamni isidɨn siirgɨn.
2 Ebraham yɨo Aisakni adgɨn mɨ Aisakɨn yɨo Jekopni adgɨn mɨ Jekopɨn yɨo Judani adgɨn mɨ siir nomousɨsɨm ɨkɨm, yɨo sɨmiir yao adgɨn.
3 Judaɨn yɨo Peres Sira sowiir adgɨn. Mɨ sowiir yopiiya Temaka. Mɨ Peresɨn yɨo Hesroni adgɨn. Mɨ Hesronɨn yɨo Ramni adgɨn.
4 Mɨ Ramɨn yɨo Aminadapni adgɨn mɨ Aminadapɨn yɨo Nasoni adgɨn mɨ Nasonɨn yɨo Salmoni adgɨn.
5 Mɨ Salmonɨn yɨo Boasni adgɨn mɨ Boas siir apua Rehapka. Mɨ Boasɨn yɨo Obetni adgɨn mɨ siir apua Rutga mɨ Obetɨn yɨo Jesini adgɨn.
6 Mɨ Jesiyɨn inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn Devid siir adgɨn mɨ Devidɨn yɨo Solomoni adgɨn mɨ siir apua bɨiya Yuraiani wig nikɨ oka.
7 Mɨ Solomonɨn yɨo Riaboamni adgɨn mɨ Riaboamɨn yɨo Abaisani adgɨn. Mɨ Abaisaɨn yɨo Esani adgɨn.
8 Mɨ Esanɨn yɨo Jehosapetni adgɨn mɨ Jehosapetɨn yɨo Joramni adgɨn. Mɨ Joramɨn yɨo Asaiani adgɨn.
9 Mɨ Asaiaɨn yɨo Jotamni adgɨn mɨ Jotamɨn yɨo Ehasni adgɨn. Mɨ Ehasɨn yɨo Hesekaiani adgɨn.
10 Mɨ Hesekaiaɨn yɨo Manasani adgɨn mɨ Manasaɨn yɨo Emosni adgɨn. Mɨ Emosɨn yɨo Josaiani adgɨn.
11 Mɨ Josaiaɨn yɨo Jekonaia mɨ siir nomou yaowae ɨkɨm sɨmiir adgɨn. Mɨ taka ɨiya saeya Isrel sɨmiir sauan omomɨn sɨma nɨkɨunama om komii Babilon siir nu ɨiir nɨnɨ prɨimɨriinakiya whɨsarii mɨi.
12 Mɨ ɨiya sɨma om komii Babilon siir nu ɨiirar nɨkɨ prɨimɨriiyɨm whɨsarii mɨi mɨ Jekonaia siya Sialtiel siir ad nwokɨn. Mɨ Sialtiel yɨo Serababelni adgɨn.

13 Mɨ Serababelɨn yɨo Abiatni adgɨn mɨ Abiatɨn yɨo Elaiakim
siir adgɨn. Mɨ Elaiakimɨn yɨo Esoni adgɨn.
14 Mɨ Esoɨn yɨo Sedokni adgɨn mɨ Sedokɨn yɨo Ekimni adgɨn.
Mɨ Ekimɨn yɨo Elaiatni adgɨn.
15 Mɨ Elaiatɨn yɨo Eliesani adgɨn mɨ Eliesanɨn yɨo Matani
adgɨn. Mɨ Matanɨn yɨo Jekopni adgɨn.
16 Mɨ Jekopɨn yɨo Josepni adgɨn mɨ Josepɨn yɨo Mariani
kamkɨn. Mɨ Jisɨs siirɨn Maria saeya naokainakɨn. Sɨma siirɨn
ha dapikɨm Krais, inkam Adi Komii siya nɨkropkiyɨn.
17 Mɨ yɨnɨeyɨm Ebraham siir hɨrankɨn nɨtyokiyokɨiyɨm De-
vid siir nakiyanguniyɨm isidɨm ɨuur whiigɨm mɨ Devid siir
hɨrankɨn nɨtyokiyokɨiyɨm yɨnɨeyɨm ɨni ɨiya sɨma om komii
Babilon siir nu ɨiir mɨriiya whɨsarii mɨi ɨni saiirar yadɨgniya,
yɨm ɨriipɨ hɨriinan ɨuur whiigɨm. Mɨ ɨiya sɨma whɨsarii
mɨi prɨimɨriiya om komii Babilon sɨmiir nu ɨiir mɨ ha
nɨtiyokiyokɨiyɨm mɨ ɨni Krais siya nɨmbiyama ɨiya saiirar
yakiyanguniyɨm inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn mɨ yɨm
ɨriipɨ hɨriinan isidɨm ɨuur whii. Ɨriig.

Maria saeya Jisɨs Krais siir naokainaka
(Lk 2:1-7)

18 Niwiiyɨn Jisɨs Krais siir naokainan yɨo hɨnɨngɨn, siir
yopiiya Maria saiirɨn Josep siiram bɨdi boɨrɨtmaiya siya
nonkwonam. Mɨ siya ɨrɨpa pɨu saɨka nikɨ o karamaeyar nikɨ
owɨn mɨ ɨni saeyar yɨnokɨnkɨnkiya, saeya Adi Komii siir
naeyɨu ɨiirsiyar nwokika yɨnkak.
19 Mɨ Josepɨn kamɨn saiiram boɨrɨtmaiyɨn, siya inkam
wadɨekɨn. Siir ɨga hɨnda tɨnda bɨ nokwowikɨn. Nɨingaka.
Mɨ siya Maria saiirɨn iikam whwonkam ɨda kiyopsɨbgi
haigɨnɨuwɨm pɨ boriisopi. Mɨ siya hindara nɨmprɨo sopkiyam
tɨri mɨ saeya wɨ nɨdidgak nwowisi.
20 Josep siya ta saiir saiira naɨngwokwonanaekɨn mɨ Adi
Komii siir paekwosɨmɨn siirɨn nhwo siya yɨkɨumauu. Paek-
wosɨm siya boɨn, Josep Devidni yɨnɨeyɨm sɨm yɨnisɨmɨn, ta
kɨriir wiga Maria yɨnkak nwowa kɨra saiir nonkwonasi kɨpi
nɨdid. Wakɨ yɨnisɨmɨn saiir mhɨinau hɨr nwokaiyɨn, yɨo Adi
Komii siir naeyɨu mɨiyɨkɨn siyar haigiyɨumauugɨn.
21 Saeya wɨ yɨnisɨm yɨnkamiyɨn naokainaei, siya wɨ Isrel
sɨmiir iikamɨm sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigi
mɨ wɨ sɨmiir nanmaiwarkainaei. Mɨ kɨra siir inɨgɨn wɨ Jisɨs asi
nokdap haigɨnɨuwi.
22 Tɨ digworaekwo whɨekakɨm nɨmbɨibɨiyamɨm ɨni tɨ yaiyɨm
bɨdi bɨdiniya Adi Komii siya boɨnkiyɨm profet inkamɨn siir
boɨnmɨmauuwam mɨ sɨmiir swokɨ boɨnɨurwokaigikɨn. Profet
inkamɨn siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn.

23 Wakae, wig kopaksim niinga ira inkamaka iripa piu
nwo karam nwowa, saeya wi yinkak nwowi mi wi yinisim
yinkamiyin naokainaei. Mi sima siir inigin wi Emanyuel nok-
dap haiginiuwi. Mi ti paekwosim siir yaiya ini dig ywokiya.
Mi ti inigin siir inig mwokimwowin yio hiniingin, Adi Komii
krimiir Wanin siya ini krimakar nwowin.

24 Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini Biiyan
Inkam Komiiyin siir paekwosimin siya boingikin yaiyim ini
simiir hiriinanar swoki tirin. Mi siya siir wiga saiirin ina
yonkwonan.

25 Mi Josep siya iripa piu saika bi nwomiminkin mi ini saeyar
yaokaina budgiyin yinisim iiirar. Mi Josep siya siir inigin Jisis
yokdap haiginiu. Ɨriig.

2

Kam nhirim Jisis siir kignakiyam nitkim

1 Maria saeya Jisis siirin omisim Bethlehem nu Judia hir
naokainakin, iiya Herot siya nu kigriraowan inkam komii
nwowa. Mi mhoiiya saeya siir naokainakiyin mi kam
nhirim nauuni siyiuin si ninokninkiniyim, bieki nimbiidniyin
hiranim om komii Jerusalema hiriir yit.

2 Mi sima ini sriini, iiya krima ti nauun win komii iiir kigim
ti yinisim winin naokainan siirin Judami inkam komiiyin
simiir nu kigriraowanin ini papi nwowin? Nim krima ina
yinokninkiniyim ti yinisimin bidi yaokainakiyin. Mi krima siir
inig iiir nini hainaniyam nitkim.

3 Mi iiya inkam komiiyin Herot siya ta yai aiir wakaewinin
mi siya ini hikakar ywokiyin. Dimusi rani, siya hiniina
naingwokin ti yinisimin wi siyar nokwokairinanaowidi siir
igsopa. Om komii Jerusalem hirin iikam nhirim yim iriipi
hiriinan ini hikakar mi okiyim. Dimusi rani, Herot siya io
komiigakin.

4 Mi Herot siya prismi biiyan inkamim simiiram yikiuna,
yipiki Adi Komii siir inig hainaniyim omakam simiir
dimin taemin imiir kigriraowiyim mi kamim siyiu komii
ninokninkini ikim. Mi siya simiirin ha nikiuna digin mi siya
simiir srii, inkamin siya nimbingiyin Krais siya wi piki hiniin
omin si naokainaei?

5 Sima siirin hiniina boin, om Bethlehem nu Judia hirin
profet inkamin siya hiniina boinkikin, ta yaiya siya hiniina
win boinkikin,

6 omisim Betlehem nu Judia hiranin, kira inig karamae
omisim tani. Niingaki niingakiinga. Mi inkam komii
nwirin wi kiriir waraur nimbiyami mi siya wi kariir

isidɨn Isrel hɨranɨn wɨ sɨmiir nu kɨgrɨraowan inkam komii nwowɨ.

7 Mɨ Herot siya tɨ kamɨm bɨekɨ nɨmbiidniyɨn hɨrankɨ nɨtɨm, sɨmiirɨn hindara asi nɨmprɨo ɨkɨunakɨn, nɨmprɨo yai boɨnam. Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna srɨiyɨn, tɨkɨ nauunɨ pakɨ hɨnɨin ɨiya sae nɨmbiyamkɨn, ha?

8 Mɨ ɨiya sɨma siir boɨnmɨmauu dɨgiyɨm mɨ siya sɨmiirɨn ɨna yɨkropkiyɨn om Betlehem hɨriir mɨ ɨna boɨnkiyɨn, kɨma ha dam! Mɨ kɨma tɨ yɨnisɨmɨn siirɨmɨn pranae pranae kɨpi hansran. Mɨ kɨma pɨ siir hansran yɨskaii pa swokɨ ɨt kariir swokɨnɨ boɨnmauuni. Mɨ an kara ɨriipɨ hɨriinan, wɨ siir inɨg ɨiir minɨ hainanɨuwɨ.

9 Mɨ sɨma Herot siir yai aiir wakae dɨgnamɨm mɨ sɨma ɨna yamɨm. Mɨ tɨ nauunɨn bɨiya sɨma nikɨ kɨgnaniyɨn bɨekɨ nɨmbiidniyɨn hɨr mɨ siya ha hɨoraraowamɨn sɨmiir bɨiyar mɨ ɨni omaka yɨnisɨm ɨeyar nwowa ɨni saiirgɨ saiir akou kouwar yakaigɨkɨuwɨuwɨn.

10 Mɨ sɨma tɨ nauun ɨiir kɨgɨm mɨ sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga komiikakar ywonamɨm.

11 Mɨ sɨma ha napnɨnopkainamɨm omaka hɨriir mɨ ɨni Maria sowiirbugar youapnɨnopkai kɨgɨm. Mɨ sɨma ogmwo ha ninɨ waisi hɨuwɨuwɨm mɨ ɨni yɨnisɨmɨn siir inɨg ɨiirar inɨ hainanɨuwɨm. Mɨ sɨma sɨmiir mɨiya sɨsɨmsɨsɨmɨm ha hai-waokiyɨm mɨ sɨma dimɨn kɨbi nhɨrɨm umɨr komii saɨniyɨm kɨmɨdiniya siir prɨihauu. Dimɨnɨm sɨma prɨihauuwɨm hɨnɨin hɨnɨingɨm, gold mɨ pauraɨn pɨuii mɨiyɨk nɨusiin whakiyɨn mɨ sandaɨn namswopaini pɨuii mɨiyɨknan whaki ɨkɨn.

12 Mɨ mhoɨiya sɨmiirɨn Adi Komii siya kɨmɨdiniya nhwo yɨkɨumauuwɨi. Mɨ tɨ nhwo ɨiirɨn Adi Komii siya hɨnɨina boɨnki, kɨma wɨ Herot siiram kɨpi swokɨ am mɨ tɨ digworaekwowɨm kɨma kɨgɨm siir kɨpi boɨnmauuwɨu. Nɨingaka. Mɨ sɨma yaeya siyɨu whɨra asi namkɨm sɨmiir oma hɨriirɨn. Ɨriig.

Sɨma nu Isiba hɨriir yɨdamam

13 Mɨ ta sɨma haiburgika saiir mhoɨiya mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn siya hɨnɨina boɨnki, kɨra dɨnsiingi mɨ kɨriir wigyɨnɨm sɨmiir dɨkɨunam. Mɨ kɨra pɨ nu Isiba hɨriir dɨdamki mɨ hɨr tinɨ owou mɨ wɨ karar swokɨ ɨkɨugi kɨriiramɨn. Herot siya warɨ yɨnisɨm ɨiiram hansɨri tɨri siir nɨsomaowɨm.

14 Mɨ Josep siya tɨ yai ɨmiir wakaekiyɨn mɨ siya ɨna yɨnsiingiyɨn. Mɨ siya siir wigyɨn ɨmiirɨn nɨiya whɨnɨdamkiwɨi nu Isiba hɨriirɨn. Mɨ sɨma ɨi kasa bɨ napɨwaiyamkɨm hɨriirɨn.

15 Mɨ Josep siya nu Isib hɨrar nwowɨn mɨ ɨni Herot si-yar yaobudgiyɨn. Mɨ sɨma ta yaiya bɨikɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya boɨnkiya profet inkam nwɨrɨn si mɨ saiir swokɨ boɨnɨurwokaigikɨm. Saeya hɨnɨina boɨnkika, kariir yɨnisɨm

yinkamiyinin nu Isib hir nwowin, kara siiram swoki ikiugi siya swoki itim. Ɨriig.

Herot siya boinkikin yinisisimim sima nisomsom aokaokiyim

16 Mi iiya Herot siya hiniina ninokninkinkiyin ti kamim bieki nimbiidniyin hiranki nitim, sima siir niksisaegigim. Mi siir kwoinin ina iwitpaomaigiyin mi siya kam nhirim yai kirie simiir boinki, sima om Betlehem mi omisisim nhirim siir kingiin nwo ikim simiir hiran yinisisim yinkamiyin whiekakim, biewi whwowisa nwowim mi nua tiriir nwonainiyim simiir nisomsom aowam. Siya digworaekwowim nauun ninokninkini kamim sima boingigim mi simiir swoki aingwowoknakikin iiya Jisis siir naokaina. Mi sima asi nisomsom aokaokim yinkamiyinim biewi whwowisa nwowim nua tiriir nitim.

17 Mi tiki digworaekwowim biigi Biiyan Inkam Komiiyin profet Jeremaia siya boinkiyim simiir swoki boiniurwokaigikin. Siya hiniina boinkikin,

18 sima wakaeki yaiya om Rama hiran iikamim sima nou-
ubopon prasae bi kinkim. Rachel saeya saiir yinisisim imiirsi kaouuboponka. Mi iikamim sima saiir hiir-wokmaiyim dig bi nwokim. Niingaka. Dimusi rani, saiir yinisisimim nwirmin nwirminkin bi swoki okikim. Niingaki, niingaka. Mi ti diminim nimbiyamim iiya Herot siya nisomsom aokaowim Rachel saiir isidin simiir yinisim yinkamiyin imiir omisim Betlehem hir. Ɨriig.

Josep sima niiyin nu Isib hir haiburgigim mi sima ina swoki amim

19 Mi mhoiiya Herot siya ina yaonamin. Mi nu Isib hirin Biiyan Inkam Komiiyin siir paekwosimin nhwo siya yikiumauu Josep siirin.

20 Siya hiniina boinkikin, kira dinsiingi mi kira kiriir wigyinim simiir dikiunam mipi nu Isrel hiriir swoki am. Iikamim ti yinisim iiir nisomaowam boinim sima bidi yaokaoswowamim.

21 Mi Josep siya ha kaknanaokaigiyin mi siya ini siir wigyinim simiir yikiunamim mi sima ina swoki amim nu Isrel hiriir.

22 Mi siyar wakaewin Akeleas siya siir adin Herot siir mii aiir bidi swoki hainaowidin nu Judia siir nu kigriraowan inkam komii nwowam. Mi Josep siya asi nididgin hiriir namsiyin. Mi nhwo whirin Josep siya whinin, Adi Komii siya siirin hiniina boinki, kira wi hiriir kipi nam. Mi siya nu Galiliya hinda asi namkin.

23 Mɨ siya kɨmɨdiniya om whɨrɨn Nasaret nɨkɨuwiyɨn siir inɨ
ɨdwoɨu. Mɨ sɨma ta yaiya bɨiya profet inkamɨn siya boɨnkiya
saiir swokɨ boɨnɨurwokaigigɨm. Sɨma siirɨn wɨ om Nasaretan
inkam nɨkɨuwi. Ɨriig.

3

Jonɨn inkamɨn baptaisiyɨn Adi Komii siir yaiya siya boɨnmɨmauugɨn

(Mk 1:1-8; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

1 Mɨ bɨewi nhɨrɨm bɨdi yamkiyɨm ɨiya Josep Maria Sɨmani om
Nasaret hɨr nwowa. Mɨ mhoɨiya Jonɨn op baptaisiyɨn siya ha
nɨtɨn mɨ kɨmɨdiniya nu Judia hɨran nu siiyɨn apaɨn siir hɨr inɨ
boɨnmɨmauu bwakainani, Adi Komii siir yaiya.
2 Mɨ siya hɨnɨɨna boɨnki, kɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiirɨn
digɨumii haimriyɨugig. Dimusi rani, ɨiya Adi Komii siya siir
digworaekwowɨm sɨmiir kɨgɨrkakana ɨni kingiin nwowa.
3 Jonɨn tɨ siya inkamɨn Adi Komii siya boɨnkiyɨn profet Aisa-
iani. Bɨdi bɨdiniyarɨn profet Aisaia siya hɨnɨɨna wɨnboɨnkikɨn,
maeyau siiyɨn nu apaɨn inkam karamaeyɨn, inkam nwɨrɨn
siir yaiya hɨnɨɨna kauwok boɨnkikɨn, Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn siir siyɨuɨn sɨbgu kisɨsop dirɨraerarkwokɨn.
Siir siyɨupai siyɨupaiyɨm sɨbgu dirɨraerarkwokɨn siya
napnaniyam.
4 Jon siya niiya yɨuɨsa mɨiyɨk rani, kamelni pɨokɨm. Mɨ siya
pɨuwopa ha mɨ kikog mɨ naeyɨm siya naeiyɨm kokmwo graeyɨs
mɨnɨm mɨ mhwɨɨni yɨn ɨkɨm. Siya yaeya dimɨn whɨr bɨ swokɨ
aeikɨn, siya inkam paeprikabnankɨn.
5 Mɨ taka ɨiya, iikamɨm om komii Jerusalem hɨranɨm mɨ nu
Judian ɨkɨm mɨ iikam whɨekakɨm omom ɨe Jodan kingiin nwo
ɨkɨm sɨmar yɨtswo Jon siiramɨn.
6 Mɨ sɨma sɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm ha nomboɨnɨnɨskiyɨm
mɨ Jon siya sɨmiirɨn ɨe Jodan hɨr baptais haigɨnɨu.
7 Mɨ Jon siyar kɨg Farisi Sadyusimi kam isid komiiyɨn pɨ nɨti
siirɨm op sɨmiir baptais haigɨnɨuwam. Mɨ siya sɨmiir boɨnki,
kɨma kam mɨiyɨknankɨ mɨ ɨuwi, ɨni wrakɨwranan ywowɨm.
Kɨmiirɨn nhɨɨnga boɨnkikɨm kɨma kariiram nɨdamnaniyɨm
op kɨmiir baptais haigɨnɨuwam, ha? Mɨ Adi Komii krɨmiir
Wanɨn siya wɨ kɨmiir nonkwonɨɨnwɨɨmwɨɨrnɨnkɨn tani ɨiya
siya iikamɨm sɨmiir hɨdi, aniya?
8 Mɨ kɨma iikam whɨekakɨm sɨmiirɨn hɨnɨɨna dɨisɨimauu,
kɨmiir dimɨn biyɨeyɨm bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm.
9 Kɨmiir kwoɨnɨn hɨnɨɨna kɨpi naɨngwo Ebrahamɨn krɨmiir
brougaekɨn mɨ kɨma wɨ kɨgugu rani. Nɨɨngaka. Kara kɨmiirɨn
yaimwowar boɨnki, Adi Komii siya siiyam sɨmiir mɨ tɨrki,
Ebraham siir yɨnisɨsɨm nɨmbiyamam wɨ dɨgar mɨ owi.

10 Mɨ siir ua ɨni paimɨi hɨrar haigɨn taohaigɨna mɨ pae
whɨekakɨm nae mɨiyɨk bud karamae nwowɨm, yɨm wɨ paenau
sɨma nɨiyɨtkaigaigii.
11 Ta op ara kara baptais haigɨnɨuwa ya mɨn nɨsiimauuga
kɨmiir dimɨn biyɨeyɨm bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm. Mɨ
inkamɨn kariir mhoɨiya nɨtɨn, kouwɨn ɨni siyar ywowɨn. Mɨ
siya ɨni yaowae adnan ywowɨn mɨ an kara ɨni yɨnisɨmnan
ywowɨn. Mɨ kara siir mɨisɨsɨmɨm wɨ sɨbgu ɨnomokninkɨn mɨrii
rani. Nɨingaka. Kara kɨmiirɨn op arar baptais haigɨnɨuwi mɨ
Adi Komii siir naeyɨuɨn wɨ siya haɨnɨuae haigɨnɨuwi mɨ siir
paeya nɨuyaeiya warar. Kara inkam mɨiyɨk rani, siir ɨga siya
niiya saiir uridɨn wɨ kara waisi hak rani. Nɨingaka.
12 Mɨ Siya iikamɨm sɨmiirɨn wɨ inkamɨn twonidɨm twonau
haigiyɨm sɨmiir hɨriinan hɨdi mɨ ha nokwobrombropiyɨn,
ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ ɨiya ɨkɨ twonid ɨmiir nikwo-
brombrop dɨgiiyɨm mɨ kasɨm pa kwuubrugiki. Mɨ twonid
nɨingam pɨ sɨmasɨma namwokaiyɨuwi. Mɨ kas ɨmiirɨn pa
nhɨsopkɨninaka mɨ sɨmiirɨn pɨ paeya nhɨsopkɨn namgɨnkii.
Mɨ ta paeya wɨ nɨutɨingii rani. Nɨingaka. Saeya wɨ hɨriiyar
nɨuyokiyokɨikaeyami. Łriig.

Jon siya baptais haigɨnɨugɨn Jisɨs siirɨn
(Mk 1:9-11; Lk 3:21-22)

13 Mɨ taka ɨiya Jisɨs siya nu Galili hɨr haiburgigɨn mɨ ɨna yɨtɨn
ɨe Jodan tɨriir. Jon siirɨm, siirɨn op siya baptais haigɨnɨuwɨm.
14 Mɨ Jon siya Jisɨs siir kwoɨn ɨiir kisɨna haigigiyam tɨrkɨn mɨ
siya ɨna boɨnɨn, Jisɨs, ambi kɨra baptais haigɨnɨuwi. Mɨ kɨra
kariiram dimusi nɨtkɨn, ha? Kara inkam mɨiyɨk rani.
15 Mɨ Jisɨs siya siir yai anaka hɨnɨina yowarkɨi boɨn, kiya,
panao kɨra pɨ ta kara boɨna yaiya pɨ saiir hɨriinanar tɨr. Łni
ywokiyɨn krɨma swokɨ boɨnɨurwokaigiyɨn Adi Komii siir siyɨu
mɨiyɨkɨn siya boɨnkiyɨn siirar wakaeyokna dirɨraerar. Mɨ Jon
siya siir yai aiir asi wakaeyokna dirɨraerarkɨn.
16 Mɨ siirɨn ha baptais haigɨnɨugiyɨn mɨ siya ɨna iyɨig ap-
naidamɨn op hɨrankar. Mɨ nɨnomora ɨna haiwaokiya omaka
anonan siiram. Mɨ siya kɨgwɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn
ɨinmabnan siinanaiiniyɨn mɨ ɨni siir yaunɨ oniyɨn.
17 Mɨ yai kwɨra nɨnomor kou hɨr kauwok boɨnkiya, saeya
hɨnɨina kauwok boɨnkika, tɨriigɨnɨn yɨo kariirgɨ kariir yɨnisɨm
ɨeya. Kariir kwoɨnɨn ɨni siirgɨ siiramar naɨngwo ɨskiyɨn. Łriig.

4

Setan siya Jisɨs siiram kɨnankɨugɨn
(Mk 1:12-13; Lk 4:1-13)

1 Mɨ taka ɨiya Jisɨs siya op baptaisa saiir mhoɨiya siirɨn Adi
Komii siir naeyɨu ɨeya yɨkɨunam maeyau nu siiyɨn apa saiir
hɨriir Setan siya kɨnankɨuwam.
2 Mɨ ɨiyɨm mhɨirɨma siya mwowɨm nabɨeyɨm kamnwɨs mɨ
nɨiyɨm ɨriipɨ hɨriinan kamnwɨs. Mɨ siya naemɨn dimɨn bɨ
naekɨn mɨ mhoɨiya siya mhɨi komiiya ɨna yaowɨn.
3 Mɨ Setan siya kɨnankɨuwan inkamɨn ha nɨtɨn Jisɨs siiram mɨ
ɨna yaboɨniyɨn mɨ kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn nɨuwi mɨ kɨra
tɨ siiyam sɨmiir boɨnki mɨ sɨma pɨ bret nwokɨ ɨmbiyamɨm.
4 Mɨ Jisɨs siya siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, Yokwo
Komii saeya hɨnɨɨna boɨnka, inkamɨn kwoɨnbudɨn omwai
sɨbgu waiyayokiyokɨiiyɨn naesi bɨ haiigɨn. Nɨɨngaka. Inkamkɨ
sɨbgu haiiyɨn kwoɨnbudɨn ya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
hɨrankɨ nɨta yai mɨiyɨka sasarga.
5 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn mhoɨiya Setan siya siirɨn om komii
Jerusalem hɨriir yɨkɨunam mɨ siirɨn omaka Adi Komii siira
saiir akou yamɨ okmwɨn okwoki.
6 Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn siirɨn, kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨ
nɨuwi mɨpi waraur ankar tamɨ iswɨt natkiigi. Mɨ kɨra pɨ
naonam tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna
boɨnka, Adi Komii siya wɨ ɨgao yai siir paekwosɨm ɨmiir boɨnki
kɨriir haiwɨnam. Mɨ kɨriir ɨga wɨ siiya mɨnkɨ haɨnwɨn tani.
7 Mɨ Jisɨs siya siir yai akan hɨnɨɨna swokɨ owarkɨi boɨnki,
kara pɨ hɨnɨɨna tɨr tani. Dimusi rani, Yokwo Komii saeya
hɨnɨɨna swokɨ boɨnkika, kɨra kɨriir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn
siiram whɨsarii kɨpi kɨnankɨu siya kɨriir Adi Komiigɨn mɨ
yaiya yaimwo karamaeya saiir kɨpi prɨi boɨn siya kariir
whɨndirɨraeram.
8 Siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ Setan siya Jisɨs siirɨn kɨmɨdiniya
mhɨu komii whɨrɨn siir mhɨu kɨugɨ kɨua hɨriir yɨkɨunam.
Mɨ siya siirɨn ɨna yɨisɨimauuyokiyokɨigiyɨn nupai nupaiyɨm
hɨnda tɨndanɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm sɨmiirɨn mɨ dimɨn mɨiyɨk
mɨiyɨk ɨkɨm siya tɨ digworaekwo ɨmiir ha nɨisɨisɨmauu dɨgiyɨn,
9 Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn mɨ kɨra pɨ ogmwo kariiram waisi
hɨuwi mɨ kariir inɨg ɨiir hainani mɨ tɨ digworaekwowɨm kɨra
kɨgɨm kara wɨ kɨriirarar hauuswoki kɨra kɨgrɨraowɨm.
10 Mɨ Jisɨs siya siir yai akan hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, Setan,
damki! Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna boɨnka, Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn siir inɨg ɨiirara hainan ɨski, siya kɨriir Adi Komiigɨn
mɨ kɨra siir mɨi aiirar donkworɨnu krɨpkai.
11 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn, setan siya siirɨn ha haiburgigɨn
mɨ ɨna yamɨn mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm ha nɨtɨm, siirɨn
kɨmɨdiniya sɨma yaunɨ whɨnkɨnsɨisni. Ɨriig.

Jisɨs siir mɨiya nu Galili hɨr mɨrii bwakainakɨn.
(Mk 1:14-15; Lk 4:14-15)

12 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya hɨnɨɨna wakaewɨn sɨma Jon
siirɨn omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir bɨdi
hɨugrɨpkɨikikaiyɨn. Dimusi rani, siya ɨgao yai Inkam Komii
Herot siir boɨnkɨn. Mɨ siya tɨ om ɨiir haiburgik mɨ nu Galili
hɨriir yam.
13 Mɨ siya om Nasaret hɨr bɨ sɨbgu owɨpɨsuwikɨn mɨ siya om
Nasaret siir haiburgikɨn mɨ siya kɨmɨdiniya om Kapaneam hɨr
inɨ owou. Tɨ omɨn whɨi Galili whɨigbida waiyɨn, tɨ iikamɨm
Sebyulan Naptalai sowiir isidɨn sɨma nwowa maeyau saiir hɨr
14 Jisɨs siya ha nɨtɨn ta maeyau aiir mɨ ɨni dɨga ywokiya yai
bɨiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya boɨnkiya profet Aisaiani mɨ
siya boɨnkiya ya saiir swokɨ boɨnɨurwokaigika. Ta yaiya siya
wɨnkiya saeya hɨnɨinga,
15 mɨ nu Sebyulan mɨ nu Naptalai sowiir hɨran siyɨuɨn whɨi
komii Solwara namɨn mɨ ɨna yɨuguskiyɨn ɨe Jodan
ɨegbid mɨrmiiya mɨ nu Galili Juda iikam tani mɨ Juda
iikam nhɨrɨm hɨr nwowɨm sɨmiir hɨriir yam.
16 Mɨ iikamɨm tɨ maeyau owiir nwowɨm nɨibwomambwonan
mɨ tariinanɨn sɨma nokiya dimɨn komii siir bɨdi haiyɨm mɨ
tɨ hɨran iikamɨm dimɨn biyɨe tɨrɨm ɨni hapi inkam wɨirnan
ywowɨm mɨ tariinanɨn bɨenan sɨmiir bɨdi yokiyakiyɨm.
17 Mɨ taka ɨiya Jisɨs siya nu Galili hɨr nwowɨn siya yaiya
saiir boɨnmɨmauu bwakainakɨn. Siya hɨnɨɨna boɨn, kɨmiir
dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiirɨn tɨ haiyoprimdiyɨumiigi. Dimusi
rani, ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir
kɨgɨrkakana ɨni kingiin nwowa. Ɨriig.

Anasu mɨi mɨriiyɨm kam nwiiyɨm Jisɨs siya nɨkɨunakɨm
(Mk 1:16-20; Lk 5:1-11)

18 Mɨ ɨiya Jisɨs siya Galili whɨigbid whɨigbida hɨriir noua-
pamɨn mɨ siya iwɨnyaowo anasu mɨi mɨriiyo sowiir yao
youap kɨgam Saimon mɨ siir inɨg whɨrɨn wɨ Pita dapi mɨ siir
nomousɨm ɨeya Endru, yo sowa yaowɨn haɨmna nɨtmaigo whɨi
hɨr. Mɨ ta anasu haii mɨiya ya sowiir yao umɨr mɨiga.
19 Mɨ Jisɨs siya sowiir yao boɨnki, bɨiya kowa anasu mɨi
mɨriiko mɨ tariinanɨn kowa kanakar wɨt mɨ kowiirɨn wɨ kara
nɨisiimauuwɨ siyɨuɨn iikamɨm sɨm mhɨi kwoɨnɨm sɨm nɨnkpɨt
haigiyɨm mɨ sɨm nanmaiwarkainaeiyɨn.
20 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn, sowiir haɨmnan ɨni hɨrar kwom-
aimiigiyɨn mɨ sowa ɨni siir mhoɨiya yamwo.
21 Mɨ siya ha swokɨ kwapnamɨn mɨ ɨni iwɨnyao nwɨswo
sowiirar swokɨ kwakɨgo, Jems Jon sowiirar, Sebedini yɨnisɨm
nwɨswo. Yo sowa i hɨrar nɨdwokaii sowiir adɨn Sebedi saɨkar.
Yɨm sɨmaniyɨn sɨmiirni haɨmna ɨiir mɨ kisɨsok dirɨraerari. Mɨ
sowiirɨn kɨmɨdiniya Jisɨs siya yɨkɨuna.

22 Mɨ sowa bɨ kɨmɨmɨnkiko, sowiir adɨn siirɨn ɨni i hɨrar
kwaewɨsrimiigigo mɨ sowa ɨni Jisɨs siir mhoɨiyar yamwo. Ɨriig.

Jisɨs siya iikamɨm makakɨm sɨmiir haiswonɨskiigɨn
(Lk 6:17-19)

23 Jisɨs siya nu Galili siirar yapyokɨi ɨrkak. Mɨ siya
iikam ɨmiirɨn Juda sɨmiir maeyauwa yaimɨn dimɨn nɨdwokai
wakaeiyɨm sɨmiir hɨr yomwɨmwarkaiyɨu mɨ siya yai wɨn
kɨrɨe kɨbiya saiirɨn ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo
whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir warar mɨ boɨnmɨmauu.
Mɨ siya iikamɨm mapai mapaigɨ niiyɨm sɨmiirɨn warar mɨ
haiswonɨmnɨskɨiyam.

24 Mɨ siir yaiya ɨna yɨnyokɨigiya nu Siria siirar. Mɨ sɨma
sɨmiir iikamɨm mapai mapaigɨ niiyɨm mɨ yɨu bibiyɨekɨ nii wh-
wonkaiyɨm mɨ iikamɨm whaowa pɨugɨ nwo ɨkɨm mɨ iikamɨm
ɨga ɨinɨm nɨnsɨmsɨrɨunakaeyamɨm siya sɨmiir yɨnɨmnɨskiswo.

25 Mɨ iikam whɨe komiiya nu Galiliyankɨn nɨtɨm mɨ omisɨsɨm
nhɨrɨm maeyau Dekapolis hɨranɨm sɨmiir hɨrankɨ nɨt ɨkɨm mɨ
om komii Jerusalemankɨ nɨt ɨkɨm mɨ om nhɨrɨm nu Judiankɨ
nɨt ɨkɨm mɨ ɨe Jodan siir kingiin hɨndankɨ mɨ ɨt ɨkɨm sɨma ɨni
siir mhoɨiyar yamɨm. Ɨriig.

5

Jisɨs siya mhɨu kɨu hɨr boɨnmɨmauugɨn iikamɨm
maɨrgɨmaɨrgakakɨm sɨmiir.

1 Mɨ Jisɨs siya iikam whɨe komii sɨmiir kɨgɨn siir mhoɨiya
namɨm mɨ siya kɨmɨdiniya mhɨu whɨrɨn siir hɨriir iiyam. Mɨ
siya hɨr ha nɨnɨ ii ɨdwo ɨuwɨn mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm ɨna
yɨtɨn siirɨm saɨka nɨdwowɨm.

2 Sɨma hɨrar nɨdwowɨm mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna
yowɨmwarkaiyɨu. Ɨriig.

Jisɨs siya inkamkɨ maɨrgɨmaɨrgani siyɨuɨn siir boɨnkɨn.
(Lk 6:20-23)

3 Mɨ iikamɨm ha naɨngwowɨm sɨma Adi Komii siirɨmɨn
mɨigakɨm mɨ maɨrgɨmaɨrga wadɨeyar nwowi. Dimusi
rani, sɨmiirɨn Adi Komii siyar kɨgrɨraowi.

4 Mɨ iikamɨm nɨnouɨnkɨ kaeyamɨm mɨ wadɨe nwowɨm mɨ wɨ
maɨrgɨmaɨrga whɨsarii nwo rani, sɨmiirɨn wɨ op Adi Komii
siyar hauukwiyae haigɨnɨuwi.

5 Mɨ iikamɨm yai mɨn nɨnkisɨmsɨo boɨn karam nwowiyɨm mɨ
sɨmama naɨngwona karam nwowiyɨm, yɨm sɨma wadɨeya
dwo mɨ ha maɨrgɨmaɨrga. Dimusi rani, sɨmiirɨn wɨ Adi Komii
siyar hauuwi nuɨn.

6 Yɨpɨkɨ iikamkɨm mhɨigɨ naoni hɨnɨɨn Adi Komii siir yai aiir
wakaeyoknamɨn wadɨeyar dwo. Sɨma ha sɨbgu maɨrgɨmaɨrga.

Dimusi rani, siya wɨ sɨmiir whɨndirɨraerari wɨ wadɨeyar nwowi mɨ wɨ siir mhoɨiyar nami.
7 Iikamɨm, iikam nhɨrmisi naɨngwobumbuwiyɨm sɨma wadɨeyar dwo mɨ ha maɨrgɨmaɨrga. Dimusi rani, Adi Komii siya wɨ sɨmiirsiyar mɨ ɨnkɨn aɨngwobumbuwi.
8 Mɨ iikamɨm mhɨi kwoɨnɨm rɨrmiya nwowiyɨm sɨma wadɨeya dwo mɨ sɨma ha maɨrgɨmaɨrga. Dimusi rani, sɨma wɨ Adi Komii saɨkar nwowi.
9 Mɨ kamɨm yaii mɨn nɨnii nansaowi siyɨuɨn siir mɨnwokmaiyɨm ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyam sɨma wadɨeya dwo mɨ ha maɨrgɨmaɨrga. Dimusi rani, mhoɨiya Adi Komii siya wa boɨni, sɨma kariir yɨnisɨmkɨm.
10 Mɨ iikamɨm Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyoknam hɨk saiirsi haii sɨma wadɨeya timɨ o mɨ ha maɨrgɨmaɨrga. Whɨsarii rani, ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana, ya sɨmiir wararga.
11 Mɨ sɨma kɨmiirɨn ha kɨgii, kɨma ɨni kariir siyɨu ɨiir napɨm mɨ ɨni kɨmiir tɨoɨm mɨ ɨni yai bibiyɨe kɨmiir kinaop ɨtkaigaiyɨuɨm mɨ kɨmiirɨn wɨ sɨma nɨksɨsaei. Mɨ kɨma wadɨeya sɨbgu ɨdwowi mɨ wa maɨrgɨmaɨrgaei.
12 Mɨ bɨiya sɨma profet inkamɨm sɨmiirɨn hɨriinanar mɨ tɨonanaekɨm. Kɨma ɨrɨpar dɨngwomamaɨr ae. Dimusi rani, mhoɨiya tɨ digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm nɨnomor kou hɨr nwokwokɨnɨm yɨm kɨmiirgɨm. Łriig.

Iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨm ɨni wa mɨ pae nɨuyanan ywowɨm
(Mk 9:50; Lk 14:34-35)

13 Wɨm kɨma iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdan ɨni wa nan ywowɨm iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiisɨm. Mɨ wa siir hiiya saeya dɨgiiyɨm mɨ wɨ paniɨna swokɨ tɨri siir hiiya saiir swokɨ haiyɨm? Niɨngaka. Tɨkɨ hɨnɨin waɨn yɨo mɨi karamaekɨn. Mɨ sɨma siirɨn pɨ hindara kabɨtkaigi ɨski mɨ ɨga wɨ siirar nɨnkɨn okwowi.
14 Wɨm kɨma ɨni nu tɨran pae nɨuyanan ywowɨm. Mɨ kɨma siyɨu mɨiyɨk napiyɨn iikamɨm sɨmiir nɨisɨimauuwi kɨma om komiiyɨn mhɨu kɨugɨkɨu nwowiyɨn siir hɨriinan ywowɨm yɨo bɨ swokɨ kɨmɨrkaiigɨn. Niɨngaka. Iikamɨm arugɨ aruwanɨm sɨma wa kɨgi.
15 Inkamɨn yɨukɨd hangɨmuwiiyɨn, siya siirɨn twoni bɨ higrɨnɨu haigɨnikɨn. Niɨngaka. Siya siirɨn pɨ romiyasni ni-nankɨi mɨ iikamɨm ta omaka aiir nwowɨm, sɨmiirɨn pɨ siyar nɨuya ɨrkaki.
16 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kɨmiir siyɨuɨn iikamɨm sɨmiir wh-wonkam ɨdan paenan timɨ ɨuya ɨrkak. Mɨ sɨma siyɨu mɨiyɨkɨn kɨma tɨriyɨn siir kɨgii mɨ sɨma wɨ kɨmiir Adi Komiiyɨn nɨnomor kouanɨn wɨ siir inɨg iiir nwokɨ hainan praprasɨm. Łriig.

Adi Komii siir siyɨu komiiyɨn siir yaiga

17 Kɨma ha kɨpi naɨngwo kara Moses siir siyɨu komiiyɨn mɨ
profet kamɨm sɨm yai ɨkɨm, sɨmiir kɨindiyɨmdiyɨuwam nɨtkɨn.
Nɨingaka. Kara sɨmiir kɨindiyɨuwam bɨ nɨtkɨn. Kara ɨdwo
sɨmiir swokɨ ɨnkɨn boɨnourwokaiyam nɨtkɨn.
18 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, tɨ siyɨu komiiyɨn Moses
siirɨn mɨ profet sɨmiir yaisɨsɨmɨm mɨ sowiir dimɨnsɨsɨmɨm
hɨumamakɨuwɨm mɨ kiyɨprɨmprɨnɨuwɨm wɨ wara dɨg rani.
Nɨingaka. Nɨnomor nu sowa wa dɨgii mɨ tɨ Moses siir siyɨu
komiiyɨn siir siyɨupai siyɨupaiyɨm mɨ siir yaipai yaipaiyɨm,
yɨm wa nɨmbini.
19 Mɨ inkam nwɨrkɨ Moses siir siyɨu komii siir dimɨnsɨm
whɨr nɨinɨkrɨpi mɨ profet kamɨm sɨmiir ɨkɨm mɨ siya iikam
ɨmiirɨn hɨriinan siyɨu ɨiirar swokɨ owomwarkaiyɨuwi mɨ tɨ
hɨriinan inkamɨn siya wɨ inɨgak nwo rani. Nɨingaka. Łiya Adi
Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana
saiirɨn. Mɨ inkamɨn Moses siir siyɨu komii siir siyɨumwokɨ
siyɨumwowɨn mɨ profet kam ɨkɨm sowiir sɨbgu api mɨ iikam
ɨmiirɨn hɨriinanar swokɨ owomwarkaiyɨuwi mɨ siya wɨ inɨg
komiigaka nwowi ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo
whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana.
20 Mɨ hɨriinankɨnɨuwi kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii mɨ
kɨmiir siyɨu mɨiyɨkɨn tɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm
mɨ Farisi sɨmiir siyɨu ɨiirɨn haibur karamae nwowi, ɨiya Adi
Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana
saiirɨn kɨma wɨ wara nwo rani. Łriig.

Kwoɨn haugɨhauga whiyɨeni siyɨugɨn

21 Kɨma bɨdi wakaeyɨm Adi Komii siir yaiyɨm, bɨiya Moses
siya wɨn boɨngikɨm, saeya hɨnɨina boɨnka, kɨra inkam kɨpi
nɨsomao mɨ inkam nwɨrɨn inkam nwɨrni nɨsomaowi mɨ siya
wɨ yaigak nwowi.
22 Mɨ kara yai kwɨra pɨ saiir warar nɨnkɨn boɨnki mɨ
inkamɨn siir nomiiyauɨn ɨo siir nwowi mɨ tɨ inkamɨn wɨ yaigak
nwowi mɨ inkamɨn nwɨrɨn siir nomiiyau ɨiir nɨgbumbuwi mɨ
tɨ inkamɨn siya wɨ yaigak nwowi kaunselmi bɨiyan kamɨm
sɨmakaɨn. Mɨ inkamɨn hɨnɨina boɨni kɨra hab whaowaekɨn mɨ
tɨ inkamɨn siirɨn sɨma wɨ paeya nɨkropki.
23 Mɨ kɨra dimɨnɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
prɨihauuanɨm siir hɨiya saiir kingiin ninɨ haigɨngigi mɨ kɨra ha
naɨngwowarkaigi kɨriir nomiiyauɨn siya kɨnaka ɨokakɨnɨuwi,
whɨsarii rani, dimɨnɨn kɨrar tɨrkɨn siirɨn siya kɨriirɨn ɨo asi
nwokɨn.
24 Mɨ kɨra dimɨnɨm kɨra prɨihauuam tɨrɨm Adi Komii siir, yɨm
siir hɨiya saiir kingiina tikɨnɨ haigɨngig. Mɨ kɨra ha tikɨ am,
kɨriir nomiiyauwɨn ɨo kɨnaka nwowɨn siiram yai saɨka ninɨ

kisisop boinɨuwam. Mɨ kɨra saɨka ninɨ kisisop boɨngigi, ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyam mɨ kɨra wɨ haɨni swokɨ am mɨ kɨriir dimɨnɨm kɨra prɨihauuwam tɨrɨm Adi Komii siir mɨ siirɨn haɨni tinɨ hauuɨu.
25 Mɨ inkam nwɨrɨn kɨriirɨn inkam komiiyɨn yai hɨdiyɨn yai saɨka boɨnam tɨri, ɨiya kowa siyɨu hɨrar nikɨ apamiya saiirɨn mɨ kɨra kɨpi kɨmɨmɨn, saɨka yai ha kisisop boɨnsasaugi ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyamɨn. Ni wɨ tɨ inkamɨn si pɨ boɨnmauugiyɨuwisi inkamɨn yai hɨdiyɨn si mɨ yɨo wɨ polismi ɨɨn hauugi, sɨma ninɨ hɨugrɨpkɨikikaigikɨm maeyauwa hɨuyokiyokaiya mɨɨ biyɨe mɨriiya saiir.
26 Kara kɨriirɨn yaimwowar boɨni mɨ kɨra ta kɨriir hɨk saiir umɨr ɨiir saɨnsɨsau karamae nwowi mɨ ni kɨra omaka hɨuyokiyokaiya mɨɨ biyɨe mɨriiya saiir hɨrankɨ wɨ aisiima nikɨ haiburgig rani. Nɨɨngaka. Ɨriig.

Nonkwonani siyɨuɨn siir tɨrbuwi ɨkɨn

27 Kɨma bɨdiya ikɨ wakaeyɨm yaiyɨm bɨiya Adi Komii siya boɨnkiyɨm Mosesni siyɨuɨm sɨm, siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn, kɨra nonkwonani siyɨuɨn siir kɨpi tɨrbu.
28 Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ yai kwɨra saiir warar nɨnkɨn boɨnki. Inkamɨn siya nhwo ara kɨgɨkɨigi wig ɨramɨn mɨ tɨkɨ hɨriinan inkamɨn siir kwoɨnɨn yɨo nonkwonani siyɨuɨn siir bɨdi tɨrbuɨn.
29 Mɨ kɨriir ɨɨnigan nhwonaɨn kɨriirɨn siya nɨpiyaokɨinami siyɨu biyɨe tɨram mɨ kɨra siirɨn habɨtkɨigi. Yɨo mɨiyɨk rani, kɨriir pɨu haɨmiya saeya mɨ kɨguguwi mɨ ɨriipɨ hɨriinan yɨo mɨiyɨkɨ mɨiyɨk rani, kɨriir pɨu ɨrkaka saiirɨn paeya nɨtkaigi.
30 Mɨ kɨriir ɨɨna ɨɨniga kɨriirɨn saeya kiyapiyaokɨinami siyɨu biyɨe tɨram mɨ saiirɨn kaigrɨp ɨtkaigi. Yɨo mɨiyɨk rani, kɨriir pɨu haɨmiya saeya mɨ kɨguguwi, ɨriipɨ hɨriinan mɨiyɨkɨ mɨiyɨk rani, kɨriir pɨu ɨrkaka saiirɨn paeya nɨtkaigi. Ɨriig.

Wigkam sopni siyɨugɨn
(Mt 19:9; Mk 10:11-12; Lk 16:18)

31 Bɨiya Moses siya hɨnɨɨna wɨn boɨnkikɨn mɨ inkam nwɨrɨn siya siir wig aiir sopkiyam naɨngwowi mɨ siya saiir sopkiyamɨn yokwo wɨtisɨm kwɨra wɨn hauugi.
32 Mɨ kara yai kwɨra kɨmiirɨn pɨ warar nɨnkɨn boɨnkii, inkamɨn siir wiga aiir sopkii mɨ siir wig saeya hɨi bɨ nanaemɨmɨnka. Tɨ inkamɨn siya tɨrbugikɨn ta wig aiirɨn ɨiya saeya kam nwɨr ninɨ onkwonaɨuwa mɨ saeya hɨi asi nanaeka. Tɨ mhoɨiyan kamɨn saeya swokɨnɨ owɨuwɨn siya ɨriipɨ hɨriinan sowawaiyɨn hɨi asi nanaeko, tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo bɨiyan kam ɨeyar tɨrbugikɨn. Ɨriig.

Adi Komii siya nɨmbini siyɨugɨn

33 Mɨ yai nhɨrɨm bɨiya brougae Moses siya wɨnɨm yokwoni
Adi Komii siir hɨrankɨn, siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn, ɨiya kɨra Adi
Komii siir inɨgɨn siir nɨkopaisɨsɨri mɨ kɨra kɨpi nɨkopaisasae.
34 Mɨ kara yai kwɨra kɨmiirɨn pɨ warar nɨnkɨn boɨnkii,
kɨma dimɨn nhɨrɨm nɨmbinam tɨriiyɨm mɨ mhoɨiya kɨpi swokɨ
ɨkopaisɨsɨr. Nɨɨngaka. Mɨ kɨma nɨnomor saiirɨn whɨsarii kɨpi
nɨkopwaisɨsɨr. Whɨsarii rani, nɨnomora ya Adi Komii siir
maeyauga.
35 Mɨ kɨma dimɨn whɨram nɨmbiniyɨm nu ɨiirɨn whɨsarii kɨpi
nɨkopwaisɨsɨr. Dimusi rani, nuɨn yɨo Adi Komii siir ɨga aiir
nokwosiisika. Mɨ om komii Jerusalemɨn ɨriipɨ hɨriinan kɨpi
mɨ tɨr. Dimusi rani, yɨo Inkam Komiiyɨn Adi Komii siya nu
kɨgrɨraowiyɨn, yɨo siir om komiigɨn.
36 Mɨ kɨra kɨriir mwoɨn siir kɨpi dapboɨn ɨkopaisɨsɨr dimɨn
whɨram nɨmbiniyɨm. Nɨɨngaka. Dimusi rani, kɨra kɨriir kana
saiir kanmai whɨr tɨrɨm wɨ dɨg nwo rani, whɨsinan yhɨuwinan
nwowamɨn. Nɨɨngaka.
37 Ɨiya kɨma iikamɨm sɨmiirɨn dimɨn mɨni, kɨma hɨnɨɨna boɨn,
ɨhɨ kara wa tɨri, iyɨe? Kara wɨ tɨr tani. Tɨ siyɨu hɨnɨɨnɨn yɨo
wadɨekɨn mɨ kɨra yaeya yai kwɨr swokɨ boɨni ya saeya Setan
siir yaiga. Ɨriig.

Yamdiyamdi tɨrni siyɨugɨn
(Lk 6:29-30)

38 Kɨma bɨdi wakaeyɨm bɨiya Adi Komii siir yaiyɨm Moses
siya hɨnɨɨna wɨn boɨnkɨm, inkam nwɨrkɨ kɨriir nhwo ɨiir
mɨntɨbugii mɨ ni kɨra siir nhwoɨn yamdiyar tɨ swokɨ hopɨpugi.
Mɨ inkam nwɨrkɨ kɨriir bigmɨu ɨiir nɨnouhai mɨ kɨra siir
bigmɨuwɨn wɨ yamdiyar tɨ swokɨ ɨnouhai.
39 Mɨ kara kɨmiirɨn yai kwɨra pɨ warar mɨ ɨnkɨn boɨnkii, kɨma
iikamɨm kɨmiir tɨrbumbuwiyɨm sɨmiirɨn yamdi kɨpi swokɨ
tɨrbu. Nɨɨngaka. Mɨ kɨmiir yaeka inkam nwɨrkɨ tɨokii mɨ kɨra
yaeka yarmi kwɨra ha tɨ swokɨ ɨnkpɨt okwoki, siya swokɨ ɨnkɨn
tɨokiyam.
40 Mɨ inkam nwɨrkɨ kɨriirɨn inkam komii yai hɨdiyɨn saɨka
boɨni kɨriir yɨuɨsa kou ana saiir haiyam mɨni mɨ kɨra siirɨn yɨuɨs
prɨeiya pɨu ɨrkak aiirar nii ɨrkakiya warar dɨnkɨn hauugi.
41 Mɨ inkam komii nwɨrkɨ kɨriir boɨni kingiin niimau siir
digworaekwo ɨmiir hainamɨm mɨ kɨra saɨka ha tɨ swokɨ haɨnɨs
apnam arurɨg mɨ kɨra maɨrgɨmaɨrga dwonam.
42 Mɨ inkam nwɨrkɨ kɨriiram srɨii dimɨn whɨr siir hauuam
mɨ kɨra siirɨn ha hauugi. Mɨ inkam nwɨrkɨ kɨriir waraurankɨn
prɨihainami dimɨn whɨr mɨ siirɨn ha prɨi hauugi. Ɨriig.

Siyɨuɨn sau omomɨn siiram naɨngwowi ɨeya
(Lk 6:27-28,33-36)

43 Kima bidiyar iki wakaeyim yaiya biiya kam nhirim sima
boinkiya saeya hiniina boinka, kima kimiir nomiiyauwim
simiiram daingwo mi kima io kimiir sau omomim simiir dwo.
44 Mi kara yai kwira kimiirin pi warar ninkin boinkii, kima
kimiir sau omomin siirsi daingwobuna mi iikamim kimiir
tirbumbu ninkin haiginiuwiyim kima Adi Komii siiramin
simiiram kwisboinki simiir whinkinsiis haiginiuwam.
45 Mi kima ti hiriinan siyiuin siir tiri mi kima wi kimiir
Adi Komiiyin ninomor kouanin wi siir yinisim nwowi. Mi
siya bieyin wi siir tirki, iikam biyie biyieyim mi iikam
wadie wadie ikim simiir koua niuyaim. Mi siya nao pa
mi tirkii, iikam biyie biyieyim mi iikam miiyik miiyik ikim
simiiramin. Mi hiriinanin kima iikam whiekakim simiirim
daingwokwonanaei.
46 Mi kima iikam kimiiram naingwowiyim simiiramar timi
naingwo. Mi kima wi piki hiniin diminin siir haii? Niingaka.
Adi Komii siya kimiirin wi dimin whir hauu rani, yio ti
hiriinanin dimin komii rani. Mi kam biyieyim omom omomi
umir haiiyim yim iriipi hiriinanar mi tirikim kamim simiiram
naingwowiyim. Ti hiriinan diminin yio dimin komii rani.
47 Mi kima kimiir nomiiyauwim simiiraramar hiniina boini,
akamie mi kima wi dimu dimin haii? Adi Komii siya wi
dimin whir swoki hauu rani. Niingaka. Yio ti hiriinanin yio
dimin komii rani. Iikamim naingwo tibmii karamaeyim sima
hiriiyar mi tirikim, yio dimin komii rani.
48 Kima sibgu dwowipisu iikamim simiir whwonkam
idan, kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hiranin siya sibgu
owipisuwiya saiir hiriinan. Iriig.

6

Iikam Paeprikabim simiir whindiriraerar haiginiuwi siyiu ikin

1 Kima sibgu mintarao, kima ha kipi naingwo kimiir inig
imiir hainanim mi kima mii miiyik miiyikim Adi Komii siirim,
iikamim simiir whwonkam ida niisiimauim sima nwoki
kigim. Niingaka. Mi kima hiriinan tiri mi kima wi kimiir Adi
Komiiyin ninomor kouanin, wi siir digworaekwowim simiir
hai rani. Niingaka.
2 Mi hiriinanki niuwi kira iikam paeprikabim umir dig-
woraekwo simiir hauuwi, kira kamim kid masiyim bii
simiir kipi nikropki kimiir bii namkwokinamin, ti kamim
niksisaeiyim simiir hiriinan mi iiya sima diminim paeprikab
iikamim simiir hauuwiyim iki siyiuim sim sima hiriinan
minam tiri iikamim sima nwoki hainanim simiir inig imiir.
Kara kimiirin yaimwowar boinki simiir diminim, yim sima

bɨdi haigiyɨm mɨ Mhoɨiya Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨr swokɨ hauu rani.
3 Mɨ kɨra iikam paeprikabɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi
mɨ kɨma digworaekwowɨm wɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir wh-
wonkam ɨda kɨpi hauu o iikam nhɨrɨm sɨmiir kɨpi boɨnmauu.
4 Kɨra hindara haigiprakai hauu mɨ mhoɨiya kɨriir Adi
Komiiyɨn siya kɨgi kɨra siyɨu mɨiyɨk tɨrɨn mɨ siya wɨ dimɨn
mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar mɨ hauugi mɨiya kɨra mɨriiya saiirsiyɨn.
Ɨriig.

Nhwo kwɨsboɨni siyɨugɨn
(Lk 11:2-4)

5 Mɨ ɨiya kɨma nhwo kwɨsboɨniyɨm, kɨra ɨkɨ kamɨm
nɨksɨsaeiyɨm sɨmiir hɨriinan kɨpi tɨr, yɨm sɨmiir kwoɨnɨm
mɨnaramar naɨngwowikɨm nhwo ɨkɨ omakaɨm yaimɨn dimɨn
nɨdwokai wakaeiyɨm mɨ ɨkɨ siyɨu komiiyɨm sɨm siyɨumɨg
siyɨumɨgɨm sɨm kwɨsboɨnamɨm ɨkɨ iikam sɨmiir whwonkam
ɨda mɨ sɨma sɨmiir inɨg nwokɨ hainanɨm. Kara kɨmiirɨn
yaimwowar boɨnkii. Yɨm sɨmiir dimɨnɨm bɨdiyar haiyɨm
bɨiyar. Mɨ Mhoɨiya Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨr
hauu rani.
6 Mɨ kɨma nhwo kwɨsboɨnam mɨni kɨmiir Adi Komii ɨiirɨm,
kɨra kɨriir yapa maeyau krakra damwowɨu, pɨ inkamkɨ kɨg
karamae kɨmiir ywo mɨ mhoɨiya kɨmiir Adi Komiiyɨn inkamkɨ
kɨgmɨmɨn karamae nwowɨn mɨ ta maeyau krakra aiirɨn
wɨ siya siyar kɨgi. Mɨ siya kɨriirɨn wɨ siyɨu mɨiyɨk ɨiirar
nɨisiimauuwi.
7 Mɨ ɨiya kɨra nhwo kwɨsboɨniyɨm mɨ yai nhɨrɨm kɨriir
kwoɨnaɨrgar kɨpi naɨngwo kiyaiyokiyokɨiyam, iikam biyɨeyɨm
naɨngwo tɨbmii karamaeyɨm sɨmiir hɨriinan. Nɨingaka. Sɨma
hɨnɨina naɨngwokɨm tɨkɨ yai prɨe prɨeiyɨm sɨma kwɨsboɨniyɨm
mɨ sɨmiir uruwai siyaowaiyɨm sɨmiirɨn pa wakaei.
8 Kɨma sɨmiir siyɨu ɨiir kɨpi nap. Whɨsarii rani mɨ ɨiya
kɨma siiram nikɨ srɨiboɨn karamaeyar nikɨ owiyɨm mɨ kɨmiir
Adi Komiiyɨn siya bɨdiyar yonkwokikaiwɨnɨn, dimɨnɨn kɨma
haɨnguguɨn siirɨn.
9 Ɨiya kɨma nhwo kwɨsboɨniyɨm kɨma hɨnɨina kwɨsboɨn,
krɨmiir Adi Komiiyɨn nɨnomor kouanɨn: krɨma kɨriiram kwɨs
boɨni kɨriir inɨgɨn siirɨn dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨbukɨn.
10 Ɨiya kɨra digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakan aeya
wɨtsɨsau, mɨ krɨma nu tɨrɨn, warɨ nɨnomor kouanɨm Adi Komii
siir paekwosɨmɨm sɨma mɨ wakaeyokna dirɨraerariyɨm sɨmiir
hɨriinan mɨ wakaeyokna dirɨraeraram tɨri.
11 Kɨra panaowɨn krɨmiirɨn naeyɨm pɨ taka ɨiya saiir naeyɨriya
whaugi.

12 Kira krimiir dimin biyie biyieyim simiir haiy-
oprimdiyiumiigi, iikamim krimiir tirbuim krima
haiyoprimdiyiumiigiyim simiir hiriinan.
13 Mi kira dimin biyieyim krimiirim kipi kigninkinki krimiir
kinankiuwam mi kira krimiirin yiu biyiemi biiyan inkam
komiiyin siirsi ti haiyapyok haiginiu!
14 Wakae mi kima iikamim dimin biyie kimiir tirbumbu
haiginiuwim, simiir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigi mi
kimiir Adi Komiiyin ninomor kouanin, kimiirin wi hiriiyar mi
tiri.
15 Mi kima iikam nhirmi dimin biyieyim simiir
haiyoprimdiyiumiigi karamae nwowi mi kimiir Adi Komiiyin
ninomor kouanin, kimiirin wi hiriiyar mi tiri. Ɨriig.

Nae haiyani siyiu iki.

16 Mi iiya kima nae min haiyaeiyim mi Adi Komii siirim
kwisboiniyim, kimiir whwonkamim iki kamim niksisaeiyim
sim ninkikiiyim, hiriinan kipi ninkikii. Simiir whwonkamim
minam ninkikii iki iikam nhirim sima nwoki boinim, yim nae
haiyaeikim mi simiir inig nwoki hainanim. Kara kimiirin
yaimwowar boinkii, yim sima simiir digworaekwowim bidi
haiyim.
17 Mi iiya kira nae min haiyaei mi kiriir whwonkamin sibgu
whausok tatao mi kana ha timi sibgu hopsin.
18 Mi sima kiriirin wa ninokninkin tani kira mhiigi
naowi. Niingaka. Kiriir Adi Komiiyin inkamki kig
karamae nwowiyin, kiriirin wi sasar ninokninkini. Ti
digworaekwowim kira nimprio dirıraerarim. Mi mhoiiya
siya wi siyiu miiyik iiirar tiri kiriirin wa hauu kiiyiuwi. Ɨriig.

Siyiu digworaekwo miiyik hangiriyiu haigini ikin Adi Komii siir hir
(Lk 12:33-34)

19 Digworaekwo miiyik miiyikim kiramair kipi hangiriyiu
haigina ti nu iiirin. Yio tiki nuin kikom tapin aii minim wi
sima tirbumbugiyami. Mi kamim hii tauaeiyim pi omaka
aiirar niinikirimtio ninopkainami ti digworaekwowim simiir
haiyam.
20 Mi kima nu tirin mii miiyik miiyikim ninomor kou hirin
wi Adi Komii siyar hauuwi yio kikom tapin aii minki bi
tirbuwikim mi hiiyan kamim wi niinikirimtio ninopkainam
tani digworaekwo tauaehaiyamin. Niingaka.
21 Mi maeyauwa kiriir dimin miiyik miiyikim sima nwowin
mi kiriir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin wi ti om
iiirar mini owouwi. Mi kira nuan diminim simiiram kipi
naingwokwonanae. Kira Adi Komii siir dimin imiiraram
daingwo iski. Ɨriig.

Kwoɨn nɨuyani paeka
(Lk 11:34-36)

22 Nhwowɨn yɨo pɨu saiir nɨuya haigɨnɨuwikɨn. Mɨ kɨriir
nhwowɨn wadɨeyar nikɨ owi mɨ kɨriir nhwowɨn digworaekwo
whɨekakɨm sɨmiirɨn ɨna kɨgomok ɨrkakɨn nhwowɨn yɨo pɨu
ɨrkaka saiirar nɨuya ɨrkakikɨn, kwoɨnɨn yɨo nhwonakɨn mɨ kɨra
sɨbgu aɨngwowi mɨ kɨra wadɨeyar nwowi.
23 Mɨ kɨriir nhwowɨn siya biyɨe nwowi mɨ ni wɨ
hindara natɨsɨr whaowae ɨuwi. Mɨ kɨriir kwoɨnɨn dimɨn
biyɨeyam naɨngwowi mɨ siya wɨ nɨibwomambwo komiiyar
namwowɨuwi mɨ tɨ dimɨnɨm kɨriir waraur nwowɨm yɨm
mɨiyɨkɨ mɨiyɨkɨ mɨ ɨuwi. Ɨriig.

Kwoɨn whɨsaɨrni siyɨugɨn
(Lk 16:13; 12:22-31)

24 Mɨ inkamɨn bɨiyan inkam nwɨswo sowiir mɨi mɨiyɨk kwɨso
sowiirar sɨbgu mɨrii swowi mɨ siya wɨ kwɨra saiir sɨbgu mɨrii
mɨ kwɨra wɨ digɨumii haigɨngiki mɨ ta ɨi aiirarɨn siya umɨr mɨi
aiiramar naɨngwo tɨbmii ɨski mɨ siya Adi Komii siir mɨi mɨiyɨkɨ
saiirɨn wɨ panɨɨna sɨbgu mɨrii, ha? Nɨɨngaka. Ɨriig.

25 Mɨ kara kɨmiir asi boɨnki mɨ kɨma kɨmiir kwoɨnbudɨn
siirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyok boɨn mɨ ha kɨpi boɨn, krɨma
wɨ dimu dimɨn naei? Mɨ wɨ dimu dimɨn kwiyaei? Mɨ
kɨma kɨmiir pɨu aiirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyok boɨn, krɨma
wɨ dimu dimɨn mɨ haigiprakai. Mɨ tari kɨriir kwoɨnbudɨn
omwai waiyayokiyokɨiiyɨn, ɨni nae siir haiburɨn mɨ kɨriir pɨua
ɨni yɨuɨs saiir haibura. Adi Komii siya tɨrkikɨn kɨriir pɨu
kwoɨnbudɨn mɨ kɨra siirar wakaeyokna ɨski mɨ tɨ dimɨnɨm kɨra
whaowaeyɨm wɨ siyar hauuwi.
26 Kɨma ɨpiyɨn ɨmiir kɨgnɨnokɨnkɨnki, yɨm sɨma nae mɨn bɨ
nɨnkɨkɨn aeikɨm mɨ naeyɨm omakanau bɨ mɨ mɨrii haigiikɨm.
Nɨɨngaka. Mɨ kɨmiir Adi komiiyɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn,
sɨmiirɨn nae siyar hauu aeyɨski. Mɨ wɨm kɨma ɨni ɨpiyɨn sɨmiir
haiburɨm mɨ siya kɨmiirɨn wa sɨbgu kɨgrɨraowi.
27 Mɨ kɨmiir nwɨrkɨ ha naɨngwowi, siya bɨewi nhɨrɨm wɨ
omwaiyar swokɨ haɨnɨs waiyayokiyokɨi, aniya? Nɨɨngakɨ
nɨɨngakɨɨnga.
28 Mɨ kɨma yɨuɨs digworaekwowam dimusi
naɨngwokwonanaei? Kɨma kɨpɨm numɨr nwowiyɨm
sɨmiir kɨg, yɨm sɨma panɨɨn panɨɨna nɨmbiyami. Yɨm sɨma
mɨinan mɨrii rani. Nɨɨngaka. Mɨ yɨm sɨma yɨuɨs mɨn bɨ
nonkwokwowikɨm. Nɨɨngaka.
29 Mɨ kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnki, bɨiya inkam komii
Solomon siya pɨuaiyɨm siir pɨuaipai pɨuaipaiyɨm, ta kɨpa saiir
hɨriinan pɨuai mɨiyɨk bɨ nwoka. Nɨɨngaka.

30 Ta kowa saeya mɨ kɨp aka Adi Komii siyar sɨbgu tɨrki mɨpi
mɨiyɨka nɨmbiyami. Tapa ko kɨp sowa wadɨeyar nwowi mɨ
waka sowa waigi mɨ wɨ paeya sɨma nɨtkaigii. Mɨ wɨm kɨma ɨni
ko kɨp sowiir haiburo. Mɨ Adi Komii siya wɨ kɨmiirar mɨ sɨbgu
kɨgrɨraowi. Mɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya Adi Komii siirɨmɨn
kɨrɨe nwo karamae dimusi nwowi, ha?
31 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi kɨma hɨnɨina kɨpi naɨngwoyɨmiyok
boɨn, krɨma wɨ dimu dimɨn naei mɨ wɨ dimu mɨ haigiprakai
sasaei pɨua kɨma hɨriinan kɨpi naɨngwo. Nɨingaka.
32 Yɨo tɨkɨ hɨriinan digworaekwowɨm sɨmiiramɨn
ɨkɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmii karamae nwowiyɨm, sɨm
nɨnaɨngwoyɨmiyok boɨnɨkɨm. Mɨ kɨma sɨmiir hɨriinan kɨpi
naɨngwoyɨmiyok. Mɨ kɨmiir Adi Komiiyɨn nɨnomor kou hɨr
nwowɨn, siya ɨna nɨoknɨnkɨnɨn tɨ digworaekwowɨm kɨma
haɨnguguwɨm sɨmiirɨn.
33 Kɨmiir bɨiyan kwoɨnɨn ta ɨiya Adi Komii siya siir dig-
woraekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana mɨ siir siyɨu mɨiyɨk
ɨeya mɨinan siiram tɨ mɨrii. Mɨ mhoɨiya siya tɨ digworaekwo
nhɨrɨm wɨ kɨmiirarar swokɨ ɨnkɨn hauu mɨmɨrki.
34 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi kɨma digworaekwowɨm waka
nɨmbiyamanɨm sɨmiirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyok. Mɨ ɨigwɨr
ɨigwɨrɨn dimɨn hɨkak hɨkakɨm ha nɨmbiyamikɨm. Mɨ tapan
dimɨn hɨkak hɨkakɨm nɨmbiyamiyɨm sɨmiirarar hai, wakanɨm
sɨmiir wara kɨpi nɨnkɨn hai. Ta ɨiya saiir digworaekwowɨm
yɨm sɨmiiraramar timɨ naɨngwo. Ɨriig.

7

Inkam nwɨrni kɨpi hɨd
(Lk 6:37-38,41-42)

1 Kɨma inkam nwɨrni kɨpi hɨd wɨm wɨ Adi Komii siya mɨ
hɨdisi.
2 Mɨ ta hɨriinan yaiya kɨma boɨn hɨuriyɨuwa iikam nhɨrɨmi
mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya kɨmiirɨn wɨ hɨriinanar mɨ
boɨn hɨuriyɨuwi. Mɨ kɨma iikam ɨmiirɨn hɨriga mɨ hauuwi mɨ
Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨriinan ɨiirar swokɨ iyopkɨiyɨuwi.
3 Mɨ kɨra paeka sɨma kɨriir nomiiyauwɨn siir nhwo ɨiir
nwokaiya saiir dimusi kɨgi mɨ kɨra wara paemɨr komiiya kɨriir
nhwo ɨiirar nwowa saiir bɨ naɨngwowarkainakɨn, aniya?
4 Mɨ kɨra kɨriir nomiiyauwɨn siirɨn hɨnɨin dimusi mɨ
prɨiboɨni, nomiiyau, kara wara paeka kɨriir nhwo ɨiir nwowa
saiir haiyam tɨri mɨ wara paemɨr komiiya kɨriir nhwo ɨiir
kiikirɨnɨua ya dimuga, ha?
5 Kɨra nɨksɨsaeyakɨ waiwigɨn! Kɨra bɨiyɨn wara paemɨr komi-
iya kɨriir nhwo ɨiir nɨrɨpua saiir tɨkɨ ɨinɨkiibwaeki. Mɨ mhoɨiya
kɨra wa nwokɨ kɨgomok ɨinɨkrae haiyɨm kɨriir nomiiyauwɨn
siir nhwo hɨr nwokaiya paeka sɨma saiirɨn.

6 Kima dimin miiyik miiyikim Adi Komii siirim dimin whirki
kimbu karamaeyim inkam biyieyim wrananim simiir kipi
hauugi. Dimusi rani, mhoiiya kimiirin wi simar swoki
kwaeniniyokna pii. Kimiir dimin miiyik miiyikim iikamim
hunanim simiir kipi hauu. Dimusi rani, sima ti dimin imiirim
bi naingwokim mi ti diminim wi igani sima ninkin okwonami.
Ɨriig.

Inkamim nhwo kwisboinanaeiyim simiir siyiu ikin
(Lk 11:9-13)

7 Mi kima Adi Komii krimiir Wanin siiram kwisboini
diminam mi siya wa hauuwi kimiirin. Mi kima diminam
hansiri mi kima siirin wa kigi. Mi kima ano iiir kaigakani mi
Adi Komii siya wa haiwaokii.
8 Mi kara kimiirin yaimwowar boini, inkamin Adi Komii
siiram kwisboiniyin sima pi dimina mi haii. Mi inkamin iki
diminam mi hansiriyin yio siya siirin wa hauuwi mi inkamin
ano kaigakanii mi Adi Komii siya siiramin wa haiwaokii.
9 Mi kimiir inkam nwirin siir yinisimin siya siir ad iiiramin
nipuam boini mi adin siirin wi siiya hauugi, aniya? Niingaka.
10 Mi yinisimin ad iiiramin anasuam boini siir hauuam mi
adin siirin wi mipug biyie siir hauugi, aniya? Niingaka. Siya
wi hiriinan tir tani.
11 Mi kima ti iikam bibiyieyim, hii min tauaeiyim sima
simiir yinisisimim simiirin dimin miiyik miiyik imiirar mi
hauuwikim. Kimiir Adi Komiiyin ninomor kou hir nwowin
siya ini nuan ad imiir haiburin, siya dimin biyiekak rani, yio
siya wi hiriinan digworaekwo miiyik miiyik imiirar mi sibgu
hauuwi iikamim siiram sriii.
12 Kara kimiirin yaimwowar boini, ti yaiyim simiir yaim-
wokiyaimwowa biiya Moses mi profet kamim sima winkiyim
yokwoni sima. Siyiu miiyik diriraerar iikam nhirim simiirin
kira naingwowiyim sima diriraeraram kiriir saiir hiriinan.
Ɨriig.

Ano kopsim mi ano komii
(Lk 13:24)

13 Kima ano sapisapin siirgi siirar dapninopkainam. Dimusi
rani, anowin maeyauwa paekaka saiir hiriir namiyin, yio
prasae rani, bwaeya komiigin. Mi siyiuin siir namiyin
bimbiuwi rani mi iikam whiekakim wi siirar nami.
14 Mi anowin kwoinbudin omwai waiya yokiyokiiyin siir
hiriir namiyin yio kabigikabi rani. Mi iikamim ti siyiuin
siiram namiyim miinan miriinamikim. Mi siirin nwinwira
iriraki hansiryiskaii. Ɨriig.

Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao
(Lk 6:43-44)

15 Kima profet niksisaeyim simiirsi mintarao yim sima
kimaka wi yai iyop nini onii. Mi wim kima wa naingwowi
sima inkam miiyikim yaimwowar boinikim. Niingaka. Mi
simiir kwoinim yim miiyiki miiyiki mi iuwi, ini wranan
ywowin, kimiir niksisaeyam mi sima kimiir naingwo tibmii
aiir warar mi tirbuwi.
16 Kima bidiya yinoknknkinim simiir siyiuin sima tiriyin. Mi
ti pae sinin siya wi tab bud rani mi niowin iriipi hiriinan siya
wi am mi bud rani. Niingaka.
17 Mi hirii hiriinankina pae miiyik miiyikim yimbi paenid
miiyik miiyik imiirar mi budi mi pae bibiyieyim yimbi paenid
biyie biyie imiirar mi budi.
18 Pae miiyikin siya paenid biyie bi budigin. Niingaka. Mi
pae biyieyin yio paenid miiyik bi swoki budigin. Niingaka.
19 Mi paeyim nae miiyik bud karamae nwowiyim yim wi
paeya sima niiyitkaigaigii.
20 Mi kima wa ninoknknkini profet niksisae simiir siyiuin
sima tiriyin.

Kara kiriir bi ninoknknkinkin
(Lk 13:25-27)

21 Mi kima hiniina daingwo iikam whiekakim sima kariirin
hiniina dapikiuwi, kariir Biiyan Inkam Komii, sima Adi Komii
siir yinisim tani. Niingaka. Sima wi nhirkimaka nami iiya
digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ninomor koua
hiriirin. Mi inkamin kariir Adi Komiiyin ninomor kou hir
nwowin siir kwoin iiirar sibgu api mi siya wi siir kigriraowi.
22 Mi taka ii komiiya Adi Komii siya iikam whiekakim simiir
hidi, wi kariirar dapboin wini, Biiyan Inkam Komii, Biiyan
Inkam Komii, nim krima kiriir inig iiir miriigim! Adi Komii
siir yaiya iikam simiir. Mi iki uridyiu biyie biyieyim simiirin
krima kiriir inig iiirar haiswonimnskiigim! Mi krima dimin
kirie komii komiiyim kiriir inig iiirin kasakasa bi tirkim!
23 Mi taka ii aiirin kara simiirin wi hiniina boinmauu
wakaei, kara kimiir bi swoki inoknknkin miminkin. Niingaka.
Kima siyiu bibiyie tiraki waiwigim, kima damki! Iriig.

Omaka isair miriini siyiugin
(Lk 6:47-49)

24 Mi inkamin kariir yai aiir wakaeyokna diriraerari, yio tiki
hiriinan inkamin kwoin miiyikakin, yio ini inkamin omaka
siiya idwo miriiyin ini siir hiriinan ywowin.
25 Mi ta iiya opud nao owie komiiyin ha nitin ta omaka aiir
namitiunii mi saeya bi nakainamka. Niingaka. Dimusi rani,
ta omaka ini siiya kirie kirieyim nu aowa nwokaiyim simakar
yauni owiuwim.

26 Mɨ inkamɨn ta kariir yai aiir wakaeyokna karamae
nwowiyɨn, yɨo ɨni tɨ inkamɨn omaka aowi maeyau mɨriiyɨn ɨni
siir hɨriinan ywowɨn.
27 Mɨ ɨiya opud nao komiigɨ nɨtiyɨm mɨ owɨe komiiyɨn ha mɨ
ɨtɨn mɨ digworaekwo hɨriinanɨm ta omaka aiir namɨtɨuniyɨm
mɨ saeya ɨna yakainama. Łhɨ, saeya ɨna yakai ɨimɨk ɨuguskiya.

Jisɨs siir kɨrɨe komii aeya

28 Jisɨs siya tɨ dimɨnɨn siirɨn ha boɨn dɨgiyɨn mɨ iikam
whɨe komiiya ɨni hindara yanaakiyɨm tɨ yai hɨriinanɨm siya
boɨnmɨmauuwɨm sɨmiirsiyɨn.
29 Dimusi rani, siya sɨmiirɨn kamɨm siyɨu komii
nɨnoknɨnkɨniyɨm sɨmiir hɨriinan bɨ boɨnmɨmauugɨn.
Niingaka. Siya sɨmiirɨn inkamɨn inɨgakɨn siir hɨriinan
boɨnmɨmauugɨn. Łriig.

8

Jisɨs siya inkamɨn paowai mɨnkɨm pɨsɨkomkopouwɨn siir haiswonɨskiigɨn

(Mk 1:40-45; Lk 5:12-16)

1 Mɨ Jisɨs siya mhɨu hɨrankɨ nɨunaiiniyɨn mɨ iikam whɨe
komiiya ɨni siir mhoɨiyar sɨdkaenamɨm.
2 Mɨ inkam nwɨrɨn paowai mɨnkɨ pɨsɨkomkopouwɨn ha
nɨtɨn siiram mɨ siya ogmwo ɨni siir whwonkam ɨdaɨr inɨ
akaihɨuniyɨn. Mɨ siya ɨna boɨnɨn, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra
kariirsi naɨngwobumbuwi mɨ kɨra kariirɨn pa haiswonɨskiigi.
3 Jisɨs siir ɨina siir ha nonkwokiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn,
kara ha naɨngwowi, kɨra wadɨeyar dwoki! Mɨ paowai mɨnɨm
siir pɨsɨkomkopouwɨm ha dɨgiyɨm mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn siya
ɨni wadɨeyar ywokiyɨn.
4 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra sɨbgu wakae! Kɨra wɨ inkam
nwɨrni kɨpi swokɨ boɨnmauumɨmɨn. Niingakɨ, niingaka. Mɨ
kɨra kɨriir pɨua pris inkamɨm sɨmiir tinɨ ɨisɨimauuɨu. Mɨ kɨra
wɨ naemɨn dɨnkɨn ɨmiiyaeki, bɨiya Moses siya boɨna saiir
hɨriinan. Mɨ iikamɨm sɨma wa nwokɨ ɨnoknɨnkɨnɨm kɨriir ma
Adi Komii siya bɨdi dɨgiya. Łriig.

Jisɨs siya sauan kamɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn siir mɨiyan inkam ɨiir haiswonɨskikɨn

(Lk 7:1-10)

5 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya om Kapaneam hɨriir
napnɨnopkainamɨn mɨ om komii Rom hɨran kamɨm yaii
nɨniiyɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn ha nɨtɨn mɨ siya siirɨn hɨniina
yasrɨini,
6 Bɨiyan Inkam Komii, kariir mɨiyan inkamɨn siya makakɨn,
ɨni omaka hɨrar whwonkaiyɨn. Mɨ siir ɨga ɨin mɨnɨm bɨdi
yaowɨguskiyɨm mɨ siir pɨua kɨmpɨpɨsu prasae kɨn tani.

7 Mɨ Jisɨs siya siirɨn hɨnɨɨna boɨnki, siirɨn pɨ kara ninɨ haiswo
nɨskiiyɨuwi mɨ siya pɨ wadɨeyar nwokii.
8 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨiyan inkam ɨeya boɨn,
Bɨiyan Inkam Komii, kara inkam paii rani mɨ kɨra kariir
omaka pa nɨt rani. Kɨra hinda yaiyarar boɨnki mɨ kariir
mɨiyan inkamɨn pɨ wadɨeyar nwokɨ okiyɨm.
9 Mɨ an kara ɨriipɨ hɨriinan ɨni ɨkɨ kam nhɨrɨm inɨgakɨm kariir
kɨgrɨraowiyɨm, ɨni sɨmiir aowa mɨ owɨn. Mɨ karakɨ karar
kɨgrɨraowiyɨm, kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmakɨsɨmaɨrgɨm. Mɨ kara
nwɨrni boɨnkii, kɨra dam! Mɨ siya pa mɨ ami. Mɨ kara nwɨrni,
hɨnɨɨna mɨ boɨnkii, kɨra wɨt! Mɨ siya pa mɨ ɨti. Mɨ ɨkɨ kariir
mɨiyan inkam ɨiir boɨnkiyɨm, kɨra ta mɨi aiir tɨ mɨrii mɨ siya pa
dirɨraerarii. Kara bɨdi yɨnokninkɨnɨn kɨra pɨ yaiyara boɨnki,
kariir mɨiyan inkamɨn pɨ wadɨeyar nwoki.
10 Mɨ Jisɨs siya ta yai aiir wakaeyɨn mɨ siya ɨni hin-
darar yanaakiyɨn. Mɨ siya kɨmɨdina iikamɨm siir mhoɨiyar
namɨm sɨmiir boɨnki, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, kara
iikamɨm Isrel mɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir hɨrɨn inkam nwɨrɨn tɨ
inkamɨn siir naɨngwo tɨbmiiya saiir hɨriinan naɨngwo tɨbmii
inkam nwɨr bɨ kɨgɨn. Nɨɨngakɨ, nɨɨngaka.
11 Kara kɨmiirɨn yamwowar boɨnkii, iikam ombud komiiyɨn
bɨekɨ nɨtiyɨn mɨ bɨekɨ nɨkiiyami ɨkɨn, wɨ hɨrankɨ nɨti mɨ sɨma
wɨ krɨmiir brougaeyɨm Ebraham Aisak mɨ Jekop, wɨ sɨmakar
ninɨ ɨdwo aeyɨuwi, maeyauwa Adi Komii siya iikamɨm mɨ
digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir.
12 Mɨ yɨnɨe whɨekakɨm nu Isrel hɨr niyɨonɨnkɨnɨm sɨmiirɨn wɨ
Adi Komii siya nhɨnɨkrɨropkii, maeyau ɨɨmɨrɨima saiirɨm. Mɨ ta
maeyauwa sɨma kauu prasae kɨn tani. Mɨ wɨ sɨmiir big ɨmiirar
naegiyɨmkiyɨkaeyami.
13 Siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ Jisɨs siya yaii nɨnii kamɨm
sɨmiir bɨiyan inkamɨn siir boɨnki, kɨra omaka dam! Kara
ha naɨngwowi, tɨ digworaekwowɨm, wɨ ta kɨriir naɨngwo
tɨbmiiya wadɨe saeyar swokɨ ɨmbiyami. Mɨ ta yaiya saiir
mhoɨiya bɨri kɨmɨmɨnkikɨn, ta ɨi aiirarɨn, siir mɨi mɨrii inkamɨn
ɨni wadɨeyar ywokiyɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya Pita siir nɨu aiir haiswonɨskikɨn
(Mk 1:29-34; Lk 4:38-41)

14 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya ha namɨn Pita siir omaka hɨriir mɨ
siyar kɨg, Pita siir nɨua hɨi hɨrar whwonkaii. Ya ma pɨu huuwa
kɨniya saeya niiga.
15 Mɨ siya saiir ɨɨna aiirarar ninɨ onkwokiyɨn mɨ ta ma pɨu
huuwa kɨniya saiir nwowa ɨna dɨgiya. Mɨ saeya ha nɨnsiin
ɨdwowa, ɨni siir nae ɨmiirar swokɨ kwɨnsiin dirɨraerara. Ɨriig.
16 Mɨ mhoɨiya naɨowaka sɨma, sɨmiir iikamɨm uridyɨu
biyɨekɨ nɨtkiiyɨm, ɨna yɨtɨm Jisɨs siiram. Mɨ siya iikamɨm

uridyɨugɨ nɨtkiiyɨm sɨmiirɨn hinda yaiyarar boɨnkiyɨn mɨ tɨ iikamɨm ɨni wadɨeyar ywokiyɨm. Mɨ siya iikamɨm makɨ niiyɨm sɨmiirɨn warar yɨnkɨn haiswonɨmnɨskɨigi.

17 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ yai kwɨra bɨiya Adi Komii siya boɨnkiya profet Aisaiani, saiir swokɨ boɨnourwokaigikɨn. Siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm krɨmiir ma biyɨe biyɨeyɨm mɨ krɨma mɨiyɨk asi nwowi. Łriig.

Siyɨuɨn Jisɨs siir mhoɨiya nami ɨkɨn
(Lk 9:57-62)

18 Jisɨs siya iikam whɨe komiiya sɨmiir kɨgɨn, siir nakaeyokainiyɨm mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, nɨmbi hɨnda whɨigbid mɨrmiiya nɨnɨdnaidami.

19 Mɨ inkam nwɨrɨn siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨn ha nɨtɨn mɨ kɨmɨdina siya yaboɨni siirɨn, hae! Tɨ nowomwarkaiyɨuan inkamɨn kara ɨkɨ omom omomɨm kɨra namɨm tɨriiyɨm kara kɨnaka warar kainanaowamar tɨri.

20 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, ɨni wakaeyɨn, niimauan wra biyɨeyɨm, yɨm nu tɨrɨn nokakargɨm. Mɨ ɨpiyɨnɨm ɨriipɨ hɨriinan, omakakak. Mɨ Yaowae Adɨn nɨmomor kouankɨ nɨtɨn, yɨo pɨu kikɨnsiisan maeyau karamaeyaɨrgɨn. Nɨɨngakɨ, nɨɨngaka.

21 Mɨ siir kɨgna mɨrii inkam nwɨrɨn siya boɨn, Bɨiyan Inkam Komii, kara bɨiyɨn kariir ad ɨiir nɨnɨ haɨngikaigiki. Mɨ kara pɨ kɨriir mhoɨiya nɨti.

22 Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn. Nɨɨngaka. Kɨra kanaka tariinanar kwɨt! Warɨ inkam wɨirɨn, yɨo inkamɨm naɨngwo tɨbmii karamaeyɨm inkam wɨirnanɨm yɨm sɨma, sɨmar tɨ swokɨ haɨngikai. Łriig.

Opud komiiya Jisɨs siya boɨnkiya ɨna dɨgiya
(Mk 4:35-41; Lk 8:22-25)

23 Jisɨs siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya i aiir nani kwɨriiyɨn mɨ siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm, yɨm ɨni warar mani kwɨriiyɨm.

24 Mɨ sɨma ɨna yɨnɨdnaidamɨm yarmiiya mɨ opud whoɨmwɨɨni rani, whɨi hɨr hugnatmaɨrɨba. Mɨ hɨnɨna pariiparii i aiir nɨswɨtnatkaiyɨm. Mɨ siya ɨni inau hɨrar whwonkai taowɨn.

25 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, ha namɨm, ɨna yamɨ ɨnɨdguwɨm siir. Mɨ sɨma boɨn, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra krɨmiirsi daɨngwoyɨmyok mɨ krɨmiir whɨndɨrɨraerarki, krɨma pa nokwomwainaiinami.

26 Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, kɨma dimusi nɨdidi, ha? Warɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya saeya komiigɨ mɨ ɨuwi! Mɨ siya ha boɨndɨgiyɨn ɨna yɨnsiin ɨdwokaigiyɨn mɨ kɨmɨdina ɨo opud hɨnɨn sowiir ywoki. Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika opuda ɨna yɨnkisanakiya mɨ opa ɨni mokmokwaiya ywom-aimiigiya.

27 Mɨ siya hɨriinan tɨrkiyɨn sɨma ɨni hindara yanaakiyɨm. Mɨ
ɨni sɨma sɨmar yomboɨn amboɨnkiyɨm, siya tɨ inkamɨn dimu
naeikɨsae. Opud hɨnɨno ɨni siir yaiyar mɨ wakaeyoknakiyo,
ha? Ɨriig.

Jisɨs siya haiswonɨskigigo inkam nwɨso uridyɨugɨ nɨtkiiyo
(Mk 5:1-20; Lk 8:26-39)

28 Mɨ Jisɨs siya whɨigbid mɨrmii kwɨra saiir hɨriir ha
nɨmbiyamɨn, Gadarani nu siir mɨ inkam nwɨso uridyɨu biyɨekɨ
nɨtkiiyo ɨna yɨtwo siiram. Mɨ tɨ inkam nwɨso sowa maeyauwa
inkam haɨngikaiiya saiir hɨrankɨ nɨtko. Mɨ inkam nwɨso, sowa
uridyɨu biyɨenan bɨdi ywokiyo. Mɨ iikamɨm tɨ siyɨu ɨiir paniinsi
yapsi, sowa tɨowisi sɨma hɨriinansi nɨdidgɨm.
29 Mɨ sowa ɨna kauwok boɨnamnankiyo, tɨ Yaowae Adɨn
nɨnomor kouankɨ nɨtɨn, kɨra krɨmiirɨn dimu dimɨn tɨram
nɨtkɨn, ha? Mɨ ɨiya dɨgana ɨna nikɨ owa kɨra maeyau biyɨeya
saiir nɨkropkiyana krɨmiir tɨrbumbuamɨn.
30 Mɨ tɨ hu isid komii whɨrɨn arurɨg hɨrar nokwo aekɨn.
31 Mɨ tɨ uridyɨu isid komiiyɨn ha nhɨnkii kaugiyɨm mɨ ɨna
boɨnkiyɨm Jisɨs siirɨn mɨ kɨra krɨmiir nhɨnɨkrɨropkii mɨ kɨra
krɨmiirɨn warɨ hu isid komiiyɨn siirɨm dɨkropki.
32 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna boɨnkiyɨn, kɨma damki! Mɨ
tɨ uridyɨu biyɨeyɨm sowiir ha haiburgiko mɨ sɨma ɨna
yamkiyɨm tɨ hu isid komii ɨiiram. Mɨ tɨ hu isid komiiyɨn
ha niwɨtamɨm, ɨni siiyɨeno whɨrɨn siirarar iwɨt ɨugugusamɨm.
Mɨ sɨma ɨni mhɨuno whɨi kwɨra saiir kwiyae haɨngrɨmkrɨkɨu
aokaonamɨm.
33 Mɨ kamɨm hu ɨmiir waikaowiyɨm, sɨma ɨna yɨdamkiyɨm.
Mɨ sɨma om komiiya hɨriir ha niwɨt nɨmbimbɨiyamɨm mɨ
ɨna inɨ boɨnmɨmauuɨuwɨm dimɨn sɨma kɨgnaniyɨm sɨmiirɨn.
Sɨma dimɨnɨn inkam nwɨso, uridyɨu biyɨekɨ nɨtkiiyo, sowiir
nɨmbiyamɨn, siir warar inɨ boɨnmɨmauuwɨu.
34 Mɨ saiir mhoɨiya iikam whɨekakɨm tɨ om komiiyɨn siir
hɨranɨm ɨna yɨtɨm Jisɨs siir kɨgam mɨ sɨma ɨna yɨdidɨm. Mɨ ɨna
nhɨnɨkrɨropkiyɨm siirɨn, nu maeyau kwɨra namɨm. Ɨriig.

9

Inkamɨn ɨga ɨin nɨnsɨmsɨrɨuwɨn Jisɨs siya haiswonɨskiigɨn
(Mk 2:1-12; Lk 5:17-26)

1 Mɨ Jisɨs siya igopsɨm ɨra saiir nani kwɨriiyɨn mɨ ɨna swokɨ
iyɨkɨdamɨn whɨigbid mɨrmiiya hɨriir. Mɨ siya ɨni siir omkɨ om
ɨiirar swokɨ amɨn.
2 Mɨ sɨma sɨmiir inkam nwɨrɨn kɨumɨnkɨ naonɨnsɨmsɨrɨuwɨn
ɨna hainaniyɨn, Jisɨs siiram. Mɨ siya ɨni hɨi aiirar whɨnaniyɨn.
Mɨ siya sɨmiirɨn hɨriinan kɨgiyɨn, sɨma siiram naɨngwo tɨbmii,
siya siir haiswonɨskiiyɨm mɨ siya tɨ inkamɨn kɨumɨnkɨn

naonisimsiriuwin siir boinki. Nomiiyau, kiriir kwoinin kirie ti oki. Kiriir dimin biyieyim kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim.
3 Mi mhoiiya kamim siyiu komii ninoknink iniyim sima simar yimboin amboin. Mi tari ti inkamin siya nigbumbuwi. Mi siir igsop aiir nokwokairinaim mini.
4 Mi Jisis siya simiir kwoin iiir bidi yinoknink inkiyin mi siya ina boinkiyin, kima wari kwoin biyie hiniinin kimiir kwoinau dimusi nwokaii, ha?
5 Paki hiniin yai aki kariir kirie komiiya saiir niisiimauua? Kara ha boini, kiriir dimin biyieyim kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim, aniya? Mi kara ha boini kira ha dinsiin apririrki, saeya, aniya?
6 Ta saeyar niisiimauuga mi ankara ha naingwowi kima dinoknink in. Kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin siya ti nu iiirin inig kirie kakargin mi siya wi digar mi owi dimin biyie biyieyim simiir mi haiyoprimdiyiumiiyim. Mi siya ti inkamin iga iin ninsimsiriuwin siir asi boinkikin. Kira dinsiingi mipi kiriir hii aiirar dinsiin hainam mipa damigusam kiriir omaka hiriiyar.
7 Mi siya ha ninsiingiyin mi ini siir omakar yamigusamin.
8 Mi iikamim sima ti dimin hiriinanin siir kigiyin sima ini nididkakar yokiyim mi sima ini Adi Komii siir inig iiirar hainankiyim. Dimusi rani, Adi Komii siya hauugin ta hiriinan kirieya Jisis siirin ti inkamin siir haiswoniskiiyin. Ɨriig.

Jisis siya Matyu siiram nikiunakin siir mhoiiya namim (Mk 2:13-17; Lk 5:27-32)

9 Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir haiburgikin mi ha napnamin mi siya youapkigam kariirin kara omom omomi umir nidwokai haiiya omaka saiir nidwokaii ti inkamin Matyu karargin. Mi Jisis siya kariir boinki, kira kariir mhoiiyar wit. Mi kara ha ninsiingiyin mi kariir digworaekwowim ini hirar iyopnisugigim. Mi kara ini Jisis siir mhoiiyar yamin.
10 Mi saiir mhoiiya Jisis siya omaka hir nidwokai aeyin mi kam nhirim omom omomi umir haiiyim mi kam bibiyieyim dimin biyie biyie tirkiyami ikim sima ha nitim, Jisis siya mi siir kigna mirii ikim kamim ini simakar ini idwo aeniyim.
11 Mi Farisi kamim sima ti hiriinan siyiu iiir kigim mi sima kimadiniya Jisis siir kignamiriiyim kamim simiir boin, wari inkamin kimiir nowomwarkaiyiuwiyin, siya wari kamim omom omomi umir haiiyim mi inkam biyie ikim simaka dimusi nidwokai aei, ha?
12 Mi Jisis siya hiriinan wakaeyin mi siya ina yowarkii boinin, iikamim iki mamin karamaeyim yim sima inkamin paowai min widiyin siirim bi namikim. Niingaka. Siiramin iikamim maminki niiyim sima simar namikim.

13 Kima ha dam yaiyim kara boinim simiir tikini aingwonaki
Yokwo Komii saiir nwowim, ta yaiya Adi Komii siya hiniina
boinkin, kara wraisu min ninkin imiiyaeyim pi boriisopi.
Niingaka. Kara ha naingwowi, kima iki iikam nhirim simiirsi
daingwobumbu. Kara iki iikamim ha naingwowim krima
iikam miiyik miiyikim simiiram bi nitkin, simiir nikiunaim.
Niingaka. Kara iki iikamim ha naingwowim krima iikam biyie
biyiekim simiir nikiunam nitkin. Ɨriig.

Siyiu win mi siyiu biyie sowa iripa kipi prid
(Mk 2:18-22; Lk 5:33-39)

14 Mi taka iiya Jon siir kigna miriiyim kamim sima ha nitim
mi Jisis siir ya sriini mi Farisi kam ikim mi krima, nim krima
nae mina mi haiyaei mipi mhiirima mi owi nhwo kwisboinam
mi wara kiriir kigna miriiyim kamim yim sima hiriinan tir
karamae dimusi nwowi, ha? Dimusika?

15 Mi Jisis siya ina yowarkii boinkiyin mi inkamin wig win
nonkwonaei mi siya siir nomiiyau imakar nwowi mi ta iiya
mairgimairgani iiga, iyie? Hikak nwoni iiga. Mi nae minim
pa haiyakii, aniya? Niingaka. Mi mhoiiya ti inkamin wig
nokwonain, inkam nhirkim ini ikiunakii, siir nomiiyauim,
simiir hirankar mi taka iiya kima wi hikak saiir dwo mi nae
minim saiir haiyakii.

16 Inkam nwirki yiuis win mirmiiya yiuis kaba saiir no iiir
bi swoki itkin pankin. Niingaka. Mi siya hiriinan tiri mi
ta yiuis kaba saiir no iiir mi ta yiuis kaba wi saeya swoki
mimbimbiiraraokii. Mi nowin wi komiiyar nasae owiguskii.

17 Inkam nwirki wain wini opa meme kab isa saiir bi
naokaigin. Mi siya hiriinan tiri ta op wain wina saeya niwit
iyopiinaini mi ta meme is kaba wa nimbiriyamkii. Mi wainin
wi nu arar naokiinonkwokwonam swokii. Mi meme isa ya wi
warar ninkin iguskii. Mi yim sima wain wini opa pi meme is
win aiirar naokaii. Mi sowa pi wadieyar naokaii. Mi sowa pi
wadieyar ninan oswowi. Ɨriig.

Biiyan inkam nwirin siir yinisim yinugiyina mi wiga siir yiuis
aiir nonkwokiyaka sowiirin Jisis siya haiswoniskiigiko
(Mk 5:21-43; Lk 8:40-56)

18 Mi Jisis siya yai hirar niki boinmimauuwin simiir mi Juda
simiir biiyan inkam nwirin ha nitin mi siya ogmwo ini Jisis siir
whwonkam idair ini hiuboiniyin. Mi siya siirin hiniina boin,
kariir yinisim yinugiyina saeya tariinanar kwaonamka. Kira
wit mi kiriir iina saiir wini onkwoni mi pi omwaiyar swoki
waiyaim.

19 Mi Jisis siya ha ninsiingiyin mi ini siir mhoiiyar yamin. Mi
kamim siir kigna miriiyim sima ini saikar yinkin amim.

20 Mɨ wig ɨra hɨr nwoka ya nhɨekɨ mɨ apɨdwodwomaimiiga bɨewiyɨm ɨuur whɨs. Mɨ ta wiga saeya kɨmɨdiniya Jisɨs siir yɨuɨs mwɨs aiir yaka apiyokna onkwoki.
21 Mɨ saiir kwoɨnararɨn saeya hɨniɨna naɨngwoka mɨ kara pɨ siir yɨuɨs aiirar nonkwokii mɨ ta nhɨeya pa nɨnkipraenakii.
22 Mɨ Jisɨs siya ha haiyɨug okwokaokiyɨn mɨ ɨna boɨnkiyɨn yɨnisɨm yɨnugiyɨn kɨriir kwoɨnɨn hiisɨma tɨ oki. Kɨra kariiram naɨngwo tɨbmiiga mɨ kɨriirɨn wadɨe saeyar swokɨ okika. Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika ta ɨi aiirarɨn ta wiga ɨni wadɨeyar ywokiya.
23 Mɨ Jisɨs siya napnamɨn mɨ Juda sɨmiir bɨiyan inkamɨn siir omaka aiir nɨmbiyamɨn mɨ siyar kɨgam kamɨm tɨdiyɨu kuuwi. Mɨ iikamɨm yaiya hɨniɨn nɨnkɨnɨu rani, hapi anaupaekɨnɨuwi ta yɨnisɨm aiirɨm nouwi.
24 Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnkiyɨn, kɨma damki! Ta yɨnisɨm yɨnugiyɨna bɨ naonamka. Nɨɨngaka. Saeya nhwo whɨni. Łiya iikamɨm sɨma hɨriinan wakaekiyɨm mɨ sɨma yaibu siirɨn haɨnɨngɨn bu.
25 Mɨ sɨma iikam ɨmiirɨn ha nhɨnɨkrɨropkiyɨm mɨ Jisɨs siya ha napnɨnopkainamɨn, maeyauwa yɨnisɨm yɨnugiyɨn aeya whwonkaiya saiir mɨ siya ha nɨnɨ onkwo ɨuwɨn saiir ɨɨna aiir mɨ saeya ɨna yɨnsiin ɨdwokiya.
26 Mɨ ta yaiya hɨnda tɨnda ɨna yɨnyokwɨigiya. Łriig.

Inkam nhwokwɨsae nwɨso mɨ waeyai ɨkɨn, sɨmiirɨn Jisɨs siya haiswonɨskiigigɨm

27 Mɨ Jisɨs siya ta maeyau aiir haiburgigɨn mɨ siya ɨna yapnamɨn. Mɨ ɨiya siya nikɨ apamɨn, inkam nhwokwɨsae nwɨso siir mhoɨiyar napnamo, sowa siiramɨn, hɨniɨna kau-wok boɨnam, tɨ Devidni isidɨn siir yɨnisɨmɨn, Adi Komii siya nɨkropkiyɨn kɨra krɨriirsi timɨ aɨngwobuna.
28 Mɨ Jisɨs siya omaka ha napnɨnopkainamɨn mɨ tɨ inkam nhwokwɨsae nwɨso ha nɨtwo siirɨm mɨ siya ɨna srɨiwɨnɨn sowiirɨn. Mɨ tari kowa ha naɨngwowi kara wɨ dɨgar nwowi tɨ hɨriinan dimɨn ɨiirɨn, aniya? Mɨ sowa siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn. Łhɨ, Bɨiyan Inkam Komii.
29 Mɨ siir ɨɨna sowiir nhwo owiir ha nonkwokiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kowa kariirɨm naɨngwo tɨbmiigo mɨ kowa wɨ wadɨe asi nwowi.
30 Mɨ sowiir nhwonao ɨni bɨimiyar kɨnkiyo. Mɨ Jisɨs siya sowiirɨn hɨniɨna yowarkɨi boɨnki, kowa sɨbgu wakaenam. Tɨ dimɨn ɨiirɨn wɨ inkam nwɨrni kɨpi boɨnmauu. Wɨ sɨma pɨ nɨoknɨnkɨnisi.
31 Mɨ sowa idowɨiya ha namwo mɨ tɨ dimɨnɨn Jisɨs siya tɨrkiyɨn ɨna haigirɨrɨramɨn hɨnda tɨnda.

Inkam waeyai mɨkrɨmɨn Jisɨs siya haiswonɨskiigikɨn

32 Mɨ sowiir mhoɨiyarɨn inkam waeyaimɨkrɨm nwɨrɨn
uridyɨugɨ nɨtkiiyɨn siirɨn kam nhɨrɨm sɨma hainani Jisɨs siirɨm.
33 Mɨ tɨ uridyɨu biyɨeyɨn tɨ inkamɨn siir nɨtkiiyɨn, siirɨn
kɨmɨdiniya Jisɨs siya yɨnɨskɨigi. Mɨ tɨ inkam waeyaimɨkrɨmɨn
yai ɨna boɨnaikiyɨn. Mɨ iikam ombud komiiyɨn ha nanaakiyɨm
mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, bɨiya tɨ hɨriinan dimɨnɨn nu Isrel tɨrɨn bɨ
swokɨ ɨmbiyamkɨn. Nɨingakɨ, nɨingaka.
34 Mɨ Farisi kamɨm sɨma boɨn, warɨ kɨrɨeya uridyɨu biyɨe siya
nɨnɨmnɨskiiya ya uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir bɨiyanɨn siir kɨrɨe
aeya. Łriig.

Jisɨs siya Isrelan iikamɨm sɨmiirsi naɨngwoyɨmyokɨn

35 Mɨ tɨ sɨmiir mhoɨiya Jisɨs siya om komii komiiyɨm mɨ
omisɨsɨmɨm, sɨmiirar yapyokɨi ɨrkak. Mɨ siya iikam ɨmiirɨn,
sɨmiir omakaɨm yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaeiyɨm sɨmiir
hɨrar yowomwarkaiyɨu. Siya sɨmiirɨn yai wɨn kɨbiya, ɨiya
Adi Komii siya digworaekwowɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir
nowomwarkaiyɨugɨn. Mɨ siya iikamɨm mapai mapaigɨ niiyɨm
mɨ ɨga ɨin nɨnsɨmsɨrɨuwɨm, sɨmiir warar yɨnkɨn ɨnɨmnɨskiiyam.
36 Mɨ siya iikam isid komiiyɨn siir kɨgɨn mɨ siir kwoɨnɨn
sɨmiirsiyɨn naɨngwoyɨmyok pranae bɨ kɨnkɨn. Dimusi rani,
sɨmiir kwoɨnɨm bɨdi whrɨewhrɨekiyɨm. Mɨ sɨma ɨni sibsibɨm
inkamkɨ kɨgrɨrao karam nwowiyɨm hinda sɨma sɨma sɨbap
whaowaeyamiyɨm, ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm.
37 Mɨ siya kɨmɨdiniya siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨmiir
boɨnki, tɨ iikamɨm sɨma ɨni numɨran sasaeyɨm wai nwowɨm,
sɨmiir hɨriinankɨm mɨ mɨiyan inkam homgak karamkɨm
sɨmiir nɨngugu haiyɨm.
38 Mɨ kɨma wɨ numɨran adɨn siiram srɨi. Mɨ iikam nhɨrɨm wɨ
siyar nwokɨ ɨkropkiyɨm, tɨ iikamɨm sɨma siirɨm nwokɨ amɨm.
Łriig.

10

Aposel kam ɨuur kwɨso sɨmiir inɨg ɨma
(Mk 3:13-19; Lk 6:12-16)

1 Mɨ Jisɨs siya siir kɨgna mɨriiyɨm kam ɨuur nwɨso sɨmiiram
yɨkɨuna mɨ sɨma ɨrɨpa ha nwowɨm mɨ siya sɨmiirɨn kɨrɨeya
uridyɨu bibiyɨeyɨm sɨm nɨnɨmnɨskiiya mɨ mapai mapai mɨnɨm
sɨm mɨ haiswonɨmnɨskɨiiya ɨna hauugiya sɨmiir.
2 Aposel kam ɨuur kwɨso sɨmiir inɨgɨm hɨnɨin hɨnɨingɨm.
Bɨigɨ bɨiyanɨn Saimonkɨn mɨ siir inɨg whɨrɨn, Pitakɨn mɨ siir
nomousɨmɨn Andrugɨn mɨ Jems Sebedini yɨnisɨmɨn mɨ siir
nomousɨm ɨeya, Jon
3 mɨ Pilip Batolomiyu mɨ Tomas mɨ Matyu mɨ kara, inkamɨn
omom omomi umɨr haiiyɨn mɨ Jamisɨn Alfiasni yɨnisɨm ɨkɨn mɨ
Tadias

4 mɨ Saimonɨn bɨiya ta yaiya saiir boɨnmamauugɨn nu whɨran inkam komiiyɨm krɨmiir kɨpi kɨgrɨrao. Judas Iskariot,
inkamɨn wɨr Jisɨs siir napwouwɨn, siir sau omomɨn siir. Ɨriig.

Jisɨs siya aposel kam ɨuur nwɨso mɨi sɨmiir hauugɨn
(Mk 6:7-13; Lk 9:1-6)

5 Jisɨs siya tɨ kam ɨuur nwɨso sɨmiir nɨkropkiyɨm mɨ siya
sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kɨma wɨ ɨkɨ Juda iikam tani sɨmiir nu
maeyau ɨmiir kɨpi nam. Mɨ kɨma wɨ Sameria sɨmiir om komii
komii ɨmiir kɨpi nam. Nɨɨngaka!
6 Kɨma wɨ ɨkɨ Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiirgɨ sɨmiiramar
dam! Sɨma ɨni sibsibɨm inkamkɨ kɨgrɨrao karam nwowiyɨm
sɨma sɨma prɨiyap whaowaekaeyamiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan
ywowɨm.
7 Kɨma nami mɨ kɨma wɨ hɨnɨɨna dowomwarkaiyɨuwam
sɨmiirɨn, ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm
sɨmiir kɨgɨrkakana kingiin bɨdi yɨnyaniya.
8 Kɨma ɨkɨ makak makak iikamɨm sɨmiir dɨnɨmnɨskiiyam mɨ
iikamɨm naokaowɨm, sɨmiir warar hɨdnɨnsiin ɨdwowam
mɨ iikamɨm paowaigɨ pɨskomkopouwɨm sɨmiir wara
haiswonɨmnɨskɨiyam. Mɨ uridyɨu bibiyɨeyɨm sɨmiir warar
dɨnɨmnɨskiiyam. Ta kɨrɨeya whɨsarii kara hauuwa mɨ kɨma
iikamɨm sɨmiirɨn nɨɨnga nɨɨnga prɨidirɨraerar haigɨnɨu. Mɨ
kɨma wɨ umɨr kɨpi swokɨ hai saiirsiyɨn.
9 Mɨ kɨma umɨrɨm nɨbnau kɨpi haiginam. Nɨɨngaka.
10 Mɨ ɨiya kɨma napnami mɨ naeyɨm wɨ nɨbnau kɨpi haigi-
nam. Kɨma yaeya yɨuɨs kɨpi hainam! Nɨɨgaka, nɨɨngar dam!
Kɨma iikamɨm sɨmiir whɨndiraeraram nami, kɨmiirɨn nae
mɨnɨm wɨ sɨmar hauuwi.
11 Mɨ kɨma om komii mɨ omisɨm whɨr napnɨnopkainami
mɨ kɨma wɨ sɨbgu kɨgrɨrao hɨran iikam mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirɨn,
kɨmiirɨn wɨ sɨma kɨgrɨraowi mɨ kɨma tɨ hɨriinan kamɨm
sɨmakar dwokrɨpkai. Mɨ tɨ om ɨiirɨn wɨ sɨmiir hɨrankar
nhɨɨnam.
12 Mɨ kɨma omaka ɨra nami mɨ kɨma omakaɨn iikamɨm
sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨn kɨmiir mhɨi kwonɨm hiinsɨma dwo. Adi
Komii siya wɨ kɨmakar nwowi.
13 Mɨ ta omaka saiir hɨran iikamɨm sɨma kɨmiirɨn wadɨe
nwowɨni mɨ Adi Komii siya wɨ kɨmiirar whɨndirɨraerari.
Sɨma kɨmiirɨn wadɨe nwo karamae nwowi mɨ ta yai mɨiyɨka
wa swokɨ ɨti kɨmiiramar mɨ Adi Komii siya wɨ sɨmiir
whɨndirɨraerar tani. Nɨɨngaka.
14 Mɨ inkam nwɨrkɨ kɨmiir nɨkɨunam karamae nwowi siir
omaka. Mɨ siya kɨmiir yai mɨiyɨk aiir wakaeyona karamae
nwowi mɨ kɨma ta omaka mɨ om ɨkɨn, siirɨn ha tɨmɨ haiburgig.
Mɨ nusɨnɨm kɨmiir ɨgaɨm kɨma niiyɨm sɨmiir nwowɨm, yɨm

hɨrar dɨkrɨmkrɨnkiigig sɨmiir nɨisiimauuwam Adi Komii siya hɨkakɨn.
15 Kara kɨmiirɨn yai mwowar boɨnkii ta ɨiya tɨ iikamɨm tɨ
om komii siirɨm kɨmiir boɨnwokiyop natkaigiyana, wɨ om
komii Sodom mɨ om Gomora sowiir hɨriinan hɨk hauuwi rani.
Nɨingaka. Ya ta hɨriinana ya wɨ komiigɨ komii nwowi. Ɨriig.

Dimɨn biyɨe whɨekakɨm wɨ mhoɨiya nɨmbiyami
(Mk 13:9-13; Lk 21:12-17)

16 Wakae, kara kɨmiirɨn wɨ sibsibnan nɨkrɨropkii, ɨkɨ
niimauan wra biyɨeyɨm sɨmiir hɨndaɨm. Mɨ wra biyɨeyɨm
sɨma wɨ kɨmiir naeyamar mɨ naɨngwowi. Mɨ dimɨnɨm
kɨma tɨram naɨngwowɨm kɨma sɨbgu hɨdnam, ɨtɨn wraisuɨm
kikaikaowiyɨn siir hɨriinan kɨmiir siyɨuɨm ɨkɨ iikamɨm
sɨmakan hiinsɨm hiinsɨma dwo.
17 Kɨma ɨkɨ iikam biyɨeyɨm sɨmiirsi ha timɨ mɨntarao.
Kɨmiirɨn wɨ sɨma boɨnwokiyopnatkaigi sɨmiir kaunsil
ɨmaka. Mɨ sɨma kɨmiirɨn omakam yaimɨn dimɨn nɨdwokai
wakaeiyɨm, wɨ sɨmiir hɨr nɨpɨmpari ɨdgɨuni.
18 Mɨ wɨ sɨma nɨkɨunami kɨmiirɨn inkam komiiyɨm omom
omom nhɨrɨm sɨm kɨgrɨraowiyɨm sɨmiiram. Dimusi rani, kɨma
kariir yai aiir wakaeyoknakɨm. Kɨma kariir yaiya ɨkɨ inkam
komii komiiyɨm mɨ iikamɨm Juda iikam tani sɨmiir warar
boɨnmɨmauugɨm.
19 Mɨ ɨiya sɨma kɨmiir boɨnwokiyopnatkaigiyɨm nɨkɨunami.
Mɨ kɨma wɨ hɨniina kɨpi naɨngwoyɨmiyok ɨdid boɨn. Krɨma yai
mɨnɨm wɨ panɨin panɨina boɨni? Nɨingaka. Mɨ ta ɨi aiirarɨn
yaiya kɨma boɨnam tɨrɨm, kɨmiirɨn yaiyɨm wɨ Adi Komii siya
boɨnmamauu haigɨnɨugi.
20 Mɨ tɨ yaiyɨm wɨ kɨmar boɨn tani. Nɨingaka. Kɨmiir
Adi Komiiyɨn siir naeyɨuɨn kɨmiirɨn wɨ siyar hɨurworwokai
boɨnkii.
21 Mɨ yaowaeyɨn wɨ siir nomousɨm ɨiirar kɨnmauuwi mɨ
siirɨn wɨ sɨma nɨsomaowi. Mɨ adɨn wɨ ɨriipɨ hɨriinana mɨ
kɨnmauuwi siir yɨnisɨm ɨiirɨn kam nhɨrɨm sɨma nɨsomaowɨm.
Mɨ yɨnisɨmɨm yɨm wɨ sɨmiir yopii ad ɨmiirar mɨ kɨnmauuwi mɨ
kam nhɨrɨm sɨma mɨ ɨsomsom aokaokiyɨm.
22 Mɨ iikam whɨekakɨm wɨ kwoɨn biyɨe kɨmiiram
naɨngwowi. Dimusi rani, wɨm kɨma kariirgɨm mɨ inkamɨn
kariir mɨi aiirar nɨkɨ mɨriikrɨpkaii. Mɨ saiir haiburgig
karamae nwowi mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨmiir nɨbiyami mɨ
mhoɨiya kɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mɨ
siyakar nwoyokiyokɨikaiyami, ɨinokɨinokɨn.
23 Mɨ ɨiya iikam biyɨeyɨm om whɨranɨm sɨma hɨk kɨmiir
hauuwi mɨ wɨm kɨma om whɨra timɨ ɨdamki. Mɨ ɨiya iikam
biyɨeyɨm tɨ omɨn siir hɨranɨm, sɨma hɨk kɨmiir hauuwii mɨ kɨma
ha timɨ ɨdamki om whɨra. Kara kɨmiirɨn yai mwowar boɨnkii,

kɨma kɨmiir mɨiyɨm wɨ nikɨ dɨgi rani, Isrel sɨmiir om ɨmiirɨn. Niingaka. Wɨ hɨriiyar kɨgwɨni. Łɨya kara Yaowae Adɨn nɨnomor kauankɨ nɨtɨn siya nɨtana saiirɨn.

24 Yɨnisɨmɨn siya inkamɨn siir nɨisiisiimauuwiyɨn siir bɨ haiburikɨn. Mɨ mɨiyan inkamɨn siya siir bɨiyan inkamɨn siir bɨ taouugaeikɨn. Niingaka.

25 Mɨ yɨnisɨmɨn siya siir nɨisiisiimauuwiyɨn inkamɨn siir hɨriinanar timɨ maɨrgɨmaɨrga. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan mɨi mɨrii inkamɨn siya siir bɨiyan inkamɨn siir hɨriinanar timɨ maɨrgɨmaɨrga. Mɨ sɨma kariirɨn tɨ hɨriinan inɨg biyɨe ɨiir dapi Bielsebul mɨ kara wɨ kɨmiir adnan nwowi. Mɨ wɨm kɨma wɨ kariir yɨnisɨmnan nwowi mɨ sɨma kɨmiirɨn wɨ tɨ hɨriinan inɨg biyɨe ɨiirar mɨ dapi, Bielsebul. Łriig.

Iikamɨm Adi Komii siirsi arar dɨdid ɨskɨ
(Lk 12:2-7)

26 Mɨ kɨma tɨ iikam biyɨeyɨm sɨmiirsi kɨpi nɨdid. Dig-woraekwo whɨekakɨm ɨkɨ aowa aowa nwokiyamɨm, mhoɨiya wɨ idowɨiyar nwokii. Mɨ nɨmprɨo yaiyɨm mhoɨiya iikam whɨekakɨm wɨ sɨmar wakaei mɨ ta yaiya wa haigirɨrɨrami.

27 Mɨ yaiyɨm nɨiyɨim nɨiyɨim kara boɨnɨm tariinanɨn iikamɨm sɨma wakae karam nwowi mɨ mhoɨiya kɨma sɨmiirɨn wɨ id-owiya boɨnmɨmauuwi. Mɨ sɨma wa wakaei. Mɨ yaiyɨm, wɨinara kɨma wakaeyɨm kɨma sɨmiirɨn wɨ omaka akou hɨr tamɨ okwo boɨnmɨmauugi hɨnda tɨnda.

28 Mɨ kɨma ɨkɨ iikamɨm pɨu aiirara nɨsomaowiyɨm sɨmiirsi kɨpi naɨngwo ɨdid. Dimusi rani, sɨma kɨmiir kwoɨnbudɨn wɨ siir wara nonkwobumbunɨnkɨn tani. Niingaka. Mɨ kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirsi arar daɨngwoyɨmyok. Siya kɨrɨekakɨn, maeyauwa paeya nɨutɨngi karamaeya saeya nwowa, ya nɨkrani, pɨu mɨ kwoɨnbudɨn wɨ saeya nonkwonɨinwomwɨirnɨnkɨni.

29 Mɨ kɨma iikamɨm ɨpiyɨn yɨnisɨsɨm ɨso umɨr kwɨruwa, sɨma pɨ saiirarar saɨni. Mɨ ɨpiyɨn sɨm ɨra saeya nɨkii ɨsomaowi. Adi Komii siya kwoɨnkakaɨrgɨn siirɨn, siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨn.

30 Mɨ wara kɨmiir kanmaiyɨm yɨm Adi Komii siya bɨdi mwan dɨgɨm. Siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨn sɨmiirɨn. Mɨ dimɨn sɨsɨmɨm sɨmiirɨn ɨni warar mɨ ɨnokɨnkɨnɨn.

31 Mɨ kɨma wɨ hɨriinanɨm sɨmiirsi kɨpi nɨdid. Kɨma ɨni ɨpiyɨn sɨsɨm whɨekakɨm sɨmiir haiburɨm. Mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨriinasi kɨgrɨraowi. Łriig.

Jisɨs siir inɨg ɨiir boɨnmɨmauuwi siyɨu ɨeya
(Lk 12:8-9)

32 Mɨ inkamɨn kariir inɨgɨn ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir wh-wonkam ɨda boɨnmɨmauuwi mɨ an kara wɨ hɨriiyar mɨ tɨri

sɨmiir inɨgɨm wɨ kara mɨ boɨnmauuwi kariir Adi Komiiyɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn siir whwonkam ɨda.
33 Mɨ iikamɨm kariirɨn digɨumii haimriyɨuwi ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir whwonkam ɨdaɨn. Mɨ an kara sɨmiirɨn wɨ hɨriiyar mɨ tɨri, kariir Adi Komiiyɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn siir whwonkam ɨdaɨn. Łriig.

Jisɨs siya iikam ɨmiir nɨinɨkibɨrɨm nɨtkɨn
(Lk 12:51-53; 14:26-27)

34 Kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwokɨm kara tɨ yaii digworaekwowɨm iikam sɨmiirɨm nu tɨranɨm sɨmiir nauunɨ mɨnwokmainiyam nɨtkɨn ɨrɨpa sɨma nongwomamaɨr aeyam, ha? Nɨingaka. Mɨ ta kara nɨt aiirsiyɨn isidɨn wɨ whɨsa nɨnkibɨirnaei.
35 Kara wɨ ɨo nɨnwo anwowi siyɨuɨn siirɨm nɨti. Mɨ yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn yɨo wɨ ɨo siir ad ɨiirar swokɨ kwowi. Mɨ yɨnisɨm yɨnugiyɨna ya wɨ ɨo saiir yopii aiirar swokɨ kwowi. Mɨ yɨniwignana ya wɨ ɨo saiir giwai aiirar swokɨ kwowi.
36 Mɨ omaka ɨruwan iikamɨm, wɨ ɨo sɨma sɨma swokɨ ɨnwo anwowi.
37 Mɨ iikamɨm sɨmiir bɨiyan kwoɨnɨn yopii ad mɨ yɨnisɨsɨm sɨmiiraramar naɨngwowi mɨ sɨma kariiram naɨngwo karamae nwowi mɨ sɨma wɨ kariir yai aiir wakaeyokna wao rani. Mɨ sɨma wɨ kariir mɨi kɨgna mɨriiyan nwo rani. Nɨingaka.
38 Yɨpɨkɨ iikamkɨm kariirɨm nwokwokɨn karamae nwowɨm mɨ kariir mhoɨiya nɨt karamae nwowɨm mɨ sɨma paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir nao karamae nwowi o siir naoka wɨndi sɨma kariir mhoɨiya nɨt karamae nwowi mɨ sɨma wɨ kariir mɨi kɨgna mɨriiyan iikam nwo rani. Nɨingaka.
39 Mɨ iikamɨm sɨma sɨmiir pɨu aiirsiyar haiyɨdid naɨngwoyɨmiyoknaeyɨm tɨ hɨriinan iikamɨm sɨma wɨ Adi Komii saɨka nwo rani. Nɨingaka, nɨingaka. Yɨpɨkɨ iikamkɨ inkamkɨ nɨsomaowi sɨmiirɨn dimusi rani, sɨma kariir yai aiir wakaeyoknakɨm. Mhoɨiya sɨma wɨ Adi Komii saɨka nwowi. Łriig.

Inkamɨn mɨi mɨiyɨk mɨrii mhoɨiya siirɨn dimɨn mɨiyɨkɨn wɨ Adi Komii siya hauuwi
(Mk 9:41)

40 Mɨ inkamɨn kɨriir sɨbgu kɨgrɨraowi, yɨo siya kariir warar mɨ kɨgrɨraowi. Mɨ inkamɨn kariir kɨgrɨraowi mɨ yɨo siya Adi Komiiyɨn kariir nɨkropkiyɨn siir warar mɨ ɨnkɨn kɨgrɨraowi.
41 Mɨ inkamɨn profet inkamɨn siir whɨndiraerari. Dimusi rani, siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨn siya profet inkamkɨn. Mɨ wɨ Adi Komii siya hauuwi dimɨn mɨiyɨk siirɨn. Mɨ tɨ profet inkam ɨiir warar. Yɨpɨkɨ inkamkɨ, inkam mɨiyɨkɨn Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeiyɨm. Dimusi rani, siya inkam mɨiyɨkɨn. Mɨ

wɨ Adi Komii siya hauuwi dimɨn mɨiyɨkɨn siir mɨ tɨ inkam mɨiyɨkɨn siir warar.
42 Kɨma ta yaiya saiirɨn daɨngworɨnukrɨpkai, yɨpɨkɨ inkamkɨn kariir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm inɨg karamaeyɨm sɨmiirɨn dimɨn sɨm whɨra whɨndirɨraerar haiginɨuwi op mobsɨmnan. Whɨsarii rani, sɨma kariir yai mɨiyɨk aiir wakaeyoknaeikɨm. Mhoɨiya siirɨn wɨ Adi Komii siya hauuwi dimɨn mɨiyɨkɨn. Ɨriig.

11

Jon siya siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm kam nhɨrɨm Jisɨs siirɨm yɨkropki
(Lk 7:18-35)

1 Jisɨs siya tɨ mɨini yaiyɨm siir kɨgna mɨriiyɨm kam ɨuur nwɨswo sɨmiir boɨnmɨmauu dɨgiyɨm mɨ siya sɨmiirɨn ɨna yɨkropkiyɨn hɨnda tɨnda. Mɨ mhoɨiya siya ta maeyau aiir haiiburgik mɨ siya iikamɨm sɨmiir boɨnmɨmauuwam omom siir om kingiin nwowɨm sɨmiir.
2 Mɨ ta ɨi aiirɨn Jon siya maeyauwa hɨuyokyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨrar nikɨ owɨn mɨ siyar wakaewɨn mɨi whɨekakɨm Krais inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn siya mɨriiyɨm. Mɨ Jon siir mɨi kɨgna mɨrii kam nhɨrɨm Jisɨs siiramɨn hɨriinansi nɨkropkikɨn.
3 Mɨ sɨma ha napnɨmbiyamɨm Jisɨs siir hɨriir sɨma siir srɨigi mɨ kɨra tari tɨ inkamɨn nɨtam boɨnɨn Jon siya, siya, iyɨe? Krɨma yaeya inkam nwɨram tɨ okwokɨn, aniya?
4 Jisɨs siya sɨmiir yai aiir yowarkɨi boɨn, kɨma Jon siir boɨnɨu digworaekwo whɨekakɨm kɨma wakaeyɨm mɨ kɨma kɨgɨm sɨmiir.
5 Nhwokwɨsae iikam sɨmiir nhwowɨm ɨna swokɨ kaowɨrɨrkiyɨm mɨ ɨga biyɨeyɨm ɨna swokɨ aprɨrɨrkiyɨm. Mɨ ma biyɨeya ɨga ɨin naonɨnsɨmsɨrɨuwiya ɨni wadɨeya swokɨ okiyɨm. Mɨ wɨingɨrwɨi nwowɨm ɨna swokɨ wakae omokiyɨm mɨ iikamɨm paowaigɨ pɨskomkopou aokaowɨm mɨ iikam paeprikabɨm. Adi Komii siir yaiwɨn kɨbi aiirɨn ɨna wakaeyɨm.
6 Mɨ yɨpɨkɨn inkam nwɨrkɨn siya kariiram naɨngwo tɨbmii inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn karaɨrgɨn Yaowae Adɨn. Mɨ siya sɨbgu okworɨnu krɨpkaii mɨ ha sɨbgu ɨdwowi siya ha maɨrgɨmaɨrga Adi Komii siir yaiwɨn kɨbi aiirɨn ɨna wakaeyɨm.
7 Mɨ Jisɨs siya yai ha boɨn dɨgiyɨn, Jon siir kɨgna mɨrii kamɨm ɨna yamkiyɨm. Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya iikamɨm sɨmiirɨn hɨnɨina boɨn Jon siirɨn, bɨiya kɨma maeyau nu siin apa nɨinga saiir namɨm mɨ kɨma dimu dimɨn ninɨ kɨgɨukɨm, ha? Mɨ kɨma inkamɨn yai krɨpiinaniikiigiyɨn au whɨrɨn opudgɨ hugswos-wowiyɨm siir kɨgɨm, iyɨe? Nɨingaka.

8 Mɨ nɨingaka nɨuwi kɨma dimu dimɨn komii kɨgam namkɨm,
ha? Mɨ kɨma tari inkam nwɨrɨn yɨuɨs mɨiyɨk niiyɨn siir kɨgam
namkɨm, ha? Iyɨe? Nɨingaka. Mɨ iikamɨm hɨriinan yɨuɨs mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm sɨmiir niiyɨm yɨm inkam komiiyɨm nu kɨgrɨraowiyɨm
sɨmiir omaka hɨrar nwowikɨm.
9 Mɨ nɨingakɨnɨuwi kɨma dimu dimɨn kɨgam namkɨm, ha?
Kɨma profet inkam siir kɨgam namkɨm, aniya? Ɨhɨ, kara kɨmiir
boɨnmauuwi siya inkam komiikɨn ɨnɨgkakɨn mɨ siya ɨni profet
kamɨm sɨmiir haiiburɨm.
10 Tɨ inkamɨn siyaɨrgɨn Yokwo Komii saeya boɨnɨn, wakae,
kara Adɨ Komiiyɨn wɨ inkam nwɨrɨn siir nɨkropki kariir yaiya
saiir boɨnmɨmauuwam mɨ kɨriir bɨiyɨn wɨ siya namkwokɨni.
Mɨ kɨriir kwoɨn ɨiirɨn wɨ siyar kisɨsop haigikwokɨni iikamɨm
sɨmiirɨn.
11 Kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨnki, Jonɨn op baptais
haiigɨnɨuanɨn ɨni kam whɨekakɨm nu tɨr nɨmbiyamɨm ɨni
sɨmiir haiiburɨm. Bɨiyan ɨkɨm mɨ tariinanan ɨkɨm yɨpɨkɨn
iikamkɨm kariiram naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ iikamɨm Adɨ Komii
siya kɨgrɨraowiyɨn sɨma nwowɨn siya paeprigab inkamɨn ɨnɨg
karamaeyɨn siir hɨriinan ywowɨn. Tɨ hɨriinan inkamɨn siya ɨni
Jon siir haiiburɨn.
12 Mɨ ɨiya Jonɨn op baptais haiigɨnɨuanɨn siya
boɨnmɨmauuwa ha nɨtyokiyokɨiya mɨ tɨsi tariinanar
nadɨgniya. Maeyauwa Adɨ Komii siya siir digworaekwo
whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir. Mɨ ta ɨiya iikamɨm
yaii nɨnii nansaowɨm mɨ ɨni yaii komiiyar ywowɨm mɨ ɨna
yɨnɨnswomswo ta hɨriinan saiirsi, sɨma Adɨ Komii siyar
kɨgrɨraowɨm iikamɨm sɨmaka ɨrɨpa nwowɨm.
13 Mɨ profet kam whɨekakɨm Moses siya bɨiya sɨma wɨnɨm
Yokwo Komii saiir, Jonɨn wɨ sɨpi nɨti.
14 Mɨ kɨma ta yaiya saiirɨm daɨngwo tɨbmii, wakae, Jonɨn
Ilaija siya sɨma boɨnɨn tɨ inkamɨn wɨ siya swokɨ ɨti.
15 Inkamɨn wɨingakaɨrgɨn siya wakae ta yai aiirɨn.

16 Kara iikamɨm ta ɨii aiir nwowɨm tariinan tɨ nu ɨiir wɨ
dimu dimɨn nɨkrii, ha? Sɨma ɨni yɨnisɨm sapɨsapɨm maeyauwa
nae haigɨniya saiir nɨdwowiyɨm mɨ ha gwowiyɨm ɨni sɨmiir
hɨriinan yowɨm mɨ sɨma yɨnisɨm nhɨrɨm sɨmiirɨm pɨ hɨnɨɨna
kauwoki,
17 krɨma kɨdɨɨbɨm kɨmiirɨmar huni, kɨma mwai wao rani,
krɨma tɨsa nouuboponɨm mɨ kɨma wara nou rani.
18 Jon siya ha nɨtɨn mɨ siya nae mɨ op wainmɨn bɨ naek-
wiyaekɨn mɨ sɨma boɨn, uridyɨu biyɨeyɨn ɨni siir hɨr nwowɨn.
Mɨ kɨma siyaka bɨ maɨrgɨmaɨrgakɨm.
19 Mɨ kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn ha nɨtɨn mɨ kara
nae op mɨnɨm ɨna ɨnɨ aekwiyaeniyɨm mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, kɨgi
inkamɨn naenanaeiyɨn hɨnɨɨngɨn mɨ siya op wain whɨekak

kwiyae kiriekin. Kamim omom omomi umir haii ikim mi dimin biyie tiri ikim siya simiir nomiiyaugin, Adi Komii siir miiyim siya kririir niisiimauuim, krira bidi miriiyim mi kima kriraka mairgimairga nwo rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir bidi yinoknink in digim mi krimiir warar, ti diminim krima boinmimauuwim simiirsi.

Om nhirim simiir iikamim simiirsi daingwoyimyok sima bi naingwo tibmiigim
(Lk 10:13-15)

20 Mi om komii nhirim Jisis siya dimin kirie komii komii nhirim simiir haiswoninmniskiigin mi simiir mhii kwoinim bi kisina haiigigim. Mi ta ii aiirin Jisis siya io simiir asi nwokin. Dimusi rani, sima siir mhoiiya bi namkim mi siir yai aiir bi wakaeyoknakim.

21 Mi siya ina kauwaeyimiyok boinin. Haei! Om Korasinan mi om Betsaidan iikamim kimiirsi naingwoyimiyoki. Mi ti dimin kirie komiiyim krira tirim kimiir. Mi krira om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim simiirin hiriinan haiswoniskigiswo sima sinin bidi bidiniyar pi masin, sima ha pimi aingwo tibmii Adi Komii siir niisiimauuim sima dimin biyiekakim. Mi wim niingaka, hiriinan siyiu bi tirkim. Niingaki, niingakiinga.

22 Mi kara kimiirin yaimwowar boini, iikamim simiir boinwokiyop natkaigi Adi Komii siya, om Taia mi om Saidon sowiir hiran iikamim wi hik komiiya hai. Mi kimiirin wi hik komiigi komii aiirar hauuwi.

23 Mi kima iikamim om Kapaneamanim, kima hiniina naingwowi Adi Komii siya kimiirin iikam miiyika kigim, aniya? Niingaka. Adi Komii siya kimiirin wi dimin biyie tiran iikam nikiuwi. Mi siya kimiirin wi maeyau paekaka saiir nitkaigi mi kara om Sodom siir iikamim simiir hiriinan kirie komii komiiyim simiir tirkiswo ti dimin hiriinanim simiir, iikamim sima wa pi kisina haigi mi ti omin wa piki owin.

24 Kara kimiirin yaimwowar boini, mhoiiya Adi Komii siya iikamim simiir boinwokiyop natkaiyana wi taka hika Sodom siya haiya saiir haiburi mi wim kima wi hik komiigikomii aiirar haii. Iriig.

Yipiki iikamim naingwo tibmiiyim kima ha wit kariiram piusiisam
(Lk 10:21-22)

25 Mi ta ii aiirin Jisis siya hiniina kwis boinkin, Adi Komii kira nu mi ninomor sowiir biiyan inkamkin. Kara kiriir boin wadieki, kira ti kiriir dimin taeminim simiir haiigiprakaigi inkamim ninoknink in komiikakim sima ninoknink inisi. Kira

ta ninokninkina iikamim inig mi ninokninkin komii karamaeyim simiir hauuga.
26 Ihi, Adi Komii, kiriir kwoinin hiriinanargin.
27 Kariir Adin siya digworaekwo whiekakim kariir iin bidi yonkwo hauugiyin. Kara kigriraowim. Mi siir Yinisimin kariir kwoin iiirin inkam nwirkin ninokninkin tani, kira kariir Adin kinakina ninokninkin iski. Mi kariir Adin siir kwoin iiirin inkam nwirkin mi ninokninkin tani, siir Yinisimin kanakana ninokninkin iski mi iikamim siir yinisim ieyar niisiimauuwiyim, simasima asi ninokninkini kariir Adin siir kwoin iiirin.
28 Kima iikam whiekakim hik kimpipisu haiiyim kima whiekak kariirarama wit mi kimiirin wi mhii kwoin hiinsima mi ningwomamair wi kara nwowaiginiuwi.
29 Mi kima kariiram niti mi kariir yai whiekak imiir wakaeyoknaei mi kara dimin miiyik miiyikim wi kiriir diriraerari. Kara inkamin yai iikamim simiir yai miiyik imiirin hiinsima boinikin. Inkamin sau nikwowaisiinaeiyin siir hiriinan. Mi kima wi mhii hiinsima nwowi ningwomamair aei mi wi wadieyar sibgu owi.
30 Diminin kara sriiiyim kima tirim mi simiir wakaeyoknam, yio hikak tani. Mi wi hikak nwo rani, ti dimin iiir tirsiyin. Niingaka. Kira wi mairgimairgaka nwowi. Iriig.

12

Judami ii komiiya Sabat piu siiskwowakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir haiyani yaiga

(Mk 2:23-28; Lk 6:1-5)

1 Mhoiiya Judami ii komii kwira Sabat piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya Jisis siya wit numira saiir bopwo hiriir napriokiinamkin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima mhiigi naokim mi witnid nhirim simiir haii mi sima ina yiinibrombrop aeyim.
2 Mi Farisi kam nhirim sima ti hiriinan kigim mi sima Jisis siirin hiniina boin. Kigi, ti siyiu hiriinanin kamim kiriir mii kigna miriiyim sima tirin ya Judami ii komiiya Sabat dimin taemin tir karamae nwowiya igbid kamiyaugak nwowiya saiir taouugakim.
3 Jisis siya simiir boin, kima niwiiyim biiya Devid siya tirim simiir bi mwaingim siir isidin sima mhiigi naowim, aniya?
4 Devid siya Adi Komii siir omaka aiir yapninopkainam mi naeyim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyim siya siir kam nhirim simiir warar yinkin hauu ae. Moses siir yaiya biiya Yokwo Komiini wina saiir hiriinan, prismi biiyan kamim sima sima naeikim mi sima yaigak bi nwokim ti naeyim sima naeyim simiirsiyin. Niingaka.

5 Mɨ kɨma tɨ yaiyɨm yokwowa Moses siya wɨna saiir nwowɨm
sɨmiir siyɨu ɨmiir bɨ mwaɨngɨm mɨ pris sɨmiir mɨiyɨm mɨ
maeyauwa hɨuyokiyokaiya nae nɨnkɨn ɨmiiyaeiya Judami ɨi
komiiya Sabat pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya
saiir, aniya? Judami ɨi komiiya Sabat pɨu siisiya dimɨn taemɨn
tɨr karamae nwowiya pris kamɨm sɨma wara bɨ siisikɨm mɨ
sɨma dimɨn biyɨe bɨ tɨrkɨm. Nɨingaka. Pɨu siisiya dimɨn taemɨn
tɨr karamae nwowiya pris sɨma pɨu bɨ siiskɨm mɨ sɨma dimɨn
biyɨe bɨ tɨrbugɨm. Nɨingaka. Adi Komii siir digworaekwowɨm
yɨm ɨni ta Judami ɨi komiiya Sabat pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr
karamae nwowiya ɨni saiir haibura.
6 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni. Tɨ dimɨnɨn nwowɨn ɨni
omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya ɨni saiir haiburɨn.
7 Mɨ kɨra tɨ yaiyɨm Adi Komii siir Yokwo Komii saeya boɨnɨm
sɨmiir sɨbgu nɨnokninkɨni mɨ kɨma wɨ ɨkɨ iikamɨm dimɨn
biyɨe tɨrbu karamaeyɨm ɨo sɨmiir kɨpi nwo. Adi Komii siir
yaiya hɨniɨna boɨnka, kara hɨniɨna naɨngwowi kɨma iikamɨm
sɨmiirsi daɨngwobumbu. Tɨ hɨriinan siyɨuɨn ɨni wraisuɨm
kɨma nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm kariir ɨni sɨmiir haiburɨn.
8 Kɨmiirɨn hɨriinan dimusi boɨn tani, kara Yaowae Adɨn
nɨnomor kouwonɨn Judami ɨi komiiya Sabat pɨu siisiya dimɨn
taemɨn tɨr karamae nwowiya saiir Bɨiyan Inkamɨn karargɨn.
Ɨriig.

Judami ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat Jisɨs siya inkam ɨɨna
biyɨekakɨn siir nɨnɨskɨigɨn
(Mk 3:1-6; Lk 6:6-11)

9 Mɨ Jisɨs siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya ta maeyau aiir
haiburgigɨn mɨ ɨna yamɨn sɨmiir omaka Adi Komii siir yai
nɨdwo wakaeiya saiiram.
10 Mɨ inkam nwɨrɨn hɨr nwokɨn mɨ siir nɨimwo waeyaowɨm
bɨdi yaonɨnsɨmsɨrɨuwɨm. Kam nhɨrɨm sɨma Jisɨs siir
boɨnwokiyop natkaigiyam naɨngwowi, Moses siya wɨnɨm
dimɨnɨm bɨiya sɨmiirsi. Mɨ sɨma siirɨn hɨniɨna srɨi, Moses siir
siyɨuɨn igbid kamiyaugak bɨdi ywowɨn makak inkamɨn siirɨn
wɨ ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat saiirar haiswonɨski, aniya?
Iyɨe?
11 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki mɨ inkam nwɨrɨn kɨmiir bopwo
waraur nwowɨn siya sibsib ɨrkakɨ nɨuwi mɨ tɨ sibsibɨn Ju-
dami ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat dimɨn taemɨn tɨr karamae
nwowiya ɨenau saiir nɨnɨwarkainami mɨ tɨ inkamɨn siir sib-
sibɨn pɨ koua tɨriirar nonkwokiyɨtkɨnki, iyɨe? Nɨingaka.
12 Mɨ iikamɨm krɨma ɨni sibsibɨm sɨmiir haiburɨm, sibsibɨm
yɨm dimɨn komii rani. Mɨ Judami ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat
dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya krɨma saiirɨn wɨ hɨriiyar
whɨndirɨraerari iikamɨm makakɨm sɨmiirɨn.

13 Mɨ Jisɨs siya tɨ inkam ɨiir boɨnki, kɨriir ɨɨnib
waeyaowɨm kɨnanwomwokaigi mɨ siir ɨɨnib waeyaowɨm ɨna
kɨnanwomwokaigiyɨn mɨ siir ɨɨnib waeyaowɨm ɨni wadɨeyar
swokɨ sɨbgu okiyɨn ɨɨna kwɨra saiir hɨriinan.
14 Mɨ siya hɨriinan tɨrkiyɨn Farisi kamɨm ɨna nhɨɨnamɨm
mɨ maeyau kwɨrua yahaɨngiriyɨu ɨmprɨo boɨnaiyɨu Jisɨs siir
nɨsomaowam.

Jisɨs siya Adi Komii siir mɨɨyan inkamkɨɨngɨn

15 Jisɨs siya tɨ dimɨnɨn sɨma tɨram mɨnɨm siir, sɨmiir bɨdi
yɨnokɨnkɨnɨn mɨ tɨ omɨn siirɨn hɨriinansi haiburgɨgɨn mɨ
siya ɨna yamɨn. Mɨ iikam whɨekakɨm makakɨm sɨma ɨni siir
mhoɨiyar yamɨm, sɨmiir haiswonɨmnɨskɨiyamɨn.
16 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yɨkɨduki siir inɨgɨn ɨkɨ iikam nhɨrɨm
sɨmiir kɨpi boɨnmɨmauu, dimɨnɨm siya tɨrkiyɨm sɨmiirɨn.
17 Mɨ siya tɨ dimɨnɨm ta Adi Komii siir yaiya bɨiya profet
Aisaia siya wɨna saiir nɨnkɨn boɨnourwokaigikɨn. Ta yaiya
saeya hɨnɨɨna boɨnka,
18 tɨ inkamɨn yɨo kara nɨmbingɨn kariirgɨ kariir mɨiyan
inkamkɨn, kara siir bɨdi yɨmbinɨn. Kara siirɨmar
naɨngwo ɨski mɨ kariirɨn maɨrgɨmaɨrga siyar hauwi. Mɨ
kariir naeyɨuɨn wɨ siir hauugi mɨ wɨ siir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwi. Mɨ siya wɨ iikamɨm hɨnda tɨndaɨnɨm sɨmiir
boɨnmɨmauuwam nami kariir kwoɨn mɨiyɨk ɨiir.
19 Mɨ siya wɨ ɨo yai boɨn tani mɨ ɨig yai boɨn tani sɨma siir yaiya
wɨ hɨnɨɨna wakae rani mɨ siya wɨ ɨkɨ siyɨuɨm sɨmiir bopwo
nokwo kauwokam tani.
20 Mɨ siya siir iikamɨm kɨrɨe karamaeyɨm auwɨm opudgɨ
hugswoswowiyɨm siir hɨriinan nwowi wɨ sɨmiir tɨrbu
rani. Nɨingaka. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ dimɨnsi nɨɨmɨmɨɨni yɨm
paridsɨmɨn tɨngiyam kingiin nwowɨn siir hɨriinan ywowɨm tɨ
hɨriinanɨn Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ paenan nɨuwao rani. Mɨ
wɨ ɨiya kariir kwoɨn mɨiyɨkɨn dimɨn biyɨe ɨmiir nikwowaisii
ana saiirar nadɨgɨuwi.
21 Mɨ iikam nhɨrɨm nu whɨekakɨm sɨmiir hɨranɨm sɨma wɨ
siirɨm naɨngwo tɨbmii mɨ wɨ siirɨma nwokwokɨni sɨmiir nan-
maiwarkainaɨm. Ɨriig.

Jisɨs mɨ Bielsebul siir inɨg whɨrɨn Setankɨn
(Mk 3:20-30; Lk 11:14-23)

22 Mɨ ta ɨi aiirɨn sɨma inkamɨn nwɨra yɨkɨunani siirɨm
mɨ tɨ inkamɨn uridyɨu biyɨeyɨn siir hɨrar nwokɨn. Mɨ siya
nhwokwɨsaekɨn mɨ siya ɨni waeyaiya mɨ owɨn. Mɨ siirɨn Jisɨs
siya haiswonɨski haigɨnɨugɨn mɨ siya yai ɨna boɨnaigiyɨn mɨ siir
nhwoɨn ɨna swokɨ kaowɨrɨrkiyɨn.
23 Mɨ iikam isid komii whɨekakɨm sɨma ɨni hindara
yanaakiyɨm mɨ sɨma boɨn, tɨ inkamɨn Divid siir isidankɨn.

Bɨiya, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya nɨmbinɨn nɨtam tari siya, aniya?

24 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm sɨma tɨ hɨriinan yai wakaeyɨm mɨ sɨma tɨ iikam isid komiiyɨn ɨo sɨmiir ywoki, tɨ inkamɨn siya uridyɨu biyɨe ɨmiirɨn Bielsebul siir kɨrɨe aiirar haiswonɨmnɨskɨii, siya uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir bɨiyan inkamkɨn.

25 Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm Jisɨs siya ɨna nɨoknɨnkɨnɨm mɨ siya sɨmiir boɨnki mɨ om whɨruwan iikamɨm sɨma isido whɨsa nɨnkibɨrnaki mɨ yaii sowa sowa nɨnii mɨ tɨ omɨn wɨ mɨiyɨka nwoki, aniya? Nɨingaka. Mɨ iikamɨm pɨugan kwɨruwanɨm sɨma isido whɨsa nwowi mɨ yaii sowa sowa nɨnii mɨ ta pɨugana wɨ mɨiyɨka nwowi, aniya? Nɨingaka.

26 Mɨ Setan siya kariir whɨndirɨraerar haigɨnɨuwi uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir haiswonɨskiyam. Mɨ siir isidɨn wɨ whɨsa nɨnkibɨrnaki. Mɨ siya wɨ pakɨ hɨnɨin kɨrɨeya sae haiswonɨski, ha? Nɨingaka.

27 Mɨ Bielsebul siya kariir whɨndirɨraerari mɨ kara uridiyɨu biyɨeyɨm siir kɨrɨe aiir haiswonɨski mɨ kɨmiir isidɨn sɨmiirɨn wɨ nhɨnga whɨndirɨraerar haigɨnɨuwi, uridyɨu biyɨeyɨm sɨm, aniya? Mɨ Bielsebul? Nɨingaka. Mɨ kɨmiirɨn Bielsebul siya whɨndirɨraerar tani uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir haiswonɨskiyɨm. Nɨingaka. Tɨ dimɨnɨn Bielsebul siir nɨisiimauugɨn siya kariir bɨ whɨndirɨraerarkɨn.

28 Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naeyɨuɨn siyar whɨndiraerari mɨ kara uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiir asi haiswonɨmnɨskɨi, tɨ digworaekwowɨm kɨmiir nɨisiimauuwi mɨ kɨma wa dɨnoknɨnkɨn ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saeya bɨdi yamwoniya.

29 Mɨ yai kwɨra kara kɨmiir boɨnmauuwi inkam nwɨrɨn siya inkam Setan kɨrɨekakɨn siir omaka hɨriir nami mɨ wɨ siir digworaekwo ɨmiir tauae haii, aniya. Siya tɨ inkam kɨrɨe ɨiirɨn wɨeyɨnsopni tikɨ ɨnɨrkaikikɨngik, siir ɨiga ɨinɨm hɨriinan tɨri mɨ siir digworaekwowɨm omakanau hɨr nwokaiyɨm wɨ siya hainaki.

30 Inkamɨn nomiiyau kanaka nwo karam nwowi mɨ siya ɨo kariir nwowikɨn. Mɨ yɨpɨkɨn kariir whɨndirɨraerar karam nwowi iikam sɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siirɨm nɨnkpɨt haigiyɨm, sɨma ɨni iikamɨm dimɨn biyɨekakɨm sɨma nhɨnɨkrɨropkiyɨm hɨnda tɨnda ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨn.

31 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨina boɨni, Adi Komii siya wɨ dɨgar nwowi kɨmiir digworaekwo biyɨe whɨekakɨm sɨmiirar haiyoprimdiyɨumiigi mɨ iikam whɨekakɨm sɨma nɨgbumbu boɨnɨm sɨmiir warar mɨ inkamɨn Adi komii siir naeyɨu ɨiir nɨgbumbu boɨni mɨ Adi Komii siya ta yaiya siya nɨgbumbu boɨna wɨ saiir wara haiyoprimdiyɨumiigi rani. Nɨingaka.

32 Inkamɨn Yaowae Adɨn nɨnomor kouan kariir nɨgbumbu

boɨni mɨ Adi Komii siya siir dimɨn biyɨe ɨmiirɨn wa haiyoprimdiyɨumiigi. Mɨ inkamɨn Adi Komii siir naeyɨu ɨiir nɨgbumbu boɨni mɨ Adi Komii siya siir nɨgbumbu boɨna wɨ saiir haiyoprimdiyɨumiigi rani. Mɨ tariinanɨn, ɨriipa hɨriinan mɨ mhoɨiya ɨriipa hɨriinan. Ɨriig.

Pae biyɨeyɨn pɨ nae biyɨeya mɨ budi
(Lk 6:43-45)

33 Paeyɨn mɨiyɨk nwowiyɨn mɨ siir naeyɨm pɨ wadɨeya mɨ owi, pae biyɨe mɨ owiyɨn mɨ siir naeyɨm pɨ biyɨeya mɨ owi. Inkamɨm sɨma bɨi nae ɨmiirar nikɨ kɨgi mɨ sɨma pa nɨoknɨnkɨni, pae mɨiyɨkɨn, iyɨe? Pae mɨiyɨk rani.
34 Kɨma tɨ iikam biyɨeyɨm, kɨma ɨni mɨpug biyɨeyɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ kɨma wɨ pɨkɨ hɨniin yai mɨiyɨkɨm sɨmiir nɨmboboɨni, ha? Yai panɨin panɨin kwoɨnkɨm iikam krɨmiir mhɨi kwoɨnau nwokaiiyɨm pɨ sɨmiirar prɨi boɨninɨsami.
35 Inkam mɨiyɨkɨn mɨ kwoɨn mɨiyɨkɨm ɨni siir mhɨi kwoɨnau hɨrar nwokaiyɨm. Mɨ siya siyɨu mɨiyɨk mɨiyɨk asi tɨri. Inkam biyɨeyɨn siir kwoɨnauɨn yɨo yai bibiyɨe kasakɨ nwokai rani. Mɨ mhoɨiya siya wɨ yai biyɨe ɨmiirar boɨni.
36 Kara kɨmiirɨn pɨ tɨ dimɨn taemɨn hɨniinɨm sɨm boɨnki, boɨnwokiyopnatkaini ɨiya Adi Komii siya wɨ iikamɨm sɨmiir hɨdi yai bibiyɨeyɨm sɨma prɨiboɨn prɨiboɨnɨm sɨmiirsi.
37 Mhoɨiya Adi Komii siya wɨ krɨmiir srɨi yai whɨekakɨm bɨiya krɨmiir yai aeya boɨnɨm. Mɨ tɨ kɨmiir yai whɨekakɨm wɨ sɨmar nɨisiimauuwi. Kɨra mɨiyɨkɨ pɨ yamisi owɨn, iyɨe? Kɨra inkam mɨiyɨk rani. Mɨ siya kɨmiirɨn wa hɨdi dimɨn taemɨn whɨekakɨm kɨma boɨnɨm. Ɨriig.

Kam nhɨrɨm dimɨn kɨrɨe kɨrɨe komii komiiyɨm sɨmiir kɨgam kauwok boɨnkikɨm
(Mk 8:11-12; Lk 11:29-32)

38 Ta ɨi aiirɨn kam nhɨrɨm siyɨu komii nɨoknɨnkɨniyɨkɨm mɨ Farisi kam nhɨrɨm sɨma boɨn, inkamɨn iikam nowomwarkaiyɨuwiyɨn, krɨma ha naɨngwowi kɨra dimɨn kɨrɨe komiiyɨn whɨra dɨisiimauu haiginɨu mɨ krɨma wa nwokɨ ɨoknɨnkɨnɨm kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn.
39 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨniɨna ywowarkɨi boɨn, kɨma iikamɨm kariiram kauwokɨm dimɨn komii kɨrɨe kɨmiir nɨisiimauuɨm, kɨma iikam mɨiyɨk rani. Kɨma Adi Komii siirɨm bɨ swokɨ aɨngwo tɨbmiigɨm. Kara dimɨn kɨrɨe komii pɨ kɨmiir swokɨ ɨisiimauu rani. Dimɨnɨn whɨrɨn kara kɨmiirɨn pɨ siirarar nɨisiimauuwi ɨiya bɨiya profet Jona siya tɨra tɨ nu ɨiir.
40 Bɨiya Jona siir hɨriinan, siya nwokaiyɨn anasu komiiya saiir mhɨinau, nabɨeyɨm kwoɨm mɨ nɨiyɨm kwoɨm. Mɨ Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn wɨ ɨriipa hɨriinan, nabɨeyɨm kwoɨm mɨ nɨiyɨm kwoɨm ɨenau hɨr nwokaii.

41 Mhoɨiya ɨiya Adi Komii siya iikamɨm sɨmiir hɨdi. Mɨ iikamɨm bɨiya om Niniva hɨr nwowɨm mɨ wɨ tɨ iikamɨm sɨmaka nɨnkɨn okwowi. Mɨ sɨma wɨ hɨnɨɨna boɨni. Kɨma iikam biyɨekɨɨngɨm. Mɨ sɨma wɨ hɨnɨɨna boɨni. Dimusi rani, bɨiya Jona siya Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuɨn mɨ iikam whɨekakɨm sɨma Adi Komii siiram bɨdiya yaɨngwo tɨbmiiyɨm. Inkamɨn nwɨra nwowi tɨrɨn, yɨo ɨni Jona siir haiburɨn mɨ kɨma siirɨm bɨ naɨngwo tɨbmiikɨm. Nɨɨngaka.

42 Mhoɨiya Adi Komii siya iikamɨm sɨmiir hɨdi, bɨiyan wig komii ɨra nu nhɨrɨm sɨmiir kɨgrɨraowiya saeya bɨiya iikamɨm nu Sivanɨm sɨmiir kɨgrɨraoka. Mɨ saeya wɨ tɨ iikamɨm tari-inan nwowɨm wɨ sɨmaka nokwowi. Mɨ saeya wɨ hɨnɨɨna boɨni, kɨma iikam biyɨekɨ biyɨe kɨɨngɨm. Mɨ saeya wɨ hɨnɨɨna boɨni. Dimusi rani, bɨiya saeya saiir nu ɨiirar mɨ haiburgigi mɨpi aru maeyauwar mɨ rɨmtɨoki inkam komii Solomon siir yai wakaeyam. Tɨ inkamɨn tɨr nwowɨn siya ɨni Solomon siir haiburɨn mɨ kɨma iikamɨm siir yai bɨ wakaeyoknakɨm. Nɨɨngaka. Ɨriig.

Uridyɨu biyɨeyɨn ɨna swokɨ ɨtɨn
(Lk 11:24-26)

43 Mɨ ɨiya uridyɨu biyɨeyɨn siya inkam nwɨrni haiburgigiyɨn mɨ maeyau nɨɨnga nɨɨngaɨm op karamaeyɨm pɨ sɨmiir prɨiyam prɨiyamki siya saiir nɨnɨ owouwɨm. Mɨ siya maeyaukwɨr bɨ kɨgɨn.

44 Mɨ siya hɨnɨɨna yaɨngwo, kara pa swokɨ ami maeyaua bɨiya kara nwonaniya saiiram. Mɨ siya ha swokɨ amɨn mɨ siya kɨg ta maeyaua sɨma bɨdi nhɨskiya mɨ bɨdi pɨuaiya mɨ maeyau nhɨrkɨm nɨɨnga bɨ nwokɨm mɨ uridyɨu biyɨe nwɨrkɨ hɨr nwo rani. Nɨɨngaka.

45 Mɨ siya hɨriinan kɨgnamɨn mɨ ɨna swokɨ amɨn mɨ uridyɨu biyɨe ɨriiyar nwɨso sɨmiir swokɨ ɨkɨuna mɨ siyɨu bibiyɨeyɨm sɨma tɨriyɨm ɨni tɨ siir haiburɨm. Mɨ sɨma saɨka yam mɨ sɨma ɨna yapnɨnopkainamɨm mɨ ta maeyaua saiir inɨ owou. Bɨiya tɨ inkamɨn uridyɨu biyɨe whɨrɨn siya nwowɨn bɨiya siya biyɨe wao bɨ nwokɨn. Mɨ tariinanɨn ɨni tɨ uridyɨu biyɨe ɨriiyar nwɨso sɨmar yonkwobumbunɨnkɨn ɨuguskiyɨn tɨ inkamɨn siirɨn. Mɨ wɨ hɨriinan kɨnar nɨmbiyamswowi iikam biyɨeyɨm tariinan nwowɨm sɨmiirɨn. Ɨriig.

Jisɨs siir apua aeya mɨ siir nomousɨsɨm ɨma siir kɨgam namkɨm
(Mk 3:31-35; Lk 8:9-21)

46 Mɨ Jisɨs siya yai, iikam ɨmiirar nikɨ boɨnmɨmauuɨn mɨ siir apu aeya mɨ siir nomousɨsɨm ɨkɨm sɨma yaba yaka okwoni. Sɨma yai saɨka boɨnaiyam nɨtkɨm.

47 Mɨ inkam nwɨrɨn Jisɨs siir boɨnki, wakae, kɨriir apu aka mɨ
kɨriir nomousɨsɨm ɨkɨm sɨma ɨsi yaba hɨrar nokwowɨm mɨ sɨma
yai kɨnaka boɨnaiyam nɨtkɨm.
48 Mɨ Jisɨs siya tɨ inkamɨn siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi
boɨnki, siya Adi Komii siir isidɨn sɨmiir nowomwarkaiyɨuɨm
siya hɨnɨɨna boɨnkɨn. Yɨpɨkɨ kariir apua? Mɨ yɨpɨkɨ kariir
nomousɨsɨmɨm, ha?
49 Mɨ Jisɨs siya siir mɨi kɨgna mɨriiyan kamɨm ɨɨna sɨmiir
yɨisiimauugi, kɨgi! Kariir apua mɨ kariir nomousɨsɨmɨm tɨ
sɨmargɨm.
50 Inkamɨn kariir Adi Komiiyɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn
siir kwoɨn ɨɨirara napi, yɨm kariir apu mɨ kariir nomousɨsɨm
mɨ kariir yokmankɨm. Ɨriig.

13

Inkamɨn sasae nɨnkɨniyɨn numɨr aiir siir yaiga
(Mk 4:1-9; Lk 8:4-8)

1 Ta ɨi aiirɨn Jisɨs siya omaka hɨr haiburgikɨn mɨ ɨna yap-
naniyamɨn yaba hɨriir. Mɨ siya whɨigbid hɨr yani ɨdwoɨu.
2 Mɨ iikam whɨekakɨm siir yani kaeyokaiyɨu. Mɨ siya i ɨra
saiir yani kwɨrii ɨdwokaiyɨu mɨ siya i hɨr nɨdwokaiyɨn mɨ
iikam whɨekakɨm opmaiga hɨr yani okwomaiyɨu.
3 Mɨ siya boɨniyɨo yai kasa bɨ boɨnkɨn. Siya boɨn, wakae mɨ
inkam nwɨrɨn siya siir numɨra witnid saiir nɨtkɨnam namkɨn.
4 Mɨ siya witnidɨm ha nɨtkɨnamɨm mɨ nhɨrɨm siyɨu
nɨkɨigɨiyɨm mɨ ɨpiyɨn nhɨrɨm ha nɨtɨm sɨma inɨ atkɨn ɨdwo
aeni.
5 Mɨ witnid nhɨrɨm maeyau siiyakaka saiir nɨkɨiyɨm mɨ nuɨn
aowa bɨ namkɨn mɨ tɨ hɨriinan witnidɨm ɨna whakiyɨm.
6 Mɨ bɨeyɨn ha whwonaidniyakwokɨn mɨ ɨni sɨmiirar yawh-
woniyɨn. Mɨ tɨ witɨm sɨmiir mɨiyɨm haɨmii bɨ namkɨm sɨmiirɨn
ɨni bɨe siyar whwowaigiyɨm.
7 Mɨ witnid nhɨrɨm urid nɨmrɨdgakɨn siir bopwo
nakaigaiyɨm mɨ urid nɨmrɨdgakɨn ha nɨisikiyɨn mɨ ɨni siya
yɨisirɨmdɨinugiyɨn. Mɨ sasaenidɨm bɨ sɨbgu whakɨm.
8 Mɨ witnid nhɨrɨm nu mɨiyɨkɨn siir nɨkɨigɨiyɨm, yɨm nae ɨna
budgiyɨm. Mɨ nhɨrɨm yɨm hɨnɨɨna bud nhɨrɨm kamaɨrɨm ɨriiyar
mɨ nhɨrɨm yɨm hɨnɨɨna mɨ bud, kam nwoɨm mɨ nhɨrɨm yɨm
hɨnɨɨna mɨ bud, kam nwɨr ɨuur.
9 Inkamɨn wɨɨngakaɨrgɨn mɨ siya tɨ kariir yai ɨmiirar wakae
mɨ ha sɨbgu daɨngwo. Ɨriig.

Mɨ Jisɨs siya boɨniyɨo yaiyɨm siya boɨniyɨm sɨmiir
bwamkɨbwamɨm sɨmiir boɨnmauugɨn
(Mk 4:10-12; Lk 8:9-10)

10 Jisis siya ta yai aiir boin digiyin mi kamim siir kigna
miriiyim sima Jisis siirim nitim mi siirin hiniina ini boini, hae!
Kira simiirin boiniyio yai dimusi boini, ha?
11 Siya hiniina yowarkii boin, Adi Komii siya bidi
yiisiimauuwim nimprio yaiyim ii Adi Komii siya siir
digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana. Mi siya iikam
nhirim simiir wara bi niisiimauugin.
12 Ti diminim inkam nwirin siya ninokninkin
komiigakiniuwi mi Adi Komii siya wa swoki inkin hauugi
mi siir ninokninkina wi komiiyar nwowi. Mi inkam nwirin
siir digworaekwo simim kwisuwakiniuwi mi wi Adi Komii
siyar swoki haii.
13 Mi kara ti hiriinanin simiirin boiniyio yai boini. Dimusi
rani, simiir nhwowim ina kaowim mi sima dimin kig rani.
Simiir wiinim ina mauim mi sima yaimwo aiir wakae
ninokninkinkin tani.
14 Kima ti iikamim yai kwira profet Aisaia siya boina biiya
saeya bidi yimbiniya saeya hiniina boinka.
Kima yai aiirin wa wakaei mi kima saiir yaimwo aiirin wi
ninokninkin tani. Mi kima wa kigi mi kima wi siir
siirara kignanaei. Mi kima wi ninokninkin tani kima
dimu dimin kigim.
15 Ti iikamim simiir mhii kwoinim ini hindara
hiugimkikiugiyim. Mi simiir wiinim ti yai imiir wakaeyim
pi piyaowi mi simiir nhwowim ina kwisnamim. Mi simiir
nhwowim pi dimin whir kigisi. Mi sima kariir yai aiir sibgu
wakaekiini mi simiir kwoinim wa sibgu ninokninkinki. Mi
simiir mhii kwoinim wa kisina haigii mi wa naingwo tibmii
mi kara simiirin wa haiswonimniskii haiginiuwi.
16 Mi kima hiriiyar mairgimairga. Mi kimiir nhwowim dimin
taemin imiirar sibgu kigikim. Mi kimiir wiinim yaimin dimin
imiirin ha sibgu wakaeyomokikim.
17 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, biiya profet kam
whiekak ikim mi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwo
ikim sima ti diminim kima kigam naingwowim simiir kigama
naingwokim mi sima simiir bi kigim. Mi sima ti yaiyim kima
wakaeyam tirim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima
simiir bi sibgu wakaekim. Ɨriig.

Sasaeya ninkinin inkamin numir siir boiniyio yaiga
(Mk 4:13-20; Lk 8:11-15)

18 Tariinanin kima inkamin sasaeya ninkinin numir siir
boiniyio yaimwokiyaimwo aiir wakae.
19 Iikam whiekakim sima yai win kibi aiir wakaei, iiya Adi
Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana,
saiir wakaei. Mi sima saiir yaimwokiyaimwo aiir bi sibgu
ninokninkinkim. Mi Setan siya simiir mhii kwoinau hiriir

namin mi ta Adi Komii siir yaiya biiya simiir hir nwowa saiir hainiknatki. Iikam whiekakim sima yaiwin kibi aiir wakaei ninomor kouana mi saiir yai aiir ninoknink in karamae nwowi ya hiniinga witnidim siyiu nikiigiiyim mi Setan siya simiirim niti mi simiir boini kima ta yai aiir kipi wakae Adi Komii siya ninkina kimiir mhii kwoin imiir waraur.

20 Mi witnid nhirim nu maeyauwa siiyakaka saiir nikiigiiyim, yim ini iikamim yai aiirin winwinarar sibgu wakaeiyim mi mairgimairga ha nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim.

21 Mi yim ini witnidim mii grinkii karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi wa swoki kwaowainami. Mi iikam nhirim simiir naingwo tibmiiya ini ti witnidim simiir hiriinan ywowim mi sima ii priei naingwo tibmii rani. Mi iiya simiirin hik kimpipisuki nimbiyami, ta sima naingwo tibmiiya Adi Komii siiram, wi digiumii haimriiyiugigi mi wa nikii iuguskii.

22 Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo nakaigaiyim yim ini iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim mi simiir hiriinan ywowim. Mi ti nuan dimin biyieyim simiirim naingwoyimiyoki, umir min hiniinim, simiiraram naingwowiyim, ti hiriinanin ya Adi Komii siir yai aiir higrinuwi wa nikii iuguskii. Mi sima wi digiumii Adi Komii siir haimriyiugigi. Mi simiir miiya sima miriiya, sima saiirin miiyik panisi miriisi.

23 Mi ti witnidim nu miiyik nitkinim, yim ini iikamim Adi Komii siir yai sibgu wakaeiyim mi simiir yaimwokiyaimwo sibgu inomoknink iniyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti iikam hiriinanim sima wi mii miiyikar mirii, ti sasaenidim kamairim iriiyara budiyim mi kamnwoima mi budiyim mi kam nwir iuura mi budiyim ini simiir hiriinan ywowim. Ɨriig.

Boiniyio yaiya ko biyieya numir whakiya saiir boiniyioka

24 Jisis siya yaeya boiniyio yai kwira saiirin hiniina boin simiirin, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, ya ini ti inkamin witnid ninkinin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowin.

25 Mi iiya iikamim ha whwonkai aokaokiwiiyim mi siir sau omomin siir inkam nwirin ha nitwiiyin mi siya ko biyieya kimidiniya siir numir aiir ini itkingig. Mi siya ina swoki idamkiwiiyin.

26 Mi mhoiiya ti sasaenidim ha ninan iigiyim mi sasaeyim wai ha nwokiyim mi siyar kigi ta ko biyieya warar ninkin whakiya.

27 Mi miiyan kamim ina yamim numiran adin siiram. Mi sima boin, biiyan inkam, krimiir kwoinim ha naingwokim

kɨra numɨr hɨrɨn sasaeya mɨiyɨkɨm sɨmiirara nɨnkɨni mɨ ta hɨriinan ko biyɨeya saeya paniɨna nɨmbiyamka, ha?
28 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨmiir sauan inkam nwɨrkɨ nɨtkɨngikɨn ta ko biyɨeya! Mɨ siir mɨiyan inkamɨn siir boɨnki, kɨriir kwoɨnɨn paniɨna naɨngwowi krɨma ɨkɨ ko biyɨeyɨm sɨmiir pinɨ akɨu, aniya?
29 Mɨ siya sɨmiir boɨnki. Niɨngaka. Sasaeyɨm wɨ ko biyɨeya saɨka kɨma nɨnkɨn akisɨ.
30 Kɨma sowiirɨn hɨriiyar kɨgnɨnkɨn whakii mɨ wɨ ɨiya sasae nɨngugu haiyana, wɨ saiirar nadɨgɨuwi. Mɨ ɨiya sasae ɨmiir nɨngugu haiyana mɨiyan kam ɨmiirɨn wɨ kara boɨni, ko ɨmiirɨn maeyau kwɨruwa dak haigɨn mɨmɨr. Mɨ sɨmiirɨn wɨ ɨrɨpa kog hainami mɨ wɨ pae namgɨnki. Mɨ sasaeyɨm, yɨm wɨ kariir omaka nae haigiiya wɨ saiir hɨr haigii. Ɨriig.

Boɨniyɨo yaiya mastetnidɨn mɨ yis ɨkɨn sowiir boɨniyɨoka (Mk 4:30-32; Lk 13:18-19)

31 Jisɨs siya yaeya boɨniyɨo yai kwɨra sɨmiirɨn hɨniɨna boɨnki, Adi Komii siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana ɨni mastetnidɨn siir hɨriinan ywowa. Mɨ inkam nwɨrɨn siirɨn siya haɨnam siir numɨr aiir inɨ ɨnkɨn ɨu.
32 Mastetnidɨn siya nae whɨrni nidnan bɨ nwokɨn. Niɨngaka. Siya komii rani. Mɨ mhoɨiya siya wɨ komiiya nɨmbiyamki mɨ numɨr hɨran naeyɨm sɨmiirɨn siyar mwrɨi haiburigigi. Siya pae komii nwokiiyɨm mɨ ɨpiyɨnɨm pɨ siir kwiya ɨmiirar mɨ atkɨkɨni mɨ whɨe mɨnɨm pɨ hɨrar mɨ haigii. Mɨ ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekak ɨmiir kɨgɨrkakana, siir ɨikamɨm sɨma wɨ tɨ mastetɨn siir hɨriinan nwowi mɨ wɨ komiiyar nasae owɨguskii.

Yisɨn siir boɨniyɨo yai aeya

33 Jisɨs siya yaeya boɨniyɨo yai kwɨra ɨna swokɨ boɨnkiyɨn. Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana ɨni yisnan iyopin bwaembwaekɨn howoknamɨn. Ɨiya wig ɨra saeya tɨ yis ɨiir haiiya, praua aka kaipridgiyam mɨ tɨ prauaɨn pa niyopin bwaembwaekɨi howopnami. Ɨriig.

Jisɨs siya ta boɨniyɨo yaiya iikamɨm sɨmiir boɨnka (Mk 4:33-34)

34 Jisɨs siya tɨ yaiyɨm bɨiya siya boɨnɨm digworaekwo whɨekakɨm iikam ɨmiirɨn boɨniyɨo yai ara boɨnkɨn. Siya sɨmiirɨn yai whɨr wara bɨ boɨnkɨn. Niɨngaka. Siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yai arar boɨnkɨn.
35 Siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yaiyɨm hɨniɨna boɨnkɨn, siya profet inkamɨn siir yai aiir swokɨ boɨnurwokaigikɨn, bɨiya yokwoni siya wɨn boɨnkiya yaiya saiir. Ta yaiya saeya hɨniɨnga,
kariir yaiya wɨ boɨniyɨo yai ɨmiirara kaonɨsboɨni. Adi Komii siya tɨ nu ɨiir nonkwokwo karamaeya nikɨ owa mɨ

kara tɨ dimɨnɨm bɨiya haigipraprakaiyɨm mɨ tariinan namwoniyɨm wɨ sɨmiirarar boɨnɨnkɨigi. Ɨriig.

Ko biyɨeya saiir boɨniyɨo yaiga

36 Jisɨs siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya iikamɨm sɨmiir haiburgigɨn mɨ siya omaka saiir yapnɨnopkainam. Mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm, sɨma ɨna yɨtɨm siirɨm mɨ ɨna boɨnɨm, kɨra ta boɨniyɨo yaiya ko biyɨe saiira numɨr whaka krɨmiir unkɨ boɨnmɨmauu.
37 Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn sɨmiir yai aka, inkamɨn sasaeya mɨiyɨk nɨnkɨniyɨn numɨr, yɨo karargɨn, bɨiyan Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn.
38 Mɨ numɨra ya tɨ nu ɨeya mɨ sasaeya mɨiyɨkɨm yɨm iikamɨm Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeiyɨm, ya sɨmiir nɨkri boɨnka. Mɨ ko biyɨeya ya iikamɨm Setan siir yai aiir wakaeyoknaeiyɨm ya sɨmiir nɨkrii boɨnka.
39 Sauan omomɨn siir inkamɨn ko biyɨe aiir nankaiyɨn yɨo Setan siya. Mɨ ɨiya sasae ɨmiir nɨngugu haiyana, ya ta ɨiya Adi Komii siya iikam ɨmiir hɨdana ya saiir boɨnka. Mɨ kamɨm numɨran sasae ɨmiir nɨngugu haiyɨm, yɨm Adi Komii siir paekwosɨm ɨma.
40 Mɨ ko biyɨeyɨm maeyau kwɨruwa sɨma haɨngiriyɨu haigɨnɨm mɨ ha namgɨnkiyɨm paeya mɨ mhoɨiya wɨ hɨriinanar tɨri. Iikamɨm dimɨn biyɨe biyɨekakɨm, sɨmiirɨn wɨ hɨriinan hɨdi.
41 Mɨ kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn, wɨ kariir paekwosɨmɨm sɨmiir nɨkropkii hɨnda tɨnda. Mɨ sɨma wɨ tɨ nuɨn siir dimɨnpai dimɨnpai whɨekakɨm iikamɨm sɨmiir naɨngwo tɨbmii aiir kiyopsɨmsɨbgiyɨm mɨ ɨriipɨ hɨriinan, sɨma wɨ iikamɨm dimɨn biyɨe tɨrɨm, sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siir isidɨn sɨmiir hɨrankɨ nhɨnɨkrɨropki.
42 Mɨ sɨmiirɨn wɨ pae komiiya saiir hɨriir nɨtkaigaigi mɨ sɨma wɨ paenau hɨrar kaouubopboɨnkaeyami mɨ wɨ sɨmiir big ɨmiirar naegɨmgiyɨkaeyami.
43 Mɨ ta ɨi aiirɨn iikamɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowɨm wɨ bɨenan sɨmiir whwoyaei. Adi Komii siir ɨiya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir. Inkamɨn wɨingakaɨrgɨn siya ta yai aiirɨn ha timɨ wakae. Ɨriig.

Inkamɨn umɨr mɨiya nu haɨngikaiya saiirɨm hansranɨn saiir boɨniyɨo yaiga

44 Adi Komii siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana, saeya ɨni ta umɨr mɨiya numɨra saiir haigiprakaiya inkam nhɨrkɨm bɨiyar, ɨni saiir hɨriinan ywowa. Mɨ mhoɨiya inkam nwɨrɨn ha swokɨ hansɨr haiyɨn mɨ ɨna swokɨ haigiprakaigigɨn ta maeyau aiirar mɨ siya ɨni maɨrgɨmaɨrga ywonamɨn. Mɨ siir digworaekwo whɨekakɨm ɨna hauugiyɨm

inkam nhɨrmi sɨma saɨnam. Mɨ tɨ umɨrɨm siya haiyɨm wɨ ta maeyau aiir nwokɨ saɨnɨm. Łriig.

Umɨr komii saɨni siyɨuɨn siir boɨniyɨo yaiga

45 Mɨ boɨniyɨo yai kwɨra ya hɨnɨinga, Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana ya ɨni tɨ inkamɨn umɨr mɨiyɨk mɨiyɨk haiyam hansraniyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn.
46 Mɨ siya umɨr mɨiyɨk kɨgiyɨm mɨ tɨ siir umɨr digworaekwo whɨekakɨm wɨ ɨkɨ inkam nhɨrɨm sɨmiir umɨr digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmaka nɨnowana haii. Łriig.

Haɨmnani boɨniyɨo yaiga

47 Mɨ boɨniyɨo yai kwɨra ya hɨnɨinga. Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana ya ɨni inkamɨn haɨmna whɨinau kwɨra sae hɨumii ɨkouwiyɨn, wraisupai wraisupai sɨmiiram, ɨni siir hɨriinan ywowɨn.
48 Mɨ ɨiya haɨmnan, wraisukɨ naokɨngugunɨnkɨniyɨm mɨ siirɨn pa kinaidami nupaiga hɨriir. Mɨ sɨma pa nɨdwowi mɨ anasu mɨiyɨk mɨiyɨkɨm pɨ two nhɨrmi kɨgmamak ɨsɨtnoudnankaigii. Mɨ biyɨe biyɨeyɨm yɨmbi paeya nɨsɨtnoudnankaigi.
49 Łiya Adi Komii siya iikam whɨekakɨm sɨmiir hɨdana, ya wɨ tɨ anasuwɨm sɨmiir hɨda wɨ hɨriinan nwowi. Mɨ ɨiya paek-wosɨm ɨma nɨtana mɨ wɨ sɨma kɨgmamak haii, pɨkɨ hɨnɨin iikam ɨkɨm wadɨeyɨm mɨ pɨkɨ hɨnɨin iikam ɨkɨm biyɨeyɨm.
50 Mɨ sɨma sɨmiirɨn wɨ pae komiiya saiir hɨriir nɨtkaigaigi. Mɨ ta ɨiya, sɨma wɨ kaouu ou prasae kɨn tani. Mɨ sɨmiir big ɨmiirar nɨnɨn aekiyɨmkiyɨkaeyami. Łriig.

Inkamɨn dimɨn mɨiyɨk mɨ dimɨn kab sowiir haii ɨkɨn

51 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir srɨigi mɨ kɨma tɨ yai whɨekakɨm, sɨmiir yaimwowɨm sɨmiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm, aniya? Mɨ sɨma ɨna boɨnkiyɨn siirɨn, ɨhɨ.
52 Siya sɨmiirɨn hɨnɨina boɨnki mɨ kam siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm yɨpɨkɨ kariir kɨgna mɨriiyan inkam nwowɨm sɨma Adi Komii siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana, sɨma saiir bɨdiyar haiyɨm. Mɨ sɨma ɨni omakaɨn inkamɨn siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ siya omaka siir digworaekwo haigiiya pɨ saiir napnɨnopkainami mɨ siya dimɨn mɨiyɨk mɨ dimɨn biyɨe, pa nɨnɨ hainakinaka mɨpa sɨoɨtkɨn hauunami iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiisam. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, wɨ sɨma boɨnmɨmauuami Adi Komii siir yaiya bɨiya profet inkamɨm sɨma boɨna mɨ ta yaiwɨn kɨbiya saiir warar. Łriig.

Om Nasaret hiran iikam sima Jisis siirin digiumii haimriiyiugigin
(Mk 6:1-6; Lk 4:16-30)

53 Jisis siya ti boiniyio yaiyim simiir boin swokiyim mi siya ti om iiirin ina haiburgigin mi ina yamin.
54 Mi siya siir omki om iiirar swoki amin mi siya iikamim simiir ini boinmimauuiu, Adi Komii siir yai aiir omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya simiira saiir. Mi sima wakae digiyim, sima ini hinda yanaakiyim. Mi sima ina yomboin amboinim, ta ninoknknkina dimin kirie kirie iikamim sim haiswonimniskiiiya siya papi haigin, ha? Siya krimiir hiriinan inkamairgin.
55 Mi ti yinisimin siya inkamin omaka miriiyin, siir yinisim tani, aniya? Mi tari siir apua Maria saeya rani, aniya? Mi tari Jems, Josep Saimon mi Judas, yim tari siir nomousisim tani, aniya?
56 Mi tari siir yokman whiekak rani, ti krimakar nwowim, aniya? Mi ti digworaekwo whiekakim siya papi haigin, ha?
57 Sima hiriinan yai boinim mi simiir mhii kwoinim ini hikaka ywokiyim. Dimusi rani, sima ninoknknkin tani, siya ta kirieya papiyanka haiga. Mi Jisis siya simiir boinki, profet kamim sima inigakim iki om whiekak imiirin mi siir omki om hirin mi siir piugana saiir hiran iikam ikim, siya simaka inigak bi nwokin.
58 Mi siir om hirin siya dimin kirie whiekak bi haiswonimniskiigim iikam imiirin. Niingaka. Dimusi rani, sima siiram ha bi naingwo tibmiigim, siya ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin. Niingaka. Ɨriig.

14

Jonin op baptais haiginiuanin iikamim simiir siya bidi yaowin
(Mk 6:14-29; Lk 9:7-9)

1 Ta iiya Herot siya nu kigriraowan inkam komii nwokin Galili hir mi siya diminim Jisis siya tirim simiir wakaewin,
2 Mi siya siir miiyan kamim simiir boin, kara ha naingwowi, ti Jon siyaki siyairgin inkamin iikamim simiir baptais haiginiuin op, aniya? Biiya kara siir nimbinkin inkamki nisomaowim. Siya ie hiranka swoki insiin idwokin mi ti hiriinan kirie komiiya siir hir asi nwowi.
3 Mi biiya Herot siir kamim sima Jon siirin hiriinansi nonkworinugin mi siirin wieyinsopni yinirkai mi maeyauwa hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya hir ini haigigik. Dimusi rani, Jon siya mairgimairga bi nwokin, Herodias saeya Filip siirar wiga mi ini yaowae biyieyin Herot siya swoki hainikiionkwonan.

4 Biiya Jonin op baptais haiginiuwan inkamin, siya Herot
siir boinainanaekin ti dimin siir, siya hiniina boinkin, kira ta
wig aiir hainikiinonkwonan kira nonkwonani siyiu komii iiir
nikripkin yio ti hiriinan siyiuin miiyik rani.
5 Herot siir kwoinin Jon siir nisomaowamar naingwokin mi
siya ini Juda iikamim simiirsi yididin. Dimusi rani, sima ha
naingwokim Jon siya profet inkamkiniuwi.
6 Mhoiiya iigwira iikam nhirim sima ina yitim, iiya Herot
siirin siir yopiiga naokaina saiir naemirsim aiiram mi taka
iiya Herodias saiir yinisim kopaka saeya ig simiir bopwo hir
ini swaeyiu mi Herot siya mairgimairga komiika saiirimin.
7 Mi siya saiirin hiniina yimbinki, kara kiriirin yaimwowar
boini, diminin kira kariirim sriii mi kara kiriirin wa hauuwi.
8 Mi saiir apua Herodias saeya saiir yin kopak aiirin
hiniina boinmimauugi Herot siirimin mi saeya ina boina, kira
Jonin op baptais haiginiuwiyin siir nii iiir kaigripki mi siirin
mobmir kwirni haiginki mi kira kariirim tiriir whauugi mi
kara wa ninoknink inim siya bidi yaowin.
9 Mi saeya hiriinan yai aiir boin digiya mi inkam komii
Herotin siir kwoinin ini hikaka ywokiyin. Dimusi rani, siya
iikamim saikar nidwokai aeyim mi siya simiir whwonkam ida
nimbingin mi siya simiirsi asi nididgin. Mi siya siir kamim
simiir boinki, ha ti hauugi saiirar ti diminin.
10 Mi Herot siya inkam nwirin maeyauwa hiuyokiyokaiya
mii biyie miriiya saiir hiriir namam yikropki Jon siir nii iiir
kaigriphainakiyim.
11 Mi sima Jon siir mwo kaigriphaii digin mi sima siir mwoin
mobmir kwira saiir haiginki mi sima ta yin kopaka saiir
hauugi. Mi saeya saiir apu aiirim hainam.
12 Mi kamim Jon siir kigna miriiyim sima wakaewinim mi
sima ina yamim siir piuis aiir ini hainaki mi sima saiirin
ina haingikaiyim. Sima kikai digigim mi sima Jisis siir ini
boinmauuiu. Ɨriig.

Jisis siya hauu aeyim kamim nae 5,000 kim
(Mk 6:30-44; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)

13 Ɨiya Jisis siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ti om iiir
haiburgik mi i ira saiir kwiriinam mi maeyau iikam kara-
maeya mirmiiya hiriir yam. Siya siya namkin. Iikamim sima
hiriinan wakaeyim mi sima om iiir haiburgik mi sima ini siir
mhoiiya yapnamim.
14 Mi Jisis siya ha namasukuin mi i aiirin ina haiburgigin
mi siyar yapkigidam iikam isid komiiyin hirar nwowi. Mi
siya simiirsi yaingwoyimiyokin mi iikamim makakim ini siyar
haiswonimniskiiyim.

15 Mɨ naɨowaka kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna
yɨtɨm siirɨm mɨ ɨna boɨnɨm, ta maeyauwa iikam karamaeka
ɨiya ɨni namkirɨba. Mɨ haɨnɨɨngɨn nɨuwi kɨra tɨ iikamɨm
sɨmiir dɨkropki mɨ sɨma tɨ omi sɨsɨmɨm kingiin nwowɨm sɨmiir
damtɨb mɨ naemɨn tɨ saɨnaeyam tɨb.
16 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, sɨma whɨsarii pɨ
dimusi nami? Kɨma hauu ae sɨmiirɨn.
17 Mɨ sɨma siirɨn hɨnɨɨna boɨn, krɨmiir tɨrɨn nae homgakɨ nwo
rani. Nɨɨngaka. Bretɨm ɨriiyar mɨ anasu whɨs ha nwowi.
18 Jisɨs siya ɨna boɨnkiyɨn, naeyɨm kariirɨm hainaki.
19 Mɨ iikamɨm sɨmiir boɨnki, kɨma ko aiir dɨdwoki mɨ siya tɨ
bret ɨriiyarɨm mɨ anasu whɨswo sɨmiir hai mɨ nɨnomor koua
hɨriir kaoki mɨ Adi Komii siir boɨn wadɨeki mɨ siya anasu
bretɨm ɨna yɨmbɨmbɨr yɨnop hauugiyɨm kamɨm siir mɨi kɨgna
mɨriiyɨm sɨmiir. Mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir
hauugi mɨ sɨma iikam ɨmiir hauunam.
20 Mɨ sɨma ha naeyɨm mɨ sɨmiir mhɨiyɨm ɨni dɨgar ywokiyɨm
mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma nae haɨmiihaɨmiiyɨm
sɨma naepɨpɨru haiginɨm sɨmiir swokɨ haɨngiriyɨu haiginam
mɨ nɨbɨm sɨma haigiyɨm nae haɨmiihaɨmii ɨmiir pariig ɨuur ɨs.
21 Kamɨm tɨ nae ɨmiir naeyɨm 5,000 kɨm, sɨma wigyɨn ɨmiir
wara bɨ mwaɨngɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya whɨi kwɨra nunan opa saiir ɨdwowar napnaidamkɨn
(Mk 6:45-52; Jo 6:15-21)

22 Mɨ Jisɨs siya nae sɨmiir hauuwae dɨgikɨn mɨ siya kamɨm
siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, kɨma i ɨra saiir kwɨriinam
mɨ kariir bɨiya damkwokɨn whɨiya saiir mɨrmiiya hɨriir. Mɨ
iikamɨm sɨmiirɨn siyar yɨkropki.
23 Mɨ siya iikamɨm sɨmiirɨn ha nɨkropkiyɨn mɨ mhɨuisɨm
whɨr ɨiirɨn Adi Komii siirɨm siya siyar inɨ kwɨsboɨnɨu. Mɨ
naɨowaka Jisɨs sasa ywokairɨb mhɨuisɨm ɨiirɨn.
24 Mɨ ta ɨi aiirɨn siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨni igak
whɨi idopwoniya hɨrar yakirɨrɨr mairɨbɨm mɨ opuda ɨni irɨb
hɨranka hugnaniya mɨ hɨnɨn komiiya ɨni i aiirar kaibom-
bokɨigiya.
25 Pɨunok nugakɨn bɨe ha nɨiyok naidniyakwokɨn ɨiya pɨrkɨn
kingiin nwoyakwoka Jisɨs siya ɨni nunan ta whɨiya ɨni saiir op
ɨda yapamyakwokɨn mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir
hɨriir yapnɨmbɨiyam.
26 Sɨma kɨgwɨn siya opa saiir ɨdwowar napni mɨ sɨma nɨdid
pranae bɨ kɨnkɨm. Sɨma boɨn, warɨ napniyɨn wraigɨn mɨ ha
nɨdidɨm mɨ ɨna yɨnkau ankauɨm.
27 Mɨ Jisɨs siya bɨ kɨmɨmɨnkikɨn ɨni sɨmiirar boɨnkiyɨn, kɨma
kɨrɨe dwo! Karargɨn, kɨma kɨpi nɨdid!

28 Pita siya siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, Bɨiyan Inkam
Komii kɨrargɨn nɨuwi mɨ kɨra kariir boɨnki mɨ kara pɨ opa saiir
ɨdwowa napnani kɨriirɨm.
29 Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnki, kɨra ha wɨt! Mɨ Pita siya
iya saiir haiburgik mɨ ɨni nunan opa saiir ɨdar kwaewɨskɨn
apamɨn Jisɨs siirɨm.
30 Siya opuda saiir kɨnaɨnkɨuwɨnɨn siya ɨna yɨdidwɨnɨn mɨ
siya op aowa hɨriirɨn ɨna yokwokwomairaraonainamɨn. Mɨ
siya hɨnɨɨna kauwoki, Bɨiyan Inkam Komii kɨra kariir kiboki-
inawid!
31 Jisɨs siir ɨɨna bɨ kɨmɨmɨnkika ɨni Pita siirar yanka nonkwo
sasaugiya mɨ siya siir boɨn, kɨriir naɨngwo tɨbmiiya kabi rani,
kɨriir kwoɨnɨn dimusi naɨngwo yɨsyɨskɨn.
32 Mɨ sowa iya saiir inɨ kwɨrii mɨ opuda ɨna hugwokmaigiya.
33 Mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm i hɨr nwowɨm sɨma tɨ
dimɨn ɨiir kɨgiyɨm, sɨma ɨni Jisɨs siir inɨg ɨiir hainanɨm mɨ sɨma
hɨnɨɨna boɨn, kɨbɨe idwai kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya nu Genesaret hɨran iikamɨm makɨ niiyɨm sɨmiir haiswonɨmnɨskɨigɨn
(Mk 6:53-56)

34 Mɨ sɨma whɨi aiir niyɨkrɨonaidamɨm mɨ sɨma maeyau
kwɨra nu Genesaret hɨrana saiir yamamasu kuɨu.
35 Iikamɨm ta maeyau aiiranɨm sɨma ɨna yɨnoknɨnkɨnɨm,
Jisɨs siya tɨo. Mɨ sɨma yaiya ɨna hauu nɨnkɨkɨnkiya
om whɨekakɨm kingiin nwowɨm sɨmiiram mɨ sɨma ɨna
hainaniyɨm iikam whɨekakɨm makakɨm Jisɨs siiram.
36 Mɨ sɨma siir srɨinanae, ɨni mɨ owɨn iikamɨm makakɨm sɨma
kɨriir pɨu aiir nonkwokiyɨn mɨ nɨingakɨ mɨ ɨuwi mɨ yɨuɨs mwɨs
ɨiirarar timɨ onkwoki ɨɨnara, aniya? Mɨ iikamɨm siir yɨuɨs pɨu
owiir nonkwowɨm sɨma ɨni wadɨeyar swokɨ okiyɨm. Ɨriig.

15

Adi Komii siir yaiya ɨni yɨdiwi wanwiyae sɨmiir yai ɨmiir haiburɨm
(Mk 7:1-13)

1 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm mɨ kam nhɨrɨm siyɨu komii
nɨnoknɨnkɨniyɨm, sɨma om komii Jerusalem hɨr haiburgigɨm
mɨ sɨma ɨni Jisɨs saɨka yamwoniyɨm mɨ sɨma siirɨn hɨnɨɨna
srɨigi.
2 Kamɨm kɨriir kɨgna mɨriiyɨm sɨma yɨdiwi wanwiyaemi
siyɨuɨm sɨmiir bɨri napkɨm. Moses siya boɨna mɨ ɨɨna mɨn
sɨmiirɨm bɨiyɨn hɨisok rani, ɨiya sɨma naeiyɨm krɨmiir yɨdiwi
wanwiyaemi siyɨuɨn kɨrɨeyɨn siir hɨriinan.
3 Jisɨs siya sɨmiir yai aka ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kɨma tɨ yɨdiwi
wanwiyaeyɨm sɨmiir siyɨuɨm sɨmiir, dimusi napkrɨpkaii. Mɨ

Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir siyɨu ɨiir dimusi nikwo waisigɨm, ha?
4 Bɨiya Adi Komii siya hɨnɨɨna boɨnkɨn. Kɨra, kɨriir yopii
adwo sowiirwai yai aiirar sɨbgu wakaeyokna mɨ kɨra sowiirɨn
siyɨu mɨiyɨk ɨiirar dɨisiimauu. Mɨ dimɨn whɨrɨn siya sɨmiir
boɨnɨn, nwɨrkɨ siya sowiirwai nɨkbumbu boɨni mɨ sɨma wɨ siir
nɨsomaowi.
5 Mɨ kɨma ta yai aiir bɨ wakaeyoknakɨm, kɨma hɨnɨɨna
boɨnkɨm. Inkam nwɨrɨn siya umɨr digworaekwo kakɨnɨuwi
yopii ad owiir whɨnkɨnsiisɨm. Mɨ kɨra yopii ad owiirɨn hɨnɨɨna
kɨpi boɨn, tɨ umɨrɨm Adi Komiini umɨrkɨm. Mɨ kara bɨdi
yɨmbinɨn tɨ umɨrɨm Adi Komii siirgɨn mɨ kara pɨ kowiirwai
hauu rani. Nɨɨngaka, nɨɨngakɨɨnga.
6 Mɨ tɨkɨ hɨriinan siyɨuɨn siir tɨri mɨ ɨni mɨ owɨn kɨma sowiir-
wai mɨ kɨgrɨrao karamae mɨ owi mɨ kɨma Adi Komii siir siyɨu
ɨiir bɨdi haigɨn ikworɨnugigɨm mɨ kɨmiir wanmi siyɨu ɨiiramar
yɨkpɨtkɨi namɨm.
7 Kɨma tɨ iikamɨm nɨksɨsaeyan iikamkɨm. Ta yaiya Adi
Komii siya boɨna bɨiya profet Aisaia siya kɨmiiram nɨmbina
ɨni kaimwowa ywowa mɨ siya kɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnkikɨn.
8 Tɨ iikamɨm sɨma kariir inɨg ɨiir hainaniyɨm sɨma yai ara
nhɨnkɨni, sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm kanaka namasu rani.
9 Sɨma kariir inɨgɨn whɨsariiyar prɨihainani tɨ dimɨnɨm sɨma
boɨnmɨmauuɨm iikamɨm sɨmiir, ya kariir yai rani, sɨmiirar
yaiga. Łriig.

Inkamɨn kwoɨn biyɨe nwowiyɨn yɨpi mɨiyɨk nwo rani,
(Mk 7:14-23)

10 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnmɨmauu dɨgiyɨn mɨ siya iikamɨm
sɨmiir yɨkɨuna, sɨma siirɨm namɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna
boɨn, kɨma sɨbgu wakae nonkworɨnugi, tɨ dimɨnɨm sɨmiirɨn.
11 Dimɨnɨn inkam ɨeya nonkwo haiiyɨn mɨ ha naeiyɨn, yɨo
iikamɨm ɨokɨ siya bɨ hɨo haigɨnɨuwigɨn. Nɨɨngaka. Mɨ kwoɨn
biyɨe yɨo nɨkrani ɨo pɨ siya hɨowi mɨ inkamɨn pɨ siya kiyainami
siyɨu biyɨe tɨramɨn.
12 Mɨ siya tɨ dimɨn ɨmiir boɨn dɨgiyɨm. Mɨ siya kamɨm siir
kɨgna mɨriiyɨm sɨma ha nɨtɨm mɨ ɨna yaboɨniyɨm kɨra ɨna
nɨnokninkɨnɨn tɨ Farisi kamɨm sɨma tɨ dimɨnɨm kɨra boɨnɨm
sɨmiirar wakaekiyɨm. Mɨ sɨma kɨnaka ɨo komiiga?
13 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn. Adi Komiiyɨn nɨnomor
kou nwowɨn, siya numɨrkakɨn. Digworaekwo whɨekakɨm siya
nɨnkɨkɨn karamae nwowɨm mɨ siirɨn wɨ mɨigakar kiyop haigi.
Mɨ wa nɨtkaigi.
14 Kɨma Farisi inkamɨm sɨmiirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyok, sɨma
ɨni nhwokwɨsae inkamnan ywowɨm. Nhwokwɨsae inkam
nwɨrɨn siirɨn siyɨu bɨ nɨisiimauuwikɨn. Mɨ siya nhwokwɨsae

inkam nwɨrɨn siir nɨisiimauuwi mɨ sowa wɨ ɨeno ɨiirar nap-
natkaigai namswowi.
15 Pita siya Jisɨs siirɨn hɨnɨɨna boɨnki, ta boɨniyɨo yaiya
kɨra saiir yaimwo aiirar boɨnɨski mɨ krɨma saiir nwokɨ
ɨoknɨnkɨnɨm.
16 Jisɨs siya sɨmiir boɨn kɨma ɨni inkam whaowaeyar nikɨ
owɨm ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir hɨriinan, aniya?
17 Kɨma nɨoknɨnkɨn tani, tɨ hɨnɨɨn dimɨnɨn yaiya naekiyɨm
pɨ mhɨi kwoɨna nam tani, pɨ dini siyɨuɨn pɨ siir namki. Mɨ
mhoɨiya pɨ waisi hɨr ninɨ ɨugik rani, aniya?
18 Mɨ dimɨnɨm inkamni mhɨi kwoɨnau nwokaiiyɨm, mhoɨiya
wɨ yai saeyar boɨnɨnkɨigi mɨ tɨ dimɨnɨn inkam ɨiirɨn wɨ siyar
nwowaigɨnɨuwi dimɨn biyɨekak.
19 Mɨ digworaekwowɨm kwoɨnau nwokaiiyɨm yɨm
hɨnɨɨngɨm. Kwoɨn biyɨe nwowi ɨkɨn mɨ inkam nwɨrni
nɨsomaoni siyɨu ɨkɨn. Mɨ inkam nwɨrni wig haɨnɨkɨi
nonkwonani siyɨu ɨkɨn. Mɨ hɨi inkam nwɨraka nanaeni
siyɨu ɨkɨn. Mɨ hɨi tauaeni siyɨu ɨkɨn mɨ nɨksɨsaeni ɨkɨn mɨ
nɨkbumbuni siyɨu ɨkɨn.
20 Tɨ digworaekwo biyɨe biyɨe hɨnɨɨnɨm inkamɨn biyɨe sɨma
nwowi. Mɨ siyɨuɨn inkamɨn ɨɨna hɨisok ae karamae nwowiyɨn,
tɨ hɨnɨɨn dimɨnɨn yɨo inkamɨn ɨo siya bɨ hɨowikɨn. Adi Komii siir
whwonkam ɨdaɨn. Nɨɨngaka. Łriig.

Nu Kenan hɨran wiga Jisɨs siirɨm naɨngwo tɨbmii kɨɨnga
(Mk 7:24-30)

21 Mɨ Jisɨs siya tɨ omɨn siir haiburgik mɨ om Taia mɨ om
Saidon sowiir hɨriir yam.
22 Mɨ wig ɨra Juda wig rani, nu Kenan hɨrana saeya ta
maeyau aiir nwowika mɨ saeya ha nɨta mɨ siirɨm inɨ kau-
wokni. Kɨra Devid siir isidan inkamkɨn, inkamɨn Adi Komii
siya nɨkropkiyɨn kɨra kariirsi daɨngwoyɨmiyok. Uridyɨu
biyɨeyɨn siya tɨrbumbugɨn kariir yɨnisɨm yɨnugiyɨna.
23 Mɨ Jisɨs siya saiirɨn yaimɨrsɨm kwɨr bɨ swokɨ owarkɨi
boɨnmɨmɨnkɨn. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma siirɨm
nɨtɨm mɨ ɨna boɨnɨm, ta wiga saeya krɨmiir mhoɨiya nɨtka mɨ
yai saeya sisinanaei. Mɨ kɨra saiir whɨndirɨraerarki mɨ saiir
dɨkropki.
24 Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn. Nɨɨngaka.
Adi Komii siya nɨkropkɨkɨn kariirɨn Isrel sɨmiir iikamɨm
sɨmiiraramar sibsibnan kɨgugu ɨuguskiyɨm sɨmiiram.
25 Mɨ ta wiga ha nɨta mɨ ɨna inɨ waisii hɨuniya siir ɨgmiiga
kingiin mɨ saeya ɨna boɨna. Bɨiyan Inkam Komii kɨra kariir
whɨndirɨraerarki!
26 Mɨ Jisɨs siya ɨna yaɨngwowɨn krɨma Juda iikamɨm Juda
iikam tani sɨmiirɨn wranan naɨngwokɨm mɨ Jisɨs siya boɨniyɨo

yai kwira saiirin hiniina boinkin, yio siyiu miiyik rani krima yinmi naeyim simiir kipi hai mi wrami kipi nitkiniu aeki.
27 Mi ta wiga saeya ina boina Biiyan Inkam Komii wara yaiya kira boina kaimwoka. Krima wra biyie nankim. Wra sima naemirsisimim yin ima naekrimkrinkiiyim pi simiirar mi iumimin aei.
28 Mi Jisis siya saiir yai aka ina yowarkii boinin, wigra, kiriir naingwo tibmiiya ini komii ywowa! Diminin kira naingwowin siya wi kiriirar nimbiyami! Mi ta ii aiirarin bi kimiminkin saiir yinisim yinugiyina ini wadieyar ywokiya. Łriig.

Jisis siya iikamim makakim simiir haiswonimniskiigin

29 Mi Jisis siya om Taia mi om Saidon sowiir haiburgik mi whiikbid Galili saiir hiriir yapam mi siya mhiuisimin siir hiriir iiyam mi hir ini idwowiu.
30 Mi iikam whiekakim ini saika yamwoniyim mi sima iga iin biyie biyiekakim mi nhwokwisae mi kiu minim ninsimsiriuim mi waeyai mikrim ikim mi makak iikam nhirim sima Jisis siir igmiiga ini kikiniuni. Mi siya simiir haiswonimniski haiginiugig.
31 Iikamim sima hiriinan kigim mi sima ina yanaakiyim. Dimusi rani, sima kigi waeyai mikrimim sima yai ina swoki boinaikiyim mi kiu ninsimsiriuwim ini wadieya ywokiyim. Mi iga iin biyie biyieyim ina sibgu apririrkiyim mi nhwokwisaeyim simiir nhwowim ina kaokiyim. Sima Isrel simiir Adi Komiiyin siir inig iiir asi hainankim. Łriig.

Jisis siya hauu aeyim iikamim 4,000 kim
(Mk 8:1-10)

32 Mi Jisis siya simiir haiswoniski digiyin mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikiuna. Mi siya simiir boinki, kara ti iikamim simiirsi naingwoyimiyoki iiyim kwoim sima kanaka nwokaigiyim. Mi sima nae bi naemiminkim kara pi boriisopi simiirin mhiirima nikropkiyim mi sima pi siyiu hir naokaowi mhiigi.
33 Mi kamim siir kigna miriiyim ina yowarkii boinkiyim siir yai aka, ta maeyaua iikam karamaeka mi krima naeyim pi papiyanki mi inkiguna haii, ha? Ti iikamim simiir hauu aeyamin.
34 Jisis siya simiir sriigi, kima bretim pariiga nwokaii? Mi yim ina boinkiyim, krima bretim iriiyar mi antousisim ikim ina mi okaiyim.
35 Mi Jisis siya iikamim simiir boinki, kima nu iiir grinkin idwoki.
36 Mi siya ti bret iriiyar nhiswo simiir haiyin mi ti anasuim simiir warar yinkin hai mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina

yɨmbɨmbɨr yɨnoop prɨigɨkiyɨm. Mɨ siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨmiir hauugi mɨ yɨm ɨna yapnɨnkwokwo hauunamɨm iikam ɨmiir.
37 Mɨ sɨma ha nae dɨgiyɨm. Mɨ tɨ nae haɨmii haɨmiiyɨm sɨma naepɨpɨru haigɨnaowidɨm. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm nɨbɨm sɨmiir swokɨ tau haigiyɨm ɨriiyar ɨs.
38 Tɨ kamɨm tɨ nae ɨmiir naeyɨm sɨma 4,000 kɨm. Mɨ sɨma wig yɨn ɨmiirɨn wara bɨ nɨnkɨn mwaɨngɨm.
39 Sɨma nae dɨgiyɨm mɨ Jisɨs siya iikam ɨmiir nɨkropkiyɨn mɨ siya ɨna kwɨriiyɨn i kopsɨm ɨra saiir kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma warar mɨ ɨna yamɨm whɨigbid yarmiya hɨriir, nu Magadan hɨran maeyau aiiram. Ɨriig.

16

Farisi nhɨrɨm Adi Komii siir kɨrɨe komii komiiyɨm sɨmiir kɨgam srɨigɨm
(Mk 8:11-13; Lk 12:54-56)

1 Mɨ Farisi mɨ Sadyusi kamɨm sɨma Jisɨs siir kɨnankɨuwam nɨtkɨm. Mɨ sɨma siiram srɨigi. Kɨra nɨnomor kouan kɨrɨe komii komii nhɨrɨm Adi Komii siirɨm krɨmiir wɨisiimauu krɨma nwokɨ kɨgɨm.
2 Jisɨs siya sɨmiir yai aka yowarkɨi boɨn. Naɨowaka kɨma pɨ hɨnɨɨna boɨn tɨbi, nɨnomora ɨni pariidnan maskwonai-inamtɨba waka ɨi mɨiyɨk sapi nɨkɨii.
3 Mɨ nugakɨn kɨma pɨ hɨnɨɨna boɨnyakwoki. Bɨeyɨn ɨiyaka bɨ maskwonaidniyakwokɨn mɨ ɨiya pa swokɨ ɨmɨɨmgi, panao ɨi mɨiyɨk nwo rani, pɨ naokak nwowi. Ɨhɨ, kɨma kɨgnɨnokɨnkɨnɨkɨm nɨnomor saiirɨn. Mɨ kɨma tɨ hɨriinan ɨiyɨm ɨna nɨnokɨnkɨnɨm mɨ kɨma Adi Komii siir dɨmɨnɨm tɨ tariinan nɨmbiyamɨm sɨmiir kɨgnɨnokɨnkɨn tani, aniya?
4 Kɨma iikam bibiyɨeyɨm ta ɨi aiir nwowɨm Adi Komii siiram nam karam nwowɨm kɨma kariiram kɨrɨe komii dɨrɨraeraram srɨigɨm mɨ kɨma Adi Komii siiramɨn mhoɨiya bɨ namkɨm. Nɨɨngaka. Kara kɨmiirɨn wɨ dɨmɨn kɨrɨe nɨisiimauu rani. Nɨɨngaka. Kara kɨmiirɨn wɨ dɨmɨn kɨrɨe komii whɨruwan ɨiya Jona siya nwowa pɨ siirarar nɨisiimauuwi bɨiya Jonah siya anasu komiiya saiir mhɨinau nwokaiyɨn ɨiyɨm kwoɨm mɨ siya ɨni omwaiyar swokɨ waiyaɨn. Mɨ kɨma wɨ Jonah siir kɨrɨe komiiya saiirara kɨgi. Mɨ siya tɨ yaiyɨm sɨmiir boɨn dɨgiyɨn mɨ Jisɨs siya sɨmiir haiburgik mɨ siya ɨna yamɨn. Ɨriig.

Boɨniyɨo yaiya Farisi Sadyusi sɨmiir yisɨn siir boɨnkɨn
(Mk 8:14-21)

5 Kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma whɨiya saiir nɨnɨdnamkɨm i kopsɨm ɨra saiir mɨ bret nhɨrɨm ɨni sɨma yaɨngwo owougikɨm sɨmiir wara bɨ hainamkɨm.

6 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki kɨma sɨbgu mɨntarao mɨ aru dwo
Farisi Sadyusi sɨmiir yisɨn siirsi.
7 Sɨma, sɨmasɨma yɨmboɨn amboɨn. Siya hɨnɨɨna boɨnkɨn
siya ta yaiya krɨmiir boɨna dimusi rani, krɨma bret bɨri
hainanikɨm.
8 Jisɨs siya sɨmiir yaiya bɨdiya yɨnoknɨnkɨnɨnkiyɨn mɨ siya
sɨmiirɨn hɨnɨɨna srɨi. Kɨma tɨ kamɨm kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya
tari kabi rani. Kɨma hɨnɨɨna dimusi boɨnkɨm. Krɨma bret
karamaeka, ha? Kariir kɨrɨeya kɨmiir whɨnkɨnsiisɨm wɨ dɨg
nwo rani, aniya?
9 Kɨma ɨni nɨnoknɨnkɨn karamaeyar nikɨ owɨm, aniya? Mɨ
kɨma bɨ naɨngwokɨm ɨiya kara nɨmbɨmbɨr hauuwɨm bret
ɨriiyarɨm 5,000 iikamɨm sɨma naeyɨm mɨ kɨma ɨni yaɨngwo
owouwɨm, aniya? Mɨ kɨma nae haɨmiihaɨmiiyɨm nɨbɨm pari-
iga haigi, ha?
10 Mɨ kɨma tɨ bret ɨriiyar nhɨswo 4,000 kamɨm kara hauu
aeiyɨm sɨmiir bɨ naɨngwokɨm mɨ kɨma ɨni yaɨngwo owouwɨm,
aniya? Mɨ kɨma nae haɨmiihaɨmiiyɨm nɨbɨm pariiga haigi, ha?
11 Mɨ kɨma nɨnoknɨnkɨn karamae dimusi nwowi, ha? Kara
kɨmiirɨn bret bɨ boɨnkɨn nɨɨngaka. Kara hɨnɨɨna boɨnkikɨn,
kɨma Farisi mɨ Sadyusi sɨmiir yisɨn siirsi mɨntɨrao.
12 Mɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna
yɨnoknɨnkɨnkiyɨm, siya sɨmiirɨn yisɨn bret aka haiigiyɨn siirsi
mɨntɨraosi bɨ boɨnkɨn. Nɨɨngaka. Siya Farisi, Sadyusi sɨmiir
yai biyɨeyɨn yisnanɨm sɨmiirsi mɨntɨraosi boɨnkɨn. Sɨma sɨmiir
yai kɨpi wakaeyokna. Ɨriig.

Pita siya boɨnmɨmauugɨn Jisɨs siya Kraiskɨn siya krɨmiir nanmaiwarkainam nɨtkɨn
(Mk 8:27-30; Lk 9:18-21)

13 Mɨ ɨiya Jisɨs siya om komiiyɨn Sisaria Filipai nɨkɨuwiyɨn
siir kingiin hɨriir nɨmbiyamɨn mɨ ta ɨiya siya kamɨm siir mɨi
kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir srɨi ɨkɨ iikam sɨma panɨɨna boɨni, kara
Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨn nɨtɨn siya yɨpɨkɨn, ha?
14 Mɨ sɨma hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn. Nhɨrɨm ha boɨni, kɨra tɨ
Jon op baptais haigɨnɨuan inkamɨn siya mɨ nhɨrɨm ha boɨni.
Ilaijakɨn mɨ nhɨrɨm ha boɨni. Jeremaiakɨn mɨ yaeya profet
inkam nhɨrɨm bɨiya naonamɨm sɨma.
15 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki. Mɨ wɨm kɨmarɨn kariirɨn
panɨɨna dapikɨm, ha? Kara yɨpɨkɨn, ha?
16 Mɨ Saimon Pita siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn. Kɨra tɨ inkamɨn
Krais Adi Komii siya nɨkropkiyɨn siya. Mɨ siya Adi Komiiyɨn
kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn ɨinokɨinok mɨ siir
yɨnisɨmkɨn.
17 Mɨ Jisɨs siya yowarkɨi boɨn, saimon Joni yɨnisɨm, Adi
Komii siya kɨriiramar maɨrgɨmaɨrgaei. Kɨriirɨn ta yaimwowa

nuan inkam nwɨrkɨn bɨ nɨisiimauugɨn. Nɨingaka. Kariir Adi Komiiyɨn nɨnomor kou nwowɨn kɨriirɨn siyar nɨisiimauugɨn.

18 Kara kɨriir boɨnki, kɨra Pitakɨn mɨ tɨ kɨriir inɨgɨn siir inɨgmwokɨmwoɨn siiyakɨn. Mɨ kariir iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm wɨ tɨ siiya siir ɨdwo nwowi. Setan siir kɨrɨeya wɨ tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir nikwowaisii rani. Mɨ wɨ nao rani. Nɨingaka.

19 Mhoɨiya kara tɨdiyɨnɨn wɨ kɨriir hauuwi Adi Komii siir maeyauwa digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir haiwaowam. Dimɨnɨn kɨra nu tɨr kɨgnɨnkɨnkɨkɨn mɨ Adi Komii siya nɨnomor kou hɨrɨn wɨ hɨriinanar mɨ kɨgnɨnkɨnki siirɨn. Dimɨnɨn kɨra naɨngwowɨn nu tɨr kɨgnɨnkɨn owɨm mɨ Adi Komii siya nɨnomor kou hɨrɨn wɨ hɨriinanar mɨ kɨgnɨnkɨn owi siirɨn.

20 Mɨ siya kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm yai kɨrɨe sɨmiir boɨnɨkɨduki, kɨma tɨ inkamɨn Krais Adi Komii siya nɨkropkiyɨn kariirɨn iikamɨm sɨmiir nanmaiwarkainam nɨtɨn, kariirɨn inkam nwɨrni kɨpi boɨnmauu. Ɨriig.

Jisɨs siya boɨn kara naowi wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi (Mk 8:31-9:1; Lk 9:22-27)

21 Mɨ Jisɨs siya ha boɨnmɨmauu bwakainamɨn kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir. Mɨ ɨi kara om Jerusalem hɨriir nami mɨ kara wɨ hɨk kɨmpɨpɨsu kasa hai rani. Mɨ inkam komiiyɨm Adi Komii siir mɨi kɨgrɨraowi ɨkɨm mɨ prismi bɨiyan inkam ɨkɨm mɨ kamɨm siyɨu komii ɨiir nɨnokɨnkɨni ɨkɨm. Mɨ wɨ hɨk kɨmpɨpɨsu kariir hauuwi mɨ kariirɨn wɨ sɨma nɨsomaoki. Mɨ ɨi kwoɨmaka kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi ɨe hɨrankɨn.

22 Mɨ Pita siya siir yɨkɨunam mɨ siirɨn ɨgao yai yanɨ boɨnɨu. Bɨiyan Inkam Komii kɨbɨe idwai tɨ dimɨnɨn wɨ kɨriir kɨpi swokɨ ɨmbini mɨmɨn. Adi Komii siya wɨ hɨnɨɨna boɨni. Nɨingaka.

23 Mɨ Jisɨs siya ha haiyɨug kaokiyɨn mɨ Pita siir boɨnki, Setan kɨra tɨ amki! Kɨra kariir mɨi aiir kɨpi kiyopsɨbgi. Kɨra Adi Komii siir kwoɨnɨn siir bɨri nɨnokɨnkɨnkɨn. Nɨingaka. Kɨra inkami kwoɨnɨn siirara nɨnokɨnkɨni.

24 Mɨ siya tɨ dimɨnɨm sɨmiir boɨn dɨgiyɨm. Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki. Mɨ inkamɨn kariir siyɨu ɨmiir napam nɨti mɨ siya siir kwoɨn ɨiir hɨdnani mɨ ha haiburgigi mɨ kariir mhoɨiya wɨt inkamɨn kariir mɨi ɨmiir mɨrii. Mɨ siya hɨk mɨ naosi kɨpi nɨdid. Kara naowi paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir hɨriinan.

25 Inkamɨn kariir siyɨu ɨiir nap karamae nwowiyɨn siya siir kwoɨnaɨrgar prɨinaɨngwo dirɨraeraramar naɨngwowi. Mɨ siya naosi nɨdidiyɨn mɨ mhoɨiya siir kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn wɨ hindara kɨgugu ɨuguski wɨ omwai Adi Komii saɨka waiyayokiyokɨi rani, ɨinokɨinokɨn mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn saama naɨngwo karamae nwowiyɨn, inkamɨn siya kariir mhoɨiya nɨti mɨ yɨo siya naosi bɨ nɨididkɨn mɨ mhoɨiya

tɨ inkamɨn siir kwoɨnbudɨn wɨ Adi Komii saɨka nwoyokyokɨi kaeyami ɨinokɨinokɨn.

26 Mɨ inkam nwɨrɨn digworaekwo whɨekakakɨ nɨuwi tɨ nu ɨiirɨn mɨ siya Adi Komii siir mhoɨiya nam karamae nwowi mɨ siir kwoɨnbudɨn wɨ hindara kɨgugu ɨuguski mɨ tɨ siir dimɨn taemɨn whɨekakɨm nu tɨranɨm wɨ siirar whɨnkɨnsiisi, aniya? Nɨingaka. Mɨ siya wɨ dimu dimɨn haii kwoɨnbud ɨiir whɨnkɨnsiisamɨn ɨinokɨinokɨn Adi Komii saɨka nwowamɨn, ha? Nɨingaka. Siya siyɨu karamaeka.

27 Mhoɨiya kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn, kara wɨ Adi Komii siir kɨrɨeyɨm sɨmaka nɨti mɨ saeya wɨ paenan nɨuya haigɨnɨuwi krɨmiirɨn. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm wɨ kanaka nɨnkɨn ɨti. Mɨ taka ɨi aiirarɨn kara wɨ nu tɨran iikamɨm sɨmiir mɨi ɨmiir hɨdi mɨi mɨiyɨka kara wɨ dimɨn mɨiyɨk ɨiirar hauuwi mɨi biyɨeya kara wɨ dimɨn biyɨe ɨiirar mɨ hauuwi.

28 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni tɨ iikam nhɨrɨm tɨrar nwowɨm kɨma wɨ nikɨ ao rani, kɨma wa kɨgwɨni ɨiya Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn mɨ dimɨn taemɨn komiiyɨm mɨ ɨiya siya iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiirɨn. Ɨriig.

17

Jisɨs siir pɨua ya ɨna kisɨnakiya
(Mk 9:2-13; Lk 9:28-36)

1 Mɨ ɨi ɨriiyar kwɨra yamki mɨ Jisɨs siya ɨna yɨkɨunamɨn Pita mɨ Jems mɨ Pita siir nomousɨmɨn Jon siir warar. Mɨ siya sɨmiir yɨkɨunam mɨ sɨma sɨmar iinaiinam mhɨu whɨrɨn siir. Tɨ mhɨuwɨn haruwa rani, ɨni kougɨkou hɨrar nwowɨn mɨ sɨma siir inɨ owɨu tɨ mhɨu ɨiirɨn sɨma sɨmar.

2 Sɨma hɨrar nwowa mɨ Jisɨs siir pɨua ɨna kisɨnakiya sɨmiir whwonkamɨdar mɨ siya ɨni yaeya pɨu ywokiyɨn. Mɨ siir whwonkamɨn ɨni bɨenanar whwoyakiyɨn mɨ siir yɨuɨsa ɨni paenanar yɨuyakiya mɨ ɨni whɨsinanar ywokiyɨn.

3 Moses, Ilaija sowa Adi Komii siir om ɨiir haiburgiko mɨ sowa Jisɨs saɨka nokwo boɨnaiko. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna kɨgɨm sɨma boɨnaiyɨm.

4 Mɨ Pita siya hɨriinan kɨgiyɨn mɨ Jisɨs siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii krɨma tɨr nwowɨm ɨni wadɨeyar mɨ owɨm mɨ kɨra naɨngwowi mɨ kara amɨrɨm pɨ kwoɨma mɨrii, ɨra kɨriirga mɨ ɨra Moses siiram mɨ ɨra Ilaija siiram?

5 Mɨ siya hɨrar nikɨ boɨnaiyɨn mɨ wau kwɨra ɨni paenana yɨuyakiya ɨni sɨmiirar yakikɨrɨnuniya. Mɨ yai kwɨra ɨni ta waua saiir hɨrankar yɨmbiniya, saeya boɨnki. Tɨkɨnɨn kariir yɨnisɨmkɨn, kara siirɨmar naɨngwo nanaeikɨn mɨ kariir mhɨi kwoɨnɨm siirɨmɨn wadɨeya nwowi mɨ kɨma siir yai aiir wakae!

6 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ta yai aiir wakaekiyɨm
mɨ ogmwo nua hɨriir waisi kaiyɨrou hɨunainam mɨ sɨma nɨdid
prasae bɨ kɨnkɨm.
7 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir kingiin ha nɨtɨn mɨ sɨmiir yonkwoni mɨ
siya sɨmiir boɨni, kɨma dɨnsiingi, kɨma kɨpi nɨdid!
8 Mɨ sɨma ha nɨnsiingiyɨm mɨ koua ha ninansiin kaokiyɨm
mɨ sɨma yaeya inkam nwɨr bɨri kɨgɨm. Nɨingaka. Sɨma Jisɨs
siirarar kɨgi.
9 Mɨ sɨma tɨ mhɨu ɨiir haiburgɨgɨm mɨ ha nɨuunaiinamɨm
mɨ Jisɨs siya ɨgao yai sɨmiir boɨnki, kɨma inkam nwɨr kɨpi
boɨnmauu tɨ dɨmɨnɨn kɨma kɨgɨn. Nɨingaka. Ɨiya Yaowae Adɨn
nɨnomor kouanɨn siya nɨtana mɨ siya ɨe hɨrankɨ nɨnsiin ɨdwowi
mɨ wɨ saiirar nhɨnkigi.
10 Tɨ dɨmɨnɨm sɨmiir mhoɨiya mɨ kam nwoɨmɨm siir kɨgna
mɨriiyɨm sɨma srɨigi. Mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnɨnkɨniyɨm,
sɨma hɨnɨɨna dimusi boɨnkɨm, bɨiyɨn wɨ Ilaija siya nɨti, ha? Mɨ
tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨm wɨ mhoɨiya nɨti.
11 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn. Ɨhɨ, kaimwoka, bɨiyɨn wɨ
Ilaija siya nɨti mɨ digworaekwo whɨekakɨm wɨ siyar dɨrɨraerar
kwokɨni.
12 Jisɨs siya sɨmiir boɨn, kara kɨmiirɨn, pɨ hɨnɨɨna boɨnki
Ilaija siya bɨdi yɨtɨn mɨ iikamɨm sɨma siir bɨ nɨnokɨnɨnkɨnkɨm
nɨingaka, sɨma sɨmiir siyɨu ɨmiir napama naɨngwokɨm mɨ sɨma
siirɨn siyɨu biyɨe asi tɨraigɨnɨugɨkɨm mɨ kariirɨn Yaowae Adɨn
nɨnomor kou hɨrankɨ nɨtɨn siirɨn wɨ hɨriinanar mɨ tɨrbumbuwi.
13 Mɨ Jisɨs siya kam nwoɨmɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨn
hɨnɨɨna boɨnki mɨ sɨma ɨna yɨnokɨnɨnkɨniyɨm, siya sɨmiirɨn
Jonɨn op baptais haigɨnɨuwanɨn siir boɨni, Ɨriig.

Jisɨs siya yɨnisɨm nwɨrɨn urid yɨu biyɨekakɨn siir haiswonɨskigɨn
(Mk 9:14-29; Lk 9:37-43a)

14 Mɨ sɨma ha swokɨ apamɨm mɨ ɨni maeyauwa iikam isid
komiiyɨn siya nwowa saiir yɨmbiyam. Mɨ inkam nwɨrɨn
ogmwo siirɨm inɨ hɨuɨu.
15 Mɨ siya ɨna boɨnɨn, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra kariir yɨnisɨm
ɨiirsi daɨngwoyɨmyok, kariir yɨnisɨm yɨnkamiyɨn ɨiir kɨgi siya
mɨiyɨkɨ mɨiyɨk rani, whaowa pɨunan nwowi mɨ nopnopa mɨ
kɨni. Ɨinokɨinokɨn siya paenau nakaigainanaei mɨ ɨi nhɨrɨm pɨ
opa mɨ amainami.
16 Mɨ kara siirɨn kamɨm kɨriir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨm
nɨkɨunamɨn mɨ sɨma siir haiswo nɨskiyɨm dɨg bɨ nwokɨm.
17 Jisɨs siya sɨmiir yaiyaka ɨna yowarkɨi boɨnɨn. Kɨma
tɨ hɨnɨɨn kam isidɨn naɨngwo tɨbmii karamaekɨm mɨ kɨmiir
mhɨi kwoɨnɨm wadɨe sɨbgu o rani! Ɨiya kara kɨmaka nɨkɨ
owɨm pariigɨm, ha? Mɨ kɨma Adi Komii siir yai aiir mɨ

sibgu wakaeyim, kara kimiirin wi pariig iiya swoki boini, kima naingwo tibmiiyim kima wara yinisim iiirin kariiram wikiunani.
18 Mi Jisis siya ti uridyiu biyieyin igao yai siir boinki, uridyiu biyie kira damki mi siya ti uridyiu biyieyin biri kimiminkikin, ina yamkiyin mi siya ti yinisim iiirin ina haiswoniski haiginiugiyin.
19 Mi mhoiiya kamim siir kigna miriiyim simasimar yit, omaka hiriir, Jisis siir ini sriini. Mi siir ini boiniu mi krima ti hiriinan uridyiu biyieyin ti siir nwowin siir haiswoniski karamae dimusi nwokim, ha?
20 Mi Jisis siya simiir boinki, kimiir naingwo tibmiiya kabi rani. Mi kima hiriinanim wi dig nwo rani. Ihi, kara kimiirin yaimwowa boini, kimiir naingwo tibmiiya kabi rani, mastet nidisimin siir hiriinan nwowi mi kima wi ti mhiuwin siir boinki, kira pi hinda dinsiin apnam! Mi siya wa nami mi kima Adi Komii siirim naingwo tibmii mi diminin kima boini sima wa nimbiyami.
21 (Ti hiriinan uridyiu biyieyin siir haiswoniskiyim yio yaeya siyiu whir karamaeka. Niingaka. Mi siyiu whiruwan siirar haiswo niskiiyin mi nhwo kwis boini siyiu ikin mi nae haiyani siyiu ikin mi sowa sowairgo.) Iriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi mi wa swoki insiin idwowi
(Mk 9:30-32; Lk 9:43-45)
22 Mhoiiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima nu Galili hir nidwo boinaigim mi Jisis siya simiir boinmimauu. Mi kara Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir sauan kam nhirim simiir napwouwi.
23 Mi wi sima nisomaowi siirin mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi mi wi omwaiya swoki waiyaei mi iiya kamim siir kigna miriiyim sima ti dimin iiir wakaekiyim sima hik prasae biri haigim.

Inkamin omom omomi takis umir haiiyim sima Pita siirim sriigim umir haiiyin siyiuin siiram
24 Iiya Jisis siya mi kamim siir kigna miriiyim sima om Kapeneam hiriir nimbiyamim mi inkamim umir haiiyim Adi Komii siir omaka saiir mi sima Pita siir hiriir yimbiyam mi sima siirin hiniina srii, kimiir inkamin inkam nowomwarkaiyiuwiyin siya takis umira hauuwigin omaka Adi Komii siira saiirin, aniya?
25 Mi siya hiniina yowarkii boinin, ihi, umirim omaka Adi Komii siira saiirar hauuwikin. Mi siya omaka hiriir yapninopkainam mi yaiya biiyin Jisis siya boinkinkina mi Pita siir srii, Pita kira paniina naingwowi, ha? Mi yipikin inkam komiiyin nu kigriraowiyin simiir hauuwi, ha? Sima pi simiir

om komii whiruwan isidan inkam ikim mi om komii whiran ikim pi simiir takis umir namisi haii?

26 Mi Pita siya hiniin yowarkii boin, iikamim om komii whiranim. Mi Jisis siya siir boinki mi inkam komii nu kigraraowiyin iikamim. Mi nim krima Adi Komii siir yinisisimkim. Mi ta omaka siirga mi takis umirim siirin pi hau rani. Niingaka!

27 Mi krima simiirin hiriinan tiri umir hau karamae nwowi mi sima wi io krimiir nwowi, kira whiiya saiir dam mi sir tini kimaiyiu. Mi anasuin biigi bii kira kikaii kira pi siir yai aiirar diinisakwo kig mi kira pa kigi umir kwira ini siir yainau hirar nwokaiya. Mi kira ta umira anasuin siir yainau nwokaiya saiirar sain kamim takis umir haiiyim simiirin. Mi ta takis umira Adi Komii siir omaka saiir saina ya kririirga. Ɨriig.

18

Yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir bii nwowin
(Mk 9:33-37; Lk 9:46-48)

1 Mi ta Ɨiya kamim Jisis siir kigna miriiyim sima siir hiriir yimbiyam mi ina sriiyim, yipikin Adi Komii siir iikamim simiir kigriraowiyim simiir kou nwowin?

2 Mi Jisis siya yinisim nwirin siir yikiuna okwo simiir bopwoniya hirin.

3 Mi siya ina boinin, kara kimiirin yaimwowa boini, kima ti yinisim sapisapin siir hiriinan nwowi, digworaekwosi naingwoyimiyok karamae nwowi mi kima Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana saiirin wi wara nwo rani.

4 Inkamin siyamar naingwona karamae nwowi mi inig karamae ti yinisim sapisapin siir hiriinan mi ti inkam hiriinanin bii wi siya nwowi, Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir kigirkakana.

5 Yipiki kariir yai aiir wakaeyoknaei mi siya iikam nhirim simiirin siyiu miiyik tiri, ti yinisim sapisapin siir tirin saiir hiriinan. Mi ti hiriinanin yio siyiu miiyik kariirar tirhaiginiuwi. Ɨriig.

Inkamin siir naingwo tibmiiya pi siyiu biyie ieyar mi tirbumbuwi
(Mk 9:42-48; Lk 17:1-2)

6 Mi inkamin, inkam nwirin inig karamaeyin siir naingwo tibmiiya saiir tirbumbuwi, yio ini ti yinisimin siir hiriinan ywowin. Mi siya siyiu biyie tirnami. Mi kima yiibsiiya komii saika kogi ti hiriinan inkamin mi whii solwara saiir bopwoniya hir kimai whiridgi mi siya pi hir kwiyae haingrikiu

aonamɨm. Ta hɨriinan hɨka ɨni wadɨe ywowa mɨ Adi Komii siya hauukɨswo wɨ biyɨekɨ biyɨe pɨ ywowɨn.

7 Mɨntarao tɨ nu ɨiirɨn digworaekwo biyɨe biyɨe whɨekakɨm ɨni tɨrar nwowɨm mɨ sɨma tɨrbumbuwi kɨmiirɨn mɨ tɨ dimɨn biyɨe whɨekakɨm sɨma wɨ hɨriiyar nwoyokiyowɨi. Mɨ mhoɨiya wɨ Adi Komii siya tɨrbu ɨguski inkamɨn, inkam nwɨrni naɨngwo tɨbmii tɨrbuwɨn.

8 Mɨ ɨga ɨina sowa siyɨu biyɨe tɨram mɨni mɨ kɨra sowiir kaigrɨp ɨtkiki mɨ kɨriir ɨga ɨina kwokwɨra nwowi mɨ ɨni mɨ owɨn kɨra ɨga kwɨr mɨ ɨina kwɨra namɨm omwai waiyae yokiyokɨiyɨm. Yɨo wɨ mɨiyɨk mɨiyɨk nwo rani, kɨra paeya nɨuyokiyokwɨiya saiir hɨriir nami ɨga ɨin kwiiyarar.

9 Mɨ kɨriir nhwoɨn siya dimɨn biyɨe tɨram mɨni mɨ kɨra siir habɨtkɨigi mɨ ɨni mɨ owɨn kɨra nhwona nhɨruwa mɨ ami omɨn omwai waiya yokiyokɨiyɨn. Yɨo wɨ mɨiyɨkɨ mɨiyɨk nwo rani, kɨra paeya nɨuyokiyokwɨiiya saiir hɨriir nami nhwona nhɨsar.

Boɨniyɨo yaiya sibsib ɨrɨn whaowaekɨyɨn siir boɨnka (Lk 15:3-7)

10 Kɨma mɨntarao! Kɨma ha kɨpi naɨngwo tɨ iikam sɨma kariir siyɨu ɨiir napɨn sɨma iikam nɨingakɨ nɨuwi. Nɨingaka. Kara kɨmiirɨn pɨ hɨniina boɨni, Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨma kɨgrɨraowi sɨmiirɨn. Mɨ sɨma ɨni siir om hɨrar nwowɨm. Mɨ sɨmiirɨn wɨ siya boɨni.

11 Kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn siya iikam biyɨeyɨm nu tɨranɨm sɨmiir nanmaiwarkainam nɨtkɨn. Łɨiig

12 Kɨma panɨina naɨngwowi, ha? Inkam nwɨrɨn siir sib-sibɨm kamararɨm ɨriiyarkɨm (100) mɨ sɨmiir ɨrɨn ɨni niimau whaowaekiyɨn mɨ siya wɨ siirɨm hansɨram tani, aniya? Iyɨe? Nɨingaka. Mɨ siya tɨ kamnwii ɨuur ɨriiyar ɨdiyɨm (99) wɨ mhɨuisɨmɨn siir hɨr haiburgigi mɨ siya sibsib ɨrɨn whaowaekiyɨn wɨ siirɨm ninɨ hansɨrɨuwi.

13 Kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, ɨiya siya pɨ siir hansɨr haii mɨ maɨrgɨmaɨrga tɨ ɨrua siirɨm nwowa mɨ ɨni tɨ kam nwii ɨuur ɨriiyar ɨdiyɨm (99) sɨmiir haibura.

14 Mɨ ɨriipa hɨriinan nɨnomor kouanɨn siya hɨnɨinɨm naɨngwo rani, siir yɨnisɨm nwɨrkɨ wɨ kɨpi swokɨ whaowae ɨuguski paeya hɨriir. Łɨiig.

Nomiiyau siyɨu biyɨe tɨriyɨn mɨ siir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi siyɨu ɨkɨn.

15 Mɨ kɨriir nomiiyauɨn siya siyɨu biyɨe kɨnaka tɨrbugɨn mɨ kɨra siirɨm dam mɨ kowa maeyauu kwɨruwa dɨdwo mɨ siyɨu biyɨe siya kɨriir tɨrbuɨn mɨ kɨra siir boɨnmauu. Mɨ siya kɨriir yai aiir wakae tɨ hɨriinan siyɨu biyɨe siya tɨrɨn wɨ digɨumii siir haimrɨiyɨugigi mɨ siirɨn kɨrar whɨndirɨraerar haigɨnɨu mɨ siya wɨ wadɨeya sɨbgu owɨm.

16 Mɨ siya kɨriir yai aiir sɨbgu wakaeyokna karam nwowi mɨ
kɨma Moses siir yaiya saiir hɨriinan dirɨraerar mɨ kɨra inkamo
naɨngwo tɨbmiiyo nwɨsa dɨnkɨn ɨkɨuna mɨ sowa kɨnaka dam,
yai kɨriir whɨnboɨnaiyɨm.
17 Mɨ siya kam nwoɨmɨm kɨmiir yai wakae karam nwowi
mɨ kɨra iikam nhɨrɨm Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm
sɨmiir dɨkɨuna mɨ kɨma ɨrɨpa hangiriyɨu boɨnai mɨ siya sɨmiir
yai wakae karam nwowi mɨ kɨra siirɨn hɨniɨna daɨngwo siya
naɨngwo tɨbmiiyan inkam tani siya siyɨu biyɨeyɨm sɨmiir
tɨriikɨm mɨ kɨma siirɨn hindara hɨuriyɨumi ɨuguski.

Igbid kamiyau nwo mɨ kɨgnɨnkɨn o.

18 Kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨni, dimɨnɨn kɨra nu tɨr
kɨgnɨnkɨnkikɨn, mɨ Adi Komii siya nɨnomor kou hɨrɨn wɨ
hɨriinanar mɨ kɨgnɨnkɨnki siirɨn. Dimɨnɨn kɨra naɨngwowɨn nu
tɨr kɨgnɨnkɨn owam mɨ Adi Komii siya nɨnomor kou hɨrɨn wɨ
hɨriinana mɨ kɨgnɨnkɨn owi siirɨn.
19 Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ hɨniɨna swokɨ boɨni inkam nwɨswo
nu tɨrano sowiir kwoɨnɨn whɨruwa nwowi mɨ ha kwɨsboɨni
dimɨnam mɨ kariir Adɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn siya
sowiirɨn wa wakaei.
20 Ɨhɨ. Dimusi rani, inkam nwɨs o nwoɨm sɨma sɨma nwowi
maeyau kwɨr mɨ hangiriyɨu owi kariir inɨg ɨiirɨm mɨ kara wɨ
sɨmaka hɨrar mɨ ɨnkɨn owi mɨ sɨmiirɨn wɨ karar whɨndirɨraerar
haiginɨuwi. Ɨriig.

Boɨniyɨo yaiya mɨiyan inkamɨn dimɨn siya prɨihaiyɨn siir boɨnka

21 Pita siya Jisɨs siir hɨriir yɨmbiyam mɨ ɨna srɨiyɨn,
Bɨiyan Inkam Komii, kariir nomiiyauɨn siya kariirɨn
siyɨu biyɨe tɨrbuwi mɨ siir dimɨn biyɨeyɨm wɨ pariig ɨiya
haiyoprimdiyɨumiigi tɨ dimɨn ɨmiirɨn mɨ ɨi ɨriiyar kwɨswo
ɨni dɨgar mɨ owɨm, aniya?
22 Mɨ Jisɨs siya siirɨn hɨniɨna yowarkɨi boɨnki, kara kɨriirɨn
ha boɨn tani ɨiyɨm ɨriiyar kwɨs. Niingaka. Kara ha boɨnki kɨra
haiyoprimdiyɨumiigi ɨiyɨm kam nwoɨm ɨuur ɨriiyar kwɨs (77).
23 Kara kɨmiir boɨni tɨ siyɨuɨn dimɨn biyɨe haiy-
oprimdiyɨumiiyɨm. Dimusi rani, Adi Komii siya siir iikamɨm
sɨmiir kɨgɨrkakana ɨni inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siya
umɨrɨm siir mɨiyan kamɨm whɨsarii sɨma prɨihaiyɨm sɨmiir
swokɨ hauu kɨiyɨuwam tɨri, ɨni saiir hɨriinan ywowɨm.
24 Siya kamɨm umɨrɨm whɨsarii prɨihaiyɨm sɨmiirar
kwamɨrii bwakainamɨn sɨmiir hauukɨiyɨuwam mɨ sɨma
inkam nwɨrɨn siirɨm yɨkɨuna mɨ umɨrɨm siya haiyɨm 10
milionkɨm mɨ siya yamdi siir swokɨ hauuwɨm.
25 Mɨ siya tɨ umɨrɨm siya prɨihaiyɨm sɨmiir umɨr ɨmiir
swokɨ hauukɨiyɨuwɨm dɨg rani. Mɨ inkam komii ɨna boɨnɨn

kima wara inkamin mi siir wig yinim mi siir digworaekwo whiekakim simiir wikropki iikam nhirim sima sainim mi ti umirim wi iki diminim siya prii haiyim simiir nwoki hauukiiyiuwim.

26 Mi ti miiyan inkamin siya inkam komii ogmwo saika kingiina ini hiuni mi ina boinin, kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o! Umir whiekakim kara priihai priihaiyim wi kiriir swoki hauukiiyiu digi.

27 Mi inkam komiiyin ti siir miiyan inkam iiirsi yaingwoyimyok mi siirin ina swoki ikropkiyin mi umirim siya priihaiyim simiir warar yinkin iuguski.

28 Mi ti miiyan inkamin yaba hiriir napniyamin mi siir nomiiyau nwirin iripa mii sowa miriiyin siir yani kigiu mi umirim siya siir hirankin priihaiyim paeyarin hairkin mi siya siir nii iiir yonkwo nhiowomwan mi siirin ina boinin, umirim whisarii kira haiyim kariir tirinkin, kira kariir swoki hauugi.

29 Mi siir nomiiyauin ogmwo ha hiuin mi hiniina kauwok boinanae, kira kariirsi daingwoyimyok mi ha tiki o, umirim whisarii kara haiyim simiirin wi yamdiya swoki hauuwi.

30 Mi siya ini boriisop waeyaoin mi siirin maeyaua hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir ini whinap kinisugik mi siya siir umir yamdi swoki hauu digi mi siya yaba wa niti.

31 Mi siir nomiiyauim ti hiriinan siyiu iiir kigim mi simiir kwoinim miiyik bi naingwokikim mi sima ini inkam komii iiirima yamim, ti siyiu hiriinan siya simiir nomiiyau iiir tirgigin siir ini boinmimauiu.

32 Mi inkam komiiyin siya asi nikiunakikin ti siir miiyan inkam iiirim mi siirin hiniina boinki, kira inkam miiyik rani, biiya kira kariirima niki kauwok boinanaekin. Kira kariirsi daingwobumbugi mi kara kiriirsiyin ina yaingwobumbugiyin mi kara kiriirimin ha bi nikiunanaekin kira kariirin ti umir komiiyin siirin yamdiya whauukiiyiu sasau.

33 Dimusi rani, kira kiriir nomiiyauin iripa mii kowa miriiyin siirsi bi naingwoyimiyokin kara kiriirsi naingwoyimiyoka saiir hiriinan, ha?

34 Mi inkam komiiyin siir kwoinin haugihauga whwiyieyin mi kam nhirim simiir yikropki mi sima siir yinimnan itkin mi sima siirin maeyaua hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir ini whinap kinisugik iiya siya umir hauukiiyiuwi wi saiir digi.

35 Mi kara kimiirin pi hiniina boinki. Mi kimiir kwoinim dimin biyie whiekakim kimiir nomiiyauim sima tirbumbuim mi simiir haiyoprimdiyiumiigi karamae nwowi mi kariir Adin ninomor kou hir mi owin siya iriipa hiriinan, kimiir dimin biyieyim wi simiir mi haiyoprimdiyiumiigi rani. Iriig.

19

Jisis siya wigkam hainikiinonkwonani siyiuin siir boinkin (Mk 10:1-12)

1 Jisis siya ti siir yaiyim simiir ha boin digiyim mi nu Galili
siir haiburgik mi nu Judia mi yabie komii Jodan siir yarmiiya
hiriir swoki haiyiug nam.
2 Mi iikam whiekakim ini siir mhoiiya kaikwokwo namim.
Mi ta maeyau aiirin iikamim makakim simiirin hir hais-
woninmniskiigim.
3 Mi Farisi kam nhirim ina yitim siirim mi sima siirim
ini boinkinankiuni mi siirin ina sriiyim, Moses siir siyiuin
ti krima napin siya miiyikargin, siya hiriinan bidi boinin
inkamin siya siir wig aiirin ha sopki, aniya?
4 Jisis siya hiniina yowarkii boin mi kima ti yaiyim Yokwo
Komiiya saiir nwowim, simiir bi mwaingim, ha? Siya
hiniina boin, bidi bidiniyarin Adi Komii siya digworaekwo
whiekakim simiirar nonkwokwowin mi siya wigkam warar
yinkin onkwokwoki.
5 Mi Adi Komii krimiir Wanin siya hiniina boinkin, ti
hiriinan siyiuin, kamim siir yopii ad owiir haiburgigi mi
siir wig anaka namwoiuwi mi sowa ini iripa piu kwiruwa
ywokiywo!
6 Mi kira hiriinan tiri. Mi sowa ini piu kwiruwa ywokiywo.
Diminin Adi Komii siya nokiyopmasugiyin inkamki siir
nikripim dig nwo rani.
7 Mi Farisi kamim sima siirin hiniina srii boin Moses siya
ti hiriinan yaiya krimiir dimusi hauugigim, kamin siya yok-
wowa ha winki, ta wig aiirim sowiir nonkwona aiir nikripam
mi siya hiriinan dimusi winkin, ha?
8 Mi Jisis siya simiir yai aka yowarkii boinki. Dimusi rani,
kima pi nantamyiriyirkim Adi Komii siir yai aiir. Mi Moses
siya kimiirin asi kigninkinkikin. Wigkam sopni siyiuin mi
bidi bidiniyarin Adi Komii siya wig sopni siyiuin siirim bi
naingwokin.
9 Kara kimiirin pi hiniina boinmauugi. Mi kam nwirin siir
wiga saeya hii kam nwir aka bi nanae miminka mi ti hiriinan
kamin siya saiirin whisariiyar sopkikin mi siya yaeya wig ir
yonkwonaiu, ti hiriinan inkamin siya nonkwonani siyiuin siir
tirbugin.
10 Kamim siir kigna miriiyim sima hiniina boinki mi siya
hiniina boinkiswo wig nonkwonani siyiuin yio ini kirie
ywowin mi inkamin siya iindima mi owi ini mi owin.
11 Mi Jisis siirin hiniina yowarkii boin, iikam whiekakim
sima ta yaiya saiir wakaeyokna apam pi boriisopi. Niingaka.

Mɨ iikamɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm sɨma sɨmargɨm tɨ siyɨuɨn siir wakaeyoknaei.

12 Wakae, kam nhɨrɨm sɨma wig nonkwona dɨg nwo rani. Dimusi rani, ɨiya sɨmiir yopiiga naokaɨnɨnkɨnkiyɨn yɨm ɨsi hɨriinanar mɨ owɨn, sɨma wig aka ɨrɨpa pɨu nwowɨm wɨ dɨg nwo rani. Dimusi rani, sɨma wɨ dɨg nwo rani, wiga aka ɨrɨpɨ pɨu nwowɨm mɨ kɨma nhɨrɨm kɨmiir mɨomaiyɨm bɨdi kɨntɨowɨm mɨ kɨma wig aka ɨrɨpa pɨu wa nwowi mɨ kɨma wɨ yɨnɨekak nwo rani. Mɨ nhɨrɨm sɨma Adi Komii siir mɨiya saiir mɨriiyamar naɨngwowi. Dimusi rani, siya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirar kɨgrɨraowikɨn mɨ sɨma wig nonkwonam pɨ boriisopi. Inkamɨn ta yaiya saiirɨm naɨngwowi mɨ maɨrgɨmaɨrga nwowi mɨ siya wɨ saiirar wakaeyoknaei. Łriig.

Jisɨs siya yɨnisɨsɨm ɨmiir nokboɨnmamaɨr haigɨnɨugɨn (Mk 10:13-16; Lk 18:15-17)

13 Ta ɨi aiirɨn iikam nhɨrɨm sɨma yɨnisɨsɨm nhɨrɨm Jisɨs siirɨm hainamkɨm mɨ sɨma hɨniɨna naɨngwokɨm, Jisɨs siir ɨɨna sɨmiir nonkwo okboɨnmamaɨrɨm. Mɨ Adi Komii siirɨm kwɨsboɨnɨm. Mɨ tɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨo sɨmiir ywoki.

14 Mɨ Jisɨs siya boɨn, kɨma yɨnisɨsɨmɨm sɨmiir kɨgnɨnkɨnki sɨma kariiram wit, kɨma sɨmiir kɨpi nɨkɨdu. Nɨingaka. Adi Komii siya tɨ iikamɨm sɨmiirar kɨgrɨraowi mɨ ɨni tɨ yɨnisɨsɨmɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm.

15 Mɨ siir ɨɨna sɨmiir mwo ɨdwo yonkwo. Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna yokboɨnmamaɨrɨn. Mhoɨiya siya ta maeyau aiir haiburgɨgɨn mɨ ɨna yamɨn. Łriig.

Umɨr digworaekwokak inkamɨn siir niiwiigɨn (Mk 10:17-31; Lk 18:18-30)

16 Mɨ inkam nwɨrɨn Jisɨs siir hɨriir yɨmbiyam mɨ ɨna srɨi boɨnɨm. Inkamɨn iikam nowamwarkaiyɨuwiyɨn, kara wɨ panɨɨn dimɨn mɨiyɨkɨn siir tɨri mɨ kariir inɨgɨn wɨ kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn ɨinokɨinokɨn siir haiyamɨn, ha?

17 Mɨ Jisɨs siir yowarkɨi boɨnki, kariiram dimusi srɨi pɨkɨ hɨniɨn dimɨn mɨiyɨkɨn siir haiyam srɨigɨn, ha? Adi Komii siyaɨrgɨn inkam mɨiyɨk nwowiyɨn. Mɨ kɨra kwoɨnbudɨn omwai waiyaiyɨn siiram naɨngwowi mɨ kɨra siyɨu komiiyɨn Moses siirɨn siya wɨnɨn bɨiya siirarar dapkrɨpkai.

18 Mɨ tɨ inkamɨn Jisɨs siirɨn ɨna srɨiyɨn, pɨkɨ hɨniɨn siyɨu ɨkɨm, Moses siirɨm, ha? Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, tɨ sɨma. Kɨra inkam nwɨr kɨpi nɨtkikai mɨ kɨra hɨi kɨpi nanae, kɨra hɨi kɨpi tauae, kɨra inkam nwɨrni kɨpi nɨksɨsae boɨn hɨuriyɨu.

19 Kɨra yopii adɨm sɨmiir yai ɨmiirar wakaeyokna mɨ sowi-irwaiyɨn siyɨu mɨiyɨk ɨiirar tɨr. Mɨ kɨra iikam nhɨrɨm sɨmiirɨm naɨngwoyɨmiyokiyɨm mɨ kɨram naɨngwoyɨmiyoknaeiya mɨ saiir hɨriinana daɨngwoyɨmiyok.

20 Mɨ whranisɨmɨn siya siir boɨnki, tɨ siyɨu whɨekakɨm, kara
sɨmiirarar mɨ apikɨn. Kara whaowaeyɨn pɨkɨ hɨnɨin dimɨn ɨkɨn?
21 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra wadɨe nwowi kɨriir dig-
woraekwo whɨekakɨm iikam nhɨrɨm sɨmiir hauu sɨma saɨnɨm
mɨ tɨ umɨrɨm kɨra ɨkɨ iikam paeprikabɨm sɨmiir hauugi. Mɨ
kɨra hɨriinan tɨri, nɨnomor kou hɨrɨn kɨra wɨ digworaekwo
whɨekaka nwowi. Mɨ tɨ kɨra tɨrɨm sɨmiir mhoɨiya kɨra wɨ kariir
mhoɨiya wɨt.
22 Mɨ ɨiya tɨ whranisɨmɨn ta hɨriinan yai aiir wakaeyɨn siir
kwoɨnɨn ɨni hɨkaka ywonamɨn mɨ siya Jisɨs siir haiburgikɨn mɨ
ɨna yamɨn. Dimusi rani, siya digworaekwo whɨekakakɨn.

23 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, kara
kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨnki. Inkamɨn umɨr digworaekwo
whɨekakakɨn siya Adi Komii siir mhoɨiya namamɨn wɨ
mɨinan mɨrii nami yɨpɨkɨ siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir
kɨgrɨraowiyɨm siirɨm.
24 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨina swokɨ boɨnki hab saeya tɨdiyɨnɨn
digworaekwo paniyɨn siir no ɨiir nɨnopkai namamɨn wɨ dɨg
nwo rani, inkamɨn umɨr digworaekwo whɨekakɨn siya ta haba
mɨinan saeya mɨriiya saiir hɨriinan mɨɨ mɨrii rani. Nɨingaka.
Yɨo wɨ mɨɨ kamiigɨkomii mɨriinami mɨ siya Adi Komiiyɨn dig-
woraekwo whɨekakɨm sɨm kɨgɨrkakiyɨn wɨ saɨka namasu rani.
Nɨingaka. Dimusi rani, siya umɨr digworaekwo ɨmiirɨmar
naɨngwokwowi mɨ siirɨn wɨ sɨmar nɨkɨduwi.
25 Kamɨm siir mɨɨ kɨgna mɨriiyɨm sɨma ta yai aiir wakaeyɨm
mɨ sɨma ɨna yanaakiyɨm. Mɨ sɨma boɨn mɨ siya tɨ hɨriinan
inkamɨm siya dɨg nwo karam nwowi mɨ yɨpɨkɨn kwoɨnbudɨn
omwai waiyayokiyokɨiyɨn siirɨn dɨg nwowi, ha? Nɨm krɨma
ha naɨngwowi inkam nwɨrkɨ namɨm wɨ dɨg nwo rani.
26 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirar kao hɨrɨrɨukiyɨn mɨ ɨna yowarkɨi
boɨnɨn. Iikamɨm sɨma sɨma whɨndirɨraerarna sɨmiir
kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn wɨ dɨg nwo rani,
Adi Komii siya tɨ dikworaekwo whɨekak ɨmiir dirɨraerari wɨ
dɨga nwowi.

27 Pita siya Jisɨs siir boɨnmauugi Kɨgi! Krɨma krɨmiir dig-
woraekwo whɨekakɨm sɨmiir hɨriinansi haiburgigɨm. Mɨ wɨ
kɨriir mhoɨiyar nɨti. Mɨ mhoɨiya krɨma wɨ pɨkɨ hɨnɨin dimɨnɨn
siir haii, ha?
28 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yowarkɨi boɨnki, kara kɨmiirɨn yaimwo
aiirar boɨnki. Tɨ nu wɨnɨn kara Yaowae Adɨn nɨnomor kou
hɨrankɨ nɨtɨn mɨ kara wɨ ɨpiiya Inkam Komii nu kɨgrɨraowiyɨn
siira wɨ saiir nɨdwokaii. Mɨ wɨ paenana nɨuyaei mɨ tɨ nu wɨnɨn
kɨma kam ɨuur nwɨso kariir mhoɨiya nɨtɨm kɨma wɨ ɨpiiyɨm
sɨmiir nɨdwokaii, kariir hɨriinan. Mɨ Isrel sɨmiir iikam isid
ɨuur whɨso wɨ sɨmiir siyɨu ɨmiirar hɨdi.

29 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma sɨmiir omaka mɨ sɨmiir
yɨnisɨsɨm mɨ sɨmiir yokman mɨ sɨmiir yopii adɨm mɨ sɨmiir nu
digworaekwo whɨekak ɨkɨm, sɨmiir bɨdi haiburgigɨm. Dimusi
rani, sɨma kariir mhoɨiya nɨtam bɨdi yaɨngowɨm. Mɨ mhoɨiya
kara sɨmiirɨn wɨ yaeya digworaekwo whɨekakar swokɨ ɨnkɨn
hauugi mɨ sɨma kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn wɨ siir
haii.
30 Mɨ iikamɨm inɨg komiigakɨm tariinan nwowɨm yɨm wɨ
mhoɨiya hɨspɨrɨpɨrɨkɨini mɨ iikamɨm tariinan sɨma inɨg komii
karamaeyɨm mhoɨiya sɨma wɨ inɨg komiigak nwowi. Ɨriig.

20

Numɨr waina saiir mɨiyan kamkɨm

1 Adi komi siya iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saeya
ɨni numɨr waina saiir adɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ
nugak ɨimumaɨn siya ɨna yamyakwokɨn kam nhɨrɨm sɨmiir
nɨkɨunakiyɨm siir numɨr waina saiir mɨriiyam.
2 Mɨ siya kam nhɨrɨm sɨmiir haiyɨm sɨma ɨni wadɨeya
ywokiyɨm ta wain numɨra saiir mɨriiyam. Sɨma saiir mɨriiyɨm
umɨrɨm pɨ ɨi kwokwɨrani umɨrɨm sɨmiirara mɨrii haii. Mɨ siya
sɨmiir asi nɨkropkikɨn siir numɨr waina saiiramɨn.
3 Mɨ ɨiya 9 klok nwowa siya saiir yapnɨnopkainam
siir numɨr waina hɨriirɨn mɨ siya yap kɨgam kam nhɨrɨm
maeyauwa nae haigɨniya hɨrar sɨbokwowi.
4 Siya sɨmiir boɨnki, kɨma ɨriipa hɨriinan kariir numɨr waina
saiir tinɨ mɨriiyɨu mɨ kara umɨrɨm pɨ kɨmiirar hauu dɨgi. Mɨ ta
mɨi aiirsiyɨn umɨrɨm wɨ kwokwɨrani umɨr maɨra hauuwi.
5 Mɨ sɨma asi namkɨm. Mɨ ɨi bɨe mwo kou nokwoniyɨn 12
klok mɨ 3 klok bɨe nad nwowɨn siya ha swokɨ amɨn mɨ siya
kɨgam kam nhɨrɨm sɨma hindara sɨbokwowi mɨ siya bɨiya siya
tɨra mɨ saiir hɨriinana swokɨnɨ tɨrɨuwɨn.
6 Mɨ 5 klok naɨowaka siya ha swokɨ amtɨbɨn mɨ siyar
kɨgamtɨb kam nhɨrɨm hindara sɨb okworɨbi. Mɨ siya sɨmiir
srɨigi mɨ tɨ bɨewi komiiyɨn kɨma ta maeyau aiirɨn whɨsarii
dimusi nokwo kaoɨkɨigirɨbgɨm, ha?
7 Mɨ sɨma siir yai aka yowarkɨi boɨnɨn, inkam nwɨrɨn mɨi
krɨmiir bɨ swokɨ hauu mɨriigɨn. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma
kariir wain numɨra saiir tinɨ mɨriiyɨu.
8 Ɨiya bɨdi kakauugirɨba mɨ adɨn numɨr wainanɨn siya
inkamɨn siir mɨi ɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siirɨn hɨniina boɨnki, kɨra
ɨkɨ mɨiyan kamɨm sɨmiir dɨkɨunaki mɨ sɨmiirɨn umɨr hauugi.
Inkamɨn mhoɨi nɨtɨn mɨ umɨrɨn siirar hauu bwakainam mɨ
hɨriinanar hauuyokiyokɨiyam mɨ inkamɨn bɨi nɨtɨn nugak
ɨimuma siirar tina hauu dɨgɨu.
9 Mɨ kamɨm ɨiya 5 klok nwowa ha namɨriiniyɨn bɨi sɨma yɨt
mɨ sɨma umɨrɨm ɨikwokwɨrani umɨr maɨrɨn siirar hainamɨm.

10 Mɨ sɨmiir mhoɨiya kamɨm bɨigɨ bɨiya namɨriiniyɨm sɨma ɨna yɨtɨm mɨ ɨna yaɨngwowɨm, krɨma pɨ umɨr komiiya hai. Mɨ sɨma umɨr komii bɨ haiigɨm mɨ sɨma hɨriihɨriinankɨnar hai.
11 Mɨ sɨma hai dɨgiyɨm mɨ sɨma ɨo ɨna ywowɨm numɨr wainan ad ɨiirɨn.
12 Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, tɨ kamɨm naɨowaka namɨriiniyɨm mɨ sɨma tɨ umɨrɨn krɨma haiyɨn siir hɨriinan dimusi haigɨm, sɨma ɨi prɨei bɨ nɨnɨ mɨriinikɨm. Mɨ krɨra nugakiya mɨriibumbuyakwokɨm mɨ ɨni bɨe ɨeyar yɨkiyamkirɨbɨn mɨ bɨeyɨn krɨmiirar whwonanaewakɨn.
13 Mɨ numɨr wainan adɨn siya yaiya kwɨra yowarkɨi boɨn sɨmiir nwɨr ɨnakan. Siya hɨniɨna boɨnkɨn, nomiiyau kara kɨriir bɨ tɨrbugɨn. Mɨ krɨma tari tɨ umɨr ɨuurɨm sɨmiirɨmɨn ɨrɨpa kwoɨn whɨruwa bɨ nwoko, aniya?
14 Kɨra kɨriir umɨr ɨiir bɨdi haiyɨn mɨ ha dam. Tɨ umɨrɨn kara kɨriir hauuwɨn kariirar kwoɨnkɨn tɨ ɨnkamɨn mhoɨiya nɨtɨn siirɨn hɨriinan umɨrɨn kara siirar mɨ hauuwɨ.
15 Kariirar dɨmɨnkɨn. Kara kariir umɨr ɨmiir mɨ dɨrɨraerari yɨo kariirar kwoɨnkɨn. Kɨra kanaka dimusi nɨnkɨnɨmpɨsuwɨ, ha? Kara siyɨu mɨiyɨk ɨiirar tɨrkɨn.
16 Yɨo hɨniɨngɨn mɨ ɨikamɨm mhoɨigɨ mhoɨiyanɨm yɨm wɨ bɨigɨ bɨiyɨn sɨma nwowɨ. Mɨ ɨikamɨm bɨi nwowɨm yɨm wɨ mhoɨigɨ mhoɨiya nwokɨ. Ɨriig.

Jisɨs siya ɨna boɨnɨn kara naonami mɨ ɨi kwoɨmaka wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨ
(Mk 10:32-34; Lk 18:31-34)

17 Jisɨs siya om komii Jerusalem hɨriir niinaiinamɨn mɨ kam ɨuur nwɨso siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma warar yɨnkɨn am. Mɨ siyɨu hɨrar napamɨm mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn siyɨu mɨg hɨriir yɨkɨunam. Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna boɨnɨn.
18 Wakae, panaowɨn krɨma pɨ om komii Jerusalem hɨriir nami. Kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn kam nhɨrɨm sɨma kariirɨn wɨ prismi yaowae adɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm sɨmiir kɨnmauu ɨti. Mɨ sɨma bɨdi yɨmboɨn tɨbmiiyɨm kariir nɨsomaowɨm.
19 Mɨ sɨma kariirɨn wɨ Juda iikam tani wɨ sɨmiir ɨin nonkwo hauugi mɨ sɨma kariirɨn wa nɨgbumbu boɨni mɨ ɨdgɨu mɨni nɨpɨmpari mɨ paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn wɨ saɨka nɨnkɨn ɨrɨnugi. Mɨ ɨi kwoɨmaka kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨ. Ɨriig.

Jems Jon sowiir apua Jisɨs siir srɨiga sowa bɨiyan inkam nwowam
(Mk 10:35-45)

20 Mɨ taka ɨiya Sebedi siir wiga saeya yɨnisɨm nwɨso Jisɨs siirɨm yɨkɨunam. Mɨ saeya ogmwo ɨna inɨ akai hɨuwɨuwa siir kingiin hɨr mɨ ɨna srɨiya siirɨm, Jisɨs siya saiirɨn dimɨn mɨiyɨk whɨr tɨrɨm.

21 Mɨ Jisɨs siya saiir boɨnki, kɨra pɨ hɨniin dimɨn siirɨm naɨngwowi. Mɨ saeya siir boɨnki, kɨra kariir boɨnki tɨ kariir yɨnisɨm nwɨso sowa ɨni mɨ owo, sowa kɨriir ɨin ɨnig yaɨoyae owiir mɨ ɨdwowi mɨ nwɨrɨn ɨniga mɨ nwɨrɨn yaɨoyaeya, ɨiya kɨra inkam komii nwowi, aniya?

22 Saeya hɨriinan yai boɨna mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, tɨ dimɨnɨn kɨma srɨiyɨn kɨma siir bɨ sɨbgu ɨnokninkɨnkɨm. Ta hɨk hɨriinana kara haiiya kowa saiir haiyɨm wɨ dɨgar nwowi, aniya? Mɨ sowa siirɨn hɨniina yowarkɨi boɨnki, ɨhɨ. Krɨra wɨ dɨgar nwowi.

23 Mɨ Jisɨs siya sowiir boɨnki, kaimwoka ta hɨka kara haiiya kowa saiirɨn hɨriinana mɨ haii. Mɨ yɨpɨkɨn kariir ɨina ɨnig yaɨoyaeyo sowiir nɨdwokaii, yɨo kariir dimɨn tani. Nɨingaka. Tɨ kamɨm sɨmiir ipiiyɨm sɨma nɨdwokaiiyɨm, yɨm kariir Adɨn siyar bɨdi dirɨraerarkwokɨnɨn.

24 Mɨ kam ɨuurɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma hɨriinan yai wakaeyɨm tɨ iwɨnyaowo sowiir apua saeya tɨrɨn mɨ sɨma ɨo sowiir ywoki.

25 Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna yɨkɨunan mɨ siya sɨmiir boɨn, kɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siya ɨkɨ Juda iikam tani sɨmiira nikwowaisiigɨm. Mɨ sɨma tɨ inkam komiiyɨm sɨmiirɨn yai kɨrɨe aiir yɨkwao boɨn, sɨmiirɨn wɨ sɨma nikɨ sɨbgu kɨgrɨraowɨm. Mɨ sɨma wɨ sɨmiir yai ɨmiirar wakaeyoknam. Mɨ inkam komiiyɨm sɨma ɨkɨ iikamɨm sɨmiirar nɨkwao boɨnɨnaeikɨm, sɨma sɨmiir yai ɨmiirar wakaeyoknaɨm.

26 Tɨ hɨriinan siyɨuɨn kɨmiir tɨr kɨpi nikɨ o. Nɨingaka. Inkamɨn siya kɨmiir inkam komii nwowam naɨngwowi mɨ siya kɨmiir mɨiyan inkam nɨinganan dwo, siyɨu mɨiyɨk kɨmiir tɨrhaigɨnɨuwɨm.

27 Mɨ inkamɨn siya kɨmiir bɨi nwowam naɨngwowi mɨ siya kɨmiir mɨi prɨimɨriiyan inkamnan dwo.

28 Kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn kara mɨnam bɨ nɨtkɨn iikam whɨekakɨm kɨma kariir whɨndirɨraerar haigɨnɨuwɨm. Nɨingaka. Kara kɨmiir whɨndirɨraerar haigɨnɨuwam nɨtkɨn. Kara iikam whɨekakɨm dimɨn biyɨekakɨm sɨmiirɨm naowɨm mɨ sɨmiir dimɨn biyɨe haiyoprimdiyɨumiigiyam. Łriig.

Jisɨs siya inkam nhwokwɨsae nwɨswo sowiir haiswo nɨskigo (Mk 10:46-52; Lk 18:35-43)

29 Mɨ sɨma om komii Jeriko siir haiburgigɨm mɨ ɨna yamɨm. Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma Jisɨs siir mhoɨiyar yamɨm.

30 Mɨ inkam nhwokwɨsae nwɨso sowa siyɨu mɨg kingiin hɨrar yɨdwokwokɨn. Mɨ sowar wakaewɨn Jisɨs siya tɨriir napni mɨ ɨna kauwoknanaekiyo, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra Devidni

isidɨn siir yɨnisɨmkɨn, inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn, krɨriirsi daɨngwobumbu.
31 Mɨ iikamɨm sowiir boɨnainanaeki, kowa yai tanki. Mɨ
sowa ɨna swokɨ kauwoknanaekiyo, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra
Devid siir yɨnisɨmkɨn, kɨra krɨriirsi daɨngwobumbu!
32 Mɨ Jisɨs siya ha namɨkwowɨuɨn mɨ sowiir yɨkɨuna mɨ
ɨna boɨnɨn, kowa panɨɨna naɨngwowi kara kowiirɨn pɨ hɨnɨɨn
dimɨnɨn siir tɨrki, ha?
33 Mɨ sowa siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii, krɨra ha
naɨngwowi kɨra krɨriir nhwo owiir haiswonɨskiigi.
34 Mɨ Jisɨs siya sowiirsi naɨngwoyɨmyokɨn mɨ siir ɨɨna ɨna
yonkwokiya sowiir nhwo nhɨs owiir mɨ sowiir nhwowo ha
kaokiyo mɨ ɨni Jisɨs siir mhoɨiyar yapnamo. Ɨriig.

21

Jisɨs siya om komii Jerusalem hɨriir napnɨnopkainamɨn inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan nwonamkɨn
(Mk 11:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

1 Mɨ sɨma om komii Jerusalem kingiin nwowamɨn mɨ sɨma
omisɨm Betfasi hɨriir yɨmbiyam mhɨu whɨrɨn Oliv siir kingiin.
Mɨ Jisɨs siya inkam nwɨswo siir mɨi kɨgna mɨriiyo sowiir
yɨkropki bɨi sowar namkwokɨnɨm.
2 Mɨ siya sowiir boɨnki, kowa ɨkɨ omɨn krɨma kɨgiyɨn siir dam
mɨ kowa kingiin tɨrar kwakɨg. Mɨ kowa wɨ kɨmɨmɨnki rani,
donki ɨrɨn uridni sɨma nɨmburuwɨn paeyaka pɨ siir kɨgi mɨ
saiir yɨnisɨm ɨi ɨiirɨn wara mɨ kowa pɨ sowiir whro hainani mɨ
kariirɨm kiyainani.
3 Mɨ inkam nwɨrɨn siya yai kwɨr kowiir boɨnki mɨ kowa siirɨn
hɨnɨɨna boɨnki, krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya sowiirɨn
mɨigakɨn mɨ mhoɨiya siir mɨiya dɨg nwoki mɨ siya wɨ kɨriirar
swokɨ hauugi mɨ siya wa nami.
4 Tɨ dimɨn hɨriinanɨm nɨmbɨibɨiyamɨm mɨ yaiyɨm bɨiya pro-
fet sɨma boɨnɨm ɨni sɨmiirar boɨnourwokaiyɨm mɨ sɨma hɨnɨɨna
boɨnkɨm,
5 kɨma iikamɨm om Saion hɨranɨm sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨn,
kɨgi! Kɨmiir Inkam Komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn ɨsirɨn
kɨmiiram nɨti. Siya inkam mɨuungɨn mɨ siya donki
haomɨm siir nɨdwo namkɨn mɨ donki ɨiyɨn yopii aeya
naokainan siir! Mɨ ɨiya Jisɨs siya om Jerusalem hɨriir
nɨmbiyamɨn, tɨ dimɨnɨm sɨma ɨna yɨmbiyamɨm.
6 Mɨ inkam nwɨswo Jisɨs siir kɨgna mɨriiywo mɨ yaiyɨm siya
boɨnkiyɨm sɨmiir hɨriinana inɨ tɨrɨu.
7 Mɨ sowa donki iwɨnbugao sowiir hakainamwo mɨ sowiir
yɨuɨsɨm siir ɨdwo yɨtɨmwanɨu mɨ Jisɨs siya yɨuɨs ɨdwowa
yɨdwonam donki yɨnɨn siir.

8 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir yɨuɨsɨm ɨni siyɨu ɨiirar hak-namɨn siir bɨiyar mɨ nhɨrɨm paekwowɨm sikwonanɨm sɨmiirar krɨphaknam siyɨu ɨiirar.
9 Mɨ iikam nhɨrɨm bɨiya napnam ɨkɨm mɨ nhɨrɨm mhoɨiya saɨka nɨnkɨn apnam ɨkɨm sɨma ɨna kauwok boɨnamɨm, Devid siir isidan yɨnisɨmɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn siya wadɨekɨ wadɨekɨn, siir inɨg ɨiir dokboɨnmamaɨrgɨ! Adi Komii siya tɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn nɨtɨn siir whɨnkɨnsiis haiginɨugɨn, siya inkam mɨiyɨkɨn krɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan prapraskikɨn.
10 Jisɨs siya om komii Jerusalem hɨriir napnɨnopkainamɨn mɨ iikam whɨekakɨm om komii hɨr nwowɨnɨm sɨma hɨriinan dimɨn ɨiir kɨgwɨnɨm ɨni hindara yanaawɨnɨm mɨ ɨna boɨnɨm, tɨ inkamɨn siya yɨpɨkɨn?
11 Tɨ iikamɨm napnaniyɨm sɨma boɨn, Jisɨs siyaɨrgɨn profet inkamɨn om Nasaret nu Galili hɨranɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya Adi Komii siir omaka saiir napnɨnopkainamkɨn (Mk 11:15-19; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

12 Jisɨs siya Adi Komii siir omaka komiiya hɨuyokiyokaiya siir inɨg nɨdwokai hainaniya saiir hɨriir napnɨnopkainamɨn mɨ kam nhɨrɨm umɨr hɨr nɨnwowana haiyɨm mɨ nhɨrɨm pɨ saɨngɨm, siya sɨmiir nhɨnɨtnowidnɨnkiigi. Mɨ siya umɨr hɨiyɨm sɨmiir inankrɨmkrɨnkɨigi mhoɨiya sɨma Adi Komii siir nɨnkɨnɨmiyaei. Mɨ ipii mɨnɨm kamɨm umɨr mɨi mɨriiyɨm sɨma nɨdwokaiyɨm sɨmiir warar.
13 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yaiya Yokwo Komii saeya hɨniɨna boɨnka, kariir omaka iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨma saiirɨn hɨniɨna dapi, nhwo kwɨs boɨni omakaka! Mɨ kara kɨmiir boɨnki, kɨma kariir omaka ɨni hɨi tauae inkamɨn siir hɨriinan omaka biyɨenan ywonama.
14 Mɨ Jisɨs siya Adi Komii siir omaka saiir hɨrar nikɨ owɨn mɨ kam nhɨrɨm nhwo kwɨsaeyɨm mɨ ɨga biyɨe ɨkɨm sɨma ɨna yɨmbiniyɨm siirɨm mɨ siya ɨni sɨmiirar haiswonɨmnɨskɨiyɨn.
15 Prismi bɨiyan kamɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨni ɨkɨm sɨma Jisɨs siya haiswonɨmnɨskɨiya saiir kɨgɨm mɨ sɨma wakae yɨnisɨmɨm hɨniɨna nɨnikɨu anɨkɨuwi krɨma Devid siir isidɨn siir yɨnisɨmɨn siir inɨg ɨiir hainan prapraski. Mɨ sɨma ɨo hɨriinansi nwokɨm.
16 Mɨ sɨma ɨo ha nwowɨm mɨ sɨma mɨnam naɨngwokɨm tɨ yɨnisɨsɨmɨm sɨma kauwoknanaeyɨm pɨ tankiyɨm mɨ sɨma hɨniɨna boɨn, kɨra ta yaiya yɨnisɨsɨmɨm sɨma boɨna ɨna wakaeyɨm, ha? Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨnki, ɨhɨ, kara tɨsa wakaeyɨn. Kɨma Yokwo Komiiya saiir yai ɨmiir bɨ mwaɨngɨm. Saeya hɨniɨna boɨnka, Adi Komiiyɨn yɨnisɨm budɨrɨg ɨkɨm mɨ yɨnpraigak ɨkɨm sɨmiir bɨdi

yɨisiisimauuɨn mɨ sɨma Adi Komii siir inɨg ɨiirɨn hɨriinan asi sɨbgu hainan prapraskɨm, aniya?
17 Mɨ siya sɨmiirɨn ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya sɨmiir haiburgik mɨ om Betani hɨriir yam mɨ hɨrar whwonkaowi. Ɨriig.

Jisɨs siya boɨnkiyɨn pae fɨgɨn ɨna whɨrkiyɨn mɨ ɨna wainamɨn (Mk 11:12-14,20-24)

18 Mɨ nugak ɨmumarɨn Jisɨs siya ɨna swokɨ haiyɨug apam yakwokɨn om Komii Jerusalema hɨriir mɨ siya mhɨiya ɨna yapaowamɨn.
19 Mɨ siya pae fig whɨrɨn siyɨu mɨg hɨr nokwoɨn siir kɨgam mɨ siya siirɨm ha namɨn mɨ siya hɨnɨɨna bɨ kɨgamkɨn nae bɨdi budɨn. Nɨɨngaka. Paekwo nɨɨnga nwowi mɨ siya tɨ pae fɨgɨn siirɨn hɨnɨɨna boɨn, kɨra wɨ nae swokɨ budmɨmɨn tani, nɨɨngakɨɨnga. Mɨ tɨ pae fɨgɨn bɨ kɨmɨmɨnkikɨn ɨna wainamɨn.
20 Kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm tɨ hɨriinan dimɨn ɨiir kɨgɨm mɨ ɨna yanaakiyɨm. Sɨma boɨn, tɨ pae fɨgɨn siya dimusi wai sasaunamkɨn, ha?
21 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨni, kɨma naɨngwo tɨbmii kɨini mɨ kɨma wɨ dɨga nwowi tɨ pae fɨgɨn kara mɨnkiyɨn siir hɨriinan. Mɨ dimɨn whɨrɨn kɨra wɨ dɨga mɨ owi. Mɨ kɨra tɨ mhɨu ɨiir boɨnki, kɨra whɨi solwara hɨriir diswɨtnatmainam mɨ siya wɨ hɨriinana mɨ tɨri.
22 Mɨ kɨma Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmii mɨ ha srɨii dig-woraekwo whɨekakɨm kɨma haiyam srɨi boɨni, siya kɨmiirɨn wa hauuwi. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir srɨi yɨpɨkɨn inɨgak kɨriir nwo haigɨnɨuwɨn (Mk 11:27-33; Lk 20:1-8)

23 Jisɨs siya Adi Komii siir omaka saiir swokɨ haiyɨug apnɨnopkainam mɨ iikamɨm sɨmiir yowomwarkaiyɨu siir yai ɨmiir. Mɨ siya ha nikɨ boɨnɨn, prismi bɨiyan kamɨm sɨma mɨ Isrel sɨmiir bɨiyan inkam komii komiiyɨm sɨma siir hɨriir yɨmbiyam mɨ sɨma siirɨm srɨigi mɨ yɨpɨkɨn inɨg komiigak kɨriir nwowaigɨnɨuɨn mɨ kɨriir nɨmbinɨn yɨpɨkɨn tɨ digworaekwo sɨmiirɨn kɨra pɨkɨ hɨnɨɨn inɨgɨn siir dirɨraerari, ha?
24 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aiirɨn ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kara ɨriipa hɨriinan kɨmiirɨn pɨ dimɨn whɨrɨn siir srɨiyɨm mɨ tɨri. Mɨ kɨma saiir sɨbgu owarkɨi boɨni mɨ kara ɨriipa hɨriinan wɨ kɨmiirar boɨnmauuwi inkamɨn inɨg komiigak kariir nwowaigɨnɨuɨn ta mɨiya saiir mɨriiyam.
25 Yɨpɨkɨn Jon siir nwowaigɨnɨuɨn inɨg komiigak iikamɨm op sɨmiir baptais haigɨnɨuwam Adi Komii siya, iyae inkamkɨn, aniya? Mɨ sɨma, sɨmasɨma hɨnɨɨna yɨmboɨn amboɨna krɨma siirɨn pɨ panɨɨn yaiya saiir boɨni, ha? Mɨ krɨma siirɨn hɨnɨɨna boɨni, Adi Komii siya hauugɨn mɨ siya krɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna

boɨni, kɨma Jon siir yai wakaeyokna dirɨraerar karamae dimusi nwokɨm.
26 Mɨ krɨma ha boɨni tɨ dimɨnɨn inkamkɨ hauugɨn mɨ krɨma hɨriinan yai boɨni mɨ wɨ iikamɨm sɨmiirsi nɨdidi. Mɨ sɨma wɨ krɨmiir tɨowi. Dimusi rani, sɨma hɨnɨɨna naɨngwo tɨbmii Jon siya profet inkam komiigɨn.
27 Mɨ sɨma Jisɨs siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, krɨma nɨnoknɨnkɨn tani yɨpɨkɨn inɨg komii Jon siir hauuwɨn tɨ dimɨnɨm sɨmiir tɨram. Jisɨs siya sɨmiir boɨnki. Dimusi rani, kɨma kariirɨn bɨ sɨbgu boɨnkikɨm Jon siirɨn. Mɨ kara ɨriipa hɨriinan wɨ kɨmiir mɨ boɨnmauu rani, yɨpɨkɨn inɨg komii kariir hauuwɨn tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiir tɨram. Łriig.

Boɨniyɨo yaiya yɨnisɨm nwɨswo ad nwɨruwaniyo sowiir boɨnka
28 Kɨma panɨɨna naɨngwowi, ha? Bɨiya inkam nwɨrɨn siir yɨnisɨmo nwɨsko mɨ mhoɨiya ɨiya sowa inɨkamae nwokiyo mɨ adɨn siya siir yɨnisɨm yaowaeyɨn siirɨm yam mɨ siir inɨ boɨnɨu, yɨnisɨm, panaoɨn kɨra kariir numɨr waina saiir kɨgrɨraowam dam.
29 Mɨ yɨnisɨmɨn adɨn siir yai aka yowarkɨi boɨn. Nɨingaka. Kara pɨ boriisopi. Mhoɨiya siir kwoɨnɨn ɨna swokɨ kisɨna haigiyɨn mɨ ɨni adɨn siir wain numɨra saiir swokɨnɨ mɨriiyɨuɨn.
30 Mɨ adɨn ɨna swokɨ apnamɨn siir yɨnisɨm nwɨrɨn siirɨm mɨ siya ta hɨriinan yai aiirar swokɨ boɨnɨu siirɨn mɨ kɨra kariir wain numɨra saiir tɨram dam. Mɨ yɨnisɨmɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, kara pɨ kapi nami mɨ siya numɨra hɨriir bɨ swokɨ amɨmɨnkɨn.
31 Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna srɨigi, tɨkɨ yɨnisɨm nwɨso yɨpɨkɨn adɨn siir kwoɨn ɨiir napɨn, ha? Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm Bɨiyan ɨiya mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨnki mɨ iikam biyɨeyɨm omom omomi umɨr takis haiyanɨm mɨ wigɨm hɨi nanaei ɨkɨm sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm bɨdi kisɨna haigiyɨm mɨ sɨma Adi Komii siir yai aiiram bɨdi yaɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ kɨmiir bɨiyɨn wɨ sɨmar nami iikamɨm Adi Komii siya kɨgrɨraowiyɨm kɨmiiramɨn. Nɨingaka.
32 Dimusi rani, Jon siya kɨmiir waraur nɨmbinikɨn siyɨu mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir nɨisɨisɨmauugɨm kɨmiirɨn mɨ kɨma siir yai aiir bɨ naɨngwo tɨbmiigɨm. Mɨ kamɨm omom omomi umɨr haii ɨkɨm mɨ wigɨm hɨi nanaei ɨkɨm sɨma siir yai ɨmiir bɨdi yaɨngwo tɨbmiiyɨm. Mɨ kɨma tɨ hɨriinan dimɨnɨm sɨmiir bɨdi kɨgɨm mɨ kɨmiir kwoɨnɨm bɨri kisɨna haiigikɨm mɨ siir siyɨu ɨiir napam bɨ naɨngwo tɨbmiigɨm. Nɨingaka. Łriig.

Ta boɨniyɨo yaiya inkam biyɨeyɨn numɨr waina saiir kɨgrɨraowiyɨn siir boɨnka
(Mk 12:1-12; Lk 20:9-19)

33 Jisis siya simiirar nikɨ boinɨn, kɨma wakae, boiniyio yai
kwɨra hɨniinga. Inkam komii nwɨrɨn siya nu komiigakɨn mɨ
wain numɨr yɨnkɨn mɨ ɨna hɨuyokiyokaiyɨn mɨ numɨr hɨrɨn
ɨe whɨra yop mɨ nantwo komiiya ɨenau hɨr haigi mɨ sima
wain nidɨm ɨna whɨnɨtkaigaiyɨm mɨ simiirɨn ɨna yokwobrom-
bropɨm simiir hii ɨmiirɨm mɨ saiir mhoɨiya numɨran adɨn siya
omaka pada ɨra mɨrii ta wain numɨra saiir kɨgrɨraowam. Mɨ
siya ta numɨra inkam nhɨrɨmi hauugi sima kɨgrɨraowam mɨ
umɨr mii saiir warar mɨ mɨriiyɨm. Mɨ numɨran adɨn ɨna yamɨn
aru maeyau kwɨra.

34 Mhoɨiya ɨiya wain nidɨm simiir haiyana ɨni kingiin
nwowa mɨ numɨran adɨn siya whɨsarii mɨi prɨi mɨriiyan
kam nhɨrɨm simiir yɨkrop amki wain nidɨm simiir
nɨnguguhainakiyam.

35 Mɨ kamɨm ta numɨr aiir kɨgrɨraowiyɨm mɨ sima siir
mɨiyan kam ɨmiirɨn siyɨu mɨiyɨk bɨ tɨrkɨm. Mɨ sima nwɨrɨn
hindara tɨoki mɨ nwɨrɨn hindara yɨsomaoki mɨ nwɨrɨn hindara
kaigromkrorki siiyani.

36 Mɨ numɨran adɨn kam nhɨrɨm mɨiyanɨm simiir yɨkropki,
siya hoɨmgakrɨga yɨkroki, bɨiyana saiir hɨriinan tani. Mɨ
kamɨm numɨr aiir kɨgrɨraowiyɨm hɨriinan siyɨu ɨiirar swokɨ
tɨrwɨn simiirɨn.

37 Mɨ mhoɨigɨ mhoɨiyan siya siir yɨnisɨmkɨ yɨnisɨm
yɨnkamiyɨnɨn siirgɨsiirar yɨkropki simiiramɨn. Adɨn siya
hɨniina yaɨngwo, sima wɨ kariir yɨnisɨmɨn wɨ siir yaiyar
wakae yoknaei.

38 Mɨ kamɨm ta numɨr aiir kɨgrɨraowiyɨm sima tɨ yɨnisɨm ɨiir
kɨgwɨnɨm mɨ sima sima hɨniina boɨnaiwɨn, tɨkɨ yɨnisɨm hɨniinɨn
siya wɨ siir adni digwraekwowɨm wɨ siya haii. Humbae! Nɨm
siir dɨsom aoki mɨ ta siir adni numɨra wɨ krɨma haii.

39 Mɨ sima siirɨn ha kiyainaniyamɨm numɨr yaba hɨriir mɨ
sima siirɨn ɨna yɨsomaowɨn.

40 Mɨ Jisis siya simiir boɨnki, kɨma panɨina mɨ aɨngwokiyɨm?
Mhoɨiya ɨiya numɨr wainaɨn adɨn siya nɨti wɨ panɨin siyɨuɨn siir
natɨrni ta numɨr aiir kɨgrɨraowan kamɨm simiirɨn?

41 Mɨ sima siir boɨnki mɨ siya tɨ inkam biyɨeyɨm siir numɨr
aiir kɨgrɨraowɨm wɨ simiir nɨsomsom aokii. Mɨ siya numɨr
waina wɨ iikam isid mɨiyɨk nhɨrmi hauugi sima kɨgrɨraowɨm
mɨ nae haiyan ɨiya mɨ sima nae haɨmii, siirɨn wa hauu aei.

42 Mɨ Jisis siya simiir boɨnki, tari kɨma yai haɨmii kwɨra
profet kamɨm bɨiya sima wɨna Yokwo Komii saiir nwowɨm
simiir bɨri sɨbgu mwaɨnɨnokninkɨnkɨm, aniya? Saeya hɨniina
boɨnka,

tɨ yɨn mɨiyɨkɨn omaka mɨriiyɨn kamɨm sima boriisop
waeyaowɨn tariinanɨn ɨni bɨiyan yɨn yamwowɨuɨn. Siya
ɨni bopwonauan kougouwɨn siir hɨriinan yamwowɨuɨn.

Biiyan Inkam Komiiyin siyar dirraerarkikin ti diminin, siya ina yimbiyamin mi krima siir kigin ini wadieyar ywokiyin.

43 Mi kara kimiirin pi hiriinan asi boinki, ti dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya kigriraowan iikamim simaka nwowim wi kara swoki haii, Juda iikamim kimiir waraurankar. Mi kara wi iki iikam nhirim om whiranim siir mii sibgu miriiyim wi simiir hauugi.

44 Yipikin inkamkin kariiram naingwo tibmii karamae nwowin mi siya wi hindara nonkwobumbuninkin iuguski, hauwa nikii iswomswokiya mimirmimir yinin siir idwo saiir hiriinan. Mi inkamkin digiumii kariir haimriyiuwi mi siya wi hindara nikrimkrip iuguski yin siir hiriinan nisiimtl siini.

45 Mi iiya prismi biiyan inkam komii ima mi Farisi sima ta hiriinan boiniyio yai aiir wakaekiyim Jisis siya boinim mi sima ina yinokninkinkiyim ta yaiya simiirar nikriiga.

46 Mi sima siir nonkworinuwama naingwokim omaka hiuyokiyokaiya saiir hiriir hainamim. Mi sima iikamim simiirsi nididgim Jisis siir yai wakaeyim. Dimusi rani, sima ha naingwo tibmiikim Jisis siya profet inkam komiigin. Ɨriig.

22

Ta boiniyio yaiya nae komiiya wig nonkwonaeiya saiir boinka
(Lk 14:15-24)

1 Jisis siya yaeya boiniyio yaiya ina swoki boinin simiirin mi siya hiniina boinkin,

2 Adi Komii siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana, saeya ini inkam komii nu kigriraowiyin, nae komii siir yinisim yinkamiyinin wig nonkwonain siirim dirraerariyin ini saiir hiriinan ywowin.

3 Biiya kam nhirim simiir nimbina ta wigwas naeya saiir naeyam. Mi naeni iiya siya siir kam nhirim simiir yikropki. Mi sima nitim pi boriisopi.

4 Mi siya siir miiyan kam nhirim ina swoki ikropkiyim mi simiir boinmauu, kima kamim kara nimbingigim simiir dikiunaki mi kima simiirin hiniina boin, wakae, kariir naeyim bidi dirraerar haigingigim. Mi bulmakau ii ikim mi wraisu hikae hikaeyim kara bidi yisomsom haigingigim. Mi digworaekwo whiekakim bidi dirraerar haiigingigim. Kima ta wigwas naeya saiirim wit.

5 Siya siir miiyan kamim ti yai imiir boinmimauu digin mi sima ha namim, sima, simiir yai imiir wakaeyim pi boriisop mi sima ina nhinoopkiyim. Nwirin siir numiram yam mi nwirin ini umir mii miriiyam yamin.

6 Mɨ nhɨrɨm inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siir mɨiyan kam
ɨmiir yapiyɨskai kɨgwɨn mɨ sɨma sɨmiir yonkwobumbunɨnkɨn
haiigɨnɨugi mɨ sɨmiirɨn ɨna yɨsomsom aokaokiyɨm.
7 Mɨ tɨ hɨriinanɨn inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siir kwoɨnɨn
haugɨ hauga ha whiyɨekiyɨn mɨ siir kamɨm sau nɨnɨtiyɨm
sɨmiir yɨkropki. Mɨ sɨma inkam biyɨeyɨm sɨmiir yɨsomao mɨ
om ɨiir warar yɨnkɨn haɨngɨmugig.
8 Mɨ sɨma hɨriinan tɨrɨm, inkam komiiyɨn siir mɨiyan kam
ɨmiir boɨnmɨmauugi, wigwas naeya bɨdi dirɨraerar haigɨn
dɨga, kamɨm kara nɨmbɨnɨm sɨma mɨiyɨkɨ waeyao paniɨnsi
yɨtsi.
9 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi kɨma ɨkɨ siyɨu whɨekakɨm sɨmiirar dap
kɨg yokiyokɨiyam mɨ kam whɨekakɨm kɨma sɨmiir kɨgi mɨ kɨma
sɨmiir wɨkɨunani ta wigwas nae aiirɨm.
10 Siya hɨriinan yai boɨnkiyɨn mɨ mɨiyan kamɨm ɨna
nhɨnoopkiyɨm. Mɨ siyɨu whɨekakɨm sɨmiir nwowɨm iikamɨm
sɨmiir yapboɨnmamauu iikam biyɨe biyɨe ɨkɨm mɨ iikam
mɨiyɨk mɨiyɨk ɨkɨm sɨmiir yɨkɨunani wigwas nae aiirɨm. Mɨ
sɨma ha nɨtɨm ta omaka wigwas nae dirɨraerara ɨni iikamkɨna
yɨnkɨnɨugiya.
11 Iikamɨm sɨma ha nɨdwodwokai dɨgiyɨm mɨ inkam komii
sɨmiir napnɨnopkai kɨgam namkɨn. Mɨ siyar kɨgi inkam nwɨrɨn
yɨuɨs mɨiyɨk bɨ pɨuainanikɨn wigwas naeya saiir nɨdwokai
aeyamɨn.
12 Mɨ inkam komiiyɨn siir boɨnki, akam, kɨra yɨuɨs mɨiyɨk
pɨuainani karamae dimusi nwokɨn ta wigwas nae aiiramɨn,
ha? Mɨ siya ɨni yai mɨkrɨma ywowɨn. Mɨ ɨna yɨdidkiyɨn.
13 Inkam komiiyɨn siya siir mɨiyan kamɨm sɨmiirɨn hɨniɨna
boɨnki, kɨma siir ɨga ɨinɨm sɨmiir kogrɨmdɨinugi. Mɨ maeyauwa
nɨiyɨm nɨiyɨm nwowa saiir hɨriir dɨtkaigi. Ta maeyau nɨiyɨm
nɨiyɨm aiirɨn siya wɨ kauu ouu prasae kɨn tani. Mɨ siya
wɨ hɨk komiigɨkomii aiir haii. Mɨ wɨ siir big ɨiirar mɨ
aegiyɨmgiyɨkaeyami.
14 Jisɨs siya ta boɨniyɨo yai aiir boɨn dɨgiyɨn mɨ siya
sɨmiir boɨnki, ɨhɨ, Adi Komii siya iikam whɨekakɨm
sɨmiirar nɨkɨunaei. Mɨ sɨmiirɨn wɨ ɨrɨra nwɨnwɨra nɨkɨuna
apnɨnopkainani. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir srɨigɨm umɨr Sisa siir hauuwam
(Mk 12:13-17; Lk 20:20-26)

15 Mɨ Farisi kamɨm sɨma yaiya ɨna haɨngiriyɨu hɨd boɨnaiyɨm,
Jisɨs siir kɨnankɨuwam.
16 Mɨ sɨma sɨmiir kɨgna mɨriiyɨm kam nhɨrɨm mɨ inkam
komii Herot siir kamɨm sɨmiir warar yɨnkɨn ɨkropki. Mɨ
sɨma Jisɨs siir hɨriir yɨmbiyam mɨ ɨna inɨ srɨiyɨuɨm yai nhɨrɨm
sɨmiiram. Inkam yaimɨn dimɨn nowomwarkaiyɨuwiyɨn,

krɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨn kɨra yaimwo boɨnan inkamkɨn. Mɨ kɨra yaimwowa saiirar sɨbgu owomwarkaiyɨu boɨnikɨn dimɨnɨm Adi Komii siir iikamɨm sɨmiirɨm. Kɨra inkam nwɨrni bɨ nwowikɨn kou mɨ nwɨrni bɨ nwowikɨn nua. Niingaka. Kɨra iikam whɨekakɨm sɨmiirɨn whɨruwar nwowaiginɨuwikɨn.

17 Kɨra krɨmiirɨn sɨbgu boɨnmauugi, kɨra panɨɨna naɨngwowi, ha? Moses siir siyɨu komiiyɨn siya boɨnɨn ɨni wadɨeya mɨ owɨn krɨma omom omomi takis umɨrɨm inkam komii Sisa Romanɨn siir hauuwɨn, aniya? Iyɨe? Niingaka.

18 Jisɨs siya sɨmiir kwoɨn biyɨe biyɨe ɨmiir bɨdi yɨoknɨnkɨnɨn mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma nɨksɨsaeyan inkamkɨm. Kɨma kariirɨm dimusi kɨnankɨunikɨm, ha?

19 Kɨma umɨrɨm omom omomiyɨm kɨma haiiyɨm mɨ mɨiya umɨra saiir nwowa inkam komii Sisa siir hauuwiya kariir wɨisiimauugi. Mɨ sɨma umɨra siirɨm asi hainakikɨm, siir nɨisiimauuɨm.

20 Mɨ siya sɨmiir srɨigi, tɨ whwonkamɨn mɨ tɨ inɨg ɨkɨn umɨr aiir nwowɨn siya nhɨnirgɨn.

21 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yowarkɨi boɨnki, inkam komii Sisa. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, dimɨn Sisa nikɨn, yɨo kɨma Sisa siirar hauu. Mɨ dimɨnɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirgɨn yɨo kɨma siirar timɨ hauugi.

22 Sɨma ta hɨriinan yai aiir wakaekiyɨm mɨ sɨma ɨna yanaakiyɨm. Mɨ sɨma siir ɨna haiburgigɨm mɨ ɨna yamɨm. Mɨ sɨma Jisɨs siir kɨnankɨuan yai karamaekɨm. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir srɨigi iikamɨm naonami wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi
(Mk 12:18-27; Lk 20:27-40)

23 Ta ɨi aiirarɨn Sadyusi kam nhɨrɨm Jisɨs siir hɨriir yɨmbiyam. Tɨ kamɨm sɨma hɨnɨɨna boɨnikɨm, inkamɨn naonamiyɨn sɨma wɨ swokɨ ɨnsiin ɨdwo rani. Sadyusi kamɨm sɨma ha nɨmbiyamɨm mɨ sɨma Jisɨs siir inɨ srɨiyɨu,

24 inkamɨn nowomwarkaiyɨuwiyɨn, Moses siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, inkam nwɨrɨn siya yɨnɨe niyɨo karam nwowi mɨ siya ha naonami mɨ siir wig igabaeya siir nomousɨm ɨeyar swokɨ ɨtkɨn ɨdwokai naowid. Mɨ yɨnɨekakɨn wɨ siya nwo haiginɨuwi siir yaowae ɨiirɨn.

25 Mɨ kam ɨriiyar nwɨskɨnɨuwi mɨ sɨmiir yaowaeyɨn wig siya yonkwona mɨ siya ɨna yaonamɨn mɨ siya yɨnɨekak bɨ nwogigɨn. Mɨ siir wig igabaeya ɨni siir nomousɨm ɨeyar swokɨ ɨtkɨn ɨdwokainaowida.

26 Mɨ siir nomousɨmɨn ɨriipa hɨriinanar mɨ tɨr, yɨnɨe karamaeyar mɨ aowɨn. Mɨ nwoɨmaka ɨriipa hɨriinanar mɨ tɨr mɨ ɨni hɨrii hɨriinanar tɨr yokiyokɨiyamɨn. Mɨ tɨ iwɨniyao ɨriiyar nwɨso ɨni yɨnɨe karamaeyar yaowɨm.

27 Sima yaowin naokao digiyim mi mhoiigi mhoiiya simiir
yao wig igabae aeyar yaonam.
28 Kira boinki, iiya iikamim naokaowim sima ninsiin
idwowi. Ti iwinyao iriiyar nwiswo ta wiga saiir kamki kamin
wi nhinga nwowi? Kira ina ninokninkinin, sima yaowin
saiirara nonkwona swokim.
29 Mi Jisis siya simiir yai aka ina yowarkii boinin, kima
Yokwo Komii saiir yai imiir bi ninokninkinkim, ha? Mi kima
Adi Komii siir kirie aiir bi ninokninkinkin, ha? Mi kima
hiriinanin whaowaeya priiboin, aniya?
30 Mi iiya iikamim sima ninsiin idwowi mi sima wi
nonkwona rani. Niingaka. Mi sima wi Adi Komii siir oman
paekwosimim ninomor kou hir nwowin wi simiir hiriinan
nwowi, niinga niingar.
31 Ti iikamim naonamim mi ha swoki insiin idwowi. Kara
kimiir sriiyim mini. Adi Komii siir yaiyim Moses siir
hauuwim, kima simiir bi mwaingim, aniya? Siya hiniina
boinkin,
32 kara Ebraham mi Aisak mi Jekop simiir Adi Komiigin.
Adi Komii siya iikamim naonamim simiir Adi Komii rani.
Iikamim kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin simiir Adi
Komiigin.
33 Iikamim kingiin nokwoim sima ta hiriinan yai aiir
wakaekiyim mi sima ini hindara yanaakiyim Ɨriig.

Adi Komii siir biigi biiyan siyiugi siyiu ieyairgin
(Mk 12:28-34; Lk 10:25-28)

34 Ta hiriinan yaiya Jisis siya Sadyusi simiir yai aiir boin
tankaigikin. Mi Farisi kamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi
sima ina haingiriyiu boinainamim.
35 Mi simiir bopwo hirin inkam nwirin siyiu imiir
ninokninkiniyin ini hirar nwowin. Siya Jisis siir
sriikinankiuwam namkin.
36 Iikam nowomwarkaiyiuan inkam piki hiniin siyiu ikin,
siyiu whiekakim Moses siya winim simiir bii nwowim, ha?
37 Mi Jisis siya siir boinki, Biiyan Inkam Komiiyin siya kiriir
Adi Komiigin. Mi kiriir mhii kwoinim mi kiriir kirieya wi
saiirar hauu iuguski mi kiriir digworaekwo whiekakim simiir
warar.
38 Ti siyiuin siya ini siyiu nhirim Moses siya winim simiir
kou ywowin.
39 Mi mhoiiyan siyiu whirin yio hiniina boinkin, kira inkam
nhirim simiirim naingwowiyim mi kiramar naingwonaeiyin
saiir hiriinanar daingwo.
40 Ti siyiuwo sowa boinkiywo ini Moses mi profet kamim
simiir siyiu imiirar higriniu irkakiyim. Ɨriig.

Jisis siya Farisi kamim simiir srii yipiki inkamkin Adi Komii siya nikropkiyin
(Mk 12:35-37; Lk 20:41-44)

41 Farisi kamim sima iripa niki haingiriyiu owim mi Jisis siya simiir srii,
42 kima Krais siirin ini paniina naingwowim ti inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, ha? Siya nhinir piugan ankin, ha? Mi sima siirin hiniina yowarkii boinki, Devid siir piuganankin.
43 Mi Jisis siya simiirin ina swoki sriiyin. Dimusika? Mi Adi Komii siir naeyiuin Devid siir nwowin siirin siya niisiimauugin mi Devid siya siirin Biiyan Inkam Komii dimusi dapkin, ha? Siya hiniina boinkin,
44 Devid siya hiniina boinkin Adi Komii siya, kariir Biiyan Inkam Komiiyin siirin hiniina boinkin, kira kariir iina iiniga saiir didwo. Mi mhoiiya kiriir sau omomin wi kara kintiokii simiirin. Mi wi kiriir aowa nwokaii.
45 Kima kigi Devid siya dapkikin Inkamin Adi Komii siya nikropkiyin Biiyan Inkam Komii siya mi siya ti inkamin Devid siir isid paniina nwokin, ha? Niingaka. Siyiu karamaekin.
46 Mi inkam nwirkin bi nowarki boinmiminkin ta Jisis siir yaiya. Niingaka. Mi ta ii aiirin sima ina yididbwakainamim siirsiyin mi mhoiiya sima siirimin dimin whiram bi swoki srii miminkim. Iriig.

23

Jisis siya iikam imiir boinki, kima mintarao, kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim simiir siyiu imiirsiyin
(Mk 12:38-39; Lk 11:43,46; 20:45-46)

1 Mhoiiya Jisis siya yaiyim iikam whiekakim mi kamim siir kigna miriiyim simiir boinmimauugin. Jisis siir yaiya hiniina boinkin,
2 kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam ikim, sima kimiirin Moses siir siyiu imiir nowamwarkaiyiugim.
3 Mi hiriinankiniuwi yim ti hiriinan digworaekwowim, simiir boinmimauuwiyim, yim kima simiirin ha wakaeyokna ap. Mi simiir siyiu iiirin, yio kipi kigna ap.
4 Ti yaiyim sima kimiir boinmimauuwiyim, yim ini dimin hikakim kima nityiskai apiyim, kimiir waeyao ini hiriinan ywowim. Mi sima wi kimiir whinhai rani, ti dimin hikak imiirin. Niingaka.
5 Dimin taeminim sima miriiyim, sima minam mini, iikamim simiir nwoki kigim sima ti iinmi op minim minam niigim sima Adi Komii siir yaiyim simiir hopkaiyam. Mi simiir mwowim hais ha mi kikog nhwo kwisboini digworaekwowim, simiir haigiyam. Mi iikamim simiir kigii, sima wa nwoki aingwowim, sima inkam wadiekim. Mi yiuis

prɨei prɨeiyɨm sɨma niiyɨm yɨm ha mɨ pɨuai haiginɨu. Sɨma nhwo Adi Komii siiram kwɨsboɨniyɨm mɨ iikamɨm sɨmiir kɨgi, sɨma wa boɨni, hɨe wara inkamɨm, sɨma inkam wadɨekɨm.

6 Mɨ ɨiya sɨma yaewou komii komiiyɨm sɨmiiram namiyɨm sɨma ɨkɨ mhoɨiyan ipiiyɨm sɨmiir bɨ nɨdwokaiigɨm. Nɨingaka. Sɨma ɨkɨ ɨpiiyɨm bɨiyar nwowɨnɨm pɨ sɨmiirar nɨdwokai omaka Adi Komii siir yai nɨdwokai wakaeiya saiirɨn ɨriipa hɨriinan.

7 Sɨma ha naɨngwowi, iikamɨm maeyaua nae haiginiya saiirɨn sɨma sɨmiir nwokɨ boɨn maɨrgɨmaɨrgam.

8 Iikamɨm sɨma kɨmiirɨn hɨnɨina kɨpi dap iikam nowomwarkaiyɨuwan inkam komii komiigɨm. Nɨingaka. Inkamɨn nwɨruwaɨrgɨn kɨmiir nowomwarkaiyɨuwiyɨn, Adi Komii sasaɨrgɨn. Mɨ kɨma whɨekakɨm ɨni nomiiyaukɨna yoswowɨm.

9 Mɨ nu tɨrɨn kɨma inkam nwɨrniyɨn hɨnɨina kɨpi dap, krɨmiir Adi Komiigɨn. Nɨingaka. Adi Komiiyɨn nwɨruwaɨrgɨn, krɨmiir Adɨn. Mɨ siya ɨni nɨnomor kou hɨrar nwowɨn.

10 Mɨ sɨma kɨmiirɨn hɨnɨina kɨpi dap, inkam komii. Nɨingaka. Kɨmiir Bɨiyan Inkamɨn nwɨruwaɨrgɨn, yɨo karargɨn, inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn.

11 Yɨpɨkɨ inkamkɨn kɨmiir bɨi inɨgak nwowɨn. Siya bɨiyɨn hinda whɨsarii mɨi prɨimɨriiyan inkam dwo

12 inkamɨn siir inɨg ɨiirar hainanaeiyɨn mɨ mhoɨiya siir inɨgɨn wɨ aokɨ aowa namɨguskii. Mɨ inkamɨn siir inɨg ɨiirar hainana karamae nwowiyɨn, mhoɨiya siya wɨ inɨg komiigak nwowi. Ɨriig.

Jisɨs siya kamɨm siyɨu komii nɨoknɨnkɨniyɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm siya siyɨu biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm ɨo sɨmiir nwokɨn
(Mk 12:40; Lk 11:39-42,44,52; 20:47)

13 Tɨ siyɨu komii nɨoknɨnkɨniyɨm kamɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm. Kɨma mɨntarao! Kɨma nɨksɨsaeyan inkamkɨm. Mɨ kɨma yaiyaɨrga nhɨnkɨni. Iikamɨm Adi Komii siya kɨgrɨraowiyɨm sɨma nwowam naɨngwowiyɨm, sɨmiirɨn kɨma nɨksɨsaei mɨ tɨ iikamɨm sɨmiir anowɨn kɨmar haiginɨkouwi. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm sɨmaka nwowam wara naɨngwo rani, sɨmiir siyɨuɨn kɨmar haiginɨkouwi. Mɨ kɨma Adi Komii siir iikamɨm siya kɨgrɨraowiyɨm sɨmaka bɨ namasugɨm. Mɨ iikam nhɨrɨm sɨmiiram namam tɨriyɨm, sɨmiir siyɨuɨn kɨmar haiginɨkouwi.

14 Kɨma kamɨm siyɨu komii nɨoknɨnkɨniyɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm, kɨma mɨntarao! Mhoɨiya kɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguskii kɨma yai aɨrgar nhɨnkɨni. Kamɨm naonamiyɨm sɨmiir wig igabaeyɨm pɨ kɨma mɨ ɨksɨsaei. Mɨ sɨmiir omakaɨn digworaekwowɨm pɨ kɨma mɨ tauae haii. Mɨ kɨma iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdaɨn nhwo pɨ prɨeiyar mɨ kwɨsboɨni, sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir higrɨniuwam. Mɨ

iikamɨm sɨma wa nwokɨ aɨngwowɨm, kɨma inkam mɨiyɨkɨm. Mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨriinansi hauuwi.

15 Kɨma kamɨm siyɨu komii nɨoknɨnkɨniyɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm, kɨma mɨntarao! Mhoɨiya Adi Komii siya kɨmiirɨn wa nonkwobumbunɨnkɨn ɨguskii. Kɨma yaiyaɨrga nhɨnkɨni. Mɨ kɨma whɨi komiiya mɨ nu ɨkɨm sɨmiirar napboɨnmɨmauuwi Adi Komii siir yai aiirɨn iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir hɨurworwokaiyam. Mɨ sɨma kɨmiir yaiyar bɨdi wakaeyoknaɨm. Siyɨu biyɨe sɨma dirɨraerarɨm ɨni kɨmiir ɨmiir haiburɨm.

16 Mhoɨiya Adi Komii kara iikam biyɨe kɨmiirɨn wɨ hindara nonkwobumbu ɨuguski. Kɨma ɨni iikam nhwokwɨsaeyɨm sɨmiir nɨnkikwona apiyɨn ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm mɨ kɨma wɨ dɨg nwo rani. Niingaka. Mɨ sɨma panɨinsi sɨbgu wakaeyokna apsi. Mɨ kɨma iikamɨm sɨmiirɨn hɨniina boɨnikɨm kara wa dirɨraerari, kara nɨksɨsae rani, kara yaimwowar boɨni. Tɨ kariir yaiyɨm, kara Adi Komii siir hɨniina boɨni, ɨni mɨ owɨn yɨo dimɨn komii rani. Mɨ kɨra hɨniina boɨni, kara wa dirɨraerari. Kara tɨ yaiyɨm sɨmiirɨn pɨ golɨn Adi Komii siir omaka hɨr nwokaiyɨn pɨ siir nɨkopaisɨsɨrki. Mɨ siya tɨ hɨriinan yaiyɨm sɨmiir boɨni mɨ kɨma siirɨn wa boɨn, siya ha dirɨraerar.

17 Kɨma whaowae inkamkɨm mɨ inkam nhwokwɨsaeyɨm! Dimu dimɨnkɨm bɨi nwowiyɨm mɨ dimu dimɨnkɨm mhoɨi nwowiyɨm, ha? Łhɨ, adi Komii siir omaka bɨiyɨn ɨni saeyar ywowa.

18 Krɨma hɨniina boɨnkɨm, inkamɨn hɨiya nae haigɨn ɨnkɨn ɨmiiyaeiya Adi Komii siira saiir dapɨkopsɨsɨrki mɨ mhoɨiya siya tɨr karamae nwowi yɨo dimɨn kaimwo rani mɨ inkamɨn nae Adi Komii siir nɨkɨn ɨmiiyae ɨkopsɨsɨr hauuwi. Łhɨ, yɨo siya ha dirɨraerar.

19 Kɨma tɨ nhwokwɨsae inkam whaowaeyɨm dimu dimɨnkɨn bɨi nwowiyɨn, ha? Inkamɨn nae nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨn siya, iyɨe? Hɨiya saeyar mɨnkɨn tɨ naeyɨm dimɨn whɨrkɨ paniinsi kɨmbusi. Łhɨ, hɨiya nae haigɨn nɨnkɨn ɨmiiyaeiya bɨiyɨn ɨni saeyar ywowa.

20 Inkamɨn hɨiya nae haigɨn nɨnkɨn ɨmiiyaeiya saiir inɨg ɨiir dapɨkopsɨsɨri, siya digworaekwo saiir ɨdwo nwowɨm sɨmiir warar nɨnkɨn ɨkopsɨsɨrkikɨm.

21 Mɨ inkamɨn Adi Komii siir omaka mɨiyɨka saiir dapɨkopsɨsɨri mɨ siya Adi Komii siir omaka hɨr nwowɨn naeyɨu digworaekwowɨm sɨmiir wara nɨnkɨn ɨkopaisɨsɨri.

22 Mɨ inkamɨn nɨnomor kou saiir dapɨkopsɨsɨri mɨ siya Adi Komii siya mɨ siir ipiiya sowiir warar nɨkopaisɨsɨri.

23 Kɨma kamɨm siyɨu komii nɨoknɨnkɨni ɨkɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm. Kɨma mɨntarao mhoɨiya Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hindara nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguski. Dimusi rani, kɨma yai

kiyɨmiyok boɨn kɨrɨekɨm. Mɨ kɨma dimɨn sɨsɨmɨm pɨ sɨmiirar
mɨ sɨoɨtkɨni mɨ haɨmiiyɨn pa mɨ hauuwi mɨ tɨ hɨriinan dimɨn
sɨsɨmɨm kɨma ɨna wakaeyokna dirɨraerarɨm mɨ bɨigɨ bɨiyan
dimɨnɨn Adi Komii siir yaiya kɨma hɨriinan tɨr tani. Mɨ bɨiyan
dimɨn komiiyɨn Adi Komii siir yaiya kɨma digɨumii saiirar
haimriiyɨugigi. Mɨ siyɨu mɨiyɨk tɨri ɨkɨm iikam nhɨrɨm sɨmiir
mɨ naɨngwobumbuni siyɨu mɨ naɨngwo tɨbmiini siyɨu ɨkɨm,
kɨma tɨ hɨriinan dimɨn komii komiiyɨm digɨumii sɨmiir haim-
riiyɨugigɨm. Mɨ kɨma dimɨn komii mɨ Adi Komii siir dimɨn
sɨmɨm sɨmiir wara wakaeyokna kɨswo mɨ siya kɨmiiramɨn wɨ
maɨrgɨmaɨrga komiiya pɨ ywokiyɨn mɨ kɨma sɨmiir tɨrɨm pɨ
boriisopkɨm. Nɨingaka.

24 Kɨma inkam mɨiyɨk rani, ɨni nhwokwɨsaenan ywowɨm
mɨ kɨma iikamɨm sɨmiirɨn Adi Komii siir siyɨu ɨiir
nɨisɨimauuamar naɨngwowi mɨ kɨma wɨ dɨg nwo rani. Mɨ
Adi Komii siir yaiisɨsɨmɨm kɨma sɨmiirar nikwowaisii mɨ
wakaeyokna rani. Mɨ kɨma Adi Komii siir bɨiyan yai komiiyɨm
sɨmiir wakaeyoknaɨm naɨngwo rani. Mɨ kɨma pɨ boriisopi.
Nɨingaka.

25 Kɨma kamɨm siyɨu komii nɨinokninkɨniyɨm mɨ Farisi
kam ɨkɨm, kɨma mɨntarao! Mhoɨiya Adi Komii siya wɨ
kɨmiir nonkwobumbuninkɨn ɨuguski. Kɨma yaiyara nhɨnkɨni
kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm ɨni mobmor mob mɨnɨm ɨdanara kɨma
sɨbgu hɨisokiyɨm mɨ aowa ɨokaka nwowiyɨm mɨ ɨni sɨmiir
hɨriinan ywowɨm. Kɨmiir kwoɨnɨm ɨni inkam nwɨrni dimɨnam
kɨgmaɨri siyɨuɨn mɨ pɨu saeya nɨpiyaokɨinami siyɨu ɨkɨn ɨni
sɨma yɨnkɨnɨuɨm.

26 Farisi kamɨm kɨma ɨni inkam whaowae nhwokwɨsaenan
ywowɨn mɨ bɨiyɨn kɨma mobmɨr mobɨm sɨmiir aowa tɨkɨ hɨisok
mɨ ɨdana wɨ wadɨeya mɨ oki. Mɨ ɨriipa hɨriinan kɨmiir kwoɨnɨm
hɨriinana timɨ tɨr. Mɨ kɨra siyɨu mɨiyɨkɨn siir tɨram naɨngwowi
kɨra wa tɨri.

27 Kɨma kamɨm siyɨu komii nɨinokninkɨniyɨm mɨ Farisi
kam ɨkɨm, mhoɨiya Adi Komii siya wɨ kɨmiir nonkwobumbu
ɨuguski. Kɨma mɨntarao! Kɨma yaiyarga nhɨnkɨni. Kɨmiir
kwoɨnɨm ɨni maeyauwa inkam haɨngikaiiya ɨni saiir hɨriinan
ywowɨm. Mɨ ɨdwowɨn wadɨeya sɨbgu kɨgi mɨ ɨenau hɨrɨn
ɨni inkam mwokɨugɨ yɨnkɨnɨuɨn. Iikam kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm
hɨriinan ywowɨm. Mɨ ɨda wadɨeyar sɨbgu kɨgi mɨ kɨmiir aowan
kwoɨnɨn mɨiyɨknan nwoki rani.

28 Kɨma ɨni ɨriipa hɨriinana mɨ owɨm, iikamɨm sɨma kɨmiir
yaimwo whwonkam ɨmiirɨn wadɨeya kɨgi sɨma hɨnɨina
naɨngwowi, kɨma iikam wadɨekɨm. Mɨ kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm
ɨni nɨksɨsaeni siyɨu ɨkɨn mɨ dimɨn bibiyɨeyɨm ɨni sɨmasɨmar
nwokaiyɨm. Ɨriig.

Jisis siya kamim iikam nowomwarkaiyiuwiyim mi Farisi kamim simiir boinkin sima wi hik kimpipisu haii
(Lk 11:47-51)

29 Kima kamim siyiu komii ninoknink̇iniyim mi Farisi kam
ikim. Kima mintarao! Mhoiiya Adi Komii siya wi kimiir
nonkwobumbuninkin iuguski. Kima yaiyarga nhinkini. Kima
profet kamim biiya naonamim simiir kiu mwowim ie imiirar
piuai haiginiugim. Mi iiya sima omwaiya niki waiyaim, sima
siyiu miiyik iiirar tirkim.
30 Mi kima boin, iiya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima
nwowa krima saiir nwokiswo mi krima wi simiir di whiniinii
profet kamim simiir nisom aowamin. Niingaka.
31 Ta yai hiriinana kima kimar niisiimauunaei, kima ti
kamim profet kamim simiir nisomsom aowam, simiir hiran
inkamkim.
32 Kara kimiirin yaimwowar boini, kara kimiirin bidi
yinoknink̇inin kima wi kimiir yidiwi wanwiyaeyim, simiir
siyiu biyie imiirar swoki tiri, biiya sima tirim saiir hiriinan
mi kima wi hiriinana swoki tiri mi wi simiir hiriinana swoki
imbiyami.
33 Kima kam biyiekim, kima mipugnankim. Kima kam
biyieyim kima kam isid biyieyim simiir hiranki nitkim
mipugnan. Adi Komii siya kimiirin wi maeyauwa paekaka
saiir hiriir boinwokiyopnatkaigi, kima wi paniina nidami, ha?
34 Mi kima wakae mhoiiya kara wi profet kam nhirim
ninoknink̇in miiyikakim, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir
mi kamim nowomwarkaiyiuwiyim wi kimiirim nikropki mi
sima kimiir waraur nimbini. Mi nhirim wi kima nisomsom
aokaowi mi paeyin hiiniya nirioninkinin saika nirinuwi mi
nhirim omaka, yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir hirar
nipimpari. Mi nhirim kima simiirin wi om komii whirin
siir hiranki nhinikriropki mi simiirin wi hinda tinda ninkin
aeyokiyoki.
35 Mi ti hiriinanin kara wi saiirsi nikropki kam nhirim hik
kimiir hauuwim, kam miiyik nhirim nuanim biiya kima
nisom aowim simiirsi. Inkam miiyik Ebel siir hiranka
nisomao bwakainamkim mi ini profet Sekaraia siirar
yadigiuwin Berekaia siir yinisimin. Sima siirin Adi Komii siir
omaka yai nidwokai wakaeiya mi maeyaua hiuyokiyokaiiya
nae ninkin imiiyaeiya dimin whirki kimbu karam nwowa
siirin hir nisom aokin. Dimusi rani, ti dimin hiniinin mi
Adi Komii siya kimiirin wi hiriinansi nonkwobumbuninkin
iuguski.
36 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini. Dimin biyieyim simiir
hik kimpipisuim ti iikam isid whiekakim kima ti nwowim wi
krimiirar nimbiyami. Ɨriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siir iikamim simiirsi nougin (Lk 13:34-35)

37 Jerusaleman iikam!! Jerusaleman iikam!! Kima profet kamim kimiir waraur nitim simiirar nisomsom aokaowikim mi iikam nhirim Adi Komii siya nikropkiyim simiirin ini siiyani kima kaiyimik aokaokiyim. Ɨinokiinokin kara kimiirin dimin biyieyim simiir hirankar nikiunama naingwowi kanaka nwowim kimiir whindiriraerarim. Kakaruk yopiiya saiir yinim saiir kpidga aowa namiyim saiir hiriinan tirama mini mi kimar boriisopi.

38 Kima wakae! Mhoiiya kimiir omin wi iikam karamaeyar nwoki.

39 Ɨhi, kara kimiirin hiniina boini mi kima wi kariir kigmimin tani mi iiya kima ta yai hiniina saiir boini mi wi saiirar nadigiuwi. Adi Komii siya kinsiishaiginiuwi ti inkamin. Biiyan Inkam Komii siir inig iiir nitin siir. Ɨriig.

24

Jisis siya Adi Komii siir omaka yai nidwokai wakaeiya saiir boinkin wi sapi nimbiiriyami

1 Jisis siya Adi Komii siir inig hainaniya omaka komiiya yai nidwokai wakaeiya saiir haiburgikin mi ina yapnaniyamin mi kamim siir kigna miriiyim sima siiram yit. Sima siir niisiimauuam naingwokim omaka miiyikim Adi Komii siirim simiir.

2 Mi siya simiir boinki, kima ti digworaekwowim simiir bidi kigiyim, aniya? Ɨhi, kara kimiirin yaimwo aiirar boinki, ti siiyaim Adi Komii siir omaka saiirim sima wi siiya kwirni idwo nwo rani. Niingaka. Mi kam nhirim sima niti, wi ti Adi Komii siir omakaim simiir niinikinhiimnhinkigi mi wi nu saika diga swoki amwowiuwi. Ɨriig.

Jisis siya hik whiekakim mhoiiya nimbiniyanim simiir boinkin (Mk 13:3-13; Lk 21:7-19)

3 Jisis siya mhiu Oliv hir nidwokin mi kamim siir kigna miriiyim sima simar yit siirimin mi sima siir ini boini, kira krimiir boinmauugi, ti dimin hiriinanim wi paki hiniin iiya saiir nimbiyami krimiir niisiimauuamin, ha? Piki hiniin diminin wi bii siya nimbiyami mi krima wi siir nwoki inokninkinim iiya kira swoki haiyiug itana saeya nimbiyami mi ti nuin wa digi, ha?

4 Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima kima kimasiyar sibgu mintiraona wi inkam nhirkim niksisaesi kimiirin.

5 Kam nhɨrɨm sɨma nɨti mɨ sɨma wɨ kariir inɨg ɨiir ninɨ ɨksɨsae
dapboɨni, karargɨn Kraisɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn mɨ
sɨma wɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir nɨksɨsae ɨrkaki.
6 Mɨ mhoɨiya kɨma wɨ yaiini yaiyɨm sɨmiir wakaemɨmɨkwɨni.
Yaiiya hɨnda tɨnda ɨna nɨniiya, kingiin mɨ aru ɨriipɨ hɨriinan
mɨ kɨma wɨ kɨpi nanaawɨn. Tɨ digworaekwowɨm sɨma wa
nɨmbiyami mɨ ɨiya kara nɨtana tɨ nu ɨeya dɨgana ya ɨna nikɨ
owa.
7 Nu whɨran kamɨm wɨ nu whɨran kamɨm yaii sɨmaka nɨnii.
Mɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn wɨ nu whɨranɨn siir isidɨn
yaii wɨ inkam komii nwɨrɨn siir isid ɨnaka nɨnii. Mɨ nu maeyau
nhɨrɨm wɨ mhɨi prasae nao rani mɨ nu maeyau nhɨrɨm wɨ nɨin
prasae nɨt rani.
8 Tɨ digworaekwo whɨekakɨm wɨ wiga yɨnisɨmɨn
hɨukrɨmkrɨpɨn naokainam wɨ saiir hɨriinan hɨk kɨmpɨpɨsu
haii, bɨiya saeya haiyɨm wɨ saiir hɨriinan nɨmbiyami. Ta
ɨi aiirɨn sɨma hɨk kɨmpɨpsu wɨ kɨmiir hauuwi mɨ sɨma wɨ
kɨmiir nɨsomsom aokaowi. Mɨ iikam whɨekakɨm hɨnda tɨnda
nwowɨm wɨ ɨo nhwo kɨmiir nanaowi. Dimusi rani, kɨma
kariir yai aiir wakaeyoknakɨm. Tɨ digworaekwo whɨekakɨm
wɨ wiga yɨnisɨmɨn hɨukrɨmkrɨpɨn naokainaɨm wɨ saiir hɨriinan
hɨk kɨmpɨpɨsu haii bɨiya saeya haiyɨm wɨ saiir hɨriinan
nɨmbiyami.
9 Ta ɨi aiirɨn sɨma hɨk kɨmpɨpɨsu wɨ kɨmiir hauuwi mɨ sɨma wɨ
kɨmiir nɨsomsom aokaowi. Mɨ iikam whɨekakɨm hɨnda tɨnda
nwowɨm sɨma wɨ ɨo nhwo kɨmiir nanaowi. Dimusi rani, kɨma
kariir yai wakaeyoknaeikɨm.
10 Mɨ ta ɨi aiirɨn iikam whɨekakɨm sɨma wɨ sɨmiir naɨngwo
tɨbmii aiir haiburgigi. Mɨ sɨma sɨmiir nomiiyauɨm wɨ sɨmiir
sau omomɨn siir kɨnmauu ɨti mɨ sɨmiir nhɨrɨm wɨ ɨo sɨma sɨma
nɨnwo anwowi.
11 Mɨ ta ɨi aiirarɨn nɨksɨsae profet kam whɨekakɨm sɨma
nhɨnani mɨ wɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir nɨksɨsaei.
12 Mɨ ta ɨi aiirarɨn dimɨn biyɨeni siyɨuɨn wɨ komiiya
nɨmbiyami mɨ iikam whɨekakɨm sɨma wɨ inkam nwɨrnisi
naɨngwokwonanae rani. Nɨingaka.
13 Iikamɨm sɨma sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya kɨrɨeya
nwoyokiyokɨii mɨ mhoɨigɨ mhoɨiyana saiirar namwoɨuwi mɨ tɨ
iikamɨm sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siyar swokɨ anmaiwarkainaei.
14 Mɨ sɨma wɨ nu maeyau maeyau whɨekakɨm hɨnda
tɨndanɨm sɨmiir napboɨnmamauu ɨrkaki maeyauwa Adi
Komii siya kɨgɨrkakana siir digworaekwo whɨekakɨm saiir mɨ
iikam isid whɨekakɨm sɨma wa wakae, dimɨn mɨiyɨkɨm Adi
Komii siya dirɨraerarɨm. Mɨ wɨ ɨi aeya nadɨgɨuwi. Ɨriig.

Dimɨn biyɨekɨ biyɨeyɨn wɨ sɨpi nɨmbiyami
(Mk 13:14-23; Lk 21:20-24)

15 Inkamin ta yaiya saiir mwainin siya sibgu daingworinu,
Jisis siya boinki mi mhoiiya kima wi ti dimin biyieki biyieyin
Adi Komii siir omaka io saiir hioanin wi siirar kigi, diminin
Adi Komii siir omaka bopwo nwowin igbid kamiyaugakin
biiya profet Daniel siya boinin nimbiyamim mi siya.
16 Mi ta ii aiirin iikam whiekakim nu Judia hir nwowim sima
mhiua hiriir yidam ninopkainam.
17 Mi iikamim yaba hir grinkin okwowim mi sima
simiir digworaekwo imiirim kipi swoki iwit ninopkainam
omaka hiriirin simiir haiyim sima mhiua hiriirar didam
iugugusamki.
18 Mi yipiki inkamkim sima numir nwowi mi sima
simiir oma hiriir kipi swoki haiyiug am, simiir yiuis imiir
hainakiyim. Sima hindara didam iugusam.
19 Mi wigim yinpiugak nwowim simiirsi naingwoyimiyoki
mi wigim yinpraigakakim simiirsi warar mi timi
aingwoyimiyoki ta ii aiir nwowim. Sima wi nidam sasau
rani, sima wi hikak nwowi mi wa kiguguwi.
20 Kima Adi Komii siiram sri boin mi ii kima nidami saiirin
wi naoki kipi kin mi wi Judami ii komiiya Sabat piu siisiya
dimin taemin tir karamae nwowiya saiir mi idami ya wi
miiyik mi o rani, ti ii hiriinanim kima wi nidam sasauni
siyiuim whaowaei.
21 Mi ta ii aiirin wi hik kimpipisu prasae hai rani. Iiya
nuin siya wina niki owin mi ini tariinana yamwoniyin, ti
hik hiriinanim biiya sima bi niki imbinikim. Mi mhoiiya wi
hiriinan hiki mi imbiyam tani.
22 Mi Adi Komii siya ti dimin biyieyim simiir iiya saiir
nikwokripna karam nwokiswo mi iikam whiekakim sima
wi hiriiyar pi whaowae iuguskiyin. Adi Komii siya siir
kamim siya nimbinim simiirsi naingwoyimiyokiyin mi siya
ti ii hiriinana saiir asi nikwokripnakin, ti diminim sima
nimbiyamam.
23 Mi ta ii aiirin inkam nwirin siya wi kimiir boini. Kigi,
inkamin Adi Komii siya nikropkiyin siya tisi tirar nwowin,
siya isi hapi nwowin, kima wi siir yai kipi naingwo tibmii.
24 Ta hiriinana kara kimiirin saiir boinki mhoiiya kam
nhirim sima niti mi wi hiniina nini iksisae boini, Kraisin
karargin. Mi kara profet inkam nwirkin. Mi sima wi
dimin kirie komii komii nhirim simiirar diriraerari, iikamim
Adi Komii siya nimbinim simiirin wi sima nhinpriiginam
kinankiugiuwi mi ti iikamim sima wi simiir yai wakaeyokna
rani.
25 Wakae, kara kimiirin bii ti digworaekwo imiirar
boinmauugim mi bii wi digworaekwowim sima nimbiyami mi
mhoiiya kima simiir kigi mi kima wi haniingi kigninokninkini.

26 Sima kimiir hiniin yai boini, kigi. Siya maeyauwa
inkam karamaeya nu siiyin apa saiir nwowin, kima wi taka
maeyauwa saiir kipi nam. Mi sima hiniina boini, kigi, siya ta
omaka maeyauwa hiuyokiyokai saiir hir nwokaiyin. Kima wi
simiir yai kipi naingwo tibmii.
27 Kima ina kigim, sinana bieki nimbiidniyin siir hirar
sinankiyim mipi bieki nikiiyamiyin siir hirar namwoiuwi mi
mhoiiya iiya Yaowae Adin ninomor kouanin kara swoki iti
kima kariirin wi hiriinanar kigwini.
28 Maeyauwa inkam whiigi nwowiya mi wakikiyao wabim
pi simiir piu imiirar natkikin idwo aei. Mi mhoiiya kara swoki
iti iikam whiekakim sima wi kariirar kigwini. Ɨriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin mhoiiya siya wa swoki iti
(Mk 13:24-27; Lk 21:25-28)

29 Hik komiiya ta iiya saiir haiya saeya dig nwoki mi bieyin
wa kakauu iuguski mi bwana wi mi whwo rani mi nauunim
wi ninomor kou hiranka nikiigiiki. Mi ninomor kou hiran
dimin komii komiiyim, sima wi niini haniina nitki.
30 Mi ta ii aiirin digworaekwo nhirim ninomor kou hiranim
mhoiiya wi iikamim wi simiir niisiimauuwi ta iiya. Kara
Yaowae Adin ninomor kouanin wi saiir swoki iti mi iikam
isidin hinda tindanim nu tiranim sima wi nou prasae kin tani.
Mi Yaowae Adin ninomor kouanin sima wi kariirar kigwini
waumirsima kariir dimin kirie komiiyim paenan niuyaeiyim
wi simaka ninkin iti.
31 Ɨiya kara niti, kidin wa maski. Mi iiya siya kid maski
mi kariir paekwosimim sima wa namki omom omomim hida
tinda nwowim simiir, iikamim kara nimbinim sima wi kari-
iram nikiunani.

Whrougiwokiyim iiya Jisis siya nitana saiir niisiimauugin iikamim simiir
(Mk 13:28-31; Lk 21:29-33)

32 Kima whrou siir bidi yinoknink inim. Ɨiya pi whrou siya
woki ti hiriinanin krima pa ninoknink ini opin wi sipi niuwi.
Mi opud naowo wa mi ikii kini. Ta hiriinan iiya saeya opki
niuwi aeya.
33 Ɨni mi owin, mhoiiya kima ha kigi ti dimin taemin
whiekakim kara boinim ini nimbiyamim, kima ha
dinoknink inki, iiya kara nitana ini kingiin nwowa.
34 Kara kimiirin yaimwo aiirar boini, iikamim sima ta ii
aiirar niki owim sima wi niki aonam tani mi ti digworaekwo
whiekakim wa nimbiyami.
35 Nu ninomor sowa wa digi mi kariir yaiya wi swoki digi
rani. Niingaka. Saeya wi hiriiyar nwoyokiyoki. Ɨriig.

Inkam nwɨrkɨn ta ɨiya Jisɨs siya nɨtana saiir swokɨ ɨnoknɨnkɨn tani
(Mk 13:32-37; Lk 17:26-30,34-36)

36 Inkam nwɨrkɨn ta ɨi aiirɨn nɨnoknɨnkɨn mɨmɨn tani. Mɨ paekwosɨmɨm nɨnomor kou hɨranɨm sɨma ɨriipa hɨriinan sɨma saiir mɨ ɨnoknɨnkɨn tani. Kara Yaowae Adɨn saiir mɨ ɨnoknɨnkɨn tani. Nɨingaka. Adi Komii sasa nɨnoknɨnkɨni ta ɨiya kara nɨtana.
37 Ɨiya Noa siya nwowa mɨ siyɨuɨm saiir tɨrɨm, hɨriinan siyɨu kaimwowɨm wɨ saiirar swokɨ tɨri ɨiya kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn kara swokɨ ɨti.
38 Ɨiya op komiiyɨn siya nɨuunani karamaeya nikɨ owɨn, sɨma tɨ hɨriinan siyɨuɨm sɨmiir tɨrkɨm opmɨn kwiyae mɨ naemɨn nongwomamaɨr aeikiyam mɨ wigmɨn prɨinonkwonakaeyam. Mɨ ɨni Noa siya yambudkiyɨn siyaiiya hɨriir.
39 Iikamɨm sɨma bɨ nɨnoknɨnkɨnkɨm mɨ sɨma ɨni hɨriinana mɨ prɨi ywowɨm. Sɨma ha bɨ naɨngwokɨm tɨ dimɨnɨm wɨ sɨmbi nɨmbiyami. Nɨingaka. Mɨ op komiiyɨn ha nɨuunaniyɨn mɨ ɨni iikam whɨekakɨm sɨmiirar kaipri hainamɨm mɨ sɨma ɨna yaonamɨm. Kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn kara nɨti wɨ hɨriinanar mɨ tɨri. Sɨma wɨ nɨnoknɨnkɨn tani mɨ wɨ ha nwokwokɨn tani ɨiya kara nɨtana saiiram.
40 Mɨ ɨiya kara swokɨ ɨti sɨma wɨ nɨnoknɨnkɨnwɨn tani. Mɨ inkam nwɨsko sowa ɨrɨpa mɨi mɨriiguwaki mɨ wɨ nwɨruwaniya nɨkɨunami mɨ nwɨrɨn siirɨn wɨ hɨrar haiburgigi.
41 Mɨ wig ɨso sowa ɨrɨpa mɨi mɨriiguwaki mɨ ɨra wa nami mɨ ɨra wɨ hɨrar haiburgigi. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi
42 kɨma, kɨma kɨmasiyar mɨntɨraowɨn. Kɨma nɨnoknɨnkɨn tani, pakɨ hɨnɨin ɨiya wɨ sae swokɨ ɨti kara kɨmiir Inkam Komiiyɨn.
43 Kɨma tɨ dimɨn ɨmiir daɨngwo, omakaɨn adɨn siya ha nɨnoknɨnkɨni hɨi tauaean inkamɨn pɨ sɨpi nɨti mɨ siya pa nɨdwo kaowi mɨ hɨiyan inkamɨn pɨ hɨriir napnɨnopkainam tani
44 Kɨma ɨriipa hɨriinan ha nhɨnkaokwokɨn, kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn ɨigwɨra kara nɨti ɨna nwowa. Mɨ kɨma wa nɨnoknɨnkɨn tani kara wɨ ta hɨnɨin ɨiya saiir nɨti. Ɨriig.

Boɨniyɨo yaiya mɨi biyɨe mɨ mɨi mɨiyɨk mɨriiyo sowiir boɨniyɨoka
(Lk 12:41-48)

45 Pɨkɨ hɨnɨin mɨiyan inkam ɨkɨn kwoɨn mɨiyɨkakɨn mɨ siir mɨi ɨmiir sɨbgu kɨgrɨraowiyɨn, ha? Bɨiyan inkamɨn siya mɨnam nɨmbingɨn siya siir mɨiyan kam nhɨrɨm sɨmiir kɨgrɨraowɨm mɨ nae sɨmiir mɨ ɨnkɨn hauu aeyɨm naeni ɨi aiir. Ɨiya tɨ inkam hɨriinanɨn siya tɨ dimɨnɨm sɨmiir wakaeyokna dirɨraerari mɨ siya inkam mɨiyɨk ɨeya.

46 Mɨ mhoɨiya siir bɨiyan inkamɨn ha nɨtɨn mɨ siya ɨna inɨ
kɨgniyɨn tɨ mɨiyan inkam ɨiir mɨ mɨiyɨm bɨiya siya boɨngigɨm
ɨni hɨriinanar mɨriikwokɨnɨm mɨ tɨ bɨiyan inkamɨn siya wɨ
maɨrgɨmaɨrga nwowi siirɨn.
47 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, mhoɨiya tɨ bɨiyan
inkamɨn, wɨ siir nɨmbini, siir dimɨn komii komiiyɨm siya
kɨgrɨraowɨm.
48 Mɨ tɨ mɨiyan inkam biyɨeyɨn siir kwoɨnɨn ha naɨngwowi,
kariir bɨiyan inkamɨn siya wɨ nɨtsɨsau rani
49 mɨ siya siir ɨrɨpa mɨi mɨriiyɨm kamɨm sɨmiirɨn ɨna tɨo
bwakainanamɨn mɨ siya op biyɨe kwiyaeyɨm kamɨm sɨmaka
mɨ aekwiyaeikɨn.
50 Mhoɨiya tɨ mɨiyan inkamɨn siir bɨiyan inkamɨn siya nɨti mɨ
tɨ mɨiyan inkamɨn ɨiya siya nɨtana saiir nɨnokɨnkɨn tani.
51 Mɨ bɨiyan inkamɨn siya nɨti wɨ tɨ mɨiyan inkamɨn siirar
tɨrbumbunɨnkɨnki mɨ siya siirɨn kamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨmaka
nɨkmwɨn owaigɨnɨuwi. Ta maeyau aiirɨn iikamɨm sɨma wɨ
nou prasae kɨn tani mɨ sɨma wɨ sɨmiir big ɨmiirar ninan
aekiyɨmkiyɨki. Ɨriig.

25

Mwɨigak kopak ɨuurɨm sɨmiir boɨniyɨo yaiga

1 Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir
kɨgɨrkakana mɨ ɨni mwɨigak kopak ɨuurɨm sɨmiir hɨriinan
ywowɨn. Inkam nwɨrɨn wiga tariinanar kwonkwonakɨn mɨ tɨ
mwɨigak kopakɨm sɨmiir yɨukɨdɨm warar hainam, sɨma siirɨn
siyɨu hɨr napyɨskaiwɨnam namkɨm mɨ siir nɨkɨunaniyɨm.
2 Mɨ ɨriiyarɨm nɨnokɨnkɨn mɨiyɨkakɨm mɨ ɨriiyarɨm
nɨnokɨnkɨn mɨiyɨk karamaekɨm.
3 Mɨ wigɨm nɨnokɨnkɨn karamaeyɨm sɨma yɨugɨd nhɨingam
sɨmiirara hainam mɨ sɨma yaeya op (kerosin) haɨmiiyɨm
sɨmiir wara bɨ hainamkɨm.
4 Mɨ wigɨm nɨnokɨnkɨn mɨiyɨkakɨm, sɨmiir opɨm
(kerosinɨm) aimwoniya yaokai hainam sɨmiir yɨukɨd ɨmakar.
5 Tɨ wig nonkwonaɨn inkamɨn siya bɨ nikɨ ɨtsɨsaugɨn. Mɨ
tɨ wig ɨuurɨm sɨmiir nhwowɨm ɨna yɨrɨdɨm mɨ sɨma ɨna wh-
wonkainamɨm.
6 Mɨ yai kwɨra ɨni nɨibwopwo komiiya saiirar kauwok
boɨniwɨiya wigkam wɨno nonkwonao ɨni nɨtwɨiyo. Kɨma siirɨn
siyɨu hɨr dapyɨskaiwɨn mɨ siirɨn wɨkɨunani.
7 Tɨ mwɨigak kopak ɨuurɨm ɨna nhɨingiwɨiyɨm mɨ sɨma sɨmiir
yɨugɨd ɨmiirar dirɨraerar hainamɨm.
8 Mɨ wigɨm nɨnokɨnkɨn karamaeyɨm sɨma boɨnki,
nɨnokɨnkɨn mɨiyɨkak wig ɨmiir, kɨma op (kerosin) haɨmiiya

krɨmiir whauugi. Krɨmiir yɨugɨdɨm pɨ sɨmbi tɨngiyami. Mɨ krɨma diriiyar nami.

9 Mɨ wigɨm nɨnokninkɨn mɨiyɨkakɨm sɨmiirɨn hɨniɨna yowarkɨi boɨnki. Niingaka. Ta op (kerosin) haɨmiisɨma, kɨma mɨ krɨma saiirararɨn pɨ dɨg nwo rani, kɨma omaka digworaekwo saɨniya saiir hɨr saɨnaki kɨmamar.

10 Mɨ sɨma op (kerosin) saɨnam bɨdi yamɨm mɨ wig nonkwo-nan inkamɨn siya ɨna yɨtɨn. Mɨ wigɨm siirɨm waikaokwokɨnɨm ɨna yamɨm omaka hɨriir wigwas nae komii aiirɨm mɨ sɨma anowɨn ɨna haigɨnɨkougiyɨn.

11 Mhoɨiya mwɨigak kopak ɨriiyarɨm ɨna swokɨ ɨtɨm mɨ sɨma inɨ kauwok boɨni, Bɨiyan Inkam Komii kɨra anowɨn krɨmiirɨm haiwaoki.

12 Mɨ siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨni, kara kɨmiir bɨ nɨnokninkɨnkɨn.

13 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma mɨntarao. Dimusi rani, kɨma nɨnokninkɨn tani, ɨiya mhoɨiya kara nɨtana.

Boɨniyɨo yaiya mɨiyan kamɨm umɨr grɨbgak haiyɨm sɨmiir boɨnka
(Lk 19:11-27)

14 Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saeya ɨni bɨiyan inkamɨn aru maeyau namam mɨnɨn mɨ siya siir mɨiyan kam nwoɨmɨm sɨmiirɨn ha nɨkɨunaɨn mɨ siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir ɨin yɨnkwo hauugik sɨma kɨgrɨraowɨm mɨ ɨni saiir hɨriinan ywowɨn.

15 Siya siir mɨiyan kamɨm sɨmiir siyɨu ɨkɨm mɨ sɨmiir kɨrɨe ɨkɨm sɨmiirar kɨgɨn mɨ siya umɨrɨm sɨmiirɨn yapayapa maɨr asi hɨd hauugɨn. Mɨ nwɨrɨn umɨrɨm 5,000 kɨm siir mɨ nonkwo hauugɨkɨm mɨ nwɨrɨn 2,000 kɨm siir mɨ nonkwo hauugɨkɨm mɨ nwɨrɨn 1,000 kɨm siir mɨ nonkwo hauugɨkɨm. Siya sɨmiirɨn hɨriinan tɨrgɨkɨn mɨ siya ɨna yamɨn.

16 Mɨ siya aru maeyau bɨdi yamkiyɨn mɨ bɨ kɨmɨmɨnkɨkɨn inkamɨn 5,000 umɨr haiyɨn ɨna mɨriinamɨn tɨ umɨr ɨmiirar mɨ yaeya 5,000 nhɨrɨm ɨna swokɨ mɨrii haiyɨn.

17 Mɨ tɨ inkamɨn 2,000 umɨr hainaowidɨn, yɨo ɨriipa hɨriinan siya ɨna mɨ mɨrii namɨn mɨ 2,000 umɨra swokɨ mɨrii hai.

18 Mɨ inkamɨn 1,000 umɨr hainaowidɨn, siya ɨe inɨ opɨuɨn umɨrɨm siir Bɨiyan Inkam Komii ɨeya hauugɨkɨm sɨmiir haigiprakaiyam.

19 Bwan whɨekakɨm bɨdi yamkiyam mɨ mhoɨiya tɨ mɨiyan kamɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn ɨna yɨtɨn mɨ umɨrɨm siya hau-ugɨkɨm sɨmiir kɨtɨbmii boɨnam nɨtkɨn.

20 Mɨ inkamɨn umɨr 5,000 hainaowidɨn siya ɨna yɨtɨn mɨ umɨr 5,000 nɨm siya mɨrii haiyɨm sɨmiir warar hainam mɨ siya boɨn,

inkam komii kira umirim 5,000 na hauugikim mi kigi mi kara ha mirii nanaeyin mi 5,000 umira swoki inkin mirii hai.

21 Inkam komiiyin siirin hiniina boin, kira miiyan inkam miiyikin, kira mii miiyika sibgu miriigin, kira miiya sibgu kigriraowikin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowin. Kara hiniina naingwowi kira digworaekwo whiekakim simiirar kigrirao irkak. Mi kira kanakar uni mairgimairgani:

22 Mi inkamin 2,000 umir hainaowidin mi siya ina yitin mi siya ina yaboiniyin, inkam komii kira kariirin 2,000 umira hauugigin, kigi. Kara ha swoki mirii nanaeyin mi umirim 2,000 na swoki inkin mirii hai.

23 Siir biiyan inkam komiiyin siir boinki, kira miiyan inkam miiyikin, kira mii miiyika sibgu miriigin, kira dimin sisimim simiirar sibgu kigriraowikin mi kariir digworaekwo whiekakim wi kira kigriraowi mi kira kanakar uni mairgimairgani.

24 Mi inkamin 1,000 hainaowidin yio siya ina mi itin mi siya ina boinin, inkam komii, kara bidi yinokninkinin, kira inkampaii rani, sasae digworaekwowim inkam nwirni numiranim kira pi simiirar priiningugu hai. Mi kira twonid isim inkam nhirmi niki okmwin whrami, isim sima, haiginki mi twonidgiinim sima. Mi twonidgiinim kira pi kiriir omaka hiriirar swoki hainami.

25 Kara pi nididgin kiriirsi mi kara ha namin mi kiriir umirim nunau ie ini ophaigiyiu. Mi kigi! Ha tisi kiriir 1,000 umirim.

26 Inkam komii siirin ina yowarkii boinin, kira miiyan inkampaii rani! Kira nhakiu kiriekin! Kira kariirin ina ninokninkinin kara inkam nwirni nokmwin inkini numiran sasaeyim mipi kara swoki ingugu haiyirkaki mi iriipi hiriinan kara inkam nhirmiya nokmwin hai twonidim numir hirankin mi ti twonid imiirin pi kara swoki haiyirkaknami omaka hiriir. Kira ti simiirin ina ninokninkin, aniya?

27 Kira kariir umirim omaka umir haigiya saiir haigi karamae dimusi nwokin, saeya yaeya umir swoki inkin mirii haiyim, ha? Mi iiya kara swoki itkiswo mi kariir yaeya (profit) umirim simiir wara pi swoki hainiyin.

28 Mi kima ti umir 1,000 nim simiirin siir iinankin ti swoki hai mi inkamin 10,000 umirkakin siir ti swoki inkin hauugi.

29 Dimusi rani, kam nhirim dimin taemin whiekakim sima simiirin mii miiyik sibgu miiriiyim mi kara simiirin wi idwowa swoki inkin hauugi digworaekwo nhirim. Mi inkam nwirin siya siir digworaekwowim kwisuwakiniuwi mi siya simiirin mii sibgu mirii karam nwowi mi siir dimin sisimim siya nonkwowin mi wi siir iinankar swoki hai. Mi siya wi niinga nwoki.

30 Mɨ tɨ mɨiyan inkam biyɨeyɨn siir kiyɨtkaigi maeyauwa nɨibwomambwo nwowiya saiir hɨriir. Ta maeyau aiirɨn sɨma hɨk kɨmpɨpɨsu haii mɨ sɨma wɨ sɨmiir big ɨmiirar naekiyɨmkiyɨki. Ɨriig.

Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn siya iikam isid whɨekakɨm nu tɨranɨm wɨ sɨmiir hɨdi

31 Mhoɨiya kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn siya wɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan nwowi mɨ siir paekwosɨm whɨekakɨm mɨ siya dimɨn mɨiyɨkɨm paenan nɨuyaeiyɨm sɨmaka warar nɨnkɨn ɨti, ta ɨi aiirɨn siya wɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir wɨ siir ipii aiirar nɨdwokaii.

32 Mɨ iikam isid whɨekakɨm hɨda tɨndanɨm wɨ kariir wh-wonkam ɨdar nwomɨmɨri mɨ kara sɨmiirɨn wɨ isid whɨsa hɨdaigɨni mɨ inkamɨn sibsib, meme kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan hɨdi. Sibsibɨm maeyau kwɨra mɨ memeyɨm maeyau kwɨra.

33 Mɨ kara wɨ hɨnɨɨna hɨdaigɨnɨuwi. Iikam mɨiyɨkɨm sibsib nanɨm wɨ kariir ɨɨna ɨɨniga namki mɨ iikam biyɨeyɨm meme nanɨm wɨ kariir ɨɨna yaɨoyaeya saiir namki.

34 Mɨ kara inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir, kara iikamɨm kariir ɨɨna ɨɨniga nokwoɨm wɨ sɨmiir boɨnki, kɨma iikamɨm Adi Komii siya tɨrhaigɨnɨuwɨm wadɨe, kɨma ha dam digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm bɨiya kariir Adɨn siya nɨmbɨnɨm ɨiya tɨ nu ɨiir nonkwokwowa saiir, sɨmiir tɨnɨ haiyɨu.

35 Dimusi rani, ɨiya kara mhɨirɨma nwowa mɨ kariirɨn kɨma hauu aekɨn mɨ ɨiya kariir kwoɨnɨn opam haɨeyɨn mɨ kariirɨn opa kɨma hauu kwiyaekɨn. Kara om whɨran inkamnanargɨn mɨ kariirɨn kɨmiir omaka hɨriirar mɨ whɨnam.

36 Kara yɨuɨs karamae nwowɨn mɨ kariirɨn yɨuɨs kɨma hauu iigɨn. Mɨ kara makɨ niiyɨn mɨ kariirɨn kɨma kɨgrɨraokɨn mɨ ɨni kariir ma aeyar dɨgiyɨn. Mɨ kara omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir nwowɨn mɨ kɨma kariirar nap kɨgraraonakikɨm.

37 Mɨ inkam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨma wɨ siir yai aka nowarkɨi boɨni. Bɨiyan Inkam Komii, pɨkɨ hɨnɨɨn ɨiya krɨma saiir kɨgɨn kɨra mhɨigɨ naowɨn, krɨma naeyɨm pakɨ hɨnɨɨn ɨiya saiir hauu aekɨn, ha? Mɨ kɨriir kwoɨnɨn pakɨ hɨnɨɨn ɨiya saiir haɨekɨn opamɨn mɨ krɨma op kɨriirɨn ha hauu kwiyaekɨn, ha?

38 Pakɨ hɨnɨɨn ɨiga krɨma kɨriir kɨgɨn kɨra om whɨran inkamnan nwowɨn mɨ krɨma kɨriirɨn krɨmiir omaka hɨriir whɨnamɨn, ha? Mɨ pakɨ hɨnɨɨn ɨi aka kɨra yɨuɨs karamae nwowa mɨ krɨma yɨuɨs kɨriir hauu iiyɨn, ha?

39 Pakɨ hɨnɨɨn ɨi aka krɨma kɨriir kɨgɨn mɨ kɨra makak nwowɨn mɨ kɨra omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir nwowɨm mɨ krɨma nɨnɨ ap kɨgrɨraonakiyɨn, ha?

40 Mɨ kara Yaowae Adɨn siya sɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna nowarkɨi boɨni, kara yaimwowar boɨni: Mɨ digworaekwo whɨekakɨm kɨma tɨrɨm tɨ kariir nomiiyauɨn inɨg sɨm karamaeyɨn siir mɨ yɨo hɨriinan siyɨuɨn kɨma kariirar whɨndirɨraerarkɨm.

41 Mɨ mhoɨiya siya sɨmiir boɨn dɨgiyɨn mɨ iikamɨm siir yaɨoyaeya nwowɨm sɨmiir boɨnki, kɨma kɨgugu ɨugusan iikamkɨm! Kɨma damki, paeya ɨinokɨinok nɨuyokiyokiya hɨk kɨmpɨpɨsu haiiya saiiram. Mɨ ɨinokɨinokɨ hɨrar nwokaeyami mɨ ta paeya Adi Komii siya Setan mɨ siir paekwosɨsɨmɨm sɨmiirɨm dirɨraerar namgɨnkɨn.

42 Dimusi rani, bɨiya kara mhɨigɨ naoɨn mɨ kɨma kariir bɨ hauu aekɨm mɨ kariir kwoɨn opam haɨeiyɨn mɨ kɨma op kariir bɨ hauu kwiyaekɨm.

43 Kara om whɨran inkamkɨn mɨ kɨma kariirɨn bɨ nɨkɨunamkɨm kɨmiir omaka hɨriirɨn. Mɨ ɨiya kara yɨuɨs karamae nwowa mɨ kɨma yɨuɨs kariir bɨ hauugɨm. Mɨ ɨiya kara makak nwowɨn mɨ omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr nwowɨn mɨ kɨma kariir bɨ nɨnɨ aprɨrɨr kɨgnakikɨm.

44 Mɨ kara tɨ yai hɨriinanɨm sɨmiir boɨn dɨgii mɨ sɨma kariir yai aiirɨn wɨ hɨnɨɨna nowarkɨi boɨni, Bɨiyan Inkam Komii, pakɨ hɨnɨɨn ɨi aka kɨra mhɨigɨ naowɨn mɨ krɨma kɨriir kɨgɨn mɨ kɨriir kwoɨnɨn opam haɨeyɨn, kɨra om whɨran inkamkɨn, kɨra yɨuɨs karamaekɨn mɨ kɨra pakɨ hɨnɨɨn ɨi aka makɨ kɨra niiyɨn mɨ omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya kɨra saiir nwowɨn. Mɨ krɨma kɨriir kɨgɨm, ha? Mɨ krɨma dimɨnɨm sɨmiir bɨ kɨgɨm mɨ krɨma kɨriir panɨɨnsi whɨndirɨraerarsi.

45 Mɨ kara inkam komiiyɨn sɨmiir yai aka wɨ hɨnɨɨna nowarkɨi boɨnki, kara kɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨni, kɨma kariir nomiiyau nwɨrɨn inɨgsɨm karamae nwowɨn siir sɨbgu grab karamae nwowi mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo kɨma kariir bɨ sɨbgu grabgɨm.

46 Jisɨs siir yaiyɨm hɨnɨɨna inɨ boɨn dɨgi. Mɨ tɨ hɨriinan iikam isidɨn sɨma wɨ paeya nami, sɨma wɨ hɨk kɨmpɨpɨsu prasae nɨnɨ haiyɨu rani, ɨinokɨinokɨn. Mɨ iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨma wɨ omwaiya waiyayokiyokɨii. Ɨriig.

26

Inkam komiiyɨm sɨma ɨna kitɨbmii boɨnɨm siyɨuɨn Jisɨs siir nɨsomaowam
(Mk 14:1-2; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

1 Jisɨs siya tɨ siir yai whɨekakɨm iikamɨm sɨmiir boɨnmɨmauu dɨgiyɨn mɨ ta ɨi aiirɨn siya siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki,

2 kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm, ɨi komiiya wou nikwo aeniya, ɨi kwɨsuwa nwowi krɨma wɨ saiir naei. Mɨ ta ɨiya kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨn nɨtɨn sɨma kariirɨn wɨ sauan omomɨn siir kɨnmauu ɨtɨ mɨ paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka nɨrɨnugi.

3 Mɨ ta ɨi aiirɨn prismi yaowae ad ɨkɨm mɨ Isrel sɨmiir bɨiyan inkam komii ɨkɨm, sɨma prismi yaowae adɨn, siir inɨgɨn
Kaiafaskɨn, sɨma siir omaka komiiya saiirara ywomɨmɨrɨu.
4 Mɨ sɨma yai mɨnam haɨngiriyɨu boɨnaigɨm, siyɨuɨn Jisɨs siir
nɨmprɨo nonkworɨmdɨinu haɨnɨm.
5 Sɨma ɨna boɨnɨm, krɨma tɨ dimɨn hɨriinanɨn ɨiyɨm wou
nikwo aeiyɨm sɨmiir kɨpi dirɨraerar. Dimusi rani, iikam sɨma
yaii wɨ krɨmaka nɨniisi. Łriig.

Wiga wa pɨui mɨiyɨk whakiyɨn Jisɨs siir mwo ɨiir yaokɨn
(Mk 14:3-9; Jo 12:1-8)

6 Jisɨs siya om Betani hɨr nwokɨn, inkam nwɨrɨn ma
biyɨeya paowagɨ pɨsɨkomkopouɨn siir omaka hɨr, siir inɨgɨn
Saimonkɨn.
7 Łiya Jisɨs siya omaka hɨrar nwowɨn mɨ wig ɨra siirɨm yɨt
mɨ wa mobɨn pɨui mɨiyɨk whakiyɨn, umɨr kasaka bɨ saɨnikɨn,
ɨra hainani. Łiya Jisɨs siya hɨiya saiirar nikɨ ɨdwo aeyɨn mɨ tɨ
siiya mob wakakɨn, pɨui mɨiyɨk whakiyɨn Jisɨs siir mwo ɨiirar
yaokɨnki.
8 Kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma hɨriinan kɨgiyɨm mɨ ɨo ɨna
ywowɨm, sɨma boɨn, tɨ waɨn whɨsarii dimusi naoki ɨuguskikɨn,
ha?
9 Krɨma tɨ siiya mob wakakɨn inkam nwɨrni hauuwi, siya
saɨnɨm mɨ krɨma siirɨn wɨ umɨr prasae dihaii mɨ ɨkɨ iikam
paeprikabɨm wɨ sɨmiir pɨ hauuwi.
10 Jisɨs siya sɨmiir yaiya ɨna yɨnokɨnkɨnkiyɨn mɨ siya
sɨmiir boɨnki, kɨma ta wiga saiirɨn hɨriinan dimusi tɨri saeya
nɨdidamɨn, ha? Saeya tɨ hɨriinan siyɨu mɨiyɨkɨn kariirar tɨrka.
11 Iikam paeprikabɨm sɨma wɨ kɨmakar nwoyokyokɨi mɨ
kara kɨmaka wɨ ɨi prɨei nwo rani.
12 Mɨ ta wiga saeya tɨ waɨn kariir pɨu naokɨnkiyɨn saeya
kariir naoni siyɨuɨn siirɨm dirɨraerarka Juda krɨmiir siyɨuɨn
hɨriinana tɨriikɨn.
13 Mɨ sɨma wɨ saiirar naɨngwo yokiyokɨi. Łriig.

Judas siya mɨnam nɨmbingɨn Jisɨs siir kɨnmauu ɨtɨm pris kamɨm sɨmiir
(Mk 14:10-11; Lk 22:3-6)

14 Mɨ ta ɨi aiirarɨn kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm ɨuur nwɨsko,
sɨmiir nwɨrɨn siir inɨgɨn Judas Iskariotkɨn, siya prismi bɨiyan
kamɨm sɨmiirɨm yam.
15 Mɨ siya boɨn, kɨma kariirɨn wɨ dimu dimɨn hauuwi mɨ
kara Jisɨs siirɨn wɨ kɨmiir kɨnmauu ɨti, ha? Mɨ sɨma siirɨn umɨr
silvaɨm kamnwɨr ɨuura hauu.
16 Mɨ ta ɨi aiirɨn siya ɨna yap haɨnsran bwakaiyɨn, Jisɨs siirɨn
sɨmiir kɨnmauu ɨtɨm. Łriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim wou simaka nikwo aekin
(Mk 14:12-21; Lk 22:7-14,21-23; Jo 13:21-30)

17 Biigi biiyan iiya bretin yis karamaeyin siir naeiya mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima ina yitim mi sima ina boinim, kira painiina naingwowi krima digworaekwowim papi diriraerar haigini mi kira wou krimaka papi nikwo aei, ha?
18 Mi Jisis siya simiir boinki, kima om komii Jerusalem hiriir dapninopkainam mi kima inkam nwirin siya krimiir bidi yinokninkinin siirin hiniina tini boiniu, inkam yai krimiir nowomwarkaiyiuwiyin siya hiniina boinkikin, ii kariira naowana ini kingiin nwowa kara kamim kariir mii kigna miriiyim wou simaka nikwo aeyam naingwowi kiriir omaka waraur.
19 Kamim Jisis siir kigna miriiyim yaiyim siya boinkiyim simiir hiriinanar mi tir mi sima wou nikwo aeyamin ina dirraerarim.
20 Mi ta iiya saiir naioka Jisis siya mi siir miiyan kam iuur nwiswo simaka yidwokai aekairib.
21 Sima niki idwo aeyim mi siya simiir boin, kara kimiirin yaimwo aiirar boini, kariirin wi kimiir nwirkar nap wouwi wir kam biyieyim io kariir nwowi simiir.
22 Mi iiya siya hiriinan boin digiyin mi sima hik prasae bi haigim mi siirin sima nwonira nwonira sriii, Biiyan Inkam Komii mi tari kara, aniya?
23 Mi Jisis siya ina yowarkii boinin, kimiir nwirin iin siira kanaka ninkin inopmai two saiir mi kariirin wi siyar kinmauu iti.
24 Ihi, kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin naowam, biiya ywokwo komii saeya kariir boina saiir hiriinan. Ti inkamin kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin wir siir napwouwi siirsi naingwo yimiyokii. Ini mi owin siirin yopiigi mi aokaina karamaekiswo ti inkam iiirin. Dimusi rani, ta iiya siya wa kigugu iuguski.
25 Mhoiiya Judasin, inkamin Jisis siir sauan kam imiir kinmauu itin siya Jisis siirin hiniina srii, iikam nowom-warkaiyiuin inkam mi tari kara, aniya? Jisis siya siir boinki, wa kira boina ini kaimwowar ywowa. Iriig.

Jisis siya bret ikin mi op wain aka siir miiyan kam imiir hauu aekin siir swoki aingwo warkaigiyim
(Mk 14:22-26; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

26 Sima ha niki aeyim mi Jisis siya bretin ina haiyin mi Adi Komii siir boin wadieki mi ina yinopkiyin mi kamim siir kigna miriiyim simiir hauugi sima naeyim mi siya ina boinin, kima hai mi ha dae, takina kariir kip aeya.

27 Mɨ mhoɨiya siya op mob wainɨn ɨra hai mɨ Adi Komii
siir boɨn wadɨeki mɨ siya sɨmiir hauugi mɨ ɨna boɨnɨn, kɨma
whɨekakɨm tɨ op wain mob ɨiir kwiyaeki.
28 Tɨ dimɨnɨn kɨma kwiyaeyɨn siya kariir nhɨeka. Kara wɨ
mɨnam naokiki Adi Komii siir nɨmbina wa nɨmbiyami iikam
whɨekakɨm sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyɨm.
29 Kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, kara wɨ op wain saiir
swokɨ kwiyae mɨmɨn tani. Mɨ kara ta op wain wɨna saiirɨn wɨ
kɨmaka swokɨ ɨnkɨn kwiyaei kariir adɨn siir om hɨr.
30 Sɨma ha nae dɨgiyɨm mɨ mwai kwɨra saiir wao mɨ wao
dɨgiyɨm mɨ sɨma yaba hɨriir yapniyam mɨ sɨma mhɨu Oliv hɨriir
yam. Ɨriig.

Jisɨs siya Pita siir boɨn kɨra wɨ dɨgɨumii kariir haimriyɨuwi
(Mk 14:27-31; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

31 Sɨma mhɨu Oliv siirɨn ha nɨmbiyamɨm Jisɨs siya sɨmiir
boɨnki, kɨma whɨekakakarɨn ta nɨi aiirɨn kɨma wa nɨdam
nɨnopki, ta hɨriinana Adi Komii siir Ywokwo Komiiya
saeya hɨniina boɨnka, kara inkamɨn sibsib kɨgrɨraowiyɨn
siir nɨsomaoki mɨ sibsib isidɨn wa nɨdam nɨnopki.
32 Mɨ kara wɨ ɨe hɨrankar swokɨ ɨnsiin ɨdwowi mɨ kɨmiir
bɨiyɨn wɨ kara nam kwokɨni nu Galili hɨriirɨn.
33 Pita siya siir yai aka ɨna yowarkɨi boɨnɨn, sɨma nɨdamamkɨ
wɨndi kara wɨ wara nɨdamam tani.
34 Jisɨs siya siir boɨnki, kara kɨriirɨn yaimwo aiirar boɨnki,
ta nɨi aiirɨn ɨuumɨn wɨ nɨkɨ ɨk rani mɨ kariir ɨnɨg ɨiirɨn
kɨra wɨ kwoɨma mɨisɨsaei mɨ kɨra wa boɨni, kara siir bɨ
nɨnokɨnkɨnkɨn.
35 Pita siya boɨn, kara kɨnaka naonamɨm mɨnkɨ wɨndi mɨ
kara wɨ hɨniina boɨn tani, kara kɨriir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn.
Nɨingakɨinga. Mɨ kam nhɨrɨm kɨgna mɨriiyɨm sɨma
hɨriihɨriinan yaigɨna boɨn dɨgi. Ɨriig.

Jisɨs siya numɨr Getsemani hɨr srɨi boɨnkɨn
(Mk 14:32-42; Lk 22:39-46)

36 Jisɨs siya sɨmaka warar yam numɨr kwɨra saiir, sɨma
ha dapikɨm Getsemani. Mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨn
sɨmiir boɨnki, kɨma tɨrar dɨdwo, kara hɨnda nami nhwo kwɨs
boɨnɨuwi.
37 Mɨ Pita siya mɨ Sebedi siir yɨnisɨm nwɨs owa sɨmiir
yɨkɨunam mɨ ɨni sɨma yamɨm. Tariinanɨn siya ɨni hɨkaka
ywowɨn mɨ siya hɨk kɨmpɨpɨsu prasae bɨ kɨnkɨn.
38 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kariir mhɨi kwoɨnɨm ɨni hɨkaka
nwowɨm, kariirɨn wɨ ta hɨk aeya nɨsom aowi, kɨma tapaiir dwo
mɨ kariirsi whɨn naɨngwoyɨmiyok.
39 Mɨ siya haɨmiisɨma ha namkiyɨn mɨ siya ɨtwaomiya
yakainam nua hɨriir. Mɨ hɨniina srɨi boɨn, Adi ɨni mɨ owɨn,

kira ta hika saiir haigi, kira kariir kwoin iiir kipi naingwo ap. Niingaka. Kira kiriir kwoin iiirar daingwo ap.

40 Mi siya ha kwisboin digiyin mi siya kamim siir kigna miriiyim simiiram swoki am mi ina ini kigiuin sima nhwo hirar whwonkaii mi siya simiir yinidgu. Mi siya Pita siir boinki, kima kanaka ninkin aingwoyimiyok idwo waikao karamae dimusi nwokim ta ii haimiisima aiirin, ha?

41 Kima kimasiyar mintarao mi nhwo ha kwis boin, dimin biyieki kimiir kinainkiuwi kima wi kiriekak nwo rani, kaimwo kiinga. Kwoinin ina naingwowin mi piu saeya kiriekak nwo rani.

42 Mi mhoiiya siya ha swoki amin mi hiniina swoki srii boiniu, Adi, tiki hik hiriinanim kira saiir nikwo waisi iuguski karamae nwowi mi ta hik hiriinana kara saiirin wa haii mi kira kiriir kwoin iiirar daingwo apiski mi ha diriraerar.

43 Mi mhoiiya siya ha swoki itin mi siyar yap kigni sima nhwo hirar swoki grinkin whini, sima nhwoki niridgim mi sima nhwo asi whwinkim.

44 Mi Jisis siya simiir swoki haiburgigin mi kwoimaka ina swokini kwis boiniuin, diminim biiya siya niki kwis boinim mi simiir hiriinana swokini kwis boiniu.

45 Mhoiiya siya kamim siir mii kigna miriiyim simiirim swoki itin mi simiirin ina yaboiniyin, kima ina niki whinim, aniya? Wakae! Kara Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir nonkwoniyana iiya, kamim io kariir nwowiyim sima, saeya kingiin bidi yiniyaniya.

46 Kima dinsiingi mi krima pi nami, kigi, inkamin wir kariir napwouwanin siya ini kingiina nitin.

Judas siya Jisis siir kinmauu itkin kamim io siir nwowiyim simiir
(Mk 14:43-50; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

47 Jisis siya ha niki boinaiyin mi Judasin simiir inkam nwirin iuur nwisaka kigna miriiyin siya ina yitin. Mi inkam isid komiiyin ini saika yinkin itin, sima kamkiu minim mi dan minim ini warar hainaniyim. Prismi biiyan kam ikim mi Isrelmi biiyan inkam komii komiiyim simiirin sima nikropkikim.

48 Mi Judasin inkamin wir siir napwouwanim siya simiirin hiniina boinmauu nam, kara pi inkam nwirin siir naki aepirimdiiniuwi mi kima pa dinokninkinki ti inkamin Jisis siyarkin. Mi kima pi siir donkworimdiinu.

49 Mi bi kimiminkikin ini Jisis siiramar yitin mi ina boinin, akamie, iikam nowomwarkaiyiuwin inkam. Mi siya siir yaki aepirimdiiniu.

50 Jisis siya siir boinki, nomiiyau, diminin kira minam nitin
mi siirin ha minsasau. Sima ina yitim mi simiir iinim Jisis siir
ini onkworimdiinuni.
51 Inkam nwirin Jisis saika nwokin mi siir kamkiuin ina
kiwok haiyin. Mi prismi biiyan inkamin siir miiyan inkam
nwirin siir wiin aiir yaki haingrip itkigi.
52 Jisis siya siir boinki, kiriir kamkiuin siir maeyau ai-
irar swoki hopkrikiugi. Kam biyie whiekakim sima kamkiu
imiir hainanii yaii niniiyim mi wi yamdi kwiruwa sima sima
hainuwiir wiir haiginiuwi
53 Panopi kira ina ninoknnkinin, kara kariir Adin siirim
sriikiso diga pi ywowin mi di kimiminki siir paekwosimim
kariiramin kasa kasa di nikropki kariir whinkinsiisim. Inkam
simiir mwianim dig rani.
54 Mi kara hiriinan tiri mi ti dimininim biiya Ywokwo Komii
saeya boinim sima wi painiina nimbiyami, ha? Adi Komii siya
bidi boinin ti dimininim sima wa nimbiyami.
55 Mi ta ii aiirin Jisis siya ti kam isid iiirar boinki, kima
kariir uni onkworimdiinu haini mi kima wasi kamkiu dan
minim simiirar nonkwowim, inkam nwirin hii tauaeiyin siir
hiriinan, aniya? Ihinokiinokin kara Adi Komii siir omaka
iikam simiir nowomwarkaiyiuwiyin mi kima kariirin saiirar
bi nonkworimdiinugin.
56 Ti dimin taemin whiekakim nimbiyamim profet
kamim sima winboinkiyim yokwoni simairgim. Mi kam
whiekakim siir kigna miriiyim sima Jisis siir haiburgik mi ina
yidamkiyim. Iriig.

Sima Jisis siir boinwokiyop natkaigikim
(Mk 14:53-65; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

57 Sima kamim Jisis siir yonkworimdiinu mi sima prismi
biiyan inkam komiiyin Kaiafas siir omaka saiir hiriir
hainam mi kam whiekakim siir haiburgigim mi kamim siyiu
ninoknnkini ikim mi Isrelmi inkam komii ikim sima sima
nwomimirkim hapaiirin.
58 Pita siya siir mhoiiyar yam mi siya arurig hirar ini owou.
Mi siya prismi biiyan inkam komiiyin siir omaka maeyauwa
hiuyokyokaiya saiir yapninopkainam mi kamim yaii niniiyim
ta maeyau aiir kigriraowiyim simaka ini idwoiu. Mi siya kig
ninoknnkinam namkin, pi dimu diminkin nimbiyami.
59 Prismi biiyan inkamim mi Judami inkam komii kaun-
sil ikim sima ina hainsirim inkamin Jisis siir niksisae boin
hiuriiyiuim mi sima siir kigi mi wa nwoki isomaowim.
60 Mi kam whiekakim ha nimbiniyim mi niksisae yaiyim
sima sima ini apkaina boini siirin. Mi sima siirin dimin biyie

whɨr bɨ swokɨ haɨnsɨr yɨskaigɨm siir nɨsomaowɨm mɨ mhoɨiya inkam nwɨswo ɨna yɨmbiniyo.

61 Mɨ sowa ɨna yaboɨniyo, tɨ inkamɨn siya ha boɨnkɨn mɨ siya Adi Komii siir omaka komiiya saiirɨn wa nɨinɨnkɨigi mɨ siya saiirɨn wɨ ɨi kwoɨmuwar swokɨ mɨrii nɨnokougi.

62 Mɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siya siir yokwao boɨnki, kɨra yai kwɨr nowarki boɨnam naɨngwo rani, aniya? Tɨ hɨriinan yaiyɨm sɨma kɨriir dimusi boɨnɨuriyɨuwi, ha?

63 Mɨ Jisɨs siya yai bɨ swokɨ boɨn mɨmɨnkɨn mɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siya siir boɨnki, kara kɨriirɨn Adi Komiiyɨn omwai waiya yokiyokɨiyɨn siir inɨgɨn siir nɨkwao boɨnki! Kɨra krɨmiir boɨnmauugi kɨra Kraiskɨn inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn, aniya?

64 Jisɨs siya prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siir boɨnki, kɨra bɨdiya boɨnkiyɨn. Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ hɨniɨna boɨnki, mhoɨiya wɨ kɨma kɨgi, kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨn nɨtɨn kara wɨ Adi Komii siir ɨɨna ɨɨniga saiir nɨdwowi mɨ kara wɨ kɨrɨe whɨekakar nwowi. Mhoɨiya kara swokɨ ɨti kara wɨ nɨnomor kou hɨran waumɨra wɨ saɨka nɨnkɨn onaiini kɨrɨe komiigak.

65 Jisɨs siya hɨriinan yai boɨnkiyɨn mɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siir yɨuɨsa ɨna yɨinɨkiwɨtkiyɨn siya iikamɨm sɨmiir nɨisiimauugɨn siya ɨokakɨn mɨ siya ɨna boɨnɨn. Siya Adi Komii siir yai aiir nɨgbumbu boɨnkɨn mɨ krɨma kam nhɨrɨm whɨnboɨnam kɨpi swokɨ ɨkɨuna kɨma bɨdi wakaeyɨm siya nɨgbumbuwa Adi Komii siir.

66 Kɨma panɨɨna naɨngwowi, ha? Mɨ sɨma siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn siya yaigakɨn mɨ siya hɨriiyar daonam.

67 Mɨ sɨma tɨ yai ɨmiir boɨn dɨgiyɨm sɨma Jisɨs siir whwonkam ɨiirɨn yaeyopni yaskɨnpapaki mɨ sɨma siir yɨbwambwaeki mɨ kam nhɨrɨm sɨma yɨuɨsa siir whwonkam ɨiir kikogrɨnugi mɨ sɨma siirɨn ɨna yobombwaeyɨn.

68 Mɨ sɨma boɨnki mɨ kɨra Kraiskɨ nɨuwi, inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn Mɨ kɨra profet yai krɨmiir boɨnki, kɨriirɨn nhɨnga tɨowi, ha? Ɨriig.

Pita siya boɨn, kara Jisɨs siir bɨ nɨoknɨnkɨnkɨn
(Mk 14:16-72; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

69 Pita siya hiira omaka saiir hɨuyokiyokaiya saiir yainau hɨrar nɨdwokɨn. Mɨ mɨiyan wig ɨra saeya kingiin ha nɨta siir kɨgam mɨ saeya siir boɨn. Kɨra ɨriipa hɨriinan Jisɨsɨn nu Galilianɨn saɨka warar nwokɨn.

70 Mɨ Pita siya kam whɨekakɨm sɨmiir whwonkamɨda kɨntɨirgi, kara warɨ yaiya kɨra boɨna saiir nɨnokɨnkɨn tani.

71 Mɨ Pita siya yaba ha namɨn mɨ siya aru hɨr yanɨ ɨdwowɨu ano kingiin hɨr. Mɨ wig ɨra saeya siir kɨga mɨ saeya iikamɨm siir

kingiin nwowɨn sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, tɨ inkamɨn siya Jisɨsɨn om Nasaretanɨn saɨka warar nɨnkɨn okɨn.
72 Mɨ Pita siya ɨna swokɨ kɨntɨir boɨnkiyɨn, kara Adi Komii siir inɨg ɨiirar nɨkopaisɨsɨrki, kara tɨ inkam ɨiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn.
73 Mɨ mhoɨiyarɨn kam nhɨrɨm hɨrar nokwokɨm, sɨma Pita siir boɨnki, kaimwokɨ kaimwokɨɨnga kɨra Jisɨs siir isidɨn siir hɨriinanar inkam nwɨrkɨn kɨriir yaiya sɨmiir yainana wakaei.
74 Mɨ tariinanɨn Pita siya ɨna yɨkopaisɨsɨrkiyɨn, kaimwokɨ kaimwokɨɨnga. Kara tɨ inkamɨn siir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn. Nɨɨngakɨ, nɨɨngakɨɨnga. Mɨ kariir yaiya kaimwo karamaekɨ nɨuwi mɨ Adi Komii siya kariirɨn hɨk pa hauuwi hɨriinan yai boɨnkiyɨn mɨ ɨuumɨn ɨna yɨkiyɨn.
75 Łuumɨn nɨk dɨgiyɨn mɨ Pita siya yaiya Jisɨs siya boɨna ɨni saiirar swokɨ aɨngwowarkainakiyɨn mɨ ɨuumɨn wɨ nɨkɨ ɨkrani mɨ kɨra kariir inɨg ɨiirɨn wɨ kwoɨma mɨisɨsaei, kara siir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn mɨ Pita siya yaba hɨriir namɨn mɨ ɨna yani ouwouwɨn. Łriig.

27

Sɨma Jisɨs siirɨn nu Roman inkam komiiyɨn Pailat siirɨm yɨkɨunam
(Mk 15:1; Lk 23:1-2; Jo 18:28-32)

1 Łiya pɨrkɨnyakwoka mɨ prismi bɨiyan inkam whɨekak ɨkɨm. Mɨ Isrel sɨmiir isidɨm sɨmiir hɨran inkam komii komii ɨkɨm sɨma yaiyɨm ɨna yɨdwo kitɨbmii boɨnɨm, Jisɨs siir nɨsomaowam.
2 Mɨ sɨma siirɨn wɨeyɨnsopni yomboru mɨ sɨma siirɨn ɨna kiwowɨtnamɨm mɨ sɨmiir bɨiyan inkam komiiyɨn nu Romanɨn Pailat, inkam komiiyɨn nu Judia hɨran omɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siir inɨ hauugik. Łriig.

Judasɨn ɨni sasar diyankrɨkɨu aowɨn
(Ap 1:18-19)

3 Mɨ tariinanɨn Judas siya inkamɨn Jisɨs siir kɨnmauu ɨtɨn, sauan kamɨm sɨmiir, siya bɨdi yɨnokɨnkɨnɨn, inkam komiiyɨm sɨma Jisɨs siir hainamɨm inkam komii Pailat siirɨm siya nɨsomaowɨm mɨ siya naɨngwoyɨmyok ɨdid prasae bɨ kɨnkɨn, tɨ dimɨnɨn siya tɨrɨn siirsiyɨn. Mɨ siya tɨ umɨr silva paeyar haoumɨm ɨna swokɨ hainamɨn, prismi bɨiyan inkamɨm sɨmiiram.
4 Mɨ siya umɨr ha swokɨ hauuwɨn. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kara dimɨn biyɨe bɨdi tɨrɨn. Kara inkamɨn dimɨn biyɨe tɨr karamae nwowiyɨn siirɨn, sau omomɨn siir kɨnmauugɨn mɨ siya wa naonami. Mɨ sɨma siir boɨnki, siya krɨmiir dimɨn tani. Yɨo siya kɨriirar dimɨnkɨn.
5 Mɨ Judas siya umɨr silvaɨm Adi Komii siir omaka komiiya yai nɨdwokai wakaeiya saiir hɨr inankrɨmkrɨn ɨtkɨngikɨn mɨ

siya ha haiburgikɨn mɨ ha namɨn mɨ yɨo ɨna sasar diyankrɨkɨu aonamɨn.
6 Prismi bɨiyan inkamɨm sɨma tɨ umɨr ɨmiir haiyɨm mɨ sɨma boɨn, tɨ umɨrɨn mɨnam saɨngɨn inkam nwɨr nɨsomaowankɨn. Krɨmiir siyɨuɨn hɨnɨɨna boɨnkɨn Krɨma Adi Komii siir omaka saiir umɨrɨn sɨmaka kɨpi nɨnkɨn haigi. Nɨɨngaka.
7 Mɨ sɨma yai kwɨra yɨmboɨn tɨbmiikimai mɨ tɨ umɨrɨn ɨni nu haɨmiiyɨn Jerusalem hɨr nwowɨn hau nonkwokwowiyɨn inkamɨn ɨni siir saɨnɨn. Sɨma ha naɨngwowi ta nu maeyaua iikamɨm om aruwanɨm sɨmiir haɨngikaiyan maeyau nwowɨm
8 mɨ tɨ nuɨn tɨ umɨr ɨiir saɨnɨn mɨ sɨma ta nu maeyaua saiir inɨgɨn hɨriinansi dapkɨn, nuɨn nhɨekakɨn. Mɨ tɨ inɨgɨn ɨna nwokrɨpkaiyɨn.
9 Ya ta saeya, yai kwɨra bɨiya Adi Komii siya boɨnkiya mɨ profet Jeremaia siya wɨnkiya yokwoni, saeya ɨna yɨmbiyam kɨina. Saeya boɨn, sɨma tɨ umɨr silva kam nwɨr ɨuur ɨmiir hai. Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma bɨdi yɨmbinɨm tɨ umɨr hɨriinanɨm tɨ inkam ɨiir saɨnam.
10 Tɨ umɨrɨn sɨma ɨni nuɨn inkam ɨeya nonkwokwowiyɨn hau, ɨni siir saɨnɨn, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya boɨnkiyɨn kariir saiir hɨriinan mɨ kara hɨriinan asi tɨrkɨn. Ɨriig.

Pailat siya srɨi kasaka bɨ srɨikɨn Jisɨs siirɨn
(Mk 15:2-5; Lk 23:3-5; Jo 18:33-38)

11 Sɨma Jisɨs siirɨn inkamɨn nu Judian omom omomɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siir whwonkam ɨda yokmwɨn okwo haigɨnɨu. Mɨ inkam komiiyɨn omom omom kɨgrɨraowiyɨn siya siir srɨigi, kɨra iikamɨm nu Judia hɨranɨm sɨmiir kɨgrɨraowan inkam komiigɨn, aniya? Mɨ Jisɨs siya boɨn, ɨhɨ, wasi kɨra boɨnki ɨskiyɨn.
12 Mɨ prismi bɨiyan inkamɨm mɨ Isrelmi inkam komii komii ɨkɨm, sɨma Jisɨs siir boɨn hɨuriyɨu boɨnkɨm, siya dimɨn biyɨe kasaka bɨ tɨrkɨn. Mɨ siya dimɨn biyɨe bɨ tɨrkɨn mɨ siya yai kwɨrmɨn kwɨrmɨn bɨ swokɨ owarkɨi boɨnkɨn, tɨ yai ɨmiirɨn.
13 Mɨ Pailat siya siirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kɨra tɨ yai whɨekakɨm sɨma kɨriir boɨn hɨuriyɨu boɨnɨm sɨmiir wakae rani, aniya?
14 Mɨ Jisɨs siya yai kwɨr bɨ swokɨ owarkɨi boɨnkɨn Pailat siirɨn. Mɨ inkam komiiyɨn omomom kɨgrɨraowiyɨn siya asi nanaakikɨn. Ɨriig.

Pailat siya bɨdi boɨnɨn, ɨni mɨ owɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn Jisɨs siirɨn saɨka nɨrɨnuɨm
(Mk 15:6-15; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:6)

15 Bɨewi whɨekakɨm ta ɨiya komiiya wou nikwo aeiya pasova mɨ bɨiyan inkam komiiyɨn omom omomɨm sɨm kɨgrɨraowiyɨn siya inkamɨn omaka hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr nwowiyɨm, sɨmiirɨn pɨ nwɨra nɨnɨ

ikiunaki. Iikamim sima kauwokiyim inkam nwiramin mi inkam komiiyin siya ti inkamin pi siirar nikropki.

16 Mi ta ii aiirin sima inkam biyie nwirin omaka hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir nwokin, siir inigin Barabaskin, sima ombudim siir bidi yinoknnkinim.

17 Mi iiya iikamim sima maeyau kwiruwa hangiriyiu omimirim mi Pailat siya simiir sriigi, kima paniina naingwowi, kara kimiirimin piki hiniin inkamin siir haiwao hauugi, ha? Kara Barabas siir pi ikropki, aniya? Iyie, kara Jisis siir nikropki sima dapiyin Krais inkamin Adi Komii siya nikropkiyin, aniya?

18 Pailat siya bidi yinoknnkinin, prismi biiyan kamim mi Isrelmi inkam komii komiiyim sima io Jisis siir nwowi. Dimusi rani, iikamim sima ini Jisis siiraramar yamim. Mi sima siirin Pailat siiram asi nikiunamkim siya siirin kam nhirim simiir nwoki ikmwin isom aowim. Mi siya ta sriiya simiir asi sriigin.

19 Pailat siya inkamin yai hidiyin siir ipii aiirar niki nidwokaiyin mi siir wiga saeya yaiyim hiniina boinmimauugi yokwoni. Kira dimin whir kipi swoki tirmintirmin, ti inkam iiirin, siya dimin biyie bi tirkin. Mi ta niiyaka kara nhwoin whira whinkgmimikwii mi kara hik prasae bi haiga.

20 Prismi biiyan inkamim mi Isrelmi inkam komii komii ikim sima iikamim simiir kwoin imiir boinswoswo. Mi sima Pailat siirim kauwok boinki. Siya Barabas siir diuguski mi Jisis siir disomao.

21 Mi inkam komiiyin omom omomim simiir kigriraowiyin siya simiir sriigi. Kima paniina naingwowi kara ti inkam nwiswo sowiirin pi nhini niuguski, ha? Sima ina yowarkii boinim Barabas.

22 Mi Pailat siya simiir boinki, kara wi paniina tiri Jisis siirin, sima dapiyin Krais Adi Komii siya nikropkiyin kara siirin wi paniina tiri, ha? Mi sima kauwok boinki, paeyin hiiniya nirioninkinin saika dirinugi!

23 Mi Pailat siya ina sriigiyin. Dimusika siya dimu dimin tirbugin, ha? Mi sima ina kauwoknanaeyim, paeyin hiiniya nirioninkinin saika dirinugi!

24 Pailat siya bidi yinoknnkinin, sima yaiyim kara boiniyim simiir wakaeyokna dig nwo rani mi ina nhinkii boinaigiyim yaii niniiyam. Mi siya opa ina haiyin mi siir iina aiir hiisoki. Mi iikamim simiir nhwowim ini siirar kaokiyim simiir niisiimauugin, siya Jisis siir nisomaowam pi boriisopi. Mi siya hiriinana niki tirin mi siya simiir boinki, kara siirin dimin whir bi kigin mi kara siirin wa nisomaoki rani. Kimiirar diminkin.

25 Mi iikam whiekakim sima hiniina yowarkii boin mi siir naowa saiir mwokankwowa ini mi owa wi krimiiramar swoki

ɨti mɨ krɨmiir yɨnisɨsɨm ɨmiiram warar. Kɨra siir nɨsomaoki Adi Komii siya wɨ ɨo kɨriir nwo rani.

26 Mɨ Pailat siya Barabas siirɨn hɨriinansi nɨuguskikɨn sɨmiiramɨn. Mɨ siya Jisɨs siirɨn kam nhɨrɨm sɨmiir yokmwɨn tɨo mɨ ɨdni ha kogrɨmdɨnugiyɨn mɨ siya siirɨn ɨna yɨkropkiyɨn Rom hɨran sauan kamɨm sɨmiiram. Paeya hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka nɨnkɨn ɨrɨnugiyam. Ɨriig.

Sauan kamɨm sɨma Jisɨs siir nɨgbumbu boɨnkɨm
(Mk 15:16-20; Jo 19:2-3)

27 Mɨ sauan kamɨm Bɨiyan Inkam Komii siirɨm, sɨma Jisɨs siirɨn sɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir omaka hɨriir yɨkɨuna apnɨnopkainam mɨ sɨma whɨekakɨm saɨkar yangiriyɨuni.

28 Mɨ sɨma siir yɨuɨsa saiir nɨsaiyɨm mɨ sɨma siirɨn yaeya yɨuɨs pariidnan kwɨra saiir ii haigɨnɨu. Ta yɨuɨs hɨriinana inkam komii inɨgakɨn siira saiir nɨkrika.

29 Mɨ sɨma urid amrɨdnanɨn siir hɨurokikɨn mɨ sɨma siir mwo ɨiir yakɨ kaigrɨsɨugi. Mɨ sɨma paekopɨn whɨra yonkwo haigɨnɨu siir ɨina ɨnig aiir inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan. Mɨ sɨma ogmwo siirɨm hɨu mɨ sɨma siir yɨgbumbu boɨn, kɨra inkam mɨiyɨkɨn, Juda iikamɨm sɨmiir nu kɨgrɨraowan inkam komiikɨn.

30 Mɨ sɨma siir yaswaiyɨugi mɨ sɨma tɨ paekop ɨiir hai mɨ siir mwo ɨiir tɨonanae.

31 Sɨma siir yɨgbumbu boɨn mɨ ta siir yɨuɨs pariidnan aiir yɨsaigi mɨ sɨma siir yɨuɨskɨ yɨuɨs aiirar ii haigɨnɨu. Mɨ sɨma siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨniyɨn siirɨm whɨnapnam saɨka nɨnkɨn ɨrɨnuɨm. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka yɨrɨnugi
(Mk 15:21-32; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

32 Sɨma ha napnamɨm mɨ sɨma om Sairini hɨran inkam nwɨrɨn siir kɨg, siir inɨgɨn Saimonkɨn, sɨma siir nɨkwao boɨnkɨm siya Jisɨs siir paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir haina-mam.

33 Sɨma maeyau kwɨra saiir yɨmbiyam, saiir inɨgɨn Golgo-taka saiir inɨg mwokɨmwoɨn hɨniingɨn mwokɨuni mwokɨn.

34 Sɨma Jisɨs siirɨn op wain biyɨeya kausrɨriya dimɨn biyɨe whɨr aka prɨdgiya saiir hauu, siya kwiyaeyam siya hinda kɨnankɨugiyɨn mɨ siya bɨ kwiyaekɨn.

35 Sɨma siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka nɨrɨnu dɨgiyɨn mɨ sɨma gwo kwɨra satu dapiya saiir gwo siir yɨuɨs digworaekwo ɨmiir haiyam.

36 Mɨ sɨma ta maeyaua saiira yɨdwo mɨ sɨma saiir hɨrar waikao.

37 Mɨ yaiya sɨma wɨna paemɨra Jisɨs siir mwo koua nɨnkɨn ɨrɨnuwa saeya hɨniina boɨnka. Tɨriigɨnɨn Jisɨskɨn, Juda iikam sɨmiir nu kɨgrɨraowan inkamkɨn.

38 Jisɨs siir kingiinɨn sɨma inkamwo hɨitauaeiyo nwɨsa yɨnkɨn ɨrɨnu inankɨi mɨ nwɨrɨn ɨniga mɨ nwɨrɨn yaɨoyaeya.

39 Mɨ iikamɨm sɨma ha nɨtɨm mɨ sɨma siir yɨgbumbu boɨn mɨ sɨma mwo ara kɨntɨir ɨski mɨ sɨma yaebu ɨna buwɨm siirɨn.

40 Mɨ sɨma boɨn, kɨra tɨ inkamɨn Adi Komiini omaka saiir nɨinhɨnkɨigi mɨ ii kwoɨmaka wɨ saiir swokɨ mɨrii nɨnokougi mɨ kɨnakɨna dirɨraerarna. Mɨ kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨnɨuwi, kɨra paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir haiburgig mɨ ha wɨuwini!

41 Mɨ ɨriipa hɨriinan prismi bɨiyan inkamɨm mɨ kamɨm siyɨu nɨnoknɨnkɨni ɨkɨm mɨ Isrelmi inkam komii komiiyɨm sɨma siir mɨ ɨnkɨn ɨgbumbu boɨnkɨm.

42 Mɨ sɨma hɨniɨna boɨn, siya iikam nhɨrɨm sɨmiirara whɨndirɨraeri mɨ siya siya whɨndirɨraerarnam dɨg nwo rani. Mɨ siya hɨriinan boɨni siya Isrel iikamɨm sɨmiir nu kɨgrɨraowan inkamkɨnɨuwi mɨ siya paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir haiburgig mɨ ha wɨuuni mɨ krɨma wɨ siirɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm.

43 Siya Adi Komii siirɨma naɨngwo tɨbmii mɨ ha boɨni, kara Adi Komii siir yɨnisɨmkɨ yɨnisɨmkɨn. Mɨ Adi Komii siya siirɨm naɨngwowi mɨ siya wɨ siirar swokɨ anmaiwarkainaei.

44 Inkam nwɨswo hɨitauaeywo Jisɨs saɨka kingiina nɨnkɨn ɨrɨnuwo mɨ sowa ɨriipa hɨriinan ta hɨriinan nɨgbumbu yaiya saiirara mɨ boɨn siirɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya bɨdi yaonamɨn
(Mk 15:33-41; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

45 Mɨ ɨiya hɨriir tɨriir nabɨe bopwo nwowa mɨ hɨnda tɨnda ɨiya ɨna kakauu ɨuguskiya mɨ hɨriinana nwokiya mɨ bɨeyɨn nad nworɨbɨn saiirar yadɨg ɨuwɨn.

46 Mɨ ta ɨi aiirarɨn bɨeyɨn nad nworɨbɨn Jisɨs siya ɨna kauwok-namnankiyɨn, Eli, Eli, lema sabaktani? Ta yaiya saiir yaim-wokɨyaimwowa hɨniɨnga. Kariir Adi Komii krɨmiir Wanɨn kɨra kariir dimusi nɨuguskikɨn?

47 Kam nhɨrɨm kingiin hɨrar nokwoɨm sɨma ta yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨma boɨnki, tɨ inkamɨn siya Ilaija siirɨm kauwok boɨnki.

48 Mɨ sɨmiir inkam nwɨrɨn ɨna iwɨtnamɨn mɨ hamganɨn siir yani hainaki mɨ siirɨn op waina kausrɨriya saiir hougɨnki paekop whɨrɨn saɨka yɨnkɨn widgi mɨ Jisɨs siir yakɨ hauugi siya kwiyaeyam.

49 Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma boɨn, ha tikɨ o krɨma tikɨ kɨgrɨrao. Mɨ siirɨn wɨ Ilaija siya namisi whɨndirɨraerarki, iyɨe?

50 Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ kauwok nanaekiyɨn mɨ siir naeyɨuɨn siir haiburgigɨn mɨ siya ɨna yaonamɨn.

51 Mɨ ɨiya siya naonamɨn mɨ ta yɨuɨs komiiya Adi Komii siir
omaka saiir yainau hɨr kiburɨkouwa bopwoniya yɨnwɨtamki,
kou hɨrarkar nɨuguskiya ɨni nu hɨrar yadɨgɨuwa mɨ mɨrkwɨsa
yɨmbiyam. Saeya mɨnam nɨisiimauuga, ɨikamɨm sɨma Adi
Komii siiram nwokɨ kwɨsboɨnɨm, Jisɨs siya siyɨu wɨn bɨdi
tɨrkiyɨn ɨnkamɨm sɨma Jisɨs siirɨm nwokɨ kwɨsboɨnɨm, nɨinɨn
ɨna yɨtkiyɨn mɨ siiya komii komiiyɨm ɨna pampamkɨigiyɨm.
52 Mɨ maeyaua ɨnkam haɨngikaiiya ɨna pɨigikiya mɨ Adi
Komii siir ɨikam whɨekakɨm bɨiya naonamɨm mɨ sɨma ɨna
swokɨ ɨnsiingiyɨm.
53 Sɨma maeyaua ɨnkam haɨngikaiiya saiir bɨdi haiburgigɨm
mɨ Jisɨs siya mhoɨiya yɨnsiinɨdwonam mɨ sɨma om mɨiyɨkɨn
Jerusalem siir yam. Mɨ ɨikam whɨekakɨm sɨmiirar kaowɨnɨm.
54 Mɨ kamɨm sau nɨnɨtiyɨm sɨmiir bɨi nwowiyɨn mɨ sauan
kam ɨma sɨma Jisɨs saɨka nɨnkɨn okɨm mɨ sɨma Jisɨs siiram
waigaokɨm mɨ sɨma kɨgi nuɨn, nɨinɨn nɨtkiyɨn mɨ digworaek-
wowɨm ɨna yɨmbiyamɨm mɨ sɨma nɨdid prasae bɨ kɨnkɨm. Sɨma
boɨn, kaimwokɨ kaimwokɨinga, tɨ ɨnkamɨn siya Adi Komii
siirar yɨnisɨmkɨn.
55 Wig whɨekakɨm sɨma hɨrar nwokɨm sɨma Jisɨs siir
mhoɨiya nɨtkɨm mɨ nu Galili siir haiburgigɨm mɨ siir nɨnɨ
whɨndirɨraerarniyam nɨtkɨm naemɨn. Sɨma tɨ wigɨm arurɨg
hɨrar nokwo kaokɨm.
56 Wig ɨra sɨmaka hɨrar nɨnkɨn owa saeya Mariaka, om
Makdala hɨranka. Mɨ ɨra Maria saeyaɨrga Jems Josep sowiir
apua. Mɨ ɨra Sebedi siir yɨnisɨm nwɨso Jems Jon sowiir apua
saeyaɨrga. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir pɨuɨs biyɨeya siyanoɨn siir nɨnɨ kikaigikɨm
(Mk 15:42-47; Lk 23:50-56; Jo 19:38-42)

57 Mɨ bɨeyɨn nadnworɨbɨn ɨnkam nwɨrɨn umɨr digworaek-
wokakɨn om Arimatiankɨn siir ɨnɨgɨn Josepkɨn siya ɨna yɨtɨn.
Mɨ siya ɨriipɨ hɨriinan Jisɨs siir kɨgna mɨriiyan ɨnkamkɨn, siya
maeyaua Jisɨs siya naowa saiirɨm nɨtkɨn.
58 Mɨ siya Pailat siir hɨriir yɨmbiyam mɨ siir ɨnɨ srɨiyɨu Jisɨs
siir pɨuɨs biyɨe nɨinga saiiram mɨ siya saiir ɨnɨ hɨunɨs haiyɨu. Mɨ
Pailat siya siir sauan kamɨm sɨmiir boɨnki, sɨma Jisɨs siir pɨuɨs
biyɨeya Josep siir hɨunɨs hauugiyɨm.
59 Mɨ Josep siya siir pɨuɨs biyɨeya saiir hɨunɨs haiyɨn mɨ yɨuɨs
whɨsinana saiir whrɨnhainam.
60 Mɨ yɨuɨs aiirɨn ha whrɨn dɨgiyɨn siya siir pɨuɨs biyɨeya
ɨni siir siyano wɨnɨn siirar kikaigikɨn bɨiya ɨnkam nwɨr bɨ
haɨngikai mɨmɨnkɨn mɨ siya siir kamɨm sɨmiir boɨnki, sɨma
siiya komii kwɨra saiir warkɨkɨugiyɨm. Mɨ sɨma hɨriinan
tɨrgigɨm mɨ sɨma ɨna yamɨm.

61 Mɨ sɨma hɨriinan tɨrɨm mɨ Maria om Makdalan aka mɨ
Maria ɨraka sowa hɨrar nwoko. Sowa ɨeyɨn siir haɨngikaiyɨn
siir kingiin hɨrar nɨdwo kaoko, Ɨriig.

Sauan kamɨm sɨma ɨeyɨn Jisɨs siir pɨuɨs biyɨe aiir kikaiyɨn siir hɨrar waikaokɨm

62 Mɨ ɨigwɨra Judami ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr
karamae nwowiya mɨ prismi bɨiyan inkam ɨkɨm mɨ Farisimi
kam ɨkɨm sɨma Pailat siir kɨgam namkɨm mɨ sɨma saɨka ya-
hangiriyɨu omɨmɨrɨu.

63 Sɨma siir boɨnki. Inkam komii krɨma yai kwɨra tɨ nɨksɨsae
inkamɨn siya boɨna krɨma saiirar naɨngwokwowi. Siya ha
boɨnkɨn mɨ mhoɨiya ɨi kwoɨmaka kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi.
Mɨ wɨ omwaiya swokɨ waiyaei.

64 Mɨ kɨra kɨriir sauan kamɨm sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨn mɨ sɨma
siiyan tɨ ɨeyɨn siir no ɨiir warkɨkɨukɨkɨnɨn siir waikao. Mɨ
wɨ siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨma nɨnɨ tauae hainakisi mɨ
iikamɨm wɨ sɨma nɨksɨsae boɨni, siya ɨe hɨrankɨn bɨdi yɨnsiin
ɨdwonamɨn. Mɨ sɨma hɨriinan tɨri, ta nɨksɨsaeya siya ɨe hɨrankɨ
nɨnsiin ɨdwowa saeya wɨ ta nɨksɨsaeya bɨiya sɨma tɨ inkamɨn
Adi Komii siya nɨkropkiyɨn siya boɨna wɨ saiir haiburi.

65 Pailat siya sɨmiir boɨnki, kɨma sauan kam nhɨrɨm sɨmiir
dɨkɨunam sɨma tɨ inkam ɨe ɨiir waikaowɨm.

66 Mɨ sɨma ɨe ɨiirɨn diyɨoɨn ɨna inɨ haigɨngikɨn. Mɨ kam nhɨrɨm
sau nɨnɨtiyɨm ɨni nɨi nabɨe hɨrar waigaowɨm. Ɨriig.

28

Jisɨs siya ɨna swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨn
(Mk 16:1-10; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

1 Ɨi Komiiya pɨu siisiya bɨdi yamkiya mɨ ɨigwɨr nugaka Sande
bɨeyɨn ha nɨmbidniyakwokɨn mɨ Maria om Makdalana mɨ
Maria ɨr aka sowa yam maeyauwa Jisɨs siir pɨuɨs biyɨe aiir
kikaiya saiiram sowa saiir kɨgnakiyam.

2 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkɨkɨn nɨɨn komiiyɨn ɨna yɨtkiyɨn Adi Komii siir
paekwosɨmɨn nɨnomor kou hɨr haiburgɨgɨn mɨ ɨna yɨuniyɨn mɨ
siiya komiiyɨn ɨna warnamɨn mɨ ɨeyɨn siir hɨrankɨn mɨ siya ɨni
siiya ɨiirar yɨdwowɨn.

3 Mɨ siir whwonkamɨn ɨni sinana nɨnomɨr kou hɨr sinaniya
ɨni saiir hɨriinan yɨuyakiya mɨ siir yɨuɨsa ɨni waumɨra bɨekɨ
kainankiya ɨni saiir hɨriinan whɨsnan siingiya.

4 Mɨ sauan kamɨm waigaowɨm sɨma siirsiyɨn nɨdid prasae
bɨ kɨnkɨm mɨ sɨma ɨni nopnopa kɨnkiyɨm mɨ sɨma ɨnkamɨn
naonamiyɨn ɨni siir hɨriinan ywokiyɨm.

5 Mɨ paekwosɨmɨn siya wig ɨswo sowiir boɨnmauugi. Kowa
kɨpi nɨdid! Kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn, kowa Jisɨs siirɨm nɨnɨ

hansɨrniko tɨ inkamɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn sɨma nɨnkɨn ɨrɨnugiyɨn siirɨm.
6 Siya tapi nwo rani, siya bɨdi yɨnsiin ɨdwo namɨn, yaiya bɨiya siya boɨna ɨni saiir hɨriinana swokɨ tɨrɨn! Kowa maeyauwa siir kikaiya saiir unkɨnɨ kɨgni.
7 Mɨ kowa ha damsasau mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨn hɨniɨna tɨnɨ boɨnmauuɨu, siya ɨe hɨrankɨ bɨdi swokɨ ɨnsiin ɨdwoɨn. Mɨ siya ɨni kɨmiir bɨiyar yamkwokɨnɨn nu Galili hɨriir mɨ kɨma siirɨn wɨ ta maeyau aiir nɨnɨ kɨgɨuwi. Kara kowiirɨn tɨsa boɨnkiyɨn!
8 Mɨ wig ɨswo ha nanaakiyo mɨ ɨni maɨrgɨmaɨrga ywon-amwo mɨ maeyauwa inkam haɨngikaiiya saiir haiburgik mɨ ɨna iwɨtnamwo kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiiram.
9 Mɨ sowa ha nikɨ iwɨtamwo mɨ Jisɨs siya sowirɨn siyɨu hɨr yapyɨskaiwɨn mɨ ɨna boɨnɨn. Kowa bɨdi yɨto? Mɨ sowa kingiin ha namwo mɨ ogmwo ɨna yakai hɨunaiinamwo mɨ siir ɨga aiir inɨ onkwoɨu mɨ siir inɨ hainan.
10 Jisɨs siya sowiir boɨnki, kowa kɨpi nɨdid! Kowa kariir nomiiyauɨm sɨmiir tɨnɨ boɨnmauuɨu mɨ sɨma nu Galili hɨriir dam, kariir kɨgniyɨm. Ɨriig.

Kamɨm sau nɨnɨtiyɨm sɨmiir yaigɨm

11 Wig ɨswo ha nikɨ amwo mɨ sauan kam nhɨrɨm ɨe ɨiir waikaowɨm sɨma ɨni om Komii Jerusalem hɨriir yapnɨnopkainamɨm mɨ sɨma prismi bɨiyan kamɨm sɨmiir inɨ boɨnɨu digworaekwo whɨekakɨm nɨmbiyamɨm sɨmiir.
12 Mɨ prismi bɨiyan kamɨm sɨma Isrel sɨmiir bɨiyan inkamɨm sɨmaka yahangiriyɨu owɨu mɨ sɨma yaiya kwɨra hangiriyɨu boɨnai. Sɨma umɨr whɨekakɨm sauan kamɨm sɨmiir hauugi.
13 Mɨ sɨma sɨmiir boɨnki, kɨma wɨ hɨniɨn yaiya saiir boɨn. Kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma nɨiyaka nɨtwɨigɨm mɨ krɨma nhwo bɨdi whɨnamɨm mɨ sɨma siir pɨuɨs biyɨeya saiir inɨ tauae hainakiwɨi.
14 Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn omom omom kɨgrɨraowiyɨm ta yaiya saiir wakaeyɨn mɨ krɨma yai nhɨrɨm sɨmiirɨn wara swokɨ ɨnkɨn boɨnmauugi mɨ kɨma wɨ yaigak nwo rani.
15 Mɨ sauan kamɨm sɨma umɨr hɨriinansi haigɨm mɨ sɨma ɨni sɨmiir yai ɨmiirar mɨ wakaeyoknaɨm. Mɨ ta yaiya ɨni nu Judia siirar yɨniyokɨigiya mɨ bɨiya mɨ tariinanɨm Juda iikam whɨekakɨm sɨma tɨ dimɨnɨm sɨmiir yaɨngwo tɨbmiiyɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm mɨi sɨmiir nɨkɨumauugigɨm

(Mk 16:14-18; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

16 Mɨ wig ɨswo sowa sɨmiir boɨn dɨgiywo, kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm ɨuur nwɨrkɨm sɨma nu Galili hɨriir yapnamɨm.

Mɨ sɨma tɨ mhɨuisɨmɨn siir yɨmbiyam, Jisɨs siya boɨnkiyɨn sɨmasɨma namam.
17 Mɨ sɨma Jisɨs siir kɨgɨuwɨm mɨ sɨma siir inɨg ɨiir hainan mɨ kam nhɨrɨm sɨmiir kwoɨnɨm ɨni whɨsa ywowɨm. Mɨ ha naɨngwokɨm siya bɨ nɨnsiin ɨdwokɨn siir aknaɨn aeya nɨuwi.
18 Mɨ Jisɨs siya kingiin ha nɨtɨn mɨ sɨmiirɨn hɨniɨna boɨnki Adi Komii siya kariirɨn inɨgak nu nɨnomor sowiir digworaekwo ɨmiiram nwowaigɨnɨugikɨn.
19 Kɨma hɨnda tɨnda asi namkɨm ɨkɨ iikam isid whɨekakɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir ninɨ boɨnmɨmauuwɨuɨm sɨma kariir kɨgna mɨriiyan iikam nwowɨm. Kɨma sɨmiirɨn kariir Adɨn mɨ kara Adi Komii siir yɨnisɨmɨn mɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨkɨm wɨ sɨmiir inɨg ɨmiirar tinɨ baptais haigɨnɨuwɨu.
20 Mɨ kɨma sɨmiirɨn dimɨn whɨekakɨm kara kariir nowom-warkaiyɨuwɨm sɨmiir tinɨ boɨnmɨmauuɨu. Sɨma wakaeyokna dirɨraeraram, wakae, mɨ tariinan mɨ ɨinokɨinokɨn kara wɨ kɨmaka nwoyokiyokɨi mɨ ɨi aeya dɨgi. Łriig.

MAK

Mak siya wɨnkika ta yokwowa. Mɨ Mak siir inɨg whɨrɨn Jon makɨn. Mɨ siya om Jerusalem hɨrankɨn mɨ siya Pol mɨ Pita sowiir whɨn mɨriigɨn. Mɨ siya ta yokwowa Rom hɨran iikamɨm sɨmiiram wɨnkika. Mak siya ta yokwowa dimɨn kɨrɨe kɨrɨeyɨm mɨ dimɨm taemɨnɨm Jisɨs siya tɨriyɨm mɨ siya Rom hɨran iikamɨm sɨmiir boɨmɨmauugɨn mɨ Rom hɨran iikamɨm ɨni ta kɨrɨeya saiirama yaɨngwo tɨbmiigiyɨm. Ɨriig.

Jon siya iikamɨm sɨmiir baptais haigɨnɨuwigɨn mɨ Adi Komii siir yaiya saiir warar boɨnmɨmauu
(Mt 3:1-12; Lk 3:1-18; Jo 1:19-28)

1 Ta Yokwo Komiiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yɨnisɨmɨn Jisɨs Krais siirga, siir yaiga.
2 Mɨ ta yaiya bɨdi bɨdiniya profet inkamɨn Aisaia siya wɨnkiya mɨ ɨni saiir hɨriinana yɨmbiyama.
Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn Adi Komii siya siir yɨnisɨmɨn siirɨn hɨnɨɨna boɨnkikɨn, wakae! Kara inkamɨn wɨ nwɨra nɨkropkii kariir yai aiir boɨnmɨmauuwamam. Mɨ siya ɨni kariir bɨiyar yamkwokɨnɨn mɨ siya wɨ kariir siyɨu ɨiir kisɨsop haigɨnkwokɨni.
3 [Inkam nwɨrɨn maeyau siiyɨn nu apa saiir hɨr kauwok boɨnamnankikɨn. Siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir siyɨuɨn sɨbgu kisɨsop dirɨraerarkwokɨn, siya napnaniyam.]
4 Jon siya iikam ɨmiir baptaisam nɨtkɨn niimau siiyɨn nu apa siir. Mɨ tɨ niimau siiyɨn apaɨn siirɨn inkamkɨ bɨ whwonkaiigɨn. Nɨɨngaka. Mɨ siya iikamɨm haɨmii tamii hɨr napɨm sɨmiir boɨnmauugi ta yaiwɨn kɨbiya. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm wɨ nwokɨ aɨngwo tɨbmiiyɨm. Mɨ sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ Adi Komii siya haiyoprimdiyɨumiigi.
5 Mɨ iikamɨm tɨ nu komiiyɨn Judia hɨranɨm mɨ om komii Jerusalem siir hɨran iikam ɨkɨm sɨma Jon siir boɨnmauugi digworaekwo biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm. Mɨ Jon siya sɨmiirɨn ɨna baptais haigɨnɨuwɨn Jodan ɨe hɨr.
6 Mɨ Jon siya niiya yɨuɨsa, kamelni pɨokɨm. Mɨ siya pɨuwop ha mɨ kikogikɨn mɨ naeyɨm siya naeiyɨm kokmwo graeyɨs mɨnɨm mɨ mhwɨɨna nae nwowiya saiir yɨn ɨkɨm, siya sɨmiir naekɨn.
7 Mɨ Jon siya ɨna boɨnmauugiyɨn sɨmiirɨn, inkam nwɨrɨn kariir mhoɨiya nɨtɨn siir kɨrɨeya ɨni kariir kɨrɨeya saiir haiburgika, kariir kɨrɨeya ɨni aowa saeya ywowa. Kara inkam mɨiyɨk rani, siir ɨga siya niiya saiir uridɨn wɨ kara waisi hak rani. Nɨɨngaka. Kara inkam biyɨeyɨn ɨni siir aowa ywokaiyɨn.

8 Kara kɨmiirɨn opni baptais haigɨnɨuwi mɨ inkamɨn mhoɨiya
nɨtɨn kɨmiirɨn wɨ siya nɨuae haigɨnɨuwi naeyɨuniyɨn. Łriig.

Jon siya Jisɨs siir baptais haigɨnɨugɨn
(Mt 3:13–4:11; Lk 3:21-22; 4:1-13)

9 Mɨ ta ɨiya Jisɨs siya omisɨmɨn Nasaret nɨkɨuwiyɨn nu Galili
hɨr nwowɨn siir haiburgigɨn mɨ siya ɨna yɨtɨn. Mɨ Jon siya siirɨn
ɨe Jodan hɨr baptais haigɨnɨu.
10 Mɨ siya op hɨr haiburgigɨn mɨ ha nɨig apnaidamɨn nua
hɨriir mɨ siya kɨgi, nɨnomora omaka anonan haiwaokiya. Mɨ
Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨpiyɨni hanɨina siinɨnaiiniyɨn siiram.
Ta ɨpiyɨna krɨma dapiya ɨinmab mɨ saiir hɨriinanar siinanai-
inika.
11 Mɨ sɨmar wakaeki yai kwɨra nɨnomor kou hɨr kauwok
boɨnkiya, kɨra kariir yɨnisɨm yɨnkamiyɨnkɨn, kara kɨriiramɨn
ɨni maɨrgɨmaɨrgar ywowɨnɨn. Kariir kwoɨnɨn kɨriiramɨn ɨni
wadɨekɨ wadɨeyar ywokiyɨn. Łriig.
12 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn siya yɨkropki
Jisɨs siirɨn maeyau siiyɨn nu apa siir hɨriir.
13 Łiyɨm Jisɨs siya maeyau siiyɨn nu apa siir nwowɨm
kamnwɨs. Mɨ Setanɨn, bɨikɨ bɨiyan yɨu biyɨeyɨn ɨna kɨnankɨuɨn
siirɨmɨn. Mɨ siya ɨni mwanhunan ywowɨn. Mɨ Adi Komii siir
paekwosɨmɨn ha nɨtɨn siirɨm, ɨni saɨkar yaunɨ oniyɨn. Łriig.

Jisɨs siya nu Galili hɨr mɨrii bwakainakɨn
(Mt 4:12-22; Lk 4:14-15; 5:1-11)

14 Łiya Jon siya maeyauwa hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya
saiir hɨrar nikɨ okaiyɨn mɨ ta ɨiya Jisɨs siya nu Galili hɨriirɨn
saiir yɨmbinikɨn. Mɨ Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir
yaiyɨm, siya sɨmiir inɨ boɨnmɨmauuni iikam ɨmiirɨn.
15 Siya boɨn, ta ɨiya bɨdi yɨmbiniya, ta ɨiya Adi Komii
siya iikamɨm tɨ nu komiiyɨn siirɨm wɨ sɨmiir kɨgrɨraowi. Mɨ
taka ɨiya ɨni kingiin nwowa krɨmiirɨn wɨ siyar kɨgrɨraowi.
Krɨmiir kwoɨnɨm tɨ kisɨna haigi mɨ Yokwo Komii saiir yaiyɨm
sɨmiiraramar daɨngwo tɨbmii ɨski. Łriig.
16 Jisɨs siya nu Galili whɨigbida hɨriir napamɨn mɨ siya
Saimon, Endru sowiiryao yapkɨgam, sowa haɨmna whɨi hɨr
nɨtmaii. Ta mɨiya sowa mɨriiya anasu kikaiiya, sowa umɨr mɨi
mɨrii.
17 Mɨ Jisɨs siya boɨnki, kowayao kariir mhoɨiya wɨt mɨ wɨ
kara nɨisɨimauuwi kariir mɨiya kowiiryao. Mɨ kowayao ta
mɨiya kara mɨriiya saiir hɨriinan siyɨu ɨiirar sɨbgu ap. Mɨ iikam
hoɨmgakɨm sɨmiir nwokɨ ɨkɨunam.
18 Mɨ sowiir haɨmna ɨni hɨrar kwaiburgigɨn. Mɨ sowa bɨri
kɨmɨmɨnko ɨni Jisɨs siir mhoɨiyar yamo. Mɨ sowa ɨni siir mɨi
aiirar inɨ mɨriiyɨuwo.

19 Mɨ siya ha swokɨ apnamɨn prɨei bɨri napkikɨn mɨ siya
youap kɨgam, Sebedini yɨnisɨm nwɨso Jems mɨ siir nomousɨm
ɨeya Jon, sowa i hɨr hɨinomaii. Mɨ yo sowa, sowiir haɨmna ɨiir
kisɨsok dirɨraerari.
20 Mɨ siya sowiirɨm yɨkɨuna. Mɨ sowiir adwai biyɨeyɨn
mɨ sowiir adɨn siir mɨi mɨriiyɨm kamɨm sɨmiirɨn i hɨrar
kwaiburgig. Mɨ yɨo sowa ɨni Jisɨs siir mhoɨiyar yapnamo mɨ
siir mɨi aiir yamɨriiyɨu. Łriig.

Jisɨs siya haiswonɨskigɨn yɨu biyɨeyɨn inkam nwɨrɨn siir nwowɨn
(Lk 4:31-37)

21 Sɨma om Kapeneam hɨriir yam sɨmiir ɨi komii aiirɨm. Jisɨs
siya ta sɨmiir ɨi komiiya sɨmiir omaka komiiya yai nɨdwokai
wakaenakiiya saiir yapnɨnopkainam. Mɨ iikamɨm sɨmiirɨn
Adi Komii siir yai aiir inɨ boɨnmɨmauu haigɨnɨuɨu.
22 Łiya sɨma siir yai aiir wakaeyɨm, ɨni hindara yanaakiyɨm.
Siya sɨmiirɨn kamɨm siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨm sɨmiir
hɨriinan bɨri boɨnmɨmauugɨn. Nɨingaka. Siir yaiya ɨni
inkamɨn inɨg komiigakɨn, siir hɨriinan ywowɨn.
23 Mɨ ta ɨiya inkam nwɨrɨn sɨmiir omaka komiiya yai
nɨdwokai wakaeiya saiir nwokɨn. Mɨ yɨu biyɨeyɨn siir pɨu hɨr
nii okaiyɨn mɨ siya ɨna kauwok boɨnkiyɨn.
24 Jisɨs om Nasaretanɨn! Kɨra dimuam nɨtkɨn, dimu
tɨrniyam? Mɨ kɨra tari krɨmiir tɨrbumbuam nɨtkɨn? Kara
kɨriir bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn, ni kɨra Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
hɨrankɨ nɨt ɨeya inkam wadɨeyɨn.
25 Mɨ Jisɨs siya tɨ yɨu biyɨe siir nɨkiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn,
yɨu biyɨe ɨiirɨn, kɨra yaiya tɨ tanki mɨpa dɨnkinɨmnɨsnaki.
26 Mɨ tɨ inkamɨn siya ha kaunanaekiyɨn mɨ siirɨn siya
haɨniyop whaowagig. Mɨ yɨu biyɨe siya tɨ inkamɨn siir pɨu
hɨrankɨ yɨuun iwɨskɨinam mɨ ɨna yamɨn.
27 Mɨ iikam hoɨmgakɨm hɨriinan dɨmɨnɨn siir kɨgɨm, sɨma
ɨni kakakar ywokiyɨm. Mɨ sɨma ha nanaakiyɨm mɨ ɨni sɨma
sɨmar yomboɨn amboɨnamɨm, tɨkɨ hɨnɨin dɨmɨnɨn tari dimu
dɨmɨnkɨn, ha? Taka yaiya saeya yai wɨnka. Mɨ tari tɨ inkamɨn
siya inɨg komiigakɨn. Łiya siya yɨu biyɨe ɨmiir boɨnkiyɨn mɨ sɨma
ɨni siir yai aiirar mɨ wakaeyoknaɨm.
28 Mɨ tɨ dɨmɨnɨn siya tɨrɨn bɨri kɨmɨmɨnkɨn, ɨna haigɨrɨrɨr
boɨnamɨn nu Galili hɨran omɨm sɨmiir hɨriir. Łriig.

Jisɨs siya Pita siir nɨua saiir haiswonɨskigɨn
(Mt 8:14-17; Lk 4:38-41)

29 Sɨma omaka komiiya yai nɨdwokai wakaeiya saiir
haiburgigɨm mɨ ha woknaniyamɨm, sɨma Saimon Endru sowi-
iryao omaka saiir woknɨnopkainam. Mɨ Jems Jon sowayao
warar yɨnkɨn am.

30 Mɨ Saimon Pita siir nɨua hɨi hɨrar whwonkaiga, saeya pɨu
huuwa kɨni ma saeya niiga. Mɨ sɨma bɨri kɨmɨmɨnkɨm ta wiga
maka niiya saiirɨn, Jisɨs siir inɨ boɨnmauuɨu.
31 Mɨ Jisɨs siya saiiram ha namɨn mɨ saiir ɨin aiir inɨ onkwoɨu
mɨ ɨna kinɨnsiin ɨdwokiya saiirɨn. Mɨ ta pɨu huuwa kɨni ma
saiir niiya, ɨna dɨgiya. Mɨ saeya ɨni sɨmiir naeyɨm sɨmiir swokɨ
dirɨraerarɨm. Łriig.
32 Łiya bɨe nɨkiiyamtɨbɨn mɨ sɨmiir iikamɨm makakmakakɨm
ɨni sɨmar swokɨ ɨkɨunaniyɨm Jisɨs siirɨm. Mɨ iikamɨm yɨugɨ
nonkwowɨm yɨm ɨni warar mɨ ɨnkɨn ɨkɨunaniyɨm.
33 Mɨ tɨ om komiiyɨn siir hɨran iikam hoɨmgakɨm, sɨma ta
omaka Saimon, Endru sowiira saiir anoka kingiin hɨrar inɨ
okwoɨu.
34 Mɨ Jisɨs siya haiswonɨmnɨskɨiyɨm mapai mapaiyɨm sɨmiir
niiyɨm mɨ yɨu biyɨeyɨm siya nɨnɨmnɨskɨiyɨm kasa rani, sɨmiir
nwowɨm. Mɨ sɨma tɨ yɨu biyɨeyɨm Jisɨs siir bɨdi yɨnokninkɨnɨm
mɨ siya sɨmiir asi nɨkɨdugɨn kɨma kariir inɨgɨn siir kɨpi dap.
Łriig.

Jisɨs siya nu Galili hɨr nap mɨriigɨn
(Lk 4:42-44)

35 Mɨ ɨigwɨra Jisɨs siya nugak ɨmumar yɨnsiin apnamyak-
wok, maeyau kwɨra inkam karamaeya saiirɨm. Mɨ siya Adi
Komii siirɨmɨn nhwo hɨr inɨ kwɨsboɨnɨu.
36 Mɨ mhoɨiya Saimon siya mɨ siir nomiiyau ɨma, sɨma ɨni siir
mhoɨiyar yapansrɨnamɨm siirɨmɨn.
37 Łiya sɨma siir ninɨ kɨgɨuɨn sɨma ɨna boɨnɨm, tɨ iikam isid
komiiyɨn kɨriirɨm hansrananikɨm.
38 Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna boɨnɨn, kiya! Nɨmbi tɨ omɨm kingiin
nwowɨm pɨ sɨm nami. Kara Adi Komii siir yaiyɨm sɨmiir warar
mɨ boɨnmɨmauuam mɨ aɨngwowi. Kara ta mɨi aiirɨmar nɨtkɨn,
dimɨn mɨi mɨriiyam bɨ nɨtkɨn. Niingaka.
39 Mɨ siya nu Galili hɨran omɨm sɨmiir asi namkɨn. Mɨ
siya omakam yai nɨdwokai wakaeiyɨm sɨmiirar yapnɨnopkai
boɨnmɨmauuam, Adi Komii siir yai aiirɨn. Mɨ siya yɨu biyɨeyɨm
sɨmiir nwowɨm ɨni sɨmiir warar yɨnɨmnɨskiiyamɨm. Łriig.

Jisɨs siya inkamɨn paowaigɨ pɨskɨmkopouɨn wadɨe siir nwo haigɨnɨugɨn
(Mt 8:1-4; Lk 5:12-16)

40 Mɨ inkam nwɨrɨn paowaigɨ pɨskɨmkopouɨn, siya ha nɨtɨn,
ɨni Jisɨs siir ɨgmiiga kingiina inɨ akai hɨu ouniyɨn. Mɨ siya
siir boɨnki mɨ kɨra ha naɨngwowi, kara kɨriirɨn wɨ dɨgar nwo
haigɨnɨugii.
41 Mɨ Jisɨs siya siirsi yaɨngwobumbu mɨ siir ɨina ɨna
yonkwokiyɨn siir. Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnkiyɨn, kara ha
naɨngwowi kɨra wadɨe dwoki.

42 Mɨ tɨ paowaiyɨm siir pɨskɨmkopouɨm bɨri kɨmɨmɨnkikɨm
ɨna wɨskiyɨm mɨ siya ɨni wadɨeyar ywokiyɨn.
43 Mɨ Jisɨs siya yai kɨrɨe aiirar boɨnki siirɨn. Mɨ bɨri
kɨmɨmɨnkɨn siirɨn ɨna yɨkropki sasaugiyɨn.
44 Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra sɨbgu mɨntarao! Kɨra wɨ ɨnkam
nwɨrni kɨpi boɨnmauu tɨ dimɨnɨn. Niingaka. Mɨ kɨra pa dam
mɨ kɨriir pɨua pɨ ɨnkamɨn naemɨn krɨmiirsi nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨn
Adi Komii siirɨm pris, pɨ siir tinɨ ɨisiimauuɨu. Mɨ kɨra Adi
Komii siirɨn nae pa dɨnkɨn ɨmiiyaeki. Mɨnsi dɨnkɨn ɨmiiyaeki!
Kɨriir pɨua wadɨe nwowa saiirsi, yaiya krɨmiir brougaeyɨn
Moses siya boɨna saiir hɨriinan. Mɨ sɨma tɨ kamɨm wɨ nwokɨ
nɨnokninkɨnwɨni kɨriir paowaiyɨm bɨdi wɨskiyɨm.
45 Mɨ ɨnkamɨn ha namɨn mɨ bɨri nɨnɨ haigiprakai boɨnɨugɨn
tɨ yaiyɨm. Niingaka. Łɨni hɨriiyar boɨnɨskiyɨn tɨ dimɨnɨn. Mɨ
siya tɨ dimɨnɨn ɨni niiwiinan siir boɨnyokiyokɨiyamɨn omom
omomɨm sɨmiirɨn. Mɨ Jisɨs siya om komiiya hɨriir paniinsi
yamsi iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdan. Iikamɨm ɨni homgak
ywoɨm, siya sɨmiir ma ɨmiir nɨnɨskɨiyɨm wɨ dɨg nwo rani. Mɨ
siya om komiiyɨm sɨmiir yaba nwowɨm omɨm iikam hom-
gak karamaeyɨm, ɨni sɨmiir hɨrɨrar ywowɨn. Mɨ maeyau
maeyauan iikamɨm ɨni Jisɨs siiraramar yɨtswoɨm. Łriig.

2

Jisɨs siya ɨnkamɨn ɨga ɨin nɨnsɨmsɨruɨn siir haiswonɨskiigikɨn (Mt 9:1-8; Lk 5:17-26)

1 Łɨ nhɨrɨm bɨdi yamkiyɨm mɨ Jisɨs siya ɨni om Kapaneam
hɨriiyar swokɨ amɨn. Mɨ iikamɨm sɨma hɨniɨna wakaewɨn, siya
ɨni omaka hɨr nwowɨn.
2 Mɨ iikam hoɨmgakɨm hanɨingɨ yanɨnkɨnɨuɨu mɨ omaka ɨni
dɨgar ywokiya. Mɨ anoka kingiinɨn, maeyau kwɨrkɨ niinga bɨ
swokɨ oka. Niingaka. Mɨ Adi Komii siir yaiya Jisɨs siya sɨmiirɨn
saiir boɨnmɨmauugɨn.
3 Łɨya Jisɨs siya yaiyar nikɨ okwo boɨnɨn mɨ sɨma ɨna
hainaniyɨm tɨ ɨnkamɨn ɨga ɨin nɨnsɨmsɨruɨn Jisɨs siirɨm. Mɨ kam
nwiiyɨm sɨma hainani tɨ ɨnkam ɨiirɨn.
4 Mɨ omaka yainaua ɨni iikamɨm sɨma yɨdwokaisɨsɨrkiya
mɨ sɨma Jisɨs siir kingiin paninsi haigɨnsi tɨ ɨnkamɨn ɨga ɨin
nɨnsɨmsɨrɨuɨn. Mɨ sɨma akouwa hɨrii iiyam mɨ akou haɨmii ɨiir
ɨnɨ pɨrakɨu maeyaua siyar nokwo hɨrɨrɨuwa saiirar. Mɨ sɨma
akou haɨmiiyɨn ha pɨrak grirgigiyɨn mɨ ta hɨiya tɨ ɨnkamɨn siya
whɨna mɨ sɨma ɨdmɨrɨm kwiiya borɨtkɨkɨn mɨ ɨna yonkwokiiki-
iraraokiya. Mɨ ɨni Jisɨs siir ɨgmiiga yaunɨ kikɨnɨuwa.
5 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya saiir kɨgiyɨn mɨ siya tɨ
ɨnkamɨn siir boɨnki, yɨnisɨm! Kara kɨriir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir
bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm.

6 Mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm yɨm sɨma hɨr warar
nɨnkɨn ɨdwokaigɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm aowa aowa ɨni ta yaiya
Jisɨs siya boɨna saiir saiira yaɨngwokwonanaeyɨm.
7 Siya tɨ hɨnɨɨn yai boɨnɨn mɨ siya tari Adi Komii siir
nɨgbumbui. Inkam nwɨrkɨn bɨri swokɨ haiyoprimdiyɨumii
srankɨn dimɨn biyɨeyɨm. Nɨingaka. Adi Komii siirar mɨiga.
8 Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm Jisɨs siya bɨdi yɨnokɨnkɨnkiyɨm mɨ siya
sɨmiir asi boɨnkɨn, kɨma wara hɨnɨɨn kwoɨnɨn kɨmiir waraur
dimusi nwowi?
9 Pɨkɨ hɨnɨɨn dimɨn ɨkɨn hinsɨma nwowiyɨn? Mɨ kara ha boɨni
kɨriir dimɨn biyɨeyɨm kara bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm mɨ
tɨkɨ hɨnɨɨn dimɨnɨn kara wɨ dɨga nwowi? Mɨ tari wɨ dɨg nwo
rani? Mɨ kara ha boɨni, kɨra kɨriir hɨi aiir hainam mɨ hɨnɨɨnɨn
kara wɨ dɨgar nwowi, iyɨe? Wɨ dɨg nwo rani, aniya?
10 Kɨma dɨnokɨnkɨn, Adi Komii siir yɨnisɨmɨn nɨnomor kou
hɨrankɨn nɨtɨn karaɨrgɨn. Kariir kɨrɨeya wɨ dɨgar nwowi kɨmiir
dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyɨm. Mɨ Jisɨs siya tɨ
inkamɨn ɨga ɨin nɨnsɨmsɨrɨuɨn siir asi boɨnkikɨn.
11 Kara kɨriir boɨnkii, kɨra dɨngsingi! Mɨ kɨriir hɨi aiir
hainam mɨ kɨra pɨ kɨriir omaka damɨgusam.
12 Mɨ siya ɨni iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdar yɨnsiingiyɨn.
Mɨ siya ɨni siir hɨi aiirar hainamɨn. Mɨ siya bɨri kɨmɨmɨnkɨn, ɨna
yɨnsiin apnamɨn. Mɨ sɨma hɨriinan kɨgiyɨm mɨ sɨma ɨni hindara
yanaakiyɨm mɨ sɨma ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainankiyɨm.
Mɨ sɨma ɨna boɨnkiyɨm, bɨiya nɨm krɨma tɨ hɨnɨɨn dimɨnɨn siir
bɨri kɨgɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya Livai siir nɨkɨunakɨn
(Mt 9:9-13; Lk 5:27-32)

13 Mɨ Jisɨs siya whɨigbid hɨriiyar swokɨ apnamɨn mɨ iikam
isid komiiyɨn sɨma ɨni siir mhoɨiyar yamɨm. Mɨ siya Adi Komii
siir yaiya ɨni sɨmiir yowɨmwarkai haigɨnɨuwɨm.
14 Mɨ siya ha napnamɨn Livai siir kɨg, Alfias siir yɨnisɨmɨn.
Mɨ siya omaka omom omoman umɨr nɨdwokai haiiya, yɨo
saiir nɨdwokaii. Mɨ Jisɨs siya yɨkɨugi, kɨra kariir mhoɨiya wɨt!
Livai siya ha nɨnsiingiyɨn mɨ ɨni siir mhoɨiyar yamɨn.
15 Ɨiya Jisɨs siya Livai siir omaka hɨr nɨkɨ ɨdwokai aeyɨn mɨ
kam hoɨmgakɨm umɨr haiiyɨm, nhɨrɨm siyɨu biyɨe tɨri kam
ɨma mɨ kamɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm, sɨma sɨmar yɨdwokai
aemɨmɨr Jisɨs saɨkan. Tɨ hɨriinan kamɨm kasaka rani, Jisɨs
saɨka nap mɨriiyɨm.
16 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm sɨma
kɨg Jisɨs siya kamɨm siyɨu biyɨe tɨriyɨm mɨ kamɨm umɨr mɨn
haiiyɨm sɨmaka nɨdwokai aei. Mɨ Farisi kamɨm sɨma srɨigi
kamɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir, Jisɨs siya kamɨm siyɨu

biyɨe tɨriyɨm mɨ kamɨm umɨr mɨn haiiyɨm sɨmaka dimusi nɨdwokai aei?
17 Mɨ Jisɨs siya ta yai aiir wakaeyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn,
inkamɨn ma karamaeyɨn yɨo siya paowai widi inkamɨn siiram
bɨri swokɨ amikɨn. Nɨɨngaka. Mɨ ɨkɨ makak iikamɨm pɨ sɨma
sɨmar nami kamɨm paowai widiyɨm sɨmiiramɨn. Kara iikam
mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir nɨkɨunam ara bɨri nɨtɨn. Nɨɨngaka. Kara
iikam biyɨeyɨm sɨmiir nɨkɨunam nɨtkɨn. Ɨriig.

Nae haiya aeni siyɨugɨn
(Mt 9:14-17; Lk 5:33-39)

18 Mɨ ɨigwɨra Jon siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm mɨ Farisi sɨma,
sɨma nae haiyakɨm. Mɨ kam nhɨrɨm sɨma ɨna yɨtɨm, Jisɨs siir inɨ
srɨini mɨ Jon siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm mɨ Farisimi mɨi kɨgna
mɨrii ɨkɨm, sɨma nae dimusi haiyaei? Mɨ kamɨm kɨriir kɨgna
mɨriiyɨm yɨm nae haiya karamae dimusi nwowi?
19 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yaiya kwɨra boɨnki, ɨiya
inkam nwɨrɨn siir wig aiir saɨnam tɨri mɨ siir nomiiyauɨm mɨ
iikam nhɨrɨm sɨma wa nɨti ta nae aiirɨmɨn. Mɨ sɨma ta ɨiya
wigwas naeya saiir naei mɨ sɨma wa haiyaei? Nɨɨngaka. Sɨma
wa naei. Mɨ siir nomiiyauɨm mɨ iikam yaisi yaisiyɨm sɨma
wɨ maɨrgɨmaɨrgar nwonami siir whɨnsaɨn haigɨnɨuwamɨn. Mɨ
taka ɨiya sɨma wɨ nae mɨnar haiyaei. Nɨɨngaka.
20 Ɨiya tɨkɨ inkamɨn wig nonkwonaɨn siya om whɨra nami mɨ
krɨma hɨkak saiir dwoki mɨ nae mɨnɨm saiir haiyaki. Mɨ ɨiya
kara kɨmiir haiburgigana mɨ kɨma wɨ hɨriinanar timɨ tɨrki.
21 Jisɨs siya boɨniyɨo yai kwɨra ɨna swokɨ boɨnɨn, dimɨn wɨnɨn
dimɨn biyɨe aka kɨpi nɨtapiyok. Inkamɨn yɨuɨs wɨn haɨmii
bɨri kɨntɨo haigɨn yɨuɨs kwɨra saiir noɨn siir nɨtkɨn panam mɨ
siya hɨriinan tɨri, siya saiir nɨtkɨn pani mɨ saeya wa swokɨ
ɨmbɨryami. Mɨ wɨna wɨ kaba saiir mɨmbɨrgi mɨ noɨn wɨ
komiiyar swokɨ okii.
22 Inkam nwɨrkɨn wain wɨni opa wraisu ɨs kaba op two
biyɨenana saiir bɨri swokɨ aokaiiga. Nɨɨngaka. Mɨ siya hɨriinan
tɨrkɨswo mɨ tɨ wain wɨnɨn siir opa saeya niyopiingi mɨ ta
wraisu ɨs kaba saeya wa nɨmbɨryamkii mɨ wain wɨni opa wa
naokiyamki. Mɨ wraisu ɨsa wa mɨ ɨmbɨryamki. Mɨ inkamɨn
wain wɨni opa saiir naokaii siya wɨ hɨniɨna tɨr, wɨ wraisu ɨs
wɨna wɨ saiir daokai. Ɨriig

Juda sɨmiir ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat mɨi mɨn saiir kɨpi mɨrii
(Mt 12:1-8; Lk 6:1-5)

23 Mɨ Adi Komii siir ɨi komii kwɨra Sabat Jisɨs siya numɨra
wid nɨnkɨna saiir napnamkɨn mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm
sɨma saɨka warar yɨnkɨn apnam. Ɨiya sɨma napama, sɨma
witnidɨm ha kiwromwrɨs haiyamɨm mɨ ɨna yɨinɨbrombrop
apaeyamɨm.

24 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm sɨma Jisɨs siir boɨnki, wakae! Kɨma
ta Juda sɨmiir ɨi komiiya pɨu siiskuwakiya mɨi mɨn saiir dimusi
mɨriigɨm mɨ nae mɨnɨm saiir dimusi mɨ haigɨm. Mɨ kɨma tɨ siyɨu
ɨiir bɨ sɨbgu apkɨm.
25 Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn sɨmiir yai aiir mɨ kɨma
tari dimɨn whɨrɨn bɨiya kɨmiir brougaeyɨn Devid siya tɨrɨn siir
bɨri mwaɨngɨm? Mɨ taka ɨiya Devid siya mɨ siir isid ɨeya sɨma
nae karamaekɨm mɨ sɨmiir mhɨiyɨm ɨna yaowɨm.
26 Ɨiya tɨkɨ dimɨn ɨeya nɨmbiyamɨn Abaiata siya nwokɨn pris
inkamɨn nae Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨn. Mɨ Devid
siya mɨ siir isid ɨeya sɨmar yapnɨnopkainam Adi Komii siir
omaka aiir. Mɨ Devid siya paimɨr ɨiir naeyɨn mɨ siya paimɨr
haɨmiiyɨm siir isid ɨiir yae hauu. Tɨkɨ naeyɨm inkam nɨingakɨ bɨ
naeikɨn. Nɨingaka. Pris sɨmiiraraɨrgɨn. Mɨ sɨma yai bɨri swokɨ
boɨnkikɨm tɨ dimɨnɨn Devid siya tɨrɨn. Mɨ kɨma yai krɨmaka
dimusi boɨni.
27 Jisɨs siya boɨnki, ta ɨi komiiya Juda sɨmiira pɨu si-
iskuwakiya Sabat, saeya iikamɨm hɨk sɨmiir hauuwɨm bɨri
nwoka. Nɨingaka. Ta ɨi komiiya mɨnam nwoka iikam
hoɨmgakɨm sɨmiir whɨndirɨraerar haigɨnɨuwam.
28 Yaowae Adɨn nɨnomor kou hɨrankɨ nɨtɨn ta ɨi komiiya Juda
sɨmiira pɨu siiskuwakiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya
Sabat saiir Bɨiyan Inkam Komii siya asi nwowi. Ɨriig.

3

*Mɨ Jisɨs siya Juda sɨmiir ɨi komiiya inkamɨn ɨnib waeyaokɨ
naowɨn saiir haiswonɨskigikɨn*
(Mt 12:9-14; Lk 6:6-11)

1 Mɨ Jisɨs siya ha swokɨ apnɨnopkainamɨn Juda sɨmiir omaka
yai nɨdwokai wakaeiya saiir mɨ inkam nwɨrɨn hɨr nwokɨn siir
ɨnib waeyaowɨm ɨni paeyarwainan ywokiyamɨm.
2 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm Jisɨs siiram hɨrar kaonanae. Sɨma
bɨri nɨoknɨnkɨnkɨm siya tɨ inkamɨn siirɨn pɨ ɨi komiiya
saiir namisi haiswonɨskii mɨ ta hɨriinana saiirsi boɨnɨuriyɨu
boɨnam mɨnkɨm siirɨn.
3 Mɨ Jisɨs siya tɨ inkamɨn ɨina paeyarwainan nwowɨn siir
boɨnki, kɨra sɨmiir bopwoniya dɨnsiin okwoki.
4 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir srɨigi, krɨma wɨ pɨkɨ hɨniin siyɨuɨn si tɨri
Juda sɨmiir ɨi komii aiirɨn mɨ krɨma siyɨu mɨiyɨk tɨ tɨr. Iyɨe!?
Farisi sɨma yai bɨri wakae boɨnkɨm.
5 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir kaoyokiyokɨigiyɨn mɨ siir kwoɨnɨn
ɨni haugɨhauga whiyɨekiyɨn. Mɨ siya sɨmiir mhɨi kwoɨn
ɨmiir kɨgiyɨn mɨiyɨk bɨri nwokɨm, sɨma tɨ inkam ɨiirsi bɨ
naɨngwoyɨmyokɨm. Mɨ Jisɨs siya hɨkak asi nwonamkɨn, tɨ
hɨriinan siyɨu ɨiirsiyɨn. Mɨ siya tɨ inkamɨn siir boɨnki, kɨriir
ɨindɨbɨn ha dɨnkiyɨnyɨnki. Mɨ siir ɨina ɨni wadɨeyar ywokiya.

6 Mɨ Farisi kamɨm sɨma Juda sɨmiir omaka yaimɨn
dimɨn nɨdwokai wakaeiya saiir haiburgigɨm mɨ sɨma bɨri
kɨmɨmɨnkɨm ɨna yɨnsiin apnamɨm Herot siiram mɨ siir
nomiiyau nhɨrɨm sɨmiiram warar. Mɨ sɨma yaiyɨm ɨrɨpa
mɨnam kitɨbmii boɨnkɨm Jisɨs siir nɨsomaokiyɨm. Łriig.

Iikam isid komiiyɨn whɨigbid hɨr nani owɨugɨm

7 Mɨ Jisɨs siya mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma tɨ omon
nu Judia hɨranɨn sɨma siir haiburgigɨm mɨ whɨi Galiliya hɨriir
yam. Mɨ iikam isid komiiyɨn sɨma ɨni siir mhoɨiyar yamɨm.
8 Mɨ iikamɨm tɨ omom omomɨm hɨranɨm nu Galili nu Judia
mɨ om komii Jerusalem mɨ nu Idumia mɨ tɨ om whɨso Taia
mɨ Saidon yo ɨni yab komiiyɨn Jodan, ɨni siir gɨmiya waiywo.
Sɨma omom omomankɨn nɨtkɨm. Mɨ tɨ isid komiiyɨn Jisɨs siir
yaiya sɨma wakae wɨnkɨm digworaekwowɨm siya tɨrɨm sɨmiir
mɨ sɨma ha nɨtkɨm siiramɨn.
9 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki,
iikam isid komiiyɨn tɨsa nwowɨn ambi sɨma haigɨn ik-
wokromkwɨrisi. I ɨra pɨ kariiram dwomaigi, kara pɨ saiir
kwɨrii nami.
10 Bɨiya siya i aiir nikɨ apni kwɨriinam karamae nikɨ owɨn mɨ
siya iikam kasa bɨ haiswonɨmnɨskɨigɨn. Mɨ tariinanɨn iikam
whɨekak nhɨrɨm makak makakɨm sɨma ɨna yapiyaonamɨm
siiram, sɨmiir ɨinam siir pɨu aiir ninɨ onkwoɨuɨm. Mɨ sɨma
iikam nhɨrɨm sɨmiir asi napkɨnyamya amkɨm.
11 Mɨ kamɨm yɨu bibiyɨekɨn nii whwonkaiyɨm sɨma Jisɨs siir
kɨgiyɨm mɨ sɨma ɨni siir ɨgmiigar inɨ akaigai hɨuniyɨm. Mɨ sɨma
ɨna kauwok boɨnkiyɨm. Kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn.
12 Mɨ Jisɨs siya yɨu biyɨe ɨmiir nɨnɨmnɨskɨigiyɨn mɨ siya iikam
ɨmiirɨn ɨna boɨnɨkɨdugiyɨn. Kɨma kariir inɨgɨn wɨ kɨpi haigirɨrɨr
boɨnam. Łriig.

Jisɨs siya kamɨm ɨuur nwɨsa yɨmbingi siir mɨi aiir nap
mɨriiyam

(Mt 10:1-4; Lk 6:12-16)

13 Mɨ Jisɨs siya mhɨu ɨiir niinainamɨn mɨ siya ɨna dapɨkɨuna
kamɨm siya naɨngwowɨm sɨmiir inɨgɨm. Mɨ kamɨm siya
dapɨkɨunam sɨma ɨna yamɨm siiram.
14 Mɨ siya aposel kamɨm ɨuur nwɨsa yɨmbingi hɨnda
tɨnda saɨka nap mɨriiyam, Adi Komii siir yai aiir nap
boɨnmamauuam.
15 Mɨ siya aposel kamɨm sɨmiirɨn ɨni inɨgakar
ywowaigɨnɨugiyɨm, yɨu biyɨeyɨm iikamɨm sɨmiir pɨu nii
whwonkaiyɨm, sɨmiir nɨnɨmnɨskiiyamamɨn.
16 Mɨ Jisɨs siya aposel kamɨm ɨuur nwɨsa yɨmbingi. Mɨ
Saimon siir inɨg whɨrɨn Jisɨs siya nokdap haigɨnɨuɨn, Pitakɨn.

17 Mɨ Sebedi siir yɨnisɨm nwɨso Jems, Jon sowiirɨn Jisɨs siya yaeya inɨgar swokɨ kisɨna okdap haigɨnɨu, Boanesis. Tɨkɨ inɨgɨn siir inɨg tɨpmwokɨ tɨpmwowɨn, ta diya tɨowiya saiir yɨnisɨmkɨn. Sowiir yaiya ɨni hɨriinan ywowa.

18 Mɨ Endru, Filip, Batolomiyu, Matyu, Tumas mɨ Jems Arpias siir yɨnisɨm ɨeya mɨ Taitias. Mɨ Saimonɨn bɨiya ta yaiya saiir boɨnmɨmauugɨn nu whɨran inkam komiiyɨm krɨmiir kɨpi kɨgrɨrao.

19 Mɨ nwɨrɨn Judas Iskariotkɨn. Mɨ tɨ inkamɨn mhoɨiya wɨ wɨr siya napwouwi, kam nhɨrɨm ɨo Jisɨs saɨka nwowiyɨm siir nɨsomaowam naɨngwowɨm sɨmakan. Ɨriig.

Ta mɨiya bɨigɨ bɨiyan yɨu biyɨeyɨn Biesebul siirga
(Mt 12:22-32; Lk 11:14-23; 12:10)

20 Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ amɨn omaka hɨriir. Mɨ iikam isid komiiyɨn ɨni Jisɨs saɨkar swokɨ amwoniyɨm. Mɨ Jisɨs siya mɨ siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨma nae nɨdwosiis aeni ɨi karamaeka. Nɨɨngaka.

21 Mɨ Jisɨs siya siir ɨrɨpa o nhɨeyɨm mɨ siir yopii ad owa, sɨma hɨriinan ninɨ wakaeniyɨm, Jisɨs siya mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, sɨma nae mɨn nɨngugu ae karamaeyar nwowi mɨ sɨma ɨna yɨtɨm siir nɨkɨunakiyam. Mɨ sɨma siir boɨn mɨ tari siir kwoɨnɨn pɨ whaowaekɨn, siya tɨ nae mɨn nɨngugu ae karamae nwowɨn.

22 Mɨ kamɨm siyɨu komii nɨoknɨnkɨniyɨm sɨma om komii Jerusalem hɨr haiburgigɨm mɨ ɨna yɨtɨm. Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm mɨ tari bɨigɨ bɨiyan yɨu biyɨeyɨn Biesebulɨn ɨni saɨka nwoɨn. Mɨ nhɨrɨm ɨna boɨnɨm mɨ tari Jisɨs siirɨn Biesebul siya hauuga ta kɨrɨeya yɨu biyɨeyɨm inkam pɨu nii okwokaiiyɨm sɨmiir nɨnɨmnɨskiiya.

23 Mɨ Jisɨs siya sɨmiiram yɨkɨuna, sɨma siir kingiin nɨtɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yai arar boɨn. Mɨ siya boɨn, yɨu biyɨe sɨmiir apu budɨn Setanɨn, siya wɨ yɨu sɨma sɨmar swokɨ ɨnɨmnɨskɨinaei, aniya?

24 Mɨ tɨ om komiiyɨn siir hɨran iikamɨm sɨma isidɨn whɨsa nɨnkibɨrnakii mɨ sɨma wɨ kɨrɨekakar sɨbgu owi, aniya? Nɨɨngaka. Sɨma wa nɨdam nɨnoopki.

25 Mɨ iikam nhɨrɨm omaka ɨruwanɨm sɨma isidɨn whɨsa nɨnkibɨrnaei, yaii nɨniyam mɨ sɨma wa sɨbgu owi ɨrɨpar, aniya? Nɨɨngaka. Sɨma wa nɨnoopki.

26 Mɨ yɨu biyɨe Setan siir isidɨn sɨma sɨman isidɨn whɨsa nwowi mɨ siir isidɨn sɨma sɨma wɨ kɨrɨekakar nwowi, aniya? Nɨɨngaka. Sɨma wa nɨnoop ɨuguski. Mɨ hɨriinan tɨri, Setan siirɨn, wɨ Setan siya swokɨ haiswonɨskiinae, aniya? Nɨɨngaka. Siir kɨrɨeya ɨni kariir kɨrɨeya saeya haibura. Mɨ siir mɨiya wɨ kara tɨrbugi.

27 Ɨiya inkam nwɨrɨn inkam kɨrɨeni omaka
napnɨnopkainami mɨ siir digworaekwowɨm sɨmiir ninɨ tauae
hainakiyam mɨ siya wɨ dɨgar nwowi, siir digworaekwo ɨmiir
tauae haiyamɨn, aniya? Nɨingaka. Mɨ siya inkam kɨrɨe ɨiirɨn
bɨi ɨdni tikɨ kogrɨmdɨnugig. Mɨ siya hɨriinan tɨri siirɨn mɨ ɨkɨ
siir digworaekwowɨm, ɨkɨ siir omaka nwokaiyɨm, sɨmiirɨn wa
ninɨ tauae hainaki.
28 Kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, digworaekwo biyɨe
biyɨeyɨm iikam hoɨmgakɨm kɨmiir waraur nwokaiyɨm, wɨ Adi
Komii siyar haiyoprimdiyɨumii swoki. Mɨ yai bibiyɨeyɨm
kɨma mɨ boɨnbumbuwiyɨm sɨmiirɨn wɨ warar mɨ ɨnkɨn haiy-
oprimdiyɨumiigi.
29 Mɨ inkam nwɨrɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn siir nɨgbumbuwi
mɨ Adi komii siya tɨkɨ inkamɨn siir dimɨn biyɨeyɨm, sɨmiirɨn wɨ
warar nɨnkɨn haiyoprimdiyɨumiigi rani. Nɨingaka. Tariinan
mɨ mhoɨiya ɨriipɨ hɨriinan, wɨ nɨingar mɨ owi. Jisɨs siya hɨniɨna
boɨnkɨn, tɨkɨ inkamɨn, Adi Komii siir naeyɨuɨn siir nɨgbumbuɨn
mɨ tɨkɨ siir dimɨn biyɨeyɨm siya ɨinokɨinokɨn wɨ hɨk sɨmiirsiyar
hainanaei.
30 Jisɨs siya tɨ yai whɨekakɨm hɨniɨn dimusi bɨ boɨnkɨn, sɨmiir
kwoɨnɨm ha naɨngwokɨm, Jisɨs siya yɨu biyɨe siir kɨrɨeya saiir
mɨrii. Mɨ siya tɨ yaiyɨm hɨniɨn asi boɨnkɨn. Ɨriig.

Jisɨs siir apu aeya mɨ siir nomousɨm ɨma
(Mt 12:46-50; Lk 8:19-21)

31 Mɨ ta ɨiya Jisɨs siir apu aeya mɨ siir nomousɨm ɨma,
sɨma ɨna yɨmbiniyɨm. Mɨ sɨmaɨnii omaka akpitga hɨr yaka
okwoniyɨm. Kɨra unkɨ ɨt krɨmiiram.
32 Mɨ iikam isid komiiyɨn siir nɨdwo ywokaiyɨm sɨma boɨnki
siirɨn, ha? Wakae! Kɨriir apu aeya mɨ kɨriir nomousɨm ɨkɨm
mɨ kɨriir yokman ɨma, sɨma ɨsi kɨriirɨm idwowɨiya hɨrar nɨdwo
kaowɨm, kɨriiramɨn sɨma nɨkɨugikɨm.
33 Mɨ siya ɨni sɨmiir yai aka yowarkɨi boɨnkiyɨn, yɨpɨkɨ
iikamkɨm kariir pɨugana saiir hɨriinan nwowɨm?
34 Mɨ iikamɨm siir nɨdwoyokaiyɨm siya ɨni sɨmiirar
kaoyokiyokɨikiyɨn. Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn sɨmiirɨn, kɨgi! Kariir
apu mɨ kariir nomousɨm, tɨ kɨmargɨm, tɨ tɨrar kwowɨm.
35 Iikam hoɨmgakɨm Adi Komii siir yai aiirɨm naɨngwo
tɨbmiiyɨm mɨ siir mɨiya saiir mɨriiyɨm sɨma wara. Mɨ sɨma wɨ
kariir apu mɨ kariir pomou yokman nwowi. Ɨriig.

4

Inkam nwɨrɨn witnid nɨtkɨnamkɨn numɨr
(Mt 13:1-9; Lk 8:4-8)

1 Jisɨs siya sɨmiirɨn Galili whɨigbid hɨr swokɨ
owomwarkaiyɨuɨu. Mɨ iikam isid komiiyɨn saɨka nwowɨm
kasa rani. Mɨ Jisɨs siya i aiir asi kwɨriigɨn. Mɨ siya saiir kwɨrii

idwokaiyin mi iya ini whiigbid hirar ywowa. Mi iikamim ini whiigbid hirar yokwowim mi siya simiirin i hirar yidwokai owimwarkaiyiugi.

2 Dimin taeminim siya nowimwarkaiyiuwim simiir, siya boiniyio yai arar nowomwarkaiyiugim.

3 Mi Jisis siya boin, kima wakae! Inkam nwirin witnid numir hir bidi yitkingikin.

4 Mi iiya siya ha nitkinamin mi witnid nhirim siyiu nikiigiinaowidim, yim ini ipiyinki sim ini iugi aeniyim.

5 Mi witnid nhirim siiyakak maeyauwa saiir nikiigiiyim, maeyauuwa nuin idar nwowa, nuginin aowa nam karamae nwowa saiir. Mi ti witnidim biri briprigim ina whakidudugiyim.

6 Mi iiya bieyin ha whwokiyin mi ini witnid ibairim simiirar yaowhwoniyim. Mi ti witnid ibairim simiir miiyim aowa nam karam nwowim yim ina wainamim.

7 Mi witnid nhirim urid nimridgakin siir bopwo yakaigai. Mi ti urid amridnanin ha whakiyin mi ti witnid ibairim simiirin ini siya yiisiwamwarkaigiyim mi ti witnidim nae bi budgin.

8 Mi witnid ibair nhirim nu maeyau miiyik nikiigiiyim, yim ini komiiyar ywokiyim mi yim nae hiniina hiniina bud, nhirim kamairim iriiyar mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwoim mi nhirim yim hiniina mi bud, kam nwir iuur.

9 Mi Jisis siya simiir boinki, inkamin wiingakairgin mi siya ti kariir yai imiirar wakae mi ha sibgu daingwo omok. Iriig.

Jisis siya boiniyio yai aiirarar boinmimauugin
(Mt 13:10-17; Lk 8:9-10)

10 Mi iigwir mhoiiya Jisis siya sasair ywoki hirin. Mi mhoiiya kam iuur nwiso siir kigna miriiyim mi iikam nhir ikim sima ina yitim Jisis siirim. Mi sima ini sriini siirin boiniyio yaiyim simiir yaimwokiyaimwoim simiiram.

11 Mi Jisis siya simiir yowimwarkaiyiugi. Mi ta Adi Komii siir oman yaiya kara kimiir bidiyar iki owomwarkaiyiugiyim. Mi iikam nhirim saiir wakaeyim, sima biri ninoknink inkim sima boiniyio yaiarar wakae. Mi sima saiir yaimwowin siir biri ninoknink inkim, sima pi whaowaekim.

12 Mi sima wa kigi ti diminin mi sima wi sibgu kigsib rani. Mi sima wa wakaei mi sima ta yaiya saiirin wi sibgu wakaesib rani. Niingaka. Mi simiir kwoinin bi kisina haigikim mi sima Adi Komii siiram paniinsi yaingwo tibmiisi. Mi Adi Komii siya simiir dimin biyieyim simiir paniinsi haiyoprimdiyiumiigisi. Iriig.

Jisis siya ta boiniyio yaiya inkamin witnid nitkinin siir yai imiir nowomwarkaiyiugim
(Mt 13:18-23; Lk 8:11-15)

13 Mi Jisis siya simiir boinki, kima ta boiniyio yai kwira saiir bi ninoknknkim, aniya? Mi kima wi paniina sibgu owomwarkai boin haiginiuwi ti boiniyio yai whiekakim simiir yaimwowim, ha?
14 Kara kimiir niki boinmauu wakaeki, tiki inkamin witnid nitkinin ini tiki inkamin Adi Komii siir yai boinmimauuwiyin ini siir hiriinan ywowin.
15 Iikam nhirim sima Adi Komii siir yaiya pa wakae nami mipi sima siyiu hir napami mipa naingwo ouwouami Adi Komii siir yaiya. Sima Adi Komii siir yaiya panaowar wakaenaki mi Setan siya panaowar swoki kwitkigi Adi Komii siir yaiya simiir kwoinau haiginama. Mi tiki iikamim ini ti witnidin siyiu nikiiyim, sibgu whak karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim.
16 Iikam nhirim sima ini ti witnidin siiyakak nuin, siir nakaigaiyim mi sima ti iikamim ini hiriinan ywowim. Yaiyim sima wakaeyim pa wakae ningruramsasaugi, ta Adi Komii siir yaiya simiir mhii kwoinau. Mi sima pi mairgimairgar nwo nami, ta yai aiiramin.
17 Tiki iikamim ini witnidni miiyim aowa nam karamae nwowiyim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi sima paniinsi ywokwo bripriisi. Mi iiya hikin nimbiniiyim simiir kinankiuwam mi sima wi ii priei nokwo rani. Mi sima Adi Komii siir yai aiirin wi digiumii haigingigi. Mi sima whiekakim wa nikiiyam iuguskii.
18 Mi iikam nhirim ini ti witnidin maeyauwa urid amridkakin siya nwowa saiir nakaigaiiyim ini simiir hiriinan ywowim sima wakaeiyim Adi Komii siir yaiya.
19 Mi simiir kwoinin ini umirminim mi nuan digworaekwowim ini sima kiyainamim. Mi ta Adi Komii siir yai kibiya ini ti digworaekwo imar higriniugiya. Mi Adi Komii siir siyiuin siir paniinsi sibgu apsi.
20 Mi iikam nhirim ini ti witnidin nu maeyau miiyik nikiiyin, ini siir hiriinan ywowim. Sima ina sibgu wakaeyim Adi Komii siir yaiya. Mi simiir nhirim kam nwir iuura mi budi mi nhirim pi kam nwoima mi budi mi nhirim pi kamairim iriiyara mi budi. Ɨriig.

Sima yiukidin niuyaiyin wi two aowa higriniuwi
(Lk 8:16-18)

21 Mi Jisis siya simiir boinki mi iiya inkamin yiukidin niuyaiyin siir hangimunanii mi siya wi two aowa haigiprakaii, iyie? Wi hii aowa haigiprakaii, aniya? Niingaka.

Kira bopwonauan romyasin siir dinankii! Mi yiukidin pa sibgu iuyakii.

22 Tiki inkamin siir kwoinpai kwoinpaiyim tariinanin tiki idowiiya nwo karam nwowim mi mhoiiya sima wi idowiiya nwo iuguskii mi wi dimin whirkin swoki haigiprakai rani. Niingaka.

23 Kima ti iikam whiekakim kima wiingakairgim, kima timi wakae.

24 Mi siya simiirin ina swoki boinkiyin, yaiyim kima wakaeiyim kima sibgu daingworinukripkai. Siyiuin inkam nwirni kima tiriyin mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan siyiu iiirar swoki inkin tiri.

25 Mi inkam nwirin siya ninokninkin miiyikaki niuwi mi mhoiiya Adi Komii siya siirin wi hiriinan ninokninkin aiirar swoki inkin idu hauuraraokii. Mi inkamin ninokninkin haimiisimakaki niuwi wi Adi Komii siya swoki haii. Mi siya wi ninokninkin karamaeyar nwoiuguski, wi haimii sima hai naowid rani. Niingaki niingakiinga. Ɨriig.

Ta boiniyio yaiya inkamin witnid nitkin whakiyin siir yaiga

26 Jisis siya hiniina boinkin, iiya Adi Komii siya iikamim mi digworaekwo whiekakim simiir biiyan nwowin, siya ini ti inkamin witnid nitkinamin mi siir numir aiir sibgu kigriraowin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinanar mi sibgu kigriraowi. Mi siir numiran naeyim wi hoimgakar nimbiyami.

27 Mi iinokiinokin ti inkamin niiyaka pi nhwo nib whwonkaowi mi nugakin siya pa ninsiin apririramyakwoki. Ti inkamin siya kigiyin mi siya ini siya siyar yaingwowin, ti witnidin siya komii paniina nwokikin, siya biri ninokninkinkin.

28 Nu siya minki mi ti witnidin pa kinan grimgrinkiigi mi siya mhoiiya pi nae kakar namwo iuwi. Biii pi kwo aeyar nimbiyami mi mhoiiya nae pa budgi.

29 iiya sasaeyim wai nwowiyim mi ti inkamin pa ningugu haii. Ɨriig.

Ta boiniyio yaiya mastet yinika
(Mt 13:31-32,34; Lk 13:18-19)

30 Mi Jisis siya boinki, krima Adi Komii siir iikamim mi siir digworaekwo whiekakim simiir biiyan iikam nwowi mi krima wi paka hiniin boiniyio yaiya sae nikri boini siirin.

31 Mi ti mastetnidin siir hiriinan ti ikrii boin. Mi mastetnidin siya iki paenid nhirim simiir hiriinan tani. Niingaka. Siya sapkisapisimkin komii rani, ara krinankin. Mi siir nidim kasa rani, hoimgakim. Mi Adi Komii siir isidin ini ti mastetnidin siir hiriinan ywowin kasa rani, hoimgakim.

32 Mɨ inkamɨn tɨ mastetnidɨn siir nɨnkɨn dɨgiyɨn mɨ siya
pa whakii mɨpi komiiyar namwo ɨuwi. Mɨ siya ɨkɨ sasae
hoɨmgakɨm pɨ sɨmiira mrwɨi haiburgigi. Mɨ siya kwiya komii
kakargɨn mɨ ɨpiyɨn mɨnɨm sɨmiir whɨeyɨm pɨ siir kwiya ɨmiirar
mɨ haigii. Ɨriig.

33 Ɨiya sɨma Jisɨs siir boɨniyɨo yai ɨmiir nɨnoknɨnkɨnɨm mɨ
mhoɨiya siya iikam ɨmiirɨn boɨniyɨo yai kasa bɨri boɨnkɨn, Adi
Komii siir yaiyɨm.
34 Dimɨnɨm siya boɨniyɨm pɨ sɨmiir boɨnɨnkɨi ɨuguski rani.
Nɨɨngaka. Siya pɨ boɨniyɨo yai ara boɨnkii. Mɨ ɨiya siir kɨgna
mɨriiyɨm kamɨm pɨ sɨma sɨma nwoki saɨkaɨn mɨ Jisɨs siya
yaimwokɨyaimwowɨm pɨ hanɨɨngɨ boɨnɨski. Ɨriig.

Jisɨs siya opud hɨnɨn komiiya saiir boɨnkikɨn mɨ opud hɨnɨno ɨna dɨgiywo
(Mt 8:23-27; Lk 8:22-25)

35 Mɨ naɨowaka ta ɨiya aiirarɨn siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm
siya sɨmiir boɨnki, krɨma pɨ whɨi yarmiya kigidamtɨbi.
36 Mɨ sɨma ta iya Jisɨs siya nɨdwokaiya saiir kwɨriinam mɨ
sɨma siir wara yɨuginam. Mɨ sɨma i nhɨrɨm ɨni warar yɨnkɨn
kwɨrii namɨm. Mɨ iikam isid komiiyɨn sɨma siir haiburgigɨm
mɨ sɨma ɨna yamɨm.
37 Mɨ opud komiiya ha hugnaniya mɨ hɨnɨn komiiya ha mɨ
ɨt mɨ sɨmiir iyɨn ɨni wara kaibombokiigiyɨn, hɨnɨn aeya. Taka
hɨnɨn opud komiiya prasaekɨ mɨ ɨuwi. Mɨ iya opa mɨrkɨmɨrkɨ
nɨnkɨnɨm pariiparii.
38 Mɨ Jisɨs siya iya saiir idao hɨr kikɨnanɨu whwonkaigɨn
nhwo mɨpiyɨnanɨn siir. Mɨ sɨma siir yɨnɨdgu ɨnsiin mɨ sɨma ɨna
boɨnɨm, hɨe! Tɨ krɨmiir Adɨn, krɨma pɨ inɨgak nwo rani, pɨ tɨrar
nwomainainami. Mɨ tari kɨra krɨmiirsi naɨngwoyɨmiyok rani,
aniya?
39 Mɨ Jisɨs siya ha nɨnsiingiyɨn mɨ siya ɨo opud hɨnɨn sowiir
ywoki. Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kowa dɨg dwoki! Mɨ Jisɨs siya
hɨriinan boɨnkiyɨn, opuda ɨna dɨgiya mɨ opa hɨnɨn sɨmkɨ bɨri
swokɨ ɨtkika, ɨni nɨɨngar ywomaigiya mokmokwaiga.
40 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki.
Kɨma hɨnɨɨn dimusi nɨdidnanaekɨm, ha? Mɨ kɨma tari naɨngwo
tɨbmii karamaekɨm ɨni nɨɨngar ywowɨm, aniya?
41 Mɨ sɨma ɨni mounana siinkaokiyɨm mɨ nɨdid prasae bɨri
kɨnkikɨm. Mɨ sɨmasɨmar yomboɨn amboɨna. Tɨkɨ inkamɨn
siya yɨpɨkɨn tɨkɨ hɨnɨɨna tɨrɨn? Opud hɨnɨno ɨni siir yaiyar mɨ
wakaeyoknakiyo? Ɨriig.

5

Inkam nwirin siir nwowim yiu biyieyim Jisis siya ninimniskigikim

(Mt 8:28-34; Lk 8:26-39)

1 Sima whii yarmiiya hiriir yimbiyam Garasa simiir nu iiir.
2 Mi iiya Jisis siya i aiir haiburgigin mi inkam nwirin uridyiu
biyiekakin siya biri kimiminkikin ina yamin siirim mi tiki
inkamin uridyiu biyiekakin siya maeyauwa inkam hangikai-
iya saiir hir nwowikin. Siya saiir hirankі nitkin.
3 Siya inkam haingikaiiya maeyauwa saiir whwonkaiigin.
Inkam nwirkin siir nonkworinu dig nwo rani. Mi wieyin
sopni siir mi udkikini wi iriipi hiriinan, wi dig mi o rani.
Niingaka.
4 Ii kasa rani, sima siir iga iin imiir udim wieyin sopni
mi tidop mini ha mi kurimdinu. Mi ti dimin whiso siir
kogo, pi sowiirar mi ankabimbiirnami. Siir kirieya prasae
rani. Inkamki siir nonkworinu mi siir udrinu dig nwo rani.
Niingaka.
5 Iinokiinokin siya nii nabie pi inkam haingikaiiya
maeyauwa mi mhiu, pi hirar nwowi. Iki siya
kauwaryimyoknamiyim mi siiya pa hai pi siir piu aiirar
nikrimkripi. Mi siir piua nhie aunawaigi nwowi.
6 Siya kigi Jisis siya aru hirar nwowin mi siya ina
iwitnaniyin. Mi siya ini Jisis siir igmiiga kingiina ini akai
hiuniyin.
7 Siya ina kauwok boinkiyin, Jisis! Kira Adi Komii siir
yinisimkin ninomor kouankin nitin kira kariirin dimu tiram
mini? Kara kiriir nikopwaisisirki Adi Komii siir inig iiir, kira
wi kariir kipi diriraerar bumbugi.
8 Mi Jisis siya ti yiu biyieyin siir piu nii okwokaiyin siir
boinki, yiu biyie, kira ti iuguski siir piu hirii kipi nwo.
9 Mi Jisis siya srii, kiriir inigin yipikin? Mi siya ina yowarkii
boinin, krima hoimgakim. Mi kariir inigin siirin hiniin asi
dapkin, hoimgakim.
10 Mi siya Jisis siiram kauwok boinanaeki, kira krimiir kipi
nikropki ta nu maeyau aiir haiburgigim.
11 Hu isid komiiyin mhiusimin kingiin nwowin ini siir
mhaeiyim.
12 Mi yiu biyie sima Jisis siirim kauwok boinanae, kira
krimiirin ti huim simiiram dikropki. Mi krima pi simiir nii
whwonkainami.
13 Mi Jisis siya ini wadieya ywokiyin simiirin. Mi ti
yiu biyieyim ti inkam iiir haiburgikin, ini hu simiir piu
ii whwonkainamim. Mi ti hu isid komiiyin sima mhiu
iiir haiburgigim mi sima ina iwit iniwamwirkiinaniyamim

siiyienan iiir. Mi sima ig hiniin biri niwit namkim, nhwo bidi kwisnamim. Mi sima ina iwit natatamim opa hiriir. Ti hu whiekakim hiriigim, 2,000 kasaka rani, hoimgakim. Mi sima ini op aiir kwiyae aokaonamim.

14 Mi hu imiir kigriraowiyim kamim sima ina yidamkiyim. Mi sima ha niwit amim mi ina boinmimauuamim om komii hiran iikam imiir mi omisisismim ti om komii siir yaba nwowim simiir hiran iikamim simiirin warar mi iwit boinmimauuam. Mi iikam whiekakim ta maeyauwa hu ima nwowa saiir ini kignaki mi diminin Jisis siya tirin ta maeyau aiir.

15 Mi sima Jisis siir hiriir yimbiyam mi sima ti inkam iiir ini kigiu biiya yiu biyie isid komiiyin siya nwowin. Biiya ti inkamin yiuiskak biri nwokin mi tariinanin siya yiuis bidi kaiyin. Mi siir kwoinin ini haniingi yaingwo omokiyin. Mi siya hirar nidwowi mi iikamim sima siir kaowim mi sima ina yididim siirsiyin.

16 Mi iikam whiekakim ti diminin siir kigim mi sima ina yapboinmamauuamim ti diminin ti inkamin Jisis siya hais-wonisskigiyin yiu biyie biiya ti inkam iiir nwowin. Mi sima hu imiir warar mi ikin boinmimauu.

17 Mi iikamim sima Jisis siir boinki, kira ti krimiir nuin siir kipi nwo. Kira maeyau kwira damki!

18 Ihiya Jisis siya i aiir kwiriiyin mi inkamin biiya yiu biyieki nwokaiyiuin siya srii Jisis siir, Jisis, kara kinaka namam naingwowi?

19 Mi Jisis siya wadie biri nwokin siirin. Niingaka. Siya ti inkamin siir boinki, kira kiriir omaka dam, kiriir yopii yok-man imiiram. Mi kira simiir tini boinmimauuiu digworaekwo hoimgakim Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siya tirkiyim. Mi siya kiriirsi naingwobumbugin.

20 Mi ti inkamin siya ti om iiir haiburgikin mi siya ina yamin. Mi siya nu Dikapolis hiriir yimbiyam. Mi siya hiran iikamim simiir ini boinmimauuiu diminin Jisis siya tirkiyin siir. Mi iikamim sima hiriinan wakaekiyim ini mouni haniina siinkaokiyim. Ihriig.

Jisis siya inkam komii nwirin siir yinisim yinugiyina saiir haiswonisskigika

(Mt 9:18-26; Lk 8:40-56)

21 Mi Jisis siya ha swoki iyikidamin whii saiir mirmiiya hiriir mi iikam isid komiiyin sima ini saikar yamwomimirniyim whiigbid hir.

22 Inkam komii nwirin Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir kigriraowiyin mi siya ina yitin. Siir inigin Jairaskin. Mi siya Jisis siir kigin mi ina yamin mi ini ogmwo Jisis siir igmiiga kingiinar ini hiuniyin.

23 Mɨ siya tɨ inkamɨn Jisɨs siirɨm srɨinanae. Kariir yɨnisɨm
yɨnugiyɨna ɨni nao kingiinar nwowa. Kɨriir ɨina saiir winɨ
hainiini saeya pɨ naonamisi mɨ saeya wadɨe nwokɨ owɨm.
24 Mɨ Jisɨs siya Jairas saɨka asi namkɨn. Mɨ iikam isid
komiiyɨn ɨni siir mhoɨiyar woknamɨm. Mɨ nhɨrɨm ɨni siir
prɨska prɨska mɨiya yapamɨm. Mɨ Jisɨs siir wara bɨri kɨgwɨnkɨn,
ɨni sɨmiirara kɨgwɨn ɨskiyɨn.
25 Mɨ wig ɨra hɨr nwowa saeya nhɨekɨ mɨ
napɨdwodwomaimiiya, saiir bɨewiyɨm ɨuurwhɨs nhɨekɨ saeya
napɨdwodwomaimiiya.
26 Naeyɨugak inkamɨm kasaka rani, saiiram nankabgugu-
nanaeyɨm. Mɨ ta wiga saiir umɨrɨm whɨsariiyar nɨuguguskɨm
sɨmiirɨn. Mɨ saiir ma wadɨe bɨ swokɨ okika. Nɨingaka. Ma
saiira ɨni komiiya yasae owɨuguskiya.
27 Ta wiga saeya Jisɨs siir yai aiir wakaewɨna mɨ saeya ha
nɨtka siiramɨn. Mɨ saeya tɨ iikam isid komiiyɨn sɨmaka nɨtka.
Mɨ saeya Jisɨs siir mhoɨiya yɨt mɨ saiir ɨina siir yɨuɨs aiir yaka
onkwoki.
28 Mɨ saeya saiir kwoɨn arar yaɨngwokwokai mɨ kariir ɨina pɨ
siir yɨuɨs aiirara maka onkwokii mɨ kara pɨ wadɨeyar nwoki.
29 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika saiir nhɨeya ɨna yɨnkisaenakiya mɨ
saiir pɨua ɨni saeyar kɨnankɨugiya nɨsmikɨnkiya.
30 Mɨ Jisɨs siya ɨna yɨnoknɨnkɨnkiyɨn siir kɨrɨe nhɨrɨm
namkiyɨm. Mɨ siya iikamɨm sɨmiir bopwoniya haimisiyao
okwokaokiyɨn mɨ ɨna boɨnkiyɨn, yɨpɨkɨn kariir yɨuɨs aiir
nonkwokiyɨn?
31 Mɨ Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨma boɨnki siir, kɨra
kɨgi! Iikam isid komiiyɨn wasi kɨriirar nokwoyokaiyɨm mɨ
krɨma wɨ paniɨna nɨnoknɨnkɨni? Kɨra hɨniɨn dimusi boɨnkɨn,
yɨpɨkɨn kariir nonkwokiyɨn?
32 Mɨ Jisɨs siya ɨna kaoyokiyokɨiyɨn tɨ inkamɨn siir
nonkwokiyɨn siir kɨgsɨbgiyam.
33 Mɨ ta wiga saeya ɨna yɨnoknɨnkɨnkiya dimɨnɨn saiir
tɨrkiyɨn mɨ saeya ɨni nɨdidkakar ywokiya, saiir kɨuɨm kɨrɨe bɨri
nwokɨm. Mɨ saeya ha nɨta ogmwo ɨni Jisɨs siir ɨgmiiga kingiina
inɨ akai kaiyɨrou hɨuniya. Mɨ saeya ɨna boɨnmauugiya dig-
woraekwo hoɨmgakɨm siir.
34 Mɨ Jisɨs siya ta wig aiir boɨnki, yɨnisɨm! Kɨriir naɨngwo
tɨbmiiya kariir kɨrɨe aiiram naɨngwo tɨbmiiya, kɨriirɨn wadɨe
saeya nwowaigɨnɨugika. Mɨ kɨra ha dam! Kɨriir kwoɨnɨn sɨbgu
dwowɨpɨsunam mɨ kɨriir ma dɨg nwokɨ oki.
35 Mɨ Jisɨs siir yaiya ha nikɨ boɨnɨn mɨ kam nhɨrɨm Jairas siir
omaka hɨrankɨ nɨtkɨm mɨ sɨma yaboɨni siir, kɨriir yɨnisɨma bɨdi
yaonama. Kɨra kɨigi wara inkamɨn nowamwarkaiyɨuwiyɨn
saɨka hɨrii kɨpi nɨnkinanae.

36 Mɨ siya ta yaiya sɨma boɨna saiirɨn ɨni hindara wakae-
mumuɨn. Mɨ siya Jairas siir boɨnki, kɨra kɨpi nɨdid! Kɨra
kariirɨmɨn hindarar daɨngwo tɨbmii ɨski.
37 Mɨ Jisɨs siya iikamɨm sɨmiir yɨkɨdugig, sɨma pɨ saɨka
kɨpi nam. Pita, Jems mɨ siir nomiiyau ɨeya Jon, Jisɨs saɨka
sɨmasɨmar yɨnkɨn am.
38 Mɨ sɨma Jairas siir omaka saiir nɨmbiyamɨm mɨ Jisɨs siya
kɨgɨu, sɨma pɨ nankanɨnouwi, sɨma hɨnɨin bɨri nougɨm, wamkɨ
kimaii, nhwokou nhwokouɨm ɨni warar youwonikiyɨm.
39 Mɨ Jisɨs siya ha napnɨnopkainamɨn omaka apɨnaua
hɨriir mɨ siya sɨmiir inɨ boɨnɨu, kɨma dimusi nankanɨnouwi
ta yɨnisɨm aiirsiyɨn? Ta yɨnisɨma saeya bɨri naonamka.
Nɨingaka. Saeya nhwo whɨni.
40 Mɨ sɨma yaibu siir yɨewaiyɨugi, Jisɨs siya iikam hoɨmgakɨm
omakanau hɨr nwowɨm siya sɨmiir yɨkrop apniki. Mɨ Jisɨs
siya mɨ saiir yopii ado sowawai mɨ kam nwoɨmɨm siir kɨgna
mɨrii ɨkɨm, hɨriirɨn sɨmasɨmar youapnɨnopkainam maeyauwa
yɨnisɨm aeya nwo aiirɨn.
41 Mɨ Jisɨs siya saiir ɨɨna aiir yonkwoki mɨ ɨna boɨnkiyɨn
saiirɨn, Talita kumi! Krɨma ta yaiya saiirɨn hɨnɨɨna boɨnkɨm,
yɨnisɨm yɨnugiyɨn. Kara kɨriir boɨnki, kɨra dɨnsiingi!
42 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika ta yɨnisɨm yɨnugiyɨna ha nɨnsiin
ɨdwokiya ɨna yaprɨrɨrama. Saiir bɨewiyɨm ɨuurwhɨsko. Mɨ
sɨma tɨ dimɨnɨn siir kɨgɨm mɨ sɨma ɨni mouni hanɨɨna si-
inkaokiyɨm.
43 Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnɨkɨdugiyɨn kɨma inkam nwɨr kɨpi
boɨnmauu tɨ dimɨnɨn. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, ta yɨnisɨm
yɨnugiyɨna nae saiir tɨ hauu ae. Ɨriig.

6

*Om Nasaretan iikamɨm sɨma Jisɨs siirɨn digɨumii haim-
riiyɨugigɨm*

(Mt 13:53-58; Lk 4:16-30)

1 Jisɨs siya tɨ omɨn siir haiburgigɨn mɨ ɨni siir omkɨ om ɨiirar
swokɨ amɨn. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨni saɨkar
yɨnkɨn amɨm.
2 Mɨ Juda sɨmiir ɨi komiiya Sabat, Jisɨs siya omaka yaimɨn
dimɨn nɨdwokai wakaeiya saiir yapnɨnopkainam. Mɨ Adi
Komii siir yaiya sɨmiirɨn hɨr inɨ boɨnmɨmauuɨu. Mɨ iikam kasa
rani, siir yai wakaeyɨm mɨ sɨma mounan asi siinkaokikɨm. Mɨ
sɨma boɨn, tɨkɨ inkamɨn ta nɨnoknɨnkɨna siir hɨr nwowa mɨ
siya papi haigɨn, ha? Mɨ tɨ hɨnɨin dimɨn komiiyɨn siya panɨɨna
tɨrkɨn, ha?
3 Mɨ tari tɨ inkamɨn omaka mɨriiyɨn mɨ siya, aniya? Mɨ siya
ɨni iikamɨm nuanɨm krɨmiir hɨriinan ywowɨn, aniya? Mɨ siya

Jems siir yaowaekɨn, aniya? Mɨ Josis, Judas mɨ Saimon mɨ siir yokmanɨm sima ɨni krɨmaka tɨrar nwowɨm, aniya? Mɨ sima hɨriinan kwoɨn naɨngwowɨm mɨ ɨni simasimar prɨiɨdwo boɨnaiyamɨm.

4 Mɨ Jisɨs siya simiir boɨnki, profet inkamɨn ɨkɨ siya hɨnda tɨnda namiyɨm sima siirɨn pɨ ha kɨgi, siya inkam komiigɨn. Mɨ siir omkɨ om hɨrɨn siir yopii adɨm mɨ siir ɨrɨpa o nhɨeyɨm yɨm sima pɨ ha kɨgi, siya inkam komii rani.

5 Mɨ siya dimɨn komii komii bɨ swokɨ mɨriigɨn siir om hɨrɨn. Niingaka. Mɨ siir ɨɨna simiirɨn wɨ nhɨrmi arar hainiiwokmaigi, siya iikam homgak wao bɨri hainiiwokmaiigɨn. Niingaka.

6 Mɨ Jisɨs siya iikamɨm simiir kɨgiyɨn sima bɨri naɨngwo tɨbmiigɨm mɨ siya ɨni ɨingas arar pikrɨmgrɨbgiyɨn. Mɨ siya ɨni omɨm siir omɨn siir kingiin nwowɨm, ɨni simiir yamɨn. Mɨ siya hɨran iikamɨm simiir boɨnmɨmauuwam Adi Komii siir yaiya saiir. Ɨrɨig.

Jisɨs siya kam ɨuur nwɨso mɨi simiir hauugikɨn
(Mt 10:5-15; Lk 9:1-6)

7 Mɨ Jisɨs siya aposel kam ɨuur nwɨso simiiram yɨkɨuna. Mɨ siya simiirɨn nwonɨsa nwonɨsa yɨkropki. Mɨ siya simiirɨn kɨrɨe ɨni warar yɨnkɨn hauugiyɨn, yɨu biyɨeyɨm simiir nɨnɨmnɨskiiyam.

8 Mɨ Jisɨs siya simiir boɨnki, kɨma nae digworaekwo homgak kɨpi hainam. Kɨma pɨ paekopɨn hɨugwokwo apiyɨn siirara hainam. Mɨ umɨr mɨnɨm onau kɨpi haiginam. Niingaka. Kɨma pɨ kɨmiir pɨu niinga niinga dam!

9 Kɨma ɨga pa diyopkɨmkɨkɨunam. Mɨ kɨma yɨuɨsa koua niiya saiirɨn pɨ kwokwɨsa kɨpi niinam. Niingaka. Kwokwɨra diinam.

10 Mɨ Jisɨs siya yai kwɨra ɨna swokɨ boɨnkiyɨn aposel kamɨm simiir, ɨiya nwɨsko mɨ apnɨmbɨiyami om hɨr mɨ inkam nwɨrkɨn ha boɨnwɨni, kowa ta omaka saiir unɨ oni mɨ yaeya omaka ɨram kɨpi swokɨ amɨmɨn. Niingaka. Ta omaka ɨrua kowa nwowa saiirara dwo krɨpkai kɨpi kisae kimrae. Mɨ ɨiya kowiir mɨiya dɨg nwokii tɨ om ɨiir mɨ kowa wɨ hanɨingɨ dam. Mɨ ta omaka aiirɨn wɨ hanɨingɨ haiburgig mɨ kowa wa dam.

11 Mɨ ɨiya kɨma om whɨr napnɨmbɨiyamiyɨm mɨ sima kɨmiir yai bɨri wakaekɨm mɨ kɨma tɨ om ɨiirɨn ha timɨ haiburgik mɨ yaeya om whɨram timɨ am. Mɨ sɨnɨm kɨmiir ɨga ɨmiir nwowɨm simiirɨn wa dɨkrɨmkrɨnkiigig. Mɨ sima wa nwokɨ aɨngwowoknakiyɨm simiir siyɨuɨn mɨiyɨk rani.

12 Mɨ aposel kamɨm sima Jisɨs siir yai aiir wakae namɨm mɨ sima ɨna yamɨm. Mɨ sima ɨna yapboɨnmamauuwamɨm Adi Komii siir yaiya saiir, ɨkɨ omom omom ɨmiir. Mɨ sima boɨn, kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm tɨ kisɨna haigi, hɨriiyar kɨpi nwokrɨpkai.

13 Mɨ sɨma yɨu biyɨe hoɨmgakɨm iikam ɨmiir nwowɨm
sɨmiirɨn hanɨingɨ haiswonɨmnɨskɨiyam. Mɨ sɨma wa
waekɨimnanɨn pɨ siirar mɨ iyopi iikam makak ɨmiirɨn mɨ
sɨma pɨ wadɨeyar mɨ okii. Tɨ wa waekɨimnanɨn siir kɨrɨe rani,
Adi Komii siir kɨrɨeya wadɨe saeyar nwowaiginɨuwi. Ɨriig.

Jonɨn op baptais haiginɨuwiyɨn siya bɨdi yaonamɨn
(Mt 14:1-12; Lk 9:7-9)

14 Tariinanɨn inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn Herot si-
yar wakaewɨn, ta yaiya Jisɨs siir inɨgɨn omom omomɨm
bɨdi yɨniyokɨiyɨn. Iikam nhɨrɨm sɨma boɨnki, Jonɨn op bap-
tais haiginɨuwiyɨn iikam ɨmiir, siya bɨdi yɨnsiin ɨdwowɨn ɨe
hɨrankɨn. Mɨ tɨ siya dimɨn komii komiiyɨm sɨmiir asi mɨ
ɨnɨmnɨskii.
15 Mɨ nhɨrɨm sɨma boɨn mɨ tari Ilaijakɨn, aniya? Mɨ nhɨrɨm
yɨm ɨna boɨnɨm mɨ tari tɨ profet inkamɨn bɨiyanɨn siya, aniya?
16 Ɨiya Herot siya Jisɨs siir inɨg ɨiir wakaewɨnɨn
haigirɨrɨrniyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, bɨiya Jon siir nɨiyɨn
kara bɨdi ikɨ kaigrɨp haiyɨn mɨ tariinanɨn siya ɨna swokɨ ɨnsiin
ɨdwokiyɨn, aniya?
17 Bɨiyɨn Herot siya kam nhɨrɨm sɨmiir nɨkropkikɨn Jon siir
nonkworɨnuwam mɨ wɨeyɨnsopni kogrɨnukikaiyam omaka
hɨuyokiyokaiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaiyam. Mɨ Herot siya tɨ
dimɨnɨn dimusi bɨ tɨrkɨn, Herodias saiirsi tɨrkɨn. Mɨ Herodias
saeya ɨo Jon saɨka nwoka. Saeya Filip siir wiga. Herot siir
nomousɨmɨn. Mɨ ta Filip siir wiga ɨni Herot siya haɨnɨkɨi
onkwona.
18 Mɨ Jon siya Herot siir boɨnki, kɨra tɨ kɨriir nomousɨmɨn siir
wiga saiir haɨnɨkɨi nonkwonaɨn yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn mɨiyɨk
rani.
19 Mɨ Herodias saeya kwoɨn biyɨe Jon siiram ywo siir
nɨsomaowam mɨ saeya dɨg bɨ nwoka. Nɨingaka. Dimusi rani,
Jon siya ɨni omaka hɨuyokiyokaiya saiir nwokaiyɨn.
20 Herot siya Jon siirsi nɨdidigɨn. Siya ɨna nɨnokninkɨnɨn Jon
siya inkam wadɨekɨn, siya dimɨn whɨr bɨ swokɨ tɨrbusrankɨn.
Nɨingaka. Siya inkam komiiyɨm sɨmiir siyɨu aka bɨ nan-
tamyɨryɨrikɨn. Nɨingaka. Mɨ siya Jon siir asi kɨgrɨraokɨn. Mɨ
siya siir yai aiir wakaeyɨn mɨ siya ɨna yaɨngwoyɨmiyokiyɨn.
Siir kwoɨnɨn mɨiyɨk bɨri nwokɨn, siya ɨni hɨkak ywokiyɨn.
21 Herot siya nae komiiya kwɨra dirɨraerarkwokɨn ɨiya
siir apugɨ naokainakiya saiir naɨngwokikɨn. Siya ta naeya
inkam komiini mɨi mɨriiyɨm kamɨm mɨ inkam komiiyɨm
omom omomɨm sɨm kɨgrɨraowiyɨm mɨ yaii nɨniiyɨm sɨmiir
bɨiyan kamɨm mɨ nu Galiliyan inkam komii ɨkɨm sɨmiiram
dirɨraerarkɨn. Herodias saeya Jon siiramɨn ɨi mɨiyɨk amar nikɨ
oka Jon siir nɨsomaoamɨn.

22 Mɨ Herodias saiir yɨnisɨm yɨnugiyɨna ha
napnɨnopkainaniya ta omaka nae naeya saiir mɨ saeya ɨni
ɨg inɨ swaeniya. Mɨ Herot siya mɨ inkam komii komii nhɨrɨm
saɨka naeyɨm sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga ywokiyɨm saiirɨmɨn.
Mɨ inkam komii Herotɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siya ta yɨnisɨm
yɨnugiyɨna saiir srɨigi, kɨra dimuam naɨngwowi, ha? Kɨra
kariir tɨ boɨnmauugi mɨ kara kɨriir nwokɨ hauugi.
23 Mɨ Herot siya ɨna yokopaisɨsɨrkiyɨn ad isao! Tɨ dimɨnɨn
kara nɨmbinɨn mɨ kɨra kariiram boɨni dimɨn whɨr kɨriir hau-
uwam mɨ kara kɨriirɨn wa hauugii. Mɨ kɨra kariir nu mɨ kariir
digworaekwowɨm sɨmiirɨm boɨni, bopwoniya kikɨntɨokiyam
haɨmii kɨriir hauugiyɨm mɨ kara kɨriirɨn wa mɨ hauugi.
24 Mɨ ta yɨnisɨma ha napnaniyama mɨ ɨni saiir yopii aiir yani
srɨinakiiya, kɨra pɨ dimu haiyam boɨni, ha? Mɨ yopiiya ɨna
boɨnkiya, kɨra pɨ tɨ Jonɨn op baptais haiginɨuiyɨn pɨ siir mwo
ɨiir kaigrɨp haiyam tinɨ boɨnɨu. Mɨ kɨra pa whainani kariirɨm.
25 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika ta yɨnisɨm yɨnugiyɨna, tɨ inkam
komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn Herot mɨ saeya siir boɨnki, kara
mɨnam naɨngwowi, kɨra pɨ Jonɨn iikam baptais haiginɨuiyɨn
siir mwowɨn pɨ mobmɨrni kaigrɨp haiginki mɨpi kariir whau-
ugi.
26 Mɨ saeya hɨriinan boɨna mɨ tɨ inkam komii Herotɨn nu
kɨgrɨraowiyɨn siir kwoɨnɨn ɨni hɨkakar ywokiyɨn. Mɨ siyar
yaɨngwowarkaigi, kara bɨdi ikɨ ɨmbinkiyɨn mɨ iikamɨm saɨka
nɨdwo aeyɨm sɨmiirsi warar mɨ aɨngwokɨn. Mɨ siya ta wiga
saiir yai panɨinsi yɨriyɨu boɨnsi.
27 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkɨn tɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn
Herotɨn, siya ɨna yɨkropkiyɨn, inkam nwɨrɨn yaii nɨniiyɨn siir
Jon siir mwo ɨiir ninɨ kaigrɨphainakiyɨm. Mɨ tɨ inkamɨn yaii
nɨniiyɨn ɨna yamɨn, maeyauwa siir hɨugrɨpkɨikikaiya saiir. Mɨ
Jon siir nɨi ɨiir inɨ kaigrɨphainaki.
28 Mɨ Jon siir mwoɨn mobmorni haiginam. Mɨ siya ha
hainaniyɨn mɨ ta yɨnisɨm yɨnkopaka saiir inɨ hauuni. Mɨ ta yɨn
kopaka ya ɨni saiir apu aiir inɨ hauuɨua, saeya kɨgam.
29 Mɨ kamɨm Jon siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ta yai aiir
wakaekiyɨm mɨ sɨma ɨna yɨtɨm Jon siir pɨuɨs biyɨeya saiir
hainakiyam. Mɨ sɨma ɨe inɨ kikaiyɨu saiirɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya hauu aeyɨm kamɨm 5,000 kɨm
(Mt 14:13-21; Lk 9:10-17; Jo 6:1-14)

30 Mɨ Jisɨs siir aposel kamɨm ha swokɨ haiyɨug apnaniyɨm,
sɨma ɨni saɨkar swokɨ amwoniyɨm. Mɨ sɨma siir inɨ
boɨnmauuni mɨiyɨm sɨma mɨriinaniyɨm mɨ yaiyɨm sɨma
boɨnmɨmauuɨm iikamɨm sɨmiir.
31 Iikam kasa rani, haɨmii tamii nɨnap anapɨm. Mɨ Jisɨs siir
aposel kamɨm mɨ Jisɨs siyar, sɨma naeni ɨi karamaeka. Mɨ

Jisis siya simiir asi boinkim, humbae! Krima nami maeyauwa iikam karamaeya saiir. Krima piu haimiisima nwoki siisi.

32 Mi sima i aiir kwiriiyim mi ina yamim simasimar maeyaua iikam karamaeya saiir.

33 Mi iikam kasa rani simiir kigwo kwiriigiyim. Mi sima ina yinoknink inkiyim simiirin. Mi iikamim om komii komi-iyanim ini ta maeyauwa saiirim yamim. Mi bii ini simar iwit okwokwokinim. Jisis siya mi siir aposel kam ima, yim mhoiiya yimbiyam.

34 Mi Jisis siya mi siir aposel kam ima, sima ha nakuiuim mi Jisis siya iikam hoimgakim simiir kigin mi siya simiirsiyin naingwoyimyok prasae biri kinkin. Sima sibsibnankim inkamki bi kigriraowikim simiirin. Niingaka. Mi siya simiirin digworaekwo kasa biri nowimwarkaiyiugin.

35 Iiya bieyin nikiiyamtibin mi siir aposel kamim sima saikar ini boiniu, ta maeyaua inkam karamaeka, bie isi nikiiyam kingiin nwowamtibin.

36 Kira iikamim simiir dikropki sima pi hinda tinda nwoki amtibim iki omim simiir. Mi sima pi nae nwoki sain aeyamtibim.

37 Jisis siya simiirin ina yowarkii boinkiyin, simiirin nae kimar hauu ae. Mi sima Jisis siir boinki, kira minam naingwowi krima umirim kamarim kam nwira K400.00 hainamim nae simiir sain hauu aeyim, aniya?

38 Mi siya simiir sriigi, kimiir waraurin naeyim pariiga nwowi, ha? Kima tikina kignaki. Sima nini kignin oknink inakiyim mi sima boin, krima bretim iriiyar mi anasu whis ha nwowi.

39 Mi Jisis siya siir aposel kamim simiir boinki, kima ti iikam isid komiiyin simiir boinki sima maeyau maeyau didwowam tib, ta ko kibi aiir.

40 Mi sima hiniin hiniina yidwonam, nab whirin kamarim iriiyar (100) mi whirin, kam nwis iuur (50).

41 Mi Jisis siya ti bret iriiyarim mi anasu whis iko, siya simiir haiyin mi siya ninomor koua hiriir kaoki mi ina boin wadiekiyin. Mi siya bretin haniingin yiinibimbir priiginki mi siya siir aposel kamim simiir hauugi. Mi iikam imiirin sima nwoki hid hauunamim. Mi anasu whiso iriipi hiriinanar mi tirki ina mi inspimspak inoop priiginkiyim. Mi ini iikamim simiir swoki hid hauunamim.

42 Mi sima nae dig nwokiyim mi simiir mhiiyim ina yaekiniugiyim.

43 Mi sima bret anasu haimii haimiiyim ina yaepipiru haiginkiyim. Mi nae haimii haimiiyim sima naepipiru haiginkiyim, nibim iuur isa swoki haiginam.

44 Kamim ti bret anasu imiir naeyim 5,000kim. Kasa rani.
Hoimgakim. Mi wig yinim hir warar ninkin okim mi sima
simiir wara biri mwaingim. Kamim simiirarar mwaingim.
Jisis siir kirieya naeyim homgak saeya nwokikim. Ɨriig.

Jisis siya whii hirin op idwowar napnikin
(Mt 14:22-33; Jo 6:15-21)

45 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir yikrop
kwiriigi sima i aiir kwiriinamim. Mi sima siir biiya yamk-
wokin whii mirmiiya om Betsaida hiriir iyikidam. Mi siya
iikam isid komiiyin simiir nikropkiyam warar mi aingwo.
46 Siya iikamim simiir nikropkiyin mi yio siya mhiua hiriir
iiyam, siya nhwo hir ini kwisboiniu.
47 Mi naiowaka kamim siir kigna miriiyim ini whii hirar
yakiririr mairibim. Mi Jisis siya ini whiigbid hirar yokworibin.
48 Mi siya kigi opud komiiya simiir i aiir namitiuwiua, sima
igwir hiniin biri kignamkim miinan mirii idamkim. Mi iiya
imiimar niki oyakwoka biri niki pirkin iuguskika mi Jisis
siya opa saiir ida yapamyakwok simiirimin. Siya minam
naingwokin, simiir nap haiburgikam.
49 Mi kamim siir kigna miriiyim simar kigwin, siya whii
aiirin op idwowar nouwapniyakwoki. Mi simiir kwoinim ha
naingwokim, siya wraigi mi iuwi. Mi sima haniingi yinkau
ankau siirsiyin.
50 Ɨiya sima siir kigwinim mi sima ina yididwinim. Mi Jisis
siya biri kimiminkin siya ina yanka boinkiyin, kima kipi nidid!
Kima kirie dwowin! Karairgin ti nitin.
51 Mi siya i aiir kwiriiiuin mi siya ini simakar ywowin.
Mi biri kimiminkika opud komiiya ina digiya. Mi sima ini
mouni haniina siinkaokiyim. Mi simiir kwoinim ini warar
whriewhriekiyim.
52 Sima biri naingwowoknakim ti bret anasuim Jisis siya
hid hauuim iikam imiir. Niingaka. Simiir kwoinim ina niki
whriewhrie kripkaiyim. Ɨriig.

Jisis siya haiswoniskiiyim iikam makakim om Genesaret
hiranim kasa rani,
(Mt 14:34-36)

53 Mi sima whii aiir iyikidnaidam mi ini om Genesaret hiran
maeyau aiir yaka kuiu. Mi simiir iya hir yaka kunimborugig.
54 Ɨiya sima i aiir haiburgika mi ti omin siir hiran iikamim
sima biri kimiminkim, Jisis siirin ina kigninokninkinwinim.
55 Mi simiir iikamim ina yitikrinkiyim om Genesaret si-
irar. Ta maeyaua sima kua saiirar biri nwokim. Mi iiya
sima wakaekiya Jisis siya ini hapi nwowin mi simiir iikamim
makakim simiirin hiini yiohaiginam. Mi sima ina hainamim
siiram.

56 Mi omisisim whiekakim mi om komii ima mi ti omom
omomim Jisis siya bidi yapyokii digim. Mi simiir makak
iikamim maeyauwa iikam homgaki ninkiniuwiya maket pi
saiir hirar nini haiginiuwi. Mi iikamim ti makak iikam imiir
hainaniyim sima Jisis siiram yikiugi, kira wadie simiir nwokii
mi ti iikam makakim simiir iinim kiriir yiuis aiirarar piki
onkwokii mi sima pi wadieyar nwoki okiyim, aniya? Mi iikam
hoimgakim siir yiuis aiir nonkwowim, sima ini wadieyar
ywowim. Mi sima whiekakarin, ini wadiekinar ywokiyim.
Ɨriig.

7

Yidiwi wanwiyae simiir niiwiiyin Adi Komii siir siyiu komii saika dig biri nwokin
(Mt 15:1-9)

1 Farisi kamim sima mi kam nhirim siyiu komii
ninokninkini ikim, sima om komii Jerusalem hir haiburgigim
mi sima ini Jisis saika yamwoniyim.
2 Mi sima kig, kamim siir kigna miriiyim sima pi naei. Sima
iina min simiirim bii biri hiisokim mi sima krimiir yidiwi
wanwiyaeyim simiir siyiu iiir bi sibgu apkim. Mi simiir iinam
miiyik biri nwokim.
3 Mi Farisi kamim mi Juda hiran iikam homgak ikim,
sima simiir yidiwi wanwiyae simiir siyiu imiirar niki
tirkripkaiiyim. Ɨiya simiir iina op hiisok karamae nwowiyim,
sima pi nae niki ae rani. Niingaka.
4 Ɨiya sima maeyaua nae haiginiya maket saiir namiyim
mipi sima nae sainaki mipa swoki iti. Mi naeyim sima
hainaniyim sima pi op nini hiisokni karamae nwowi mi sima
pi nae rani. Siyiuim sima tiriyim sima siyiu whiruwani
biri tirikim. Niingaka. Sima simiir yidiwi wanwiyaemi
siyiu imiirar tirikim simiir digworaekwowim. Mi simiir dig-
woraekwo whiekakim hiriiyar hiisok digikim. Mobmir mob
mi yhii two ikim sima simiirin bi swoki kimbuwikim.
5 Farisi kamim sima mi kamim siyiu komii ninokninkini
ikim mi sima Jisis siir asi sriigim mi sima ti kamim kiriir kigna
miriiyim, sima krimiir yidiwi wanwiyaemi siyiuim simiir nap
karamae dimusi nwowi? Simiir iinam miiyik biri nwokim,
sima isi hiriinanar nonkwo aeyim.
6 Mi Jisis siya simiir boinki, biiya Aisaia, profet inkamin
siya ta yai aiirar niki win boinkikin kimiiramin. Kima
niksisaeyakawaiwigim. Siir yokwowa hiniina win boinkika,
ti iikam isidin sima kariir inig iiir hainanam boiniyim, sima
yai ara nhinkini. Simiir kwoinim kanaka biri nama-
sugim. Niingaka.

7 Mɨ kamɨm sɨmiir siyɨu ɨmiirara boɨnmɨmauuwiyɨm mɨpa boɨni ta yaiya Adi Komii siirga. Mɨ sɨma kariir inɨgɨn whɨsariiya hainani mɨ sɨma kariir inɨg ɨiirɨm naɨngwo tɨbmii rani. Nɨɨngaka.
8 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma Adi Komii siir siyɨuɨn bɨdi haiburgigɨm mɨ ɨni kɨmiir yɨdiwi wanwiyaemi siyɨu ɨmiirar napɨm.
9 Mɨ siya ɨna boɨn taraowamɨn sɨmiirɨn, kara ɨna nɨnoknɨnkɨnɨn kɨmiir nɨksɨsae siyɨuɨn. Mɨ kɨma hɨriiya naɨngwowi, tɨ sɨmiir siyɨuɨn siyɨu wadɨeyaɨrgɨn. Mɨ wɨm kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir siyɨuɨn digɨumii siir haimriyɨugigi.
10 Mɨ panao kara pɨ kɨmiir siyɨu ɨiir boɨnmauu wakae haigɨnɨuwi. Bɨiya Moses siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, kɨra, kɨriir yopii ado sowiirwai yai sɨbgu wakaeyokna. Mɨ inkamɨn siir yopii ad owiir nɨgbumbuwi mɨ siirɨn wɨ hindara dɨsomaokɨɨngi.
11 Mɨ panao kara pɨ kɨmiir siyɨu ɨiir boɨnmauu wakae haigɨnɨuwi. Bɨiya Moses siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, wɨm kɨma hɨnɨɨna boɨnkɨm, inkamɨn umɨr digworaekwokakɨn mɨ siya wa hauuwi siir yopii ad owiirɨn. Nɨɨngaka. Siya wɨ hauu rani. Mɨ siya ha boɨni, tɨ umɨrɨn Adi Komiini umɨrkɨn kara pɨ kowiirwai swokɨ hauu rani. Nɨɨngakɨ, nɨɨngakɨɨnga.
12 Mɨ siya tɨ inkamɨn wɨ sowiirwai whɨndirɨraerar haigɨnɨu rani. Nɨɨngaka.
13 Mɨ kɨma kɨmiir yɨdiwi wanwiyaemi siyɨuɨm sɨmiirar napi mɨ kɨma Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyɨm pɨ boriisopi. Mɨ kɨmiir siyɨu ɨmiirara napama naɨngwowi. Mɨ kɨma tɨ hɨriinan tɨrɨm mɨ kɨmiir kwoɨnɨm hɨnɨɨna naɨngwowi, kɨmiir siyɨuɨn kɨma tɨriyɨn wadɨeyaɨrgɨn. Ɨriig.

Inkamɨn kwoɨn biyɨe nwowiyɨn mɨpi mɨiyɨk nwo rani.
(Mt 15:10-20)

14 Mɨ Jisɨs siya iikam ɨmiir yɨkɨuna mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma ta kariir yaiya saiirar wakae nonkworɨnugi.
15 Dimɨnɨn inkam ɨeya nonkwo haiiyɨn mɨ ha naeiyɨn, yɨo inkamɨn ɨo siya bɨri hɨohaigɨnɨuwikɨn. Nɨɨngaka. Mɨ kwoɨn biyɨeyɨn inkam siir kwoɨnau nwokaiiyɨn yɨo nɨk rani, pɨ siya tɨrbumbugi inkam ɨiirɨn.
16 Inkamɨn wɨɨnwo rino kakaɨrgɨn, siya yaimɨn dimɨnɨm ha wakaeyɨmok.
17 Mɨ siya ha haiburgigɨn iikam isid komiiyɨn siir mɨ siya ɨna yamɨn omaka. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma siir srɨi bɨiyan boɨniyɨo yaiya siya boɨna saiirɨm.
18 Mɨ siya boɨnki sɨmiirɨn, wɨm kɨma wɨndi kɨmiir kwoɨnɨm bɨri naɨngwo omokikɨm, aniya? Mɨ kɨma tari bɨri

nɨnoknɨnkɨnkɨm, dimɨnɨn inkam ɨeya nonkwo haiiyɨn mɨ ha naeiyɨn, yɨo inkamɨn ɨo siya bɨri hɨohaigɨnɨuwikɨn. Niingaka.
19 Tɨ hɨniin dimɨnɨm mhɨi kwoɨnan tani. Niingaka. Pɨ dini siyɨu siir namki. Mɨ mhoɨiya pɨ waisi hɨr ninɨ ɨugigi. Ta yaiya Jisɨs siya boɨna saiir yaimwokɨyaimwowa ya hɨniinga, ɨkɨ naepai naepaiyɨm dimɨn karamaekɨm kɨma sɨmiirɨn hɨriiya sɨbae sɨbae.
20 Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨntɨraowɨn, dimɨnɨn inkam siir mhɨi kwoɨnau nwokaiyɨm mɨpi idowɨiya nɨtinaka mɨ tɨ hɨniin inkamɨn pɨ mɨiyɨk nwo rani.
21 Mɨ kwoɨn biyɨeyɨm inkamni mhɨi kwoɨnau nwokaiiyɨm mɨpi hɨranka hɨugrɨmkrɨpnanini mɨ inkam ɨiirɨn pɨ sɨmar tɨrbumbugi. Mɨ sɨma tɨ siyɨu biyɨeyɨm hɨniin hɨniingɨm, kwoɨn biyɨe naɨngwo, hɨi nanae mɨ hɨi tauae mɨ inkam nɨnɨtkikaigai aokao mɨ inkam siyamar naɨngwona.
22 Wig haɨnɨkɨi nonkwona, kɨgmaɨr mɨ digworaekwo biyɨe biyɨe ɨkɨm mɨ nɨksasae mɨ hindara mwrakboɨn mɨ inkamɨn siyamar naɨngwonaeiyɨn mɨ nwɨrni dimɨn mɨ boɨnbu mɨ nan-tamyɨriyɨr mɨ whaowae dirɨraerar.
23 Tɨ digworaekwo biyɨe biyɨeyɨm inkam siir kwoɨnau hɨr nwokaiyɨm mɨ ɨiya sɨma idowɨiya nɨtiyɨm mɨpa boɨnɨski. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn inkamɨn pɨ biyɨe sɨma nwowi. Łriig.

Nu Finisia hɨran wiga saeya Jisɨs siirɨm naɨngwo tɨbmiiga (Mt 15:21-28)

24 Jisɨs siya ha nhɨingiyɨn mɨ tɨ om ɨiir haiburgig mɨ siya nu Taia hɨr nwowɨm omɨm sɨmiir yam. Mɨ siya omaka ɨra saiir yapnɨnopkainam. Mɨ siya pɨ boriisopi inkam nwɨrkɨn siir kɨpi nɨnoknɨnkɨn. Mɨ siya asi mɨ aguprakaiyɨm wɨ dɨg mɨ owi. Niingaka. Siya wɨ dɨg nwo rani.
25 Mɨ wig ɨra saeyar wakae Jisɨs siya ɨni tɨr nwowɨn mɨ ta wiga saiir yɨnisɨm yɨnugiyɨna yɨu biyɨeyɨn ɨni saiir hɨr nwokaiyɨn. Mɨ saiir apua bɨri kɨmɨmɨnkika ɨna yɨtsɨsaua Jisɨs siirɨm. Mɨ saeya ɨni siir ɨgmiiga kingiinar inɨ akai hɨuniya.
26 Saeya ta wiga nu whɨranka saeya Juda wig rani. Saeya nu sɨm Finisia nu komii Siria hɨr nwowɨn mɨ siir hɨranka. Mɨ ta wiga saeya Jisɨs siirɨm srɨinanae saiir yɨnisɨm yɨnugiyɨna saiir nwowɨn yɨu biyɨeyɨn siir haiswonɨskigiyam.
27 Mɨ Jisɨs siya saiirɨn boɨniyɨo yaiya saiir boɨnki, krɨma bɨiyɨn yɨnisɨmɨm sɨmiir naeyɨm sɨmiir tikɨ hauu ae. Krɨma krɨmiir yɨnɨm sɨmiir naeyɨm sɨmiir kɨpi haii mɨ wra kɨpi nɨtkɨnɨugi. Niingaka.
28 Mɨ saeya ɨni siir yaiyaka yowarkɨi boɨna, Bɨiyan Inkam Komii kɨriir yaiya yaimwowaɨrga. Łkɨ wra sɨma kingiin nwowiyɨm mɨ naeyɨm pɨ yɨn ɨma nae krɨmkrɨnkiigii mɨpi wra ɨma nɨumɨmɨn aei.

29 Mɨ Jisɨs siya saiir boɨnki mɨ kɨra ta hɨniɨna boɨna mɨ kɨra
ha tɨ swokɨ am kɨriir oma hɨriir. Mɨ yɨu biyɨeyɨn kɨriir yɨnisɨma
saiir nwowɨn diyɨo kara bɨdi hugɨtkɨigiyɨn. Mɨ kariir kɨrɨe
aeyar nwo haigɨnɨugika kɨriir yɨnisɨma wadɨe asi nwokika. Mɨ
kɨriir naɨngwo tɨbmiiya ɨni kɨrɨe ywowaowa.
30 Mɨ saeya ha swokɨ ama saiir omaka hɨriirɨn mɨ saeya inɨ
kɨgɨu saiir yɨnisɨma hɨi hɨrar whɨni. Mɨ tɨ yɨu biyɨe saiir nwowɨn
bɨdi yamɨgusamɨn. Łriig.

Jisɨs siya haiswonɨskiigikɨn inkam waeyai wɨɨngɨrwɨiyɨn

31 Mɨ Jisɨs siya ha haiburgigɨn nu Taia hɨran om ɨiirɨn mɨ siya
om Saidon siir om bopwowar yapam. Mɨ siya ɨna swokɨ amɨn
nu haɨmii komii whɨrɨn Dikapolis hɨriir. Mɨ siya whɨi Galilia
hɨriir yapnɨmbɨiyam.
32 Mɨ sɨma inkam nwɨrɨn Jisɨs siirɨm yɨnkikwona apnam.
Siya tɨ inkamɨn wɨɨngɨrwɨi waeyaigɨn. Mɨ sɨma Jisɨs siirɨm
srɨinɨnae, siir ɨɨna tɨ inkam ɨiir hainiwokmaigiyɨm.
33 Mɨ Jisɨs siya siir nɨkɨunamɨn mɨ iikam ɨmiirɨn hɨrar
haiburgig. Mɨ ɨni sowa sowar inɨ owouwo. Mɨ Jisɨs siir
ɨɨnan tɨ inkamɨn siir wɨɨn aiir yaka hopkaigi. Mɨ yaeyapa ha
pɨbgɨnkiyɨn siir ɨɨna ɨiir mɨ ɨni tɨ waeyaiyɨn siir kwɨryae aiir
yaka hougwokiyɨn.
34 Mɨ Jisɨs siya nɨnomor kou hɨriir kaoki mɨ siya ɨna
iyaenɨskiigiyɨn. Mɨ siir kwoɨnɨn ha naɨngwoyɨmiyokiyɨn mɨ
siya siir boɨnki, Efata, ta yaiya Jisɨs siirar yaigɨnka. Mɨ krɨmiir
yaiya hɨniɨna boɨnika, kɨra wakaeki!
35 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkɨn tɨ inkamɨn siir wɨɨna ɨna
wakaeomokiya. Mɨ siir yaiya ɨna mɨ boɨnomokiya.
36 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnɨkɨdukɨkɨnki, kɨma tɨ dimɨnɨn
inkam nwɨr kɨpi swokɨ boɨnmauumɨmɨn. Mɨ yɨm sɨma ta
yaiya siya boɨn nɨkɨdukiya sɨmiir saiir bɨri swokɨ wakaekɨm.
Nɨɨngaka. Yɨm sɨma tɨ dimɨnɨn ɨni siirar swokɨ haigɨrɨrɨr
boɨnamɨm.
37 Mɨ sɨma ɨni hindara yanaakiyɨm mɨ ɨna boɨnɨm, dig-
woraekwo hoɨmgakɨm siya tɨriiyɨm pɨ wadɨe kɨnar nwowi. Mɨ
siya inkamɨn wɨɨngɨrwɨi nwowiyɨn siir mɨ dirɨraerari mɨ wɨ
wadɨeyar mɨ okii. Mɨ siya inkamɨn waeyai nwowiyɨn siir mɨ
dirɨraerari wɨ dɨgar mɨ owi. Łriig.

8

Jisɨs siya hauu aeyɨm iikamɨm 4,000 kɨm
(Mt 15:32-39)

1 Mɨ ta ɨiya iikam isid komiiyɨn ɨna swokɨnɨ oniyɨm mɨ sɨma
nae karamaekɨm. Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm
sɨmiirɨm yɨkɨuna. Mɨ siya sɨmiir boɨnki,

2 kara tɨ iikamɨm sɨmiirsi naɨngwoyɨmiyoki ɨiyɨm kwoɨm
sɨma kanaka nwokaigiyɨm. Mɨ sɨma nae karamae asi nwokɨm.
3 Mɨ sɨma mhɨirɨima nwowi mɨ kara sɨmiirɨn ha nɨkropki
sɨmiir oma hɨriirɨn mɨ nhɨrɨm kingiinankɨ nɨtkɨ waeyao, yɨm
wɨ siyɨu hɨr pɨ napakaigai yamisi.
4 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨm siir
yai aka, ta maeyauwa inkam karamaeka mɨ krɨma naeyɨm pɨ
papiyankɨn mɨ ɨnkɨguna haii, tɨ iikamɨm sɨmiir hauu aeyamɨn?
5 Jisɨs siya sɨmiir srɨigi, kɨma bretɨm pariiga nwokaii? Mɨ yɨm
ɨna boɨnkiyɨm, krɨma bretɨm ɨriiyar nhɨsa nwokaii.
6 Mɨ siya iikamɨm sɨmiir boɨnki, nu ɨiir grɨnkɨn
ɨdwokiyɨm. Mɨ siya tɨ bret ɨriiyar nhɨswo sɨmiir haiiyɨn
mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirɨm boɨn wadɨeki mɨ ɨna
yɨinɨbɨmbɨrpɨrɨiginkiyɨm. Mɨ siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨmiir
hauugi mɨ yɨm sɨma ɨna yapnɨnkwokwo hauuwamɨm iikam
ɨmiir.
7 Mɨ sɨmiir antɨou sɨsɨmɨm ha mɨ haiyɨm mɨ Jisɨs siya Adi
Komii siirɨmɨn sɨmiirɨm wara mɨ boɨn wadɨeki. Mɨ siya kamɨm
siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, sɨma antɨousɨsɨmɨm sɨmiirɨn
warar mɨ hɨdnɨnkwokwo hauunamɨm.
8 Mɨ sɨma ha nae dɨgiyɨm mɨ sɨmiir mhɨiyɨm ɨna
yaekɨnɨugiyɨm. Mɨ tɨ nae haɨmii haɨmiiyɨm sɨma naepɨpɨru
haigɨnaowidɨm, nɨbɨm sɨmiir swokɨ haigiyɨm ɨriiyar ɨs.
9 Tɨ iikamɨm sɨma ɨrɨparɨn 4,000 kɨm kasaka rani. Mɨ Jisɨs
siya sɨmiir yɨkropki mɨ sɨma ɨna yamɨm.
10 Mɨ siya bɨri kɨmɨmɨnkɨn siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨmaka
kwɨrii namɨn i aiirɨn. Mɨ sɨma nu Dalmanuta hɨran maeyau
aiirɨm yam. Ɨriig.

Farisi nhɨrɨm Adi Komii siir dimɨn komii komiiyɨm sɨmiir kɨgam srɨigɨm
(Mt 16:1-4)

11 Mɨ Farisi kamɨm sɨma yai Jisɨs saɨkar yɨnkɨnwaomwarkɨi
boɨn. Mɨ sɨma siirɨm boɨnki, kɨra nɨnomoran dimɨn komii
komii nhɨrɨm krɨmiir wɨisɨimauu mɨ krɨma nwokɨ ɨnoknɨnkɨni
kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn. Mɨ sɨma siiram kɨnankɨugɨm.
12 Mɨ Jisɨs siya ha niyɨenɨskiigiyɨn mɨ siir pɨua ɨni hɨkak
warar ywokiya. Mɨ siya ɨna boɨnɨn sɨmiirɨn, tɨ iikamɨm ta ɨi aiir
nwowɨm, kɨma tɨ dimɨn komii komiiyɨm sɨmiir kɨgam dimusi
kauwok boɨnanaekɨm, ha? Kara kɨmiirɨn tɨsa boɨnkiyɨn, kara
wɨ yaeya dimɨn komii komii nhɨrɨm sɨmiir swokɨ dirɨraerarki
rani, tɨ iikamɨm ta ɨi aiir nwowɨm sɨmiiramɨn. Nɨingakɨ,
nɨingakɨinga.
13 Mɨ siya sɨmiir haiburgikɨn, ɨni i aiir swokani apni kwɨrii
namɨn whɨi yarmiiya hɨriir swokɨ iyɨkɨdnaidamɨm mɨnkɨn.
Ɨriig.

Farisi mɨ Herot sɨma nɨksɨsaekɨm sɨmiir mɨ sɨmiir yaiya ɨni tɨ yisɨn bret niyopiiniyɨn siir hɨriinan ywowa
(Mt 16:5-12)

14 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma pɨ naɨngwo owou-
ugikɨm. Mɨ sɨma bretɨm wara bɨri nɨnkɨn hainanikɨm.
Nɨingaka. Mɨ sɨma bretɨn hara nwokai twonau hɨrɨn.
15 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨniyɨokɨn, kɨma sɨbgu mɨntɨrao!
Farisi kamɨm sɨmiir dimɨnɨn bret niyopiiniyɨn yisɨn wɨ siir kɨpi
kɨgna dirɨraerar. Mɨ Herot siirɨn ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ kɨma tɨ
sɨmiir hɨriinan siyɨuɨn siir kɨpi nap!
16 Mɨ sɨma sɨma whrɨe boɨnam, krɨma bret karamaekɨm mɨ
siya ta yai hɨniɨna krɨmiir asi boɨnkikɨn.
17 Jisɨs siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨn siyɨu biyɨeyɨn inkam nhɨrɨm
sɨma tɨriyɨn. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma hɨniɨn yai dimusi
whrɨe boɨni, krɨma bret karamaekɨm? Mɨ kɨma tari bɨri
naɨngwowoknakɨm? Mɨ tari kɨmiir kwoɨnɨm ɨni hu habni
kwoɨnan ywowɨm, aniya?
18 Kɨma nhwokakaɨrgɨm mɨ kɨmiir nhwoɨm tɨ digworaekwo
ɨmiir kɨg rani, aniya? Kɨma wɨingakaɨrgɨm kɨmiir wɨinɨm
wakae rani, aniya? Mɨ tari kɨmiir kwoɨnɨm ɨni yaɨngwo owouu
ɨuguskiyɨm, aniya?
19 Mɨ ɨiya kara nɨinɨbɨmbɨr prɨiginɨm bret ɨriiyarɨm 5,000
iikamɨm sɨmiirɨm mɨ kɨma nɨbɨm pariiga haigii tɨ bret haɨmii
haɨmiiyɨm kɨma naepɨpɨru haiginɨm? Mɨ sɨma boɨn, nɨm krɨma
nɨbɨm ɨuur ɨsa yae haigi.
20 Mɨ ɨiya kara nɨinɨbɨmbɨr prɨiginɨm bret ɨriiyar nhɨswo
4,000 iikamɨm sɨmiirɨm, kɨma nɨbɨm pariiga yɨu haigi tɨ nae
haɨmii haɨmiiyɨm kɨma naepɨpɨru haiginɨm? Mɨ yɨm ɨna
boɨnɨm, krɨma nɨbɨm ɨriiyar ɨsa yae pɨpɨru haigi.
21 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨn mɨ kɨma tari kariir kɨrɨe aiir bɨri
nɨnokɨnkɨnkɨm, aniya? Ɨriig.

Jisɨs siya haiswonɨskigiyɨn inkam nwɨrɨn om Betsaida hɨrankɨn

22 Mɨ sɨma om whɨrɨn Betsaida hɨriir yɨmbiyam. Mɨ hɨran
inkam nhɨrɨm sɨma inkam nhwokwɨsae nwɨrɨn Jisɨs siiram
yɨnkikwona apnam. Mɨ sɨma Jisɨs siirɨm boɨnki, kɨriir ɨɨna tɨ
inkam nhwo kwɨsaeyɨn siir donkwoki.
23 Mɨ Jisɨs siya siirɨn om mwɨsa hɨriir yɨnkikwona apnam.
Mɨ siirɨn haniingɨn yasaiginɨugi Jisɨs siya. Mɨ siya siir ɨɨna
siir yaka onkwoki mɨ siya ɨna srɨigiyɨn siirɨn, kɨra digworaek-
wowɨm ɨna kɨgomokiyɨm iyɨe? Nɨingaka. Aniya?
24 Mɨ tɨkɨ inkamɨn siir nhwonaɨn ɨna kɨgomokiyɨn. Mɨ siya
boɨn, kara inkam nhɨrɨm sɨmiirɨn ɨna kɨgɨm. Mɨ siya boɨn, kara
sɨmiirɨn paenan kɨgi mɨ sɨma ɨna naprɨrɨrɨm.

25 Mɨ Jisɨs siya ɨina ɨna swokɨnɨ onkwoniyɨn tɨ inkamɨn
siir nhwo ɨiir. Mɨ taka ɨiya tɨ inkamɨn ɨni hanɨingɨ sɨbgu
anaokɨgomokiyɨn. Mɨ siir nhwonaɨn ɨni bɨimiyakɨnkiyɨn.
Mɨ digworaekwo hoɨmgakɨm siya kɨgiyɨm waugɨ bɨri
kimɨrkaigikɨm. Nɨingaka. Ɨnɨ idowɨiyar ywokiyɨm.
26 Mɨ Jisɨs siya ɨna yɨkropkiyɨn siir omaka hɨriir. Mɨ siya ɨna
boɨnkiyɨn, kɨra pɨ om hɨr kɨpi swokɨnɨ aprɨrɨr ɨu. Pɨ kɨra namkɨn
mɨpi kɨriir omaka dapiiyam ɨuguski. Ɨriig.

Pita siya boɨnkɨn Jisɨs siya Kraiskɨn
(Mt 16:13-20; Lk 9:18-21)

27 Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmaka nhɨinam, tɨ
omisɨsɨmɨm tɨ om komii sowiir kingiin nwowɨm, Sisaria Fili-
pai sɨmiirɨm yam. Mɨ Jisɨs siya siyɨu hɨrar yap srɨi yam kamɨm
siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir, iikamɨm sɨma kariirɨn panɨina
naɨngwokɨm, ha?
28 Mɨ sɨma siirɨn ɨna boɨnkiyɨm, nhɨrɨm kɨriirɨn hɨnɨina
dapikɨm, kɨra Jonɨn baptaisiyɨn siya. Mɨ nhɨrɨm hɨnɨina
dapikɨm Ilaija mɨ nhɨrɨm sɨma hɨnɨina boɨni, kɨra profet
inkamkɨn.
29 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir srɨi mɨ wɨm kɨma kariirɨn panɨina
naɨngwowɨ? Mɨ Pita siya siir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨnki,
ni kɨra Kraiskɨn, inkamɨn inkam whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyn mɨ
siya.
30 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnɨkɨdukikɨnki, kɨma tɨ dimɨnɨn
inkam nwɨrɨn kɨpi swokɨ boɨnmauusran. Ɨriig.

Jisɨs siya mɨn boɨnmauugɨn siya nao nami mɨ siya nɨnsiin ɨdwo aeya
(Mt 16:21-28; Lk 9:22-27)

31 Mɨ Jisɨs siya hanɨingɨn boɨnmɨmauubwakainam kamɨm
siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨn. Mɨ siya boɨn, nɨnomor kou
hɨrankɨ nɨtɨn inkamɨn karaɨrgɨn. Mɨ kara wɨ hɨk kɨmbɨpɨsu kasa
hai rani. Mɨ inkam adiyaowaeyɨn siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm
mɨ inkamɨn naemɨn krɨmiirsi nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨn Adi Komii
siir pris mɨ kamɨm Adi Komii siir siyɨu komii ɨiir nɨnokɨnkɨn
ɨkɨm. Mɨ sɨma wɨ digɨumii kariir haimriyɨugigi. Mɨ kariirɨn wɨ
sɨma nɨsomaoki. Mɨ ɨi kwoɨmaka kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨ
ɨe hɨrankɨn. Kara ɨni kɨmiir inkam komii yaunɨ oniyɨn mɨ ɨni
inkam kɨinar swokɨ owɨn. Jisɨs siya hɨnɨina boɨnkikɨn.
32 Yaiyɨm Jisɨs siya boɨnɨm, siya bɨri nɨmprɨo boɨnkɨn.
Nɨingaka. Siya ɨni idowɨiyar boɨnmauu wakaekiyɨn, siya bɨri
nɨmprɨo boɨnkɨn. Nɨingaka. Mɨ Pita siya siir yɨkɨunanam mɨ
siya ɨni siir yani ɨkɨuɨn.
33 Mɨ Jisɨs siya ha haiyɨug kaokiyɨn kamɨm siir kɨgna
mɨriiyɨm sɨmiir mɨ siya Pita siir ywo ɨo. Mɨ ɨna boɨnkiyɨn,
Setan kɨra kariir digɨuwa damki! Kɨra Adi Komii siir bɨ

nɨnokɨnkɨnkɨn. Nɨɨngaka. Kɨra inkami kwoɨnɨn siirarar nɨnokɨnkɨnkɨn.
34 Mɨ Jisɨs siya iikam whɨekakɨm sɨmiirɨm yɨkɨuna, sɨma siirɨm nɨtɨm. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨm warar yɨnkɨn ɨkɨuna. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, inkam nwɨrɨn kanakar nɨti mɨ siya siir digworaekwowɨm sɨmiiram kɨpi naɨngwokwonanae tɨ aɨngwo owou. Mɨ siya siir pɨu aiirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyok mɨ siir pɨu hɨk kɨmpɨpɨsukak dwo. Mɨ siya tɨ paeyɨn hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn kara haiyɨn siir hɨriinan hɨk aiir haii mɨ siya kariir mhoɨiya wɨ haɨni wɨt.
35 Mɨ inkamɨn siir pɨu aiirsiya naɨngwoyɨmiyoknanaeiyɨn mɨ tɨkɨ inkam hɨriinanɨn siya wɨ omwai waiya rani, siya wa kɨgugu ɨuguskii. Mɨ inkamɨn siyama naɨngwona karam nwowiyɨn mɨ naonam mɨnsi nɨdid karamae nwowiyɨn yɨo wɨ hɨriiyar nokwoyokiyokɨii.
36 Mɨ inkamɨn tɨ nuɨn siir digworaekwo hoɨmgakɨm sɨmiir haii mɨ siya ha nao nami mɨ tɨ digworaekwo whɨekakɨm siirɨn wɨ sɨmar whɨn dirɨraerar naowidi, aniya?
37 Tɨ inkamɨn digworaekwo hoɨmgakakɨn mɨ siirɨn wɨ sɨma swokɨ saɨnininiyoknanaowidi omwai waiyamɨn? Nɨɨngaka.
38 Tɨ iikamɨm tɨkɨ nwowɨm sɨma siyɨu mɨiyɨk tɨr tani, sɨmiir ɨga hɨnda tɨnda nokwowikɨm mɨ sɨma Adi Komii siir yaiya digɨumii haigɨngigi. Mɨ inkam nwɨrɨn krɨmaka nwowi mɨ siya yaewan kɨndiyɨu wani mɨ siya kariir yai aiirɨn warar mɨ kɨndiyɨu wani. Karaɨrgɨn tɨ inkamɨn nɨnomor kouanɨn bɨiya kɨmiir tɨr nikaunɨ onakiyɨn. Mɨ mhoɨiya kara swokɨ ɨti nua tɨriir mɨ kara wɨ yamdiyar swokaunɨ kɨndiyɨu wani tɨ inkam ɨiirɨn. Mɨ ɨiya kara swokɨ ɨti mɨ wɨ kariir Adi Komiiyɨn siir dimɨn kɨrɨe komiiyɨn paenan nɨuwiyaiyɨn, wɨ saɨkar nɨnkɨn ɨti. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn kɨntɨd kɨntɨdnanɨm nɨnomor kou hɨranɨm wɨ saɨkar nɨnkɨn owi. Ɨriig.

9

1 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨnkii, tɨ kam nhɨrɨm krɨmaka nokwoɨm, sɨma wɨ nikɨ ao rani. Nɨɨngaka. Wa nikɨ owi. Mhoɨiya wa kɨgwɨni Adi Komii siya wɨ iikam hoɨmgakɨm sɨmiir Bɨiyan Inkam Komii nwowi sɨmiir kɨgrɨraowam. Mɨ siir kɨrɨeya wɨ warar nɨnkɨn ɨti. Ɨriig.

Jisɨs siir pɨua ya ɨni saa yɨmbiyamkiya
(Mt 17:1-13; Lk 9:28-36)

2 Mhoɨiya ɨiyɨm ɨrɨiyar kwɨra yamki mɨ Jisɨs siya ɨna yɨkɨunamɨn Pita Jems mɨ Jon sɨmiirɨn. Mɨ sɨma mhɨu whɨrɨn siir iinainam. Tɨ mhɨuɨn haruwa rani, ɨni kougɨ kou hɨrar nwowɨn. Mɨ sɨmasɨmar ɨnɨ owɨu tɨ mhɨu ɨiirɨn. Mɨ Jisɨs siir pɨua ɨna kisɨnakiya sɨmiir whwonkam ɨdar. Mɨ siya ɨni yaeya pɨu ywokiyɨn.

3 Mɨ siir yɨuɨs mɨnɨm ɨni whɨsinan ywowɨm mɨ sɨma ɨni nam-
namiinan ywowɨm. Inkamkɨn hɨisokiyɨm yɨuɨsɨm hɨriinan
whɨsinan bɨri swokɨ ɨmbiyamikɨm. Nɨingakɨ, nɨingakɨinga.
4 Mɨ Ilaija Moses sowa bɨdi bɨdinan inkamko mɨ sowa warar
yɨmbiyam. Mɨ sowar inɨ kɨgɨu sowa Jisɨs saɨka boɨnai.
5 Pita siya tɨ hɨriinan dimɨnɨn siir kɨgɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn
Jisɨs siir, dimɨn taemɨn nowomwarkaiyɨuan inkam! Wadɨeka,
krɨma tɨrɨrar nwowɨm mɨ krɨma amɨrɨm kwoɨma mɨrii ɨra
Mosesnika mɨ ɨra Ilaijanika mɨ ɨra kɨriirga.
6 Sɨma tɨkɨ kam nwoɨmɨm ɨni nɨdidkakar ywokiyɨm. Mɨ Pita
siya taka yaiya nhɨin nhɨin asi boɨnkikɨn.
7 Mɨ wau kwɨra ha nɨta sɨmiir yaunɨ kiikiirɨnuni. Mɨ yai
kwɨra waunau hɨrar yɨmbiyamki ɨna boɨnkiya, tɨkɨnɨn kariir
yɨnisɨmkɨn kariir kwoɨnɨn ɨni siiramar naɨngwokwonanaeyɨn,
kɨma siir yaiya saiir wakae.
8 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna dikaoraekaokiyɨm
mɨ sɨma inkam nwɨr bɨri nɨnkɨn kɨgɨm. Nɨingaka. Sɨma Jisɨs
siirar kɨg, sɨmaka saɨsar nwowi.
9 Mɨ mhɨukɨu hɨr haiburgigɨm mɨ ha nɨuunaiiniyɨm mɨ
Jisɨs siya ɨna swokɨ kauwok boɨn taraokiyɨn. Tɨ dimɨnɨn
kɨma kɨgnamɨn wɨ inkam nwɨrni kɨpi swokɨ boɨnmauumɨmɨn.
Nɨingaka. Kɨma kariirama tɨkɨ o. Inkamɨn nɨnomor kouankɨ
nɨtɨn kariiram. Łɨya siya naonami mɨ siya swokɨ ɨnsiin ɨdwowi
ɨe hɨrankɨn mɨ wɨ hanɨingɨ boɨnɨnkɨi tɨ dimɨnɨn kɨma kɨgɨn.
10 Mɨ sɨma ɨni ta yaiya saiirar yaɨngwokwokaiyɨm. Mɨ
sɨmasɨmar boɨn, saeya ta yaiya ɨe hɨrankɨ nɨnsiin ɨdwonaniya
saeya dimu yaiga, ha?
11 Mɨ sɨma Jisɨs siir srɨi, sɨma tɨ kamɨm siyɨu komii
nɨnokɨnkɨnɨniyɨm sɨma hɨnɨin dimusi boɨnkɨm, bɨiyɨn wɨ
Ilaija siya nɨti, ha? Mɨ inkamɨn krɨmiir whɨnkɨnsiisiyɨn Mesaia
yɨo wɨ mhoɨiya nɨti, ha?
12 Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, hɨiipa! Kaimwoaɨrga. Mɨ
bɨi wɨ Ilaija siya nɨti digworaekwo hoɨmgakɨm sɨmiir
dirɨraerarkwokɨnam. Yokwo Komiiya ya hɨnɨina boɨnka,
tɨ inkamɨn nɨnomor kou hɨrankɨ nɨtɨn siya ɨriipɨ hɨriinan
yaigakɨn. Ta Yokwo Komiiya saeya hɨnɨina boɨnkika, tɨ
inkamɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn, wɨ hɨkpai hɨkpai kasa hai
rani. Mɨ sɨma siirɨn wɨ yai mɨiyɨk swokɨ boɨn tani, aniya?
13 Kara kɨmiirɨn tɨsa boɨnkiyɨn, Ilaija siya bɨdi yɨtɨn. Mɨ
kamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiirarar napɨm mɨ sɨma siirɨn siyɨupai
siyɨupai hanɨingɨ tɨrbumbunɨnkɨn haigɨnɨu. Mɨ Yokwo Komii
saeya hɨnɨina boɨnka Ilaija siirɨn. Łriig.

Whran nwɨrɨn yɨu biyɨekakɨn Jisɨs siya haiswonɨskigigɨn
(Mt 17:14-21; Lk 9:37-43a)

14 Mɨ tɨ kam nwoɨmɨm ɨna swokɨ ɨtɨm, tɨ kam nhɨrɨm Jisɨs
siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiiram. Mɨ sɨma ɨni sɨmaka swokɨnɨ
owɨuwɨm. Mɨ sɨma kɨg, iikam isid komiiyɨn sɨmakar nwowi.
Mɨ kam nhɨrɨm Adi Komii siir yai nɨnokɨnkɨniyɨm sɨma Jisɨs
siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm, sɨmakar nɨnkɨnwamwarkɨi boɨni.
15 Mɨ tɨ iikam hoɨmgakɨm sɨma Jisɨs siir kɨgwɨnɨm mɨ sɨma ɨna
yanaawɨnɨm. Mɨ sɨma siirɨm iwɨtnam. Mɨ sɨma siir inɨ boɨnɨu,
hɨe! Akamwai!
16 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir srɨigi, kɨma
tɨ kamɨm Adi Komii siir yai nɨnokɨnkɨniyɨm sɨmaka dimu yai
boɨnaikɨm, ha?
17 Mɨ inkam nwɨrɨn tɨ iikam isid komiiyɨn sɨmakar nwowɨn
mɨ siya Jisɨs siir yai aiir wakae boɨnki, hae, dimɨn taemɨn
nowomwarkaiyɨuan inkam! Yɨnisɨmɨn yɨu biyɨe waeyai
mɨkrɨmɨn ɨni siir nwowɨn. Mɨ kara siirɨn kɨriirɨm asi
nɨkɨunanikɨn.
18 Ɨinokɨinokɨn tɨ yɨu biyɨeyɨn pɨ siir pɨu iiyam mɨ siirɨn pɨ
siya nɨtɨrɨmtɨowi. Mɨ siir yaiya yaeyopa hapi whopiigɨ nakii
ɨbɨrgɨni. Mɨ siya siir big ɨmiirar swokɨ aegiyɨmgiyɨki. Mɨ
siir pɨua ɨkɨ kɨrɨe namwoɨuwiyɨm, swokɨ onkwo sɨpkaiyɨm.
Nɨɨngaka. Mɨ kara kɨriir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨmiirɨm
boɨnkɨn, tɨ yɨu biyɨe ɨiirɨn sɨma mɨ haiswonɨskiigiyɨm. Mɨ sɨma
dɨg bɨri nwokɨm. Nɨɨngaka.
19 Jisɨs siya ta yai aiir wakaeyɨn mɨ siya iikamɨm sɨmiir
yaiyaka yowarkɨi boɨnki, kɨma tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmii
karamaekɨm! Nɨɨngaka. Wɨm kɨma tɨ hɨnɨɨn hɨkɨm kariir
hauuwi. Kara ɨiyɨm kɨmaka wɨ pariiga nwowi tɨ hɨk ɨmiir
haiyɨm, ha? Kɨma yɨnisɨmɨn kariirɨm wɨkɨu nanani.
20 Mɨ sɨma tɨ yɨnisɨmɨn Jisɨs siirɨm yɨkɨunani. Mɨ yɨu biyɨeyɨn
Jisɨs siir kɨgɨn mɨ tɨ yɨnisɨm ɨiirɨn hanɨɨngɨ haigɨɨtɨrɨmtɨo. Mɨ
yɨnisɨmɨn nu ɨiirar yɨkɨiwariyɨmiyokɨn mɨ ɨna diwartaewar-
namɨn. Mɨ yaeyop biyɨeya hapi whopiigɨ nakii ɨbɨrgɨnkɨn siir
yaiya.
21 Mɨ Jisɨs siya siir ad ɨiir srɨigi, ɨiyɨm pariigɨm siya hɨriinan
nwokaiyɨm, ha? Mɨ siir adɨn ɨna boɨnkiyɨn, ɨiya siya yɨnisɨm
sapɨsapar nwowɨn saiirar nwobwakainakɨn.
22 Ɨinokɨinokɨn tɨ yɨu biyɨeyɨn siya haigɨɨtɨrɨmtɨo nanaei
siirɨn mɨ pɨ paeya mɨ ɨtkaigi mɨ pɨ opa mɨ ɨtmaigi siya siir
tɨo aokiyamar tɨrkɨn. Mɨ kɨra dɨg nwowi mɨ kɨra krɨmiirsi
daɨngwoyɨmiyok mɨ krɨmiir whɨndirɨraerar haigɨnɨu!
23 Jisɨs siya boɨnki siirɨn, hɨipa! Kaimwoka! Mɨ kɨra ɨna
naɨngwo tɨbmiiyɨn siiramɨn, aniya?
24 Mɨ tɨ yɨnisɨmɨn siir adɨn bɨri kɨmɨmɨnkɨkɨn ɨna kauwokiyɨn
kara bɨdi yaɨngwo tɨbmiiyɨn mɨ kariir naɨngwo tɨbmiiya komii
rani! Kɨra kariir naɨngwo tɨbmiiya saiir kɨnsiis haigɨnɨugi kɨrɨe
nwokiyam!

25 Mɨ Jisɨs siya kɨg iikam isid komiiyɨn namwoniyɨn. Mɨ siya tɨ yɨu biyɨeyɨn siir asi nɨkwao boɨnkikɨn, kɨra tɨ yɨu biyɨe waeyai
wɨingɨrwɨi tɨrbumbu haigɨnɨuwiyɨn kara kɨriir boɨnki, kɨra tɨ
yɨnisɨmɨn siir dɨuguski. Yɨo hɨniin kɨpi tɨrbumbu haigɨnɨu. Mɨ
kɨra siir pɨu kɨpi swokɨ omɨmɨn.
26 Mɨ yɨu biyɨeyɨn ɨna dikauraekaukiyɨn. Mɨ siya tɨ yɨnisɨm
ɨiir haigɨitɨrɨmtɨogig. Mɨ siir pɨua ɨna yɨnkinɨmnɨsnakiya mɨ
siya ɨna yamɨn. Mɨ tɨ yɨnisɨmɨn siir pɨua ɨni naoni pɨunan
ywokiyɨn. Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma boɨn, siya bɨdi yaonamɨn.
27 Mɨ Jisɨs siya siir ɨina aiir nonkwo kinɨnsiin okwokiyɨn mɨ
siya ɨna yɨnsiin okwokiyɨn.
28 Mhoɨiya Jisɨs siya omaka namɨn mɨ kamɨm siir kɨgna
mɨriiyɨm sɨma ɨna srɨiyɨm siirɨn, krɨma dɨg nwo karamae
dimusi nwowi? Yɨu biyɨe sɨmiir nɨnɨmnɨskɨiyɨm, ha?
29 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, Adi Komii siirɨm srɨi boɨna sasaɨrga
tɨ yɨu biyɨe siir nɨnɨskɨigiyɨn, dimɨn whɨrɨn dɨg nwo rani. Ɨriig.

Jisɨs siya kwɨsaka ɨna swokɨ boɨnɨn siya wa naonami
(Mt 17:22-23; Lk 9:43-45)

30 Mɨ sɨma tɨ om ɨiir haiburgigɨm mɨ nu Galili hɨriir
yapɨrɨokɨinam. Mɨ Jisɨs siya pɨ boriisopi inkam nwɨrkɨn siir
nɨnokɨnkɨnɨm, maeyauwa siya nwowa.
31 Mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨn hanɨingɨ sɨbgu
siboboɨnɨu haigɨnɨu, inkamɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn siirɨn wɨ
siya nɨkropki sɨmiiram, sɨma nɨsom aokiyam. Mɨ siya ɨiyɨm
wɨ kwoɨma nwokwowaki ɨenau hɨrɨn. Mɨ siya wa swokɨ ɨnsiin
ɨdwowi.
32 Mɨ sɨma bɨri nɨnokɨnkɨnkɨm ta yaiya siya boɨna. Mɨ sɨma
siir srɨiyam tɨrkɨm mɨ sɨma ɨni siirsi swokɨ ɨdidɨm. Ɨriig.

Yɨpɨkɨn siya kougɨkou nwowɨn, ha?
(Mt 18:1-5; Lk 9:46-48)

33 Mɨ sɨma om Kapeneam hɨriir yɨmbiyam. Mɨ sɨma
omaka bɨdi yapnɨnopkainamɨm mɨ Jisɨs siya kamɨm siir
kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir inɨ srɨiyɨu, kɨma siyɨu hɨrɨn dimu yai
napboɨnainikɨm, ha?
34 Mɨ sɨma ɨni yai mɨkrɨmar yokwonaɨnmɨmɨkɨm. Yɨm sɨma
siyɨu hɨrɨn mɨn napboɨnainikɨm, yɨpɨkɨn krɨmiir kou nwowɨn,
ha?
35 Mɨ Jisɨs siya ha nɨdwowɨn mɨ siya kam ɨuurnwɨso siir
kɨgna mɨriiyɨm sɨmiirɨm yɨkɨuna, sɨma nɨtɨm siirɨm. Mɨ siya ɨna
boɨnkiyɨn, inkamɨn kɨmiir kou nwowam naɨngwowi mɨ siya
wɨ siyamar kɨpi naɨngwona. Siya hɨniɨna daɨngwo, an kara
iikamɨm sɨmiir aowa dwo.
36 Mɨ siya yɨnisɨm sapɨsapɨn nwɨra yɨnkikwona apnani mɨ
sɨmiir bopwoniya hɨrar inɨ okmwɨn okwoni. Mɨ Jisɨs siya
yɨnisɨmɨn siir ɨina aiir yonkwo mɨ siya sɨmiir boɨnki,

37 Inkamɨn kariirɨm naɨngwowi mɨ siya yɨnisɨm nwɨr
kɨgrɨraowi mɨ siya kariirarar kɨgrɨrao haiginɨu rani. Nɨingaka.
Siya Adi Komii siirɨn wara mɨ kɨgrɨraowi, siya nɨkropkikɨn
kariirɨn mɨ kara ha nɨtkɨn. Łriig.

Inkamɨn ɨo krɨmiir nwo karamae nwowiyɨn mɨ wɨ krɨmiir nomiiyau nwowi
(Lk 9:49-50)

38 Jon siya Jisɨs siir boɨnki, dimɨn taemɨn
nowamwarkaiyɨuan inkam! Krɨma inkamɨn nwɨra kɨgi, yɨu
biyɨeyɨm sɨmiir nɨnɨmnɨskɨiyɨn kɨriir inɨgɨn siir kɨrɨe aiir. Mɨ
siya krɨmaka bɨri namasugɨn mɨ krɨma siirɨn asi boɨnɨkɨdugɨn
siya wɨ yɨu biyɨe pɨ nɨnɨmnɨskɨiisi.

39 Jisɨs siya Jon siir boɨnki, krɨma siir kɨpi nɨkɨdu! Inkam
nwɨrɨn kariir inɨg ɨiir tɨri dimɨn komii whɨr mɨ siya kariirɨn wɨ
yai biyɨe wara nɨnkɨn boɨn tani.

40 Inkamɨn ɨo krɨmiir nwo karamae nwowiyɨn yɨo siya
krɨmiir nomiiyaugɨn.

41 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnki, wɨm kɨma Kraisni
isidgɨm mɨ inkam nwɨrkɨn kɨmiir hauu kwiyaei op mɨ tɨ
inkamɨn digworaekwo wɨ ta mɨɨ aiirsi haii. Mɨ ta yaiya, ya
yaimwoka. Łriig.

Siyɨu biyɨekɨ nɨpiyaokɨigɨn inkamɨn siir naɨngwo tɨbmiiya
(Mt 18:6-9; Lk 17:1-2)

42 Mɨ inkamɨn tɨ yɨnisɨmɨn siir whɨnkiyopsɨbgi haiginɨuwi,
ta naɨngwo tɨbmiiya Adi Komii siiram saiirɨn mɨ bɨɨ siya mɨ
aonami yai karamaeka. Mɨ tɨ hɨriinan inkamɨn siiramɨn siiya
komii nhɨra hai siir nɨɨ ɨiir nomborugiyam. Mɨ siirɨn wɨ whɨɨ
komii solwara hɨr tani omboru kimai whɨridgi.

43 Mɨ kɨra ha naɨngwowi ɨɨn kɨriira saiirɨn siyɨu biyɨe tɨ
tɨrhaiginɨu mɨ kɨra saiirɨn kaigrɨp ɨtkiigi. Mɨ kɨra ɨɨna kwɨruwa
sasa mɨ onami tɨ omɨn Adi Komii siya kɨgrɨraowiyɨn siir iikam
whɨekak ɨmiir siirɨn wɨ wadɨeyar mɨ owi. Mɨ kɨriir ɨɨna kwɨso
hɨriiyar nwokrɨpkaii mɨ wɨ siyɨu biyɨe sowa tɨri. Yɨo tɨ hɨriinan
siyɨuɨn, siyɨu mɨiyɨk rani. Mɨ kɨriirɨn wɨ sowa nɨpiyaokɨinami
maeyauwa paeya nɨutɨngi karamae nwowiya saiir hɨriirɨn.
Mɨ tariigɨna ya mɨiyɨk rani.

44 Mɨ ta maeyauwa saiir hɨran ɨiyɨm bɨri swokɨ aokaowikɨm.
Nɨingaka. Mɨ wɨ inkami kɨp sɨma naei. Mɨ paeya hɨr mɨ ɨuiya,
bɨri swokɨ ɨutɨngimɨmɨnika. Nɨingaka.

45 Mɨ kɨra ha naɨngwowi ɨga kɨriira saiirɨn siyɨu biyɨe tɨ tɨr
haiginɨu mɨ kɨra saiirɨn kaigrɨp ɨtkaigi. Mɨ kɨra ɨga kwɨruwa
sasa mɨ onami tɨ omɨn Adi Komii siya kɨgrɨraowiyɨn siir
iikam whɨekakɨm sɨmiir mɨ siirɨn wɨ wadɨeyar mɨ owi. Mɨ
kɨriir ɨga kwɨso hɨriiyar nwokrɨpkaii mɨ wɨ siyɨu biyɨe sowa
tɨri. Yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn, siyɨu mɨiyɨk rani. Mɨ kɨriirɨn

wɨ sowa nɨpiyaokɨinami, maeyauwa paeya nɨutɨngi karamae nwowiya saiir hɨriirɨn. Mɨ tariigɨna ya mɨiyɨk rani.
46 Mɨ ta maeyauwa saiir hɨran ɨiyɨm bɨri swokɨ aokaowikɨm. Nɨingaka. Mɨ wɨ inkam kɨp sɨma naei. Mɨ paeya hɨr mɨ ɨuiya, bɨri swokɨ ɨutɨngimɨmɨnika. Nɨingaka.
47 Mɨ kɨra ha naɨngwowi nhwona kɨriirɨn siirɨn siyɨu biyɨe tɨ tɨr haigɨnɨu mɨ kɨra siirɨn habɨtkɨigi. Mɨ kɨra nhwona nhɨruwa sasar mɨ o nami, omɨn Adi Komii siya kɨgrɨraowiyɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir, wɨ wadɨeyar mɨ owi. Mɨ kɨriir nhwona nhɨswo hɨriiyar nwokrɨpkaii mɨ wɨ siyɨu biyɨe sowa tɨri. Yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn mɨiyɨk rani. Kɨriirɨn wɨ sowa nɨpiyaokɨinami maeyauwa paeya nɨutɨngi karamae nwowiya saiir hɨriirɨn. Mɨ tariigɨna ya mɨiyɨk rani.
48 Mɨ ta maeyauwa saiir hɨran ɨiyɨm bɨri swokɨ aokaowikɨm. Nɨingaka. Mɨ wɨ inkam kɨp sɨma naei. Paeya hɨr mɨ ɨuiya, ɨriipɨ hɨriinan bɨ swokɨ ɨutɨngimɨmɨnika. Nɨingaka.
49 Paeya wɨ iikamɨm sɨmiir ɨdwowar nɨkrɨmkrɨnkɨnami wa krɨma nɨkrɨmkrɨnkɨniyɨn siir hɨriinan.
50 Wa siya dimɨn wadɨekɨn. Mɨ wa siir hiiya dɨg nwokiiyɨm mɨ kɨma wɨ paniɨna swokɨ tɨri tɨ waɨn siya hiigak swokɨ okiyɨm? Kɨmiir kwoɨnɨn hii karamae nwowiyɨn waɨn siir hɨriinan kɨpi nwo. Nɨingaka. Kɨma tɨ wa kɨbiyɨn hiigak nwowiyɨn naemɨn sɨbgu prɨdaeiyɨn mɨ krɨmiir kwoɨnɨm hɨriinan dwo. Mɨ kɨma, kɨmiir nomiiyauɨm sɨmaka kwoɨn hiinsɨma nwokɨ owi. Łriig.

10

Jisɨs siya wig hanɨkɨi nonkwonani siyɨuɨn siir boɨnmɨmauugɨn
(Mt 19:1-12; Lk 16:18)

1 Jisɨs siya ta maeyau aiir haiburgigɨn mɨ siya ɨna yamɨn Judia sɨmiir nu komii ɨiir. Mɨ siya Jodan ɨe mɨrmii hɨran om ɨmiir yam hɨr nwo ɨmiir. Mɨ iikam hoɨmgakɨm ɨna swokɨ ɨtɨm ɨni saɨkar swokɨ amwoniyɨm. Mɨ siya ɨinokɨinokɨn sɨmiirɨn Adi Komii siir yaiyɨm bɨiya siya nikɨ owomwarkaiyɨuɨm mɨ ɨni sɨmiirar swokɨ owomwarkaiyɨuɨn. Siir siyɨuɨn hɨriiyar tɨrikɨn.
2 Farisi sɨma ha nɨtɨm mɨ sɨma Jisɨs siiram inɨ ɨkɨunani. Mɨ sɨma siir srɨi, krɨmiir siyɨuɨn wadɨekɨ pɨ yamisi owɨn siir wig aiir sopkiiyɨm, aniya? Mɨ sɨma Jisɨs siiram kɨnankɨuwam tɨrkɨm.
3 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn sɨmiir yai aiirɨn, siyɨu komiiyɨn bɨiya krɨmiir brougaeyɨn Moses siya hauugiyɨn krɨmiir mɨ siya paniɨna boɨnkikɨn, ha?
4 Mɨ sɨma boɨn, Moses siya wadɨe bɨdi ywokiyɨn. Inkamɨn yokwo wɨn hauugi siir wiga saiir sopkiyam mɨ saeya wa swokɨ ami saiir pomou adɨm.

5 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma pɨ nantamyɨriyɨrkɨm kɨmiir
siyɨu ɨnakar. Mɨ Moses siya tɨ siyɨu komiiyɨn kɨmiirɨn yokwo
hɨriinansi wɨn hauugikɨn. Siya Adi Komii siir siyɨukɨɨn tani.
Nɨɨngaka.
6 Bɨdi bɨdiniyarɨn Adi Komii siya nonkwokwokiyɨm dig-
woraekwo hoɨmgakɨm mɨ siya ɨna yɨnkɨn onkwokwokiyɨm
wigkam sowiirwai warar.
7 Mɨ kamɨn siir yopii ad owiir asi haiburgigi mɨ siya siir
wigaka asi namasu krɨpkaii.
8 Mɨ sowa wɨ pɨu kwɨruwar nwowi. Mɨ sowa wɨ yapa yapa
nwo rani. Nɨɨngaka. Siya mɨ saeya sowa wɨ hɨnɨɨna nwo rani,
yapa yapa. Nɨɨngaka. Sowa wɨ pɨu kwɨruwar nwoɨski.
9 Dimɨnɨn Adi Komii siya nokiyopmasugiyɨn inkamkɨ siir
nɨkrɨpɨm wɨ dɨg nwo rani.
10 Mɨ mhoɨiya sɨma omaka hɨriir swokɨ amɨm mɨ siir kɨgna
mɨriiyɨm kamɨm sɨma srɨi siirɨn ta yai aiiramɨn.
11 Mɨ siya sɨmiir boɨnki mɨ tɨ inkamɨn siir wig aiir sopkii mɨ
siya yaeya wig nonkwonaei, yɨo tɨ kamɨn siir wig aiir sopgigɨn.
Mɨ siya siir bɨiyan wig aiirɨn siyɨu mɨiyɨk bɨri tɨrkikɨn.
12 Mɨ wig ɨra saeya saiir kam ɨiir sopgigi mɨ yaeya kam ninɨ
owɨuwi mɨ ta wiga saeya pɨ sopgika saiir kam ɨiirɨn. Mɨ ta wiga
saeya saiir bɨiyan kam ɨiirɨn siyɨu mɨiyɨk bɨri tɨrgika.

Jisɨs siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm yɨnisɨsɨmɨm sɨmiir hauu pɨuai haigɨnɨugɨm pɨuainan
(Mt 19:13-15; Lk 18:15-17)

13 Mɨ sɨma yɨnisɨm sapɨsap nhɨrɨm Jisɨs siirɨm yɨnkikwona
apnani. Sɨma mɨnam naɨngwokɨm, siir ɨɨna sɨmiir
nonkwokiyɨm. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨo sɨmiir
ywoki.
14 Jisɨs siya hɨriinan kɨgiyɨn siir kwoɨnɨn mɨiyɨk bɨri
naɨngwokikɨn. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma tɨ yɨnisɨsɨmɨm
sɨmiirɨn kariirɨm kɨgnɨnkɨnki yɨmbi nɨti kariiram. Kɨma
sɨmiir kɨpi nɨkɨdu naowid. Adi Komii siir omɨn digworaekwo
whɨekakɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn tɨ hɨriinan yɨnisɨsɨmɨm
sɨmiirgɨn.
15 Kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, inkamɨn Adi Komii
siir omɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn
siir namɨm naɨngwowi mɨ siir naɨngwo tɨbmiiya yɨnisɨm
praigakni kwoɨnan dwo. Mɨ Adi Komii siya wɨ siirar sɨbgu
kɨgrɨraowi. Mɨ siir kwoɨnɨn hɨriinan nwo karamae nwowi mɨ
siya wɨ tɨ omɨn siir napnɨnopkainam tani. Nɨɨngakɨ. Nɨɨngaka.
16 Mɨ Jisɨs siir ɨɨna sɨmiir yonkwo. Mɨ siir ɨɨna ha nonkwowa
mɨ siya sɨmiirɨn ɨna whɨnkɨnsiis haigɨnɨuɨn. Ɨriig.

Inkamɨn digworaekwokɨ naokɨngugunankai ɨkɨn
(Mt 19:16-30; Lk 18:18-30)

17 Jisɨs siya ha napnamɨn mɨ inkam nwɨrɨn siirɨm iwɨt nani.
Mɨ siya ogmwo siir ɨgmiiga kingiina inɨ akai hɨuni. Mɨ siya
siir srɨigi, dimɨn taemɨn nowomwarkaiyɨuwan inkam kɨbi!
Kara wɨ panɨina tɨri kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiiyɨn
ɨinokɨinok siir haiyamɨn, ha?
18 Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra kariirɨn inkam wadɨe dimusi
nɨkɨugɨn, kɨriir kwoɨnɨn ha naɨngwokɨn kanakanaɨrgɨ nɨuwi
inkam wadɨeyɨn, aniya? Adi Komii sasaɨrgɨn inkam wadɨeyɨn.
19 Kɨra tɨ siyɨu komiiyɨn siir bɨdi yɨoknɨnkɨnɨn: Kɨra inkam
kɨpi nɨt mɨ wig kɨpi sop mɨ kɨra hɨi kɨpi tauae mɨ kɨra inkam
nwɨrni kɨpi nɨksɨsae boɨn hɨuriyɨu. Mɨ kɨra kɨriir yopii adwo
sowiirwai aowa dwo.
20 Mɨ tɨ inkamɨn siya Jisɨs siir boɨnki, dimɨn taemɨn nowom-
warkaiyɨuwan inkam! Kara yɨnisɨm sapɨsapar nwonaniyɨn
mɨ tɨsa nadɨgniyɨn. Kara tɨ siyɨu komiiyɨn siirar napikɨn.
21 Jisɨs siya siir kɨgɨn mɨ siir kwoɨnɨn ɨna yaɨngwo bunan
siirsi. Mɨ siya siir boɨnki, dimɨnɨn whɨr tɨr karam kɨra
nwowɨn. Kɨra kɨriir digworaekwo hoɨmgakɨm tinɨ hainaki
inkam nhɨrɨm sɨma saɨnɨm. Mɨ kɨra umɨr sɨmiir haii mɨ wɨ
inkam paeprikabɨm sɨmiir hauu. Mɨ mhoɨiya kɨra Adi Komii
siir omɨn siya kɨgrɨraowiyɨn digworaekwo hoɨmgakɨm sɨmiir,
siir hɨrɨn wɨ dimɨn mɨiyɨkakar mɨ owi. Mɨ kɨra kariir mhoɨiya
wɨt.
22 Tɨ inkamɨn ta yai aiir wakaeyɨn mɨ siir whwonkamɨn
mɨiyɨk bɨri swokɨ onamkɨn. Mɨ siir kwoɨnɨn ɨni hɨkakar
ywokiyɨn. Mɨ siya hɨkak dimusi bɨri nwokɨn siir digworaek-
wowɨm kasakɨ waeyao.

23 Mɨ Jisɨs siya ɨna kaoyokiyokɨigiyɨn. Mɨ siya kamɨm
siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, inkamɨn digworaekwo
hoɨmgakakɨn siya wɨ mɨinan mɨriinami Adi Komii siir
omɨn siya kɨgrɨraowiyɨn digworaekwo hoɨmgakakɨm siir
napnɨnopkainamɨm. Whɨsarii rani, sɨmiir kwoɨnɨm ɨni sɨmiir
digworaekwo ɨmar nwowɨm. Sɨma pɨ boriisopi inkam nwɨr
hauuwɨm.
24 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ta yai aiir wakaeyɨm,
sɨma ɨni hinda yanaakiyɨm. Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ owarkɨi
boɨnkiyɨn sɨmiir yai aiirɨn, tɨ yɨnisɨsɨmɨm inkamɨn Adi Komii
siir omɨn siya kɨgrɨraowiyɨn digworaekwo hoɨmgakakɨn
sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriir nami, siya wɨ mɨinan mɨrii
nami.
25 Mɨ hab saeya tɨdiyɨnɨn yɨuɨs paniyɨn siir no ɨiir
nɨnopkainamɨm wɨ dɨg nwo rani mɨ inkamɨn umɨr
digworaekwo whɨekakakɨn siya wɨ ta haba mɨinan saeya
mɨriiya saiir hɨriinan mɨi mɨrii rani. Nɨingaka. Siya wɨ mɨi

komiigi komii mirii nami Adi Komii siir omin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin siir hiriir namamin.

26 Mi kamim siir kigna miriiyim sima ini hindara yanaakiyim. Mi sima, sima sima yomboin amboinam mi hiriinanki niuwi mi wi nhinga haii kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin iinokiinok, ha?

27 Mi Jisis siya simiir kaokiyin mi ina boinkiyin, inkam wi dig nwo rani. Adi Komii krimiir Wanin siya wi digar nwowi. Adi Komii sasar whinkinsiis haiginiuwi siirin, ti dimin taeminim.

28 Mi Pita siya Jisis siir boinki, wakae! Krima digworaekwo hoimgakim bidi haiburgigim mi krima tisi kiriir mhoiiya nitim.

29 Mi Jisis siya boin, kara kimiirin yaimwowa boini iikam whiekakim kariirim naingwo tibmii mi ha haiburgigi ti dig-woraekwo hiriinanim, omaka, nomiiyau yokman, apu, adi, yinisim mi numir

30 mi Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan, digworaekwo homgak imiirar swoki hauu kiiyiuwi, kamim kariir kigna miriiyim kimiirin. Mi kima wi dimin kasa hai rani. Wi ti hiniin digworaekwowim simiir hai. Omaka nomiiyau, yopii, yokman, yinisim mi numir, taka iiya kam nhirim siyiu biyie wi kimiirar mi tirbumbugi. Mhoiiya kima wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin wi siir haii.

31 Mi tariinanin kam nhirim inigak nwowim mi sima mhoiiya simiirin wi aowa nikworinugigi. Mi ti kamim aowa nwowim, mhoiiya wi inigak sima nwowi. Ириig.

Jisis siya kwoimaka ina swoki boinin siya nao nami mi siya wa swoki iinsiin idwowi
(Mt 20:17-19; Lk 18:31-34)

32 Sima om komii Jerusalem hiriiram yapnam mi Jisis siya simiir biiya yamkwokin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima ina yanaakiyim. Mi ini sima simar yomboin ididnamim. Mi iikamim simiir mhoiiya napkiyim sima ini nididkakar mi owim. Mi Jisis siya kam iuur nwiswo siir kigna miriiyim simiir yikiuna. Mi siya simiirin haniingi boinmimauu diminin mhoiiya siir tiranin.

33 Mi siya boin, wakae! Tariinanin krima om komii Jerusalem siir niiyami. Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninoknknkini ikim mi sima inkamin ninomor kouanki nitin saikan wi yaigaka mi owi. Mi sima wi siir nisomaowama boinaii. Mi sima wi Juda iikam tani wi simiiram nikropki sima nisomaowam siirin.

34 Mi sima siirin yai bibiyie wi haniingi mi boinaiginiuwi. Mi yaeyop wi siir mi yasi mi siirin wa mi tiowi mi siirin wa mi itaoki. Mi siya iiyo wi kwisa nwokwowaki ienau hirin. Mi ii kwoimaka siya wa swoki insiin idwowi. Ириig.

Jems Jon sowa inɨg komiigak nwowam srɨigo
(Mt 20:20-28)

35 Mɨ Sebedi siir yɨnisɨm nwɨswo Jems Jon sowa Jisɨs siirɨm
yɨt mɨ siir inɨ boɨni, dimɨn taemɨn nowomwarkaiyɨuwan
inkam! Mɨ krɨra dimɨn whɨrɨn kɨriir srɨiyam mɨni. Mɨ nɨkrɨra
mɨnam naɨngwowi tɨ dimɨnɨn kɨra krɨriir tɨrkiyɨm.
36 Mɨ siya sowiir boɨnki, kowa dimuam naɨngwowi, kara
kowiirɨn dimu mɨnkiyɨm?
37 Mɨ sowa siir boɨnki, ɨiya kɨra Adi Komii siir om hɨran
digworaekwo hoɨmgakɨm sɨmiir kɨgrɨraowi mɨ kɨra krɨriirɨn
wɨ hanɨɨngɨn dɨmbingi, nwɨrɨn wɨ ɨɨniga dɨkmwon ɨdwo mɨ
nwɨrɨn wɨ yaɨoyaeya timɨ okmwɨn ɨdwo.
38 Mɨ Jisɨs siya sowiir boɨnki, kowa tari bɨri sɨbgu
nɨoknɨnkɨnko tɨ dimɨnɨn kowa srɨiyɨn kariir? Mɨ kowa ta
hɨka kara haiya saiir hɨriinan hɨka wa haii? Mɨ kowa wɨ dɨgar
nwowi tɨ mob opkakɨn kara kwiyaeyɨn siir kwiyaeyɨm? Mɨ
kowa wɨ dɨgar nwowi kariir hɨriinan op baptaisɨm, aniya?
39 Mɨ sowa siir boɨnki, nɨkrɨra wɨ dɨgar nwowi. Mɨ Jisɨs siya
sowiir boɨnki, kaimwoka tɨ op mobɨn kara kwiyaeyɨn mɨ wo
kowa wa timɨ kwiyae. Mɨ ta opa kara baptaisa, wo kowa
hɨriinan wa timɨ baptais.
40 Wɨ nhɨnga namisi ɨdwowi kariir ɨɨniga mɨ kariir yaɨoyae
aka. Tɨ dimɨnɨn yɨo kariir dimɨn tani. Nɨɨngaka. Wɨ Adi
Komii krɨmiir Wanɨn siyar hɨdi sɨmiirɨn. Mɨ wɨ nhɨnga namisi
ɨdwowi ɨɨniga yaɨoyaeya.

41 Mɨ kam ɨuurɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ta yai
aiir wakaeyɨm mɨ sɨma ɨo prasae bɨ swokɨ okɨm Jems, Jon
sowakan.
42 Jisɨs siya sɨmiirɨm yɨkɨuna, sɨma siirɨm nɨtɨm. Mɨ
siya sɨmiir boɨnki, kɨma bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨm inkam komiiyɨn
omom omom kɨgrɨraowiyɨn sɨma nikworɨnuwi wɨ dɨgar
nwowi. Mɨ sɨma ɨinokɨinokɨn mɨi wa hauunanaei.
43 Mɨ tɨ siyɨu hɨnɨɨnɨn yɨo kɨmiir tɨr kɨpi nwo. Nɨɨngaka. Mɨ
inkam nwɨrɨn kɨmiir yaowae nwowɨm naɨngwowi mɨ siya
whɨsarii mɨi prɨi mɨriiyan inkam dwo. Kɨmiir mɨi ɨmiir
whɨnmɨriiyam.
44 Mɨ inkam nwɨrɨn kɨmiir bɨiyan inkam nwowam
naɨngwowi mɨ siya inkam nɨnganan dwo wigkam whɨekakɨm
sɨmiir mɨi ɨmiir whɨnmɨriiyam.
45 Mɨ tɨ hɨriinan inkamɨn nɨnomor kou hɨrankɨ nɨtɨn siya
mɨnam bɨri nɨtkɨn kam nhɨrɨm siir mɨi ɨmiir mɨriiyɨm.
Nɨɨngaka. Siya hɨnɨɨnam bɨri nɨtkɨn. Siya mɨnam nɨtkɨn
sɨmiir mɨiyan inkam nwowam. Mɨ siya bɨri naɨngwoyɨmyokɨn
naosiyɨn. Nɨɨngaka. Siya naowamar nɨtkɨn iikam whɨekakɨm
sɨmiir nanmaiwarkananaowidam. Mɨ sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm

siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm mɨ sɨma ɨni rɨrmiiyar ywokiyɨm. Łriig.

Jisɨs siya haiswonɨskiiyɨn inkam nwɨrɨn Batimiaskɨn
(Mt 20:29-34; Lk 18:35-43)

46 Mɨ sɨma om komii Jeriko hɨriir yɨmbiyam. Mɨ ɨiya sɨma
om komii Jeriko hɨr haiburgigɨm mɨ ɨna yamɨm. Mɨ kamɨm siir
kɨgna mɨriiyɨm sɨma mɨ iikam isid komii ɨkɨn, sɨma ɨni saɨka
yɨnkɨn amɨm. Mɨ sɨma kɨg Batimiasɨn Timiasni yɨnisɨmɨn siya
siyɨugbid hɨrar nɨdwowɨni mɨ siya nhwokwɨsaekɨn. Mɨ siya ɨkɨ
iikamɨm sɨmiiramar prɨikau prɨikauwikɨn umɨr mɨnamɨn.
47 Mɨ siya wakae Jisɨsɨn om Nasaretanɨn ɨni tɨr nwowɨn. Mɨ
siya ɨna kauwok boɨnkiyɨn, Jisɨs Inkam Komii! Devidni isidɨn
siirɨn kɨra kariirsi timɨ aɨngwobuna!
48 Iikam hoɨmgakɨm sɨma siir yɨk, kɨra yai tanki. Mɨ siya yai
ɨni komiiyar swokɨ kauwok boɨnkiyɨn, kɨra tɨ Devidni yɨnɨeyɨm
sɨmiir yɨnisɨmɨn, kɨra kariirsi timɨ aɨngwobumbu.
49 Mɨ Jisɨs siya ɨna yamokwo naɨngwoyokiyokɨiyɨuɨn. Mɨ
siya ɨna boɨnkiyɨn, siirɨn wɨkɨu nani. Mɨ sɨma tɨ nhwokwɨsae
inkamɨn siirɨm yɨkɨunam mɨ sɨma siirɨn ɨna boɨnmauu
wakaekiyɨm kɨriir kwoɨnɨn kɨrɨeya dwonam mɨ kɨra dɨnsiin
siya kɨriiram nɨkɨunaei.
50 Mɨ siir yɨuɨsa ɨna kiwhro ɨtkɨngiga. Mɨ siya bɨri
kɨmɨmɨnkɨn, ɨna yɨnsiin iwɨtnamɨn Jisɨs siirɨm.
51 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra dimuɨm naɨngwowi, kara
kɨriirɨn pɨ dimu mɨnki? Mɨ tɨ nhwokwɨsae inkamɨn siya Jisɨs
siir boɨnki, dimɨn taemɨn nowomwarkaiyɨuwan inkam, kara
mɨnam naɨngwowi, kariir nhwonan pɨ nanaokɨgɨmokiyɨm.
52 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra ha dam! Kɨriir naɨngwo
tɨbmiiya saeya nwowaiginɨugikɨn, wadɨe kɨriirɨn. Mɨ bɨri
kɨmɨmɨnkɨn siir nhwonan ɨni wadɨeyar ywokiyɨn mɨ ɨna
kɨgɨmokiyɨn. Mɨ siyɨu hɨrɨn siya ɨni siir mhoɨiya yapnamɨn.
Łriig.

11

Jisɨs siya om komii Jerusalem hɨriir napnɨnopkainamɨn
inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan nwonamkɨn
(Mt 21:1-11; Lk 19:28-40; Jo 12:12-19)

1 Mɨ sɨma omisɨm whɨswo om komii Jerusalem siir kingiin
hɨr nwowo sowiir hɨrii yɨmbiyam. Mɨ sɨma tɨ om whɨswo
Betfasi Betani mhɨu Oliv kingiin hɨr nwowo sowiir hɨriir bɨdi
yɨmbiyamɨm mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir
nwɨsni yɨkropki.
2 Mɨ siya sowiir boɨnki, kowa tɨ omɨn kingiin tɨrar kwowɨn
siir dam! Mɨ ɨiya kowa tɨ omisɨm ɨiir napnɨmbɨiyami mɨ
kowa pɨ donki haomisɨmɨn siirar napkɨgami. Siirɨn sɨma bɨdi

yimborunınkının bıiya inkam nwırkın siir bıri nikı ıdwokın mı siya wa wakaeyokna rani. Nıingaka. Mı uridın siir nımborunınkının pı hırar hakaigingig. Mı siirın pa whainani kara nıdwonamam.
3 Mı inkam nwırkı srıigii, kowa dimuam nıkıunami siirın, ha? Mı kowa wı hınıına dowarkıi boın, Yaowae Komii siya mıigakın siirın. Mı siya pı kımımın tani pa swokı ıkropki kırıiramar.
4 Mı sowa ına yamwo. Sowa kıg donki haomın omaka ıra saiir anoka hır nımborunınkıni mı siya ını idowıiya hırar nwowın siyıuka kingiin hır mı sowa siir hakainam.
5 Mı kam nhırım kingiin hır nwowım sıma boınki sowiirın, kowa tı donki haomın siirın dimusi hakainami, ha?
6 Mı sowa sımiirın Jisıs siya boınmauugiya yaiya saiir hırıinanar boınki. Mı sıma ını wadıeyar ywokiyım sowiirın.
7 Mı sowa tı donki haomın Jisıs siirım hainani. Mı sowiir yıuıso siir ıdwo hır haigın mı Jisıs siya siir ıdwowar yıdwo.
8 Mı iikamım sımiir yıuısım siyıu ıiirar hakınwın mı nhırım paeya kwiya undımtıo hainaki siyıu ıiir haiginwınam. Sıma siirın hırıinan mınam tırkım, siir ınıgın siir hainanwınam inkam komiiyın nu kıgrıraowiyın siir hırıinan.
9 Iikam nhırım bıi ywo mı nhırım mhoıi ywo. Mı sıma ına kauwok boınkiyım,
Hosana! Kıra tı inkamın Adi Komii krımiir Wanın siir kırıeni nıtın siir kınsiis haiginıu.
10 Siya krımiir kıgrıraowam nıtkın bıiya krımiir brougaeyın Devid siya kıgrıraowa saiir hırıinan. Krıma ını mairgimairga nwowınım mı kıra siir kınsiis haiginıu, kıra inkam komii kiingin.
11 Mı Jisıs siya ha namın om komii Jerusalem hırıir yımbiyam. Mı siya ına yapnınopkainamın omaka Adi Komii siir ınıg hainaniya saiir mı siya ına yapkıgyokiyokıiyın omaka yainau hır mı omaka akpıtga warar. Mı siya digworaekwo hoımgakım sımiir napkıg dıgiyın mı siya mıi nhırım sımiir mırıiyım naıngwokın. Mı bıeyın ına yıkıiyamtıbın. Mı kam ıuur nwıso siir kıgna mırıiyım sıma mı siya, sıma om Betani hırıir asi nam tıbgım. Ɨriig.

Jisıs siya pae fikın siir boınkın siya wı yın kıpi bud (Mt 21:18-19)

12 Mı ıigwır nugakın sıma om Betani hır haiburgikyak-wokım mı ına swokı amyakwokım om komii Jerusalem hırıir. Mı Jisıs siir mhıiya ına yaokiya.
13 Jisıs siya pae fikın wıra kıgi, arurıg hırar nokwowıni mı kwo saeyara nopkı kaisısi. Mı siya siir kıgiyın mı ına yamın hırıir siir yınım ını hansırıu siya naeyam. Mı siya ını nıinga yaka kıgıuın, yın bıri budgın, nhıruwa sım karamaeyar

ywowɨn. Niɨngaka. Siya kwo ara nɨnkɨnɨugɨn. Mɨ tɨ pae fikɨn siir ɨiya yɨn siya budiya saeya waeyao

14 Mɨ Jisɨs siya tɨ paeyɨn siir boɨnki, kɨra wɨ yɨn kɨpi swokɨ bud mɨmɨn. Niɨngakɨinga. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm ɨna wakaekiyɨm ta yaiya siya boɨnkiya. Ɨriig.

Jisɨs siya nɨpɨmparnatnowidnɨnkiigikɨm kamɨm Adi Komii siir omaka digworaekwo saiir haigɨnɨm
(Mt 21:12-17; Lk 19:45-48; Jo 2:13-22)

15 Mɨ sɨma om komii Jerusalem hɨriir nɨmbiyamɨm mɨ Jisɨs siya omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir hɨriir yapnɨnopkainam. Mɨ siya kamɨm digworaekwo haigɨnɨm ta omaka aiir mɨ kamɨm tɨ nae digworaekwo ɨmiir saɨn ɨkɨm, siya sɨmiir inɨ nhɨnɨkrɨropnatnouwidnɨnkiigi. Mɨ siya kamɨm umɨr nɨnowana haiiyɨm sɨmiir hɨiyɨm sɨmiir wara yɨinakinhɨimnhɨin ɨtkiigɨigi. Mɨ kamɨm ɨpiyɨn mɨ haigɨnɨm sɨmiir hɨiyɨm warar mɨ ɨnkɨn ɨinakinhɨmnhɨn ɨtkigɨigi.

16 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnɨkɨdugi, sɨma nae digworaekwowɨm tɨ siyɨuɨn Adi Komii siir inɨg hainaniya omaka saiirɨm napɨrɨokɨinamiyɨn siir pɨ haigɨnisi.

17 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, Adi Komii siir yaiya hɨnɨina boɨnka, kariir omaka wɨ hɨnɨina dapi, iikam hoɨmgakɨm sɨmiir omakaka Adi Komii siirɨm kwɨsboɨnika. Mɨ ta omaka nae mɨn kɨma nɨnɨ haigɨniya mɨ kɨma ɨni inkamɨn hɨi tauaeiyɨn si nɨnɨ ɨdam oniiyɨm inkamkɨ kɨgsi mɨ siir hɨriinan nɨnɨ tɨrnikɨm.

18 Mɨ prismi inkam komii komiiyɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnoknɨnkɨni ɨkɨm, sɨma ta yai aiir wakaewɨnɨm mɨ sɨmar kɨg iikam whɨekakɨm Jisɨs siir siyɨu ɨiirara napɨm mɨ sɨma ɨni nɨdidkakar ywowɨm. Dimusi rani, iikam whɨekakɨm sɨma siir siyɨu ɨiirar napi mɨ sɨma siir nɨsomaoni siyɨuam asi hansɨrkɨm.

19 Mɨ naɨowaka kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma mɨ siyar, sɨma om komii Jerusalem hɨr haiburgikrɨb mɨ sɨma ɨni om Betani hɨriirar swokɨ am tɨbɨm. Ɨriig.

Inkam naɨngwo tɨbmii mɨ siya ha kwɨsboɨni mɨ dimɨnɨn siya srɨiyɨn wa haii
(Mt 21:20-22)

20 Mɨ ɨigwɨr nugakɨn sɨma ha napnamyakwokɨm mɨ ɨna kɨgamɨm tɨ pae fikɨn bɨdi waiyɨugusamɨn.

21 Pɨta siya ta yaiya Jisɨs siya boɨna saiir swokɨ aɨngwokiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, dimɨn taemɨn nowomwarkaiyɨuan inkam, kɨra kɨgi tɨ pae fikɨn ii kɨra boɨngikɨn, siya bɨdi waiyɨugusamɨn.

22 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aiir yowarkɨi boɨnki, kɨma Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmii mɨ tɨ hɨriinan dimɨnɨn kɨma wɨ siirar mɨ tɨri.

23 Mɨ kɨma tɨ mhɨu ɨiir boɨnkii hɨnɨɨn, kɨra damki, whɨi komiiya saiir hɨr damɨkwomaiyɨu. Mɨ tɨ ɨnkamɨn siya kwoɨn whɨsaɨr naɨngwo karamae nwowi, siya hindara naɨngwo tɨbmii ɨski mɨ ha boɨni, ta kariir yaiya wɨ kaimwowar nwowi. Kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, dimɨnɨn tɨ ɨnkamɨn siya boɨni mɨ wɨ siir hɨriinanar nɨmbiyami.

24 Mɨ ɨiya kɨra nhwo kwɨsboɨnkii dimɨn whɨr haiyam mɨ kɨra naɨngwo tɨbmii mɨ ha boɨni mɨ wɨ kaimwowar nwowi kɨra wɨ tɨ dimɨn ɨiirar haii. Kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, tɨ dimɨnɨm kɨma kwɨsboɨnkiyɨm mɨ wɨ sɨmar swokɨ ɨmbini.

25 Ɨiya kɨma Adi Komii siirɨm kwɨsboɨniyɨm mɨ ɨnkam nwɨrkɨn kɨmiir tɨrbugɨn mɨ kɨma kwoɨn biyɨe siirɨm kɨpi nwo ɨo saɨka nwowam. Nɨɨngaka. Kɨma nae saɨkar dombudnɨnkɨn ae. Mɨ kɨma hɨriinan tɨri mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨriinan siyɨu ɨiirar swokɨ tɨr haigɨnɨuwi.

26 Mɨ kɨma tɨ ɨnkamɨn kɨmiir tɨrbuɨn saɨka nongwomamaɨr ae karamae nwowi mɨ Adi Komii siya kɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigi rani. Mɨ siya wɨ kɨmaka mɨ ɨngwomamaɨr ae rani. Nɨɨngaka. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir srɨigɨm ta mɨiya nhɨnga hauuga siirɨn (Mt 21:23-27; Lk 20:1-8)

27 Mɨ sɨma ɨna swokɨ amɨm om komii Jerusalem hɨriir. Mɨ Jisɨs siya ɨna yapnɨnopkai namɨn omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir. Mɨ kam nhɨrɨm pris nwowɨm mɨ kam nhɨrɨm Adi Komii siir siyɨu komii ɨiir kɨgrɨraowi ɨkɨm mɨ Judami kam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm, sɨma yɨtswo Jisɨs siiramɨn.

28 Mɨ sɨma siir inɨ srɨini, kɨriirɨn kɨrɨe nhɨnga hauugɨn, ta mɨiya saiir Bɨiyan Inkam Komii nwowɨn?

29 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, kara ɨriipɨ hɨriinan pɨ kɨmiir mɨ kwasrɨi dimɨn whɨrɨn siirɨm. Mɨ kɨma kariir yai aiir wakae boɨni mɨ kara kɨmiirɨn pa mɨ boɨnmauuwi ɨnkamɨn ta mɨiya kara mɨriiya saiir boɨnkiyɨn.

30 Mɨ yɨpɨkɨn Jon siir nɨkropkiyɨn iikamɨm sɨmiir baptais haigɨnɨuwam? Adi Komiiyɨn nɨnomor kouanɨn siya piyamisi ɨkropkiyɨn, iyɨe? Mɨ tari nuan ɨnkamkɨn piyamisi ɨkropkiyɨn, aniya?

31 Mɨ sɨma ɨo sɨmasɨmar yɨnwo anwo mɨ krɨma ha boɨni, tɨ dimɨnɨn nɨnomor kou hɨrankɨn mɨ siya wa boɨni mɨ kɨma dimusi nwokɨm siirɨm bɨri naɨngwo tɨbmiigɨm, ha?

32 Mɨ krɨma ha boɨni, siya ɨnkami dimɨnkɨn, ta yaiya wɨ dɨg nwo rani. Nɨɨngaka. Mɨ sɨma iikamɨm sɨmiirsi swokɨ ɨididi. Iikam hoɨmgakɨm ɨna nɨnokɨnkɨnɨm Jon siya profet ɨnkamkɨɨngɨn.

33 Mɨ sɨma Jisɨs siir yai aiir asi wakae boɨnkɨm, krɨma nɨnoknɨnkɨn tani. Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kara ɨriipɨ hɨriinan pɨ kɨmiir mɨ boɨnmauu rani. Nɨɨngaka. Inkamɨn kariir boɨnkiyɨn ta mɨi aiirɨmɨn. Ɨriig.

12

Boɨniyɨo yaiya inkam biyɨeyɨm wain numɨra saiir kɨgrɨraokɨm

(Mt 21:33-46; Lk 20:9-19)

1 Mɨ Jisɨs siya boɨniyɨo yai nhɨrɨm sɨmiir boɨnki, siya boɨn, inkam nwɨrɨn numɨr waina ha yɨiyoknɨnkɨnam mɨ ɨna yɨtkii nɨnkɨn ɨuɨn. Mɨ siya ɨe komiiyɨn ɨna yopɨn. Mɨ diyamɨr komiiya ɨra yopkikaigi tɨ ɨe ɨiir, wain ɨmiir warbrompropnamɨm. Mɨ pada bripriya haɨni mɨriinainam koua hɨriir, kamɨm saiir kɨgrɨraowɨm sɨmiirɨm. Mɨ siya sɨmiir boɨnki ta numɨra kɨma sɨbgu kɨgrɨrao. Mɨ ɨiya tɨ paeyɨm sɨma budgɨn mɨ sɨma hɨgi mɨ nhɨrɨm wɨ kɨmar whɨn haii mɨ nhɨrɨm wɨ kariir whɨn hauugi. Mɨ ɨiya siya sɨmiir boɨngigɨn mɨ siya ɨna haiburgigɨn siir om ɨiirɨn. Mɨ siya ɨna yamɨn aru maeyauwa.

2 Mɨ ɨiya ta wain numɨra saeya hɨgiya mɨ numɨran inkamɨn siya yɨkropki inkamɨn whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨn siir, kamɨm wain numɨra saiir mɨriiyɨm sɨmiirɨm. Siya mɨnɨm nɨkropkikɨn ta numɨra saiir nae nhɨrɨm siir hauugiyɨm.

3 Mɨ kamɨm numɨr kɨgrɨraowiyɨm sɨma tɨ inkamɨn whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨn siir yankabrɨmdɨnu okwo mɨ sɨma siirɨn ɨna yɨpɨmpar haigɨnɨugiyɨm. Mɨ siirɨn ɨni nɨɨngar swokɨ ɨkropkiyɨn.

4 Mɨ siya whɨsarii prɨimɨriiyɨn inkamɨn nwɨra swokɨ ɨkropki sɨmiiram. Mɨ siirɨn sɨma mwo ɨiir yɨkɨrki mɨ siirɨn haɨni yɨgbumbu haigɨnɨugi.

5 Mɨ siya whɨsarii prɨimɨriiyɨn inkam nwɨrɨn nwoɨmaka ɨna swokɨ ɨkropkiyɨn. Mɨ tɨ inkamɨn yɨo hɨriinan, ɨna mɨ ɨsomaokiyɨn, sɨma mɨ siya kamɨm whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨn sɨmiirɨn hoɨmgakar yɨkropki. Mɨ sɨma nhɨrɨm hindara mɨ tɨoki mɨ nhɨrɨm ɨna yɨsomsom aokiyɨm. Mɨ sɨma tɨ hɨriinan siyɨuɨn nwɨruwani bɨri tɨrkɨn.

6 Mɨ siir hɨrɨn nwɨruwar nwowi siya siirar yɨnisɨmkɨn, siir kwoɨnɨn siirɨmar naɨngwokwonanaeikɨn. Mhoɨigɨ mhoɨiya ɨni siir yɨnisɨm ɨiirar yɨkropkiyɨn tɨ kamɨm numɨr aiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmiiram. Siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn, sɨma wɨ kariir yɨnisɨmɨn wɨ siir yaiyar wakaeyoknaei.

7 Mɨ tɨ kamɨm ta numɨr aiir kɨgrɨraowiyɨm sɨma, sɨma sɨmar yomboɨn amboɨn, tɨ inkamɨn siir adni digworaekwo whɨekakɨm wɨ siya hai. Hundɨe! Krɨma siir nɨsomaoki. Mɨ ta numɨra wɨ krɨma krɨmar nwoki.

8 Mɨ sɨma siir nɨsom aowam kauwok boɨnkikɨm mɨ siirɨn
numwowa hɨriir yɨsom ɨtkaigi.
9 Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ srɨiyɨn, ta wain numɨra saiir adɨn wɨ
paniɨna tɨri? Mɨ ɨiya siya nɨti mɨ wɨ ta numɨr aiir kɨgrɨraowɨm
kamɨm wɨ sɨmiir nɨsomsom aoki. Mɨ ta numɨra wɨ inkam
nhɨrɨm sɨmiir boɨnki, sɨma kɨgrɨraowɨm saiirɨn.
10 Mɨ kɨma tari Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir
nwowɨm sɨmiir bɨri mwangɨm? Siya hɨniɨna boɨnkikɨn,
tɨ kougouwɨn yaewan kɨma kɨndiyɨu wangigɨn mɨ tariinanɨn
siya ɨni bopwonauan kougou yamwoɨuɨn.
11 Siirɨn bɨikɨ bɨiyɨn, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya tɨrkɨn mɨ tɨ
dɨmɨnɨn ha nɨmbiyamkɨn. Mɨ krɨma siir kɨgiyɨm ɨni wadɨeyar
ywokiyɨm.
12 Mɨ tɨ Judami inkam adiyaowae komii komiiyɨm sɨma
bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm Jisɨs siya ta boɨniyɨo yaiya sɨmiirar
kwaboɨnka. Mɨ sɨma Jisɨs siir nonkworɨmdɨnu hainamɨm
tɨrkɨm omaka hɨuyokiyokaiya saiir hɨugrɨpkɨikikaigigɨm mɨ
sɨma ɨni iikamɨm sɨmiirsi yɨdidɨm. Mɨ sɨma siir haiburgigɨm
mɨ sɨma ɨna yamɨm. Ɨriig.

Mɨ sɨma Jisɨs siir srɨigɨm umɨr hauuɨm inkam komii Sisa om whɨranɨn siirɨm
(Mt 22:15-22; Lk 20:20-26)

13 Mɨ sɨma Farisi sɨmiir nhɨr ɨma mɨ Herot siir kam nhɨr
ɨma sɨmiir yɨkropki mɨ sɨma yam Jisɨs siirɨmɨn. Mɨ sɨma
Jisɨs siirɨn mɨnam kɨnankɨugɨm siya yai biyɨe boɨnɨm. Sɨma
bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm, siya hɨniɨna boɨnkɨswo, ɨhɨ Farisi kamɨm
Judami isidɨn sɨma wɨ ɨo pɨ ywowɨn siirɨn. Iyɨe? Siya ha
boɨnkɨswo. Niingaka. Mɨ Herotni isidɨn sɨma wɨ ɨo sɨmiir pɨ
mɨ owɨn.
14 Sɨma ha nɨtɨm mɨ siir inɨ boɨni, inkamɨn nowom-
warkaiyɨuwiyɨn, krɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm yaiyɨm kɨra
boɨniyɨm kaimwowaɨrgɨm. Kɨra inkam nwɨruwaniyɨm bɨri
naɨngwowikɨn mɨ kɨra inkamɨn inɨgakɨn yaeya yai bɨri swokɨ
boɨnikɨn mɨ inkamɨn inɨg karamaeyɨn yai whɨrni. Niingaka.
Mɨ kɨra iikamɨm sɨmiirɨn Adi Komii siir siyɨuɨn siir yaimwo
ɨmiirarar boɨnmɨmauuwi. Kɨra paniɨna naɨngwowɨn? Mɨ
krɨma takis inkam komii Sisa siir hauuwi mɨ wɨ wadɨeyar
nwowi. Iyɨe? Niingaka. Wɨ hauu rani, aniya?
15 Mɨ Jisɨs siya bɨdi yɨoknɨnkɨnɨn, sɨmiir nɨksɨsaeya. Mɨ
siya sɨmiir boɨnki, kɨma kariiram dimusi kɨnankɨuwi, kariir
nɨksɨsaeyɨm? Kɨma umɨra kwɨra whainani kara kɨgam.
16 Mɨ sɨma umɨra kwɨra hainani siirɨmɨn. Mɨ siya srɨi taka
hɨniɨn umɨr whwonkama nhɨniir inɨgɨn nwoka, ha? Mɨ yɨm
sɨma ɨna boɨnkiyɨm, inkam komii Sisa siirga.
17 Mɨ Jisɨs siya ɨna wakae boɨnɨn sɨmiir yai aka, Sisa siir
dɨmɨnɨn kɨma Sisa siirar hauu. Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn

siir dimɨnɨn yɨo Adi Komii siirar timɨ hauu. Mɨ sɨma ɨni siir siirara yaɨngwokwowɨm. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir srɨi inkamɨn naonamiyɨn mɨpa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi
(Mt 22:23-33; Lk 20:27-40)

18 Mɨ mhoɨiya Sadyusi nhɨrɨm Jisɨs siirɨm yɨt. Sadyusi sɨma hɨnɨina naɨngwokɨm, inkamɨn naonamiyɨn wɨ swokɨ ɨnsiin ɨdwo rani. Mɨ sɨma siir inɨ srɨini.
19 Inkamɨn iikam nowɨmwarkaiyɨuwiyɨn Moses siya hɨnɨina wɨnkikɨn yai kwɨra krɨmiirɨmɨn, ɨiya inkam nwɨrɨn siya naonami mɨ siya yɨnisɨmkak bɨri nwogigɨn mɨ wiga ɨna ywokiya mɨ tɨ kamɨn siir nomousɨmɨn wɨ siya swokɨ onkwonaei ta wiga? Mɨ mhoɨiya siya yɨnɨekak nwowi siir yaowaeyɨn siir ɨgsopa wɨ siya nwokɨ okwokairinanaowidi?
20 Mɨ sɨmayao ɨriiyar nwɨskɨnɨuwi, yaowae wig siya yonkwona mɨ mhoɨiya siya ɨna yaonamɨn. Mɨ siya yɨnɨe bɨri niyɨogigɨn, ɨni nɨingar yaoiyopnɨsugika siir wiga.
21 Mɨ yaowae saɨka nwokaiyɨn mɨ ɨni siya swokɨ onkwona ta wiga, yɨo ɨriipɨ hɨriinan ɨna mɨ aonamɨn. Mɨ siya ɨni yɨnisɨm karamaeyar mɨ ogigɨn, yɨnɨe bɨ mɨ iyɨogigɨn. Mɨ nwoɨmakan ɨriipɨ hɨriinanar mɨ tɨr.
22 Hɨrii hɨriinankɨna tɨ kamiyao ɨriiyar nwɨswo ta wig ɨrua saiirara nonkwonakɨm. Mɨ sɨma yɨnɨe bɨri swokɨ iyɨogigɨm. Mɨ mhoɨiya ta wiga ɨna mɨ aonama
23 mɨ mhoɨiya tɨ kamiyaowɨm naonamɨm sɨma swokɨ ɨnsiin ɨdwodwo dɨgi ɨeyankɨn mɨ ta ɨiya, ta wiga wɨ nhɨniir wig nwowi? Kɨra bɨdi yɨnokninkɨnɨn ta wiga simiiryao wigar nikɨ oka, Sadyusi sɨma hɨnɨina srɨigɨm siirɨn.
24 Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma Yokwo Komiiya saiir yai bɨri nɨnokninkɨnkɨm. Mɨ kɨma Adi Komii siir kɨrɨeya saiir bɨri mɨ ɨnokninkɨnkɨm? Mɨ kɨma yaimwoni bɨ mɨ ɨnokninkɨnkɨm? Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm mɨiyɨk panɨinsi yaɨngwosi.
25 Ɨiya kamɨm naonamɨm sɨma nɨnsiin ɨdwowi ɨe hɨrankɨn, sɨma wɨ wig nonkwonakak nwo rani. Nɨingaka. Sɨma wɨ nɨnomor kouan paekwosɨmɨm sɨmiir hɨriinan nwowi.
26 Mɨ ta yaiya sɨma kamɨm naonamɨm sɨmiir boɨna, sɨma wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi, ɨe hɨrankɨn. Mɨ kɨma tari yokwowa Moses siya wɨnkiya saiir bɨri mwaɨngɨm, tɨ niiwiiyɨn paeya paekɨkopɨm sɨmiir nɨuwa. Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya Moses siirɨn saiir boɨnmauukɨn, siya hɨnɨina boɨnkikɨn, kara Ebraham, Aisak, Jekop omwai waiyayokiyokɨiyɨm sɨmiir Adi Komiigɨn.
27 Adi Komii siya tɨ kamɨm naonamɨm sɨmiir Adi Komii rani. Nɨingaka. Siya kamɨm omwai waiyayokiyokɨiyɨm sɨmiir Adi

Komiigɨn. Warɨ kɨmiir kwoɨnɨn mɨiyɨk rani, ɨni biyɨe ywowɨn. Łriig.

Adi Komii siir siyɨu whɨekakɨm sɨmiir bɨiyan siyɨu ɨeya
(Mt 22:34-40; Lk 10:25-28)

28 Inkam nwɨrɨn siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨn siya ɨna yɨtɨn. Mɨ siya wakaeni sɨma yaiinan nɨnii. Mɨ siya wakae Jisɨs siya boɨniyɨm yaiyɨm sɨmiir, siya yai wadɨe ɨmiirara boɨni. Mɨ siya Jisɨs siir asi srɨigɨn, pɨkɨ hɨnɨin siyɨu ɨkɨn, siyɨu whɨekakɨm sɨmiir bɨi nwowɨn?

29 Jisɨs siya siir yai yamdi hɨnɨina yowarkɨi boɨn, bɨiyan siyɨuɨn sɨma hɨnɨina wɨn boɨnkikɨn. Wakae! Kɨma tɨ iikamɨm Isrelanɨm, kɨma tɨ bɨiyan siyɨuɨn siir sɨbgu wakae! Krɨmiir Adi Komii nwɨruwan siyaɨrgɨn Bɨigɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn

30 kɨra kɨriir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siirɨm daɨngwo. Mɨ kɨriir mhɨi kwoɨnɨm mɨ kɨriir kɨrɨeya siirara hauu ɨuguski.

31 Mɨ mhoɨiyan siyɨuɨn yɨo hɨnɨingɨn kɨra inkam whɨekakɨm sɨmiiramar daɨngwo ɨrkak, kɨra naɨngwokwonanaeiya kɨriir pɨu aiisi saiir hɨriinan. Siyɨu whɨrkɨn tɨ siyɨu whɨswo sowiir kou bɨri nwokɨn. Nɨingaka.

32 Mɨ tɨ inkamɨn siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨn siya Jisɨs siir boɨn, inkamɨn iikam nowɨmwarkaiyɨuwiyɨn! Kɨra yai wadɨeya boɨni. Hɨipa, kaimwoka! Adi Komii siyaɨrgɨn Bɨiyan Inkam Komiiyɨn, inkam nwɨr karamaeka. Nɨingaka.

33 Mɨ krɨmiir mhɨi kwoɨnɨm mɨ krɨmiir kɨrɨeya siiraramar daɨngwokwonanaei. Krɨma naɨngwokwonanaeiya krɨmiir pɨu aiiram saiir hɨriinan. Krɨma tɨ siyɨu whɨswo sowiirar dap ɨski. Mɨ tɨ siyɨuɨn ɨni tɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram nanag hauuwiyɨn siyɨuɨn wraisu mɨnɨm sɨm mɨ ɨni siir kou ywowɨn.

34 Mɨ Jisɨs siya ta siya wakae boɨnkiya saiir wakaekiyɨn mɨ siya ɨna yaɨngwokiyɨn tɨ inkamɨn nɨnoknɨnkɨn wadɨekakɨn. Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra aru nwo rani, ɨni kingiinar nwowɨn kariiram nɨtɨm mɨ kariir aowa nwowɨm. Mɨ kara wɨ kɨriir Bɨiyan Inkam Komii nwowi kɨriir kɨgrɨraowam. Mɨ iikam hoɨmgakɨm sɨma Jisɨs siirsi yɨdid mɨ siirɨmɨn yai nhɨrɨm panɨinsi swokɨ srɨisi Łriig.

Jisɨs siya sɨmiirɨn Krais siirɨm srɨigɨn
(Mt 22:41-46; Lk 20:41-44)

35 Jisɨs siya Adi Komii siir omaka saiir nwowɨn mɨ siya yaiyɨm iikam ɨmiirɨn hɨrar yowomwarkaiyɨu. Mɨ siya sɨmiir srɨi mɨ sɨma tɨ kamɨm siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨm, sɨma hɨnɨin dimusi boɨnkɨm, Kraisɨn Devidni yɨnɨeyɨm sɨmiir yɨnisɨmkɨn, ha? Mɨ ta yai hɨriinana sɨma boɨna, kɨma panɨina naɨngwokɨm?

36 Adi Komii siir naeyɨuɨn Devid siir nɨisiimauugɨn. Mɨ Devid siya hɨnɨina wɨn boɨnkikɨn,

Adi Komii siya kariir Biiyan Inkam Komiiyin siirin hiniina boinkikin, kira kariir iina iinig aiir didwo. Mi mhoiiya kara kiriir sau omomin wi siir waorimtiokiigi. Mi sima kinaka wi kirie nwo rani, wi kiriir aowa nwowi.

37 Mi ta yaiya yokwoni siya win boinkika. Devid siya siirin hiniina dapikiuwi Krais siya Biiyan Inkam Komiigin. Mi siya Devid siir apu dimusi nwokin? Ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin Mesaia mi iikam isid komiiyin ini mairgimairgar ywokiyim, siir yai wakaeyamin. Ириig.

Jisis siya kamim siyiu komii ninoknink iniyim simaka yaigakin
(Mt 23:1-36; Lk 20:45-47)

38 Mi Jisis siya simiir nowimwarkaiyiuwim mi siya ina boinin, kima sibgu mintarao siyiu komii ninoknink iniyim kamim simiirsiyin. Mi sima yiuis bripri kaiiyim mipa nouaptatao ami. Sima minam naingwowi, iikamim maeyau kwiruwa nidwowiyim sima simiir nwoki boin winim, akamnaei.

39 Sima minam naingwowi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya iikamim simiir whwonkam ida minam nidwokaii, iiya nae komii aiir naei mi nae miiyik miiyikim wi simiirar nwoki hauuim biiyin.

40 Sima wig igabaeyim simiir omaka imiir kininbimbiramikim simiir kamim naonamim. Mi sima nhwo kwisboiniyim mi yai priei boiniyim, sima pi niksisaei. Mi mhoiiya sima inkam komiiyin yai hidiyin saika nokwo boini mi sima wi hik hiriinansi haii. Ириig.

Wig igabaeya digworaekwo karamaeya Adi Komii siir hauuga umir mirmii kwisuwa saiiro
(Lk 21:1-4)

41 Jisis siya miiya umir haiigiya Adi Komii siir omaka hir nwokaiya saiir kingiin hirar nidwokin. Mi siya ina nidwo kigriraowin iikamim umir nitkaigaiyiuwim umir haigi miiya saiir. Mi umirkak kamim yim umir hoimgakar mi itkaigaiyiu.

42 Mi wig igabae ira digworaekwo karamaeya saiir kamin bidi yaowin, saeya ha nita saiir umir mirmiisim kwiswo ina mini itkaigaiyiugiga. Mi ti umir mirmii mirmii kwiswo saeya nitkaiyiugigo iriparin ini kwiruwar ywowa.

43 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiiram yikiuna, sima siirim nitim. Mi siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwowa boini, ta wig igabieya digworaekwo karamaeya saiir kamin bidi yaowin, saeya umir prasae biri nini itkaiyiugiga ta umir miiya saiirin. Mi iikamim umir saiir nitkaigaiyiuwim ini ta wiga saeya taouugam.

44 Tɨ iikam omkakɨm sɨma umɨrkakɨm, sɨmiir umɨrɨm ɨna nwokaiyɨm. Mɨ sɨma nhɨrɨm umɨr mɨiya aiir haigigi. Mɨ ta wiga saeya nɨingakɨinaɨrga mɨ saiir umɨrɨm ɨna yɨtkaiyɨu swokiyɨm. Mɨ saeya ɨni nɨingar ywokiya. Nhɨrɨm nae saɨnaeyɨm bɨri swokɨ onaowidgɨm. Nɨingaka. Łriig.

13

Jisɨs siya Adi Komii siir omaka saiir boɨnkɨn wɨ sapi bɨmbɨrgigiyami
(Mt 24:1-2; Lk 21:5-6)

1 Jisɨs siya Adi Komii siir omaka saiir haiburgigɨn mɨ siya ɨna yapamɨn. Mɨ inkam nwɨrɨn siir kɨgna mɨriiyɨn siya boɨnki siirɨn, dimɨn taemɨn nowɨmwarkaiyɨuwan inkam! Tɨ siiya komii komiiyɨm sɨmiir kɨgi. Mɨ omaka mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siir omaka kingiin nwowɨm sɨmiir kɨgi!

2 Mɨ Jisɨs siya siir yai aiirɨn hɨnɨina yowarkɨi boɨnki, kɨra ɨna kɨgɨn tɨ omaka komii komiiyɨm, aniya? Mɨ kɨra wa kɨg rani, si-iya nhɨrɨm ɨni siiya nhɨrɨm sɨmiir ɨdwo haigɨnɨm. Nɨingaka. Mɨ sɨma wa nhɨmnhɨnkɨinaiinami. Mɨ nhɨrɨm wa nɨkɨ ɨpɨmpamki. Łriig.

Jisɨs siya boɨn hɨkpai hɨikpai whɨekakɨm wa nɨmbiyami
(Mt 24:3-14; Lk 21:7-9)

3 Jisɨs siya mhɨu Oliv siir nɨdwokɨn mɨ siya yɨdwo kɨgi yarmiya hɨriir, Adi Komii siir omaka komiiya hapi nwowɨ mɨ Pita, Jems, Jon mɨ Endru sɨmasɨmar yɨt Jisɨs siirɨmɨn. Mɨ sɨma siir ɨnɨ srɨini,

4 kɨra krɨmiir boɨnmauugi, wɨ paka hɨnɨin ɨiya saiir nɨmbinii tɨ digworaekwowɨm. Wɨ pɨkɨ hɨnɨin dimɨn ɨkɨ nɨmbinii bɨiyɨn krɨma nɨnokninkɨnamɨn. Mɨ tɨ digworaekwowɨm ɨni kingiin nwowɨm wɨ sɨmbi nɨmbini, ha?

5 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma ha hiirtarao, kɨmiirɨn wɨ inkam nwɨrkɨn pɨ nɨksɨsaeisi.

6 Kam nhɨrɨm sɨma wɨ kariir inɨg ɨiir nɨnɨ kinsɨna dapnii. Mɨ sɨma wa boɨni, tɨ inkamɨn yɨo karaɨrgɨn. Mɨ sɨma wɨ iikam hoɨmgakɨm sɨmiir nɨksɨsaei mɨ sɨma wa nwokɨ aɨngwo tɨbmiiyɨm.

7 Mɨ ɨiya kɨma ha wakaei yaiiya ɨni kingiin tɨrar kwɨniiya mɨ yaii kwɨra ɨni hɨndankɨn mɨ kɨrɨrɨrniya mɨ kɨma wɨ kɨpi naɨngwoyɨmyokwɨn, takɨna ya wɨ bɨi nɨmbinii. Mɨ ɨiya dɨgiyana ya ɨna nɨkɨ owa.

8 Kam nhɨrɨm om whɨranɨm wɨ om whɨraka nɨnɨ ɨniiyɨuwi. Mɨ nu whɨran kamɨm wɨ nu whɨran kamɨm yaii sɨmaka nɨnɨ ɨniiyɨuwi. Mɨ maeyau nhɨrɨm nɨinɨn wa mɨ ɨti mɨ mhɨi wa mɨ aowi. Mɨ tɨkɨ hɨnɨin dimɨnpai dimɨnpaiyɨm sɨma nɨmbiyami, mhoɨiya wɨ komiiya nasae owɨuguski wɨ gwo rani. Nɨingaka.

9 Kima kimasiyar timi mintirao, kimiirin wi sima
nonkworimdinu hainami kamim yai hidwiniyim simiirim. Mi
sima kimiirin wi omaka yai nidwokai wakaeiya hirar tioki.
Mi sima kimiirin wi inkam komii komiiyim omom omom
kigriraowiyim mi inkam komiiyim nu kigriraowi ikim, wi
simiir whwonkam ida nini okmwin okwoiuwi. Mi kima wi
kariir yaiwin kibiya saiir niki boinmimauuwim simiirin.
10 Ɨiya digiyana wi aisiima niki digi rani, iikamim omom
omomanim hinda tinda nwowim sima ta yaiwin kibiya saiir
tiki wakae digi.
11 Mi iiya sima kimiir nonkworimdinu hainami inkam
komiiyin yai hidwiniyin siirim mi kima wi kipi nidid mi wi ha
kipi naingwo, krima wi paniin yaiyim sim boini, ha? Niingaka.
Yai hoimgakim Adi Komii siya wi ta ii aiirar boinmimauugi.
Mi yaiyim kima boini mi wi kima boin tani. Niingaka. Wi Adi
Komii siir naeyiuin siyar boini.
12 Mi yaowae wi siir nomousim iiirar nikropkii kamim sau
ninitiyim simiirim, sima nitim siirin. Mi adin siir yinisim iiirin
wi ti hiriinan siyiu iiirar mi tiri. Mi yinisimim yim wi simiir
yopii adim simaka ninii yaii. Mi simiirin wa nikropki kamim
sau ninitiyim simiirim, sima nitkikikinim simiirin.
13 Mi iikam hoimgakim sima kimaka io wi whisarii nwo
rani, kima kariir siyiu iiir napikim. Mi sima wi ti hiriinan
siyiuin siir asi tiri kimiirin. Ɨiya digiyana saeya digi mi ti
inkamin hikpai hikpaisi nikii karam nwowin mi siirin wi Adi
Komii siya nanmaiwarkainaei. Ɨriig.

Dimin biyieki biyieyim wi sipi nimbinii
(Mt 24:15-28; Lk 21:20-24)

14 Mi iiya kima ti dimin biyieki biyieyin om kopbumbuwiyin
siir kigi, siya wi maeyauwa haiyaeiya wi saiir nokwowini.
Mi inkamin ta yaiya saiir mwaini, siya wi sibgu dinokninkin
mwain. Mi ta iiya iikamim nu Judia hir nwowim, sima wi
mhiua hiriir nidamami.
15 Mi inkamkin piu aeyin hii hir nidwo siiswaki, siya wi
siir omaka hiri swoki iwit iiyam tani, siir digworaekwo imiir
hainakiyim. Niingaka.
16 Ɨiya inkamin siya siir numir aiir tirkwowaki, siya wi swoki
haiyiug am tani, siir yiuis aiir hainakiyimin. Niingaka.
17 Mi yimbisimim wigim yinpiugak nwowim mi nhirim
yinisimim mwiiyar niki aeyim mi sima wi hik prasae hai rani.
18 Mi kima nhwo kwisboin ti diminin ta iiya nao komiigi
kiniya saiir kipi nimbini.
19 Mi ta iiya wi hik prasae hai rani. Mi iiya Adi Komii krimiir
Wanin siya ti digworaekwo whiekakim simiir nonkwok-
wowin mi ta hiriinan hika bi nimbiyamka, tariinanin tasa niki

oyokiyokwɨiya. Mɨ mhoɨiya ɨriipɨ hɨriinan, ta hɨk hɨnɨɨna wɨ nɨmbiyam tani. Nɨɨngaka.
20 Mɨ Adi Komii siya ta ɨi aiirɨn haruwa nikwonɨnkikrɨpna karamae nwowi mɨ iikam whɨekakɨm sɨma wɨ hinda prɨiyop ɨtkaigii. Mɨ siya iikamɨm siya nɨmbingiyɨm sɨmiirsi naɨngwoyɨmiyokɨn mɨ siya ta ɨiya haruwa asi nikwonɨnkikrɨpnakika.
21 Mɨ ta ɨiya inkam nwɨrɨn kɨmiir boɨnkɨn, kɨgi! Kraisɨn tɨsi tapi nwowɨn. Mɨ nwɨrɨn yɨo wa mɨ kwaboɨni, kɨgi! Krais siya ɨsi hapi nwowɨn. Mɨ kɨma wɨ kaimwo kɨpi nwo ta yai aiirɨn.
22 Mɨ mhoɨiya kam nhɨrɨm wɨ ha nɨksɨsaei, kara Kraiskɨn mɨ kara profet inkam nwɨrɨn, wɨ sɨmiir hɨriinan nwonanii. Mɨ sɨma dimɨn komii komiiyɨm mɨ mɨipai mɨipaiyɨm wa mɨ kɨnɨnankɨuwi iikamɨm Adi Komii siya nɨmbingiyɨm sɨmiir nɨksɨsaeyam.
23 Mɨ kɨma sɨbgu mɨntarao, tɨ digworaekwowɨm tapa kara boɨnmɨmauu dɨgiyɨm kɨmiir, mhoɨiya wɨ sɨmar swokɨ ɨmbiyami. Ɨriig.

Mɨ mhoɨiya yaowae adɨn nɨnomor kouanɨn wɨ sɨpi nɨti
(Mt 24:29-31; Lk 21:25-28)

24 Mɨ ɨiya ta hɨk komiiya saeya dɨgi mɨ taka ɨiya bɨeyɨn wɨ hindara kakauu ɨuguskii. Mɨ bwana wɨ mɨ who rani. Nɨɨngaka.
25 Mɨ nauunɨm wɨ nɨnomor hɨranka nɨkɨɨkɨi nainii. Mɨ digworaekwo kɨrɨe kɨrɨeyɨm nɨnomor kouanɨm wa kiisɨskii.
26 Mɨ wɨ sɨma kɨgwɨni Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn wau mɨrsɨma saɨka nɨnkɨn ɨti. Mɨ siir kɨrɨe komiiya mɨ siir dimɨn mɨiyɨkɨn paenan nɨuyaeiyɨn wɨ warar nɨnkɨn ɨti.
27 Mɨ ta ɨiya siya wɨ siir paekwosɨmɨm sɨmiir nɨkropki. Mɨ siya wɨ iikam whɨekakɨm nuanɨm siya nɨmbinkiyɨm hɨnda tɨnda nwowɨm, wɨ sɨmiir nɨkɨuna dɨgi, maeyau kwɨruwa nan-giriyɨuniyɨm. Ɨriig.

Whrou siya ɨi hɨdni siyɨuɨn siir nɨkrigɨn
(Mt 24:32-35; Lk 21:29-33)

28 Kɨma whrou siirar dɨnokɨnkɨn, ɨiya pɨ whrou siya woki tɨ hɨriinanɨn krɨma pa nɨnokɨnkɨni opɨn wɨ sɨpi nɨuwi. Mɨ opud naowɨn wa mɨ ɨkii kɨni. Ta hɨriinan ɨiya saeya opkɨ nɨuwiya.
29 Mɨ hɨriinankɨnɨuwi mhoɨiya wɨ kɨmar kɨgi tɨ dimɨnɨn ɨni yɨmbiyamɨn. Mɨ kɨma wɨ nwokɨ ɨnokɨnkɨnkiyɨm, ɨiya Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn siir ɨiya tɨriir nɨtana kingiin bɨdi ywowa.
30 Kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, tɨ iikamɨm nwowɨm sɨma wɨ nikɨ ao rani mɨ tɨ digworaekwo hoɨmgakɨm wa nɨmbiyami.
31 Mɨ nu nɨnomorwo yo wa dɨgii mɨ kariir yaiya wɨ wara dɨgi rani. Nɨɨngaka. Ɨriig.

Inkam nwɨrkɨn nɨnokɨnkɨn tani ta ɨiya siya nɨti
(Mt 24:36-44)

32 Inkam nwɨrkɨn nɨnokɨnkɨn tani ta ɨi aiirɨn nugak, nabɨe mɨ naɨowaka. Nɨingaka. Mɨ paekwosɨmɨm nɨnomor kouanɨm yɨm hɨriinan ta ɨiya saiir mɨ ɨnokɨnkɨn tani. Mɨ Adi Komii siir yɨnisɨmɨn ɨriipɨ hɨriinan ta ɨi aiirɨn wara mɨ ɨnokɨnkɨn tani. Nɨingaka. Adɨn sasar nɨnokɨnkɨn ɨski ta ɨi aiirɨn.
33 Kɨma mɨntarao mɨ kɨma wɨ nhwo kɨpi whwonkai kɨma nɨnokɨnkɨn tani, tɨkɨnɨn wɨ paka hɨnɨin ɨiya sae nɨmbinii.
34 Siya inkam nwɨrɨn siir hɨnɨingɨn siir omaka saiir haiburgɨkɨn mɨ ɨna yapnamɨn maeyau gwɨra. Mɨ kamɨm whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨm siir mɨi ɨmiir, siya mɨiyɨm sɨmiirɨn yapa yapa yonkwo dɨgig. Mɨ siya inkamɨn ano ɨiir kɨgrɨraowiyɨn siir boɨngig, kɨra sɨbgu kɨgrɨrao nhwo kɨpi whwonkai. Jisɨs siir boɨniyɨo yaiya dɨg ywokiya.
35 Jisɨs siir yaiya tasa nikɨ ama. Mɨ kɨma wɨ asi kɨgrɨraowi kɨma nɨnokɨnkɨn tani, ɨiya omakan inkamɨn siya nɨti. Siya wɨ paka hɨnɨin ɨiya sae namisi ɨti, siya nɨibopwo namisi ɨti, iyɨe? Wɨ ɨuumaka namisi ɨti, iyɨe? Wɨ nugak namisi ɨtyakwoki kɨma nɨnokɨnkɨn tani.
36 Mɨ kɨma sɨbgu kɨgrɨrao, siya kɨmiirɨn wɨ hindara nhɨngaknisi. Siya wa kɨgnisi, ɨna nikɨ whwonkaiyɨm.
37 Ta yaiya kara kɨmiir boɨnmauugiya, kara iikam hoɨmgakɨm sɨmiir warar boɨnkika, kɨma mɨntarao! Ɨriig.

14

Prismi yaowae adɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm sɨma Jisɨs siir nɨsomaowam boɨnkɨm
(Mt 26:1-5; Lk 22:1-2; Jo 11:45-53)

1 Mɨ ta ɨi komiiya Pasova dimɨn whɨrkɨn kɨmbu karam nwowiya, bretɨn waisikaiyɨn yis karamaeyɨn siir nikwo aeiya ɨiya mɨ ta nae komiiya uga nikwo aebwakainami. Mɨ prismi yaowae adɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨni ɨkɨm sɨma boɨn, krɨma Jisɨs siirɨn wɨ paniɨna nonkworɨmdɨnu haɨnprakaii?
2 Mɨ sɨma boɨn, krɨma wɨ ta ɨi komiiya Pasova wɨ saiir kɨpi nɨsɨkɨina nɨm wɨ tɨ iikamɨm siir whɨn nwowɨm wɨ sɨma pɨ whɨnɨniisi siirsiyɨn. Ɨriig.

Wiga saeya waɨn Jisɨs siir mwo ɨiir naokɨnkika
(Mt 26:6-13; Jo 12:1-8)

3 Jisɨs siya om Betani hɨr nwokɨn Saimon siir omaka aiir. Tɨ inkamɨn paowaigɨ pɨskɨmkopouɨn. Mɨ ɨiya Jisɨs siya ha nikɨ ɨdwo aeyɨn mɨ wig ɨra ɨna yapnɨnopkainaniya siirɨm. Mɨ tɨ wa mobɨn umɨr prasae bɨ saɨngɨn. Mɨ saeya kwaigwowa ɨna

kinɨs haigiya tɨ wa mobɨn siir kɨbokouwa. Mɨ tɨ wa mobɨn pɨuii mɨiyɨkakɨn ɨni Jisɨs siir mwo ɨiirarar yaokɨn swokiyɨn.
4 Mɨ iikam nhɨrɨm ta omaka saiir nwowɨm, sɨmiir kwoɨnɨm mɨiyɨk bɨri naɨngwokikɨm ɨni ɨo kwoɨn yaɨngwokiyɨm. Mɨ sɨma, sɨma sɨmar yomboɨn amboɨn, saeya tɨ wa kɨbiyɨn siirɨn whɨsarii dimusi prɨidirɨraerarkikɨn, ha?
5 Mɨ tɨkɨ wa krɨmiir tɨrankɨn saɨnakikɨswo mɨ siya pɨ umɨr prasae di saɨni. Mɨ siya umɨr paeyarɨm kamaɨrɨm pɨ ɨuur ɨriiyar K300.00 nanar pɨ saɨnɨn. Mɨ siir umɨrɨm pɨ ɨkɨ iikamɨm digworaekwo umɨr mɨnam whaowaeiyɨm sɨmiir pɨ hauuɨn. Mɨ sɨma ɨo ta wig aiir ywoki.
6 Mɨ Jisɨs siya boɨnki, kɨma ta wiga saiirɨn hindara kɨg nɨnkɨnki. Mɨ kɨma saiirɨn yai whɨsarii dimusi boɨni? Saeya kariirɨn siyɨu wadɨekɨ wadɨeyɨn siirar tɨrkika.
7 Mɨ iikam paeprikabɨm ɨinokɨinokɨn sɨma wɨ kɨmakar nwokrɨpkaii tɨ nu ɨiirar. Mɨ kɨma digworaekwo sɨmiir hauuwi, wɨ hɨrɨiyar tɨ hauu. Mɨ ankara kɨmaka wɨ ɨi prɨei nwo rani. Nɨɨngaka.
8 Dimɨnɨn wig aeya tɨram naɨngwowi, saeya wa tɨri. Saeya tɨ wa wadɨeyɨn kariir pɨu naokɨnkiyɨn, ɨe haɨngikaiyam naokɨn haigɨnɨugikɨn.
9 Kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni mɨ tɨ nuɨm hɨnda tɨnda nwowɨm wɨ yai wɨn kɨbiya saiirar mɨ boɨnmɨmauuwi. Mɨ tɨ omom omomɨm wɨ tɨ dimɨnɨn siirar mɨ haigirɨrɨr boɨniyokiyokɨii, ta wiga saeya tɨrkiyɨn. Mɨ sɨma wɨ siirɨmar naɨngwokwowi. Ɨriig.

Judas siya inɨ apwougig wɨra inkam komiiyɨm sɨmiir (Mt 26:14-16; Lk 22:3-6)

10 Mɨ Judas Iskariot siya kam ɨuur nwɨso sɨmiir nwɨrkɨn. Mɨ siya prismi yaowae adɨm sɨmiirɨm yam, wɨr sɨmiir ninɨ apwougigɨm.
11 Sɨma ta yaiya saiir wakaewɨnɨm, sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga ywowɨm. Mɨ sɨma ɨna yɨmbingiyɨm umɨr siir hauuwam. Mɨ ta ɨi aiirarɨn Judas siya ɨna yap hansɨr bwakaiyɨn, Jisɨs siirɨn sɨmiir kɨnmauu ɨtɨm.
12 Mɨ bɨikɨ bɨiyan ɨiya bret waisikaiyɨn yis karamaeyɨn siir naeiya ɨna yɨmbiniya. Mɨ sɨma sibsib yɨnisɨmɨm saiir yɨsomsom aokao ta nae komiiya Pasova saiirɨm, saiir naek-wowakam. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma siir srɨi, krɨma nae pɨ papi ninɨ dirɨraerarɨuwi, ta nae komiiya saiir naeyɨm, kɨra naeyamɨn, ha? Mɨ sɨma Jisɨs siirɨn hɨnɨɨna srɨigɨm.
13 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm nwɨsa yɨkropki. Mɨ siya sowiir boɨnki, kowa om komii ɨiirar dapnɨnopkainam. Mɨ inkam nwɨrɨn op two komiiya opkaka saiir hainani mɨ siya

kowiirɨn pɨ om komii hɨr napyɨskaigɨn mɨ kowa wɨ siir mhoɨiya dam.

14 Mɨ siya omaka ɨr napnɨnopkainamkɨn mɨ kowa saɨkar dɨnkɨn apnɨnopkainam. Mɨ kowa ta omaka saiir adɨn siirɨn pɨ hɨniɨna tinɨ boɨnɨu: Dimɨn taemɨn nowomwarkaiyɨuwan inkamɨn siya hɨniɨna boɨnkikɨn, kariir maeyaua ɨni papi nwowa ta nae komiiya Pasova kamɨm kariir kɨgna mɨriiyɨm sɨmaka naeyana, ha?

15 Mɨ kowiirɨn wɨ siya nɨisiimauuwi, maeyau kwɨra omaka anauwa kouana saiir nwowa. Mɨ ta maeyaua hɨi ipii saiirara. Mɨ kowa krɨmiir naeyɨm wɨ ta maeyau aiir tinɨ dirɨraerar kwokɨn, krɨma naeyam. Siya sowiirɨn hɨniɨna boɨnkikɨn.

16 Mɨ inkam nwɨso siir kɨgna mɨriiyo ɨna yamwo. Mɨ sowa om komii hɨriir yɨmbiyam. Mɨ digworaekwowɨm Jisɨs siya boɨnkiyɨm sowa ɨni sɨmiirar inɨ kɨgɨuwɨm. Mɨ sowa nae komiiya ɨna dirɨraerar kwokɨno ta Pasova nae komii aiiram.

17 Mɨ naɨowaka Jisɨs siya siir kɨgna mɨriiyɨm kam ɨuur nwɨso sɨma yɨtrɨb.

18 Mɨ ɨiya sɨma hɨiya nae haigɨn aeiya saiir hɨrar nɨdwoyokai aeyɨm mɨ Jisɨs siya boɨn, kara kɨmiirɨn yaimwowa boɨni, inkam nwɨrɨn krɨmaka tɨr nɨdwokai aeyɨn kariirɨn wɨ wɨr siya napwouwi.

19 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨni hɨkakar ywokiyɨm. Mɨ sɨma, sɨma sɨma yɨnsrɨi ansrɨi siirɨn mɨ tari kara, aniya?

20 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, kɨma tɨ kam ɨuur nwɨso kɨmiir nwɨrkɨn nɨuwi ɨni tɨrar nwowɨn. Mɨ tɨ inkamɨn ɨin kanakar nɨnkɨn ɨnopkai haiiyɨn ta twowa nae haigiiya mɨ wɨ siyar napwouwi wɨra kariirɨn.

21 Hɨipa! Tɨ inkam yaowae adɨn nɨnomor kouankɨn nɨtɨn siya wɨ sɨpi naowi. Siya karaɨrgɨn. Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hɨniɨna boɨnkika mɨ wɨ mɨntarao tɨ inkamɨn wɨr kariir napwouwɨn sau omomɨn siir, siirɨn wɨ hɨk prasaekɨ nɨmbiyam tani. Mɨ tɨ inkamɨn siir yopiiya siir naokaina karamae nwokɨswo, ɨni wadɨekɨ wadɨeya mɨ owɨn. Dimusi rani, tɨ inkamɨn siya wɨ hɨk prasae hai rani. Ɨriig.

Jisɨs siya komunion kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir hauu aekɨn
(Mt 26:26-30; Lk 22:14-20; 1Ko 11:23-25)

22 Mɨ sɨma ha nikɨ aeyɨm mɨ Jisɨs siya bretɨn nhɨra hai mɨ siya Adi Komii siir boɨn wadɨeki. Mɨ siya ɨna yɨinɨbɨmbɨr hauugiyɨn kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir. Mɨ siya boɨn, kɨma hai, tɨkɨnɨn yɨo kariir kɨpka.

23 Mɨ siya mob wainɨn ɨra mɨ hai. Mɨ siya ɨna mɨ boɨn wadɨekiyɨn Adi Komii siirɨm. Mɨ siya ɨna hauugiyɨn sɨmiir, sɨma kwiyaeyam.

24 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, takɨna ya kariir nhɨeka Adi Komii
siya nɨmbingig aeya. Mɨ kariir nhɨeya wa naokiinaiinami
iikam whɨekakɨm sɨmiir whɨndirɨraerar haigɨnɨuwam.
25 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, tɨ op wainɨn kara
wɨ ɨdɨp ɨdɨp swokɨ kwiyae rani. Niingaka. Mɨ hɨriiyar
namiyokiyokɨii mɨ wɨ ɨiya kara wainɨn Adi Komii siir omɨn
digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn wɨ siir hɨrar
ninɨ kwiyaeyɨu ɨski. Jisɨs siya hɨniɨna boɨnkikɨn.
26 Mɨ sɨma mwai kwɨra wao. Mɨ sɨma mhɨu Oliv hɨriir yam.
Ɨriig.

Jisɨs siya Pita siir boɨnki siya wɨ digɨumii siir haimriyɨugigi
(Mt 26:31-35; Lk 22:31-34; Jo 13:36-38)

27 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma wa nɨdamgrirgigi wɨ
kanaka nwo rani. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir
nwowa hɨniɨna boɨnka, inkamɨn sibsib kɨgrɨraowiyɨn Adi
Komii siya nɨsomaokii mɨ siir sibsibɨm wa nɨdam nɨnoopkii.
28 Mɨ kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi ɨe hɨrankɨn. Mɨ bɨiyɨn wɨ
karar namkwokɨni nu Galiliya hɨriirɨn. Mɨ wɨm kɨma wɨ kariir
mhoɨiya nɨti.
29 Pita siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn siir yai aiirɨn, yɨm sɨma
kɨriirɨn wa nɨdamgrirmiigigi mɨ ankara niingaka. Kɨriirɨn wɨ
kinɨsu rani. Niingakɨ, niingakɨinga.
30 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kara kɨriirɨn yaimwowa boɨni mɨ
ta nɨiyaka ɨuumɨn kwɨsaka wɨ nikɨ ɨk rani mɨ kɨra kariir inɨgɨn
wɨ hɨriiyar mɨisɨsaei krɨpkaii. Mɨ kwoɨmaka wɨ kɨra wakaeki
ɨuumɨn ɨni nɨkiyakwokɨn.
31 Mɨ Pita siya ɨni ɨgao yaiyar boɨnkiyɨn, kara kɨriirɨn wɨ
swokɨ ɨmprɨo rani. Niingakɨ! Niingaka! Mɨ kara kɨnakar
nɨnkɨn aowama mɨni mɨ kara kɨriir inɨgɨn wɨ mɨ ɨmprɨo rani.
Mɨ kam nhɨrɨm siir kɨgna mɨriiyɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan yai aiirar
mɨ boɨnki. Ɨriig.

Jisɨs siya maeyau mɨiyɨka Getsemani nhwo saiir kwɨs
boɨnikɨn Adi Komii siirɨmɨn
(Mt 26:36-46; Lk 22:39-46)

32 Mɨ sɨma maeyau kwɨra saiir yɨmbiyam Getsemani. Mɨ
Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨngig, kɨma
tapaiir dɨdwoki, kara nhwo nikɨnɨ kwɨs boɨnɨuwi.
33 Mɨ siya Pita Jems mɨ Jon sɨmiirarar yɨkɨunam, saɨka na-
mam. Mɨ siya ɨni hɨkakar ywokiyɨn. Mɨ siir kɨuɨn kɨugak bɨ
nwokikɨn.
34 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma whaowae nwowi kariir kwoɨn
siyarɨn ɨni wara yɨiyɨuamwankiyɨn. Mɨ kariir pɨua ɨni warar
yɨnkisɨmsɨbnakiya. Kɨma tɨrar dwoki mɨ kɨma sɨpgu mɨntarao.

35 Mɨ siya ha kwapnamɨn mɨ ɨni hindara yakai whɨnamɨn nu hɨrar. Mɨ siya ɨna kwɨsboɨnkiyɨn Adi Komii siirɨm. Adi Komii,
kɨra dɨgar mɨ owi mɨ ta hɨka wɨ kariir mɨ ɨmbini rani.
36 Mɨ siya boɨnki, adiyo! Ɨiya kɨra digworaekwo hoɨmgakɨm
sɨmiir tɨramar naɨngwowi, kɨra wɨ dɨgar mɨ owi. Mɨ ankara
hɨniɨna naɨngwowi, ta kariir hɨka kɨra saiir hainaowid. Mɨ kɨra
kariir kwoɨn ɨiirara kɨpi nwo, kɨriir kwoɨn ɨiirar timɨ o.
37 Mɨ siya ha swokɨ ɨtɨn mɨ ɨna kɨgniyɨn, sɨma nhwo ara
grɨnkɨn whɨni. Mɨ siya Pita siir inɨ boɨni, Saimon! Kɨra nhwo
whɨni, aniya? Mɨ kɨra pɨ haɨmiisɨma nɨdwo kao rani, aniya?
38 Kɨma dɨdwo kao mɨ kɨma nhwo mɨn timɨ srɨiboɨn. Mɨ
dimɨn whɨrkɨn kɨmiiram kɨnankɨuwi, wɨm wɨ nɨkiisɨ. Kwoɨnɨn
ɨna naɨngwowɨn dimɨn taemɨn tɨramɨn mɨ pɨu saeya kɨnɨi rani.
39 Mɨ siya ɨna swokɨ amɨn nhwo ɨna swokɨnɨ kwɨsboɨnɨuɨn.
Mɨ siya yaiyɨm bɨiya siya nɨkɨnɨ srɨiboɨnɨuɨm, sɨmiirar swokɨnɨ
srɨiboɨnɨu.
40 Mɨ siya ɨna swokɨ ɨtɨn kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiiram.
Mɨ yɨm sɨma nhwokɨ nɨridnanaekɨm mɨ sɨma nhwo asi
grɨnkɨnwhɨnkɨm. Mɨ sɨma siirɨn ɨni yai kaonɨs boɨnam
whaowaeyɨm.
41 Mɨ siya kwoɨmaka ha swokɨ ɨtɨn sɨmiiram mɨ siya ɨna
inɨ boɨniyɨn sɨmiirɨn, kɨma ɨna nɨkɨ grɨnkɨnwhɨnkrɨpkaiyɨm,
aniya? Ɨnɨ dɨg ywoki, kɨma tɨ kɨgi, ɨiya tɨ inkam yaowae
adɨn nɨnomor kou hɨrankɨn nɨtɨn siir nonkwonakiyana kam
bibiyɨeyɨm sɨma, bɨdi yɨmbiniya.
42 Kɨma dɨnsiin, krɨma pɨ nami. Tɨ kɨgwɨn, inkamɨn wɨr
kariir napwougigɨn ɨsi nɨtɨn. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir ninɨ onkworɨmdɨnu hainakɨkɨn
(Mt 26:47-56; Lk 22:47-53; Jo 18:3-12)

43 Jisɨs siir yaiya bɨri nɨkɨ dɨgika mɨ Judasɨn kam ɨuur
nwɨso sɨmiir nwɨrɨn siya ɨna yɨtɨn. Mɨ kam isid komiiyɨn
saɨka yɨnkɨn ɨt. Mɨ sɨma kamkɨu mɨnɨm mɨ dan mɨnɨm
sɨmiir warar yɨnkɨn hainani. Mɨ prismi yaowae adɨm mɨ
kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨnɨ ɨkɨm mɨ kam adi yaowaeyɨm
siyɨu komii kɨgrɨraowi ɨkɨm sɨmiirɨn sɨma nɨkropkikɨm siir
nonkworɨmdɨnu hainakiyam.
44 Mɨ inkamɨn wɨr Jisɨs siir napwouwɨn mɨ siya
hɨniɨna boɨnɨrargig kɨma pa kɨgɨn, inkamɨn pɨ kara ninɨ
aepirɨmdɨnɨuwi mɨ tɨ inkamɨn siyaɨrgɨn. Mɨ kɨma pɨ siir
donkworɨmdɨnu hainam.
45 Mɨ Judas siya ha namɨn mɨ siya ɨni Jisɨs siirɨmar
youap hɨrɨrɨu namɨn. Mɨ siya ɨna inɨ boɨnɨuwɨn, dimɨn
taemɨn nowomwarkaiyɨuwan inkam. Mɨ siya ɨna yaka
aepirɨmdɨnɨuɨn siirɨn.
46 Mɨ sɨma Jisɨs siirɨn ɨna yonkworɨmdɨnu kihainamɨm.

47 Mɨ Jisɨs siirar inkam nwɨrɨn siir kingiinar nokwoɨn siir
kamkɨuɨn ha kwakiwokhaiyɨn mɨ ɨni tɨ prismi yaowae adɨn
siir mɨi whɨsarii prɨi mɨriiyan inkamɨn siir wɨin aiir yaka
haɨngrɨp ɨtkigiyɨn.
48 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma tɨ kariirɨm nɨtɨm mɨ
kɨma tɨ kamkɨu mɨnɨm mɨ dan mɨnɨm sɨmiirɨn wara dimusi
hainanikɨm, kariir nonkworɨmdɨnuwamɨn, ha? Kɨma ha
naɨngwokɨm kara kɨmiir hɨiyan inkamkɨn, aniya?
49 Ɨi kasa rani, kara kɨmiir nowomwarkaiyɨuwɨn Adi Komii
siir omaka saiir hɨr. Mɨ kɨma kariir bɨ nonkworɨmdɨnugɨm. Mɨ
Yokwo Komii saiir yaiya ɨni kaimwowar ywowa.
50 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ha haiburgigɨm siirɨn
mɨ yɨm sɨma ɨna yɨdamkiyɨm. Ɨriig.
51 Mɨ whran nwɨrɨn Jisɨs siir mhoɨiya namɨn siya yɨuɨs arar
kainamkɨn. Mɨ sɨma siir nonkworɨmdɨnu haiyam tɨrkɨm.
52 Mɨ ta siir yɨuɨsa ɨni sɨma yɨinɨkiwhro hainaowida. Mɨ siya
ɨni parurar iwɨt amɨn. Ɨriig.

*Jisɨs siya inkam komiiyɨm yai hɨdiyɨm sɨmiir whwonkam ɨda
inɨ okwo ɨu*
(Mt 26:57-68; Lk 22:54-55,63-71; Jo 18:13-14,19-24)

53 Mɨ sɨma Jisɨs siirɨn prismi bɨikɨ bɨiyan yaowae adɨn siir
omaka hɨriir yɨkɨunam. Mɨ prismi yaowae adɨm mɨ inkam
adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm mɨ kamɨm siyɨu
komii nɨnokninkɨni ɨkɨm mɨ sɨma ɨna yɨtɨm ta omaka aiirara
namwoniyam.
54 Mɨ Pita siya Jisɨs siir mhoɨiya yam. Mɨ siya
kingiin bɨ nwokɨn, ɨni aru hɨrar ywokiyɨn. Mɨ siya ɨna
yapnɨnopkainamɨn hira saiir ano ɨiir, prismi bɨigɨ bɨiyan
yaowae adɨn siir omaka maeyau hɨriir. Mɨ siya kamɨm
waikaowiyɨm pae sɨmaka inɨ ɨdwo oniyɨu.
55 Mɨ prismi yaowae adɨm mɨ inkam komiiyɨm yai hɨdiyɨm
mɨ sɨma kam nhɨrɨm sɨmiir yɨkɨuna sɨma boɨnmauuwɨm siyɨu
biyɨeyɨm Jisɨs siya tɨrɨm sɨmiir. Mɨ sɨma siirɨn wɨ hɨriinansi
nwokɨ ɨsomsomɨm. Mɨ sɨma ha kɨgɨm siirɨn mɨ siya dimɨn biyɨe
whɨr bɨ tɨrkɨn. Nɨingaka.
56 Mɨ tɨ kamɨm sɨma yaimwoni bɨ boɨnkɨm, sɨma hindara
prɨiboɨnkɨm. Mɨ sɨmiir yaiyɨm ɨrɨpa bɨ nwokɨm ɨni yapa yapa
ywowɨm.
57 Mɨ kam nhɨrɨm siirɨn pɨ whɨsariiya prɨiɨnɨnsiin okwo
boɨnki. Mɨ sɨma hɨniɨna boɨnkɨm.
58 Nɨm krɨma ha wakaekɨm siya hɨniɨna boɨnkɨn, ta Adi
Komii siir omaka inkamkar nonkwo mɨriiya saiirɨn wɨ kara
nɨipɨrgigi. Mɨ ɨi kwoɨmɨm dɨg nwoki mɨ kara saiirɨn wa swokɨ
haɨninansiin mɨrii nami. Saiirɨn wɨ inkamkɨ nonkwo mɨrii
rani. Nɨingaka.

59 Mɨ ta yaiya tɨ kamɨm sɨma boɨna, yɨm sɨma ɨriipa hɨriinan yaimwoni bɨ mɨ boɨnkɨm. Sɨmiir yaiyɨm ɨrɨpa bɨ namasugɨm, ɨni yapa yapa ywowɨm.

60 Mɨ prismi bɨikɨ bɨiyan yaowae adɨn siya sɨmiir wh-wonkam ɨda yɨnsiin okwoki. Mɨ siya ɨna srɨiyɨn Jisɨs siirɨn mɨ kɨra tɨ yaiyɨm sɨma prɨiboɨn prɨiboɨnɨm sɨmiir yai yamdi nowarkɨi boɨn tani, aniya?

61 Mɨ Jisɨs siya yaimɨn yaimɨnkɨn, ɨni hindara yokwo tanɨn. Siya yaimɨrsɨm bɨ nowarkɨi boɨnkɨn. Mɨ tɨ prismi bɨikɨ bɨiyan yaowae adɨn siya ɨna swokɨ srɨiyɨn mɨ kɨra tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨmbingiyɨn mɨ siya aniya, iyɨe? Mɨ kɨra tɨ yɨnisɨmɨn Adi Komiiyɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowɨn siir ɨeya, aniya?

62 Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnɨn, ɨhɨ, karargɨn. Mɨ kɨma wɨ kariirar kɨgi tɨ Inkam Yaowae Adɨn nɨnomor kouankɨn nɨtɨn, ɨni Adi Komiiyɨn kɨrɨekakɨn siir ɨɨna ɨɨniga saiir nɨdwowɨn. Mɨ kara nɨti, kara wɨ waumɨrsɨsɨm whɨsinanɨm nɨnomor kou hɨranɨm, sɨmakar nɨnkɨn onaiinii. Mɨ kɨma wɨ kariirar kɨgwɨni.

63 Mɨ prismi bɨikɨ bɨiyan yaowae adɨn siya yɨinakiwomwɨtki siir yɨuɨs bripriya siya niiya saiirɨn. Siya whɨsarii bɨ nɨinɨkiwomwɨtka, siya ɨokakɨn. Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, krɨma pɨ inkam nhɨram kɨpi swokɨ ɨkɨuna yai whɨnboɨnamɨn. Nɨingaka.

64 Kɨma bɨdi wakaekiyɨm yai bibiyɨeyɨm siya boɨnkiyɨm Adi Komii siir mɨ kɨma ɨni paniɨna yaɨngwokiyɨm? Mɨ sɨma hoɨmgakarɨm ɨni yai kwɨruwar kɨrɨtkɨn boɨnkiyɨm, siya siyɨu biyɨe bɨdi tɨrɨn, siya wa dao.

65 Mɨ kam nhɨrɨm yaeyop siir yaswaiyɨugi mɨ sɨma siir yaimwo whwonkamɨm yɨuɨsni kogrɨnugi mɨ siirɨn ɨna tɨoɨm. Mɨ sɨma boɨn, kɨra profet yai tɨ boɨnki, kɨriirɨn nhɨnga tɨowi, ha? Mɨ kamɨm waikaowiyɨm sɨma yɨkɨunam siirɨn. Mɨ sɨma siirɨn haniɨngɨ yɨpɨmpar. Łriig.

Pita siya mɨisɨsaekɨn Jisɨs siirɨn
(Mt 26:69-75; Lk 22:56-62; Jo 18:15-18,25-27)

66 Mɨ ɨiya Pita siya omaka maeyau akpitga nu hɨrar nikɨ okɨn mɨ wig ɨra prismi bɨigɨ bɨiyan yaowae adɨn siir mɨi mɨriiya saeya ɨna yɨta.

67 Mɨ ɨiya saeya Pita siir kɨga siya pae hɨr nɨdwo oniyɨn mɨ saeya siir whwonkam ɨiirar inɨ kɨgsɨb boɨniu. Ni kɨra ɨriipɨ hɨriinan Jisɨsɨn om Nasaretanɨn saɨka mɨ okɨn.

68 Mɨ Pita siya ɨni hindara mɨisɨsaekiyɨn. Nɨingaka. Kara nɨnokɨnkɨn tani siirɨn, kara ta yaiya kɨra boɨna saiirɨm warar whaowaei. Mɨ siya ɨna youapnaniyamɨn hira saiir ano kingiin hɨriir. Mɨ ɨuumɨn ɨna yɨkiyakwokɨn.

69 Mɨ ta wiga mɨi mɨriiya saeya Pita siir swokɨ kɨga mɨ saeya kam nhɨrɨm saiir kingiin hɨr nwowɨm sɨmiir boɨnki, tɨkɨ inkamɨn Jisɨs siir kɨgna mɨrii inkam nwɨr ɨeyaɨrgɨn.
70 Mɨ Pita siya ɨna swokɨ mɨisɨsaekiyɨn. Nɨingaka. Mɨ mhoɨiya kam nhɨrɨm saɨkar nokwowɨm sɨma swokɨ boɨnhɨuriyɨugi siirɨn, kaimwokɨ kaimwowaɨrga kɨra kɨpi nɨksɨsae ni kɨra ɨriipɨ hɨriinan Jisɨs siir mɨi kɨgna mɨriiyan inkam nwɨrkɨn, nu Galili hɨran inkamkɨn. Sɨma hɨniina boɨnkɨkɨm.
71 Mɨ Pita siya ɨna yɨkopaisɨsɨrkiyɨn, kaimwokɨ kaimwo kɨinga! Kara tɨ inkamɨn kɨma boɨnɨn siir bɨ nɨnoknɨnkɨnkɨn.
72 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkɨkɨn, ɨuumɨn kwɨsaka ɨna yɨkiyɨn. Mɨ Pita siya ɨna swokɨ aɨngwowoknakiyɨn yaiya bɨiya Jisɨs siya boɨna siir. Jisɨs siya hɨniina boɨnkɨn, ɨuumɨn kwɨsaka nikɨ ɨk karam nwowi mɨ kɨra kariir inɨgɨn wɨ kwoɨma mɨisɨsaei. Mɨ Pita siya nou prasae bɨ kɨnkɨn. Ɨriig.

15

Sɨma Jisɨs siirɨn Pailat siirɨm yɨkɨunam
(Mt 27:1-2,11-14; Lk 23:1-5; Jo 18:28-38)

1 Mɨ prismi yaowae adɨm sɨma nugak ɨmumar yamyakwok adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨm mɨ inkam komiiyɨm yai hɨdi ɨkɨm sɨmiiram, sɨma yai ɨrɨpa hangiriyɨu boɨnai. Mɨ sɨma Jisɨs siirɨn wɨeyɨn sopni yɨmboru kinam Pailat siirɨmɨn.
2 Mɨ Pailat siya Jisɨs siir srɨi, kɨra Juda iikamɨm sɨmiir nu ɨiir kɨgrɨraowan inkam komiigɨn, aniya? Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, wa yaiya kɨra boɨna ɨni mɨ owa.
3 Mɨ Pailat siya yaowae adɨm sɨmiir wakaeyɨn sɨma yai whɨekakɨm siirara boɨn hɨuriyɨugi.
4 Mɨ Pailat siya Jisɨs siirɨn ɨna swokɨ srɨigiyɨn, kɨra yai wakae boɨn tani, aniya? Wakae! Sɨma yai whɨekakɨm ɨni kɨriirarar boɨn hɨuriyɨuɨm.
5 Mɨ Jisɨs siya yai kwɨr bɨri swokɨ wakae boɨn srankɨn. Nɨingaka. Mɨ Pailat siya asi kɨntɨirgikɨn. Ɨriig.

Pailat siya boɨnkɨn Jisɨs siirɨn pae hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir nɨnkɨn ɨrɨnu inankɨiyɨm
(Mt 27:15-26; Lk 23:13-25; Jo 18:39-19:16)

6 Bɨewi bɨewiyɨm ɨi komiiya Pasova wou nikwo aeiya mɨ Pailat siir siyɨuɨn hɨriiyar tɨrikɨn, siya maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya kamɨm hɨugrɨpkɨikikaiyɨm sɨmiirɨn pɨ nwɨra nokmwɨn apniki. Iikamɨm sɨmiir kwoɨnkɨn naɨngwowɨn inkamɨn siir. Mɨ Pailat siya sɨmiirɨmɨn pɨ siirar nɨkropki.
7 Mɨ ta ɨiya inkam nwɨrɨn Barabas nɨkɨuwiyɨn, omaka hɨuyokiyokaiya saiir nwokaiyɨn mɨ kamɨm wra nwowiyɨm

inkam komii komiiyɨm omom omom kɨgrɨraowiyɨm ɨo sɨmaka nwowɨm mɨ sɨmiir nhɨr ɨmiir nɨsomsom aokaowɨm siya sɨmakar nwokaigɨn.

8 Mɨ iikamɨm ha nanɨnkɨnɨuniyɨm mɨ sɨma Pailat siir boɨnki, tɨkɨ siyɨuɨn, bɨiya kɨra tɨrɨn bɨewi nhɨrɨm dɨgiyɨm mɨ kɨra pa nɨkrop apniki ta maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya hɨuyokiyokaiya saiir nwowɨn sɨmiir inkam nwɨrni. Mɨ tariinanɨn kɨra siira tɨ swokɨ tɨr.

9 Mɨ Pailat siya sɨmiir yai yaka yowarkɨi boɨnki, kɨma mɨnam naɨngwowi kara Juda sɨmiir inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siir nɨuguskiyɨm, aniya?

10 Mɨ Pailat siya hɨnɨin asi boɨnkikɨn. Dimusi rani, siya bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn prismi yaowae adɨm sɨmiir kwoɨnɨm. Sɨma Jisɨs saɨka whwokwoka nwo rani, sɨmiir kwoɨnɨn i ɨeyar kwae-waowi bɨi sɨma nwowɨm. Mɨ sɨma siirɨm asi nɨkɨunanɨkɨm siirɨn.

11 Mɨ iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm prismi yaowae adɨm sɨma inɨ boɨnɨurwokaiyɨu. Mɨ sɨma pɨ hɨnɨin nwokɨ boɨnkiyɨm Pailat siya Barabas siir dɨkrop apniki.

12 Mɨ Pailat siya sɨmiirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn mɨ kara pɨ panɨina tɨri tɨ inkamɨn kɨma boɨniyɨn Judami iikam sɨmiir inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn, ha?

13 Mɨ sɨma siir yai yamdi ɨna kauwok boɨnkiyɨm, siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka dɨnkɨn ɨrɨnugi!

14 Mɨ Pailat siya sɨmiir srɨigi, dimusika, ha? Siya dimu dɨmɨn tɨrbukɨn, ha? Mɨ sɨma ɨna kauwok boɨnamnankiyɨm, siirɨn tɨ paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨkar dɨnkɨn ɨrɨnugi!

15 Mɨ Pailat siya iikam isɨdɨn sɨmiirɨm hiirgɨn mɨ siya Barabas siir asi kɨgnɨnkɨn apnikikɨn. Mɨ siya Jisɨs siirɨn kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiirɨm iyopmauugi, sɨma nɨpɨmparɨm siirɨn. Mɨ mhoɨiya sɨma siirɨn ɨna yɨkropkiyɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka nɨnkɨn ɨrɨnugiyɨm. Łriig.

Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨma Jisɨs siir nɨgbumbugɨm (Mt 27:27-31; Jo 19:2-3)

16 Mɨ kamɨm ɨrɨm haiiyɨm sɨma Jisɨs siirɨn inkam komiiyɨn omom omom kɨgrɨraowiyɨn siir omaka maeyauwa hɨriir yɨnkikwona apnam. Mɨ sɨma kam nhɨrɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiirɨm yɨkɨuna, sɨma ta maeyau kwɨruwa saiirarar nanɨnkɨnɨuniyɨm

17 mɨ sɨma Jisɨs siirɨn yɨuɨs paridnana kwɨra yɨtomwanɨu haiginɨu. Mɨ sɨma urid nɨmrɨdgakɨn whɨra hopwhro mɨ sɨma siir mwo ɨiir kaigrɨsɨugi.

18 Mɨ sɨma siir yɨgbumbu, akamɨe! Juda iikamɨm sɨmiir nu kɨgrɨraowi inkam komiigɨn!

19 Mɨ sɨma siir mwowɨn paekopɨn hougwokwo apiyɨn siir yɨkrɨmkrae. Mɨ sɨma siirɨn yaeyop haɨni mɨ yaswaiyɨu mɨ

sima ogmwo ha hiuim mi ina kaiyirou kisisanaim siir inig iiir hainanam.
20 Mi sima siir mingigin digiyim mi ta yiuis pariidnan bripriya ina swoki isaiya. Mi sima siirin ini siir yiuis aiirar swoki ii haiginiugiyim. Mi sima Jisis siirin ina yikiunamin paeyin hiiniya nirioninkinin saikar ninkin irinugiyam. Ɨriig.

Mi sima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi
(Mt 27:32-44; Lk 23:26-43; Jo 19:17-27)

21 Inkam nwirin Saimonkin siya om Sairini ankin Aleksanda Rufas sowiir yaowae adgin. Mi siya omisisimim om komii siir yaba nwowim simiir haiburgigim mi siya ina yapamin siyiu maeyau niinga aiir. Mi sima siyiu bopwo hir yinapyiskai om komii siir kingiin. Mi sima kimidiniya igao yai siir boinwin paeyin hiiniya nirioninkinin Jisis siirin siya haiyam.
22 Mi sima Jisis siirin maeyau kwira saiir hiriir yikiunam ta maeyauwa saiir inига Golgota. Mi ta maeyauwa saiir inig mwowin inkam mwo kiuni maeyauga.
23 Mi sima op wain simiir naba saikar yinkin aepibmigiya siir hauuwam minkin mi siya biri kwiyaekin.
24 Mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin siirin saikar yinkin irinugi. Mi siir yiuisim ini sima hidnonkwokwo hainamim. Mi sima gwo kwira sae gwo satu, sima minim gwokim ti hiniin diminin pi nhinga haii.
25 Ɨiya nugakar niki oyakwoka 9:00 klok mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin siirin saiirar yinkin irinugiyakwok.
26 Mi siir mwo kouga ta yaiya siir boina saiir winki yokwoni. Sima hiniina win boinkikim, Juda iikamim simiir nu kigriraowi inkam komiigin.
27 Mi sima Jisis siir kingiinin inkam nwiso hii tauaeiyo sowiirin warar yinkin irimdinugik paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Mi nwirin iiniga mi nwirin yaioyaeya.
28 [Mi Adi Komii siir Yokwo Komii saiir yaiya ini kaimwowa ywowa bidi bidinan sima wina mi tariinanin saeya bidi yimbiniya. Mi ta yaiya hiniinga, sima siirin kamim hii tauaeiyim simaka yinkin hiuwiyopmasugi.]
29 Mi iikamim haimii tamii napim siir yapikbumbu mi sima mwo ina yapkintiirim. Mi sima siir boinki, biiya kira hiniina boinkin, Adi Komii siir omaka wi kara niipiirgi mi ii kwoimim dig nwokii mi wa swoki haininansiin okwoki.
30 Mi kira kinakina tami diriraerarna mi kira pa nwoki iuuniyim wari paeyin kiriir nirioninkinin siir waraurankin!
31 Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii ninoknink ini ikim, sima Jisis siirin warar yapikbumbu.

Mɨ sɨma, sɨmasɨmar yomboɨn amboɨn, siya inkam nhɨrɨm sɨmiirɨn bɨdiyar whɨndirɨraerar haigɨnɨuɨn. Mɨ siya, siya siyar dirɨraerar namɨm panopi, ha?

32 Mɨ tɨ inkamɨn siya nɨmbinkiyɨn siya Israel sɨmiir inkam komiigɨn, sɨmiir nu kɨgrɨraowikɨn. Mɨ siya paeyɨn hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn siir hɨrankɨn krɨmar kɨgwokwoɨuungi. Mɨ krɨma wa nwokɨ aɨngwo tɨbmiikiyɨm kɨriiramɨn. Mɨ inkam nwɨso Jisɨs saɨkar nɨnkɨn ɨrɨmdɨnugiyo paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨnsi yo sowa ɨriipɨ hɨriinan siirɨn warar mɨ ɨnkɨn ɨgbumbu. Łriig.

Jisɨs siya bɨdi yaonamɨn
(Mt 27:45-56; Lk 23:44-49; Jo 19:28-30)

33 Mɨ ɨiya nabɨe bopwo nwowa mɨ ɨiya ɨna kakauugiya. Mɨ hɨnda tɨnda ɨni nɨiyar ywokiyɨm. Mɨ ɨiya bɨe nad nwowamtɨbɨn, ɨiya ɨi kwoɨm nwowiya saiir yadɨg ɨurɨb.

34 Mɨ ɨi kwoɨm namwoɨuwiya mɨ Jisɨs siya ɨna kauwok boɨnkirɨbɨn, Eloe, Eloe, lema sabaktani? Ta yaiya saiir yaimwokɨyaimwowa hɨnɨinga, kariir Adi Komii, kariir Adi Komii kɨra kariirɨn digɨumii dimusi haimrɨiyɨugɨgɨn, ha?

35 Mɨ kam nhɨrɨm kingiin hɨr nokwowɨm sɨma siir yai wakaeyɨm mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, wakae! Siya Ilaija krɨmiir wanwiyaeyɨn siirɨm nɨkɨuwi.

36 Mɨ inkam nwɨrɨn ɨna iwɨtnamɨn hamgan hainakiyɨm. Mɨ ta op kausrɨra siir ɨdwo yaokɨnki. Mɨ kɨmɨdiniya paekop ɨnakar yɨnkɨn udgi mɨ Jisɨs siir yaiga yaka onkwo mauugi siya kwiyaeyɨm. Mɨ tɨ inkamɨn siya boɨn, ha tikɨ o. Krɨma nikɨ kɨgrɨraowi siirɨn pɨ Ilaija siya nasi whɨndirɨraerar ɨuungi paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir hɨrankɨn.

37 Mɨ Jisɨs siya ha kauwankɨi boɨnkirɨbɨn mɨ siya ɨna iyɨe hɨkainamtɨbɨn.

38 Łiya Jisɨs siya naowa ta yɨuɨs komiiya Adi Komii siir omaka saiir nɨtiyɨsɨuwa saeya ɨni bopwoniyar yɨnwɨtamnaiiniya. Mɨ ɨna yɨugusnaiinama nua hɨriir. Mɨ ta yɨuɨs prɨeiya ɨni kwɨsa ywokiya.

39 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨi nwowi inkamɨn siya Jisɨs siir whwonkam ɨda nokwokɨn mɨ siya kɨgiyɨn siya hɨriinan niyae hɨkainamtɨbɨn mɨ ɨni siya siyar boɨnkiyɨn, kaimwokɨ kaimwokɨinga! Tɨriigɨnɨn Adi Komii siirar yɨnisɨmkɨn.

40 Mɨ wig nhɨrɨm hɨrar mɨ ɨnkɨn okɨm mɨ sɨma arurɨg hɨrar nokwo kaokikɨm. Mɨ nhɨrɨm sɨmaka hɨr nɨnkɨn okwo kaokɨm. Łra Maria om Makdalanka mɨ ɨra Maria Jems sapɨsapɨn mɨ Josis sowiir apu aeya. Mɨ ɨra Solomonika.

41 Bɨiya Jisɨs siya nu Galili hɨr nwowɨn mɨ ta ɨiya tɨ wigɨm siir mhoɨiya namkɨm. Mɨ sɨma siir nae dirɨraerarɨm mɨ wig isid

komii whirin yim sima iriipi hiriinan Jisis saikar yinkin am om komii Jerusalema hiriirin. Mi sima hir ini owou. Ɨriig.

Sima Jisis siirin siyano siir haigigi
(Mt 27:57-61; Lk 23:50-55; Jo 19:38-42)

42 Mi naiowaka Josepin om Arimatianin ina yitribin. Siya yai hidan inkam wadiekin. Mi yio siya iriipi hiriinan iiya Adi Komii siya iikam simiir kigriraowana iiya saiirimar mi owini.
43 Mi Juda simiir ii komiiya waka nwokwowaki mi tapa ya nae diriraerar haigigik ni iiga mi Josep siya asi napninopkainamkin Pailat siir kigam. Siya biri nidid namkin. Niingaka. Siya Jisis siir piuis biyieya saiir hainakiyim sriiyiugin.
44 Mi Pailat siya ini hindara yanaawinin ta yaiya saiir wakaewinin, Jisis siya naonama. Mi siya kamim yaii niniiyim simiir biiyan inkamin siirim yikiuna mi siya siir sriii, Jisis siya bidinanar naonamkin, iyie? Tariinanar kwaokin.
45 Mi iiya siya yaii ninii kamim simiir bii nwowiyin siir yai aiir wakaeyin mi siya Josep siir boinki siya Jisis siir piuis biyieya saiirin hati hainam.
46 Mi Josep siya yiuis whisinana kwira sainam. Mi siya Jisis siir piuis biyieya ina ini hiunis hainakiya paeyin hiiniya nirioninkinin siir hirankin. Mi siya siirin yiuis whisinana saiir whrinainam mi siirin siya siyano whirin siir ini haigigik. Mi ti siyanowin inkamkar nopkikinkin. Mi siya siiya komiiya kwira warnani ie iiir warkin tinugigam.
47 Maria om Makdalana mi Maria Josisni yopi aka, sowa kogwokwo haigikigo maeyauwa Jisis siir piuis biyieya saiir haigigiya. Ɨriig.

16

Jisis siya bidi yinsiin idwowin ieyankin mi ini omwaiyar swoki waiyan
(Mt 28:1-8; Lk 24:1-12; Jo 20:1-10)

1 Mi Juda simiir ii komiiya dig nwokiya mi Maria om Makdalana mi Maria Jemsni yopii aka mi Salomi saeya sima waim piuii miiyik whakiyim simiir sainam. Sima Jisis siir piu aiir naokinam sainamkim.
2 Mi iigwira sima bieyin bidi maskwokiyakwokin mi saiirar yamyakwok Sandeya, siyanowin inkam haigigigiyin siirim.
3 Mi simasimar yapboinaiyam, krimiirin pi nhinga whin mirii ta siiya komiiya saiir waritkinkiyim, ha?
4 Mi iiya sima siyanowin siir nini kigiuwim mi simar kigi siiya komiiya hir nwo rani. Niingaka. Bidi inabaki itkinkiya iemiga. Taka siiya, siiya prasae rani.

5 Mɨ sɨma siyano ɨiir napnɨnopkainamɨn mɨ sɨma kɨgam
whranisɨm nwɨrɨn sɨmiir ɨina ɨinig mɨiya nɨdwokai. Siya yɨuɨs
whɨsinan bripriya kwɨra nii ɨdwokai. Mɨ sɨma siir ninɨ kɨgɨuɨm
mɨ ɨni hindara inɨ anaaɨuwɨuwɨm.
6 Mɨ siya sɨmiir boɨnkaiwɨn, kɨma kɨpi kɨgnanae kara
bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn, wɨm kɨma Jisɨsɨn om Nasaretanɨn siirɨm
hansɨri paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn sɨma nɨnkɨn ɨrɨnugiyɨn
siirɨn. Mɨ siya tapaiir nwo rani, bɨdi yɨnsiin ɨdwonamɨn! Mɨ ɨni
omwaiyar swokɨ waiyan! Kɨma ta maeyauwa sɨma haigigiga
saiir tɨ kwakɨg siya hɨr nwokaii.
7 Kɨma dam! Mɨ kɨma pɨ kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm pɨ
sɨmiir tinɨ boɨnɨu mɨ Pita siirɨn warar. Mɨ kɨma pɨ hɨniɨna
tinɨ boɨnɨu, Jisɨs siya kɨmiir bɨiya bɨdi yamkwokɨnɨn nu Galilia
hɨriir. Mɨ kɨma siirɨn wɨ hɨr ninɨ kɨgɨuwi. Bɨiya kɨmaka siya nikɨ
boɨna saiir hɨriinan!
8 Mɨ tɨ wig oumɨm ɨna yɨdamniyamɨm idowɨiya hɨriir, tɨ
siyano ɨiirsi. Mɨ sɨma ɨna yɨdam ɨugusamɨm, kɨugak bɨ nwon-
amkɨm sɨmiir kɨuɨm ɨni hindara yɨinɨrkɨinamɨm. Mɨ sɨma
inkam nwɨraka yai panɨɨnsi yɨmboboɨnamsi. Nɨɨngaka. Sɨma
pɨ nɨdidnamkɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya Maria om Makdalana saiir hɨriir yɨmbiyam
(Mt 28:9-10; Jo 20:11-18)

9 [Jisɨs siya Sande nugak ɨmumar yɨnsiin ɨdwonamyakwok.
Mɨ siya bɨigɨ bɨiyɨn Maria om Makdalana saiir hɨriir
yɨmbiyam. Mɨ ta wiga, bɨiya Jisɨs siya nɨnɨskɨigiya yɨu biyɨe
ɨriiyar nwɨso sɨma nwokaiya saiir mɨ saeyaɨrga.]
10 Maria saeya inɨ kɨgɨu tɨ siir nomiiyauɨm naɨngwoyɨmiyok
ou prasae bɨri kɨnkɨm siirsiyɨn. Maria saeya bɨiyɨn siir nomi-
iyauɨm bɨiya saɨka nwokaiyɨuɨm sɨmiir inɨ boɨnmauuɨu.
11 Mɨ Maria saeya sɨmiir boɨnki Jisɨsɨn ɨni omwaiyar swokɨ
waiyan kara siir bɨdi kɨgnaniyɨn. Mɨ sɨma ta yaiya saiir
wakaeyɨm mɨ sɨma bɨri naɨngwo tɨbmiigɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya siyɨu hɨrɨn inkam nwɨso siir kɨgna mɨriiywo sowiir hɨriir yɨmbiyam
(Lk 24:13-35)

12 Mɨ ta saiir mhoɨiya inkam nwɨso siir kɨgna mɨriiywo sowa
om komii hɨr haiburgigo mɨ ha napamwo mɨ sowa siirɨn siyɨu
hɨr yapiyɨskai. Mɨ Jisɨs siya sowiir hɨriirɨn yaeya pɨu kwɨr yam.
13 Mɨ sowa ha swokɨ amwo mɨ kɨmɨdiniya kam nhɨrɨm sɨmiir
inɨ boɨnmauuɨu. Mɨ yɨm sɨma sowiir yai aiirɨm bɨ swokɨ
aɨngwo tɨbmiigɨm. Nɨɨngaka. Ɨriig.

Jisɨs siya kam ɨuur nwɨrɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir hɨriir yɨmbiyam
(Mt 28:16-20; Lk 24:36-49; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

14 Mɨ kam ɨuur nwɨrɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm ɨiya sɨma
naeyar nikɨ ɨdwo aeyɨm mɨ Jisɨs siya ɨna yɨmbiyamɨn sɨmiir
hɨriir. Mɨ siya sɨmiir inɨ ɨkɨu whɨsarii rani, sɨma bɨ naɨngwo
tɨbmiigɨm. Mɨ kam nhɨrɨm sɨma pɨ nantamyɨriyɨrkɨm kam
nhɨrɨm sɨma naboɨniyɨm Jisɨs siya bɨdi yɨnsiin ɨdwowɨn
ɨeyankɨn mɨ siya ɨni omwaiyar swokɨ waiyan.
15 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma ɨkɨ omom omomɨm
hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir dam mɨ Yai Wɨn Kɨbiya saiir
dapboɨnmamauuam iikamɨm sɨmiir.
16 Mɨ inkamɨn naɨngwo tɨbmii mɨ siya ha baptais mɨ siirɨn wɨ
Adi komii siyar kaoprigiokwowi. Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn naɨngwo
tɨbmii karam nwowi, yɨm wɨ siya grirɨtkaigi.
17 Mɨ iikam whɨekakɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn kɨrɨe
wɨ Adi Komii siya hauuwi dimɨn komii komiiyɨm sɨmiir
dirɨraeraram. Mɨ sɨma wɨ kariir inɨg ɨiirar nɨnɨmnɨskiiyami
uridyɨu bibiyɨeyɨm sɨmiirɨn. Mɨ sɨma wɨ yaeya yaigɨn kwɨra
boɨni.
18 Mɨ sɨmiir ɨinam mɨpugɨn biyɨu dapiyɨn siir nonkwowi
mɨ op biyɨeya kwiyae aokaowiya saiir kwiyae mɨ tɨ hɨriinan
dimɨnɨm wɨ sɨmiirsi nao rani, sɨma. Mɨ sɨmiir ɨinam makak
inkamɨm sɨmiir mɨ hainii mɨ sɨma wɨ wadɨeyar mɨ oki. Ɨriig.

Adi Komii siya Jisɨs siirɨn nɨnomor koua hɨriir yɨkɨunam
(Lk 24:50-53; Ap 1:9-11)

19 Mɨ mhoɨiya krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siya siir
yaiyɨm sɨmiirɨn dɨg nwogɨgɨm mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya
ɨna yɨkɨunamɨn siirɨn nɨnomor koua hɨriir. Mɨ tariinanɨn siya
ɨni siir ɨina ɨinɨgmɨiya inɨ ɨdwoɨuɨn.
20 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, sɨma ɨna yamɨm hɨnda
tɨnda. Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya ɨni sɨmakar yɨnkɨn
mɨriiyamɨn. Mɨ siya sɨmiir yai ɨmiirɨn warar mɨ whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwam dimɨn komii komiiyɨm sɨma tɨr ɨmiirɨn. Mɨ tɨ
dimɨnɨn iikamɨm sɨmiir nɨisiimauugɨn. Mɨ ta sɨmiir yaiya
kaimwokɨkaimwowaɨrga, Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yaiga.
Ɨriig.

LUK

Luk siya wɨnkika ta yokwowa mɨ yɨo siya paowai udikɨn. Mɨ siya Pol saɨkar nwowikɨn mɨ siya Judan inkam tani, siya Grik inkamkɨn. Mɨ tɨ niiwiiyɨn siya wɨnkikɨn Grik hɨran iikamɨm sɨmiiram, yɨo Jisɨs siirgɨn. Grik hɨran iikamɨm sɨma mɨnam naɨngwowi, sɨma siyɨu mɨiyɨk ɨiirar nwokɨ ɨdwowɨm. Luk siya tɨ niiwiiyɨn Jisɨs siir boɨnkɨn, siya inkam wadɨekɨwadɨe ɨeyaɨrgɨn. Mɨ siya iikamɨm sɨmiirsi naɨngwoyɨmiyokɨn mɨ sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm ɨni siyar mɨ ɨinakiyɨm. Ɨriig.

1 Bɨiya iikam whɨekakɨm sɨma sɨmiir yapa yapa kwoɨn ɨmiirar wɨnkɨnankɨugɨugikɨm inkam komii Tiofilas siiramɨn, dimɨn taemɨnɨm krɨmiir tɨriir nɨmbiniyɨm.
2 Yɨm sɨma dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ aposel kamɨm sɨma kɨgɨm mɨ iikam nhɨrkɨm, sɨma mɨ boɨnmɨmauuɨm sɨmiir mɨ wakaeyokna apikɨm. Mɨ tɨ niiiwiiyɨm. Yɨm tariinanɨn ɨni krɨmar nonkwowɨm.
3 Kara Lukgɨn, niiwii whɨekakɨm bɨiyanɨm mɨ tariinanan ɨkɨm sɨmiirɨn kara bɨdi sɨbgu hɨdgiyɨm. Mɨ kara tɨ niiwiiyɨm bɨigɨ bɨiyanɨm mɨ tariinanan ɨkɨm, sɨmiirɨn kara kɨriiram bɨdi wɨnkiyɨn inkam komii Tiofilas kɨriiram.
4 Mɨ kɨra wɨ hɨnɨina nɨnokɨnkɨnɨm, ta yaiya sɨma nowom-warkaiyɨuwa kɨriir, saeya kaimwo kɨinga.

Adi Komii siir paekwosɨmɨn Sekaraia siir boɨnki Jonɨn wɨ sɨpi nɨmbini

5 Mɨ ɨiya Herot siya nu kɨgrɨraowan inkam komii nwowɨn, nu Judia hɨrɨn pris inkamɨn nwɨra nwokɨn, siir inɨgɨn Sekara-iakɨn. Siya Abaisani pris isidɨn siirgɨn. Mɨ siir wiga, ya Eroni isidɨn siirga, saiir inɨgɨn Ilisabetka.
6 Mɨ sowawaiyɨn Adi Komii siir whwonkam ɨdan dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugo ɨni wadɨekɨ wadɨeyar ywowo. Mɨ sowa Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir siyɨupai siyɨupai whɨekakɨm sɨmiirar napiko. Mɨ siir yaiyɨm sɨmiirɨn ha mɨ wakaeyok-naeikɨm.
7 Mɨ sowawaiyɨn yɨinɨe bɨ niyɨo mɨmɨnko. Dimusi rani, Ilisabet saeya wig pɨoa nɨingaka. Mɨ sowawaiyɨn wai bɨdi ywowo.
8 Ya Sekaraia siir isidɨn siya mɨriiya ɨiya saeya. Mɨ Sekaraia siya pris inkamɨn krɨmiir kaoprigi okwowiyɨn siir mɨiya Adi Komii siir whwonkam ɨda mɨriigɨn.
9 Mɨ siirɨn sɨma yɨmbingi maeyauwa hɨuyokiyokaiya dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowa Bɨiyan Inkam Komii siira dimɨn taemɨn mɨn nɨnkɨn ɨmiiyaeiya siirɨn hɨriir yokmwɨn apnɨnopkaigi.

10 Mɨ ta ɨi aiirɨn iikam isid komiiyɨn sɨma idowɨiya hɨrar ywo.
Mɨ yɨo siya dimɨn taemɨn ɨmiirar nikɨ ɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨn mɨ yɨm
sɨma ɨni idowɨiya hɨrar kwɨsboɨnɨm.
11 Mɨ Bɨiyan Inkam Komii siir paekwosɨmɨn ɨna yɨmbiyamɨn
siir hɨriir. Mɨ ɨni hɨiya dimɨn taemɨn haigɨn nɨnkɨn ɨmiiyaeiya
ɨni saiir kingiin hɨrar yamɨkwoniyɨn.
12 Mɨ ɨiya siya Bɨiyan Inkam Komii siir paekwosɨmɨn siir
kɨgiiyɨn mɨ siya ɨni hɨndara yanaakiyɨn mɨ siya ɨni nɨdidkakar
ywowɨn.
13 Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn, siya siir boɨnki, Sekaraia,
kɨra kɨpi nɨdid. Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram kɨra kwɨs
boɨna, siya bɨdi wakaewɨnɨn. Mɨ kɨriir wiga Ilisabet saeya
yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn wɨ nwɨra naokainaei. Mɨ siir inɨgɨn wɨ
Jon dokdap haigɨnɨu.
14 Mɨ kɨra wɨ maɨrgɨmaɨrga taokɨtaoka siirɨm nwowi. Mɨ
iikam whɨekakɨm ɨriipɨ hɨriinan, wɨ maɨrgɨmaɨrga taokɨtaoka
siiramar mɨ owi.
15 Mɨ siya Adi Komii siir whwonkam ɨdan wɨ inɨg komi-
igak nwowi. Mɨ siya wɨ op wain mɨ ɨkɨ op bibiyɨe nhɨrɨm,
kwiyae whaowaeiyɨm, wɨ sɨmiir wara kwiyae rani. Mɨ ɨiya siir
naokainaei, Adi Komii siir naeyɨuɨn wɨ siirar nanɨnkɨnɨuɨuwi.
16 Mɨ Isrel sɨmiir iikam nhɨrɨm, wɨ siya nɨkɨunami Bɨiyan
Inkam Komiiyɨn, sɨmiir Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirɨm.
17 Mɨ siya Adi Komii siir naeyɨuwɨn mɨ siir kɨrɨeya bɨiya
Ilaijani nwowa wɨ saiir hɨriinankak nwowi. Mɨ siya wɨ Bɨiyan
Inkam Komii siir bɨiya namkwokɨni. Mɨ adɨm sɨmiir kwoɨnɨm
wɨ siya kisɨna haigii mɨ sɨma wɨ sɨmiir yɨn ɨmiiram nwokɨ
aɨngwowɨm. Mɨ iikamɨm nantamyɨriyɨrɨm, sɨmiir kwoɨnɨm wɨ
siya kisɨna haigii. Mɨ sɨma wɨ iikamɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu
karamae nwowɨm, nɨnokɨnɨnkɨn komiigakɨm wɨ sɨmiir kwoɨn
hɨriinan kɨnar nwowi. Mɨ iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm wɨ siya
kisɨsop haigiwɨni Bɨiyan Inkam Komii siiram. Adi Komii siir
paekwosɨmɨn hɨnɨɨna boɨnkɨn.
18 Mɨ Sekaraia siya paekwosɨmɨn siir yai aka hɨnɨɨna
yowarkɨi boɨn mɨ ta yaiya saeya kaimwokɨ nɨuwi mɨ kara wɨ
panɨɨna nɨnokɨnɨnkɨni, kara waibiyɨe bɨdi ywowɨn mɨ kariir
wiga ya ɨriipɨ hɨriinan waibiyɨe bɨdi mɨ owa. Siya hɨnɨɨna
boɨnkɨkɨn.
19 Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir paekwosɨmɨn siir yai
aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kara Gebrielkɨn, kara Adi Komii
siir whwonkam ɨda nokwowikɨn. Kariirɨn siya nɨkropkɨkɨn
kɨriir nauunɨ boɨnmauuniyam. Kara ta yaiwɨn kɨbiya kɨriir
boɨnmauuniyam hainanikɨn.
20 Kɨra wakae! Dimusi rani, kɨra kariir yai aiir naɨngwo
tɨbmii rani. Mɨ panao kɨriir yaiya pɨ kara tɨrbugii mɨ kɨra pɨ
waeyaimɨkrɨm nwowi. Mɨ wɨ ɨiya tɨ digworaekwo whɨekakɨm

sima nimbiniyana wi saiirar nadigiuwi mi ta kariir yaiya wi kaimwowa nwowi. Adi Komii siir paekwosimin hiniina boinkin.
21 Mi iikamim Sekaraia siiram nwowim sima ina yinaingwoyimiyok boinim, siya dimu dimin minkimimini, maeyaua hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin?
22 Mi iiya siya idowiiya ha napnaniniyin mi siya yai simaka bi nani boinikin. Mi sima ina yinokninkinkiyim mi tari siya yaeya dimin win bidi kignaniyin maeyaua dimin whirki kimbu karamae nwowa saiir hirin. Mi siya simiirin ini iinarar yani kinmimauuiuin mi siya ini waeyaimikrimar ywokripkaiyin.
23 Mi siir miini iiyim dig nwokiyim mi siya ina swoki amin siir omaka hiriir.
24 Mi taka ii aiirarin siir wiga Ilisabet saeya ini yinpiugakar ywokiya. Mi idowiiya napririr karamae saeya nwowim bwanim iriiyar. Saeya hiniina boinka,
25 mi Biiyan Inkam Komiiyin siya kariirsi naingwobumbugin mi siya kara nididnanaekaigiya iikam whiekakim simiir whwonkam ida, siya bidi yitkiigiya. Iriig.

Paekwosimin siya Maria saiir boinkin, Jisis siirin wi saeya naokainaei

26 Mi bwan iriiyar whir aka, paekwosim Gebriel siirin Adi Komii siya yikropki nu Galili hiran omisim whirin Nasaret siirim.
27 Mi kopaksim ira, saiir yopiigar whausokninkin prapraskiya, saeya hii min bi nanaeka, sima saiirin whran nwirin siiram boiritmaiga siya nonkwonaim siir inigin Josepkin, siya Devidni isidin siir hirankin. Mi ta kopaka saiir inigin Mariaka.
28 Mi paekwosimin saiiram ha namin mi siya saiir ini boiniu, Akam, Adi Komii siya kiriirsi naingwobumbugin. Mi siya ini kinakar nwowin.
29 Mi Maria saeya ta yai aiir wakaeya saeya ini hindara yanaakiya. Taka yaiya saeya paniin, paniin yaiga.
30 Mi paekwosim siya saiir boinki, Maria, kira kipi nidid. Adi Komii siya kiriirsi naingwobumbugin.
31 Wakae! Kira wi yinpiugak kipi nwowi. Mi kira yinisim yinkamiyinin wi nwira naokainaei mi kira siir inigin wi Jisis nokdap haiginiu.
32 Mi siya wi inig komiigak nwowi. Mi siirin wi hiniina boini, Adi Komii ninomor kouanin siir yinisimkin. Mi Biiyan Inkam Komii Adi Komii siirin wi siir brougaeyin Devid nu kigriraowiyin wi siir hiriinan nokmwin okwo haiginiuwi.

33 Mɨ siya ɨinokɨinokɨn wɨ Judami inkam komii nwowi.
Mɨiya inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn wɨ siir hɨriiyar
nwoyokiyokɨikaeyami. Nɨingaka.
34 Mɨ Maria saeya paekwosɨm siir yai aka hɨnɨina yowarkɨi
boɨn, tɨriigɨnɨn wɨ panɨina nɨmbiyami? Kara kamkak rani.
Kara inkam nwɨr aka bɨ nwoka mɨ kara wɨ yɨnkak ha nwo rani.
35 Mɨ paekwosɨm siya saiir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨn,
Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naeyɨuɨn wɨ kɨriir nanɨnkɨnɨuni
mɨ siir kɨrɨeya kɨriirɨn wɨ saeya kɨnsiis haigɨnɨuwi. Mɨ mhoɨiya
kɨra wɨ tɨ yɨnisɨmɨn siir naokainaei. Mɨ sɨma wɨ ha boɨni siirɨn
dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn. Siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn.
36 Wakae! Bɨiya kɨriir yopiiya Ilisabet saeya wai bɨdiyar
ywowa mɨ saeya ɨni yɨnkakar swokɨ owa. Saeya bwanɨm
ɨriiyar whɨra ywo Bɨiya sɨma ha boɨnkɨm saeya wɨ yɨnpɨugak
nwo rani.
37 Dimɨn whɨrkɨn Adi Komii siya tɨr karamae bɨ nwokɨn.
Nɨingaka.
38 Mɨ Maria saeya siir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨn, wakae!
Kara Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir mɨiyan wiga. Wa kɨra boɨna
siya kariirɨn wɨ hɨriiyar mɨ tɨri. Mɨ paekwosɨmɨn siya saiir
haiburgɨgɨn mɨ siya ɨna yamɨn. Ɨriig.

Maria saeya Ilisabet saiir inɨ kɨgɨu

39 Mɨ ɨi nhɨrɨm bɨdi yamkiyɨm mɨ Maria saeya bɨ kɨmɨmɨnka,
ɨna nhɨinama, mhɨu nhɨrɨm om whɨrɨn nu Judia hɨr nwowɨm
sɨmiir hɨriir.
40 Mɨ saeya Sekaraia siir omaka aiir napnɨnopkainama mɨ
saeya kɨmɨdiniya Ilisabet saiir inɨ boɨnɨu, akam.
41 Mɨ ɨiya Ilisabet saeya ta akam Maria saeya boɨna saiir
wakaeya mɨ tɨ yɨnisɨmɨn ɨna kaknɨnaokaigiyɨn. Mɨ Adi Komii
siir paekwosɨmɨn ɨni saiirar yanɨnkɨnɨuɨuwɨm.
42 Mɨ saeya ha kauiyɨkiya mɨ ɨna boɨnkiya, kɨra ɨni kɨna
wigar ywowa. Mɨ ɨkɨ wig nhɨrɨm sɨmiir kouwɨn ɨna kɨrar
ywowa. Mɨ warɨ yɨnisɨmɨn kɨriir mhɨinau nwokaiyɨn, yɨo ɨni
sakɨsar mɨ owɨn.
43 Kara panɨin wiga, tɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir apua ta
kariiram nɨta?
44 Wakae! Kariir wɨina, kɨriir yai aiir wakaekiya, akam,
kɨra boɨnkiya mɨ tɨ yɨnisɨmɨn kariir mhɨinau nwokaiyɨn ɨna
kaknanaokaigiyɨn mɨ siya ɨni maɨrgɨmaɨrgar ywokiyɨn.
45 Kɨra Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii wiga kɨra
maɨrgɨmaɨrga ha dwo. Mhoɨiya kɨriirɨn wɨ Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn siya boɨna wɨ saiir hɨriinan tɨri. Ilisabet saeya
hɨnɨina boɨnka. Ɨriig.

Maria saiir mwaiga

46 Maria saeya mwai waowa saeya hɨnɨina boɨnka,

Kariir mhɨi kwoɨnɨm ɨni Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siiramar naɨngwo ɨrkakɨm.
47 Kara Adi Komii siiram maɨrgɨmaɨrgaei, kariir nanmai-
warkainaɨn inkamkɨn.
48 Kara mɨiyan wig nɨingaka. Mɨ siya ɨni kariirsiyar swokɨ
aɨngwo bunan. Mɨ Tariinanɨn mɨ mhoɨiya ɨriipɨ
hɨriinan, iikamɨm sɨma kariirɨn wɨ hɨnɨina boɨni, kara
wig bɨmbɨuwi rani.
49 Dimusi rani, Adi Komiiyɨn kɨrɨekɨ kɨrɨekakɨn, siya kariirɨn
dimɨn komiigɨ komii ɨiirar tɨrkɨn. Mɨ siir inɨgɨn dimɨn
whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn.
50 Yaɨoyae yaɨoyaeyɨm hɨrii hɨriinan kɨnaɨrgɨm. Sɨma pɨ inan
ii okwoki mɨ Adi Komii siya iikamɨm siirsi naɨngwo
ɨdidɨm wɨ sɨmiisi naɨngwobumbuwi.
51 Adi Komii siir ɨina mɨi kɨrɨe kɨrɨeyɨm saeyar nonkwo
mɨriigɨm. Mɨ iikamɨm sɨmamar naɨngwonaeiyɨm,
sɨmiirɨn siya bɨdi nhɨnɨkrɨropkiyɨm hɨnda tɨnda.
52 Mɨ inkam komii komiiyɨm nu kɨgrɨraowiyɨm, sɨmiir mɨiyɨm
wɨ Adi Komii siya nɨkrɨpkii mɨ iikamɨm inɨg kara-
maeyɨm, sɨmiirɨn wɨ siya hainanpraprasi
53 Siya dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm wɨ iikamɨm mhɨigɨ naowɨm
wɨ sɨmiir hauuwi. Mɨ iikamɨm ɨkɨ digworaekwokɨ
naokɨngugunɨnkɨnɨm sɨmiirɨn wɨ pɨu nɨinga nɨinga siya
nhɨnɨkrɨropkii.
54 Mɨ siya ɨni naɨngwobumbuwa bɨiya siya nɨmbina ɨni saiirar
swokɨ aɨngwowoknakiyɨn. Mɨ siya Isrel sɨmiir iikamɨm
sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn.
55 Siya krɨmiir brougaeyɨn Ebraham saɨka bɨdi yɨmbinɨn
mɨ siya siir yɨnɨeyɨm mhoɨiya nɨti, sɨmiirsi
naɨngwobumbuwi. Maria saeya hɨnɨina waoboboɨnka.
56 Maria saeya Ilisabet saɨkan bwanɨm whwoɨma ywo. Mɨ
saeya ɨna swokɨ ama saiir oma hɨriir. Ɨriig.

Ilisabet saeya Jon siir yaokaina

57 Ilisabet saeya naokainani ɨiya yɨnisɨm ɨiir, ɨna yɨmbiyama.
Mɨ saeya yɨnisɨm yɨnkamiyɨn ɨiir yaokaina.
58 Mɨ saiir inkamnanɨm, saiir omaka kingiin nwowɨm,
sɨmiir hɨranɨm mɨ saiir nomiiyau ɨkɨm, sɨma ta yai
aiir wakaeyɨm Bɨiyan Inkam Komii siya Ilisabet saiirsi
naɨngwobumbuwɨn mɨ sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga wara mɨ ɨnkɨn
owɨm saɨkan.
59 Mɨ ii ɨriiyar kwoɨmaka sɨma yɨnisɨmɨn siir mɨo ɨsa ɨna
kɨtiyopnɨr haiyɨm. Mɨ sɨma mɨnam namkɨm siir adɨn Sekaraia
siir inɨg ɨiirar swokɨ okdap haigɨnɨuwɨm.
60 Mɨ siir apua saeya boɨn. Nɨingaka! Siir inɨgɨn Jon dokdap
haigɨnɨu.

61 Mɨ sɨma saiir boɨn, krɨmiir brougae wanwiyaeyɨm bɨiya tɨ
hɨriinan inɨg ɨiir bɨ nokdapkɨm.
62 Mɨ sɨma siir adɨn siiram kɨnmɨmauu srɨi, krɨma yɨnisɨm
siir inɨgɨn wɨ panɨɨna dapi?
63 Mɨ mhoɨiya Sekaraia siya sɨmiir boɨnki, yokwo siir hau-
ugiyɨm pɨ wɨnmauugiyɨm. Mɨ siya hɨnɨɨna wɨnmauugi, siir
inɨgɨn Jonkɨn. Mɨ sɨma ɨni hindarar yanaakiyɨm.
64 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn, Sekaraia siya yai ɨna swokɨ kaonɨs
boɨnkiyɨn. Mɨ siya ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainan-
prapraskiyɨn.
65 Mɨ sɨmiir inkam inkamnanɨm sɨmiir omaka kingiin
nwowɨm sɨma nɨdid prasae bɨ kɨnkɨm. Mɨ ta yaiya ɨni mhɨuɨm
nu Judia hɨranɨm ɨni sɨmiirar yɨniyokɨigiya.
66 Mɨ iikamɨm ta yai aiir wakaeyɨm, sɨma ɨni sɨma sɨmar
yɨnaɨngwoyɨmyok boɨnɨm. Tɨ yɨnisɨmɨn siya wɨ panɨɨn panɨɨna
nwowi. Sɨma ɨna yɨnokninkɨnkiyɨm, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn
siir kɨrɨeya ɨni saɨka nwowa. Ɨriig.

Sekaraia siir mwaigɨm

67 Jon siir adɨn, Sekaraian Adi Komii siir paekwosɨmkɨn bɨdi
yɨnkɨnɨukikaiyɨn. Mɨ siya dimɨnɨn mhoɨiya nɨmbiyamanɨm
sɨmiirɨn ɨna kauwok boɨnkiyɨm.
68 Krɨma Bɨiyan Inkam Komiiyɨn, krɨmiir Adi Komiiyɨn siir
inɨg ɨiir hainanprapraskii. Mɨ siya siir iikamɨm, Is-
rel hɨranɨm sɨmiir whɨnkɨnsiisɨm nɨtkɨn. Mɨ sɨma ɨni
rɨrmiiya ywokiyɨm.
69 Siya ninansiin okwokikɨn nanmaiwarkainan inkam
komiiyɨn, krɨmiir nanmaiwarkainam Devidni isidɨn siir
inkam nwɨrɨn siir. Siir mɨiyan inkam nwowam.
70 Siya siir profet inkamɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karame
nwowɨn siirɨn bɨdi bɨdiniyarɨn hɨnɨɨna boɨnkɨn.
71 Siya krɨmiirɨn, krɨmiir sau omomɨn sɨmiir hɨrankɨ nanmai-
warkainaei. Mɨ siya krɨmiirɨn wɨ kamɨm krɨmaka nomboɨn
ii ae karam nwowɨm, wɨ sɨmiir ɨɨn kɨrɨeya saiir hɨrankar
nɨspɨmspaki hainakii.
72 Siya nɨmbina krɨmiir brougae wanwiyaeyɨm sɨmaka mɨ
saeya. Mɨ siya ta naɨngwobumbuwa krɨmiir nɨisiimauuga.
Ta nɨmbin kɨbiya siya haiyaprapraskiya, siya saiir swokɨ
aɨngwowoknakikɨn.
73 Ta siir nɨmbin kɨbiya krɨmiir brougaeyɨn Ebraham saɨkar
nɨmbinkɨn.
74 Mɨ siya krɨmiirɨn krɨmiir sauan omomɨn siir ɨɨn hɨrankar
nanmaiwarkainaei. Mɨ krɨma siir mɨi aiir mɨrii, krɨma wɨ
nɨdidgak nwo rani.

75 Mɨ krɨma siir whwonkam ɨdan wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu rani,
wɨ wadɨeyar haiyaprapras okwowi. Mɨ wɨ rɨrmiiya dwo. Mɨ
ɨigwɨr ɨigwɨrɨn krɨma wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨii.
76 Mɨ kɨra tɨ kariir yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn mhoɨiya sɨma kɨriirɨn
wɨ Adi Komiiyɨn nɨnomor kougɨkouanɨn siir profet inkam
dapi. Mɨ kɨra wɨ Bɨiyan Inkamɨn siir bɨiya namkwokɨni. Siir
siyɨu ɨiir kisɨsop dirɨraerarkwokɨnɨm.
77 Mɨ siya yaiyɨm wɨ siir iikam ɨmiir boɨnmɨmauuɨm. Mɨ
sɨmiirɨn wɨ siya nanmaiwarkainaei. Mɨ sɨmiirɨn dimɨn
biyɨeyɨm igbid kamyau siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm.
78 Whɨsarii rani, Adi Komii siir kwoɨnɨn krɨmiirsi
naɨngwobumbugɨn mɨ hiinsɨma krɨmiirsi nwokɨn. Mɨ siya
wɨ tɨ siir nɨkropkii, bɨenan krɨmiir whwoyakiyam.
79 Mɨ siya wɨ iikamɨm nɨibwomambwo nwokaeyamɨm mɨ
naokao kingiin nwowɨm, wɨ sɨmiir nokya haigɨnɨuwi. Mɨ
krɨmiirɨn wɨ siyar nɨisiisiimauu apɨ kwoɨn mɨiyɨkɨn hiinsɨma
nwowiyɨn siirɨn.
Sekaraia siya hɨniina boɨnkikɨn.
80 Mɨ yɨnisɨmɨn ɨna mwrɨiyɨn mɨ siir kwoɨnɨn mɨ siir pɨu aka
ɨni kɨrɨe warar yɨnkɨn okiyɨm. Mɨ siya maeyau siiyɨn nu apa
nɨinga saiir hɨrar nwonɨnaeyɨn mɨ ɨni Isrel sɨmiir iikamɨm
sɨmiir hɨriiyar yɨmbiyamɨn. Ɨriig.

2

Maria saeya Jisɨs siir yaokainaki
(Mt 1:18-25)

1 Mɨ taka ɨiya Sisa Ogastasɨn nu komii Rom hɨran
inkam komii nwokɨn. Mɨ siya siir bɨiyan inkam komii
komiiyɨm sɨmiir boɨnki tɨ omisɨsɨmɨm siir hɨr nwowɨm siya
kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir hɨran iikamɨm sɨmiir inɨg ɨmiir nɨnɨ
wɨnakiyam.
2 Mɨ siyɨuɨn inɨg haiyɨn iikamɨm omom omanɨm sɨmiir mɨ ta
ɨi aiir haibwakainakɨm. Mɨ taka ɨiya Sairinias siya nu Siria
hɨran omom sɨmiir bɨiyan inkam komii nwokɨn.
3 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma ɨni sɨmiir yapayapa omamar
swokɨ amɨm. Mɨ sɨmiir inɨgɨm sɨmiir om hɨrar inɨ wɨnaki
yokwoni.
4 Mɨ Josep siya om Nasaretɨn, nu Galili hɨr nwowɨn siir
haiburgigɨn mɨ siya ɨna yamɨn siir brougaeyɨn Devid siir om
ɨiiram, Betlehem nu Judia hɨr nwowɨn siirɨm.
5 Josep siya mɨ wiga siya borɨtmaiya Maria, sowar yam.
Sowa mɨnam namkwo, inɨg nɨnɨ dapmauuwɨuwam. Mɨ taka
ɨiya Maria saeya yɨnpɨugakar nwonamka.
6 Mɨ ɨiya sowa om Betlehem hɨrar nwowa mɨ yɨnisɨmɨn ɨna
kaknanaokaiyɨn.

7 Mɨ taka ɨiya sowiir yɨnisɨm yɨnaomiyɨnɨn ɨni saiirar
yaokainan. Mɨ saeya yɨnisɨm ɨiirɨn yɨuɨs mɨrmiiya saiir
higrɨnɨu. Mɨ siirɨn bulmakaumi twowa nae haigiya saiir
kikaiyɨu whwonkai. Mɨ sɨmani bulmakauni omaka saiir wh-
wonkaigɨm. Dimusi rani, omakam inkamkɨ whwonkaiiyɨm
inkam kɨna bɨdi dɨgiyɨm. Ɨriig.

Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨma inɨ boɨnmauuwɨu kamɨm sibsib kɨgrɨraowiyɨm sɨmiirɨn

8 Mɨ kam nhɨrɨm sibsib kɨgrɨraowiyɨm, nɨiyaka sɨma omɨn
siir kingiin hɨr waikaowɨigɨm, maeyauwa sibsib ɨma naeiya
saiir.
9 Mɨ Bɨiyan Inkam Komii siir paekwosɨmɨm sɨmiir hɨriir
yɨmbiyam. Mɨ Bɨiyan Inkam Komii siir paeya namnamiinan
ha wokiinaiiniyɨn mɨ ɨni sɨmiirar yamɨtkɨnɨuwɨn. Mɨ sɨma
nɨdid prasae bɨ kɨnwɨnkɨm.
10 Mɨ paekwosɨmɨn ɨna boɨnɨn sɨmiirɨn, wakae! Kɨma kɨpi
nɨdid. Kara yaiwɨn kɨbiya kɨmiir nauunɨ boɨnmauugigam
nɨtkɨn. Mɨ ta yaiya iikam whɨekakɨm sɨmiir kwoɨnɨm wɨ
maɨrgɨmaɨrga komii saeya nwowaigɨnɨuwi.
11 Mɨ taka ɨiya brougae Devid siir om hɨrɨn wig ɨra yɨnisɨm
yɨnkamiyɨnɨn nwɨra yaokaina. Mɨ tɨ inkamɨn kɨmiir nanmai-
warkainankɨn. Adi Komii siyar nɨmbinkikɨn siirɨn, Bɨiyan
Inkam Komii Krais nwowam.
12 Mɨ kɨma siirɨn hɨnɨina nɨnɨ kɨgnɨnokɨnkɨnɨuwi mɨ
siyaɨrgɨn. Mɨ kɨma wɨ yɨnisɨm nwɨrɨn yɨuɨs mɨrmini saeya
higrɨnɨuɨn wɨ siir nɨnɨ kɨgɨuwi. Mɨ siya ɨni bulmakaumi
twowa nae haigiiya, ɨni saiir whwonkaiyɨn. Adi Komii siir
paekwosɨmɨn siya hɨnɨina boɨnkikɨn.
13 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn nɨnomor kou hɨran paekwosɨm
whɨekakɨm ɨna yɨuunaiiniyɨm mɨ sɨma ɨni tɨ paekwosɨmɨn
saɨkar yaunɨ oniyɨm. Mɨ sɨma ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan
prapraskiyɨm. Mɨ sɨma mhoɨiya hɨnɨina boɨnki,
14 Adi Komii krɨmiir Wanɨn nɨnomor kou hɨranɨn siir inɨg ɨiir
hainanki. Dimusi rani, Adi Komii siya big nasmɨrwaiya
bɨdi ywokiyɨn sɨmiirɨn mɨ iikam whɨekakɨm nuanɨm
sɨma ɨrɨpa dɨngwomamaɨr aeikiyam.
15 Mɨ ɨiya Adi Komii siir paekwosɨmɨm mɨ sɨma swokɨ
ama nɨnomor kou hɨriir, sɨmiir haiburgigɨm mɨ kamɨm sibsib
kɨgrɨraowiyɨm sɨma sɨma yomboɨn amboɨnki, humbae! Krɨma
om Betlehem hɨriir nami. Tɨ dimɨnɨn hɨr nɨmbiyamɨn siir nɨnɨ
kɨgnaki. Bɨiyan Inkam Komii siya boɨnkiyɨn krɨmiir.
16 Mɨ sɨma bɨri kɨmɨmɨnkɨm ɨna yamsauwɨm mɨ sɨma Maria,
Josep mɨ yɨnisɨmɨn twowa bulmakaumi nae haigiiya saiir
kikaiyɨu whwonkaiyɨn, sɨmiirni inɨ kɨgɨu.

17 Mɨ ɨiya tɨ kamɨm sibsib kɨgrɨraowiyɨm sɨma siir ninɨ
kɨgɨuwɨm mɨ sɨma tɨ yaiyɨm Adi Komii siir paekwosɨmɨm
sɨma boɨnmɨmauugɨgɨm sɨmiir tɨ yɨnisɨmɨn siirɨm mɨ sɨma ɨni
sowiirwai boɨnmɨmauuniyɨm.
18 Mɨ iikamɨm tɨ kamɨm sibsib kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir yai aiir
wakaeyɨm mɨ sɨma ɨni hinda yanaakiyɨm.
19 Maria saeya tɨ yaiyɨm saeya wakaeyɨm sɨmiir sɨmiira
naɨngwokwokaigika. Mɨ saiir kwoɨnau hɨrar haigi okai, saeya
bɨri naɨngwo owouga.
20 Mɨ kamɨm sibsib kɨgrɨraowiyɨm sɨma ha swokɨ apamɨm
mɨ sɨma mwai ɨna yapwowaowamɨm Adi Komii siir ɨnɨg ɨiir
hainanam digworaekwowɨm sɨma wakaeyɨm mɨ sɨma kɨgɨm
sɨmiir. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siir paek-
wosɨmɨm sɨma boɨnmamauugikɨm bɨdi yɨmbiyamkiyɨm. Ɨriig.

Sɨma siirɨn Jisɨs yokdap haigɨnɨu

21 Mɨ mhoɨiya ɨi ɨriiyar kwoɨmɨm namkiyɨm mɨ siir mɨoɨsa
ɨna kɨtiyopnɨr haiya. Mɨ sɨma siir ɨnɨgɨn Jisɨs yokdap haigɨnɨu.
Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨma bɨiyar dapkikɨnkɨn, ɨiya
siya siir yopiiya saiir mhɨinau hɨr nikɨ okai karamaeyar nikɨ
owɨn saiirar. Ɨriig.

Simion Ana sowa Jisɨs siirɨn omaka komiiya Adi Komii siira saiir hɨr ɨnɨ kɨgɨu

22 Ta ɨiya sowa buga niyɨoprɨkmaiya sowa buga siyɨuɨn bɨiya
Moses siya wɨnboɨnkiyɨn mɨ siir hɨriinanar mɨ tɨr. Mɨ siir
ad yopiiyo ɨna hainamwo siirɨn om komii Jerusalem hɨriir,
Bɨiyan Inkam Komii siir ɨɨn ninɨ onkwo hauugiyam.
23 Yai komii kwɨra Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir
nwowa, saeya hɨnɨɨna wɨnboɨnkika, bɨikɨ bɨiyan yɨnisɨm
yɨnhaomiyɨnɨn, yɨo mɨnɨm nɨmbingɨn, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn
siir hauugiyam, siir yɨnisɨmar nwowɨm.
24 Yokwo Komii saiir yai kɨrɨe kwɨra saeya hɨnɨɨna boɨnkika,
ɨiya wigkamwo sowa yɨnisɨm yɨnkamiyɨn yɨnhaomiyɨnɨn, Adi
Komii siir omaka komiiya saiir hainam mɨ yo sowawaiyo
ɨriipɨ hɨriinan ɨɨnmab haomwo ɨsa timɨ ɨsom hainam. Mɨ
ɨɨnmab aiiram mɨ whaowaekɨn, mhautam haomwo ɨsa timɨ
ɨsom hainam. Mɨ Josep, Maria sowawaiyɨn om komii
Jerusalem hɨriir asi namkwo.
25 Mɨ inkam nwɨrɨn om komii Jerusalem hɨr nwokɨn, siir
ɨnɨgɨn Simion. Mɨ tɨ inkamɨn siya dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn.
Nɨɨngaka. Siya inkam wadɨekɨn. Siya Adi Komii siiramar mɨ
kwɨsboɨnikɨn mɨ siya ɨi aiirɨmar nikɨ owi, ɨiya Adi Komii siya
inkam nwɨrɨn siir nɨkropki, Isrel hɨran iikamɨm sɨmiir mhɨi
kwoɨn ɨmiir kɨrɨe haigɨnɨuwam. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨni
saɨkar nwowɨn.

26 Adi Komii siir naeyɨuɨn siir bɨdi yɨisimauuɨn mɨ siya wɨ
nikɨ aosau rani. Nɨingaka. Siya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Krais
ɨiya siya nɨtana saiiramar nikɨ owi.
27 Adi Komii siir naeyɨuɨn siyar hɨurworwokai ɨnsiingikɨn
mɨ siya Adi Komii siir omaka saiir hɨriir yapnɨnopkainam mɨ
yopii adwo yɨnisɨm Jisɨs siirɨn ɨna hainaniyɨn Adi Komii siir
omaka saiirɨm, Adi Komii siir hauugiyɨm, sɨmiir siyɨu ɨeya
boɨnɨn siir hɨriinan.
28 Mɨ Simion siir ɨina tɨ yɨnisɨm ɨiirar yɨnkwo mɨ siya Adi
Komii siir inɨg ɨiirɨn hɨnɨina hainan prapras boɨnki,
29 Bɨiyan Inkam Komii dimɨnɨn bɨiya kɨra nɨmbinɨn, kara siir
bɨdi kɨgɨn. Mɨ tariinanɨn kara naonami, kɨra kariirɨn ha
kɨgnɨnkɨnki. Tariinanɨn kara kɨriir mɨiyan inkamɨn wɨ
maɨrgɨmaɨrgar nwowi.
30 Inkamɨn krɨmiir nanmaiwarkainaɨnɨn kara siir bɨdi kɨgɨn.
31 Kɨra tɨ dimɨn ɨiirɨn iikam whɨekakɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir
whwonkam ɨda dirɨraerarkɨn.
32 Siya paenan mɨnam nɨuyakɨn iikam whɨekakɨm Juda iikam
tani, sɨmiir kwoɨn ɨmiir nanaakɨnɨnki haiɨgɨnɨuwam. Is-
rel kɨriir iikamɨm inɨg komii sɨmiir hauu haiɨgɨnɨuwam.
33 Mɨ ɨiya siir yopii adwo sowawaiyɨn hɨriinan wakaeywo tɨ
hɨriinan yaiyɨm Simion siya boɨnɨm sowiirwai yɨnisɨm ɨiir mɨ
sowawaiyɨn naɨngwoyɨmyok pranae bɨ kɨnkwo.
34 Mɨ Simion siya sɨmiirniiyɨn hanɨingɨ yɨgboɨnmamaɨr
haiɨgɨnɨu. Mɨ siya Maria Jisɨs siir apua saiirɨn hɨnɨina boɨnki,
wakae, tɨ kowiirwai yɨnisɨmɨn, Isrel sɨmiir iikamɨm wɨ higa
siya nɨnɨuwi. Mɨ nhɨrɨm wɨ siya swokɨ anmaiwarkainaei. Tɨ
inkamɨn siya, Adi Komii siya nɨmbinɨn. Mɨ siir siyɨu ɨiirɨn
wɨ siya nɨisɨimauuwi mɨ nhɨrɨm wɨ saɨkar nɨnkɨnwamwarkɨi
boɨni. Mɨ nhɨrɨm wɨ yaewan siir kɨndiyɨuwangigi.
35 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir kwoɨn aowa aowanɨm wɨ
idowɨiyar nwoki. Mɨ mhoɨiya sɨma siirɨn wɨ siyɨu mɨiyɨk
mɨiyɨknan tɨr tani. Mɨ kɨra siirɨn hɨriinan kɨgi mɨ kɨriir kwoɨnɨn
wɨ hindara hɨugɨmkɨkɨugi, siirsiyɨn. Mɨ ta hɨk hɨriinana wɨ
sauɨn, inkam pɨu nɨtiyɨn mɨ ha kɨmpɨpɨsugiiyɨn, wɨ hɨriinan
kɨmpɨpɨsugi. Simion siya hɨnɨina boɨnkikɨn.
36 Mɨ profet wig ɨra om komii Jerusalem hɨr nwoka, saiir
inɨgɨn Anaka, saeya Fanyuel siir yɨnisɨmka. Asa siir isidɨn siir
hɨranka, saeya waibiyɨe bɨdi yowa. Bɨiya saeya kam pɨua nikɨ
owa, saeya bɨewiyɨm pariiga ywo, ɨriiyar whɨs (7).
37 Mɨ mhoɨiya saiir kamɨn ɨna yaonamɨn mɨ wig igabae
nhɨinga saiir bɨewiyɨm pariig, kamnwii whii (84). Mɨ saeya
ɨinokɨinokɨn Adi Komii siir inɨg hainanɨm bɨ siisika, saeya Adi
Komii siir inɨg ɨiirɨn nɨi nabɨe nɨi nabɨe hainanika. Mɨ ɨi nhɨrɨm,
saeya nae mɨnɨm pa mɨ haiyaei ɨiyɨm saeya nhwo Adi Komii
siiram kwɨsboɨniyɨm Adi Komii siir omaka komiiya saiir.

38 Mɨ ɨiya Josep Maria sowawaiyɨn ta omaka Adi Komii siira
saiir hɨrar nikɨ owo, Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm mɨ Ana
saeya ha nɨmbiniya mɨ saeya ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiir inɨ
ɨgboɨnmamaɨrniya. Mɨ saeya kɨmɨdiniya tɨ yɨnisɨmɨn siir yai
ɨmiir boɨnmɨmauu, iikam whɨekakɨm om komii Jerusalem
hɨranɨm, siirɨm nwokwokɨnɨm, Isrelan iikamɨm hɨr nwowɨm
sɨmiir nanmaiwarkainam. Ɨriig.

Josep siya om Nasareta hɨriir swokɨ haiyɨug apnam

39 Sɨma digworaekwo whɨekakɨm dirɨraerar dɨgiyɨm, Bɨiyan
Inkam Komiiyɨn siir siyɨu ɨeya boɨnɨn siir hɨriinan mɨ sɨma ɨna
swokɨ amɨm nu Galili, sɨmiir oma Nasareta hɨriir.
40 Mɨ tɨ yɨnisɨmɨn ha mwrɨigiyɨn mɨ siirɨn ma mɨnkɨn bɨ
nɨpiyaokɨimɨmɨnkɨn siya ɨni kɨrɨekakar ywokiyɨn mɨ siya ɨni
nɨnoknɨnkɨn mɨiyɨk whɨekakar mɨ okiyɨn. Mɨ Adi Komii siir
naɨngwoyɨmyoka ɨni saɨkar nwowa. Ɨriig.

Yɨnisɨm Jisɨs siya ɨna yamɨn Adi Komii siir omaka saiirɨm

41 Mɨ bɨewii bɨewiiyɨm ta ɨi komiiya wou nikwo aeiya Pasova
Jisɨs siir yopii adwo, sowawaiyɨn om komii Jerusalem hɨriiyar
namnanaeiko, sowawaiyɨn bɨ nwokaigiiko.
42 Jisɨs siir bɨewiyɨm ɨuur whɨsa namwo ɨuwɨm mɨ siya wara
yɨnkɨn am, siir yopii ad owakan, ta ɨi komiiya wou nikwo
aeiya saiirɨm. Bɨewii bɨewiiyɨm bɨiya sowawai nikɨ tɨrkiyɨm
sɨmiir hɨriinan.
43 Mɨ wou nikwo aeni ɨiya dɨg nwokiya mɨ sɨma ɨna swokɨ
amɨm mɨ yɨnisɨm Jisɨs siya om komii Jerusalem hɨrar ywoki.
Mɨ siir yopii adwo sowawaiyɨn ha bɨ naɨngwoko siya ɨni hɨrar
ywokiyɨn. Nɨingaka.
44 Mɨ sowawaiyɨn ha naɨngwoko siya tɨ iikam whɨekakɨm
sowaka waiyar napamɨm sɨmaka napami mɨ ta nabɨe kɨrɨeya
sowa sowa asi napamko. Mɨ sowa sowiir nomiiyauɨm mɨ
sowiir ad ɨgrɨmɨm sɨmiirɨm hansɨram siya sɨmaka mɨ owi.
45 Mɨ sowawaiyɨn ha hansɨrnanaeyo siir bɨ swokɨ kɨgɨn.
Nɨingaka. Mɨ sowawaiyɨn, om komii Jerusalema hɨriir asi
swokɨ haiyɨug hansranamko siirɨmɨn.
46 Ɨiyɨm sowawai siirɨm hansɨro, kwɨsa hansɨr mɨ kwoɨmaka
saiir inɨ kɨgɨu, omaka Adi Komii siira saiir hɨr nwowi
siya, Juda sɨmiir inkamɨm siyɨupai, siyɨupaiyɨm sɨm
nowomwarkaiyɨuwiyɨm sɨmiir bopwoniya hɨr nɨdwokai
wakaemɨmɨki, sɨmiir yai mɨn dimɨn ɨmiir mɨ siya sɨmiirɨn ɨna
mɨ kɨnawaomwarkɨi srɨiyɨn.
47 Mɨ kamɨm siir yai ɨmiir wakaekiyɨm mɨ sɨma ɨni hindarar
yanaakiyɨm tɨ yai whɨekakɨm siya nɨnomoknɨnkɨn boɨnkiyɨm
sɨmiirɨn.
48 Mɨ sowawaiyɨn siir ninɨ kɨgɨuwɨn mɨ sowa ɨni hin-
dara yanaakiyo. Mɨ siir yopiiya saeya siirɨn hɨniɨna inɨ

boɨnɨu, yɨnisɨm! Kɨra krɨriirwaiyɨn hɨnɨɨn dimusi tɨrgikɨn, ha? Krɨrawaiyɨn kɨriirsiyɨn pranae pranae bɨ naɨngwoyɨmyok hansɨrko.
49 Mɨ siya sowiirwai yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kowawaiyɨn kariirɨm dimusi hansɨrko? Mɨ kowa bɨ nɨnokninkɨnko, kara pɨ kariir Adɨn siir omaka tɨrar nwowɨ, ha?
50 Mɨ sowawaiyɨn bɨ nɨnokninkɨnko ta yaiya siya boɨna saiir yaimwokɨyaimwo aiirɨn.
51 Mɨ siya ɨni sowakawai warar swokɨ ɨnkɨn amɨn om Nasareta hɨriirɨn. Mɨ siya ɨni yopii ado sowiirwai yaiyar mɨ wakaeyoknan. Mɨ tɨ yaimɨn dimɨnɨm siya boɨnɨm, ɨni yopiiya saiir kwoɨnau hɨrar haigi okaiyɨm.
52 Mɨ Jisɨs siya komii namwoɨuwɨn mɨ siir nɨnokninkɨna ɨni warar mɨ ɨnkɨn opnɨrtaraokiya. Mɨ iikam ɨkɨm sɨma ɨni siiramar yaɨngwokɨɨnɨm. Ɨriig.

3

Jonɨn op baptais haigɨnɨuwiyɨn yai siya boɨnmɨmauugɨn (Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Jo 1:19-28)

1 Taibirias Sisa siya kɨgrɨraokiyɨm omom omom nhɨrɨm nu Rom hɨranɨm, bɨewiyɨm ɨuur ɨriiyar (15). Mɨ Pontias Pailat siya nu Judia siir kɨgrɨraowan inkam nwokɨn. Mɨ ta ɨi aiirɨn Herot siya iikamɨm nu Galili hɨranɨm, sɨmiirɨn saiir kɨgrɨraokɨn. Mɨ siir akamɨn Filip siya nu Itaria mɨ nu Trakonaitis sowiir kɨgrɨraowan inkam komii nwokɨn. Mɨ Laisenias siya nu Abilini siir kɨgrɨraowan inkam nwokɨn.
2 Anas, Kaiafas sowa prismi bɨiyan inkam nwoko. Mɨ ta ɨiya Jonɨn Sekaraiani yɨnisɨmɨn maeyau siiyɨn nu apa saiir hɨr nwowɨn mɨ Adi Komii siir yaiya siir hɨriirɨn, saiirar nɨmbiyamkɨn.
3 Mɨ Jon siya omom omom whɨekakɨm ɨe Jodan siir kingiin hɨr nwowɨm, sɨmiir hɨran iikamɨm sɨmiirɨn siya hɨnɨɨna boɨn, kɨma kɨmiir dimɨn biyɨeyɨm digɨumii sɨmiir haimriiyɨugigi mɨ op wa nwokɨ baptais haigɨnɨuɨm mɨ Adi Komii siya kɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm bɨiya kɨma tɨrkaiyɨuɨm wɨ hanɨɨngɨn haiy-oprimdiyɨumiigi.
4 Jon siya hɨnɨɨna boɨn profet inkamɨn siir yai aiirɨn. Yai nhɨrɨm profet Aisaia siya wɨnboɨnkiyɨm Yokwo Komii saiir, yɨm hɨnɨɨngɨm,
mɨ inkam nwɨrɨn maeyau siiyɨn nu apa nɨɨnga, hɨr kauwok boɨnkiyɨn siya hɨnɨɨna kauwok boɨnkikɨn, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir siyɨuɨm sɨmiir kisɨsop dirɨraerarkwokɨn. Siir siyɨu ɨiir sɨbgu dirɨraerarkwokɨn. Profet Aisaia siya hɨnɨɨna boɨnkɨn.

5 Mɨ maeyauwɨm ɨeno ɨeno whɨekakakɨm yɨm ha timɨ
haɨnkrɨmkrɨnkɨnkwokɨn. Mɨ mhɨu komii komiiyɨm
mɨ mhɨuisɨsɨm ɨkɨm, wɨ sɨma dopkiyɨmɨkɨina mɨ
siyɨuɨm mɨpugnan wrɨeyokɨm yɨm timɨ oprɨmtɨoki
mɨ siyɨuɨm haigi ɨnamnaniyɨm, yɨm timɨ iyɨohɨmɨkmai
dirɨraerarkwokɨn.
6 Mɨ iikam whɨekakɨm wa nwokɨ kɨgnɨnoknɨnkɨnkiyɨm,
inkamɨn Adi Komii siya nɨmbinɨn krɨmiir
nanmaiwarkainanɨn siirɨn. Profet Isaia siya hɨnɨɨna
boɨnkikɨn.

7 Jon siya iikam isid komiiyɨn siiram nɨtɨm saɨka nwowɨm
sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kɨma iikam mɨiyɨknankɨ mɨ ɨuwi,
ɨni wrakɨwranan ywowɨm. Mɨ kɨmiirɨn nhɨnga boɨnkikɨm
kariirɨm nɨdamnaniyɨm, op kɨmiir baptais haigɨnɨugiyɨm? Mɨ
Adi Komii siya wɨ kɨmiir nonkwonɨɨnwomwɨirnɨnkɨn tani,
aniya?

8 Mɨ kɨma iikam whɨekakɨm sɨmiirɨn hɨnɨɨna dɨisiimauu,
kɨma kɨmiir dimɨn biyɨe whɨekakɨm, sɨmiirɨn bɨdi
haiyoprimdimiigiyɨm. Mɨ kɨma, kɨma kɨma hɨnɨɨna kɨpi
nɨnkɨnwamwarkɨi boɨn, nɨm krɨma Ebraham krɨmiir
brougaeyɨn siir iikamkɨm mɨ siya wɨ dɨgar nwowi mɨ krɨma
wɨ iikam mɨiyɨkar nwowi. Nɨɨngaka. Mɨ Adi Komii siya
naɨngwowi mɨ tɨkɨ siiyam siyar mɨ dirɨraerarii, siya wɨ dɨgar
mɨ owi mɨ sɨma wɨ Ebraham siir yɨnisɨmar namwoɨuwi.

9 Ua ɨni paemɨi hɨrar haigɨn taowaigɨna mɨ pae whɨekakɨm
nae mɨiyɨk bud karamae nwowɨm yɨm wɨ paenau sɨma
nɨiyɨtkaigaiki. Mɨ wɨm kɨma ɨni tɨ paeyɨm sɨmiir hɨriinan
ywowɨm.

10 Mɨ sɨma siirɨn hɨnɨɨna srɨi, krɨma wɨ panɨɨna tɨri. Sɨmiirɨn
hɨnɨɨna nɨisɨimauuɨm, krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm bɨdi haiy-
oprimdiyɨmiigiyɨm, ha?

11 Mɨ Jon siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yaiya hɨnɨɨn boɨnki,
inkamɨn yɨuɨs kwɨsaɨrgakɨnɨuwi mɨ siya kwɨra, inkamɨn
nɨɨnga nwowɨn, siir timɨ hauu. Mɨ inkamɨn naemɨnkɨn
naokɨngugunankaiyɨn yɨo ɨriipa hɨriinanar timɨ tɨr.

12 Mɨ kamɨm omom omomi umɨr haiiyɨm, yɨm ɨriipɨ hɨriinan
ɨna mɨ ɨtɨm Jon siirɨm, op sɨmiir baptais haigɨnɨuɨm. Mɨ sɨma
siirɨn hɨnɨɨna srɨi, iikam nowamwarkaiyɨuan inkam, krɨma
wɨ panɨɨna tɨri, sɨmiirɨn hɨnɨɨna nɨisɨimauuɨm, krɨmiir kwoɨn
biyɨeyɨm, bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm?

13 Mɨ Jon siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnmauugi, kɨma
umɨrmaɨrɨn gavman siya boɨnkiyɨn siirarar hai. Yaeya umɨr
nokii kɨpi swokɨ ɨnkɨn hai.

14 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan siirɨn ɨna
mɨ srɨiyɨm, krɨma wɨ panɨɨn panɨɨna tɨri? Mɨ siya sɨmiirɨn
hɨnɨɨna boɨnki, kɨma inkam nhɨrmi hindara kɨpi prɨitɨoprɨitɨo

mɨ kɨma sɨmiirɨn whɨsarii kɨpi prɨiboɨn hɨuriyɨu mɨ sɨmiir umɨrɨm whɨsarii kɨpi prɨiyɨksasae hai. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨn hiinsɨma dwo tɨ umɨrsɨmɨn kɨma haiiyɨn kɨmiir mɨi aiirsi.

15 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma ɨna yɨnaɨngwoyɨmiyok boɨnɨm, tɨ inkamɨn siya Kraisɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn iikamɨm sɨm nanmaiwarkainam, aniya?

16 Jon siya sɨmiir yaiyaka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn kara kɨmiirɨn op ara baptais haiginɨuwi, inkamɨn kariir mhoɨiya nɨtɨn kariir kouwɨn ɨni siyar ywowɨn mɨ siya ɨni yaowae adnan ywowɨn, kara ɨni yɨnisɨmnan ywowɨn. Mɨ kara siir mɨiyɨm wa sɨbgu ɨnomokninkɨn mɨrii rani. Kara inkam mɨiyɨk rani. Nɨɨngaka. Mɨ kara op arar baptais haiginɨuwi mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siirɨn wɨ siyar haɨnɨuae haiginɨuwi mɨ tɨ dimɨn biyɨe ɨmiirɨn wɨ paenan siyar nɨu ɨuguski.

17 Siya ɨni inkamɨn twonidɨm twonau haigiiyɨn mɨ ha nok-wobrombropiyɨn, ɨni siir hɨriinan yowɨn. Mɨ ɨiya ɨkɨ twonid ɨmiir nokwobrombrop dɨgiyɨm mɨ kasɨm pa kuubrukigi. Mɨpi twonid nɨɨngam sɨmasɨma namwokaiyɨuwi mɨ sɨmiirɨn pɨ omaka nae haigiiya hɨr ninɨ haigiyɨuwi. Mɨ siya kas ɨmiirɨn pa nhɨsopkɨninaka mɨ sɨmiirɨn pɨ pae nhɨsopkɨn namginki. Mɨ ta paeya saeya wɨ nɨutɨngi rani. Nɨɨngaka. Saeya wɨ hɨriiyar nɨuyokiyokɨikaeyami.

18 Mɨ Jon siya tɨ hɨriinanɨm sɨmiir boɨnmauu dɨgiyɨn mɨ siya Yaiwɨn Kɨbiya saiir yai kɨrɨekɨrɨe kɨbi whɨekakɨm sɨmiir warar yɨnkɨn boɨnmɨmauu.

19 Jon siya gavmanɨn siir bɨiyan inkamɨn Herot ɨo siir nwokɨn. Dimusi rani, siya siir nomousɨmɨn Filip siir wiga Herodias saiir haɨnɨkɨi nonkwonan mɨ siyɨu biyɨe nhɨrɨm siya tɨrɨm ɨo sɨmiirsi wara mɨ ɨnkɨn okɨn.

20 Mɨ Herot siya siyɨu biyɨe komii whɨrɨn ha swokɨ tɨrɨn mɨ ɨni tɨ bɨiyanɨm sɨmakar swokɨ ɨnkɨn haiginkiyɨn. Whɨsarii rani, Jon siirɨn siya hɨugrɨpkɨikikaiginɨ. Ɨriig.

Jon siya baptais haiginɨugɨn Jisɨs siirɨn
(Mt 3:13-17; Mk 1:9-11)

21 Ɨiya Jon siya iikamɨm sɨmiir baptais haiginɨuɨn mɨ siya Jisɨs siirɨn ɨni warar mɨ ɨnkɨn baptais haiginɨuɨn mɨ ɨiya Jisɨs siya nhwowar nikɨ kwɨsboɨnɨn mɨ nɨnomora ɨni omaka anonanar haiwaokiya.

22 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨna yɨuwiniyɨn. Mɨ sɨma kɨgwɨn siir naeyɨuɨn ɨɨnmabnan siinaini siiram. Mɨ yai kwɨra nɨnomor kou hɨr kauwok boɨnkiya saeya hɨnɨɨna kauwok boɨnkika, kɨra kariir yɨnisɨm wadɨekɨ wadɨe kɨɨngɨn. Mɨ kariir kwoɨnɨn ɨni kɨriiramar naɨngwokwonanaeyɨn. Mɨ kariir mhɨi kwoɨnɨm, kɨriirɨmɨn ɨni maɨrgɨmaɨrga ywokiyɨn. Ɨriig.

Jisis siir yidiwii wanwiyaeiyim simiir inig ima
(Mt 1:1-17)

23 Iiya Jisis siya siir biewiyim, kamnwir iuura nwowin mi
siya ha mirii bwakainakin. Iikamim simiir kwoinim ha
naingwokim, Jisis siya Josep siirgisiir nhiekiniuwi. Niingaka.
Siya Adi Komii siirgisiir yinisimkin. Mi Josep siya Hilai siir
yinisimkin.

24 Mi Hilaiyin, yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini
yinisimkin. Mi Livaiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi
Melkaiyin yio Janaini yinisimkin. Mi Janaiyin, yio
Josepni yinisimkin.

25 Mi Josepin yio, Matataiasni yinisimkin. Mi Matataiasin,
yio Emosni yinisimkin. Mi Emosin, yio Neamni yinisimkin.
Mi Neamin, yio Eslaini yinisimkin. Mi Eslaiyin, yio Nagaini
yinisimkin.

26 Mi Nagaiyin, yio Meatni yinisimkin. Mi Meatin, yio Matata-
iasni yinisimkin. Mi Matataiasin, yio Semeni yinisimkin.
Mi Semenin, yio Josekni yinisimkin. Mi Josekin, yio Jodani
yinisimkin.

27 Mi Jodanin, yio Joanani yinisimkin. Mi Joananin yio, resani
yinisimkin. Mi Resanin, yio Serababelni yinisimkin. Mi Ser-
ababelin, yio Sialtielni yinisimkin. Mi Sialtielin, yio Neraini
yinisimkin.

28 Mi Neraiyin, yio Melkaini yinisimkin. Mi Melkaiyin, yio
Edaini yinisimkin. Mi Edaiyin, yio Kosanamani yinisimkin. Mi
Kosanamain, yio Elmadamni yinisimkin. Mi Elmadamin, yio
Erni yinisimkin.

29 Mi Erniyin, yio Josuani yinisimkin. Mi Josuain, yio Eliesani
yinisimkin. Mi Eliesain, yio Jorimni yinisimkin. Mi Jorimin,
yio Matatni yinisimkin. Mi Matatin, yio Livaini yinisimkin.

30 Mi Livaiyin, yio Simioni yinisimkin. Mi Simionin, yio Judani
yinisimkin. Mi Judanin, yio Josepni yinisimkin. Mi Josepin, yio
Jonamni yinisimkin. Mi Jonamin, yio Elaiakimni yinisimkin.

31 Mi Elaiakimin, yio Meliani yinisimkin. Mi Melianin, yio
Menani yinisimkin. Mi Menanin, yio Matatani yinisimkin. Mi
Matatanin, yio Netani yinisimkin. Mi Netanin, yio Devidni
yinisimkin.

32 Mi Devidin, yio Jesini yinisimkin. Mi Jesiyin, yio Obetni
yinisimkin. Mi Obetin, yio Boasni yinisimkin. Mi Boasin, yio
Salmoni yinisimkin. Mi Salmonin, yio Nasoni yinisimkin.

33 Mi Nasonin, yio Aminadapni yinisimkin. Mi Aminadapin,
yio Atmini yinisimkin. Mi Atminin, yio Anaini yinisimkin. Mi
Anaiyin, yio Hesroni yinisimkin. Mi Hesronin, yio Peresni
yinisimkin. Mi Peresin, yio Judani yinisimkin.

34 Mɨ Judaɨn, yɨo Jekopni yɨnisɨmkɨn. Mɨ Jekopɨn yɨo Aisakni
yɨnisɨmkɨn. Mɨ Aisakɨn, yɨo Ebrahamni yɨnisɨmkɨn. Mɨ
Ebrahamɨn, yɨo Tirani yɨnisɨmkɨn. Mɨ Tiraɨn, yɨo Nehoni
yɨnisɨmkɨn. Mɨ Nehoɨn yɨo Serakni yɨnisɨmkɨn.
35 Mɨ Serakɨn, yɨo Reuni yɨnisɨmkɨn. Mɨ Reunɨn, yɨo Pelekni
yɨnisɨmkɨn. Mɨ Pelekɨn, yɨo Ebeni yɨnisɨmkɨn. Mɨ Ebenɨn, yɨo
Selani yɨnisɨmkɨn.
36 Mɨ Selaɨn, yɨo Kenani yɨnisɨmkɨn. Mɨ Kenanɨn, yɨo Apaksatni
yɨnisɨmkɨn. Mɨ Apaksatɨn, yɨo Siemni yɨnisɨmkɨn. Mɨ Siemɨn,
yɨo Noani yɨnisɨmkɨn. Mɨ Noaɨn, yɨo Lemekni yɨnisɨmkɨn.
37 Mɨ Lemekɨn, yɨo Matusalani yɨnisɨmkɨn. Mɨ Matusalaɨn,
yɨo Inokni yɨnisɨmkɨn. Mɨ Inokɨn, yɨo Jaretni yɨnisɨmkɨn. Mɨ
Jaretɨn, yɨo Mahalalelni yɨnisɨmkɨn. Mɨ Mahalalalelɨn, yɨo
Kenani yɨnisɨmkɨn.
38 Mɨ Kenanɨn, yɨo Inosni yɨnisɨmkɨn. Mɨ Inosɨn, yɨo Setni
yɨnisɨmkɨn. Mɨ Setɨn, yɨo Adamni yɨnisɨmkɨn. Mɨ Adamɨn, yɨo
Adi Komiini yɨnisɨmkɨn. Ɨriig.

4

Setan siya siir nɨpiyaokɨiyam tɨrkɨn
(Mt 4:1-11; Mk 1:12-13)

1 Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨni Jisɨs siir yanɨnkɨnɨuniyɨn mɨ siya
ɨe Jodan siir haiburgigɨn mɨ ɨna swokɨ amɨn. Mɨ Adi Komii
siir naeyɨuɨn siya yɨkɨunam maeyau siiyɨn apa nɨɨnga inkam
karamaeya saiir hɨriir yam.
2 Mɨ siya ta maeyau siiyɨn apa inkam karamaeya saiir
nwowɨn, ɨiyɨm kam nwɨsa ywo (40). Mɨ ta ɨiya Setan siya Jisɨs
siirɨmɨn saiir kɨnankɨukɨn. Mɨ ta ɨi aiirɨn Jisɨs siya nae bɨ naekɨn
nɨɨngaka. Siya mhɨirɨma nwokɨn.
3 Mɨ Setan siya siir boɨnki, kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨnɨuwi
mɨ kɨra pɨ tɨ siiyaɨn siir boɨnki mɨ siya pɨ bret nwokɨ
ɨmbiyamɨm.
4 Mɨ Jisɨs siya siir yai anaka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki. Yokwo
Komii saeya hɨnɨɨna boɨnka inkamɨn nae aram naɨngwowiyɨn
siya wɨ kɨrɨekak nwo rani. Nɨɨngaka. Inkamɨn bret ara
naeyam naɨngwowiyɨn siya siirɨn wɨ kwoɨnbudɨn omwai
waiyayokiyokɨiiyɨn siir hauu rani. Nɨɨngaka.
5 Mɨ Setan siya siirɨn ɨna yɨkɨunaiinamɨn mhɨukɨua hɨriir
mɨ bɨ kɨmɨmɨnkɨkɨn, siya ɨna yɨisiimauuwɨm nu tɨran omom
omom whɨekakɨm sɨmiir.
6 Mɨ siya boɨnki, kara tɨ kariir omom omomɨm mɨ kariir
dimɨn taemɨn whɨekakɨm wɨ kɨriir hauuwi. Mɨ kɨra wɨ nu
kɨgrɨraowan inkam komii nwowi, whɨsarii rani, yɨm tɨ dig-
woraekwowɨm kariirargɨm mɨ kara inkam nwɨr mɨ hauuwi
kara wa mɨ hauuwi, kariirar kwoɨnkɨn.

7 Kira ogmwo kariiram hiui mi kariir inig iiir hainani, ti
digworaekwo whiekakim yim kiriirgim.
8 Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, Yokwo Komii
saeya hiniina boinka. Kira Biiyan Inkam Komiiyin siir inig
iiirarar hainan siya kiriir Adi Komiikin mi kira siir mii aiirarar
donkwo iski.
9 Mi Setan siya Jisis siirin om komii Jerusalem hiriir
yikiunam. Mi Jisis siirin omaka Adi Komii siir inig hainaniya
saiir akou hir ini okmwin okwoiu. Mi siya siir boinki mi kira
Adi Komii siir yinisim kiinginiuwi mi kira pa diswit natkinai-
inam.
10 Yokwo Komii saeya hiniina boinka mi Adi Komii siya
wi siir paekwosimim simiir boinki. Sima kiriirar sibgu
kigriraowim mi kira wi nao rani.
11 Mi sima wi kiriir nonkwowini simiir iinam mi kiriir iga wi
siiya kwirki swoki hain tani. Niingaka.
12 Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boin, Yokwo
Komii saiir yaiya saeya hiniina boinka, kira Biiyan Inkam
Komiiyin siirim kipi kinankiu mi siirim kipi srii, ti hiriinan
dimin biyieyin siya kiriir whindiriraerarkiyim. Niingaka.
13 Mi iiya Setan siya siirim kinankiuguguwin, ti dimin
taemin whiekakim simiir mi Jisis siya bi wakaeyoknakin.
Mi Setan siya Jisis siirin ina haiburgigin mi ina ini sinsin
wokmainakiyin. Ɨriig.

Jisis siya nu Galili hir mirii bwakainakin
(Mt 4:12-17; Mk 1:14-15)

14 Mi Jisis siya nu Galili hiriir namin mi Adi Komii siir naeyiu
miiyikin siir kirieya ini siyakar ywowin mi dimin taemin
whiekakim Jisis siya diriraerarim simiir yaiya ina haigiririr
boinama omom omomim simiir.
15 Mi siya iikam whiekakim simiirin, simiir omaka yai
nidwokai wakaeiya saiir hir boinmimauugin mi sima ini siir
inig iiirar hainan prapraskiyim. Ɨriig.

Mi om Nasaretan iikamim sima digiumii Jisis siir haim-
riiyiugim
(Mt 13:53-58; Mk 6:1-6)

16 Mi Jisis siya omin yinisim sapisap siyar naemrwii ok-
wonaniyin Nasaret siirimar swoki am. Mi Jisis siya Judami
ii komiiya piu siisiya dimin taemin tir karamae nwowiya
ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir yapninopkainam.
Ɨinokiinokin siya tiriya saiir hiriinan mi siya ini Yokwo Komi-
iya saiirar yokwo mwaingiyin.
17 Mi sima siirin profet Aisaia siya wina yokwowa bidi
bidiniyar saiir hauu mi siya mii kwira hiniina boina saiiram
hansirkin,

18 Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨni kariir tɨr nwowɨn. Mɨ siya kɨrɨe
kariirɨn mɨnam hauugɨn mɨ ha nɨmbinkɨn, siir yaiwɨn
kɨbiya iikamɨm sɨma sɨma sɨpiyɨmiyokmaeyamiyɨm
sɨmiir boɨnmɨmauuɨm. Siya kariirɨn mɨnam
nɨkropkikɨn kara ta hɨriinan yaiya iikam sɨmiirɨn
hɨnɨɨna boɨnmauuɨm mɨ digworaekwowɨm uridnan
kɨmiir nɨtkiyɨm mɨ kɨmiirɨn wɨ rɨrmiiya kara
nwowaigɨnɨuwi mɨ iikamɨm nhwokwɨsae nwowɨm
sɨmiir nhwowɨm wɨ wadɨe kara nwowaigɨnɨugi. Mɨ
iikamɨm hɨkak nwowɨm sɨmiirɨn wɨ rɨrmiiya kara
nwowaigɨnɨugi.

19 Siya kariirɨn mɨnam nɨkropkikɨn. Ɨiya Adi Komii siya
nanmaiwarkainana iikamɨm sɨmiir kara saiir
boɨnmɨmauukɨn.

20 Mɨ siya ha mwaɨn dɨgiyɨn mɨ yokwowa ɨna swokɨ
haigɨnɨkougiya. Mɨ ɨna swokɨ hauugiya inkamɨn yokwo ɨmiir
kɨgrɨraowiyɨn siir. Mɨ siya ha swokɨ ɨdwowɨn mɨ ta omaka yai
nɨdwokai wakaeiya saiir nwowɨm iikamɨm sɨmiirɨn ta ɨi aiir
nowomwarkaiyɨu bwakainamkɨn mɨ sɨmiir nhwowɨm siirara
kaonanaekiyɨm.

21 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, yaiya tariinan kɨma kwawakaekiya
Yokwo Komii saeya boɨna, tariinanɨn saeya tasi
nɨmbiniraraowa.

22 Mɨ sɨma siirɨn ɨna boɨn wadɨeyɨn mɨ sɨma naɨngwoyɨmiyok
prasae bɨ kikɨnkɨm yai mɨiyɨk mɨiyɨkɨm siir yai hɨranka
nɨmbiniyɨm sɨmiirsiyɨn mɨ sɨma boɨn. Tɨ yɨnisɨmɨn siya tari
Josep siir yɨnisɨmkɨn, aniya? Mɨ siya krɨmiir hɨriinanargɨn mɨ
siya tɨ hɨriinan yai mɨiyɨk mɨiyɨkɨm papiyankɨ haigɨm?

23 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kara kɨmiirɨn pɨ boɨniyɨo yai kwɨra
saiir yaimwokɨyaimwo aiir boɨnmauugi, inkam iikam
nhɨrmi whɨndirɨraerariyɨn yɨo tɨ hɨriinan inkamɨn sasar timɨ
whɨndirɨraerarna. Siyɨu hɨnɨɨnɨn Kapaneam kɨra tɨrnaniyɨn
mɨ tɨ kɨriir ombud om ɨiirɨn hɨriinan siyɨu ɨiirar timɨ tɨr.

24 Mɨ siya boɨn, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, iikamɨm
sɨma sɨmiir omkɨ oman profet inkamɨn siir yai bɨ wakaeyok-
naeikɨn. Nɨingaka.

25 Wakae! Kara kɨmiirɨn yaimwokɨyaimwowa boɨni, bɨdi
bɨdiniyarɨn Ilaija siya nwowa mɨ wig igabae nɨinga nhɨrɨm nu
Isrel hɨr nwokɨm. Mɨ taka ɨiya naokɨ bɨ swokɨ kɨnmɨminka
bɨewiiyɨm whwoɨm haɨmii (3 ½ yia). Mɨ iikam whɨekakɨm tɨ
nu ɨiir nwowɨm sɨma mhɨi prasae bɨ naokɨm.

26 Mɨ Adi Komii siya Ilaija siirɨn ɨkɨ wig igabae nɨingam nu Isrel
hɨr nwowɨm sɨmiirɨm bɨ nɨkropkikɨn. Nɨingaka. Siya siirɨn,
wig igabae nɨinga ɨrua om Sarefat nu Saidon hɨrana saiiram
nɨkropkikɨn nae saiir hauu aeyɨm. Mɨ ya saeya nu Isrel hɨran
wig rani.

27 Mɨ profet Ilaija siir ɨiya ɨriipɨ hɨriinan mɨ siya iikam nhɨrɨm
nu Isrel hɨranɨm paowaigɨ pɨskomkopouwɨm, sɨmiir nwɨrni
mɨiyɨk bɨ nwokɨn. Nɨingaka. Mɨ nɨinga nwokiyɨn Neman
sasargɨn. Neman siya Isrelan tani, siya Sirian inkamkɨn. Jisɨs
siir yaiya hɨriinanka.
28 Mɨ ta ɨiya iikam whɨekakɨm sɨma ta omaka yai nɨdwokai
wakaeiya saiir hɨr nwowɨm sɨma ta yai aiir wakaekiyɨm
mɨ sɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnkiyɨm ta yaiya Jisɨs siya sɨmiirar
hɨuriyɨu boɨnkɨn. Mɨ sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm haugɨhauga asi
whwiyɨekikɨm.
29 Mɨ sɨma ha nɨnsiin okwokwokiyɨm mɨ Jisɨs siirɨn ɨna
kiyaiwowɨtnaniyamɨn omɨn siir yaba hɨriir. Mɨ sɨma siirɨn
mhɨuisɨm whɨrɨn sɨmiir om ɨeya nwowɨn mɨ sɨma siirɨn hɨrankɨ
nɨtkiigiyɨm tɨrkɨm.
30 Mɨ sɨma dɨg bɨ nwokɨm whɨsarii rani, Adi Komii siyar
nɨkɨdukɨn sɨmiir kwoɨnɨm mɨ sɨma asi nɨdidkɨm. Mɨ Jisɨs siya
ɨni sɨmiir bopwowar yapnamɨn. Mɨ siya ɨna yɨugusamɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya inkam nwɨrɨn uridyɨu biyɨekakɨn siir haiswonɨskikɨn
(Mk 1:21-28)

31 Mɨ Jisɨs siya om komii Kapaneam nu Galili hɨranɨn siir
namkɨn. Mɨ Juda sɨmiir ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn
tɨr karamae nwowiya siir iikam nhɨrɨm saiirar mɨ owom-
warkaiyɨugɨn Adi Komii siir yai aiir.
32 Mɨ sɨma ta siir yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨma ɨni hindara
yanaakiyɨm. Dimusi rani, siir yaiya inkamɨn inɨg komiigakɨn
siir hɨriinan boɨnkɨn ta yaiya kɨrɨe komiigaka.
33 Mɨ omaka yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaekiya, inkam
nwɨrɨn yɨu biyɨekakɨn hɨr nwokɨn. Mɨ siya ɨna kauwok
boɨnamnankiyɨn,
34 hɨe! Jisɨs om Nasaretanɨn, kɨra dimu dimɨn tɨram nɨtkɨn,
ha? Kɨra krɨmiir nonkwonɨinwomwɨirnɨnkɨnam nɨtkɨn, ha?
Kara kɨriirɨn ɨna nɨoknɨnkɨnɨn kɨrargɨn Adi Komii siir
yɨnisɨmɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowɨn mɨ iikam
whɨekakɨm krɨmiir nanmaiwarkainanɨn.
35 Mɨ Jisɨs siya ɨgao yai tɨ yɨu biyɨe siir yɨkwao boɨnki, kɨriir
yaiya tɨ tanki! Mɨ yɨu biyɨeyɨn siya tɨ inkam ɨiirɨn iikam
whɨekakɨm sɨmiir whwonkam ɨdar haigi ɨrɨmtɨogɨgɨn mɨ siya
ɨna yamɨn. Mɨ siya siir bɨ nonkwonɨinwomwɨirnɨnkɨngɨgɨn.
36 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma hɨriinan kɨgiyɨm mɨ sɨma
ɨni hindara yanaakiyɨm. Mɨ sɨmasɨmarɨn hɨnɨina yɨmboɨn
amboɨn, ae! Ta yai hɨnɨina saeya panɨin panɨin yaiga. Mɨ
siya yɨu biyɨeyɨm sɨmiirɨn wɨ inkamɨn kɨrɨe komiigakɨn mɨ
inɨgak ɨkɨn mɨ siir hɨriinan boɨnmɨmauuwɨ. Mɨ sɨma hɨriinan
wakaeyɨm mɨ sɨma tɨ inkam ɨiirɨn ɨna haiburgɨgɨm mɨ sɨma ɨna
yamɨm.

37 Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn Jisɨs siya tɨrkiyɨn ɨna haigirɨrɨrkiyɨn,
omom omom ɨmiirɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya iikam kasa bɨ haiswonɨmnɨskɨigɨn
(Mt 8:14-17; Mk 1:29-34)

38 Mɨ Jisɨs siya ta omaka yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaeiya
saiir haiburgigɨn mɨ Saimon siir omaka aiir yam. Mɨ Saimon
siir nɨua saeya ma pɨu huua kɨniya saeya niiga. Mɨ kamɨm
sɨma inɨ ɨkɨunaki Jisɨs siirɨn saiir ninɨ kɨgniyam.
39 Mɨ siya ha namɨn, kɨmɨdiniya hɨiya saeya whɨna saiir
kingiinar inɨ okwowɨuwɨn mɨ siya ta ma huua kɨniya ɨgao yai
saiir boɨnki mɨ ta ma pɨu huua kɨniya ɨna haiburgiga. Mɨ saeya
bɨri kɨmɨmɨnkika saeya ɨna yɨnsiin ɨdwo sasaugiya mɨ saeya
ɨni sɨmiir nae ɨmiirar swokɨ ɨnsiin dirɨraerara.
40 Mɨ ɨiya bɨeyɨn nɨkiiyamki tɨbɨn, iikamɨm nomiiyaugakɨm,
sɨma sɨmiir nomiiyauɨm mapai mapaigɨ niiyɨm sɨmiirɨn ɨna
yɨkɨunaniyɨm, Jisɨs siirɨm. Mɨ siir ɨɨna tɨ iikamɨm makak
makakɨm sɨmiir pɨu ɨmiir nonkwokiyɨm mɨ siya sɨmiirɨn ɨna
yɨnɨmnɨskigiyɨm.
41 Mɨ tɨ uridyɨu bibiyɨeyɨm iikam whɨekakɨm sɨmiir hɨr
nwowɨm sɨma ɨni warar yɨnkɨn amkiyɨm mɨ sɨma ɨgao yaigak
hɨnɨɨna ywonamɨm. Hɨe! Kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn.
Mɨ Jisɨs siya ɨgao yaigak sɨmiir ywoki mɨ siya yai sɨmiir bɨ
kɨgnɨnkɨn boɨnaikɨn. Dimusi rani, sɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm
siya inkamɨn Mesaia Adi Komii siya nɨmbinɨn siya krɨmiir
nanmaiwarkainanɨn.

Jisɨs siya yai omakam yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaeiyɨm
sɨmiir hɨr boɨnmɨmauugɨn.
(Mk 1:35-39)

42 Mɨ bɨenaɨnakarɨn siya tɨkɨ om ɨiir haiburgigɨn mɨ siya
maeyauwa inkam karamaeya saiir yam, nhwo Adi Komii
siirɨm kwɨsboɨnɨm. Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma ɨna yamɨm
Jisɨs siirɨm hansɨram. Mɨ ɨiya sɨma siir hansɨryɨskaiyɨn mɨ
siir kwoɨnɨn kɨmɨdiniya sɨma yɨkpɨtmaiyɨm tɨ sɨmiir om ɨiir
haiburgigsi, siya pɨ om whɨra namisi.
43 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kara yaiwɨn kɨbiya ɨiya Adi Komii
krɨmiir Wanɨn siya digworaekwo whɨekakɨm mɨ iikam ɨkɨm,
sɨmiir kɨgɨrkakana saiirɨn pɨ ɨkɨ omom omom nhɨrɨm sɨmiir mɨ
boɨnmɨmauuwi. Kariirɨn Adi Komii siyar nɨkropkɨkɨn mɨ kara
hɨriinan asi tɨri.
44 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya ɨna haiburgigɨn sɨmiirɨn
mɨ siya ɨna yamɨn Adi Komii siir yaiya saiirɨn ɨkɨ omakam,
yaimɨn dimɨn, nɨdwokai wakaeiyɨm nu Judia hɨranɨm sɨmiir
asi boɨnmɨmauuwamkɨn. Ɨriig.

5

Jisɨs siya boɨnkɨn Pita siya anasu hoɨmgak asi haigɨn
(Mt 4:18-22; Mk 1:16-20)

1 Mɨ ɨigwɨra Jisɨs siya Genesaret whɨigbid hɨr nwokɨn. Mɨ
iikam whɨekakɨm sɨma ha nɨtɨm, ɨni saɨkar yanɨnkɨnɨuniyɨm.
Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai aiir wakaeyam.
2 Mɨ siya igopsɨm ɨswo sowiir kɨgi sowa whɨigbid hɨr nwowi.
Mɨ kamɨm anasu haiiyɨm sɨma tɨ i ɨswo sowiir bɨdi haiburgigo.
Mɨ sɨma haɨmna hɨisoki.
3 Mɨ Jisɨs siya iisɨm ɨra saiir kwɨrii, ta iya Saimon Pita
siirga. Mɨ siya Saimon Pita siir boɨnki siya i aiirɨn hamiisɨma
wokiyopkiyɨm yaba hɨriir mɨ siya ta ikopsɨm aiir yɨdwokai
boɨnmɨmauugi Adi Komii siir yai aiirɨn, iikam whɨekakɨm
sɨmiir.
4 Mɨ Jisɨs siya yai ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya Saimon Pita siir
boɨnki, iya whɨidopwoniya kinaniyam, kɨra mɨ kɨriir isidɨn
kɨma haɨmna dɨtmai anasu kikaiyɨm.
5 Saimon Pita siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, inkam komii ta
nɨi kɨrɨeya krɨma whɨsariiyar mɨriinanaemaowikɨm, anasu
whɨrmɨn whɨrmɨn bɨ swokɨ ɨigimɨmɨnkɨn. Mɨ kɨra pɨ boɨnkɨn,
kara pɨ asi nɨtmai.
6 Mɨ sɨma ha nɨtmaikiyɨm mɨ sɨmiir haɨmna anasu kasa bɨ
nɨigikɨm mɨ haɨmnaɨn pɨ hɨriiyar pɨ inanbɨrgiyɨn.
7 Mɨ sɨma sɨmiir ɨrɨpa mɨiyan kamɨm i ɨra saiir nwowɨm
sɨmiirɨm kɨnkina, sɨmiir whɨnmɨriiyɨm mɨ sɨma ha nɨtɨm mɨ
anasuɨm ɨna yɨskaina haigimɨmɨrkiyɨm. Mɨ i ɨso ɨni hindara
iyɨmɨmɨnkiywo.
8 Saimon Pita siya hɨriinan kɨgiyɨn mɨ ogmwoɨn Jisɨs siir
kingiina inɨ hɨuɨu mɨ ɨna boɨnɨn, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra
kariir haiburgik mɨ kɨra ha dam! Dimusi rani, kara dimɨn
biyɨe tɨran inkamkɨn.
9 Siyar mɨ kamɨm saɨkar nwowɨm, sɨma tɨ anasu whɨe
komiiyɨm sɨma haiyɨm sɨmiir kɨgiyɨm ɨni hindara yanaakiyɨm.
10 Sebedi siir yɨnisɨm nwɨso Jems, Jon sowa Saimon Pita
sɨma ɨrɨpa mɨi kwɨruwa mɨriigɨm. Sowa ɨriipa hɨriinan ɨni
warar mɨ ɨnkɨn anaakiywo. Mɨ Jisɨs siya Saimon Pita siir boɨn,
kɨra kɨpi nɨdid tɨ anasu kɨra haiyɨm, mhoɨiya kɨra iikamɨm
sɨmiirɨn wɨ hɨriinan haii, kariir mhoɨiya nɨtamɨn.
11 Mɨ sɨma i ɨso ha nadu hɨuwamasukuniyɨm mɨ sɨmiir
digworaekwo whɨekakɨm ɨni hɨrar iyopnɨsugikɨm mɨ sɨma ɨni
Jisɨs siir mhoɨiyar yamɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya inkamɨn paowaigɨ pɨskomkopouɨn siir haiswonɨskigɨn
(Mt 8:1-4; Mk 1:40-45)

12 Łigwira Jisis siya om whirin inkamin paowaigi piskomkopouin siya nwowin siir ini owou. Mi ti inkamin siir piua paowaigi bidi yinkiniua mi iiya siya Jisis siir kigwinin mi siya ini Jisis siir igmiiga whwonkam ida kingiinar yakai kaiyirou whinaiinamin. Mi ina boinaiyin, Inkam Komii kira naingwowi mi kariirin wi dig kirar nwowaiginiugi.

13 Mi Jisis siir iina ha ninkikiya mi siir yanonkwowiuin mi siya boin, kara ha naingwowi, kiriir ma ha digi! Mi ta ma bi kimiminkika ina digiya.

14 Jisis siya igao yai siir boinki, kira sibgu mintarao! Kira wi inkam nwirni kipi boinmauu ti diminin. Niingaka. Mi pa dam inkamin naemin kimiirsi ninkin imiiyaeiyin Adi Komii siirim pris inkamin kimiir kaoprigi okwowiyin siir tini boinmauuiu. Mi kira Adi Komii siirin nae pa dinkin imiiyaeki! Kiriir piu wadie nwowa saiirsi. Mi yaiya krimiir brougae Moses siya winkiya saiir hiriinan. Mi ti kamim nwoki inokninkin wini kiriir paowaiyim bidi wiskiyim.

15 Mi diminim Jisis siya tirim simiir yaiya ina yiniyokiigiya. Mi iikam whiekakim siir yai wakaenakiyim nitkim mi maim simiir piu nwokaiyim simiir warar haiswoniskiigiyim.

16 Mi ii nhirim siya maeyaua inkam karamae pi saiir napninopkainami mipi nhwo hir nini kwisboiniuwi. Łriig.

Jisis inkamin iga iin ninsimsiriuwin siir haiswoniskiigigin (Mt 9:1-8; Mk 2:1-12)

17 Mi iigwir nabie Jisis siya iikam nhirim simiir niisiimauugin mi Farisi kam ikim mi kamim siyiu komii komiiyim sim ninokninkiniyim sima hir warar ninkin idwokim. Sima ti omom omom whiekakim nu Galili mi nu Judia mi om komii Jerusalem simiir hirankim nitkim. Mi Biiyan Inkam Komiiyin siir kirieya ini Jisis saikar nwowa, makak iikamim simiir haiswoniskiiyim.

18 Kam nhirim sima ha nitim, inkam nwirin iga iina ninsimsiriuninkinin siirin hiigakar hainamin, sima siirin omakanau hiriir hainiinopkainamim tirkim, Jisis siir igmiiga nini haiginiuim.

19 Dimusi rani, ini iikamki yinkiniu waowim, sima ini siyiuim yinkinyaeyaonamim, ti makak inkamin siir hainiinopkainamim. Mi sima siirin akoua hiriir hainaiinam mi sima maeyau kwira saiir yami iinikiniingi. Ta hiiya saiir digar mi ti inkamin ta hii aiir whwonkaiyin sima siirin hiigakar yonkwosiisiisnaiinam iikam ima nwowa maeyaua saiir bopwoniya. Mi sima Jisis siir whwonkam ida yauuni kikiniu.

20 Ɨiya Jisis siya simiir naingwo tibmii kirie saiir kigiyin mi
siya ina boinin, nomiiyau, kiriir dimin biyieyim kara bidi
haiyoprimdiyiumiigiyim.
21 Mi kamim siyiu komii ninoknɨnkiniyim mi Farisi kam
ikim simasimarin ina yomboin amboinim. Yipikin ti inkamin
Adi Komii siir hiriinan boinin? Inkam nwirkin bi swoki
haiyoprimdiyiumii srankin dimin biyieyim. Niingaka. Adi
Komii siirarar miiga.
22 Mi simiir kwoinim Jisis siya bidi yinoknɨnkinkiyim mi
siya simiir boin, dimugin? Ti hiniin kwoinin kimiir waraur
nwokaiyin, ha?
23 Piki hiniin dimin kirie ikim kara mirii karamae nwowiyim
mi piki hiniin dimin ikim hiinsima nwowiyim kara mirii
karame nwowiyim? Mi kara ha boini kiriir dimin biyieyim
kara bidi haiyoprimdiyiumiigiyim ta mii hiriinana ya mii
kirie, o mii komii rani, aniya? Mi kara ha boinki, kira dinsiingi
mi kiriir hii aiir hainam ya mii komiiga, iyie? Mii komii rani,
aniya?
24 Yaowae Adin ninomor kou hirankin nitin karargin. Mi
kimiirin wi karar niisiimauuwi kirieya dimin biyieyim simiir
haiyoprimdiyiumiigiyim mi Jisis siya ti inkamin iga iina
ninsimsirɨuin siir asi boinkikin. Kara kiriir boinki, kira
dinsiingi! Mi kiriir hii aiir dinsiin hainam mi kira pi kiriir
omaka damigusam!
25 Mi siya biri kimiminkikin ina yinsiin hainamin siir hiiya
mi siya ini iikamim simiir whwonkam idar yapnamin mi siya
mwai ini Adi Komii siir inig iiirar hainan ap waowaowamin.
26 Mi sima ina yanaakiyim mi sima naingwoyimiyok prasae
bi kikinkim mi sima ini Adi Komii siir inig iiirar hainan-
prapraskiyim mi ina boinim, ae! Dimin prasae rani, tapa
krima kwakigiyin. Ɨriig.

Jisis siya Livai siir nikiunakin
(Mt 9:9-13; Mk 2:13-17)

27 Mi ti diminin siir mhoiiya, Jisis siya napnamin mi siya kigi
inkam nwirin omom omomi umir haiiyin siir inigin Livaikin,
siya omaka siya nidwokai miriiya saiir hir nidwokaii. Mi
Jisis siya siir boinki, kira kariir mhoiiya wit. Mi Livai siya ha
ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini hirar grirgingikim
mi siya ini Jisis siir mhoiiya yamin.
28 Livai siya ha ninsiingiyin mi siir digworaekwowim ini
hirar yinsiin haiburgigin mi siya ini Jisis siir mhoiiyar yamin.
29 Mi Livai siya nae komiiya ina diriraerarin siir omaka
hirar, Jisis siiram. Mi kam hoimgakim omom omomi umir
haiiyim mi kam nhir ikim, sima warar yinkin idwokai ae
sowakan.

30 Mɨ Farisi kamɨm mɨ kamɨm siyɨu komii komii
nɨnoknɨnkɨniyɨm sɨma Farisi sɨmiirar isid whɨrkɨn. Kamɨm
Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm, sɨmiirɨn hɨnɨɨna yɨniinansao boɨn,
kɨma warɨ kamɨm omom omomi umɨrɨm yaeya swokɨ ɨnkɨn
haiiyɨm mɨ kamɨm siyɨu biyɨe tɨriyɨkɨm, nae op mɨn sɨmaka
dimusi nɨdwokai ae kwiyae, ha?
31 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, inkamɨn
ma karamaeyɨn, yɨo siya inkamɨn paowai widiyɨn siiram bɨ
swokɨ amikɨn. Nɨɨngaka. Mɨ ɨkɨ makak iikamɨm pɨ sɨmasɨmar
nami kamɨm paowai widiyɨm sɨmiiramɨn.
32 Kara inkamɨn paowai widiyɨn siir hɨriinankɨn, kara iikam
mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨma ha naɨngwowɨm krɨma iikam mɨiyɨkɨm
sɨmiir mhɨi kwoɨn nɨnkpɨt haigi aram bɨ nɨtkɨn. Nɨɨngaka. Kara
iikam biyɨeyɨm hɨnɨɨna naɨngwowɨm krɨma mɨiyɨk rani, sɨmiir
mhɨi kwoɨn ɨmiir nɨnkpɨt haigiyɨm nɨtkɨn. Ɨriig.

Nae haiya aeni yaiga
(Mt 9:14-17; Mk 2:18-22)

33 Mɨ Ferisi iikam nhɨrɨm sɨma Jisɨs siir boɨn, Jon siir
kɨgna mɨriiyɨm kamɨm, sɨma ɨi kasakasa bɨ haiyaeikɨm mɨ
nhwo pranaepranae bɨ kwɨsboɨnikɨm. Mɨ Farisi sɨmiir kɨgna
mɨriiyɨm kamɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ kamɨm kɨriir kɨgna
mɨriiyɨm, yɨm hɨriinan bɨ tɨrkɨm, yɨm sɨma nae pa mɨ aei mɨ
opa pa mɨ kwiyaei.
34 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, kɨma
ha naɨngwowi, ɨiya iikamɨm tɨ inkamɨn wig nonkwonaɨn siir
wigwas nae aiiram nɨti, saiir naeyam mɨ kɨma wɨ saiir haiyaki,
aniya? Nɨɨngakɨ, nɨɨngaka.
35 Mɨ mhoɨiya iikam biyɨe nhɨrɨm sɨma nɨnkaknan nwowi
siir nɨkɨunakiyɨm. Mɨ siya siir inkam inkamnanɨm sɨmiir
haiburgigi mɨ taka ɨiya ya nɨkrani sɨma nae wɨ saiir haiyaki.
36 Jisɨs siya mɨn boɨniyɨokɨn, inkamɨn, yɨuɨs wɨn haɨmiiya
saiir kɨpi kɨntɨo hai, yɨuɨs kaba saiir nɨtkɨn panɨm. Mɨ siya
hɨriinan tɨri mɨ ta yɨuɨs mɨiyɨka wɨ saeya nonkwobumbuwi. Mɨ
ta yɨuɨs wɨna saeya wɨ yɨuɨs biyɨeya saɨka wɨ mɨiyɨk kɨg rani.
Nɨɨngaka.
37 Inkamɨn wain opa wraisu ɨs kaba saiir bɨ naokaiigɨn.
Nɨɨngaka. Mɨ siya hɨriinan tɨri mɨ tɨ wain opa saeya niyopiinai-
inii mɨ wɨ ta wraisu ɨs kaba saiir mɨmbɨmbɨrgi mɨ ta wain opa
wa naokinɨnkwokwo ɨuguski.
38 Nɨɨngakɨ, nɨɨngakɨɨnga. Mɨ kɨra ta wain opa wraisu ɨs
mɨiyɨk aiirar daokai.
39 Ta yaiya saiir yaimwokɨyaimwowa saeya hɨnɨɨnga.
Iikamɨm Moses siir siyɨu ɨiir napiyɨm sɨma boriisopi Jisɨs siir
siyɨu ɨiir swokɨ apɨm mɨ sɨma wɨ hɨnɨɨna boɨni tɨ siyɨuɨn siyɨu

paii rani. Mɨ sɨma siyɨu wɨnɨn digɨumii siir haimriyɨugigɨm mɨni mɨ sɨma siyɨu bɨiyanɨn siiramar naɨngwowi. Ɨriig.

6

Judami ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saeya mɨi haiyani ɨiga
(Mt 12:1-8; Mk 2:23-28)

1 Mɨ Juda sɨmiir ɨi komii kwɨra pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karam nwowiya Jisɨs siya witnid numɨrɨm sɨmiir bop-wowa napɨokɨinamkɨn. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm witnid nhɨrɨm sɨmiir kigrimgrirgi haiyamɨm mɨ sɨma ɨna yɨinɨbromprop yonkwomromrok apaeiyamɨm.

2 Mɨ Ferisi nhɨrɨm sɨma boɨn mɨ kɨma Moses siir siyɨu komii ɨiir dimusi taouga dirɨraerarkɨm, tɨ dimɨnɨm Judami ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiir haiyam mɨ kɨma sɨmiir dimusi tɨrkɨm, ha?

3 Jisɨs siya sɨmiirɨn hɨnɨina yowarkɨi boɨn, kɨma tɨ dimɨnɨn bɨiya Devid siya tɨrɨn Adi Komii siirɨn, siir bɨ nwankɨm, ɨiya siir isidɨn sɨma mhɨigɨ naowɨm mɨ sɨma naeyɨm, aniya?

4 Mɨ Devid siya omaka komiiya Adi Komii siira saiir napnɨnopkainamɨn mɨ siya kɨmɨdiniya bretɨn Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨn siir haiyɨn mɨ siya ɨna yaeyɨn. Mɨ haɨmiiyɨn, kɨmɨdiniya siir isid ɨiir hauu ae. Mɨ kɨma tari siir bɨri mwaɨnɨnokɨnɨnkɨnkɨm, siyɨu komii siir siyɨuɨn, hɨnɨin boɨnkɨn. Tɨkɨ bretɨn inkam nɨingakɨ bɨ swokɨ aeikɨn. Nɨingaka. Yɨo pris sɨmiiraraɨrgɨn.

5 Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ boɨn, kara Yaowae Adɨn nɨnomor kou hɨrankɨ nɨtɨn siya, ta Judami ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiir Bɨiyan Inkam Komii asi nauunɨ onikɨn. Mɨ kɨma ɨo kariir dimusi nwowi, ha? Ɨriig.

Jisɨs siya inkamɨn ɨɨna biyɨekakɨn siir haiswonɨskigɨn
(Mt 12:9-14; Mk 3:1-6)

6 Mɨ Juda sɨmiir ɨi komii kwɨra pɨu siiskuwakiya, dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya Jisɨs siya sɨmiir omaka yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaeiya, saiir yapnɨnopkainam. Mɨ siya sɨmiir yowomwarkaiyɨu. Mɨ inkam nwɨrɨn hɨr warar nɨnkɨn okɨn, siir ɨɨna ɨɨniga bɨdi yɨnsɨmsɨrɨunamɨm ɨni paeyaryaowainan ywokiyama.

7 Mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnɨnkɨniyɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm, sɨm Jisɨs siirɨm hɨrar kaonanae. Sɨma bɨri nɨnokɨnɨnkɨnkɨm, siya tɨ inkamɨn siirɨn pɨ Judami ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiir nasi haiswo nɨskii mɨ ta hɨriinana saiirsi hɨuriiyɨu boɨnam mɨnkɨm siirɨn.

8 Mɨ Jisɨs siya bɨdi yɨoknɨnkɨnɨn sɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn mɨ siya tɨ inkamɨn ɨinakɨn naonɨnsɨmsɨrɨuwɨn siir boɨnki, kɨra tɨriir wɨnsiin apnani. Mɨ tɨkɨ inkamɨn siya ɨna inɨ okwowɨuwɨn.
9 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kara kɨmiir srɨii, siyɨu komiiyɨn siya panɨɨna boɨnkikɨn, Judami ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiirɨn? Mɨ krɨma siyɨu mɨiyɨk tɨ tɨr iyɨe? Mɨ siyɨu biyɨe tɨ tɨr, aniya? Mɨ krɨma siir tɨ haiswonɨski haigɨnɨu, ta ɨi komii aiirɨn, iyɨe? Mɨ krɨma siirɨn hɨriiyar tɨ kɨgnɨsu ao, iyɨe?
10 Mɨ Jisɨs siya iikam ɨmiir kaoyokiyokɨigiyɨn mɨ siya tɨ inkam ɨiir boɨnki, kɨriir ɨindɨbɨn tɨ ɨnkiyɨnyɨnki. Mɨ tɨ inkamɨn hɨriinan tɨrkiyɨn mɨ siir ɨina ɨni wadɨeyar swokɨ okiya.
11 Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ɨni haugɨ haugar whwiyɨekikaigiyɨm. Mɨ ɨni sɨma sɨmar whrɨeboɨnamɨm mɨ krɨma Jisɨs siirɨn wɨ panɨɨn panɨɨna tɨri? Ɨriig.

Jisɨs siya aposel kamɨm ɨuur nwɨsa yɨmbin
(Mt 10:1-4; Mk 3:13-19)

12 Mɨ taka ɨiya Jisɨs siya ɨna iiyamɨn mhɨuwisɨm whɨrɨn siir, nhwo Adi Komii siiram kwɨsboɨnam. Mɨ ta nɨi kɨrɨeya siya ɨni hɨrar kwɨsboɨn pɨrkɨnkaiyɨn, Adi Komii siiram.
13 Mɨ bɨeyɨn ha maskwonaidniyakwokɨn mɨ siya kamɨm saɨka mɨriiyɨm sɨmiiram yɨkɨugi mɨ siya tɨ kam ɨuurnwɨso sɨmiir yɨmbin. Mɨ siya sɨmiir inɨgɨm ɨna dap haigɨnɨuɨm aposel.
14 Sɨmiir inɨgɨm hɨnɨɨn hɨnɨɨngɨm. Mɨ Saimon siir inɨgɨn Pita yokdap haigɨnɨu mɨ siir nomousɨmɨn yɨo Endrugɨn mɨ nhɨrɨm yɨm sɨm inɨgɨm hɨnɨɨn hɨnɨɨngɨm Jems, Jon, Filip mɨ Bataromiu.
15 Matyu, Tumas mɨ Jems Alpiasni yɨnisɨmɨn mɨ Saimon siir inɨg whɨrɨn Selot. Tɨ inɨg Selotɨn siir yaimwokɨyaimwowa hɨnɨɨngɨn mɨiya siya mɨriiya bɨ mɨrii kikrɨpikɨn.
16 Judas, Jemsni yɨnisɨmɨn mɨ Judas Iskariot inkamɨn wɨr Jisɨs siir napwouwɨn siir sau omomni. Ɨriig.

Jisɨs siya makak iikamɨm sɨmiir haiswonɨmnɨskɨigɨn
(Mt 4:23-25)

17 Mɨ siya ha dɨgikɨn mɨ Jisɨs siya ɨni sɨmakar yɨnkɨn apniyamɨn mɨ siya maeyau hɨkmainana saiir yokwo iikam isid whɨekakɨm sɨmakar. Mɨ iikam whɨekakɨm nu Judianɨm mɨ om komii Jerusalem, an ɨkɨm mɨ omom om komii Taia mɨ om komii Saidon sowiir hɨriir wainam ɨkɨm. Whɨigbid whɨigbida wainamɨm, sɨmiir hɨran iikamɨm sɨma warar yɨnkɨn ɨt.
18 Mɨ sɨma siir yai aiir wakaeyam nɨtkɨm mɨ siya sɨmiir ma ɨmiir mɨ haiswonɨmnɨskɨiyɨm mɨ iikam nhɨrɨm uridyɨu biyɨekɨ nɨnkɨnɨuwɨm sɨmiir warar. Mɨ siya ɨna haiswonɨskɨi haigɨnɨuwɨn.
19 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma ɨina Jisɨs siir nonkwowɨm mɨnkɨm. Dimusi rani, siir kɨrɨeya sɨma bɨdi kɨgiyɨn, iikam

whiekakim makakim siya haiswoninmniskiigim. Mi sima ini wadieyar ywokiyim. Ɨriig.

Jisis siya iikamim mairgimairgakakim mi iikamim hikak nwowim simiir boinmimauugim
(Mt 5:1-12)

20 Mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir kaoki mi ina boinkiyin,
kima ti iikam paeprigabim kima mairgimairga dwo. Dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwo whiekakim kima miriiyim simiirar kigriraowikim.
21 Kima ti iikamim tariinanin miigi naowim kima mairgimairga dwo. Dimusi rani, mhoiiya kima wi digworaekwoki naokingugunankaii. Mi kima iikamim ti tariinan ninouninkiyim, mhoiiya kima digworaekwo whiekakak nwowi mi kima wi yaibu simiir grinkin iei.
22 Kira iikamim kinaka nombopboin ae karam nwowiyim mi io kinaka nwowiyim mi yai biyie kiriir nigbumbu boiniyin mi digiumii kiriir haimriiyiugigiyin kira siiramin mairgimairga dwo. Sima ti diminin kiriir whisarii tir tani ni kira ti Yaowae Adin ninomor kouankin nitin kariir siyiu iiir napkin.
23 Biiya krimiir brougae wanwiyaeyim, hiriinanar mi tirkim, profet inkam imiirin. Mi kira ti hiriinan diminin siya nimbiyami kira mairgimairga prasae kipi nwo, ogmwo warar dinwomwokam. Dimusi rani, mhoiiya kira wi digworaekwo miiyik miiyikak nwowi mi ti digworaekwowim ini Adi Komii siyar niki onkwo idwowim, ninomor kou hir.
24 Kima ti iikamim umir digworaekwoki naokingugunankaiyiuwiyim mi wadie sibgu owipisukaeyamim, kima sibgu mintirao, mhoiiya kima wi hik whoimoni hai rani. Dimusi rani, kima wi ninomor kouan digworaekwowim simiir hai rani. Niingaka.
25 Kima mintirao kima wi mhii naekak nwo rani, mhoiiya wim wi mhiigi naowi. Mi kima mintarao ti iikamim yaibu niniemamairim kima wi ninouninki prasae kin tani.
26 Mi kima sibgu mintarao iiya iikamim sima kimiir nikboin praprasi mi biiya krimiir brougaeyim, iriipi hiriinanar mi tirkim, profet niksisae imiirin. Ɨriig.

Siyiuin io nwowi inkamim simiiram napiyaowi ikin
(Mt 5:38-48; 7:12a)

27 Mi kara kimiirin pi hiniina boinmauugii, iikamim kariir yai aiir wakaeiyim simiiram dapiyao. Mi iikamim io nhwo nanaowiyim, kima simiirin siyiu miiyik iiirar swoki tir haiginiu.

28 Mɨ iikamɨm yaibiyɨe kɨmiir nɨkbumbuwi mɨ kɨma sɨmiirɨn
yai mɨiyɨk aiirarar boɨnaigɨnɨu mɨ iikamɨm sɨma siyɨu biyɨe
kɨmiir tɨrhaigɨnɨuwi mɨ kɨma sɨmiiramɨn Adi Komii siiram
srɨii, siya sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm.
29 Mɨ inkam nwɨrkɨn kɨriir yaeka aiir naka tɨoki mɨ ha tɨ
swokɨ ɨnkpɨt okwoki, yaeka kwɨra saiir swokɨ tɨokiyɨm. Mɨ
inkam nwɨrkɨ kɨriir yɨuɨs prɨeiya saiir nɨshaii mɨ kɨra siirɨn
hɨriiyar kɨgnɨnkɨn haigi. Mɨ kɨra yɨuɨs haruwa kwɨra, saiir
warar swokɨ ɨnkɨn hauugi.
30 Mɨ inkam nwɨrkɨn dimɨn whɨram srɨii mɨ kɨra siirɨn ha
hauugi. Mɨ inkam nwɨrkɨ dimɨnɨn kɨriir maeyau hɨrankɨ
nɨnɨ hainaki mɨ kɨra ha kɨpi swokɨ boɨn, kariir swokɨ hauugi.
Nɨɨngaka.
31 Dimɨnɨn kɨra naɨngwowiyɨn sɨma kɨriir tɨram mɨ kɨra
sɨmiirɨn hɨriinan dimɨn ɨiirar swokɨ tɨr.
32 Mɨ iikamɨm kɨriiram naɨngwowiyɨm sɨmiiram
naɨngwowi, yɨo dimɨn komii rani. Mɨ Adi Komii siya kɨriirɨn
wɨ hɨnɨɨna boɨn tani kɨra inkam wadɨekɨn. Nɨɨngaka. Mɨ
iikamɨm dimɨn biyɨekakɨm yɨm sɨma iikamɨm sɨmiiram
naɨngwowiyɨm, sɨmiiramar naɨngwowikɨm.
33 Mɨ iikamɨm siyɨu mɨiyɨk kɨriir tɨriiyɨm mɨ kɨra sɨmiirɨn
siyɨu mɨiyɨk mɨ tɨri, yɨo dimɨn komii rani mɨ Adi Komii siya
kɨriirɨn wɨ hɨnɨɨna boɨn tani, kɨra inkam wadɨekɨn. Nɨɨngaka.
Mɨ iikamɨm dimɨn biyɨekakɨm yɨm sɨma ɨriipɨ hɨriinanar mɨ
tɨrikɨm.
34 Mɨ kɨriir dimɨnɨn inkam nwɨrni hauugi, hindara haisasae
mɨriinakiyam, siya kariirɨn wa swokɨ hauuwi, yɨo tɨriigɨnɨn
yɨo dimɨn komii rani, Adi Komii siya kɨriirɨn wɨ yaigak sai-
irsi nwo rani. Nɨɨngaka. Mɨ iikamɨm dimɨn biyɨekakɨm
yɨm sɨma iikamɨm dimɨn biyɨekakɨm sɨmiir dimɨn ɨmiirar mɨ
hauu mɨriisasaeikɨm mɨpa swokɨ hainani. Mɨ yɨm sɨma ɨriipɨ
hɨriinan dimɨn ɨmiirar mɨ ɨngigir haiigɨm.
35 Nɨɨngaka! Kɨra iikamɨm ɨo kɨnakar nwowiyɨm sɨmiiram
dapiyao mɨ sɨmiirɨn siyɨu mɨiyɨkar timɨ tɨr. Mɨ dimɨnɨn hindara
haisasae mɨriiyɨn, siirɨn haiyɨm kɨpi swokɨ aɨngwo. Nɨɨngaka.
Mɨ kɨra hɨriinan tɨri mɨ Adi Komii siya kɨriirɨn wɨ dimɨn mɨiyɨk
mɨiyɨk ɨmiira hauuwi. Mɨ kɨra wɨ Adi Komiiyɨn nɨnomor
kouanɨn siir yɨnisɨmkɨɨn nwowi. Dimusi rani, Adi Komii
siya ɨkɨ iikam bibiyɨeyɨm siirɨm naɨngwo karam nwowiyɨm
sɨmiiramar naɨngwobunaekɨn. Mɨ wɨm kɨma hɨriinanar timɨ
tɨr.
36 Mɨ kɨma sɨmiiramɨn Adi Komii siya naɨngwobumbuwa
saiir hɨriinanar timɨ aɨngwobumbu. Ɨriig.

Kɨma inkam nwɨrni siyɨuɨn siir kɨpi hɨd
(Mt 7:1-5)

37 Mɨ kɨma iikamɨm sɨmiirɨn kamɨm yai hɨdiyɨm sɨmiir
hɨriinan hɨd karamae nwowi mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn
siya kɨmiirɨn wɨ mɨ hɨd rani. Nɨɨngaka. Mɨ kɨma iikamɨm
sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigi mɨ Adi
Komii siya kɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨn wɨ hɨriiyar mɨ haiy-
oprimdiyɨumiigii.
38 Mɨ kɨma digworaekwowɨm iikamɨm sɨmiir hauuwi mɨ
Adi Komii siya digworaekwo kɨmiir wa mɨ iyopkɨiyɨuwi mɨ
siya wɨ yaeya digworaekwo mɨiyɨk whɨekak nhɨrɨm warar
swokɨ ɨnkɨn iyopkɨiyɨugi kɨmiirɨn. Mɨ kɨma tɨ hɨnɨin dimɨnɨn
siir hauugɨn iikamɨm sɨmiir. Mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ tɨ
hɨriinan dimɨn ɨiirar swokɨ hauuwi.
39 Mɨ Jisɨs siya boɨniyɨo yaiya kwɨra boɨn sɨmiirɨn, inkam
nhwokwɨsae nwɨrɨn, siya wɨ inkam nhwokwɨsae nwɨrɨn siir
swokɨ ɨisiisiimauu ap rani. Nɨɨngaka. Mɨ siya hɨriinan tɨri mɨ
sowa nwɨsaɨrarɨn wɨ ɨeyar napnatkaigai swonami.
40 Yɨnisɨmɨn ɨkɨ nɨnokɨnkɨnam namiyɨn, siya inkamɨn ɨkɨ
siir nowomwarkaiyɨuwiyɨn siir nɨnokɨnkɨn aiir bɨri swokɨ
haiburikɨn. Nɨɨngaka. Mɨ ɨiya yɨnisɨmɨn siya nɨnokɨnkɨn
komiigak nwowi mɨ mhoɨiya siya wɨ inkamɨn siir nowom-
warkaiyɨuwiyɨn wɨ siir hɨriinana swokɨ owi.
41 Mɨ kɨra paeka sɨma kɨriir nomiiyauwɨn siir nhwo ɨiir
nwowa saiir dimusi boɨnkɨn mɨ kɨra warɨ paemɨr komiiya
saiir bɨri kɨgɨn kɨriir nhwo ɨiir nwokaiya, aniya?
42 Mɨ kɨra, kɨriir nomiiyauwɨn siirɨn panɨɨn panɨɨna
nɨnokɨnkɨnkɨn? Nomiiyau, kara paekasɨma kɨriir nhwo
siir nwowa saiir haiyam mɨni. Mɨ kɨra paemɨr komiiya kɨriir
nhwo ɨiir nwowa saiir bɨri nɨnokɨnkɨnkɨn, aniya? Kɨra
nɨksɨsaeyan inkamkɨn! Bɨiyɨn kɨra, kɨriir nhwo ɨiir nwowa
paemɨr komiiya saiir tɨkɨ hai. Mɨ kɨriir nhwowɨn wadɨe nwowi
mɨ mhoɨiya kɨra paekasɨma kɨriir nomiiyauɨn siir nhwo ɨiir
nwowa saiirɨn wɨ hanɨɨngɨ haii. Ɨriig.

Pae biyɨeyɨn siya nae biyɨeyar mɨ budikɨn
(Mt 7:16-20; Mk 12:33-35)

43 Pae mɨiyɨkɨn siya nae biyɨe bɨ budikɨn. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan
pae biyɨeyɨn siya nae mɨiyɨk bɨ budikɨn.
44 Ɨiya inkamɨn siya bɨdi kɨgɨnɨokɨnkɨnɨn tɨ paenid hɨnɨinɨn
tabgɨn o amka. Inkamɨn amɨn nɨo siir hɨranka bɨ nɨrkuuwigɨn.
Mɨ inkamɨn tabnidɨm pae twaa siir hɨranka bɨri whɨnaigɨn.
Nɨɨngaka.
45 Iikamɨm paenankɨm. Mɨ inkamɨn kwoɨn mɨiyɨkakɨn, siya
mɨi mɨiyɨk mɨriiyɨn mɨ inkamɨn kwoɨn biyɨekakɨn yɨo wɨ mɨi
biyɨe mɨrii. Tɨ hɨnɨin dimɨnɨm. Yai aeya boɨnɨnkɨiigiyɨm mɨ
kɨma dɨnokɨnkɨnki tɨ inkamɨn siir mhɨi kwoɨnɨm tɨ dimɨn
hɨnɨinɨn bɨdi yɨnkɨnɨukikaiyɨn. Ɨriig.

Omaka miriini siyiu whisko
(Mt 7:24-27)

46 Mi kima kariirin hiniina dimusi nikiuwi, Biiyan Inkam
Komii Biiyan Inkam Komii mi kima kariir yai wakaeyokna
karamae dimusi nwowi?
47 Yipiki iikamkim kariir yai aiirim nitim mi kariir yai aiir
wakaeyam nitim. Mi ha wakaeyoknaim, ti iikam hiniinim yim
hiniingim.
48 Ti iikamim yim sima ti inkamin omaka miriiyin siir
hiriinankin. Biiya siya ie komii iiir iki opnaiinam mi yinim
ina inansiingiyim mi op komiiyin siya ha niunaniyin mi owie
komiiyin ha mi aikinani mi ta omaka gobmi wanmi bi swoki
kinmiminka. Niingaka. Dimusi rani, siya omaka miiyik bidi
sibgu miriiyin.
49 Mi inkamin kariir yai bidi wakaeyin. Mi siya biri
wakaeyoknakin mi yio ini ti inkamin ie ida haimbwaenaeiyin
mi ie mi sibgu priigi karamae nwowiyin, ini siir hiriinan
ywowin. Mi mhoiiya op komiiyin ha nakiinamainiyin mi
ini omaka aiirar kaihiomai namiyamin. Jisis siya simiirin
hiriinan boinkin. Ɨriig.

7

Jisis siya sauan isidin simiir biiyan inkamin siir mii miriiyin siir haiswoniskigin
(Mt 8:5-13)

1 Jisis siya ha boin digiyin iikamim simiirin mi siya simiir
haiburgigin mi om Kapaneam hiriir yimbiyam.
2 Mi nu Rom hiran sauan isidin simiir biiyan inkamin siya,
siir miiyan inkamin siirima naingwonanaeikin mi siya niiya
ma komiika, siya nao kingiina nwokin.
3 Ti simiir biiyan inkamin siya Jisis siir yai bidi iki wakaeyin
mi siya iki Juda simiir biiyan inkamim simiir yikropki sima
Jisis siir nikiunakiyim. Mi siir miiyan inkamin siir hais-
woniski haiginiuwim.
4 Mi sima Jisis siir hiriir nimbiyamin mi kimidiniya sima
yikiuwirwirna siirin. Tiki inkamin siir biiyan inkamin siya
inkam biyieki mi iuwi. Niingaka. Inkam wadie ieyargin mi
kira siirin sibgu tirhaiginiu.
5 Siya Juda krimiir iikamim simiiramar
naingwokwonanaeikin mi krimiir omaka yaimin dimin
nidwokai wakaeiya saiirin siyar miriiga.
6 Mi sima ta yaiya ha boindigiyim mi Jisis siya ini simakar
yinkin amin. Mi iiya sima ti inkam makakin siir omaka kingiin
namwowiuim mi biiyan inkamin siya siir nomiiyau nhirim
simiir yikropki Jisis siiram siyiu hir napiyiskai boinwinam.
Mi sima hiniina yaboini, Inkam Komii! Kira yaki prii it, an

kara inkam mɨiyɨk rani mɨ kɨra kariir omaka aiirɨn pa nɨt rani. Nɨɨngaka.

7 Mɨ an kara ɨriipa hɨriinan kɨriiram panɨɨnsi mɨ ɨtsi. Kara ha naɨngwowi, kɨra yaiarar boɨnki mɨ kariir mɨiyan inkamɨn pɨ wadɨe nwokɨ okiyɨm.

8 Dimusi rani, an kara ɨni inkamɨn inɨg komiigakɨn mɨi kariir hauuwiyɨn, ɨni siir aowa ywowɨn. Mɨ an kararɨn ɨni sauan isidɨn kara kɨgrɨraowiyɨn ɨni sɨmiir kou ywowɨn. Mɨ kara ɨkɨ nwɨrni boɨnkiyɨm mɨ siya pa mɨ ami mɨ kara nwɨrniyɨn ɨkɨ hɨnɨɨna boɨnkiyɨm, kɨra wɨt mɨ siya pa mɨ ɨti mɨ kara kariir mɨiyan inkamɨn siirɨn ha boɨniyɨm, kɨra ta mɨi hɨnɨɨna saiir mɨrii mɨ siya pa mɨ mɨrii.

9 Mɨ ɨi Jisɨs siya ta yai aiir wakaeyɨn mɨ siya ɨni hindara yanaakiyɨn. Mɨ siya tɨ iikam isid komiiyɨn siir mhoɨiya nwokiyɨm sɨmiir haiyɨugkaokiyɨn mɨ hɨnɨɨna boɨnki mɨ Isrel hɨran iikamɨm kara ta hɨriinan naɨngwo tɨbmii saiir bɨri kɨgɨn. Nɨɨngaka.

10 Mɨ tɨ bɨiyan inkamɨn siya nɨkropkiyɨm kamɨm sɨma ɨna swokɨ amɨm sɨmiir omaka hɨriir mɨ sɨma kɨgni tɨ siir mɨiyan inkamɨn wadɨekɨ wadɨe bɨdi swokɨ okiyɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya igabae ɨra saiir yɨnisɨmɨn siir haiswonɨski ok-wonaowidgɨn

11 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya om komii whɨrɨn siir yam, siir inɨgɨn Nen. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm mɨ iikam isid komiiyɨn saɨka nɨnkɨn amkɨn.

12 Mɨ ɨi siya om komii siir omwoɨs kingiin nwowamɨn mɨ iikam isid komiiyɨn sɨma tɨ isidɨn inkam wɨirɨn siir nɨo haigɨnamɨm sɨma om komii siir omwoɨs hɨrankɨ napnɨmbinani. Ta igabaeya saiir yɨnisɨm nwɨrkɨnwɨruwan sisiyaɨrgɨn. Mɨ om komii hɨran iikam whɨekakɨm saɨka nɨnkɨn ɨtkɨm.

13 Mɨ ta ɨiya Bɨiyan Inkam Komii siya saiir kɨgiyɨn mɨ siir kwoɨnɨn saiirsiyɨn naɨngwoyɨmiyok pranae bɨri swokɨ kɨnkɨn. Mɨ siya saiir boɨnki, kɨra kɨpi nou.

14 Mɨ siya kingiin ha namɨn mɨ ta hɨiya inkam wɨirɨn siya whɨna saiir yonkwoki. Mɨ ta hɨi aiir hainamɨm kamɨm sɨma ɨni hindara yamɨkwoɨuɨm. Mɨ siya siir boɨnki, whranisɨm, kara kɨriir boɨnki, kɨra dɨnsiin okwoki.

15 Mɨ whranisɨmɨn nikɨ aonamɨn siya ɨna yɨnsiin ɨdwokiyɨn mɨ siya ɨna boɨnaikiyɨn. Mɨ Jisɨs siya siirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn siir apu aiiram.

16 Mɨ iikamɨm sɨma asi nɨdidgɨm. Mɨ sɨma ɨna yomboɨn ɨdidnamɨm, amburii, tɨkɨ profet inkamkɨn. Mɨ sɨma ɨni Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir inɨg ɨiirar hainanɨm mɨ sɨma boɨn, profet inkam komii nwɨrɨn krɨmiir bopwoniya tɨr bɨdi

yɨmbiniyɨn, Adi Komiiyɨn bɨdi yɨmbiniyɨn siir iikamɨm sɨmiir nanmaiwarkainam.
17 Mɨ tɨ dimɨnɨn Jisɨs siya tɨrkiyɨn siya ɨni nu Judia siirar haigirɨrɨr boɨnamɨm mɨ nu maeyau nu Judia siir kingiin hɨr nwowɨm sɨmiir warar. Ɨriig.

Jon siya siir kɨgna mɨrii inkam nwɨso sowiirɨn Jisɨs siiram yɨkropki
(Mt 11:2-19)

18 Mɨ Jon siir kɨgna mɨrii kamɨm sɨma dimɨn whɨekakɨm Jisɨs siya tɨrɨm, Jon siir boɨnmauu mɨ siya inkam nwɨso sowiirɨm boɨnki, sowa siirɨm nɨtɨm.
19 Mɨ Bɨiyan Inkam Komii siirɨm yɨkropki mɨ siirɨn hɨnɨɨna tɨnɨ srɨiyɨu mɨ kɨra tɨ profet inkamɨn nɨtɨm boɨnɨn siya mɨ krɨma kɨriirɨm dwokwokɨn, iyɨe? Siya rani, nwɨrkɨn?

20 Mɨ ɨiya sowa Jisɨs siir hɨriir nɨmbiyamo. Mɨ sowa hɨnɨɨna boɨn, Jonɨn op baptais haigɨnɨuwiyɨn krɨriirɨn siya nɨkropkikɨn kɨriirɨm nɨtɨm mɨ siya boɨn mɨ kɨra tɨ inkamɨn profet inkamɨn sɨma boɨnɨn nɨtam siya. Iyɨe? Krɨma wɨ yaeya inkam nwɨrɨm dwokwokɨn?
21 Mɨ takɨ ɨiya Jisɨs siya iikamɨm mapai mapaikakɨm kasaka bɨri haiswonɨskikɨn. Mɨ iikamɨm uridyɨu biyɨekakɨm ha haiswonɨmnɨskɨigi mɨ iikam nhwokwɨsae kasaka bɨri dirɨraerarkikɨn mɨ sɨma ɨna swokɨ kɨgomokiyɨm.
22 Mɨ Jisɨs siya Jon siir kɨgna mɨrii inkam nwɨso sowiirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kowa ha dam, Jon siir tɨnɨ boɨnmɨmauuɨu tɨ dimɨnɨm kowa kɨg namɨm mɨ kowa wakaeyɨm sɨmiir mɨ nhwo kwɨsaeyɨm ha swokɨ kaokiyɨm mɨ iikamɨm ɨga bibiyɨe nwowɨm ɨna swokɨ sɨbgu aprɨrɨramɨm. Mɨ iikamɨm paowaigɨ pɨskomkopouwɨm sɨma ɨni wadɨeyar swokɨ okiyɨm. Mɨ inkam wɨirɨm ɨna swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨm mɨ inkam paeprikabɨm sɨma ɨni Adi Komii siir yokwo yaiwɨn mɨiyɨka saiirar wakaeyɨm.
23 Yɨpɨkɨ inkamkɨn siya ɨo kariir nwo karamae nwowiyɨn siya ha maɨrgɨmaɨrga. Mɨ siir naɨngwo tɨbmii kɨɨna mɨ siya hɨriiyar maɨrgɨmaɨrga yokiyokɨi.

24 Mɨ inkam nwɨso Jon siya nɨkropkiyo mɨ sowa ɨna swokɨ amo mɨ Jisɨs siya Jon siirɨn iikamɨm sɨmiir boɨnmauu. Mɨ siya ɨna boɨnɨn, kɨma maeyau nu siin apa saiirɨn dimu dimɨn kɨgam namkɨm? Mɨ kɨma tari au whɨrɨn opudgɨ hugswoswowɨn siir kɨgam namkɨm. Aniya? Nɨɨngaka.
25 Kɨma dimu dimɨn komii kɨgam namkɨm? Mɨ kɨma tari inkam nwɨrɨn yɨuɨs mɨiyɨk mɨiyɨk niiyɨn siir kɨgam namkɨm, aniya? Mɨ inkamɨm yɨuɨs mɨiyɨk niiyɨm mɨ dimɨn taemɨn mɨiyɨk mɨiyɨkakɨm sɨma tɨ hɨriinan inkamɨm yɨm ɨni inkam

komiiyɨm nu kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir omaka hɨrar nwowɨm. Jon siya tɨ hɨriinan inkamɨn siya rani.

26 Kariir boɨnmauu, kɨma dimu dimɨn kɨgam naɨngwowi profet inkam? Łhɨ kara kɨmiir boɨnmauuwi, siya profet inkamaɨrgɨn mɨ siya ɨni profet nhɨrɨm sɨmiir haiburɨn.

27 Tɨ inkamɨn Jon, Yokwo Komii saeya hɨniɨna boɨnkɨn siirɨn, wakae, kara inkamɨn kariir yaiya saiir boɨnmɨmauuwanɨn wɨ siir nɨkropki mɨ siya wɨ kariir biiyar namkwokɨni. Mɨ kariir siyɨuɨn wɨ siyar kisɨsop haigikwokɨni.

28 Kara kɨmiir boɨnmauuwi Jon siya inkam komiikɨn mɨ siya ɨni inkam komiiyɨm yopiigɨm naokainam ɨni sɨmiir haiburɨm mɨ tɨkɨ isidɨn ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir sɨma inɨg komiigag wao rani. Niingaka. Siya ɨni sɨmiir aowa ywowɨn.

29 Mɨ iikam whɨekakɨm mɨ kamɨm omom omomi umɨr haiiyɨm sɨma ta Jisɨs siir yai aiir bɨdi wakaeyɨm mɨ sɨma Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainanpraprasskiyɨm mɨ sɨma ɨni siir yai aiirar wakaeyoknam mɨ sɨma op Jon siir hɨrankɨ baptais.

30 Mɨ Farisi kamɨm mɨ kamɨm siyɨu komii komiiyɨm sɨmiir nɨnokninkɨniyɨm mɨ siyɨu mɨiyɨkɨn Adi Komii siya hauuwɨn, digɨumii siir haimriyɨugig. Mɨ Jon siya sɨmiirɨn op panɨɨnsi baptais haigɨnɨusi.

31 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, tɨ iikamɨm nuanɨm tapa digɨumii Adi Komii siir haimriyɨugigɨm, kara sɨmiirɨn panɨɨn panɨɨn iikam nɨmbin haigɨnɨuwi, sɨma panɨɨn panɨɨn iikamkɨm? Mɨ kara pɨ kɨmiir boɨnmauugi.

32 Sɨma ɨni yɨnisɨmnan ywowɨm maeyaua nae haigɨniya sɨmiir yopii ad aka namiyɨm saiir hɨriinan. Mɨ ɨiya sɨma maeyaua nae haigɨniya saiir nwowɨm mɨ sɨma yɨnisɨm nhɨrɨm sɨmiirɨn hɨniɨna boɨnki. Mɨ krɨma kɨd ɨna masɨm kɨmiiramɨn mɨ kɨma mwai wao rani. Mɨ krɨma tɨsa nouuboponɨm mɨ kɨma krɨma nouuɨm pɨ boriisopi.

33 Jonɨn op baptais haigɨnɨuwiyɨn ha nɨtɨn mɨ nae op wain mɨnɨm ɨna haiyakiyɨm. Mɨ kɨma hɨniɨna boɨnkɨm, uridyɨu biyɨeyɨn ɨni siir pɨu hɨr nwowɨn.

34 Kara Yaowae Adɨn nɨnomor kou hɨranɨn bɨdi yɨtɨn. Mɨ kara nae op wain mɨna mɨ kwiyae aeikɨn. Mɨ kɨma boɨn, kɨgi! Tɨkɨ inkamɨn siya hunan naeikɨn. Mɨ siya waina mɨ kwiyaeikɨn. Tɨkɨ inkamɨn kamɨm omom omomi umɨr haiyɨm mɨ kamɨm dimɨn biyɨekakɨm sɨmiir nomiiyaugɨn kɨma hɨniɨna boɨnkɨm.

35 Iikamɨm Adi Komii siir siyɨu ɨmiir napɨm mɨ iikam nhɨrɨm sɨma hɨriinan kɨgiyɨm mɨ sɨma ɨna yaɨngwokiyɨm Adi Komii siir siyɨuɨn mɨ siir yaiyɨm sɨma wadɨekɨ wadɨe kɨɨngɨm. Jisɨs siir yaiya hɨriinanka ɨni dɨg ywokiya. Łriig.

Wig ɨra dimɨn biyɨekaka wa Jisɨs siir ɨga aiir niyopka

36 Mɨ Farisi inkam nwɨrɨn Jisɨs siirɨm yɨkɨugi nae siir omaka hɨr nɨdwokai aeyɨm mɨ siya ɨna iiyamɨn mɨ nae ɨni saɨka inɨ ɨdwokai aeyɨuɨn.

37 Mɨ wig ɨra dimɨn biyɨekaka tɨ om ɨiir nwoka. Saeya wakaewɨn Jisɨs siya Farisi inkam nwɨrɨn siir omaka hɨr naei. Mɨ ta wiga saeya wa mobɨn pɨuii mɨiyɨkakɨn ɨra hai mɨ saeya ɨna yɨta.

38 Mɨ wa mobɨn ha hainaniyɨn mɨ saeya Jisɨs siir ɨgmii kingiin ha ninɨ ɨdwowɨua mɨ saeya ɨna youa. Mɨ saiir ouwobɨm ɨni siir ɨga aiirar yaunɨ hougɨn ɨuɨm. Mɨ ɨni saiir mwowan kana saiirar yɨinak whwosɨnkiya. Mɨ ha nɨinak dɨgiya ɨni siir ɨgrɨb ɨiirar yankabmamaɨra. Mɨ saeya hɨriinan tɨr dɨgiya mɨ wa ɨni siir ɨga aiirar iyopa.

39 Mɨ tɨ Farisi inkamɨn Jisɨs siir nɨkɨuna aeyɨn nae, siya tɨ dimɨnɨn siir kɨgiyɨn mɨ siya hɨnɨɨna yaɨngwo mɨ tɨ inkamɨn siya profet inkam kɨingɨnɨuwi mɨ siya pa nɨnokɨnkɨni ta wiga ɨɨn siir nokwowa saiirɨn mɨ saiir siyɨu ɨiir warar. Ta wiga saeya dimɨn biyɨe tɨran wiga.

40 Mɨ Jisɨs siya hɨnɨɨna boɨn, saimon, kara yai nhɨrɨm kɨriir boɨnmauuwam mɨni. Mɨ Saimon siya boɨn, inkamɨn iikam nowomwarkaiyɨuwiyɨn kɨra kɨriir yaiyɨm ha boɨnki.

41 Mɨ Jisɨs siya boɨn, inkamo nwɨsa nwowi sowa umɨrɨm hindara nikɨ prɨihainaniko inkam nwɨrɨn siir hɨrankɨn. Mɨ nwɨrɨn paeyarɨm ɨuur mɨ nwɨrɨn paeyarɨn hara mɨ hai.

42 Sowa tɨkɨ umɨr ɨiir swokɨ hauukɨiyɨu dɨg nwo rani. Mɨ tɨkɨ inkamɨn siya ɨna kisɨna boɨnɨn, kowa umɨr kariir kɨpi swokɨ hauukɨiyɨu, yɨo dimɨn komii rani. Yɨpɨkɨ sowiir nwɨrkɨ wɨ maɨrgɨmaɨrga komiigak nwowi tɨ inkamɨn siirɨm?

43 Mɨ Saimon siya hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kariir kwoɨnɨn hɨnɨɨna naɨngwowi tɨ inkamɨn umɨr komii haiyɨn wɨ siyar nwowi maɨrgɨmaɨrga komiigakɨn. Jisɨs siya boɨn, wa kɨriir yaiya kaimwoka.

44 Siya ha boɨn dɨgiyɨn, Jisɨs siya ta wig aiir kwakaowɨn mɨ siya Saimon siir boɨnki, kɨra ta wiga tɨr nwowa saiir kɨgi. Kara kɨriir omaka napnɨnopkainaniyɨn mɨ op kariir ɨga aiir hɨisokɨm bɨ swokɨ hauugɨn. Nɨingaka. Mɨ ta wiga saeya kariir ɨga saiir ouwob aiirar hɨisoka mɨ ɨni saiir kan aiirar yɨinak waisɨnkiya.

45 Mɨ ɨiya kara kɨriiram nɨtɨn, kɨra kariir bɨ nankabma-marwɨnkɨn. Nɨingaka. Karar napnɨnopkainaniyɨn mɨ saeya ɨni kariir ɨgrɨb ɨiir yankabmamarnanaeya.

46 Mɨ kɨra wa pɨuii mɨiyɨkakɨm kariir mwo bɨri swokɨ aokɨn haigɨnɨugɨn. Nɨingaka, ta wiga saeya wa mɨiyɨkni saeyar hɨisok haigɨnɨugɨn kariir ɨga.

47 Kara kɨriir boɨnki, saeya kariirɨmar naɨngwo kɨini. Ta wiga saeya aknaɨnan nɨisiimauuga iikam whɨekakɨm sɨmiir. Dimusi rani, saiir kwoɨn komiiyɨn kariiramar naɨngwo kɨinga mɨ kara saiir dimɨn biyɨe biyɨe whɨekakɨm sɨmiir asi haiyoprimdiyɨumiigi swokikɨm. Mɨ kara inkamɨn dimɨn biyɨe sɨm tɨrɨn siir haiyoprimdiyɨmiigi, tɨ inkam hɨriinanɨn siya kariiramɨn haɨmiisɨma naɨngwowi. Mɨ siya ta yai aiir ha boɨn dɨgiyɨn.

48 Mɨ Jisɨs siya wig aiir boɨnki, kara kɨriir dimɨn biyɨe ɨmiir bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm.

49 Mɨ iikam nhɨrɨm ta hɨiya siya nɨdwokaiya saiir nwowɨm sɨma sɨma yomboɨn amboɨnɨm Yɨpɨkɨ siya pɨ krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm pɨ sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigii?

50 Mɨ Jisɨs siya ta wig aiir boɨnki, kɨriir naɨngwo tɨbmiiya kɨriir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm saeyar haiyoprimdiyɨumiigi, kɨra ha dam mɨ kɨriir mhɨi kwoɨnɨm hiinsɨma dwonam. Ɨriig.

8

Wig nhɨrɨm sɨma Jisɨs siir mhoɨiya yapnam

1 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya om komii komii ɨkɨm mɨ omisɨsɨm ɨkɨm sɨmiir hɨriir yapnam. Siya Adi Komii siir yaiwɨn kɨbi aiir boɨnmɨmauugɨn ɨiya Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm nuanɨm sɨmiir kɨgɨrkakana mɨ kam ɨuur nwɨso ɨni saɨkar yɨnkɨn amɨm.

2 Mɨ wig nhɨrɨm bɨiya Jisɨs siya haiswonɨskiyɨm uridyɨu biyɨekakɨm mɨ makak makak ɨkɨm sɨma saɨka yɨnkɨn apnam. Ɨra Mariaka, Makdalanka. Bɨiya Jisɨs siya uridyɨu biyɨeyɨm saiirɨn ɨriiyar nwɨsa haiswonɨski.

3 Joana saeya inkam nwɨrɨn Susa inkam komiiyɨn Herot siir yaimɨn dimɨn wɨniyɨn siir wig aeya mɨ Susana saeya mɨ wig nhɨrɨma sɨma ɨni saɨka yɨnkɨn amɨm. Tɨ wigɨm sɨma Jisɨs mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir nae digworaekwo ɨmiir whɨndiraerar hauu aekɨm sɨmiir yapayapa umɨr ɨmiirar. Ɨriig.

Inkam nwɨrɨn wit nid nɨtkɨnkɨn numɨr
(Mt 13:1-9; Mk 4:1-9)

4 Iikam nhɨrɨm ha nikɨ woknaniyɨm om komii komii nhɨrɨm sɨmiir hɨrankɨn, Jisɨs mɨ iikam whɨekakɨm ha nahaɨngiriyɨuniyɨm. Mɨ Jisɨs siya boɨniyɨo yai kwɨra sɨmiir boɨn,

5 Inkam nwɨrɨn witnidɨm siir numɨr hɨr nɨtkɨnɨm namkɨn mɨ siya ha nonkwo krɨmkrɨnkɨi ɨtkɨnamɨn mɨ nhɨrɨm siyɨu hɨr yamɨkɨigɨiyɨu mɨ ɨni iikamkɨm yɨnkɨn okwo brombrop namɨm mɨ ɨpiyɨn mɨnɨm sɨm yatkɨkɨn ɨdwo aenamɨm.

6 Mɨ witnid nhɨrɨm maeyau siiyakaka saiir nakaiyɨm, yɨm
ha whakiyɨm mɨ nuɨn opkak bɨ nwokɨn mɨ tɨ witnidɨm ɨna
waiyɨugusnamɨm.
7 Mɨ witnid nhɨrɨm urid nɨmrɨdgakɨn siir bopwoniya
nakaiyɨm, yɨm ɨni sɨma yɨisirɨmdɨnunamɨm.
8 Mɨ tɨkɨ witnid nhɨrɨm nu mɨiyɨkni nɨkɨiyɨm mɨ sɨma ɨni
wadɨeyar whaknaiinamɨm mɨ ɨni nae hoɨmkakar budkiyɨm
mɨ sɨmiir nhɨrɨm wowɨra wowɨra kamarɨm ɨriiyar ɨriiyara
bud. Siir yaiyɨm ha dɨgiyɨm mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ boɨnkiyɨn,
kɨra inkamɨn wɨɨngakaɨrgɨn ta kariir yai aiir wakae, kɨra sɨbgu
daɨngworɨnu krɨpkai. Łriig.

Ta boɨniyɨo yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:10-17; Mk 4:10-12)

9 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma Jisɨs siir srɨi, warɨ
boɨniyɨo yaiya saiir yaimwokɨyaimwowa panɨɨnga?
10 Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, Adi Komii
siya sɨmiir yaimwok yaimwoɨm aowa aowan yaiyɨm kɨmiir
bɨdi boɨnmɨmauuwɨn, ɨiya Adi Komii siya digworaekwo
whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana, kɨmiir bɨdi boɨnmamauuwɨn
ɨkɨ boɨniyɨo yai ara kara boɨniyɨm sɨmiir nhwowɨm ɨsa kɨgɨm
mɨ wɨɨnɨm ɨsa wakaeyɨm, sɨma nɨoknɨnkɨn wao rani, tɨ dɨmɨn
ɨɨirɨn. Łriig.

Wit nidɨn siir boɨniyɨo yaiya saiir yaimwo aeya
(Mt 13:18-23; Mk 4:13-20)

11 Taka boɨniyɨo yaiya saiir yaimwok yaimwowa hɨnɨɨnga,
tɨkɨ witnidɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai aeyarga.
12 Mɨ tɨ witnidɨm siyɨu nɨkɨiyɨm, yɨm ɨni iikamɨm Adi Komii
siir yai wakaeyɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm mɨ mhoɨiya Setan
siya ɨna swokɨ ɨtnoutnɨnkɨikiyɨm, sɨmiir naɨngwo tɨbmiini
siyɨuɨn siir kɨkɨnokou mɨ Setan siya ha naɨngwokɨn sɨmiirɨn wɨ
Adi Komii siya nanmaiwarkainaeisi.
13 Mɨ witnid nhɨrɨm maeyau siiyakaka saiir nɨkɨiyɨm yɨm ɨni
Adi Komii siir yai wakaeyoknam mɨ sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga
ywowɨm mɨ ta yaiya sɨmiir kwoɨna bɨ nɨngruramka sɨmiir
naɨngwo tɨbmiiya komii bɨ nwoka sɨma haɨmiisɨma naɨngwo
tɨbmiigɨm, ɨiya sɨmiirɨn dɨmɨn whɨrkɨn kɨnankɨuwiyɨm mɨ
sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya asi nɨki ɨuguski.
14 Mɨ witnidɨm uridɨn nɨmrɨdgakɨn siir bopwoniya
nakaigaiyɨm, yɨm ɨni iikamɨm Adi Komii siir wakaeiyok-
naeiyɨm sɨmiir hɨriinan yowɨm mɨ ɨiya sɨma ha napnamɨm mɨ
hɨkpai hɨkpaiyɨm mɨ maɨrgɨmaɨrgaɨm umɨr digworaekwowɨm
nu tɨranɨm ɨni sɨmar yɨisirɨmdɨnu waigiyɨm mɨ sɨmiir naeyɨm
mɨiyɨk panɨɨnsi budsi.
15 Mɨ witnidɨm nu maeyau mɨiyɨk nɨkiyɨm yɨm ɨni iikamɨm
Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna nonkworɨnukrɨpkaiyɨm

mɨ sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm hiinsɨma nwowɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmii kɨingɨm mɨ sɨma siir yai aiirar wakaeyokna dirɨraerar yokiyokɨiyɨm. Yɨm ɨni tɨ nae whɨekakɨm numɨran sasaeyɨm wai sɨbgu okiyɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Łriig.

Sɨma yɨukɨdɨn nɨuyaeiyɨn two aowa hangumu haigikɨn (Mk 4:21-25)

16 Mɨ inkamɨn sɨma yɨukɨdɨn nɨuyaeiyɨn siirɨn twoni bɨri higrɨnɨuwikɨn mɨ hɨi aowa bɨri haigiprakaiigɨm. Nɨingaka. Siya romiyasɨn bopwoniya nwowɨn siir ninankɨigɨn. Mɨ iikamɨm sɨma omaka hɨriir napnɨnopkainami mɨ sɨma pɨ pae aiirar kɨgami.

17 Tariinanɨn dimɨn nhɨrɨm aowa aowa nwowɨm mɨ sɨma mhoɨiya wɨ idowɨiyar nɨmbiyami. Mɨ digworaekwo nhɨrɨm inkamkɨ higrɨnɨuɨm mɨ mhoɨiya wɨ Adi Komii siyar haigɨnki idowɨiya mɨ iikamɨm sɨma siirɨn wa kɨgi.

18 Kɨma mɨntarao mɨ kɨma yaiyɨm sɨbgu wakaeyokna. Yɨpɨkɨ inkamkɨn nɨnoknɨnkɨn mɨiyɨkak nwowɨn mɨ Adi Komii siya siirɨn wɨ hɨriinan nɨnoknɨnkɨn mɨiyɨk aiirar swokɨ ɨnkɨn hau-ugi. Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn siya kwoɨnarar naɨngwowi siir kwoɨnau hɨrar ta yai saiir nonkwowɨm mɨ ha wakaeyok-naei mɨ hɨriinan inkamɨn yai mɨiyɨkɨm siir kwoɨnau hɨrɨra nwokaiyɨm, tɨ yaiyɨm sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siyar swokɨ hai siir hɨrankɨn. Łriig.

Jisɨs siir apu aeya mɨ siir nomousɨsɨm ɨma (Mt 12:46-50; Mk 3:31-35)

19 Ta ɨiya Jisɨs siir apua mɨ siir nomousɨsɨmɨm sɨma siir kɨgam nɨtkɨm mɨ iikamɨm ɨni yɨnkɨnɨukikɨnɨm mɨ sɨma siir kingiin panɨinsi yamsi.

20 Mɨ inkam nwɨrɨn siir boɨnki, kɨriir apua mɨ kɨriir nomousɨsɨmɨm sɨma ɨni yab hɨr nokwowɨm, sɨma kɨriir kɨgam mɨni.

21 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, yɨpɨkɨ iikamkɨm Adi Komii siir yai mɨiyɨka saiirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ ha wakaeyoknam, yɨm tɨ hɨriinan iikamɨm yɨm kariir apu mɨ nomousɨsɨmkɨm. Łriig.

Opud komiiya Jisɨs siya boɨnkiya ɨna dɨgiya (Mt 8:23-27; Mk 4:35-41)

22 Mɨ ɨigwɨra Jisɨs siya mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna kwɨriinamɨm i kopsɨm ɨra saiir. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, krɨma pɨ whɨigbid yarmiiya nami. Mɨ sɨma ɨna yamɨm.

23 Mɨ isɨma ha hugainama mɨ Jisɨs siya nhwo bɨdi wh-wonkaiyɨn mɨ opud komii kwɨra ha hugnatmaiya mɨ opa pariiparii mɨrkɨmɨrka nɨnkɨnɨm ta i aiirɨn. Mɨ sɨma nwom-ainaiinamɨm pariipariisɨm.

24 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, sɨma Jisɨs siir yamɨ
ɨnɨdguwɨu mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, Bɨiyan Inkamti, Bɨiyan
Inkamti, hae, nɨmbi nwomainaiinamiri. Mɨ siya ha nɨnsiin
ɨdwokaiyɨn mɨ ɨo tɨ opud hɨnɨn komiiya saiir ywoki. Mɨ
opud hɨnɨn komiiya ɨna dɨgiya mɨ opa ɨni mokmokwaiyar
yomaikiya.
25 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya ɨni pɨnda
yama? Mɨ sɨma ha nɨdidɨm mɨ ɨna yɨnaɨngwoyɨmiyokɨm. Mɨ
sɨma sɨma yɨmboɨn amboɨnɨm, tɨ yɨpɨkɨn? Tɨ opud hɨnɨno
sowiir boɨnkiyɨn mɨ sowa ɨni siir yai aiirar wakaeyoknakiyo.
Ɨriig.

Jisɨs siya inkam uridyɨu biyɨekakɨn siir haiswonɨskikɨn
(Mt 8:28-34; Mk 5:1-20)

26 Mɨ mhoɨiya sɨma ɨna kignaidamɨm Gegesan iikamɨm
sɨmiir oma hɨriir. Tɨkɨ omɨn ɨni nu Galili siir whɨigbid yarmiiya
nwowɨn.
27 Mɨ Jisɨs siya isɨma saiir haiburgigɨn mɨ ha kunamɨn mɨ
inkam nwɨrɨn tɨ omɨn siir hɨrankɨn, siya ɨna yɨtɨn siirɨm. Mɨ
uridyɨu biyɨe nhɨrɨm tɨ inkamɨn siir nwokɨm. Ɨi haruwa
rani tɨ inkamɨn siya yɨuɨs bɨri kaigɨn mɨ siya siir omaka bɨri
nwowikɨn. Nɨingaka. Mɨ siya siyanowɨm inkam kikaiiyɨm
sɨmiir nwokɨn.
28 Mɨ ɨiya siya Jisɨs siir kɨgiyɨn mɨ siya ha kauwaeyɨmiyok
ougiyɨn mɨ siya ogmwo ɨni siir ɨgmiiga kingiinar inɨ hɨuwɨuɨn
mɨ siya ɨna kauwok boɨnkiyɨn, Jisɨs o! Adi Komii nɨnomor
kouanɨn siir yɨnisɨmɨn, kɨra kariirɨn dimu tɨram mɨni? Wakae!
Kɨra kariirɨn hɨk kɨpi hauu.
29 Mɨ Jisɨs siya tɨ uridyɨu biyɨeyɨn siir boɨnki, siya tɨ inkam ɨiir
haiburgigɨn. Ɨi kasa rani, tɨ uridyɨu biyɨeyɨn siya nonkwowɨn
tɨ inkamɨn siir. Mɨ kamɨm ɨinokɨinok siir kɨgrɨraowiyɨm, sɨma
siirɨn wɨeyɨnsopni (sen) mɨ tɨdop (hankap) kurɨmdɨnuwɨkɨm
siir ɨga ɨin ɨmiirɨn. Mɨ siya tɨ wɨeyɨnsop mɨnɨm pɨ sɨmiirar mɨ
anka bɨmbɨir nami. Mɨ uridyɨu biyɨeyɨn siya siirɨn maeyau
siin apa nɨinga inkam karamaeya siirɨn pɨ hɨriir mɨ ɨnkɨn
aeyokiyok nami tɨ inkamɨn siirɨn.
30 Mɨ Jisɨs siya siir srɨigi, kɨriir inɨgɨn yɨpɨkɨn? Mɨ siya boɨn,
kariir inɨgɨn uridyɨu biyɨe whɨekakɨm. Dimusi rani, uridyɨu
biyɨe whɨekakɨm ɨni siir yanɨnkɨnɨuwɨuɨm.
31 Mɨ tɨ uridyɨu biyɨeyɨm sɨma ɨni Jisɨs siirɨma kauwok-
nanaekiyɨm, kɨra krɨmiirɨn ɨe biyɨeyɨn paekakɨn siirɨm kɨpi
niyopriyɨugi.
32 Hu isid komii whɨrɨn tɨ mhɨu kopsɨm whɨrɨn kingiina
kwowɨn siir naekɨm. Mɨ tɨ uridyɨu biyɨe whɨekakɨm sɨma
Jisɨs siirɨm asi kauwok boɨnɨnaekɨm. Kɨra krɨmiirɨn tɨ hu isid
komiiyɨn siirɨm dɨkropki. Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn asi kɨgnɨnkɨn
amkikɨn.

33 Mɨ tɨ uridyɨu biyɨeyɨm tɨ inkamɨn siir haiburgigɨn mɨ tɨ
huɨm sɨmiir pɨuar yamkiyɨm. Mɨ tɨ hu isid komiiyɨn mhɨukɨu
hɨrankɨ niwɨtnaniniyɨm mɨ ɨni siyapai amounana saiirar
yamɨm. Mɨ sɨma ɨni ta whɨi aiirar yani amaimaiyɨuwɨm mɨ
sɨma opa ha kwiyaeyɨm mɨ sɨma ɨna yaonamɨm.
34 Mɨ kamɨm tɨ hu ɨmiir waikaowiyɨm sɨma tɨ dimɨn ɨiir
kɨgiyɨm mɨ sɨma ɨna yɨdam namɨm. Mɨ ta yaiya sɨma ɨna
haigirɨrɨr boɨnama iikam whɨekakɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir.
35 Mɨ iikamɨm sɨma tɨ dimɨnɨn siir ɨnɨ kɨgɨu. Mɨ sɨma Jisɨs siir
hɨriir nɨmbiyamɨm mɨ tɨ inkam ɨiir kɨg uridyɨu biyɨeyɨm siir
bɨdi haiburgigɨm. Mɨ siya yɨuɨs bɨdi kaiyɨn mɨ siir kwoɨnɨn ɨni
wadɨeya nwowɨn mɨ siya Jisɨs siir ɨgmiiiga kingiinar nɨdwowi.
Mɨ iikamɨm sɨma hɨriinan kɨgɨm mɨ sɨma ɨna yɨdidgiyɨm.
36 Mɨ iikamɨm tɨ dimɨnɨn siir kɨgnakiyɨm sɨma iikam
nhɨrɨm sɨmiir boɨnmamauu siyɨuɨn Jisɨs siya haiswonɨskiyɨn tɨ
inkamɨn siir.
37 Mɨ iikam whɨekakɨm Gegesa hɨran nu maeyauwɨm sɨma
Jisɨs siir boɨnki, kɨra krɨmiir haiburgik mɨ ha dam. Sɨma nɨdid
prasae bɨ kikɨnkɨm mɨ sɨma hɨriinan asi boɨnkɨm mɨ Jisɨs siya
isɨm aiir kwɨrii mɨ siya namɨm swokɨ mɨnkɨn.
38 Tɨ inkamɨn uridyɨu biyɨeyɨm sɨma haiburgigɨn, siya Jisɨs
siirɨm kauwok boɨnanaeki, kara kɨnaka nami. Mɨ Jisɨs siya
siirɨn ɨna swokɨ ɨkropkiyɨn mɨ ɨna boɨnkiyɨn,
39 Kɨra kɨriir oma hɨriirar swokɨ am. Mɨ dimɨn whɨekakɨm
Adi Komii siya tɨrkiyɨm sɨmiir tɨnɨ boɨnmamauuwɨu. Mɨ tɨ
inkamɨn siya ha namɨn mɨ tɨ yaiyɨm iikam whɨekakɨm om
komii siir hɨranɨm ɨni sɨmiirar boɨnmamauuwɨuwɨn dimɨn
whɨekakɨm Jisɨs siya tɨrɨm sɨmiir. Ɨriig.

Jisɨs siya haiswonɨskikɨn wiga siir yɨuɨs nonkwowa
(Mt 9:18-26; Mk 5:21-43)

40 Mɨ ɨiya Jisɨs siya ha swokɨ amɨn whɨigbid yarmiiya hɨriir
mɨ iikam whɨekakɨm sɨma hɨrar nwowɨnɨm mɨ sɨma siirɨn ɨna
boɨn maɨrgɨmaɨrga wɨnɨm.
41 Mɨ inkam nwɨrɨn ɨna yɨmbiniyɨn siir ɨnɨgɨn Jairaskɨn.
Siya maeyauwa ɨrɨpa yai boɨnaiya hɨuyokiyokaiya saiir bɨiyan
inkamkɨn. Mɨ siya ɨgmwowɨn Jisɨs siir ɨgmiiga kingiinar ɨnɨ
hɨuɨu mɨ ɨna kauwok boɨnɨnaekikɨn, kɨra kariir omaka wit.
42 Mɨ siir yɨnisɨma ɨrkɨ ɨruwaka mɨ saeya yɨnkopaka. Mɨ
saiir bɨewiyɨm ɨuur whɨsko. Mɨ saeya naowamar tɨri. Mɨ Jisɨs
siya ha napnamɨn mɨ iikam isid komiiyɨn sɨma ɨni Jisɨs siir
mhoɨiyar yamɨm. Mɨ sɨma ɨnɨ ɨrɨpa ɨrɨpa yonamɨm.
43 Mɨ wiga ɨra nwowi, ɨinokɨinokɨn saeya pɨu biyɨeka
napɨdwodwomaimiiga bɨewiyɨm ɨuur whɨs, kamɨm paowai
udiyɨm sɨmiir nwɨrkɨn saiir ma aiir bɨ swokɨ owaiginɨukɨn
mɨiyɨk. Nɨingaka.

44 Mɨ ta wiga saeya Jisɨs siir digɨuwa kingiin ha nɨta mɨ
saeya ɨni siir yɨuɨs prɨeiya saiir mwoɨs ɨiirar yaka onkwokiya
mɨ saeya hɨriinan tɨrkiya mɨ bɨ kɨmɨmɨnkika ta pɨu biyɨeya
saeya nwowa ɨna yɨnkisanakiya mɨ mhoɨiya saeya bɨ swokɨ
ɨmbiyamka.
45 Mɨ Jisɨs siya srɨigi, yɨpɨkɨn ɨɨna kariir naka onkwokiyɨn?
Mɨ iikam whɨekakɨm ɨna boɨnkiyɨm, an nɨɨnga, an nɨɨnga. Mɨ
Pita siya ɨna boɨnkiyɨn, inkam Komii iikam isid komiiyɨn wasi
kɨriirar nokwoyokaiyɨm, sɨmar kwakikɨn namkɨm.
46 Mɨ Jisɨs siya boɨnki, ɨɨna kariirɨn nwɨrka nonkwokikɨn. Mɨ
kara ɨna kɨnankɨugiyɨn, kɨrɨe nhɨrɨm kariir bɨdi haiburgigɨm.
47 Mɨ ta wiga saeya nɨnokɨnɨnkɨnkiya mɨ saeya ɨni nɨdid
komiigakar yowa mɨ saeya siirsi bɨ swokɨ ɨmprɨoka mɨ saeya
ɨgmwo ɨni Jisɨs siir ɨmiiga ɨnɨ hɨuwɨuwa. Mɨ iikam whɨekakɨm
sɨmiir whwonkam ɨda saeya ɨna boɨna, ɨiya kara Jisɨs siir yɨuɨs
aiir nonkwokiya, kariir ma bɨri kɨmɨmɨnkika saeya ɨna dɨgiya.
48 Jisɨs siya boɨnki, kariir yɨnisɨm yɨnkopak, kɨriirɨn kɨriir
naɨngwo tɨbmii mɨiyɨka saeyar nwowaigɨnɨugika mɨ kɨra ha
dam mɨ kɨriir mhɨi kwoɨnɨm hiinsɨma dwonam.
49 Mɨ Jisɨs siya ha nikɨ boɨnaiyɨn mɨ bɨiyan inkamɨn Jairas,
siir omaka hɨran inkamɨn siya ha nɨtɨn mɨ ɨna inɨ boɨnɨuwɨn
siirɨn, kɨriir yɨnisɨm yɨnkopaka bɨdi yaonama. Kɨra inkamɨn
dimɨn taemɨn nowɨmwarkaiyɨuwiyɨn kɨigi siir kɨpi nɨnki.
50 Mɨ Jisɨs siya ta yaiya aiir wakaekiyɨn mɨ siya Jairas siir
yai anaka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, kɨra kɨpi nɨdid. Mɨ kɨra
hindara daɨngwo tɨbmii ɨski mɨ kɨriir yɨnisɨm yɨnkopaka saeya
wɨ mɨiyɨka nwokɨ owɨm.
51 Mɨ Jisɨs siya Jairas siir omaka hɨriir yam mɨ siya iikam
whɨekakɨm sɨmiirɨn omakanau hɨriirɨn saɨka bɨri kɨgnɨnkɨn
apnɨnopkai namkɨm. Nɨɨngaka. Pita, Jon, Jems mɨ ta yɨnisɨm
yɨnkopaka saiir yopii ad owa sɨmasɨmar yapnɨnopkainam
saɨkan.
52 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma ta yɨnisɨm yɨnkopaka saiirɨmar
nanka nɨnougɨm mɨ sɨma hɨrar nounanaekɨm. Mɨ Jisɨs siya
sɨmiir boɨnki, kɨma kɨpi nou, saeya bɨri naoka, saeya nhwo
whwonkaii.
53 Mɨ sɨma siirɨn yaibu prasae bɨri nɨekɨm. Dimusi rani, sɨma
bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨm, saeya bɨdiya yaonama.
54 Mɨ Jisɨs siya ta yɨnisɨm yɨnkopaka saiir ɨɨn aiir yonkwoki
mɨ ɨna boɨnkiyɨn, yɨnisɨm yɨnkopak, kɨra dɨnsiingi.
55 Mɨ ta yɨnisɨm yɨnkopaka saiir pɨugɨna ɨna swokɨ ɨta
saiirɨm. Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkika saeya ɨna yɨnsiin ɨdwokiya. Mɨ
Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma nae nhɨrɨm saiir hauu ae.
56 Mɨ ta yɨnisɨm yɨnkopaka saiir yopii ado sowa ɨni mounana
sinkaokiyo. Mɨ Jisɨs siya sowiirɨn ɨna boɨnkiyɨn, tɨ dimɨnɨn
siirɨn kowa inkam nwɨrni kɨpi swokɨ boɨnmauu mɨmɨn. Ɨriig.

9

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim mii simiir hauugin
(Mt 10:5-15; Mk 6:7-13)

1 Jisis siya kam iuur nwiso siir kigna miriiyim simiir yikiuna
iripa haingiriyiuim mi siya kirie komii mi inig komii simiir
hauuwim. Uridyiu biyie biyieyim mi mapai mapaiyim simiir
haiswonimniskiiyim.
2 Mi siya simiirin ina yikropkiyim iiya Adi Komii siya siir
digworaekwowim simiir kigirkakana saiir boinmimauuam
mi makak iikamim simiir mi inimniskiiyim.
3 Mi siya simiir boinki, kima digworaekwo wara kipi hai
apnam mi kima nae minim mi umir hoknibim mi paekopim
hogwokwo apiyim simiir wara kipi hainam. Mi kima yiuiso
kwokwisa kipi hainam.
4 Mi omaka kima napninopkainami mi sima wadie kimiir
nwowini mi kima ta omaka aiirar dwokripkai. Mi ti om iiirin
wi ta omaka saiir hirankar haiburgig.
5 Mi sima kimiirin simiir omaka hiriir namamin wadie
nwowin karamae nwowi mi kima ti om iiir haiburgik.
Mi nusin imiir dikrimkrinkiigig sima wa ninokninkinkiyim,
krima miiyik rani.
6 Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima ina yitikrinkiyim
omom omomim simiir mi Adi Komii siir yaiwin kibiya saiir
yapboinmamauuam mi iikam makakim omom omomanim
hinda tindanim simiir warar mi inkin haiswonimniskiiyam.
Ɨriig.

Herot siya Jisis siir yai wakaekin
(Mt 14:1-12; Mk 6:14-29)

7 Mi inkam komiiyin Herot nu Galili kigriraowiyin ti yai
whiekakim simiir wakaekiyin mi siir kwoinin ini hindara
whriewhriekiyin. Dimusi rani, nhirim ha boini, Jonin op
baptais haiginiuwiyin ieyankin bidi swoki insiin idwowin.
8 Mi nhirim hiniina boin, Ilaija bidi yimbiyamin. Mi nhirim
hiniina boini, biiyan profet inkam nwirin bidi swoki insiin
idwowin.
9 Mi Herot siya hiniina boinki, Jon siir niiyin karar bidi
kaigripkiyin. Mi ti inkamin siya yipikin kara ti siir yaiya
hiniina wakaewinin, ha? Mi siya Jisis siir kigam mini. Ɨriig.

Jisis siya naeyim 5,000 kamim simiir hauu aekim
(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Jo 6:1-14)

10 Mi aposel kamim ha swoki itim mi dimin whiekakim sima
tirim sima Jisis siir ini boinmimauuni. Mi siya simiirin warar
yinkin ikiunam mi sima iikam nhirim simiirin hirar haiburgik
mi simasimar yam om whirin siirin. Mi ti omin siir inigin
Betsaidakin.

11 Mɨ ɨiya iikamɨm sɨma wakae dɨgiyɨm mɨ sɨma ɨni siir
mhoɨiyar yamɨm. Mɨ sɨma siirɨm ha namɨm mɨ siya ɨni
maɨrgɨmaɨrga ywowɨnɨn sɨmiirɨn. Mɨ siya Adi Komii siya siir
iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir yowomwarkaiyɨu sɨmiirɨn
mɨ iikamɨm makakɨm, sɨmiir warar mɨ ɨnkɨn haiswonɨmnɨskɨi
haigɨnɨu.
12 Mɨ ɨiya bɨeyɨn ha nɨkiiyamtɨbɨn, kam ɨuur nwɨso siir kɨgna
mɨriiyɨm sɨma ha nɨtɨm siirɨm mɨ sɨma boɨn, kɨra iikamɨm
sɨmiir dɨkropki sɨma ɨkɨ om nhɨrɨm hɨnda tɨnda nwowɨm pɨ
sɨmiirɨm nwokɨ amɨm mɨ sɨma pɨ hɨr nwokɨ whwonkaowiyɨm
mɨ nae mɨnɨm pɨ hɨr nwokɨ ɨnkɨguna aeyamwiyɨm. Whɨsarii
rani, ta maeyauwa krɨma nwowa om karamaeka.
13 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨgao yaigakar ywoki, sɨmiirɨn nae
kɨmar hauu. Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, krɨma nae hɨrii hɨrii kara-
maekɨm. Krɨma bretɨm ɨriiyar mɨ anasu whɨs sɨmasɨmar
nwowi. Mɨ kɨra hɨniina naɨngwowi tɨ iikam whɨekakɨm
nwowɨm, krɨma naeyɨm sɨmiir dɨgar pɨnɨ saɨnaki, aniya?
14 Kamɨm hɨr nwowɨm 5,000kɨm mɨ Jisɨs siya kamɨm siir
kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, kɨma sɨmiir boɨnki, sɨma kam
nwɨs ɨuur ɨuura kiiyop ɨdwodwoam.
15 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨni hɨriinanar mɨ tɨrɨm
mɨ sɨma iikam ɨmiirɨn ɨna yokmwɨn ɨdwowɨm.
16 Jisɨs siya tɨ bret ɨriiyarɨm mɨ tɨ anasu whɨs ɨko ha haiyɨn
mɨ siir nhwowɨn nɨnomor koua hɨriir ha kaokiyɨn mɨ siya
ɨna boɨn wadɨekiyɨn Adi Komii siirɨm. Mɨ siya ɨna yɨnop
hauugiyɨm kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir mɨ iikam sɨmiirɨn
ɨni sɨmar hɨd nonkwokwo hauunamɨm.
17 Mɨ iikam whɨekakɨm ha naekɨnɨu dɨgiyɨm mɨ nae
haɨmii haɨmiiyɨm sɨma naepɨpɨru okiyɨm mɨ nɨbɨm sɨma
haigɨmɨrnɨnkɨnkiyɨm ɨuur ɨs. Ɨriig.

Pita siya Jisɨs siir boɨnɨnkɨigɨn siya Kraiskɨn
(Mt 16:13-19; Mk 8:27-29)

18 Ɨi gwɨra Jisɨs siya Adi Komii siirɨmɨn nhwo sasar
ɨnɨ kwɨsboɨnɨu. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna
yamɨm siirɨm. Mɨ siya sɨmiir srɨigi, iikamɨm kariirɨn panɨɨn
nɨkɨuwigɨm?
19 Mɨ nhɨrɨm yɨm hɨniina boɨnikɨm, Jonɨn op baptais
haigɨnɨuwiyɨn siya. Mɨ nhɨrɨm yɨm hɨniina boɨni, kɨra Ilaijakɨn
mɨ nhɨrɨm yɨm hɨniina boɨni, profet ɨnkam nwɨrɨn bɨdi yɨnsiin
ɨdwowɨn.
20 Mɨ siya sɨmiir srɨigi boɨnki, wɨm kɨma panɨɨna dapikɨm?
Mɨ Pita siya ɨna ywowarkɨi boɨnɨn, kɨra tɨ ɨnkamɨn Adi Komii
siya nɨmbingiyɨn Mesaia siya. Ɨriig.

Jisɨs siya boɨn kara naonami wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi
(Mt 16:20-28; Mk 8:30-9:1)

21 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, ta yaiya inkam nwɨrni kɨpi
swokɨ boɨnmauumɨmɨn.
22 Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ boɨnkiyɨn kara Yaowae Adɨn
nɨnomor kouanɨn kara wɨ hɨk kɨmpɨpɨsu prasae hai rani.
Mɨ bɨiyan inkamɨm omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya
saiir kɨgrɨraowiyɨm mɨ prismi bɨiyan inkam mɨ kamɨm siyɨu
komii komiiyɨm sɨm nɨnomokninkɨniyɨm, sɨma wɨ digɨumii
siir haimriyɨuwi mɨ sɨma siirɨn wa nɨsomaowi mɨ siya ɨi
kwoɨmaka wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi ɨe hɨrankar.
23 Mɨ siya sɨmiir boɨnki mɨ inkamɨn kariir siyɨu ɨmiir na-
pam nɨti mɨ siya dimɨnɨm siir kwoɨnau hɨr nwokaiyɨm dig-
woraekwowɨm sɨmiir haiburgigi mɨ siya kariir mɨi ɨmiir mɨrii
mɨ kariir siyɨu ɨmiir dap ɨski. Mɨ siya kariir mɨi aiirarar
mɨriiyokiyokɨi mɨ kariir siyɨu ɨmiirarar timɨ apiyokiyokɨi. Mɨ
siya tɨ paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siirɨn hɨriiyar haiyokiyokɨi
kariir hɨriinan.
24 Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn digɨumii siir digworaekwo mɨ
dimɨnɨm siir kwoɨnau nwokaiyɨm sɨmiir haimriiyɨu karamae
nwowi mɨ siir kwoɨnɨn omwai waiyaiyɨn wɨ mɨiyɨk nwo rani.
Mɨ siya wɨ hindara kɨgugu ɨskii. Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn digɨumii
siir digworaekwo mɨ dimɨnɨm siir kwoɨnau nwokaiyɨm sɨmiir
haimriyɨuwi mɨ siya wɨ omwai hɨriiya waiyayokiyokɨi.
25 Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn tɨ nu siir digworaekwo whɨekakɨm
sɨmiir haɨngiriyɨu haigɨn mɨmɨri siyamar mɨ inɨg komiigak ha
mɨ owi mɨ tɨ digworaekwowɨm wɨ sɨma whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi
siirɨn omwai waiyayokiyokɨikaeyamɨm, aniya? Nɨingaka.
26 Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨm kariiram maɨrgɨmaɨrga karamae
nwowi mɨ digɨumii kariir yai aiir haimriyɨuwi mɨ mhoɨiya
kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn siya swokɨ ɨti dig-
woraekwo whɨekakɨm Adi Komii siya kariir hauuwɨm pae-
nan nɨuyaeiyɨm mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨmaka nɨti
mɨ taka ɨiya kara kɨriirɨn wɨ digɨumii saiir swokɨ haimriyɨuwi.
Mɨ mhoɨiya siya wɨ Adi saɨka nwo rani. Nɨingaka.
27 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, tɨ iikam nhɨrɨm tɨrar
nwowɨm, kɨma wɨ nɨkɨ ao rani. Mɨ dimɨnɨm ɨiya Adi Komii siir
dimɨn taemɨn ɨmiir kɨgɨrkakana wɨ saiirar nɨmbiyami. Ɨriig.

Jisɨs siir pɨua ya ɨni saa yɨmbiyamkiya
(Mt 17:1-8; Mk 9:2-8)

28 Mɨ Jisɨs siya tɨ yaiyɨm ha boɨn dɨgiyɨm mhoɨiya ɨi ɨriiyar
kwoɨmɨm namkiyɨm mɨ siya Pita Jon mɨ Jems sɨmiir yɨkɨunam
mhɨuisɨm whɨrɨn siir kɨua hɨriir, nhwo Adi Komii siirɨm
kwɨsboɨnɨm.
29 Mɨ siya hɨrar kwɨsboɨnɨn mɨ siir whwonkamɨn ɨna yɨgiyɨn
mɨ siir yɨuɨsa paenan ha nɨuyakiya mɨ saeya ɨni whɨsinana
ywokiya.

30 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn inkam nwɨso ɨni saɨkar yamokwo boɨnainiyo. Moses, Ilaija so.
31 Mɨ sowa Adi Komii siir dimɨnɨn paenan nɨuyaiyɨn saɨka nɨnkɨn ɨmbinikɨn. Mɨ sowa ɨiya Jisɨs siya naonama saiir nɨmbiyami dimɨnɨn Jerusalem hɨr, Adi Komii siya nɨmbinɨn bɨdi bɨdiniyar sɨmiir boɨnmɨmauugɨm.
32 Mɨ Pita siya mɨ siir nomiiyau nwɨs owa sɨma nhwo wh-wonkaigɨm mɨ sɨma ha nɨnsiingiyɨm mɨ sɨmar kɨgi paeya Jisɨs mɨ inkam nwɨso saɨka nokwowo sɨmiir hɨr nɨuyaki.
33 Mɨ sowa Jisɨs siir haiburgigɨm mɨnko mɨ Pita siya siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii, krɨma tɨr nwowɨm wadɨeka. Mɨ krɨma omaka amɨrɨm wɨ ouuma mɨrii, ɨra kɨriirga mɨ ɨra Moses mɨ ɨra Ilaija Pita siya ta yai aiirɨn whaowaeya prɨiboɨnkɨn, siya bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn.
34 Mɨ siya yai aiirar nikɨ boɨnɨn mɨ waua ɨni sɨmiira yaunɨ kikirɨnuniya, sɨma ɨna yɨdidgiyɨm.
35 Mɨ yai kwɨra ta wau aiir kauwok boɨnkiya, saeya hɨnɨɨna kauwok boɨnkika, warɨ yɨnisɨmɨn kariir yɨnisɨmkɨn. Mɨ kara siir bɨdi yɨmbinɨn. Kɨma siir yai aiirar wakaeyokna.
36 Mɨ ta yaiya ha boɨnkiya mɨ sɨma kɨgi, Jisɨs sasar nwoki. Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma yai ha nɨnkɨn tankiyɨm mɨ ta ɨiya tɨ dimɨnɨn sɨma kɨgnamɨn, sɨma inkam nwɨr bɨ swokɨ boɨnmauumɨmɨnkɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya yɨnisɨm nwɨrɨn uridyɨu biyɨekakɨn siir haiswonɨskiigɨn
(Mt 17:14-18; Mk 9:14-27)

37 Mɨ ɨigwɨra sɨma mhɨuisɨm whɨrɨn siir haiburgigɨm mɨ ha nɨuunamɨm mɨ iikam isid komii whɨrɨn, sɨma Jisɨs siirɨn siyɨu hɨr yapyɨskaiwɨn.
38 Mɨ tɨ iikam isid komiiyɨn sɨmiir hɨran inkam nwɨrɨn siya ɨna kauwok boɨnamnankiyɨn, iikam nowomwarkaiyɨuan inkamɨn mɨ kara kariirɨmar kwɨsboɨnki. Kɨra kariir yɨnisɨm yɨnkamiyɨn ɨiir kɨgi, siya kariir yɨnisɨm yɨnkamiyɨn nwɨrkɨ nwɨruwa ɨeyaɨrgɨn.
39 Mɨ uridyɨu biyɨe whɨrɨn siya nonkwokɨn siirɨn. Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn, siya ha kauwok boɨnkiyɨn mɨ tɨ uridyɨu biyɨe ɨeyar haigi ɨtɨwamwakikɨngig. Mɨ yaeyopa pa nɨmbinaniyami siir yai hɨrankar mɨ siya tɨ yɨnisɨmɨn siir pɨu aiirar nonkwobumbunɨnkɨnikɨn mɨ siya siir bɨ swokɨ haibur sranikɨn. Nɨɨngaka.
40 Mɨ kara kamɨm kɨriir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiiram bɨdiyar kauwok boɨnanaeyɨn tɨ uridyɨu biyɨe siir haiswonɨskiyɨm mɨ sɨma dɨg bɨ nwokɨm.
41 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn mɨ tɨ iikamɨm tari-inananɨm kɨma naɨngwo tɨbmii karamaekɨm. Kɨmiir mhɨi

kwoinim miiyik nwo rani. Mi kara kimaka wi pariig iiya nwowi, ha? Mi kara kimiirin wi pariig iiya whindiriraerar haiginiuwi mi kima wa nwoki aingwo tibmiiyim, ha? Mi siya ti inkam iiir boinki. Yinisimin tiriir whainani.
42 Mi siir yinisimin ha niki apnaniyin mi ti uridyiu biyieyin ini siyar haigi owomwak inamnaniyin. Mi Jisis siya igao yaigak ti uridyiu biyieyin siir boinki mi siya ti yinisim iiirin ina haiswoniski haiginiugiyin. Siya ini siir ad iiiramar swoki ikropkiyin.
43 Mi iikam whiekakim sima Adi Komii siir kirie komiiya saiir kigiya sima ini hindara yanaakiyim. Łriig.

Jisis siya kwisaka ina swoki boinin kara wi kapi naowi
(Mt 17:22-23; Mk 9:30-32)

Mi iikam whiekakim ina niki aingwoyimyokripkaiyim, ti diminim siya tirim simiirsiyin mi siya kamim siir kigna miriiyim simiir boinki,
44 kimiir wiinim sibgu mauugi. Mi mhoiiya Yaowae Adin ninomor kou hiranki nitin siirin wi wir nhirim sima napwouwi.
45 Mi sima ta yaiya siya boina saiir bi ninokninkinkim, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa simiirsi nimpriioka mi sima saiir paniinsi sibgu yinokninkinsi. Mi sima pi nididgim ta yai aiiramin siir paniinsi sriisi. Łriig.

Yipikin siya kougikou nwowin
(Mt 18:1-5; Mk 9:33-37)

46 Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima yaiya kwira yiniinansao boin, yipikin simiir kougikou nwowin.
47 Mi Jisis siya bidiya yinokninkinin kwoinin simiir hir nwowin. Mi siya yinisim sapisap nwirin siir asi nikiunakin.
48 Mi siya simiir boinki, inkamin ti yinisim sapisapin siirin kariir inig iiir kigriraowi yio siya kariir kigriraokin. Mi inkamin kariir kigriraowi mi siya inkamin kariir nikropkiyin siirin warar ninkin kigriraowi. Mi inkamin yinisim sapisapnan kimiir waraur nwowi mi kimiir kougikouin ini siyar ywowin. Łriig.

Inkamin io nhwo kimiir nanao karamae nwowiyin siya kimiir nomiiyaugin
(Mk 9:38-40)

49 Jon siya ina yowarkii boinin, Biiyan Inkam Komii, krima inkam nwira kig, uridyiu biyieyim simiirin kiriir inig iiir haiswonimniskiigin. Mi siya krimiir yai bi wakaeyoknakin mi krima siirin hiriinansi nikidugim. Dimusi rani, siya krimiir isid rani. Niingaka.

50 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki mɨ kam nhɨrɨm siir kɨgna mɨriiyɨm
sɨma, kɨma siir kɨpi nɨkɨdu. Inkamɨn ɨo nhwo kɨmiir nanao
karamae nwowiyɨn yɨo siya kɨmiir nomiiyaugɨn. Ɨriig.

Sameria hɨran om whɨrɨn siir iikamɨm sɨma Jisɨs siir siyɨu ɨiir
haigɨnɨkougɨn mɨ siirɨn ɨna swokɨ ɨkropkiyɨn

51 Ɨiya Adi Komii siya Jisɨs siir swokɨ ɨkɨunamana nɨnomor
koua hɨriir saeya ɨni kingiin nwowa. Mɨ Jisɨs siir kwoɨnɨn om
komii Jerusalema namɨm asi naɨngwokɨn.
52 Mɨ siya kam nhɨrɨm sɨmiir yɨkropki, yai siir bɨiyɨn sɨma
nwokɨ haigɨrɨrɨramɨm mɨ sɨma ha namɨm nu Sameria hɨrɨn
om whɨrɨn siir yapnɨnopkainam. Mɨ sɨma siir digworaekwo
nhɨrɨm sɨmiir dirɨraerarɨm mɨnkɨm.
53 Mɨ omɨn siir hɨran inkam nhɨrɨm sɨma siir bɨri
nɨkɨunamkɨm sɨmiir omaka hɨriir. Dimusi rani, Sameria
iikam sɨma ɨrɨpa mhɨi kwoɨn bɨri nwowikɨm Judami iikam
sɨmakan sɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm siya pɨ om komii Jerusalem
hɨriir nami.
54 Inkam nwɨso siir kɨgna mɨriiyo Jems, Jon sowa, sowa
hɨriinan siyɨuɨn siir kɨgɨn mɨ sowa siir boɨnmauu, Bɨiyan
Inkam Komii, krɨma paeya nɨnomor kou hɨrana saiirɨm
nɨkɨugi, saeya tɨ iikamɨm tɨranɨm sɨmiir nwokɨ ɨuniyɨm, aniya?
55 Mɨ Jisɨs siya ha haiyɨug okwokiyɨn mɨ siya ɨo sowiir ywoki.
56 Mɨ sɨma om whɨra yapnam. Ɨriig.

Inkamɨn Jisɨs siirɨm nami
(Mt 8:19-22)

57 Mɨ sɨma siyɨu hɨrar nɨkɨ apamɨm mɨ inkam nwɨrɨn siir
boɨnki, kɨra omom omomɨm kɨra nami mɨ kara wɨ kɨriir
mhoɨiya nɨnkɨn apiyokiyokɨii.
58 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, niimauan wraɨm yɨm ɨeno
kakargɨm mɨ ɨpiyɨnɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan whɨe kakargɨm. Mɨ
Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn yɨo omaka maeyau whwonkai
karamaekɨn.
59 Mɨ siya inkam nwɨrɨn siir boɨnki, kɨra kariir mhoɨiyar wɨt.
Mɨ siya boɨn mɨ kɨra kariirɨn wadɨe tikɨ oki. Kariir adɨn siir
pɨuɨs biyɨeya saiir nikɨ hangikaigigi.
60 Mɨ Jisɨs siya siir yowarkɨi boɨnki mɨ inkam wɨirɨm
yɨm inkamɨm kariir mhoɨiya nɨt karamae nwowiyɨm sɨma
haɨngikai. Mɨ ni kɨra ɨiya Adi Komii siya siir digworaek-
wowɨm mɨ siir iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir yai ɨmiir tinɨ
boɨnmɨmauuwɨu.
61 Inkam nwɨrɨn siya siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii, kara
kɨriir mhoɨiya nɨtam mɨni mɨ kɨra kariirɨn pɨ wadɨe dwoki.
Kara yai mɨnɨm kariir isidɨn sɨmaka ninɨ ɨdwo boɨnaigigi.
62 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, inkam i kigrɨrɨriyɨn, siir nhwowɨn
idaowa hɨri hɨriiya kaonanaei mɨ tɨ hɨriinan inkamɨn siya wɨ
Adi Komii siya kɨgrɨrao tani. Nɨɨngaka. Ɨriig.

10

Jisis siya kamim kam nwoim iuur nwisa yikropki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam

1 Mi mhoiiya Biiyan Inkam Komiiyin siya ina swoki imbinin
kamim kam nwoim iuur nwiso. Mi siya simiirin nwinnwisa
yikropki mi sima siir biiyar yamkwokin. Mi siya simiirin
om komii komiiyim mi omisisimim mhoiiya siya namanim
simiirin simiir hiriir yikropki.
2 Mi siya simiir boinki, iikam whiekakim simiir kwoinim
wadie bidi ywowim sasaeyim wai nwowim simiir hiriinan.
Mi iikam whiekakim sima ta yai aiir wakaeyama tiri. Mi
iikam whiekak rani, simiirim namim mi simiir nikiunakiyim
mi sima bidi grirgigiyim. Mi numiran adin, Adi Komii
siyairgin, siirim sriigi siya kam nhirim simiir nikropkiyim mi
simiir kwoin imiir hiurworwokaiyim mi sima siir mhoiiya
nwoki amim. Ti hiriinan inkamin siya numira sasaeyim wai
nwowiyim simiirim namiyin mi ha ningugu haiswonaniyim
ini siir hiriinan ywowin.
3 Kima dam! Kara kimiirin huyinsim prikipriknan
nikropkikin niimau mie komii komiiyim wra bibiyieki
nwowim simiir hiriir. Mi kimiirin wi kigriraowan inkam
kakar nwowi.
4 Mi kima umir hoknibim wara kipi hainam mi iga nii aka
mi kima siyiu bopwo hirin inkam napkigami mi simiirin yai
kipi kainanam. Hindarar daparkaknam, ii naeisi.
5 Mi kima omaka ir napninopkainami mi biiyin kima wi
hiniina tini boiniu, kima ha mairgimairga iikamim ti omaka
aiir nwowim.
6 Mi inkam nwirin kwoin hinsima nwowiyin siya ta omaka
aiir nwowi mi siya wi kimiir yaiyar wakaeyoknaei mi siir
kwoinin wi hinsima nwowi. Mi hiriinan inkam karamaeki
niuwi mi kira hikak nwowi mi ta yaiya hiriiyar swoki
okainani.
7 Mi kima ta omaka irua aiirar dwokripkai. Mi kima
nae op minim sima hauuwi simiir dae kwiyae. Mi kima ti
nae imiirsiyin umir kipi hauu simiirin. Dimusi rani, kima
dimin miiyik miiyikim simiir bidi hauuwim. Mi sima kimiirin
hiriinansi hauu aei. Kima omaka irni irni kipi whwonkaiyam.
8 Mi kima om komii whira napninopkainami mi inkam
nwirkin kimiirin wadie nwowini, siir omaka hiriir namim mi
nae minim siya hauu wini mi kima wi kipi boriisop wa dae.
9 Mi kima ti om komii hiran inkamim makakim simiir warar
timi haiswonimnisskii haiginiu mi kima simiirin hiniina boinki,
iiya Adi Komii siya siir dimin taeminim mi siir iikamim simiir
kigirkakana, saeya kimiir kingiin bidi yamwoniya.

10 Mɨ kɨma om komii whɨrɨn siir napnɨnopkainami mɨ sɨma
kɨmiir bɨ boɨn wadɨe wɨnkɨm sɨmiir omaka hɨriir namamɨn
mɨ kɨma tɨ om komii siir siyɨuɨn siir yaba hɨr dɨkwowɨn kɨma
hɨnɨɨna boɨn,
11 tɨ kɨmiir om komiiyɨn siir nu sɨnɨm sɨma ɨni krɨmiir ɨga
ɨmiir nwowɨm mɨ krɨma pɨ kɨmiirarar swokɨ hauugigi. Mɨ
kɨma sɨbgu daɨngworɨnu. Dimusi rani, kɨma krɨmiir yai ɨmiir
bɨ wakaeyoknakɨm, ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo
whɨekakɨm, sɨmiir kɨgɨrkakana ɨni kingiin yamwoniya mɨ
kɨma ta yaiya digɨumii saiir haimriiyɨugɨm.
12 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨnki, mhoɨiya ɨiya Adi Komii
siya iikamɨm dimɨn biyɨekakɨm sɨmaka boɨnaini ɨiya saeya
nɨmbiyami mɨ ta hɨka wɨ hɨka om komii biyɨekɨbiyɨeyɨn Sodom
hɨran iikamɨm dimɨn biyɨe tɨrɨm wɨ sɨmiir haiburi. Tɨ omɨn
Isrel siir omkɨn. Ɨriig.

Om nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii karamae nwowɨm sɨmiirsi naɨngwoyɨmiyoki
(Mt 11:20-24)

13 Jisɨs siya ha nikɨ boɨnɨn mɨ siya boɨnki, kɨma Juda iikamɨm
om Kolosiyanɨm Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨk prasae hauu
rani mɨ om Betsaidan Juda iikamɨm kɨma ɨriipa hɨriinan, Adi
Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨk prasae mɨ hauu rani. Dimusi rani,
dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk whɨekakɨm Adi Komii siya kɨmiir tɨrɨm mɨ
kɨma sɨmiir bɨri kɨgɨm mɨ kɨma sɨmiir bɨri wakaeyoknakɨm.
Nɨɨngaka. Kɨma ɨni digɨumii sɨmiirar haimriyɨukrɨpkaiyɨm.
Mɨ bɨiya Adi Komii siya dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm iikamɨm
Juda iikam tani om Taia om Saidon sowiir hɨranɨm sɨmiirɨn
hɨriinan hauugɨso mɨ sɨma ha kɨgɨso mɨ sɨma sɨnɨn wa pɨ masɨn
mɨ aknaɨnan bɨdi pɨ yɨisiimauuɨn Adi Komii siirɨn, dimɨn
biyɨe biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm sɨmiirsiyɨn mɨ sɨma ha pɨ yaɨngwo
tɨbmiiyɨn Adi Komii siirɨmɨn.
14 Mɨ ta ɨiya Adi Komii siya iikamɨm sɨmiir hɨdi mɨ hɨka
kɨmiir nɨmbiyami saeya wɨ komiigɨ komii nwowɨ. Wɨ hɨka om
Taia mɨ om Saidon sowiir nɨmbiyama saiir haiburi.
15 Kɨma tɨ iikamɨm om Kapaneamanɨm, nu Isrel hɨranɨm
kɨmiir kwoɨnɨn ha naɨngwowɨ, Adi Komii siya kɨmiirɨn ɨni
kougɨkou haigɨnɨn, aniya? Nɨɨngaka. Adi Komii siya kɨmiirɨn
iikam mɨiyɨkɨ mɨiyɨknan mɨ ɨkɨuwɨ. Mɨ kɨma wɨ inkam
biyɨenan nwowɨ. Mɨ siya kɨmiirɨn wɨ maeyau biyɨeya paekaka
wɨ saiir nɨtkaigɨ.

16 Mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki. Yɨpɨkɨ
inkamkɨn kɨmiir yai aiir wakaeyoknaei. Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn
digɨumii kɨmiir haimriyɨuwɨ. Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn digɨumii
kariir haimriyɨuwɨ mɨ siya inkamɨn kariir nɨkropkiyɨn

digɨumii siir warar mɨ ɨnkɨn haimriiyɨuwi, yɨo Adi Komii siyaɨrgɨn. Ɨriig.

Kam, kam nwoɨm ɨuur nwɨso sɨma ɨna swokɨ ɨtɨm

17 Mɨ mhoɨiya tɨ kam, kam nwoɨm ɨuur nwɨso ha swokɨ ɨtɨm mɨ sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga komiigakar inɨ oniyɨm. Mɨ sɨma hɨnɨɨna boɨn, Bɨiyan Inkam Komii, krɨma kɨriir inɨg ɨiirar boɨnkiyɨm mɨ uridyɨu biyɨeyɨm sɨma ɨni krɨmiir yai aiirar mɨ wakaeyoknam.

18 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kara bɨdi kɨgiyɨn Setanɨn diyanan tɨonaiiniyɨn nɨnomor kou hɨrankɨn.

19 Wakaei! Kara kɨrɨe komiiya kɨmiir bɨdi hauugiya mɨ owɨniyai mɨpug mɨnɨm kɨma wɨ sɨmiirar nɨnkɨn okwo mɨrii nami mɨ sɨma wɨ kɨmiir pi rani. Mɨ Setan siir kɨrɨeya wɨ kɨmar nikwowaisii. Mɨ kɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ swokɨ tɨrbu rani. Nɨɨngaka.

20 Mɨ kɨma hɨnɨɨna kɨpi boɨn maɨrgɨmaɨrga. Uridyɨu bibiyɨeyɨm ɨni krɨmiir yai ɨmiirar wakaeyoknam. Nɨɨngaka. Kɨma Adi Komii siiramar maɨrgɨmaɨrga kɨmiir inɨgɨm siya bɨdi wɨn haiginɨm nɨnomor kou hɨr. Mɨ sɨma wa nwokɨ ɨnokɨnkɨnɨm kɨma Adi Komii siir yɨnisɨmkɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya maɨrgɨmaɨrga ha nwowɨn mɨ ɨna boɨn wadɨekiyɨn Adi Komii siirɨm

(Mt 11:25-27; 13:16-17)

21 Mɨ taka ɨiya Adi Komii siir naeyɨuɨn Jisɨs siir mhɨi kwoɨn ɨmiir hɨurworwokai mɨ siya ɨni maɨrgɨmaɨrga ywowɨn. Mɨ Jisɨs siya boɨn, Adi Komii, kɨra nu nɨnomor sowiir Bɨiyan Inkam Komiigɨn. Kara kɨriir boɨn wadɨeki, kɨra dimɨn nhɨrɨm kamɨm nɨnokɨnkɨnkakɨm mɨ kwoɨn mɨiyɨk mɨiyɨkakɨm sɨmiirsi nɨmprɨokɨn nu tɨranɨm mɨ kɨra inkamɨm naɨngwo omok karamaeyɨm sɨmiir yɨisɨimauu. Ɨhɨ, Adi Komii, kɨriir kwoɨnɨn siya hɨriiyar nwowikɨn.

22 Kariir Adi Komiiyɨn siya digworaekwo whɨekakɨm, kariir ɨɨna bɨdi hauu dɨgɨm. Inkam nwɨrkɨn kariir bɨri nɨnokɨnkɨnkɨn, Adi Komii sasar nɨnokɨnkɨni kariirɨn. Mɨ inkam nwɨrkɨn Adi Komii siir nɨnokɨnkɨn tani. Kara siir Yɨnisɨmɨn kanakanar nɨnokɨnkɨni siirɨn. Mɨ iikamɨm kara boɨnmɨmauuɨm yɨm ɨna nɨnokɨnkɨnɨm Adi Komii siirɨn.

23 Mɨ kamɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmasɨmar nwokɨm mɨ siya ɨna haiyɨug boɨnkiyɨn. Iikam nhɨrɨm sɨma dimɨn kɨrɨe kɨrɨeyɨm warɨ bɨ kɨgɨm. Adi Komii siya kɨmiirɨm naɨngwokwonanaeikɨn mɨ siya dimɨn kɨrɨe kɨrɨeyɨm kɨmiir asi nɨisɨimauugɨm. Mɨ kɨma nhɨrɨm sɨmiir kou asi nwowi.

24 Kara pɨ kɨmiir boɨnki. Bɨiya profet kamɨm mɨ inkam komiiyɨm nu kɨgrɨraowiyɨm, sɨma tɨ dimɨnɨm tariinan kɨgɨm, sɨmiir kɨgamar naɨngwokɨm mɨ sɨma bɨ kɨgɨm. Mɨ sɨma

ti yaiyim tariinan kima wakaeyim, simiir wakaeyamar naingwokim mi sima simiir bi wakaekim. Niingaka. Ɨriig.

Nu Samerian inkam nwirin Juda inkam nwirin siir whinkinsiisgin

25 Mi inkam nwirin siyiu komii ninoknink̇iniyin, siya Jisis siirim kinankiugin. Mi siya boin, iikam nowomwarkaiyiuwan inkam, kara wi paniina tiri kwoin budin iinokiinok omwai waiya yokiyokiiiyin siirin, ha?

26 Mi Jisis siya siir yai aka ina yowarkii boinin, Yokwo Komii saeya paniina boinka? Kira paniina mwaingin saiir yaimwokiyaimwowa, ha?

27 Mi siya hiniina yowarkii boin, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, Biiyan Inkam Komiiyin siya kiriir Adi Komiigin mi kiriir mhii kwoinim siiramar daingwo irkak mi kiriir piugiina mi kiriir kiriieya mi kiriir kwoinbud ieya simiirar hauu irkak siirin. Kira kiriir nomiiyau iiirimin hiniina daingwo kira kiramar naingwonaeiyin saiir hiriinan.

28 Mi Jisis siya siir boinki, ihi, kira ini wadieya yowarkii boinin. Mi kira hiriinan tiri mi kira wi omwaiya waiya yokiyokiii.

29 Mi inkamin siyiu komii ninoknink̇iniyin siya siir inig iiirar sibgu diriraeraramar naingwowi. Mi siya Jisis siirin hiniina sriii, Yokwo Komii saeya boina yaiya kira hiniina boinkin kira nomiiyau nwirniyam naingwowiyim, kira kiramar naingwonaeiya saiir hiriinan daingwo. Mi ti nomiiyau nwirin kira boinin siya yipikin, ha?

30 Mi Jisis siya hiniina yowarkii boin, inkam nwirin om Jerusalem hir haiburgigin. Mi om Jeriko hiriir yapnam. Mi siyiu hirin siirin inkam biyie nhirim sima yapiyiskaiwin mi sima siir digworaekwo whiekakim simiir haii mi sima siirin ina yipamparin. Mi sima hiriinan tirgikim mi ina yamim. Mi siya ini siyiu hirar ywokiyin mi siya naowim pariiparii.

31 Mi taka iiya pris inkam nwirin krimiir kaoprigi ok-wowiyin ti siyiu iiir napniyamkin. Mi siya ti inkam iiir kigin mi siya kimidiniya siirsi yapiyoknam mi siya siyiu miga hiriir yapnam.

32 Mi iriipi hiriinan Livai inkam nwirin nu Judianin ta maeyau kaimwo aiir mi imbiniyin mi siya ti inkam iiir kigin mi siya ina mi apiyoknamin siyiu miga hiriir.

33 Mi inkam nwirin nu Sameria hirankin. Simiir sau omomin siya ti siyiu iiir mi apnam mi ti inkamin siir hiriir yimbiyam mi siya siir kigin mi siir kwoinin siirsiyin naingwoyimiyok prasae bi kikinkin.

34 Mi siya siir kingiin ha namin mi wa op wain minim siir paowai imiir yaokinki, wadie simiir nwowaiginiugiyim

mɨ siya ɨna udgiyɨm siir paowaiyɨm. Mɨ siya tɨ inkamɨn
siirɨn ha kinɨnsiin ɨdwokiyɨn mɨ siirɨn siir donkiyɨn siir ɨdwo
yakɨ kikɨniu ɨdwoki. Mɨ siya siirɨn omaka ɨra inkamkɨ
saɨn whwonkaiiya saiir hɨriir yɨkɨunam mɨ siirɨn ɨna sɨbgu
kɨgrɨraowɨn.
35 Mɨ ɨigwɨr nugakɨn siya tɨ inkamɨn omakanɨn siirɨn umɨrɨm
kam nwɨra hauugik mɨ siirɨn hɨniina boɨnmauugi, tɨ inkamɨn
siirɨn kɨra sɨbgu kɨgrɨrao. Mɨ kɨriir umɨr nhɨrɨm siir hauu saɨni
mɨ ɨiya kara swokɨ ɨti wa swokɨ hauukɨiyɨuwi kɨriirɨn.
36 Jisɨs siya boɨn mɨ tariinanɨn kɨra panɨina naɨngwowi,
yɨpɨkɨn tɨ inkam nwoɨmɨm sɨmiir nwɨrɨn tɨ inkamɨn,
kamɨm hɨi tauaeiyɨm sɨm nonkwobumbu nɨnkɨngikɨn siirsi
naɨngwoyɨmiyokɨn, ha?
37 Mɨ inkamɨn siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨn siya boɨn, tɨ
inkamɨn siirsi naɨngwoyɨmiyokɨn mɨ siir whɨndirɨraerɨn siya.
Mɨ Jisɨs siir boɨnki mɨ kɨra ha dam mɨ hɨriinanar tɨnɨ tɨrɨu. Ɨriig.

Mata Maria so

38 Mɨ Jisɨs siya mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ha
napnamɨm mɨ sɨma om komii whɨrɨn siir yapnɨnopkainam.
Mɨ wig ɨra saiir inɨgɨn Mataka, siirɨn saeya yɨkɨuna
apnɨnopkainam saiir omaka hɨriir nae hauu aeyɨm.
39 Mata saeya nomousɨma ɨra nwowi, saiir inɨga Mariaka,
Maria saeya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir ɨgmiiga kingiina inɨ
ɨdwoni, saeya siir yai ɨmiir wakaemɨmɨka.
40 Mɨ Mata ya ɨni nae dirɨraerarnanaeya mɨ saiir kwoɨnɨn ɨni
haugɨhauga whiyɨekiyɨn. Mɨ Mata saeya Jisɨs siiram yam mɨ
ɨna boɨna, Bɨiyan Inkam Komii kariir nomousɨma kariir bɨdi
haiburgika mɨ naeyɨm kanakana dirɨraerarnanaei. Mɨ kɨra
saiirɨm naɨngwo rani, aniya? Kɨra saiir boɨnki, saeya kariir
whɨndirɨraerarniyɨm.
41 Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya hɨniina yowarkɨi boɨn
Matara, Mata! Kɨriir kwoɨnɨn haugɨhauga kɨpi whiyɨeki mɨ
kɨpi naɨngwoyɨmiyok. Warɨ dimɨn whɨekakɨm kɨra mɨriiyɨm
sɨmiirsiyɨn.
42 Kariir yai aiir nɨnoknɨnkɨnɨm mɨriiyɨm, saeya ɨni mɨi
nhɨrɨm sɨmiir haibura, ta mɨiya Maria saeya nɨmbina saeya
ɨni mɨi nhɨrɨm sɨmiir haibura. Mɨ kara saiirɨn pɨ nɨkropki rani.
Nɨingaka. Ɨriig.

11

Siyɨuɨn Adi Komiiniyɨm srɨi boɨni ɨkɨn
(Mt 6:9-13; 7:7-11)

1 Mɨ ɨigwɨra Jisɨs siya maeyau kwɨra saiir kwɨsboɨnkɨn
Adi Komii siirɨm. Mɨ mhoɨiya siya ha kwɨsboɨn dɨgiyɨn mɨ
inkam nwɨrɨn siir kɨgna mɨriiyɨn siir boɨnki, Bɨiyan Inkam

Komii, kɨra krɨmiir dowomwarkai haigɨnɨu Adi Komii siiram
kwɨsboɨniya bɨiya Jon siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir
nowomwarkaiyɨuɨn saiir hɨriinan.
2 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, ɨiya
kɨma Adi Komii siirɨm kwɨsboɨniyɨm kɨma hɨniɨna kwɨsboɨn,
krɨmiir Adi Komiiyɨn krɨma ha naɨngwowi iikamɨm sɨma kɨriir
inɨg ɨiir hainanam daɨngwo. Mɨ ɨiya kɨra kɨriir iikam
whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkana ɨiya saeya nɨmbiyamana
krɨma saiirɨm naɨngwowi.
3 Mɨ ɨinokɨinokɨn krɨma naeyɨm whaowaeiyɨm mɨ krɨma
kɨriiram srɨiiyɨm mɨ kɨra naeyɨm pɨ krɨmiir dɨgar mɨ
hauuwi.
4 Mɨ kɨra krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm ɨriipɨ hɨriinan wa timɨ ɨnkɨn
haiyoprimdiyɨumiigii. Mɨ ɨriipa hɨriinan krɨma haiy-
oprimdiyɨumiigiyɨm iikam krɨmiir tɨrbuwiyɨm sɨmiir
dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir hɨriinan. Mɨ kɨra hɨk komii
krɨmiiram kɨpi kɨgnɨnkɨnki krɨmiir kɨnankɨuwam.
5 Mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki mɨ kɨmiir
inkam nwɨrkɨn siya nomiiyau mɨiyɨkakɨ nɨuwi mɨ kɨra siir
omaka hɨriir nami hɨrii tɨrii nɨibopwo kɨra kɨriir nomiiyau
ɨiirɨmɨn hɨniɨna nɨnɨ kauwɨuwi, nomiiyau kɨra kariirɨn bretɨm
nhouma whauugi.
6 Dimusi rani, kariir nomiiyau nwɨrɨn siya siyɨu hɨr nap-
niyɨn mɨ kariir omaka tɨriir yɨmbini, kara nae siir hauugi
karamaeka.
7 Mɨ tɨ inkamɨn omaka hɨranɨn siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kɨra
kɨigi kariir kɨpi nɨnki. Anowɨn bɨdi haigɨnɨkouwɨn. Kariir
yɨnɨm krɨma nɨb bɨdi whwonkaiyɨm. Kara pɨ nɨni rani, dimɨn
kɨriir hauugiyɨm.
8 Kara kɨmiir boɨnki, ta omaka saiir adɨn siya hɨniɨna
naɨngwokɨn, ɨhɨ, siya kariir nomiiyau topmwokɨn mɨ kara nae
siirɨn pɨ hɨriinan nɨi komiiya pɨ saiir hauu rani. Nɨingaka. Mɨ
siya tɨ inkamɨn kɨra kauwoknanaeyɨn saiirsi nhakɨugɨn. Mɨ
siya tɨ inkamɨn pa nɨnsiini mɨ siir naeyɨm pa hauugi.
9 Kara kɨmiir boɨnki mɨ kɨma Adi Komii siirɨm kwɨsboɨni mɨ
siya kɨmiirɨn dimɨnɨn wa hauuwi. Mɨ kɨma dimɨnɨm hansɨri
mɨ kɨma siirɨn wa kɨgi. Mɨ kɨma ano kaigakani mɨ Adi Komii
siya anoɨn kɨmiiramɨn wa haiwaoki.
10 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma Adi Komii siirɨm kwɨsboɨniyɨm,
sɨma dimɨnɨn wa hai. Mɨ inkamɨn dimɨnɨm hansɨriyɨn mɨ siya
wa kɨgi. Mɨ inkamɨn ano kaigakani mɨ Adi Komii siya anoɨn
siirɨmɨn wa haiwaoki.
11 Mɨ kɨmiir inkam nwɨrkɨn, siir yɨnisɨmɨn anasuɨm siir
ad ɨiirɨm kauwi mɨ adɨn siirɨn wɨ mɨpug biyɨeyɨn siir nama
hauugi, aniya? Nɨingaka.

12 Mɨ yɨnisɨmɨn ad ɨiirɨmɨn ɨpiyɨn yɨn kaskakam srɨi mɨ adɨn
siirɨn pɨ owɨnyai biyɨeyɨn siir nama hauugi, iyɨe? Yɨo ɨriipa
hɨriinan. Nɨɨngaka.
13 Mɨ krɨma iikamɨm dimɨn biyɨeyar tɨrikɨm krɨma dimɨn
mɨiyɨkɨn hindara mɨ prɨihauuwikɨm, krɨmiir yɨnisɨm ɨmiirɨn
mɨ krɨma hɨriinanar dɨnoknɨnkɨn, Adi Komiiyɨn nɨnomor
kouanɨn siya naeyɨu mɨiyɨkɨn, pɨ iikamɨm siirɨm kwɨsboɨniyɨm
pɨ sɨmiirar swokɨ ɨnkɨn hauuwi. Ɨriig.

Sɨma hɨnɨɨna boɨnkɨm Jisɨs siya Bielsebul saɨkar mɨriigɨn (Mt 12:22-30; Mk 3:20-27)

14 Uridyɨu biyɨeyɨn inkam waeyaiyɨn siir nwokaiyɨn Jisɨs
siya haiswonɨskiigɨn tɨ inkamɨn siya waeyaigɨn. Mɨ uridyɨu
biyɨeyɨn siya ha namɨn mɨ tɨ inkam waeyaiyɨn siya ɨna swokɨ
boɨnaigiyɨn. Mɨ iikamɨm sɨma ɨni hindara yanaakiyɨm.
15 Mɨ kam nhɨrɨm sɨma boɨn, siya uridyɨu biyɨe biyɨeyɨm
sɨmiirɨn Bielsebul siir kɨrɨeya saiir haiswonɨskiigɨn. Uridyɨu
biyɨe sɨmiir bɨiyan inkamɨn siir ɨnɨg whɨrɨn Setankɨn.
16 Mɨ kam nhɨrɨm sɨma siirɨm kɨnankɨuwam naɨngwokɨm
mɨ sɨma siirɨm asi kauwoknanaekikɨn kɨrɨepai kɨrɨepaiyɨm
nɨnomor kou hɨranɨm sɨmiirɨm, sɨmiir nɨisɨimauuam. Mɨ sɨma
wa nwokɨ ɨnoknɨnkɨnɨm Adi Komii siya nɨmbinkɨn iikamɨm
sɨmiir whɨndirɨraerarɨm.
17 Mɨ siya sɨmiir kwoɨn ɨmiir bɨdiyar yɨnoknɨnkɨnkiyɨn mɨ
siya sɨmiir boɨnki mɨ nu whɨruwan iikamɨm sɨma isido whɨsa
nwowi, yaii nɨniiyam mɨ tɨ iikamɨm sɨma wɨ mɨiyɨk nwo
rani mɨ ad nwɨrni yɨnisɨmɨm sɨmani isido whɨsa nwoki, yai
nɨniiyam mɨ sɨmani wɨ mɨiyɨk nwo rani.
18 Mɨ Setan siir isidɨn whɨsa nwowi mɨ yaii sowa swokɨ ɨnii
mɨ siir isidɨn wɨ kɨrɨe panɨɨn panɨɨna nwowi, ha? Kɨma hɨnɨɨna
boɨnkɨm kara uridyɨu biyɨeyɨm Bielsebul siir kɨrɨeya saiir
haiswonɨskigɨn. Ta yaiya saiir yaimwowa hɨnɨɨnga, Setan siir
isidɨn whɨsa ywoki mɨ yaii ɨna yɨniiyɨm. Mɨ Setan siir isidɨn
hɨriinan tɨri mɨ sɨma wɨ kɨrɨe nwo rani. Nɨɨngaka. Sɨma wɨ
hindara kɨgugu ɨuguskii.
19 Mɨ kaimwokɨnɨuwi, Bielsebul siya kariir whɨnkɨnsiisi
mɨ kara uridyɨu biyɨeyɨm sɨmiirɨn ha haiswonɨskii mɨ
kɨmiir kamɨm sɨmiirɨn nɨɨnga whɨndirɨraerarkɨm mɨ uridyɨu
biyɨeyɨm ha haiswonɨskikigɨm, ha? Nɨɨngaka. Kɨriir isidɨn
sɨma bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨm sɨmiirɨn Adi Komii siir kɨrɨeya
saeyar haiswonɨskigɨm, Bielsebul siir kɨrɨeya sae rani.
Nɨɨngaka. Warɨ yai hɨriinana kɨma kariir boɨnkiya, kɨma
pɨ nɨksɨsaekɨɨngɨm.
20 Nɨɨngaka. Adi Komii siir kɨrɨeya saeyar haiswonɨskigɨn
uridyɨu biyɨeyɨm. Mɨ ɨiya Adi Komii siya siir digworaekwo

whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana saiir nɨisiimauuwi saeya kɨmiir bɨdi yɨmbiyama.

21 Mɨ inkam kɨrɨe nwɨrɨn siya sau mɨnɨm siir omaka hɨrar sɨbgu hai okwokaowi mɨ siir digworaekwo whɨekakɨm wɨ wadɨeyar sɨbgu owi.

22 Mɨ inkam nwɨrɨn siya kɨrɨe komiigakɨn ɨni tɨ inkamɨn omaka hai okwokaowɨn siir kɨrɨe aiir haiburɨn mɨ siya siir sau kamkɨu mɨnɨm siir kɨnsiisiyɨm sɨmiir siinaiyɨn mɨ tɨ siir digworaekwo mɨnɨm ɨna hɨd hauugiyɨm, siir nomiiyau nhɨrɨm sɨmiir.

23 Inkamɨn kariir whɨndiraerariyɨn yɨo kariir ɨoan inkam tani. Inkamɨn kariir whɨndirɨraerar karamae nwowiyɨn yɨo siya kariir ɨoan inkam ɨeya. Mɨ tɨ inkamɨn iikamɨm kariirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir tɨrbumbuwiyɨn mɨ tɨ hɨriinan inkamɨn yɨo siya iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir whrɨewhrɨe haigɨnɨuwiyɨn mɨ ha nɨnoopamiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨn. Ɨriig.

Uridyɨu biyɨeyɨn siya ɨna swokɨ ɨtɨn
(Mt 12:43-45)

24 Mɨ ɨiya uridyɨu biyɨeyɨn siya inkam nwɨrni haiburgigiyɨm mɨpi maeyau kwɨra nami pɨu ninɨ siisnakiyam. Mɨ siya hɨriinan kɨg karamae nwowi mɨ siya pa boɨni, amba swokɨ ami omaka bɨiya kara haiburgiga saiiramar.

25 Mɨ siya ɨna swokɨ amɨn tɨ inkamɨn bɨiya siya nikɨ owɨn siiramar mɨ siya ɨna inɨ kɨgɨuwɨn tɨ inkamɨn siya nɨinga nɨinga nwowi. Mɨ siya ɨni omaka inkamkɨ nhɨsiya mɨ ha pɨuaiiya inkamkɨ nɨtam ɨni saiir hɨriinan ywowa.

26 Mɨ siya ha namɨn, uridyɨu biyɨe ɨriiyar nwɨso sɨmiir siyɨu biyɨeyɨn ɨni sɨmiir siyɨu biyɨe ɨmiir haiburɨm mɨ siya sɨmiir warar yɨnkɨn ɨkɨunam. Mɨ sɨma omakanan tɨ inkamɨn siir mhɨinau hɨriiyar yapnɨnopkainam. Tɨ inkamɨn bɨiya biyɨe nwowɨn mɨ tariinanɨn siya ɨni biyɨekɨ biyɨeyar yasae owo-guskiyɨn. Ɨriig.

Maɨrgɨmaɨrga haini siyɨugɨn

27 Jisɨs siya ta yai aiirɨn iikam isid komiiyɨn sɨma nwowa saiir boɨnkɨn. Mɨ wig ɨra sɨmaka hɨr nɨnkɨn owa saeya ɨna kauwok boɨnanaekiya, ta wiga bɨiya kɨriir naokaina mɨ mwoɨi kɨriir haigiyɨu ɨmiiyaeya, saeya ɨna maɨrgɨmaɨrga.

28 Mɨ Jisɨs siya boɨnki, ɨhɨ mɨ iikamɨm Adi Komii siir yai wakaeyɨm mɨ siir mhoɨiya namɨm, sɨma ha maɨrgɨmaɨrga. Mɨ sɨma ɨni wadɨe nwowɨm, sɨmiir maɨrgɨmaɨrga ɨni kariir apua saiir maɨrgɨmaɨrga aiir haiburɨm. Ɨriig.

Kam nhɨrɨm sɨma kɨrɨepai kɨrɨepaiyɨm nɨkɨugɨm
(Mt 12:38-42)

29 Mɨ iikam whɨekakɨm siir nokwoyokaiyɨm mɨ siya sɨmiirɨn
ɨna boɨnmɨmauuwɨn, kɨma tɨ iikamɨm tɨr nwowɨm, kɨma
dimɨn biyɨekakɨm. Iikamɨm kɨrɨepai kɨrɨepaiyɨm nɨkɨuɨm
sɨmiir nɨisiimauuwam, Adi Komii siir kɨrɨeya kara boriisopi
kɨmiir nɨisiimauuɨm. Mɨ kara dimɨn komii whɨrɨn pɨ kɨmiir
nɨisiimauuwi, Jona siyaɨrgɨn.
30 Bɨiya Jona siya anasu komiiya saiir mhɨinau namkiyɨn
mɨ mhɨinau hɨrar yokai mɨ tɨ dimɨnɨn Adi Komii siya
nɨisiimauugɨn, siir kɨrɨeya iikamɨm om komii Niniva hɨranɨm
sɨmiir. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn
tɨ iikamɨm tariinananɨm kɨmiir nɨisiimauuwi Adi Komii siir
kɨrɨeya. Dimɨnɨn wɨ kariirar dirɨraerari mɨ kɨma Adi Komii
siir kɨrɨe aiirɨn wɨ hanɨingɨ kɨgi.
31 Bɨdi bɨdiniyarɨn wig ɨra inɨg komiigaka saeya nu Siva
hɨrankɨn napiyokiyokɨinika saeya ɨi kasa bɨ napka. Saeya yai
mɨiyɨk mɨiyɨkɨm inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn Solomon
siya boɨnɨm sɨmiir wakaeyɨm nɨtka. Kariir yaiyɨm ɨni Solomon
siir yai ɨmiir haiburɨm mɨ kɨma kariir yai bɨ wakaeyoknakɨm.
Mɨ ta hɨriinan ɨiya, Adi Komii siya siir iikamɨm sɨmiir hɨdni mɨ
ta wig komiiya inɨgaka saeya kɨmiirɨn wɨ hɨnɨina nɨnsiin okwo
boɨni, Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨk komii hauuwi. Dimusi
rani, kɨma siir yai mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiir bɨ wakaekɨm.
32 Łiya Jona siya Adi Komii siir yai kɨrɨeya saiir
boɨnmɨmauuɨn mɨ om Niniva hɨran iikamɨm sɨmiir mhɨi
kwoɨnɨm bɨdiyar kisɨna haigiiyɨm. Mɨ kariir yai kɨrɨeya saeya
ɨni Jona siir yai kɨrɨe aiir haibura mɨ kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm
bɨ swokɨ kisɨna haigikɨm. Mhoɨiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn
siya iikamɨm sɨmiir hɨdɨm nɨti mɨ om Ninivan iikamɨm sɨma
wɨ hɨnɨina nɨnsiin okwo boɨni, Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ
hɨk prasae hauu rani. Dimusi rani, kɨma siir yai kɨrɨe aiir bɨ
wakaeyoknakɨm mɨ kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm bɨ kisɨna haigikɨm.
Nɨingaka. Łriig.

Krɨmiir kwoɨn ɨiirɨn paenan krɨmiir nhwo ɨeyar nɨuya haigɨnɨuwi
(Mt 5:15; 6:22-23)

33 Mɨ iikamɨm paeya nɨuyaeiya ɨenau mɨ twonau mɨn bɨ
haigiika. Nɨingaka. Mɨ sɨma romiyas ɨiirar ninankɨii mɨ
iikamɨm sɨma napnɨnopkainami mɨ sɨma wɨ pae aiirar nwokɨ
kɨgɨm.
34 Kɨmiir nhwoɨm paenan sɨmar nɨuya haigɨnɨuwi kwoɨn
ɨiirɨn mɨ kɨmiir nhwoɨn dimɨn mɨiyɨk kɨgi mɨ kwoɨnɨn ɨriipa
hɨriinan pɨ wadɨeyar mɨ naɨngwowi mɨ ɨni yɨukɨdɨn omaka
bopwoniya hangomu haigɨniyɨn mɨ omaka ɨrkak aiirar nɨuya
ɨrkakiya ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ kɨriir nhwoɨn siya dimɨn
biyɨe kɨgi mɨ kɨriir kwoɨnɨn wɨ biyɨeyar mɨ ɨnkɨn owi, omaka

yɨukɨd haɨngɨmu haigɨn karamae nwowiya saiir hɨriinan mɨ omaka ɨrkaka wɨ saiir nɨuya rani.
35 Mɨ kɨma sɨbgu wakaeyok, kɨmiir nhwoɨm omaka anonan kɨpi haiwaoki, wɨ dimɨn biyɨekɨ wara nɨnkɨn amisi. Mɨ wɨ kɨriir kwoɨn ɨiir tɨrbumbuwi.
36 Mɨ kɨriir kwoɨnɨn siya mɨiyɨk nwowi mɨ kɨriir siyɨuɨn ɨni wadɨeyar mɨ ɨnkɨn owɨn. Tɨ hɨriinan inkamɨn siir kwoɨnɨn paeya inkam nɨuya haigɨnɨuwiya ɨni saiir hɨriinan ywowɨn. Siya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir sɨbgu kɨgomokɨm. Ɨriig.

Siyɨu biyɨeyɨm Farisi kamɨm mɨ kamɨm nowom-wakaiyɨuwiyɨm sɨma tɨrkɨm
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)

37 Mɨ Jisɨs siya ta yaiya saiir ha boɨn dɨgiyɨn mɨ Farisi inkam nwɨrɨn siya yɨkɨuna siirɨn saɨka naeyɨm. Mɨ siya ha napnɨnopkainamɨn siir omaka hɨriir mɨ hɨi aiir yɨdwokai.
38 Mɨ tɨ Farisi inkamɨn siya Jisɨs saɨka nɨdwokai aeyɨn siya ɨni nanaakakar yokiyɨn. Mɨ siyar kɨg Jisɨs siya op bɨ whaugɨn, Juda sɨmiir siyɨuɨn siya boɨna saiir hɨriinan mɨ siya nae ha bɨ naekɨn mɨ siya ɨna yaɨngwoyɨmiyokɨn.
39 Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya siir boɨnki, kɨma Farisi kamɨm, kɨma kɨmiir pɨu aiirɨn ɨdananar hɨisokpraprasi mɨ kwoɨn kɨmiirɨn yɨo mɨiyɨk nwo rani. Mɨ kɨma ɨni inkamɨn mobmor mob mɨnɨm ɨdanara hɨisokiyɨn mɨ aowa ɨokakar nwowiyɨm mɨ kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Inkam nwɨrniyɨm kɨgmar mɨ hɨi tauae tɨ hɨriinan siyɨuɨm.
40 Kɨma habwhaowaenankɨm! Adi Komii siya pɨu kwoɨn sowiirar nonkwokwokikɨn. Kɨma tɨ dimɨnɨn siir bɨ nɨoknɨnkɨnkɨn, aniya?
41 Mɨ kɨmiir dimɨnpai dimɨnpaiyɨm inkam paeprikabɨm sɨmiir hauuwi, naeyɨm mobmor mobnau nwokaiyɨm sɨmiir hɨriinan mɨ kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm Adi Komii siir whwonkam ɨda wɨ wadɨekɨ wadɨeyar nwowɨrkaki.
42 Farisi kamɨm kɨma mɨntarao! Dimusi rani, digworaekwo whɨekakɨm kɨma haiiyɨm haɨmii pɨ Adi Komii siirar mɨ hauuwi. Tɨ siyɨu hɨriinanɨn yɨo wadɨeyaɨrgɨn. Mɨ kɨma iikam nhɨrɨm sɨmiir swokɨ haɨmriiyɨugii mɨ kɨma Adi Komii siirɨm bɨ naɨngwowaokɨm. Bɨiya kɨma siyɨu mɨiyɨk ɨiir tɨkɨ tɨr mɨ Adi Komii siiram daɨngwo mɨ tɨ dimɨn komii komiiyɨm sɨmiir tɨr, tɨ hɨriinan siyɨuɨn siya wadɨeyɨn. Tɨ siyɨuɨn kɨma tɨrɨn dimɨn haɨmiiyɨm Adi Komii siir hauuɨm yɨo siyɨu wadɨekɨn siir kɨpi haiburgik. Mɨ tɨ dimɨn komii whɨrɨn Adi Komii siirɨm naɨngwonanaeyɨn siir warar dɨnkɨn tɨr.
43 Farisi kamɨm, kɨma mɨntarao! Kɨma omaka Adi Komii siir yai nɨdwokai wakaeiya, pɨ iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨda hɨrar nɨdwokaiyamar maɨrgɨmaɨrgaeikɨm sɨma kɨmiir boɨn

maɨrgɨmaɨrgam. Mɨ kɨma mɨnam mɨ aɨngwowɨkɨm maeyaua ɨrɨpa yai nɨdwo boɨnaiiya iikamɨm sɨma kɨmiir ɨnɨg ɨmiir nwokɨ hainanɨm.
44 Kɨma mɨntarao! Kɨma ɨni ɨeyɨn ɨnkam whɨigɨ nwokaiyɨn owaɨnɨe krɨn karamae nwowiyɨn mɨ iikamɨm sɨma siir ɨdwowar nɨnap anapi, sɨma nɨnokɨnkɨn tani. Mɨ iikamɨm sɨma kɨmiirɨn hɨnɨɨna kɨgi kɨma mɨi mɨiyɨka mɨrii mɨ ta mɨi mɨiyɨka ɨni nuɨn ɨnkam whɨi prɨigɨntɨmdɨɨnuiyɨn siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm ɨni biyɨekɨ biyɨe ywowɨm mɨ sɨma nɨnokɨnkɨn tani mɨ sɨma kɨmiir yai ɨmiir asi naɨngwo tɨbmiigɨm.
45 Mɨ ɨnkam nwɨrɨn siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨn siya siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, ɨnkamɨn yaimɨn dimɨnɨm sɨm nowomwarkaiyɨuwiyɨn, wara yaiya kɨra boɨnkiya kɨra hɨk krɨmiir wara nɨnkɨn hauugii.
46 Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kɨma kamɨm siyɨu komii nowomwarkaiyɨuwiyɨm kɨma ha timɨ ɨnkɨn mɨntarao! Dimusi rani, kɨma siyɨu kasaka bɨ haigɨnkɨm Adi Komii siir siyɨuɨn saɨka nɨnkɨn owɨm mɨ ɨnkamɨm sɨmiirɨn wɨ wakaeyokna dɨg rani. Kɨma siyɨupai siyɨupai ɨmiirar haigɨni mɨ sɨma kam nhɨrɨm siyɨu komii siir sɨbgu nɨnokɨnkɨn karamae nwowiyɨm sɨmiir bɨ whɨndirɨraerɨkɨm. Nɨɨngaka. Mɨ sɨmiirɨn hɨk komii komii ɨmiirar hauuwi.
47 Kɨma mɨntarao! Bɨiya kɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨma profet ɨnkamɨn Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuɨm sɨmiir nɨsom aowɨm mɨ sɨmiir ɨeyɨm kɨmar pɨuai haigɨnɨu. Mhoɨiya sɨma nwokɨ kɨgɨnokɨnkɨnɨm.
48 Tɨ siyɨuɨn, kɨma kam nhɨrɨm sɨmiir mhɨi kwoɨn ɨmiirɨn hɨnɨɨna nɨisɨimauugɨn mɨ kɨma siyɨuɨm bɨiya krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨma tɨrɨm sɨmiiramar maɨrgɨmaɨrgaei mɨ tɨ hɨriinan kwoɨnɨn ɨni sɨmiir hɨrar nwowɨn. Mɨ profet ɨnkamɨm kɨma nɨsomsom aokaokɨm mɨ ɨeyɨm sɨmiir haɨngɨkaiyɨm ɨni kɨmar pɨuaiyɨm.
49 Mɨ Adi Komiiyɨn bɨdiya yɨnokɨnkɨnɨn bɨiyan Yokwo Komiiya siya hɨnɨɨna wɨn boɨnkɨkɨn, kara wɨ profet kamɨm mɨ aposel kamɨm sɨmiirɨn wɨ iikamɨm Isrelanɨm sɨmiiram nɨkropki mɨ sɨmiirɨn wɨ kam nhɨrɨm sɨma nɨnkɨnaeyokiyok ɨsomsom aokaowi. Mɨ nhɨrɨm hɨk kɨmpɨpɨsu ara hauugigi.
50 Mɨ tariinanɨn kara wɨ iikamɨm nu Isrel tɨranɨm wɨ hɨk kɨmiir hauuwi, bɨiya kɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨma nɨsomsom aokaowɨm profet kamɨm sɨmiir. Mɨ kara kɨmiirɨn wɨ saiirsi swokɨ ɨtrinaei. Mɨ Adi Komii siya bɨdi bɨdinana nɨdwo kɨgiyokiyokɨigɨn tɨ nu ɨeyar whɨuwɨnɨuna kɨma profet kamɨm sɨmiir nɨsomsom aokaowɨm mɨ ɨni tarinana yam-woniyɨn.
51 Bɨikɨ bɨiyan profetɨn Ebel siir yɨsomao mɨ ɨni mhoɨigɨ

mhoɨiyan profetɨn Sekaraia siirar yadɨgniyɨn. Sɨma siirɨn Adi Komii siir omaka saiir bopwo hɨrar nɨsomaokɨn. Łhɨ, kara kɨmiir boɨnki, tɨ iikamɨm nu tɨr nwowɨm. Kara kɨmiirɨn wɨ dimɨn biyɨe ɨiirar nonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuwi, tɨ siyɨu biyɨeyɨn biiya kɨma tɨrɨn siirsiyɨn!

52 Kɨma kamɨm siyɨu komii nowomwarkaiyɨuwiyɨm kɨma mɨntarao! Kɨma siyɨuɨn Adi Komiiniyɨm namiyɨn siirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨn. Mɨ kɨma tɨ siyɨu ɨiir wakaeyoknam naɨngwo rani. Mɨ inkam nwɨrkɨn Adi Komii siir siyɨu ɨiir napɨm naɨngwowi. Sɨma wɨ dɨg nwo rani. Dimusi rani, kɨma siyɨu kasaka bɨ haigɨnkɨm mɨ sɨmiir siyɨuɨn ɨni kɨma haigɨnokouwɨn. Kɨma inkam biyɨe kɨingɨm. Kɨma ɨni inkamɨn omaka nae haigiiya saiir anowɨn siir haigɨnokougigiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ kɨma nae sɨmiir bɨ hauugɨn mɨ sɨma yaba hɨrar nwowɨm ɨna yaonamɨm.

53 Mɨ Jisɨs siya ta omaka aiir haiburgigɨn mɨ ha napniyamɨn mɨ kamɨm siyɨu komii sɨm nowomwarkaiyɨuwiyɨm sɨma yai siir boɨn hɨuriiyɨuɨm yɨnkɨnyaeyaowɨm. Mɨ sɨma siir yai aiirɨm mɨ kɨnɨnkɨu siya yai bibiyɨe boɨnɨm, dɨg bɨ nwokɨm.

54 Mɨ sɨma ɨni siiramar kaowɨm, yai biyɨe kwɨrkɨ pɨ siir yai hɨranka kwɨmbini mɨ sɨma siirɨn wa nwokɨ ɨsomaowɨm. Łriig.

12

Nɨksɨsaeni siyɨuɨn siirsi mɨntarao
(Mt 10:26-27)

1 Iikam kasaka rani, hɨr nwomɨmɨrɨm. Sɨma ɨni ɨrɨpa ɨrɨpa ywonamɨm. Mɨ nhɨrɨm sɨmiir ɨga ɨdwowar nɨnkɨn okwo nami. Mɨ takɨ ɨiya Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm bɨi sɨmiir ikɨ boɨnmɨmauugig, kɨma sɨbgu mɨntarao Farisi sɨmiir yis ɨiirsiyɨn. Kara sɨmiir siyɨuɨn yaiyaɨrgɨ nhɨnkɨniyɨm sɨmiir boɨnkɨn.

2 Mɨ Farisi sɨmiir yaiyɨm mɨ siyɨu biyɨe whɨekakɨm tari-inanɨn aowa aowa nwowɨm mɨ mhoɨiya sɨma wɨ idowɨiyar nɨmbiyami. Mɨ nɨmprɨo yai whɨekakɨm mhoɨiya sɨmiirɨn wɨ inkamkar nɨnokɨnkɨn ɨuguskii.

3 Mɨ yai whɨekakɨm biiya nɨiyɨim nɨiyɨim kɨma nɨmprɨo boɨnɨm mɨ mhoɨiya iikamɨm sɨma sɨmiirɨn wɨ idowɨiyar kɨgɨrkaki nabɨenan. Mɨ yai whɨekakɨm hiinsɨm hiinsɨma kɨma boɨnɨm omakanau hɨr mɨ mhoɨiya wɨ Adi Komii siyar nɨisiimauu ɨuguski mɨ wɨ iikam whɨekakɨm wɨ sɨmar wakae ɨrkaki. Łriig.

Inkamɨn dimɨn whɨrua siirsi arar dɨdid ɨski
(Mt 10:28-31)

4 Kariir nomiiyauwɨm, kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨina boɨnkii kɨma inkamkɨ kɨmiir nɨsomaosi kɨpi nɨdid. Mhoɨiya sɨma kɨmiirɨn dimɨn whɨr swokɨ tɨrbu rani. Nɨingaka.

5 Mɨ inkamɨn kɨma nɨdidanɨn mɨ kara kɨmiirɨn wɨ siir
nɨisiimauuwi. Kɨma siirsi dɨdid Adi Komii siiyaɨrgɨn sɨma
kɨmiir nɨsom aowi. Mɨ Adi Komii siya kɨrɨekakaɨrgɨn mɨ
mhoɨiya siya inkamɨm sɨmiir pɨugɨna wɨ maeyau biyɨeya
paekaka saiir mɨ ɨtkaigi. Łhɨ, kara kɨmiir boɨnki, kɨma Adi
Komii siirsiyar dɨdid.

6 Kɨma dɨoknɨnkɨn, inkamɨm sɨma ɨpiyɨn sɨsɨm ɨriiyarɨm
umɨrsɨm kwɨso (02 toea) sowiir saɨngɨn. Mɨ Adi Komii siya tɨ
hɨriinan ɨpiyɨn sɨm ɨra saiir bɨ swokɨ aɨngwowowouwika ɨiya
saeya naowiya. Nɨingaka.

7 Mɨ kanɨm kɨmiir mwo nwowɨm siya bɨdi mwaɨnɨm mɨ
nuan iikamɨm kɨma sɨmiirsi kɨpi nɨdid, kɨma ɨni ɨpiyɨn sɨsɨm
whɨekakɨm sɨmiir haiiburɨm mɨ Adi Komii siya wɨ kɨmiirar
kɨgrɨraowi. Łriig.

Jisɨs siir inɨg ɨiir boɨnmɨmauuni siyɨu ɨkɨn
(Mt 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Kara kɨmiir boɨnkii mɨ inkam nwɨrkɨn kariir inɨgɨn iikam
whɨekakɨm sɨmiir whwonkam ɨda boɨnmɨmauuwi mɨ ɨriipa
hɨriinan, Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn kara kɨriir inɨgɨn
wɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨmiir whwonkam ɨda mɨ
boɨnmɨmauuwi.

9 Mɨ inkamɨn kariir inɨgɨn iikam whɨekakɨm sɨmiir wh-
wonkam ɨda nɨmprɨowi mɨ ɨriipɨ hɨriinan kara siir inɨgɨn wa
mɨ ɨmprɨowi Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨmiir whwonkam
ɨdaɨn.

10 Mɨ inkam nwɨrkɨn Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn yai
biyɨe kwɨr siir boɨni mɨ Adi Komii siya siir dimɨn biyɨeyɨm wa
haiyoprimdiyɨumiigi. Mɨ inkamɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn siir
nɨkbumbuwi mɨ Adi Komii siya siir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨn wɨ
haiyoprimdiyɨumiigi rani. Nɨingaka.

11 Mɨ sɨma kɨmiir nɨkɨu nami omaka Adi Komii siir yai
nɨdwokai wakaeiya saiir hɨriir. Mɨ inkam komii komiiyɨm
gavmaniyɨm mɨ kamɨm inɨgakɨm sɨmiir whwonkam ɨda hɨriir
mɨ kɨma kɨpi nɨdid mɨ ha kɨpi naɨngwo. Mɨ krɨma sɨmiir yai aka
wɨ panɨina nowarkɨi boɨni, ha? Mɨ krɨma wɨ paka hɨnɨin yaiya
saiir boɨni sɨmiirɨn?

12 Mɨ tariinanɨn kɨmiirɨn pɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siyar
kwɨisiimauuwi, yaiya kɨma nɨnɨ boɨnɨuwi sɨmaka. Łriig.

Boɨniyɨo yaiya inkam umɨrkakɨn whaowaeyɨn siir boɨnka

13 Inkam nwɨrɨn tɨ iikam isid komiiyɨn siir hɨranɨn, siya
Jisɨs siir boɨnki, iikam nowomwarkaiyɨuwiyɨn kɨra kariir
yaowaeyɨn siirɨn pɨ hɨnɨina boɨn, siya krɨriir adɨn siir dig-
woraekwowɨm pɨ kwɨsa sɨoɨtkɨn hɨd. Mɨ kwɨra pɨ kariir
whauu.

14 Mɨ Jisɨs siya siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, pɨ panɨɨna tɨri, yɨpɨkɨ kariir nɨmbɨnɨn kɨmiir digworaekwo mɨnɨm sɨmiir hɨdam, ha?
15 Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, kɨma mɨntarao! Kɨma sɨbgu kɨgrɨraowi mɨ kɨma wɨ dimɨn whɨrɨm kɨgmaɨr tani. Mɨ ɨnkamɨn digworaekwo whɨekakakɨn siirɨn kwoɨn mɨɨyɨk wɨ tɨ digworaekwowɨm sɨma hauu rani. Nɨɨngaka, nɨɨngaka.
16 Mɨ Jisɨs siya boɨniyɨo yaiya kwɨra boɨn sɨmiirɨn mɨ umɨr digworaekwo whɨekakak, ɨnkamɨn mɨ siir nuɨn sasae mɨɨyɨkar niigɨn.
17 Mɨ siya siir kwoɨnau hɨrɨn hɨnɨɨna yaɨngwokai, kara pɨ panɨɨna tɨri? Kariir numɨran sasae whɨekakɨm sɨmiirɨn omaka haigi dɨg karamaeka mɨ sɨmiirɨn wa haigi dɨg rani.
18 Mɨ siya boɨn, kara wɨ hɨnɨɨna tɨri. Kara wɨ kariir omakaɨm nae haigiiyɨm wɨ sɨmiir nɨɨnɨmnhɨnkiigi mɨ wɨ komii komii ara mɨrii. Mɨ kariir wit whɨekakɨm mɨ sasae mɨɨyɨk mɨɨyɨk whɨekak ɨkɨm, wɨ tɨ omaka ɨmiir haigii.
19 Mɨ mhoɨiya kara wɨ hɨnɨɨna nwokɨ boɨnɨm, kara dimɨn mɨɨyɨkak ɨnkamkɨn. Tɨ kariir nae dimɨn mɨɨyɨk whɨekakɨm wɨ bɨewii kasaka nwo rani. Mɨ kara nae opmɨn kwiyaei mɨ kara wɨ hiinsɨmhiinsɨma maɨrgɨmaɨrga nwowi.
20 Mɨ Adi Komii siya siir boɨnki, kɨra ɨnkam habwowhaekɨn, ta nɨɨyaka kɨra pɨ saiirar nao nami mɨ digworaekwo whɨekakɨm kɨra dirɨraerargikɨm wɨ nhɨnga haii?
21 Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ boɨnkiyɨn ɨriipɨ hɨriinan ɨnkamɨn siya digworaekwo whɨekak ɨmiir haɨngiriyɨu haigɨnmɨmɨriiyɨn siyamar mɨ siya Adi Komii siir whwonkam ɨda wɨ digworaekwokak nwo rani. Nɨɨngaka. Siya wɨ ɨnkam paeprikabnan nwowi. Ɨriig.

Naɨngwoyɨmiyokni siyɨugɨn

22 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki, kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨnki, kɨma kɨmiir pɨu aiirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyok mɨ hɨnɨɨna kɨpi boɨn, krɨma wɨ dimu naei? Mɨ kɨma kɨmiir pɨu aiirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyoknanae. Mɨ hɨnɨɨna kɨpi boɨn, krɨma krɨmiir pɨua wɨ dimu dimɨn nɨtɨmwanɨuwi?
23 Kwoɨn budɨn yɨo nae siir hɨriinan tani. Mɨ pɨua ya yɨuɨs saiir hɨriinan tani. Nɨɨngaka.
24 Kɨma ɨpiyɨnɨm sɨmiir kɨgnɨnokɨnkɨnki sɨma sasae bɨ nɨnkɨnɨkɨm mɨ sɨma sasae bɨ nɨngugu haiigɨm mɨ sɨma nae bɨri haɨngiriyɨu haigɨnɨkɨm. Mɨ sɨma nae digworaekwo mɨnɨm, sɨmiir omaka karamaekɨm. Mɨ sɨmiirɨn naeyɨm Adi Komii siyar hauuwikɨm. Adi Komii siir kwoɨnɨn hɨnɨɨna naɨngwowi, kɨma ɨni ɨpiyɨn ɨmiir haiburɨm!
25 Mɨ yɨpɨkɨ ɨnkamkɨn siya bɨewii nhɨrɨm omwai swokɨ haɨnɨs waiyayokiyokɨiyɨm swokɨ aɨngwowɨn, ha?

26 Mɨ kɨma hɨriinan dimɨnsɨm whɨr tɨr karamae nwowi
mɨ kɨmiir kwoɨnɨm tɨ hɨriinan dimɨn whɨr ɨiirsi dimusi
naɨngwoyɨmiyokɨm, ha? Mɨ kɨma hɨriinan kɨpi tɨr.
27 Kɨma kɨp ɨmiir kɨgi sɨma mwrɨiyɨm mɨ sɨma yɨuɨs mɨnɨm
sɨma sɨma bɨ mɨriinanaeikɨm. Nɨingaka. Bɨiya Solomon siya
pɨuai mɨiyɨk whɨekakaɨrgɨn. Mɨ siir pɨuaiyɨm tɨ kɨpɨm sɨmiir bɨ
haiburgɨm. Nɨingaka.
28 Łhɨ, digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya nonkwok-
wowɨm wadɨekɨwadɨeyaɨrgɨm. Kowɨm panaoɨn sɨma pɨ numɨr
hɨr whaki mɨ ko ɨmiirɨn wakar swokɨ akɨtkaigaigi paenau
hɨriir. Mɨ tɨ kɨp hɨriinanɨm yɨm Adi Komii siya pɨuaiigɨm mɨ
kɨpa ya dimɨn komii rani. Mɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya komii
rani mɨ iikam kɨma ɨni kou ywowɨm. Mɨ kɨma hɨriinana
timɨ ɨnokɨnɨnkɨnkɨin. Adi Komii siya wɨ kɨmiirar mɨ sɨbgu
kɨgrɨraowi mɨ kɨmiir digworaekwo whɨekak ɨkɨm.
29 Mɨ kɨma hɨniɨna kɨpi naɨngwoyɨmyok boɨn, krɨma wɨ dimu
dimɨn naei mɨ wɨ papiyan op mɨ kwiyaei.
30 Sɨma kamɨm naɨngwo tɨbmii karamaeyɨm tɨ nuɨn siir
tɨranɨm, sɨmiir kwoɨnɨm tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨmiirɨmar
naɨngwokwo nanaeikɨm. Mɨ kɨmiir Adɨn siya bɨdi
yɨnokɨnɨnkɨnɨn, kɨma wɨ pɨkɨ hɨniɨn dimɨnɨn siir haii.
31 Mɨ kɨma Adi Komii siya siir iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakana
kɨmiir kwoɨnɨm saiirɨm naɨngwokɨini mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm
siya wɨ kɨmiirar nɨnkɨn hauuwi. Łrɨig.

Siyɨuɨn dimɨn mɨiyɨkɨm nɨnomor kou haɨngɨriyɨu haɨgɨni ɨkɨn (Mt 6:19-21)

32 Kɨma kariir iikamɨm sibsib nanɨm kɨma kɨpi nɨdid.
Dimusi rani, kɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi yɨmbɨnɨn siir dig-
woraekwo whɨekakɨm yɨm wɨ kɨma kɨgrɨraowi.
33 Mɨ kɨma digworaekwo whɨekakɨm kam nhɨrɨm sɨmiir
hauuwi mɨ sɨma saɨni mɨ tɨ umɨrɨm inkam paeprikabɨm sɨmiir
hauu. Tɨ hɨriinan siyɨuɨn mhoɨiya wɨ siya whɨndɨrɨraerar
haiɨgɨnɨuwi dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm. Adi Komii siir omɨn dimɨn
biyɨe whɨrkɨ bɨ swokɨ tɨrbuwikɨn. Mɨ nɨnomor kou hɨrɨn
dimɨnkɨ bɨ swokɨ kɨguguwikɨn mɨ hɨiyan inkam karamaekɨn
mɨ dimɨn ɨmiirɨn kɨkomkɨ bɨ swokɨ krɨpikɨn. Nɨingaka.
34 Mɨ maeyauwa kɨriir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨma nwowɨm
mɨ kɨriir kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn wɨ tɨ om ɨiirar
mɨnɨ owouwi. Łrɨig.

Mɨiyan kamɨm dirɨraerar kaowɨm sɨmiir yaiga

35 Mɨ kɨma yɨuɨsɨm haruwa kɨsɨna kainam mɨ pɨuwop aka
kigoknam. Mɨ yɨukɨdɨn kɨma hangumuwi mɨ ha dwo, dimɨnɨn
mhoɨiya nɨmbɨniyanɨn siirɨm.
36 Kɨma ɨni kamɨm sɨmiir bɨiyan inkam ɨiirɨm nwok-
wokɨniyɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Sɨma wigwas naeya saiir

naenakiyɨm mɨ ɨna swokɨ ɨtɨm. Mɨ siya nɨnmiga hɨr naka okwo kɨekɨkomni mɨ sɨma anowɨn wa haiwao sasaugi. Mɨ Adi Komii siiramɨn hɨriinana sɨbgu okwokɨn.

37 Mɨ bɨiyan inkamɨn siya nɨti, siya siir mɨiyan kam ɨmiirɨn hɨnɨina nɨnɨ kɨgɨuwi sɨma nhwo bɨ whwonkaigɨm mɨ tɨ mɨiyan kamɨm sɨma ha maɨrgɨmaɨrga. Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni mɨ bɨiyan inkamɨn siyarɨn wɨ yɨuɨsa mɨiyana wɨ saiir kisɨna kaii pɨuwopaka mɨ siya wɨ kɨmiir boɨnki, kɨma hɨiya saiir dɨdwo mɨ kɨmiirɨn nae wɨ siyar hauu aei.

38 Mɨ siya nɨibopwo nɨti mɨ bɨiyan ɨuumɨn haigigi mɨ siya ha kɨgi sɨma ɨni siir mɨiyar mɨriiyɨm mɨ tɨ mɨiyan kamɨm sɨma ha maɨrgɨmaɨrga.

39 Kɨma tɨ dimɨn ɨiir daɨngwo. Mɨ omakaɨn adɨn siya bɨiya nɨnokɨnkɨ hɨiyan inkamɨn pɨ kariir omaka nɨti mɨ siya tɨ hɨiyan inkamɨn siirɨn wɨ kɨgɨnkɨn apnɨnopkai rani, siir omaka hɨriirɨn, siir digworaekwo ɨmiir haiyam. Nɨingaka.

40 Kɨma ɨriipɨ hɨriinan ha timɨ o kɨugɨu kariiram. Dimusi rani, kara Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn ɨiya kara nɨti kɨma wɨ saiir nɨnokɨnkɨn tani. Nɨingaka. Ɨriig.

Mɨiyan inkam mɨiyɨk mɨ mɨiyan inkam biyɨe sɨmiir boɨniyɨo yaiga

(Mt 24:45-51)

41 Mɨ Pita siya Jisɨs siir srɨi, Bɨiyan Inkam, kɨra ta boɨniyɨo yaiya krɨmiirarar hauuwi, iyɨe? Mɨ inkam nhɨrɨm sɨmiir wara rani. Aniya?

42 Mɨ Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, panɨɨn bɨiyan inkam ɨkɨm, kwoɨn mɨiyɨkakɨn siir mɨiyan kamɨm sɨmiir sɨbgu kɨgrɨraowiyɨn? Tɨ hɨriinan inkamɨn yɨo siya bɨiyan inkamɨn siya nɨmbinkɨn siir mɨiyan kamɨm sɨmiir kɨgrɨraowɨm. Sɨmiir naeni ɨi aiirɨn wɨ siyar nwokɨ ɨnokɨnkɨn haigɨnɨuwɨm.

43 Mɨ mhoɨiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya wɨ sɨpi swokɨ ɨti. Mɨ siya tɨ mɨiyan inkamɨn siirɨn hɨnɨina nɨnɨ kɨgni, bɨiya siya boɨngɨgɨn saiir hɨriinana swokɨ mɨriiyɨn mɨ siya wɨ siir boɨni Kɨriir mɨiya wadɨeka, tɨ hɨriinan mɨiyan inkamɨn siya wɨ maɨrgɨmaɨrga komiigaka mɨ owi.

44 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, Bɨiyan Inkam Komii siya siir mɨiyan inkamɨn wɨ siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgrɨraowan bɨiyan inkam nokmwɨn owaigɨnɨuwi.

45 Mɨ tɨ mɨiyan inkam nwɨrɨn siir kwoɨnɨn tari wɨ hɨnɨina naɨngwowi, kariir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn nikɨ ɨtsɨsau rani. Mɨ siya siir mɨiyan iikamɨm sɨmiirɨn ha tɨoɨn mɨ siya nae op mɨnɨm mɨ opa kwiyae whaowaeiya mɨ siya saiirɨn ɨna kwiyaeyɨn.

46 Mɨ siya hɨriinan tɨri mɨ tɨ inkamɨn siir bɨiyan inkamɨn siya nɨti, ɨiya tɨ mɨiyan inkam ɨeya nwowɨn karamae nwowa saiir

mɨ siya wɨ nɨnoknɨnkɨnwɨn tani ɨiya siya hindara kɨnkak ɨti. Mɨ siir bɨiyan inkamɨn, siirɨn wɨ hanɨingɨ nonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuwi. Mɨ siya siirɨn wɨ ɨkɨ siir mɨiyan kam nhɨrɨm siir yai aiir wakaeyokna karamae nwowɨm, wɨ sɨmakar nɨnkɨn ɨkropkii.

47 Mɨ inkamɨn siya siir bɨiyan inkamɨn siir yai ɨmiirɨn bɨdiyar yɨnoknɨnkɨnɨn mɨ siya bɨiyan inkamɨn siya boɨnɨn sɨmiir bɨ wakaeyokna dirɨraerarkɨn mɨ siirɨn bɨiyan inkamɨn siya ɨdgɨuni wɨ kasaka nɨpɨmpar tani.

48 Mɨ mɨiyan inkamɨn siya bɨiyan inkamɨn siir kwoɨn ɨiir nɨnoknɨnkɨn karamae nwowi mɨ siya mɨi mɨiyɨk mɨrii karamae ha nwowi mɨ siirɨn ɨdgɨuɨn wɨ komii nɨpɨmpar tani, bɨiyan inkamɨn siya. Mɨ yɨpɨkɨ iikamkɨm digworaekwo whɨekak Adi Komii siya hauuwɨm mɨ sɨma hoɨmgak mɨrii digworaekwowɨm sɨmiir swokɨ iyopkɨiyɨuwɨm yamdi. Mɨ yɨpɨkɨ iikamkɨm digworaekwo Adi Komii siya swokɨ ɨnkɨn hauuwɨm mɨ tɨ iikamɨm sɨma tɨ digworaekwowɨm sɨmiir swokɨ iyopkɨiyɨuwamɨn, kɨma mɨi nhami nhami kɨpi mɨrii. Ɨriig.

Jisɨs siya iikam isidɨn sɨmiir nɨinɨkibɨrɨm nɨtkɨn (Mt 10:34-36)

49 Mɨ Jisɨs siya boɨn, kara iikamɨm sɨmiir nɨinɨkibɨrɨm nɨtkɨn inkamɨn pae nɨkrɨmtɨowiyɨn haɨmii haɨmiiya siir hɨriinan. Kara hɨnɨina naɨngwowi tɨ dimɨnɨn siya dɨmbiyamki.

50 Bɨiyɨn kara hɨk mɨ kɨmpɨpɨsu mɨ wa naonami, wɨ sɨmiir nɨkɨ haii. Mɨ tɨ dimɨnɨn siya nɨmbinisiyɨn ta kariir hɨka wɨ hɨriiya nɨkɨ oyokiyokwɨii.

51 Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi, kara nu tɨrɨn yaiiyɨm sɨmiir nikwowaisiiyɨm nɨtkɨn. Nɨingaka. Kara kɨmiir boɨnki. Kara iikamɨm sɨmiir nɨinɨkibɨrɨm nɨtkɨn.

52 Mɨ tariinan mɨ mhoɨiya ɨriipɨ hɨriinan iikam ɨriiyarɨm sɨma omaka ɨrni nwowi mɨ isidɨn wɨ whɨsa nwowi ouumɨm wɨ ɨso sowaka nɨnii mɨ ɨso wɨ ouumɨm sɨmaka nɨnii.

53 Mɨ iikamɨm sɨma wɨ yapayapa nwoki. Mɨ adɨn wɨ siir yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn saɨka swokɨ kwɨnii mɨ yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn wɨ siir adɨn saɨkar swokɨ ɨnii. Mɨ yopiiya wɨ saiir yɨnisɨm yɨnugiyɨna saɨka swokɨ kwɨnii mɨ yɨnisɨm yɨnugiyɨna wɨ saiir yopi anakar swokɨ kwɨnii. Mɨ giwaiya wɨ saiir yɨniwig anakar kwɨnii mɨ yɨniwiga wɨ saiir giwai anakar mɨ nɨnii. Ɨriig.

Siyɨuɨn dimɨnkɨ nɨmbiyamiyɨn siir nɨnoknɨnkɨni ɨkɨn (Mt 16:2-3)

54 Mɨ Jisɨs siya ha boɨn dɨgiyɨn, siya iikamɨm sɨmiir boɨnki, kɨma ha kɨgikɨm waua maeyaua bɨekɨ nɨkiiyamtɨbiyɨn hɨrankɨ nɨmbiniya mɨ kɨma bɨ kɨmɨmɨnkikɨm pa boɨnki, naoɨn kɨnɨm mɨni? Mɨ kaimwowaɨrga naowɨn ha kɨnikɨn.

55 Mɨ kɨma hɨnɨɨna kɨgiwɨɨ ɨiya krakrarwaiga mɨ kɨma pɨ hɨnɨɨna boɨni waka bɨewii prasae nɨkii rani. Mɨ saeya wɨ hɨriinana mɨ ɨmbiyami.
56 Kɨma yaiyaɨrgɨ nhɨnkɨni inkamɨm! Kɨma nu nɨnomor sowiir dimɨnɨm sɨmiirar bɨdi sɨbgu kɨgnɨnokninkɨnɨm. Mɨ kɨma ta mɨiya Adi Komii siya mɨriiya saiir nɨnokninkɨn karamae dimusi nwowi, ha? Łriig.

Kɨra inkamɨn kɨriir boɨnɨuriyɨu boɨniyɨn saɨkar kɨtɨbmii boɨn (Mt 5:25-26)

57 Mɨ kɨma siyɨu mɨiyɨkɨn siir sɨbgu naɨngwo hɨd karamae dimusi nwokɨm mɨ ha dirɨraerarɨm, ha?
58 Łiya kɨra boɨnam nami inkamɨn kɨriir boɨnhɨuriyɨu boɨnɨn saɨka boɨnɨm, kowa siyɨu hɨrar nikɨ owamiywo mɨ ta ɨiya kowa ɨrɨpa yai saiirar sɨbgu boɨnam. Mɨ kowa hɨriinan tɨr karamae nwowi mɨ siya kɨriirɨn wɨ inkamɨn yai hɨdiyɨn siirɨm nɨkɨu namisi mɨ inkamɨn yai hɨdiyɨn siya wɨ poris inkamɨn siir ɨɨn hauugiisi mɨ poris inkamɨn kɨriirɨn wɨ maeyaua hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiirɨm nɨkropkisi.
59 Kara kɨmiir boɨnkii, kɨra maeyauwa hɨuyokiyokaiya saiirɨn wɨ nikɨ haiburgig sasau rani. Bɨi kɨra digworaekwo whɨekakɨm kɨra nikɨ prɨi haiyɨm, sɨmiir tikɨ hauukɨiyɨu dɨg. Łriig.

13

Inkamɨn siir mhɨi kwoɨnɨm nɨnkpɨt haigi karamae nwowi yɨo wa kɨgugu ɨuguski

1 Mɨ ta ɨi aiirɨn iikam nhɨrɨm hɨrar nwokɨm mɨ sɨma Jisɨs siirɨn kam nhɨrɨm Galiliyanɨm sɨmiir boɨnmauu. Mɨ kamɨm wraisu Adi komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm, Adi Komii siir omaka aiir sɨma ha namɨm mɨ Pailat siir isidɨn warar yɨnkɨn apnɨnopkainam. Mɨ sɨmiirɨn ɨni sɨmar yɨsomaowɨm mɨ sɨmiir nhɨeyɨm ɨni wraisu nhɨeyɨm sɨmaka yɨnkɨn okiyɨm.
2 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi, tɨ Galiliyan inkam nhɨrɨm hɨnɨɨna naowɨm, sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm ɨni iikam nhɨrɨm Galiliyanɨm sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haiburɨm, aniya? Nɨɨngaka, nɨɨngakɨɨnga.
3 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨni. Nɨɨngaka, nɨɨngakɨɨnga! Mɨ kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm kisɨna haigi karamae nwowi mɨ kɨma wɨ hindara kɨgugu ɨuguski sɨmiir hɨriinan.
4 Mɨ bɨiya tɨ iikam ɨuur ɨriiyar nwoɨmɨm om Siloam siir hɨran omaka bripriya saeya nɨrɨmdɨnu aokaowɨm, kɨma panɨɨna naɨngwowi tɨ iikamɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm ɨni iikam nhɨrɨm om komii Jerusalem hɨranɨm sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haiburɨm, aniya? Nɨɨngakɨ, nɨɨngaka.

5 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨni. Nɨɨngaka, nɨɨngakɨɨnga!
Kɨmiir mhɨɨ kwoɨnɨm kisɨna haigi karamae nwowi mɨ kɨma wɨ
hindara kɨgugu ɨuguski. Ɨriig.

Paeyɨn nae mɨɨyɨk bud karamaeyɨn siir boɨniyɨo yaiga

6 Mɨ Jisɨs siya boɨniyɨo yai kwɨra ɨna swokɨ boɨnɨn, inkam
nwɨrɨn siya swapwo wɨra yɨnkɨn siir wain numɨra saiirɨn mɨ
mhoɨiya siir paenid ɨiirɨm yɨt. Mɨ ɨni nɨɨnga ywowɨn.
7 Mɨ siya numɨran mɨiyan inkamɨn siir asi boɨnkikɨn, kɨgi.
Mɨ bɨiya bɨewii whoɨmɨm kara tɨ swapwoɨn siirɨn hɨnɨɨna bɨ
kɨgɨn. Siya naekak bɨdi ywowɨn. Nɨɨngaka. Siya ɨni hɨriinana
swokɨ okrɨpkaiyɨn. Mɨ kɨra siirɨn dɨigi. Mɨ siya nu siir hiiya
whɨsariiyar nɨugugusi.
8 Mɨ numɨr hɨran mɨiyan inkamɨn siya ɨna yowarkɨɨ boɨnɨn
siir yai anakan, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra siirɨn tɨ bɨewii ɨiirara
tikɨ kɨgnɨnkɨn osasae. Kara siir mɨiyɨn wa hambɨmbɨri mɨ
whrɨnɨm wa krɨnkɨnki.
9 Mɨ nae wɨ ɨkɨ bɨewii whɨrɨn siir budi. Mɨ nɨɨngakɨnɨuwi mɨ
kɨra wa dɨigi. Ɨriig.

Mɨ Juda sɨmiir ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya Sabat Jisɨs siya wig ɨra saiir haiswonɨskigɨn

10 Mɨ Juda sɨmiir ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr
karamae nwowiya Jisɨs siya iikamɨm sɨmiirɨn maeyauwa Adi
Komii krɨmiir Wanɨn siir yai nɨdwokai wakaeiya saiir hɨr
nowamwarkaiyɨugɨn.
11 Mɨ wig ɨra hɨr nwoka mɨ uridyɨu biyɨe whɨrɨn saiir
nwokɨn mɨ tɨ uridyɨu biyɨeyɨn siya ma saiir hauuwɨn bɨewiyɨm
ɨuur ɨriiyar whoɨmgɨm. Mɨ ta wiga saiir digɨukɨuɨn asi
nɨnsɨmsɨrɨugɨn mɨ saeya panɨɨnsi sɨbgu okwosi.
12 Mɨ Jisɨs siya saiir kɨgɨn mɨ saiirɨn ɨna yɨkɨunan mɨ siya
saiir boɨnki, ta wiga kɨriir dimɨn biyɨeyɨm kara bɨdi haiy-
oprimdiyɨumiigiyɨm. Mɨ kɨra ɨni wadɨeyar sɨbgu okiya.
13 Mɨ siir ɨɨna ta wiga saiir yonkwoki mɨ bɨ kɨmɨmɨnkika
saeya ɨna sɨbgu okwo tɨdwokiya. Mɨ saeya ɨni Adi Komii siir
inɨg ɨiirar hainankiya.
14 Mɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn maeyauwa Adi Komii
siir yai nɨdwokai wakaeiya saiir bɨɨ nwowiyɨn, siir mhɨɨ
kwoɨnɨm ɨni haugɨhauga whiyɨekiyɨn Jisɨs siya ta wiga Ju-
dami ɨi komiiya Sabat pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae
nwowiya ɨni saiir haiswonɨskiyɨn. Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna
boɨnki. Mɨɨ mɨrii ɨiyɨm ɨriiyar kwɨrkɨm. Mɨ kɨma mɨnam
naɨngwowi inkamkɨ kɨmiir ma ɨmiir haiswonɨskiyɨm. Mɨ kɨma
mɨini ɨi ɨmiirar wɨt. Kɨma tɨ dimɨn hɨnɨɨnɨn Judami ɨi komiiya
pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiir kɨpi nɨt.

15 Mɨ Jisɨs siya siir yaiyaka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kɨma yai aɨrga nhɨnkɨnɨn inkamkɨm! Judami ɨi komiiya pɨu si-isiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya Sabat saiirɨn, kɨma whɨekakɨm pa nami omaka bulmakaumiya saiir mɨ sɨmiirɨn pa mɨ ɨkɨunami sɨma op ninɨ kwiyaeyɨuwɨm.
16 Mɨ taka wiga saeya, Ebraham siir isidɨn sɨmiir yɨnisɨmka. Bɨewiyɨm Setan siya nonkwowɨm saiir ɨuur ɨriiyar whoɨmgɨm. Mɨ ɨni wadɨeyar mɨ owa, ta wiga saeya ɨni tɨ bulmakauwɨm sɨmiir haiburɨm mɨ kara ta wiga Judami ɨi komiiya Sabat saiir asi haiswonɨskigɨn.
17 Mɨ Jisɨs siya hɨriinan boɨnɨn mɨ kamɨm ɨo siir nwowɨm sɨma nɨdid prasae bɨ kɨnkɨm mɨ sɨma ɨni yai mɨkrɨma ywokiyɨm. Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga ywokiyɨm tɨ dimɨn komii komiiyɨm siya tɨrkiyɨm sɨmiiramɨn. Ɨriig.

Mastet nid mɨ wit sowiir boɨniyɨo yaiga
(Mt 13:31-32; Mk 4:30-32)

18 Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ owarkɨi boɨnɨn, Adi Komii siya siir iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakana, saeya ɨni dimu dimɨnan ywowa? Kara saiirɨn pɨ dimu nɨkrii, ha?
19 Adi Komii siir isidɨn sɨma ɨni tɨ paenid whɨrɨn siir hɨriinan ywowɨn, krɨma dapiyɨn mastet. Mɨ mhoɨiya siya wɨ pae komi-inan namwoɨuwɨn mɨ siya ɨni pae nhɨrɨm sɨmiir haiburɨn. Mɨ ɨpiyɨn whɨeyɨm ɨni siir kwiya ɨmiir haigiiyɨm.

Yisni boɨniyɨo yaiga.
(Mt 13:33)

20 Mɨ siya ɨna swokɨ boɨnɨn, kara Adi Komii siya siir iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakana wɨ dimu dimɨn nɨkrii, ha?
21 Tɨ iikamɨm sɨma yisnankɨm. Mɨ wig ɨra yisɨn plaua two komii saɨka prɨdgika. Mɨ mhoɨiya tɨ plauan ɨna iyopingiyɨn mɨ ɨni saa yɨmbiiyamɨn. Mɨ Adi Komii siir iikamɨm wɨ hɨriinan nɨmbiyami. Ɨriig.

Ano sɨmkɨn
(Mt 7:13-14,21-23)

22 Mɨ ɨiya Jisɨs siya om komii Jerusalem hɨriir namɨn mɨ om komii komii mɨ omisɨsɨmɨm sɨmiir hɨran iikamɨm sɨmiir warar yowɨmwarkaiyɨuam Adi Komii siir yai aiir.
23 Mɨ inkam nwɨrɨn siir srɨigi, Bɨiyan Inkam Komii, Adi Komii siya krɨmiirɨn wɨ nhɨrmiyarar nanmaiwarkainaei saɨka ninɨ owouwam iyɨe? Nɨingaka, aniya? Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki,
24 kɨma kɨmasiyar mɨntaraona. Mɨ kɨma mɨinan mɨrii tɨ nɨnomor kouan anosɨmɨn siir napnɨnopkainamamɨn. Anoɨn karargɨn, iikam whɨekakɨm sɨma hɨriir namamar naɨngwowi mɨ sɨma wɨ dɨg nwo rani.

25 Mɨ omakan Adɨn saiir anoɨn wɨ siyar nɨnsiin
haigɨnɨkouwi. Mɨ kɨma wɨ yaba hɨrar nɨnɨ okwo kaigakan
boɨni, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra anoɨn krɨmiiram haiwaoki!
Mɨ kɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna nowarkɨi boɨni, kara kɨmiir
nɨnokɨnkɨn tani, kɨma papiyan omankɨ nɨtkɨm?
26 Mɨ krɨma siir yai aiirɨn wɨ hɨnɨɨna nowarkɨi boɨni, bɨiya
krɨma nae op mɨnɨm kɨnakar nae kwiyaekɨn. Mɨ kɨra krɨmiir
oman siyɨu ɨiir nokwoɨn mɨ krɨmiirɨn ɨni kɨrar yowom-
warkaiyɨuɨn dimɨn taemɨn ɨmiirɨn.
27 Mɨ siya wɨ kɨmiir swokɨ boɨnki, kara nɨnokɨnkɨn tani
kɨma papiyankɨm, kɨma siyɨu biyɨe tɨran iikamkɨm, kɨma
dimɨn biyɨekak kamkɨm kariir haiburgik mɨ ha dam!
28 Mɨ kɨma wɨ Ebraham, Aisak, Jekop mɨ profet inkam
whɨekakɨm Adi Komii siya siir iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakana
saiir nwowɨm mɨ wɨm kɨma damki yab hɨrar dwoki! Mɨ
kɨma wa kauwaeyɨmiyok ouwi mɨ kɨmiir bigmɨuɨm wɨ
kɨkiyɨkɨkiyɨka kɨni ɨo nwowɨmɨn.
29 Mɨ iikam bɨekɨ nɨmbiniyɨn mɨ bɨekɨ nɨkiiyamiyɨn mɨ
maeyau kwɨran ɨkɨm, sɨma wɨ ɨiya Adi Komii siya siir dimɨn
taemɨnɨm mɨ siir iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakana wɨ saiirar nɨnkɨn
ɨdwokai aei.
30 Ɨhɨ, iikamɨm tariinan inɨg komii karamae nwowɨm mɨ
mhoɨiya inɨg komiigak wɨ sɨma nwowi. Mɨ iikamɨm tariinan
inɨg komiigak nwowɨm mhoɨiya sɨma wɨ inɨg komiigak nwo
rani. Ɨriig.

Jisɨs siya Jerusalem siirsi nougɨn
(Mt 23:37-39)

31 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn ta ɨi aiirarɨn Farisi kam nhɨrɨm sɨma
ɨna yɨtɨm mɨ siir boɨnmauu, kɨra tɨ omɨn siir haiburgik mɨ
maeyau kwɨra dam. Herotɨn kɨriir nɨsomaowam tɨri.
32 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma wra biyɨeyɨn siirɨn hɨnɨɨna
tɨnɨ boɨnɨu. Wakae, panao waka kara pɨ uridyɨu biyɨeyɨm mɨ
kamɨm makakɨm pɨ sɨmiir nikɨ haiswonɨmnɨskɨi. Mɨ mhoɨiya
kariir mɨiyɨm dɨgi mɨ kara pɨu wa siisi. Herot siya wɨ kariir
nɨsomao rani mɨ wɨ kariir mɨi aeyar nadɨgɨuwi.
33 Mɨ panao waka uga kara wa napnami. Dimusi rani,
sɨma profet inkamɨn kariirɨn om whɨr kɨpi nɨsomao. Nɨingaka.
Sɨma kariirɨn Jerusalem hɨrar dɨsomao ɨski.
34 Jerusalem, Jerusalem, profet inkamɨm kɨrar nɨsomsom
aokaowikɨn mɨ kamɨm Adi Komii siya kɨmiiram nɨkropkiyɨm,
kɨma siiyani sɨmiirar mɨ kaiyɨmɨkikɨm. Mɨ ɨi kasa rani, kara
kɨriir yɨnisɨsɨmɨm sɨmiirɨn ɨrɨpa haɨngiriyɨu kɨgrɨraowama tɨri,
kakaruk yopiiya saiir hɨriinan ywowɨn saeya saiir yɨnɨm saiir
pɨdga aowa hopkrɨmkrɨkɨuwiyɨm. Mɨ kɨma pɨ boriisopi.

35 Wakae! Tariinanɨn Adi Komii siya digɨumii kɨmiir om ɨiir
bɨdi haimriiyɨugiyɨn kɨmiir omɨn kɨmar kɨgrɨrao, kara kɨmiir
boɨnki. Mɨ kɨma wɨ kariir kɨg rani mɨ tɨ ɨi aeya nadɨgɨuwi ɨiya
kɨma hɨnɨɨna boɨni, Adi Komii kɨra tɨ inkamɨn kɨriir ɨnɨgɨ nɨtɨn
siir whɨnkɨnsiis mɨ wadɨe siir dwowaigɨnɨu! Ɨriig.

14

Jisɨs siya inkamɨn pɨu mɨnkɨn noni aokaowɨn siir haiswonɨskigɨn

1 Mɨ Juda sɨmiir ɨi komii kwɨra Sabat pɨu siisiya dimɨn
taemɨn tɨr karamae nwowiya Jisɨs siya Farisimi bɨiyan
inkamɨn siir omaka hɨr nɨnɨ aeyɨugɨn. Iikamɨm sɨma ɨni
siiramar kaoraraowɨm, siya inkam haiswonɨskiyɨm.
2 Mɨ inkam nwɨrɨn siir pɨua noni aokaowɨn, Jisɨs siir kingi-
inar nwokɨn.
3 Mɨ Jisɨs siya tɨ inkam ɨiir kɨgɨn mɨ kamɨm siyɨu komii
nɨnokɨnkɨniyɨm, Farisi kamɨm siya sɨmiir srɨigi mɨ ɨna
boɨnɨm, Moses siir siyɨuɨn wadɨe bɨdi ywokiyɨn. Mɨ krɨma
inkam makakɨn ta Judami ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat
dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiirar haiswonɨski, iyɨe?
Nɨɨngaka?
4 Mɨ sɨma ɨni wakaemumuɨm. Mɨ Jisɨs siya tɨ inkamɨn siirɨn
ɨna yɨkɨunan mɨ ɨna haiswonɨskiyɨn mɨ siirɨn ɨna yɨkropkiyɨn.
5 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki mɨ inkam nwɨrɨn kɨmiir bop-
woniya warauɨrɨn, siir yɨnɨsɨmɨn mɨ siir bulmakauɨn siya ɨe
whɨra namai whɨriidami mɨ tɨ inkamɨn siya siirɨn wɨ Judami
ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya wɨ
saiir haisasauki rani, iyɨe? Nɨɨngaka?
6 Mɨ sɨma ta yaiya siya boɨna, saiirɨn yai kwɨr bɨ nowarki
boɨnkɨm. Ɨriig.

Inkamɨn siya hɨnɨɨna kɨpi naɨngwo kara ɨnɨg komiigakɨn

7 Jisɨs siya ta nae aiiram nɨtɨm kamɨm sɨmiir kɨgɨn sɨma
bɨiyan ipiiyɨm sɨmiir nɨdwokaigɨm. Mɨ siya boɨniyɨo yai kwɨra
sɨmiir asi boɨnkɨn, siya ɨna boɨnɨn.
8 Mɨ inkam nwɨrkɨ kɨriir nɨkɨunami, wigwas nae komiiya
saiirɨm. Mɨ kɨra ipiiya bɨiyana saiir kɨpi nɨdwokai. Dimusi
rani, tɨ inkamɨn siya wɨ inkam ɨnɨg komiigakɨn kɨriir haiburɨn
siir nɨkɨunaeisi.
9 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi, tɨ inkamɨn kɨriir nɨkɨunaɨn siya
kɨriirɨn wɨ hɨnɨɨna boɨni, kɨra ta bɨiyan ipiiya tɨ inkamɨn siir
hauugi mɨ kɨra wɨ nɨdid komiigakar nwowi kɨra mhoɨigɨ
mhoɨiyan ipiiya saiir nɨnɨ ɨdwoɨuwi.
10 Mɨ kɨra hɨriinan kɨpi tɨr mɨ ɨiya inkam nwɨrɨn kɨriiram
nɨkɨugi naeyam kɨra mhoɨiyan ipiiya saiirar tɨnɨ ɨdwoɨu. Kɨra
hɨriinan tɨri mɨ tɨ inkamɨn kɨriir nɨkɨunaɨn siya nɨti mɨ siya

wɨ kɨriir boɨni, nomiiyau kɨra ta bɨiyan ipiiya saiir winɨ ɨdwokaini. Mɨ siya hɨriinan tɨri. Mɨ kɨra wɨ inɨg komiigakar nwowi tɨ iikamɨm kɨnaka nɨdwokai aeyɨm sɨmiir whwonkam ɨda.
11 Inkamɨn siir inɨg ɨiirar hainanaeiyɨn, siirɨn wɨ Adi Komii siya nikwowaisii. Mɨ inkamɨn siyamar naɨngwona karam nwowiyɨn mɨ siir inɨgɨn wɨ Adi Komii siya haigɨnki kougɨkou. Łriig.
12 Mɨ Jisɨs siya tɨ inkamɨn naeyɨm siirɨm nɨkɨunaɨn sɨmiir boɨnki mɨ kɨra nae kwɨr dirɨraeri, kɨra kɨriir nomiiyau nomousɨm mɨ kɨriir ɨrɨpa isidɨn sɨmiir kɨpi nɨkɨuna mɨ kɨriir ɨrɨpa omom umɨr hoɨmgakakɨm. Mɨ mhoɨiya wɨ sɨma nɨkɨunaeisi kɨra sɨmiir omaka hɨr ninɨ aeyɨuɨm mɨ sɨma wɨ nae kɨriir swokɨ hauukɨiyɨusi.
13 Niingaka. Kɨra nae komii dirɨraerari mɨ kɨra wɨ inkam paeprikabɨm mɨ iikamɨm pɨu sɨmiirɨm biyɨe nwowɨm mɨ ɨga biyɨekakɨm mɨ nhwokwɨsaeyɨm sɨmiir dɨkɨuna.
14 Tɨ hɨriinan iikamɨm sɨma naei wɨ kɨriir swokɨ ɨkɨuna hauu ae rani mɨ kɨra wa maɨrgɨmaɨrga. Dimusi rani, mhoɨiya nae kɨriirɨm, wɨ Adi Komii siya swokɨ hauuwi dimɨn mɨiyɨkɨm kɨmiir, ɨiya iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨma swokɨ ɨnsiin ɨdwowi ɨe hɨrankɨn saiir. Sɨma ɨinokɨinokɨn wɨ saɨkar nwoyokiyokɨii. Łriig.

Nae komiini boɨniyɨo yaiga
(Mt 22:1-10)

15 Tɨ iikam nae saɨka naeyɨm sɨmiir nwɨrɨn siya ta yai aiir wakaekiyɨn mɨ siya Jisɨs siir boɨnki, inkamɨn Adi Komii siir iikamɨm sɨmiir maeyaua kɨgɨrkakana, saiir nɨdwokai aei siya ha maɨrgɨmaɨrga.
16 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, inkam nwɨrɨn nae komii bɨdi dirɨraerarɨn. Mɨ siya iikam whɨekakɨm sɨmiir bɨdi yɨmbinɨn ta naeya saiirɨm nɨtɨmɨn.
17 Mɨ naeni ɨiya ha nɨmbiyama mɨ siya siir mɨiyan inkam ɨiir yɨkropki, siya iikamɨm bɨiya siya nɨmbinɨm sɨmiir nɨkɨunakiyɨm. Siya sɨmiirɨn hɨniɨna boɨn: Kɨma wɨt. Digworaekwo whɨekakɨm bɨdi dirɨraerar dɨgɨm.
18 Mɨ iikamɨm sɨma sɨma hɨniɨna yomboɨn amboɨn, krɨma wɨ nam tani. Inkam nwɨrɨn siya mɨiyan inkamɨn siir boɨn, kara numɨra kwɨra saɨn, kara pɨ saiir ninɨ kɨgɨuwi. Kaimwoka kara pɨ nam tani naeyɨmɨn. Kara kɨriir naeyam bɨ nɨtkɨn mɨ kara pɨ boriisopi kɨra ɨo saiirsi kɨpi nwo.
19 Mɨ nwɨrɨn ɨna mɨ boɨnkiyɨn, kara mɨi mɨriiyɨm bul-makauɨm ɨuura saɨn mɨ kara sɨmiir ninɨ kɨgɨuwam mɨni. Wakae! Kara pɨ nam tani. Kara kɨriir naeyam bɨ nɨtkɨn mɨ kɨra pɨ ɨo kariir kɨpi nwo kara pɨ boriisopi.

20 Mɨ nwɨrɨn ɨna mɨ boɨnɨn, kariir wiga tapa nonkwonaka
kara pɨ nam tani, kɨriir nae aiiramɨn.
21 Mɨ tɨ mɨiyan inkamɨn ha swokɨ amɨn siir bɨiyan inkam
ɨiiram mɨ tɨ yaiyɨm sɨmiir inɨ boɨnmɨmauuɨu. Mɨ omakaɨn adɨn
siir kwoɨnɨn ɨni haugɨhauga whiyɨekiyɨn mɨ siir mɨiyan inkam
ɨiir boɨnki, kɨra ha damsɨsauu siyɨusɨsɨmɨm tɨ omɨn siirɨm mɨ
kɨra kam paeprikabɨm mɨ kamɨm pɨu sɨmiirɨm biyɨe nwowɨm
mɨ nhwokwɨsaeyɨm mɨ ɨga biyɨe ɨkɨm. Kɨra sɨmiirɨn kariir
omaka tɨriir wɨkɨunani.
22 Mɨ mhoɨiya tɨ mɨiyan inkamɨn siya boɨn, bɨiyan inkam,
kara kɨriir yai aiirar bɨdi wakaeyoknan mɨ ipii nhɨrɨm ɨni
nɨinga nikɨ owɨm.
23 Bɨiyan inkamɨn mɨiyan inkam ɨiir boɨn, kɨra siyɨu komii
sɨmiir omisɨsɨm whɨekakɨm sɨmiir dam. Mɨ iikamɨm sɨmiir
wɨkɨuna nɨnopkainani. Kara mɨnam naɨngwowi kariir omaka
mɨrnɨnkɨnkiyɨm.
24 Kara kɨriir boɨni. Tɨ iikam whɨekakɨm bɨiya kara nikɨ
ɨkɨunam, sɨma wɨ kariir naeya saiir swokɨ ae rani. Ɨriig.

Inkamɨn tikɨ sɨbgu aɨngwo Jisɨs siir mɨi aiir mɨriiyamɨn (Mt 10:37-38)

25 Iikam isid komiiyɨn Jisɨs saɨkar napnamkɨm mɨ siya ha
haimasiyao kaowɨn mɨ sɨmiir boɨnki.
26 Mɨ inkamɨn kariirɨm nɨti mɨ siya siir ad yopii wig mɨ
yokman mɨ siir nomousɨsmɨm digɨumii sɨmiir haimriiyɨugig
mɨ digworaekwowɨm siir kwoɨnkɨ naɨngwo ɨkɨm mɨ hɨriinan
tɨr karamae nwowi sɨma wɨ kariir mhoɨiya nɨt rani.
27 Yɨpɨkɨ inkamkɨn kariir mhoɨiya nɨti mɨ siya paeyɨn hɨiniya
nɨrɨonɨnkɨnɨn siir haisi nɨdidi mɨ tɨ hɨriinan inkamɨn siya wɨ
kariir mhoɨiya sɨbgu ɨt rani. Nɨingaka.
28 Mɨ kɨmiir nwɨrkɨn siya omaka bripri ɨra mɨriinaiinamɨm
mɨni koua hɨriir mɨ bɨi siya pɨ nikɨ sɨbgu ɨdwo hɨdi, ta omaka
saiir mɨriiyan naemar ɨmiiram siya nikɨ ɨnokɨnɨnkɨnɨm siir
naeyɨm wɨ ta omaka saiirar dɨgi, iyɨe? Nɨingaka.
29 Mɨ siya bɨi hɨriinan tɨr karamae nwowi mɨ mhoɨiya sɨma
yɨn ninansiingiyɨm mɨ siya ta omaka saiir mɨrii nɨnokou
karamae nwowi. Mɨ iikamɨm sɨma wɨ siir nɨewaeyɨuwi. Mɨ
sɨma wɨ hɨniina boɨni,
30 tɨ inkamɨn ta omaka saiir mɨriiyɨn, siya wɨ saiir mɨrii
nɨnokougik rani.
31 Mɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn, siya inkam komii
nwɨrɨn nu kɨgrɨraowiyɨn yaii saɨka nɨnii mɨ siya pa nikɨ ɨdwo
hɨdnami. Mɨ siyarɨn siir sauan kamɨm (10 Tausen) hoɨmgak
karamaekɨ nɨuwi mɨ inkam komii nwɨrɨn siir sauan kam ɨma
ywo hoɨmgak (20 tausen) mɨ siya bɨi tikɨ sɨbgu hɨd mɨ siirɨn
wɨ tɨ inkam komii nwɨrɨn siir isid ɨeya niyopakaiyɨuwi, iyɨe?
Nɨingaka?

32 Mɨ siya hɨnɨɨna naɨngwowi, kara wɨ dɨg nwo rani mɨ
siir sauan omomɨn aru hɨrar nikɨ owɨm, kam nhɨrɨm saiirar
nɨkropki, tɨ ɨo aiir nokwowaisiiyɨm.
33 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan mɨ kɨmiir nwɨrkɨn siya siir digworaekwo
whɨekakɨm digɨumii sɨmiir haimriiyɨuwi mɨ siya sɨbgu
naɨngwo karamae nwowi mɨ siya wɨ kariir kɨgna mɨriiyan
inkam nwo rani. Ɨriig.

Wa kɨrɨe karamaekɨn
(Mt 5:13; Mk 9:50)

34 Wa siya dimɨn mɨiyɨkɨn. Mɨ wa siya hii karamae nwowi
mɨ tɨ wa siirɨn wɨ paniɨna swokɨ tɨri, siya wadɨe swokɨ
amwoɨuuwamɨn, ha?
35 Tɨ hɨriinan waɨn naeyaka siir bɨ prɨdikɨn. Mɨ krɨma siirɨn
nu mɨiyɨk nɨtkiigi numɨran sasaeyɨm wɨ mɨiyɨk sɨbgu ii rani.
Wakae, kɨma hindarar prɨi ɨtkaigi. Ɨriig.

15

Sibsibɨn whaowaeyɨn siir boɨniyɨo yaiga
(Mt 18:12-14)

1 Mɨ ɨigwɨra kamɨm omom omomi umɨr haiiyɨm mɨ kam
nhɨrɨm dimɨn biyɨe tɨriyɨm mɨ kam nhɨr ɨkɨm, sɨma Jisɨs siir
kingiina yɨt siir yai ɨmiir wakaeyam.
2 Mɨ Farisi kamɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨniyɨm
sɨma ɨo nwokɨm Jisɨs siirɨn mɨ sɨma hɨniɨna boɨn, tɨ inkamɨn
kamɨm dimɨn biyɨe tɨriyɨm nae sɨmaka nɨdwokai aekɨn.
3 Mɨ Jisɨs siya ta boɨniyɨo yaiya sɨmiir asi boɨnkɨn
4 mɨ kɨmiir inkam nwɨrkɨ siir sibsibɨm kamaɨrɨm ɨriiyarkɨ
nɨuwi, (100) mɨ siir sibsib ɨrɨn whaowaei mɨ siir adɨn wɨ
paniɨna tɨri? Mɨ siya tɨ sibsib kamnwii ɨuur ɨriiyar ɨdiyɨm (99)
wɨ hɨrar haiburgigi mɨ yɨm wɨ hɨrar nokwo aekii. Mɨ siya wɨ tɨ
sibsib ɨrɨn siirɨm ninɨ hansɨr ɨuwi.
5 Mɨ siya siir hansɨr haii mɨ siya siirɨn wɨ siir waeyao niwouu
apnami. Mɨ siya pɨ maɨrgɨmaɨrga nwonami.
6 Mɨ ɨiya siya siir omaka hɨriir swokɨ ɨmbiyami mɨ siya
wa kauwok boɨnami siir nomiiyauɨm mɨ siir inkamnanɨm,
sɨmiiramɨn, ɨrɨpa saɨka haɨngiriyɨu owɨm. Mɨ siya wɨ sɨmiir
boɨnki, kɨma kanaka timɨ maɨrgɨmaɨrga! Dimusi rani, kariir
sibsib ɨrɨn nikɨ whaowaekiyɨn kara siir bɨdi hansɨryɨskai
haiyɨn.
7 Kara kɨmiir boɨnkii mɨ nɨnomor kou hɨran iikamɨm yɨm
ɨni, ɨriipɨ hɨriinanar mɨ owɨm. Mɨ iikam kamnwii ɨuur ɨriiyar
nwiiyɨm, (99) sɨma ha naɨngwowi, sɨma dimɨn biyɨe bɨ tɨrkɨm
mɨ sɨma tɨ hɨriinan iikam ɨmiirɨn maɨrgɨmaɨrga wao kɨntani.
Mɨ dimɨn biyɨe inkam nwɨruwakar tɨri mɨ siir kwoɨnɨn ha
kisɨna haigii mɨ nɨnomor kou hɨrɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga komiiya
nwowi siiramɨn. Ɨriig.

Umɨra whaowaeya saiir boɨniyɨo yaiga

8 Mɨ wiga umɨr ɨuurgakɨ nɨuwi mɨ mhoɨiya kwɨra ɨna
swokɨ whaowaekiya mɨ saeya wɨ paniɨna tɨri, ha? Saeya wɨ
ɨriiyasmɨr pae bignaei. Mɨpa bigna nhɨskɨg kaeyami, saiir bɨdi
mɨ kɨga.
9 Mɨ saeya hansɨr haii mɨpa kauwok boɨnki saiir nomi-
iyauɨm mɨ saiir inkam inkamnanɨm, sɨma ɨrɨpɨ nwowɨm. Mɨ
saeya ɨna boɨnkiya, kɨma maɨrgɨmaɨrga kanaka dwo! Kariir
umɨr kwɨra nikɨ whaowaekiya bɨdi swokɨ hansɨryɨskaiya!
10 Kara kɨmiir boɨnkii mɨ ɨriipɨ hɨriinan Adi Komii siir paek-
wosɨmɨn siya inkamɨn dimɨn biyɨekakɨn naɨngwo tɨbmiiyɨn
siirɨmar maɨrgɨmaɨrgaeikɨn. Ɨriig.

Whranisɨm nwɨrɨn ad haiburgigɨn siir boɨniyɨo yaiga

11 Jisɨs siya boɨn, inkam nwɨrɨn siir yɨnisɨm yɨnkamiyɨno
nwɨsko.
12 Mɨ nomousɨmɨn ad ɨiir boɨn, adi, kara mɨnam naɨngwowi,
kɨra digworaekwo whɨekakɨm krɨriir yao whɨd hauu kariirɨn
panaowar whauu. Mɨ adɨn ɨna hɨdgiyɨn siir digworaekwo
whɨekakɨm siir yɨnisɨm nwɨs owiiram.
13 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkɨn, tɨ nomousɨmɨn siir umɨr digworaekwo
whɨekakɨm ɨna hauugiyɨm, inkam nhɨrkɨm saɨnɨm. Mɨ siya om
whɨrɨn kingiin tani, siir inɨ owou. Mɨ siya tɨ om ɨiir nwowɨn
mɨ siir umɨr digworaekwo whɨekakɨm ɨni siyɨu biyɨeyɨm siya
tɨrɨm sɨmiir yɨuguguskiyɨm.
14 Mɨ siya siir digworaekwo whɨekakɨm hɨriinan
nɨuguguskiyɨm mɨ mhoɨiya tɨ omɨn siirɨn mhɨi komiiya ɨna
yamaoɨua. Mɨ siya ɨni dimɨn whɨrmɨn whɨrmɨn karamaeyar
yamwo ɨuwɨn.
15 Mɨ siya tɨ om whɨrɨn siir hɨran inkamɨn siir mɨi asi ninɨ
mɨriiyɨugɨn. Mɨ tɨ inkamɨn siya yɨkropki siirɨn, maeyaua hu
nɨmiiyaeiya saiirɨm, siya kɨgrɨraowɨm sɨmiirɨn.
16 Siya mɨnam naɨngwowi siir mhɨiya tɨ binɨm sɨmiir ɨsɨm
hugɨ sɨm naemɨmɨn ɨtkɨkɨnɨm sɨmiir naeyɨm. Mɨ siirɨn nae
mɨnɨm, inkam nwɨrkɨ bɨ swokɨ hauugɨn.
17 Mɨ mhɨinae karamae siya nwowa mɨ siya ha
naɨngwoyɨmyokɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kariir adɨn siir
mɨiyan kamɨm yɨm sɨma naeyɨm wara whaowae rani. Mɨ kara
tɨr namwoniyɨn mhɨi ɨna yamaoniyɨn. Mɨ kara hɨriirnanar
nwowi, an wɨ kapi naowi.
18 Mɨ hanɨingɨ nɨuwi, an tɨ swokɨ am kariir adɨn siirɨm. Mɨ
kara siirɨn wɨ hɨnɨiɨna boɨni, adi kara siyɨu biyɨe Adi Komii mɨ
kɨra kowiir whwonkam ɨda bɨdi tɨrɨn.
19 Kara inkam mɨiyɨk rani mɨ kɨra kariirɨn kɨriir yɨnisɨm kɨpi
nɨkɨu. Mɨ kɨra kariirɨn, kɨriir mɨiyan inkamnan boɨn.

20 Mɨ siya hɨriinan boɨnkiyɨn mɨ siya ɨna swokɨ amɨn siir
ad ɨiiramar. Mɨ siya aru tɨrar nwowamɨn, siir adɨn saiirar
kɨgwɨnɨn. Mɨ siir adɨn siirsiyɨn naɨngwoyɨmyok prasae bɨ
kɨnkɨn. Mɨ siya niwɨtnamɨn mɨ ɨni yɨnisɨm ɨiir yaka iwɨt
ankabmamaɨrɨuwɨn.
21 Mɨ yɨnisɨmɨn ɨna boɨnkiyɨn Adi, kara dimɨn biyɨe Adi Komii
mɨ kɨra, kowiir whwonkam ɨda tɨrkɨn. Mɨ kara inkam mɨiyɨk
rani, kɨra kariirɨn, kɨriir yɨnisɨm kɨpi nɨkɨu.
22 Mɨ adɨn siir mɨiyan kam ɨmiir boɨnki, kɨma bɨiyan yɨuɨs
prɨeiya saiir whainanisasau mɨpi siir wɨnɨ kaiyaiɨgɨnɨuni. Mɨ
siirɨn ɨindɨhop ha timɨ iyopkɨkɨu haiɨgɨnɨu. Mɨ siirɨn su ha timɨ ii
haiɨgɨnɨu. Mɨ siya siiramɨn pranaepranae bɨ maɨrgɨmaɨrgakɨm.
23 Bulmakau ɨrpakiyɨnɨn ɨra tɨnɨ hainaki mɨpa dɨsomao.
Mɨpi krɨmar nongwomamaɨr aei.
24 Dimusi rani, tɨ kariir yɨnisɨmɨn siya naonamnan bɨdi
yowɨn. Mɨ tariinanɨn siya ɨni omwaiya swokɨ waiyaɨn siya
bɨdiyar ikɨ whaowaekiyɨn. Mɨ kara siir bɨdi swokɨ kɨgɨn mɨ
sɨma nae komii asi naekɨm.
25 Mɨ yaowaeyɨn numɨr nwokɨn mɨ mhoɨiya siya ha nɨtɨn
omaka kingiin hɨriir mɨ siyar wakaeni, ɨi kɨdɨm, pɨ nɨnkɨnɨuwi.
Yɨm sɨma mwai waowi.
26 Mɨ siya siir mɨiyan inkam nwɨr ɨiir yɨkɨuna mɨ ɨna srɨiyɨn,
sɨma dimu dimɨn tɨri?
27 Mɨ siir mɨiyan inkamɨn siirɨn ɨna boɨnɨn, kɨriir
nomousɨmɨn bɨdi swokɨ ɨtɨn. Mɨ kɨriir adɨn siya kao ɨrpakiyɨnɨn
ɨra yɨsomao siirɨm. Dimusi rani, siya siir yɨnisɨm ɨiir bɨdi swokɨ
kɨgɨn. Mɨ siir dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn.
28 Mɨ yaowae siir kwoɨnɨn ɨni haugɨhauga whiyɨekiyɨn. Mɨ
siya omaka hɨriir paniɨnsi yapnɨnopkainamsi. Mɨ siir adɨn
ha napnaniniyɨn mɨ siirɨn yai mɨiyɨk ɨmiirar yani boɨni siya
napnɨnopkainamɨm.
29 Mɨ siya adɨn siir yaiyaka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, bɨewii
kasaka rani, kara kɨriir mɨiyan inkamnan nwowɨn mɨ
kara kɨriir yaiyaka ɨigwɨr bɨ nantamyɨriyɨrkɨn. Mɨ kɨra
meme ɨi kariir bɨ swokɨ hauugɨn. Kara kariir nomiiyauɨm
maɨrgɨmaɨrga sɨmaka mɨ owɨm. Nɨingakɨ, nɨingakɨinga.
30 Mɨ tɨ kɨriir yɨnisɨmɨn siya kɨriir digworaekwo whɨekakɨm
ɨni ɨkɨ wigɨm hɨi nanaeiyɨm, sɨmiir yɨugugusgikɨn mɨ siya
ha swokɨ ɨtɨn mɨ kɨra ɨni siirsi yaɨngwoyɨmyokɨn. Mɨ kɨra
bulmakau yɨnisɨm ɨrpakiyɨnanɨn ɨna mɨ ɨsomɨn siirɨm.
31 Mɨ adɨn siir boɨnki, yɨnisɨm, ɨinokɨinokɨn kɨra kanaka
nwokɨn mɨ kariir digworaekwo whɨekakɨm, yɨm kɨriirgɨm.
32 Mɨ tariinanɨn krɨma ha maɨrgɨmaɨrga mɨ krɨmiir mhɨi
kwoɨnɨm, wadɨeyar dwo. Tɨ kɨriir nomousɨmɨn siya naonam-
nan bɨdiyar ikɨ owɨn. Mɨ tariinanɨn siya ɨni omwaiyar swokɨ

waiyaɨn. Siya bɨdiyar ikɨ whaowaekiyɨn mɨ tariinanɨn krɨma siir bɨdi swokɨ hansɨryɨskaiyɨn. Łriig.

16

Bɨiyan inkam nhɨrɨm sɨmiir boɨniyɨo yaiga

1 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir mɨi kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki mɨ inkam nwɨrɨn umɨr digworaekwokakɨn siya bɨiyan inkam bɨdi yɨmbinɨn, siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgrɨraowɨm. Mɨ inkam nhɨrɨm sɨma inɨ boɨni tɨ inkamɨn digworaekwo whɨekakɨn siir, tɨ kɨriir bɨiyan inkamɨn siya kɨriir umɨr digworaekwowɨm kasaka bɨ nɨuguguskikɨm mɨ ɨiya ɨni kingiina nwowa kɨriir digworaekwowɨm sɨma dɨgi.

2 Mɨ bɨiyan inkamɨn siir hɨriinan wakaeyɨn mɨ siya bɨiyan inkamɨn siiram yɨkɨugi mɨ ɨna boɨnɨn siirɨn, panɨin panɨina tɨrkɨn ta yaiya kara wakaeya kɨriir? Kɨra kariir digworaekwo whɨekakɨm kɨriir ɨin nwowɨm sɨmiir tinɨ wɨn naki. Kɨra wɨ kariir bɨiyan inkam nwo rani.

3 Mɨ tɨ bɨiyan inkamɨn siir kwoɨnɨn aowa aowa hɨnɨina yaɨngwo. Kara pɨ panɨina tɨri? Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya kariir hɨuriiyɨumigiyɨm tɨri. Mɨ kara kɨrɨekak rani, nu wa nop rani. Kara inkam nwɨrni nae umɨr digworaekwo kaugiki aeyɨm pɨ nɨdidi.

4 Mɨ tariinanɨn kara bɨdi yɨoknɨnkɨnkiyɨn, dimɨnɨn kara tɨranɨn mɨ ɨiya inkamɨn siya kariir hɨuriiyɨumigi siir mɨi saiir hɨrankɨn mɨ ta hɨriinana saiirsiyɨn kariirɨn wɨ inkam nhɨrɨm sɨma nɨkɨunami, sɨmiir omaka hɨriirɨn.

5 Mɨ siya inkamɨm siir bɨiyan inkamɨn siir dimɨn prɨihaiyɨm sɨmiirɨn nwɨnwɨra yɨkɨuna mɨ siirɨmɨn ɨna yamɨm. Mɨ bɨiyɨn nwɨra ɨeya yam mɨ mɨi kɨgrɨraowan inkamɨn ɨna srɨiyɨn siirɨn. Dimɨnɨm kɨra prɨihaiyɨm kariir bɨiyan inkamɨn siir hɨrankɨn pariigɨm?

6 Mɨ siya boɨn, wel twowɨm kamaɨrɨm ɨriiyarkɨm. Mɨ mɨi kɨgrɨraowi inkamɨn ɨna boɨnɨn, kɨra tɨ dimɨnɨm kɨra prɨihaiyɨm sɨmiir yokwo aiir hai mɨ kɨra kamnwɨs ɨuurɨuwa 50 sɨmiirar kwɨdwo wɨnki.

7 Mɨ mhoɨiya inkam nwɨrɨn ɨna swokɨ ɨtɨn, bɨiyan inkamɨn mɨi kɨgrɨraowiyɨn siya ɨna srɨiyɨn, dimɨnɨm kɨra prɨihaiyɨm pariigɨm? Mɨ siya ɨna boɨnɨn, wit nɨbɨm kamaɨrɨm ɨriiyarkɨm 100 mɨ siya siir boɨnki, kɨra ta yokwowa kɨra wɨna dimɨnɨm kɨra prɨihaiyɨm saiirɨm pɨ kam nwiiyɨuwa wɨnki.

8 Mɨ mhoɨiya bɨiyan inkamɨn siya ɨni tɨ inkamɨn mɨi kɨgrɨraowiyɨn siir inɨg ɨiir hainankiyɨn. Dimusi rani, siya inkamɨn kwoɨn mɨiyɨkakɨn, siir siyɨuɨn siir hɨriinan tɨrkɨn. Mɨ Jisɨs siya ha nɨkɨ boɨnɨn mɨ nu tɨran iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm umɨr dirɨraerar saɨniyɨm ɨni Adi Komii siir iikamɨm sɨmiir haiburɨm, sɨma nɨoknɨnkɨn mɨiyɨkakɨm.

9 Mɨ Jisɨs siya hɨnɨɨna boɨnki sɨmɨɨrɨn. Mɨ umɨr digworaekwo
whɨekakɨm kɨma nonkwowɨm kɨma iikam nhɨrɨm umɨr dig-
woraekwowɨm whaowaeyɨm sɨmɨɨr hauu. Mɨ sɨma wɨ kɨmɨɨr
nomɨɨyau kɨɨn nwokɨ owɨm. Mhoɨɨya kɨma naonami mɨ kɨma
wɨ Adi Komii siir om mɨɨyɨkɨn siir nami. Mɨ siya kɨmɨɨrɨn wɨ
hɨnɨɨna boɨni, kɨma siyɨu mɨɨyɨk bɨdi tɨrɨm. Mɨ ɨinokɨɨnokɨn
kɨma wɨ kanaka nwoyokiyokɨɨ.
10 Mɨ inkam nwɨrɨn siya dimɨn sɨmɨm sɨmɨɨr sɨbgu kɨgrɨraowi
mɨ siya wɨ dimɨn komii komɨɨyɨm sɨmɨɨr warar mɨ sɨbgu ɨnkɨn
kɨgrɨraowi. Mɨ inkamɨn mɨɨsɨmɨm sɨmɨɨr sɨbgu mɨrɨɨ karamae
nwowi mɨ siya mɨɨ komii komɨɨyɨm sɨmɨɨrɨn wɨ mɨ sɨbgu mɨrɨɨ
rani.
11 Mɨ kɨma umɨrɨm nu tɨranɨm sɨmɨɨr sɨbgu kɨgrɨrao karamae
nwowi mɨ kɨma Adi Komii siir dimɨn mɨɨyɨk ɨmɨɨrɨn wɨ panɨɨna
sɨbgu kɨgrɨraowi, ha? Nɨɨngaka, kɨma inkam wɨ dɨg nwo rani.
12 Mɨ kɨma inkam nwɨrni dimɨn sɨbgu kɨgrɨrao karamae
nwowi mɨ Adi Komii siya dimɨn mɨɨyɨkɨn wɨ panɨɨna hauuwi,
ɨinokɨɨnok nwoyokiyokɨɨyɨn, ha?
13 Mɨ mɨɨyan inkam nwɨrɨn siya, bɨɨyan inkam nwɨso sowiir
mɨɨyɨm ɨikwɨruwa bɨ swokɨ mɨrɨɨkɨn. Nɨɨngaka. Mɨ siya kwoɨn
biyɨe wɨ nwɨrɨn siir nwowi mɨ nwɨrɨn wɨ mɨɨyɨk siir nwowi. Mɨ
siya wɨ nwɨrɨn siir wakaeyoknaei mɨ nwɨrɨn wɨ digɨumii haim-
riyɨuwi. Mɨ kɨma Adi Komii krɨmɨɨr Wanɨn siirɨm mɨrɨɨyɨm,
umɨr saiirɨm wara kɨpi naɨngwo. Ɨrɨɨg.

Jisɨs siir yaiya Adi Komii siya iikam whɨekakɨm sɨmɨɨr kɨgɨrkakana saiir boɨnkɨn
(Mt 11:12-13; 5:31-32; Mk 10:11-12)

14 Farisi sɨma umɨrɨm naɨngwokwowikɨm. Mɨ sɨma
tɨ hɨrɨinan yai whɨekakɨm Jisɨs siya boɨnkiyɨm sɨmɨɨr
wakaekiyɨm mɨ sɨma siir yɨkbumbu boɨn.
15 Mɨ Jisɨs siya sɨmɨɨr boɨnki mɨ kɨma kɨmɨɨr siyɨu mɨɨyɨkɨn
iikam whɨekakɨm sɨmɨɨr whwonkam ɨda hɨnɨɨna nɨɨsɨɨmauuwi
kɨma iikam mɨɨyɨkɨm. Mɨ Adi Komii siya kɨmɨɨr kwoɨn ɨmɨɨr
bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm. Dimɨnɨm inkamkɨ hainaniyɨm, yɨm Adi
Komii siir whwonkam ɨdaɨn dimɨn komii rani.
16 Moses siir siyɨu komiini yai mɨ profet kamɨm sɨmɨɨr
yai aka sowa ɨiya Jonɨn op baptaisiyɨn siya nwowa saiirar
yadɨgɨuwa. Mɨ Jon siir ɨiya tasi tariinana namwoniya mɨ Adi
Komii siya siir iikam whɨekakɨm sɨmɨɨr kɨgɨrkakana mɨ saiir
yaiwɨn kɨbiya omom omom whɨekakɨm sɨmɨɨr nɨmbiyami. Mɨ
iikam whɨekakɨm sɨma Adi Komii siya siir iikam whɨekakɨm
sɨmɨɨr kɨgɨrkakana saiir namamar naɨngwokwowi.
17 Nɨnomor nu sowa wa dɨgi. Mɨ Moses siir siyɨu komii siir
yaisɨsɨmɨm sɨma wɨ wara swokɨ kɨgugu rani.
18 Mɨ kamɨn siya siir wig aiir sopki mɨ ɨrni swokɨ ɨnkwonaei,
yɨo wig nonkwonani siyɨugɨ siyɨu ɨiirar nɨkrɨpkikɨn. Mɨ inkam

nwɨrɨn siya wig ɨra inkam nwɨrkɨ sopkiya saiir nonkwonaei, yɨo wig nonkwonani siyɨuɨn siir taouugakɨn mɨ siya hɨi nanaenanaei. Ɨriig.

Umɨrkak inkam mɨ Lasaras so

19 Bɨiya inkam nwɨrɨn umɨrkɨ naokɨngugunankaiyɨn, siya tɨr nwokɨn mɨ ɨinokɨinokɨn siya yɨuɨs mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar niigɨn. Mɨ ɨinokɨinokɨn siya nae mɨiyɨk ɨmiirar haiikɨn mɨ sɨmiirar naeikɨn siya wadɨe nwowɨm.

20 Mɨ inkam paeprikab nwɨrɨn hɨrar mɨ ɨnkɨn okɨn siir ɨnɨgɨn Lasaraskɨn, siir pɨua paowai biyɨeya. Mɨ siirɨn siir isid ɨeyar hainam umɨrkak inkamɨn siir omaka anoka kingiin hɨr ɨnɨ kikɨnɨugik.

21 Mɨ siya tɨ umɨrkak inkamɨn naeyɨm siir hɨi aowa naekrɨmkrɨnkiiyɨm sɨmiir nɨumɨmɨn aeyamar naɨngwowi mɨ ɨiya tɨ umɨrkak inkamɨn siir mɨiyan kamɨm sɨma nhɨskiyɨm naemɨmɨn prɨigɨnɨm naeyɨm sɨmiir mɨ tɨ inkam paeprikabɨn siir mhɨiya ɨni sɨmiirar yaekɨnɨuɨn. Mɨ wraɨm sɨma nɨtiyɨm pɨ siir paowai ɨmiir taowaei.

22 Mhoɨiya tɨ inkam paeprikabɨn ha naonamɨn mɨ siirɨn Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨma hainam mɨ siya Ebraham saɨka ɨnɨ owou. Mɨ tɨ inkam umɨrkakɨn ɨna mɨ aowɨn mɨ siirɨn ɨna haɨngikaiyɨn.

23 Mɨ siya ɨni maeyau paekaka saiir nwowɨn mɨ hɨk kɨmpɨsu komii hɨr haiyɨn. Mɨ siya koua hɨriir kaokiiyɨn mɨ siya kɨgi Ebraham siya kingiin nwo rani mɨ Lasaras siya saɨka nɨnkɨn owi.

24 Mɨ umɨrkak inkamɨn ɨna kauwokiyɨn, adi Ebraham kɨra kariirsi daɨngwoyɨmiyok mɨ kɨra Lasaras siir dɨkrop ɨuungi siir ɨɨnaɨn op hopmaiyɨm mɨ opa kariir kworiyaeya saiir hougɨn noksɨsaekiyɨm. Kara ta pae aiirɨn hɨk kɨmpɨpɨsu prasae hai rani.

25 Mɨ Ebraham siya boɨn, yɨnisɨm tariinanɨn kɨra dimɨn whɨrɨn ɨna naɨngwokiyɨn. Bɨiya kɨra omwaiya nikɨ waiyan mɨ kɨra digworaekwo whɨekakakar nwokɨn. Mɨ Lasaras siya dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir haiigɨn. Mɨ tariinanɨn siir kwoɨnɨn tɨ om ɨiirɨn ɨni wadɨeyar yamwoniyɨn mɨ ni kɨra ɨni hɨk kɨmpɨpɨsu yama haiyɨuɨn.

26 Mɨ dimɨn whɨrɨn Adi Komii siya bɨdi haigɨnɨn, ɨe komii whɨrɨn kɨmiir mɨ krɨmiir bopwoniya tɨr. Mɨ iikamɨm tɨr nwowɨm sɨma tɨ ɨeyɨn siir niyapidnaidamɨm sɨma dɨg nwo rani. Mɨ iikamɨm yarmiiya mɨ owi, krɨmiir tɨriir niyapidnaidniyɨm sɨma wɨ dɨg mɨ o rani.

27 Mɨ umɨrkak inkamɨn siya boɨn, adi kara kɨriirɨn hɨriinansi srɨi, kɨra Lasaras siirɨn kariir adɨn siir omaka hɨriir dɨkropki.

28 Kariir nomousimim iriiyarkim. Mi Lasaras siya simiirin
yai kirie aiirar tini boiniu. Mi sima wi ti om biyieyin hik
kimpipisu kara haiiyin siirar swoki inkin itisi.
29 Mi Ebraham siya ina boinin, sima Moses mi profet kam
ikim simiir yaigakargim. Sima simiirin igao yai bidiya boinim
sima ta yai aiirar wakaeyokna.
30 Mi umirkak inkam ieya boin. Niingaka. Adi Ebraham ta
yaiya saeya simiirin wi dig nwo rani. Mi inkam wiir nwirin
siya ie hiranki ninsiin idwowi mi simiiramin ha nami mi
simiir mhii kwoinim wa ninkpit haigii.
31 Mi Ebraham siya ina boinkiyin siirin mi sima Moses mi
profet kamim simiir yai imiir wakaeyokna karamae nwowi
mi inkam nwirin ie ankin ninsiin idwowi mi sima iriipi
hiriinan wi siir swoki aingwo tibmii rani. Niingaka. Ɨriig.

17

Dimin biyieni siyiugin
(Mt 18:6-7,21-22; Mk 9:42)

1 Aiyo, aiyo mi Jisis siya kamim siir kigna miriiyim
simiir boinki, diminpai diminpaiyim wa nimbiyami iikam
whiekakim simiir kwoin imiir nipiyaokiiyam mi sima dimin
biyie tiram. Mi simiir naingwo tibmiiya wa whaowae
iuguskii. Aiyo, aiyo mi inkamin, inkam nwirni naingwo
tibmiiya saiir tirbuwiyin kira mintarao mhoiiya kira wi hik
komiigi komii haii.
2 Mi siya ti yinisim sapisapim simiir nwir iiir tirkii, siyiu
biyie tiram mi hiriinankiniuwi, ini mi owin kam nhirim sima
siir niiyin siiya komiiya saika dinkin kog. Mi siirin whii
komii solwara saiir ditmai whiridgi, yipi nwoki aeyikrikiu
whiridamim.
3 Kimakimasiyar mintaraona! Mi kimiir nomiiyauin, siya
siyiu biyie tiri, kima io saiir dwo mi siya siir kwoinin kisina
haigii mi kira siir dankabmamair boin.
4 Mi siya dimin biyie kiriirin ii kwiruwa saiirararin idip
idipin iriiyar kwisa tiri mi siya kiriiramin idip idipin iriiyar
kwisa niti mi ha nini boini, kara pi naingwoyimyoki kira kariir
dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim. Ɨriig.

Naingwo tibmiini siyiugin

5 Aposel kamim sima Biiyan Inkam Komiiyin siir boinki,
kira krimiir naingwo tibmiiya saiirin komii swoki inkin hau-
ugi.
6 Mi Biiyan Inkam Komii siya simiir boin mi kiriir naingwo
tibmiiya saeya mastid nidni haniin sapisapki niuwi mi Adi
Komii siya kiriirin wi dimin komii iiirar tirhaiginiuwi. Mi kira
paeyin siirin ha boinkii, kira, wara kiriir miiyim ti ophainam

whɨi komii solwara hɨriir! Mɨ siya wɨ kɨriir yai aiirar mɨ wakaeyoknaei. Ɨriig.

Mɨiyan kamɨm sɨmiir siyɨugɨn

7 Mɨ kɨmiir inkam nwɨrkɨ siya mɨiyan inkamkakɨ nɨuwi, siir numɨr aiir haɨnopam mɨ siir sibsib ɨmiir kɨgrɨraowam mɨ mhoɨiya siya ha swokɨ ɨti mɨ siir bɨiyan inkamɨn siirɨn wɨ hɨnɨina boɨni, kɨra ha wɨtsɨsau, nae kanaka winɨ ɨdwokai aeni. Mɨ kɨra wɨ hɨnɨina boɨni, aniya?

8 Nɨingakɨ, nɨingakɨinga. Mɨ kɨra wɨ siir boɨnmauuwi, kɨra kariir nae ɨmiir dirɨraerar mɨ kɨra yaeya pɨuwopa ha kikognani mɨ naeyɨm ha dirɨraerar hainani. Bɨi op nae mɨnɨm pɨ kara nikɨ ae kwiyae mɨ mhoɨiya kɨra op nae mɨnɨm pa timɨ ae kwiyae.

9 Mɨ siya tɨ siir mɨiyan inkamɨn siirɨn pa boɨn wadɨe ta siya siir yai aiir wakaeyokna dirɨraerara saiirsiyɨn, aniya? Nɨingakɨ, nɨingaka. Ya siirar mɨiga.

10 Mɨ kɨma ɨriipɨ hɨriinan digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya boɨnɨm, kɨma sɨmiir dirɨraerari mɨ kɨma wɨ hɨnɨina boɨn, krɨma mɨiyan iikam mɨiyɨk rani. Dimɨnɨm krɨma dirɨraerariyɨm krɨma Adi Komii siir kwoɨn ɨiirar dirɨraerari. Ɨriig.

Kam ɨuurɨm paowaigɨ pɨskɨmkopouwɨm Jisɨs siya haiswonɨskiigɨm

11 Jisɨs siya siyɨuɨn om komii Jerusalem hɨriir namiyɨn siir namkɨn mɨ siya nu Sameria nu Galili sowiir bopwowar napnamkɨn.

12 Mɨ siya om whɨrɨn siir nɨmbiyamɨn mɨ kam ɨuurɨm paowaigɨ pɨskɨmkopouwɨm siirɨn siyɨu hɨr yapyɨskaiwɨn. Mɨ sɨma aru hɨrar nikɨ okwowɨm

13 mɨ sɨma ɨna kauwok boɨnɨnaekiyɨm, Bɨiyan Inkam Komii, Jisɨs kɨra krɨmiirsi daɨngwoyɨmiyok.

14 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir kɨgɨn mɨ siya ɨna kauwok boɨnkiyɨn sɨmiirɨn, kɨma ha dam, wara kɨmiir pɨuɨm prismi tinɨ ɨisɨimauuɨu. Mɨ sɨma ha napnamɨm mɨ sɨmiir pɨuɨm ɨni mɨiyɨkar ywokiyɨm.

15 Mɨ sɨmasɨmar yɨnkɨg ankɨgna sɨmiir pɨuɨm wadɨe nwokiyɨm. Mɨ sɨmiir nwɨrɨn sasa swokɨ iwɨtamɨn. Mɨ siya ɨna kauwok boɨn hainan praprasamɨn Adi Komii siir inɨg ɨiir.

16 Mɨ siya Jisɨs siir ɨgmiiga whwonkam ɨda inɨ hɨuɨu. Mɨ siya ɨna boɨn wadɨekiyɨn siirɨn. Tɨ inkamɨn siya nu Samerian inkamkɨn.

17 Mɨ Jisɨs siya hɨriinan kɨgiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, tɨ kam ɨuurɨm paowaigɨ pɨskɨmkopouwɨm, sɨmiirɨn kara haiswonɨskiigiyɨm mɨ ɨriiyar nwiiyɨm ɨni papi nwowɨm?

18 Mɨ tɨ ɨriiyar nwiiyɨm Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanam bɨ
nɨtkɨm, aniya? Mɨ tɨ inkam nwɨruan om whɨranɨn sasar yɨt
Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanamɨn. Mɨ tɨ kam ɨriiyar nwiiyɨm
Isrelmiyɨm, yɨm ɨni panɨɨna tɨrɨm, ha?
19 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya boɨnki, kɨra dɨnsiingi mɨ ha dɨnsiin
apnam, kɨra naɨngwo tɨbmiiya kariiram, kɨriirɨn wadɨe saeyar
nwowaigɨnɨugɨn. Łriig.

Łiya Adi Komii siya siir iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana wɨ sapi nɨmbini
(Mt 24:23-28,37-41)

20 Mɨ Farisi kamɨm sɨma Jisɨs siir srɨigi, ɨiya Adi Komii siya
siir iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana wɨ paka hɨnɨɨn ɨiya
sae nɨmbini? Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn,
ɨiya Adi Komii siya siir iikam whɨekakɨm, sɨmiir kɨgɨrkakana
saeya nɨmbiyami, iikamɨm sɨmiir nhwowɨm wɨ dɨmɨn kɨrɨe
kɨrɨe komii komii kɨg rani.
21 Mɨ sɨma wɨ hɨnɨɨna boɨn tani, kɨgi, siya tɨsi tapi nwowɨn.
Nɨɨngaka. Wakae, ɨiya Adi Komii siya siir iikam whɨekakɨm
sɨmiir kɨgɨrkakana saeya ɨni kɨmiir mhɨi kwoɨnau waraurar
nwowa kɨma wɨ saiir kɨg rani. Nɨɨngaka.
22 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm,
sɨmiir boɨnki, mhoɨiya ɨiya wa nɨmbiyami mɨ kɨmiir mhɨi
kwoɨnɨm Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn kara nɨtana ɨiya,
saiir kɨgamar naɨngwowi mɨ kɨma wɨ siir kɨg rani.
23 Mɨ mhoɨiya kam nhɨrɨm wɨ sɨma boɨni kɨmiirɨn, kɨgi, siya
ɨsi hɨnda nwowɨn, kɨgi siya tɨsi tɨnda nwowɨn. Mɨ wɨm kɨma wɨ
hɨriinan inkamɨm sɨmiir yai kɨpi wakaeyokna yɨm sɨma kɨmiir
nɨksɨsaei.
24 Kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm ɨiya nɨnomora yakii mɨ ta
nɨnomor kwɨrkaka wa yaarkakii. Mɨ Yaowae Adɨn nɨnomor
kouanɨn siya nɨmbini, wɨ hɨriinanar tɨri. Mɨ iikam whɨekakɨm
sɨma siirɨn wa kɨgɨrkakwɨni.
25 Mɨ bɨi kara wɨ hɨk kɨmpɨpɨsuwar nɨkɨ haii mɨ iikamɨm ta ɨi
aiirar nɨkɨ owɨm, sɨma dɨgɨumii wɨ kariir haimrɨyɨuwi.
26 Sɨyɨuɨn bɨiya Noakɨ nwowa ɨiya saiir tɨrɨn. Mɨ Yaowae Adɨn
nɨnomor kouanɨn siir ɨiya siya nɨtana yɨo wɨ ɨriipɨ hɨriinanar
mɨ tɨri.
27 Mɨ sɨma nae hɨrar nɨkɨ aeyɨm mɨ op mɨnɨm hɨrar nɨkɨ
kwɨyaeyɨm mɨ wɨgkamɨm ha nonkwonam ɨiya Noa siya siyai-
ɨiya hɨriir napnɨnopkainamɨn mɨ op komiiyɨn ha nɨtɨn, sɨmiirɨn
ɨni siya yakɨirɨmdɨpugɨyɨm.
28 Mɨ Lot siir ɨiya, ya ɨriipɨ hɨriinanar mɨ tɨr. Mɨ sɨma
naemɨn hɨrar nɨkɨ aeyɨm mɨ opmɨn hɨrar nɨkɨ kwɨyaeyɨm
mɨ digworaekwo mɨnɨm hɨrar nɨkɨ saɨnɨm mɨ digworaekwo

nhɨrɨm, inkam nhɨrmi hauuwɨm sɨma saɨnɨm mɨ numɨr sasae ha nɨnkɨkɨnɨm mɨ omaka mɨnɨm ha mɨ mɨrii.
29 Mɨ Lot siya om komii Sodom siir haiburgigɨn mɨ ha namɨn mɨ ta ɨi aiirɨn Adi Komii siya pae aiir yɨkropki. Mɨ siiya komii komiiyɨm paekak paekakɨm, ɨna kɨnanaiiniyɨm nɨnomor kouankɨn iikamɨm sɨmiir tɨoɨdwomaiyam.
30 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan ɨiya Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn siya swokɨ ɨti, wɨ idowɨiyar nɨmbini, iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdar. Mɨ sɨma wɨ digworaekwo kasa tɨr tani.
31 Mɨ ta hɨriinan ɨiya inkam nwɨrɨn siya omakanau hɨr nwowi mɨ siir digworaekwowɨm, nu hɨr nwowi mɨ siya wɨ siir digworaekwo ɨmiiram nɨuunaiinam tani, sɨmiir hainakiyam. Mɨ siya wɨ hindara nɨdam ɨuguski. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan inkam nwɨrɨn siya numɨr hɨr nwowi mɨ siya wɨ omaka tɨriir swokɨ ɨt rani, yɨuɨsmɨn ɨmiir hainankiyam. Nɨɨngaka. Siya wɨ hindara nɨdam ɨuguski.
32 Mɨ kɨma Lot siir wig aiir dɨnokɨnkɨnki, saeya om komii Sodom siir swokɨ haiyɨug kaokiya mɨ saiirɨn Adi Komii siya dirɨraerarki mɨ saeya sol ha nwokiya mɨ yɨnpae yamwoɨua. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, kɨma kɨpi swokɨ haiyɨug kao hindara dɨdam ɨugusam.
33 Mɨ inkamɨn siyamar naɨngwonaeiyɨn, Adi Komii siiram naɨngwo karamae nwowiyɨn, yɨo wɨ hindara kɨgugu ɨuguskii. Mɨ inkamɨn siyamar naɨngwo karam nwowiyɨn mɨ Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaeiyɨn mɨ siir kwoɨnɨn wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami, Adi Komii saɨkar.
34 Kara kɨmiir boɨnkii, ta nɨi aiirarɨn, inkam nwɨso hɨi kwɨruwa saiirarar whwonkai mɨ Adi Komii siya sowiir nwɨrɨn siir hainami mɨ siir nwɨrɨn, yɨo wɨ hɨrar nwokii.
35 Mɨ wig ɨso sowa mɨi ɨrɨpa mɨriiguwaki mɨ Adi Komii siya sowiir ɨr aiir nɨkɨunami mɨ ɨra, ya wɨ hɨrar nwokii.
36 Mɨ inkam nwɨso sowa numɨr hɨr nwowi mɨ Adi Komii siya wɨ nwɨr ɨiirara nɨkɨunami mɨ nwɨrɨn yɨo wɨ hɨrar haiburgigi.
37 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, sɨma ta yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨma ɨna srɨiyɨm, Bɨiyan Inkam Komii tɨ dimɨnɨn wɨ papi nɨmbiyami? Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn boɨniyɨo yai boɨnkɨn, maeyauwa inkam whɨigɨ nwowa, wakikiyao wabɨm saiir nwowikɨm mɨ inkam whɨiyɨm pɨ sɨmar mɨ aei. Ɨriig.

18

Wiga inkamɨn yai hɨdiyɨn siirɨm nɨkɨunaɨn saiir whɨndirɨraerarɨm saiir boɨniyɨo yaiga

1 Jisɨs siya boɨniyɨo yai kwɨra sɨmiir boɨn sɨmiir nɨisiisiimauugɨn sɨma ɨinokɨinokɨn nhwo Adi Komii siirɨm kwɨsboɨnɨm mɨ sɨma kɨpi nhakɨu.

2 Siya hɨnɨɨna boɨn mɨ om komii whɨrɨn yai hɨdi inkam
nwɨrɨn hɨr nwokɨn. Tɨ yai hɨdi inkamɨn siya Adi Komii siirsi
bɨ swokɨ ɨdidikɨn. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan inkam ɨmiirsi bɨ mɨ
aɨngwoyɨmiyokikɨn.
3 Mɨ wig igabae ɨra tɨ om ɨiir nwoka. Ɨinokɨinokɨn saeya tɨ
inkamɨn yai hɨdiyɨn siirɨn hɨnɨɨna ninɨ boɨnɨuwika, kariir ɨoan
inkamɨn siya kariir nonkwobumbuwam tɨri mɨ kɨra siir boɨn
hɨuriiyɨunatkaigi.
4 Bɨiya tɨ inkamɨn yai hɨdiyɨn saiir whɨndirɨraeraram bɨ
naɨngwokɨn. Mɨ mhoɨiya siya siir mhɨi kwoɨnauɨn hɨnɨɨna
yaɨngwo, kara Adi Komii siirsi nɨdid rani mɨ kara iikam ɨmiirsi
bɨ mɨ aɨngwo ɨdidkɨn.
5 Mɨ taka wig igabaeya kariirɨn kɨigi saeya nɨnkinanaei.
Kiya saiirɨn yai pɨ kara whɨnboɨni mɨ ɨinokɨinokɨn saeya
wɨ kariiram nɨtnanaeisi mɨ kariir pɨua mhoɨiya wa nhakɨu
ɨuguski.
6 Mɨ Bɨiyan Inkam Komii siya ɨna boɨnɨn, kɨma tɨ yai hɨdan
inkam biyɨeyɨn siir yai ɨmiir wakaeki mɨ tɨ yai hɨdan inkam
biyɨeyɨn, siya ta wiga saiir yai bɨdi whɨndirɨraerarɨn.
7 Mɨ wɨ paniɨna tɨri? Mɨ iikamɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm
siirɨm mɨ nɨi nabɨe siirɨm nouɨm mɨ tari Adi Komii siya yai wɨ
sɨmiir whɨnboɨn tani, aniya? Mɨ siya kaoguguwi mɨ tari wɨ
sɨmiir whɨndirɨraerar tani, aniya? Nɨɨngaka. Adi Komii siya
yai hɨdan inkam mɨiyɨkɨɨngɨn.
8 Kara kɨmiir boɨnki mɨ siya sɨmiirɨn siyɨu wa
whɨndirɨraerar sasaugi. Mɨ mhoɨiya Yaowae Adɨn nɨnomor
kouanɨn siir ɨiya, siya wɨ saiir kɨgi iikamɨm sɨmiirɨn sɨma bɨdi
yamsi aɨngwo tɨbmiiyɨm, iyɨe? Nɨɨngaka? Ɨriig.

Farisi kamɨm mɨ kamɨm omom omomi umɨr haiiyɨm sɨmiir boɨniyɨo yaiga

9 Kam sɨma hɨnɨɨna naɨngwowi, sɨma inkam mɨiyɨkɨm mɨ
sɨma hɨnɨɨna naɨngwowi inkam nhɨrɨm sɨma inkam mɨiyɨk
rani. Tɨ hɨriinan inkamɨm Jisɨs siya boɨniyɨo yaiya sɨmiir
boɨnkɨn,
10 inkam nwɨso nhwo kwɨsboɨnɨm namko omaka Adi Komii
siira saiir hɨriir. Mɨ nwɨrɨn inkamɨn omom omomi umɨr haii
ɨkɨn mɨ nwɨrɨn Farisi inkamkɨn.
11 Mɨ tɨ Farisi inkamɨn sasa ha nokwokiyɨn mɨ siir mhɨi
kwoɨnau hɨrɨn hɨnɨɨna kwɨsboɨnki, Adi Komii kara tɨ inkam
nhɨrɨm sɨmiir hɨriinan tani, kara tɨ kɨriirɨm srɨiyɨn. Mɨ sɨma
hɨiya tauaeikɨm mɨ siyɨu biyɨeyar mɨ tɨrikɨm mɨ wiga mɨ
sopikɨm. An kara, nɨɨngaka. Kara tɨ inkamɨn omom omomi
umɨr haiiyɨn siir hɨriinan tani.
12 Mɨ wik whɨekakɨm sɨmiirɨn kara ɨi kwokwɨsa haiyaeikɨn
nae karamae. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm kara haiiyɨm,
kara ɨuura sɨoɨtkɨnikɨn mɨ haɨmii pɨ kɨriir mɨ hauuwi.

13 Mɨ inkamɨn omom omomi umɨr haiiyɨn siya arurɨg ha
nokwokiyɨn mɨ siya nɨnomor koua hɨriir kaowɨm pɨ boriisopi.
Nɨingaka. Mɨ siir nɨiyɨn ɨna kaiyɨrounaiinamɨn mɨ siya ɨna
boɨnɨn, Adi Komii kara dimɨn biyɨeyan inkamkɨn. Kɨra kariirsi
daɨngwobumbu!
14 Kara kɨmiir boɨnki, tɨ inkamɨn omom omomi umɨr
haiiyɨn, Adi Komii siya siirɨn inkam mɨiyɨk yɨkɨuwɨn. Mɨ
siya siir omaka hɨriirar swokɨ amɨn. Mɨ tɨ inkam nwɨrɨn
yɨo. Nɨingaka. Mɨ inkam saama naɨngwonaeiyɨn, yɨo wɨ Adi
Komii siya nikwowaisii. Mɨ inkamɨn saam naɨngwo karamae
nwowiyɨn mɨ Adi Komii siya siir inɨgɨn wɨ kougɨkou haigɨnki.
Ɨriig.

Jisɨs siya yɨnisɨm sapɨsapɨm sɨmiir nokboɨnmamaɨrgɨn
(Mt 19:13-15; Mk 10:13-16)

15 Mɨ sɨma yɨnisɨm sapɨsapɨm Jisɨs siirɨm nɨkɨunanikɨm. Sɨma
mɨnam naɨngwokɨm, Jisɨs siya ɨin sɨmiir nonkwowɨm. Mɨ
kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma tɨ hɨriinan kɨgiyɨm mɨ sɨma ɨo
sɨmiir ywoki.
16 Mɨ Jisɨs siya yɨnisɨm sapɨsapɨm sɨmiirɨn ɨna yɨkɨunan siir
kingiin hɨriir mɨ siya ɨna boɨnɨn kɨma yɨnisɨmɨm kariirɨm
kɨgnɨnkɨnki, kɨma sɨmiir kɨpi nɨkɨdu. Dimusi rani, Adi Komii
siya siir iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana tɨ hɨriinan
iikamɨm sɨmiirgɨm.
17 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, inkamɨn ɨiya Adi
Komii siya siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana
saiir nɨtam naɨngwowi mɨ siya tɨ yɨnisɨm sapɨsapɨm sɨmiir
hɨriinan dwo mɨ hɨriinan karamkɨ nɨuwi mɨ siya wɨ saiir
napnɨnopkainam tani. Nɨingakɨ, nɨingakɨinga. Ɨriig.

Bɨiyan inkamɨn umɨr digworaekwo whɨekakakɨn siir yaiga
(Mt 19:16-30; Mk 10:17-31)

18 Mɨ Judami bɨiyan inkam nwɨrɨn siya Jisɨs siirɨn hɨnɨina
srɨi nowomwarkaiyɨuwan inkam mɨiyɨk mɨ kara wɨ panɨina
tɨri. Kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn ɨinokɨinok siir
haiyamɨn, ha?
19 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra kariirɨn inkam mɨiyɨk dimusi
dapkɨn, ha? Adi Komii sasaɨrgɨn inkam mɨiyɨkɨn.
20 Kɨra siyɨu komii ɨiir bɨdiyar yɨnokɨnkɨnɨn. Kɨra wig kɨpi
haɨnɨkɨi nonkwona. Mɨ inkam kɨpi mɨ ɨsom ao. Mɨ hɨi kɨpi mɨ
tauae mɨ kɨra inkam nwɨrni kɨpi mɨ ɨksɨsae boɨnhɨuriyɨu, kɨra
kɨriir yopii ado sowiirwai yai ɨmiirar wakaeyokna.
21 Mɨ bɨiyan inkamɨn ɨna boɨnɨn, ɨiya kara yɨnisɨma nwo-
naniyɨn mɨ ɨni tariinanar yamwoniyɨn kara tɨ siyɨu ɨiirar
wakaeyoknakɨn.
22 Jisɨs siya ta yai aiir wakaekiyɨn mɨ siya siir boɨnki, dimɨnɨn
whɨra nikɨ whaowaei. Kɨra kɨriir digworaekwo whɨekakɨm

inkam nhɨrɨm sɨmiir hauu sɨma saɨnɨm mɨ kɨra tɨ umɨrɨm inkam paeprikabɨm sɨmiir hauu. Mɨ kɨra hɨriinan tɨri mɨ nɨnomor kou hɨrɨn kɨra wɨ digworaekwo whɨekakakar nwowi. Mɨ kɨra kariir mhoɨiyar wɨt.

23 Mɨ tɨ bɨiyan inkamɨn ta yai aiir wakaekiyɨn mɨ siya ɨni hɨkakar ywokiyɨn. Dimusi rani, siya umɨr digworaekwo whɨekakak inkam kɨingɨn.

24 Jisɨs siya tɨ inkamɨn siir mhɨi kwoɨnɨm hɨkak nwokiyɨm sɨmiir kɨgiyɨn mɨ ɨna boɨnɨn, inkamɨn digworaekwo hoɨmgakakɨn, siya Adi Komii siir omɨn siya kɨgrɨraowiyɨn dimɨn taemɨn ɨmiir siir namɨmɨn wɨ mɨinan mɨrii.

25 Mɨ haba tɨ tɨdiyɨnɨn yɨuɨs paniyɨn siir no ɨiir nɨnopkainamɨmɨn wɨ mɨinan mɨrii. Mɨ inkamɨn umɨr digworaekwo whɨekakɨn siya wɨ ta haba mɨinan saeya mɨriiya saiir hɨriinan mɨi mɨrii rani. Nɨingaka. Yɨo wɨ mɨi komiigɨ komii mɨrii nami Adi Komii siir omɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siir namɨmɨn.

26 Mɨ kamɨm sɨma hɨriinan wakaekiyɨm mɨ sɨma ɨna boɨnɨm mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ kwoɨnbudɨn ɨinokɨinokɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn wɨ nhɨnga haii?

27 Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnɨn, dimɨnɨn inkamkɨ tɨr karamae nwowiyɨn yɨm wɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siyar dirɨraerari.

28 Mɨ Pita siya ɨna boɨnɨn, wakae, krɨma krɨmiir omɨn mɨ krɨmiir digworaekwowɨm sɨmiir bɨdi haiburgigɨm mɨ krɨma tɨsi kɨriir mhoɨiya nɨtɨm.

29 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, ɨhɨ, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn Adi Komii siya siir iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakɨna saiirɨm sɨbgu naɨngwowɨn mɨ siya omaka mɨ wig mɨ nomiiyau mɨ yopii ad yɨnisɨsɨm, sɨmiir haiburgik

30 mɨ tɨ ɨiyɨm Adi Komii siya wɨ hɨriinan ɨi ɨmiirar swokɨ ɨnkɨn hauukɨiyɨuwi. Mhoɨiya ɨiya saeya nɨmbiyami mɨ sɨma kwoɨnbudɨn ɨinokɨinok omwai waiyayokiyokɨiyɨn wɨ siir haii. Łriig.

Jisɨs siya kwoɨmaka ɨna swokɨ boɨnɨn kara naonami wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi
(Mt 20:17-19; Mk 10:32-34)

31 Mɨ Jisɨs siya kam ɨuur nwɨso siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir yɨkɨuna mɨ sɨmiir boɨnmauu, wakae, panao krɨma om komii Jerusalem hɨriir nami. Mɨ yai whɨekakɨm profet kamɨm sɨma wɨn boɨnɨm, Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn kariiram, sɨma wa nɨmbiyamkɨini.

32 Mɨ sɨma kariirɨn wɨ kam nhɨrɨm isid whɨranɨm Juda inkam tani sɨmiir hauugi. Mɨ sɨma wɨ kariir nɨgbumbu tɨrbumbu haigɨnɨuwi mɨ wɨ yaeyop kariir mɨ yaswaiyɨuwi

33 mɨ sɨma kariirɨn wɨ ɨdgɨu mɨni nɨpɨmpari mɨ wɨ kariir
nɨsomaoki mɨ sɨma kariirɨn hɨriinan tɨri mɨ ii kwoɨmaka kara
wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi ɨe hɨrankɨ.
34 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ta yai aiir bɨ
nɨoknɨnkɨnkɨm. Ta yaiya saiir yaimwokɨyaimwowa saeya
sɨmiirsi nɨmprɨoka mɨ sɨma ta yaiya siya boɨna saiir bɨ sɨbgu
naɨngwokɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya inkam nhwokwɨsae nwɨrɨn siir haiswonɨskikɨn
(Mt 20:29-34; Mk 10:46-52)

35 Mɨ Jisɨs siya om komii Jeriko kingiin ha nɨmbiyamɨn mɨ
inkam nhwokwɨsae nwɨrɨn siya siyɨu mɨg hɨrar nɨdwowikɨn.
Mɨ siya inkamɨm sɨmiiramar mɨ prɨikau prɨikauwikɨn umɨr
digworaekwoɨm.
36 Mɨ siyar wakaewɨn iikam isid komiiyɨn napnaniyɨm mɨ
siya kam nhɨrɨm sɨmiir srɨiwɨn, sɨma dimu mɨni?
37 Mɨ sɨma siir boɨnki, Jisɨsɨn omisɨm Nasaretanɨn ɨsi nap-
naniyɨn.
38 Mɨ siya ɨna kauwok boɨnɨnaekiyɨn, Jisɨs kɨra Devidni isidɨn
siir yɨnisɨmkɨn, kɨra kariirsi daɨngwobumbu!
39 Mɨ kamɨm bɨi napnamɨm sɨma ɨo siir ywoki, kɨra yai tanki.
Mɨ siya ɨna swokɨ kauwok boɨnanaekiyɨn, kɨra Devidni isidɨn
siir yɨnisɨmkɨn kɨra kariirsi daɨngwobumbu!
40 Mɨ Jisɨs siya ha namɨkwoniyɨn mɨ sɨmiirɨn ɨna boɨnkiyɨn,
siirɨn kariiram wɨkɨunani. Mɨ siya kingiin ha nɨtɨn mɨ Jisɨs siya
siir srɨigi.
41 Kɨra panɨɨna naɨngwowi, kara kɨriirɨn pɨ dimu tɨri, ha?
Mɨ siya boɨn, Bɨiyan Inkam Komii kariir nhwoɨn wadɨe swokɨ
okiyɨm tɨri.
42 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨriir nhwoɨn ha kaoki,
kɨriir naɨngwo tɨbmiiya, kɨriir nhwoɨn mɨiyɨk saeya
nwowaigɨnɨugikɨn.
43 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn siir nhwoɨn ɨna swokɨ kaokiyɨn. Mɨ
siya ɨni Jisɨs siir mhoɨiyar yamɨn mɨ ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar
boɨn wadɨekiyɨn. Mɨ iikam isid komiiyɨn sɨma hɨriinan kɨgiyɨm
mɨ sɨma ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainankiyɨm. Ɨriig.

19

Sakias siir niiwiigɨn

1 Jisɨs siya om komii Jeriko siir yapnɨnopkainam mɨ ɨna
yapnamɨn.
2 Mɨ inkam nwɨrɨn hɨr nwokɨn, siir inɨgɨn Sakiaskɨn. Siya
kamɨm omom omomi umɨr haiiyɨm sɨmiir bɨiyan inkamkɨn mɨ
siya umɨr hoɨmgakakɨn.

3 Siya Jisis siir kigsibim minkin, siya yipikin. Mi iikam isid
komiiyin sima hirar nwokim mi Sakias siya inkam priei rani.
Mi siya Jisis siir paniinsi kigsi.
4 Mi siya biiya iwitamkwokin mi pae wirin siir iiyam, Jisis
siir kigwinam. Siya bidi yinokninkinin Jisis siya pi ti siyiu iiir
napnani mi siya ti pae iiir asi nii winkin.
5 Mi Jisis siya ta maeyauwa saiir nimbiyamin mi siya koua
hiriir kaokiyin mi siya siir boinki, Sakias, kira ha wiuuni.
Panao kara pi kiriir omaka hir nwowi.
6 Mi siya ha niuun idudunaiiniyin mi siir mhii kwoinim
mairgimairga ha nwonaiiniyin mi siya Jisis siirin siir omaka
hiriir yikiunam.
7 Mi iikam whiekakim sima hiriinan kigiyim mi sima io
siir ywo. Siya inkamin dimin biyiekakin siir omaka wh-
wonkaiyam dimusi namkin?
8 Mi Sakias siya ha ninsiin okwokiyin mi siya Biiyan Inkam
Komii siir boinki, Biiyan Inkam Komii kira wakae! Kara
panaoin digworaekwo whiekakim pi bopwoniya tir haigin
mimiri mi kara haimii pi kam paeprikabim simiir hauuwi.
Mi kara inkam nwirni diminim kara niksisae haiiyim mi kara
siirin idip idipin wi kwiya swoki hauukiiyiuwi.
9 Mi Jisis siya siir boinki, tapa Adi Komii siya bidi swoki
anmaiwarkainam iikamim ta omaka saiir nwowim simiirin.
Ti inkamin siya iriipi hiriinan Ebraham siirar yinisimkin.
10 Yaowae Adin ninomor kouanin siya iikamim kiguguwim
simiirim hansirikin simiir nanmaiwarkainam. Łriig.

Miiyan kam iuurim umir haiyim simiir boiniyio yaiga
(Mt 25:14-30)

11 Iikamim sima ta yai aiir wakaekiyim mi Jisis siya
boiniyio yai kwira simiir warar mi inkin boin. Mi siya om
komii Jerusalem siir kingiin bidi ywowamin, sima hiniina
naingwokim Adi Komii siya siir iikam whiekakim simiir
kigirkakana, saeya wi kingiina kwombini.
12 Mi siya ina boinin, inkam komii nwirin siya hir nwowin
om whir nami mi sima siirin wi nu kigriraowan inkam komii
dikmwon owaiginiu. Mi mhoiiya siya wa swoki iti siir oma
tiriir.
13 Mi siya miiyan kamim simiir haiburgigim tirin mi siya siir
miiyan kam iuurim simiirim yikiugi mi siya umirim simiirin
paeyarim hasisa hid hauugi. Mi siya simiirin ina boinkiyin mi
kima umir mii simiir mirii mi kima wi kariirar mirii kigwin.
14 Mi tiki inkamin siir oman iikamim simiir mhii kwoinim
ini hauugi hauuga whiyiekiyim siiramin. Mi kam nhirim sima
kam nhir imiir boin siir mhoiiya namim. Mi sima boin, krima

pɨ boriisopi tɨ inkamɨn siya krɨmiir nu kɨgrɨraowan inkam komii kɨpi nwo.

15 Mɨ sɨma siirɨn ɨni nu kɨgrɨraowan inkam komiiyar yokmwɨn owaiginɨuin mɨ mhoɨiya siya ɨna swokɨ ɨtɨn. Mɨ siya boɨn, tɨ mɨiyan kamɨm sɨmiirɨm dɨkɨugi, bɨiya umɨr kara nɨkɨ hauugikɨm. Mɨ kara nɨnokninkɨnɨm tɨri sɨma tɨ umɨrɨm kara hauuwɨm sɨma nwɨnwɨra pariiga swokɨ ɨnkɨn mɨrii hai.

16 Mɨ nwɨrɨn bɨi siya yɨt, yɨo hɨnɨɨna boɨn, bɨiyan inkam kara umɨr mɨi tɨ umɨr paeyar haso sowiirɨn, umɨr paeyarɨm kam nwɨra (200 Kina) mɨrii hai.

17 Mɨ bɨiyan inkam ɨeya boɨnki, kɨra mɨiyan inkam wadɨekɨn mɨ mɨi mɨiyɨkar sɨbgu mɨriikɨn. Mɨ kɨra dimɨn sɨmɨn siirɨn bɨdi sɨbgu kɨgrɨraowɨn. Mɨ kara kɨriirɨn pɨ ɨnɨg komi-igak nwowaiginɨugi, kɨra wɨ om komii komii ɨuurɨm sɨmiir kɨgrɨraowi.

18 Mɨ nwɨsaka ɨna mɨ ɨtɨn, yɨo ɨna mɨ boɨnɨn, bɨiyan inkam kara kɨriir umɨr paeyar haso, sowiirɨn umɨr paeyarɨm ɨuura (100 Kina) swokɨ ɨnkɨn mɨrii hai.

19 Mɨ bɨiyan inkamɨn siya siir boɨnki, kara kɨriirɨn om komii ɨriiyarɨm sɨmiir kɨgrɨraowan inkam nɨkmwɨn owaiginɨuwi.

20 Mɨ nwɨrɨn ɨna mɨ ɨtɨn, yɨo ɨna mɨ boɨnɨn, bɨiyan inkam kɨriir umɨr paeyar haso tɨsi tapi nwowo. Kara sowiirɨn kwankab aka kogɨn.

21 Kara kɨriirsiyɨn dimusi bɨ nɨdidgɨn, kɨra inkam paii rani. Dimɨnɨn inkam nwɨrkɨ haiginiyɨn mɨ kɨra siirsi bɨ naɨngwoyɨmiyokikɨn pɨ kɨra mɨ haii. Mɨ sasaeyɨm inkam nwɨrkɨ nɨnkɨniyɨm, ɨriipɨ hɨriinan pɨ kɨra swokɨ ɨngugu haii.

22 Mɨ bɨiyan inkamɨn siya tɨ mɨiyan inkam ɨiir boɨnki, kɨra mɨiyan inkam biyɨekɨn! Kɨriir yaiya kara kɨriirɨn wɨ saiirsi boɨn wokiyopnatkaigi. Mɨ kɨra hɨriinan nɨnokninkɨni, kara inkam mɨiyɨk rani mɨ kara dimɨnɨm inkam nwɨrkɨ haiginiyɨm pɨ kara mɨ haii mɨ sasaeyɨm inkam nwɨrkɨ nɨnkɨniyɨm pɨ kara mɨ ɨngugu haii.

23 Mɨ kɨra umɨrɨm mɨiyanau haigi karamae dimusi nwokɨn mɨ kara swokɨ ɨtkɨswo wa pɨnɨ haini, yaeya umɨr nhɨrɨm sɨmiir warar.

24 Mɨ siya kamɨm siir kingiin nokwowɨm sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kɨma wara umɨr paeyar haso sowiir hai, ɨkɨ inkamɨn umɨr paeyarɨm kam nwɨrkakɨn siir hauugi.

25 Mɨ sɨma siir boɨnki, bɨiyan inkam, siya umɨr paeyarɨm kam nwɨra bɨdi haiyɨn.

26 Mɨ siya ɨna boɨnɨn, kara kɨmiir boɨnki, yɨpɨkɨ inkamkɨn digworaekwo whɨekak nonkwowɨm mɨ mɨi mɨiyɨk mɨriiyɨm kara sɨmiirɨn digworaekwo nhɨrɨm wɨ ɨdwowa swokɨ ɨnkɨn hauugi. Yɨpɨkɨ inkamkɨn digworaekwo hoɨmgak karamae nwowɨn mɨ mɨi mɨiyɨk mɨrii karamae nwowɨn mɨ mhoɨiya siya

wɨ niinga niinga nwowi, digworaekwowɨm wɨ karar swokɨ hai.

27 Mɨ yɨpɨkɨ iikamɨm sɨma ɨo kariir nwowiyɨm, sɨma pɨ bori-isopi, kara sɨmiir mɨ kɨgrɨraowan inkam komii nwowɨm, kɨma sɨmiirɨn tɨriir wɨkɨu nani mɨ sɨmiirɨn kariir whwonkam ɨda dɨsomaoki. Ɨriig.

Jisɨs siya Jerusalem hɨriirɨn inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan napnɨnopkai namkɨn

(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Jo 12:12-19)

28 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aiir nowarkɨi boɨn dɨgiyɨn mɨ siya bɨiyar yapnamkwokɨn, siyɨuɨn om komii Jerusalem hɨriir namiyɨn siir.

29 Mɨ siya om Betfasi om Betani, mhɨu whɨrɨn sɨma dapiyɨn Oliv siir kingiin nwowamɨn mɨ siya bɨiyɨn inkam nwɨso siir kɨgna mɨriiyo sowiir yɨkropki.

30 Mɨ siya sowiir boɨnmauugi, kowa ɨkɨ omɨn hapi nwowɨn siirɨm dam mɨ kowa pɨ donki haom ɨrɨn siir kɨgi, sɨma bɨdi yɨeyok okwowɨn pae aka. Mɨ siirɨn inkam nwɨrkɨn bɨ nɨdwokɨn. Mɨ kowa pɨ siir whakainani.

31 Mɨ inkam nwɨrɨn siya kowiirɨn hɨnɨɨna srɨi, kowa wara donkiyɨn dimusi hak hai nami? Mɨ kowa hɨnɨɨna dowarkɨi boɨn, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya mɨigakɨn siirɨn.

32 Mɨ Jisɨs siya sowiirɨn ɨna yɨkropkiyɨn mɨ sowa ha namo mɨ sowa tɨ digworaekwo whɨekakɨm siya boɨnkiyɨn sɨmiirar inɨ kɨgɨu.

33 Mɨ sowa wɨeyɨnsopɨn tɨ donki haomɨn siir nɨeyokɨn siir houwhroko mɨ siir adɨn siya sowiir srɨi, kowa warɨ donki haomɨn siirɨn whɨsarii dimusi haki, ha?

34 Mɨ sowa ɨna boɨno, Bɨiyan Inkam Komii siya siirɨn mɨigakɨn.

35 Mɨ sowa donki haomɨn ɨna hainaniyɨn Jisɨs siirɨm. Mɨ sɨmiir yɨuɨsɨm donki siir ɨdwo yɨtɨmwanɨu. Mɨ sɨma Jisɨs siirɨn siir ɨdwo yokmwɨn ɨdwo.

36 Mɨ siya donki siir ɨdwo ha nɨdwo namɨn mɨ iikamɨm sɨmiir yɨuɨsɨm ɨni siyɨu ɨiirar pɨuai wɨnɨm.

37 Mɨ siya mhɨu Oliv siir haiburgigɨn mɨ ɨna yɨuunamɨn mɨ siyɨuɨn om komii Jerusalem siirɨm namiyɨn, siir kingiin nwoniyɨm mɨ iikam isid komiiyɨn siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ɨna maɨrgɨmaɨrga bwakai namɨm. Sɨma mɨn swokɨ aɨngwokikɨm, kɨrɨepai kɨrɨepaiyɨm bɨiya sɨma kɨgɨm mɨ sɨma ha kauwok-nanaekiyɨm mɨ sɨma ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainankiyɨm.

38 Mɨ sɨma ɨna kauwokiyɨm, Adi Komii kɨra tɨ inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨgɨ nɨtɨn siir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu! Iikamɨm nɨnomor kouanɨm sɨma Adi Komii siiramɨn wɨ wadɨeyar nwowi mɨ wɨ mhɨi hiinsɨma

nwowi. Krima Adi Komii krimiir Wanin ninomor kouanin siiramar daingwo iski siir inig hainanim.

39 Mi Farisi kam nhirim sima ti iikam isid komiiyin saika ninkin okim mi sima Jisis siir boinki, nowamwarkaiyiuan inkam, kira io kamim kiriir kigna miriiyim simiir dwoki sima yai tanki!

40 Mi siya ina yowarkii boinin, kara kimiir boinki mi yai mikrim nwowi mi wi siiya imar kauwok boinki, kariir inig hainanam. Łriig.

Jisis siya om komii Jerusalem siirsi nougin

41 Mi Jisis siya om komii Jerusalem kingiin nwowamin mi siya om komii iiir kigin mi siya ini siirsiyar youwin.

42 Mi siya boin mi ta ii aiirin kira hiniina ninokninkini, siyiuin hiinsima kiriir nwowaiginiuwiyin, yio wi wadieyar mi owi mi tariinanin ti diminim aowa aowa nwowim, kira simiir bi kigim. Mi kima wi miiyik nwo rani.

43 Kira wakaeki! Mhoiiya ii kwira nimbiyami mi sima wi io kiriir nwowi mi sima ieyin wi whira nopi yaii kinaka niniiyim. Mi kiriirin hinda tinda wi simar kaeyokwai irkaki.

44 Mi sima wi kiriir nonkwobumbu ninkini mi iikamim ta hiir aiir kinaka nwowim simiir warar. Mi sima siiyam wi siiya nhirni idwo kignink ingik rani. Niingaka. Dimusi rani, kira iiya Adi Komii siya kiriir nanmaiwarkainanaei saiir bi naingwokin. Łriig.

Jisis siya iikamim omaka Adi Komii siira umir saiir ninwowana haiyim simiir nhinikropkikim
(Mt 21:12-17; Mk 11:15-19; Jo 2:13-22)

45 Mi Jisis siya omaka Adi Komii siira saiir napninopkai namin mi siya iikamim umir mii ta omaka aiir miriiyim simiirin ina yikrirop atkiigigiyim.

46 Mi siya simiir swoki boinki, Yokwo Komii saeya hiniina boinka, kariir omaka Adi Komii siirim kwisboinan omakaka. Kima saiirin hiiyan kamim simiir omakanan diriraerarkim.

47 Mi iinokiinokin siya iikamim simiirin omaka Adi Komii siira saiirar nowomwarkaiyiuwikin. Mi prismi yaowae adim mi siyiu komii ninokninkiniyim mi iikamim simiir biiyan kam ikim, sima Jisis siir nisomaoni siyiuim noksirkim.

48 Mi iikam whiekakim sima Jisis siir yai wakaeyamar naingwokripkaii mi kamim simiir bii nwowiyim siir nisomaoni siyiuim asi noksirgugugim. Łriig.

20

Sima Jisis siir sriigim siirin inigak nhinga nwowaiginiugin
(Mt 21:23-27; Mk 11:27-33)

1 Mɨ ɨigwɨra Jisɨs siya omaka Adi Komii siira, iikamɨm
sɨmiirɨn yai saiir hɨr boɨnmɨmauugɨn mɨ yaiwɨn mɨiyɨka saiir
warar mɨ ɨnkɨn ɨisiisiimauugɨn. Mɨ prismi bɨiyan inkamɨm
mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨm mɨ kamɨm bɨi nwowi
ɨkɨm. Sɨma siirɨm nɨtkɨm.
2 Mɨ sɨma siir boɨnki, kɨra krɨmiir boɨnmauugi, kɨra inɨg
komii papi haigɨn kɨra ta mɨiya saiir mɨriiyɨn?
3 Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨina yowarkɨi boɨnki mɨ an kara ɨriipɨ
hɨriinan yai kwɨra kɨmiir srɨiyɨm tɨri. Kɨma kariir boɨnmauugi,
4 ta baptaisa Jon siya hauuwa ya Adi Komii siirga, iyɨe?
Inkamniyar dimɨnka?
5 Mɨ sɨma ɨni sɨma sɨma yomboɨn amboɨnɨm mɨ krɨma hɨnɨina
boɨni siya Adi Komii siir hɨranka nɨtkɨn. Mɨ yɨo siya wɨ hɨnɨina
kwaboɨni, kɨma Jon siirɨm naɨngwo tɨbmii karamae dimusi
nwokɨm, ha?
6 Mɨ krɨma ha boɨni, yɨo inkamniyar dimɨnkɨn mɨ iikam
whɨekakɨm sɨma wɨ siiyani krɨmiir kaiyɨmɨki whɨsarii rani,
sɨma hɨnɨina naɨngwo tɨbmiikɨini Jon siya profetkɨn.
7 Mɨ sɨma Jisɨs siir yai aiir asi nowarkɨi boɨnkɨm, krɨma
nɨnoknɨnkɨn tani, Jon siirɨn nhɨnga nɨmbingɨn.
8 Mɨ siya sɨmiir boɨnki mɨ ankara ɨriipa hɨriinan kara
kɨmiirɨn pɨ hɨnɨina mɨ boɨnmauu rani. Kara ta mɨiya saiir
mɨriiyɨn tɨ hɨnɨin inɨg komiiyɨn nhɨnga hauugɨn. Ɨriig.

Inkam biyɨeyɨm numɨr waina saiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir
boɨniyɨo yaiga
(Mt 21:33-46; Mk 12:1-12)

9 Jisɨs siya ta boɨniyɨo yaiya iikamɨm sɨmiir boɨnka. Inkam
nwɨrɨn wain nɨnkɨnkɨn numɨr. Mɨ ta wain numɨra kam nhɨrɨm
sɨmiir ɨin yonkwo sɨma umɨr mɨi saiir mɨriiyɨm. Mɨ siyarɨn om
whɨrɨn aru nwowɨn ɨi haruwa bɨ ninɨ owoukɨn siirɨn.
10 Mɨ ɨiya numɨr waina saiir nɨngugu haiyana mɨ siya
whɨsarii mɨi prɨimɨriiyan inkam nwɨrɨn siir yɨkropki, tɨ
kamɨm numɨr waina saiir mɨriiyɨm sɨmiirɨm. Siya mɨnam
naɨngwokɨn ta numɨra saiir nae nhɨrɨm siir hauuwɨm. Mɨ
kamɨm sɨma ta numɨr aiir mɨriiyɨm sɨma tɨ whɨsarii mɨi
prɨimɨriiyan inkamɨn siir yɨpɨmparki. Mɨ siirɨn ɨni nɨinga
nɨinga swokɨ ɨkropkiyɨn.
11 Mɨ siya mɨiyan inkam nwɨrɨn ɨna swokɨ ɨkropkiyɨn
sɨmiirɨm. Mɨ siirɨn ɨriipɨ hɨriinan ɨna mɨ tɨrbumbu
haigɨnɨugiyɨn mɨ sɨma siirɨn ɨni nɨinga mɨ ɨkropkiyɨn.
12 Mɨ siya mɨiyan inkamɨn nwoɨmaka ɨna mɨ ɨkropkiyɨn. Mɨ
sɨma siir tɨrbumbu haigɨnɨugi mɨ siirɨn yaba hɨriir yɨkrɨrop
apniki.
13 Mɨ numɨran adɨn siya boɨn, kara wɨ panɨina tɨri? Kara wɨ
kariir yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn kara naɨngwokwonanaeiyɨn wɨ
siirar nɨkropki mɨ sɨma wɨ siir yaiyar nwokɨ wakaeyoknaei.

14 Mɨ tɨ kamɨm ta numɨr aiir mɨriiyɨm sɨma kɨgwɨn siir
yɨnisɨmɨn namɨn. Mɨ sɨma hɨnɨɨna boɨn, tɨ yɨnisɨmɨn siya
numɨran adɨn siir yɨnisɨmkɨn. Humbae, krɨma siir nɨsomaowi
mɨ ta numɨra saiirɨn wɨ krɨmar nwokɨ onkwowɨm.
15 Sɨma siirɨn numɨra saiir hɨrankɨ kinaniyamɨn mɨ siirɨn
numwo hɨr yɨsom ɨtkɨngik. Mɨ Jisɨs siya sɨmiir srɨigi mɨ ta
numɨra saiir adɨn siya sɨmiirɨn wɨ panɨɨna tɨri, ha?
16 Mɨ siya wa nɨti, tɨ kamɨm ta numɨr aiir mɨriiyɨm wɨ siya
nɨsomsom aokaowi. Mɨ siya ta numɨr waina kam nhɨrmi
hauugi. Mɨ tɨ iikamɨm sɨma hɨriinan wakaeyɨm mɨ sɨma ɨna
boɨnɨm, siya hɨriinan kɨpi tɨrmɨmɨn.
17 Jisɨs siya sɨmiir kaokiyɨn mɨ ɨna srɨigiyɨn, ta yaiya Yokwo
Komii saiir nwowɨm saiir yaimwoka yaimwowa panɨɨna
boɨnka?
Tɨ yɨnpaeyɨn omaka mɨriiyan kamɨm sɨma nɨtkaigiyɨn tari-
inanɨn siya ɨni bɨiyan yɨnɨn omaka kougou nwowɨn siir
hɨriinan yɨmbiyamɨn.
18 Iikamɨm sɨma tɨ yɨnpaeyɨn siir ɨdwo nɨkii, wɨ hindara nɨki
ɨkrɨmkrɨp ɨuguguski. Mɨ tɨ yɨnpaeyɨn siya inkam nwɨrni ɨdwo
nɨkii mɨ siya wɨ tɨ inkam ɨiir nɨsɨɨmsɨɨn ɨuguski mɨ wɨ dimɨn
sɨsɨmnan namwo ɨuwi, Jisɨs siya hɨnɨɨna boɨnkɨn.

Umɨr hauuni siyɨugɨn.
(Mt 22:15-22; Mk 12:13-17)

19 Mɨ kamɨm siyɨu komii nɨoknɨnkɨniyɨm mɨ prismi bɨiyan
inkam ɨkɨm sɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm Jisɨs siya ta boɨniyɨo
yaiya sɨmiirar boɨni. Mɨ ta ɨi aiirarɨn sɨma ɨna nhɨɨngiyɨm siir
nonkwowam mɨ ɨni iikam ɨmiirsi yɨdidɨm. Ɨriig.
20 Mɨ sɨma siirɨmɨn ɨna kaowɨm. Mɨ sɨma kam nhɨrɨm
sɨmiirɨn umɨr saɨngi mɨ ɨna yɨkropkiyɨm siir kanau kɨgam.
Mɨ tɨ kamɨm sɨma inkam mɨiyɨknan nɨksɨsaenamkɨm, sɨma
siirɨm kɨnankɨugɨm. Siya pɨ yai biyɨe kwɨr boɨni mɨ sɨma siirɨn
wɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn wɨ siir ɨɨn hauuwi siya
hɨdam mɨ siir wɨ hɨk kɨmpɨpɨsu siya hauuwi.
21 Mɨ tɨ kamɨm kanau kaowɨm sɨma Jisɨs siirɨn hɨnɨɨna
boɨnki, inkamɨn dimɨn taemɨnɨm sɨm nowamwarkaiyɨuwiyɨm
krɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm, kɨriir yaiya saeya ɨni wadɨeyar
ywowa, kɨra iikamɨm sɨmiirɨn yai mɨiyɨk ɨmiirar sɨbgu
boɨnmamauuwikɨn. Kɨra kamɨm inɨgakɨm sɨmiirsi bɨ
nɨdidikɨn. Nɨɨngaka. Kɨra Adi Komii siir siyɨuɨm mɨ
siir yaimwokɨyaimwowɨm, iikamɨm sɨmiirɨn saiirar
boɨnmamauukɨn.
22 Kɨra panɨɨna naɨngwowi? Krɨma umɨrɨm takisa inkam
komii Sisa om komii Rom kɨgrɨraowiyɨn siir hauu, aniya?
Iyɨe? Nɨɨngaka?
23 Mɨ Jisɨs siya bɨdi yɨoknɨnkɨnɨn, ta sɨma siir kɨnankɨua. Mɨ
siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna asi boɨnkɨn,

24 umɨr kwɨra kariir wɨisiimauugi. Ta aknaɨn inɨg mɨnɨm ta
umɨr aiir nwowɨm nhɨniirga? Mɨ sɨma boɨn, Sisa siirga.
25 Mɨ siya sɨmiir boɨnki mɨ Sisa siir dimɨnɨn yɨo kɨma om
komii Rom siir kɨgrɨraowiyɨn Sisa siirar hauu. Adi Komii
krɨmiir Wanɨn siir dimɨnɨm yɨm kɨma Adi Komii siirar timɨ
hauu.
26 Mɨ ta yaiya saiirɨn iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨda wɨ
swokɨ kɨnankɨu rani. Dimusi rani, siya yai biyɨe kwɨr bɨ
boɨnkɨn mɨ sɨma ta yaiya saiir saiirar yaɨngwokwonanaeiyɨm
mɨ sɨma yai bɨ wakae boɨnkɨm. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siirɨn iikamɨm naonamiyɨm mɨ ha swokɨ ɨnsiin ɨdwowiyɨm sɨmiirɨm srɨigɨm
(Mt 22:23-33; Mk 12:18-27)

27 Mɨ kam nhɨrɨm Sadyusini isidɨn sɨmiir hɨranɨm sɨma
Jisɨs siirɨm nɨtkɨm. Sadyusi sɨma hɨnɨɨna boɨnikɨm: Inkamɨn
naonamiyɨm bɨ swokɨ ɨnsiin ɨdwowikɨm.
28 Mɨ sɨma siir srɨigi, inkamɨn dimɨn taemɨn nowom-
warkaiyɨuwiyɨn Moses siir yai kwɨra bɨiya krɨmiirɨmɨn hɨnɨɨna
wɨnboɨnkika mɨ inkam nwɨrɨn wig nonkwonaei mɨ siya
yɨnɨekak bɨ nwokɨn mɨ ha naonami mɨ tɨ inkamɨn siir wiga wɨ
siir nomousɨm ɨeyar swokɨ haii. Mɨ siya wɨ siir yaowaeyɨn siir
yɨnisɨm ɨmiir nwokɨ iyɨowɨm.
29 Mɨ iwɨnyaowɨm ɨriiyar nwɨsa nwowi. Mɨ yaowaeyɨn wig
siya yonkwona mɨ siya ɨni yɨnisɨm karamaeyar yaonamɨn.
30 Mɨ nwɨsaka siya swokɨ onkwona ta wig aiirɨn.
31 Mɨ mhoɨiya nwoɨmaka ɨriipɨ hɨriinana mɨ tɨr. Mɨ tɨ
iwɨnyaowɨm ta wig aiir nonkwonam sɨma ɨni yɨnɨe niyɨo
karamaeyar yaokaowɨm.
32 Mɨ mhoɨiya ta wiga ɨriipa hɨriinan ɨna mɨ aonama.
33 Mɨ ɨiya inkamɨm naonamiyɨm sɨma nɨnsiin ɨdwowi, ta
wiga saeya wɨ nhɨniir wig nwowi, tɨ iwɨnyao ɨriiyar nwɨso saiir
nonkwonam sɨma?
34 Mɨ siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki mɨ tari-
inanɨn tɨ nu ɨiirɨn wigkamɨm wa napnɨnkwonaei.
35 Mɨ iikamɨm naokaowɨm sɨma ha swokɨ ɨnsiin ɨdwowi mɨ
omwai waiyaei mhoɨiya sɨma wɨ wigkam nɨnap nonkwonani
siyɨugak nwo rani.
36 Mɨ sɨma wɨ nao rani. Sɨma wɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨm
sɨmiir hɨriinan nwowi. Adi Komii siyar hɨdnɨnsiin ɨdwokɨn ɨe
hɨrankɨn. Mɨ sɨma wɨ siir yɨnisɨm asi nwowi.
37 Moses siya krɨmiirɨn bɨdiyar sɨbgu boɨnmauuwɨn,
iikamɨm ɨe ankɨ swokɨ nɨnsiin ɨdwowiyɨm sɨmiirɨn. Yokwo
Komii saeya tɨ paekɨkopɨm, paeya nɨutɨngi karamae nwowi
saeya nɨunamɨn sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnka, Bɨiyan Inkam

Komiiyɨn siya Ebraham siir Adi Komiikɨn mɨ Aisak, Jekop sowiir Adi Komii warargɨn.
38 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kamɨm naowɨm, Adi Komiiyɨn sɨmiir Adi Komii rani. Nɨingaka. Tɨ Adi Komiiyɨn kamɨm omwai waiyayokiyokɨiyɨm ɨeyankɨn nɨnsiin ɨdwowɨm sɨmiir Adi Komiikɨn. Mɨ iikamɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm mɨ omwai swokɨ waiyam mɨ sɨma ɨinokɨinokɨn wɨ Adi Komii saɨkar nwoyokiyokɨikaeyami.
39 Mɨ siya hɨriinan boɨnɨn, kam nhɨrɨm siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨm, sɨma siir yai aka ɨna yowarkɨi boɨnɨm, inkamɨn dimɨn taemɨn nowamwarkaiyɨuwiyɨn, kɨra yai wadɨeyar boɨnkɨn.
40 Mɨ sɨma yai nhɨrɨm siir swokɨ srɨiyamɨn ɨni yɨdidɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya Farisi sɨmiir srɨigɨn inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn Kraisɨn krɨmiir nanmaiwarkainanɨn siirɨm
(Mt 22:41-46; Mk 12:35-37)
41 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki mɨ sɨma hɨnɨɨna dimusi boɨnkɨm, kraisɨn Devidni yɨnisɨmkɨn, ha?
42 Mɨ yokwo Samɨm Devid siya hɨnɨɨna boɨnkɨn,
kariir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya kariir Bɨiyan Inkam Komii ɨiirɨn hɨnɨɨna boɨnkɨn, kɨra kariir ɨɨna ɨɨniga saiir dɨdwo.
43 Devid siya Krais siirɨn hɨnɨɨna boɨnkɨn,
mhoɨiya kara kɨriir sau omomɨn wɨ kɨriir aowa nokmwɨn owaigɨnɨuwi.
44 Devid siya siirɨn Bɨiyan Inkam Komii dapikɨn. Mɨ siya siir yɨnisɨm dimusi swokɨ kwokɨukɨn mɨ Farisi kamɨm sɨma hɨnɨɨna srɨigɨm, ha? Ɨriig.

Kamɨm siyɨu komii nowamwarkaiyɨuwiyɨm sɨmiir siyɨugɨn
(Mt 23:1-36; Mk 12:38-40)
45 Mɨ ɨiya iikam whɨekakɨm sɨma hɨrar nwowɨm sɨma Jisɨs siir yaiya saiirar wakaekɨm. Mɨ siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨnki,
46 kɨma tɨ kamɨm siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨm sɨmiirsi mɨntarao. Sɨma yɨuɨs prɨei ara nii apamar naɨngwowikɨm. Mɨ sɨma mɨnamar mɨ aɨngwowikɨm, iikam whɨekakɨm sɨma sɨmiirɨn maeyauwa ɨrɨpa nwowiya saiir nokboɨnmamarɨm. Mɨ sɨma mɨnamar mɨ aɨngwowikɨm iikam whɨekakɨm sɨmiir whwonkam ɨda omaka Adi Komii siir yai nɨdwokai wakaeiya mɨ saiir bɨiyan ipii ɨmiir nɨdwokaiyɨm. Mɨ bɨiyan ipiiya nae komii nɨdwokai aeiyɨm saiir mɨ ɨdwokaiyɨm.
47 Mɨ sɨma wig igabaeyɨm sɨmiirar mɨ ɨksɨsaeikɨm. Sɨmiir omaka ɨmiir nii kɨnɨmbɨmbɨr haiikɨm. Mɨ sɨma nhwo prɨei mɨnam kwɨsboɨni iikamɨm sɨmiir inɨg hainanɨm. Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya nɨti sɨma wɨ hɨk tɨ hɨriinan dimɨn ɨmiirsi haii. Ɨriig.

21

Wig igabaeya saeya umɨr Adi Komii siir hauuga
(Mk 12:41-44)

1 Jisɨs siya ha kaoyokiyokɨigiyɨn mɨ siya kam umɨrkakɨm
sɨma umɨr mɨiya Adi Komii siir omaka saiira, saiir
nɨtkaikaiyɨuwi.
2 Mɨ siya kɨg wig igabae paeprikaba mɨ saeya umɨrsɨm kwɨso
Adi Komii siir mɨiyanau hɨriir haigigi.
3 Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnki,
wig igabae paeprikaba saeya umɨr komii ɨiirar haigigika mɨ
saiir siyɨuɨn saeya hauugiya umɨr ɨni tɨ iikam whɨekak ɨmiir
haiburɨm.
4 Tɨ kara hɨriinan dimusi boɨn tani. Mɨ tɨ iikamɨm sɨma umɨr
whɨekakakaɨrgɨm mɨ sɨma haɨmiiyara hauugikɨm, dimɨnɨn
Adi Komii siir prɨihauunan. Mɨ ta wiga saeya umɨr karamae
kɨinga. Mɨ saiir umɨr haɨmiisɨma ɨni sɨmiirar hauuswokiyɨm.
Mɨ saeya nae saɨnan umɨr karamaeya ywokiya. Łriig.

Jisɨs siya Adi Komii siir omaka saiir boɨnkɨn wɨ sapi bɨmbɨirgi
(Mt 24:1-2; Mk 13:1-2)

5 Kam nhɨrɨm sɨma hɨnɨina boɨnkɨm Adi Komii siir omaka
aiirɨn, ta omaka saeya omaka wadɨeka sɨma siiya mɨiyɨkɨm
sɨmiir pɨuaigɨm mɨ dimɨnɨm Adi Komii siir prɨihauuwɨm sɨmiir
warar mɨ pɨuaigɨm. Mɨ Jisɨs siya boɨn,
6 tɨ digworaekwowɨm tariinan kɨma kɨgɨm, ɨiya nɨmbiyami
mɨ sɨma siiya nhɨrɨn wɨ siiya nhɨrni ɨdwo kɨgnɨnkɨn o rani. Mɨ
sɨma wa nhɨmnhɨnkɨi ɨuguguski mɨ sɨmiirɨn wa nɨtkaigaiki.
Łriig.

Jisɨs siya hɨk whɨekakɨm nɨmbiyamanɨm sɨmiir boɨnkɨn
(Mt 24:3-14; Mk 13:3-13)

7 Mɨ sɨma siir srɨigi, inkam nowamwarkaiyɨuan inkam,
tɨ dimɨnɨn wɨ paka hɨnɨin ɨiya sae nɨmbiyami? Mɨ wɨ pɨkɨ
hɨnɨin dimɨnɨn siya nɨmbiyami bɨiyɨn mɨ krɨma wa nwokɨ
ɨnokɨnkɨnɨm, tɨ dimɨnɨm ɨni kingiina nwowɨm wɨ sɨmbi
nɨmbiyami, ha?
8 Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnɨn, kɨma mɨntarao, kɨmiirɨn wɨ sɨma
nɨksɨsaeisi. Mɨ sɨma whɨekakɨm sɨma wɨ kariir inɨg ɨiir
nɨnɨ dapni mɨ sɨma wa boɨni, tɨ inkamɨn Adi Komii siya
nɨkropkiyɨn, yɨo karargɨn! Mɨ sɨma wɨ hɨnɨina boɨni, ɨiya
kingiin nwowa mɨ kɨma sɨmiir mhoɨi kɨpi nam.
9 Mɨ mhoɨiya kɨma wɨ hɨnɨina wakaei saua ɨni nɨnɨta mɨ
yaiiya ɨni mɨ ɨniiya mɨ kɨma kakak kɨpi nwo. Tɨ hɨriinan
dimɨnɨm bɨi wɨ sɨma nɨmbiyami mɨ kɨma ɨiya Jisɨs siya nɨtɨna
wɨ asiima nɨkɨ ɨmbiyam tani. Nɨingaka.
10 Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨina boɨnki, nu whɨran iikam isid
whɨrɨn, wɨ nu whɨran iikam isid whɨrɨn yaii sɨma nɨnii. Mɨ

inkam komii nwɨrɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siir isidɨn, wɨ inkam komii nwɨrɨn ɨriipɨ nu mɨ kɨgrɨraowiyɨn wɨ yaii siir isid ɨnaka mɨ nɨnii.
11 Mɨ tɨ nu ɨiirɨn nɨɨn komii komiiyɨm wa nɨmbiyami. Mɨ maeyau nhɨrɨm mhɨi komii wa mɨ aowi mɨ naokao komii komiiyɨm wa mɨ ɨmbiyami. Mɨ nɨnomor kou hɨrɨn wa nɨmbiyami dimɨn kɨrɨeyɨm kɨmiir kwoɨn ɨmiir kimainokam.
12 Mɨ tɨ digworaekwo whɨekakɨm wɨ nikɨ ɨmbiyam tani mɨ sɨma kɨmiir nonkworɨmdɨnu dirɨraerar bumbuwi. Mɨ sɨma kɨmiirɨn wɨ omaka Adi Komii siira wɨ saiir hɨr boɨnhɨuriyɨu boɨni mɨ sɨma kɨmiirɨn wɨ maeyau biyɨe hɨuyokiyokaiiya mɨi biyɨe mɨriiya wɨ saiir nɨkmwɨn apnɨnopkaigi mɨ sɨma wɨ kariir inɨg ɨiir nikwowaisiyɨm tɨri, whɨsarii rani, kɨma kariir mɨi kɨgna mɨriigɨm mɨ kɨmiirɨn wɨ sɨma nɨkɨunami, inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn mɨ kamɨm omom omom kɨgrɨraowiyɨm sɨmiiram.
13 Tɨ hɨriinan ɨiya saeya wɨ kɨmiir siyɨu mɨiyɨk nwowi kariir yaiwɨn kɨbi aiir boɨnmɨmauuwɨm.
14 Mɨ kɨma yaiya kɨma nowarkɨi boɨnana sɨmiir saiirsi kɨpi naɨngwoyɨmiyok.
15 Mɨ yaiya kɨma boɨnana wɨ kara hauuwi mɨ nɨnokɨnkɨn aka. Omomɨm sɨma ta yaiya kara hauuwa wɨ saɨka nan-tamyɨriyɨr tani.
16 Kɨmiir yopii ad mɨ nomousɨsɨm nomiiyau mɨ kɨmiir ɨrɨpa o nhɨeyɨm kɨmiirɨn wɨ sɨma kɨnmauu ɨti kɨmiir sau omomɨn sɨmiirɨn. Kɨmiirɨn nhɨrɨm kɨmaka nwowɨm wɨ sɨmar nɨsomaowi.
17 Iikam whɨekakɨm sɨmiir kwoɨnɨn haugɨhauga wɨ dimusi whiyɨe rani kɨmiiramɨn, kɨma kariiram naɨngwo tɨbmiigɨm.
18 Mɨ kɨma kariiram naɨngwo tɨbmiikɨini mɨ kariir mɨi aiir sɨbgu onkworɨnu mɨrii mɨ kɨma wɨ swokɨ kɨgugu rani. Niingaka.
19 Kɨma kɨrɨeyar sɨbgu o mɨ kɨma kɨmiir kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiiyɨn wa swokɨ haiyɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya om komii Jerusalem siir boɨnkɨn wɨ sɨpi nɨdwomaii (Mt 24:15-21; Mk 13:14-19)

20 Mɨ mhoɨiya kɨma ha kɨgi sauan omomɨn ɨni om komii Jerusalem siir namwokwoyokainiyɨm mɨ kɨma ha dɨnokɨnkɨn, ɨiya tɨ om komii ɨiir nɨdwomwaiyana ɨni kingiin nwowa.
21 Mɨ taka ɨiya nu Judia hɨran iikamɨm sɨma wɨ mhɨu ɨiir nɨdamami. Mɨ iikamɨm hɨr nwowɨm sɨma tɨ om komii siir haiburgik mɨ maeyau kwɨra dam. Mɨ iikamɨm om komii siir yaba nwowɨm, sɨma siir hɨriir kɨpi swokɨ am.
22 Dimusi rani, taka ɨiya ya saeya Adi Komii siya swokɨ tɨrbuwana iikam whɨekakɨm om komii Jerusalem hɨranɨm

simiir dimin biyie whiekakim simiirsi mi yai whiekakim Yokwo Komii saiir hir nwowim wa nimbiyamkiini.

23 Mi naingwoyimiyok komiiga wigim yinpiugak nwowim mi wigim yinisim mwii haigiyiu imiiyaeyim ta iiya saiirin! Hik komiiya wi ti nu iiir nimbiyami mi Adi Komii krimiir Wanin siir kwoinin haugihauga whiyieya wi ti iikam isidin siir naeyiskaiyiuwi.

24 Mi simiirin wi kamkiu ieyar niuguguski. Mi simiirin wi simiir sauan omom ieyar ninkinikou hainami mi simiirin nu whiran isidin simiir bopwoniya nini hauugigi. Mi iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir iga om komii Jerusalem siir namikwoni mi ti iikam isidin sima wi hiriiyar digi mi om komii Jerusalemin wi simiir iniga nwowi mi wi simiir iiya Adi Komii siya nimbina simiiram wi saiirar digi. Ɨriig.

Yaowae Adin ninomor kouanin siya nitni ii aeya
(Mt 24:29-31; Mk 13:24-27)

25 Diminpai diminpai wa nimbiyami bie bwan nauun simiirin. Mi nu tirin iikam isid whiekakim simiir kwoinim wa noki, hinin komiiya bipiibipiiyakina whii komii Solwara hir saiirsi.

26 Mi iikam whiekakim simiir kwoinin wa naingwowi. Aei! Dimu dimin biyiekin krimiir nimbiyamin mi simiir kwoinin wa noki mi nhwo wa mi aowabrombrokainami. Dimusi rani, dimin komii komiiyim ninomor kouanim wi niinanar nitki.

27 Takana saeya nimbiyami iiya mi wi sima kigwini kara Yaowae Adin ninomor kouanin ini waumirsim kwira saika ninkin itin, siya kirie komiigakin. Mi dimin komiiyin paenan niuyaeiyin wi saika ninkin iti.

28 Mi mhoiiya ti dimin hiriinanim sima nimbiyam bwakaii mi ta iiya kima wa dokwo. Mi kimiir mwowim wa kininsiina kaoki. Dimusi rani, iiya Adi Komii siya kimiir nanmai-warkainana saeya kingiin bidi yamwoniya. Ɨriig.

Whrou siya ii niisiimauuwikin
(Mt 24:32-35; Mk 13:28-31)

29 Mi Jisis siya boiniyio yai kwira simiir boinki. Siya ina boinin, kima whrou siir kigi mi pae nhirim simiir warar.

30 Mi kima hiniina kigi auwim ini niisabim whrou wokam, kima ha dinokninkin op komiigi niuni iiya ini kingiin nwowa.

31 Mi iriipi hiriinan kima ti digworaekwo whiekakim nimbiyamim simiir kigi mi kima wa dinokninkinki, iiya Adi Komii siya siir digworaekwo whiekakim simiir kigirkakana ini kingiin nwowa.

32 Kara kimiirin yaimwowar boinkiini, iikam whiekakim ta ii aiir niki owim sima wi niki ao rani mi ti dimin whiekakim sima wa nimbiyami.

33 Nu ninomoro yo wa digi mi kariir yaiya wi wara dig rani.
Niingaka. Ɨriig.

Mi kamim siir kigna miriiyim sima mintarao

34 Mi kima, kimasiyar mintarao iinokiinokin kima nae
naeyarimar kipi naingwo, kima opa kwiyae whaowaeiya
saiir kipi kwiyae. Mi kima dimin taeminim piu aiir
nwowaiginiuwiyim wadie, simiiram kipi naingwo. Mi siyiu
hiriinanin kimiirin wi siya nikwowaisii, kara Yaowae Adin
ninomor kouankin nitin kariir iiya saeya wi kimiirar nimbini,
sauin wraisu namitiuwiyin siir hiriinan.

35 Ɨiya kara swoki iti, ta iiya iikam whiekakim mi nu
haimiihaimiiyim hinda tinda nwowim wi simiir nimbiyami.

36 Ɨinokiinokin kima hindara waikao. Mi iinokiinokin kima
nhwo Adi Komii siirimar kwisboinanae, siya kirie kimiir
hauuwim. Mi ti diminin siya nimbiyami mi kima wi wadieyar
nwoki mi kima wi Yaowae Adin ninomor kouanin wi siir
whwonkam ida nokwowi.

37 Mi iinokiinokin Jisis siya iikamim simiirin Adi Komii siir
omaka saiir hir nowamwarkaiyiugin. Mi niiyaka siya pi mhiu
whirin sima dapiyin Oliv pi siir nini whwonkaowi.

38 Mi iikam whiekakim sima iimuma nhingiyakwokikim
Jisis siir yaiya saiir wakaeyim Adi Komii siir omaka saiir hir.
Ɨriig.

22

Prismi biiyan kamim mi kamim siyiu komii ninoknikini ikim, sima Jisis siir nimprio hainam tirkim.

(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Jo 11:45-53)

1 Mi iiya wou nikwo aeiya dimin whirki kimbu karamae
nwowiya bretin yis karamaeyin siira, sima saiirin Pasova
dapikim saeya wi sapi nimbiyami.

2 Mi prismi yaowae adim mi kamim siyiu komii
ninoknnkiniyim, sima Jisis siir nisomaoni siyiuam
hansirkim. Mi sima ini iikam imiirsi yididim. Mi sima ina
boinim, krima Jisis siirin wi paniina nisomaowi?

Judas siya Jisis siirin bidi yimbinin bii nwowi kamim simiir napwouwim.

(Mt 26:14-16; Mk 14:10-11)

3 Mi Setan siya Judas Iskariot, sima dapiyin, siir kwoin iiir
hiurworwokaigin. Mi siya ti kam iuur nwiso Jisis siir kigna
miriiyim simiir nwirkin.

4 Mi Judas siya prismi yaowae adim mi kamim Adi Komii
siir omakaim simiir kigriraowiyim, simaka ini boiniu. Siya
hiriinan minam tirkin, Jisis siir nisomaoni siyiuin siirim
hansirkin simiir iin hauuim.

5 Mɨ sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga ywokiyɨm. Mɨ sɨma ɨna kitɨbmii
boɨnɨm umɨr siir hauuwɨm.
6 Mɨ Judas siya sɨmiir yai aiirɨn ɨni wadɨeya ywokiyɨn.
Mɨ siya ɨna hansɨrɨn Jisɨs siirɨn sɨmiir kɨnmauu ɨtɨm. Mɨ
siya mɨnam naɨngwokɨn iikamɨm sɨma tɨ dimɨnɨn siir kɨpi
nɨnokɨnkɨn. Jisɨs siir kɨnmauu ɨti. Ɨriig.

Inkam nwɨso Jisɨs siir kɨgna mɨriiyo yaewouwa saiir naeyɨm sowa inɨ dirɨraerarkwokɨn
(Mt 26:17-25; Mk 14:12-21; Jo 13:21-30)

7 Ɨiya wou nikwoaeiya, dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae
nwowiya, bretɨn yis karamaeyɨn ɨna yɨmbiyama. Mɨ ta ɨiya
sɨma sibsib yɨnisɨm ɨiirɨn wɨ saiir nɨsomaowi, ta Pasova nae
komiiya saiir naeyam.
8 Mɨ Jisɨs siya Pita, Jon, sowiir yɨkropki mɨ siya sowiirɨn,
ɨna boɨnmɨmauugiyɨn, kowa dam, krɨmiir naeyɨm wou
nikwo aeiyɨm, pasova, pɨ kowa tinɨ dirɨraerarkwokɨn, krɨma
naeyam.
9 Mɨ siirɨn ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, kɨra panɨɨna naɨngwowi,
krɨra pɨ papi dirɨraerar haigɨn kwokɨni?
10 Mɨ siya sowiirɨn ɨna boɨnmauugiyɨn, wakae! Kowa pɨ om
komiiya hɨriir napnɨnopkainami mɨ inkam nwɨrɨn op twokak
haiyapni, siya kowiirɨn pɨ siyɨu hɨr napyɨskaiwɨni mɨ kowa pɨ
siir mhoɨiyar dam. Mɨ omaka siya mɨ apnɨnopkainami, wo
kowa pɨ saiir warar timɨ apnɨnopkainam.
11 Mɨ kowa pɨ ta omaka saiir adɨn siir tinɨ boɨnɨu, inkamɨn
dimɨn taemɨn nowomwarkaiyɨuwiyɨn, siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn,
siir maeyaua hɨuyokiyokaiya, nae dirɨraerarana ɨni papi
nwowa? Kara mɨ kariir mɨi kɨgna mɨriiyɨm kamɨm, krɨma
nɨdwokai aeyam, ta Pasova aiir.
12 Kowiirɨn wɨ siya nɨisiimauuwi, maeyau komiiya
hɨuyokiyokaiya koua nwowa pɨ saiir nɨisiimauuwi. Ta
maeyaua hɨi mɨ ipii digworaekwo whɨekakɨm nae mɨn kowa
dirɨraeraranɨm ɨni hɨrar nwokwokɨnɨm.
13 Mɨ sowa ha namo mɨ sowar kɨg, digworaekwo
whɨekakɨm, Jisɨs siyar boɨnkiyɨm hɨrar nwowi. Mɨ sowa
yaewouni naeyɨm Pasova ɨna inɨ dirɨraerarɨuwo. Ɨriig.

Jisɨs siya bret mɨ op wain opa siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir hauugɨn
(Mt 26:26-30; Mk 14:22-26; 1Ko 11:23-25)

14 Mɨ ɨiya ha nɨmbiyama Jisɨs siya, siir aposel kamɨm sɨmaka
yɨdwokai hɨiya saiir.
15 Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna boɨnɨn, kara kɨmaka ta yaewou komi-
iya Pasova, saiirara gwomamaɨr aenami. Kara wɨ kapi naowi.
16 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, kara ta yaewou
komiiya Pasova kara wɨ yaeya yaewou swokɨ ikwonikrɨpna

rani. Wɨ ɨiya Adi Komii siya, siir iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana, wɨ saiir nadɨgɨuwi.
17 Mɨ Jisɨs siya mobisɨmɨn op wainkakɨn ɨra hai mɨ siya nhwo
Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram ha kwɨsboɨnkiyɨn mɨ siya ɨna
boɨn wadɨekiyɨn, Adi Komii siirɨn mɨ mhoɨiya siya ɨna boɨnɨn,
ha, tɨ hai, kɨma kɨmar tɨ onkwokwo kwiyaeyam.
18 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨnkii, kara pɨ ta wain opa
tariinanana pɨ saiir kwiyae rani. Nɨɨngaka. Wɨ ɨiya Adi
Komii siya siir iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana wɨ saiirar
nadɨgɨuwi.
19 Mɨ Jisɨs siya bretɨn ɨna mɨ haiyɨn mɨ siya ɨna mɨ
kwɨsboɨnkiyɨn, Adi Komii siiram mɨ siirɨn ɨna boɨn wadɨekiyɨn.
Mɨ siya sɨmiirɨn ha nɨnoop hauuwɨn mɨ ɨna boɨnkiyɨn, tariigɨna
ya kariir kɨp aeya, kara kɨmiirɨn mɨnam hauugɨn, kɨmiir kɨrɨe
haigɨnɨuwam. Mɨ kɨma hɨriinan tɨri mɨ wɨ kariiram nwokɨ
aɨngwokiyɨm.
20 Mɨ sɨma ha nae dɨgiyɨm mɨ siya op mobɨn ɨriipɨ hɨriinana
swokɨ tɨr. Mɨ siya sɨmiir boɨnki, tɨkɨ mobɨn op wainkakɨn, ya
kariir nhɨe aeya, ya nɨmbin wɨn aeya. Kara kɨmiir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwam naɨngwokɨn.
21 Kɨma kaoki! Inkamɨn wɨr kariir napwouwanɨn, ɨni
kanaka warar nɨnkɨn ɨdwokaiyɨn ta hɨi aiirɨn.
22 Yaowae Adɨn nɨnomor kouanɨn wɨ sɨpi naowi, Adi
Komii siya nɨmbina wɨ saiir hɨriinanar tɨri. Mɨ kara mɨnsi
naɨngwoyɨmiyoki, tɨ inkamɨn wɨr kariir napwouwɨn, siirɨn wɨ
hindara nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguskii.
23 Mɨ siya hɨriinan boɨnkiyɨn mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm,
sɨma ɨni sɨma, sɨmar yɨnsrɨi ansrɨiyɨm, tɨ hɨriinan siyɨuɨn siirɨn
wɨ nhɨnga dirɨraerari? Ɨriig.

Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma yai mɨnam nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨnkɨm yɨpɨkɨn bɨiyan inkamɨn

24 Kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma yai kwɨra saiir
nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨnkɨm. Sɨma boɨn, krɨmiir bɨi nwowan
inkamɨn yɨpɨkɨn, ha?
25 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨn, nu kɨgrɨraowiyɨm inkamɨm yɨm
inɨg komiigak bɨdi yowɨm, iikamɨm sɨmiir kɨgrɨraowamɨn. Mɨ
sɨma ha naɨngwowi iikamɨm sɨmiirɨn nomiiyau dapɨm.
26 Kɨma, kɨma kɨma hɨriinan kɨpi tɨr. Nɨɨngaka. Inkamɨn
kɨmiir bɨi nwowam tɨri, siya inkamɨn i idao nwowiyɨn siir
hɨriinan dwo. Mɨ kɨmiir bɨiyan inkamɨn siya mɨiyan inkam-
nan dwo.
27 Yɨpɨkɨn bɨiyanɨn, ha? Mɨ tari tɨ inkamɨn hindara prɨiyɨdwo
aeiyɨn siya, iyɨe? Si rani mɨ tari inkamɨn nae dirɨraerariyɨn mɨ
tari siya, aniya? Kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi siyaɨrgɨ nɨuwi,
aniya? Nɨɨngaka. Yɨo inkamɨn nae naeiyɨn, siya. Mɨ an kara tɨ

kɨmakar mɨ ɨdwokai aeyɨn, ɨni ɨriipɨ mɨiyan inkamar mɨ owɨn, kɨmiir kɨnsiis haigɨnɨuwam.

28 Ɨiya dimɨn taemɨnɨm, kariir kɨnanankɨuɨm, wɨm kɨma kanakar nwokɨm. Kɨma kariir bɨ haiburgɨm, kɨma ɨni kanakar yɨtɨnakɨukrɨpkaiyɨm.

29 Mɨ ɨiya Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm, sɨmiir kɨgɨrkakana ya kariir bɨdi hauugiya. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kara kɨmiir bɨdi mɨ hauugiyɨn.

30 Mɨ kariir ɨiya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana kɨma wɨ kanakar nɨdwo ae kwiyaei, kariir hɨi aiirarar. Mɨ kɨma wɨ ipiiya, inkam komiiyɨm nu kɨgrɨraowiyɨm sɨmiira wɨ saiir nɨdwokaii. Mɨ kɨma wɨ Isrel sɨmiir isid ɨuur whɨso wɨ sɨmiir yai hɨdan inkam nwowi. Ɨriig.

Pita siya digɨumii Jisɨs siir haimriiyɨugɨn
(Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Jo 13:36-38)

31 Mɨ Jisɨs siya Saimon Pita siir boɨnki, saimon, saimon! Wakae! Adi Komii siya wadɨe bɨdi yokiyɨn Setan siirɨn, kɨmiir kɨnankɨuwam. Mɨ siya kɨmiirɨn wɨ widɨm sɨm nɨinɨbrombropiyɨm, wɨ hɨriinan nɨinɨbrombropi, witnidɨm yɨm sɨma mɨ kasɨm yɨm sɨma.

32 Mɨ kara nhwo Adi Komii siiram bɨdi kwɨsboɨnɨn kɨriiramɨn. Mɨ kɨriir naɨngwo tɨbmiiya wɨ dɨgi rani. Mɨ mhoɨiya kɨriir kwoɨnɨn kisɨna haigii mɨ wɨ kariirɨm nwokɨ ɨtɨm. Mɨ kɨra wɨ kɨriir nomiiyauɨm. Sɨmiir nwokɨ whɨndirɨraerɨm.

33 Mɨ Pita siya siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii, kara maeyaua hɨuyokiyokaiya kɨnaka nɨkɨn hɨugrɨpkɨikikaiyɨm nɨdid rani mɨ kara wɨ kɨnakar mɨ aowi.

34 Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnkiyɨn, Pita, kara kɨriirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨnkii, panao nɨiyaka ɨuumɨn pɨ nɨk karama nɨkɨ owi mɨ kɨra kariir inɨg ɨiirɨn, ɨdɨp ɨdɨpɨn wɨ kwoɨma mɨisɨsaei, hɨnɨɨn, kara Jisɨs siir bɨ nɨinokninkɨnkɨn. Ɨriig.

Umɨr mɨiya mɨ nɨb mɨ kamkɨu ɨkɨn sɨmiir yaiga

35 Mɨ Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨrɨiyɨm sɨmiir srɨi, bɨiya kara nɨkropkiya kɨmiir mɨ kɨma umɨr mɨiya mɨ nɨb mɨn, kamkɨu mɨn bɨdi hainamɨm, aniya? Mɨ yɨm sɨma ɨna boɨnɨm. Nɨingaka, nɨingakɨinga.

36 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki mɨ tariinanɨn inkamɨn umɨr mɨiya mɨ nɨb mɨnkakɨ nɨuwi, yɨm sɨmiir warar timɨ ɨnkɨn hainam. Mɨ inkamɨn kamkɨu karamkɨ nɨuwi, yɨo wɨ siir yɨuɨs aiirar timɨ hainam, inkam nhɨrkɨm sɨm saɨnɨm mɨ yɨo siya, wɨ siir kamkɨu ɨiir nwokɨ saɨnɨm.

37 Dimusi rani, Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna boɨnkika, sɨma siirɨn wɨ ɨkɨ inkam biyɨeyɨm wɨ sɨmiir ɨɨn hauugii. Kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨni, tɨkɨ dimɨnɨn kariirɨn wa nɨmbiyami.

Kaimwoka, tiki yaiyim Yokwo Komii saeya boinkiyim, tari-
inanin tisi bidi yimbiniyim.
38 Mi kamim siir kigna miriiyim sima boin, inkamin nowom-
warkaiyiuwiyin, kira kigii! Krima kamkiuwo whisa nwowi,
tirin. Mi siya simiir boinki, hindara daingwo owougi, kima
kariir yai aiir ninokninkin tani. Ɨriig.

Jisis siya nhwo mhiu Oliv hir kwisboinkin
(Mt 26:36-46; Mk 14:32-42)

39 Mi Jisis siya ha namin mi siya mhiu Oliv hiriir yam, nugak
siya niki tiryakwokin saiir hiriinan. Mi kamim siir kigna
miriiyim sima siir mhoiiyar yam.
40 Mi siya ha nimbiyamin ta maeyau aiir mi siya simiir
boin, wim kima nhwo tir kwisboin, Adi Komii siiramin. Mi ti
diminin wi kimiiram pi kinankiuwisi.
41 Mi siya simiirin ha haiburgigin mi yio siya arurig sa ini
owiu. Siiya Inkamki kabitkiya mi arurig ha namikaiyiuwiya
saiir hiriinan. Mi siya Adi Komii siiramin ogmwo hir ini hiuiu,
nhwo siiram kwisboinim.
42 Mi siya ina boinkiyin, Adi Komii, diminin kira tirimar
naingwowi, ti dimin biyieyim, ti kariir nipiyaokiiyim, simiir
swoki haiyam tiri, yio kiriirar kwoinkin. Kira kariir kwoin iiir
kipi nwo. Niingaki, niingakiinga. Kira kiriir kwoin iiirar dwo.
43 Mi Adi Komii siir paekwosimin ha nitin siiram, siya yauni
kinsiis haiginiuni.
44 Jisis siya hik prasae bi haigin mi siya nhwo ina kwisboinin.
Mi siir piua bidiu ini wara yanka ninitkiya. Mi ta bidiuwa ini
nhienan nua hiriir yaokiinaiinama.
45 Mi siya nhwo ha kwisboin digiyin mi siya ina swoki insiin
apnamin kamim siir kigna miriiyim simiiram. Mi siyar kigam
sima nhwo hirar whini. Ta hika ini komii yowa mi sima nhwo
asi whinamkim.
46 Mi siya simiir boin, kima nhwo dimuam grinkin whini,
ha? Kima dinsiin idwoki mi nhwo kwisboin yi miiyik rani,
Setan siya kimiiram kinankiuim. Ɨriig.

Judas siya Jisis siir sau omomin siir iin hauugi
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Jo 18:3-11)

47 Mi Jisis siya ha niki boinaiyin mi iikam isid komiiyin ina
yitin siirim. Mi inkamin sima dapiyin Judas, ti kam iuur nwiso
Jisis siir kigna miriiyim simiir nwirkin. Simiir biiyin siya nwo-
nanikin. Siya siir kingiin minam namkin siir nankabmamair
boinim. Yio simiir ad wanmi siyiugin.
48 Mi Jisis siya siir boinki, Judas, kira Yaowae Adin ninomor
kouanki nitin siir dimusi napirimdini mi ti hiriinan siyiu kira
siirin wi sau omomin siir iin asi hauugii, aniya?

49 Mɨ kamɨm Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma tɨ dimɨnɨn
nɨmbiyamɨn siir kɨgɨm mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, Biiyan Inkam
Komii, kɨra hɨnɨɨna naɨngwowi, krɨma siirɨn kamkɨuni tɨ
hampɨmpɨt, aniya?
50 Mɨ sɨmiir nwɨrɨn, prismi bɨiyan inkamɨn siir mɨi mɨriiyɨn
inkamɨn, siir ɨnigan wɨɨna siya haɨngrɨp ɨtkiigi.
51 Mɨ Jisɨs siya hɨriinan kɨgiyɨn mɨ siya boɨn, tɨ hɨriinan
siyɨuɨn kɨra tɨ ɨtkiigi. Mɨ Jisɨs siir ɨɨna siir wɨɨn aiir ha
nonkwokiyɨn mɨ ɨni wadɨeyar swokɨ okiya.

52 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya prismi yaowae adɨn mɨ kamɨm
omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir bɨi nwowiyɨm
mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨni ɨkɨm, kɨma siir
nonkworɨnuwam nɨtkɨm, kɨma wara kamkɨu dan mɨnɨm
hainaniyɨm, pɨ hɨiyan inkamɨn saɨka nɨntɨowi, aniya?
53 Ɨinokɨinokɨn, kara kɨmakar nwokɨn Adi Komii siir inɨg
hainaniya omaka saiir mɨ kɨma kariirɨn, hɨr bɨ nonkwokɨm.
Mɨ ta kɨmiir ɨi aeya Setan siya kariir nikwowaisiiyana. Ɨriig.

Pita siya boɨn kara Jisɨs siir bɨ nɨnokninkɨnkɨn
(Mt 26:57-58,69-75; Mk 14:53-54,66-72; Jo 18:12-18,25-27)

54 Mɨ siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ sɨma siirɨn ɨna yonkworɨmdɨnu
ɨnkikwona apnamɨn. Mɨ sɨma siirɨn prismi yaowae adɨn
siir omaka hɨriir hainam. Mɨ Pita siya sɨmiir mhoɨiyar
yapɨrɨraowam.
55 Mɨ sɨma paeya hira omaka aiir hɨuyokiyokaiya saiir
yainau hɨr yamgɨn oni. Mɨ Pita siya ɨni sɨmaka warar mɨnɨ
oniyɨuwɨn.
56 Mɨ mɨiyan wig ɨra saeya Pita siir kɨga, siya pae hɨr
nwoniyɨn mɨ saeya boɨn, tɨ inkamɨn Jisɨs saɨkar nwokɨn.
57 Mɨ Pita siya ɨna boɨnɨn. Nɨɨngaka. Wig! Kara Jisɨs siir bɨ
nɨnokninkɨnkɨn.
58 Mɨ mhoɨiya inkam nwɨrɨn ɨna swokɨ boɨniyɨn, ni kɨra tɨ
isidɨn siir inkam nwɨrkɨn. Mɨ Pita siya ɨna boɨnkiyɨn, nhɨnga
boɨnkɨn! Ankara wara rani.
59 Mɨ mhoɨiya bɨ kwamhiimhiigɨn, inkam nwɨrɨn, ha swokɨ
kwɨtɨn, ɨgao yai siya inɨ boɨni, kaimwokɨɨnga, tɨ inkamɨn siir
inkam nwɨr ɨeyaɨrgɨn. Mɨ siya nu Galili hɨran inkamkɨn.
60 Mɨ Pita siya ɨna boɨnkiyɨn, nhɨnga boɨnkɨn! Nɨɨngaka.
Kara wara dimɨnɨn kɨra boɨnɨn siir bɨ nɨnokninkɨnkɨn. Mɨ siya
hɨriinanar nikɨ boɨnɨn mɨ ɨuumɨn ɨna yɨkiyɨn.
61 Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn ɨni Pita siirar haiyɨug okwo
kaokiyɨn. Mɨ Pita siya, ta yaiya bɨiya Jisɨs siya nikɨ boɨna
siir, saiir swokɨ aɨngwokiyɨn, tapa nɨiyaka, ɨuumɨn pɨ nikɨ ɨk
karam nwowi mɨ kɨra kariir inɨg ɨiirɨn ɨdɨp ɨdɨpɨn wɨ kwoɨma
mɨisasaei, kara Jisɨs siir bɨ nɨnokninkɨnkɨn.

62 Mɨ Pita siya idowɨiya ha napniyamɨn mɨ siir noua hɨr yani
iyop bwaemaiyɨu. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siir yɨpɨmpar mɨ yaebu siir yɨewaiyɨu
(Mt 26:67-68; Mk 14:65)

63 Mɨ inkamɨn Jisɨs siir kɨgrɨraowɨn siya siir yɨgbumbu mɨ
siirɨn ɨna mɨ ɨpɨmparɨn.
64 Mɨ sɨma siir whwonkamɨn, yɨuɨsni kikogropɨkou. Mɨ
siirɨn ɨna srɨiyɨn, kɨra profet inkamnankɨ nɨuwi mɨ kɨra krɨmiir
boɨnki, kɨriirɨn nhɨnga tɨowi, ha?
65 Mɨ sɨma siirɨn yai bibiyɨe nhɨrɨm sɨmiir warar yɨnkɨn
ɨgbumbu. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siirɨn kaunselmiyam yɨkɨunam
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Jo 18:19-24)

66 Mɨ mhoɨiya bɨeyɨn ha nɨmbi idniyakwokɨn mɨ Isrelmi
bɨiyan inkam komii komiiyɨm mɨ prismi yaowae ad ɨkɨm mɨ
kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨniyɨm, sɨma ɨrɨpar yamwoni
kaunsel sɨmiir omaka aiirarar. Mɨ sɨma Jisɨs siirɨn sɨmiiram
yɨkɨunam.
67 Mɨ sɨma boɨn, kɨra krɨmiir boɨnki, kɨra Kraiskɨn, iyɨe? Kɨra
Krais rani, aniya? Mɨ siya sɨmiir boɨnki, kara kɨmiirɨn pɨ
hɨnɨɨna boɨnkii, pɨ kara kɨmiir mɨ boɨni mɨ wɨm kɨma pɨ kariir
yai aiir mɨ aɨngwo tɨbmii rani. Nɨɨngaka.
68 Mɨ kara, kɨmiiramɨn pɨ dimɨnam srɨi mɨ wɨm kɨma pɨ kariir
wakae boɨn tani.
69 Mɨ tariinanɨn mɨ mhoɨiya ɨriipɨ hɨriinan, kara Yaowae
Adɨn, nɨnomor kouanɨn, wɨ Adi Komiiyɨn, kɨrɨe komiikakɨn,
siir iikam whɨekakɨm, sɨmiir kɨgɨrkakana wɨ siir ɨɨna ɨɨniga
saiir ɨɨnigmɨiya nɨdwowi.
70 Mɨ sɨma boɨn, ana, kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn? Ɨhɨ. Yɨo
ɨna yowarkɨi boɨnɨn, wasi kɨmar bɨdi boɨnki ɨskiyɨn. Karargɨn.
71 Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, krɨma yaeya yai kwɨram dimusi
swokɨ hansrani? Krɨma whɨekakarɨn, yaiyɨm siya boɨnkiyɨm
bɨdi wakaekiyɨm. Ɨriig.

23

Sɨma Jisɨs siirɨn inkam komii Pailat siir whwonkam ɨda boɨn wokiyopnatkaikikɨm
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Jo 18:28-38)

1 Sɨma Jisɨs siir yai wakae dɨgiyɨm mɨ sɨma whɨekakar nhɨnki
mɨ Jisɨs siirɨn ɨna yɨkɨunamɨn inkam komii Pailat Romanɨn
siirɨm.
2 Mɨ siirɨn hanɨɨngɨn boɨnɨuriyɨu bwakainam, inkam komii
Pailat saɨka mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, krɨma tɨ inkamɨn siir bɨdi
kɨgɨm siya Isrel krɨmiir isidɨm sɨmiir siyɨu ɨmiir bɨdi haiprɨd
haigɨnɨuwɨn. Mɨ krɨmiirɨn siya mɨ boɨnkɨn takis umɨrɨm inkam

komiiyɨn om komii Romanɨn siir hauusiyɨn. Mɨ siya hɨniɨna mɨ boɨnkɨn mɨ Mesaia Kraisɨn karargɨn mɨ nu kɨgrɨraowan inkam komiiyɨn ɨriipɨ karargɨn.

3 Mɨ Pailat siya Jisɨs siir srɨi, kɨra Juda iikamɨm sɨmiir nu kɨgrɨraowan inkam komiikɨn, aniya? Mɨ siya Pailat siir yai aiirɨn ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kɨrar bɨdi boɨnki ɨskiyɨn.

4 Mɨ Pailat siya ha haiyɨug kaowɨn pris sɨmiir bɨiyan kamɨm mɨ iikam ɨkɨm sɨmiir boɨnki, kara tɨ inkam ɨiirɨn dimɨn whɨr bɨ hɨdiyɨskaikɨn siya dimɨn whɨr bɨ tɨrbukɨn.

5 Mɨ sɨma ɨni komiiya kauwok boɨnkiyɨm mɨ siya ta yai aiirɨn siyar boɨnkɨn iikam whɨekakɨm nu Judianɨm sɨmiir boɨnmɨmauuwɨn mɨ sɨma ɨna yanaakiyɨm. Mɨ siya tɨ hɨriinan siyɨuɨn nu Galili hɨrankɨ dirɨraerar yokiyokɨiniyɨn mɨ tɨsi tɨrar namwoniyɨn. Ɨriig.

Sɨma Jisɨs siirɨn inkam komii Herot siir whwonkam ɨda boɨnwokiyopnatkaigikɨm

6 Mɨ Pailat siya hɨriinan yai aiir wakaekiyɨn mɨ siya sɨmiirɨn ɨna srɨigiyɨn mɨ tɨ inkamɨn siya nu Galili hɨran inkamkɨn, aniya? Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm ɨhɨ siya nu Galiliyan inkamkɨn.

7 Mɨ ɨiya sɨma hɨriinan boɨnɨm Jisɨsɨn nu haɨmiiyɨn Herot siya kɨgrɨraowiyɨn mɨ siir hɨrankɨn mɨ siya siirɨn Herot siirɨm asi nɨkropkikɨn. Mɨ ta ɨi aiirɨn Herot siya om komii Jerusalem hɨrar mɨ okɨn.

8 Mɨ Herot siya Jisɨs siir kɨgɨn mɨ siya ɨni maɨrgɨmaɨrga ywowɨn. Siya siir yai ɨmiir wakaekɨn mɨ ɨi haruwa rani, siya naɨngwokwonanaeiyɨn Jisɨs siir kɨgamɨn. Mɨ siya mɨnam kaokɨn Jisɨs siya dimɨn kɨrɨe komii whɨr dirɨraerarɨm siir whwonkam ɨdan, bɨiya iikamkɨ kɨg karamae nwowɨm sɨmiir.

9 Mɨ Herot siya Jisɨs siiramɨn yai kasa bɨ kɨnɨwamwarkɨi srɨinanaekɨn. Mɨ Jisɨs siya siir yaiisɨm kwɨr bɨ swokɨ wakae boɨnkɨn.

10 Mɨ pris sɨmiir bɨiyan kamɨm mɨ kamɨm siyɨu komii nɨnoknɨnkɨni ɨkɨm sɨma Jisɨs siir kingiin hɨrar yamɨkwoni mɨ sɨma siirɨn ɨna boɨn hɨuriyɨu krɨpkaiyɨm.

11 Mɨ saiir mhoɨiya Herot siya mɨ siir sauan kamɨm sɨma Jisɨs siir yɨkbumbu. Mɨ siirɨn siyɨu mɨiyɨk bɨ tɨrkɨm mɨ sɨma yɨuɨs wɨn kɨbiya kwɨra hai mɨ sɨma ta yɨuɨsa siir kaihaigɨnɨu mɨ sɨma siirɨn ɨna swokɨ ɨkropkiyɨn Pailat siirɨmar.

12 Bɨiya Herot sowa Pailat ɨo sowa sowa nɨnwo anwowiko. Mɨ ta ɨi aiirarɨn sowa ɨo bɨ nwoko ɨna yɨmboɨno. Dimusi rani, Pailat siya Jisɨs siirɨn Herot siirɨm nɨkropkikɨn. Ɨriig.

Pailat siya Jisɨs siirɨm boɨnkɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn siir nɨrɨnuɨm

(Mt 27:15-26; Mk 15:6-15; Jo 18:39-19:16)

13 Mɨ Pailat siya ɨna yɨkɨunan prismi yaowae adɨm mɨ
kamɨm Isrel sɨmiir bɨi nwowi ɨkɨm mɨ iikam ɨma sɨmiirar
yɨkɨuna. Mɨ sɨma maeyau kwɨruwar hangiriyɨu omɨmɨr.
14 Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna boɨnɨn, tɨ inkamɨn kariiramɨn
kɨma nɨkɨunaniyɨn mɨ kɨma siirɨn hɨnɨɨna boɨn, siya iikam
whɨekakɨm sɨmiir siyɨu ɨmiir bɨdi haiprɨd haigɨnɨuwɨn. Mɨ
kara siirɨn kɨmiir whwonkam ɨda bɨdi srɨiyɨn. Mɨ kɨma wakae,
tɨ digworaekwowɨm kɨma boɨn hɨuriyɨu natkaikiyam tɨrɨm
siir, kara siirɨn sɨmiir bɨ hɨdiyɨskaikɨn. Siya dimɨn whɨr bɨ
swokɨ tɨrbukɨn.
15 Herot siya ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ siya ɨni krɨmiirɨmar swokɨ
ɨkropkiyɨn. Wakae, tɨ inkamɨn siya dimɨn whɨr bɨ tɨrbukɨn mɨ
krɨma siirɨn wa nɨsomao rani. Nɨingaka.
16 Mɨ kara pɨ kariir kam nhɨrɨm sɨmiir nɨkropki siirɨn ɨdgɨuni
nɨpɨmparɨm mɨ kara siirɨn pa swokɨ ɨuguski.
17 Mɨ sɨmiir siyɨuɨn hɨnɨɨnkɨn, sɨmiir yaiwou Pasova
whɨekakɨm Pailat siya inkamɨn pɨ nwɨra nɨkrop apniki
maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya hɨuyokiyokaiya saiir hɨrankɨn.
18 Mɨ iikam whɨekakɨm, sɨma hɨnɨɨna kauwok boɨnki komi-
iyar tɨ inkamɨn Jisɨs, siirɨn dɨsomaoki mɨ Barabas siirɨn
dɨuguski krɨmiiram.
19 (Bɨiya yaii kwɨra Barabas siya nɨniika om komii hɨr
bɨiyan kamɨm omom omom kɨgrɨraowiyɨm sɨmarkar mɨ siya
inkam nɨsomaokɨn mɨ sɨma siirɨn maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya
hɨuyokiyokaiya saiir asi nɨkrop apnɨnopkaikɨkɨn.)
20 Mɨ Pailat siya sɨmiirɨn yai ɨna swokɨ boɨnɨn. Siya Jisɨs siir
nɨuguskiyam naɨngwokɨn.
21 Mɨ iikamɨm sɨma ɨni komiiya kauwok boɨnkiyɨm, siirɨn
paeyɨn hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn siir dɨrɨnugi! Siirɨn paeyɨn
hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn siir dɨrɨnugi!
22 Mɨ Pailat siya kwoɨmaka sɨmiirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn,
dimusika? Tɨ inkamɨn siya dimu tɨrbukɨn? Kara siirɨn dimɨn
whɨr bɨ hɨdiyɨskaikɨn mɨ krɨma siirɨn pɨ kariir kam nhɨrɨm
sɨmiiram nɨkropki sɨma pɨ nɨpɨmparɨm mɨ siirɨn pa swokɨ
ɨuguski.
23 Mɨ sɨma ɨna kauwok boɨnanaeyɨm, siya Jisɨs siirɨn pae
hɨiniya nɨrɨo nɨnkɨnɨn siir nɨrɨnuɨm. Mɨ tɨ yaiyɨm sɨma kauwok
boɨnɨm Pailat siir yaiya aiirɨn ɨni sɨma ɨkwowaisigiyɨm.
24 Mɨ Pailat siya ɨni sɨmiir yai aiirar wakaeyoknan.
25 Mɨ iikamɨm sɨma tɨ inkamɨn yaii nɨniiyɨn bɨiyan kamɨm
omom omom kɨgrɨraowiyɨm sɨmaka mɨ inkam nɨsomaowɨn
siirɨm kauwok boɨn siir swokɨ ɨkrop apnikiyɨm sɨmiiramɨn mɨ
Pailat siya siirɨn ɨna yɨuguskiyɨn. Mɨ siya sɨmiir yai aiirar
wakaeyokna mɨ siya Jisɨs siirɨn ɨna hauugiyɨn sauan kamɨm
sɨmiir ɨɨn mɨ sɨma siir wa nwokɨ ɨsomaowɨm.

Sima siirin paeyin hiiniya nirio ninkinin siir yirinugi
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Jo 19:17-27)

26 Mi om komii Rom hirin sauan kamim sima Jisis siirin
ina yikiunamim mi sima inkamin nwira yapyiskai, Saimonin
om komii Sairiniyanin siir. Mi siya om komiiya hiriir
napninopkainamim nitkin mi sima siir yankabrinu mi ti
paeya hiiniya nirio ninkinin siir yikmwon itiyiskai mi siya ini
Jisis siir mhoiiya yitiyiskai apamin.
27 Mi iikam kasa rani, siir mhoiiya napnamim mi wig kasa
rani, Jisis siiram ninou mwamwanamim.
28 Mi Jisis siya ina haiyiug boinkiyin, kima ti om komii
Jerusaleman wigim, kima kariirim kipi nou. Kima kimasiyar
douna mi kimiir yinisisim imiirsi warar.
29 Wakae, mhoiiya igwira nimbiyami mi iikamim sima wi
hiniina boini,
wigim yinisim naokaina karamae nwowim, yinisim imiirin
nwoii haigiyiu imiiyae karamae nwowim, sima ha
mairgimairga.
30 Mi ta iiya sima wi iki mhiu komii mi mhiuisisimim simiir
boinki, kima krimiir idwo wini pamkirinuni!
31 Mi om komii Rom hiran iikamim sima siyiu biyie kariir tiri,
kara inkamin dimin biyie tir karamae nwowin mi mhoiiya
sima tari simiirin siyiu biyie komii warar ninkin tiri, kamim
dimin biyiekakim. Mi sima wa digiuguski.
32 Mi kamim yaii niniiyim sima inkam nwiswo sowiir warar
yinkin ikiunam, sowa siyiu biyie diriraerarko. Mi sima
sowiirin Jisis saika ninkin isomaowam naingwokim.
33 Mi sima maeyau kwira saiir yimbiyam, ta maeyauwa
saiir inigin mwokiuka. Mi ta maeyauwa sima Jisis siirin hir
nirinugim paeyin hiiniya nirio ninkinin siir. Mi sima ti inkam
biyie nwiswo sowiir warar yinkin irinugi mi nwirin Jisis siir
iiniga mi nwirin yaioyaeya.
34 Jisis siya ina boinin, Adi Komii, kira simiir dimin biyieyim
simiir haiyoprimdiyiumiigi. Sima ninokninkin tani ti diminin
sima tir iiirin. Mi sauan kamim sima satu ina gwowim siir
yiuis aiirim mi inkamin pi kaigriniuwi mi ta yiuisa pi siya haii.
35 Mi iikamim sima ini hirar yokwowim mi ina kaowim. Mi
biiyan kamim nu Judianim sima siirin hiniina yigbumbu, siya
iikam nhirim simiirarar whindiriraerarkin. Mi Krais kiingi
niuwi siirin Adi Komii siya nimbingi mi siya, sisiyar whin
diriraerarna.
36 Mi kamim sauanim yim iriipa hiriinan kingiin ha mi itim
siir mi igbumbu. Mi sima op waina kwoin kausririya siir yaka
hauu.
37 Mi sima ina boinkiyim, kira Juda simiir nu kigriraowan
inkam komiiki niuwi mi pi kinakinar whindiriraerarna.

38 Mɨ siir mwo koua nwowa yaiya, hɨniina wɨnboɨnka. Tɨ
inkamɨn Juda sɨmiir nu kɨgrɨraowan inkam komiikɨn.
39 Mɨ tɨ inkam biyɨe nwɨswo Jisɨs saɨka nɨnkɨn ɨrɨmdɨnuwo
mɨ nwɨrɨn Jisɨs siir yɨgbumbu. Kɨra Mesaia Kraiskɨn, aniya?
Mɨ kɨra kɨnakɨnar dirɨraerarna mɨ pɨ krɨriir warar mɨ
whɨndirɨraerar.
40 Mɨ nwɨrɨn siya ta hɨriinan yai aiir wakaekiyɨn mɨ ɨo siir yo
mɨ krɨra ta siir hɨriinan hɨk aiir haii mɨ kɨra Adi Komii siirsi
nɨdid rani, ha?
41 Sɨma krɨriir nɨsomaowi siyɨu biyɨe krɨra tɨrɨn siirsi, sɨma
siyɨu mɨiyɨk ɨiirar mɨ tɨri. Mɨ tɨ inkamɨn siya dimɨn whɨr bɨ
tɨrbugɨn, siya wɨ whɨsariiyar naowi.
42 Mɨ siya ɨna boɨnɨn, Jisɨs mhoɨiya kɨra kɨriir nu kɨgrɨraowan
inkam komii nɨmbiyami mɨ kɨra kariirɨn wɨ timɨ naɨngwo.
43 Mɨ Jisɨs siya siirɨn ɨna boɨnɨn, kara kɨriirɨn yaimwowa
boɨni, kɨra panaoɨn pɨ kanakar nwowi nɨnomor kou hɨr. Om
mɨiyɨkɨn iikam mɨiyɨkɨm omwai sɨm waiya yokiyokɨiyɨn siir.
Ɨriig.

Jisɨs siya naonamaeya
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Jo 19:28-30)

44 Mɨ ɨiya hɨriir tɨriir nabɨe bopwo nwowa. Mɨ hɨnda
tɨnda ɨiya ɨna kakauu ɨuguskiya mɨ tɨ nu whɨrkakɨn ɨni nɨiya
ywokiyɨn. Mɨ bɨeyɨn nad nworɨbɨn ɨi kwoɨm hɨniin mɨ ɨiya ɨna
swokɨ pɨrkɨnkirɨba.
45 Mɨ ɨiya nɨiya nikɨ owa ta yɨuɨs komiiya omaka komiiya
Adi Komii siira maeyauwa hɨuyokiyokikaiya dimɨn whɨrkɨ
kɨmbu karame nwowa siir nɨtomanouwa ɨni bopwoniya
yɨnwhɨtamkiya mɨ mɨrkwɨsa yɨmbiyam. Mɨ tɨ siyɨuɨn Adi
Komii siya krɨmiir nɨisiimauugikɨn. Mɨ krɨma nhwo siirɨm
kwɨsboɨni siyɨugak bɨdi yamwowɨuɨn.
46 Mɨ dimɨn taemɨnɨm nɨmbiyam dɨgiyɨm. Mɨ Jisɨs siya
ɨni komiiya kauwok boɨnkiyɨn, Adi Komii, krɨmiir Wanɨn
kariir inɨgɨn yokiyokɨiiyɨn pɨ kɨriir ɨin hauugigi. Siya hɨriinan
boɨnkiyɨn mɨ siya ɨna yaonamɨn.
47 Mɨ sauan kamɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn siya tɨ dimɨn
ɨiir kɨgiyɨn mɨ siya ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainankiyɨn,
siya ɨna boɨnɨn, ɨhɨ, kaimwokɨ kaimwokɨinga, tɨ inkamɨn siya
inkam mɨiyɨkɨ mɨiyɨkɨn.
48 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma siir kaowam nɨtɨm mɨ sɨma
tɨ digworaekwowɨm nɨmbiyamɨm sɨmiir kɨgiyɨm mɨ sɨma ɨni
sɨmiir ɨingas ɨmiirar pikrɨmgrɨbgiyɨm mɨ ɨna swokɨ amɨm
sɨmiir omaka.
49 Mɨ Jisɨs siir nomiiyau whɨekakɨm, siir sɨbgu
nɨnokɨnkɨnɨm mɨ wigɨm nu Galiliyanɨm bɨiya Jisɨs siirɨm
nɨtɨm, sɨma arurɨga ywokwo mɨ sɨma ɨna kɨgmɨmɨkɨm tɨ
digworaekwowɨm nɨmbiyamɨm. Ɨriig.

Mɨ sɨma Jisɨs siir pɨuɨs biyɨeya siiyɨenowɨn siir inɨ kikaigik
(Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Jo 10:38-42)

50 Mɨ inkam nwɨrɨn hɨrar nwokɨn, siir inɨgɨn Josepkɨn. Siya
wadɨekɨ wadɨekɨn, siya Juda kaunsel inkamkɨn.
51 Mɨ ɨkɨ kaunsel kam nhɨrɨm omisɨm kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir
kwoɨn aka bɨ nwokɨn, tɨ dimɨnɨm sɨma Jisɨs siir tɨram mɨnɨm.
Siya om Arimatia nu Judia hɨran inkamkɨn. Yɨo siya ɨiya
Adi Komii siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana
saiiram nwowikɨn.
52 Mɨ tɨ inkamɨn siya ɨna yamɨn inkam komii Pailat siir
omaka mɨ ɨna srɨiyɨn, siya Jisɨs siir pɨuɨs nhɨnga saiir hainamɨn
mɨ siya ɨni wadɨeya ywokiyɨn.
53 Mɨ Jisɨs siir pɨuɨs biyɨeya siya saiir hɨunɨs haiyɨn, pae
hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir hɨrankɨn. Mɨ yɨuɨs whɨsiinana saiir
higrɨnɨu mɨ siya siir pɨuɨs biyɨe aiirɨn siyano whɨrɨn siir
kikaigik. Mɨ tɨ ɨeyɨn sɨma siiya komiiya saiir nopkikaikɨn. Mɨ
bɨiya sɨma tɨ ɨe ɨiirɨn inkam nwɨr bɨ kikai mɨmɨnkɨn.
54 Taka ɨiya Fraideka sɨma Juda sɨmiir ɨi komiiya Sabat
pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiir nae
digworaekwo ɨmiir dirɨraerar haigɨnkɨm saeya wɨ sapi
nɨmbiyami.
55 Mɨ wigɨm nu Galili hɨrankɨ nɨtɨm Jisɨs saɨka mɨ sɨma Josep
siir mhoɨiyar yam. Mɨ sɨma tɨ ɨe ɨiir warar kɨgmɨmɨk. Mɨ sɨma
Josep siir warar nɨnkɨn kaokɨm siya Jisɨs siir pɨuɨs biyɨeya wɨ
panɨina namisi dirɨraerar haigi.
56 Mɨ sɨma ha kɨg dɨgikɨm mɨ sɨma ɨna swokɨ amɨm sɨmiir
yapa yapa omaka. Mɨ sɨma wa mɨnɨm mɨ digworaekwo mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm pɨui mɨiyɨk whakiyɨm ɨna dirɨraerar haigɨnɨm. Jisɨs
siir pɨuɨs biyɨeya saiir naokɨnɨm, pɨ whɨiisi mɨ sɨmiir ɨi komiiya
Sabat nɨkɨuwiya sɨma pɨu siiskuwak, siyɨu komii siya boɨna mɨ
saiir hɨriinan. Ɨriig.

24

Jisɨsɨn ɨeyankɨn bɨdi yɨnsiin ɨdwowɨn
(Mt 28:1-10; Mk 16:1-8; Jo 20:1-10)

1 Mɨ wik kwɨra saiir bɨiyan ɨiya Sande sɨma nugak ɨmumar
yamyakwok sɨma maeyauwa Jisɨs siir haɨngikaiya saiir hɨriir
yam. Sɨma waɨn pɨuii mɨiyɨk whakiyɨn siir hainam, bɨiya sɨma
nikɨ dirɨraerar haigɨnɨn mɨ sɨma ɨna hainamɨm. Mɨ sɨma Jisɨs
siir pɨu aiir naokɨnɨm tɨrkɨm.
2 Sɨma ta siiya aiir kɨg, sɨma nikɨ warkɨkɨua, saiirɨn sɨma bɨdi
warakpɨtkikiya.
3 Mɨ sɨma ha napnɨnopkai namɨm mɨ sɨma nɨnomor kouan,
Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siir pɨuɨs biyɨe aiir bɨ kɨgɨm.

4 Sima ina yangwoyimiyokim mi sima inkam nwiso sowiir kig simiir kingiin hirar nokwowi sowiir yiuiso hindara kigniniyaei.
5 Mi ti wigim sima sima nidid prasae bi kikinkim. Mi sima ogmwo niimwowim nua hiriir kaiyirou nam mi simiir whwonkamim ini nua hiriir kaowim. Mi ti inkam nwiso simiir boin, kima inkamin omwai waiyokiyokiiyin siiram dimusi hansiri ta maeyauwa inkam haingikaiiya, inkam wiirniya saiir, ha?
6 Siya tapair nwo rani. Bidi yinsiin idwo namin! Kima yaiya biiya siya kimiir boinmauuwa saiir ti swoki aingwowarkaigi, ii siya nu Galili hirar niki owin.
7 Siya kimiirin hiniina boinmimauugin, sima Yaowae Adin ninomor kouanin kariirin wi iikamim dimin biyiekakim simiir hauuwi mi siirin wi paeyin hiiniya nirioninkin saika sima ninkin irimdinu inankii. Mi ii kwoimaka kara wa swoki insiin idwowi!
8 Sowa hiriinan boino mi ti wigim sima ina yaingwowarkaigiyim ta yaiya biiya Jisis siya boina saiir
9 mi sima ta maeyauwa inkam haingikaiya saiir haiburgik mi ina swoki amin. Mi sima kam iuur nwirim siir mii kigna miriiyim simiir ini boinmauuiu mi kam nhirim simiir warar, ti digworaekwo whiekakim sima kigim simiir.
10 Mi Maria om Makdalanaka mi Joana mi Maria Jemsni yopii aka, simar nwokim mi wig nhirim simakar ninkin okim sima ti yaiyim aposel kamim simiir boinmimauuiu.
11 Mi ti aposel kamim simiir kwoinim ha naingwokim ti wigim sima niksisaei mi simiir yai aiir bi naingwo tibmiigim.
12 Mi Pita siya ha ninsiinin mi maeyauwa inkam haingikaiya saiir hiriir iwitnam mi siya ti ie iiir ini waisi kaowiu mi yiuis imiirara kig sima sima nwokai. Mi siya omaka hiriir swoki am mi ini ti dimin iiir ini aingwoyimiyokiuin. Ɨriig.

Inkam nwiso Jisis siirin siyiuin omisim Emeasa namiyin siir hir kig
(Mk 16:12-13)

13 Mi ta ii aiirarin inkam nwiso simiirairgo, sowa omisim whirin sima dapiyin Emeasa siir hiriir napnamko. Ti omin siya om komii Jerusalem siir aru ywowin. Mi ini omisim Emeas hirar yamwowiuin, siir prieiyin kilomita iuur kwirkim.
14 Sowa ha napnamo mi sowa digworaekwo whiekakim ti ii imiir nimbiyamim simiir yapboinaiyam.
15 Mi sowa ha napboinaiyamo mi ini sowa sowa yinsrii ansriiyamo mi Jisis siya ina yimbiyamin sowiir kingiin hirin mi ini sowaka yapamin.

16 Mɨ sowiir nhwowo dimɨn whɨrkɨ bɨ kimɨrkaigo mɨ sowa
ha bɨ nɨnoknɨnkɨnko, siya Jisɨskɨn.
17 Mɨ Jisɨs siya sowiir boɨn, kowa dimu nouapboɨnaiyami,
ha? Siya hɨriinan boɨnɨn mɨ sowa ha nokwowo mɨ sowiir mhɨi
kwoɨnɨno ɨni hɨkakar ywowo mɨ sowiir whwonkamo mɨiyɨk bɨ
nwoko.
18 Mɨ inkam nwɨrɨn, siir inɨgɨn Kliopaskɨn siya siir yai
aka hɨniɨan yowarkɨi boɨn mɨ iikamɨm omom omomiyɨm
Jerusalem hɨrarar bɨdi yamwomɨmɨrɨuɨm. Mɨ tari
kɨnakɨnaɨrgɨn tɨ dimɨnɨn Jerusalem hɨr nɨmbiyamɨn siir
nɨnoknɨnkɨn karamae nwowɨn, aniya?
19 Siya hɨriinan boɨnkiyɨn mɨ Jisɨs siya sowiir srɨi, dimukɨn,
ha? Mɨ sowa siirɨn hɨniɨna boɨn, tɨ dimɨnɨn Jisɨsɨn om Nasare-
tanɨn siir nɨmbiyamkɨn. Siya profet inkamkɨn mɨ siya mɨi
mɨiyɨk mɨiyɨk komii komiiyɨm mɨ yai mɨiyɨk mɨiyɨk komii
komii ɨkɨm Adi Komii siir whwonkam ɨda mɨ iikamɨm sɨmiir
whwonkam ɨda mɨriikɨn.
20 Mɨ prismi bɨi nwowi kamɨm mɨ kaunselmi bɨiyan kam
ɨkɨm, sɨma hauugɨm Jisɨs siirɨn sauan kamɨm sɨmiir ɨin,
sɨma nɨsomaowɨm, paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir nɨnkɨn
ɨrɨnuwɨm.
21 Krɨra bɨiya hɨniɨna naɨngwo tɨbmiigo, tɨ inkamɨn siya
Isrelmi iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨuwiyɨn. Ɨhɨ, mɨ
yai kwɨra hɨniɨnga. Tɨ digworaekwo ɨma nɨmbiyama, ɨi
kwoɨmɨm bɨdi yamkiyɨm digworaekwo whɨekak nhɨrɨm
sɨmaka nɨmbiyamkɨn.
22 Mɨ tapa wig nhɨrɨm krɨmiir isid ɨiirɨn sɨma
nɨnɨ boɨnananikɨm krɨmiirɨn. Sɨma nugak ɨmumar
namiyakwokɨm maeyauwa inkam haɨngikaiya saiir.
23 Mɨ sɨma Jisɨs siir pɨuɨs biyɨe aiir bɨ kɨgɨm. Nɨingaka. Mɨ
sɨma ɨna swokɨ haiyɨug apnamɨm mɨ sɨma hɨniɨna inɨ boɨnɨu,
krɨma paekwosɨm nwɨso sowiirɨn nhwonan whɨn kɨgnanikɨm
sɨma hɨniɨna boɨnkikɨm, Jisɨs siya ɨni omwaiyar swokɨ waiyaɨn.
24 Sɨma ha boɨn dɨgiyɨm mɨ krɨmiir kam nhɨrɨm sɨma ha
namɨm maeyauwa inkam haɨnkikaiiya saiir mɨ sɨma dig-
woraekwowɨm wig ɨma boɨnɨm sɨmiir hɨriinanar swokɨ kɨgɨu.
Mɨ yɨm sɨma Jisɨs siir bɨ kɨgɨm.
25 Mɨ Jisɨs siya ɨo sowiir ywoki, kowa kwoɨn karamaeko!
Kowiir mhɨi kwoɨnɨm ɨni hiinsɨma ywowaowɨm profetkɨm
boɨniyɨm yai whɨekakɨm sɨmiiram naɨngwo tɨbmiiyɨm.
26 Pɨ paniɨna tɨri, ha? Mɨ kowa tari bɨ nɨnoknɨnkɨnko, Mesaia
Kraisɨn Adi Komii siya nɨmbinɨn siya wɨ hɨk kɨmpɨpɨsu prasae
hai rani, bɨiyɨn mɨ siya mhoɨiya wɨ Adi Komii siir hɨrankɨ haii
inɨg komiiyɨn, aniya?
27 Mɨ Jisɨs siya Moses siir yaiyɨm sɨmiirar
kwaboɨnbwakainam mɨ profet whɨekakɨm sɨmiir ɨma mɨ

siya sowiir boinmimauu. Mi siya Yokwo komii saeya boinim yaiyim siir, simiir boinmimauu.

28 Mi sima ti omin sowa namim tirin siir kingiin hir yimbiyam. Mi Jisis siya hiriinan tirin mi siya ina yapsasaeyamin.

29 Mi sowa siir yikidu mi ina boino, kira kriraka tirar dwo. Bieyin bidi yikiyamkiyin mi iiya pi sapi kakauui. Mi siya ina yapninopkainamin mi ini sowakar ywowin.

30 Mhoiiya sima naeyim tirim mi Jisis siya sowakar yidwo. Mi siya bretin ha haiyin mi ina boin wadiekiyin Adi Komii siir mi haimiihaimiiyo sowiir yinop hauu.

31 Siya hiriinan tirin mi sowiir nhwowo ini biimi siya kinkiyo mi sowa siirin ina yinokninkinkiyo. Mi siya hir bi swoki omiminkin ina kwakigugugiyin, sowa siir bi swoki kigmiminkiko.

32 Mi sowa boin, krira siyiu hirar niki apniyo mi kririirin yaiyim siyar niki apboinmamauunikin mi Yokwo Komii saiir yaimwowim simiirar boinmimauugin, kririirin. Kaimwoka ta ii aiirarin kririir mhii kwoinim mairgimairga bidiyar ywowo!

33 Sowa hiriinan boinaiyo mi bi kimiminkiko, sowa ta ii aiirar swoki insiin haiyiug apnamo om komii Jerusalem hiriirin. Mi sowa ti Jisis siir kam iuur nwirim simiir ini kigiu mi nomiiyau nhir ikim, sima maeyau kwiruwa haingiriyiu owi.

34 Mi sima sowiir boin, kaimwoki kaimwokiinga, Yaowae Adin ninomor kouanin bidi swoki insiin idwowin. Saimon siya bidi kigin siirin.

35 Mi sowa ina mi boino, digworaekwo whiekakim sowiir nimbiyamo siyiu hir. Mi sowa boin, siya bret iiir ninopkin mi krira siirin ha kigninoknínkinkikin. Ɨriig.

Kamim siir kigna miriiyim sima Jisis siir bidi kigim
(Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Jo 20:19-23; Ap 1:6-8)

36 Sima ta yai aiirar niki idwokai boinaiyim mi Jisis siya biri kimiminkikin simiir bopwoniya hirar yamikwoiu. Mi siya simiir boinki, naingwobumbua kimakar dwo.

37 Mi sima ini hindara yanaakiyim mi ini nididkakar ywonamim. Simiir kwoinim ha naingwokim sima aknain kwir kigi.

38 Mi siya simiir boin, kima dimusi nanaai, ha? Mi kimiir kwoinim hiniina dimusi sibnaingwoyokiyokiiyami, ha?

39 Kariir iga iina owiir kigi. Karairgin ti nokwowin, kimiir iinim kariir donkwo mipa kig. Aknaina saeya kipkak kiugak rani, ta kima kiga kariirin saiir hiriinan. Niingaka.

40 Siya hiriinan boinin mi siya siir iga iinwo simiir yiisiimauu.

41 Mɨ sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga ywowɨm mɨ sɨma bɨ nikɨ aɨngwo
tɨbmiigɨm. Mɨ sɨma ɨna yɨnaɨngwoyɨmiyokɨm. Mɨ siya sɨmiir
srɨigi mɨ kɨma tari nae nhɨrkakɨm tapaiirɨn, nwo rani, aniya?
42 Mɨ sɨma anasu haɨmiiyɨn sɨma nanagɨn siir hauu.
43 Mɨ siya ha haiyɨn mɨ ɨni sɨmar kɨgwo aeiyɨn siirɨn.
44 Mɨ siya ha nae dɨgiyɨn mɨ siya sɨmiir boɨn, bɨiya kara
kɨmaka nikɨ owɨn, kara kɨmiir bɨdi boɨnmauuwɨn. Dig-
woraekwo whɨekakɨm bɨiya kariir wɨnboɨnɨm, Mosesni siyɨu
komiiyɨn yokwoni sɨma wɨnɨn mɨ profetmi yokwo aka mɨ
yokwo Sam sɨma tɨ digworaekwo whɨekakɨm sɨma wɨ hɨriiyar
nɨmbiyam dɨgi.
45 Mɨ Adi Komii siir yai ɨmiirɨn siyar nanaaknɨnkii
haigɨnɨugikɨn iikam ɨmiirɨn ta omaka aiir nwowɨm.
46 Mɨ siya sɨmiir boɨn, Yokwo Komii saeya hɨniɨna boɨnka,
Mesaia Kraisɨn wɨ hɨk sɨpi hai mɨ ɨi kwoɨmaka wa swokɨ ɨnsiin
ɨdwowi ɨe hɨrankɨn.
47 Mɨ iikam mɨiyɨkɨm sɨma siir inɨgɨn wɨ iikam isid whɨe
komiiyɨm tɨ nu ɨirɨn wɨ sɨmiir boɨnmɨmauuwi mɨ sɨmiir dimɨn
biyɨeyɨm wɨ Adi Komii siya nwokɨ haiyoprimdiyɨumiigiyɨm.
Kɨma ta mɨɨ aiirɨn om komii Jerusalem tɨrar mɨrii bwakainam
48 mɨ tɨ digworaekwo ɨmiir boɨnmauuwam.
49 Ɨni wakaeyɨm, tɨ dimɨnɨn bɨiya Adi Komii siya boɨnɨn
kɨmiir hauuwɨm, yɨo tariinanɨn kara kɨmiirɨm nɨkropkiyɨm
tɨri. Kɨma tɨ om komii siirar dwo mɨ ɨiya nɨnomor kouan
kɨrɨeya saeya nɨti kɨmiirɨm wɨ saiirar dadɨgɨu. Ɨriig.

Adi Komii siya Jisɨs siirɨn nɨnomor kou hɨriir swokɨ ɨkɨunam (Mk 16:19-20; Ap 1:9-11)

50 Mɨ Jisɨs siya ha boɨn dɨgiyɨn mɨ siya sɨmiirɨn ɨna
yɨkɨunamɨm mɨ om Betani hɨrar yadɨgɨu. Mɨ siir ɨɨna ha
ninansiinakiya mɨ nhwo ɨna kwɨsboɨnkiyɨn mɨ siya iikam
ɨmiir yɨkboɨnmamaɨrɨn. Adi Komii siya sɨmaka nwowam.
51 Siya nhwo sɨmiirar nikɨ kwɨsboɨnmamaɨrɨn mɨ siya
sɨmiirɨn ɨni hɨrar iyopnɨsugikɨn mɨ Adi Komii siya siirɨn ɨni
hɨrankar yɨkɨunakiyɨn mɨ nɨnomor kou hɨriir yam.
52 Mɨ sɨma siir inɨg ɨiir hainan mɨ ɨni om komii Jerusalem
hɨriir swokɨ amɨm mɨ sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga komiigakar
ywonamɨm.
53 Mɨ ɨinokɨinokɨn sɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir omaka
saiirama nami, siir inɨg ɨiir hainanɨm. Ɨriig.

JON

Jon siya wɨnkika ta yokwowa. Jon siya Jisɨs siir mɨi kɨgna mɨriiyan inkam nwɨr ɨeya mɨ ta yokwowa siya iikam whɨekakɨm sɨmiirɨm wɨnkika ɨkɨ hɨnda tɨnda nwowɨm tɨkɨ nu ɨiirar. Mɨ siya mɨnam wɨnkikɨn iikam whɨekakɨm wɨ ha nwokɨ aɨngwowɨm Jisɨs siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn mɨ sɨma wɨ siiram nwokɨ aɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm mɨ kwoɨn mɨɨyɨkɨn omwai-waiyayokiyokɨɨiyɨn siir nwokɨ haiyɨm. Jon siya mɨɨyɨm sɨmiir bɨ wɨnboɨnkikɨn, siya yaiyɨm, siya boɨnɨm sɨmiirara boɨnkɨm. Łriig.

Bɨdi bɨdiniyarɨn inkamɨn ha nwokɨn mɨ krɨmiirɨn wɨ yai mɨɨyɨk mɨɨyɨk siya boɨnmɨmauuwi

1 Bɨdi bɨdiniyarɨn ɨiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya nu ɨiir nonkwokwowɨn mɨ yɨo tɨ inkam nwɨrɨn yɨpɨkɨ yai mɨɨyɨk mɨɨyɨk krɨmiir boɨnmɨmauuwanɨn yɨo ha nwokɨn. Mɨ yaiya siyaɨrgɨn. Siya Adi Komii saɨka nwokɨn mɨ sowa nwɨsaɨrarɨn nwɨruwar nwowɨskiko mɨ siya ɨni siir hɨriinanar swokɨ owɨn.

2 Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn ɨiya dimɨn whɨrkɨ nikɨ ɨmbiyam kara-maeyar nikɨ owa mɨ yɨo siya Adi Komii saɨka hɨrɨn saiirar nwokɨn.

3 Tɨ inkamɨn siyaɨrgɨn digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir bwamkɨ bwamɨn. Mɨ Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirɨn hɨriinan saiirsi nonkwokwokɨn. Dimɨn whɨrkɨ saɨsar bɨ nɨmbiyamkɨn. Nɨɨngakɨ, nɨɨngakɨɨnga.

4 Tɨkɨ inkamɨn siyaɨrgɨn digworaekwo whɨekakɨm omwai waiyaiyɨm sɨmiir bwamkɨ bwamɨn. Mɨ tɨ omwai waiyaiyɨm yɨm iikam krɨmiir pae nɨuyanan ywowɨm ya iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwika, sɨma Adi komii siir nɨnokninkɨnɨm mɨ omwai nwokɨ waiyam. Ya ɨni paeya siyɨu kɨgɨmok apiya ɨni hɨriinan yɨuyakiya.

5 Mɨ tɨ inkamɨn mɨ siir yai aeya hɨnda tɨnda pɨ paenan sowar nɨuyakii. Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm nɨibwomambwonan iikam krɨmiir mhɨi kwoɨnau nwokaiyɨm, tɨ dimɨnɨn paenan nɨuyaiyɨn siir nɨɨmuɨm wɨ dɨg nwo rani. Nɨɨngakɨ, nɨɨngaka.

6 Inkam nwɨrɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn dimɨn taemɨnɨm iikam krɨmiir boɨnmɨmauuwam, siir ɨnɨgɨn Jonkɨn. Siya Adi Komii siir yaiyan inkamkɨn

7 Siya mɨnam nɨtkɨn, tɨ inkamɨn siir yai aiir boɨnmɨmauuniyɨm iikam ɨmiir yɨpɨkɨ paenan nɨuyaeiyɨn mɨ sɨma Jon siir yai aiir wakaei mɨ sɨma tɨ inkam ɨiiramɨn wa nwokɨ aɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm.

8 Mɨ yɨo siyarɨn, tɨ inkamɨn paenan nɨuyaeiyɨn si rani. Nɨɨngaka. Yɨo siya tɨ inkam komiiyɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu

karam nwowɨn, yɨpɨkɨ paenan nɨuyaeiyɨn siir yai aiir boɨnmɨmauuwam nɨtkɨn, iikam whɨekak ɨmiir.
9 Mɨ tɨ inkamɨn paenan nɨuyaeiyɨn siya nu tɨriir bɨdi yɨtɨn
iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam mɨ ta hɨriinana saiirsika
yɨpɨkɨm tɨ tɨr nwowɨm sɨma wɨ nwokɨ ɨnokninkɨnɨm Adi Komii
siirɨn.
10 Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn, Adi Komii siya nu tɨran digworaekwo
whɨekakɨm siirsiyar nonkwokwokikɨn. Mɨ siya tɨ nu ɨiir nɨtɨn
mɨ iikam whɨekakɨm sɨma tɨ inkam ɨiirɨn ha bɨ naɨngwokɨm,
digworaekwo whɨekakɨm siyar nonkwokwokikɨm. Nɨingaka.
11 Mɨ siya tɨ nuɨn siyar nonkwokwowɨn siir nɨtɨn mɨ si-
irgɨsiirar iikamɨm Isrel hɨranɨm, sɨma saɨka bɨ nomboɨnkɨm.
12 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siir yai aiir wakaeyɨm mɨ ha naɨngwo
tɨbmii kɨɨnɨm, siya sɨmiirɨn ha boɨni, ɨni ywowɨm sɨma Adi
Komii siir yɨnisɨsɨm mɨ owi.
13 Sɨma Adi Komii siir yɨnisɨm yopii adɨm sɨmiir
naokainakiyɨm sɨmiirsi bɨ nwokɨm. Nɨingaka. Sɨma Adi
Komii siir yɨnisɨm mɨnkɨ nwokɨm, siir kwoɨnkar tɨrkikɨn mɨ
sɨma siir yɨnisɨsɨm asi nwokɨm.
14 Mɨ tɨ inkamɨn nua tɨriir nɨtɨn, siya ɨni inkam krɨmiir
hɨriinanar yaunɨ oniyɨn. Mɨ krɨma siir dimɨn kɨrɨe kɨrɨeyɨm
paenan nɨuyaeiyɨm sɨmiir bɨdi kɨgɨm, siya inkam bɨmbɨuwigɨ
bɨmbɨuwɨ rani. Siya ɨni Adi Komii siir hɨriinanar swokɨ
owɨn mɨ siya iikam ɨmiir bɨ kɨmbuwikɨn. Mɨ siya bɨ swokɨ
ɨksɨsaemɨmɨnikɨn. Nɨingakɨ, nɨingaka. Yaimwo boɨnan
inkamkɨn. Siya yai iyopan inkam tani. Siya tɨ hɨriinan siyɨu
kɨbikɨbiyɨm sɨmiir asi tɨrkɨn. Dimusi rani, Adi Komii siir
yɨnisɨm nwɨrkɨ nwɨruwan, ɨiya siir naokaina, siirɨn hɨriinanar
naokainakikɨn.
15 Jon siya sɨmiirɨn tɨ inkamɨn siir boɨnmauu wakaekɨn. Siya
hɨnɨɨna boɨnkɨn, tɨ inkamɨn bɨɨ kara boɨnɨn kɨmiir, yɨo siyaɨrgɨn.
Mɨ tɨ inkamɨn kariir mhoɨiya nɨtɨn, kariir kouwɨn ɨni siya
ywowɨn. Dimusi rani, bɨdi bɨdiniyarɨn siya ha nwokɨn. Kariir
bɨ nikɨ aokainakɨn.
16 Mɨ iikam krɨma Adi Komii siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm
sɨmiir asi haigɨm. Dimusi rani, tɨ inkamɨn, Adi Komii siir
dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm ɨni siya nonkwowɨn. Mɨ siya tɨ dimɨn
mɨiyɨk mɨiyɨkɨm krɨmiirɨn wɨ hɨriiyar hauunanaei.
17 Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya siyɨu komiiyɨm Mosesni
hauugikɨn mɨ yɨo siya kɨmɨdiniya krɨmiir swokɨ kwahauu,
krɨma wakaeyokna apam. Mɨ krɨmiirɨn Jisɨs Krais sasar hauu
ɨskii naɨngwobumbu komiiya mɨ siyɨuɨn, siyɨu mɨiyɨkɨ mɨiyɨk
sɨbgu tɨri ɨkɨn. Mɨ siya krɨmiirɨn siir yai mɨiyɨka saiir warar mɨ
ɨnkɨn hauugi.
18 Inkam nwɨrmɨn nwɨrmɨnkɨn Adi Komii siir bɨ swokɨ
kɨgmɨmɨnkɨn. Nɨingakɨ, nɨingaka. Inkamɨn nwɨrkɨ

nwɨruwaɨrgɨn, saɨka kingiin nwowɨn. Yɨo Adi Komii siir yɨnisɨm ɨeyarɨgɨn mɨ krɨmiirɨn siyar nanaaknɨnkii haigɨnɨugɨn Adi Komii siirɨn hɨnɨin, siya panɨingɨn? Mɨ krɨma siirɨn wa nwokɨ ɨoknɨnkɨnɨm. Ɨriig.

Jonɨn, iikam baptais haigɨnɨuwiyɨn siya sɨmiirɨn ha boɨnkɨn, siya yɨpɨkɨn
(Mt 3:1-12; Mk 1:1-8; Lk 3:1-18)

19 Isrel sɨmiir bɨiyan kamɨm, pris ɨmiirɨn mɨ Livaimi pɨugana saiir kam ɨkɨm, yɨpɨkɨ pris ɨmiir whɨndiraerariyɨm Adi Komii siir omaka aiir, sɨmiirɨn sɨma yɨkropki, Jon siiram. Mɨ sɨma siir hɨriir ha nɨmbiyamɨm mɨ sɨma siir inɨ srɨiyɨu, kɨra dimu mɨi mɨriigɨn, ha?

20 Mɨ siya dimɨn whɨr bɨ nɨmprɨokikɨn. Siya ɨni hɨriiyar haknoudnɨnkɨnswokiyɨn. Mɨ siya boɨn, kara tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨmbingiyɨn Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam, Mesaia, kara si rani. Nɨingaka.

21 Mɨ sɨma siirɨn hɨnɨina srɨi mɨ kɨra tɨ inkamɨn Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwanɨn siya karamaekɨ nɨuwi mɨ kɨra yɨpɨkɨn, ha? Mɨ kɨra tari Ilaijakɨn, ha? Mɨ Jon siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn. Nɨingaka. Kara Ilaija rani. Mɨ sɨma siirɨn ɨna swokɨ srɨiyɨm mɨ kɨra tɨ profet inkamɨn krɨma nwowɨnɨn nɨtam siya, ha? Mɨ siya ɨna swokɨ owarkɨi boɨnkiyɨn, kara si rani. Nɨingaka.

22 Mɨ sɨma siirɨn ɨna swokɨ srɨigiyɨm mɨ kɨra tari yɨpɨkɨn, ha? Krɨma tɨ kamɨm krɨmiir nɨkropkiyɨm sɨmiirɨn hɨnɨina nɨnɨ boɨnɨuwam tɨri, kɨra tɨ si. Mɨ kɨra krɨmiir boɨnki hɨnɨin, kɨra yɨpɨkɨn, ha?

23 Mɨ Jon siya sɨmiirɨn hɨnɨina boɨnki,

Kara tɨ si. Kara inkamɨn maeyau siiyɨn nu apa hɨr kauwok boɨnamnankiyɨn siya hɨnɨin, iikam kɨma siyɨuɨn sɨbgu kisɨsop dirɨraerarkwokɨn. Bɨiyan Inkam Komii siiram siya napnaniyam.

Bɨiya profet Aisaia siya yokwo komii saiirɨn hɨnɨina wɨnboɨnkikɨn.

24 Mɨ Farisimi iikamɨm yɨpɨkɨ nɨoknɨnkɨn komiigakɨm Mosesni siyɨu si nɨoknɨnkɨnɨm mɨ siir sɨbgu apɨm, tɨ kam ɨmiirɨn sɨma nɨkropkikɨm Jon siiramɨn, ɨkɨ srɨipai srɨipaiyɨm sɨm ninɨ srɨiyɨuwam.

25 Mɨ sɨma Jon siirɨn hɨnɨina boɨn mɨ kɨra tɨ inkamɨn Adi komii siya nɨmbingiyɨn Isrelmi iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam kɨra siya karamaekɨ nɨuwi mɨ kɨra tɨ inkamɨn Ilaija siya karamaekɨ mɨ ɨuwi mɨ kɨra tɨ profet inkamɨn krɨma nwokwokɨn siya karamaekɨ mɨ ɨuwi mɨ kɨra iikam ɨmiirɨn op dimusi baptais haigɨnɨugɨn, ha?

26 Mɨ Jon siya hɨnɨɨna yowarkɨɨ boɨnki mɨ kara iikam ɨmiirɨn op arar baptais haigɨnɨuwi. Inkam nwɨrɨn ɨni kɨmaka waraurar nɨtapiyokɨn mɨ wɨm kɨma siir mɨ ɨnokɨnkɨn tani.

27 Yɨo siya ɨni kariir mhoɨiya nɨtɨn. Mɨ siya inɨg komiigakɨn, kariir kouwɨn ɨni siya ywowɨn. Mɨ an kara inkam paeprikab nɨingakɨn mɨ kara ɨga siya niiya saiir uridɨn wa kara waisi hakrani. Nɨingaka.

28 Mɨ tɨ dimɨnɨm yɨm om Betani hɨr nɨmbiyamkɨm, Jodan ɨegbid mɨrmiiya maeyauwa op Jon siya baptais haigɨnɨuwa iikam ɨmiir. Ɨriig.

Jisɨs siya ɨni krɨmiir sibsibnan ywowɨn krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam

29 Mɨ ɨigwɨra, Jon siya Jisɨs siir kɨgwɨnɨn siya siiram napniyɨn mɨ siya iikam ɨmiir boɨnki, kɨma tɨ kɨgwɨn, ɨ inkamɨn nɨtɨn. Siya ɨni sibsibnan ywowɨn siirɨn Adi Komii siya nɨkropkɨkɨn krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm krɨma tɨrɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam naowɨm.

30 Yɨo tɨ inkamɨn bɨiya kara kɨmiir nikɨ boɨnɨn hɨnɨɨn, inkamɨn kariir mhoɨiya nɨtɨn kariir kouwɨn ɨni siya ywowɨn. Mɨ tɨ inkamɨn siyaɨrgɨn. Dimusi rani, siya bɨdibɨdiniyar nwokɨn Adi saɨkan kariir apua kariir bɨ nikɨ aokainakɨn.

31 Bɨiya kara siirɨn ha bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn, siya pɨndankɨn mɨ kara iikam ɨmiirɨn op baptais haigɨnɨuwɨm. Tɨ tapa kara tɨra saiir hɨriinan, Isrel kɨmiir iikamɨm sɨmiir nɨisiimauuwam. Mɨ kɨma wɨ ha nwokɨ ɨnokɨnkɨnɨm siya yɨpɨkɨn.

32 Mɨ Jon siya digworaekwo whɨekakɨm siya kɨgɨm sɨmiirɨn ɨna boɨnmɨmauu dɨgɨm. Mɨ karar kɨgwɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨɨnmabnan siinanaiiniyɨn, Adi Komii siir om hɨrankɨn mɨ ɨni siirar yaunɨ siinatkɨniyɨn.

33 Mɨ bɨiyarɨn kara tɨ inkam ɨiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn, Adi Komii siya nɨmbingiyɨn iikam whɨekakɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam. Nɨingaka. Kariirɨn Adi Komii siya nɨmbingikɨn iikam ɨmiirɨn op baptais haigɨnɨuwam. Mɨ siya kariirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kɨra wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨiir kɨgwɨni, siya siinanaiini mɨ siya wɨ inkam nwɨrɨn siir pɨu nasiinatkɨnii. Mɨ tɨ inkamɨn yɨo iikam ɨmiirɨn wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨiirarar baptais haigɨnɨuwi. Mɨ siirɨn wɨ siyar tɨrkii, iikamɨm sɨmiir mhɨi kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaiyam.

34 Jon siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, an kara siir bɨdi kɨgɨn mɨ kara kɨmiirɨn pɨ ha boɨni, siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn Ɨriig.

Jisɨs siya kamɨm siir kɨgna mɨrɨiyɨm nwiiya yɨkɨuna

35 Mɨ ɨigwɨr nugakɨn, Jon siya siir kɨgna mɨrii inkam nwɨso sowaka nwoyakwoko Jodan ɨegbid.

36 Mɨ ta maeyau aiirarɨn siyar kɨgwɨn Jisɨs siya pɨ napni.
Mɨ siya ɨna boɨnɨn tɨ inkamɨn siya ɨni sibsibnan ywowɨn,
siirɨn Adi Komii siya nɨkropkikɨn, iikam ɨmiir whɨndirɨraeram
naowam.
37 Mɨ siir kɨgna mɨriiyo inkam nwɨso sowa hɨriinan wakaeyo
mɨ sowa ɨni Jisɨs siir mhoɨiyar yamo.
38 Mɨ Jisɨs siya ha niyaekaowɨnɨn mɨ siyar kɨgwɨn sowa siir
mhoɨiyar nɨti. Mɨ siya sowiirɨn ɨna srɨiwɨnɨn, kowa dimu
dimɨnɨm kɨgi, ha?

Mɨ sowa ɨna yowarkɨi boɨno siirɨn, Rabai, kɨra papi
nwokaiigɨn. [Tɨ inɨgɨn siir inɨg mwokɨ mwowɨn, iikam
nowomwarkaiyɨuwigɨn.]
39 Mɨ siya sowiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kowai
winɨkɨgnaki. Mɨ sowa ɨni saɨkar yɨnkɨn amo, siir maeyauwa
siya whwonkaiiya saiir ninɨ kɨgnakiyam. Mɨ sowa saɨka hɨrar
nwonɨnaekwowako, ɨni ɨi aeyar dɨgirɨba. [Bɨeyɨn nad bɨdi
ywowɨn ɨi kwiinanaɨrga.]
40 Inkam nwɨrɨn siir inɨgɨn Endrukɨn, siya Saimon Pitani
nomousɨmkɨn. Tɨ inkam nwɨso Joni yai wakaeyo mɨ Jisɨs siir
mhoɨiya ha namo sowiir nwɨr ɨeya.
41 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn Endru siya ɨna yamsauwɨn siir
yaowaeyɨn Saimon Pita siiram. Mɨ siya ninɨ kɨgɨuwɨn mɨ
siya siir inɨ boɨnɨu, krɨra Mesaia siir bɨdi kɨgo. [Mɨ inkamɨn
siir inɨg mwokɨmwowɨn, Kraiskɨn, inkamɨn Adi Komii siya
nɨkropkiyɨn iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam]
42 Mɨ tɨ siya boɨna siir saiir mhoɨiya mɨ siya Saimon siirɨn ɨna
yɨkɨunamɨn Jisɨs siiram. Mɨ Jisɨs siya siir kɨgwɨnɨn mɨ siya siirɨn
hɨnɨɨna boɨn, kɨra Saimonkɨn, kɨra Joni yɨnisɨmkɨn. Mhoɨiya
kɨriir inɨgɨn wɨ Sifas kisɨna dapi. [Tɨ inɨgɨn siir inɨg mwokɨ
mwowɨn Pitaɨn. Grik sɨmiir yaigɨna ha dapikɨn siiya.]

Jisɨs siya Filip Nataniel sowiiram nɨkɨunakɨn

43 Mɨ ɨigwɨra Jisɨs siya nu haɨmii whɨrɨn Galili hɨriir namam
tɨrɨn mɨ siya Filip siir kɨgɨn mɨ siya kɨmɨdiniya siir boɨn, kɨra
kanakar wɨt.
44 Filipɨn yɨo om Betsaida hɨran inkamkɨn. Endru Pita sɨma
ɨrɨpa om whɨruwankɨm.
45 Filip siya ha namɨn mɨ siya Nataniel siir ninɨ kɨgɨuwɨn
mɨ siirɨn hɨnɨɨna inɨ boɨnɨu, tɨ inkamɨn bɨiya Moseskɨn si
wɨnboɨnkiyɨn, Yokwo Komii saiir, siirɨn krɨra bɨdi kɨgɨn. Mɨ
profet kamɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan siirar mɨ wɨn boɨnkikɨn. Yɨo
Jisɨskɨn, Josepni yɨnisɨmɨn, om Nasaret hɨranɨn siya.
46 Mɨ Nataniel siya siir boɨnki, tɨ om Nasaretɨn dimɨn kɨbi
whɨrkɨ bɨ swokɨ ɨmbiyamɨmɨnkɨn. Nɨɨngaka. Mɨ Filip siya siir
yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kɨra unkɨni kɨgnaki siirɨn.

47 Mɨ Jisɨs siya Nataniel siir kɨgwɨnɨn, siya siiram namɨn
mɨ siya siirɨn hɨniɨna boɨnwɨn, kɨma hoɨmgakɨn tɨ Isrelan
inkam kɨbiyɨn siir kɨgwɨn, siya bɨ nɨksɨsaeikɨn mɨ siya yaimɨr
bɨ nwowikɨn. Niɨngaka.
48 Mɨ Nataniel siya siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, kɨra
kariirɨn panɨin panɨina nɨnokɨnkɨnkɨn, ha? Mɨ Jisɨs siya
siir yai aka hɨniɨna swokɨ owarkɨi boɨn, kara kɨnaka nwo
karamaekɨ wɨndi, kara kɨriirɨn ɨiya Filip siya nikɨ ɨkɨuna kara-
maeyar nikɨ owɨn, kara kɨriirɨn pae pigɨn siir mɨi hɨrar nikɨ
ɨdwowɨn saiirar nɨnokɨnkɨnkɨn.
49 Mɨ Nataniel siya siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn,
inkamɨn iikam nowomwarkaiyɨuwiyɨn, kara kɨriirɨn ɨna
nɨnokɨnkɨnɨn, kɨra Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn. Mɨ kɨra wɨ Isrel
sɨmiir iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakan inkam nwowi.
50 Mɨ Jisɨs siya siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨnki, kɨra
ha naɨngwo tɨbmii kɨingɨn, kara Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn
mɨ ta yaiya kara boɨna kɨriir hɨniɨn kara kɨriirɨn pae pigɨn
siir mɨi hɨr kɨgɨn, kɨra siir mɨi hɨr nɨdwowɨn mɨ kɨra ha
naɨngwo tɨbmiigikɨn, aniya? Ya tariingɨna, ya dimɨn komii
rani, mhoɨiya kɨra wɨ dimɨn kɨrɨe komii komii kasa kɨg rani.
Yɨm tɨriigɨnɨm ɨni saiir haiburɨm.
51 Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, kara kɨmiirɨn yaim-
wowar boɨni, mhoɨiya wɨ kɨmar kɨgi Adi Komii siir omɨn
nɨnomor kou hɨranɨn siir anowɨn haiwaokiyɨn. Mɨ Adi Komii
siir paekwosɨmɨm wɨ kɨmar mɨ kɨgi ɨni haɨmii tamii wokɨuun
apɨuunɨm kariir kɨgam, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siiram. Ɨriig.

2

Inkam nwɨrɨn om Kena hɨr nonkwonakɨn mɨ op nɨinga saiirɨn Jisɨs siya tɨrkiya ɨni op waina yɨmbiyama

1 Mɨ ɨi kwoɨmaka wigkamwo om Kena nu haɨmii Galili
hɨrano pɨ nonkwonam tɨrko. Mɨ Jisɨs siir apua ya hɨr warar
nɨnkɨn oka.
2 Mɨ sɨma mɨ Jisɨs siya mɨ kamɨm siir kɨgna mɨrii ɨkɨm
sɨmiiram warar yɨnkɨn ɨkɨuna. Ta sowa nonkwonaɨna saiir
kɨgnakiyɨm.
3 Mɨ mhoɨiya sɨma wain opa ha kwiyae swokiyɨm mɨ Jisɨs
siir apua kɨmɨdiniya siir boɨn. Wain opa sɨma bɨdi kwiyae
swokiya, haɨmii sɨmkɨ bɨ swokɨ omaigikɨn. Niɨngaka.
4 Mɨ Jisɨs siya saiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, wig, kɨra
kariir kɨpi boɨn, hɨriinan tɨramɨn, yɨo kariirar dimɨnkɨn. Kariir
ɨiya bɨ nikɨ ɨmbinika, kara kanakana nɨisɨimauunana hɨniɨn
kara yɨpɨkɨn.
5 Mɨ siir yopiiya tɨ kamɨm tɨ digworaekwo ɨmiir dirɨraerarɨm
sɨmiirɨn hɨniɨn asi boɨnka, dimɨnɨn pɨ siya boɨni, kɨma tɨram mɨ
kɨma pa tɨr.

6 Mɨ Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma wɨnboɨnkiyɨn, siyɨu whɨrɨn
siya hɨnɨɨna boɨnkɨn. Ɨiya sɨma nae naeyam tɨriyɨm, bɨiyɨn ɨɨnop
tikɨ dɨu mɨ mhoɨiya dae. Mɨ sɨma kamhau komii komiiyɨm
Judamiyɨm ɨriiyar ɨra nwowi mɨ tɨ kamhau ɨriiyar ɨrɨm sɨma
ɨrɨra opɨm 20 galans mɨ 30 galans mɨnanar pɨ ywowɨn.
7 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, wara kamhau ɨmiirɨn op
kunaokaigi. Mɨ sɨma ha kunaokaiyɨm ɨni yaigɨyaigɨ yakɨ
ɨnkɨkɨniyɨm.
8 Mɨ ɨiya sɨma ha kunaokai dɨgiyɨm mɨ siya sɨmiirɨn ɨna
boɨnkiyɨm, kɨma op nhɨrɨm tɨ inkamɨn ta wigwas naeya saiir
kɨgrɨraowɨn siiram tikɨ tɨbna kunanam. Mɨ ta Jisɨs siya boɨna
saiir mhoɨiya sɨma opa ɨna tɨbna kuna hainamɨm siir hau-
uwam.
9 Mɨ tɨ inkamɨn siya ta opa Jisɨs siya tɨrkiya wain
nɨkpɨtmaigiya saiir kwiyae kɨuwɨn, op wain nɨmbiniyama
mɨ siya bɨ nɨoknɨnkɨnkɨn, sɨma ta opa papi namisi haiga.
Mɨ tɨ kamɨm ta op aiir nonkwo dirɨraerarɨm yɨm sɨma ɨna
nɨoknɨnkɨnɨm, maeyauwa sɨma haiya. Mɨ tɨ inkamɨn ta
wigwas nae aiir kɨgrɨraowiyɨn, ɨna yɨkɨugiyɨn tɨ inkamɨn wig
nonkwonaɨn siiram,
10 nɨm krɨma hɨnɨɨna tɨrikɨm, iikam ɨmiirɨn bɨi pɨ wain
kɨbikɨ kɨbi ɨiirar hauu kwiyaei. Mɨ ɨiya sɨma hoɨmgak
kwiyaenanaekiiyɨm mɨ ɨkɨ wainɨn biyɨerɨgsɨm nwowiyɨn yɨpi
haɨnɨɨngɨ hauu kwiyaei. Mɨ nikɨra hɨriinan bɨ tɨrkɨn. Nikɨra
wain kɨbikɨ kɨbiyɨn kɨmɨdiniya mhoɨiya hauu iikam ɨma
kwiyaeyamɨn.
11 Ya tariigɨna ya dimɨn kɨrɨe komiiya Jisɨs siya tɨra bɨigɨ bɨi
saeya. Siya ta saiirɨn om Kena nu haɨmii Galili hɨr nwowɨn
siir hɨr tɨrkɨn. Mɨ ta ɨiya siya siir kɨrɨe komiiya mɨ siir dimɨn
mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siya hauuwɨn siir, siya kamɨm siir
kɨgna mɨrɨiyɨm sɨmiirɨn saiir nɨisɨimauugɨn. Mɨ wa ha nwokɨ
aɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm Jisɨs siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn.
12 Mɨ ta saiir mhoɨiya Jisɨs siya mɨ siir apu aeya mɨ siir
nomousɨsɨm ɨma mɨ kamɨm siir kɨgna mɨrɨi ɨkɨm, sɨma ɨna
yamɨm om whɨrɨn siir Kapaneam. Mɨ sɨma ɨi nhɨrɨm hɨrar mɨ
o. Ɨriig.

*Jisɨs siya iikamɨm Adi Komii siir omaka aiir haigɨnɨm dig-
woraekwo iikam nhɨrkɨm saɨnam sɨmiir nhɨnɨkrɨropkɨkɨn*
(Mt 21:12-13; Mk 11:15-17; Lk 19:45-46)

13 Mɨ Juda sɨmiir iikamɨm wou sɨma nikwo aeyana Pasova
ɨni kingiin nwowa. Mɨ Jisɨs siya om Jerusalem hɨriir asi
namkɨn.
14 Mɨ ɨiya siya Adi Komii siir omaka aiir
nouapnɨnopkainamɨn mɨ siyar kɨg iikamɨm sɨma bulmakau,
sibsib mɨ ɨpiyɨn, sɨm haigɨni iikam nhɨrkɨm saɨnɨm. Mɨ yɨm
sɨma umɨr pɨ sɨmiirsiyar mɨ haii. Mɨ siyar kɨg, tɨ kamɨm

sima kam nhirim nu whiranim simakar nidwokaiyokaii, ipii kwiruwar Isrel simiirgi simiir umira saiirgisaiir ninowana haiyam.

15 Mi siya ti hiriinan digworaekwowim simiir kigin mi siya uridin ha haiyin, kimidiniya brouwisidnan yonkwokwo mi siya ina nhinkii piiryimyoknamin sibsib, bulmakau minim simiir mi kamim umir ninowana haiiyim simiir warar. Mi siya simiirin ina yinkinaeyokiyok piiryimyoknaniyamin. Mi hii minim simiir warar yinkin iriid nhiimnhiinkiiyam mi simiir umirim ini maeyau maeyau iswapiyar ywowamim.

16 Mi siya iikamim yipiki ipiyin min haiginim iikam nhirim sima sainam siya simiir boinki, ti kimiir ipiyin minim ti hainaniyam. Kara pi boriisopi kima kariir Adin siir omaka saiirin hiniin tirim. Maeyaua iikamim ninkiniuwiya dimin taemin wokiyok sainiya saiir hiriinan nwowim.

17 Mi kamim siir kigna miriiyim sima yai kwira Yokwo Komii sima mwan kiga, saiir swoki aingwowarkaigi. Saeya hiniina boinka, Adi Komii, kariir kwoin komiiyin kiriir omaka aiir sibgu kigriraowam naingwowi, kara ha naingwowi, saeya wadie hiriiyar dwo.

18 Mi ta siya tirkiya saiir mhoiiya Isrel simiir kaunselin simiir biiyan kamim ina yitim. Mi sima ha nitim siiram mi kimidina siir ini boini mi kiriirin Adi Komii siya nwowaiginiuwi inig komiigak hiriinan tiram mi panao kira pi dimin kirie komii whir tir krimiir whwonkam idain, krimiir niisiimauuwam.

19 Mi Jisis siya simiir yai aka hiniina yowarkii boin, kima ta Adi Komii siir omaka aiir niininkiii mi kara saiirin wi ii kwoimuwar swoki kwamirii ninikougii.

20 Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, ta Adi Komii siir omaka saiir miriiya biewiyim kamnwis iriiyar whira miriiga. Mi nikira ha boinkin, saiirin wi ii kwoimuwar kwamirii ninikougii wi dig nwo rani.

21 Jisis siya Adi Komii siir omaka saiir bi boinkin. Niingaka. Siya siir piu aiirar boinkin.

22 Mi mhoiiya kamim sima Jisis siir nisomaokiyim mi siya ha naonamin mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwo ie hirankin. Mi kamim siir kigna miriiyim sima yaiya biiya Jisis siya boina saiir swoki aingwowarkaigiyim mi sima haniingi yaingwo tibmii kiingi Adi Komii siir yaiyim biiya sima winkiyim Yokwo Komiini simiiramin. Ya ta yaiya ya Jisis siir yaimwo aeyairga.

Jisis siya iikami kwoin bidi yinokninkinin

23 Mi Jisis siya om komii Jerusalem hirar niki owin, Judami iikamim simiir ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova mi ta

maeyau aiirarɨn iikam kasa rani, dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm Jisɨs siya tɨrɨm sɨmiir kɨgɨm. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨma kɨgɨm iikam kasa rani, naɨngwo tɨbmii kɨɨngiyɨm siirɨm.

24 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir naɨngwo tɨbmiikɨɨn aiir bɨ naɨngwo tɨbmiigikɨn. Nɨɨngaka. Mɨ tɨ hɨriinan saiirsika siya, hɨnɨɨn panɨɨnsi yaɨngwosi siirɨn sɨmiir ɨɨn hauuwɨm. Dimusi rani, siya iikam sɨmiir kwoɨn ɨmiir bɨdi yɨnokninkɨn kɨɨnɨn.

25 Siya iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn bɨdiyar yɨnokninkɨnɨn. Mɨ siirɨn inkam nwɨrkɨ bɨ haiburgɨn ɨkɨ iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir nɨnokninkɨnɨm mɨ sɨma siirɨn wɨ inkam nwɨrkɨ swokɨ boɨnmauu rani, iikam sɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn. Nɨɨngaka. Ɨriig.

3

Jisɨs siya Nikodimas saɨka boɨnaigɨn

1 Inkam nwɨrɨn siir inɨgɨn Nikodimaskɨn, siya Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm bɨɨyan inkamɨm sɨmiir nwɨrkɨn siya Farisi inkamkɨn.

2 Mɨ ɨigwɨr nɨiyaka siya Jisɨs siiram yamwɨi. Mɨ kɨmɨdiniya siir inɨ boɨnɨu, inkamɨn iikam nowomwarkaiyɨuwiyɨn, krɨma bɨdi yɨnokninkɨnɨm, kɨriirɨn Adi Komii siyar nɨkrop ɨuungikɨn dimɨn kɨrɨe komii komii krɨmiir nɨisiimauuwam. Inkamkɨ sɨmiir tɨrɨm wɨ dɨg nwo rani, Adi Komii siya siir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu karamae nwowi tɨ dimɨn ɨiiram. Nɨɨngaka.

3 Mɨ Jisɨs siya siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kara kɨriirɨn pɨ ha boɨni ta yaiya yaimwowaɨrga. Inkamɨn yɨnisɨmnan yaeya swokɨ aokaina karamae nwowi siya wɨ Adi Komii siya kɨgɨrkakiyɨm digworaekwo whɨekakɨm wɨ sɨmiir kɨg rani. Nɨɨngaka.

4 Mɨ Nikodimas siya siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, inkamɨn waibiyɨe nikɨ owiyɨn mɨ siya wɨ panɨɨna swokɨ ami siir yopiini mhɨɨnauwɨn, siir swokɨ aokainakiyɨm, ha?

5 Mɨ Jisɨs siya siir yai aka ɨna swokɨ owarkɨi boɨnkiyɨn Kara kɨriirɨn yaimwowar boɨnki, inkamɨn op baptais karamae nwowi mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naeyɨuɨn siirɨn kwoɨn rɨrmiiya nwowiyɨn siir hauu karamae nwowi siya wɨ dɨg nwo rani, Adi Komii siya kɨgɨrkakiyɨm siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨm.

6 Mɨ inkamɨn siir yopiigɨ naokainakiiyɨn yɨo nu tɨranar inkamkɨn mɨ yɨpɨkɨ inkamɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn kwoɨn wɨn siya hauuwiyɨn, yɨo siya wɨ inkam wɨn nwowi.

7 Kɨra ta yaiya kara boɨnkiya kɨriir saiirsi kɨpi nanaaki Adi Komii siir naeyɨuɨn kɨriirɨn wɨ kwoɨn wɨn siyar hauu haigɨnɨuwi.

8 Opuda ya hɨndankɨ pa hugnani mɨ tɨndankɨ pa mɨ hugnani. Mɨ kɨra saeya hugiyɨm pa wakaei mɨ kɨra saiirɨn ha

ninoknink̇in tani saeya pindank̇i hugnaniya mi ini pinda hugnama. Adi Komii siir naeyiuin ini ta saiir hiriinan ywowin. Krima ninoknink̇in tani siya dimin taemin imiirin paniin paniina tiri mi iikam imiirin paniin paniin whinkinsiis haiginiuwi.

9 Mi Nikodimas siya Jisis siir swoki srii, ti dimin hiriinanin wi paniina nimbiyami, ha?

10 Mi Jisis siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, kira inkam komiiyairgin mi kira iikamar mi owom-warkaiyiuwikin mi kiriir ninoknink̇ina iki digworaekwo whiekakim simiir ninoknink̇ina ini Isrel simiir iikamim simiir ninoknink̇ina saiir haibura. Mi kira ti digworaekwo imiir ninoknink̇in karamae dimusi nwokin, ha?

11 Kara kiriirin yaimwowar boinkii, nim krima diminin krimar ninoknink̇inim mi krimar kigim simiirarar boinikim. Mi wim kima iinokiinokin ti yaiyim krima boiniyim pi yaewan simiir kindiyiuwani.

12 Mi kira ti digworaekwoim nuanim kara kiriir boinmimauuim ti dimin hiniinim yinisimnan yopiigi swoki aokainaki mi opud kira simiiram naingwo tibmii kiin karamae nwowi mi kira wi paniina naingwo tibmii kiini kara Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir digworaekwowim simiir boinmimauuwi, ha?

13 Mi karairgin Adi Komii siir omin siir hiran inkamin, karairgin inkamin Adi Komii siir omin ninomor kou hir nwowin siir hirankı niuunaiiniyin. Kanakanairgin Adi Komii saikar nwowin siir om iiir bidi bidiniyar.

14 Ini Moseski si nonkwokwowin mipugin mi paeyaka ha nikin koginankiigiyin ini siir hiriinan ywowin, maeyau siiyin nu apa niinga saiir hir. Mi ti hiriinan siyiuin iikamim sima kariirin ninomor kouan inkamin paeyin hiiniya nirioninkinin saikar wi hiriinanar mi inkin irinu inansiingii.

15 Mi iikam whiekakim kariirim naingwo tibmii kiini sima wi omwai Adi Komii saikar waiyayokiyokiikaeyami iinokiinokin.

16 Adi Komii krimiir Wanin siya iikam whiekakim nuanim simiiram naingwokwonanaeikin mi siya siir yinisim nwirkinwiruwan siir asi nikropkikin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kiini sima wi nao rani mi wi kigugu iguski rani. Niingaka. Sima wi omwai hiriiyar waiyayokiyokiikaeyami Adi Komii krimiir Wanin saikar

17 Adi Komii krimiir Wanin siya siir yinisim iiirin iikamim nuanim simiir hidam bi nikrop iuungikin. Niingaka. Siya minam nitkin iikamim nuanim simiir nanmaiwarkainam naowam.

18 Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kiini Adi Komii siya siirin wi warar ninkin hid rani mi siya

wɨ maeyaua paekɨ nwowa wɨ saiir wara nam tani. Nɨingaka. Mɨ yɨpɨkɨ Adi Komii siir yɨnisɨmɨn siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨn karamae nwowɨn siirɨn Adi Komii siya bɨdi hɨdɨn. Dimusi rani, siya tɨ Adi Komii siir yɨnisɨm nwɨrkɨ nwɨruwan siiram bɨ naɨngwo tɨbmiigɨn.

19 Adi Komii siya iikam ɨmiirɨn hɨnɨɨna hɨdgɨm, kariir yaiyɨm ɨni bɨekɨ whwoyanan ywowɨm. Kara tɨ nu ɨiirɨn mɨnam nɨtkɨn Adi Komii siir dimɨn taemɨnɨm sɨmiir nɨisiimauuwɨm mɨ sɨma Adi Komii siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiiram bɨ naɨngwokɨm, sɨma nuan dimɨn biyɨeyɨm sɨmiiramar naɨngwo krɨpkaigɨm. Dimusi rani, sɨma dimɨn biyɨe tɨram naɨngwokɨm.

20 Mɨ yɨpɨkɨn siyɨu biyɨe tɨriyɨm, yɨm Adi Komii siir yɨnisɨmɨn paenan nɨuyaeiyɨn yɨm siir ɨo omomkɨn. Sɨma Adi Komii siir yɨnisɨmɨn siir siyɨu ɨiir sɨbgu apɨm pɨ boriisopi. Dimusi rani, dimɨn taemɨn biyɨeyɨm sɨma tɨriyɨm wɨ si nhɨnkiisi.

21 Mɨ yɨpɨkɨ siyɨu mɨiyɨk tɨram naɨngwowɨm yɨm Adi Komii siir yɨnisɨmkɨm bɨenan whwoyaeiyɨm kariiram wɨt. Mɨ siya iikam ɨmiirɨn siyɨu mɨiyɨkɨn Adi Komii siya naɨngwoɨn siya tɨram wɨ sɨmiir nwokɨ ɨisiimauuɨm. Ɨriig.

Jon siya ha boɨnkɨn Jisɨs siya yɨpɨkɨn

22 Mɨ ta saiir mhoɨiya Jisɨs siya mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma om komii Jerusalem siir haiburgigɨm mɨ sɨma omisɨm whɨrɨn nu Judia hɨr nwowɨn siir yam. Mɨ sɨma ɨi nhɨrɨm hɨrar ywo mɨ sɨma iikam ɨmiirɨn op ɨna baptais haigɨnɨuwɨm.

23 Mɨ Jonɨn yɨo ɨriipɨ hɨriinan iikam ɨmiirɨn op ɨna mɨ baptais haigɨnɨuwɨn om Inon Selim kingiin hɨr. Dimusi rani, ta maeyau aiirɨn op kasa rani mɨ iikamɨm siirɨn mɨnam nɨnɨ kɨgnikɨm siya op sɨmiir baptais haigɨnɨuwɨm.

24 Herot siya Jon siir bɨ nikɨ hɨugrɨpkɨikikaigɨn maeyaua mɨɨ biyɨe mɨriiya saiir.

25 Mɨ Jon siir kɨgna mɨrii kam nhɨrɨm sɨma Judami inkam nwɨrɨn Isrelanɨn saɨkar nɨnkɨnwamwarkɨɨ boɨnkɨm. Sɨma op baptaisni siyɨuɨn siir nɨnkɨnwamwarkɨɨ boɨnkɨn.

26 Mɨ sɨma asi nɨtkɨm Jon siir kɨgniyam. Mɨ sɨma siir boɨn, inkamɨn iikam nowomwarkaiyɨuwiyɨn, kɨra ɨna nɨnokɨnkɨnɨn inkamɨn kɨnaka nwowɨn Jodan ɨegbid mɨrmii hɨrɨn siirɨn kɨra krɨmiir boɨnɨn. Tariinanɨn siya iikam kasa bɨ baptais haigɨnɨugɨn. Mɨ iikam whɨekakɨm ɨni siiramar ninantɨonanamɨm mɨ sɨma krɨmiiram nɨt rani.

27 Mɨ Jon siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨɨ boɨn, inkamɨn dimɨn whɨrɨn siir kwoɨn aɨrgɨ bɨ swokɨ haigɨn, kɨriirɨn siyar bɨdi boɨnki pɨ kɨra hai.

28 Kɨma bɨdiyar wakaeyɨm yaiyɨm kara boɨnɨm, kara tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam si rani. Nɨingaka. Yɨo siya ɨni kariir mhoɨiya

nitin. An kara biiya minam nami, hindara boinmimauuami sima siir nwoki inokninkinim.
29 Inkamin wig nonkwonaeiyin ta wiga ya siirgisiirairga. Mi Jisis siya ini ti inkamin siir hiriinan ywowin mi nim krima iikamim yipiki siiram naingwo tibmiiyim nim krima ini siir wignan ywowim. Mi iiya siyar wakaewiniyim siir nwirin ini nitin mi siya pi mairgimairga nwowini. Mi siya dimin taeminim siya boinim simiir wakaeiyim siya pi mairgimairga nwowi. Kariir hiriinan ta mairgimairga komiigak kara mi owa saiir hiriinan. Kara Jisis siir nwirkin. Kara siir yai aiir wakaesibwinin kara hikak bi nwowinkin, kara ini mairgimairgar ywowinin. Kara hik karamaeka iikamim siiram ninantionanamim simiiramin. Niingaka.
30 Mi kara ha naingwowi siir inigin kougikouwa damki mi an kara ha mi aingwowi kariir inigin yio nuginuwa dokwokopoukimaigik.

Siya yipikin ninomor kouanki nitin.

31 Jisis siya Adi Komii siir omin siir hiranki nitkin mi nuan iikamim simiirin ini siyar haiburim. Mi yipikin nuanki nitim, yio ini nuan digworaekwowim simiiraramar naingwowin. Mi yipikin Adi Komii siir omin siir hiranki niti, yio wi digworaekwo whiekakim simiir haiburi.
32 Dimin taeminim siya kigim mi siya wakaeyim siya simiir asi boinmimauugin. Mi inkam nwirkin simiir bi swoki wakaeyokna diriraerarkin. Niingaka.
33 Mi yipiki siir yai aiir sibgu wakaeyokna api, yio hindara nanaakninkii haiginiuwi ta Adi Komii siir yaiya ya yai kaimwoka.
34 Mi inkamin yipiki Adi Komii siya nimbingiyin mi ha nikropkiyin, siya wi Adi Komii siir boinmimauuwi. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiuin siirin siya bidi yinkiniukikaiyin mi siirin siyar whinkinsiis haiginiuwi ta mii aiir miriiyamin.
35 Adin siya siir yinisimin siiramin pranaepranae bi naingwokwonanaeikin. Mi siya pi siirar mi kignínkini digworaekwo whiekakim simiir kigirkakamin.
36 Mi yipiki Adi Komii siir yinisimin siiram naingwo tibmii kiini, siya wi inigakar nwoyokiyokii iinokiinokin. Mi yipiki siiram wakaeyokna karamae nwowiyin siya wi omwai waiyayokiyokii rani, iinokiinokin. Niingaka. Adi Komii siya siirin wi io prasae nwo rani. Mi siya siirin wi hiriiyar nonkwoniinwoimwiirninkin kripkaii. Ириig.

4

Jisis siya nu haimii Sameria hiran wiga saikar boinaigin

1 Farisi kamɨm Mosesni siyɨu komii siir napiyɨm, sɨmar
wakae, iikam whɨekakɨm ɨni Jisɨs siiraramar yamɨm, sɨmiirɨn
op siya baptais haigɨnɨuwam. Mɨ Jon siirɨn ɨni siya haiburɨn.
2 [Sɨmiirɨn Jisɨs siyar bɨ baptais haigɨnɨugɨn. Nɨingaka.
Sɨmiirɨn kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma baptais haigɨnɨugɨm.]
3 Mɨ ɨiya Jisɨs siya hɨriinan wakaeyɨn, Farisi kamɨm sɨma bɨdi
yɨnokɨnkɨnɨm mɨ siya nu haɨmii Judia siir asi haiburgigɨn. Mɨ
nu haɨmii Galili hɨriir asi swokɨ amkɨn.
4 Mɨ ɨiya siya tɨ siyɨuɨn nu haɨmii Galiliya namiyɨn siirar nikɨ
apamɨn mɨ siir kwoɨnɨn Adi Komii siya swokɨ hɨurworwokaigi,
siyɨuɨn nu haɨmii Sameria namiyɨn siir napɨɨokɨinamɨm.
5 Mɨ siya omisɨm whɨrɨn nu haɨmii Sameria hɨranɨn siir
yɨmbiyam. Tɨ omɨn siir inɨgɨn Saikakɨn. Tɨ omɨn ɨni nu
maeyaua Jekopkɨ si hauuwa siir yɨnisɨm ɨiir Josepni numɨrɨm
ɨni saiir kingiin hɨr nwowɨn.
6 Mɨ tɨ aeyawɨeyɨn op sɨma kunaeiyɨn ta maeyau aiir
nwowɨn, siirɨn Jekop siyar nopgikɨn. Mɨ Jisɨs siya pɨugɨ
piyaokɨn mɨ siya tɨ aeyawɨeyɨn saɨka kingiin hɨr inɨ ɨdwo mɨ
ta ɨiya ya nabɨebopwoka.
7 Mɨ Jisɨs siya hɨrar nikɨ ɨdwowɨn mɨ wig ɨra Sameria
hɨrana ɨna yɨta op kunanakiyam, tɨ aeyawɨe ɨiir. Mɨ Jisɨs siya
kɨmɨdiniya saiir boɨnki, kɨra kariirɨn op kuna hauugi, kara
kwiyaeyam.
8 [Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm yɨm ɨni om komiiya hɨriir
yamɨm nae saɨnam.]
9 Mɨ Jisɨs siya saiirɨn hɨriinan boɨnkiyɨn mɨ ta Samerian
wiga ɨna yowarkɨi boɨna, ni kɨra Isrelan ɨnkamkɨn mɨ ankara
Samerian wiga mɨ kɨra kariiramɨn opam dimuam boɨnkɨn,
kɨra kwiyaeyam, ha? [Isrel sɨmiir ɨikamɨm mobmɨr mob
mɨnɨm Samerian ɨikamɨm krɨma nae kwiyaeyɨm sɨmiirara bɨ
nɨngigir ae kwiyaeikɨm. Sɨma ha naɨngwo tɨbmii kɨini wɨ Adi
Komii siya pɨ boɨnisi yɨm mɨiyɨk rani.]
10 Mɨ Jisɨs siya saiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn mɨ kɨra
dimɨnɨm Adi Komii siya prɨihauuwiyɨm kɨriir mɨ kɨra kariir
mɨ ɨnokɨnkɨni tɨ opam kɨriiram srɨiyɨn mɨ kɨra kariiramɨn pɨ
op mɨiyɨka iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiya omwai Adi
Komii saɨka waiyayokiyokɨiyam pɨ saiiram nwokɨ srɨiyɨm.
11 Mɨ ta wiga siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, inkam
komii, kɨra two karamaeka mɨ tɨkɨ aeyawɨeyɨn siir opa kingiin
kingiin nwomai rani. Mɨ kɨra ta op aiirɨn pɨ panɨɨn panɨɨna
haii, iikam ɨmiir hauuwam sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam,
omwai sɨma waiyayokiyokɨiyɨm, ha?
12 Tɨ aeyawɨeyɨn krɨmiir brougaeyɨn Jekop siyar hauugigɨn
krɨmiirɨn mɨ siya mɨ siir yɨnisɨsɨm ɨkɨm yɨm sɨma siirar
mɨ kwiyae namkɨm. Mɨ siir bulmakau sibsibɨm yɨm ɨriipɨ

hiriinan ta op aiirar mi kwiyaekim. Mi kira ha naingwowi, kira ini Jekop siir haiburin, ha?

13 Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boin, iikamim ta op aiir kwiyaeyim, yim wi kwoinkar swoki haei.

14 Mi yipiki kara hauuwi ta op aiir, yio wi kwoinki haei rani. Niingaka. Mi taka opa kara hauuwana, siir whinkinsiis haiginiuwam, ya wi sinkai rani, ya wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin.

15 Mi ta wiga saeya ina swoki boinkiya siirin. Inkam komii, kira wara op hiriinana kariir whauugi mi mhoiiya kariir kwoinin wi haei karamae nwoki owim. Mi kara wi tiriir swoki it rani, op kunanakiyamin.

16 Mi Jisis siya saiir boinki, kira kiriir kam iiir tini ikiunaki.

17 Mi ta wiga siir yai aka hiniina yowarkii boin, kara kam karamaeka. Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkai boin, kira kaimwowar boini, kira kam karamaeka.

18 Biiya kiriirin kamim iriiyara iki onkwona mi wara kamin kinaka nwowin yio kiriir kamki kam tani. Ta kiriir yaiya ini kaimwowar ywowa.

19 Mi wig saeya siir boinki, inkam komii, kara ini hainiingi yinoknink inkiya, kira profet inkamkin.

20 Krimiir brougaeyim yim sima Adi Komii siir inig iiirin iripa ti mhiu iiir haingiriyiu hainanikim. Mi wim kima Isrelan iikamim, wim kima ha boini, krima Adi Komii siir inig iiirin om komii Jerusalem hirarar hainan iski.

21 Mi Jisis siya saiir yai aka hiniina yowarkii boinki, wig, kira kariir yaiya kaimwo saiir dwoki. Ihgwira saeya nimbini, krima Adi Komii siir inigin wi ti mhiu iiir hainan tani mi wi om komii Jerusalem hir mi hainan tani. Niingaka.

22 Mi wim kima Samerian iikamim, wim kima diminim kima kig karamae nwowiyim simiiram hainanikim. Mi nim krima diminim krima kignino knink inim simiiram hainanikim. Dimusi rani, Adi Komii siir miiya iikam nanmaiwarkainaeiya Juda iikam krimiir hiriir nimbinika.

23 Mi iiya ta ii aeya nimbiyamana ini kingiin nwowa. Mi iikamim yipiki naingwo tibmii kiingikiinim mi Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin siya simiir whinkinsiis haiginiuwi mi sima siir inigi inig iiirin siyiu miiyiki miiyik iiirar hainani mi Adi Komii siya ti hiriinan iikamim siiram naingwo tibmii kiiniyim mi siir inig iiirgi iiir hainaniyim simiiram naingwowikin.

24 Adi Komii siya piu karamaekin, siya ini siir naeyiuin siir hiriinan ywowin. Mi yipiki siir inig iiir hainani, sima wi daingwo tibmii kiin. Sima wi piu ara kipi hainan, sima simiir mhii kwoinim warar hauu iuguski.

25 Mɨ wig saeya siir boɨn, kara bɨdi yɨnokɨnɨnkɨna Mesaia
siya wɨ sɨpi nɨti, inkamɨn Adi Komii siya nɨmbingiyɨn krɨmiir
whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam, sɨma dapiyɨn Krais. Mɨ ɨiya siya
nɨti, siya krɨmiirɨn wɨ dimɨn kasakasa nowomwarkaiyɨu rani.
26 Mɨ Jisɨs siya saiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, karaɨrgɨn,
kraisɨn, tɨ kɨnakar boɨnɨn.

27 Mɨ ɨiya siya saɨka nikɨ boɨnaiyɨn mɨ kamɨm siir kɨgna
mɨriiyɨm ɨna yɨmbiniyɨm. Mɨ ɨiya sɨma hɨriinan kɨgɨm sɨma ɨni
mouni hanɨɨna siinkaokiyɨm. Dimusi rani, siya ta wig anaka
boɨnaigɨn. Mɨ siirɨn inkam nwɨrkɨ bɨ swokɨ boɨnkɨn hɨniɨn, kɨra
dimu dimɨnɨm naɨngwowi? Mɨ kɨra saɨka dimuam boɨnkɨn?

28 Mɨ ta wiga saiir op twowa ɨni hɨrar kwaiburgika. Mɨ
saeya ɨna iwɨtama oma hɨriir. Mɨ saeya iikam ɨmiirɨn dimɨn
taemɨnɨm siya boɨnɨm saiir sɨmiirar inɨ boɨnoudnɨnkɨnɨu.
29 Mɨ saeya kɨmɨdiniya sɨmiir inɨ boɨnɨu, kɨma unkɨ ɨt,
ɨkɨ inkamɨn dimɨn taemɨnɨm kara tɨrɨm bɨiya sɨmiir ha-
knoudnɨnkɨnɨn, tari Krais siya piyamisi owɨn?
30 Mɨ sɨma om hɨr haiburgigɨm mɨ sɨma ɨna yamɨm Jisɨs siir
kɨgnakiyam.

31 Mɨ ɨiya ta wiga saeya om hɨrar nikɨ owa mɨ kamɨm siir
kɨgna mɨriiyɨm sɨma naeyɨm siiram ha nonkwowɨm mɨ ɨna
boɨnɨm, inkamɨn nowomwarkaiyɨuwiyɨn, kɨra nae tɨ ae.
32 Mɨ siya sɨmiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, kara bɨdi
yaeyɨn, naeyɨn kɨma nɨnokɨnɨnkɨn karamae nwowɨn siir.
33 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma, sɨma sɨmar yɨnsrɨi
ansrɨɨna. Mɨ siiramɨn nae ɨnkam nwɨrkɨ hainanikɨn, ha?
34 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, kariir
naeyɨn yɨo hɨniɨngɨn, kara tɨ inkamɨn kariir nɨkropkiyɨn kara
siir kwoɨn ɨiirarar dap. Mɨ kara mɨiya siya nɨmbingiya kariir
saiir dankabimbid dɨgi.

35 Wɨm kɨma hɨniɨna boɨnikɨm, bwanɨm pɨ whiiya nwokii mɨ
sasaeyɨm pɨ sasae wai hanɨɨngɨn nwokii. Mɨ kɨma pɨ haɨnii
nɨngugu haii. Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ hɨniɨna boɨnkii, kɨma ɨkɨ
numɨran sasaeyɨm sɨmiir kɨgi, sɨma sasae wai bɨdi ywowɨm.
Kɨma sɨmiirɨn hindara tɨ ɨnguguae.
36 Mɨ inkamɨn numɨran sasaeyɨm sɨmiir nɨngugu haiiyɨn,
iikam nhɨrkɨm sɨm saɨnam yɨo ɨni tɨ inkamɨn, hɨnda tɨnda
namiyɨn, ɨkɨ iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiyam ɨni siir
hɨriinan ywowɨn. Mɨ sɨma ha sɨbgu wakaeyoknaei mɨ wa
nwokɨ aɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm. Mɨ ɨinokɨinokɨn sɨma wɨ omwai-
yar nwokɨ waiyayokiyokɨikaeyamɨm. Mɨ inkamɨn tɨ sasae
ɨmiir nɨnkɨnɨn mɨ inkamɨn tɨ sasaeyɨm wai nwowiyɨm sɨmiir
nɨngugu haiiyɨn, sowa nwɨsaɨrarɨn pɨ maɨrgɨmaɨrga nwos-
wowi. Mɨ yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuwiyɨm mɨ

yipiki iikamim simiir kwoin imiir kiyaiiyim, Adi Komii siir yai aiir wakaeyim, yim ini ti inkam nwiso sowiir hiriinan ywowo.
37 Ta yaiya ya kaimwowairga. Inkam nwirin yio hindira niiyoknink inami mi nwirin yio wi hindira ningugu haiyami.
38 Ta kara nikropkiya kimiirin ya numirim inkam nhirkim niiyoknink inim simiir sasae imiir ningugu hainan ywowa. Ti numirim yim inkam nhirkim niiyoknink inkim. Ya ini biigi bii sima boinmimauuwa kariir yai win kibiya iki iikam nhirim simiir, ini saiir hiriinan ywowa. Mi wim kima ti yai win kibi kibiyim iki iikamim biiya naingwo tibmiiyim wi simiir swoki boinmimauuwami.
39 Mi mhoiiya nu haimii Sameria hiran iikamim sima Jisis siiramin ina yaingwo tibmiiyim. Whisarii rani, sima ta wiga saiir yai aiir wakaekim. Saeya hiniina boinka, siya dimin taeminim biiya biiya kara tirim mi tariinan mi tir ikim, siya simiirin ini hiriiyar haknoudnink in digiyin.
40 Mi iikam whiekakim om Saika nu haimii Sameria hiranim sima Jisis siiram ha nitim mi sima kimidiniya siir srii siya simaka hir mi owim. Mi Jisis siya sima iiyim kwisa ywo.
41 Mi iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii kiinim. Dimusi rani, sima siirgisiir yaiyar wakaekim.
42 Mi sima ta wig aiir boin, tariinanin krima siir yai aiiramin bidi yaingwo tibmii kiingiyim. Krima yaiya kira boina krimiir saiir bi naingwo tibmii kiingim. Niingaka. Krima asi naingwo tibmii kiini krima krimiir wiingi wiingar wakaekim. Mi krima bidi yinoknink inkiyim siya Kraiskin, nuan iikam whiekakim krimiir nanmaiwarkainain inkamin siya. Ɨriig.

Jisis siya gavmani mii miriiyin inkam nwirin siir yinisim iiir haiswoniskiigikin

43 Jisis siya hapaiirin iiyo kwisa ywo. Mi mhoiiya siya hir haiburgigin mi ini nu haimii Galili hiriiyar swoki amin.
44 Jisis siyarin, hiniina boinkin, siir oman iikamim sima profet inkamin siirin ha bi naingwowikim siya inkam komiigin mi inigakin. Niingaka. Sima hiniina bi naingwowikim.
45 Mi iiya Jisis siya siir oma hiriir swoki amin mi Galili hiran iikamim sima siiramin ini mairgimairga ywowinim. Dimusi rani, dimin taeminim siya tirim Judami ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova om komii Jerusalem hir sima bidi kigmimikim.
46 Mi Jisis siya om Kena nu haimii Galili hiriir swoki amin, omin opa siya tirkiya wain nikpitmaigiya siir. Mi om Kapaneam hir nwowin gavmani inkam komii nwirin siir yinisim yinkamiyinin makakin.
47 Mi siya wakae Jisis siya nu Juda hir bidi haiburgigin mi siya nu haimii Galili tirii nitam tari. Mi siya ha namin

Jisis siiram mi kimidiniya siir ini boiniu, saika namim om Kapaneam hiriir siir yinisim iiir nini haiswoniskiiyiuwim. Siir yinisimin ini nao kingiin nwowin.

48 Mi Jisis siya siir boinki mi kima, kara dimin kirie komii komii tir karamae nwowi mi kima wi kariiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka.

49 Mi ti inkam komiiyin siya hiniina boinki, Biiyan Inkam Komii, kira kanakar wit, kariir yinisim iiir kignakiyam. Yinisim ieya naonamin yio miiyik rani.

50 Mi Jisis siya siirin ina yikropkiyin, kira ti am kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi ti inkamin siya Jisis siir yai aiir wakaeyin mi ina yamin.

51 Mi iiya siya ha swoki haiyiug apnamin mi kamim siir miriiyim, sima siirin siyiu hir yapiyiskaiwin. Mi sima boin siirin, kiriir yinisimin ini wadieyar swoki owin.

52 Mi siya kimidiniya simiir srii, paki hiniin iiya wadie sae nwokikin kariir yinisimin, ha? Mi sima siir boin, siir piu huua kiniya ii nabie bopwo digika.

53 Mi ta yaiya sima boina siir, saiir mhoiiya mi siir adin ina swoki aingwokiyin yaiya Jisis siya boina ii nabie bopwo hiniin kiriir yinisimin wi omwaiyar swoki waiyaei. Mi siya mi siir yinwig ima simaniiyin ini hiriiyar yaingwo tibmii kiin swokiyim Jisis siiram.

54 Mi ya tariigina ya dimin kirie komii kwisaka aeya, Jisis siya tira iikam imiir niisiimauuam, iiya siya nu haimii Judia hir haiburgigin mi ha napnamin nu haimii Galiliya hiriir. Ɨriig.

5

Jisis siya inkam nwirin whiinausim kwira Betesda dapiya saiir hir haiswoniskiigin

1 Mi tiriiginim yim dig nwokiyim mi Juda simiir ii komii kwira nae iripa haingiriyiu aeiya ina yimbiyama. Mi Jisis siya asi swoki amkin om komii Jerusalem hiriirin.

2 Mi om komii Jerusalem hirin anowin napninopkainamiyin iikamkim sim kiyaininopkainamiyin sibsib siir kingiin hirin whiinausim kwira ini hir nwowa. Mi iikamim sima Hibru simiir yaigina hiniina dapikim Betesda. Mi ta whiinausima saiir kingiin hirin iuruwim iriiyara nwowi iikamkim sim nidwowam.

3 Mi iikam whiekakim makak makakim ini hirar ninidwodwokaowim. Iikamim nhwokwisaeyim mi iikamim igrib iindib niimwowaeyao minkin kipiiyim mi iikamim kiu min naoninsimsiririu ikim. Sima minam ninidwodwokaowi Adi Komii siir paekwosimin siya tirkiyim op aiirin imigak nwokiyam.

4 Mɨ ɨi nhɨrɨm Adi Komii siir paekwosɨmɨn ɨkɨ siya nɨuunaiiniiyɨm mɨ ta whɨinausɨma pɨ imɨg iga siya naunɨ ɨnɨunii. Mɨ inkamɨn ɨkɨ bɨigɨ bɨi natmainamiyɨn ta opa Adi Komii siir paekwosɨm ɨeya tɨriya mɨ ta siir ma pa dɨgi.

5 Mɨ inkam nwɨrɨn ɨuru hɨr nɨdwowɨn bɨewiyɨm makɨ siya niiyɨm kam nwɨr ɨuur ɨriiyar whoɨmgɨm (38).

6 Mɨ Jisɨs siya tɨ inkamɨn siir kɨgɨn siya hɨr whɨnɨn mɨ siya ɨna yɨnoknɨnkɨnkiyɨn siya makɨ kwokiyaeya bɨ niigɨn. Mɨ Jisɨs siya siirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kɨra hɨnɨɨna naɨngwowi kɨra wadɨe swokɨ okiyɨm, aniya?

7 Mɨ tɨ inkamɨn makɨ niinanaekaigiyɨn siya siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, Bɨiyan Inkam Komii, ɨiya Adi Komii siir paekwosɨm ɨeya tɨrkiiyɨm ta op aiirɨn mɨ kariirɨn inkamkɨ haidunamam whaowae ta whɨinausɨma saiir aowa hɨriirɨn. Mɨ kariirɨn pɨ nhɨrkɨm swokɨ haiburi, bɨi pɨ sɨma natmaidunami.

8 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra dɨnsiin okwoki mɨ kɨriir nɨbmɨr aiir hai mɨpa dapnam.

9 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn, tɨ inkamɨn siir ma ɨna dɨgiya mɨ siya ɨni siir nɨbmɨr aiirar yɨnsiin hainamɨn. Taka ɨiya ya Judami ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat, ɨiya dimɨn taemɨn sɨma tɨr karamae nwowiya saeya.

10 Mɨ siya nɨbmɨr ha hainamɨn mɨ gavmani inkamɨm sɨma tɨ inkamɨn Jisɨs siya nwowaigɨnɨugiyɨn wadɨe siir srɨiwɨn, tapa Judami ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat, dimɨn taemɨn tɨr karam nwowiya saeya mɨ kɨra wara kɨriir nɨbmɨra saiir dimusi hainanikɨn. Moses siir siyɨuɨn hɨriinanɨn siirɨn igbidgak bɨdi ywowɨn.

11 Mɨ siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, inkamɨn wadɨe kariir nwowaigɨnɨugiyɨn kariirɨn siya nokmwɨn haigikɨn ta kariir nɨbmɨr aiir nɨnsiin hainaniyamɨn.

12 Mɨ sɨma kɨmɨdiniya tɨ inkam ɨiir swokɨ kwasrɨi, yɨpɨkɨn kɨriir boɨnkiyɨn ta kɨriir nɨbmɨr aiir hainaniyamɨn, ha?

13 Mɨ tɨ inkamɨn wadɨe Jisɨs siya nwowaigɨnɨugiyɨn siya bɨ nɨnoknɨnkɨnkikɨn tɨ inkam ɨiirɨn. Dimusi rani, Jisɨs siya siir bɨdi haiburgigɨn mɨ siya panɨɨnsi yɨnoknɨnkɨnkisi, iikam kasakɨwaeyao hɨr nokwowɨm.

14 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya siirɨn omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir hɨr kɨgɨn mɨ siya kɨmɨdiniya siir boɨn, wakae, kɨra mhoɨiya wɨ dimɨn whɨr kɨpi swokɨ tɨr. Nɨingaka. Kɨra hɨriinan tɨri mɨ ta hɨka mhoɨiya kɨra haii, ya wɨ hɨka bɨiya kɨra haiya wɨ saiir haiburi.

15 Mɨ tɨ inkamɨn ha namɨn siya kɨmɨdiniya Juda sɨmiir inkam komii komiiyɨm sɨmiir inɨ boɨnɨu, tɨ inkamɨn wadɨe kariir nwowaigɨnɨugiyɨn yɨo Jisɨs siyaɨrgɨn.

16 Mɨ tɨ Isrelmi inkam komii komiiyɨm sɨma Jisɨs siirɨn
siyɨu biyɨe asi tɨrkɨm. Dimusi rani, iikamɨm makɨ niiyɨm
sɨmiirɨn siya Juda sɨmiir ɨi komiiya pɨu siisiya Sabat, dimɨn
taemɨn whɨr tɨr karamae sɨma nwowiya siya saiir hais-
wonɨmnɨskɨigɨn.
17 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨn, kariir
Adɨn siya ɨinokɨinokɨn hɨriiyar mɨriigɨn. Mɨ an kara ɨriipɨ
hɨriinan asi mɨ mɨrii.
18 Mɨ ta yai hɨriinana Jisɨs siya boɨna mɨ Isrel sɨmiir bɨiyan
inkam komii komiiyɨm siir nɨsomaowam asi tɨrkɨm. Dimusi
rani, tɨ makak iikamɨm siya haiswonɨmnɨskɨiyɨm Judami ɨi
komiiya pɨu siisiya Sabat, dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya
sasa rani. Nɨingaka. Sɨma siirɨn ɨo mɨnsi nwokɨm ta siya boɨna
hɨnɨin, Adi Komiiyɨn kariir Adgɨn. Mɨ siya ɨni inkam komii siya
siyar swokɨ onaɨn Adi Komii siir hɨriinanɨn. Mɨ siirɨn saiirsi
nɨsomaowam tɨrkɨm. Ɨriig.

Adi Komii siya siir yɨnisɨm ɨiirɨn inɨgak bɨdi ywohaigɨnɨuwɨn siir mɨɨ aiir mɨriiyamɨn

19 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨn,
kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, kara siir yɨnisɨmɨn dimɨn
whɨrɨn kariir kwoɨn aɨrgɨ bɨ swokɨ aɨngwo tɨrkɨn. Nɨingaka.
Kara dimɨnɨm kara kɨgmɨmɨkɨm kariir Adɨn siyar tɨrɨm kara
sɨmiirarar tɨri.
20 Adi Komii siya kariiramɨn nhami nhami bɨ
naɨngwokwowikɨn mɨ siya digworaekwo whɨekakɨm siya
mɨriiyɨm kariir asi nɨisiimauugɨm. Mɨ digworaekwowɨm siya
nɨisiimauuwi wɨ digworaekwowɨm tɨ kara tɨrɨm wɨ sɨmiir
haiburi. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma sɨmiir kɨgi mɨ kɨma wɨ
nanaa pranae kɨn tani.
21 Adi Komii siya hɨdnɨnsiin ɨdwowiyɨm iikamɨm
naokaowɨm omwai swokɨ waiyaɨm siir hɨriinan. Mɨ kara
siir yɨnisɨmɨn iikamɨm yɨpɨkɨm kara hauuwam tɨriyɨm kwoɨn
mɨiyɨk yɨo kariirar kwoɨnkɨn.
22 Mɨ kariir Adɨn iikam ɨmiirɨn siyar bɨ hɨdikɨn. Nɨingaka.
Mɨ siir kɨrɨeya siir yɨnisɨmɨn kariir bɨdi hauuwɨn mɨ siirɨn kara
bɨdi kisɨna owɨn mɨ iikam ɨmiirɨn wɨ karar hɨdi.
23 Mɨ iikam whɨekakɨm wɨ kariir inɨg ɨiir asi hainani, kariir
Adɨn siir inɨg ɨiir sɨma hainana saiir hɨriinan. Mɨ yɨpɨkɨn kariir
inɨg ɨiir hainan karamae nwowi siir yɨnisɨmɨn kɨma tɨra saiir
hɨriinan mɨ sɨma kariir Adɨn yɨpɨkɨn kariir nɨkropkiyɨn wɨ siir
inɨg ɨiir mɨ hainan tani. Nɨingaka.
24 Kara Jisɨskɨn kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii mɨ yɨpɨkɨn
kariir yai aiir wakaeyoknaei mɨ ha naɨngwo tɨbmii kɨini mɨ
sɨma wɨ kariir Adɨn yɨpɨkɨn kariir nɨkropkiyɨn wɨ siir yai aiir
warar mɨ wakaeyokna aɨngwo tɨbmii kɨini. Mɨ yɨpɨkɨn kariir
nɨkropkiyɨn siya wɨ siir naeyɨu ɨiir hauu haigɨnɨuwi sɨmiirɨn

mɨ kɨma wɨ inɨgak nwoyokiyokɨikaeyami. Adi Komii siya wɨ sɨmiir wara hɨd rani mɨ sɨma wɨ nao rani. Nɨingaka. Mɨ sɨma wɨ yaeya kwoɨn wɨn haii omwai waiyayokiyokɨikaeyamɨm.

25 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, ɨiya Adi Komii siya nɨmbina iikamɨm naokaoɨm sɨmiiram ya bɨdi yɨmbiniya. Mɨ sɨma wɨ kariir yai aiirar wakaekii, Adi Komii siir yɨnisɨmɨn. Mɨ sɨma wɨ yaeya kwoɨn wɨn haii omwai waiyayokiyokɨigiyamiyɨn.

26 Adi Komii siya bɨ naowikɨn, siya kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn siir bwamkɨbwamɨn siyaɨrgɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn siya kariirɨn digworaekwo whɨekakɨm omwai waiyayokiyokɨiyɨm sɨmiir bwamkɨ bwam ɨiir asi mɨ tɨrkikɨn.

27 Adi Komii siya ha boɨnkɨn, kara siir yɨnisɨmkɨn mɨ iikam ɨmiirɨn wɨ kara hɨdi. Dimusi rani, kara ɨni inkamnan ywowɨn. Mɨ kara sɨmiir kwoɨnɨm ɨna nɨoknɨnkɨnɨn.

28 Mɨ kɨma wɨ ta saiirsi kɨpi nanaaki. Mɨ ɨiya saeya nɨmbiyami mɨ ɨkɨ iikamɨm nikɨ aokaoɨm mɨ sɨmiir ɨenau hɨr nwokaiyɨm sɨma wɨ kariir yai aiir wakaekii, Adi Komii siir yɨnisɨmɨn.

29 Mɨ sɨma wɨ ɨe hɨrankar nɨnsiin ɨdwonani. Mɨ yɨpɨkɨ siyɨu mɨiyɨk tɨrɨm yɨm wɨ omwaiyar waiyayokiyokɨigiyami. Mɨ yɨpɨkɨ siyɨu biyɨe tɨrɨm ɨiya sɨma nɨnsiin ɨdwowi wɨ yaigak nwowi. Mɨ sɨma wɨ paeya nami mɨ ɨinokɨinokɨn sɨmiirɨn wɨ hɨriiyar nɨunanaei.

Jisɨs siirɨn iikam nhɨrkɨm yanaaknɨnkii haigɨnɨu

30 Kara dimɨn whɨrɨn kariir kwoɨn aɨrgɨ bɨ naɨngwo mɨriigɨn. Nɨingaka. Dimɨn taemɨnɨm kara wakaeyɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya boɨnɨm kara sɨmiirarar tɨri mɨ kara iikam ɨmiirɨn asi hɨdi. Mɨ kara iikam ɨmiirɨn wadɨeyar sɨbgu hɨdi. Dimusi rani, kara kariir kwoɨn ara naɨngwo dirɨraerar tani. Kara Adi Komii siir kwoɨn ɨiirar napi yɨpɨkɨn kariir nɨkrop ɨuungiyɨn nua tɨriir.

31 Mɨ tɨ yaiyɨm kariir kwoɨnkar prɨinaɨngwo boɨnkɨswo mɨ kɨma wɨ ha di nɨoknɨnkɨni tɨ yaiyɨm kara boɨnɨm kaimwokɨ piyamisi owɨm, iyɨe? Kara hindara prɨiboɨni.

32 Mɨ inkam nwɨrɨn yɨo ɨna mɨ owɨn yɨo siya Jonkɨn siirɨn Adi Komii siya nɨmbingikɨn, kariir yaiya saiir sɨbgu boɨnmɨmauuwam. Kara bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn yaiyɨm siya boɨnmɨmauuwɨm kariirɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm.

33 Mɨ wɨm kɨma kam nhɨrɨm kɨmɨdiniya Jon siiram yɨkropki mɨ tɨ inkamɨn siya boɨnkiyɨn sɨmiir yɨo karaɨrgɨn.

34 Kara kamɨm kariir yai aiir nanaaknɨnki haigɨnɨuwɨm sɨmiirɨn yai karamaeka. Nɨingakɨ. Nɨingaka. Mɨ tɨ dig-woraekwowɨm tɨ kara boɨnmɨmauuwɨm kɨmiir, kɨma sɨmiirɨn wɨ nwokɨ sɨbgu ɨoknɨnkɨnɨm. Mɨ kɨma wɨ kariir yai aiirɨm

nwoki wakaeyokna aingwo tibmii kiinim. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei.

35 Jon siya ini pae niuyanan ywowin kimiir niuya haiginiuwam. Mi Adi Komii siir dimin taeminim simiir niisiimauuwam. Mi ta iiya siya omwaiyar niki waiyain, kima siiramin nhami nhami bi naingwo tibmii kiingim.

36 Dimin nhirim ini ta yaiya Jon siya boina kariir ini saiir haiburim ya hiniinga. Mi dimin miiyik miiyikim Adi Komii siya boinkiyim kara tiram yim iikam kimiir nanaakninkii haiginiugim kariirin hiniin, kariirin Adi Komii siya nikropkikin.

37 Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kariirin siya boinink iigikin mi siyar mi anaakninkii haiginiugikin. Mi wim kima siir yai aiir bi wakaekim mi siir whwonkam iiir bi kigim. Niingaka.

38 Mi siir yaiya kimiir kwoinau bi haigi nonkworinuga. Niingaka. Dimusi rani, kima kariir yai aiirim bi naingwo tibmii kiingim, kara ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuungikin.

39 Wim kima Yokwo Komii saiir yaiyim simiirin ha sibgu mwainikim. Dimusi rani, kima saiir sibgu ninokninkinam mi saiir naingwo tibmii kiinam tiri. Mi kimiirin wi Adi Komii siya nwoki hauuwim kwoin winin omwai waiyayokiyokiigiyamiyin. Mi wara miiyim kima mwainkigmimikim yim kariir yai imairgim. Mi wim kima hiniinam naingwo mwananaei, Adi Komii siir miiyim kimiirin wi omwai simar nwoki waiyayokiyokii haiginiuwim. Mi wara miiyim kima mwan kigmimikim yim kariir miigim.

40 Mi wim kima kariirim naingwo tibmii kiinim pi bori-isopi, kwoin winin omwai waiyayokiyokiiiyin kara kimiir hauuwim.

41 Kara pi boriisopi iki iikamim kariir inig iiir hainan praprasim. Niingaka. Ya tariigina ya dimin komii rani.

42 Mi kara kimiirin ina ninokninkinin kimiir kwoinim Adi Komii siirim naingwo hirirriu kiin tani.

43 An kara kariir Adin siir inigni nitkin mi ta kara nita ya Adi Komii siya nitni haniinaka tisi kara nitiskiyin. Mi wim kima kariir yai aiir bi naingwo tibmii kiingim. Mi wim kima simiirin ini yimiiyiuwim. Mi inkam nwirki nitkiswo mi siya siir yai imiir nini boinmimauuniyim mi wim kima siir yai imiirin wa pi wakaeyin mi kariirin iyie?

44 Mi kima kariir yai aiiramin wi paniina naingwo tibmii kiini, ha? Kima wi dig nwo rani. Mi kima, kima kimar ninan hainanamar tiri mi kimiir inigim Adi Komii siya hainanim pi boriisopi. Niingaka.

45 Kima ha kipi naingwo kimiirin kara wi kariir Adin siir boinmauuwi, kimiir boinwokiyopnatkaigiyim. Niingaka. Mi Mosesin yipikin naingwo tibmii komiigak kima nwowiyin wim kima ha naingwowi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi. Mi Adi Komii siya kimiirin wi dimin whirki kimbu karamae saiirsi nwoki ikiuwim. Kimiirin wi siyar boinmauuwi kariir Adin siya boinwokiyopnatkaigiyamin.

46 Mi kima Moses siir yai imiiram naingwo tibmii kiini, kima tira saiir hiriinan mi kima kariir yai aiiramin wa mi aingwo tibmii kiini. Dimusi rani, yaiyim Yokwo Komii hir nwowim kariirim siyar winboinkiyim mi kima simiiram bi naingwo tibmii kiingim.

47 Mi ti yaiyim Moses siya winboinkiyim kima simiiram naingwo tibmii kiin karam nwowi mi kima kariir yai imiiramin wi paniina naingwo tibmii kiini, ha? Yi siyiu karamaeka. Niingaka. Iriig.

6

Jisis siya hauu aeyim kamim 5,000kim, siya wigyinim simiir wara bi mwaingim

(Mt 14:13-21; Mk 6:30-44; Lk 9:10-17)

1 Mi mhoiiya Jisis siya ti yaiyim ha boindigiyim mi siya ina iyikidamin Galili whiigbida hiriir, saiir inig whirin sima dapiyin ta whii aiirin whii komii Taibiriaska.

2 Mi iikam whiekakim sima ini Jisis siir mhoiiyar sidkaenamim. Dimusi rani, sima dimin kirie komii komii kasa bi kigim iikam makak makakim siya ninimniskiiyim. Mi sima siir mhoiiya asi sidkaenamkim.

3 Mi Jisis siya mhiuisim whirin siir iiyam. Mi siya kimidiniya siir kamim siir kigna miriiyin simakar ini ii idwoiu.

4 Mi Juda simiir ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova ini kingiin nwowa.

5 Mi Jisis siya ha niyaeyok kaokiyin mi siyar kigwin, iikam isid komiiyin nitin siiram. Mi siya Pilip siir boinki, krima bretim pi papi haii ti iikam ima naeyamin, ha?

6 Mi Jisis siya Pilip siirin hiriinan boinkiyin mi yio siyarin bidi yonkwokiyin siyiuin pi siya tiri. Siya Pilip siirin minam kinankiugin, siir kwoinin pi paniina namisi aingwokii.

7 Mi Pilip siya siir yai aka hiniina yowarkii boin mi krima bretim K200.00 saini. Mi ti hiriinan iikam isid komiiyin krima simiirin haimii haimiiya hauuwim pi digi dig nwo rani. Niingaka.

8 Mi siir kigna mirii inkam nwirin, Endru nikiuwiyin Saimon Pitani nomousimin, siya Jisis siirin hiniina boin,

9 whranisim nwirin tir nwowin, siya bret baliyim iriiyara
nwowi mi anasuwo whisa mi owi. Mi ti hiriinan bret
iriiyariuwam mi anasu whisuwa iko, ti hiriinan iikam isid
komiiyin pi dig swoki o mimin tani. Niingaka.
10 Mi Jisis siya simiir boinki, kima simiirin nab nab
dokmwin idwo. Mi ta maeyaua sima nidwowa ya kokaka. Mi
ti 5,000 kamim ini ta maeyaua kokaka ini saiirar priigrinkin
idwonamim. [Sima wigyinim simiir warar bi mwaingim.]
11 Mi sima ha grinkin idwokiyim mi Jisis siya ti bret iriiyarim
ha haigiyin mi siya ina boin wadiekiyin Adi Komii siir. Mi
mhoiiya siya ina yiinibimbiir hauugiyim kamim siir kigna
miriiyim simiir mi ti bret haimiiyim simiirin kimidiniya sima
yap hauuwam iikam imiir sima naeyam. Mi mhoiiya siya
anasuwo ha mi haiyin, ina mi inoop iinispamspak hauugiyin
kamim siir kigna miriiyim simiir, bret imiir siya niki tirkiya
saiir hiriinan. Mi iikam imiirin ha nonkwokwo hauunamim
mi sima ini simiir kwoinkar priigrinkin idwo aenamim.
12 Mi mhoiiya simiir mhiiyim dig ha nwokiyim mi Jisis siya
siir kigna miriiyim kamim simiir boinki, wara nae haimii
haimiiyim sima naepipiru okiyim ti swoki tauhaiginam iripa.
13 Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiya, nae haimii haimiiyim
simiir swoki taugin haiyam mirisim kwirki bi swoki okikin
ini hiriiyar taugin haiswokiyim mi sima simiirin nib komii
komiiyim iuur isa tauhaigi. Mi ti nib komii komii iuur iswo
ini yaigiyaiga yaki itkikiniyim ti nae haimii haimiiyim sima
naepipiru okiyim.
14 Mi ti iikamim sima ti dimin kirie komii komiiyim siya tirim
simiir kigim mi sima ina boinim. Ti profet inkamin Adi Komii
siya boinin, nua tirii nitam siyairgin.
15 Mi Jisis siya bidi yinoknkinkiyin, sima siir nonkwona-
mam tiri simiir kigirkakan inkam komii nwowam. Mi siya
mhiua hiriirin sasar asi swoki amkin. Ɨriig.

Jisis siya whiiya saiir op idwowar napnaiidamkin
(Mt 14:22-33; Mk 6:45-52)

16 Mi mhoiiya iiya bieyin ha nikiiyamtibin mi kamim Jisis
siir kigna miriiyim sima ina yapniyamtibim whiiya hiriir.
17 Mi sima kimidiniya i ira saiir yani apni kwiriinam. Mi ina
iyikidamim whiiya saiir mirmiiya hiriir. Mi iiya bidi kakauu
iuguskiya mi Jisis siya simiiram bi niki amsisaukin.
18 Mi ta iiya opud komiiya ha hugnaniya mi hinin komiiya
ina mi ii okwonaniya.
19 Mi kamim Jisis siir kigna miriiyim sima kignaidamim
kilomitisim iriiyar kwir nanairgim. Mi simar kigwin Jisis siya
op idwowar napnii. Mi siya simiir iya saiir kingiin napamin
mi sima nidid pranae bi kinwinkim.

20 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨma kɨpi nɨdid, tɨ karaɨrgɨn nɨtɨn.
21 Mɨ sɨma maɨrgɨmaɨrga siiram ha nwowɨm mɨ siirɨn ɨna yɨnkikwona kwɨriiyɨn. Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkɨm, sɨma ɨna yɨmbiyamɨm ta maeyaua sɨma namam tɨra saiirɨn. Łriig.

Iikamɨm yɨm Jisɨs siiram naphansɨrkɨm

22 Mɨ ɨigwɨra iikamɨm sɨma bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnkiyɨm, tapaiir nwomaiya iya ɨruwaɨrga. Mɨ sɨma Jisɨs siirɨn wara bɨ kɨgwo kwɨriigikɨm kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmakan. Nɨingaka. Sɨma siirɨn tɨrar haiburgɨgɨm.
23 Mɨ siyaii nhɨrɨm om komii Taibirias hɨrankɨ nɨtiyɨm yɨm ta maeyaua Jisɨs siya boɨn wadɨekiya Adi Komii siiram mɨ bret siya hauu aeya kam 5,000nɨm sɨm saiir kingiin hɨriir nɨtikɨm.
24 Mɨ iikamɨm sɨma hɨriinan kɨgɨm, Jisɨs siya mɨ kamɨm siir kɨgna mɨrii ɨkɨm, sɨma tɨr nwo rani mɨ sɨma kɨmɨdiniya siyaii sɨm nhɨrɨm sɨm kwɨriinaidam om komii Kapaneama hɨriirɨn Jisɨs siya mɨ kamɨm siir kɨgna mɨrii ɨkɨm sɨmiiram hansɨram. Łriig.

Jisɨs siya nɨnomor kou hɨran bret mɨiyɨknankɨn

25 Mɨ iikamɨm sɨma Jisɨs siirɨn whɨigbid mɨrmiiya hɨr kɨgɨuwɨn mɨ sɨma kɨmɨdiniya siir srɨi, inkamɨn nowom-warkaiyɨuwiyɨn, kɨra tɨriirɨn paka hɨnɨin ɨiya sae nɨtkɨn, ha?
26 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨn, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, kɨma kariiramɨn mɨnam swokɨ aɨngwo hansɨrnikɨm bretɨm kara hauu aeyɨm kɨmiir mɨ kɨmiir mhɨiyɨm ha nae kɨnɨugiyɨm sɨmiiram. Mɨ kɨma kariiramɨn dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm kara tɨrɨm kɨma kɨgɨm sɨmiiram bɨ hansɨrnikɨm. Nɨingaka.
27 Kɨma naeyɨm biyɨe nwowiyɨm sɨmiiram kɨpi mɨrii. Kɨma naeyɨn kwoɨnbud hauu haiɨgɨnɨuwiyɨn omwai waiyayokiyokɨiyam siiram mɨriinanae. Mɨ kara tɨ inkamɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn, kɨmiirɨn wɨ kara hauuwi siirɨn. Dimusi rani, Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya kariirɨn inɨgak bɨdi ywohaiɨgɨnɨugiyɨn. Mɨ kara siir mɨi aiir mɨriiyam nɨtkɨn.
28 Mɨ sɨma siir swokɨ srɨi mɨ krɨma wɨ dimu dimɨn tɨ tɨr big nasmɨrwaiya Adi Komii siya nwowamɨn krɨmiiramɨn, ha?
29 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨn, tɨkɨ dimɨnɨn kɨma tɨranɨn, big nasmɨrwaiya Adi Komii siya nwowi mɨ maɨrgɨmaɨrga siir nwowaiɨgɨnɨuwi, kɨma kariir yai aiiram daɨngwo tɨbmii kɨɨn, inkamɨn yɨpɨkɨn Adi Komii siya nɨkrop ɨuungiyɨn nua tɨriir.
30 Mɨ sɨma siir yai aka hɨnɨina swokɨ owarkɨi boɨn, kɨra wɨ pɨkɨ hɨnɨin dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm sɨm tɨri, krɨma kɨgamɨn. Mɨ krɨma wa nwokɨ aɨngwo tɨbmiiyɨm kɨriir yai aiiramɨn, ha?

31 Krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm ɨiya sɨma nu siiyɨn apaɨn
siir hɨr nwowɨm sɨma dimɨn whɨrɨn mana dapiyɨn siirarar
naekɨm Yokwo Komii saeya hɨniɨna boɨnka, tɨ naeyɨn nɨnomor
kouankɨ nɨtkɨn Moses siyar hauu aekɨm sɨmiirɨn.
32 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨnki, kara
kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii tɨ bretɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn
kɨmiirɨn Moses siyar bɨ hauugɨn. Niɨngaka. Kariir Adɨn
kɨmiirɨn siya hauugɨn nɨnomor kougɨ kou hɨran bretkɨ bretɨn.
Mɨ tɨkɨ hɨriinan naeyɨn kɨmiirɨn wɨ omwai siya waiyayokiyokɨi
haigɨnɨu rani. Niɨngaka. Kariir Adɨn tɨ hɨriinan nae kɨbiyɨn
siir om hɨranɨn siyar hauuwikɨn bretnanɨn omwai kɨma
waiyayokiyokɨiyam.
33 Mɨ bretɨn Adi Komii siya hauugiyɨn nɨnomor kouwanɨn
iikam kɨmiir, yɨo Jisɨs karaɨrgɨn. Mɨ kɨmiirɨn kwoɨn wɨn wɨ
karar hauu haigɨnɨuwi omwai waiyayokiyokɨiyam.
34 Mɨ sɨma siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii, warɨ kɨriir bretɨn
krɨmiirɨn ɨinokɨinok hɨriiyar whauunanae mɨ nɨm wɨ omwai
hɨriiyar nwokɨ waiyayokiyokɨiyɨm.
35 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna boɨnkiyɨn, tɨ bretɨn kwoɨn
wɨn hauu haigɨnɨuwiyɨn iikam ɨmiir omwai sɨma
waiyayokiyokɨiyam, yɨo karaɨrgɨn. Yɨpɨkɨ kariirɨm nɨti yɨo
wɨ mhɨigɨ nao rani. Mɨ yɨpɨkɨ kariirɨm naɨngwo tɨbmii kɨini,
yɨo wɨ kwoɨnkɨ haei rani. Niɨngaka.
36 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨniɨna boɨnkii, kɨma kariir bɨdiyar kɨgɨm
mɨ kɨma bɨ naɨngwo tɨbmii kɨingɨm.
37 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya hauugiyɨm kariir ɨin
nonkwowɨm, yɨm sɨma wɨ kariir siyɨu ɨiirar napi. Mɨ kara
iikamɨm kariirɨm nɨtɨm mɨ kariirɨm naɨngwo tɨbmii kɨinɨm,
sɨmiirɨn wɨ hɨuyarmai rani. Niɨngaka.
38 Kara nɨnomor kou hɨr haiburgɨgɨn mɨ ha nɨuunaiiniyɨn,
kara kariir kwoɨn ɨiirara napam bɨ nɨtkɨn Niɨngaka. Kara nua
tɨriirɨn mɨnam nɨuunaiinikɨn, tɨ inkamɨn kariir nɨkropkiyɨn
siir kwoɨn ɨiirarar napɨm.
39 Mɨ tɨ inkamɨn kariir nɨkropkiyɨn siir kwoɨnɨn yɨo
hɨniɨngɨn. Kara tɨ iikamɨm siya hauugiyɨm kariir, kara sɨmiir
nwɨrni kɨpi haiburgig. Niɨngaka. Iikam ɨmiirɨn wɨ karar swokɨ
hɨdnɨnsiin ɨdwowi, ɨiya Adi Komii siya iikam ɨmiir hɨdana.
40 Tɨ dimɨnɨn kariir Adɨn siya naɨngwowɨn kara tɨram
yɨo hɨniɨngɨn mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ kariir yai aiir wakaeyɨm
mɨ ha nɨnokɨnkɨnɨm kariir, siir yɨnisɨmɨn. Mɨ sɨma kari-
iram naɨngwo tɨbmii kɨinɨm mɨ ha mɨ wakaeyoknam kariir
yai aiir, sɨmiirɨn wɨ kara hauu haigɨnɨuwi kwoɨnbudɨn
omwai waiyayokiyokɨiiyɨn siirɨn. Mɨ sɨmiirɨn wɨ karar swokɨ
hɨdnɨnsiin ɨdwowi. Mɨ sɨma wɨ omwaiyar waiyayokiyokɨi ɨiya
Adi Komii siya sɨmiir hɨdana.

41 Mɨ tɨ yaiyɨm siya boɨnkiyɨm sɨmiir mhoɨiya Isrel sɨmiir
kamɨm ɨo ha nwowɨm mɨ ɨna nhɨnkii boɨnainamɨm Jisɨs siir.
Dimusi rani, siya hɨniɨna boɨnkɨn, bretɨn nɨnomor kouankɨ
nɨtɨn yɨo karaɨrgɨn.
42 Sɨma hɨniɨna boɨn, tɨkɨ inkamɨn siya Jisɨskɨn, Josepni
yɨnisɨm ɨkɨn. Krɨma siir yopii ad owiirɨn bɨdiyar ɨkɨ
ɨnokɨnɨnkɨnɨm. Mɨ siya hɨniɨna dimusi boɨnkɨn, kara nɨnomor
kou hɨr haiburgɨgɨn mɨ ha nɨuunaiinikɨn, ha?

43 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨnki, kɨma,
kɨma kɨmar kɨpi nomboɨnyokaina.
44 Inkam nwɨrkɨ siir kwoɨn aɨrgɨ bɨ swokɨ aɨngwo tɨbmii
kɨɨngɨn pɨ siya yaɨngwo tɨbmii kɨɨn kariiramɨn siirɨn Adi Komii
siyar hɨurworwokaigikɨn. Mɨ siirɨn wɨ siyar swokɨ hɨdnɨnsiin
ɨdwowi mɨ siya wɨ yaeya kwoɨn wɨn haii. Mɨ wɨ omwaiyar
swokɨ waiyayokiyokɨii. Ya tariigɨna wɨ ɨiya Adi Komii siya
iikam ɨmiir hɨdana wɨ saiir nɨmbiyami.
45 Yaiya profet kamɨm sɨma wɨnboɨnkiya Yokwo Komii saiir
ya hɨniɨnga. Adi Komii siya wɨ iikam kasa nowomwarkaiyɨu
rani, dimɨn taemɨnɨm wadɨe sɨmiir nwowaigɨnɨuam. Mɨ
iikamɨm yɨpɨkɨ kariir Adɨn siir yai aiir wakaeyɨm mɨ ha
nɨnokɨnɨnkɨnɨm, kariiramɨn wɨ sɨma naɨngwo tɨbmii kɨɨni.
46 Tɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir nwɨrkɨ Adi Komii siir bɨ swokɨ
kɨgɨmɨmɨnkɨn. Nɨɨngaka. Kana kanaɨrgɨn siir kɨgɨn tɨ inkamɨn
Adi Komii siya nɨkrop ɨuungiyɨn nua tɨriir.

47 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, inkamɨn kariiram
naɨngwo tɨbmii kɨɨniyɨn, yɨo wɨ yaeya kwoɨn wɨn haii. Mɨ siya
wɨ omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨigiyami.
48 An kararɨn ɨni bretnan ywowɨn, iikam ɨmiirɨn karar
whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi omwai waiyayokiyokɨiyamɨn.
49 Bɨiya kɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm ɨiya sɨma nu siiyɨn
apaɨn siir nwowɨm, sɨma manaɨm Adi Komii siya hauuwɨm
sɨmiirarar naeyaonamkɨm.
50 Mɨ an kara tɨ inkamɨn Adi Komii siir om ɨiir haiburgɨgɨn mɨ
ha nɨuunaiiniyɨn nu tɨriir, an kara ɨni bretnan ywowɨn, iikam
ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuam. Mɨ yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo
tɨbmii kɨɨni, yɨm wɨ nao rani. Nɨɨngaka. Yɨm wɨ omwai hɨriiyar
waiyayokiyokɨigiyami.
51 An kara ɨni bretnan ywowɨn, iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwam omwai sɨma waiyayokiyokɨiyɨm. Ankara
Adi Komii siir omɨn nɨnomor kou hɨranɨn siir hɨrankɨ
nɨtkɨn. Mɨ iikamɨm tɨ bret ɨiir naei, yɨm wɨ omwai hɨriiyar
waiyayokiyokɨikaeyami. Yɨo tɨ bretɨn nuan iikamɨm sɨma
naeyanɨn ya kariir pɨu aeyaɨrga. Mɨ sɨmiirɨn wɨ kara nwokɨ
whɨnkɨnsiis haigɨnɨuɨm, yaeya kwoɨn wɨn haiyamɨn omwai
waiyayokiyokɨiyamɨn.

52 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm siya boɨnɨm sɨmiir mɨ Isrel sɨmiir
iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm ɨna iwɨtpaomaigiyɨm. Mɨ sɨma ɨni
sɨma sɨmar yɨnkɨnwamwarkɨi whrɨe boɨnamɨm. Sɨma hɨniɨna
boɨn, tɨ inkamɨn siir pɨua krɨmiirɨn wɨ paniɨna hauuwi, krɨma
naeyamɨn, ha?
53 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna boɨnkiyɨn, kara kɨmiirɨn yaim-
wowar boɨni. Mɨ kɨma ta kariir kɨp aiir nae karamae nwowi
tɨ inkamɨn nɨnomor kouanki nɨtɨn mɨ kɨma kariir nhɨe aiir
kwiyae karamae mɨ owi mɨ kɨma wɨ yaeya kwoɨn wɨn hai rani,
omwai waiyayokiyokɨiyamɨn. Niingaka.
54 Mɨ inkamɨn kariir kɨp aiir naei mɨ kariir nhɨe
aiir mɨ kwiyaei, yɨo wɨ yaeya kwoɨn wɨn haii, omwai
waiyayokiyokɨiyamɨn. Mɨ siirɨn wɨ karar swokɨ hɨdnɨnsiin
ɨdwokii mɨ siya inkamnan wɨ omwaiyar swokɨ waiyai ɨiya
Adi Komii siya iikam ɨmiir hɨdana.
55 Kariir kɨpa saeyaɨrga dimɨnkɨ dimɨna naeiya. Mɨ kariir
nhɨeya saeyaɨrga dimɨnkɨ dimɨna kwiyaeiya.
56 Mɨ inkamɨn kariir kɨp aiir naei mɨ kariir nhɨe aiir mɨ
kwiyaei, yɨm sɨma kanakar nwowi mɨ ankara sɨmaka mɨ owi.
57 Adi Komii siyaɨrgɨn digworaekwo whɨekakɨm omwai
waiyayokiyokɨiiyɨm sɨmiir Adɨn mɨ yɨo siyarɨn omwai hɨriiyar
waiyayokiyokɨikaeyamikɨn. Mɨ kariirɨn siya nɨkropkikɨn
mɨ ankara ɨriipɨ hɨriinan omwai asi mɨ waiyayokiyokɨii.
Mɨ yɨpɨkɨ kariir kɨp aiir naei, yɨo wɨ omwai hɨriiyar
waiyayokiyokɨikaeyami tɨ digworaekwo ɨmiirsi.
58 Karaɨrgɨn tɨ bretɨn, Adi Komii siir omɨn nɨnomor kou
hɨranɨn siir hɨrankɨ nɨtɨn. Tɨ bretɨn yɨo tɨ bretɨn kɨmiir yɨdiwi
wanwiyaeyɨm bɨiya sɨma naeyɨn siir hɨriinan tani. Niingaka.
Sɨma tɨ bret ɨiir naeyɨm mɨ ɨiya sɨma waibiyɨe nwowa mɨ sɨma
ɨna yaonamɨm. Mɨ yɨpɨkɨ tɨ bretɨn kara hauuanɨn siir naei, yɨm
wɨ omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨikaeyami.
59 Jisɨs siya yaiyɨm omaka yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaeiya
om Kapaneam hɨrana saiir hɨr boɨnmɨmauugɨn. Łriig.

Jisɨs siir yaiya saiir mɨiyɨm, iikam ɨmiirɨn wɨ sɨma whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi omwai waiyayokiyokɨiyamɨn

60 Mɨ iikam whɨekakɨm yɨpɨkɨ siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma ta
yai aiir wakaeyɨm sɨma hɨniɨna boɨn warɨ yai hɨriinanɨm kɨra
boɨnɨm, krɨma sɨmiirɨn nɨnokɨnkɨn tani. Mɨ krɨmiirɨn hɨkak
sɨma nwowi. Mɨ tɨ hɨriinan yaiyɨm sɨmiiramɨn pɨ nhɨnga
nwowi, sɨmiir wakaeyamɨn, ha?
61 Mɨ Jisɨs siya bɨdi yɨnokɨnkɨnkiyɨn tɨ yai hɨriinanɨm sɨma
boɨnɨm. Mɨ siya sɨmiir boɨnki mɨ tɨ yaiyɨm kara boɨnɨm sɨmiir
mɨiyɨm kɨmiir kwoɨnɨm sɨma haipɨrdkikaigɨm, aniya?

62 Mɨ kɨma tɨ inkamɨn Adi Komii siir omɨn nɨnomor kou
hɨranɨn kariir kɨgii kara swokɨ ami, tɨ omɨn kara nikɨ ɨtɨn siir
mɨ kɨma wɨ panɨɨna naɨngwokii, ha?
63 Iikam kɨma, kɨma kɨmar whɨnkɨnsiis ankɨnsiisnaɨm
omwai waiyayokiyokɨiyamɨn wɨ dɨg nwo rani. Nɨɨngaka.
Adi Komii siir naeyɨuɨn mɨ ta yaiya kara boɨn aka mɨ
sowa sowaɨrgo kɨmiir whɨnkɨnsiis haiɡɨnɨuwano omwai
waiyayokiyokɨiyam.
64 Mɨ kɨmiir nhɨrɨm yɨm kariirɨm bɨ naɨngwo tɨbmiiɡɨm. [Mɨ
Jisɨs siya bɨdiyar yɨnokɨnkɨnkiyɨn ɨiya siya kamɨm siir kɨgna
mɨriiyɨm sɨmiir nɨmbinɨm mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn siiram naɨngwo
tɨbmii kɨɨn karamae nwowɨn, siirɨn wɨ wɨr siya napwouwi siir
sau omomɨn siya haɨnɨm siirɨn.]
65 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kara kɨmiir bɨdiyar ikɨ
boɨnkiyɨn, inkam nwɨrkɨ kariiramɨn siir kwoɨnaɨrga bɨ swokɨ
aɨngwo tɨbmii kɨɨnmɨmɨnkɨn. Nɨɨngaka. Pɨ siya yaɨngwo tɨbmii
kɨɨn mɨ siir kwoɨnɨn Adi Komii siyar bɨdi hɨurworwokaiɡiyɨn.
66 Mɨ tɨ yaiyɨm siya boɨnɨm sɨmiir mhoɨiya iikam whɨe komi-
iya bɨiya siir nikɨ kɨgna apɨm mɨ tariinanɨn sɨma siirɨn ɨni
diɡɨumii haimriiyɨugiɡɨm. Mɨ sɨma siir haiburgiɡɨm mɨ ɨna
yɨnoopamɨm.
67 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya siir kɨgna mɨriiyɨm kam ɨuur nwɨso
sɨmiir srɨi mɨ wɨm kɨma tari kariir haiburgigam warar mɨ
aɨngwowi?
68 Mɨ siir yai aka Saimon Pita siya yowarkɨi boɨn, bɨiyan
Inkam Komii, krɨma wɨ nhɨniiram nami, ha? Kɨriir yaiya
sasaɨrga krɨmiir whɨnkɨnsiis haiɡɨnɨuwana, omwai krɨma
waiyayokiyokɨiyamɨn.
69 Nɨm krɨmarɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm kɨriirɨn, yɨpɨkɨn tɨ krɨma
wakaeyokna aɨngwo tɨbmiiyɨn kɨraɨrgɨn tɨ inkamɨn Adi Komii
siya nɨmbingiyɨn.
70 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kɨmiirɨn
kara bɨdi yɨmbinɨn kariir kɨgna mɨriiyan kam ɨuur nwɨs
nwowam. Mɨ kɨmiir nwɨrɨn yɨo mɨiyɨk rani, ɨni yɨumi bɨiyan
inkamɨn Setan ɨni siir hɨriinan ywowɨn.
71 Siya Judas siir boɨnkɨn, Saimon Iskariotni yɨnisɨmɨn. Siya
tɨ kam ɨuur nwɨso siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir nwɨrkɨn. Mɨ
mhoɨiya Jisɨs siirɨn wɨ wɨr siya napwouwi ɨkɨ kam biyɨeyɨm
sɨmiir, sɨma haɨnɨm siirɨn. Ɨriig.

7

Jisɨs siir nomousɨsɨmɨm sɨma siiramɨn hɨnɨɨna bɨ naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm siya Kraiskɨn, inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn

1 Mɨ tɨriiɡɨnɨm dɨg nwokiyɨm mɨ Jisɨs siya ɨni nu haɨmii Galili
hɨrar yapmɨriiyɨn. Dimusi rani, inkam komii komiiyɨm bɨi
nwowiyɨm hɨranɨm sɨma siir nɨsomaowam tɨrkɨm.

2 Mɨ Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir ɨiya kingiin nwowa, ɨrɨpa
sɨma haɨngiriyɨu owiya yaewou naeya saiir nikwo aeyam
amar omaka saiir. Ya ta ɨiya sɨmiir ɨi aeya numɨrɨn sasaeyɨm
wai bɨi nwowɨm, sɨmiir nɨnkɨn ɨmiiyaeyam Adi Komii siir.
3 Mɨ Jisɨs siir nomousɨsɨmɨm sɨma siir boɨn, kɨra tɨ om ɨiir
haiburgik mɨ kɨra nu haɨmii Judia hɨriir dam mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ
kɨriir yai aiir naɨngwo tɨbmii wɨ sɨma nwokɨ kɨgɨm, dɨmɨn
taemɨnɨm kɨra tɨri.
4 Mɨ inkamɨn ha naɨngwowi iikamɨm siir dɨnokɨnkɨn mɨ
siya siir dɨmɨn taemɨnɨm hindara kɨpi nɨmprɨo dɨrɨraerar.
Niingaka. Mɨ kɨra tɨ hɨriinan dɨmɨn taemɨnɨm sɨmiir tɨri mɨ
bɨiyɨn kɨrar tɨkɨ ɨisɨimauuna hɨnda tɨnda. Mɨ tɨ dɨmɨn taemɨnɨm
iikamɨm sɨma nwokɨ kɨgɨm kɨra dɨrɨraerarɨm dɨmɨn mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm.
5 Mɨ siir nomousɨmɨm yɨm sɨmiir hɨriinan yaiyɨm hinda
pɨuaɨrga mɨ boɨnkɨm, sɨma bɨ mɨ aɨngwo tɨbmii kɨingɨm.
6 Mɨ sɨmiir yaiyɨm ha boɨn dɨgɨyɨm mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨn,
kariir ɨiya bɨ nɨkɨ ɨmbinika karar nɨisɨimauunana hɨnɨɨn, kara
tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkɨyɨn siya. Mɨ kɨma pakɨ
hɨnɨɨn ɨiya sae mɨ ami ta ɨiya Isrel sɨmiir iikamɨm yaewou
ɨrɨpa sɨma nɨnkɨn ɨmiiyaeyana, numɨran sasaeyɨm wai bɨi
nwowɨyɨm sɨm Adi Komiini, yɨo kɨmiirar kwoɨnkɨn.
7 Iikamɨm nu tɨranɨm sɨma ɨo kɨmiir bɨ nwowɨkɨm Niingaka.
Sɨma ɨo kariir nwowɨkɨm. Whɨsarii rani, sɨmiir aowa aowan
dɨmɨn taemɨnɨm sɨma tɨrɨyɨm kara haknoudnɨnkɨnɨkɨm.
8 Kɨmar tɨ am sɨmakan, ta yaewou aiiramɨn. Ankara
niingaka pɨ wara nam tani. An kara ɨi nhɨrɨm tɨrar nɨkɨ
owamar naɨngwowi. Kara sɨmiirɨn hɨnɨɨnɨn asiima nɨkɨ
ɨisɨimauuwɨm pɨ boriisopi, kara tɨ inkamɨn Adi komii siya
nɨkropkɨyɨn siya. Niingaka. Ya ɨna nɨkɨ owa.
9 Mɨ siya sɨmiirɨn hɨriinan boɨnkɨyɨn mɨ siya ɨni nu haɨmii
Galili hɨrar ywokɨyɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya yaewou naeya amar omaka saiir naeya saiirɨn warar inɨ ikwo aeyɨu

10 Mɨ Jisɨs siir nomousɨsɨmɨm ha namɨm sɨma ta yaewouwa
saiir nikwo aeyam mɨ yɨo siya ɨni mhoɨiyar mɨ amɨn. Siya
iikam whɨekak aka bɨ namkɨn. Siya sasar yɨmprɨo am.
11 Mɨ Isrel sɨmiir iikamɨm ɨiya sɨma ta yaewou aiir nikwo
aeya, yɨm sɨma kɨmɨdiniya Jisɨs siiram yoksɨrboɨn. Mɨ sɨma ɨni
sɨmasɨmar yɨnsrɨi ansrɨiyɨm siya ɨni papi nwowɨn.
12 Mɨ Jisɨs siiramɨn sɨmasɨmar whrɨe boɨnam. Nhɨrɨm yɨm
hɨnɨɨna boɨn, siya inkam wadɨekɨn. Mɨ nhɨrɨm hɨnɨɨna boɨn,
kiya yɨo inkam paii rani, iikam ɨma naɨngwo tɨbmii yamɨn, siir
kwoɨnkar prɨinaɨngwo boɨni iikamɨm sɨmiir nɨkpɨtmaiyamɨn.

13 Iikam hoɨmgakɨ bɨ boɨnkɨm Jisɨs siir nhɨnkiiyamɨn.
Niɨngaka. Dimusi rani, sɨma mɨnsi nɨdidkɨm, Isrel sɨmiir
biɨyan inkam komii komiiyɨm pɨ sɨma wakaei mɨ sɨmiirɨn pɨ
sɨma nɨki.
14 Mɨ ɨi kwoɨmɨm yaewou sɨma nikwo aeyɨm sɨmiir mhoɨiya
Jisɨs siya iikam ɨmiirɨn omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya
saiir hɨrɨn, ɨni idowɨiyar boɨnmɨmauuɨn.
15 Mɨ Isrelmi inkam komii komiiyɨm sɨma hɨriinan kɨgɨm,
sɨma ɨni hindara yanaakiyɨm. Mɨ sɨma boɨn, tɨ inkam
hɨriinanɨn tɨ dimɨn taemɨnɨm yokwo tɨr nwowɨm, siya sɨmiirɨn
panɨɨn panɨɨna nɨnokkɨnkɨnkɨm? Mɨ siya tɨ iikam ɨmiir kwom-
warkaiyɨuɨn, inkam nɨnokkɨnkɨn komiigaknan siya skulam bɨ
swokɨ amɨmɨnkɨn. Niɨngaka.
16 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, tɨ dimɨn
taemɨnɨm tɨ kara nowomwarkaiyɨuwɨm kɨmiir, yɨm kariir
tani. Niɨngaka. Tɨ yaiyɨm yɨm Adi Komii siirgɨm, inkamɨn
kariir nɨkropkiyɨn.
17 Mɨ inkamɨn siir kwoɨn komiiyɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn
siir yai aiiram naɨngwowi mɨ siya pa nɨnokkɨnkɨnkii ta yaiya
kara boɨnmɨmauuwa. Kara kariir kwoɨnkar prɨinaɨngwo
boɨni iyɨe? Kara Adi Komii siir yai ɨmiir boɨni.
18 Mɨ inkamɨn siir kwoɨnkar naɨngwo boɨni, yɨo tɨ hɨriinan
inkamɨn yɨo siir inɨg ɨiirar hainanamar tɨri. Mɨ inkamɨn tɨ
inkamɨn siya nɨkropkiyɨn mɨ ha nɨtɨn, siir inɨg ɨiir hainani mɨ
yai ha boɨnmɨmauuwi mɨ yɨo tɨ inkam hɨriinanɨn, yɨo inkam
wadɨekɨn bɨ ɨksɨsaeikɨn. Niɨngaka.
19 Bɨiya Moses siya siyɨu komii siir siyɨuɨm kɨmiir hauuwɨn
mɨ kɨmiir nwɨrkɨ tɨ siyɨu ɨiir bɨ swokɨ sɨbgu apkɨm. Niɨngaka.
Mɨ kɨma kariir nɨsomaowam dimuam tɨri, kara tɨ Moses siir
siyɨu ɨiir nap karamae nwowɨn, ha?
20 Mɨ iikam nhɨrɨm siir yai akan sɨma yowarkɨi boɨnki,
yɨpɨkɨn kɨriir nɨsomaowam tɨrɨn. Mɨ kɨra tɨ hɨriinan yai boɨnɨn
mɨ tari kɨriirɨn uridyɨugɨ bɨdi ii okwokaiyɨn, aniya?
21 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn,
kɨma ɨo kariir dimusi nwo rani mɨi kɨbi kwɨra, iikamɨm
makɨniiyɨm sɨmiir kara nɨnɨmnɨskiiyɨm, Judami ɨi komiiya pɨu
siiskuwakiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya saiir mɨ
kɨma kwoɨn bibiyɨe kariiramɨn saiirsi naɨngwowi.
22 Mɨ bɨiya Moses siya kɨmiirɨn mɨn boɨnkɨn, kɨmiir yɨnisɨm
yɨnkamiyɨnɨm sɨmiir mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨr haiyɨm. Niɨngaka.
Yɨo kɨmiir brougae ɨma tɨrkɨn bɨiyɨn. Mɨ wɨm kɨma kɨmiir
yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨm sɨmiir mɨoɨsɨm Juda sɨmiir ɨi komiiya
pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya, saiirar mɨ
kɨtiyopnɨmnɨr haiigɨm. Mɨ Moses siir siyɨuɨn siirar mɨ apkɨn.
23 Wɨm kɨma tɨ dimɨnɨm Judami ɨi komiiya Sabat pɨu si-
iskuwakiya dimɨn taemɨn whɨr tɨr karamae nwowiya saiirɨn

ini Moses siir siyiu iiirar mi apim. Mi kima pi io kariir dimusi nwowi, ti makak iikamim kara ninimniskiiyim simiirsiyin ta Judami ii komiiya piu siiskuwakiya Sabat dimin taemin whir tir karamae nwowiya saiir, ha?

24 Diminim kara kimiir boinim kima simiirin hindara whisariiya kipi hid. Wim kima ha naingwowi kara Moses siir siyiu iiir mi ikwowaisii. Kima sibgu daingwo omoki mi kima pa nwoki inokninkinim kariir yaiyim kaimwowairgim. Ɨriig.

Mi iikam nhirim sima boin Jisisin Kraiskin inkamin Adi Komii siya nikrop iuungiyin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam siya

25 Mi iikam nhirim om komii Jerusalem hiranim sima boin, ti inkamin siya sima nisomaowi.

26 Kima siir kigi! Siir dimin taeminim iikam imiir siya boinim, siya isi hindara krinkinkiyim. Mi siirin inkam nwirki bi swoki boin hiuriyiu miminkin. Mi inkam komii komiiyim sima hiriiyar yaingwo mi tari Krais siyairgi sae, ti inkamin Adi Komii siya nikrop iuugiyin, iyie? Si rani?

27 Mi ti inkamin Adi Komii siya siirin paniin paniina nimbingikin. Krima ina ninokninkinim siir om iiirin. Mi mhoiiya ti inkamin Krais nikiuwiyin, Adi Komii siya nimbingiyin, siya swoki iti mi iikamim sima wi ha ninokninkin tani, siya pindanki nitkin. Mi hiriinanki niuwi siya tari Krais rani.

28 Mi ti dimin taeminim iikam ima boinkiyim simiir mhoiiya, Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirar niki owin mi siya ini komiiyar kauwok boinkiyin. Wim kima ha naingwowi kara yipikin mi kara pindankin nitkin. Kara kariir kwoinairgi bi priinaingwo itkin. Kariirin Adi Komii siyar nikropkikin mi kara asi nitkin. Kwoinim siyar naingwowiyim yim kaimwowairgim mi kima siir ninokninkin tani.

29 An kara siirin ina ninokninkinin, whisarii rani, kara biiya saika hirar niki okin mi kariirin nua tiriirin siyar nikropkikin.

30 Mi ti dimin taeminim siya boinim simiir mhoiiya, inkam komii komii nhirim ina yamim siir hiugripkiikikaiyam mi siir nonkwonamim maeyauwa mii biyie miriiya saiir hiriir. Mi sima siir bi nonkwokim. Dimusi rani, iiya siya namana ya kingiin niki o rani.

31 Mi iikam whiekakim, dimin taeminim siya nowom-warkaiyiuwim simiir wakaeyim, sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siiramin. Mi sima boin, mhoiiya ti inkamin Krais nikiuwiyin Adi Komii siya nimbingiyin tiriir nitam, dimin kirie Komii komiiyim siya tiri wi tari ti inkamin siya tirim

dimin kirie komii komiiyim wi tari simiir namsi haiburi? Niingaka. Ɨriig.

Mi sima polis inkam nhirim simiir yikropki, Jisis siir nonkwowam

32 Mi Farisi kamim sima hiriinan wakaeyim, iikamim sima Jisis siir haigiririr boini mi sima mi prismi biiyan inkam ikim, sima polis inkamim simiir asi nikropkikim siir nonkwowamin.

33 Mi iiya sima nita Jisis siiram mi Jisis siya ina boinwinin simiirin, kara kimaka tapaiirin ii priei nwo rani mi kara wi kapi swoki ami ti inkamin kariir nikrop iuungiyin nua tiriir siiram. Mi wi saikar swokini owouwi.

34 Mi mhoiiya kima kariiram hansirni, kima wi kariir kig rani. Mi ti omin kara namanin kima kariiramin wi mhoiiya siiram nintirop it rani. Niingaka.

35 Mi ti yai hiriinanim siya boinkiyim simiir mhoiiya, Isrel simiir biiyan inkam komii komiiyim sima simasimar yinwhrie anwhrie boinamim, siya ti hiriinan boinin mi siya wi pinda nami krima siir kig karamae nwowi, ha? Mi siya wi iki omom piugan kwirniyim Isrel simiir piugana saeya wara nwo karamae nwowim wi simiir nami? Mi siya wi iki omom Isrel simiir iikamim simiir kam nwonwirakin ninkin hopkai waiyim wi simiir nami? Mi siya Adi Komii siir yaiya wi Grikmi isidin hiranim wi simiir nini boinmimauuwiuwi, aniya?

36 Mi siya hiniin dimusi boinkin? Mhoiiya kima kariiram hansirni kima wi kariir kig rani, kara wi omin kima nintirop it karamae nwowin wi siir nami. Ɨriig.

Jisis siya opa iikam imiir hauu haiginiuwana kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyam saiir boinkin

37 Mi iikam ta yaewou naeya saiir nikopkaini iiya saiirar niki ikwo aeyim amar omaka saiir hir mi Jisis siya ha ninsiin okwokiyin ini komiiyar kauwok boinamnankiyin. Yipiki kwoinki haei yio kariir wini kigni mi siirin wi op kara hauu kwiyae haiginiugii.

38 Ya ini Yokwo Komii saeyar boina yaiya ini saiir hiriinana ywowa. Mi yipiki kariiram naingwo tibmii kiini, yio wi Adi Komii siir naeyiuin hiriiyar namyokiyokiiiyin wi siir haii. Yio wi opa ieno anki niriidkiinmwimoinaniniya wi saiir hiriinan niriidkiinmwimoinanini siir kwoin hirankin mi wi siya whinkinsiis haiginiuwi iikam nhirim simiirin.

39 Jisis siya ta hiriinan yaiya Adi Komii siir naeyiu iiir boinkin. Mi yipiki siiram naingwo tibmii kiini, tiriiginin wi ini haniin siir kwoin iiir kwirii idwokaii. Mi ta iiya Adi Komii siir naeyiuin bi niki itkin. Dimusi rani, Jisis siya bi niki aonamkin mi bi niki insiin idwonamkin omwai waiyayokiyokiiyamin.

Mɨ Adi Komii siir omɨn nɨnomor kou hɨranɨn siir hɨriir bɨ nikɨ amkɨn, kɨrɨe komii haiyamɨn. Nɨingaka. Ɨriig.

Mɨ iikamɨm isido whɨsa yɨinɨbɨrgi. Nhɨrɨm yɨm sɨma kwoɨn mɨ aɨngwo mɨ nhɨrɨm yɨm sɨma kwoɨn

40 Mɨ iikam whɨekakɨm hɨr nwomɨmɨrɨm sɨma boɨn, kaimwoka, tɨ profet inkamɨn krɨma nwokwokɨnɨn siyaɨrgɨn.
41 Mɨ nhɨrɨm sɨma boɨn mɨ tari Krais siya tɨ inkamɨn krɨma nwokwokɨnɨn Adi Komii siya nɨkropkiyam. Mɨ Jisɨs siya nu Galili hɨrankɨn nɨtkɨn mɨ nhɨrɨm yɨm hɨnɨina boɨn, tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyanɨn siya wɨ nu haɨmii Galili hɨrii nɨmbiyami. Nɨingaka.
42 Adi Komii siya Yokwo Komii saiirɨn hɨriiyar boɨnkikɨn. Tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyanɨn yɨo Devidni namougɨn. Siir yopiiya siirɨn wɨ om Betlehem omɨn bɨiya Devid siyar nwowɨn wɨ siir hɨr naokainaei. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ siya tari Krais rani.
43 Mɨ iikam whɨekakɨm hɨr nwowɨm kasa rani. Mɨ sɨma isido whɨsa yɨinɨkibɨrnam, nhɨrɨm yɨm sɨma dimɨn mɨ boɨn mɨ nhɨrɨm yɨm sɨma dimɨn mɨ boɨn, Jisɨs siirɨn.
44 Mɨ tɨ yaiyɨm sɨmiir mhoɨiya, nhɨrɨm kɨmɨdiniya Jisɨs siir yonkwowam tɨr, maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaigiyɨm. Mɨ sɨma siir bɨ nonkwokɨm. Dimusi rani, ta ɨiya siya naowana ya bɨ nikɨ ɨmbinika. Ɨriig.

Inkam komii komiiyɨm sɨma Jisɨs siiram bɨ naɨngwo tɨbmiigɨm

45 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiir mhoɨiya, polis inkamɨm sɨma Jisɨs siir haiburgigɨm mɨ sɨma ɨna swokɨ amɨm prismi bɨiyan inkamɨm mɨ Farisi kam ɨkɨm sɨmiiram. Mɨ sɨma sɨmiirɨn hɨnɨina boɨnwɨn, kɨma siir nonkwonani karamae dimusi nwokɨm, ha?
46 Mɨ polis inkamɨm sɨma sɨmiir yaiyaka hɨnɨina yowarkɨi boɨnki, bɨiya inkam nwɨrkɨ tɨ inkamɨn siir hɨriinan yai bɨ swokɨ boɨnmɨn boɨnmɨnkɨn. Nɨingaka.
47 Mɨ Farisi kamɨm sɨma hɨnɨina yowarkɨi boɨn mɨ siya ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir kinsɨnan mɨ tari kɨmiirɨn ɨni warar yɨnkɨn hɨuspak haiyɨn siir siyɨu ɨiir napam, aniya?
48 Mɨ kɨma hɨriiyar kɨgi, inkam komii komiiyɨm kɨmiir kɨgɨrkakiyɨm mɨ Farisi krɨma, krɨmiir inkam nwɨrkɨn ɨni warar wakaeyoknan siir yai aiiramɨn, aniya? Nɨingaka.
49 Yɨm tɨ iikamɨm, yɨm Moses siir siyɨu komiiyɨm siir siyɨu ɨmiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn krɨmiir hɨriinan. Mɨ sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya tɨrbugii, ɨiya siya iikam ɨmiir hɨdana.
50 Mɨ Nikodimasɨn tɨ inkamɨn Jisɨs siiram namwɨiyɨn nɨiyaka yɨo tɨ Farisi inkamɨm sɨmiir inkam nwɨrkɨn. Mɨ siya sɨmiir boɨn,

51 Krimiir siyiuin yio ha boinkin, krima kamim simiir
kigirkakiyim, krima inkamin yai boiniyin siir yai aiirim tiki
mauugi mi diminin siya tiranin siiram tiki kigi mi mhoiiya
krima wi haini boinim, siya wadieki piyamisi owin, iyie?
Wadie rani.
52 Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin mi ni kira
iriipi hiriinan nu haimii Galili hiran inkam paeprikabgin,
aniya? Kira Yokwo Komii saiir sibgu mwaini mi kira wa nwoki
inokninkinim, profet inkam nwirin wi nu haimii Galili hir
swoki imbiyamimin tani. Niingaka. Iriig.

8

Wiga, kamkaka wig nhirmi kam aka nwowiya saeya

1 [Mi iiya sima simiir yai imiir digiyim mi ti iikamim hir
haingiriyiu owim ina nhinmaigiyim simiir yapa yapa oma. Mi
Jisis siya yio kimidina mhiu whirin Oliv nikiuwiyin siir yam.
2 Mi iigwir nugak iimuma Jisis siya ina swoki amyak-
wokin omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir. Mi iikam
whiekakim ha nitim ini siirar ini idwo kaeyokainiyim. Mi siya
ini simiir bopwonau hirar yidwokai owomwarkaiyiuwin.
3 Mi kamim siyiu komii ninokninkiniyim mi Farisi kam
ikim sima wiga kamkaka wig nhirmi kam aka nwowa saiirin
warar yikiunani. Mi sima kimidina saiir boinki, saeya
iikamim simiir whwonkam idar ninsiin okwokiyim.
4 Mi sima kimidiniya Jisis siir boinki, inkamin nowom-
warkaiyiuwiyin ta wiga, wig nhirmi kam aka nwowa krima
saiir bidi kigim.
5 Krimiir siyiu komiiyin Moses siya winkiyin yio hiniina
boinkikin, ta hiriinan wiga krima saiirin siiyani kaiyimik
aoki. Mi ni kira pi paniina boini ti hiriinan siyiu iiirin, ha?
6 Sima ti hiriinan yaiyim minam boinkim sirni haniin
siya kiyiskaiyim mi siirin pa nwoki boin hiuriiyiuim. Mi
siirin pa nwoki onkwonamim maeyauwa mii biyie miriiya
saiir hiugripkiikikaiyam. Mi sima siir bi swoki iksisaekim.
Niingaka. Siya bidiyar yinokninkinin. Mi Jisis siya ha waisi-
inaiinamin mi siya kimidiniya nu iiir win.
7 Mi sima hirar niki okwowim mi sima siiramin ina kintinu
sriiraraokiyim. Mi Jisis siya ha ninkiyinyin okwokiyin mi
siya ina boinkiyin simiirin, yipiki kimiir nwirin dimin biyie tir
karamae nwowin, bii pi siya dit saiirin siiyani.
8 Mi siya ha swoki waisiinaiinamin mi siya yai nhirim ina
swoki winamin nu iiir.
9 Mi yaiyim Jisis siya boinim simiir mhoiiya, sima ina
kiwomwokairaraokiyim nwonwira nwonwira simiir oma
namim. Mi biiyin adiyaowae waibibiyieyim sima haiburgig
hirin. Mi mhoiiya yainan whran, kopak mwiigak ima. Mi sima

ɨna yamɨm sɨmiir oma. Mɨ hapaiirɨn Jisɨs saɨsar ywoki ta wig anakan.
10 Mɨ Jisɨs siya ha nɨnsiin okwoyɨnyɨnkiyɨn mɨ siya kɨmɨdina saiir srɨi, wig, sɨma ɨni papi nwowɨm? Tapaiirɨn inkam nwɨrkɨ swokɨ o rani, kɨriir boɨn hɨuriyɨuwamɨn warɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨra tɨrɨm sɨmiirsiyɨn, ha?
11 Mɨ wiga siir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, inkam Komii tapaiirɨn inkam nwɨrkɨ swokɨ o rani. Nɨɨngaka. Sɨma bɨdi yamswokiyɨm. Mɨ Jisɨs siya saiir boɨn, an kara ɨriipɨ hɨriinan warɨ siyɨu biyɨeyɨm kɨra mɨ tɨrɨm pɨ sɨmiirsi boɨn hɨuriyɨu rani. Mɨ kɨra tapaiir haiburgig mɨpi tɨ am. Mɨ kɨra wɨ dimɨn biyɨe kɨpi swokɨ tɨrmɨmɨn. Nɨɨngaka. Ɨriig.]

Jisɨs siya ɨni bɨekɨ whwoyanan ywowɨn nu ɨiir

12 Mɨ Jisɨs siya yɨpɨkɨ siir kɨgna apɨm, sɨmiirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, kara tɨ nu ɨiirɨn ɨni bɨenan whwoyan. Mɨ yɨpɨkɨ kariirɨm naɨngwo tɨbmii kɨɨni mɨ kariir yai ɨmiir wakaeyoknaei mɨ siya wɨ siyɨu biyɨeyɨn nɨibwomambwonan nwokiyamɨn wɨ siir nap rani. Nɨɨngaka. Siya wɨ yaeya kwoɨnwɨnɨn omwai waiyayokiyokɨiiyɨn wɨ siir haii bɨenan whwoyaeiyɨn.
13 Mɨ Farisi kamɨm sɨma Jisɨs siir boɨnki, warɨ dɨmɨn taemɨnɨm kɨra boɨniyɨm yɨm kɨriir kwoɨnkar prɨɨnaɨngwo boɨni. Warɨ dimɨn taemɨnɨm kɨra boɨniyɨm yɨm dimɨn komii rani, yɨm krɨmiirɨn ha nɨisiimauu rani, kɨra yɨpɨkɨn. Nɨɨngaka.
14 Jisɨs siya hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn. Nɨɨngaka. Tɨ dimɨn taemɨnɨm kanakanar boɨn wakaenam yɨm kaimwowaɨrgɨm. Dimusi rani, kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn omɨn kara nɨtɨn mɨ omɨn kara namanɨn. Mɨ wɨm kɨma ha nɨnokɨnkɨn tani kara pɨndankɨ nɨtkɨn mɨ kara wɨ pɨnda nami.
15 Wɨm kɨma kariirɨn nuan dimɨn ɨmiirarar hɨdikɨn. Kɨma kariirɨn dimɨn mwoni bɨ boɨnikɨm. Mɨ kɨma kariirɨn ɨni hɨriiyar boɨn hɨuriyɨu krɨpkaiyɨm. Mɨ an kara inkam ɨmiirɨn hɨriinan bɨ hɨdikɨn. Nɨɨngaka.
16 Mɨ kara iikamɨm kariir whwonkam ɨda nokwowɨm sɨmiir dimɨn taemɨnɨm sɨma tɨrɨm sɨmiir hɨdi, kara wɨ wadɨeyar hɨdi. Dimusi rani, kara kariir kwoɨn aɨrgɨ prɨɨnaɨngwo hɨd rani. Nɨɨngaka. Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨ kariir nɨkropkiyɨn siya ɨni kanakar nwowɨn.
17 Kɨmiir siyɨuɨn yɨo hɨnɨɨna boɨnkɨn, inkamwo pɨ nwɨsa ywoki kwoɨn whɨruwa ɨkɨ dimɨnɨn sowar boɨnɨn pɨ kaimwo siya nwokii. Dimusi rani, sowa kwoɨn whɨruwa bɨdi ywokiyo.
18 Kara kɨmiirɨn dimɨn taemɨnɨm kariirarɨm sɨmiir boɨni, kara tɨ inkamɨn Adi Komii siir omankɨ nɨtɨn. Adi Komiiyɨn kariir Adɨn, yɨpɨkɨn kariir nɨkropkiyɨn, siya mɨ kara, krɨra kɨmiir nɨnokɨnkɨn haiɨgɨnɨuwam tɨri kariirɨn hɨnɨɨn, kara yɨpɨkɨn.

19 Mɨ sɨma siirɨn hɨniɨna srɨi, kɨriir Adɨn ɨni papi nwowɨn?
Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn mɨ kɨma
kariirɨn ha nɨnokɨnkɨn karamae nwowɨ kara yɨpɨkɨn mɨ kɨma
kariir Adɨn siirɨn wɨ wara mɨ ɨnokɨnkɨn tani. Mɨ kɨma kariir
nɨnokɨnkɨni mɨ kɨma kariir Ad ɨiirɨn wa mɨ ɨnokɨnkɨni.
20 Jisɨs siya omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir
maeyau kwɨra hɨuyokiyokaiya maeyaua umɨrɨm Adi Komiini
sɨma hauuwiyɨm, sɨm haigiiya saiir hɨr boɨnmɨmauugɨn. Mɨ
sɨma siir bɨ nonkwokɨm maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr
hɨugrɨpkɨikikaiyamɨn. Dimusi rani, siir ɨiya naowana ya bɨ
nikɨ ɨmbinika. Ɨriig.

Kɨma omɨn kara namanɨn siirɨn wɨ wara nɨt rani

21 Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨni hɨriiyar swokɨ haɨngiyas boɨn
taraowamɨn. Kara wɨ kapi namkrɨpkainami. Mɨ mhoɨiya
kɨma wɨ kariirɨm hansɨrnanaei. Mɨ mhoɨiya kɨma wa naon-
ami. Dimusi rani, tɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨma tɨrɨm sɨmiirsika.
Mɨ kɨma omɨn kara namanɨn wɨ siir wara nam tani. Nɨɨngɨ,
nɨɨngaka.
22 Mɨ Isrel sɨmiir bɨiyan inkam komii komiiyɨm sɨma hɨniɨna
boɨn mɨ siya hɨniɨna dimusi boɨnkɨn, kɨma omɨn siya namanɨn
wɨ siir wara nam tani? Mɨ tɨ yaiyɨm tɨ siya kwaboɨnkiyɨm, yɨm
tari hɨniɨna boɨnkɨm, siya wɨ siya siyar swokɨ ɨsomaonaei. Mɨ
krɨma wɨ wara nɨnkɨn am tani, ha?
23 Mɨ Jisɨs siya hɨniɨna yowarkɨi boɨn, wɨm kɨma nu tɨran
iikamkɨm mɨ an kara nɨnomor kouan inkamkɨn wɨm kɨma tɨ
nuɨn siir tɨrankar nɨtkɨm, an kara kouankɨ nɨtkɨn.
24 Kara kɨmiirɨn tɨ hɨriinan siirsi boɨnmauugɨn. Kɨma wa
naonami. Dimusi rani, kɨmiir dimɨn biyɨeyɨm kɨma tɨrɨm
sɨmiirsika. Mɨ kɨma ha bɨ naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm kara tɨ
Inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn siya.
25 Mɨ sɨma siir yai aka ɨna swokɨ owarkɨi boɨnɨm, ɨhɨ mɨ kɨra
yɨpɨkɨn? Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ owarkɨi boɨnɨn, kara tɨ yaiyɨm
kɨmiir bɨdiyar ikɨ boɨnmauuɨn, ɨiya kara bɨigɨ bɨi Adi Komii siir
yai aiir boɨmɨmauuɨn.
26 Kara kɨmiirɨn wa pɨ boɨnɨn mɨ wa pɨ mɨ hɨdɨn dimɨn biyɨe
biyɨeyɨm kɨma tɨrɨm sɨmiirsiyɨn. Mɨ tariinanɨn iyɨe? Yɨo ɨni
nɨɨnga ywowɨn. Mɨ tariinanɨn kara nuan iikamɨm kɨmiirɨn pɨ
yaimɨn dimɨnɨm kara hainaniyɨm siir hɨrankɨ, inkamɨn yɨpɨkɨ
kariir nɨkropkiyɨn pɨ sɨmiir boɨnmɨmauuwɨ. Siyaɨrgɨn kaim-
wokɨ kaimwowɨn. Mɨ ta saeyaɨrga kara boɨnmɨmauuwiya
iikamɨm nuanɨm kɨmiir.
27 Sɨma ha bɨ nɨnokɨnkɨnkɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm siya
boɨnmɨmauuwɨm, yɨm siir Adɨn siirgɨm. Nɨɨngaka.
28 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnkɨ, mhoɨiya ɨiya kɨma kariir
hainani, inkamɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn paeyɨn hɨiniya
nɨrɨonɨnkɨnɨn siir mɨ kara ha naonami mɨ kɨma wɨ haɨni

ninokninkini, kara yipikin. Mi kima wi haini ninokninkini, kara ti dimin taeminim kanakanar bi priinaingwo boinkim. Mi ti yaiyim kara boinmimauuwim kimiir, yim kariir Adin Adi Komii siyar hauugikim kariirin.

29 Mi kariir Adin, Adi Komii siya yipiki kariir nikropkiyin, siya ini kanakar nwowin, siya kariirara bi kignin kinkiikin. Dimusi rani, siir yaiyim karar wakaekim mi kara siir kwoin iirar napikin.

30 Mi iikam whiekakim ta yaiya Jisis siya boina saiir wakaeyim sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siirim. Ɨriig.

Jisis siya simiirin minsi boinmimauugin siya simiir whinkinsiis haiginiugin sima dimin biyieyim rirmiiya simiirsi nwowim

31 Mi mhoiiya Jisis siya Isrel simiir iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmii kiingiyim ti yaiyim siya boinim simiiram. Mi kima ti yaiyim kara boinim simiiram naingwo tibmii kiini mi kima wi kariir kigna miriiyan inkam nwowi.

32 Mi mhoiiya kima wi haini ninokninkini yaimwokiyaimwowa. Mi ta yaimwokiyaimwowa kimiirin wi saeya whinkinsiis haiginiuwi rirmiiya dimin biyieyim simiirsi nwowim inkamin maeyaua mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyin mi ha haiburgigiyin, siir hiriinan.

33 Mi sima ina yowarkii boinim, nim krima Ebrahamni namouwim, krima biiya inkam nwirniyim niinga niinga bi swoki mirii miminkim. Mi kira hiniin dimusi boinkin, kima wi inkamin maeyaua mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyin mi hir ha haiburgigiyin mi rirmiiya ha nwowiyin wi siir hiriinan nwowi.

34 Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiirin yaimwowar boinkii, iikam kima yipiki dimin biyie tirim, yim ini iikamim maeyaua mii biyie miriiya hir hiugripkiikikaiyim dimin biyieyim ini haniin simiir kwoin imiir kwirii idwokaiyim ini simiir hiriinan ywowim.

35 Iikamim maeyauwa mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiiyim, sima diminim sima naingwowiyim wi tir tani. Mi inkamin yipiki om hirar nwowiyin yio nikrani, diminin iki siya naingwowiyim tiram, yim wa tiri.

36 Mi kara ti yinisimin kimiirin wadie tir haiginiuwi mi kima iki dimin biyieyim simiirsiyin wi rirmiiyar nwowi mi kima mhoiiya wi rirmiigirirmiiyar nwoki.

37 Kara ina ninokninkinin, kima Ebraham siir namougim. Wim kima kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, kima yaiyim kara boinmimauuim simiiram naingwo tibmii kiin tani.

38 Kara kimiirin yaiyim kariir Adin biiya siya niisiisiimauuim kariir, simiir boinmimauuwi. Mi wim kima

ini dimin taeminim biiya kimiir ad ima boinmimauuim ini simiirar swoki tirim.
39 Mi sima siir yai aka hiniina yowarkii boin, krimiir adin
Ebrahamkin. Mi Jisis siya ina swoki boinkiyin mi kima Ebra-
ham siir yinisimki niuwi mi kima wi dimin taeminim siya
tirim wi simiir hiriinanar ti tir.
40 Mi ti yaiyim kara boinmimauuwim, yim yaimwowairgim,
yim ti yaiyim yim kara wakaenani ima Adi Komii siirim.
Mi wim kima ini hiriiyar niksisae kripkaiyim kariir
nisomaowamin. Abraham siya ti hiriinan siyiu iiir bi swoki
tirmiminkin. Niingaka.
41 Wim kima dimin taeminim kimiir ad ima tirim simiirarar
tirkim. Mi sima siirin ini igao yaiyar boinkiyim, krima hiiyin
tani. Krima ad nwiruwani yinkim Adi Komii siirgisiirgim.
42 Mi Jisis siya simiirin hiniina boin mi Adi Komii siya
kimiir Adgi niuwi mi kima kariiram warar timi aingwokwo,
ti inkamin yipikin Adi Komii siya nikrop iuungiyin nua tiriir
siir om hiranki. Kara tiriirin kariir kwoin ara napam bi nitkin.
Kariirin siyar nikropkikin.
43 Mi kima ti yaiyim kara boinim simiir ninokninkin kara-
mae dimusi nwokim? Kima wi ninokninkin tani. Dimusi rani,
kima, kima nwowa saiir hiriinan nwo rani mi kima kariir yai
aiirin wi ha wakaeyoknarani.
44 Wim kima kimiir adin Setan siir yinisisimkim. Mi wim
kima dimin biyie biyieyim siya naingwowiyim simiirar mi
aingwowikim. Mi bidi bidiniyarin, siya inkam nisomsom
aowaki waiwigin siya miiyiknansim bi swoki omin ominkin.
Dimusika, minsika siya simiir whinkinsiisamin yaimwoni
wara bi boinikin. Siya niksisaeyaki waiwigin, iikamim simiir
kwoin imiir nikpitmaiyam. Mi iiya siya niksisaeiyim, siya
siir kwoin iiirar napikin. Dimusi rani, siyairgin iikamim
niksisaeiyim simiir adin.
45 Kara kimiirin yaimwowar boini yaiyim kara boiniyim
kara yaimwo imiirarar boini. Kara bi niksisaeikin mi kima
simiiram bi naingwo tibmii kiinikim. Dimusi rani, kara
kimiirin Setani dimin taeminim sim boinkin.
46 Mi kimiir nwirki hiriinan boin karamae dimusi nwowi, ti
dimin taeminim kara tirim yim kipiii rani, ha? Kara kimiirin
yaimwowar boini mi kima kariiram naingwo tibmii kiinim
payop.
47 Mi tiriiginim yipiki Adi Komii siir yinisisim nwowi, yim
sima dimin taeminim Adi Komii siya boinim simiir wakaeyok-
nakim. Wim kima Adi Komii siir yinisim tani mi kima dimin
taeminim siya boiniyim simiir panisi wakaeyoknasi. Iriig.

Ebraham siir apu aeya naokaina siir, an kara hiriiyar nwokin

48 Mɨ inkam komii komiiyɨm Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir
kɨgɨrkakiyɨm sɨma siir boɨn, bɨiya krɨma kɨriirɨn yaimwowar
boɨnkikɨm, tɨ nu haɨmii Samerian inkamɨn, kɨriirɨn yɨu biyɨekɨ
bɨdi ii okwokaiyɨn.
49 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kariirɨn
uridyɨugɨ bɨ nii okwokaigɨn. Kara, kariir Adɨn siir inɨg ɨiirarar
hainan praprasi. Mɨ wɨm kɨma kariir swokɨ ɨgbumbuwi mɨ
kɨma kariir inɨg ɨiir bɨ hainanikɨm.
50 Kara dimɨn taemɨnɨm mɨnam bɨ tɨrkɨm, iikamɨm kɨma
kariirɨn hɨnɨɨna boɨnɨm, kara inkam wadɨekɨn. Nɨɨngaka. Adi
Komii siya iikam kɨmiirɨn wɨ mhoɨiya nɨisɨimauuwi kariirɨn
hɨnɨɨn kara inkam wadɨekɨn. Mɨ dimɨn taemɨnɨm kara tɨrɨm,
wɨ siyar hɨdi.
51 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, yɨpɨkɨ kariir yaiyɨm kara
boɨnɨm sɨmiir naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨn yɨo wɨ nao rani. Nɨɨngakɨ,
nɨɨngakɨɨnga. Sɨma wɨ omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨigiyami.
52 Mɨ Isrel sɨmiir inkam komii komiiyɨm, sɨmiir
kɨgɨrkakiyɨm, sɨma siir boɨn, krɨma ɨni haɨni yɨoknɨnkɨnkiyɨm
kɨra asi whaowaei, kɨriirɨn uridyɨugɨ bɨdi yɨtkiiyɨn. Mɨ kɨriir
kwoɨnɨn siya kiyɨpiyaokiinaowidi.
53 Mɨ inkamɨn Ebraham nɨkɨuwiyɨn mɨ profet inkam ɨkɨm
yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir nowomwarkai haigɨnɨugigɨm yɨm
bɨdi yaonamɨm. Mɨ ni kɨra kɨmɨdiniya hɨnɨɨna boɨn, yɨpɨkɨ kari-
iram naɨngwo tɨbmii kɨɨni wɨ nao rani. Yɨo wɨ omwai hɨriiyar
waiyayokiyokɨii. Mɨ kɨra hɨriiyar naɨngwowi Ebraham siya
mɨ profet inkam ɨkɨm, sɨmiir kouwɨn ɨni kɨra ywowɨn, ha? Mɨ
kɨra hɨriiyar mɨ naɨngwowi kɨra ɨni Adi Komii siir hɨriinan
ywowɨn?
54 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn mɨ kara
kariir inɨg ɨiirar swokɨ hainan praprasi, yɨo dimɨn komii rani.
Kara wɨ hɨriinan tɨr tani, Adi Komii, kariir Adɨn yɨpɨkɨn kɨma
boɨnɨn hɨnɨɨn kɨma siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨni, siya siyaɨrgɨn
kariir inɨg ɨiir hainan praprasi.
55 Kɨma ha boɨnkɨm, kɨma siirɨn ɨna nɨoknɨnkɨnɨn mɨ kɨma
siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨn tani. Nɨɨngaka. An kara siirɨn
ɨna nɨoknɨnkɨnɨn mɨ kara ɨna mɨ wakaeyokna aɨngwo tɨbmii
kɨɨnɨn siiramɨn. Mɨ kara ha boɨni, kara siir bɨ nɨoknɨnkɨnkɨn.
Kara wɨ ɨikam kɨmiir hɨriinanar pɨ mɨ owɨn nɨksɨsaeyan
inkam. Nɨɨngaka. Kara siirɨn ɨna nɨoknɨnkɨnɨn mɨ kara
siiram asi wakaeyokna aɨngwo tɨbmii kɨɨni.
56 Kɨmiir brougaeyɨn Ebrahamɨn mɨnam
naɨngwokwonanaekɨn, ɨiya kara haiburgigana Adi Komii
siir om ɨiir mɨ nua tɨriir nɨtɨm, inkam nauunɨ oniyɨm nuan
iikamɨm kɨmakar. Siya bɨdi yɨoknɨnkɨnɨn mɨ siir kwoɨnɨn
maɨrgɨmaɨrga komiigak asi nwokɨn.
57 Mɨ Isrel sɨmiir inkam komii komiiyɨm sɨma siir boɨn, kɨra

waibiyɨe bɨ nikɨ okɨn mɨ kɨra Ebraham siirɨn ha kɨgɨn, aniya?
Kiya, nipi nɨksɨsaei.
58 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, kara
kɨmiirɨn yaimwowar boɨni, bɨiya Ebraham siir yopiiya siir
naokaina, ankara hɨriiyar nwokɨn.
59 Mɨ tɨ yaiyɨm siya boɨnɨm sɨmiir mhoɨiya, kamɨm siiya ɨna
haiyɨm siir kaiyɨmɨk aowam. Mɨ Jisɨs siya idowɨiya bɨ nwokɨn.
Mɨ siya omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir haiburgigɨn
mɨ ɨna yapnaniyamɨn idowɨiya hɨriir. Ɨriig.

9

Inkam nhwokwɨsaeyɨn siir niwiigɨn

1 Mɨ Jisɨs siya ha napnamɨn sasar mɨ siya inkam
nhwokwɨsaeyɨn siir kɨg, siir yopiiya siirɨn hɨriinan
nhwokwɨsaeyar naokainakika.
2 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma siir srɨi, inkamɨn
nowomwarkaiyɨuwiyɨn, siyɨu biyɨe nhɨnga tɨrkɨn, tɨ inkamɨn
siir yopiiya siirɨn hɨriinan nhwokwɨsaeyar naokainaɨn. Siyar,
iyɨe? Siir yopii ad owa?
3 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, tɨ inkamɨn
mɨ siir yopii ad owa sɨmani dimɨn biyɨe bɨ tɨrkɨm? Siya
nhwokwɨsae hɨriiyar nwokɨn. Dimusi rani, Adi Komii siya
siirɨn wɨ dimɨn kɨbikɨ kɨbi ɨiir tɨrhaigɨnɨuwi, iikamɨm sɨmiir
nɨisɨimauuwam.
4 Krɨma Adi Komii siir dimɨn taemɨn ɨmiirar tɨrkrɨpkai,
inkamɨn yɨpɨkɨn kariir nɨkropkiyɨn tɨriirɨn. Krɨma tɨ ɨiyɨm siya
nɨmbingiyɨm krɨmiir hɨriiyar tɨr. Dimusi rani, mhoɨiya ta ɨi
aeya nɨti, iikamɨm sɨma wɨ tɨ hɨriinan dimɨn ɨiir tɨr tani.
5 Mɨ kara tɨ nu tɨrar nikɨ owɨn, kara ɨni paenan nɨuya
haigɨnɨunan ywowɨn, iikamɨm sɨmiir siyɨu ɨiir. Kara sɨmiirɨn
Adi Komii siir dimɨn taemɨn ɨmiir nɨisɨimauuwi.
6 Mɨ tɨ yaiyɨm siya boɨnɨm, sɨmiir mhoɨiya siya yaeyopa
nu hɨriir ha yaskiigiyɨn mɨ siya kɨmɨdiniya nu ɨnakar yɨnkɨn
hɨubrombropki nu bropaɨr nwokiyam. Mɨ siya kɨmɨdiniya siir
nhwo ɨiir yakɨ ɨtɨmakɨugiyɨn.
7 Mɨ tɨ siya nɨtɨmakɨugiyɨn inkamɨn siir nhwona ɨiir saiir
mhoɨiyaɨn, siya siir boɨnki, kɨra whɨiya Siloam nɨkɨuwiya saiir
tani whaunaki.
8 Mɨ siya ha swokɨ ɨtɨn mɨ iikamɨm saɨka kingiin hɨr nwowɨm
mɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ siir kɨgɨm, siya nu hɨr nɨdwowɨn
umɨram iikam ɨmiiram kauɨn, sɨma, sɨma sɨmar yɨnsrɨi
ansrɨina, tɨ inkamɨn bɨiya hɨr nɨdwowɨn mɨ umɨram iikam
ɨmiiram kauɨn siir hauuwam mɨ tari siyaɨrgɨn tɨ inkamɨn, iyɨe?
Si rani?
9 Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma boɨn, tɨ inkamɨn siyaɨrgɨn nu hɨr
nɨdwowɨn krɨmiiram kauɨn. Mɨ nhɨrɨm sɨma boɨn. Nɨingaka.

Tɨ inkamɨn si rani, siir whwonkamɨn tɨ inkamɨn nhwokwɨsae nwowɨn siir whwonkamnankɨn.
10 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, karaɨrgɨn, tɨ inkamɨn bɨiya nhwokwɨsae nikɨ owɨn. Mɨ ta siya boɨnkiya sɨmiir saiir mhoɨiyan, sɨma kɨmɨdiniya siir srɨi, kɨra panɨin panɨina tɨrkɨn wara kɨriir nhwoɨn wadɨe nwokiyɨn mɨ kɨra hɨnda tɨnda ha kɨgomokiyɨn?
11 Mɨ siya sɨmiir boɨnki, inkamɨn Jisɨs nɨkɨuwiyɨn siir yaeyopa nu hɨriir ha yaskiigiya mɨ siya kɨmɨdiniya nu ɨnaka yɨnkɨn hɨubrombropki, brop nwokiyam mɨ mhoɨiya siya kɨmɨdiniya kariir nhwo ɨiir yakɨ ɨtɨmakɨugi. Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn kariirɨn, kɨra kɨriir whwonkamɨn whɨi Siloam saiir tani whausoknaki. Mɨ ta saiir mhoɨiyan, kara ɨna yamɨn kariir nhwo ɨiir whausoknakiyɨm. Mɨ kariir nhwoɨn ɨni ta saiirsiyar kɨgomokiyɨn, hɨnda tɨnda.
12 Mɨ ta siya boɨna saiir mhoɨiya, sɨma siir srɨi, siya ɨni papi nwowɨn? Mɨ siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, kara siir nɨnokɨnkɨn tani. Ɨriig.

Mɨ Farisi kamɨm sɨma tɨ inkam ɨiir srɨi Jisɨs siya dimu dimɨn tɨrkɨn

13 Mɨ mhoɨiya sɨma tɨ inkamɨn bɨiya nhwokwɨsae nikɨ owɨn siir yɨkɨunam, Farisi kamɨm sɨmiiram yɨpɨkɨ Mosesni siyɨuɨm sɨm sɨbgu ɨnokɨnkɨniyɨm.
14 Mɨ ɨiya Jisɨs siya nu bropaɨrɨn tɨ inkam nhwokwɨsaeyɨn siir nhwo ɨiir nakɨ ɨtɨmakɨugiyɨn mɨ siir nhwoɨn wadɨe ha swokɨ okiyɨn mɨ siya ɨna dikaoraekaokiyɨn hɨnda tɨndaɨn. Siya tɨ dimɨnɨn Juda sɨmiir ɨi komiiya pɨu siiskuwakiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya Sabat saiir tɨrkɨn.
15 Mɨ siya hɨriirɨn sɨmakar yam Farisi kamɨm sɨmiir kɨgamɨn. Mɨ sɨma kɨmɨdiniya siir srɨi siya sɨmiir swokɨ boɨnmauuɨm, siya wadɨe panɨin panɨina nwokikɨn, tɨkɨ sɨbgu kɨgomokiyɨn. Mɨ siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, kariir nhwonaɨn inkam nwɨrɨn nu bropaɨrɨn siya nɨtɨmakɨu haiginɨugikɨn mɨ kara op ha nani whausoknakiyɨn mɨ kara hɨnda tɨnda ɨna prɨikɨgomokiyɨn.
16 Mɨ Farisi sɨmiir iikamɨm sɨmiir nhɨrɨma boɨn tɨ inkamɨn Adi Komii siya bɨ nikropkikɨn. Niingaka. Dimusi rani, siya mɨi Juda sɨmiir ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn whɨr tɨr karamae nwowiya Sabat saiir mɨriigɨn. Mɨ siya Moses siir siyɨu komii ɨiir bɨ napkɨn. Mɨ nhɨrɨm sɨma boɨn mɨ siya uridyɨugɨswo wɨ tɨ hɨriinan dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar pɨ tɨrɨn? Mɨ sɨma, sɨma sɨmarɨn isido whɨsa yɨinɨbɨr. Nhɨrɨm yɨm hɨniina boɨn, Jisɨs siya inkam paii rani mɨ nhɨrɨm sɨma boɨn, siya inkam wadɨekɨn.
17 Mɨ sɨma inkamɨn bɨiya nhwokwɨsae nikɨ owɨn, siir srɨigi, kɨra panɨina naɨngwowi inkamɨn wadɨe kɨriir nhwo ɨiir

nwowaiginiugiyin, ha? Mi siya simiirin hiniina boinki, siya
profet inkamkin?
18 Mi Isrel simiir kigriraowiyim inkam komii komiiyim,
sima ti inkam iiir bi ninoknnkinkim mi sima paniinsi yaingwo
tibmii kiinsi hiniin, ti inkamin biiya nhwokwisae niki okin mi
tariinanin siya ina sibgu kigimokiyin. Mi sima ti yaiyim siya
boinim simiir bi naingwo tibmii kiingim. Sima wi siir yopii ad
owiirar sriI iski.
19 Mi sima sowiirwai sri, ana tiriiginin kowiirwai
yinisimkin kowawaiyin hiriinan nhwokwisaeyar
naokainakikin siirin? Mi siya paniin paniina kigimokikin,
tariinanin ti dimin taemin imiir kigomokiyin?
20 Mi siir yopii ado sowawai boin simiirin, krira
ina ninoknnkino, tiriiginin kririir yinisimkin yipikin
krirawai naokainakiyin siirin hiriinan nhwokwisaeyar
naokainakikin.
21 Krirawaiyin ninoknnkin tani siya paniina nanao
kaowirirkikin, siya ti dimin taeminim simiir sibgu
kigomokiyin. Krira ninoknnkin tani, siirin nhinga namsi
tir haiginiugikin siya ti dimin taeminim simiir sibgu
kigomokiyin. Kima siir sri. Siya inikamae bidiyar ywowin, pi
siyar nwoki boinim.
22 Mi siir yopii ado sowa hiriinan yai asi boinko, sowa
Isrel simiir inkam komii komiiyim simiir iikamim simiir
kigirkakiyim simiirsi nididgo. Inkam komii komiiyim biiya
sima hiniina boinkim, inkam nwirki ha boini, Jisis siya
Kraiskin, yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuuwam nitin.
Mi sima sowiirin omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya wi
saiir hiriir kignnkin apninopkaigi rani.
23 Mi siir yopii ado sowawaiyin bidiyar yinoknnkino siirin.
Mi sowawaiyin simiir boinki, siya inikamae bidiyar ywowin,
kima siirar sri.
24 Mi sima ina swoki ikiunain ti inkamin yipiki biiya
nhwokwisae niki owin siiram. Mi sima siirin ina boinim, kira
Adi Komii siir hainanprapraski mi mipi yaimwowar boinki.
Krima ina ninoknnkinim tiki inkamin siya Adi Komii siir
siyiugi siyiu iiir sibgu ap rani. Kira hiniina dinoknnkin wari
inkamin, yio inkam paii rani.
25 Mi siya simiir boin, kara ninoknnkin tani tiki inkamin
siya wadieki piyamisi owin, iyie? Miiyik rani. Kara ti si-
irarar ninoknnkini, biiya kara nhwokwisae nwokin mi tari-
inanin kara iki digworaekwo whiekakim simiirin ina sibgu
kigomokiyim.
26 Mi sima siirin ina swoki sriiyim, siya kiriirin dimu
dimin tirkikin? Mi siya kiriir nhwo iiirin wadie paniina
nwowaiginiugigin?

27 Mɨ siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨɨ boɨn, kara kɨmiir
bɨdiyar ikɨ boɨnmauuwɨn. Mɨ kɨma bɨ sɨbgu wakaekɨm. Mɨ
kɨma pɨ ɨdɨp ɨdɨp wakaeyam dimuam swokɨ tɨri? Mɨ kɨma siir
wakaeyokna apam naɨngwowɨ, aniya?
28 Mɨ tɨ siya boɨnkiya hɨriinan saiir mhoɨiyan mɨ sɨma siirɨn
yai mɨiyɨkni bɨ boɨnkikɨm, sɨma hɨnɨɨna boɨnki mɨ ni kɨra tari
siir yai aiir mɨ wakaeyokna apam mɨ tɨri. Nɨm krɨma nɨɨngaka.
Nɨm krɨma Mosesni mɨiyɨm si wɨngikɨm sɨm wakaeyokna
apikɨm.
29 Krɨma Adi Komii siir mɨiyɨm Mosesni boɨnɨm siya wɨnam
sɨmiirarar nɨnokɨnkɨni. Mɨ warɨ inkam paeprikab hɨriinanɨn
krɨma siir nɨnokɨnkɨn tani, siirɨn nhɨnga nɨkropkikɨn tɨriirɨn.
30 Mɨ tɨ inkamɨn siya sɨmiir boɨn, tɨ dimɨnɨn yɨo ɨni
saɨka sa ywowɨn. Kɨma nɨnokɨnkɨn tani siirɨn nhɨnga
namisi ɨkropkikɨn. Siya nɨtkɨn mɨ kariir nhwoɨn wadɨe siya
nwowaiginɨugikɨn.
31 Krɨma tɨ siirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨn, Adi Komii siya tɨ
hɨriinan inkam biyɨeyɨm dimɨn taemɨnam siiram srɨiiyɨm
sɨmiir yai bɨ swokɨ wakaeikɨn. Siya ɨkɨ iikam mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm yɨpɨkɨ siir kwoɨn ɨiirara napiyɨm, sɨmiir yai ɨmiirarar
wakaeikɨn.
32 Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn ɨiya Adi Komii siya nu ɨiir
nonkwokwokiyɨn mɨ ɨni tariinanar yadɨgniyɨn, krɨma
hɨriinan bɨ swokɨ wakaemɨmɨnkɨm, inkam nwɨrɨn, inkamɨn
nhwokwɨsae nwowiyɨn siir bɨ swokɨ whɨndiraerarkɨn, siya
sɨbgu kɨgomokiyɨm ɨkɨ dimɨn taemɨnɨm sɨm.
33 Mɨ tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨkropki karamaekɨswo siya
wɨ tɨ hɨriinan dimɨn mɨiyɨkar pɨ tɨrɨn? Nɨɨngaka.
34 Mɨ tɨ kamɨm sɨma siir boɨnki, kɨriir yopiiya kɨriir
naokainakiya, saeya kɨriirɨn siyɨu biyɨeyan inkam
naokainakikɨn. Mɨ tariinanɨn kɨra dimɨn taemɨn krɨmiir
nɨisɨimauuwam tɨri, aniya? Mɨ ta sɨma boɨna hɨriinan saiir
mhoɨiyan sɨma siir yɨkɨdu mɨ sɨma siirɨn omaka yaimɨn dimɨn
nɨdwokai wakaeiya saiir hɨrankar yɨkropki. Ɨriig.

Iikamɨm Jisɨs siiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowiyɨm yɨm ɨni iikamɨm nhwokwɨsae nwowiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm

35 Mɨ Jisɨs siya hɨriinan wakaewɨnɨn, sɨma siirɨn idowɨiya
hɨriir nɨkrop apnikiyɨm mɨ siya kɨmɨdiniya siiram hansɨram.
Mɨ mhoɨiya siya siir hansɨryɨskaiyɨn mɨ siya kɨmɨdiniya siir
srɨi, kɨra inkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn siir om hɨrankɨn,
kɨra siiramɨn ɨna naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨn?
36 Mɨ tɨ inkamɨn ɨna yowarkɨɨ boɨnɨn Bɨiyan Inkam Komii,
kɨra kariir boɨnmauu tɨ inkamɨn siya yɨpɨkɨn mɨ kara pɨ siir yai
aiir nikɨ wakaeyokna apɨm.

37 Mɨ Jisɨs siya siirɨn hɨnɨina boɨn, kɨra siir bɨdiyar ikɨ kɨgɨn tɨ
siyaɨrgɨn tɨ kɨnaka boɨnaiyɨn.
38 Mɨ tɨ inkamɨn siir yai akan hɨnɨina yowarkɨi boɨn,
Bɨiyan Inkam Komii, kara ɨna naɨngwo tɨbmii kɨinɨn kɨraɨrgɨn
inkamɨn Adi Komii siir om hɨranɨn. Mɨ siya ogmwo ha waisii
hɨunanaiinamɨn mɨ siya kɨmɨdiniya siir inɨg ɨiir hainan.
39 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya ɨna boɨnɨn, kara tɨ nu ɨiirɨn
mɨnam nɨtkɨn iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii
kɨinɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siiram naɨngwo tɨbmii kɨin kara-
mae nwowɨm sɨmiir hɨdam. Kara tɨriirɨn mɨnam nɨtkɨn ɨkɨ
iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir nɨnokɨnkɨn karamae nwowɨm
yɨpɨkɨ ɨkɨ iikamɨm nhwokwɨsae nwowɨm sɨmiir hɨriinan
nwowɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨuwam nɨtkɨn. Mɨ sɨma
wɨ siiram nwokɨ sɨbgu aɨngwo tɨbmii kɨinɨm. Kara mɨnam
nɨtkɨn iikamɨm yɨpɨkɨ ha naɨngwowɨm, sɨma Moses siir siyɨu
komiiyɨn siir yai ɨmiir bɨdi sɨbgu ɨnokɨnkɨnɨm, iikamɨm sɨbgu
kɨgomokiyɨm sɨmiir hɨriinan. Kara sɨmiir nɨisiimauuwam
nɨtkɨn. Tɨriiɨgɨnɨm, yɨpɨkɨ Adi siiram naɨngwo tɨbmii karamae
nwowɨm ɨkɨ iikamɨm nhwokwɨsae nwowɨm sɨmiir hɨriinan,
sɨma nwowa saiir hɨriinan.
40 Mɨ Farisi kam nhɨrɨm yɨm saɨka hɨr warar nɨnkɨn okwokɨm
mɨ sɨma bɨdi wakaekiyɨm dɨmɨn taemɨnɨm siya boɨnkiyɨm
mɨ sɨma kɨmɨdiniya siir boɨn mɨ kɨra hɨriiyar naɨngwowɨ
nɨm krɨma ɨriipɨ hɨriinan nhwokwɨsaekɨm tɨ iikamɨm sɨmiir
hɨriinan, aniya?
41 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, kɨmiir kwoɨnɨm ɨni tɨ
iikamɨm nhwokwɨsae nwowɨm ɨni sɨmiir hɨriirnan ywowɨm.
Mɨ ta hɨriinan saiirsika, kɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya
boɨnwokiyopnatkaigi rani. Mɨ wɨm kɨma ɨinokɨinokɨn hɨrii
hɨriiyar boɨnɨnaeikɨm, kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm dɨmɨn whɨrkɨ
swokɨ kɨnyɨskai rani. Mɨ kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm Adi Komii
siirgɨsiir dɨmɨn taemɨn ɨmiirɨn. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi kɨmiirɨn
Adi Komii siya boɨnwokiyopnatkaigiyɨm wɨ dɨgar nwowɨ. Mɨ
kɨmiir dɨmɨn biyɨeyɨm wɨ haiyoprimdiyɨumiigi rani, sɨma wɨ
hɨriiyar nwokrɨpkaii. Ɨriig.

10

Jisɨs siya iikam ɨmiirɨn inkamɨn sibsib kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan kɨgrɨraokɨn

1 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, inkamɨn hira sibsib
ɨmiir hɨuyokiyokaiiya saiirgɨsaiir ano ɨiir napnɨnopkainam
karamae nwowɨ mɨ siya hinda kaina iiyami hir aiirɨn, yɨo tɨ
hɨriinam siyɨuɨn, yɨo ɨni inkamɨn digworaekwo tauaehaiyam
namiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn.
2 Mɨ inkamɨn anokɨ ano ɨiirar napnɨnopkainamiyɨn, yɨo siya
inkamkɨ inkamɨn sibsib ɨmiir kɨgrɨraowikɨn.

3 Mɨ inkamɨn ta hira saiir anowɨn napnɨnopkainamiyɨn
siir kɨgrɨraowiyɨn, siya pɨ tɨ inkam ɨiir kɨgwɨni, siya siirɨn pa
kɨgnɨnkɨn apnɨnopkaigi. Mɨ sibsibɨm pɨ siir yai aiir wakae
sɨbgii mɨ siya sibsibɨm sɨmiir inɨgɨm ɨrɨra ɨrɨra pa dapkii mɨ siya
sɨmiirɨn pa whɨnapnaniyami idowɨiya hɨriir.
4 Mɨ siya siir sibsib ɨmiirɨn pa nɨkɨunaniyami mɨ sɨmiir
bɨiyɨn pɨ siyar nwonami. Mɨ tɨ sibsibɨm siir mhoɨiya asi
sɨdkaenamkɨm. Dimusi rani, sɨmiirɨn siya nɨkɨunaɨm mɨ
sɨma siir yai aiir wakaesɨbgiyɨm mɨ sɨma ɨni siir mhoɨiyar
sɨdkaenamɨm.
5 Mɨ inkam nwɨrkɨswo, sɨma wɨ siir di wakaeyoknaei mɨ wɨ
siir mhoɨiya di mɨ ami. Nɨingaka. Sɨma wɨ siirsi pɨ yɨdidɨn
mɨ wa pɨ yɨdamɨn. Dimusi rani, sɨma inkamɨn yɨpɨkɨ sɨmiir
kɨgrɨraowiyɨn siir yainan wakaeki rani.
6 Jisɨs siya tɨ yaiyɨm Farisi kamɨm sɨmiirɨn boɨniyɨo yai
ara boɨnkɨn. Mɨ sɨma sɨmiir bɨ sɨbgu nɨnokɨnkɨnkɨm siya
tɨriigɨnɨm, yɨo siyar boɨnakɨn. Łriig.

Jisɨs siyaɨrgɨn inkam kɨbiyɨn yɨpɨkɨn sibsib sɨbgu kɨgrɨraowiyɨn

7 Mɨ tɨ kamɨm sɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm Jisɨs siya boɨnɨm sɨmiir
bɨ nɨnokɨnkɨnkɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn,
kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, karaɨrgɨn sibsibɨm sɨmiir
anowɨn. Iikamɨm yɨpɨkɨ sibsibnan nwowi mɨ Adi Komii si-
iramɨn ha nɨti sɨmiirɨn wɨ kara whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi.
8 Iikamɨm yɨpɨkɨ bɨiya kariiram nikɨ ɨtɨm Isrelmi iikamɨm
sɨma kɨgrɨraowɨm, yɨm hɨiyan iikam nikɨ okɨm. Sɨma
ɨinokɨinokɨn sibsib ɨmiir tauaehaiyamar nɨtikɨm. Mɨ sibsibɨm
sɨmiir yai ɨmiir bɨ swokɨ wakae sɨbgɨm. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ
Adi Komii siir sibsibnan nwowɨm yɨm wɨ tɨ hɨriinan inkamɨm
sɨmiiram kɨpi naɨngwo tɨbmii kɨin. Nɨingaka.
9 Anowɨn karaɨrgɨn. Mɨ yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo
tɨbmii kɨinɨn yɨo ɨni sibsibɨn hira saiirgɨsaiir ano ɨiir
napnɨnopkainaniyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ ta hɨriinan
saiirsika, siirɨn wɨ asi nanmaiwarkainaei. Mɨ mhoɨiya siya
idowɨiya nami mɨ siya wraisu nae mɨ kɨi mɨnɨm sɨmiir kɨgi mɨ
wɨ haɨni naei.
10 Mɨ yɨo hɨiyan inkamɨn, yɨo dimɨn taemɨn ɨmiir
tauaehainaki aramar nɨtikɨn. Mɨ sibsib ɨmiir nɨsomsom
aokaogig mɨ digworaekwo ɨmiir nonkwobumbunɨnkɨngig
aramar nɨti. Mɨ tɨ kara nɨtɨn sɨma wɨ nao rani, sɨma wɨ omwai
waiyayokiyokɨi siyɨuɨn Adi Komii siya naɨngwowɨn siir.
11 Kara ɨni inkam mɨiyɨkɨn sibsib sɨbgu kɨgrɨraowiyɨn ɨni
siir hɨriinan ywowɨn. Kara wɨ mɨnsi naowi, kariirgɨ kariir
sibsibɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam wadɨe sɨma sɨbgu
owam.

12 Mɨ tɨ mɨiyan inkamɨn yɨpɨkɨn umɨr aramar mɨriiyɨn, yɨo
inkamɨn sibsibgɨ sibsib kɨgrɨraowiyɨn si rani. Mɨ sɨma wɨ siir
sibsib nwo rani. Mɨ siya niimauan wra biyɨeyɨn siir kɨgwɨni
mɨ siya siirsi nɨdidwɨni mɨ wa nɨdamnani. Mɨ niimauan wra
biyɨeyɨn pɨ sibsib ɨmiir nɨnkɨn aeyokiyoknami. Mɨpi siya
sɨmiir ɨrni yonkwo, ɨkɨ nhɨrɨm yɨmba kakɨdamkii hɨnda tɨnda.
13 Mɨ tɨ inkamɨn tɨ hɨriinan nɨdamamɨn, yɨo siir sibsib
ɨmiiram bɨ naɨngwowikɨn. Yɨo siya sibsib ɨmiirɨn umɨraramar
kɨgrɨraowi.
14 Kara ɨni inkam kɨbiyɨn sibsib sɨbgu kɨgrɨraowiyɨn ɨni
siir hɨriinan ywowɨn. Kara tɨ iikamɨm kariir sibsibnan
nwowɨm sɨmiirɨn ɨna sɨbgu ɨnokɨnkɨnɨm mɨ sɨma ɨna mɨ sɨbgu
ɨnokɨnkɨnɨm tɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ kariir sibsibnan nwowɨm
sɨmiirɨn. Mɨ sɨma kariirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm mɨ ɨna naɨngwo
tɨbmii kɨɨnɨm kariirɨm.
15 Kara mɨ kariir Ad ɨeya krɨraniyɨn, krɨra krɨra ɨna sɨbgu
ninan ɨnokɨnkɨnao. Mɨ krɨra nwɨrni nwɨrniyamɨn ɨna ni-
nan aɨngwokwowo. Mɨ krɨra ɨni nwɨruwar ywowɨskiyo.
Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn tɨriirgɨnɨm
yɨpɨkɨ kariir sibsibnan nwowɨm mɨ sɨma kariirɨn ɨna mɨ
ɨnokɨnkɨnɨm. Kara mɨ kariir sibsib ɨma krɨma krɨma
ɨrni nwɨrniyamɨn ɨna ninan aɨngwokwonam. Mɨ kara wɨ
hɨriirnansɨ naowɨ sɨmiir whɨnkɨnsɨɨs haigɨnɨuwam.
16 Mɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm kariir sibsib nwowɨm, yɨm sɨma kariir
pɨugana Isrel sɨmiir iikam tani. Kara sɨmiirɨn wɨ tɨkɨ nhɨr
ɨmakar nɨnkɨn kɨgrɨraowi. Mɨ sɨma kariir yai aiir wakaei mɨ
sɨma wɨ kariir siyɨu ɨiirar napi. Mɨ mhoɨiya sɨma wɨ pɨugan
kwɨruwar nwowi. Mɨ sɨmiirɨn wɨ kanakanar kɨgɨrkaki.
17 Kariir Adɨn siya kariiramɨn ɨna naɨngwokwonanaeiyɨn.
Dimusi rani, kara iikam ɨmiirsi naowam naɨngwokɨn. Mɨ kara
wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi mɨ wɨ omwaiyar swokɨ waiyai.
18 Kariirɨn wɨ inkam nwɨrkɨ tɨr tani, kara naowamɨn.
Nɨɨngaka. Kara kariir kwoɨn ɨiirar nwowi. Tɨ dimɨn taemɨnɨm
Adi Komii siyar boɨnkikɨm mɨ kara asi tɨri sɨmiirɨn. Kariirɨn
siyar bɨdi boɨnki ɨskiyɨn naowamɨn mɨ kariirɨn wɨ siyar swokɨ
kiwaki omwai kara swokɨ waiyayokiyokɨiyamɨn.
19 Mɨ Isrel sɨmiir inkam komii komiiyɨm isido whɨsa
yɨɨnɨkibɨr mɨ sɨma ta yai aiir yɨnkɨnyaeyo boɨn. Nhɨrɨm, yɨm
sɨma dimɨn whɨr boɨn mɨ nhɨrɨm yɨm sɨma dimɨn whɨr mɨ boɨn.
20 Mɨ iikam whɨekak ɨma boɨn, siirɨn uridyɨugɨ bɨdi ii ok-
wokaiyɨn mɨ siir kwoɨnɨn siya kiyɨpiyaokii. Mɨ siya tɨ hɨnɨɨn
dimɨn taemɨnɨm sɨm asi prɨiwhaowae boɨni. Mɨ kɨma waraur
dimusi nokwowi siir yai aiir wakaeyamɨn?
21 Mɨ nhɨrɨm sɨma boɨn, siir yaiyɨm siya boɨnɨm, siya ɨkɨ
inkamɨn uridyɨugakɨn siir hɨriinan swokɨ boɨn tani. Nɨɨngaka.
Uridyɨu biyɨeyɨn tɨ inkam nhwokwɨsaeyɨn siir nhwonaɨn pɨ

hiriinan wadie di swoki ohaiginiuwi, iki dimin taeminim sim sibgu dikaoraekaokiyamin. Iriig.

Mi Isrel simiir inkam komii komiiyim sima Jisis siir nikwowaisiigim

22 Jisis siya ti dimininim om komii Jerusalem hir boinkin, iiya iikamim iripa sima haingiriyiu owa saiir. Ta iiya sima swoki aingwokiya kamim simiir digworaekwo biyie imiir niinikinhimnhiin itkiigiigiya Adi Komii siir inig hainaniya omaka saiir hirankin mi saeya bidi swoki haiwaokiya Adi Komii siir inig iiir hainanam. Mi ta iiya ya naopii iiga.

23 Jisis siya omaka Adi Komii siir inig hainaniya Solomongi si miriiya saiir iuru aiir napririrkin.

24 Mi iiya siya hirar niki apriririn mi Isrel simiir inkam komii komiiyim ha nitim kimidiniya siir ini kaiyokaini mi sima ina sriiyim mi kira ti hiriinan yaiyim krimiirin iiyim wi pariga kinanankiuwi? Kira krimiirin hindara boinmauu kiin iski, kira ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuam siya, iyie? Si rani?

25 Mi Jisis siya simiir boinki, kara kimiir bidiyar iki boinmauuim mi kima kariir yai aiir bi naingwo tibmiigim. Ti dimin miiyik miiyikim ti kara tirim, kara kariir Adin siir kirie aiirar mirii, tiriiginim yim min niisiimauugim kara yipikin.

26 Mi kima kariir yai imiirim bi naingwo tibmii kiingim. Dimusi rani, biiya kara kimiir bidiyar iki boinim, kima kariir sibsib rani.

27 Kariir sibsibim sima kariir yai aiirin pa wakaei mi ankara simiirin irira irirain ina ninoknknkinin. Mi sima pi kariir yai aiirar mi wakaeyoknaei.

28 Mi simiirin kara wi hiriinansi whinkinsiis haiginiuwi. Mi sima wi inigak hiriiyar nwoki waiyayokiyokiikaeyamim mi sima wi nao rani. Mi kariir iikamim sibsibnanim, simiirin wi inkam nwirki kariir iinanki nispakii hainaki rani. Mi sima kariiram naingwo tibmii kiin karamae wi ha nwo rani. Niingaki, niingaka.

29 Kariir Adin yipikin ti iikam imiir hauugiyin, siyairgin iki digworaekwo whiekakim simiir kougi kou nwowin. Mi iikamim yipiki siir siyiu iiir sibgu apim simiirin wi inkam nwirki swoki ispakii hai rani, siir iin ankin. Mi sima siirin hiriinansi nikwowaisiiyim wi digmin digmin nwo rani.

30 Kara mi kariir Ad ieya krirani ini nwiruwar ywowiskiyo.

31 Mi ti yaiyim siya boinkiyim simiir mhoiiyain mi Isrel simiir inkam komii komiiyim, siiya ina yiuhaiyim siir kaiyimik aowam.

32 Mi Jisis siya simiir sriigi. Kara tapairin dimin miiyik miiyik kasa bi tirkin, kimiir whwonkam idain ti dimin

taeminim kariir Ad ieya nimbingiyim kara tiram. Mi kima siiya kariirin piki hiniin diminim simsi kaiyimikam tiri?

33 Mi Isrel simiir kigriraowiyim sima siir boinki, krima siiya ti dimin kibikibiyim kira tirim simiirsi kaiyimikam tir tani. Niingaka. Krima kiriirin siiya pi dimusi kaiyimik rani, kira yai miiyiknan bi boinkin kira inkamairgin mi kira hiniin dimusi boinkin, kira ini Adi Komii siir hiriinanar swoki owin.

34 Mi Jisis siya simiir yai akan hiniina yowarkii boin, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwowa hiniina boinka, iikamim sima hiniina boinkim, kara hiniina boinkin wim kima ini Adi Komiinan ywowim.

35 Krima ina ninokninkinim, Adi Komii krimiir Wanin siir yaiyim Yokwo Komii saiir hir nwowim yim kaimwowairgim mi sima wi digmin digmin nwo rani, simiir kisinaim. Mi Adi Komii siya iikamim yipiki siya siiboboiniuim siir yai aiir, yim sima ini Adi Komii siir hiriinan ywowim.

36 Kariirin Adi Komii siyar nimbingiyin mi siya kariirin ina yikropkiyin nua tiriir mi kima kariirin hiriinan dimusi boinkim, kara dimin biyie boinmimauuwi. Dimusi rani, kara kimiirin pi hiniina boini, karairgin Adi Komii siir yinisimin.

37 Mi kara diminim kariir Adin siya nimbingiyim kariir simiir tir karamae nwowi mi kima wi hiriinan saiirsi nwowi ti yaimin diminim simiiram naingwo tibmii kiin karamaeyin.

38 Mi kara siir mii aiir mirii mi inkam nwirki kariir yai aiirim naingwo tibmii kiin karamae nwowi mi kira wa ti aingwo tibmii kiin ti miiyim ti kara tir imiiramin. Mi kima wi hiriinan nwoki sibgu inomokninkinim Adi Komii siya mi kara krira ini iripar yinkiamasuwo. Mi krira ini nwiruwar ywowiskiyo. Mi kririir kwoino ini whiruwar ywoki iskiyin.

39 Mi sima ina swoki kinankiuim siir nonkwoim mi siirin maeyau biyieya mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaigigam. Mi siya simiir haiburgigin mi ina yamin.

40 Mi siya simiir haiburgigin mi ina swoki amin. Mi siya ie Jodan siirar swoki iyapidnam mi siya kimidiniya maeyaua biiya Jonki si baptais haiginiua iikamim sim, saiir hiriir yimbiyam. Mi siya kimidiniya hir ini owou.

41 Mi iikam whiekakim ha nitim mi kimidiniya sima ini boini, Jon siya iikamim makiniiyim simiirin hiriinan dimin miiyik bi tirkin ti inkamin siir hiriinan. Mi dimin taeminim ti inkamin siya boinmimauuwim krimiir yim kaimwowairgim.

42 Mi iikam whiekakim hir nwowim, sima ina yaingwo tibmii kiingiyim siyairgin Kraisin inkamin yipiki Adi Komii siya nikropkiyin, iikam krimiir nauuni whinkinsiis haiginiuniyam. Ɨriig.

11

Inkamɨn Lasaras nikɨuwiyɨn, bɨdi yaonamɨn

1 Inkam nwɨrɨn Lasaras nikɨuwiyɨn siya om Betani hɨr
nwowikɨn mɨ siya makɨniigɨn. Tɨ om Betaniyɨn yɨo omɨn Maria
mɨ saiir yaowae aeya Mata sowa nwowɨ ɨeya.
2 [Ta wiga Maria nikɨuwiya bɨiya Bɨiyan Inkam Komii siir ɨga
kwɨs owiir naokɨna waɨn pɨuii mɨiyɨk whakiyɨn si mɨ mhoɨiya
saeya siir ɨga kwɨs owiirɨn, kɨmɨdiniya saiir kan aiirar swokɨ
ɨiyaoki. Mɨ tɨ saiir pomou ɨeya makɨniiyɨn.]
3 Mɨ siir yokmano yaiya ɨna boɨnkiyo Jisɨs siiram, Bɨiyan
Inkam Komii, kɨriir nomiiyauɨn kɨra naɨngwokwonanaeiyɨn
siya makɨnii.
4 Mɨ Jisɨs siya ta yai aiir wakaewɨnɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn,
Lasaras siya ta ma hɨriinana siya wɨ saiirsi nao rani. Nɨingaka.
Mɨ tɨ hɨriinan dimɨnɨn siya nɨmbiyami mɨ tɨ iikamɨm wɨ siir
inɨg ɨiir hainanprapraskii mɨ sɨma kariir inɨg ɨiirɨn wɨ warar
mɨ hainanprapraskii, tɨ Adi Komii siir yɨnisɨmɨn.
5 Jisɨs siya Mata mɨ saiir nomousɨm aeya mɨ Lasaras siya
sowiir pomouwɨn sɨmiiram naɨngwokwonanaeikɨn.
6 Mɨ Jisɨs siya hɨriinan wakaewɨnɨn, lasaras siya makɨnii mɨ
siya bɨ nikɨ amsaugɨn. Mɨ siya maeyaua siya nwowa hɨrarɨn
ɨiyɨm kwɨsa swokɨ okɨiyɨunam.
7 Mɨ tɨ ɨi kwɨso ha dɨgiyo mɨ siya kɨmɨdiniya kamɨm siir kɨgna
mɨriiyɨm sɨmiir boɨn. Humbae, nɨmbi swokɨ ami, Judia nu
haɨmii hɨriir.
8 Mɨ siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨma siir boɨn, inkamɨn
nowomwarkaiyɨuwiyɨn, kɨra tɨ om ɨiir namam swokɨ tɨrɨn,
tɨ omɨn siir hɨran kamɨm hɨr nwowiyɨm, sɨma siiyani kɨriir
kaiyɨmɨk aowamar nikɨ tɨrkɨm krɨma tɨr mɨ owi pɨ wadɨeyar
mɨ owi, aniya?
9 Mɨ Jisɨs siya hɨniɨna naɨngwokɨn siya paenankɨn mɨ siya
sɨmiir boɨnki, aniya ɨigwɨra, ɨi aeya pɨrkɨnkiyɨm mɨ ɨi aeya
kakaugiyɨm, aoaɨm ɨuur kwɨskak rani, aniya? Mɨ inkamɨn
nabɨe napɨrɨriyɨn, yɨo bɨ swokɨ akaiikɨn. Mɨ wɨ pa nopi?
Dimusi rani, yɨo siya nabɨeyar kɨgomok api.
10 Mɨ siya nɨiyaka, napamwii mɨ siya ha nakaii mɨ wɨ pa
nopi. Dimusi rani, siirɨn dimɨn whɨkɨ nɨuya haigɨnɨu kara-
maeka.
11 Mɨ tɨ hɨriinan Jisɨs siya boɨnkiya saiir mhoɨiyan, siya
sɨmiirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, tariinanɨn Lasaras siya ɨni nhwo
whɨnɨn mɨ kara hɨriirɨn, pa nami, siir nɨnɨ ɨnɨdguɨuwamɨn mɨ
siya pa nwokɨ ɨnsiin ɨdwowɨm.
12 Mɨ siir kɨgna mɨriiyɨm kamɨm sɨma siir yai akaɨn ɨna swokɨ
owarkɨi srɨiyɨm, Bɨiyan Inkam Komii mɨ siya nhwo whɨni mɨ

mhoiiya siya wadie ha swoki owi mi krima wi tirar timi o, aniya?

13 Mi Jisis siya hiniina boinki, lasaras siya bidi yaonamin mi simiir kwoinin ha naingwokim siya nhwo whini.

14 Mi dimink dimin, Jisis siya simiirin ini haini boimauuniskiyin. Lasaras siya bidi yaonamin.

15 Mi kara mairgimairga asi nwowinkin, kara siya naonama kara saika hir bi nwokin. Dimusi rani, kima wi haini ninokninkini kariirin Adi Komii siya nikropkikin tiriirin, iiya kara siir whinkinsiis haiginiuwi. Mi tapa krima pi siiram nami siir nini kigiuwam.

16 Mi inkamin Tumas nikiuwiyin, sima dapiyin siir inig whirin hiniingin. Itmwoyin, siya boin, kam nhirim Jisis siir kigna miriiyim simiir, humbae nimbi nami inkamin nowowarkaiyiuwiyin saikar mi krima pi saikar nwoki aonamim. Iriig.

Jisis siya ha nitin, siya kimidiniya Lasaras siir yokman iso sowakar ini boini

17 Mi Jisis siya ha nitin mi siirin hiran kam ima boinwin, Lasaras siya naonama iiyim kwiiya yamki. Mi krima siirin ini siyano whirin siir ini wokaigigin.

18 Mi om Betaniyin, yio ini om komii Jerusalem siir kingi-inar kwowin 3 kiromita nanairgin.

19 Mi iikam whiekakim Isrel hiranim ina yitim om Betaniya tiriir, Mata mi Maria sowiir kignakiyam mi sowiir nini kinsiis haiginiuniyam. Dimusi rani, sowiir pomouwin Lasarasin bidi yaonamin.

20 Mi Mata saeya hiriinan wakaewina, Jisis siya ini nitin mi saeya ha nama, siirin siyiu hir yapyiskaiwin. Mi Maria saeya ini omaka hirar ywokiya.

21 Mi Mata saeya Jisis siir boin, Biiyan Inkam Komii, kira biiya wakaewina saiirar nitkiswo mi tirar nini onikiswo mi kariir pomouwin, wi di yaowi. Niingaka.

22 Mi kara ina ninokninkinin, Adi Komii siya dimin taeminim kira sriii siiram, siya wa hauugii kiriirin.

23 Mi Jisis siya saiir boinki, kiriir pomouwin siya wa swoki insiin idwowi ie hirankar mi wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii.

24 Mi saeya ina yowarkii boina, kara ina ninokninkina, iiya dig nwokii, iiya Adi Komii siya iikam imiir hidana, siya wi omwaiyar swoki waiyai.

25 Mi Jisis siya saiir boinki, karairgin iikamim ieyanki ninsiin idwowiyim mi omwai ha waiyayokiyokiiiyim simiir bwamki bwamin. Mi iikamim omwai swoki waiyayokiyokiii, sima wi yaeya kwoin win haii. Mi yipiki kariir yai aiir

wakaeyoknaim, sima wa naonami mi mhoiiya sima wa swoki insiin idwowi ie hirankar. Mi sima wi omwaiyar swoki waiyayokiyokiii.

26 Mi yipiki omwaiyar niki waiyai mi siya kariiramin ha naingwo tibmii kiini, sima wi yaeya kwoin miiyik haii mi sima wi omwai hiriiyar waiyayokiyokiigiyami. Mi kira ti yai imiiramin ina naingwo tibmii kiina?

27 Mi saeya ina yowarkii boina, ihi, Biiyan Inkam Komii, kara kiriir yai imiiramin ina naingwo tibmii kiina. Kara kiriiramin dimusi naingwo tibmii kiin tani, kara ina ninoknknkina, kira Adi Komii siir yinisimkin, inkamin Adi Komii siya nimbingiyin ti nu iiir nitam. Ɨriig.

Jisis siya inkam wiirin siirsi nougin

28 Mi Mata saeya hiriinan boinkiya mi saeya ina swoki ama. Mi saeya kimidiniya saiir nomousima Maria saiiram yikiugi. Mi sowa sowa ha nwowo mi saeya saiir boin, Biiyan Inkam Komiiyin siya ini nitin mi siya kariir boinkikin, kiriir nini boinmauuniyam hiniin, siya ini papi nwowin. Mi ta saeya boinkiya hiriinan, saiir mhoiiyain, saeya ina yama ti dimin iiir tiram.

29 Mi Maria saeya ti yai imiir wakae digiya mi saeya bi kimiminkika, ina iwitnam sasaua Jisis siir kigiuam.

30 [Jisis siya oma hiriir bi niki imbiyamkin, siya ini maeyauwa Mata saeya napyiskaiwina siir, ini hirar niki owin.]

31 Mi Isrel simiir iikamim Maria saika omaka hir nwowim saiir whinkinsiisim, sima hiriinan kigiyim saeya ninsiin iwitnaniyama mi sima bi kimiminkikim, ini saiir mhoiiyar yamim. Sima hiniina naingwokikim, saeya ieyin siir wokaigikin hiriir nami, hir nini ouwouwam.

32 Mi Maria saeya maeyaua Jisis siya nwowa hiriir nimbiyama mi saeya siir kiga mi saeya ini siir igmiigar ini akai hiuiua. Mi saeya siir inig iiir ha hainana mi saeya ina boinkiya, Biiyan Inkam Komii, kira biiyar nitkiswo tiriirin mi kariir pomouwin wi di naowi.

33 Mi Jisis siya saiir kigiyin, saeya noua mi iikamim saika nitim simiir mi kigiyim sima mi ouim mi Jisis siya hik prasae bi nwokin siir piua ini warar yinkin whiridgiyin. Mi siya mairgimairga bi nwokin.

34 Mi Jisis siya ina boinkiyin, kima siirin ini papi haingikaiyin? Mi sima siirin ina boinim, Biiyan Inkam Komii, kira unkini kigni.

35 Mi Jisis siya ini hindara iyisrimsripugiyin.

36 Mi siya ha nouwin mi Isrel simiir iikam ima boin, siir kaoki, siya siiramin, pranae pranae mi aingwokwowi.

37 Mɨ kam nhɨrɨm sɨma boɨnki, bɨiya siya inkam
nhwokwɨsaeyɨn siir nhwonaɨn, siya nikɨ tɨrkiyɨn mɨ siya bɨ
kɨgɨmokikɨn aniya, ɨhɨ mɨ siya tɨ inkamɨn Lasaras nɨkɨuwiyɨn
mɨ siya siirɨn wɨ naonamsi nɨkɨdu rani, aniya? Ɨriig.

Lasaras siirɨn Jisɨs siya hɨdnɨnsiin ɨdwokɨn mɨ siya ɨni omwai-
yar swokɨ waiyan

38 Jisɨs siir kwoɨnɨn ɨni hindara wrɨeyɨmyokiyɨn mɨ siya ɨna
yamɨn ɨeyɨn sɨma kikaigiyɨn siir, siiram. Mɨ tɨ siyanoɨn sɨma
wokaigiyɨn siir, siir ɨiiyɨn siiyani sɨma bɨdi warkɨntopokgɨgɨn.
39 Jisɨs siya boɨnki, tɨ siiyaɨn tɨ warnam. Mɨ tɨ inkamɨn
naonamɨn siir yokmana Mata saeya wakae boɨnki, Bɨiyan
Inkam Komii, siya kwokiyaeya bɨ naokɨn, ɨiyɨm kwiiya yamki
mɨ siya tariinanɨn pɨ nhami nhami whak rani. Kɨpi haiwaoki.
40 Jisɨs siya saiir boɨnki, kara kɨriir boɨnkii, kɨra siir yai
ɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨini, kɨra wa kɨgi Adi Komii siir kɨrɨe
aiirɨn, saeya tɨrkii.
41 Mɨ sɨma siiya ha warnama mɨ Jisɨs siya ha kɨgiyɨn mɨ ɨna
boɨnkiyɨn, Adi, wadɨeka, kɨra bɨdi wakaeyɨm dimɨn taemɨnɨm
kara kɨriiram srɨi boɨnkiyɨm.
42 Kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn, kɨra ɨinokɨinokɨn kariir yai
ɨmiirar wakaeikɨn. Mɨ kara tɨ siirɨn pɨ dimusi boɨnki rani, tɨ
iikamɨm tɨ tɨr nwowɨm, sɨma wa nwokɨ ɨinokɨnkɨnɨm kariirɨn
kɨra nɨkropkikɨn nua tɨriirɨn.
43 Mɨ tɨ dimɨnɨn siya kwɨsboɨnkiyɨn Adi Komii siiram, siir
mhoɨiyan mɨ siya ɨni komiiyar kauwok boɨnkiyɨn, Lasaras,
kɨra tɨriir idowɨiya wapnanini.
44 Mɨ tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ nikɨ aonamɨn ɨna yapnaniniyɨn
idowɨiya. Mɨ siir ɨga ɨinɨm yɨuɨsni sɨma bɨdi whrɨnkiyɨm ɨiya
sɨma siir haɨngikaigiya. Mɨ yɨuɨsa siir whwonkam ɨiir bɨdi
yɨtɨmwanɨugiya. Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, warɨ yɨuɨsɨm siir
nwowɨm haigi. Mɨpi siirarar kɨgnɨnkɨnki. Ɨriig.

Mɨ Isrel sɨmiir inkam komii komiiyɨm sɨma mɨnam kitɨbmii
boɨnam tɨrkɨm Jisɨs siir nɨsomaowam
(Mt 26:1-5; Mk 14:1-2; Lk 22:1-2)

45 Mɨ iikam whɨekakɨm, yɨpɨkɨ Maria saɨka namɨm, sɨma tɨ
dimɨn ɨiir kɨgiyɨm, Jisɨs siya tɨrkiyɨn, sɨma ɨna yaɨngwo tɨbmii
kɨingiyɨm siiram.
46 Mɨ kam nhɨrɨm ha namɨm, kɨmɨdiniya sɨma inɨ
boɨnmauuɨu Farisi kam ɨmiirɨn tɨ dimɨnɨn Jisɨs siya tɨrɨn.
47 Mɨ mhoɨiya Farisi kamɨm mɨ prismi inkam komii komii
ɨkɨm mɨ kaunsil inkam ɨkɨm, sɨma ɨrɨpa ha haɨngiriyɨu owɨm
mɨ ɨna boɨnɨm, krɨma wɨ panɨɨn panɨɨna tɨri? Siya dimɨn komii
kɨrɨe kɨrɨe kasa bɨ tɨrkɨn.
48 Mɨ krɨma siirɨn tɨ hɨriinan dɨmɨn ɨiirar kɨgnɨnkɨn
tɨrkrɨpkaii mɨ iikam whɨekakɨm wɨ siiraramar nami. Mɨ

iikam whiekakim sima siiraramar nami mi om komii Rom
hiran inkam komii komiiyim sima simiir kamim yaii niniiyim
simiir nikropkii mi ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya
saiirin, wi sima nini iipirgiinii mi Isrel krimiir iikamim wi
warar ninkin onkwobumbuninkingigi.

49 Mi inkam nwirin Kaiafas nikiuwiyin, yipiki ti biewi
iiir nwowin prismi biigi Biiyan Inkam Komiiyin siya simiir
boinki, kima, dimin sim whir swoki inokninkinmimin tani.
Niingaka.
50 Kima tari ta saiir ninokninkin tani, ti inkam nwiruwan
siya siyar mi aowi, yio ini mi owin. Mi Isrel krimiir piugana
saiir iikamim yim wi wara nao rani.
51 Siya ti diminin siir kwoin airgi bi priinaingwo boinkin.
Niingaka. Siya ti biewiyin siir biigi biiyan prismi inkam komii
nwokin. Mi yaiyim siya boinkiyim, siya profet inkamnan
boinkikin, siya hiniina boinkikin, Jisis siya wi sipi naowi Isrel
simiir iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwam.
52 Siya wi simiiram ara nao rani. Niingaka. Siya wi iki
iikamim yipiki Adi Komii siir yinisisimnan nwowim, iki hinda
tinda nwowim, wi simiir ninkiamasuwam warar naowi. Mi
sima iripar nahaingiriyiu iuwi mi wi piugan komii kwiruwar
nwokii.
53 Mi taka iiya mi mhoiiya iriipi hiriinan, Isrel simiir
inkam komii komiiyim, wi Jisis siiram kininankiuwi siir
nisomaowam.
54 Mi ti hiriinan saiirsika, Jisis siya idowiiya nu haimii Judia
simiir iikamim simiir bopwonau paniinsi yapririrsi. Mi siya
hir haiburgigin mi siya kimidiniya nu siiyin apa niingain siir
hiriir yam, om komii whirin sima dapiyin, Ifrem. Mi hirin siya
siir kigna miriiyim kamim, simaka ini owou.
55 Mi ii komiiya Isrel simiir iikamim iripa sima haingiriyiu
owiya yaewou nae komiiya Pasova saiir nikwo aeiya ini
kingiin nwowa. Mi biiya ta hiriinan yaewou nae komiiya pi
saeya yimbiyam mi iki iikamim, simiir yapa yapa om hirar
nwowim, sima pi om komii Jerusalem hiriirarar nami. Mi
simiir dimin taeminim sima ninkin imiiyaeyanim Adi Komii
siir pi prismi inkam imiir nini hauuiuwi. Mi Adi Komii siya
wi ha niki boinim, sima dimin whirki bi kimbugim. Moses siir
siyiu komii siir yai aeya boinkiya saiir hiriinan.
56 Mi iikam whiekakim ha nitim om komii Jerusalema hiriir
mi sima kimidiniya Jisis siiram ini hansirni. Mi sima omaka
Adi Komii siir inig hainaniya saiir omaka yainau hirirar
namwo iuwim mi sima irni nwirniyin sima, sima simar yinsrii
ansriina, kima paniina naingwowi Jisis siirin? Krima hiniina
naingwowi, siya wi nit rani, nae iikam krimaka nini aeniyam.
57 Mi prismi inkam komii komiiyim mi Farisi inkam ikim

sima iikam imiir boinki, yipiki Jisis siir kigi, siya ini papi nwowin mi sima wi simiir wini boinmauuni. Mi biiyan inkam komii komiiyim, wa nwoki amim siir nonkwowam. Ɨriig.

12

Maria saeya wain umir komii sainin Jisis siir iga kwis owiir naokinkikin
(Mt 26:6-13; Mt 14:3-9)

1 Mi iiyim iriiyar kwira niki owim, iikamim iripa sima haingiriyiu owam, yaewou nae komiiya Pasova dapiya saiir nikwo aeyam mi Jisis siya ini om Betani hiriiyar swoki amin, omin, Lasaras siya nwowiyin siir, inkamin yipiki biiya Jisis siya hidninsiin idwowin, ie hirankin, iiya siya naonama saiir mhoiiya.

2 Mi sima nae ina diriraerarim Jisis siya hirar naeyam. Mata sasar yinkin diriraerar kamim nae diriraerarim simakan. Mi inkamin Lasaras nikiuwiyin, yio nae Jisis saikar yidwo ae.

3 Mi mhoiiya wiga Maria nikiuwiya, Lasaras siir yokmana saeya wa yiukidin, piuii miiyik whakiyin, kimidiniya Jisis siir iga kwis owiir yaokinki mi ti wa hiriinanin siirin umir prasae bi sainikin. Mi mhoiiya saeya kimidiniya saiir kan aiirar swoki iiyaonam. Mi ta siir piuiiya omaka ini warar yitnopkiya mi digworaekwo whiekakim ini wadiekinar whakiyim.

4 Mi Jisis siir kigna miriiyin inkam nwirin Judas Iskariot nikiuwiyin, inkamin yipiki mhoiiya wir Jisis siir napwouwi Isrelmi inkam komii komiiyim simiir iin hauugi, siya boinki siirin.

5 Mi sima ti hiriinan wain piuii miiyik whakiyin siirin umir hai karamae dimusi nwokin? Mi sima siirin umirim pi 300 kina pi haiyim mi ti umirim wi iki iikam paeprikab nhirim sim pi hauuwin.

6 Siya iki iikam paeprikabim simiiram bi naingwokin siya hiiyan inkam nwokin. Tipnairin umir Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim sima haigiyin siyar kigriraokin. Mi umirim siya tauaehaiyim, yim ini siya haigiprakaiyim.

7 Mi Jisis siya siir boinki, saiirarar kignink inki. Ti diminin ti saeya niyopkiyin kariir, yio minam diriraerarkwokinka, mhoiiya iiya sima kariir kikaigii ienau, saiiramka. Dimusi rani, kariir iiya ini kingiin nwowa.

8 Mi iikam paeprikabim yim wi kimiir bopwo waraurar nwowi iinokiinokin. Mi ankara niingaka. Ɨigwirki niuwi, kara wi kimiir haiburgigi. Ɨriig.

Prismi biiyan inkamim Lasaras siir nisomaowam kitibmii boinkim

9 Mɨ Isrel sɨmiir iikamɨm hɨriinan wakaeyɨm, Jisɨs siya ɨni
om Betani hɨr nwowɨn. Mɨ sɨma ɨna yamɨm hɨriir siir kɨgam.
Sɨma siir kɨgam bɨ namkɨm, sɨma Lasaras siir kɨgam namkɨm,
yɨpɨkɨn Jisɨs siya swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowɨn ɨe hɨrankɨn.
10 Mɨ prismi Bɨiyan Inkam Komii komiiyɨm, sɨma mɨnam
kɨnankɨugɨm Lasaras Jisɨs sowiir nɨmprɨo ɨsomaowɨm.
11 Dimusi rani, dimɨn taemɨnɨm Jisɨs siya tɨrɨm mɨ iikam
whɨekakɨm sɨma Isrel sɨmiir inkam komii komiiyɨm sɨmiir
yaiyɨm, sɨmiirɨn ɨni hindara ikworɨpukimaigikɨm. Mɨ sɨma ɨni
siiraramar yɨnmiiɨnkɨnamɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya om komii Jerusalema hɨriirɨn, inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan nwonamkɨn
(Mt 21:1-11; Mk 11:1-11; Lk 19:28-40)

12 Mɨ ɨigwɨr nugakɨn, iikam whɨekakɨm ta yaewou nae
komiiya pasova nɨkɨuwiya saiiram nɨtɨm, sɨma ɨrɨpa ha
nahaɨngiriyɨuniyɨm mɨ sɨmar wakaewɨn, Jisɨs siya wɨ sɨpi nɨti
om komii Jerusalem tɨriirɨn.
13 Mɨ sɨma sikwowɨm ha haiyɨm mɨ kɨmɨndiniya siyɨu ɨiirar
haiyɨkwokwowɨn. Mɨ mhoɨiya sɨma ɨna kaɨrwao boɨnkiyɨm,
Adi Komii kɨra wadɨekɨn. Kɨra tɨ inkamɨn siir inɨg ɨiir hainan-
prapraski, yɨpɨkɨ tɨ tɨriir nɨtɨn Adi Komii kɨriir ogsop aiir
nokwokairinam. Kɨra tɨ inkamɨn siir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu,
Isrel krɨmiir iikamɨm sɨmiir kɨgrɨraowɨm.
14 Mɨ Jisɨs siya donki ha haiyɨn mɨ siya ɨna yɨdwonamɨn siir
ɨdwo. Yokwo Komii saiir yai aeya boɨnkiya saiir hɨriinan,
15 iikamɨm yɨpɨkɨ om komii Saion siir hɨr nwowiyɨm, yɨm
kɨpi nɨdid! Tariinanɨn kɨriir inkam komiiyɨn nu
kɨgrɨraowiyɨn ɨni nɨtɨn, siya ɨni donki haomɨn siir ɨdwo
nɨdwonaniyɨn.
16 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm, sɨma bɨ nɨnokɨnkɨnkɨm sɨma
tɨ hɨriinan dimɨn tɨrɨm. Mɨ mhoɨiya ɨiya Jisɨs siya swokɨ ɨti,
omwai siya waiyai mɨ siya ha nami Adi Komii siir om ɨiir
mɨ siya wɨ inɨg komiigak ha nwowɨ. Mɨ mhoɨiya sɨma ɨna
boɨnɨm, krɨma yaiyɨm Yokwo Komii saeya boɨnɨm sɨmiir tɨ
swokɨ aɨngwowoknaki mɨ sɨma tɨ hɨriinan dimɨnɨn siir dimusi
tɨri.
17 Mɨ iikam whɨekakɨm yɨpɨkɨ bɨiya Jisɨs saɨka nwowɨm, ɨiya
Lasaras siya swokɨ ɨnsiin ɨdwowa ɨe hɨrankɨn mɨ tɨ iikamɨm,
sɨma tɨ dimɨn ɨiir kɨgɨm mɨ kɨmɨdiniya sɨma haigɨrɨrɨr boɨnam
tɨ dimɨnɨn siya tɨrɨn.
18 Mɨ tɨ hɨriinan siirsi bwaekiinaniyamkɨm iikam
whɨekakɨm Jisɨs siir kɨgwɨnamɨn. Sɨma bɨdi wakaewɨnɨm
hɨnɨin, Jisɨs siya tɨ hɨnɨin dimɨn komiiyɨn si tɨrkɨn.
19 Mɨ Farisi sɨmiir kamɨm, yai sɨma sɨmar yomboɨn amboɨn,
sɨmiir kɨgi, dimɨnɨm siya tɨrɨm kɨma kaiyaonaowidi kɨma wɨ

dig nwo rani, iikam whiekakim ti nu iiiranim, wi siiraramar ninkirionaei. Ɨriig.

Grik simiir iikam nhirim Jisis siir ini kignaki

20 Mi iikam nhirim Grik simiir piugana saiirim, sima om komii Jerusalem hiriir nitim, Isrel simiir iikam nhirim simaka yinkin it yaewou nae komiiya Pasova saiir nikwo aeyam.

21 Sima kimidiniya inkamin Pilip nikiuwiyin siiram yam siir nini kigiuwam. [Siya om Betsaida hirankin.] Sima boin, inkam Komii, krima minam naingwowi, Jisis siir kigim mi yai saika boinim.

22 Mi Pilip siya ha namin kimidiniya Endru siir ini boiniu mi mhoiiya kimidiniya sowar yam, Jisis saika boinamin.

23 Mi Jisis siya sowiir boinki, iiya kingiin bidi yitkiya, kararin ti inkamin Adi Komii siir om hiranki nitin, Adi Komii siya wi kariir hauuwi, siir inig komiiyin mi siirin wi kara haii.

24 Kara kimiirin yaimwowar boinkii, twonidim nua nikiigiiyam karamae nwowi mi hapaiirin nhisuwakar nwokii mi kira simiirin nu ha haingikaii mi mhoiiya sima wi yin kasa budgi rani. Mi ti hiriinan siyiuin kara naowi mi inkamim kariirin ha haingikaii mi mhoiiya kara ha swoki insiin idwowi mi wi iikam kasa whinkinsiis haiginiu rani, kariiram naingwo tibmiiyim.

25 Mi yipiki simiir kwoin iiirar napi, sima wi sima simar swoki onkwobumbuninkinaei. Mi yipiki simiir kwoin imiirar nap karamae nwowi ti nu iiirin mi sima Adi Komii siir kwoin iiiraramar naingwo iskii, yim wi omwai hiriiyar waiyayokiyokiikaeyami.

26 Mi iikamim yipiki kariiram naingwowim mi kariir mii aiir miriiyim, yim wi maeyaua kara nwowa wi saiir warar mi owi. Mi kariir Adin, Adi Komii siya, simiirin wi inkamim inigakim wi simiir hiriinan nwo haiginiuwi. Mi sima wi inig komiigak dimusi nwo rani, sima kariir kigna apkim. Ɨriig.

Jisis siya naonama saiir boinkin

27 Tariinanin kariir kwoinin miiyik miiyik nwo rani, kariir kwoinin ini warar yaowhriewhrieyiuwin mi kara pi paniina ti boin? Mi kara hiniina boini, adi, kara ti haiburgik ti diminin nimbiniyin kariir nisomaowam siirsi? Niingaka. Dimusi rani, kara ti nu iiirin hiriinanamar nitkin.

28 Adi Komii, kira kiriir inigin siir tirki, komii nwokiyamin. Mi Jisis siya ti hiriinan yai imiir boinkiyin mi yai kwira ninomor kouana ina kauwok boinkiya, kara kariir inigin, komii bidiyar iki okiyin mi tariinanin pi komiiyar swoki okii.

29 Mi iikam whiekakim saika kingiin hir nokwowim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima boin, ninomorka. Mi iikam

nhɨrɨm yɨm hɨnɨɨna boɨn, paekwosɨmkɨn, Adi Komii siir
inkamɨn siya boɨnkii siirɨn.
30 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir boɨnki, taka yaiya kariiram bɨ boɨnkika,
kariir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam. Nɨingaka. Ya kɨmiiram
boɨnkika, kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam.
31 Mɨ tariinanɨn taka ɨiya nɨta, Adi Komii siya wɨ tɨ iikamɨm
tɨ nu ɨiir nwowɨm wɨ sɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm
wɨ sɨmiirsi hɨdi. Mɨ tariinanɨn siya Setan siirɨn wɨ haɨni
nikwowaisiigii, yɨpɨkɨn dimɨn biyɨe biyɨeyɨm tɨ nuɨn siirɨm
sɨmiir kɨgɨrkakiyɨn.
32 Mɨ mhoɨiya inkamɨm kariirɨn paeyɨn hɨiiniya
nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka nɨnkɨn ɨrɨnugii mɨ sɨmiir kwoɨnɨm wɨ
kara kiyaii, kariiram naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ kariir mhoɨiya
nɨtɨm.
33 Jisɨs siya tɨ yai hɨriinanɨm mɨnam boɨnkɨn, iikamɨm sɨmiir
nɨisiimauuwam hɨnɨɨn, siya wɨ panɨɨna namisi aonami.
34 Mɨ mhoɨiya iikam whɨekakɨm sɨma siir yai aka hɨnɨɨna
yowarkɨi boɨn, Moses siir siyɨu komiiyɨn krɨma napiyɨn, tɨ
inkamɨn bɨiya siya wɨnkiyɨn Yokwo Komii aiir, yɨm hɨnɨɨna
boɨnkikɨm inkamɨn yɨpɨkɨ Adi Komii siya nɨmbingiyɨn,
iikamɨm omwai waiyayokiyokɨiyanɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwam. Mɨ kɨra hɨnɨɨn dimusi boɨnkɨn, inkamɨn Adi
Komii siir om hɨranɨn, siirɨn wɨ paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn
saɨka nɨnkɨn ɨrɨnugi mɨ siya wa naonami, ha? Yɨpɨkɨ siya tɨ
inkamɨn Adi Komii siir omɨn siir hɨranɨn?
35 Mɨ Jisɨs siya sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨn, bɨeyɨn
wɨ ɨi prɨei whwoki rani, iikam kɨmiir waraurɨn. Kɨma ɨiya bɨe
ɨeya whwokii mɨ kɨma wɨ wadɨe haɨni nwokii. Mɨ nɨiya wɨ tɨ
siyɨu ɨiir higrɨnɨu rani. Mɨ kara kɨmiir haiburgigi mɨ kɨma wɨ
inkamɨn, nɨiyɨim nɨiyɨim napiyɨn, siyɨu ɨiir sɨbgu kɨgomok ap
karamae nwowiyɨn maeyaua siya namam tɨra saiir hɨriir, ɨni
siir hɨriinan ywowɨn.
36 Kɨma kariiram kɨgna ap mɨ kariiram daɨngwo tɨbmii kɨɨn,
karaɨrgɨn bɨenan whwoyaei ɨiya kara tɨ nu ɨiir nwowi. Mɨ
mhoɨiya kɨma wɨ dimɨn mɨiyɨkɨmɨiyɨk ɨmiiram naɨngwo tɨbmii
kɨini. Ɨriig.

Isrel sɨmiir iikam whɨekakɨm sɨma Jisɨs siir yai ɨmiiram bɨ naɨngwo tɨbmiigɨm mɨ siir siyɨu ɨiir bɨ kɨgna apkɨm

37 Mɨ tɨ iikamɨm sɨma dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm siya
tɨrɨm, iikamɨm makɨniiyɨm sɨmiir siya haiswonɨmnɨskɨiyɨm
sɨmiirɨn bɨdiyar ikɨ kɨgɨm mɨ sɨma siiramɨn hɨnɨɨna bɨ naɨngwo
tɨbmiigɨm siya Mesaiakɨn yɨpɨkɨ Adi Komii siya nɨkropkiyɨn.
38 Sɨma siiram bɨ naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm ta yaiya profet
Aisaiakɨn siya wɨn boɨnkiya ya wɨ kaimwowar nwowi, siya
hɨnɨɨna boɨnkikɨn,

Biiyan Inkam Komii, wi nhinga naingwo tibmii kiini, ti
krimiir yai imiiramin? Mi Biiyan Inkam Komiiyin siir
kirieya wi nhinir niisiimauuwi? Ini inkam karamaeyar
ywowiskiyin.
39 Mi iikamim sima wi siiram naingwo tibmii kiin tani mi wi
siir mi kigna ap rani. Dimusi rani, biiya yaiya Aisaia siya
kaimwowar swoki winkiya yai kwira yokwoni, ya hiniina win
boinkika,
40 simiir kwoinim Adi Komii siya bidi kinkripim mi sima
wi hindarar nanaingwoyimiyok iuwi. Mi sima hirii hiriiyar
naingwo whriewhriei mi sima dimin taeminim wi sibgu
naingwo omok rani. Mi sima sibgu naingwo omoki mi simiir
nhwowim sibgu kigi mi sima wi haini naingwo tibmii kiini mi
wi haini sibgu wakaeyokna api siiramin mi simiirin wi haini
haiswoninmniskiii. Mi yim sima, wi dig nwo rani.
41 Aisaia profet inkamin siya ti hiriinan dimusi bi boinkikin,
siya Jisis siir bidi kigin, siya siir inig komii iiir haiyin mi siya
hiriinansi boinourwokaigikin.

42 Mi tiki iiyim inkam komii komiiyim Isrel simiirim, sima
ini Jisis siiramar yamim. Sima Farisi inkamim simiirsi
nididgim mi sima hiniin paniinsi boinsi, sima Jisis siiram
naingwo tibmii. Mi sima hiriinan boini, sima siiram naingwo
tibmii kiini mi simiirin wi Farisi inkam ima kiyitkikinkii
idowiiya hiriirin, omaka yaimin dimin nidwokai wakaeiya
saiir hirankin.
43 Mi simiir kwoin komiiyin ha naingwowi, iikam nhirim
simiirin hiniina boinim, sima inkam wadiekim mi simiir inig
imiir hainanprapraski. Mi sima Adi Komii siiramin komiiwao
naingwo rani mi Adi Komii siya wi ha niki boinim, sima inkam
wadiekim. Mi simarin, yio ini niingaki, niingar ywowiskiyim.
Iriig.

Mi mhoiiyan iikamim simiirin wi Jisis sikisiyar hidi

44 Mi Jisis siya ini komiiyar kauwok boinkiyin, yipiki kari-
iram naingwo tibmii kiini, siya wi kariiraramar kipi naingwo
tibmii kiin. Siya wi ti yipikin kariir nikropkiyin, nua tiriir wi
siiram warar ti aingwo tibmii kiin.
45 Mi ti iikamim yipiki kariir kigim mi sima yipiki kariir
nikropkiyin ti nu iiir siir warar timi kig.
46 Kara ti nu iiir nitin, kara ini bienan whwoyanan
ywokiyin. Mi ta hiriinan saiirsika mi yipiki kariiram naingwo
tibmii kiini mi kariiram niti, siya wi biyie nwo rani, inkamin
niibwomambwo nwowiyin siir hiriinan.
47 Mi yipiki kariir yai imiir wakae karamae nwowi mi simiir
mi wakaeyokna ap karamae mi owi mi kara siirin wi hid

rani. Kara ti iikamim nu tir nwowim simiir hidam bi nitkin. Niingaka. Kara simiir whinkinsiis haiginiuam nitkin.

48 Mi kimiir iikam nhirkim kariir nikwowaisii mi kariir yai imiir mi wakae karamae mi owi mi mhoiiya inkam nwirin siirin wi siya hidi. Mi yaiyim biiya kara boinmimauuim, siirin wi simiirar swoki hidi, iiya Adi Komii siya iikam imiir hidi.

49 Tiriiginim yim kaimwo dimusi bi nwokim, kara kariir kwoin ara bi diriraerarkin mi ha bi boinmimauugin. Niingaka. Adi Komiiyin, yipiki kariir nikropkiyin, kariirin siya boinkikin boinamin. Mi kara simiir asi boinourwokai haiginiugin.

50 Kara ina ninokninkinin yaiyim siya boinkiyim, iikamim omwai sima waiyayokiyokiigiyamim siya tirkiyim. Mi ti dimin taeminim ti kara boinmimauuim, yim kariir Adin siya boinmimauugi ima kariir. Ɨriig.

13

Kamim Jisis siir kigna miriiyim simiir igam siya hiisokim

1 Mi ii komiiya wou nikwo aeiya Pasova, waka nikwo aei. Mi Jisis siya bidiyar yinokninkinkiyin siir iiya siya naowana, ti nu iiir haiburgigna siir Adiyin siiram swoki amim siir swoki kigiuwam ya bidi yimbiniya. Siya iinokiinokin yipiki siir iikam nwowim, siir iikamim ti nu iiir siya simiiramar naingwokwonanaeikin mi tariinanin siya wi simiir niisiimauuwi, siya pariiga naingwokwowi simiiramin.

2 Jisis siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima nae ina yaeyim. Setan siya Judas siir kwoin iiirin bidinanar kwirii idwokaigin, Saimon Iskariotni yinisimin wir Jisis siir napwouwin mi siirin iki inkam biyieyim sim iin hauugiyam.

3 Jisis siya bidiyar yinokninkinin, ti digworaekwowim siir Adin siir iinarar nonkwokikin. Mi siya bidiyar mi inokninkinin hiniin, siya Adi Komii siir hiranki nitkin mi siya wi siir hiriiyar swoki ami.

4 Mi mhoiiya Jisis siya ha ninsiin okwokiyin, ipiiya siya nidwokaiya maeyauwa nae sima nidwokai aeya saiir hirankin mi siya siir idan yiuisa ina yiskiya. Mi siya siirin yiuisa piu niiyaowiya saiir kaihaiginiu.

5 Mi siya siirin yiuisa piu niiyaowiya ha kaiyaiginiuin mi mhoiiya siya opa kimidiniya two ira saiir yaomaigi. Mi siya, siir kigna miriiyin inkam nwirin siir iga kwis owiir hiisoki mi mhoiiya siya sowiirin yiuisa piu niiyaowiya saiir yiiyaoki.

6 Mi Jisis siya ha namin Saimon Pita siir hiisok haiginiuwam mi siya siir boinki, Biiyan Inkam Komii, kira kariir iga kwiso pi warar ninkin hiisokii?

7 Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, tariinanɨn kɨra nɨnoknɨnkɨn tani, tɨ dimɨnɨn kara tɨrkiyɨn mɨ mhoɨiya kɨra wɨ haɨni nɨnoknɨnkɨni.
8 Pita siya Jisɨs siir boɨnki, kɨra kariir ɨga owiir kɨpi hɨisok. Nɨingaka. Mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnkiyɨn mɨ kara kɨriir ɨga kwɨs owiir hɨisok karamae nwowi mɨ kɨra wɨ kariir kɨgna mɨriiyan inkam nwo rani.
9 Mɨ Saimon Pita siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra kariir ɨga owiirara kɨpi hɨisok, kɨra kariir ɨɨna mwo mɨnɨm warar dɨnkɨn hɨisoki.
10 Jisɨs siya boɨnki, inkamɨn kariiram naɨngwo tɨbmii kɨini, yɨo ɨni inkamɨn op whaugiiyɨn mɨ whauriyɨnan ha nwokiiyɨn, yɨo mhoɨiya op whauam bɨ swokɨ naɨngwowikɨn. Nɨingaka. Siya wɨ siir ɨga aiirarar hɨisoki. Kɨma ombudarɨn ɨni whauriyɨnkɨnar nwoswowɨm inkamɨn op whauwiyɨn mɨ whauriyɨnan ha nwokiiyɨn siir hɨriinan. Nwɨruwakɨn hɨriinan nwo karamae nwowɨn. Yɨo ɨni inkamɨn op mɨn whauae karamae nwowiyɨn hɨriinan tainakiyɨnar nwowiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn.
11 Jisɨs siya bɨdinanar nɨnoknɨnkɨnkɨn, yɨpɨkɨ wɨr siir napwouwi mɨ siirɨn inkam biyɨeyɨm sɨm ɨɨn hauugi sɨma haɨnam. Siya kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨmiir boɨn, kɨmiir kwoɨnɨm ɨni inkamɨn op whaugiyɨn mɨ whauriyɨnan ha nwokiiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨm. Mɨ inkam nwɨrɨn siir kwoɨnɨn yɨo mɨiyɨk rani, yɨo ɨni inkamɨn op mɨn whauae karamae nwowiyɨn, hɨriinan tainakiyɨnar nwowiyɨn, ɨni siir hɨriinan ywowɨn.
12 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya sɨmiir ɨga ɨmiirɨm ha hɨisok dɨgiyɨm mɨ siya siir yɨuɨsa ha swokɨ iiyɨn mɨ siya ha swokɨ ɨdwokaiyɨn ipii aiir. Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna srɨiyɨn, kɨma ɨna nɨnoknɨnkɨnɨm, tɨ kara tɨrkiyɨn hɨriinan? Kara kɨmiirɨn pɨ hɨniɨna boɨnkii,
13 wɨm kɨma kariirɨn hɨniɨna boɨnikɨm, Bɨiyan Inkam Komii mɨ Inkam Nowomwarkaiyɨuwiyɨn, yɨo ɨni ywowɨn kɨma kariirɨn hɨriinan boɨnɨn yɨo. Dimusi rani, kararɨn, kara ɨni inɨg komiigak ywowɨn.
14 Kara kɨmiir Bɨiyan Inkam Komiigɨn mɨ kɨmiir Nowomwarkaiyɨuwan Inkamkɨn mɨ kɨmiir ɨgam kara bɨdi hɨisokiyɨm. Mɨ kɨma tɨ dimɨnɨn kara mɨ tɨrɨn wɨ siir hɨriinanar timɨ tɨr. Mɨ kɨma kɨmiir nomiiyauwɨm sɨmiir ɨgam wɨ hɨriinanar timɨ hɨisok haigɨnɨu inkamɨn, inkam nwɨrni mɨi prɨimɨriiyɨn umɨr hai karamae nwowiyɨn.
15 Kara tɨ dimɨnɨn kɨmiirɨn mɨnam nɨisiimauugikɨn, kɨma wɨ tɨ kara tɨrɨm wɨ sɨmiir hɨriinanar tɨr.
16 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, inkamɨn whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨn siya inkamɨn siir kɨgrɨraowiyɨn siir kou bɨ nwokɨn. Mɨ siya hɨriinanam bɨ namkɨn ɨkɨ digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirɨn siir inɨgɨ wara nwowɨm. Nɨingaka. Inkamɨn ɨkɨ inkam nwɨrni nɨkropkiyɨn siya siirɨn pa boɨnkii

hɨnɨɨn, tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ siir nɨkropkiyɨn siya ɨni siir kou ywowɨn.
17 Mɨ tariinanɨn kɨma bɨdi yɨnoknɨnkɨnkiyɨm tɨ dimɨnɨm
kara boɨnɨm mɨ kɨma tɨ dimɨn ɨmiir sɨbgu api mɨ kɨma wɨ
maɨrgɨmaɨrga prasae nwo rani.
18 Mɨ kara kɨmiir hoɨmgakar boɨn tani. Nɨɨngaka. Kara bɨdi
yɨnoknɨnkɨnɨn yɨpɨkɨ kara nɨmbinɨm kariir iikam nwowi. Mɨ
Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hɨr nwowa saeya hɨnɨɨna
boɨnkika, tɨ dimɨnɨn wɨ sɨpi nɨmbiyami. Inkamɨn nae kara
hauuwi mɨ tɨ inkamɨn kariirɨn wɨ siya tɨrbuwi.
19 Mɨ tɨ dimɨnɨm tɨ kara boɨnmɨmauuwɨm kɨmiir kara mɨnsi
boɨnmɨmauugɨn mhoɨiya tɨ dimɨn ɨma nɨmbiyami mɨ kɨma wa
nwokɨ ɨnoknɨnkɨn kɨɨnɨm, kara tɨ inkamɨn Adi Komii siir om
hɨrankɨ nɨtɨn siya iikam whɨekakɨm tɨ nuɨn siir tɨranɨm sɨmiir
whɨnkɨnsiis haiginɨuwankɨn.
20 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, iikamɨm yɨpɨkɨ kara
nɨkropkiyɨm sɨmiir sɨbgu kɨgrɨraowi, yɨo kɨma ɨni kariir
kɨgrɨraowan iikam ywowɨm. Mɨ yɨpɨkɨ kariir sɨbgu kɨgrɨraowi,
yɨo ɨni Adi Komii siir boɨn maɨrgɨmaɨrganan ywowɨn, yɨpɨkɨn
kariir nɨkropkiyɨn. Ɨriig.

Jisɨs siirɨn Judas siya ɨyopmauugɨ sau omomɨn siir ɨɨn
(Mt 26:20-25; Mk 14:17-21; Lk 22:21-33)

21 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya tɨ dimɨn ɨmiir boɨn dɨgiyɨn mɨ
siir kwoɨnɨn hɨk prasae bɨ kɨnkɨn. Mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨn
boɨnmauu wakae, kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, kɨmiir
nwɨrɨn, kariirɨn wɨ wɨr siya napwouwi mɨ kariirɨn wɨ ɨkɨ kam
biyɨeyɨm sɨmiir ɨɨn nonkwokii sɨma nɨsomaowam.
22 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma, sɨma sɨmar yɨnkao
ankaona. Dimusi rani, sɨma bɨ nɨoknɨnkɨnkɨm siya yɨpɨkɨn.
23 Mɨ kara inkamɨn Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨn siya
naɨngwokwonanaeiyɨn, an kara saɨka kingiinar kɨnmasu
ɨdwokɨn.
24 Mɨ Saimon Pita siya kɨmɨdiniya kariir kɨnmauugi kɨra siir
srɨigi, kɨra siir srɨigi hɨnɨɨn, siya yɨpɨkɨn?
25 Mɨ ta Pita siya srɨigiya kariir saiir mhoɨiyan, kara ɨna
yamasunamɨn Jisɨs siir kingiin mɨ ɨna yakɨ srɨiyɨn, Bɨiyan
Inkam Komii, wɨ nhɨnga tɨri hɨriinanɨn, ha?
26 Mɨ Jisɨs siya kariirɨn hɨnɨɨna boɨnki, kara pɨ tɨ bret ɨiir haii
mɨpi op hopmaigii mɨ pa hauugii mɨ tɨ inkamɨn siya kariir tɨri
hɨriinan mɨ ta yaiya siya boɨnkiya saiir mhoɨiyan siya tɨ bretɨn
ɨna hauugiyɨn Judas siir siya naeyam.
27 Mɨ mhoɨiya Judas siya tɨ bret ɨiirɨn ha naeswokiyɨn mɨ
Setan siya kɨmɨdiniya siir kwoɨn ɨiir kiyaigi mɨ Jisɨs siya siir
boɨnki, dimɨnɨn kɨra tɨram naɨngwowiyɨn, kɨra kɨpi kɨmɨmɨn,
kɨra ha tɨrsaugi.

28 Mɨ kamɨm nae hɨr nɨdwokai aeyɨm, sɨma ta yaiya Jisɨs siya boɨnkiya siir, sɨma saiir bɨ nɨnoknɨnkɨnkikɨm, siya dimu nasi boɨnkikɨn.
29 Mɨ krɨma kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm krɨma bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨm, krɨmiir umɨr tɨpnaɨrɨn Judas siya nonkwowikɨn. Mɨ krɨmiir nhɨrɨm yɨm ha naɨngwokɨm siya siirɨn naeyam boɨnkii, nae saɨnakiyam ta yaewou nikwo aei ɨi komiiya saiir nikwo aeyam. Mɨ siya ha mɨ boɨnkii, ɨkɨ iikam paeprikabɨm umɨr sɨmiir tinɨ hauuwɨu. Ɨriig.

Siyɨu wɨnɨn siir yai aeya.

30 Mɨ Judas siya bret ɨiir nae swokiyɨn mɨ siya bɨri kɨmɨmɨnkikɨn ɨna yamsaugiyɨn idowɨiya hɨriir, ya nɨibwomambwo komii aeyaɨrga.
31 Mɨ Judas siya namkiya idowɨiya saiir mhoɨiyan mɨ Jisɨs siya ɨna boɨnkiyɨn, kara tɨ inkamɨn Adi Komii siir om hɨrankɨ nɨtnɨn, kara wɨ inɨg komiigɨ komii ɨiirar haii. Dimusi rani, dimɨn taemɨnɨm kara tɨrɨm iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam sɨmiirsika. Mɨ Adi Komii siya wɨ ɨriipɨ inɨg komiigɨ komii ɨiirar mɨ haii. Dimusi rani, tɨ dimɨn taemɨnɨm kara tɨri sɨmiirsika.
32 Mɨ kara tɨ inkamɨn nɨnomor kouankɨ nɨtɨn iikam ɨmiirɨn dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm paenan nɨuyaeiyɨm Adi Komii siirɨm sɨmiir nɨisɨimauuwi mɨ Adi Komii siya ɨriipɨ hɨriinan iikam ɨmiirɨn wɨ kariir kɨrɨe komii komiiyɨm paenan nɨuyaeiyɨm wɨ sɨmiir mɨ ɨisɨimauuwi. Mɨ Adi Komii siya tɨ siirɨn wɨ kɨmɨmɨn tani, siya wa tɨrsɨsaugi. Dimusi rani, siyaɨrgɨn tɨ kariir dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm paenan nɨuyaeiyɨn sɨmiir bwamkɨbwamɨn. Yɨm tɨriiginɨm, yɨm ɨni siir hɨrɨrar nwowɨm.
33 Tɨ kariir yɨnisɨsɨmɨm kara tɨ nu ɨiirɨn kɨmaka wɨ ɨi prɨei nwo rani. Mɨ mhoɨiya kɨma wɨ kariiram swokɨ hansɨrni. Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨina boɨnkii, tɨ yaiyɨm bɨiya kara nikɨ boɨnɨm Isrelmi inkam komii komiiyɨm sɨm hɨniin, kɨma omɨn kara namanɨn wɨ siir wara nam tani.
34 Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ yaeya yaiwɨn swokɨ boɨnkii, siyɨuɨn kɨma sɨbgu napanɨn kɨma ɨrni nwɨrniyamɨn nhami nhami kɨpi naɨngwokwo, tɨ siyɨu hɨriinanɨn kara naɨngwokwowiyɨn kɨmiiram siir hɨriinan. Mɨ kɨma ɨrni nwɨrniyamɨn wɨ hɨriinanar timɨ inan aɨngwokwo.
35 Mɨ kɨma ɨrni nwɨrniyam ninan aɨngwokwowi mɨ ɨkɨ iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨma kɨmiir kɨgi mɨ sɨma wɨ hɨnɨina boɨni, kɨma Jisɨs kariir kɨgna mɨriiyan inkamkɨm. Ɨriig.

Jisɨs siya Pita siir boɨnkɨn siya wɨ digɨumii siir haimriyɨugigi (Mt 26:31-35; Mk 14:27-31; Lk 22:31-34)

36 Saimon Pita siya siir yai aka hɨnɨina yowarkɨi boɨn, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra wɨ pɨnda nami? Mɨ Jisɨs siya hɨnɨina

yowarkɨi boɨn, kɨra wɨ kariir mhoɨiya nɨt rani, maeyauwa kara namana saiir hɨriirɨn mɨ mhoɨiya kɨra wɨ haɨni nɨti kariir mhoɨiyan.

37 Pita siya siir yai akan hɨnɨina yowarkɨi boɨn, Bɨiyan Inkam Komii mɨ kara kɨriir mhoɨiya tariinanar mɨ ɨtɨn ɨni mɨ owɨn? Kara naowam asi naɨngwowi. Dimusi rani, kara kɨriiram naɨngwo tɨbmii kɨingɨn.

38 Jisɨs siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, ana kɨra kanakar nɨnkɨn aowamar naɨngwowi. Dimusi rani, ni kɨra kariiram naɨngwo tɨbmii kɨingɨn, aniya? Kara kɨriirɨn yaimwowar boɨnkii, ɨuumɨn nikɨ ɨk karamaeyar nikɨ owi mɨ kɨra ɨdɨpɨdɨpɨn kariirɨn wɨ kwoɨma mɨisɨsaei hɨnɨinɨn, kɨra kariir bɨ nɨoknɨnkɨnkɨn. Łriig.

14

Jisɨs siyaɨrgɨn siyɨuɨn Adi Komii siir hɨriir namiyɨn

1 Jisɨs siya ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, kɨriir kwoɨnɨn kwoɨn biyɨe biyɨe naɨngwowam mɨ hɨkak nwowam kɨpi kiwaki. Mɨ kɨra Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram naɨngwo tɨbmiikɨini mɨ kɨra tariinanɨn wɨ kariiram warar timɨ aɨngwo tɨbmiikɨɨn.

2 Kariir Adɨn siir omaka maeyauɨm hɨuyokiyokaiyɨm kasa rani. Hɨriirɨn bɨiyɨn wɨ kara nami mɨ digworaekwowɨm wɨ bɨi kara ninɨ dirɨraerarkwokɨni kɨmiiram. Kara kɨmiirɨn pɨ tɨ sɨm boɨnmauuwi. Dimusi rani, tɨ digworaekwowɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm ɨna nwowɨm.

3 Mɨ mhoɨiya kara tɨ om ɨiir dirɨraerar dɨgigi mɨ kara wa swokɨ ɨti kɨmiir nɨkɨunakiyam mɨ taka ɨiya kɨma wɨ tɨ omɨn kara nwowɨn siir hɨrɨn wɨ haɨni nwowi.

4 Mɨ kɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm siyɨuɨn kara namanɨn maeyaua kara ninɨ owouwi.

5 Mɨ inkamɨn Tumas nɨkɨuwiyɨn siya Jisɨs siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii, krɨma nɨoknɨnkɨn tani maeyaua kɨra namana. Mɨ krɨma wɨ panɨina nɨoknɨnkɨni siyɨuɨn hɨriir namanɨn?

6 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, siyɨunanɨn ɨni karar ywowɨn mɨ inkamɨn Adi Komii siir kɨgi, inkamɨn yaimwokɨyaimwowar boɨniyɨn siyɨuɨn ɨni karar ywowɨn. Mɨ iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiisiyɨm digworaekwowɨm ɨinokɨinok kanaka waiyayokiyokɨiyam sɨmiir siyɨuɨn ɨni karar ywowɨn. Mɨ yɨpɨkɨ Adi Komii siiram nami mɨ sɨma wɨ kariiram warar timɨ ɨt, yɨpɨkɨ sɨmiir hɨriinan tɨ siyɨu ɨiir mɨ apɨn.

7 Mɨ tariinanɨn kɨma kariir bɨdi yɨnoknɨnkɨnkiyɨm mɨ kɨma kariir Adi Komii ɨiirɨn wɨ warar mɨ ɨnoknɨnkɨni. Mɨ tariinanɨn kɨma siirɨn ɨna nɨoknɨnkɨnɨm mɨ ɨna mɨ kɨgɨm.

8 Mɨ inkam nwɨrɨn Filip nɨkɨuwiyɨn siya Jisɨs siir boɨnki, Bɨiyan Inkam Komii, Adi Komii siirɨn krɨmiir dɨisɨimauu

mɨ krɨmiir kwoɨnɨn wɨ ta hɨriinan saiirsi nwokɨ wokmai haigɨnɨuwɨm.

9 Jisɨs siya siir boɨnki, kara kɨmaka kwokiyaeya bɨ nwokɨn mɨ tariinanɨn kɨma ɨna nikɨ whaowae krɨpkaiyɨm. Filip kɨra kariirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨn? Yɨpɨkɨ kariir kɨgɨn mɨ siya kariir Adɨn siirɨn warar bɨdi mɨ kɨgɨn. Mɨ kɨra kariiramɨn kariir Adɨn siirɨn kɨriir nɨisiimauuam dimuam srɨigɨn hɨnɨɨn, kariir Adi Komiiyɨn siya panɨɨngɨn?

10 Filip kɨra nɨnokɨnkɨn tani, kariir Adi Komiiyɨn siya kanaka tɨr nwowɨn mɨ krɨra nwɨruwar nwowo? Digworaekwowɨm kara nikɨ boɨnmɨmauuwɨm kɨmiir, yɨm kariir yai rani. Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨ tɨ kariir kwoɨn ɨiir kwɨrii ɨdwokaiyɨn siya siir kwoɨn ɨiirarar napikɨn siir mɨi ɨmiir mɨriiyamɨn.

11 Kɨma tɨ yaiyɨm kara boɨnmɨmauuwɨm sɨmiiram daɨngwo tɨbmiikɨɨn kara mɨ kariir Ad ɨeya, krɨra ɨni nwɨruwar ywowɨskiyo. Mɨ kɨma tɨ yaiyɨm sɨmiiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowi mɨ kɨma wɨ haɨni kɨgi, dimɨnpai dimɨnpaiyɨm kara tɨrɨm iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuam. Mɨ kɨma wɨ haɨni nɨnokɨnkɨnki tɨ siirɨn hɨnɨɨn kara mɨ kariir Ad ɨeya, krɨraniyɨn ɨni nwɨruwar ywowɨskiyo.

12 Kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii, iikamɨm yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo tɨbmiikɨɨnɨm mɨ digworaekwowɨm sɨma tɨri, yɨm wɨ tɨ digworaekwowɨm kara tɨrɨm wɨ sɨmiir haiburi. Dimɨn taemɨnɨm sɨma tɨri, yɨm wɨ kara tɨrɨm wɨ sɨmiir haiburi. Dimusi rani, kara wɨ kariir Ad ɨiiram swokɨ ami mɨ wɨ saɨka nɨnɨ owouwi mɨ wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨiir nɨkropkii, sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuam.

13 Dimɨn taemɨnɨm kɨma Adi Komii siiram srɨii kariir ɨnɨg komii ɨiir mɨ kara sɨmiirɨn wa hauugii kɨmiir. Mɨ iikamɨm wɨ ta hɨriinan saiirsi hainan prapraskii Adi Komii siir ɨnɨg ɨiirɨn. Dimusi rani, yɨo karar tɨrkɨkɨn.

14 Mɨ kɨma dimɨnamɨn kariir ɨnɨg komii ɨiir srɨigii mɨ sɨmiirɨn wɨ karar tɨrkii mɨ wa hauugii kɨmiir. Ɨriig.

Jisɨs siya ha boɨnkɨn, Adi Komii siir naeyɨuɨn wɨ siya nɨkropkii sɨmiiram

15 Mɨ kɨma kariiram naɨngwokwonanaei mɨ kɨma yaiyɨm kara boɨnmɨmauuwɨm sɨmiirɨn wa wakaeyokna api.

16 Kara wɨ kariir Adi Komiiyɨn siiram srɨigii mɨ siya kɨmiirɨn wɨ yaeya hauugii, yɨpɨkɨ kɨmiiram nɨti, kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuam mɨ siya kɨmaka wɨ hɨriiyar nwokrɨpkaigiyamɨm.

17 Siya Adi Komiigɨn mɨ Adi Komii siir naeyɨugɨn yɨpɨkɨ yaimwokɨyaimwo boɨniyɨn iikam ɨmiir mɨ siya sɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn yaimwo ɨmiirarar boɨnkikɨn. Siya wɨ ɨkɨ iikamɨm nu tɨranɨm sɨmiir kwoɨnau nwokai rani. Dimusi rani, sɨma siir bɨ kɨgɨm mɨ siir bɨ mɨ ɨnokɨnkɨnkɨm. Mɨ kɨma wɨ haɨni nɨnokɨnkɨni

siirɨn. Dimusi rani, siya wɨ kɨmakar nwowi mɨ mhoɨiya siya wɨ kɨmiir kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaii.
18 Kara wɨ kɨmiir haiburgig rani mɨ kɨma wɨ kɨma kɨmar nwo
rani, yɨnisɨmɨn yopii ad karamaeyɨn siir hɨriinan. Kara wa
swokɨ ɨti.
19 Ɨiya kingiin bɨdi yɨtkiya mɨ tɨ iikamɨm tɨ nu ɨiiranɨm sɨma
wɨ kariir swokɨ kɨg rani mɨ wɨm kɨma kariirɨn wa kɨgi. Mhoɨiya
kɨma naowi mɨ kɨma wɨ omwaiyar swokɨ waiyai. Dimusi rani,
kara wɨ kapi naowi mɨ kara wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi.
20 Mɨ mhoɨiya kara swokɨ ɨnsiin ɨdwowi omwai swokɨ
waiyam mɨ kɨma wɨ haɨni nɨnokɨnkɨni tɨ siirɨn, kara mɨ kariir
Ad ɨeya Adi Komii krɨra wɨ nwɨruwar nwowi. Mɨ kɨma ta
saiirɨn ɨna mɨ ɨnokɨnkɨnɨn, kara mɨ kɨma krɨma ɨni nwɨruwar
mɨ owɨm.
21 Mɨ yɨpɨkɨ kariir yai aiir nɨnokɨnkɨni mɨ sɨmiir
wakaeyokna api, sɨma kariiraramar daɨngwokwo ɨski. Mɨ
hɨriinankɨnɨuwi, kariir Adi Komiiyɨn siya wɨ sɨmiiram mɨ
aɨngwokwowi. Dimusi rani, sɨma kariiram naɨngwokwokɨm.
Mɨ hɨriinankɨnɨuwi mɨ kara wɨ sɨmiiramar mɨ aɨngwokwowi.
Mɨ sɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna nɨisiimauuwi kara ɨni sɨmakar nwowɨn.
22 Mɨ inkamɨn Judas nɨkɨuwiyɨn siya boɨnki, (yɨo tɨriiginɨn
yɨo Judas Iskariot si rani) Bɨiyan Inkam Komii, kɨra, kɨrar
nɨisiimauunaei krɨmiir, wɨ panɨɨna nɨisiimauuwi mɨ iikamɨm
tɨ nu ɨiir nwowɨm nɨnokɨnkɨn karamae sɨma ywo, ha?
23 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo
tɨbmiikɨɨni mɨ kariir yai ɨmiir wakaeyoknaei mɨ kariir Adɨn,
Adi Komii siya wɨ siiram mɨ aɨngwokwowi mɨ siya mɨ kara
krɨra wɨ ini hanɨɨn siir kwoɨn ɨiir kwɨrii ɨdwokaii.
24 Mɨ yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo tɨbmiikɨɨn karamae nwowi
mɨ yaiyɨm kara boɨnɨm sɨmiir wakaeyokna ap karamae
nwowi mɨ tɨ yaiyɨm kara boɨnɨm, yɨm kariir kwoɨnaɨrga bɨ
prɨinaɨngwo boɨnkɨm, yɨm kariir Adɨn, Adi Komii siir hɨrankɨ
nɨtkɨm yɨpɨkɨ kariir nɨkropkiyɨn tɨ nu ɨiir nɨtam.
25 Kara ɨni kɨmakar nɨkɨ owɨn mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara
kɨmiir asi boɨnmɨmauuwi.
26 Mɨ whɨnkɨnsiisan inkamɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn,
yɨpɨkɨ mhoɨiya Adi Komii siya nɨkropkii kariir maeyau
aiir nokwokairinaowidɨm kɨmiirɨn wɨ siya nɨisiimauuwi
dimɨn taemɨn whɨekakɨm mɨ kɨmiirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis
haiginɨuwi yaiyɨm bɨiya kara nɨkɨ boɨnɨm kɨmiir sɨmiir swokɨ
aɨngwowarkaiyamɨn.
27 Mɨ kara kɨmiir haiburgigi mɨ kara kɨmiirɨn wɨ kwoɨn
hiinsɨma nwowaiginɨugigi. Mɨ tɨ kwoɨnɨn hiinsɨma nwowiyɨn
kara kɨmiir hauuwi, yɨo tɨ kwoɨnɨn hiinsɨma nwowiyɨn,
iikamɨm tɨ nu ɨiiranɨm sɨma hauuwɨn yɨo siir hɨriinan tani. Yɨo
ɨni siir kou ywowɨn mɨ yɨo ɨni sakɨsa ywowɨn. Kɨma wɨ kɨpi
nɨdid mɨ wɨ kɨpi nidgɨn, tɨ dimɨnɨn siya nɨmbiyami. Nɨingaka.

28 Kɨma bɨdiyar wakaeyɨm kara boɨnɨm yaiyɨm hɨnɨɨn, kara
wɨ kapi nikɨ amkii mɨ kara wa swokɨ ɨti kɨmiiram. Mɨ
kɨma kariiram naɨngwokwonanaei mɨ kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga
nwokii, kara kariir Ad ɨiiram nami. Dimusi rani, siya ɨni
kariir kou ywowɨn mɨ kɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiisi dimɨn
taemɨnɨm sɨmiir tɨramɨn.
29 Tɨ dimɨnɨm kara kɨmiir boɨnmauuwɨm bɨiya, yɨm ɨna nikɨ
owɨm bɨ nikɨ ɨmbiyamkɨm. Mɨ mhoɨiya sɨma nɨmbiyami mɨ
kɨma wɨ haɨni nɨnokɨnkɨni mɨ wɨ haɨni naɨngwo tɨbmiikɨini
kariiramɨn hɨnɨɨn kara tɨ ɨnkamɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn
siya.
30 Kara kɨmaka pɨ hɨriihɨrii yai boɨn tani. Dimusi rani,
ɨnkam biyɨeyɨn Setan nɨkɨuwiyɨn yɨpɨkɨn, ɨikamɨm tɨ nu
ɨiirar nwowɨrkakɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨn, siya ɨni nɨtɨn kariir
nonkwonakiyam siya kariir kou bɨ nwokɨn. Niɨngaka.
31 Mɨ kara ha naɨngwowi ɨikamɨm tɨ nu ɨiiranɨm sɨma hɨnɨɨna
daɨngwo, kara ɨni Adi Komii siiramar naɨngwokwowɨn. Mɨ tɨ
hɨriinan saiirsika, kara wɨ hɨriinan asi tɨri ɨinokɨinokɨn. Siya
ɨinokɨinokɨn kariir kariirar boɨnanaei. Mɨ kara wa kɨwakii
siiram, Setan siya nonkwonamɨm kariirɨn. Mɨ tariinanɨn
kɨma dɨnsiingi, krɨma pɨ ta maeyau aiir haiburgigi mɨpi pɨ
namkii. Łriig.

15

Jisɨs siya ha boɨnkɨn urid kɨbiyɨn ɨikam whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyɨn karaɨrgɨn

1 Jisɨs siya boɨn, uridgɨuridɨn karaɨrgɨn. Kariir Adɨn yɨo ɨni
ɨnkamɨn siir numɨran urid ɨiir kɨgrɨraowiyɨn ɨni siir hɨriinan
ywowɨn.
2 Mɨ ɨikamɨm yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo tɨbmiikɨini, yɨm ɨni
kariir kwiyakwiyanan ywowɨm. Mɨ yɨpɨkɨ kariiram sɨbgu
wakaeyokna ap karamae nwowi, yɨm ɨni kwiyam waiwh-
wokaiyɨm nae bud karamae nwowiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan
ywowɨm mɨ sɨmiirɨn wɨ kariir Ad ɨeya kaibwaembwae ɨtkiigi.
Mɨ kwiya nae budiyɨm, yɨm wɨ kariir Ad ɨeya niyɨkii yaeya kwo
swokɨ saɨnam. Mɨ bɨewi whɨrkɨ nɨuwi sɨma wɨ nae kasakasa
bud rani.
3 Wɨm kɨma wadɨe bɨdinanar nwokɨm. Dimusi rani, kariir
yaiyɨm kara boɨnmɨmauuwɨm kɨmiir, yɨm ɨni kɨmiir kwoɨnau
waraurar nwokaiyɨm.
4 Mɨ kɨma kariiram naɨngwo tɨbmii kɨini mɨ kara wɨ kɨmiir
kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaii. Mɨ kwiya uridbud ɨiir nɨtɨnakɨu
karamae nwowi, ya wɨ naeisɨm whɨr swokɨ bud rani. Mɨ ɨikam
kɨma kariiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowi, kɨma wɨ mɨi
mɨiyɨk sɨbgu mɨrii rani.

5 Kara ɨni uridnan ywowɨn mɨ wɨm kɨma ɨni kariir kwiyak-
wiyanan ywowɨm. Mɨ yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo tɨbmii kɨɨni,
kara wɨ inan siir kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaii. Mɨ siya wɨ mɨi
mɨiyɨk aiirar mɨrii. Mɨ kɨma kwoɨn whɨruwa kanaka nwo
karamae nwowi mɨ kɨma wɨ mɨi mɨiyɨk swokɨ mɨrii mɨmɨn tani.
6 Mɨ yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo tɨbmii kɨɨn karamae nwowi,
sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nhɨɨnɨkrɨropkii, inkamɨn ɨkɨ kwiya
biyɨe biyɨeyɨm sɨm kainiyɨmnik ɨtkiigɨigiiyɨn nua bɨekɨ whwos-
womswaeyɨm wɨ sɨmiir hɨriinan tɨri. Mɨ mhoɨiya tɨ hɨriinan
kwiyam ha haii mɨ wɨ paeya nɨtoudnankaigii mɨ yɨm wɨ hɨrar
nwokɨ ɨusomswaekiyamɨm.
7 Mɨ kɨma kariiram naɨngwo tɨbmii kɨɨni mɨ kariir kwoɨnɨn
kɨmiir kwoɨnau nwokaii mɨ kɨmiirɨn siya kiyaii, siir napam mɨ
mhoɨiya kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram srɨii, dimɨnɨn
kɨma naɨngwowɨn siiram mɨ siya wɨ hɨriinanar mɨ ɨmbiyami,
tɨ kɨma srɨigiyɨm Adi Komii siiram.
8 Mɨ kɨma mɨi mɨiyɨk mɨrii mɨ iikamɨm sɨma wɨ kariir Adɨn
Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanprapraskii. Mɨ kɨma iikam
ɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna nɨisiimauuwi, kɨma kariir kɨgna mɨriiyan
inkamkɨm mɨ kariiram naɨngwo tɨbmiigɨm.
9 Kara ɨni kɨmiiramar naɨngwokwonanaeyɨn Adi Komii
siya mɨ aɨngwokwonanaeya kariiram saiir hɨriinan. Mɨ
kɨma kariiram kiwaki, kara kɨgrɨraoyokiyokɨiyam mɨ kara
naɨngwokwowam kɨmiiramɨn.
10 Mɨ kɨma kariiram naɨngwo tɨbmii kɨɨni mɨ kɨma wɨ
kariiram nwokɨ kiwakiyɨm kara kɨgrɨraoyokiyokɨiyam
mɨ kara naɨngwokwonanaeyam kɨmiiramɨn, ta kara mɨ
wakaeyokna apa kariir Adɨn siir yai aiir, saiir hɨriinan.
Mɨ siya kariirɨn ta hɨriinan saiirsiyar kɨgrɨraokɨn mɨ saiirsiyar
naɨngwokwonanaekɨn. Mɨ an kara ta siya naɨngwoyɨmyok
naɨngwokwonanaeya ɨni saiir warar nɨnkɨn owɨn.
11 Kara tɨ yaiyɨm kɨmiir boɨnmɨmauuwɨm, kara mɨnsi
boɨnkɨn, kara hɨnɨɨnam naɨngwowi kariir maɨrgɨmaɨrga
kɨmiir waraur dwo mɨ ta maɨrgɨmaɨrga wɨ kɨmiir kwoɨnau
waraur nwokɨ ɨnkɨnɨukikaiyɨm.
12 Kara kɨmiir boɨnki, tɨ yaiyɨm kɨma wakaeyokna
apanɨm, kɨma ɨrni nwɨrniyam dinan aɨngwokwo, ta kara
naɨngwokwowa kɨmiiram saiir hɨriinan.
13 Inkam nwɨrkɨ wɨ yaeya dimɨn komii whɨr swokɨ tɨr tani,
tɨ iikamɨm siya naɨngwokwonanaeiyɨm sɨmiirɨn. Nɨingaka.
Dimɨn komii ta siya naowi sɨmiirsi wɨ sasar tɨrɨskii.
14 Mɨ kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm kara boɨnmɨmauuwɨm sɨmiir
wakaeyokna api mɨ kɨma wɨ kariir nomiiyau nwowi.
15 Mɨ tariinanɨn kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨn tani, kɨma
kariir mɨi prɨimɨriiyan inkamkɨm. Dimusi rani, iikamɨm

ti hiriinan nwowim yim sima diminin simiir kigriraowiyin inkamin siya tiriiyim simiir bi ninokninkinikim. Niingaka. Mi ankara kimiirin pi hiniina boini, wim kima kariir nomiiyaugim. Dimusi rani, yaimin dimінim kariir Adin siya boinmimauuwim kariir, kara kimiir bidi boinmimauuwim.

16 Kima kariirgi kariir bi hirirıugim mi kariir siyiu iiir bi napkim. Niingaka. An kara kimiir nimbingin kima kariir siyiu iiir napim mi mii miiyik miriiyim. Mi ti dimінin wi hiriiyar nwoki okripkaiyim. Mi kima ti dimin iiir tiri mi Adi Komii siya kimiirin wa hauuwi dimінin kima sriiyin siiram. Dimusi rani, wim kima kariir yai aiir wakaeyoknaeikim.

17 Mi ti hiriinanki niuwi mi kariir yaiya kimiirin pi hiniina boini, kima irni nwirniyamin nhami nhami kipi naingwokwo. Ірiig.

Mi nuan iikamim sima wi iikamim Adi Komii siir siyiu iiir napim wi simiir sau omom nwowi

18 Mi nuan iikamim sima wi kimiiram naingwo rani mi kima ta saiirin wi hiriiyar daingwokwonanae, sima biiya kariiram bi naingwokim.

19 Mi kima ti nu iiirin hinda tindan dimin taemin tiri mi iikamim ti nu iiiranim wi kimiiram naingwowi, wi simamar naingwonaeiya wi saiir hiriinan naingwowi. Kimiirin kara bidi yimbingiyim kariir siyiu iiir napim. Mi wim kima ti nuin siir tiran tani mi iikamim ti nuin siir tiranim sima wi kimiiram naingwo rani.

20 Kima yaiyim kara niki boinmimauuwim kimiir, simiiram ti swoki aingwowoknaki. Inkamin yipiki inkam nwirni miriiyin, yio siir biiyan inkamin siir kou bi nwokin. Mi sima dimin biyie kariir mi tiri mi sima kimiirin wi hiriinan siyiu biyieyar mi tiri. Mi sima kariir yai aiir mi wakaeyoknakiswo mi sima kimiir yai imiirin wa pi wakaeyoknan.

21 Mi sima ti hiriinan siyiu biyieyin wi kimiir tiri. Dimusi rani, kima kariir siyiu iiir napikim. Sima Adi Komiiyin yipiki kariir nikropkiyin tiriir sima siir siyiu iiir nap rani.

22 Mi kara simiir boinmimauuwam nit karamaekiswo mi dimin miiyik tir karamaekiswo mi Adi Komii siir nikwowaisiigiswo, yio wi dimin komii di ywowi. Mi an kara simiirin dimin taeminim bidiyar iki boinmimauuwin. Mi kara dimin miiyik miiyik imiirar bidi mi tirin. Mi tariinanin sima Adi Komii siirin ini digiumii swoki haimriyiugigim. Mi Adi Komii siya hiniina boinkikin, sima siyiu miiyiknan bi tirkim mi simiirin Adi Komii siya nonkwobumbuninkini.

23 Mi yipiki kariiram naingwo karamae nwowi mi io whwonkam kariir kaowi mi kariirim naingwo tibmii kiin karamae nwowi mi yim tiriiginim sima, kariir Adin io wh-

wonkam siir kaowiyɨm mɨ siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨn karamae nwowiyɨn ɨni hɨriinan ywowɨm.
24 Mɨ kara dimɨnɨn bɨiya inkamkɨ tɨr karamae nwowɨn, siir tɨr nwowi mɨ sɨma Adi Komii siirɨn ha nikwowaisiigɨswo, yɨo tɨriigɨn sɨma wɨ dimɨn biyɨe di tɨri. Mɨ sɨma dimɨnɨm kara tɨrɨm sɨmiirɨn bɨdiyar kɨgɨn mɨ sɨma Adi Komii siirɨn ɨna swokɨ ikwowaisiiyɨm mɨ sɨma ɨo whwonkam karar mɨ kariir Ad ɨeya, kɨmɨdiniya krɨriirni swokɨ anao. Mɨ tɨriigɨnɨn wɨ dimɨn biyɨe komiigɨ komii nwowi.
25 Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn tɨ sɨma tɨrɨn siya nɨmbiyami mɨ tɨ yaiyɨm Yokwo Komii hɨr nwowɨm sɨma kɨgna apiyɨm, yɨm wa nɨmbiyami tɨ kamɨm sɨma boɨnkiya saiir hɨriinan. Tɨ yaiyɨm yɨm hɨniɨna boɨnkikɨm, sɨma kariirɨn wɨ hinda whɨsarii ɨo whwonkamar mɨ anaowi.
26 Mɨ mhoɨiya yɨpɨkɨ iikam ɨmiir whɨnkɨnsiisi, siya wɨ sɨpi nɨti. Siya Adi Komii siir naeyɨugɨn, yɨpɨkɨ wɨ yaimwo ara boɨni. Siya wɨ Adi Komii siir omɨn siir hɨrankɨ nɨti. Mɨ siya wɨ Adi Komii siir haiburgigi mɨ siirɨn wɨ kara nɨkropkii iikam kɨmiiram mɨ kariir dimɨn taemɨnɨm wɨ siya nɨnomokɨnkɨn haigɨnɨuwi.
27 Wɨm kɨma ɨriipɨ hɨriinan, kariirɨn mɨ kariir mɨi aka, saiirɨn wɨ yaimwowar mɨ boɨni. Dimusi rani, ɨiya karar mɨrii bwakaina, kara kɨmiirar nɨnokɨnkɨn haigɨnɨugɨn, kariir yaiya mɨ kariir mɨiya ɨiya kɨma kanaka nwowa. Ɨriig.

16

1 Jisɨs siya boɨn mɨ kara tɨ kariir yaiyɨm pɨ kɨmiir boɨni mɨ kɨma ta kariir yai aiirɨn wɨ kɨpi naɨngwo owouumɨmɨn mɨ wɨ ɨkɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiiram kɨpi kɨgnɨnkwonam.
2 Mɨ sɨma kɨmiirɨn wɨ omaka yaimɨn dimɨn nɨdwokai wakaeiya wɨ saiir hɨrankɨ nhɨnɨkrɨropkii. Mɨ mhoɨiya ɨi aeya nɨmbiyami mɨ iikamɨm yɨm wɨ hɨniɨna naɨngwowi, sɨma kɨmiir nɨsomaowi, sɨma Adi Komii siir whɨnkɨnsiisi.
3 Mɨ sɨma tɨ dimɨn hɨriinanɨm kɨmiirɨn wɨ hɨniɨna tɨri. Dimusi rani, sɨma kariir Adɨn, Adi Komii siya mɨ kara, krɨriir bɨ nɨnokɨnkɨnko mɨ sɨma wɨ krɨriiram mɨ aɨngwo tɨbmii rani.
4 Mɨ tɨ dimɨnɨm, tɨ kara boɨnmɨmauuwɨm kɨmiir mɨ mhoɨiya tɨ dimɨn ɨma nɨmbiyami mɨ sɨma tɨ dimɨn hɨriinanɨn siya kɨmiir nɨmbiyami mɨ kɨma wa nwokɨ aɨngwowarkaigiyɨm tɨ dimɨnɨm kara boɨnɨm sɨmiir. Mɨ tɨ dimɨnɨm yɨm wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨeya tɨri.

Adi Komii siir naeyɨuɨn siir mɨi aeya.

5 Mɨ tariinanɨn kara pɨ kariir Adɨn, Adi Komii siir kɨgam nami, yɨpɨkɨ kariir nɨkropkiyɨn mɨ kara ha nɨtɨn. Mɨ kɨmiir nwɨrkɨ kariiramɨn hɨniɨna bɨ swokɨ aɨngwokɨn mɨ hɨniɨna bɨ swokɨ srɨigɨn, kɨra pɨnda nami?

6 Mɨ tariinanɨn kara kɨmiirɨn pɨ hɨniɨna boɨnki. Kɨmiir
kwoɨnɨm maɨrgɨmaɨrga nwo rani.
7 Mɨ kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkii. Tɨriigɨnɨn yɨo wɨ
wadɨeyar nwowi. Mɨ kara nami kɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwi. Dimusi rani, kara nam karamae nwowi mɨ tɨ
inkamɨn kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwanɨn, siya wɨ nikɨ ɨt rani,
kɨmaka nwowamɨn. Nɨingaka. Mɨ kara nami mɨ siirɨn wɨ kara
nɨkropkii, kɨmiiram, kɨmaka nauunɨ oniyam.
8 Mɨ mhoɨiya siya nɨti, iikamɨm tɨ nu ɨiiranɨm wɨ siya nauunɨ
ɨisiimauuni, tɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm sɨma nɨnokɨnkɨn
karamae nwowɨm sɨmiirɨn. Mɨ sɨma nɨnokɨnkɨn tani, pɨkɨ
hɨniɨn ɨkɨn wadɨeyɨn. Mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ hɨriinan
saiirsiyar hɨdi.
9 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ dimɨn biyɨe tɨrɨm sɨmiirɨn wɨ siya
nɨisiimauuwi. Dimusi rani, sɨma kariiram bɨ naɨngwo tɨbmii
kɨingɨm.
10 Siya iikam ɨmiirɨn wɨ dimɨnɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu kara-
mae nwowɨm sɨmiirarar tɨri. Dimusi rani, mhoɨiya kara
nami kariir Ad ɨiiram mɨ kariir ɨgsopa wɨ siya nokwokairi-
nanaowidi. Mɨ kɨma kariirɨn wɨ kɨg karamae hɨriinan saiirsi
nwowi.
11 Mɨ iikam ɨmiirɨn wɨ siya nɨisiimauuwi hɨniɨnɨn, iikamɨm tɨ
nuɨn siir tɨranɨm yɨpɨkɨ siyɨu biyɨeyɨm sɨm napɨm, sɨmiirɨn wɨ
Adi Komii siya hɨdi. Dimusi rani, Adi Komii siya tɨ inkamɨn
Setan nɨkɨuwiyɨn yɨpɨkɨ tɨ nu ɨiir kɨgrɨraowiyɨn siirɨn wɨ warar
nɨnkɨn hɨdi.
12 Kara dimɨn kasa naɨngwo rani, kɨmiir boɨnamɨn. Mɨ kara
sɨmiirɨn pɨ kɨmiir boɨn tani. Dimusi rani, tariinanɨn sɨma
sɨmiir nɨnokɨnkɨn tani.
13 Mɨ mhoɨiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naeyɨuɨn yɨpɨkɨ
yaimwo boɨniyɨn siya nɨti mɨ wɨ siya nɨisiisiimauuwi, dimɨn
wadɨe wadɨeyɨm mɨ dimɨn kɨingɨ kɨinɨm. Siya yaiyɨm wɨ
siir kwoɨn aɨrgɨ naɨngwo boɨn tani. Nɨingaka. Yaiyɨm siyar
wakaeyɨm, siya wɨ sɨmiirgɨ sɨmiirar boɨnmɨmauuwi kɨmiirɨn
tɨ dimɨnɨm mhoɨiya nɨmbiniyanɨm.
14 Siya wɨ kariir inɨg ɨiir hainanpraprasi. Dimusi rani, tɨ
dimɨn taemɨnɨm tɨ kara boɨnmɨmauuwɨm, siya wɨ sɨmiir haii
mɨ wɨ sɨmiirar swokɨ hɨurworwokai haigɨnɨuwi kɨmiir kwoɨn
ɨmiirɨn.
15 Digworaekwowɨm kariir Adɨn, Adi Komii siirɨm yɨm kari-
irgɨm. Mɨ kara hɨriinan asi boɨni, Adi Komii siir naeyɨuɨn
kariir yaiyɨm wɨ siya hainaowidi mɨ wɨ siya boɨnmɨmauuwi
kɨmiirɨn, kɨmiir kwoɨnau haigi okaiyam. Ɨriig.

Tariinanɨn kɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga karamae nikɨ owɨm mɨ mhoɨiya kɨma wa maɨrgɨmaɨrgaei

16 Ɨi priei rani, kima kariir kig karamae niki oki. Mi mhoiiya
iikwirki niuwi, kima kariirin wa swoki kwakigwini.
17 Mi kam nhirim siir kigna miriiyim sima, sima simar
yinsrii ansriina, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa ta siya
boinkiya ya paniinga? Siya hiniina boinkin, mhoiiya kima wi
kariir kig rani. Mi mhoiiya kima kariirin wa swoki kigwini. Mi
siya ti siir warar mi boin, kara kariir Adin siiram nami mi siya
hiriinan dimusi boinkin?
18 Mi sima diriiyar boinki, ti siya boinkiyin siya dimu
kwaboinkikin, siya ii priei bi kwaboinkikin? Krima ta yai aiir
bi swoki inoknınkinkikim.
19 Jisis siya bidi yinoknınkinkiyin kwoinin sima
naingwowin siir sriiyam ti dimin iiiram. Mi siya simiir
boinki, kima, kima kima minam ninsrii ansriigim, ti diminin
kara boinkiyin hiniin, mhoiiya ii priei rani, kima kariir kig
karamae nwowi. Mi mhoiiya iikwirki niuwi, kima kariirin wa
swoki kigwini. Ana kima ti dimin iiiram sriigin?
20 Kara kimiirin yaimwowar boinkii, mhoiiya kima wi kari-
iram nougii mi kima wi nouuboboin prasae kinki rani mi
kima wi mairgimairga nwo rani. Mi iikamim nuanim, sima
wi mairgimairga prasae kinki rani. Mi kima wi mairgimairga
nwoki rani mi mhoiiya kima wi mairgimairga haini nwowi.
21 Mi wiga yinisim naokainam tiriyim, saeya ina
ninoknınkina iiya yinisim ieya kaknanaokaiyana. Kariir iiya
ini kingiin nita. Mi saeya pi kimpipisu prasae swoki kin tani
mi saeya pi mairgimairga nwo rani, ti siiramin. Mi mhoiiya
saeya pi yinisim iiir yaokainaki mi saeya pi ta kimpipisu aiir
swoki aingwoki rani. Niingaka. Saeya mairgimairga dimusi
nwo rani, saeya yinisim iiirin bidi yaokainakiyin.
22 Tariinanin kima mairgimairga nwo rani. Dimusi rani,
kara wi kapi naowi. Mi mhoiiya kara swoki insiin idwowi,
kara wi omwaiyar swoki waiyai. Mi kara wi kimiir swoki kigi
mi kima wi mairgimairga prasae nwo rani. Ta mairgimairga
kimiir kwoinau waraur nwokaiya saiirin wi inkam nwirki
ninıskii hai rani. Niingaka.
23 Mi mhoiiya ta iiya saeya nimbinii, kima wi diminam
kariiram srii rani. Kara kimiirin yaimwowar boinkii, kima
Adi Komii siiramin diminam sriii, siya kimiirin wa hauugii.
Dimusi rani, kima kariir yai aiir wakaeyoknakim.
24 Mi biiya mi tariinanin iriipi hiriinan, kima Adi Komii
siiramin diminamin kariir inig komii iiir bi srii boinkikin.
Niingaka. Mi kima siiramin diminam sriigii mi kima wa
haiwini. Mi siya kimiirin wi mairgimairga komiiyar nwokii.
Ɨriig.

Jisis siya nuan dimin biyie biyieyim bidi ikwowaisiigigim

25 Kara kɨmiirɨn boɨniyɨo yai boɨni mɨ mhoɨiya ta ɨi aeya nɨmbinii mɨ kara tɨ dimɨnɨm sɨmiir yaimwokɨyaimwowɨm wɨ boɨnmɨmauu rani. Nɨingaka. Kara kɨmiirɨn wɨ yaimwo ɨmiirarar boɨni, Adi Komii siirɨn. Mɨ mhoɨiya kɨma siir nɨoknɨnkɨni, kɨma wɨ wadɨe nwokɨ owɨm.
26 Mɨ mhoɨiya ta ɨi aeya nɨmbiyami, kɨma Adi Komii siiramɨn wɨ kariir inɨg komiiyɨn siir inɨg ɨiir kwɨsboɨnki. Mɨ kara siiramɨn dimɨn taemɨnamɨn wɨ kɨmiiram srɨi rani. Nɨingaka.
27 Dimusi rani, krɨmiir Adi Komii krɨmiir Wanɨn, siyarɨn ɨni kɨmiiramar naɨngwokwokrɨpkaiyɨn. Mɨ siya dimɨnɨn kɨma srɨigii siiram, siya wa wakaei. Siya kɨmiiramɨn ɨna naɨngwokwowɨn. Dimusi rani, kɨma kariiram naɨngwokwowikɨm. Mɨ kɨma wɨ haɨni nɨoknɨnkɨni, kara Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir haiburgigɨn mɨ nua tɨriirɨn ha nɨtkɨn.
28 Bɨiya kara Adi Komii siir haiburgigɨn mɨ kara tɨ nu ɨiirɨn ha nɨtkɨn. Mɨ tariinanɨn kara tɨ nu ɨiir haiburgigi mɨ kara wɨ hɨriiyar swokɨ ami Adi Komii siir kɨgam.
29 Mɨ kamɨm siir kɨgna mɨriiyɨm sɨma siir boɨn, yaiyɨm tariinan kɨra boɨniyɨm kɨra nɨmprɨo boɨn tani, ɨni hindara haknowidnɨnkɨnkiyɨm. Kɨra boɨniyɨo yai boɨn tani.
30 Mɨ tariinanɨn krɨma ɨni haɨni yɨoknɨnkɨnkiyɨm, dimɨn taemɨn whɨekakɨm kɨra sɨmiirɨn ɨna nɨnomoknɨnkɨn dɨgɨn mɨ krɨma pɨ kɨriir srɨiyam swokɨ mɨn tani. Nɨingaka. Dimɨnɨm kɨra boɨni yɨm kaimwowaɨrgɨm. Krɨma hɨriiyar nɨoknɨnkɨni, kɨra Adi Komii siir haiburgigɨn mɨ ha nɨtkɨn tɨ nu ɨiir nauunɨ oniyam. Dimusi rani, wara yaiyɨm kɨra boɨniyɨm krɨmiir, yɨm bwamkɨbwamɨm sɨmiirar nanaaknɨnkii haigɨnɨuwi.
31 Jisɨs siya boɨnki, tariinanɨn, kɨma ɨni hɨriiyar naɨngwo tɨbmii kɨinɨm, kara Adi Komii siir haiburgigɨn mɨ tɨriirɨn ha nɨtkɨn, aniya?
32 Ɨiya bɨdi yɨmbiniya. Nɨingaka. Sɨma bɨdi yɨtɨm. Mɨ iikamɨm kɨmiirɨn wɨ yapa yapa sɨma nwowaigɨnɨugii mɨ kɨma wɨ hɨnda tɨnda nɨnoopami. Mɨ an kara tɨ inkam nwɨruwan an wɨ kanakanar nwoki kara wɨ kanakana nwoki rani. Nɨingaka. Adi Komii siya wɨ kanakar nwowi.
33 Kara tɨ dimɨnɨn kɨmiir bɨdiyar ikɨ boɨnmauuwɨn, kɨma kanaka nɨtanakɨukrɨpkaii mɨ kɨma mhɨi hiinsɨma nwowi. Mɨ tɨ nuan iikamɨm dimɨn biyɨe kɨmiir tɨrhaigɨnɨuwi, kɨma wɨ kɨpi krɨi, wɨ sɨbgu dokworɨnu. An kara tɨ siyɨu bibiyɨeyɨm tɨ nuan iikamɨm sɨma tɨrkiyamiyɨm sɨmiirɨn bɨdi yokworɨpukimaigigɨm. Ɨriig.

17

Jisɨs siya Adi Komii siiramɨn mɨnam srɨigɨn siir kɨgna

miriiyim kamim simiir whinkinsiis haiginiuwim

1 Mi ti dimin taeminim Jisis siya boinkiyim simiir mhoiiyan,
siya koua ha ninansiina kaokiyin mi siya ina boinkiyin, Adi,
kariir iiya bidi yimbiniya. Kira kariir inig iiir hainanki ti
dimin taeminim wi kira tiri kariir simiirsi. Mi ti hiriinan
siyiuin kara, kiriir yinisimin wi kiriir inig iiir nwoki
hainankiyim.

2 Dimusi rani, kira kariirin inig komii bidi hauugiyin, kira
hiniina boinkikin, yio ini ywowin. Mi kara wi ti nuan iikamim
simiir nwoki hauuwim, yipiki kira hauugiyim kariir. Mi
simiirin wi yaeya inig win kara hauu haiginiuwi mi sima wi
wadie hiriiyar nwoki oyokiyokiikaeyamim.

3 Iikamim kiriirin ina ninokninkinim, Adi Komii nwirki
nwiruwan kinakinairgin. Mi kira mi Jisis Krais kara
inkamin kira nikropkiyin, kara hiriinanam nitkin sima kririir
ninokninkinim mi kririir siyiu iiir nwoki apim. Mi hiriinanki
niuwi, iikamim yipiki ti digworaekwo imiiram naingwo tibmii
kiinim yim wi wadie hiriiyar nwoki oyokiyokiikaeyamim.

4 Mi iikam imiirin kiriir inig komii iiirin kara bidi
yiisiimauuwim ti nu iiiranim. Kara dimin taeminim kira
nimbingiyim kariir kara tiram, yim bidi digiyim.

5 Adi, kira ti inig komiiyin biiya nu iiir niki onkwokwo
karamaeyar niki owin, iiya kara kinakar niki owa mi ha
haiyin mi kira siirin kariirar swoki hauugi.

6 Kara ti iikamim yipiki kira hauugiyim kariir, ti nu
iiiranim simiir nanaaknkii haiginiuwam tiri mi simiir
boinmauuwam tiri hiniin, kira paniingin. Sima kiriir
iikamkim mi kira simiirin kariir bidi hauugiyim mi sima
ini kiriir yai imiirar wakaeyokna apim.

7 Mi tariinanin sima bidi yinokninkinkiyim dimin taeminim
kara tirim simiirin, biiya kira hauugiyim kariir, kara tiram.

8 Kara yaiyim biiya kira boinim kariir simiir bidi
boinmimauuwim mi sima, simiiram ina naingwo tibmii
kiinim. Mi sima ina ninokninkinim kiriirin, kariirin kirar
nikropkikin mi kara kiriir om waraurankar niuunaiinikin
tiriirin.

9 Kara kiriirin minam sriigii ti kamim ti tir nwowim simiir
whinkinsiis haiginiuwim. Kara kiriirin minam bi sriigikin,
iikamim yipiki ti nuan dimin taeminim sim napiyim simiir
whinkinsiisim. Niingaka. Kara kiriiramin minam sriigikin
iikamim yipiki kira hauugiyim kariir simiir whinkinsiis
haiginiuwim. Dimusi rani, sima kiriir iikamkim.

10 Dimin taeminim kara nonkwowim yim kiriirgim. Mi
tiriiginim kira nonkwowim yim kariirgim. Iikamim wi kariir
inig komii iiir nwoki hainanim. Dimusi rani, tiki iikamim ti tir
nwowim simiirsika.

11 Mɨ tariinanɨn kara wɨ kapi nɨti kɨriir kɨgamɨn. Mɨ mhoɨiya
kara wɨ tɨ nu ɨiir nwo rani mɨ yɨm sɨma wɨ tɨrar nwowi. Adi
Komii, kɨra wadɨekɨn sɨmiirɨn kɨra kɨgrɨrao, kɨriir kɨrɨe komii
aeya. Ta kɨrɨeya bɨiya kɨra hauugiya kariir. Mɨ tɨ iikamɨm tɨ
tɨr nwowɨm sɨma wɨ ɨrɨpa kɨnaka ta kɨrɨe aiirsi nwowi. Krɨriir
hɨriinan, ta ɨrɨpa krɨra mɨ owiya saiir hɨriinan.
12 Mɨ ɨiya kara sɨmakar nwowa, sɨmiirɨn karar kɨgrɨraokɨm,
kɨriir inɨgɨn siir kɨrɨeni. Mɨ yɨm sɨma ɨni wadɨe kɨnar nwowɨm,
nwɨrkɨ nwɨruwaɨrgɨn, yɨpɨkɨn wɨ sasar nonkwobumbunɨnkɨni.
Mɨ tɨ kɨriir yaiyɨm Yokwo Komii hɨr nwowɨm bɨiya, bɨiyan
kamɨm sɨma wɨnkiyɨm, wɨ hɨriinanar mɨ ɨmbiyami.
13 Mɨ tariinanɨn kara wɨ kapi nɨti kɨriiram. Mɨ tɨ yaiyɨm tɨ
kara boɨnɨm kara tɨ nu ɨiir nwowɨn mɨ sɨma bɨdi wakaekiyɨm tɨ
yaiyɨm kara boɨnkiyɨm kɨriir. Mɨ kariir maɨrgɨmaɨrga wɨ sɨmiir
kwoɨnau nwokɨ owɨm.
14 Kara sɨmiirɨn yaiyɨm kɨra boɨnmɨmauugiyɨm kariir sɨmiir
boɨnmɨmauugɨn. Nuan iikamɨm sɨma wɨ ɨo whwonkam sɨmiir
nanaowi. Dimusi rani, tɨ iikamɨm sɨma nuan digworaek-
wowɨm sɨmiir nap rani, kariir hɨriinan, tɨ sɨmiir nap karamae
kara mɨ owa saiir hɨriinan.
15 Kara kɨriirɨn mɨnam bɨ srɨigɨn sɨmiir nɨkɨunam, tɨ nuɨn siir
tɨrankɨn. Nɨingaka. Kara kɨriiramɨn mɨnam srɨigikɨn, sɨmiir
kɨgrɨraowɨm. Mɨ tɨ inkam biyɨeyɨn Setan nɨkɨuwiyɨn, sɨmiirɨn
wɨ nonkwobumbunɨnkɨn tani.
16 Sɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ inkamɨn siya boɨniyɨm sɨmiir
bɨ wakaeyokna apikɨm. Ta wakaeyokna ap karamae kara mɨ
owiya sɨmiir saiir hɨriinan.
17 Kɨra tɨ kam ɨmiir dɨmbingi kɨriir inkam nwowam ta kɨriir
yaimwowa kara boɨnmɨmauuwa sɨmiir saiirsi. Kɨriir yaiyɨm
yɨm yaimwowaɨrgɨm.
18 Kara bɨdi yɨkropkiyɨm sɨmiirɨn ɨkɨ iikamɨm nuanɨm
sɨmiiram kariir mɨi aiir mɨriiyam. Ta bɨiya kɨra nɨkropkiya
kariir mɨ kara ha nɨtɨn nuan iikamɨm sɨmiiram kɨriir mɨi aiir
mɨriiyam saiir hɨriinan.
19 Kara, kanakanar hauunakɨn kariir pɨu aiirɨn pɨ
naonamɨm kɨriiram. Mɨ tɨ iikamɨm kɨra nɨmbinɨm sɨma
wɨ kɨriir siyɨu ɨiir nwokɨ apɨm, ta kɨriir yai kɨbiya kara
boɨnmɨmauuwa sɨmiir, saiirsi.
20 Kara tɨ kamɨm tɨ tɨr nwowɨm sɨmiiraram kwɨsboɨnki rani,
kara kɨriiramɨn tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ kɨriir yai aiir wakaei mɨ sɨma
kariiramɨn wɨ hanɨingɨ naɨngwo tɨbmii kɨingɨkɨini.
21 Adi, kariir kwoɨn komiiyɨn ha naɨngwowi, sɨma
nwɨruwar dwowɨski, tɨ kɨra mɨ kara krɨra mɨ owiya nwɨruwa
saiir hɨriinan. Kariir kwoɨn komiiyɨn ha naɨngwowi, sɨma
krɨriiraramar wakaeyokna ap ɨski. Mɨ tɨ iikamɨm tɨ nuɨn
siir tɨranɨm, sɨma wa nwokɨ ɨoknɨnkɨnɨm, kariirɨn kɨra

nikropkikin tiriirin.

22 Kara kariir kirieya mi kariir dimin kirie komiiyin biiya
kira hauugiyin kariir, kara simiir bidi hauugiyin mi sima wi
nwiruwa asi nwowi, ta nwirua krira mi owiya saiir hiriinan.

23 Kara wi simiir kwoin iiir kwirii idwokaii, ta kira mi
kwirii idwokaiya kariir kwoin iiir saiir hiriinan. Mi sima wi
nwiruwar nwoki owim mi iikamim ti nuin siir tiranim, sima
wa nwoki inokninkinkiyim hiniin, kariirin kira nikropkikin ti
nu iiir nitamin. Mi kira simiiramin wa timi aingwokwonanae
ta kira naingwokwonanaeiya kariiram saiir hiriinan.

24 Adi, kira ti kamim kariir bidi hauugiyim mi sima ini
kariir ywowim. Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi, sima
wi kanakar wini oni, omin mhoiiya kara nwowanin siirin mi
sima kariir dimin komiiyin paenan niuyaeiyin wi siir nwoki
kigim. Dimusi rani, kira kariiram naingwokwonanaeikin iiya
kira ti nu iiir nonkwokwowa mi kira ti dimin komiiyin paenan
niuyaeiyin kariirin hiriinansi hauugin.

25 Adi, kira dimin whirki bi kimbugin. Iikamim nuanim
sima kiriir ninokninkin tani mi sima kiriir siyiu iiir mi sibgu
ap rani. Niingaka. Ini kanakanar ywowiskiyin mi ti kamim
ti tir nwowim yim sima ina ninokninkinim, kariirin kirar
nikropkikin tiriirin mi ha nitkin.

26 Kara simiirin, kiriir bidiyar iki boinin mi kara
simiirin pa swoki boinmauuwi hiniinin, kira wi simiiram
daingwokwonanae, kira naingwokwonanaeiya kariiram
saiir hiriinan. Mi kara wi simiir kwoin imiir nwoki kwirii
idwokaiyim. Iriig.

18

Jisis siirin Judas siya hauugin sau omomim simiir iin.
(Mt 26:47-56; Mk 14:43-50; Lk 22:47-53)

1 Mi mhoiiya Jisis siya Adi Komii siiram ha kwisboin digiyin
mi mhoiiya siya mi kamim siir kigna mirii ikim, sima ta
maeyau aiir haiburgigin mi sima ha namim mi kimidiniya
ieisim whirin Kidron nikiuwiyin siir iyapidnam. Ya tariigina
ya numir aeya, hir nwowa. Mi Jisis siya mi siir kigna mirii ikim
kamim sima hir ini idwowiu.

2 Mi inkamin Judas nikiuwiyin wir Jisisni napwouin, siya
ta numir aiir bidi yinokninkinin. Dimusi rani, Jisis siya
mi kamim siir kigna mirii ikim sima iinokiinokin iripa hir
haingiriyiu owikim.

3 Mi mhoiiya Judas siya kam nhirim yaii niniiyim mi kam
nhirim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir
kigriraowiyim yipiki prismi biiyan inkam nwowim mi Farisi
kam ikim, siya simiir yikropki hiriir namamin. Mi Judas
saikan sima simar yam ta numira saiir hiriirin. Mi sima

sau, ɨrɨm hɨpɨg mɨnɨm warar yɨnkɨn hainam mɨ sikwo paeyɨm warar mɨ ɨnkɨn bigna apnam.

4 Jisɨs siya tɨ dimɨn taemɨnɨm iikam ɨma tɨranɨm siir, siya bɨdiyar yɨoknɨnkɨnɨn. Mɨ siya sɨmiir kingiingɨkingiin ha nɨtɨn mɨ ɨna inɨ srɨiniyɨn, kɨma nhɨniiram kɨgi?

5 Mɨ sɨma siir boɨn, krɨma Jisɨsɨn om Nasaretanɨn siiram nɨtkɨm siir nonkwonamam. Mɨ Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna boɨnkiyɨn, karaɨrgɨn Jisɨsɨn.

Mɨ inkamɨn Judas nɨkɨuwiyɨn, yɨpɨkɨ wɨr Jisɨs siir napwouɨn, yɨo ɨni sɨmaka hɨrar nɨnkɨn okwowɨn.

6 Mɨ Jisɨs siya ha boɨnkiyɨn hɨniin, karaɨrgɨn Jisɨsɨn. Mɨ tɨ kamɨm hɨr nwowɨm, sɨma siir kɨgɨm mɨ sɨma ha swokɨ krɨinamɨm mɨ ɨna yakaigainamɨm nua.

7 Jisɨs siya sɨmiirɨn ɨna swokɨ srɨigiyɨn, kara kɨmiirɨn bɨdiyar ikɨ boɨnkiyɨn hɨniin, kɨma nhɨniiram kɨgi? Mɨ sɨma siir yai aka hɨniina yowarkɨi boɨn, krɨma Jisɨsɨn om Nasaretanɨn siir nokwonamam nɨtkɨm.

8 Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, kara kɨmiirɨn bɨdiyar ikɨ boɨnkiyɨn hɨniin, karaɨrgɨn Jisɨsɨn. Mɨ kɨma kariir nonkwonamam nɨti mɨ kɨma tɨ kariir kamɨm sɨmiirɨn pɨ hindara kɨgnɨnkɨn amki.

9 Mɨ siya tɨ dimɨnɨm ha boɨnkiyɨm mɨ tɨ yaiyɨm bɨiya siya boɨnɨm, wɨ sɨmiir hɨriinanar mɨ ɨmbiyami. Bɨiya siya hɨniina boɨnkɨn, adi, iikamɨm yɨpɨkɨ kɨra hauugiyɨm kariir, kara sɨmiirɨn wɨ nwɨrni nonkwo ɨuguski rani. Niingaka.

10 Saimon Pita yɨo kamkɨuwɨn whɨra nwowi mɨ siya ha kiwokhaigiyɨn maeyauwa siir hopkrɨkɨuwa hɨrankɨ mɨ siya ha kɨnawana yomkiyɨn mɨ siya kɨmɨdiniya inkam nwɨrɨn Malkas nɨukɨuwiyɨn siir wɨɨn aiir haɨngrɨp ɨtkiigi yɨpɨkɨn prismi bɨiyan inkam komiiyɨn si mɨi mɨriiyɨn.

11 Jisɨs siya Pita siir boɨnki, kɨra, wara kɨriir kamkɨuwɨn maeyauwa siir hopkrɨkɨuwiya saiir tɨ swokɨ hopkrɨkɨugi. Kara tɨ kamɨm sɨmiirar mɨ kɨgnɨnkɨn dirɨraeraramar mɨ tɨri, tɨ dimɨnɨn sɨma tɨram tɨrɨn kariir. Kariir Adɨn siya nɨbingiyɨn kariir siya hɨriinanamar nɨmbingikɨn tɨ hɨriinan dimɨn ɨiir tɨram. Sɨma kariirɨn wa tɨowi mɨ kariirɨn wa kɨmbɨpɨsu haigɨnɨuwi. Łriig.

Sɨma Jisɨs siirɨn inkam komiiyɨn Anas nɨkɨuwiyɨn siirɨm yɨkropki

12 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm mɨ kamɨm sɨmiir kɨgrɨraowi ɨkɨm, sɨma sɨmar ywoki kamɨm omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmakan. Mɨ sɨma Jisɨs siirɨn ha nonkwonamɨm mɨ sɨma siir ɨinao ha kogrɨmdɨnunamɨm,

13 mɨ sɨma siirɨn bɨi kɨmɨdiniya inkamɨn Anas nɨkɨuwiyɨn
siiram yɨkɨunam, siir kɨgɨuwɨm. Siya Kaiafasni nɨugɨn, yɨpɨkɨ
prismi bɨiyan inkam komii nwowɨn tɨ bɨewi ɨiir.
14 Tɨ inkamɨn Kaiafas nɨkɨuwiyɨn bɨiya Isrelmi iikamɨm sɨm
nɨkɨ boɨnɨn hɨnɨɨn, siya siyar mɨ aowi ɨni mɨ owɨn, iikam
whɨekak krɨmiirsiyɨn. Ɨriig.

Pita siya Jisɨs siir wokɨnomokou boɨnkɨn
(Mt 26:69-70; Mk 14:66-68; Lk 22:55-57)

15 Mɨ sɨma Jisɨs siirɨn ha nɨkɨunanamɨn hɨriir mɨ Saimon
Pita mɨ inkam nwɨrɨn Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨn, sowa siir
mhoɨiyar yam. Mɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn yɨo siya bɨdi
yɨnokɨnkɨnɨn tɨ inkam nwɨrɨn siir kɨgna mɨriiyɨn siirɨn. Mɨ
siya ha namɨn, kɨmɨdiniya hira omaka aiir nɨdyokiyokaiya
saiir bopwo hɨr ɨnɨ okwokaiyɨu.
16 Pita yɨo hɨriinan bɨ tɨrkɨn, yɨo siya ɨni anowɨn
napnɨnopkainamiyɨn hiira saiirɨn, ɨni hɨrar yokwowɨn. Mɨ
inkamɨn Jisɨs siir kɨgna mɨriiyɨn yɨpɨkɨ prismi bɨiyan inkam
komiiyɨn siya nɨokɨnkɨnɨn siya idowɨiya ha swokɨ ap-
naniyamɨn mɨ siya wiga anowɨn napnɨnopkainamiyɨn siir hɨr
nokwowa saiir yani boɨnɨu, Pita siir nɨkɨunanɨnopkainamam
hɨriir.
17 Mɨ wiga hira saiir ano ɨiir kɨgraowiya saeya Pita siir
boɨnki, ana kɨra Jisɨs siir kɨgna mɨriiyan inkam nwɨrkɨn, iyɨe?
Mɨ Pita siya ɨna boɨnkiyɨn, kara wara rani.
18 Ya taka ɨiya pan prasaekɨ bɨ nwoka mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ
prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siir mɨi mɨriiyɨm mɨ kamɨm
omaka Adi Komii siir ɨnɨg hainaniya saiir kɨgrɨraowi ɨkɨm
sɨma pae aiirar nokwoyokai onikɨm sɨmiir pɨuɨm huua kɨnam.
Mɨ Pita siya ha mɨ amɨn mɨ siya sɨmakar mɨnɨ okwo oniyɨu, siir
pɨua huua mɨ kɨnɨm. Ɨriig.

Prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siya Jisɨs siir srɨi, srɨi nhɨrɨm
(Mt 26:59-66; Mk 14:55-64; Lk 22:66-71)

19 Prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siya Jisɨs siir srɨi, yaiyɨm
bɨiya iikam ɨmiir siya boɨnmɨmauuɨm sɨmiiram.
20 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, ɨinokɨinokɨn kara maeyauwɨm
iikam hoɨmgakɨ haɨngiriyɨu owiyɨm sɨmiir hɨrar mɨ
boɨnmɨmauugɨn. Mɨ kara kariir yaiyɨm omaka yaimɨn dimɨn
nɨdwokai wakaeiyɨm mɨ omakam Adi Komii siir ɨnɨg hainani
ɨkɨm, sɨmiir hɨr bɨdiyar mɨ boɨnmɨmauuɨn. Kara, kariir yaiyɨm
bɨ swokɨ ɨmprɨo boɨnmɨmɨnkɨn. Nɨingaka.
21 Dimusika, kɨra tɨ hɨriinan dimɨnɨm kariir srɨiyɨn, ha? Kɨra
ɨkɨ iikamɨm kariir yai aiir wakaeyɨm sɨmiirar srɨi. Kɨra kara
boɨnɨm yaiyɨm sɨmiiramɨn sɨmiir srɨi sɨma ɨna nɨokɨnkɨnɨm
dimɨn taemɨnɨm kara boɨn ɨmiirɨn.

22 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya hɨriinan ha boɨnkiyɨn mɨ inkam nwɨrɨn omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir kɨgrɨraowiyɨn saɨka kingiin hɨr nokwowɨn, Jisɨs siirɨn siya yobwaeki mɨ ɨna boɨnkiyɨn, tɨ hɨniin yai biyɨeyɨm prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siir kɨpi boɨn.

23 Jisɨs siya siir boɨnki mɨ kara yai biyɨe boɨnkswo mɨ kɨra nhɨrmiyɨn ha mɨ boɨnkɨswo yɨo nɨkrani mɨ kara tɨ yai wadɨe aiirar boɨnkiyɨn mɨ kɨra kariirɨn whɨsarii dimusi tɨokɨn, ha?

24 Mɨ sɨma Jisɨs siir srɨi dɨgiyɨm mɨ sɨma siirɨn ɨna kogrɨmdɨnuwɨn mɨ tɨ inkamɨm sɨma siirɨn hɨriinankakar yɨkropki prismi bɨiyan inkam komii nwɨrɨn Kaiafas nɨkɨuwiyɨn siir ninɨ kɨgɨuwam. Łriig.

Pita siya Jisɨs siir mɨisɨsaekɨn mɨ siya ɨna swokɨ boɨnkiyɨn kara siir bɨ nɨnoknɨnkɨnkɨn
(Mt 26:71-75; Mk 14:69-72; Lk 22:58-62)

25 Pita siya pae hɨrar nikɨ okwo onikrɨpkaiyɨn siir pɨua huua kɨnam mɨ kam nhɨrɨm sɨma srɨi siirɨn, ana kɨra Jisɨs siir kɨgna mɨriiyan inkam nwɨrkɨn, iyɨe? Si rani? Mɨ Pita siya ɨni hɨriiyar mɨisɨsae boɨnkrɨpkaiyɨn. Niingaka.

26 Mɨ inkam nwɨrɨn prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siir mɨi mɨriiyɨn, tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ Pitakɨ si haɨngrɨp ɨtkiigiyɨn siir wɨin aiir mɨ siir pɨugani inkam nwɨr ɨeya. Mɨ siya srɨi siirɨn hɨniin, bɨiya kara ta numɨr aiir nwowɨn kara kɨriirɨn hɨr kɨgɨn, kɨra saɨkar nokwokɨn, ana kɨra?

27 Pita siya ha swokɨ mɨisɨsaeyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kɨra kariir bɨ kɨgɨn. Mɨ ta siya boɨnkiya saiir mhoɨiyan kakarugɨn ɨna yɨkiyɨn. Łriig.

Sɨma Jisɨs siirɨn gavmani inkamɨn Pailat nɨkɨuwiyɨn siiram yɨkropki
(Mt 27:1-2,11-14; Mk 15:1-5; Lk 23:1-5)

28 Mɨ kamɨm Jisɨs siir nɨkɨunamɨm sɨma Kaiafas siir omaka aiir haiburgigɨm mɨ sɨma siirɨn gavmani inkam komiiyɨn siir omaka hɨriir yɨkɨunam. Ya tariigɨna ya ɨiya bɨdi pɨrkɨnkiyakwoka. Mɨ inkam komii komiiyɨm Isrel sɨmiirɨm sɨma gavmani inkam komiiyɨn siir omaka hɨriir panɨinsi yamsi. Dimusi rani, pɨ sɨma omaka inkamɨn yɨpɨkɨn Isrel sɨmiir pɨugana saiir karamaeyɨn pɨ saiir napnɨnopkainami mɨ Moses siir siyɨu komiiyɨn yɨo ha boɨnkɨn, sɨma wɨ mɨiyɨknan nwo rani, Adi Komii siir whwonkam ɨdan wɨ ɨkɨ inkamɨm pɨu ɨokak nwowiyɨm wɨ sɨmiir hɨriinan nwowi. Mɨ sɨma naeyɨm ɨi komiiya yaewou nikwo aeiya Pasova saiir naeyɨm wɨ kɨpi mɨ ae.

29 Mɨ sɨma hɨriir bɨ napnɨnopkainamkɨm. Mɨ gavmani
inkam komiiyɨn Pailat nɨkɨuwiyɨn siya idowɨiya ha nap-
naniyɨn mɨ ɨna yani srɨiyɨuɨn sɨmiir, kɨma tɨ inkamɨn siir
dimusi boɨn hɨuriyɨugɨn?
30 Mɨ sɨma siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, siya dimɨn
tɨrbu karamaekɨswo mɨ krɨma siirɨn pɨ tɨriir di yɨkɨunani.
Niingaka.
31 Mɨ Pailat siya sɨmiir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn, siirɨn
kɨma kɨma tɨ ɨkɨunam mɨpi kɨma kɨma tɨnɨ hɨdɨu siirɨn kɨmiir
yapa kaunsil aka. Mɨ kɨmiir yapa siyɨu ɨiirar tɨnɨ tɨrɨu kɨmiir
brougae wanwiyae ɨma boɨngɨgɨm kɨmiir inkamɨn dimɨn biyɨe
tɨriyɨn mɨ siirɨn ha tɨriyɨn, siir hɨriinan. Mɨ sɨma siir yai aka
ɨna yowarkɨi boɨnɨm, om komii Rom hɨran gavmanɨn siya wɨ
krɨmiir kɨgnɨnkɨn tɨr tani siir tɨoamɨn mɨ siir nɨsomaowamɨn.
32 [Mɨ tɨ dimɨnɨn nɨmbiyamɨn mɨ sɨma wɨ yaiya bɨiya Jisɨs
siyar nɨkɨ boɨna wɨ saiir hɨriinanar swokɨ tɨri, siya naowamɨn.]
33 Mɨ ta Pailat siya boɨnkiya saiir mhoɨiyan siya ɨna
swokɨ apnɨnopkainamɨn gavmani omaka saiir hɨriir. Mɨ
siya siir kam ɨmiir boɨnki, sɨma Jisɨs siirɨn kingiin hɨriir
nɨkɨunamɨm. Mɨ siirɨn ɨna srɨiyɨn, ana kɨra Isrelmi iikamɨm
sɨmiir kɨgɨrkakan inkamkɨn, iyɨe? Si rani?
34 Mɨ Jisɨs siya siir yai aka hɨniɨna yowarkɨi boɨn mɨ yɨo
tɨriiɨgɨnɨn yɨo kɨriirar kwoɨnkɨn, tɨ kɨra boɨnkiyɨn hɨriinan, iyɨe?
Kɨra nhɨrmi yai wakaekɨn?
35 Mɨ Pailat siya siir boɨnki, kɨra hɨriiyar naɨngwowi kara
Isrel sɨmiir pɨugana saiir inkam nwɨrkɨn, aniya? An kara
niingaka. Kɨriirɨn Isrel sɨmiir pɨugana saiir iikamɨm mɨ sɨmiir
prismi bɨiyan inkam komii komiiyɨm sɨma nonkwonakikɨm
mɨ kɨriirɨn sɨma nɨkɨunanikɨn tɨriirɨn. Kɨra dimu tɨrkɨn?
36 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kara tɨ iikamɨm tɨ nuɨn siir
nwowɨm sɨmiir kɨgrɨraowan inkam tani. Mɨ kara tɨ iikamɨm
tɨ tɨranɨm sɨmiir, kɨgrɨraowan inkam nwokɨswo mɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ kariir siyɨu ɨiir napɨm yɨm wɨ kariirar pɨ whɨnkɨnsiis
haiɨgɨnɨuwɨn yaii sɨmaka nɨniiyamɨn. Mɨ sɨma kariirɨn wɨ di
yonkwonanii. Niingaka. Mɨ kara wɨ tɨr di ywowi, iikam ɨmiir
kɨgrɨraowam. Niingaka.
37 Mɨ ta Jisɨs siya boɨnkiya saiir mhoɨiyan mɨ Pailat siya
siirɨn ɨna swokɨ srɨigiyɨn. Ana kɨra inkamɨn ɨkɨ iikam nhɨrɨm
sɨmiir kɨgrɨraowan inkamkɨn, iyɨe? Si rani? Mɨ Jisɨs siya siirɨn
ɨna boɨnkiyɨn, kɨra kariirɨn ha boɨni, kara Inkam Komiiɨgɨn.
Kariir apua kariirɨn tɨ nu ɨiir naokainaka mɨ kara tɨ nu ɨiir
asi nwowi mɨ tɨ hɨriinan saiirsika, kara wɨ tɨ dimɨn whɨruwan
siirara asi tɨri iikamɨm sɨmiir nɨnokɨnkɨn haiɨgɨnɨuwam mɨ
yaimwo sɨmiir boɨnam. Mɨ yɨpɨkɨ yaimwokɨyaimwo aiir sɨbgu
wakaeyokna api, yɨo siya kariir yai aiir wakaeyoknaeikɨn.

38 Mɨ Pailat siya siirɨn ɨna swokɨ srɨigiyɨn, yaim-
wokɨyaimwowa ya panɨinga. Ɨriig.

Pailat siya sɨmiir boɨnki, Jisɨs siirɨn paeyɨn hɨiiniya
nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka nɨnkɨn ɨrɨnugiyɨm
(Mt 27:15-31; Mk 15:6-20; Lk 23:13-25)

Mɨ tɨ yaiyɨm sowa boɨnkiyɨm sɨmiir mhoɨiyan mɨ Pailat
siya ɨna swokɨ apnaniyamɨn idowɨiya hɨriir Isrel sɨmiir kam
ɨmiiram. Kara ha naɨngwo rani, siya dimɨn biyɨe whɨr bɨdi
tɨrɨn mɨ siya wa nao rani. Niingaka.
39 Mɨ kɨmiir siyɨuɨn yɨo hɨniingɨn kara ɨinokɨinokɨn inkamɨn
nwɨra nɨkropkiikɨn maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr
hɨugrɨpkɨikikaiyɨm saiir hɨrankɨn ɨi komiiya wou nikwo
aeiya Pasova saiir. Mɨ kɨma ha naɨngwowi tɨ Isrelmi
inkam komiiyɨn siirɨn kara pɨ yɨkropki rɨrmiiya nwowamɨn
kɨmiiram, iyɨe? Hɨniin kɨpi tɨr?
40 Mɨ sɨma ha kauwok boɨnkiyɨm mɨ ɨna boɨnkiyɨm, si rani!
Krɨma mɨnam naɨngwowi, kɨra Barabas siir dɨkrop apniki. Tɨ
inkamɨn Barabas nɨkɨuwiyɨn, yɨo hɨiyan inkamkɨn mɨ inkam
nɨsomsom aokaowan inkamkɨn. Ɨriig.

19

1 Mɨ mhoɨiya Pailat siya Jisɨs siirɨn ha swokɨ
ɨkɨunanɨnopkainamɨn mɨ siya siir kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir
boɨnki, Jisɨs siirɨn ɨdgɨuni sɨma nɨpɨmparɨm.
2 Mɨ sɨma siirɨn ɨdgɨuni ha nɨpɨmparɨm mɨ sɨma uridɨn
amrɨdamrɨdkakɨn ha haiyɨn, kɨmɨdiniya siir mwo ɨiir
kaigrɨsɨuhaigɨnɨu. Mɨ sɨma yɨuɨs paridnana mɨ urid
amrɨdamrɨdkakɨn ha mɨ haiyo inkam komiiyɨn nu
kɨgrɨraowiyɨn siya niiyo hɨriinana kɨmɨdiniya siir ii haigɨnɨu.
Mɨ sɨma siirɨn haɨni hopmɨmɨn gwo mɨ ɨna boɨnkiyɨm,
3 krɨmiir kwoɨn komiiyɨn hɨriiyar naɨngwowi, tɨ Isrelmi
inkam komiiyɨn wɨ hɨriiya nokwoyokiyokɨigiyami. Mɨ sɨma
siir kingiin ha nɨtɨm mɨ kɨmɨdiniya siir tɨo.
4 Mɨ Pailat siya idowɨiya ha swokɨ apnaniyamɨn mɨ siya
kɨmɨdiniya iikamɨm hɨr nwowɨm sɨmiir swokani boɨnɨu,
kɨma ta saiir tɨ wakaeki, siirɨn pɨ kara ninɨ ɨkɨunanakii
mɨpi idowɨiya waraur nɨkrop apnikii. Mɨ kɨma ta saiir
dɨnokɨnɨnkɨnkii, kara siirɨn ha naɨngwo rani, siya dimɨn biyɨe
whɨr bɨdi tɨrɨn mɨ siya pa nao rani. Niingaka.
5 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya idowɨiya ha napnaniyamɨn, tɨ urid
amrɨdamrɨdgakɨn, siir mwo ɨiir kaigrɨsɨugiyɨn mɨ yɨuɨs parid-
nana sɨma mɨ ii haigɨnɨugiya aka, yo ɨni hɨriinanar ywo-
naniyamo. Mɨ Pailat siya ɨna boɨnkiyɨn, siir kɨgi, tɨ siya
inkamɨn.

6 Mɨ prismi Bɨiyan Inkam Komii komiiyɨm mɨ kamɨm omaka
Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir kɨgrɨraowiyɨm, sɨma siir
kɨgiyɨm mɨ sɨma ɨna kauwok boɨnkiyɨm, siirɨn paeyɨn hɨiniya
nɨrɨonɨnkɨnɨn, saɨka dɨnkɨn ɨrɨnugi, siirɨn paeyɨn hɨiniya
nɨrɨonɨnkɨn saɨka dɨnkɨn ɨrɨnugi. Mɨ sɨma tɨ hɨriinan yai
kauwok boɨnkiyɨm mɨ Pailat siya sɨmiir boɨnki, kɨmar tɨ
onkwonam siirɨn mɨpi kɨmar nwokɨ ɨnkɨn ɨrɨnugiyɨm paeyɨn
hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir. Kara siirɨn dɨmɨn whɨr siya tɨrbu bɨ
hɨdyɨskaigɨn mɨ siya pɨ saiirsi ha nao rani. Nɨingaka.
7 Mɨ Isrel sɨmiir inkam komii komiiyɨm sɨma boɨnki, yaiyɨm
siyɨu komii siirɨm krɨma napiyɨm yɨm hɨniɨna boɨnkɨm, siya
wa dao. Dimusi rani, siya hɨniɨna boɨnkɨn, siya Adi Komii siir
yɨnisɨmkɨn.
8 Mɨ Pailat siya tɨ hɨriinan yai ɨmiir wakaekiyɨn mɨ siya nɨdid
prasae bɨ kɨnkikɨn. Dimusi rani, Jisɨs siya ha boɨnkɨn, siya Adi
Komii siir yɨnisɨmkɨn.
9 Mɨ siya Jisɨs siirɨn ɨna swokɨ ɨkɨunanɨnopkainamɨn gavman
sɨmiir omaka komii aiir. Dimusi rani, siya ha naɨngwokɨn, Jisɨs
siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn. Mɨ siya siir boɨnki, kɨra kariir
boɨnki, kɨra pɨndankɨn. Mɨ Jisɨs siya bɨ wakae boɨnkikɨn siya
ɨni yai mɨkrɨmar ywowɨn.
10 Pailat siya siir boɨnki, kɨra kariir yai aiir wakae boɨn
karamae dimusi nwowi? Mɨ kɨra ha naɨngwo rani, kara kɨrɨe
komiigakɨn mɨ kɨriirɨn wa nonkwo ɨuguski rani mɨ kɨriirɨn
paeyɨn hɨiniyɨn nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka wa mɨ ɨnkɨn ɨrɨnugi rani,
aniya?
11 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki, kɨra ɨni kariir kou ywowɨn, dimusi
rani, kɨriirɨn Adi Komii siya kɨgnɨnkɨn tɨrkɨn tɨ dɨmɨn ɨiirɨn.
Dimusi rani, inkamɨn yɨpɨkɨ kariir nɨkropkiyɨn tɨriir, kɨriir ɨingɨ
nonkwowam, yɨo siya dɨmɨn biyɨe prasae bɨ tɨrkɨn. Mɨ ni kɨra,
dɨmɨn komii bɨ tɨrbugɨn.
12 Mɨ Pailat siya ta hɨriinan yai aiir wakaeyɨn mɨ siya
hɨniɨna yaɨngwo, siya Jisɨs siirɨn wɨ panɨɨna nonkwo ɨuguskii.
Mɨ Isrel sɨmiir kam ɨma boɨnki siirɨn mɨ kɨra siir nonkwo
ɨuguskii karam nwowi mɨ kɨra tari om komii Rom hɨran inkam
komiiyɨn Sisa sɨmiir kɨgɨrkakiyɨn siir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu
rani. Mɨ inkamɨn ha boɨni, ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir kouwɨn
ɨni karar ywowɨn mɨ sɨmiirɨn ɨni karar kɨgɨrkakɨm mɨ yɨo tɨ
hɨriinan inkamɨn yɨo Sisa siir sauan omomkɨn.
13 Mɨ Pailat siya ta yai aiir wakaekiyɨn mɨ siya Jisɨs siirɨn
ɨna yɨkɨunaniyamɨn idowɨiya hɨriir. Mɨ siya kɨmɨdiniya ipiiya
maeyaua inkam komiigɨ nɨdwokai hɨdiya yaimɨn dɨmɨn saiir
yɨdwokai, maeyaua ha dapiya siiya siyɨu. Mɨ Hibru sɨmiir
yaigɨna ya hɨniɨna dapika, Gabata.
14 Ya ta ɨiya, ya Isrel sɨmiir iikamɨm nae sɨma dɨrɨraeraran ɨi
aeya, wou nikwo aeni ɨi komiiya Pasova nɨkɨuwiya saiiram ya

saeya ya nabiebopwoka ta Pailat siya boinkiya hiriinan simiir, tisi kimiir inkam komiiyin, kima siir kigi.

15 Mi sima ina swoki kauwok boinkiyim, siirin disomaoki, siirin disomaoki. Mi siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika dinkin irinugi. Mi Pailat siya simiir sriigi. Dimuka? Mi kima ha naingwowi, kara kimiir inkam komiiyin kimiir kigriraowiyin siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika ninkin irinugiyim, aniya? Mi prismi biiyan inkam komii komiiyim siir yai aka hiniina yowarkii boinki, Sisa sasairgin krimiir kigriraowiyin inkamin, yaeya inkam nwir karamaeka.

16 Mi ta sima boinkiya saiir mhoiiyan mi Pailat siya siirin kimidiniya siir kamim simiir iin yonkwoki mi siirin sima yonkwonam mi siirin ha kiyainamin mi sima paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi. Ɨriig.

Jisis siirin kam ima ninkin irinugikin paeyin hiiniya nirioninkinin saika
(Mt 27:32-44; Mk 15:21-32; Lk 23:26-43)

17 Mi kamim yaii niniiyim sima siirin ha nonkwonamim mi paeyin hiiniya nirioninkinin siir ninkin irinugiyam tirin, yio ini siir waeyaowar swoki itiyiskainamin. Mi siya kimidiniya maeyaua ha dapiya inkam mwokiu saiir hiriir yam. (Mi Hibru simiir yaigina ha dapika Golgota.)

18 Sima siirin ta maeyau aiir yinkin irinu inankiigi. Mi sima inkam nwiso saika hir warar yinkin irinu inakiigi paeyin hiiniya nirioninkinin siir. Nwirin yio iniig miiya mi nwirin yaioyae miiya. Mi Jisisin yio ipwoniya ywokai.

19 Mi diminin Pailat siya winboinkiyin mi siya kimidiniya siir kam imiir boinki, sima saiirin paeyin siir nirioninkinin saika dipakiugi. Mi yaiyim siya winkiyim yim hiniina winboinkikim, tikinin yio Jisisin om Nasaretanin siya, Judami inkam komiiyin simiir kigriraowiyin.

20 Mi Juda simiir iikamim ti yaiyim simiirin ina mwainim. Dimusi rani, maeyaua kam ima ninkin irinu inankiigiya Jisis siir, paeyin hiiniya nirioninkinin siir, ya ini om komii Jerusalem siir kingiin hir nwowa. Pailat siya ta yaiya Hibru simiir yaigin aiir win boinkikin, Rom, Grik simiir yaigino sowiir warar.

21 Mi mhoiiya Isrel simiir prismi biiyan inkam komiiyin ha namin, siya Pailat siir ini boiniu, kira hiniin kipi winboinki Judami iikamim simiir inkam komiigin, simiir kigriraowikin. Niingaka. Kira hiniina ti winboinki, ti inkamin siya siyar boinan hiniin kara Juda simiir iikamim simiir kigriraowan inkamkin.

22 Mi Pailat siya siir yai aka hiniina yowarkii boinki, diminin kara winkiiyin, yio bi swoki kisinaeikin hiriiyar nwowikin.

23 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm, sɨma siirɨn ha nɨnkɨn ɨrɨonɨnkɨn
inankɨigiyɨn mɨ tɨ kam nwiiyɨm sɨma Jisɨs siir yɨuɨsɨm ha
haiyɨm mɨ ɨna sɨoɨtkɨn hɨdɨm. Sɨma whɨeyɨm kwiiya sɨoɨtkɨn
mɨ sɨma nwonɨra nwonɨran whɨeyɨm kwokwɨra inan hai. Mɨ
sɨma siir yɨuɨs bripriya sɨma nii haiginɨugiya pan karamae
nwowiya saiir warar yɨnkɨn hai.
24 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨma boɨn, ta yɨuɨsa ya hɨriinanar
dwo, krɨma saiirɨn pɨ kɨpi nɨinɨkiwomwɨt. Krɨma saiiramɨn
pɨ gwo kwɨra satu nɨkɨuwiya pɨ saiir gwowi. Mɨ krɨma pa
nwokɨ kɨgɨm saiirɨn pɨ nhɨnga haii, kɨra, iyɨe kara? Mɨ sɨma
saiirɨn hɨriinanar mɨ tɨr. Mɨ tɨ yaiyɨm bɨiya profet kamɨm sɨma
wɨnkiyɨm Yokwo Komii aiir ɨni hɨriinanar mɨ ɨmbiyamɨm. Mɨ
tɨ yaiyɨm yɨm hɨnɨina boɨnkikɨm,
kamɨm wɨ kariir yɨuɨs ɨmiir nonkwokwo hɨdhainami mɨ
sɨmiirɨn wɨ nwɨrni nwɨrni hauugii. Mɨ sɨma gwo kwɨra
satu nɨkɨuwiya wɨ kariir yɨuɨs bribriya wɨ saiiram mɨ
gwowi.
Mɨ tɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm yɨm tɨ dimɨn ɨmiirɨn hɨriinanar mɨ
tɨr.
25 Mɨ Jisɨs siir yopiiya mɨ siir yokman aeya mɨ Maria saeya
yɨpɨkɨ bɨiya Klopasni wig nikɨ owa sɨma mɨ Maria Makdalan
aka, sɨma maeyaua kam ɨma nɨrɨonɨnkɨn inankɨigiya Jisɨs siir
paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨnsi, siir kingiin hɨrar yokwo.
26 Mɨ Jisɨs siya hɨriinan kɨgɨn, siir yopiiya kariir kingiina
nokwowi, Jonɨn, yɨpɨkɨn Jisɨs siya naɨngwokwonanaeiyɨn mɨ
siya siir yopii aiir boɨnki, wig, kɨriir yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn wa
siyaɨrgɨn kɨnaka kingiinar nokwowɨn.
27 Mɨ ta siya boɨnkiya kariir siir kɨgna mɨrii inkamɨn saiir
mhoɨiyan, ta wiga ta tɨr nokwowa ya kɨriir apuga. Mɨ ta ɨiya
siyar boɨnkiya mɨ saeya ha nama mɨ saeya ɨni kariir omaka
hɨrar yasae owɨugusama. Ɨriig

Jisɨs siya nao aeya
(Mt 27:45-56; Mk 15:33-41; Lk 23:44-49)

28 Mɨ mhoɨiya Jisɨs siya ɨna yɨnokɨnɨnkɨnkiyɨn, tɨ dimɨn
taemɨnɨm tɨrɨm yɨm ɨni dɨgɨdɨg ywokiyɨm yaiyɨm bɨiya profet
kamɨm sɨma wɨnboɨnkiyɨm Yokwo Komii saiir. Mɨ tɨ yaiyɨm
Yokwo Komii saiir nwowɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm siya hɨnɨina
boɨnkikɨn. Kara kwoɨnkɨ haei.
29 Mɨ two ɨra hɨr nwowa wain opkaka mɨ sɨma dimɨn whɨrɨn
haɨmgan haɨmgankakɨn siir hopmaigi wain op aiir mɨ sɨma
siirɨn paeyɨn hisop nɨkɨuwiyɨn siir kwiya anaka yɨnkɨn udgi.
Mɨ sɨma ɨna yakɨ hopkaigiyɨn Jisɨs siir yai aiir.
30 Jisɨs siya ta wain op aiir kwiyaeyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn,
dimɨn taemɨnɨm ɨni dɨgɨdɨg ywokiyɨm. Mɨ ta siya boɨnkiya yai
hɨriinana saiir mhoɨiyan siir mwoɨn ha kaiyɨrounaiinamɨn mɨ

siya ɨna yaonamɨn. Mɨ siir kwoɨnbudɨn siir haiburgigɨn ɨni Adi Komii siiramar swokɨ amɨn. Ɨriig.

Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm ha nɨtɨm Jisɨs siir prɨs aiirɨn sɨma yakɨ haɨnwɨtki

31 Mɨ Isrel sɨmiir bɨiyan inkam komii komiiyɨm ha namɨm mɨ sɨma Pailat siir inɨ srɨiyɨu, siya siir kam ɨmiir nɨkropkiyɨm ɨkɨ kamɨm paeyɨm hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨm sɨmiir nɨnkɨn ɨrɨnugiyɨm sɨmiir ɨgrɨb ɨmiir ninɨ ɨrɨmtɨokiyɨm mɨ sɨma pɨ nwokɨ aosasauu-namɨm. Dimusi rani, ya taka ɨiya ya nae iikam ɨma dirɨraeraran aeya, Judamii ɨi komiiya pɨu siisiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya. Sɨma pɨ boriisopi tɨ kamɨm paeyɨm hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨm sɨmiir hɨrar nwowɨm. Dimusi rani, Sabata ya Judami ɨi komiiya pɨu siiskuwakiya dimɨn taemɨn tɨr karamae nwowiya yaewou nae komiiya saiir nikwo aeiya Pasova saeya nɨmbiyamiyɨm ya ɨi komiigɨ komii aeyaɨrga.

32 Mɨ tɨ sɨma srɨiya Pailat siir saiir mhoɨiyan, siya kamɨm ɨna yɨkropkiyɨm. Mɨ sɨma ha namɨm, kɨmɨdiniya inkam nwɨso Jisɨs saɨka nɨnkɨn ɨrɨnu inankɨiyo sowiir ɨgrɨb ɨmiir inɨ okwɨmkwaki.

33 Mɨ sɨma Jisɨs siiram ha nɨtɨm mɨ sɨma ɨna inɨ kɨgniyɨm, siya bɨdi yaonamɨn. Mɨ sɨma siir ɨgrɨbo wara paniɨnsi yokwɨmkwakisi.

34 Inkam nwɨrɨn yaii nɨniiyɨn siya bɨdi yaka haɨngrɨpkiya siir prɨs aiirɨn sauni. Mɨ nhɨe, bwiya mɨnɨm ɨna naokiinaiinamɨm.

35 [Kara Jonkɨn tɨ dimɨn ɨmiir kɨgɨn mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨm kara kɨgɨm. Mɨ kara sɨmiirɨn ta yokwo aiir asi wɨnkikɨn mɨ kɨma wa nwokɨ ɨnokɨnɨnkɨnɨm siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara wɨnboɨnkiyɨm, yɨm kaimwowaɨrgɨm mɨ kɨma sɨmiiramɨn ha tɨ aɨngwo tɨbmiikɨɨn.]

36 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm nɨmbimbɨiniyɨm, yɨm ɨni Adi Komii siir yaiyɨm yɨpɨkɨ bɨiya profet kamɨm sɨma wɨnboɨnkiyɨm Yokwo Komiiya saiir ɨni hɨriinanar mɨ ɨmbiyamɨm. Tɨ yaiyɨm hɨniɨna wɨnboɨnkikɨm, sɨma wɨ siir kɨu whɨr nɨinɨrɨo rani.

37 Mɨ yai nhɨrɨm Yokwo Komii saiirɨm yɨm hɨniɨna boɨnkikɨm, iikamɨm sɨma wa kɨgii, inkamɨn yɨpɨkɨ siir prɨska aiir haɨngrɨpkii. Ɨriig.

Inkam nwɨso Jisɨs siirɨn siyano whɨrɨn siir inɨ wokaigig (Mt 27:57-61; Mk 15:42-47; Lk 23:50-56)

38 Mɨ tɨ dimɨnɨn tɨ kam ɨma tɨrɨm sɨmiir mhoɨiyan mɨ inkamɨn Josep nɨkɨuwiyɨn, om Arimatianɨn siya kɨmɨdiniya Pailat siir srɨi, Jisɨs siir pɨuɨs biyɨeya paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir hɨrankɨ hɨunɨs hainamɨm. Josep siya Jisɨs siir yai aiiram naɨngwo tɨbmiigɨn mɨ siya ta naɨngwo tɨbmiiya idowɨiya bɨ nwoka. Dimusi rani, siya Isrel sɨmiir inkam komii komiiyɨm

simiirsi nididgin. Mi Pailat siya siirin wadieyar ywokiyin. Mi siya ha namin mi Jisis siir piuis biyieya ina ini hiunishaiyiuin.
39 Mi inkamin Nikodimas dapiyin, yipiki biiya Jisis siiram namwiiyin niiyaka, siya warar yinkin am Josep saikan. Mi siya wain piuii miiyik whakiyin 50 kilowa hainam.
40 Mi sowa Jisis siir piuis biyieya ha hiunis haiyo mi sowa siir piu aiirin wain ha hainiyopkiyo mi yiuis wina saiir whrinki siir piu aiirin. Ti siyiu hiriinanin Isrel simiir iikamim naonamiyim, simiir diriraerarkiiyim simiir hiriinan mi mhoiiya sima siirin pa haingikaigii ienauin.
41 Mi maeyaua kam ima ninkin irinugiya paeyin hiiniya nirioninkininsi Jisis siir, ya numira ini hir nwowa mi ta numira saiir hirin, siyano whirin biiya inkam haingikai karam niki owin yio ini hir nwowin.
42 Mi sowa Jisis siir piuis biyieya siir ini wokaigig. Dimusi rani, taka iiya ya Judami ii komiiya piu siiskuwakiya dimin taemin tir karamae nwowiya saiir nae imiir diriraeraranka. Mi hiriirin ii hoimgak nwokwokin tani mi sima wi yaeya maeyau kwiram ha hansiram tani, siir haingikaiyamin. Niingaka. Iriig.

20

Jisis siya ha swoki insiin idwowin ini omwaiyar swoki waiyan
(Mt 28:1-8; Mk 16:1-8; Lk 24:1-12)

1 Mi tariiginа ya Sande nugaka, iiya bi niki kinipimpirkin waokika, imumar niki oyakwoka mi Maria Makdalana ina yama maeyaua ti siyano ieya nwowa ti inkam nwisowa wokaigiga Jisis siir, saiir hiriir. Mi saeya ha nita mi saeyar kig, siiya biiya ti siyano iiir niki haigin topokougiga, saiirin inkamki bidi waritkinkiyin ti ieyin siir hirankin.
2 Mi saeya ha niwitnaniya kimidiniya Saimon Pita siya mi kara kririir ini kigni, inkam nwirin siir kigna miriiyin yipiki Jisis siya naingwokwonanaeiyin. Mi saeya kririir ini boini, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siir piuis biyieya inkamki bidi hainama ti siyanoin siir hiranki mi krima ninoknink in tani, sima saiirin ini papi haiginim.
3 Mi Pita krira ha haiburgigo mi krira ina yamwo siiyano iiiram.
4 Mi krira ha niwitamo mi Pita siirin kimidiniya kara iwit haiburgig mi ti siyano siir biiyin kara iwit imbiyam.
5 Mi kara ha nini waisii kaokiyin, yiuis aiirarar kigi, ya hirar nwokaii. Mi kara hiriir bi napninopkainamkin,

6 Saimon Pitan yio mhoiiya ha niwit nimbiniyin, yio ini ti
siyano iiirar iwitninopkai iugusamin. Mi siya yiuis aiirarar ini
kigiu, yiuisa ya hirar nwokaii.
7 Siya yiuis kwira siir mwo iiir sima wrieyimyok kogiya
saiirarar kig. Mi yiuis kwira siir piu aiir sima nitimwaniugiya
ya hir wara bi nwokaiga. Niingaka. Ya maeyau gwir bidi
whrinhaigiya.
8 Mi an kara iriipi hiriinan ti inkam nwirin Jisis siir kigna
miriiyin, yipiki bii ti siyano iiir niwit imbiyamin an kara siir
mhoiiya ha mi apninopkainamin mi kara ti digworaekwo
imiir mini kigiuwin mi kara ina yinoknknkiyin.
9 Mi biiya mi tariinanin iriipi hiriinan krima ta yaiya saiir bi
sibgu inoknknkim. Adi Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir
winboinkiyim hiniin, siya wa swoki insiin idwowi ie hirankar.
10 Mi krima ina swoki amim oma hiriir. Iriig.

Jisis siya Maria om Makdalana saiir hiriir yimbiyam
(Mt 28:9-10; Mk 16:9-11)

11 Maria saeya siyanoin siir iemig hirar niki okwo ouwa. Mi
saeya ha nouu hiunanainama mi ina ini waisiikaokiya.
12 Mi saeya ha nini waisiikaokiya mi saeya paekwosim nwis
owiirarar kigi, yiuis whisinankak nii idwodwokaiyo hiiya Jisis
siir piuis biyieya saiir niohaiginkiya saiir. Mi nwirin yio siir
mwoki nwowin hiriir yidwokai mi nwirin yio siir iga owa
nwowo hiriir yidwokai.
13 Mi saiirin sowa sriigi, wig kira dimusi nouwi? Inkamin
krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siir piuis aiir hainamin, krima
ninoknknkin tani, sima saiirin ini tari papi yamisi haiginim.
14 Mi ta saeya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan mi saeya
ha kwaeyaeyokaowa mi saeya ini Jisis siirar kwakiga saiir
kingiin hirar namikwoniyin. Mi saeya ha bi naingwoka siya
Jisiskin. Niingaka.
15 Jisis siya saiir sriii, wig, kira dimuam nouwi? Mi kira
nhiniiram hansirni? Saiir kwoinin ha naingwoka, siya ti
inkamin numir aiir kigriraowiyin siya niuwi. Mi saeya siir
boinki, inkam, kira siir piuis biyie aiir hainami mipi kariir
boinmauugi. Kira saiirin ini papi haigingigin. Mi saiirin pi
kara nini hainakii.
16 Mi Jisis siya saiir boinki, Maria mi saeya ha haiyiug
inansiina kaokiya mi ini siirar kigiya. Mi saeya siirin Hibru
yaigina saiir boin, Robonai Tiriiginin yi hiniina boinkikin,
Inkamin Nowomwarkaiyiuwiyin.
17 Jisis siya saiir boinki, kariir kipi nonkwo. Niingaka. Kara
pi kariir Adin siiram niki am tani. Kira dam mipi kariir
nomiiyauim simiir tini boinmauuwiu. Kara wi kapi nami

siiram, yipiki kariir Adin mi yipiki iriipi kiriir Adin. Kariir Adi Komiiyin mi iriipi kiriir Adi Komiiyin siiram.

18 Mi mhoiiya Maria om Makdalana ha swoki ama, kimidiniya kamim siir kigna miriiyim simiir ini boinıu, hinıin, saeya Biiyan Inkam Komiiyin siir bidi kignaniya, saeya yaiyim siya boinmimauugiyim saiir simiir ini boimimauuıu. Łriig.

Jisis siya kamim siir kigna miriiyim simiir hiriir yimbiyam (Mt 28:16-20; Mk 16:14-18; Lk 24:36-49)

19 Mi Sande niiyaka, kamim siir kigna miriiyim sima omaka iripa hirirar nwomimirkim. Mi simiir anowin haini kimkiknam iikamim simiirsi, sima kigisi simiirin. Dimusi rani, sima pi nididgim Isrel simiir inkam komii komiiyim simiirsi, sima pi nonkwonakiisi simiirin sima nisomaowam. Mi sima hirar niki owim mi Jisis siya ha nitin ini simiir bopwonau hirar yamikwoniyin. Mi siya simiir boinki, kimiir kwoinim kirie dwoki.

20 Mi siya hiriiyar niki boinkripkaiyin mi siya siir iinao mi siir pris aka ina yiisiimauuwin simiir. Mi krima ti han imiir kigim mi krima mairgimairga prasae bi kinkim Dimusi rani, krima hiriiyar yaingwoki, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin bidi swoki insiin idwowin ie hirankin.

21 Mi Jisis siya krimiir boinki, kimiir mhii kwoinim hiinsima dwoki. Kimiirin wi kara nikropkii, kariir mii aiir miriiyam, kariir Adin siya nikropkiya kariir tiriir nitam, saiir hiriinan.

22 Mi ta siya boinkiya saiir mhoiiyan, siya ha kuugiyin krimiir mi ina boinkiyin, Adi Komii siir naeyiu iiir haigi.

23 Mi kima dimin biyie biyieyim ini haniin inkami kwoin kwirii idwokaiyim wi simiir haiyoprimdiyiumiigi. Mi kima simiirin haiyoprimdiyiumiigi karamae nwowi, sima wi hiriiyar nwokripkaii simiir kwoinau hirin. Łriig.

Jisis siya Tumas siir hiriir yimbiyam

24 Mi iiya Jisis siya nita siyar nini iisiimauuniyam siir kigna miriiyim kamim simiir mi inkam nwirin Tumas nikiuwiyin yio simaka hir wara bi nwokin. Siir inig whirin Didimaskin

25 Mi mhoiiya krima kamim siir kigna miriiyim, krima siir kigim mi krima siir boin, krima Biiyan Inkam Komii siir bidi kigim. Mi Tumas siya ina yowarkii boinin mi kara noim siir iina hir nwowim simiir kig karamae nwowi mi kariir iina nowin siir pris aiir nwowin siir mi hopkaigi karam mi owi mi kara pa naingwo tibmii kiin tani, siya omwai bidi swoki waiyan.

26 Mi ii iriiyar kwisim namkiyim simiir mhoiiyan, krima iripa maeyau kwira hiugripkiiya saiirarar haingiriyiu omimirkim mi krima anowin ha mi haiginikounam mi

yio Tumasin yio krimaka hir warar nwokin. Mi krima anowin bidiyar mi haiginikouwin mi biri kimiminkikin Jisis siya ha napninopkainaniyin mi siya krimiir bopwoniya ha namikwokainiyin mi ina boinkiyin krimiir, kimiir mhii kwoinim hiinsima dwoki.
27 Mi ta saiir mhoiiya siya Tumas siir boinki, kiriir iinam tiriir dwoki mi kariir iina owiir kigi mi kiriir iina kariir pris aiir timi hopkaigi. Kira kariirin digiumii kipi haimriiyiu. Niingaka. Kira daingwo tibmii kiin.
28 Mi Tumas siya siir boinki, kira kariir Biiyan Inkam Komiigin mi kira kariir Adi Komiigin.
29 Mi Jisis siya siir boinki, kira kara swoki insiin idwowa mi ha bi naingwo tibmii kiingin. Dimusi rani, kira kariir kigin mi ha naingwo tibmii kiingin, aniya? Mi yipiki kariir kig karamae nwowim mi ha naingwo tibmii kiinim hiniin kara ini omwaiyar swoki waiyan, simiir mairgimairga ini kiriir haiburim. Ɨriig.

Jon siya ha boinkin siya ta yokwo aiirin dimuam winkikin

30 Jisis siya dimin taemin miiyik miiyik kasa bi tirkin iikam imiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi krima kamim siir kigna miriiyim ti dimin taeminim simiir kigim mi kara simiirin hiriiyar bi win digim ta yokwo aiirin. Niingaka.
31 Kara ti dimin taeminim simiirarar kwaowinkikin. Mi ti iikamim yipiki ta yokwo aiir mwainim kima wa nwoki inokninkinim hiniin, Jisis siyairgin inkamin Krais nikiuwiyin yipikin Adi Komii siya nikropkiyin ti nu iiir iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwam. Siya Adi Komii siir yinisimkin mi kira siiram naingwo tibmii kiini, kira wi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin wi siir hiranki haii. Ɨriig.

21

Jisis siya kam iriiyar nwiso siir kigna miriiyim simiir hiriir yimbiyam

1 Mi mhoiiya iigwira Jisis siya kimidiniya krimiir hiriir yimbini, kamim siir kigna miriiyim whii Taibirias kingiin hir. Siya hiniina tirkin.
2 Saimon Pita mi Tumas, siir inig whirin Didimaskin mi Nataniel om Kena nu haimii Galilianin mi Sebedi siir yinisim nwiso krira mi inkam nwiso Jisis siir kigna mirii iko, krima iripa hirirar haingiriyiu omimirkim.
3 Mi Saimon siya krimiir boinki, kara iya kwiriinami, haimna anasu simki niigiyam nitmaii. Mi nim krima ina mi boinkiyim, krima pi kinakar nami. Mi krima ha namim mi ina yani kwiriiiuim i aiir. Mi haimnam ina yitmaiyim. Mi nii

kiriiya krima anasu whirmin whirmin sim bi swoki kibokiin miminkim ini ii aeyar yinkiyanonkwokiyakwoka.

4 Mi iiya bieyin ha kaiidowarkinaniyin, Jisis siya opkamaiga kingiin hirar yokwoyakwok. Mi krima siir kigna miriiyim kamim ha bi ninokninkinkim siya Jisiskin. Krima ha naingwokim siya inkam nwirkin.

5 Ti whranim, kima whiruwasim bidi kibokiinim, iyie? Niingaka? Mi krima ina yowarkii boinkiyim, krima anasu bi kibokiingim. Mi siya krimiir boinki,

6 kima wari kimiir haimnan iinig miiya ditmaigi mi kima pi anasu niki kikaiyim. Mi krima krimiir haimnan ha swoki itmaigiyin mi krima siirin kibokiinim dig bi nwokim. Dimusi rani, siirin anasu kasaki bi niigigin.

7 Mi kara, inkamin siir kigna miriiyin Jisis siya naingwokwonanaeiyin, kara Pita siir boinki, tiriiginin Biiyan Inkam Komii ieyairgin. Mi Pita siya hiriinan wakaeyin, iriiginin hapi nokwowin yio Biiyan Inkam Komii ieya mi siya siir yiuisa ina iiya. [Dimusi rani, siya siir yiuisa minsi niki isaigiga, anasu haiyam niki isaigiga.] Mi siya siir yiuisa ha niiya mi ina yami atamin mi siya ina kiyaidamin Jisis siiram.

8 Mi krimiir kam nhirim Jisis siir kigna miriiyim yim igwirni i aiirar kignaiidam nua hiriirin mi sima haimnan anasugin ninkiniuin siirin warar yinkin kaiginaiidam. Krima aruwao bi nwokim, 100 mita nanairgim.

9 Mi krima ha namim, nu hir ha nadu okwoiuwim mi krimar kig, paeya hirar niuwi. Mi anasu, bret minim yim hir warar mi owi.

10 Mi nu krima nadu kuikwoniya saiir mhoiiyan Jisis siya krimiir boin, wara anasu nhirim haimna anki kima niskainam tiriir whainani.

11 Mi ta siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan, Saimon Pita siya ina swoki amin mi siya i hir nani okwokaiyiuin mi siya haimna iiirin ina kiwarkinaidniyin nua tiriir. Haimnan anasugi bidi yinkiniuin mi anasuim haimnanau hir nwokaiyim 153 gim mi haimnan bi nimbiryamkin.

12 Mi Jisis siya kimidiniya krimiir boin, wit kima unkini aeni. Mi krimiir nwirki ha bi sriigim siirin, siya yipikin. Dimusi rani, krima omkakarin bidi yinokninkinim, siyairgin Biiyan Inkam Komiiyin.

13 Mi krima hirar niki okwowim mi Jisis siya ha nitin, bret iiir ha nini haiyin mi siya kimidiniya krimiir hauu. Mi siya anasuin ha mi haiyin mi ina mi hauuwin krimiir.

14 Ya tariigina ya kwoimaka aeya Jisis siya nimbiyama kamim siir kigna miriiyim simiir hiriir ieyanki siya ninsiin idwowa saiir mhoiiyan. Łriig.

Jisɨs siya dimɨn taemɨnɨm Pita siir srɨi

15 Mɨ ta nae krɨma naeya saiir mhoɨiyan, Jisɨs siya Saimon Pita siir boɨn, Saimon, Joni yɨnisɨmɨn kɨra kariiram nhami nhami naɨngwokwo rani, ɨni ɨkɨ nhɨrɨm sɨmiiram naɨngwokwowiya ɨni saiir haiburɨn, aniya? Mɨ Pita siya siir boɨnki, ɨhɨ, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra ɨna nɨnokɨnkɨnɨn kara ɨni kɨriiramar naɨngwokwowɨn. Jisɨs siya siir boɨn, kɨra ɨkɨ kamɨm yɨpɨkɨ kariir siyɨu napiyɨm sɨmiir kɨgrɨrao, inkamɨn sibsib kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan.

16 Jisɨs siya siirɨn ɨna swokɨ srɨigiyɨn, Saimon, Joni yɨnisɨmɨn kɨra kariiramɨn ɨna naɨngwokwowɨn? Mɨ siya siirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, ɨhɨ, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra ɨna nɨnokɨnkɨnɨn ta saiirɨn, kara kɨriiramɨn ɨna naɨngwokwowɨn. Jisɨs siya boɨnki, iikamɨm yɨpɨkɨ kariir siyɨu ɨiir napi, sɨmiirɨn wɨ kɨra kɨgrɨraowi, inkamɨn sibsib kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan.

17 Mɨ Jisɨs siya ɨna swokɨ srɨigiyɨn, Pita, Joni yɨnisɨmɨn kɨra kariiramɨn ɨna naɨngwokwowɨn? Mɨ Pita siya ɨni yɨdidɨn. Dimusi rani, Jisɨs siya siirɨn ɨdɨp ɨdɨpɨn kwoɨma srɨi mɨ siya ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨn, Bɨiyan Inkam Komii, kɨra digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm. Mɨ kɨra ta kara mɨ aɨngwokwowa kɨriiram saiirɨn ɨna mɨ ɨnokɨnkɨnɨn. Mɨ Jisɨs siya siirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, kɨra iikamɨm kariir siyɨu ɨiir napiyɨm sɨmiir kɨgrɨrao inkamɨn sibsib kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan.

18 Kara kɨriirɨn kaimwowar boɨnkii. Bɨiya kɨra whranisɨmar nikɨ owa, kɨra kɨriir yɨuɨsɨm kɨnakɨna niinakɨn kɨra pɨ kɨriir kwoɨn ɨiirar prɨiyaprɨiyapi hɨnda tɨndan. Mɨ mhoɨiya kɨra waipɨu namwoɨuwi mɨ kɨriir yɨuɨsɨm wɨ inkam nwɨrkɨ nii haigɨnɨuwi mɨ wɨ inkam nhɨrkɨm sɨm udrɨmdɨnuwi, uridni. Mɨ kɨriirɨn wɨ aka maeyaua kɨra nam karamae nwowiya wɨ saiir hɨriir nɨkɨunami.

19 [Jisɨs siya tɨ dimɨn ɨiirɨn mɨn nɨkri boɨnkɨn, mhoɨiya Pita siya naowi, siya wɨ Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan prapraskii.] Mɨ ta saiir mhoɨiyan Jisɨs siya siir boɨnki, kariir mhoɨiyar wɨt. Ɨriig.

Jisɨs siya inkam nwɨrɨn siir kɨgna mɨriiyɨn, yɨpɨkɨn siya naɨngwokwowiyɨn siir boɨnkɨn

20 Mɨ Pita siya ha niyaeyɨmyok kaokiyɨn mɨ siya ɨni kariirar kaokiyɨn, inkamɨn siir kɨgna mɨriiyɨn, yɨpɨkɨn Jisɨs siya naɨngwokwowiyɨn siir digɨuwa nokwowɨn. Kara tɨ inkamɨn siir kɨgna mɨriiyɨn siya yɨpɨkɨn bɨiya ipiiya saiir nikɨ ɨdwokaiyɨn Jisɨs siir kingiin siir ɨina ɨinig mɨiya mɨ siirɨn kara srɨigɨn Bɨiyan Inkam Komii, kɨriirɨn wɨ wɨr nhɨnga napwouwi ɨkɨ inkam biyɨeyɨm sɨmiir ɨin hauugiyamɨn, ha?

21 Pita siya kariir kaokiyɨn mɨ siya Jisɨs siir srɨigiyɨn mɨ ɨna boɨnkiyɨn. Bɨiyan Inkam Komii, mhoɨiya krɨma tɨ inkam ɨiirɨn wɨ paniɨna tɨri?
22 Mɨ Jisɨs siya siir boɨnki mɨ kara ha naɨngwowi ta saiirɨn siya wɨ hɨriiyar nikɨ owi mɨ wɨ ɨiya karar swokɨ ɨti wɨ saiirar nadɨgni. Yɨo tɨriigɨnɨn, yɨo kɨmiir dimɨn tani. Wɨm kɨma kariir kɨgna ap.
23 Mɨ tɨ yaiyɨm wɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs siir siyɨu ɨiir napiyɨm wɨ sɨmiiram haigirɨrɨrki. Mɨ kara tɨ inkamɨn siir kɨgna mɨriiyɨn wɨ nao rani. Jisɨs siya hɨriinan bɨ boɨnkikɨn, kara wɨ nao rani, siya ha boɨnkɨn. Mɨ kara ha naɨngwowi tɨ siirɨn, tɨ inkamɨn wɨ hɨriiyar tikɨ okwokɨn kariiramar, yɨo tɨriigɨnɨn yɨo kɨmiir dimɨn tani. Niɨngaka.
24 Karaɨrgɨn tɨ inkamɨn siir kɨgna mɨrɨiyɨn, yɨpɨkɨ tɨ dimɨn ɨiir boɨnɨn mɨ sɨmiirɨn kara wɨnkikɨm ta yokwo aiirɨn. Kɨma ta saiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm tɨ yaiyɨm kara boɨnkiyɨm yɨm yaimwo ɨmaɨrgɨm, kara bɨ nɨksɨsaekikɨn.

Mhoɨigɨmhoɨyan yai aeya.

25 Jisɨs siya dimɨn kasa bɨ tɨrkɨn. Mɨ iikamɨm sɨma sɨmiirɨn yokwoni hɨriiyar wɨnswokikɨswo kara ha naɨngwowi, wɨ maeyau nokiigak di ywowi tɨ nu ɨiirɨn, tɨ hɨriinan yokwo ɨmiir nonkwowɨm. Niɨngaka. Ɨriig.

APOSEL

Biiyin Luk siya yokwo Luk saiir winkin mi ta saiir mhoiiyan siya kimidiniya yokwo Aposel saiir win. Yi ti niwiiyin yio miiyim aposel kamim sima miriiyim simiir boinkim. Siya yokwowa inkam nwirin Tiofilas nikiuwiyin siiram winkika mi siya Tiofilas siiraram bi winkikin. Niingaka. Siya iki iikamim hinda tinda nwowim simiiram warar ninkin winkikin. Mi ta yokwowa saiir yaigiyaiyim yim min boinkikim Biiyan Inkam Komii siir naeyiuin aposel kam imiirin paniina kisisop diriraerarkin mi ti aposel kamim ha namkim dimin taeminim Jisis siya tirim simiir boinmimauuwamin. Ɨriig.

1 Nabie Tiofilas. Biiya kara yokwoni kiriir niki win hauugiyim miipai miipaiyim Jisis siya miriiyim mi yaipai yaipaiyim siya boinmimauuwim.

2 Biiya yokwoni kara mi win boinkiyim, iiya Jisis siya nua tiriir nita. Mi miiyim siya nap miriiyim. Mi iiya Adi Komii siir naeyiuin siya mi boinmimauuim yaiyim siir aposel kamim siya nimbinim simiir. Mi siya simiirin ina boinamimauuin iiya siya swoki amana ninomor koua hiriir.

3 Biiya siya hik prasae bi haigin mi siya asi naonamkin. Mi siya ina swoki insiin idwowin ie hirankin. Mi siya ha nitin, iiyim kam nwisa ini oni aposel kamim simakan. Mi sima nwoki inoknink ini siya ini omwaiya swoki waiyan. Sima bidi kigim, siya simaka nidwo boinaiyin. Mi siya simiir boinmimauu, Biiyan Inkam Komiiyin iikamim simiir kigriraowim.

4 Mi iigwira sima maeyau kwiruwa ywomimir Jisis saikar. Mi Jisis siya yaiya kwira boinmauu wakae simiirin. Mi iiya sima nidwo aeya mi ta yaiya saiir boinkin. Kima om komii Jerusalem tirin wi asiima kipi niki haiburgik ha tiki o. Adi Komii siya bidi iki imbinkiyin ti dimin komiiyin siiram. Adi Komii siir naeyiuin kara biiya kimiira bidi iki boinmauu wakaekiyin.

5 Jon siya baptais haiginiugikim iikam imiirin op. Mi wi ii priei nwo rani, Adi Komii siir naeyiuin wi kimiir naninkiniuni.

Jisis siya ina yamigusamin ninomor koua hiriir.

6 Mi iigwira aposel kamim sima Jisis saikar ywoyakwok. Mi sima Jisis siir srii. Hae! Ti krimiir Biiyan Inkam Komiiyin taka iiya saeya Isrel simiir iikamim simiir kirie haiginiuwanka. Mi sima wi biiya niki owin isid komiiyin, wi siir hiriinanar swoki owim, aniya?

7 Mi Jisis siya ina swoki owarkii boinkiyin, siya ti dimin hiriinanin kima sriiyin kima ninoknink in tani, wi paka hiniin

ɨiya sae nɨmbiyami. Adi Komii siirar dimɨnkɨn, wɨ siyar nɨmbinki, ɨiya digworaekwo ɨma nɨmbiyamana.

8 Mɨ mhoɨiya ta ɨiya Adi Komii siir naeyɨuɨn kɨmiir nanɨnkɨnɨuni mɨ kɨma wɨ kariir yaiya saiir boɨnmauuwami om komii Jerusalem mɨ nu Judia mɨ nu Sameria mɨ hɨnda tɨndan nuɨm wɨ dɨgar nwo ɨrkaki. Ɨriig.

9 Mɨ ɨiya Jisɨs siya siir yaiya dɨg nwokiya mɨ Adi Komii siya yɨkɨuna siirɨn nɨnomor koua hɨriir namɨm mɨ sɨma ɨni siirar kɨgnɨnkwokwokiyɨm. Mɨ siya ɨna yokwonɨnopkainamɨn waua saiir hɨriir.

10 Mɨ sɨmiir nhwonaɨm ɨni siirar kaoyokiyokɨikiyɨm. Mɨ inkam nwɨso bɨri kɨmɨmɨnkiko ɨna yɨmbiniyo. Mɨ ɨni sɨmiir kingiina yamɨkwoniyo. Mɨ tɨ inkam nwɨso sowa kaiya yɨuɨsa whɨsinanka.

11 Mɨ sowa boɨn, kɨma tɨ nu Galiliyan kamɨm kɨma tɨrara dimusi nokwo kaowi nɨnomora hɨriirɨn. Tɨ inkamɨn Jisɨs, Adi Komii siya nɨkɨunainamɨn mɨ siya wɨ hɨriinanar swokɨ ɨti, ɨiya siya swokɨ ɨti. Ɨriig.

Mɨ sɨma inkamɨn nwɨra yɨmbin Judas siir mɨɨ aiir hainaowidɨm Adi Komii siir mɨɨ aiir mɨriiyam.

12 Mɨ ɨiya Jisɨs siya nama mɨ yɨm sɨma ɨna mɨ haiburgigɨm tɨ mhɨu ɨiirɨn. Mɨ tɨ mhɨuɨn siir inɨgɨn mhɨu oripkɨn. Mɨ sɨma ɨni om komii Jerusalem hɨriir swokɨ amɨm. Mɨ tɨkɨ mhɨuɨn ɨni om komii Jerusalem siir kingiin hɨra nwowɨn. Siya aru bɨri nwokɨn.

13 Mɨ sɨma om komii Jerusalem siir napnɨnopkainamɨm mɨ sɨma ɨni sɨmiir whwonkai omaka saiirar yapiiyamɨm. Mɨ sɨmiir inɨgɨm hɨniinkɨm. Pita mɨ Jon mɨ Jems mɨ Endru mɨ Pilip mɨ Tumas mɨ Batolomyu mɨ Matyu mɨ Jems Alfiasni yɨnisɨmɨn mɨ Saimon Selot siya, Judas, Jemsni yɨnisɨm ɨkɨn.

14 Mɨ sɨma tɨkɨ kam whɨekakɨm sɨma ɨni kwoɨn whɨrua ywokiyɨm. Mɨ sɨma nhwo ɨna kwɨsɨm Adi Komii siirɨm. Mɨ wig nhɨrɨm mɨ Jisɨs siir apu aeya Maria mɨ Jisɨs siir nomousɨm ɨkɨm sɨma wara mɨ srɨɨ Adi Komii siirɨmɨn.

15 Mɨ ɨigwɨra tɨ iikam, kamar ɨriiyar nwɨrɨm (120) Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma hɨrar nwomɨmɨrkɨm. Mɨ mhoɨiya Pita siya ɨna yɨnsiin okwokiyɨn. Mɨ siya yai ɨna boɨnmɨmauukiyɨm sɨmiirɨn.

16 Hae, tɨ kariir isidɨn. Bɨdi Bɨdiniyarɨn tɨ inkamɨn Judas nɨkɨuwiyɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn siya boɨnmɨmauukɨkɨn, krɨmiir wanwiyae Devid siir. Mɨ mhoɨiya wɨ siya nɨisiimauuwi Jisɨs siirɨn sɨmiir. Mɨ ta yaiya Devid siya wɨnkiya saeya wɨ sapi nɨmbiyami. Ta yaiya saeya ɨni kaimwowa ywowa. Mɨ tariinanɨn saeya bɨdi yɨmbiniya.

17 Biiya Judas siya krimiir isidar nikɨ owɨn mɨ siya ta mɨi
hɨriinana krɨma mɨ mɨriiya saiira mɨ mɨriigɨn. Pita siir yaiya
hɨnɨina boɨnkikɨn.
18 Judas siya tɨ nuɨn umɨr siya saɨngɨn. Tɨ umɨrɨn ta mɨi
biyɨeya Jisɨsni siya tɨra saiirsi haigɨn. Mɨ siya ɨni sasar swokɨ
dirɨraerarbumbunan. Mɨ siya whɨsɨn ha haiyɨn Mɨ ɨni sasar
diyankrɨkɨu aomamɨn. Mɨ siya ha nɨkiinaiiniyɨn mɨ siir mhɨiya
ɨna hambɨirgiya. Mɨ mhɨi kwowɨm ɨna yɨkikɨigiyɨm.
19 Mɨ om komii Jerusalem hɨran iikamɨm sɨma ɨna
wakaewɨnɨm yaiya haigirɨrɨrniya. Sɨmiir yaigɨna
hɨnɨina dapika ta maeyau aiirɨn Akeldama. Mɨ saiir
yaimwokɨyaimwowa hɨnɨina dapika nhɨeni maeyauka. Mɨ
sɨma hɨnɨin asi dapkɨm tɨ nuɨn umɨr siya saɨngɨn, inkam nɨsom
aowam. Mɨ siir nhɨeya ta maeyau aiir naokiinainamka.
20 Mɨ tɨ yaiyɨm yokwo Sam nwowɨm hɨnɨina wɨn boɨnkikɨm,
siir omaka wɨ sasar dokwobɨmbɨrgɨnkiyam. Wɨ inkam
nwɨrkɨn kɨpi nii aprɨrɨr mɨmɨn.
Mɨ yokwo saiir yai haɨmii whɨrɨn hɨnɨina boɨnkika,
siir mɨiya wɨ inkam nwɨrkɨ kisɨna onaowid. Wɨ nɨinga kɨpi
nwoki.
21 Mɨ yai kwɨra Pita siya boɨna hɨnɨinga, krɨma tariinanɨn
inkam nwɨra tɨ okmwɨn okwo tɨ isidɨn krɨmaka naprɨrɨriyɨm
sɨmiir inkam nwɨrni ɨiya Jisɨs siyar nikɨ owɨn mɨ krɨmaka
naprɨrɨrɨn siir.
22 Mɨ krɨma tɨ inkam nwɨrɨn siir tɨ ɨmbin Jonɨn iikam baptais
haigɨnɨuwɨn op siir kɨgɨn mɨ Jisɨs siya mɨ owa nu tɨr mɨ siya mɨ
am aka koua hɨriir. Mɨ krɨma wɨ tɨ hɨriinan inkamɨn wɨ siir
nɨnbini. Pita siya hɨnɨina boɨnkikɨn
23 mɨ yɨm sɨma ɨna yomboɨn amboɨnɨm, krɨma pɨkɨ hɨnɨin
inkamɨn si boɨni, mɨ sɨma inkam nwɨsa boɨn tɨ inkamo sowiir
ɨnɨgo hɨnɨingo. Nwɨrɨn Basabaskɨn mɨ siir ɨnɨg whɨrɨn Jastas mɨ
nwɨrɨn Matiaskɨn.
24 Mɨ ɨiya sɨma nhwo kwɨsɨm mɨ ɨna boɨnkiyɨm, tɨ krɨmiir
bɨiyan inkam komiiyɨn kɨra bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn iikam
whɨekakɨm sɨmiir kwoɨnɨm kɨra wɨisɨimauu haigɨnɨu
krɨmiirɨn, tɨ inkamɨn kɨra nɨmbinkiyɨn siirɨn.
25 Judas siir mɨi aiir hainawidam. Mɨ Judas siya nɨdamami
mɨ siya wɨ hindara natɨsɨr whaowae ɨuwi.
26 Mɨ sɨma inkam nwɨso sowiira inan dapswo. Mɨ Jastas
siya ɨni yɨkiigiyɨn. Mataias siya yokwo naowid. Mɨ sɨma siirɨn
mɨnam nokmwɨn okwokɨn aposel kam ɨuur nwɨrɨm sɨmaka
mɨriiyɨm siya. Ɨriig.

2

Adi Komii siir naeyɨuɨn nu tɨriir nɨtkɨn.

1 Ta ɨi komiiya Juda sɨma naekwowaka nae komiiya sae
mɨ ta ɨi komiiya saiir inɨga Pentikoska mɨ saeya tariinanɨn
bɨdi yɨmbiyama. Mɨ iikam hoɨmgakɨm Jisɨs siirɨm naɨngwo
tɨbmiiyɨm sɨma ɨni ta maeyaua nae naekwowaka ɨni saiirar
yanɨnkɨnɨuɨuwɨm.
2 Mɨ ɨiya sɨma omaka hɨr nɨdwokaiya Mɨ dimɨn komii whɨrɨn
ɨni omaka yainau hɨra yɨmbiyamkiya. Mɨ krɨma hapi opudga
naukwhaowanikɨn. Mɨ omaka ɨrkaka ɨni wara yɨnyokɨigiyɨn tɨ
dimɨnɨn.
3 Mɨ siya paeyɨonan nɨmbiyakiyɨn mɨ ɨni pariidnan
yɨupɨmparkiyɨn. Mɨ ɨni iikamɨm sɨmiir ɨrɨra nwɨnɨra
yakaigɨmkɨkɨu ɨuwɨm.
4 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn mɨ ɨni sɨmiira yanɨnkɨnɨu ɨuɨn.
Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn kɨrɨe siya siya hauugikɨn sɨmiirɨn.
Mɨ sɨma omom omomi yaiyɨm sɨm asi boɨnamkɨm ɨiya tɨ dimɨn
komii siya nɨmbiyama.

5 Mɨ Juda iikam whɨekakɨm om komii Jerusalem hɨranɨm
sɨma maeyau kwɨruwa ywo ta ɨi komiiya nae naekwowaka
saiirɨn. Mɨ sɨmiir siyɨuɨn hɨriiya tɨrikɨn, Adi Komii siir inɨg ɨiir
hainaniyɨm.
6 Mɨ tɨ dimɨn komiiyɨn whɨinmamaoni hɨnɨin
naukwhaowanikɨn. Mɨ sɨma tɨ iikam ɨsɨdɨn ɨni ta omaka
aiirara yamwomɨmɨrniyɨm. Mɨ sɨma ɨni hinda yanaakiyɨm.
Mɨ sɨma wakaeki sɨma ɨrɨra nwɨnɨra sɨmiir yapa yapa yai
ɨmiirar boɨnami
7 mɨ sɨma ɨni hindarar yanaakiyɨm. Mɨ sɨma ɨna
yaɨngwoyɨmiyokiyɨm. Mɨ sɨma boɨn, tɨ iikamɨm tari nu Galili
hɨrankɨmaɨrgɨm, aniya?
8 Mɨ krɨmiir yaigɨna saiir dimusi swokɨ wakaei.
9 Mɨ nɨm krɨma nhɨrɨm nu Batiyankɨm mɨ nhɨrɨm nu
Midia ankɨm mɨ nhɨrɨm nu Iramankɨm mɨ nhɨrɨm nu
Mesoptemiyankɨm mɨ nhɨrɨm nu Judankɨm mɨ nhɨrɨm nu
Kabadusiyankɨm mɨ nhɨrɨm nu Pontasankɨm mɨ nhɨrɨm nu
Esiyankɨm
10 mɨ nhɨrɨm nu Prisiyankɨm mɨ nhɨrɨm nu Pamfiliyakɨm mɨ
nhɨrɨm nu Isip ankɨm mɨ nhɨrɨn Ribianɨm om Sairini kingiin
nwo ɨkɨm mɨ nhɨrɨm om komii Romankɨ nɨtkɨm.
11 Mɨ om komii Roman iikam nhɨrɨm yɨm Judan iikamkɨm
mɨ nhɨrɨm sɨmiir siyɨuɨn sɨma tɨriyɨn siir haiburgigɨm mɨ
sɨma ɨni Juda sɨmiir siyɨu ɨiirara yapɨm mɨ nhɨrɨm mhɨuisɨm
whɨrɨn Krit nɨkɨuwiyɨn siir hɨrankɨ nɨtkɨm mɨ nhɨrɨm nu Are-
biyankɨn nɨtkɨm mɨ krɨma tɨ iikam hoɨmgakɨm om whɨruwan
tani. Nɨingaka. Krɨma om whɨr om whɨrankɨm. Mɨ
krɨma whɨekakarɨn ɨni krɨmiir yapa yapa yaigɨn ɨmiira swokɨ
wakaeyɨm dimɨn komiiyɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya tɨrɨn.
Pita siya hɨnɨina boɨnkikɨn.

12 Mɨ sɨma tɨ iikam whɨekakɨm ɨni mouni hanɨɨna si-
inkaokiyɨm. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ɨni wara whrɨewhrɨekiyɨm
mɨ sɨma ɨna nhɨnkii boɨnaigiyɨm. Tɨ dimɨnɨn panɨɨn panɨɨna
nɨmbiyamkikɨn, ha?
13 Mɨ kam nhɨrɨm sɨma sɨmiir boɨnbu mɨ yaibu sɨma
yɨewaiyɨu. Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, sɨma tɨ kamɨm waini opa saiir
kwiyaekɨm mɨ sɨma asi whaowaei. Ɨriig.

Pita siya yai boɨnmɨmauugɨn

14 Mɨ Pita aposel ɨuur nwɨrɨm sɨmaka yɨsiin okwoki. Mɨ
siya ɨna kauwok boɨnkiyɨn iikam whɨekakɨm sɨmiiram, kɨma
tɨ Judan iikamɨm aru maeyauankɨn nɨtɨm mɨ kɨma tɨ Judan
iikamɨm om komii Jerusalem tɨran ɨkɨm kara kɨmiirɨn tɨ isidɨn
omom omomi yai boɨnɨm sɨmiir boɨnmɨmauuam tɨri. Mɨ kɨma
kariir yai aiir wakaeki.
15 Kɨma ha naɨngwokɨm tɨ kamɨm op biyɨe kwɨra wain
dapiya sae kwiyae whaowaei. Nɨɨngaka. Siya bɨeyɨn nad nadu
okwoniyakwokɨn ha bɨ kwiyaekɨn.
16 Mɨ profet ɨnkamɨn Joelɨn siya yaiyɨm Adi Komii siya
boɨnmɨmauukiyɨm siir siya hɨnɨɨna wɨn boɨnkikɨn. Mɨ tari-
inanɨn tɨ yaiyɨm bɨdi yɨmbiniyɨm. Bɨdi bɨdiniya siya hɨnɨɨna
wɨn boɨnkikɨn,
17 mɨ Adi Komii siya boɨnki, siya dɨg kingiin nwowi mɨ kariir
naeyɨuɨn siirɨn wɨ kara nɨkropki iikam whɨekakɨm
kɨmiiram. Mɨ kɨmiir yɨnugiyɨn yɨnkamiyɨnɨm sɨma
wɨ kariir yai aiir boɨnmɨmauuwami. Mɨ whranɨm
dimɨnɨm kara nɨisiimauuɨn sɨma wɨ siir kɨgi. Mɨ
kɨmiir waibibiyɨeyɨm sɨmiirɨn wɨ nhwo kara nɨkɨumauu
haigɨnɨuwi.
18 Mɨ taka ɨiya ɨriipɨ hɨriinan kariir naeyɨuɨn wɨ kariir mɨi
mɨriiyɨm iikamɨm wɨ sɨmiir hauugi mɨ sɨma wɨ kariir yai aiir
boɨnmɨmauuwami
19 mɨ dimɨn komii whɨrɨn wɨ kara nɨnɨ dɨrɨraerarɨuwi nɨnomor
kou hɨr. Kara dimɨnpai dimɨnpaiyɨm wɨ nu tɨr dɨrɨraeri. Mɨ
nhɨe mɨ pae mɨ wau wɨ nua tɨriir nɨmbini.
20 Mɨ bɨe wɨ whwo rani mɨ ɨiya wa nɨmɨuugi. Mɨ bwana wɨ
nhɨenan nɨmbiyamki mɨ mhoɨiya ɨi komiiya nɨmbinii mɨ kɨma
wa kɨgwɨni Bɨiyan Inkam Komiiyɨn nɨtɨn. Taka ɨiya saeya wɨ ɨi
komii kɨɨn nwowi.
21 Mɨ iikam whɨekakɨm Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨg ɨiir
dapɨkɨuwɨni mɨ sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nɨnɨskɨi hainaki mɨ
sɨma wɨ omwaiya waiyayokiyokɨi.
Profet Joel siya hɨnɨɨna wɨn boɨnkikɨn.
22 Pita siir yaiya tasa nikɨ ama. Kɨma tɨ iikamɨm tɨ Isrelmi
isidɨn siirɨm kɨma ta kariir yaiya saiir tɨ wakae. Kara kɨmiirɨn
Jisɨsɨn om Nasaretanɨn siir digworaekwowɨm siya tɨrɨm sɨmiir
boɨnmɨmauuɨm tɨri. Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya hauuga

kiriɨe komiiya siirin. Miɨ siya miɨi kiriɨe kiriɨe asi miriigin kimiir whwonkam ɨdaɨn. Yim kima bidi kigim.

23 Biiya Adi Komii siya hindara naɨngwo kikaigin siir kwoɨnarar. Sima Jisis siirin kimiirim yikiunani siirin kima nwokɨ ɨsomaowim. Miɨ siirin kimar yikropki inkam biyɨeyim simiirim. Miɨ sima siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yaka ɨnkin tiorinugi miɨ siirin ɨna yaka ɨsomaokiyin.

24 Miɨ ta siya nao nama Adi Komii siya siir hika hiriinansi naoyopnisugikin. Miɨ siya omwaiya swokɨ waiyan miɨ ɨeyin siir haiginikou dig biɨ nwokin.

25 Miɨ Devid siya hiniina win boinkikin siirin, kara bidi kigin ti Biiyan Inkam Komiiyin. Miɨ siya ɨinokiinokin kariir ɨina ɨniiga saiir kingiin minam nokwowi kariirin kiriɨe siya hauu haiginiuim. Miɨ kara wɨ dimin whirsi naɨngwoyimiyok rani. Niingaka.

26 Kara wɨ maɨrgimaɨrga asi nwowi. Kara mwai minam waowi piua nhiinmi kinim. Ɨiya kara nao nami miɨ kara wɨ kariir piu aiirsi naɨngwoyimiyok rani. Miɨ saeya wɨ wadɨeya swokɨ owi.

27 Miɨ kira kariir piugina wɨ yiumi om hir niyopnisugik rani. Niingaka. Miɨ kira kariir piu aiirin wɨ nu hir kignisu whiigrimgrinkinam tani. Niingaka. Kara ɨni kiriir yinisim topmwo ywowin.

28 Kara bidi swokɨ iyopmauugiyin kariir iniɨgin. Miɨ kara maɨrgimaɨrga asi nwokikin.

Miɨ yaiyim Devid siya winkiyim Mesaiyani, siya hiniina win boinkikin.

29 Pita siir yaiya tasa nikɨ ama. Hae! Tɨ iikamim kara kimiir boinmauu wakaeki krimiir wanwiyaeyin Devid siirin. Miɨ Devid siya bidi bidinanar naokin miɨ sima siirin ɨni ɨenau haingikaigiyim. Miɨ tariinanin krima siir ɨeyin ɨna kigyokiyokiikaeyimim.

30 Devid siya Adi Komii siir profet inkamkin. Miɨ Adi Komii siya Devid siir isidin simiir yinisim nwirin siir yimbingi iikam hoimgakim simiir kigriraowam inkam komiiyin nu kigriraowiyin siir hiniin. Miɨ Devid siya bidi wakaewinin miɨ bidi miɨ ɨoknɨinkinin.

31 Miɨ siya bidi yinokninkinkiyin dimin Adi Komii siya tirkiyin hiniingin. Miɨ siya hiniina win boinkikin,

inkamin siya Mesaia siya nimbingi siya wɨ sipi naowi miɨ siya wa swokɨ ɨnsiin ɨdwowi ɨe hirankin. Miɨ Adi Komii siya siir piugina wɨ yiuni om hir niyopnisugik rani miɨ saeya wɨ ɨenau hir miɨ whiigrimgrinkinam tani. Niingaka.

Devid siya inkamin siya nimbinkiyin Mesaia siirin hiniina win boinkikin.

32 Pita siir yaiya ɨna nika ama. Tɨkɨ inkamɨn Jisɨs siyaɨrgɨn. Mɨ siirɨn Adi Komii siya bɨdi kinɨnsiin ɨdwokiyɨn ɨe hɨrankɨn. Mɨ krɨma kɨgnɨnkɨnkikɨn siirɨn. Mɨ krɨma asi boɨnmauugɨm.
33 Mɨ Jisɨs siya bɨdi yamɨn ɨni nɨnomor kou hɨr nwowɨn. Mɨ siya ɨni Adi Komii siir ɨɨna ɨniiga saiir nɨdwowɨn. Mɨ taka ɨiya Adi Komii siya siir naeyɨuɨn siir yɨkropki sɨmiirɨm bɨiya siya nɨmbina sɨmiiram naeyɨuɨn ɨni nu tɨriir yɨtɨn. Mɨ tɨ sɨma tariinanɨn kɨma kɨgɨm mɨ kɨma wakaeyɨm.
34 Devid siya nɨnomor koua hɨr bɨ namkɨn. Nɨɨngaka. Siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn,

Adi Komii, kɨra Kariir Bɨiyan Inkamɨn siirɨn kɨra kariir ɨɨna ɨniiga saiir dɨdwo.

35 Mɨ wɨ kara nikwowaisiigi kamɨm kɨnaka nomboɨn ii ae karamae nwowiyɨm. Mɨ wɨ kɨra nokwonaowid ɨski.

36 Mɨ Pita siir yaiya tasa nikɨ amyokiyokɨiya. Hae! Tɨ Isrelan iikamɨm kɨma tɨ wakae nɨnoknɨnkɨn. Adi Komii siya Jisɨs siirɨn, inɨgɨn whɨsaɨra yokdap. Bɨiyan Inkam Komii mɨ inkamɨn siya nɨmbingiyɨn Mesaia. Tɨ inkamɨn Jisɨsɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka kɨma naka ɨnkɨn ɨrɨnugiyɨn mɨ kɨma siirɨn ɨna yaka ɨsomaokiyɨn. Pita siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn. Łriig.

Iikam whɨekakɨm sɨmiir kwoɨnɨm ɨna kisɨna haigiyɨm mɨ sɨma op ɨna baptaisɨm

37 Mɨ sɨma ta yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨmiir pɨua ɨni hɨkak wara ywokiyɨm. Mɨ sɨma Pita siir boɨnkiyɨm mɨ aposel kam nhɨrɨm sɨmiir warar yɨnkɨn boɨnki, hae! Nomiiyauɨm krɨma pɨ dimu dimɨn tɨri?
38 Mɨ Pita siya sɨmiir boɨnkɨn, kɨmiir kwoɨnɨm tɨ kisɨna haigi. Mɨ Jisɨs siir inɨgɨn op siir tɨ baptais mɨ kɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ Jisɨs siya nɨinak ɨuguskii. Mɨ kɨma hɨriinan siyɨuɨn siir tɨri mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn wɨ kɨmiirɨm nwokɨ ɨtɨm.
39 Bɨiya Adi Komii siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, kariir naeyɨuɨn wɨ sɨmiir hauugii. Sɨmiirɨn kara nikɨ ɨkɨunakɨm, taka yaiya kara hauua kɨmiir mɨ kɨmiir yɨnisɨsɨmɨm mɨ kɨmiir iikamɨm aru maeyau ankɨn nɨtɨm, sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn wɨ siya hauuwi iikamɨm siya nɨkɨunam sɨmiirɨn. Mɨ Adi Komii siya ta yaiya bɨdi bɨdinanar boɨnkɨn mɨ Pita siya saiir asi bommɨmauugɨn.

40 Mɨ Pita siya sɨmiirɨn yai whɨrni whɨrniya boɨnmɨmauuam. Mɨ siya yai kwɨruwa bɨri boɨnkɨn. Mɨ siya ɨna yɨmbɨsu boɨnkiyɨn, kɨma mɨntarao, tɨ iikamɨm mɨiyɨk rani, wɨm wɨ siyɨu biyɨe sɨma nɨisiimauuwi. Kɨmiir kwoɨnɨm tɨ kisɨna haigi. Tɨ iikamɨm sɨmiir kwoɨnan kɨpi nwo.

41 Mɨ taka ɨiya iikamɨm Pita siir yai aiir wakaeyokiyɨm mɨ
sɨma ɨna yaɨngwo tɨbmiikiyɨm mɨ op ɨna baptaisɨm. Mɨ tɨ iikam
hoɨmgakɨm kasa rani, 3,000 kɨm. Ɨriig.
42 Tɨkɨ iikamɨm sɨmiir pɨuɨm bɨ nhakɨukɨm. Nɨɨngaka. Mɨ
sɨmiir kwoɨnɨm sɨmiiramar naɨngwokwonanaekɨm. Aposel
kamɨm sɨma boɨnmɨmauuwɨm dɨmɨnpai dɨmɨnpaiyɨm sɨmiir
Adi Komii siirɨmɨn ɨni ɨrɨpar boɨn wadɨeyɨm. Mɨ sɨma, sɨma
sɨma swokɨ ɨnkɨnsiis ankɨnsiisnam mɨ nae ɨrɨpa sɨma mɨ aeyɨm
ɨriipɨ hɨriinan.

Tɨ siyɨu mɨiyɨkɨn iikam wɨnɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir siyɨugɨn.

43 Mɨ aposel kamɨm sɨma dɨmɨn komii komiiyɨm kasa bɨri
tɨrkɨm. Mɨ sɨma kɨgɨm mɨ sɨma ɨni wara yanaakiyɨm.
44 Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma ɨni om whɨruwar
waiyɨm. Mɨ sɨmiir digworaekwowɨm nwɨruwani ɨnɨgɨn bɨri
nwokɨm. Nɨɨngaka. Ɨni sɨmiir ombudni ɨnɨgar ywowɨm.
45 Mɨ iikam nhɨrɨm umɨr digworaekwowam whaowaeiyɨm
mɨ sɨma sɨmiir digworaekwo hoɨmgakɨm mɨ sɨmiir nuɨn pɨ
iikam nhɨrmi niyopmauugi sɨm saɨnɨm mɨ tɨ digworaek-
wowɨm sɨmiir umɨrɨm nwɨruwani ɨnɨgɨn bɨ nwokɨm. Nɨɨngaka.
Ɨni sɨmiir omkakni ɨnɨgar ywoɨm mɨ ɨnkam nwɨrkɨn umɨram
mɨ whaowaei mɨ sɨma siirɨn pa mɨ hauugi.
46 Mɨ ɨinokɨinokɨn sɨma Adi Komii siir ɨnɨg hainaniya omaka
saiir haɨngiriyɨu onanaeikɨm. Mɨ sɨma pɨ sɨmiir omaka
sɨmiirar nii ɨdwodwokai aeyarkaki. Mɨ sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm
ɨni wadɨeyar ywokiyɨm. Dɨmɨn whɨrkɨn bɨ tɨrkikɨm mɨ sɨma ɨni
maɨrgɨmaɨrga ywokiyɨm.
47 Mɨ sɨma Adi Komii siir ɨnɨgɨn ha mɨ hainanɨm mɨ siirɨn
ɨna mɨ boɨn wadɨekiyɨm. Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma boɨn, tɨ
iikamɨm, iikam wadɨe ɨmaɨrgɨm. Mɨ iikam nhɨrɨm Bɨiyan
Inkam Komiiyɨn siir yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm
ɨna kisɨna haigiyɨm mɨ sɨma ɨni naɨngwo tɨbmiiyan iikam
ywowɨm. Mɨ sɨma ɨni ɨrɨpar ywowɨm yapa yapa bɨri nwokɨm.
Ɨriig.

3

Inkam nwɨrɨn ɨga biyɨeyɨn mɨ mhoɨiya ɨni wadɨeya ywokiyɨn

1 Mɨ Pita, Jon sowa ɨigwɨr naɨowaka bɨeyɨn nad nwowamɨn
mɨ sowa ɨna yapamtɨbwo. Mɨ naɨowaka sowa Adi Komii siir
omaka saiir yapnɨnopkainam, nhwo kwɨsam.
2 Mɨ ɨnkam nwɨrɨn om komii Jerusalemanɨn siir ɨga mɨiyɨk
rani. Mɨ siir apua saeya naokainakiyɨn siirɨn hɨriinanar
naokainakɨn. Siir ɨga mɨiyɨk rani. Ɨinokɨinokɨn sɨma siirɨn
Adi Komii siir ɨnɨg hainaniya omaka saiir omaka ano hɨr
kikɨnɨu ɨdwogikikɨn. Mɨ tɨ anowɨn siir ɨnɨgɨn wadɨekɨn. Tɨkɨ

inkamɨn siya hindara prɨikau prɨikauwikɨn iikamɨm ɨkɨ Adi Komii siir inɨg hainaniya omaka saiir niiyamiyɨm umɨr dig-woraekwowam sɨmiiram.
3 Mɨ tɨkɨ inkamɨn ɨga biyɨekakɨn mɨ siya Pita Jon sowiir kɨgwɨnɨn sowa Adi siir omaka saiir namo mɨ siya ɨna srɨiwɨnɨn umɨrɨm sowiiram.
4 Mɨ Pita sowa Jon ɨni tɨkɨ inkamɨn ɨni siir ywokwo kao-nanaeyo. Mɨ Pita siya boɨnki, kɨra krɨriir kaoki.
5 Mɨ tɨkɨ inkamɨn siya ha kaokiyɨn mɨ siir kwoɨnɨn hɨnɨɨna yaɨngwoki pɨ kara kwaeyae kaowi mɨ kariirɨn pɨ umɨr sowa hauuwi.
6 Mɨ Pita siya boɨnki, ao! Kara umɨr karamaeka. Nɨɨngakɨ, nɨɨngaka. Kara dimɨnɨn, whɨra nwowi pɨ kɨriir hauugi. Tɨkɨ dimɨnɨn bɨiyan dimɨnkɨn. Mɨ Jisɨs Kraisɨn om Nasaretanɨn siir kɨrɨeya mɨ kɨra ha dɨnsiin aprɨrɨrki.
7 Mɨ Pita siya tɨkɨ inkamɨn ɨga biyɨekakɨn siir ɨɨna aiir inɨ onkwo kinɨnsiin okwoki. Mɨ siya bɨri kɨmɨmɨnkɨkɨn ɨna yɨnsiin okwotɨdwokiyɨn mɨ siya ɨna yapnamɨn. Mɨ siir ogmwo paim-wowɨm bɨri naptɨdwomwoknamkɨn. Nɨɨngaka. Łɨni wadɨeyar ywonamɨm.
8 Mɨ siya ɨni wadɨeyar yɨnsiin okwotɨdwok apnamɨn. Mɨ siya Adi Komii siir omaka hɨriirɨn ɨni sowaka yɨnkɨn apnɨnopkainamɨn. Mɨ siya ɨna yopnatkiigɨi boɨnamɨn, hae! Adi Komii kɨra wadɨekɨn.
9 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma siir kɨgiyɨm siya naprɨrɨramɨn mɨ siya ɨni Adi Komii siir inɨgɨn siirar hainan yokiyokɨigiyamɨn.
10 Mɨ tɨkɨ iikamɨm sɨma bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨm tɨkɨ inkamɨn umɨrɨm prɨikau prɨikauɨn mɨ siya. Adi Komii siir omaka saiir omaka anoɨn siir nikɨ ɨdwokɨn. Mɨ tɨkɨ anoɨn siir inɨgɨn wadɨekɨn mɨ sɨma ɨni wara yanaakiyɨm tɨ dimɨnɨn siir tɨrkiyɨn. Łriig.

Pita siya yai Adi Komii siir omaka saiir boɨnmɨmauugɨn.

11 Mɨ ɨiya tɨ inkamɨn siir ɨɨna Pita Jon sowiir nonkworɨnuwɨn mɨ iikam whɨekakɨm ha niwɨtnaniyɨm, ɨni sɨmaka yam-woniyɨm. Mɨ sɨma ɨmii ɨmii sɨmaka yɨnkɨn apnɨnopkainamɨm ta maeyau haɨmiiya hɨugrɨpkɨikikaiya Adi Komii siir inɨg hainaniya omaka saiir omaka yainau hɨr. Mɨ ta maeyaua saiir inɨga Solomonka. Mɨ sɨma ɨni kakakar ywokiyɨm tɨ inkamɨn siir ninɨ kɨgɨuwɨm.
12 Mɨ Pita siya kɨgwɨnɨn mɨ siya iikamɨm sɨmiir boɨnwɨn, kɨma Isrel hɨran iikamkɨm kɨma kakak dimusi nwokikɨm tɨ dimɨn ɨiirsiyɨn? Mɨ kɨma krɨriir dimusi kaowaiyɨuwi? Kɨma ha naɨngwokɨm krɨriir kɨrɨeya saeya nɨuwi? Mɨ krɨriir siyɨu mɨiyɨkɨn siya nɨuwi? Nɨɨngaka. Krɨriir kɨrɨeya saeya bɨ tɨrkikɨn mɨ tɨkɨ inkamɨn ha bɨ naprɨrɨrkɨn? Nɨɨngaka, nɨɨngakɨɨnga.

13 Jisis siir kirieya saeya nwowaiginiugigin ti inkamin
wadie. Mi krimiir brogaeyim Ebraham, Aisak, Jekop simiir
Adi Komiiyin iriipi hiriinan Jisis siir inig iiirar mi hainankin.
Mi Jisis siirin kimar kwikropkikim Pailat siirimin, siya
nisomaowam. Mi Pailat siir kwoinin siir nikropkiyamar
tirkin.
14 Mi wim kima inkam miiyikin siir boriisop. Kima inkam
biyie siir nikiunam naingwokim. Ti inkamin digiumii kima
haimriiyiuin inkam biyie rani, inkam wadie ieyairgin. Siya
dimin whir biri tirbusrankin. Niingaka. Mi kima ti inkam
nwirin inkam nisomaokiyin mi omaka hiuyokiyokaiya saiir
nwokaiyin mi kima kimidiniya siir yikiuna.
15 Mi kima ti inkamin kwoin miiyikin inigak
nwowaiginiuwiyin iinokiinok nwokripkaigiyamiyin krima
siir yisomaoki. Mi siirin ini Adi Komii siyar swoki kininsiin
idwokiyin ie hirankar. Mi Jon krira siir bidi kigiyin.
16 Mi Pita, Jon sowiir yaiya tasa niki ama. Jisis siir kirieya
saeya kininsiin okwokin tiki inkam iga biyieyin. Kima siir
bidi kigim mi siir bidi yinoknknkinim. Siya wadie asi nwokin
naingwo tibmiiya Adi Komii siya hauugiya kririir mi siirin
wadie saeya nwowaiginiugin.

17 Hae! Tiki iikamim, kima biri ninoknknkinkim tiki hiriinan
siyiuin kima tirin. Mi kimiir yaowaeyim sima biri mi
ninoknknkinkim. Niingaka.
18 Biiya profet kamim sima winkiya Jisis siya wi hik sipi haii
mi siya wa naonami. Mi ti digworaekwo whiekakim biiya
sima winkiyim, yim Adi Komii siyar tirkikim.
19 Pita siya nu Isrel hiran iikamim simiir asi boinkikin,
kimiir kwoinim ti kisana haigi mi Adi Komii krimiir Wanin
siiram daingwo tibmii. Mi krimiir dimin biyieyim wi siyar
niinak itkiigiigi.
20 Mi Adi Komii siir kirieya wi krimaka asi nwowi. Mi Adi
Komii siya Jisis siir nikropkii mi siya wi krimaka namwoni.
Tiki inkamin biiya siya niki imbinin siyairgin, Mesaia.
21 Mi tariinanin Jisis siya ini ninomor kou hirar niki idwo
kaowin. Siya minam niki idwo kaowi ti digworaekwowim
win kina nimbiyamkiyim. Mi siya nua tiriirin wa swoki
iti. Biiya Adi Komii siya profet kamim simiir hiurworwokai
haiginiugim. Yim sima ini saiirar mi boinmimauuim.
22 Mi Pita, Jon sowa ina niki boinyokiyokiiyamwo. Moses
siya hiniina boinkikin, wi Adi Komii siya nokmwin okwo
haiginiuwi kimiir inkam nwirin profet inkam nwowam. Ta
siya mi okmwin okwo haiginiuwa mi ta siya mi ikropkiya
kariir saiir hiriinan. Mi digworaekwo whiekakim siya
boinmimauuwim kima sibgu wakaeyoknam.

23 Mɨ iikam whɨekakɨm tɨ profet inkamɨn siir yai wakae
karamae nwowɨm mɨ sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya tɨrkii mɨ sɨma
wa naokaoki. Mɨ sɨma wɨ ɨkɨ Adi Komii siir iikam nhɨrɨm
sɨmaka nwo rani. Niingaka.
24 Mɨ profet Samyuel mɨ profet kam nhɨrɨm siir mhoɨi
nɨt ɨma sɨma boɨnki, tɨkɨ digworaekwo whɨekakɨm wɨ sɨmbi
nɨmbiyami tariinanɨn.
25 Kɨma tɨ iikam whɨekakɨm kɨma profet kamɨm sɨmiirarar
isidgɨm. Adi Komii siya nɨmbin tɨbmiikikɨm kɨmiirɨn. Mɨ
kɨmiir isidɨn siir inkam nwɨrkɨ nɨuwi wɨ siya whɨn dirɨraerar
haigɨnɨuwami iikam whɨekakɨm, omom omom anɨm sɨmiirɨn.
Adi Komii siya ta yaiya kɨmiir brogaeyɨn Ebraham siir
boɨnmɨmauugikɨn.
26 Mɨ Adi Komii siya Jisɨs siirɨn Isrel krɨmiir isidɨn siir
waraur yɨkropki bɨiyɨn, kɨmiir whɨn dirɨraerar haigɨnɨuwam
mɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir kisɨna haigiyam dimɨn biyɨeyɨm kɨma
tɨrɨm sɨmiir si. Ɨriig.

4

*Mɨ Isrel hɨran inkam komii komiiyɨm sɨma yɨkropki
Pita, Jon sowiirɨn omaka hɨuyokiyokaiya saiir hɨriir sowiir
hɨugrɨpkɨikikaiyam.*

1 Ɨiya Pita, Jon sowa yaiya nikɨ boɨnmɨmauuwo iikamɨm
sɨmiir mɨ pris inkamɨm mɨ inkamɨn Adi Komii siir omaka saiir
bɨiyanɨn mɨ Juda iikamɨm naokaowɨm mɨ ha nɨnsiin ɨdwowɨm
sɨmiiram naɨngwo tɨbmii karam nwowɨm mɨ sɨmiirɨn hɨnɨina
dapikɨm, Sadyusi. Mɨ sɨma sowiiramɨn ɨokakar namkɨm.
2 Mɨ tɨkɨ isidɨn sɨma inɨ owɨu ɨo komiiya Pita, Jon sowiir
ta sowa boɨnmɨmauuwa yaiya iikamɨm sɨmiir ta Jisɨs siya
naonama mɨ siya swokɨ ɨnsiin ɨdwowa ɨe hɨrankɨn saiirsi.
3 Mɨ sɨma sowiirɨn naɨowar kaeyokairɨbɨm ɨiya bɨeyɨn nad
nwowamtɨbɨn mɨ ɨni ɨi aeyar pɨrkɨnkiyakwoka.
4 Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma taka sowiir yaiya saiir wakae
dɨgiyɨm mɨ sɨma ɨna yaɨngwo tɨbmiigiyɨm Adi Komii siiram. Mɨ
kamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma ɨrɨparɨn 5,000 kɨm. Kasa rani.
Ɨriig.
5 Mɨ ɨigwɨr nugakɨn bɨi nwowi kamɨm mɨ Juda sɨmiir isidɨn
siir bɨiyan inkamɨn mɨ kamɨm Adi Komii siir siyɨu komii
nɨnokɨnkɨniyɨm sɨma ha nɨtɨm, sɨma om komii Jerusalem
hɨrɨrar yamwoni,
6 Ananias saɨkar. Prismi bɨiyan inkam komiiyɨn mɨ Kaiafas
mɨ Jon mɨ Aleksanda sɨma tɨkɨ bɨiyan inkam komiiyɨn pris
siir isidɨn mɨ yɨm sɨma wara yɨnkɨn am om komii Jerusalema
hɨriirɨn sɨma hɨrɨra yanɨnkɨnɨuɨuɨm.

7 Mɨ sɨma Pita, Jon sowiir yɨkɨunaki. Mɨ sowa ha nɨto ɨni
sɨmaka yamɨkwoniyɨm. Mɨ sɨma sowiir srɨigi, nhɨnir kɨrɨe aka
inkam ɨga biyɨeyɨn siir haiswonɨskiigiya. Mɨ nhɨnir inɨg ɨkɨn tɨ
dimɨnɨn kowa tɨrɨn.
8 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn Pita siir pɨu ara nanɨnkɨnɨuniyɨn
mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma inkam komiiyɨm Isrel hɨranɨm mɨ
Juda sɨmiir isidɨn siir bɨiyan inkamɨm
9 mɨ kɨma krɨriir srɨi? Tɨ dimɨn kɨbiyɨn krɨra tɨrkiyɨn
tɨ inkamɨn ɨga ɨɨn nɨnsɨmsɨrɨuɨn siir mɨ siya wadɨe panɨɨna
nwokikɨn, ha?
10 Kara kɨmiir boɨnkii, Isrelan inkamɨm sɨmiir warar nɨnkɨn
boɨnkii, kɨma siirɨn ɨnar kɨgɨm tɨ inkamɨn ɨga ɨɨn nɨnsɨmsɨrɨuɨn
siya ɨsi wadɨeyar nwowɨn. Krɨra tɨ dimɨnɨn Jisɨs Kraisɨn om
Nasaretanɨn siir inɨg ɨiir tɨrkikɨn. Mɨ kɨma Jisɨs siirɨn paeyɨn
hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨkar nɨnkɨn ɨrɨnugɨgɨn mɨ kɨma ɨna
yaka ɨsom aokiyɨn siirɨn. Mɨ Adi Komii siya siirɨn ɨe hɨranka
swokɨ kɨnɨnsiin ɨdwowɨn. Mɨ ta hɨriinan kɨrɨe kaimwowa mɨ
tɨkɨ inkamɨn wadɨe saeya nwokikɨn.
11 Mɨ Jisɨs siya ɨni siiya omaka mɨriiyɨn ɨni siir hɨriinan
ywowɨn. Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna boɨnkika, wɨm kɨma ɨni
inkamɨn omaka mɨriiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn.

Mɨ wɨm kɨma tɨ siiyan omaka kougounanɨn siir nonkwo
mɨriiyɨm pɨ boriisopi. Mɨ kɨma siirɨn ɨni digɨumii haim-
riiyɨugɨgɨm. Adi Komii siya tɨrkikɨn tɨ siiyan omaka
kougounan.

12 Mɨ krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ inkam nwɨrkɨn swokɨ ɨinak
ɨtkiki rani. Mɨ krɨma inɨgak wa swokɨ o rani, ɨinokɨinokɨn.
Nɨingaka. Jisɨs siyaɨrgɨn. Inkam nwɨrkɨn krɨmiir dimɨn
biyɨe sɨmiir nɨinakɨm dɨg bɨ nwowikɨn. Nɨingaka. Jisɨs
siir inɨgɨn wadɨe siya nwowaiginɨugɨn. Inkam nwɨrkɨ bɨ
nwowaiginɨugɨn. Nɨingaka. Pita siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn.

13 Ɨiya kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm. Kaunsil, sɨma
Pita, Jon sowiir kɨgwɨno sowa yai nokwo boɨnmɨmauuniyo
mɨ sowa bɨri nɨdidko yaowae komiiyɨm sɨmiirsiyɨn. Mɨ sɨma
ɨna yɨnokɨnkɨnkiyɨm Pita, Jon sowa bɨri swokɨ skul mɨmɨnko.
Sowa nɨnokɨnkɨnkak rani. Mɨ sɨma hɨnda asi nanaakikɨm. Mɨ
sɨma hɨnɨɨna naɨngwokɨm sowa Jisɨs saɨkar nwoko mɨ sowa yai
boɨnmɨmauusiyɨn panɨɨnsi yɨdidsi.
14 Mɨ sɨma kɨgwɨn tɨ inkamɨn siir ɨga ɨɨnɨm nɨnsɨmsɨrɨunamɨn
sowa dirɨraerɨrkiyɨn. Mɨ sɨma sowiirɨn yaigak panɨɨnsi ywosi.
Tɨ inkamɨn ɨga ɨɨn biyɨeyɨn siya ɨni sowiir kingiin hɨr yok-
wowɨn mɨ sɨma hɨriinansi nwokɨm.
15 Mɨ sɨma yɨkropki Pita, Jon sowiirɨn idwowɨiya hɨriir
kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm, kaunsil, omaka saiir
akpitga hɨr yani okwo ɨu. Mɨ sɨma mhoɨiya ɨni sɨma sɨma swokɨ
boɨnkiyɨm sowiirɨn.

16 Mi sima boin, krima wi paniina tiri tiki inkam nwiso
sowiirin? Sowa dimin komiiyin whira yinisikii. Mi iikam
whiekakim om komii Jerusalemanim sima kigin mi sima
wakaeyin mi sima ina boinim, krima wi paniina haigiprakaii?
17 Krima pi boriisopi ti diminin siya nhinkiiki mi wi iikam
nhirkim pi wakaeisi. Mi sowiirin wi krima boinikiduwi. Sowa
ta Jisis siir yaiya saiirin hiri kipi boinmimauunanae.
18 Mi sima ina swoki ikiunam Pita, Jon sowiirin. Mi sima
sowiir boinikiduki kowa Jisis siir inigin wi kipi swoki boin
nhinkiimimin. Wi niinga dwoiuguski wi kipi niisiisiimauu.
Niingaka.
19 Mi Pita, Jon sowa ina yowarkii boinkiyo simiir yai aiir,
kima kima tiki aingwo hidna. Krira wi Adi Komii siir yai aiir
nasi wakaeyoknaei krira niki inokninkin tani.
20 Ni krira kririir yaiya wi pan tani. Krira wa
boinmimauuwi iikamim simiirin digworaekwo whiekakim
krirar kigim mi krirar wakaeyim.
21 Mi sima yai paenan haniingin yiu mi ina boinim, diuguski,
wari inkam nwiswo yopi nami. Mi kamim siyiu komii
ninokninkiniyim, kaunsil, sima ini sowiir tioni siyiuam
whaowaeyim. Mi sima ini tiki iikam whiekakim simiirsi
yididgiyim. Adi Komii siir inig iiir hainankiyim. Mi ti inkam
iga biyieyin siir bidi kigiyin, iga siira wadie nwokiya mi sima
asi naingwo tibmiigim. Mi sima asi nididgim sowiir tiosiyin.
22 Mi tiki inkamin Pita, Jon sowa haiswoniskiigiyin siya adi
yaowae komiigin siya yinisim tani. Mi ti inkam iga biyieyin
siir biewiyim tari kam nwis, kwis kwoim nanairgim. Ириig.

Kamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim sima nhwo minam kwiskim Adi Komii siir kirie aiir haiyim.

23 Mi iiya sima Pita, Jon sowiir niuguskiya mi sowa
ina swoki haiyiug apnamo sowiir nomiiyauim simiir
naboinmamauuamim ti diminin sowa tirin siir. Mi
prismi biiyan inkamin mi kam adiyaowaeyim siyiu komii
kigriraowiyim sima sowiir boinki.
24 Mi tari Pita, Jon sowiir nomiiyauim sima ta sowiir yai
aiir wakaewinim mi sima ini kwoin whirua ywokiyim. Mi
sima nhwo ina kwisboinkiyim Adi Komii siirim, hae! Ti Biiyan
Inkam Komiiyin kirar nonkwokwokim ninomor nu mi whii
komii aka mi tiki digworaekwowim, nu tir nwowim kinakinar
nonkwokwoswokim.
25 Biiya kiriir naeyiuin, yai kwira siya boinkika krimiir
brougaeyin Devid siir, kiriir mii miriiyin siir. Devid siya
hiriinan bidi boinkiyin,

tiki iikamim sima Judan iikam tani. Mi simiir kwoinin
haugihauga dimusi whiyiekim? Mi sima ti iikamim
iikam nhirmi tirbuam dimusi naingwokim, ha?
26 Mi inkam komiiyin omom omom kigriraowiyin mi kamim
bii nwowi ikim sima maeyau kwiruwa ywomimir. Mi sima
Adi Komii siya nimbinkiyin Mesaia mi inkamin siya. Sima
sowakar nintiowam tiri. Devid siya hiniina boinkikin.
27 Mi nhwo sima kwisboinkiya yaiya ta saeyairga niki
amyokiyokiiya. Hiipa! Taka yaiya, yai kaimwoka. Mi
tariinanin ta saeya nimbiyama. Herot mi Pontias Pailat
mi iikamim Juda iikam tani ikim mi Isrelan iikam ikim,
sima om komii Jerusalem hirirar yamwo iuim. Sima minam
haingiriyiuiugim ti inkamin kira nimbingiyin Mesaia, ti
miiyan inkam kibiyin Jisis siir nisomaowam.
28 Mi sima iripa yai hiriinanam haingiriyiu boinaikim, ta yaiya
biiya kirar boinkiya saiir tiram. Mi sima tariinanin saiir tiram
naingwowi.
29 Mi kira ti biiyan inkam tapa kira bidi kigiyin, yaiiya
sima ninii nintiowa. Mi kiriir kirieya krimiir whauugi kiriir
miiyan kamim mi krima wi simiirsi nidid rani, kiriir yai aiir
boinmimauuwim. Niingaka.
30 Kira kirie krimiir whauugi iikamim makakim simiir
ninimniskiiyam. Mi kira krimiir hauugi mi krima wi mii
prasae mirii rani. Jisis siir inigin kiriir miiyan inkam miiyikin,
sima Adi Komii siir boinki.
31 Ilya sima nhwo kwis digiyim mi ini sima kinankiugiyim,
ta omaka ninii haniin nitkiya mi ini praprasa kinkiya. Mi
ti Adi Komii siir naeyiuin ini iikamim simiir yapa yapa
piua yaninkiniuiuim mi sima ini Adi Komii siir yaiya saiir
boinmimauuwim mi tiki iikamim sima biri nidigim. Niingaka.
Iriig.

Iikam whiekakim siiram naingwo tibmiiyim sima ini kwoin whiruwar ywowim.

32 Mi iikamim naingwo tibmiiyim, sima ini kwoin whirua
ywowim. Inkam nwirin ha bi boinikin ti diminin kariirairgin.
Niingaka. Mi simiir digworaekwo whiekakim ha biri boinikim
nwiruwanikim. Niingaka. Simiirin pi sima ombudka wokiyok
haii.
33 Mi aposel kamim sima Biiyan Inkam Komiiyin Jisis ie
hirankin siya ninsiin idwowa saiirin nididmir nididmir biri
boinmimauugim simiirin. Niingaka. Mi Adi Komii siya
simiirin hiriinansi kirie haiginiugin.
34 Mi simiir inkam nwirkin dimin whiram paniinsi
whaowaesi. Dimusi rani, simiir nhirim nu digworaekwo
omakakin ninkiniuwiyim pi sima nokmwin saini inkam

nhirmi. Mi sima umir pa haii ti digworaekwo imiirsi. Mi sima ti umirim pi ti kamim digworaekwowim whaowaeiyim pi simiir hauuwi. Mi simiir inkam nwirki dimin whiram paniinsi whaowaesi.

35 Mi ti digworaekwo whiekakim simiir umirim sima pa hainani, aposel kamim simiir hauugikim mipi sima hid hauuami kamim digworaekwowim whaowaeyim simiir.

36 Mi inkam nwirin om komii Jerusalem hir nwokin, siir inigin Josepkin. Mi kimidiniya aposel kamim sima swoki kisina dap siir inigin Banabas. Ti inigin siir inig tipmwowin kaoprigi okwowikin. Mi siya Livaini isidgin mi siya nu Saipras hirankin.

37 Siya iriipi nugakairgin. Mi ti siir nuin ini inkam nwirkin sainin mi ti nuin siir umirim siya ini aposel kamim simiir ini hauugikin. Ɨriig.

5

Ananaias Sapaira sowawaiyairgo

1 Inkam nwirin Ananaias nikiuwiyin mi siir wig aeya Sapaira, sowiirwai nuin ini inkam nwirkin sainin.

2 Mi Ananaias siya umir haimiiyin ini siyar yonkwonaowidin. Mi siir wiga saeya bidi yinoknkina, ti umir haimiiyin saiir kam ieya hainaowidin. Mi umir haimiiyin siya haipirugigin, siya ha hainamin, ini aposel kamim simiir ini hauugikin, ti umir haimiiyin.

3 Mi Pita siya Ananaias siir boinki, kiriirin yiu bibiyie whiekakim simiir biiyanin, Setan, siya nipiyaokiinamkin mi kira Adi Komii siir naeyiu iiir asi niksisaekin. Ti nuin siir sainin umirim mi haimii ini kirar hainaowidin. Mi kira hiriiran dimusi tirkin?

4 Biiya tiki nuin kiriir inigin nwokin. Mi kiriir kwoin ieyar naingwo priihauugikin, umir hai yamin. Mi ti hiriinan kwoinin, kiriir dimusi nimbiyamkin? Ni kira inkam ara bi niksisaekin. Niingaka. Ni kira Adi Komii krimiir Wanin siir warar niksisaekin. Pita siya hiniina boinkikin.

5 Ɨiya Ananaias siya ta yaiya Pita siya boinkiya saiir wakaeyin mi siya ina yakai aonamin. Mi kamim ta yai aiir wakaeyim, sima ina yididgiyim.

6 Mi whranim ha nitim, siirin ina ini kog hainakiyin. Mi ina hainamin mi sima siirin ina ini haingikaigikim.

7 Mi mhoiiya Ananaias siir wiga ina yita. Mi saeya biri ninoknnkinka, sima saiir kam iiir haingikaiyin.

8 Mi Pita siya Sapaira saiir sriiwin, kiriir kamin ti nuin siir umir whiekakim siir sainim ini krimiirara hauuswokiyim,

aniya? Mɨ saeya ɨna yowarkɨi boɨnkiya, ɨhɨ. Mɨ saeya ya pɨ nɨksɨsaeka.
9 Mɨ Pita siya saiir srɨiwɨn, nhɨnga boɨnkɨn, kowiirwai kwoɨnɨn whɨruwa nwoki ɨskiyɨn tɨ dimɨn ɨiir tɨramɨn? Kowiir kwoɨnɨn ha naɨngwokɨn, Adi Komii siya bɨri nɨnokɨnkɨnkɨn, aniya? Mɨ kowa Adi Komii siir naeyɨu ɨiiram dimusi kɨnankɨugɨn? Wakae! Tɨ whranɨm kɨriir kam ɨiir nɨnɨ haɨngikaigikɨm mɨ sɨma ɨsi ano hɨr nokwowɨm mɨ sɨma kɨriir kogainamam mɨni ɨenau swokɨnɨ haɨngikaigikɨm kɨriirɨn. Pita siya hɨnɨɨna boɨnkɨn.
10 Mɨ taka wiga bɨri kɨmɨmɨnkika, saeya ɨni Pita siir ɨgmiiga kingiinar yaowakainama mɨ ɨna yaowɨugusama. Mɨ tɨkɨ whranɨm ɨna yapnɨnopkainamɨm mɨ ɨna ɨnɨ kɨgɨuɨm, taka wiga bɨdi yaowɨgusamkiya. Mɨ sɨma twowai ɨna haiyɨm, saiir kogainamɨm. Mɨ saiirɨn, ɨni saiir kamɨn siir kingiinar swokɨnɨ haɨngikaigika.
11 Mɨ ɨiya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma ta yai aiir wakaekiyɨm mɨ sɨma ɨni mouni hanɨɨna siinkaokiyɨm mɨ sɨma ɨni nɨdidkakar ywokiyɨm. Mɨ iikam nhɨrɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan ɨni mouni hanɨɨna mɨ siinkaokiyɨm mɨ ɨni kakak wara mɨ okiyɨm. Ɨriig.

Dimɨn kɨrɨe komii komii whɨekakɨm ɨna yɨmbiyamɨm.

12 Mɨ aposel kamɨm sɨma tɨrɨm dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm, iikam whɨekakɨm sɨma bɨdi kɨgɨm. Mɨ iikam whɨekakɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm, sɨma ɨinokɨinokɨn Adi Komii siir omaka haɨmiiyɨn hɨugrɨpkɨikikaiyɨn, pɨ siir hɨrar nwowi. Mɨ ta maeyau haɨmiiya hɨuyokiyokaiya saiir inɨgɨn Solomonka. Mɨ ɨiya sɨma hɨr nwowiyɨm, sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm pɨ whɨruwa nwo ɨski.
13 Mɨ iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii karam nwowɨm, sɨma boɨn sɨmiir siyɨuɨn siyɨu wadɨekɨn. Mɨ sɨma pɨ nɨdidgɨm sɨmaka panɨɨnsi yamasusi.
14 Mɨ iikam whɨekakɨm ta yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨma ɨna yaɨngwo tɨbmiikiyɨm. Mɨ tɨ iikamɨm sɨma ɨni Adi Komii siir iikamɨm sɨmaka ɨrɨpa isid whɨruwar ywowɨm.
15 Mɨ sɨma iikamɨm makakmakakɨm, sɨmiirɨn siyɨuɨm om komiiya namiyɨm, ɨni sɨmiir hɨriir hainamɨm. Mɨ nhɨrɨm sɨma hɨi ɨdwo inɨ haiginɨu mɨ nhɨrɨm nɨbmɨr ɨdwo inɨ haiginɨu. Sɨma hɨnɨɨna naɨngwokɨm, ɨiya Pita siya tɨriir napni mɨ siir aknaɨna pɨ krɨmiir namɨtkɨni mɨ krɨma pɨ wadɨeyar nwoki.
16 Mɨ omisɨsɨmɨm om komii Jerusalem siir kingiin nwowɨm, sɨmiir hɨran iikamɨm sɨmiir makak iikamɨm ɨna mɨ hainamɨm, om komii Jerusalem hɨriir. Mɨ iikamɨm yɨu biyɨekɨ nɨnkɨnɨukikaiyɨm yɨm sɨma ɨni warar mɨ ɨnkɨn amɨm. Mɨ sɨmiirɨn aposel kamɨm sɨma yɨnɨmnɨskii haiginɨugi. Ɨriig.

Aposel kamɨm sɨmiirɨn ɨna yonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuɨm.

17 Mɨ bɨiyan pris inkamɨn mɨ Saidyusi kam ɨkɨm sɨma aposel
kamɨm sɨmiir mɨi aiiram kɨgmaɨrgɨm. Mɨ sɨma ɨo asi nwokɨm
sɨmiirɨn. Sɨma hɨnɨɨna naɨngwokɨm, iikam whɨekakɨm wɨ
aposel kamɨm sɨmiir yai aiirara wakaei mɨ wɨ krɨmiir yai aiir
wakae rani.
18 Mɨ sɨma ɨna nhɨnamɨm, ɨni aposel kamɨm sɨmiir inɨ
onkwoɨuɨm. Mɨ sɨmiirɨn omakanau hɨr inɨ hɨugrɨpkɨikikaigig.
19 Mɨ tapa nɨiyaka Adi Komii siir paekwosɨm nwɨrɨn ɨna
yɨuunainiyɨn ta omaka aposel kamɨm sɨmiir, kiyɨtkaigaigiya
saiir omaka anoɨn siir inɨ haiwaoki. Mɨ sɨma ɨna yap-
naniniyɨm idowɨiya tɨriir. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨm ɨeya
boɨnki sɨmiirɨn.
20 Kɨma taka Adi Komii siir omaka saiir kwapiiyam, siir
yaiyɨm iikamɨm sɨmiir tinɨ boɨnmɨmauuɨu. Mɨ siyɨuɨn kwoɨn
mɨiyɨk haiiyɨn sɨmiir dɨisiisiimauu. Adi Komii siir paek-
wosɨmɨn siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn.
21 Mɨ aposel kamɨm sɨma tɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn
siir yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨma nugakar yamyakwok Adi
Komii siir omaka saiir. Mɨ sɨma siir yaiyɨm, iikamɨm sɨmiir
inɨ boɨnmɨmauuɨu. Mɨ ɨiya sɨma yaiya boɨnmɨmauuwa mɨ
tɨ Saidyusiyan kamɨm mɨ bɨiyan pris inkam ɨkɨm mɨ Isrelmi
isidɨn si inkam komii ɨkɨn sɨma ɨni maeyau kwɨruwa inɨ
owɨuwɨm. Mɨ sɨma kamɨm yaii nɨniiyɨm, sɨmiir yɨkropki sɨma
nɨnɨ ɨkɨunakiyɨm, aposel kamɨm sɨmiirɨn.
22 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm, sɨma ha namɨm omaka
aposel kamɨm sɨmiir hɨugrɨpkɨikikaiya saiir sɨmiir
nɨnkikwonanakiyam mɨ sɨma hɨr bɨri nwokɨm. Mɨ kamɨm yaii
nɨniiyɨm, sɨma asi swokɨ amkɨm mɨ ɨni inkam komi komiiyɨm
sɨmiir inɨ boɨnmauuɨuwɨm.
23 Mɨ sɨma boɨn, ano bɨdi haigɨnokoukrɨpkaigigɨn. Mɨ
krɨma tɨ kamɨm omaka hɨugrɨpkɨiya saiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir
inɨ kɨgɨu. Yɨm sɨma omaka hɨuyokiyokaiyɨm, sɨmiir omaka
anowɨm sɨmiira nokwo kaoɨrkaki. Mɨ krɨma anowɨn ha
nɨnɨ haiwaoɨuwɨn, sɨmiirɨn inkam nwɨr bɨri haiwao kɨgɨm.
Nɨingaka. Ɨnɨ omaka nɨinga nɨinga haiwao hɨnsɨsɨrkiyɨm.
24 Ɨiya tɨkɨ inkamɨn, Adi Komii siir omaka kɨgrɨraowiyɨn
mɨ bɨiyan pris inkam ɨkɨm, sɨma ta yai aiir wakaewɨnɨm mɨ
sɨma ɨni warar yanaawɨnɨm. Sɨma bɨri nɨnokɨnkɨnkɨm, ɨiya
tɨ dɨmɨn ɨeya nɨmbiyamɨn.
25 Mɨ inkam nwɨrɨn siya inɨ kɨgnaki mɨ siya ɨna inɨ boɨnɨuɨn
sɨmiirɨn, kamɨm kɨma hɨugrɨpkɨikikaigaigigɨm sɨma ɨsi Adi
Komii siir omaka saiir nokwokai boɨnmɨmauuɨm, iikamɨm
sɨmiir.
26 Mɨ bɨiyan inkamɨn Adi Komii siir omaka saiir
kɨgrɨraowiyɨn mɨ siir isidɨn, siir whɨnmɨriiyɨn sɨma yamswoki

aposel kamim simiir swokini kiyitnimnir hainakiyam. Mi sima simiirin nhimbwonhimbwo bi kiyitnimnir hainakikim. Sima ini iikamim simiirsi yididim. Dimusi rani, simiir kwoinim hiniina naingwokim, nimbi siiyani sima pi kaiyimikisi. Iriig.

27 Mi sima ha nikiunaniyim, ini kamim siyiu komii ninoknink iniyim kaunsel simiir whwonkam ida ini okwoniyim. Mi biiyan inkamin pris siya simiir srii.

28 Biiya krima kimiirar niki boinwakaekikim. Kima Jisis siir yaiya hiriihirii kipi boinmimauunanae. Mi wim kima krimiir yaiyaka nantamyiriyirnamkim. Mi yai ina swoki boinmimauuamim, iikam whiekakim om komii Jerusalem hiranim simiir. Mi wim kima simiirin hiniina nini boinmimauuiu Jisisin krima mi isomaokii. Sima hiniina boinkim.

29 Mi Pita siya mi aposel kam nhirima, sima ina yowarkii boinkiyim, Adi Komii siir yaiya kou ini saeyar ywowa mi kima saiirara wakaeyokna iski. Kimiir yaiya saiir aowa ywokaiya.

30 Mi kima Jisis siirin paeyin hiiniya nirioninkinin saika yinkin irinugi mi siya ina yaonamin. Mi krimiir wanwiyaeyim simiir Adi Komii siya swoki kininsiin idwonaowid ie hirankin siirin. Mi siya tariinanin ini krimiir Adi Komii wara ninkin owin.

31 Mi Adi Komii siya yikiunainam Jisis siirin ninomor kou hiriir. Mi siya ini Adi Komii siir iina iniiga saiir kingiinar yaka kinmasu idwowin mi Jisis siya krimiir Biiyan Inkam Komiigin. Mi siyairgin krimiir dimin biyieyim simiir niinak itkigigiyin. Mi nu Isrelmi iikamim, simiir mhii kwoinim pi siyar kisina haigi mi simiir dimin biyieyim pi Jisis siya niinak itkigiigi.

32 Ti digworaekwowim krima kigpriginim mi krima ini whinboinan kam ywowim. Mi Adi Komii siir naeyiuin iriipi hiriinan, ha mi whinboinikin. Adi Komii siya siir naeyiuin minam hauugikin, iikam whiekakim siir yai aiir wakaeyoknaim simiiram. Pita siya hiniina boinkin.

33 Sima ta yaiya saiir wakaekiya simiir kwoinim ini hauugihauuga whiyiekiyim, aposel kamim simiiram. Mi sima simiir nisomsom aowam asi naingwokim.

34 Mi inkam komii nwirin Farisi simiirgin siir inigin Gamelielkin. Tiki inkamin siyiu komii ninoknink inikin. Mi iikam whiekakim, ini siir inigin siir hainankiyim. Mi Gameliel siya omaka yai nidwokai wakaeiya, saiir omaka yainau hir yinsiin okwokai boinki, kima wari aposel kamim simiirin idwowiiya dinkikwona apniyam.

35 Mi ti inkamin siya kaunsil kamim siyiu komii ninoknink iniyim simiir boinki, kima ti nu Isrelan kamim,

kima sibgu mintirao, diminin kima tiram naingwowin ti kam imiir.
36 Mi biiya inkam nwirin Tiudas nikiuwiyin, siya hiniina boinkin, karairgin biiyan inkam komiiyin. Mi iikamim kamairim kam nwir 400 sima ini siir isid ywowim. Mi mhoiiya siirin kam nhirkim sima yisomaoki mi siir isidin ina yidam ninoopkiyim mi siir miiyim ina yikigiyim.
37 Mi mhoiiya Judasin om Galiliyanin siya ina yitin. Mi taka ii hiniina iikamim simiir inigim saiir winamkim gavman siya. Mi tiki inkamin Judasin siya iikam kasa biri nikiunakin, siir siyiu iiir napam. Mi siirin iriipi hiriinan, ini kam nhirim sima yisomaokiyin. Mi siir isidin ina yidam ninoopkiyin.
38 Mi wim kima wara kam nhirim simiirin kipi nisomsom aoki. Kima simiirin hinda kigninkinki. Mi taka miiya inkamni inig ara hainanikiswo mi wa pi yikigiyin.
39 Mi ta miiya Adi Komii siirgi niuwi mi inkamki ta miiya saiir nikiduim wi dig nwo rani. Niingaka. Kima wi inkam tio rani, kima wi Adi Komii siirar tiowi. Gameliel siya hiniina boinkin kaunsil imiirin mi yim sima ini Gameliel siir yaiya mi wakaeyoknaim.
40 Mi kaunsil sima yikiunaki, aposel kam imiirin. Mi sima simiirin ha tiokiyim mi sima ina yiuguskiyim. Mi sima ina boinkiyim, kima ha dam! Mi kima Jisis siir inigin pi kipi swoki apboinmamauuwam.
41 Mi aposel kamim sima kaunsil simiir haiburgigim mi sima ina yamim. Mi sima ini hindara boin mairgimairga namim. Mi sima boin, ini wadieyar mi owin krima Jisis siir inigin hik siira mi haiyim.
42 Mi iinokiinokin sima yai pi Adi Komii siir omaka mi iikamim simiir omaka ikim, pi simiir hir boinmimauuwi. Jisis siyairgin, Mesaia ti inkamin Adi Komii siya nimbingiyin siya. Ɨriig.

6

Mi sima kamim iriiyar nwisa yimbin aposel kamim simiir whin miriiyim

1 Mi taka iiya Jisis siir isidin ini komiiyar yoraraowamin. Mi Judan iikam nhirim nu Grik hir nwowim, io sima ywo Judan iikam nhirim nu Isrel hir nwowim simiirin. Mi sima io dimusi biri nwokim, Isrelan isidin sima wig igabae niingam Grik hiranim, simiirin sibgu biri kigriraokim.
2 Mi ti aposel kam iuur nwiso sima, kamim kigna diriraerariyim simiirim asi nikiunakim. Mi sima boin, nim wi Adi Komii siir yaiya saiir pi haiburgikisi, nae hidamin. Yio ti siyiu hiniinin yio miiyik rani.

3 Tɨ nomiiyauɨm kɨma kamɨm ɨriiyar nwɨsa tikɨ hansran
hainaki krɨmiir isidɨn siir kam nhɨrɨm sɨmiir ta mɨiya, wig
igabaemi hɨdauwiya nae saiir kɨgrɨraowɨm. Mɨ tɨ kam ɨriiyar
nwɨso Adi Komii siir naeyɨuɨn sɨmiir tɨ ɨnkɨnɨukikai. Mɨ sɨma
nɨoknɨnkɨn inkam dwo.
4 Mɨ nɨm krɨma ɨinokɨinokɨn nhwo ara kwɨsnanaei, iikamɨm
sɨmiir boɨnmɨmauuwɨm, Adi Komii siir yai aiir. Ya ta hɨriinan
mɨiya, ya krɨmiir mɨiga.
5 Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm, ɨiya sɨma ta yai aiir
wakaeyɨm mɨ sɨma boɨn, ta yaiya, yai wadɨeka. Krɨma ɨni
maɨrgɨmaɨrga wara nwowɨm. Mɨ sɨma Stiven siir yɨmbin,
inkamɨn Adi Komii siir naeyɨugɨn nɨnkɨnɨuwɨn. Mɨ kam
nhɨrɨm sɨma nɨmbinɨm sɨmiir inɨgɨm hɨniin hɨniingɨm, Filip,
Prokoras, Naikena mɨ Taimon, Pamenas mɨ Nikolas. Nikolas
siya om Antiok hɨrankɨn. Bɨiya siya Juda sɨmiir isid bɨri
nwokɨn mɨ tariinanɨn siya sɨmiir isid bɨdi ywowɨn.
6 Mɨ kam ɨriiyar nwɨso ha nɨmbingiyɨm mɨ sɨmiirɨn ɨna
yɨkɨunaniyɨm aposel kamɨm sɨmiiram. Mɨ ɨina sɨmiirɨn ha
nonkwokiyɨm sɨmiir mɨ sɨma Adi Komii siiramɨn ɨna srɨigiyɨm.
7 Mɨ Adi Komii siir yaiya maeyau kwɨruwa bɨri nwoka.
Nɨingaka. Hɨnda tɨnda bɨdi yɨniyokɨiya. Mɨ Jisɨs siir isidɨn
om komii Jerusalem hɨranɨn, ɨni hoɨmgakar yamwoɨuɨm.
Mɨ prismi isid komiiyɨn, sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm ɨna yɨnkpɨt
haigigiyɨm. Ɨriig.

Juda inkamɨm sɨma nokwoyokaigɨm Stiven siirɨn.

8 Stiven siya inkam ɨmiirsi naɨngwoyɨmiyok prasae bɨri
kɨnkɨn. Mɨ siya ɨriipɨ hɨriinan kɨrɨekak. Mɨ siya dimɨn kɨrɨe
komii komii whɨekakar mɨ tɨriikɨn, iikam ɨmiirɨn.
9 Mɨ Stiven siya Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuɨn
mɨ iikam nhɨrɨm saɨkar yɨnkɨnwamwarkɨi boɨn. Mɨ iikam
nhɨrɨm saɨka boɨnɨm, Juda inkamkɨm. Mɨ nhɨrɨm nu haɨmii
whɨrɨn Sairini hɨrankɨ nɨtkɨm mɨ nhɨrɨm nu Aleksandriankɨn
nɨtkɨm. Mɨ nhɨrɨm nu Silisiankɨn nɨtkɨm mɨ nhɨrɨm nu Es-
iankɨn nɨtkɨm mɨ tɨkɨ iikam isid komiiyɨn sɨma Stiven saɨkar
nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨnamar tɨrkɨm.
10 Stiven siir yaiya ɨni saeya yokwonaowida. Mɨ sɨmiir
yaiya ɨni yɨkigiya. Stiven siirɨn kwoɨn mɨiyɨkɨn Adi Komii siya
hauugɨn mɨ siir yaiya asi nokwonaowidga.
11 Mɨ sɨma kam nhɨrɨm sɨmiir inɨ ɨkɨunaki mɨ ɨna boɨnɨm,
pɨ kɨma tinɨ ɨksɨsaeyɨu. Mɨ tɨ kamɨm nɨksɨsaeyɨm sɨma boɨn,
Stiven siya Moses siir nɨgbumbugɨn mɨ siya Adi Komii siirɨn
wara mɨ ɨnkɨn ɨgbumbu. Tɨkɨ kamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨma Stiven
siirɨn hɨniina boɨnkɨm.
12 Mɨ kamɨm prɨiyɨksasaeiyɨm sɨma kam adi yaowaeyɨm
siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm, sɨmaka inɨ boɨnɨu. Mɨ kamɨm
siyɨu komii nɨnoknɨnkɨniyɨm sɨmiirɨn wara minɨ boɨnɨu mɨ

sima yai biyie Stiven saika ini boiniu. Mi sima Stiven siirin omaka inkam komiiigin nidwokai wakaeiya yai, saiir hiriir kiyitnimnir hainam.

13 Mi tiki kamim niksisaeiyim mi sima niksisae yaiyim simiir boinkikim mi tiki kamim sima ina boinim, iinokiinokin Stiven siya Adi Komii siir omaka saiir nigbumbuwikin. Mi Adi Komii siir siyiu komiiyin siir wara mi ikbumbu.

14 Krima bidi wakaekiyim siya hiniina boinkin, taka omaka Adi Komii siira, wi Jisisin om Nasaretanin siya tirbumbugi. Mi siya siyiuim Moses siya hauuwim krimiir, wi siya kisina haigini. Ti kamim niksisaeiyim sima hiniina boinkim.

15 Mi iikam whiekakim ta omaka yai nidwokai wakaeiya saiir nwowim sima Stiven siir whwonkam iiir kigiyim ini Adi Komii siir paekwosimin siir whwonkamnan ywokiyin. Ɨriig.

7

Stiven siir yaiga

1 Mi biiyan inkamin pris siya sriigi Stiven siirin, ta yaiya kaimwowairga, aniya? Ta sima boina.

2 Mi Stiven siya boin, hae! Kima ti nomiiyauim mi ti inkam komii komiiyim kima ini wakaekiyim, biiya krimiir brougaeyin Ebraham siya nu Harana hiriir biri niki amkin. Siya nu Mesopotemia hirar niki owin mi Adi Komiiyin ninomor kouanin ina yimbiyamin siir hiriirin.

3 Mi Adi Komii siya boinki Ebraham siirin, kira kiriir omin siir ti haiburgig mi kiriir piugan aka mi kira, kima iki nu kibi whirin si tini owiu. Tiki nuin wi kara niisiimauu haiginiuwi kiriirin. Adi Komii siya hiniina boinkin siirin.

4 Mi Ebraham siya Kaldian iikamim simiir nuin siir haiburgigin mi siya ini nu Harana hiriir yamin ini hir yamwoiuin. Mi iiya siya nu Haran hir nwowin mi siir adwai biyieyin ina yaonamin. Mi Adi Komii krimiir Wanin siya yikropki Ebraham siirin ti nu kima nwo iiirim.

5 Mi Adi Komii siya tiki nuin Ebraham siir biri nikiu iuguskikin. Niingaka. Siya hindira nikiumauu aekin siir nu tipmwo rani, siya haimiisima biri nikiumauugin. Tiki nuin ini niingar mi owin. Adi Komii siya yimbingi siirin, mhoiiya kara tiki nuin wi kiriir nikiumauu iuguskii. Kiriir yinisisimim simiir wara ninkin ikiumauugi tiki nuin. Ta iiya Adi Komii siya nimbingiya, Ebraham siya yinisim karamaeya nwokin.

6 Adi Komii siya hiniina boinkin, kiriir yinisisimim wi iki om whirni nuin kimiir kingiin nwo karam nwowin wi siir nwoami. Ebraham kiriir yinisisimim wi kam nhirim simiir mii mirii. Sima wi mii niingar mirii, wi umirkak nwo rani, simiirin. Mi kamim simiir kigriraowi sima simiirin wi

siyɨu mɨiyɨknan tɨr tani. Sɨma mɨriiyokiyokɨiyɨm bɨewiyɨm kamaɨrɨm kamnwɨr (400).

7 Mɨ mhoɨiya tɨ kamɨm mɨi sɨmiir kɨgrɨrao mɨriiyɨm sɨmiirɨn wɨ hɨk hauugi. Łiya kara hɨk sɨmiir hauuwi mɨ kɨriir yɨnisɨsɨmɨm wɨ tɨ om ɨiir haiburgigi. Mɨ sɨma wɨ kariir mɨi aiir namɨriini mɨ wɨ kariir inɨg ɨiir hainani nu Isrel hɨrɨn. Adi Komii siya hɨnɨina boɨnkɨn.

8 Mɨ Adi Komii siya Ebraham siir nɨisiimauuɨn, siyɨuɨn mɨoɨs kɨtiyɨn, yɨo Adi Komii siya nɨmbingi ɨeya. Mɨ ɨiya kɨma tɨ siyɨuɨn mɨoɨs kɨtiyɨn siir kɨgiyɨm mɨ kɨma pa nɨnokɨnkɨnki, kɨmaɨrgɨm Adi Komii siir kamɨm. Mɨ ɨiya Aisak siir naokaina Ebraham siir yɨnisɨmɨn mɨ ɨi ɨriiyar kwoɨmɨm namkiyɨm mɨ siya siir mɨoɨsa ɨna kɨtiyopnɨr haiya. Mɨ mhoɨiya Aisak siya Jekop siir ad ywo. Mɨ Jekop siya ɨni kam ɨuur nwɨso ɨni sɨmiir ad ywowɨn. Mɨ yɨm sɨma ɨni tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn mɨoɨs kɨtiyɨn ɨni siirar swokɨ tɨrɨm.

9 Mɨ tɨ Josep siir nomiiyau ɨuur nwɨrɨm sɨma ɨo siir ywo. Mɨ siirɨn sɨma iyopmauugi kam nhɨrkɨm saɨnam. Mɨ sɨma siirɨn wara yɨnkɨn ɨkɨunam nu Isiba hɨriirɨn. Mɨ ɨiya siya nu Isib hɨr nwowa mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya ɨni saɨkar ywowɨn.

10 Mɨ hɨkpai hɨkpaiyɨm Josep siir nɨmbiyamɨm mɨ siirɨn Adi Komii siyar whɨnwokɨn. Mɨ tɨ hɨkpai hɨkpaiyɨm siir bɨri niyopakaiyɨugɨm. Nɨingaka. Mɨ Adi Komii siya hauu haigɨnɨu, kwoɨn mɨiyɨkɨn Pero siir, nu Isib sɨmiir inkam komiiyɨn sɨmiir nu kɨgrɨraowiyɨn siirɨn. Mɨ siya Josep siirɨn ɨni wadɨeyar kɨgrɨraowɨn. Siya bɨdi yɨnokɨnkɨnɨn Josep siya nɨnokɨnkɨn wadɨekakɨn. Mɨ Pero siya siir asi nokmwɨn okwokɨn, bɨiyan inkam komii nu Isib sɨmiir nuɨn siir inkam komii nwowɨm. Mɨ inkamɨm mɨ digworaekwowɨm siir omaka nwo ɨkɨm, siya sɨmiir bɨiyan inkam komii wara ywowɨn.

11 Mɨ nu Isiban iikamɨm mɨ nu Kenanan iikam ɨkɨm, sɨma ɨni nae karamaeyar ywokiyɨm. Mɨ sɨma mhɨi komii ɨna yaowa mɨ krɨmiir brougae wanwiyaeyɨm naeisɨm bɨ swokɨ ɨnkɨuguna haimɨmɨnkɨm. Nɨingakɨ, nɨingaka.

12 Mɨ Jekopɨn Josepni adɨn siyar wakaeki naeyɨm ɨni nu Isib hɨr nwowɨm. Mɨ siya siir yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨm krɨmiir wanwiyaeyɨm sɨmiir yɨkropki nae ɨmiir nɨnɨ hainakiyam.

13 Mɨ mhoɨiya kwɨsaka sɨma ɨna swokɨ amɨm. Mɨ Josep siya ha namɨn mɨ siya ɨna ɨnɨ boɨnɨuwɨn siir yaowae ɨmiir, kɨma bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm kariirɨn? Kɨmiir nomousɨmɨn, karaɨrgɨn. Mɨ Pero siya ɨni wara kɨgnɨnokɨnkɨniyɨn Josep siir yaowae ɨmiirɨn.

14 Mɨ Josep siya boɨnki sɨmiir, wara krɨmiir ad wai biyɨeyɨn Jekop siirɨn wara wɨkɨunani nu Isiba tɨriir wɨt. Mɨ siir pɨugana sɨma wara wɨnkɨn ɨt. Mɨ tɨ iikamɨm sɨma ɨrɨparɨn kamnwoɨm ɨuur ɨriiyara yɨmbiyam.

15 Mɨ Jekop siya nu Isiba hɨriir asi namkɨn. Siya wɨ waibiyɨe
hɨrar nwowɨm. Mɨ wɨ hɨrar nwokɨ aowɨm. Mɨ krɨmiir brougae
wanwiyaeyɨm mɨ Jekop siir yɨnisɨsɨm ɨkɨm sɨma ɨni hɨrɨrar mɨ
aowɨm.
16 Mɨ sɨmiir pɨuɨs nɨinga ɨni sɨmiir yɨnisɨsɨmɨm sɨma swokɨ
hainamɨm Ebraham siya saɨnɨn nuɨn siirɨm siir haɨngikaiyam.
Tɨkɨ nu Sekemɨn, Ebrahamkɨn saɨngɨn. Hemoni yɨnisɨsɨmɨm
sɨmiir nugɨn.

17 Bɨiyarɨn Adi Komii siya Ebraham siir boɨnkɨn, ɨiya tɨ bɨewi
kamaɨr kamnwɨrɨm (400) dɨg nwokiyɨm mɨ siir pɨugana nu
Isib hɨr haiburgik mɨ sɨma ɨna yamɨm. Mɨ tɨkɨ sɨmiir iikamɨm
ɨni hoɨmgakar ywokiyɨm.
18 Mɨ ɨnkam komiiyɨn nu Isib hɨr kɨgrɨraowɨn, siya bɨdi
yaowɨn. Mɨ ɨnkam komii nwɨrɨn ɨna swokɨ okiyɨn. Mɨ siya
Josep siir mɨi kɨbi aiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn, siya whaowaeya
nwokɨn.
19 Mɨ siya sɨmiirɨn mɨi prasae bɨ hauugɨn. Nɨingaka.
Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna yɨpɨmpar miimiiyɨm. Mɨ mɨi komii
komiiyɨm ɨna mɨ hauuɨn mɨ sɨmiir yɨnisɨsɨmɨm hindara asi
prɨiyɨtkɨkɨnɨnɨsugɨm. Mɨ sɨma, sɨmiir nɨmiiyaeni siyɨuam
whaowae mɨ sɨma asi naokaonamkɨm.
20 Mɨ taka ɨiya Moses siir apua siir naokainakiya mɨ saeya
siir adni omaka hɨr haigiprakaiyɨm bwanɨm whwoɨm. Mɨ
saeya siirɨn mwɨi ɨna yapɨmuaeya. Tɨ yɨnisɨmɨn yɨnisɨm
kɨbikɨn.
21 Mɨ Moses siir ad yopiiyo sowawaiyɨn siirɨn hɨpɨuɨn siir
kikaiyɨugo. Mɨ sowawaiyɨn ɨna hainamɨn siirɨn mɨ sowa
kɨmɨdiniya aumiinau hɨr inɨ kikaiyɨugig. Mɨ ɨiya siya au-
mii aowa hɨr nwokaiya mɨ Pero siir yɨnisɨm kopaka saeya
siir kɨgɨn mɨ ɨni saeya hai namɨn siirɨn. Mɨ siirɨn ɨni
saeya yɨmiiyaeyɨn. Mɨ siya ɨni saiir yɨnisɨmnana ywowɨn, tɨ
yɨnisɨmɨn.
22 Ɨiya siya Pero siir omaka hɨr nwowɨn mɨ siya ɨna
mwrɨiraraokiyɨn. Mɨ nu Isib hɨran inkamɨm sɨma yowom-
warkai haiginɨu nu Isib hɨran dimɨnpai dimɨnpaiyɨm siirɨn. Mɨ
Moses siir kwoɨnɨn ɨkɨ nu Isib sɨmiir digworaekwo whɨekakɨm
sɨmiir asi nɨnomokɨnkɨn dɨgɨm. Siya inkam biyɨe rani, inkam
wadɨe ɨeyaɨrgɨn. Mɨ yaiyɨm siya boɨniyɨm, siya bɨri kiyɨkrɨkɨu
boɨnikɨn. Nɨingaka.

23 Mɨ ɨiya Moses siir bɨewiyɨm kam nwɨsa namwoɨuɨm mɨ
siir kwoɨnɨn ɨna yaɨngwokiyɨn an wɨ ɨkɨ kariir isidɨn Isrel hɨran
iikamɨm wɨ sɨmiir nɨnɨ kɨgnaki.
24 Mɨ Moses siya ha napnamɨn mɨ siyar yapkɨgam nu
Isiban inkam nwɨrɨn, Moses siir oman inkam nwɨrɨn siir
nonkwobumbunɨnkɨni. Mɨ Moses siya siir oman inkamɨn siir
whɨnɨntɨoɨn mɨ tɨ inkamɨn ɨni siya tɨoaokiyɨn.

25 Mɨ Moses siya hɨniɨna naɨngwokɨn kariir oman iikamɨm sɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm Adi Komii siya ta mɨiya kariir nɨmbingiya. Siya mɨnam nɨmbingikɨn. Isrelan iikamɨm sɨmiir whɨnɨdamkiyɨm nu Isib tɨr nwowisi. Mɨ Isrelan iikamɨm sɨma hɨniɨn bɨri naɨngwokɨm. Nɨingaka.
26 Mɨ ɨigwɨr nugakɨn, Moses siya ɨna yapamyakwokɨn. Mɨ siya kɨgam, inkam nwɨso Isrel hɨrankɨnaro sowa yaii nɨnii. Mɨ siya tɨ inkam nwɨso sowiir yaii aiir yɨbɨrmiigi. Mɨ siya sowiir boɨn, kowa om whɨruwaniaraɨrgo mɨ kowa kowa yaii dimusi nɨnii?
27 Mɨ tɨ inkam nwɨrɨn yaii bɨi nɨniiyɨn, siya yɨriyɨu boɨnki, Moses siir yaiya saiir mɨ siirɨn ɨna iyop ɨsɨskiyɨn. Mɨ siya boɨn, nhɨnga boɨnkɨn, kɨra krɨmiir yaowae komii nwowɨn mɨ krɨmiir mɨi hɨd mɨriiyam?
28 Mɨ tari kɨra kariirɨn ii kɨra nikɨ ɨsomaokiyɨn nu Isib hɨran inkamɨn siir hɨriinanam swokɨ boɨni? Mɨ kariirɨn pɨ hɨriinan swokɨ ɨsomaokiyɨm, aniya?
29 Mɨ ɨiya Moses siya tɨkɨ inkamɨn siir yaiya saiir wakaekiyɨn mɨ siya ɨna yɨdamkiyɨn, ɨni Midian sɨmiir nuɨn ɨni siir yamwoɨuɨn siya. Mɨ mhoɨiya siya wig nokwonaɨn mɨ siya yɨnisɨm yɨnkamiyɨno nwɨsa iyɨonɨnkɨn.
30 Mɨ bɨewi kam nwɨso dɨg nwokiyɨm ɨiya siya tɨ nu siiyɨn apa nɨinga siir nwowa. Mɨ ɨigwɨra Adi Komii siir paekwosɨmɨn ha nɨtɨn siirɨm mɨ siya paeya paekɨkopɨm sɨm nɨmbiyama saiir yainau hɨr yɨmbiyam, mhɨu Sainai kingiin hɨr. Ta maeyau nu siiyɨn apa nɨinga saiir hɨr.
31 Mɨ Moses siya kɨgiyɨn mɨ siya ɨni hindara yanaakiyɨn. Mɨ siya ha napɨrɨraoamɨn kingiin kɨgam mɨ ɨni siya wakaeki, Bɨiyan Inkam Komii siir yaiya boɨnkiya,
32 kɨmiir brougae wanwiyaeyɨm sɨmiir Adi Komiiyɨn kara Ebraham, Aisak mɨ Jekop kɨmiir wanwiyaeyɨm sɨmiir Adi Komii waraɨrgɨn. Mɨ Moses siir pɨua ɨni nopnopar kɨnkiya. Mɨ siya tɨ paekɨkopɨm sɨmiir kaowɨn mɨ siya ɨna yɨdidɨn.
33 Mɨ Bɨiyan Inkam Komii siya siir boɨnki, warɨ kɨriir ɨiga souwa dɨski. Warɨ nuɨn kɨra nokwowɨn nu kɨbikɨ kɨbi ɨeyaɨrgɨn, bɨmbɨuwi rani.
34 Kara bɨdi kɨgɨn, tɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨma tɨr haigɨnɨuwɨm kariir iikamɨm nu Isib hɨr nwowɨm sɨmiirɨn. Kara bɨdi kɨgɨn, sɨmiir noua. Kara hɨriinanam nɨtkɨn, sɨmiir whɨndirɨraeraram mɨ sɨmiir hɨka saiir nɨinakiyɨm. Mɨ kɨriirɨn wɨ kara nɨkropki nu Isiba hɨriir namɨm. Mɨ sɨmiirɨn wɨ kɨra nɨnɨ kɨgrɨraowɨuwɨm.
35 Bɨiya Moses siir oman iikamɨm sɨma siir boɨnki, nhɨnga boɨnkɨn kɨriirɨn, krɨmiir yaowae komii nwowɨn mɨ krɨmiir mɨ hɨdɨn? Adi Komii siya nɨkropkikɨn tɨ inkamɨn Isrel sɨmiir yaowae komii nwowɨm. Mɨ sɨma wɨ nu Isib hɨr nwokɨ

haiburgigim mi sima wa nwoki amim. Adi Komii siir paekwosimin ti paekikopim paeki niugiyim Moses siirim nitkin siir nauni kirie haiginiuniyim. Mi Adi Komii siya boinkiya yaiya, siya simiirim namim, simiir whindiriraerar haiginiuwam mi siya hiriinanam nitkin.

36 Mi Moses siya nu Midian hir haiburgigin mi siya simiirin nu Isib hirankar ini ikiunanaki mi sima ina yamigusamim. Mi siya nu Isib simiir nuin dimin kirie komii komii whiekakim haini tirbumbugik mi simiir nuin ini biyieya ywokiyin. Mi mii kwira siya miriiya op paridnana sae, siya kimprinaidama mi biewi kam nwiso siya nwowim ti nu siiyin apan siir mi mii komii komii nhirim ini hirar yimbiyamim.

37 Biiyarin ti inkamin Moses nikiuwiyin siya Isrel hiran iikamim simiir boinkin, krimiir inkam nwirin wi Adi Komii siya nokmwin okwowi profet inkam nwowam. Mi siya wi kaoprigi okwowan inkam nwowi, kariir hiriinan.

38 Mi Moses siya Isrel simiir isidin simakar nwowin, krimiir brougae wanwiyaeyim nu siiyin apa niingan siir mi Adi Komii siir paekwosimin siya Moses siirimin mhiu Sainai hiriir yam, siir yaiya iinokiinok nwoyokiyokiiiya saiirin hir ini boinmimauugig iikam whiekakim krimiir boinmimauuam. Mi ta yaiya Moses siya nini hauuniya krimiir, saeya kiriekaka, kwoin miiyikin omwai waiyayokiyokiiiyin iinokiinok krimiir hauu haiginiuwam.

39 Mi krimiir wanwiyaeyim sima Moses siir yaiya saiir biri wakaekim. Mi sima Moses siir yaiya ini digiumii haigingikim. Simiir kwoinim ini nu Isib siirimar swoki aingwo hisraenamim omin biiya sima nwo iiiram.

40 Mi Isrelan iikamim sima Eron siir boinki, kira tidiyiu min ti ikrimtio iupimpit krima kuuwam mi sima wi krimiir adi komiinan nwoki owim. Mi krima wi simiir yai imiir niki wakaeyoknam. Mi tiki inkamin Moses nikiuwiyin krimiir niki ikiunaniyin nu Isib hirankin siya mhiua hiriir namin mi siya biri swoki itkin. Niingaka. Krima biri ninoknink inkim diminin siir tirin.

41 Mi taka iiya bulmakau yin irin aeyini sima nonkwokwokikin. Mi sima wraisu ira yisom siir nimiiyaeyam. Mi sima minsi hauugikim, wi simiir pi nonkwowisi. Mi iiya sima ti dimin iiir kigim mi ini ogmwomir karamaeyar ywokiyim. Mi sima yaewou nae komiiya ina ikwo aekiyim.

42 Mi Adi Komii siya digiumii simiirin whisarii biri haimriiyiugin. Mi siya simiirin ini hindara kignink in diriraerarkiyin. Mi bie bwan nauunim ini simiir adi komiinan ywowim. Biiki biiyin profet kamim simiir yaiya hiniina win boinkikim,

kima ti Isrelan iikamim iiya kima nu siiyin apa hir nwowa
ti biewi kamnwiso mi ti wraisuin nhinir nisom hau-
ugikin? Mi kima kariirim bidi yaingwowim, aniya?
43 Niingaka. Kima ti wraisuin Adi Komii niksisae Molok
siir nisom hauugikin. Mi ta kimiir wraisu is omaka kima
haiyapyokyokaiya ti nu siiyin apa siir, ti biewi kamnwiso
kima minam hainamkim Molok kimiir adi komii niksisaeyin
siir inig iiir hainanam. Mi kima ti nauunin Refan nikiuwiyin
siya kimiir adi komii niksisaenan nwokin mi kima ini siir
inig iiirar mi hainanim. Mi ti tidyiuin kimar nikrimtio
diriraerarim, kima simiir inig imiir hainankim. Mi kima
hiriinan tiri mi kimiirin wi kara nhinikriropki, nu Babilon
hiriir. Mi kima wi simiir aowa mirii kaeyami.
44 Adi Komii siir yaimwowim saiir yimbiyam. Mi Adi
Komii siya minam niisiimauugin, sima wa nwoki aingwowim,
Adi Komii siya ini krimaka nwowin. Mi Adi Komii siya
yiisiimauu Moses siirin, ta omaka wraisu isa saiirin. Biiya iiya
krimiir brougae wanwiyaeyim nu siiyin apa siir nwowim,
sima omaka wraisu isa saiir yapninopkainam Adi Komii siir
inig iiir hainanam. Moses siya ini hiriinana swoki miriiyin.
45 Siya krimiir brougaeyim sima nu siiyin apa siir hiriir
namim mi ta omaka wraisu isa saiirin warar yinkin hainam.
Mi sima ini simiir inkam komiiyin Josua, saikar yitim. Mi
iikamim ti nu iiir nwowim, simiirin Adi Komii siya nikrirop
nhingiyim mi sima ina yidamkiyim. Mi ti nuin krimiir
brougaeyim simiir inigar nwoyokiyokiiyin mi ini Devid siyar
yimbiniyin.
46 Mi Adi Komii siya ini Devid siirimar
yaingwokwonanaeyin. Mi Devid siya Adi Komii siir sriigi
mi kara omaka ira ti mirii, kiriir inig iiir hainanam, kira ti
Jekopni Adi Komiiyin mi kira wi saiir nwoki owim, aniya?
Siya ina boinkiyin. Niingaka.
47 Mi Devidni yinisimin Solomonin Adi Komii siir omaka
siya bidi miriigika.
48 Mi Adi Komii krimiir Wanin siya ninomor kou hirankin,
siya taka omaka inkamkin nonkwo miriiya saiir biri
nwowikin. Niingaka. Bidi bidinanarin profet inkamin siya ta
yaiya hiniina win boinkikin,
49 Adi Komii siya boinki,
ninomora ini kariir ipiinan ywowa kara nidwowika. Mi tiki
nuin kariir iiga siir nokwowikin. Kima wi paka hiniin
omaka sae mirii, kariiramin. Kara wi piki omin si
nidwosiisnaki.
50 Mi kariir iina tiki digworaekwowim simiir biri nonkwo
diriraerarkim, aniya? Niingaka. Kara nonkwokwokim tiki
digworaekwo whiekakim.

Adi Komii siya boɨnkiyɨm, profet kamɨm sɨma wɨnkiyɨm.

51 Stiven siir yaiya tasa nikɨ ama. Kɨma tɨkɨ kamɨm nantamyɨryɨriyɨm kɨmiir wɨɨna panɨɨna wakaei. Mɨ kɨma ɨinokɨinokɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn siir yai panɨɨnsi wakaei. Mɨ kɨma ɨni kɨmiir brougae wanwiyaeyɨm sɨmiir siyɨu biyɨe bɨiya sɨma tɨrkaiyɨuwɨm mɨ kɨma ɨni sɨmiir hɨriinanar swokɨ tɨrɨm.

52 Kɨmiir brougae wanwiyaeyɨm hɨk prasae bɨri hauugɨm profet kamɨm sɨmiirɨn. Mɨ sɨmiir nwɨrkɨn nɨinga bɨri nwokɨn, hɨk hai karamae. Mɨ profet kamɨm sɨma boɨna hɨnɨɨn, tɨ inkam wadɨekɨ wadɨeyɨn wɨ sɨpi nɨti. Mɨ kɨma tɨ profet kamɨm sɨmiirɨn ɨna yɨsomsom aokiyɨm. Mɨ mhoɨiya siya ha nɨtɨn mɨ siirɨn ɨni warar yɨnkɨn ɨsomaokiyɨn.

53 Mɨ Stiven siir yaiya tasa nikɨ amyokiyokɨiya. Adi Komii siir siyɨu komiiyɨn siir paekwosɨmɨn siir boɨnmauugiyɨn mɨ siir paekwosɨmɨn kɨmɨdina Moses siir kwaboɨnmauu mɨ Mosesɨn kɨmiir swokɨ kwaboɨnmauu mɨ kɨma tɨ siyɨu ɨiir bɨ sɨbgu apkɨn. Nɨingaka. Ɨriig.

Sɨma Stiven siir kaiyɨmɨk aoki siiyani

54 Mɨ sɨma bɨdi wakaeyɨm yai whɨekakɨm Stiven siya boɨn hɨuriyɨugiyɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ɨni haugɨhauga wh-wiyɨekiyɨm mɨ bigɨm ɨni kɨkiyɨkɨkiyɨkar kɨnkiyɨm.

55 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨni Stiven siirarar yanɨnkɨnɨuniyɨn. Mɨ siir nhwoɨn nɨnomor koua hɨriir ninansiina kaokiyɨn mɨ ɨni siyar kɨgiyɨn dimɨn komiiyɨn paenan nɨudkwakwakiyɨn, yɨo Adi Komii siyaɨrgɨn. Mɨ siyar mɨ kɨgi Jisɨs siya Adi Komii siir ɨɨna ɨniiga saiir kingiina naka kɨnamasu okwowi.

56 Mɨ Stiven siya boɨnki sɨmiir, wakae! Kara bɨdi kɨgiyɨn nɨnomora pɨigigiya. Mɨ kara inkamɨn nwɨra kɨg nɨnomor kou hɨrɨn, siya ɨni Adi Komii siir ɨɨna ɨniiga saiir kingiina yaka kɨnamasu okwowɨn.

57 Mɨ sɨma bɨri wakaeyokɨm mɨ sɨma yai ɨna nhɨnki boɨnainamɨm. Mɨ sɨma whɨekakarɨn, ɨni siiraramar yɨnoopnamɨm.

58 Mɨ sɨma siirɨn tɨ om komiiyɨn siir idwowɨiya hɨriir kiyɨtnɨmnɨrnaniyam. Mɨ sɨma siiya komii komiiyɨm ha haiyɨm, ɨna kaiyɨmɨkɨm siir. Mɨ kamɨm bɨiya yai siir nikɨ boɨn hɨuriyɨuɨm, sɨmiir yɨuɨs nhɨrɨm ɨna yɨsɨtkɨkɨnkiyɨm. Mɨ inkam nwɨrɨn Sol nɨkɨuwiyɨn siir ɨgmiiga hɨr haigɨngig mɨ sɨma siiya ɨna kaiyɨmɨkɨm siirɨn.

59 Mɨ ɨiya sɨma siiyani Stiven siir kaiyɨmɨkɨm mɨ siya ɨna kauwankɨi boɨnkiyɨn, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siiram. Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, Bɨiyan Inkam Komii, Jisɨs, kɨra kariir paek-wosɨmɨn siir haigi.

60 Mi Stiven siya ogmwo ha hiugiyin mi siya ina kauwok boinkiyin, Biiyan Inkam Komii, kira wi yamdi simiir kipi swoki onkwobu, ta sima kariir tirkiya saiirsi. Niingaka. Mi kira simiir dimin biyieyim simiir diinak itkiigiigi. Mi siya ti yaiyim simiir boin digiyin mi siya ina kwaonamin. Iriig.

8

1 Sol siir kwoinin ini mairgimairga ywokiyin, sima Stiven siir nisomaokiyin.

Sol siya kamim Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauuwiyim simiirin siya nisomsom aokaokim.

Mi taka iiya iikam whiekakim sima Adi Komii siir isidin om komii Jerusalem hir nwowin, siir diriraerar bumbuninkin haiginiugim. Mi sima om komii Jerusalem hir asi haiburgigim. Mi sima ina yinoopkiyim ti omim ti nu whiso sowiir nwowo, simiir. Nu Judia mi nu Sameria. Mi ini hiriir yamim. Mi aposel kamim sima om komii Jerusalem hirin wara biri haiburgigim, simaka. Niingaka.

2 Mi kam nhirim Adi Komii siiram naingwo tibmii kiiniyim, sima youu haingikaiwak, Stiven siirin. Sima nou prasae biri nougim.

3 Mi ti inkamin, Sol nikiuwiyin, siya siyiu whiruwa biri tirkin Jisis siir isid iiirin. Mi omaka omakaim siya tionhintaraoami. Mi simiirin pi hirankar kiyit kiigiiki. Mipi omaka sima hiugripkiikikaiiya pi saiir kiyitnoudnankaigi simiirin. Iriig.

Sima yai win kibieya saiirin nu Sameria hir boinmimauugim.

4 Mi iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiiyim, sima ini omom omomim simiir yinoopamim. Mi sima ini Jisis siir yai kibiya ini tiki omom simiir yap boinmimauuamim.

5 Mi Filip siya nu komii whirin Sameria siir hiriir yapiinam. Mi siya inkamin Adi Komii siya nimbinin Kraist, siya siir yai imiir boinmimauuamkin.

6 Mi iikam whiekakim sima ini ta Filip siir yaiya, saiiramar maugiyim. Mi sima kigi, dimin kirie komii komiiyim siya diriraerarim.

7 Mi iikam whiekakim ti om iiir nwowim uridyiu bibiyie sai-irara, bidi yinkiniukikaiyim. Mi tiki uridyiu bibiyieyim, Filip siya ninimniskiigiyim sima ina nhinki kaunamim. Mi iikam whiekakim iiga iin ninsimsiriunakiyamim, simiirin Filip siyar yinimniskii digi.

8 Tiki iikamim nu Sameria hiranim, sima ini mairgimairga ywokaeyamim.

9 Mi ti nu komii Sameria hirin, inkam nwirin hir nwowin, siir inigin Saimonkin siya nop nao kiriekin. Mi iikam whiekakim siir kigiyim ti diminin siya tirin mi sima ini

hindara yanaakiyim. Mi siya simiir boin, adi yaowaeyin karairgin.
10 Mi iikam whiekakim ti omin siir hiranim mi iikam nhirim inigakim mi nhirim inig karamae ikim mi sima ini Saimon siir yaiya saiirar wakaeyim. Mi sima boin, wari inkamin kiriekakin Adi Komii siya hauugin siirin kirie.
11 Saimon siya diriraerarim sima bidi bidinana kignanaekim, ta nopa siya nanaowiya. Mi sima tiki iikamim Saimon siir yaiya saiir asi wakaeyoknakim.
12 Mi Filip siya ta yai win kibiya ini saiir boinmimauuwin iikamim ti omin siir hiranim simiir. Siya minam boinmimauugin, iiya Biiyan Inkam Komiiyin siya iikamim simiir kigriraowi mi Jisis Krais siir inigin siir wara yinkin boinmauu simiirin. Mi sima ini ta yaiya siya boina, ini saiirim yaingwo tibmiikiyim mi siya iikam imiirin op ina baptais haiginiuswowim.
13 Mi ti inkamin Saimon nikiuwiyin siya ta yai aiir wakaeyin mi siya ina yaingwo timiigiyin. Mi Saimon siya ini saikar ywowin. Mi ti dimin kirie komii komiiyim siya simiir kigin Filip siya diriraerarim. Mi siya ini kakakar ywokiyin.
14 Mi aposel kamim om komii Jerusalem hir nwowim, sima wakaewin, nu komii Sameria hiran iikamim sima bidi wakaeyoknaim Adi Komii siir yai aiirim. Mi sima ina yikropkiyim Pita Jon sowiirin, sowa kignakiyam.
15 Mi sowa om komii Jerusalem hir haiburgiko mi sowa ha napdinamo mi nu komii Sameria hiriir yapnimbiiyam. Mi sowa nhwo iikamim naingwo tibmiiyim simiiram ha nini kwisiuwo mi Adi Komii siir naeyiuin simiira yaninkiniuiuin.
16 Sowa bidi yinokninkino, biiya sima whisariiya baptaiskim Jisis Biiyan Inkam Komiiyin siir inigi iiirin. Sima Adi Komii siir naeyiuin siir biri niki haigin niingar niki okim.
17 Mi Pita, Jon sowiir iinao simiir mwo imiir ha nonkwowim mi sowa ina boinkiyo, Adi Komii, kiriir naeyiuin simiir waninkiniuni.
18 Mi Saimon siya kigi, aposel inkam nwiso sowa iikamim simiir mwowim simiir nonkwokiyim. Mi ini siyar kigi, naeyiuin simiir naninkiniuiuin. Mi siya umir asi nini hainakikin sowiir sainam. Mi siya ina boinkiyin,
19 mi kowa wari kirieya kariir warar mi hauugi. Mi kariir iina inkam nwirni mwo mi onkwowi mi Adi Komii siir naeyiuin wi nwirni mi aninkiniuiuwim.
20 Mi Pita siya boin Saimon siir, diminin Adi Komii siya priihauugiyin kira ha naingwowi pi umir aka sainim, aniya? Niingaka. Wari kiriir umirim wi kinakar ninkin kiguguki.
21 Kira taka kirie aiir haiyim, wi dig nwo rani. Minsika, kiriir kwoinin Adi Komii siir naeyiuin saika miiyik nwo rani.

Niingaki, niingaka. Ɨni biyɨeki biyɨe ywokiyin.
22 Kiriir kwoinin ti kisina haigi, kira Adi Komii siiram ti
sriinanae kiriir dimin biyɨeyim igbid kamiyau simiir haiy-
oprimdimiigiyim kiriir mhii kwoinnau nwokaiyim mi kira
wi wadɨeyar nwoki owim. Mi Adi Komii siya wi saiir saiira
naingwokwonanae rani.
23 Pita siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Kara bidi kigin
kiriir mhii kwoinim whwokwoka bi nwowikim. Mi kira siyɨu
miiyikin siiram paniinsi yaingwosi.
24 Saimon siya ɨna boinkiyin, kowa Adi Komii siirim ti
sriinanae kariir dimin biyɨeyim simiir niinak ɨtkiigiigiyim ti
dimin biyɨeyim kariir kwoinau tir nwokaiyim. Mi kariirin wi
sima nonkwoniinwomwiirninkinisi.
25 Ɨiya Pita, Jon sowa swoki haiyɨuk apnama om komii
Jerusalem hiriir mi sowa Adi Komii siir yai win kibiyim ini
ti iikamim ti omi sisimim nu Sameria hir nwowim, ini simiir
swoki apboinmamauuamo. Ɨriig.

Filip siya Adi Komii siir yaiya nu Itiopia hiran inkamin siir boinmimauugin

26 Adi Komii siir paekwosim nwirin Filip siir boinki, kira om
komii Jerusalem siir ti haiburgik mipi ti siyɨu komiiyin Gasa
namiyin pi siir hiriir dapniyam. Mi kira pi ti siyɨu siiyin nu
apa niingan siir dam.
27 Mi Filip siya ha napiinamin ti siyɨu ɨiir mi siya
nu Itiopiyan inkamin om komii Jerusalem hir nini
hainangikyakwokin Adi Komii siir inig ɨiir mi siya siirin
siyɨu hir yapiduna, ti nu Itiopiyan inkamin. Mi siya ti inkamin
simiir wig komiiya nu Itiopiya hir kigriraowiya, saiir umir
digworaekwowim simiir biiyan inkamkin, ti inkamin. Mi ta
wiga saiir inigin Kandesika.
28 Mi tiki inkamin ɨna swoki amim, siir oma hiriir. Mi siya
karisa saiir ii ɨdwokainam. Mi hos ɨso sowar kiwowotnam, ta
karisa. Mi siya yokwo kwira biiya profet Aisaia siya wingiga,
saiir nidwokai mwainamkin.
29 Mi Adi Komii siir naeyɨuin siya boinki Filip siir, kira pi ta
karisa pi saiir pida dapam.
30 Filip siya ha niwitnamin kingiin hiriir mi siya yap
wakaeyam, tiki inkamin ta yokwowa biiya profet Aisaiaki
si wingiga siya saiir nidwokai mwainnami. Filip siya siir
boinki, kiriir kwoinin ta yokwowa kira mwaina saiir bidi
yinokninkinkiyin, aniya?
31 Mi tiki inkamin siya ɨna wakae boinkiyin, Filip siir yaiya
saiirin. Inkam nwirkin kariir boinmimauu karamae nwowi,
kanakana wi paniina ninokninkini. Niingaka. Tiki inkamin

siya boɨnki, kɨra wiinaini, Adi Komii siir yaiyɨm kariir winɨ boɨnmɨmauuni.
32 Ta yaiya siya mwaɨnama saeya hɨnɨinga.

Ɨnɨ sibsib yɨnisɨmnan ywowɨn, sɨma siirɨn ha haimɨm mɨ ɨna yɨsom aowɨn. Mɨ siya yaimɨn dimɨn bɨri nomboboɨnamkɨn, siya ɨni sibsibnan ywowɨn. Sɨma, sɨmiir kan ɨmiir kɨnkrɨmkrɨp haiiyɨm mɨ sɨma bɨri kauwigɨm. Nɨingaka.

33 Mɨ sɨma siir yɨgbumbu haigɨnɨu. Mɨ sɨma siirɨn yai mɨiyɨknan bɨri boɨnkɨm. Mɨ siirɨn sɨmar swokɨ ɨsom aoki. Siir ɨiya tɨ nu ɨiir nwowa ɨni dɨg ywokiya. Mɨ siir ɨgsopa bɨ nokwokairiinanaowidgɨn. Mɨ siir niwiiyɨn wɨ nhɨnga boɨnmɨmauuwi siir iikam ɨmiirɨn. Nɨingaka.

34 Tɨkɨ inkamɨn nu Itiopianɨn, siya yokwowa ha mwaɨn dɨgiyɨn mɨ siya Filip siir boɨnki, kara kɨriir srɨii, tɨkɨ inkamɨn profet, siya ta yokwowa nhɨniiram wɨnkika? Mɨ siya, siyamar wɨnaka, iyɨe? Mɨ tari inkam nwɨram nasi wɨnkika?

35 Mɨ Filip siya siir yai ɨmiir wakae dɨgiyɨn mɨ siya ɨna kwaboɨnmamauuɨn tɨ yaiyɨm siir. Siya ɨna boɨnɨn, siya ta yai wɨn kɨbiya yokwoni Jisɨs siirɨm wɨnkika.

36 Mɨ sowa ha namwo tɨ siyɨu ɨiir mɨ sowa whɨiisɨm kwɨra saiir yɨmbɨiyam. Mɨ tɨkɨ inkamɨn siya Filip siir boɨnki, kɨra Kɨgi! Tasi opa kwomaiya, kara op baptaisam tɨri. Mɨ dimɨn whɨrkɨ, kariir siyɨuɨn op baptaisiyɨn siir bɨri haigɨnɨkougɨn?

37 Mɨ Filip siya swokɨ boɨnki, kɨriir kwoɨnɨn naɨngwo tɨbmiikɨɨnkɨswo mɨ kɨra wa pɨ tɨbɨn. Mɨ tɨkɨ inkamɨn siya ɨna swokɨ wakae boɨnkiyɨn, kariir kwoɨnɨn ɨna naɨngwo tɨbmiigiyɨn Jisɨs siirɨmɨn, Adi Komii siir yɨnisɨmɨn.

38 Mɨ tɨ nu Itiopiya hɨran inkamɨn siya boɨn, kariir karisa pɨ tɨr kugiki. Mɨ Filip sowa tɨ inkamɨn nu Itiopiyanɨn sowa ɨna yapnatmaimainaniyamwo. Mɨ Filip siya siirɨn ɨna baptais haigɨnɨuɨn.

39 Mɨ sowa opa saiir haiburgikwo mɨ sowa ɨna yapnaidamwo. Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn, ɨni Filip siirar yɨkɨunamɨn. Mɨ tɨkɨ inkam komiiyɨn Filip siir bɨri swokɨ kɨgikɨn. Nɨingaka. Mɨ siya ɨni maɨrgɨmaɨrga ywowamɨn.

40 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn Filip siirɨn om Asdot hɨr inɨ diyankinɨsugik. Mɨ siya omom omomɨm sɨmiira yap boɨnmamauuam Adi Komii siir yai wɨn kɨbiya saiirɨn. Mɨ mhoɨiya siya nu Sisaria hɨriir yapnɨmbɨiyam. Ɨriig.

9

Sol siir kwoɨnɨn ha kisɨna haigikiyɨn mɨ siya ɨna yaɨngwo tɨbmiigiyɨn Krais siirɨm.

1 Mi taka ii aiirarin Sol siir kwoinin miiyik biri nwokin.
Siya kamim Jisis siir kigna miriiyim simiir nisomsom aowam
tirkin. Mi siya prismi biiki biiyan yaowae adin saika ini boiniu.
2 Sol siya siir sriiyin mi siya ina boinkiyin, kariirin wi
yokwo kira win hauugi mi wi kara hainami Juda simiir Biiyan
Inkam Komiiyin om Damaskas hir nwowin siiram. Mi siya
yokwowa, ha win digiya mi ina kwauugiya siir. Taka yok-
wowa siir kirie aeyairga. Siirin saeyar kinsiis haiginiuwi Jisis
siir isidin saikar nap miriiyim simiirin wi saeyar kiyitnimnir
hainami, omaka sima hiugripkiikikaiya om komii Jerusalem
hir nwowa saiirim saiir kiyitkaigaikiyam.
3 Mi Sol siya ha napamin om Damaskas kingiin hir mi
bi kimiminkikin parid komii whirin ninomor kou hiranki
nikiinainiyin, ini Sol siirar kaigikiunainiyin, hinda hinda bi
namkin.
4 Mi siya ina yakainamin nua hiriir. Mi siya ina
wakaekiyin, yai kwira siiram nikiugiya, Sol! Sol! Kira kariir
diriraerarbumbuam dimusi tirkin?
5 Mi Sol siya boinki, ti inkam komiiyin kira yipikin? Mi
siya ina boinkiyin, kara Jisiskin, inkamin kira diriraerar bum-
bukiyin siyairgin.
6 Kira dinsiin apnam mipi om komiiya hiriir dam. Mi kira pi
kariirimar didwo hirgiugiu.
7 Kamim Sol saika napnamim sima ini kakakar ywokiyim.
Mi sima ini yai kaonis boinam yankabguguwim. Mi sima
yaiya saiirar wakaekim sima inkamin siir biri kigim.
Niingaka.
8 Sol siya ina yinsiin okwokiyin. Mi siir nhwoin ini
waugiwauga yiigiyin, bi sibgu kigomokin. Niingaka. Mi sima
siir iina saiir yinkikwona apnam om Damaskasa hiriir.
9 Mi iiyim kwoim, Sol siir nhwoin nhwokwis nhwokwis
nwokiyim. Siya naeisim biri naekin mi opisim biri kwiyaekin.
Niingaka.
10 Inkam nwirin Adi Komii siir mii kigna miriiyin, om
Damaskas hir nwowin, siir inigin Ananaiskin. Mi siyar whin
kig mimikwin, Jisis siya siir boinki. Ananais! Mi siya ina
boinkiyin, Biiyan Inkam Komii, kara tisi tirar nwowin. Kira
dimuam nikiuwi?
11 Biiyan Inkam Komii siya siir boinki, kira dinsiingi! Mipi
tiki siyiuin nap wrieyok karamae nwowiyin pi siir dapnam.
Tiki siyiuin, siir inigin biri nap wrieyokin. Mi kira pi Judas siir
omaka saiir dap iiyam. Mi inkam nwirin om Tasas hiranin
mipi siirim tini sriiyiu. Siir inigin Solkin. Siya ini nhwo hirar
kwisin.
12 Mi siya nhwowa niki kwisin mi ini siyar
kwiskigmimikwinin inkam nwirin, Ananaias nikiuwiyin,

siya Sol siiramar swoki iti mi siir iina siir nini onkwoni mi siir nhwoin pi nwoki nanaokigimokiyim. Biiyan Inkam Komii siya Ananaias siirin nhwo hiniina nikiumauugin.

13 Mi Ananais siya wakae boinki, Biiyan Inkam Komii, kara bidi wakaeyin iikam whiekakim sima siirsiira haigiririr boininaei. Mi siya kiriir isidin om komii Jerusalem hiranim, simiirin siyiu miiyik miiyiknan biri tirkin.

14 Prismi yaowae adim sima siirin inigak bidi yowaiginiuwim yokwo hirin ti hiriinan siyiu iiir tirim. Siya minam nitkin iikamim kiriir yai aiiram naingwo tibmiiyim simiirin uridni nombiru kiyitnimnirnainamim, omaka hiugripkiikikaiya saiir nini kiyitkaigaigikim.

15 Mi Adi Komii siya boinki Ananais siirin, kira ta kariir yaiya saiira ti wakaeyoknanam. Sol siirin kara bidi yimbingiyin. Mhoiiya siya wi hinda tinda nami mi wi kariir yaiya saiir nap boinmimauuwami iikam whiekakim Judami isid nwo karamaeyim simiir. Mi siya Juda simiir iikamim simiirin wi wara ninkin boinmimauuwi mi inkam komiiyim nu kigriraowiyim simiirin wi wara ninkin boinmimauuwi.

16 Siirin wi kara niisiimauuwi mi siya hikpai hikpaiyim, wi kariir mii aiirsi hai.

17 Mi siya Adi Komii siir yai aiir wakaeyin mi siya ina yamin Judas siir omaka. Mi siir iina ini Sol siir piu aiir ini onkwoiuin. Mi siya siir boinki, nomiiyau Sol! Ti Biiyan Inkam Komiiyin Jisisin siyiu kira kigni kariirin siya nikropkikin kiriirimin. Kara kiriir nhwoina iiir haiswoniskiiyam nitkin. Mi Adi Komii siir naeyiuin wi kiriir piu niki aniki niuniyim.

18 Mi diminin Sol siir nhwonau hir nwokaiya, opsu srananka. Mi saeya biri kimiminkika. Saeya nhwonau biri nwokaiga. Niingaka. Siir nhwonain ini biimiya kinkiyin. Mi siya ha ninsiin apnamin mi siirin op ina tibaiginiuin.

Sol siya yai win kibiya saiir boinmimauugin om Damaskas hiran iikamim simiir.

19 Mi mhoiiya siir nhwoin wadie ha nwowin mi siya nae minim ina yaeyim. Mi siir piua ini kirieya ywokiya. Sol siya ii nhirim Jisis siir isidin simakar ywo om Damaskas hir.

20 Mi siya ha napamin mi simiir omaka komiiya yai nidwokai wakaeiya saiir yapninopkainam. Mi Jisis siir yaiyim simiir ini boinmimauuiu. Mi siya boin, Adi Komii siir yinisim tipmwoki tipmwo ieyarigin.

21 Mi iikam whiekakim sima siir yaiya saiir wakaekiya sima ina yinsiin whriewhriekiyim. Mi sima ina boinkiyim, tiki inkamin, siya yipiki inkamkin? Tiki inkamin, iikamim biiya Adi Komii siir inigin siir niki hainanim mi siya niki tirbumbuninkin haiginiugim siyiu bibiyieyim om komii

Jerusalem hirin. Mi tariinanin tisi mi imbiniyin krimiir tiriir. Mi krimiirin wi siya kiyitkaigaigi, omaka hiuyokiyokaiya saiir. Mi krimiirin prismi yaowa adim simiiramin wa mi ikiunamim.

22 Mi Sol siir yaiya biri kiyikrikiukika. Mi Juda iikamim om Damaskas hir nwowim, sima ini siir yaiya saiirar wakaeyoknam. Mi sima ina yinsiin whriewhrie boinim tiki inkamin Jisis Adi Komii siya nimbingiyin siya Mesaiakin.

23 Ɨi nhirim kasa rani, namkiyim. Mi iigwira sima maeyau kwiruwa yidwo boinai, sima minam nidwo boinaigim, Sol siir nisom aokiyim.

24 Mi Sol siya Juda simiir ioyaiya sima saowa hira saiir anowin om komii hir nwowa saiir hir waikaowam boina, nii nabie nii nabie, siir nisomao ni siyiuam, siya bidi wakaewinin kam nhirim sima naboinmauuniya siir.

25 Mi iigwir niiyaka Sol siir isidin ina iiyamwiiyim, ta siiya hira om komii siir nidyokiyokaiya saiir. Mi sima hir nami ii okwowim mi Sol siirin nibni yami kikaiyiugi. Mi uridin ina yimborugiyin nib iiir. Mi sima ina yonkwo kikiraraokiyin siirin, nua hiriir mi siya ina iwiskii idamamin. Ɨriig.

Sol siya om komii Jerusalem hir nwokin.

26 Mhoiiya Sol siya om komii Jerusalem hiriir yam, siir kwoinin minam naingwokin, Jisis siir mii kigna miriiyim kamim siya simiir isid mi owim. Iikam whiekakim sima saika biri nidwo boinaigim, ini siirsi yididim. Simiir kwoinim ha pi naingwokin, Jisis siir isidin simiir inkam nwirkin. Niingaka. Sol siyairgin.

27 Banabas siya Sol siirin ina yikiunamin, aposel kamim simiiram. Mi siya simiir ini boinmauuiu Sol siirin. Siya boin, siya Biiyan Inkam Komii siirin ti siyiu iiir napiyiskainikin. Biiyan Inkam Komiiyin siya siirar boinkikin mi Sol siya iikam imiirin Jisis siir inigin om komii Damaskas hir boinmimauugin. Banabas siya hiniina boinkikin.

28 Mi Sol siya aposel kamim simaka asi nwokin om komii Jerusalem hirin. Siya biri naingwo ididkin. Niingaka. Siya ini Jisis siir inigin siirar boinmimauuyokiyokiiyin om komii Jerusalem hirin.

29 Sol siya ini Juda simiir iikamim simiir boinmimauuin. Mi sima Grik simiir yaigina saiir bidi yinokninkinim. Sol siya simaka ninkinwamwarkii boinkin. Mi siirin pi sima pi kwisomaowin.

30 Mi kam nhirim naingwo timiiyim, sima ta yai aiir wakaekiyim mi sima siirin ina yikiunaniyim om Sisaria tiriir. Mi sima siir boinki, kira om Tasas hiriir dam. Mi siya simiir yai aiir wakaeyin mi siya ina yamin.

31 Isid whirin ti Jisis siir isidin nu Judiyanim mi nu Gaririyanim mi nu Sameriyan ikim simiirin dimin whirkin bi tirbugim. Niingaka. Sima ini wadieya ywowim. Mi sima ini Adi Komii siiraramar yaingwo iskiyim. Mi Adi Komii siir naeyiuin siya yowomwarkai haiginiu simiirin. Mi simiir isidin ini hiriiyar yamiyokiyokiiyamin mi ini komiiya yasae okiyin. Ihriig.

Pita siya Inias siir haiswoniskiigin.

32 Omom omomim hinda tinda nwowim, Pita siya bidi yapyokiiyim. Mi siya Adi Komii siir isidin om Lidia hir nwowin, simiir hiriir yapnimbiiyam.

33 Mi tiki omin inkam nwirin ini hir nwowin, siir inigin Iniaskin. Mi siir piu minim bidi yinsimsiriunakiyamim. Mi biewiyim omaka ara siya nwokaigiyim iriiyar whoim. Mi ti biewi iriiyar whoimim siya bi napririrkin. Niingaka. Siya omaka hirira nwokaigigin.

34 Pita siya Inias siir boinki, Jisis Krais siya kiriirin wadie bidi ywowaiginiugiyin. Mi kira dinsiingi maeyaua kira whwonkaiya sibgu diriraerargig. Mi siya ina yinsiin idwosasaugiyin.

35 Iikamim tiki om whiswo sowiir hirano Lida mi Saron simar kigiyin Inias siya ninsiin okwokiyin mi siya ini wadieyar ywokiyin. Mi tiki iikamim simiir kwoinim ina yaingwo tibmiigiyim. Mi simiir kwoinim ini Adi Komii siiraramar yaingwo tibmiigiyim.

36 Wig ira Adi Komii siiram naingwo tibmiiya, ini om Jopa hir nwowa saiir inigin Tabitaka. Grik simiir yaigina hiniina dapika, Dokas. Taka wiga saiir siyiuin, bimbiuwi rani, saeya tiriyim iikamim simiir. Pi sima nae digworaekwowim whaowae pi saeya mi hauuwi.

37 Mi saeya taka wiga ii kwira maka niiga. Mi saeya ina yaowigusamkiya. Mi sima saiir piuis biyieya ina hiisok hainanaiimim mi sima saiirin mowinau hir ini haigigig.

38 Om Lida ini om Jopa siir kingiinar kwowin. Mi kamim Jisis siir mii kigna miriiyim om hir mwowim, sima wakaeki, Pita siya om Lida hir nwowi. Mi sima inkamwo nwisa yikropki siiram. Mi sowa ha namwo mi Pita siir ini boinaki, hae! Kira ha witsisau!

39 Mi Pita siya ini tiki inkam nwiso ini sowakar yito. Mi siya ina yimbiyamin om Jopa hiriir mi sima siirin mouwiya hiriir whiniiyam. Mi ti wig igabaeyim, sima yokwo ouwin Pita siir whwonkam idan. Mi ti yiuisim Dokas saeya panim, sima Pita siir yiisiimauu. Ihiya saeya krimakar nwowa mi ti digworaekwowim saeya nonkwokwokim.

40 Pita siya iikam whiekakim simiir nikrop iuungiyin mi
siya ogmwo yami hiugi simiir mhoiiyan. Mi nhwo Adi Komii
siiram yami kwisboinki. Mi Pita siir whwonkamin ini taka
wiga saiir piu is nhinga ini saiir swoki kwaimisyao kaowin.
Mi siya boin, Tabita! Kira dinsiin idwoki. Mi saiir nhwoin
ina yanao kaowirirkiyin mi saeya ini Pita siirar yinsiin idwo
kaowirirkiya.
41 Mi Pita siya ta wiga saiir iina aiir ini kiyai mi ina kininsiin
okwokiya. Mi siya simiir yikiuna iikamim Adi Komii siiram
naingwo tibmiiyim mi wig igabaeyim simiirin wara yikiuna.
Mi Dokas saeya ha niuunaiiniya mi ini simiir whwonkam
ida yauni iuun okwoniya. Mi sima saiir kigim mi sima ina
yaingwokiyim, saeya ini omwai swoki waiya.
42 Mi taka yaiya ina haigiririrkiya om Jopa siirar. Mi iikam
whiekakim ta yai aiir wakaewinim mi sima ina yaingwo
tibmiigiyim Biiyan Inkam Komii siiram.
43 Ii kasa rani, Pita siya om Jopa hir nwowin, Saimon siir
omaka aiir. Saimon siir miiya iki wraisupai wraisupaiyim,
naeiyim simiir isim, simiir diriraerar nonkwokwowikin. Iriig.

10

Mi Adi Komii siir paekwosimin siya Konilias siir hiriir yimbiyam mi siir yaiyim siir ina boinmimauugig.

1 Inkam nwirin nu komii Sisaria hir nwowin, siir inigin
Koniliaskin. Siya kam kamair iriiyarim (100) yaii niniiyim, ini
simiir biiyan inkam komii ywowin. Siya kamim irim haiiyim
nu Itali hiranim mi sima iripa nu komii whiruakim.
2 Mi siya Adi Komii krimiir Wanin siiraramar
naingwokwonanaeikin mi siir inig iiirar hainanikin. Mi siir
omakan iikamim yim iriipa hiriinan Adi Komii siiraramar
mi aingwowikim. Mi siya umir digworaekwo nhirim iki
Judan iikamim umir digworaekwowim whaowaeiyim, pi
simiira mi hauuwi. Mi siya iinokiinokin Adi Komii siiramar
mi sriininaeikin.
3 Mi iigwira bie nad nwowam tibin mi dimin whirin
nhwonan siya whinkigiyin, ini paenan yiuyakiyin. Mi
ini siya kigwinin, Adi Komii siir paekwosim nwirin
nouapninopkainaniyin. Mi Adi Komii siir paekwosimin
siya ina ini dapikiuiuin, Konilias siir inig iiir, Konilias!
4 Mi Konilias siya ina kigididwinin Adi Komii siir
paekwosim iiirsiyin. Mi siya boin, Biiyan Inkam Komii,
dimukin kira boinin kariir? Adi Komii siir paekwosimin
ina boinkiyin, kara bidi wakaeyin nhwo kira kwisboinin
mi umir digworaekwo minim kira hauuwim, iikamim

sipimiyokmaeyamiyim sim. Adi Komii siya bidi kigin ti hiriinan siyiuin kira tirin mi kara kiriiram asi nitkin.

5 Mi kira pi kam nhirim pi simiir dikropki, sima pi om Jopa hiriir dam. Mi kima pi inkam nwirin Saimon mi siir inig whirin Pitakin mi kima pi siir wikiunani.

6 Tiki inkamin ini Saimon nwirin siir omaka saiir hir nwowin. Mi siya wraisupai wraisupaiyim sim isim simiir diriraerar nonkwokwowikim. Mi siir omaka ini whii komiiya solwara nikiuwiya, ini saiir whiigbid hir miriiya.

7 Mi iiya Adi Komii siir paekwosimin ha namkiyin mi Konilias siya inkam nwiso siir omaka miriiyo sowiiram yikiuna. Mi ti inkam nwiso sowiir nwirin yio yaii niniigin mi tiriiginin yaii niniiyin siir kwoinin Adi Komii siiraramar naingwokwonanaeikin. Mi ti inkamin siir miiya Konilias siir whinmiriigin.

8 Mi Konilias siya yaiyim Adi Komii siir paekwosim ieya boinmimauugiyim mi siya kam nwoimim simiir swoki boinmimauugi. Mi siya simiirin ina yikropkiyim om Jopa hiriir.

9 Mi ti kam nwoimim ha napnamim mi sima bopwo yap-whonkainamwii. Mi ii gwira sima ha swoki insiin apnamyak-wokim mi ini om Jopa kingiin hiriir yapnimbiiyamim. Mi taka iiya Pita siya omaka akou hiriir iiyam. Mi simiir omaka akouwin yio ini hindara yitkinin. Mi siya nhwo kwisboinam hiriir niiyamkin. Mi bie mwokou bidi yamikwoniyin.

10 Mi Pita siya mhiigi naokin, siya pi naeyim tirkin. Mi sima nae ina iki diriraerarim. Mi dimin whirin nhwonan siya whinkigwinkin, siir hiriir nimbiyamin.

11 Mi ini siyar kigiyin ninomora piigikiya. Mi dimin whirin ina yikiinaiiniyin. Tiki diminin, ini nibmirnan ywowa. Mi ta dimina saiir mwis mwis whiiyim, bidi yinkiamamasugiyim. Mi saiirin ina yonkwokiikiiraraokiya nua tiriir.

12 Mi nibmira saiir yainau hir nwokainaiiniyim wraisupai wraisupaiyim kasa rani. Mipug ipiyin mi hu hab mi it ti hiniin hiniin wraisu ikim.

13 Mi Pita siya ti digworaekwowim simiir kigiyin mi yai kwira ina kauwok boinkiya siiram, Pita! Kira disiin idwoki mipi ti wraisu imiir disomsom anagae.

14 Mi Pita siya ina yowarkii boinkiyin, Biiya Inkam Komii, kibie idwai kara pi ti hiniin wraisu biyieyim pi simiir swoki isomsom anagae rani. Niingaka. Juda simiir siyiuin igbidgak bidi ywowin, ti nae hiriinanim simiir naeyim. Mi an kara iriipa hiriinan igbidgakin.

15 Mi taka yaiya kwisaka ina swoki boinkiya Pita siiram. Bidi wakae! Diminin Adi Komii siya boinkiyim kira kipi

nantamyɨryɨr mɨ ha kɨpi naɨngwo wɨ biyɨe nwowi. Nɨingaka. Wɨ biyɨe nwo rani.

16 Mɨ ta yaiya kwoɨmaka ha swokɨ boɨnkiya Pita siir mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn tɨ dimɨnɨn ɨna swokɨ kwankaiinamɨn nɨnomor koua hɨriir.

17 Mɨ Pita siya ɨna yaɨngwo whrɨewhrɨekiyɨn tɨkɨ dimɨnɨn nhwonan siya whɨnkɨgwɨnɨn siirsiyɨn. Mɨ siya ɨni siir siira yaɨngwowɨn, tɨkɨ dimɨnɨn siya dimuam nɨmbinikɨn? Mɨ ɨiya siya siir siira nikɨ aɨngwokwonanaeiyɨn mɨ tɨ kam nwoɨmɨm Konilias siya nɨkropkiyɨm sɨma Saimon siir omaka aiir naka apyɨskaiyɨuɨm mɨ sɨma ɨni ta omaka saiir omaka anoka yaka okwoɨuwɨm.

18 Mɨ sɨma ɨna yaka ɨkɨuɨuwɨm, ta omaka! Saimon Pita ɨni tɨr nwowɨn, aniya?

19 Mɨ Pita siya dimɨnɨn nhwonan siya whɨnkɨgɨn ɨni siirar nikɨ aɨngwokwo krɨpkaiyɨn. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siya boɨnki siir, bɨdi wakae! Kam nwoɨmɨm sɨma kɨriiram hansrani.

20 Mɨ Pita siya ha nɨuunamɨn mɨ ɨna yaunɨ ɨuun boɨnɨn tɨ inkamɨn kɨma hanranɨn siya karaɨrgɨn. Mɨ kɨma dimuɨm nɨtkɨm.

21-22 Mɨ sɨma ɨna boɨnkiyɨm, krɨmiir bɨiyan inkam komii Konilias siya nɨkropkikɨn mɨ krɨma asi nɨtkɨm. Mɨ siya kam kamaɨr ɨriiyarɨm (100) yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨi nwowikɨn. Mɨ krɨmiirɨn siya nɨkropkikɨm. Mɨ siya inkam wadɨekɨn, dimɨn biyɨe bɨ dirɨraerarikɨn. Mɨ siya bɨdiya mɨ aɨngwo tɨbmiiyɨn. Mɨ siya Adi Komii siirsiyɨn, pa mɨ ɨdidi. Mɨ Judan iikamɨm sɨma Konilias siir boɨn, siya inkam wadɨekɨn. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn siir boɨnmauugikɨn. Mɨ Konilias siya krɨmiirɨn asi nɨkropkikɨn, siir omaka namɨm kɨriir yaiyɨm sɨmiir mɨ wakaeyɨm.

23 Mɨ Pita siya sɨmiir boɨnki, sɨma ta omaka aiir prɨiiyamɨm. Łriig.

24 Mɨ ɨi gwɨr nɨugakɨn, Pita siya ɨni sɨmaka yɨnkɨn amyakwokɨn. Mɨ Jisɨs siir isidɨn om Jopa hɨranɨn, sɨma wara yɨnkɨn amyakwok sɨmakar. Łigwɨra sɨma ha napnamyakwokɨm mɨ siyɨu hɨr yapwhwonkainamwɨi. Mɨ ɨi gwɨr nɨugakɨn ɨna yɨnsiin apnamyakwokɨm. Mɨ sɨma kɨmɨdiniya om Sisaria hɨriir yapnɨmbɨiyam. Mɨ Konilias siir pɨugana mɨ siir nomiiyauɨm sɨmiirɨn, bɨiyar yɨkɨunakwokɨn. Mɨ sɨma ɨni hɨrɨrar yokwokɨnɨm Pita sɨmiirɨm.

25 Pita siya ɨna yapnɨmbɨiyamɨn, Konilias siir omaka saiir hɨriir. Mɨ siya ha mɨ apnaniyɨn mɨ sowa ɨni omakanau hɨrar yɨniyapyɨskaiyo. Mɨ Konilias siya ɨni Pita siir ɨgmiiga ninɨ akai hɨuniyɨn siir inɨg ɨiir hainanam.

26 Mɨ Pita siya kinɨsiin okwoki siirɨn mɨ siya boɨn, kɨra tɨ

ɨnsiin okwoki. Kara kɨriir hɨriinan inkamaɨrgɨn.
27 Mɨ Pita siya Konilias saɨkar naboɨnai iiyamɨn siir omaka
hɨriir mɨ ɨni siyar ii kɨginamɨn, iikam whɨekakɨm sɨma hɨrarar
nɨdwokaimɨmɨrkwokɨni.
28 Mɨ Pita siya boɨnki sɨmiir, Judan iikamɨm, ɨna
nɨnoknɨnkɨnɨm nɨm krɨma om whɨran iikamɨm sɨmaka kingiin
bɨ napkɨnmasuwikɨm. Nɨɨngaka. Krɨma igbidgak hɨriinasi
nwokɨm, Adi Komii siya kariirɨn hɨnɨɨna boɨnmauugikɨn, kara
inkam nwɨrɨn hɨnɨɨna kɨpi dap inkam biyɨe. Nɨɨngaka.
29 Mɨ kara kɨmiir yaiya pɨ saiir wakae boɨn tani. Nɨɨngaka.
Kariirɨn kɨma nɨkɨunakikɨn mɨ kara tɨriir asi nɨtkɨn. Mɨ kara
panaoɨn pɨ kɨmiir swokɨ kwasrɨi? Kɨma dimuam nɨkɨugikɨm
kariiramɨn?
30 Mɨ Konilias siya boɨnki, mhɨsi bɨiya tɨ ɨi kwoɨmɨm
namkiyɨm mɨ dimɨn whɨrɨn ɨiya bɨe nad nwowamtɨbɨn kara
nhwo kwɨsa Adi Komii siiram kariir omakanau hɨr mɨ ɨni kara
kɨgi Adi Komii siir paekwosɨm nwɨrɨn kariir whwonkam ɨda
namɨkwoniyɨn. Mɨ siir yɨuɨsa ɨni twakwo hɨgnan yɨnyakiya.
31 Mɨ siya boɨnki, Konilias, Konilias! Adi Komii siya
bɨdi wakaekiyɨn kɨra srɨigiya siiram mɨ siya iikamɨm
umɨr digworaekwowam whaowaeyɨm kɨra prɨihauuwɨm
mɨ tariinanɨn Adi Komii siir kwoɨnɨn ɨni sɨmiirar
naɨngwokwokaigiyɨn.
32 Mɨ kɨra kam nhɨrɨm sɨmiir dɨkropki om Jopa hɨriir namɨm
Saimon Pita siir ninɨ ɨkɨunakiyam. Mɨ tɨ inkamɨn ɨni Saimon
nwɨrɨn siir omaka saiir nwowɨn. Mɨ siya tɨ inkamɨn wraisupai
wraisupai ɨs mɨi mɨriigɨn. Mɨ siir omaka ɨni whɨi komiiya
solwara nɨkɨuwiya, ɨni saiir whɨigbid mɨriiya.
33 Mɨ kara kam nhɨrɨm kɨriir waraur asi nɨkropkisasaugɨm.
Mɨ kɨra siyɨu mɨiyɨk tɨrkɨn mɨ kɨra ha nɨtkɨn. Mɨ krɨma
omakakɨm tɨ tɨrarar namwoniyɨm Adi Komii siir whwonkam
ɨda krɨma mɨnam nɨtkɨm, yai whɨekakɨm Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn, siya boɨnmɨmauugikɨm sɨmiir wakaenakiyam.
Konilias siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn. Ɨriig.

Pita siya Adi Komii siir yaiya Konilias siir omaka saiir hɨr boɨnmɨmauuɨu.

34 Pita siya iikam ɨmiirɨn hɨnɨɨna swokɨ boɨnki, kɨbɨe idwai!
Kara tapa tɨsa nɨnoknɨnkɨnɨn, Adi Komii siir kwoɨnɨn hɨnɨɨna
bɨ swokɨ naɨngwowikɨn, kɨmiir isid ɨkɨn mɨ siir isid ɨeya.
Nɨɨngaka. Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya whɨekak krɨmiiramar
naɨngwo ɨrkakikɨn siya isid whɨrua whɨsuwamar bɨ swokɨ
naɨngwowikɨn.
35 Nɨɨngaka. Siya iikam whɨekakɨm ɨkɨ hɨnda tɨnda nwowɨm
siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ siyɨu mɨiyɨk napiyɨm siya
sɨmiiram naɨngwowikɨm.

36 Kima bidi yinokninkinkiyim taka yaiya Adi Komi siya
hauugika Isrel simiir isidin siir. Mi siya krimiir Biiyan Inkam
Komiiyin, Jisis Krais siir yaiwin kibi imiir boinmimauuwi.
Mi krimiirin siya ninkiyamasu haiginiugim, Adi Komi saika
kwoin whirua nwowam.
37 Mi taka yaiya biiyin nu Galili hir nimbiyamka. Mi
ini nu Judia hir nwowim omisisimim ini simiira yinyokii
irkaka. Ta yaiya kima bidi yinokninkinim bii Jon siya bidi
boinmimauuwim, op baptais haiginiuni siyiuin.
38 Taka yaiya Jisis siirga. Mi siya om Nasaret hirankin.
Adi Komii siya nimbingikin siirin. Mi siir naeyiuin ini wara
yinkin ikropkiyin. Mi siir kirieya mi iriipi hiriinan ini wara mi
inkin hauugiya saiir. Mi siya omom omomim ini simiir yamin
mii kibiya saiir napmiriiyamam. Mi siya iikam biyieyim yiu
biyie siya diriraerarbumbuninkin haiginiuim, ini siya hais-
wonimniskiiyamim. Mi Adi Komii siya miiya siya miriiya ini
saika ywowin.
39 Kima bidi kigim digworaekwo whiekakim Jisis siya tirim,
nu Judia mi om komii Jerusalem hir. Mi nu Judan inkam komii
komiiyim sima Jisis siirin ini paeyin hiiniya nirioninkinin,
saika yinkin irinugiyin. Mi sima siirin ina yaki isomaokiyin.
40 Mi ii kwisaka dig nwokiyo mi siirin ini Adi Komii siyar
swoki kininsiin idwowin ie hirankin. Mi siya Jisis siirin krimiir
niisiimauu haiginiugin.
41 Mi Judan iikam whiekakim sima siir biri kigikim.
Niingaka. Siirin krima krima kigikin. Biiyan Adi Komii siya
nimbinim siir yai boinmimauuam. Mi siya kininsiin idwoki
siirin ie hirankin. Mi krima ini saikar yidwo aeyim.
42 Mi siya hiniina boinmimauugikin krimiirin, ta Adi Komii
siir yaiya iikamim simiir sibgu boinmimauu haiginiu. Adi
Komii siya nimbingikin Jisis siirin. Mi siya wi krimiir Biiyan
Inkam Komii nwowi. Adi Komii siya nimbinkin siirin Inkam
Komii nwowam, iikamim nuanim simiir yai hidam. Mi siya wi
iikamim omwai waiyayokiyokiiyim mi iikamim naokao ikim,
siya wi simiir hidi.
43 Biiya ti profet inkamim Jisis siir diminpai diminpaiyim
yokwoni sima winprigінkim profet kamim sima boinim,
inkamim Biiyan Inkam Komiiyin siirim naingwo tibmii mi siir
dimin biyieya wi siya niinak itkiigi. Ириig.

Mi iikamim Juda iikam tani mi Adi Komii siir naeyiuin ini simiir wara yaninkiniuniyin.

44 Mi iiya Pita siya yaiya niki okwo boinin mi Adi Komii siir
naeyiuin ina yaninkiniuniyin iiya sima Pita siir yai imiirar niki
wakaeya saiirar.

45 Mɨ tɨkɨ Judan kamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm Pita saɨkar nɨnkɨn ɨtɨm, sɨma kɨgiyɨm tɨ kamɨm Judan iikam tani mɨ sɨma ɨriipɨ hɨriinan Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨni sɨmiir wara mɨ anɨnkɨnɨuɨuɨn. Mɨ sɨma ɨni hindara yanaakiyɨm.
46 Mɨ sɨma wakaeki, sɨma omom omoman yaiyɨm sɨm boɨnamɨm mɨ sɨma Adi Komii siir inɨgɨn siir hainanɨm. Mɨ Pita siya hɨnɨɨn asi boɨnkɨn.
47 Mɨ wɨ nhɨnga haigɨnɨkouwi ta opa ta iikamɨm sɨmiir tɨbaigɨnɨuwiya saiir siyɨuɨn. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn tɨ krɨmiir mɨ anɨnkɨnɨuniyɨn mɨ sɨmiirɨn ɨni hɨriinanar mɨ ɨnkɨnɨuɨn. Pita siya hɨnɨɨna boɨnkɨn.
48 Mɨ Pita siya sɨmiir boɨnmauu wakaeki, kɨma Jisɨs Krais siir inɨgɨn op siir tɨ baptais. Mɨ sɨma siir boɨnki, kɨra ɨi nhɨrɨm krɨmaka tɨra timɨ o. Ɨriig.

11

Pita siya om komii Jerusalem hɨran iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yai sɨmiir boɨnmɨmauugɨn.

1 Aposel kamɨm sɨma mɨ Jisɨs siir isidɨn nu Judia hɨr nwowɨm sɨma bɨdi wakaekiyɨm, nhɨrɨm Juda iikam tani mɨ sɨmiir nhɨrɨm Adi Komii siir yaiya saiir wara mɨ ɨkɨn wakae. Mɨ sɨma ɨna yaɨngwo tɨbmiikiyɨm.
2 Mɨ ɨiya Pita siya om Komii Jerusalem hɨriir napnɨmbɨidinamɨn mɨ kamɨm mɨoɨs kɨtiyɨm sɨma saɨkar yɨnkɨn waomwarkɨi boɨn.
3 Sɨma boɨnki, kɨra tɨ kamɨm mɨoɨs kɨt karamae nwowiyɨm nae sɨmiir omaka bɨdi inɨ ɨdwokai aenakiyɨn.
4 Mɨ Pita siya boɨnmauugɨn iikamɨm sɨmiir digworaekwo whɨekakɨm mɨ siya boɨnki.

5 Kara om Jopa hɨr nwowɨn mɨ kara nhwo ha kwɨsboɨnɨn mɨ dimɨn whɨrɨn nhwonan kara whɨn kɨg wɨnkɨn nɨnomor kou hɨrankɨ nɨtɨn ɨni nɨbmɨrnan ywowa. Taka nɨbmɨra saiir haɨmii haɨmii whiiyɨm uridni bɨdi yɨnki amamasukiyɨm ɨrɨpa. Mɨ saeya ɨni kariiramar hɨrɨrɨunaiiniya.
6 Kara bɨdi sɨbgu kɨgnɨnokɨnkiyɨm, tɨkɨ dimɨnɨm saiir yainau nwokainaiiniyɨm. Wraisupai wraisupaiyɨm niimauanɨm mɨpuk ɨpiyɨn mɨ ɨt, tɨ hɨnɨɨn hɨnɨɨn wraisuɨm, saiirara nwokainaiinikɨm.
7 Mɨ ɨni kara wakaekiya yai kwɨra kauwok boɨnkiya kariirɨm. Kɨra wara wraisuɨm sɨmiir dɨsomsom anagae!
8 Mɨ kara ɨna wakae boɨnkiyɨn, Bɨiyan Inkam Komii. Kɨbɨe idwai! Kara pɨ hɨriinan wraisuɨm krɨma haiyaiyɨm kara pɨ sɨmiir swokɨ ae rani, sɨma wraisu paiigɨ waeyao.

9 Mɨ ta yaiya, kwɨsaka ha swokɨ boɨnkiya nɨnomor kou hɨr,
saeya hɨnɨɨna boɨnkika, dimɨn wadɨe Adi Komii siya tɨrkiyɨn
siirɨn ha kɨpi boɨn, dimɨn biyɨekɨn. Nɨɨngaka.
10 Mɨ tɨkɨ dimɨnɨn kwoɨmaka, ha nɨnkɨnyaeyaogugunamɨn
mɨ siya ɨna swokɨ amɨn nɨnomor koua hɨriir.
11 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn tɨkɨ kam nwoɨmɨm, omaka kara
nwowɨna ɨni saiir akpitga yamɨkwoniyɨm. Inkam komii
nwɨrɨn nu Sisaria hɨranɨn siya kariiram nɨkropkikɨn sɨmiirɨn.
12 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siya boɨnmauugɨn kariirɨn,
kɨra sɨmaka dam. Kɨriir kwoɨnɨn kɨpi naɨngwoyɨmyoknanae.
Mɨ tɨkɨ nomiiyau ɨriiyar nwɨrɨm sɨma ɨni kanakar yɨnkɨn ɨtɨm.
Mɨ krɨmar yapiiyam siir omaka aiir.
13 Mɨ siya krɨmiirɨn Adi Komii siir paekwosɨmɨn siya kɨgɨn,
siir omakanau hɨr nɨmbiyamɨn, siir boɨnmauuwɨn. Adi Komii
siir paekwosɨmɨn siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, om Jopa hɨran kam
nhɨrɨm Saimon siirɨm dɨkropki. Mɨ siya pɨ sɨmaka swokɨ ɨnkɨn
ɨtɨm. Mɨ siir inɨg whɨrɨn Pitakɨn.
14 Mɨ siya wɨ kɨriir boɨnmauuwɨ Adi Komii siya kɨriir dimɨn
biyɨeyɨm wɨ panɨɨna nɨinak ɨtkiigɨigii? Mɨ siya wɨ kɨriir
omakaɨn inkamɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ sɨmiir warar mɨ
ɨinak ɨtkiigɨigii mɨ sɨmiirɨn wɨ siyar swokɨ ɨkɨunaei.
15 Ɨiya kara yai sɨmiirar nikɨ boɨnmɨmauuɨn mɨ Adi Komii
siir naeyɨuɨn ɨna yanɨnkɨnɨu ɨuwɨn sɨmiir. Bɨiya krɨma nikɨ tɨra
saiir hɨriinan.
16 Mɨ ɨni kara swokɨ aɨngwowarkaigiyɨn, ta yaiya Bɨiyan
Inkam Komii siya boɨna. Siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, Jon siya baptais
haigɨnɨugɨm inkamɨm sɨmiirɨn op aiir. Mɨ wɨ kara hauugi Adi
Komii siir naeyɨuɨn wɨ krɨmiir nanɨnkɨnɨuni.
17 Bɨiya krɨma, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siiramar
naɨngwo tɨbmiikɨm. Mɨ Adi Komii siya naeyɨuɨn krɨmiirɨn
ɨni hindara prɨihauuginan ywokiyɨn. Mɨ tariinanɨn ɨriipɨ
hɨriinan, Adi Komii siya ta hɨriinan prɨihauua ɨni saiir kaim-
wowar swokɨ kwahauuɨn, tɨ iikamɨm Juda iikam tani sɨmiir.
Mɨ kara wɨ dɨgar nwowɨ Adi Komii siir yai aiir nɨriiyɨu boɨnɨm,
aniya? Nɨɨngaka. Pita siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn.
18 Mɨ ɨiya sɨma ta Pita siir yai aiir wakaeyɨm mɨ sɨma ɨni
hindara wakaemumuɨm, yai bɨri wakae boɨnkɨm. Mɨ sɨma
Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir inɨg ɨiir hainanɨm mɨ sɨma boɨn
mɨ Adi Komii siya tɨ iikamɨm Juda iikam tani sɨmiir mhɨɨ
kwoɨn ɨmiir asi nɨmkpɨt haigikɨm. Mɨ sɨma wɨ omwaiya nwokɨ
waiyayokiyokɨiyɨm. Ɨriig.

Om Antiok hɨran inkamɨm ɨna yaɨngwo tɨbmiikɨyɨm.

19 Ɨiya sɨma Stiven siir kaiyɨmɨk aokiyɨn mɨ tɨ kamɨm
naɨngwo tɨbmiiyɨm, sɨma ɨni hɨkakar ywokiyɨm. Mɨ sɨma nu
komii whɨswo Finisia mɨ Saipras mɨ om Antiok hɨr inɨ o naki.

Sima ta Adi Komii siir yai aiirin iki om nhirim simiir wara bi boinmimauugim. Niingaka. Sima Juda iikamim simiirara boinmimauu haiginiugim.

20 Mi kam nhirim simaka hirar ninkin okim. Mi ti kamim, ti nu whiswo Saipras mi Sairini sowiir hirankim. Mi iiya sima om Antiok tiriir nimbiniyim mi sima Judan iikam tani Grik simiir wara mi boinmimauu. Mi sima Biiyan Inkam Komii Jisis siir Yai Kibiya Yokwo Komii saiir nwowa, saiirin wara mi inkin boinmimauu.

21 Mi Biiyan Inkam Komii siir kirieya simaka hirar nwoka. Mi iikam whiekakim sima ina yaingwo tibmiiyim. Mi sima ina yamim Biiyan Inkam Komii siirim.

22 Om komii Jerusalem hiran iikamim Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim, sima ta yai aiir wakaewinim mi sima Banabas siir yikropki om Antioka hiriir.

23 Mi iiya siya ha nimbiyamin mi siya ina ini kigiu, Adi Komii siir naingwobumbuwa simiir hir nwowi. Mi siya ini mairgimairga ini owiuwin. Siya iki iikam whiekakim simiir kwoin imiir boiniurwokaigin, simiir Biiyan Inkam Komii siirim nwoki ami iinokiinokin.

24 Banabas siya inkam wadiekin mi Adi Komii siir naeyiuin ini siirar yaninkiniuniyin mi ta siir naingwo tibmiiya kirie asi namwoiuga. Mi iiya sima siir yai wakaeyim mi iikam isid bripriyin, sima ini Biiyan Inkam Komii siir isid iiirarama swoki itim.

25 Mi mhoiiya Banabas siya ina yamin, om whirin Tasas dapiyin siir. Mi siya Sol siirim ini hanisriu.

26 Siya siir nini kigiuin mi siirin ini om Antiok hiriir yikiunamin. Biewiiyin whir sowa nwowin. Sowa iikamim om Antiok hiranim naingwo tibmiiyim simaka nidwo boinaigim. Mi iikam isid komiiyin sowa boinmimauu Adi Komii siir yai aiir. Om Antiok hirin, kamim kigna miriiyim biigi biiyin simiir inigim hiniina dapkim Kristen.

27 Mi ta iiya profet kamim sima om komii Jerusalem siir haiburgigim mi ini om Antiok hir yamwoiuim.

28 Profet inkam nwirin siir inigin Agabaskin. Mi siya Adi Komii siir naeyiu siir kirieya saiir yokwoki. Mi siya yai komiiya kwira boinmauugi. Siya ina boinkiyin, mhoiiya mhii komiiya wa naoki, ti omom omomim ti nu iiir nwowim. Mi iiya ti diminin siya nimbiyamin mi Krodias siya inkam komii nwokin omom omom kigriraowam.

29 Mi kamim om Antiok hiranim kigna miriiyim, sima iripa yai minan nombointibmiikimaigim, umir nhirim simiir nomiiyauim nu Judia hir nwowim, simiir hauugiyim nae sima sain aeyim mi simiir dirraerar haiginiuwam. Mi sima yapa yapa

nwoni̇ra si̇miir kwoi̇n ara yai̇ngwoki, umi̇r nhi̇ri̇m si̇miir hi̇rar nwowi̇m. Mi̇ si̇ma hai̇mii si̇miir hauugi.

30 Si̇ma hi̇riinan ti̇ri̇m mi̇ si̇ma Banabas mi̇ Sol sowiir hauugi ti̇ umi̇ri̇m. Mi̇ ti̇ umi̇ri̇m ki̇mi̇diniya sowa hainam, inkam adiyaowaeyi̇m siyi̇u komii ki̇gri̇raowiyi̇m om komii Jerusalem hi̇r nwowi̇m si̇miiram. Ɨriig.

12

Herot siya yi̇som aoki Jems siiri̇n mi̇ Pita siiri̇n omaka hi̇uyokiyokaiya saiir ini̇ haigigik.

1 Mi̇ taka i̇iya inkam komiiyi̇n nu ki̇gri̇raowiyi̇n Herot mi̇ siya ti̇rbumbuni̇nki̇n haigi̇ni̇ugi, kami̇m Adi Komii siiram nai̇ngwo ti̇bmiiyi̇m si̇miiri̇n.

2 Siya ti̇bao si̇msi̇oki̇ki̇n si̇miiri̇n Jon siir nomiiyaui̇n Jems, siiri̇n nhi̇ridni ni̇kri̇p aokiyam.

3 Mi̇ Juda si̇miir iikami̇m si̇ma mai̇rgi̇mai̇rga dimusi bi̇ nwokiki̇m, Jems siiri̇n siya ni̇somaoki̇ki̇n. Mi̇ siya Pita siiri̇n wara asi ni̇nki̇n haigi̇ni̇koukri̇pkiigiki̇n. Mi̇ siya Pita siiri̇n ta i̇iya yaewou komii nikwo aeya saiir hi̇uni̇ni̇kougiki̇n. Mi̇ ta i̇iya Juda si̇miir iikami̇m nipu waisikaiyi̇n siirar niki̇ aeki̇m. Mi̇ ta nae komiiya saiir ini̇ga pasovaka.

4 Mi̇ siya Pita siir yankabri̇nunaowid. Mi̇ siya Pita siir ini̇ hi̇uyokiyokaigik. Mi̇ siya Pita siiri̇n kami̇m yaii ni̇niiyi̇m i̇uur i̇riiyar nwi̇rki̇m si̇maka ini̇ whi̇napiyi̇ki̇ugig. Mi̇ si̇ma siiri̇n ni̇i nabi̇e ni̇i nabi̇e waikaoki̇m. Mi̇ ti̇ kami̇m i̇ri̇m haiiyi̇m hi̇ni̇in hi̇ni̇ina waikaoki̇m, nwiiyi̇m nugak mi̇ nwiiyi̇m nabi̇e mi̇ nwiiyi̇m nai̇oka mi̇ nwiiyi̇m ni̇iyaka. Mi̇ Herot siir kwoi̇ni̇n i̇na yai̇ngwokiyi̇n, i̇iya ta yaewou nikwo aeya nae komiiya Pasova dapiya saeya di̇gi mi̇ siya Pita siiri̇n wa nini̇ haiwao i̇ki̇unakii, Juda si̇miiri̇m si̇ma ni̇somaokiyam.

5 Mi̇ Pita siya omaka si̇ma hi̇uyokiyokaiya saiir nwokaiyi̇n mi̇ si̇ma siiri̇n i̇na waikaowi̇m. Mi̇ iikami̇m nai̇ngwo ti̇bmiiyi̇m si̇ma i̇na sri̇inanaeyi̇m Adi Komii siiri̇m, siya whi̇ndiraeari̇m siiri̇n. Ɨriig.

Pita siiri̇n omaka hi̇uyokiyokaiya hi̇ranki̇n nini̇ i̇ki̇unakiki̇n paekwosi̇m i̇eya.

6 Herot siya i̇na yai̇ngwowi̇n, Pita siiri̇n waka omaka inkam komiigi̇n ni̇dwokai wakae wi̇niya yai wi̇ saiir hi̇riir ni̇ki̇unami. Ɨiya bi̇ niki̇ pi̇rki̇nka mi̇ ni̇iyaka Pita siya inkam nwi̇so yaii ni̇niiyo sowiir bopwoniya whwonkaowiigi̇n. Si̇ma siir i̇i̇na kwi̇so ti̇ inkam nwi̇so yaii ni̇niiyo sowaka ni̇nki̇n widgiki̇n. Whi̇si̇n ha wrokiki̇ni̇n kam nhi̇ri̇m siir ki̇gri̇raowiyi̇m, si̇ma ta omaka hi̇uyokiyokaiya saiir ano i̇iirar waikaowi̇iyi̇m.

7 Mi̇ Bi̇iyan Inkam Komiiyi̇n siir paekwosi̇mi̇n bi̇ri ki̇mi̇mi̇nkiki̇n i̇ni Pita siir kingiina yami̇kwoniyi̇n ta omaka

hiuyokiyokaiya saiir hir. Mi ta paeya niuyaiya ini ta omaka saiir hira yimbiyamkiya. Mi Adi Komii siir paekwosimin siya Pita siir prisa saiir ini hogwo iyopswoswo boiniu. Mi siya ina boinin, kira ha dinsiinsasau. Mi Pita siya ina yinsiingiyin. Mi wieyin sop whiswo ini siir iindib hiranki hiuwrokiyo mi ini nua yamikiigiiyiuwo.

8 Mi Adi Komii siir paekwosimin siya boin siirin mi kira kiriir piuwopa kikogi mi kiriir iga ha timi iigi. Mi siya hiriinana mi tir mi Adi Komii siir paekwosimin ina swoki boinkiyin mi kiriir mwinisa tioyanani mi kira kariir mhoiiya wit.

9 Mi Pita siya ta maeyaua hiuyokiyokaiya saiir haiburgigin mi siya ini Adi Komii siir paekwosimin siir mhoiiya yamin. Mi siya bi mi inokninkinkin ti dimin in Adi Komii siir paekwosim ieya tirin. Mi siya ina yaingwowin, kara tari nhwo namisi whini iyie? Tari nhwo whin tani.

10 Mi sowa ha napniniyo, bii nwowinin inkamin yaii niniiyin siiram waikaowin siir kwaiburgiko, ha swoki kwapnaniywo nwirin ano whirin si swoki kwaowaikaowin siir swoki kwaiburgiko mi ha napnaniyamwo ano komiiyin, aiyini haiginikouwin idowiiyanin ini sasa haiwaowinin. Mi sowa ini hinda yapigusnaniyamwo. Mi sowa om komii siir yam. Mi siyiu whirin siir youapam. Mi biri kimiminkikin Adi Komii siir paekwosimin ina kwaiburgigin Pita siirin.

11 Mi Pita siir kwoinin ina yaingwokiyin mi siya boin, kara bidi yinokninkinin, Biiyan Inkam Komiiyin siya nikropkikin siir paekwosimin. Mi kariirin Herot siir iinankin siya nispakii hainakikin. Mi siyiu whiekakim mhoiiya Juda simiir isid ieya tirim naingwowim mi simiir hirankar nikiunakin.

12 Siya ti dimin iiir ninokninkinamin mi siya ina yamin Maria, Jon siir apua saiir omaka aiir. Mi Jon siir inig whirin Makin. Mi iikamim kasaka rani, ta omaka aiir nwowim. Sima Adi Komii siirim hirar sriinanaekim.

13 Mi Pita siya ta omaka saiir anoin yabanin, siirar yaki kaigakaniu. Mi wig ira hir miriiya saiir inigin Rodaka ano saeya yami haiwaoki Pita siirimin.

14 Mi saeya wakaesibnama, Pita siir yai aiirin mi saeya ini mairgimairga ywonama. Mi saeya ano bi niki haiwaokika. Mi saeya ha niwitnama mi kimidiniya simiir iikamim simiir boinmauugik Pita siya ini ano hira nokwowin.

15 Mi sima saiir yanugaugau, kira pi whaowaei! Mi imiiimii saeyar nwowa mi ina boinkiya. Niingaka. Kibie idwai. Siya tisi tirar nwowin! Sima boin, wari siir piunain aeya.

16 Mi Pita siya ini ano iiirar kaigikankripkaiyin. Mi sima anoin ha haiwaokiyin siir kigam mi sima ini hindara yanaakiyim.

17 Mɨ Pita siya sɨmiir yɨkɨdugi, kɨma yai kɨpi sisi. Mɨ sɨma
yaiyɨm ɨna tankiyɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna boɨnmɨmauuɨm,
Bɨiyan Inkam Komii siya nɨkɨunakikɨn kariirɨn, omaka
hɨuyokiyokaiya saiir hɨrankɨn. Mɨ siya ɨna boɨnɨn, kɨma Jems
siir boɨnmauu mɨ nomiiyau nhɨrɨm sɨmiir warar tɨ dimɨnɨn.
Mɨ Pita siya sɨmiir haiburgigɨn mɨ siya ɨna yamɨn om whɨra.
18 Mɨ ɨiya ha pɨrkɨnkiyakwoka kamɨm yaii nɨniiyɨm, sɨma ɨni
hindara hinsɨr whaowaekiyakwokɨm. Dimusi rani, sɨma Pita
siir bɨ kɨgɨm. Mɨ sɨma boɨn, Pita siya ɨni pɨnda yamɨn?
19 Mɨ Herot siya mɨinan napmɨriigɨn Pita siirɨm hansɨrɨn mɨ
siya siir bɨ kɨgɨn. Mɨ siya kamɨm yaii nɨniiyɨm ɨni sɨmiir yɨkɨn.
Mɨ siya yai ɨna boɨn tɨbmiikimaiyɨn kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir
nɨsomaowam. Mɨ Herot siya nu Judia hɨr haiburgik mɨ siya
om komii Sisaria hɨriir yam mɨ hɨr inɨ owou. Ɨriig.

Herot Siya bɨdi yaonamɨn.

20 Herot siya ɨo prasae bɨ nwokɨn iikamɨm tɨ om whɨso,
Taia Saidon hɨranɨm sɨmiirɨn. Mɨ ɨrɨpa haɨngiriyɨunani
mɨ ɨna yɨtɨm siirɨm. Mɨ sɨma yai Blastas saɨka kitɨbmii
boɨnkɨm, omaka haɨmiiyɨn bɨdi hɨuyokiyokaiyɨn tɨ inkam
komii nu kɨgrɨraowiyɨn siya whwonkaiiyɨn mɨ ta maeyaua
siya kɨgrɨraowika. Mɨ sɨma ɨna boɨnanaeyɨm inkam komii siir
ta sɨmiir ɨowa pɨ dɨgiyɨm mɨ krɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi
iikamɨm krɨma tɨ nu ɨiir nwowɨm, krɨma naeyɨm inkam komii
siir nu ɨiir saɨnaekɨm. Mɨ sɨma asi boɨnanaekɨm ta ɨowa pɨ
dɨgiyɨm.
21 Mɨ Herot siya ɨikwɨra yɨmbinki. Mɨ ta ɨi aiirɨn, siya
siir pɨuai mɨiyɨkɨm sɨmiirar pɨuai mɨ siya ɨni siir ipii aiirar
yɨdwokaiyɨn. Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna yowarkɨi boɨnɨn.
22 Mɨ iikamɨm ɨna kauwok boɨnkiyɨm. Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm,
ta yaiya tari inkamni yai rani? Saeya Adi Komii siirar yaiga.
23 Mɨ Herot siya Adi Komii siir inɨg ɨiir bɨ hainankɨn. Mɨ
bɨri kɨmɨmɨnkikɨn, Bɨiyan Inkam Komii siir paekwosɨmɨn siya
dirɨraerarkiyɨn mɨ Herot siya ɨni ɨigɨ yaewɨmwhɨrkii aonamɨn.
24 Mɨ tɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir yaiya ɨni komiiya
ywokiya. Mɨ omom omomɨm ɨni saiirar haigirɨrɨr
boɨnyokiyokɨiyamɨm.
25 Mɨ Banabas, Sol sowa om komii Jerusalem hɨr mɨrii
dɨgnaniyo mɨ sowa ɨna swokɨ ɨtwo, om Antioka tɨriir. Mɨ sowa
Jon mɨ siir inɨg whɨrɨn Mak dapiyɨn siir wara yɨkɨunam mɨ siya
ɨni sowaka yɨnkɨn amɨn. Ɨriig.

13

*Mɨ sɨma yɨmbinki Banabas Sol sowiirɨn Adi Komii siir yai
boɨnmɨmauuɨm.*

1 Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Antiok hɨranɨm sɨmiir
kam nhɨrɨm profetkɨm mɨ nhɨrɨm tisakɨm sɨma ɨni wara nɨnkɨn
owɨm. Tɨ kamɨm sɨmiir inɨgɨm hɨniinɨn hɨniingɨm, Banabas mɨ
Saimon siir inɨg whɨrɨn pɨu yhɨuwinankɨn mɨ Lusias om komii
Sairini hɨrankɨn. Sol, Maneyen sowa bɨiya inkam komii Herot
siir omaka ɨrua saiirara whwonkaigo.
2 Mɨ ɨiya iikamɨm Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨg hainanɨm
mɨ sɨma nae mɨnɨm ɨni wara yɨnkɨn haiyakiyɨm. Mɨ Adi Komii
siir naeyɨu mɨiyɨkɨn ɨna boɨnkiyɨn, kɨma Banabas, Sol sowiirɨn,
ta mɨiya kara boɨna saiir mɨriiyɨm tɨ ɨmbin tɨbmii.
3 Mɨ sɨma nae mɨnɨm ha haiya dɨgiyɨm mɨ Adi Komii siirɨm
mɨ srɨi dɨgiyɨm mɨ sɨmiir ɨinaɨm ɨna yɨnkwokiyɨm sowiirɨn.
Mɨ sowiirɨn ɨna swokɨ ɨkropkiywo Adi Komii siir mɨi aiir
mɨriiyɨm. Ɨriig.

Banabas Sol sowa nu Saipras hɨr boɨnmɨmauugo yai kɨbiya saiir.

4 Adi Komii siir naeyɨuɨn siya nɨkropkikɨn Banabas, Sol
swowiirɨn. Mɨ sowa ɨni om Selusia hɨriir yapiinamwo. Mɨ om
komii Selusia hɨrɨn sowa ɨni siyaiini yani kwɨriinamwo. Mɨ
siyaiiya sowiirɨn ɨni mhɨu whɨrɨn Saipras nɨkɨuwiyɨn siir hɨriir
yɨuginam mɨ sowiirɨn hɨr yatkɨnɨugig.
5 Sowa om komii Salamis hɨr yamasu. Mɨ Juda sɨmiir
inkamkɨ nwowiya maeyauɨm Adi Komii siir yaiyɨm sɨmiir
boɨnmɨmauu. Jon siya sowaka warar yɨnkɨn owɨn sowiir
whɨndirɨraerarɨm.
6 Sowa tɨ mhɨuiisɨmɨn Saipras siir yapyokiyokwɨiywo mɨ om
Komii Pefos hɨriir yɨmbiyam. Sowa inkam nwɨra inɨ kɨgɨu tɨ
omɨn siir hɨrɨn. Tɨ inkamɨn siya nop nao kɨrɨekɨn. Siya Juda
hɨrɨn profet inkamnan ywowɨn. Mɨ siya pɨ Juda sɨmiirar mɨ
ɨksɨsaei. Siir inɨgɨn Ba Jisɨskɨn.
7 Mɨ siya sɨmiir inkamɨn bɨi nwowiyɨn siir inɨgɨn Sesias
Polaskɨn. Mɨ siya saɨka yamwoni Sesias Polas siir kwoɨnɨn
bɨmbɨiuwi rani. Mɨ siya yɨkɨugi Banabas, Sol sowiirɨm.
Siya sowiirɨn mɨnɨn nɨkɨunakɨn, siir kwoɨnɨn Adi Komiini yai
wakaeyam naɨngwowi.
8 Mɨ sowiirɨn Elimas siya yɨkɨdu. Mɨ tɨ inkamɨn nop prasae bɨ
naowikɨn. Mɨ sɨma siirɨn Ba-Jisɨs dapikɨm Grik sɨmiir yaigɨna
hɨniina dapikɨm Elimas. Mɨ siir kwoɨnɨn tɨ sɨmiir inkamɨn bɨi
nwowiyɨn, siir kwoɨn ɨiir kisɨna haigiyam naɨngwowi. Mɨ tɨ
siir kwoɨn mɨiyɨkɨn pɨ nwokɨ ɨtkiigiyɨm.
9 Mɨ Sol siir inɨg whɨrɨn Polkɨn. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn
siirar yanɨnkɨnɨuɨu. Mɨ siya siir kaonanaeki tɨ inkamɨn nop
naowiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn siirɨn,
10 Kɨra Setan siir bɨiyan yɨnisɨm kɨingɨn. Kɨra siyɨu mɨiyɨkɨm
ɨo sɨmiirar nwowikɨn. Mɨ nɨksɨsaeni siyɨu mɨ siyɨu biyɨe

whiekak ikim, ini kiriir waraurar nwowim. Mi kira Biiya Inkam Komiiyin siir siyiu miiyik imiir tir bumbuwikin. Mi kira ti hiriinan siyiu biyieyin siir bi niugiskikin, aniya?

11 Mi wakae panaowin Biiyan Inkam Komiiyin siir iina pi saeya tiowi kiriirin. Mi kiriir nhwona pi nhwo kwisae nwoki. Mi panaowin kira pi bie iirin kigninoknink in tani mi kira wi ii prieirig sim kipi niki oki. Pol siya hiriinan yai boinkiyin mi bi kimiminkikin Elimas siir nhwona ini nhworiikaka ywokiyin. Mi siya ina priiap priiap amin. Siya minam naingwokin inkam nwirkin siir iina nnkwoim mi siyiu siir niisiisimauu apamim.

12 Mi inkam komiiyin omom omomim kigriraowiyin siya ti diminin siir kigiyin mi siya ina yaingwo tibmiikiyin. Mi siya ini kakar ywokiyin, yaiya Biiyan Inkam Komii siya boina saiirsiyin. Ɨriig.

Sowa om Antiok hiriir yam nu Pisidia siir.

13 Pol siya mi inkam nwiso sima siyaiiya saiir kwiriinam. Mi sima om Pepos siir haiburgigim mi sima ina yakiyamim mi om Pega hir yamasu iu. Mi nu Pamfilia hiriir yam. Mi Jon siya simiir haiburgik. Mi siir inig whirin Makin. Siya om Komii Jerusalema hiriir swoki amin.

14 Sowa om Pega siir haiburgig mi ina yapnamwo om Antioka yimbiyam nu Pisidia siir. Mi Juda simiir ii komiiya sima ina yamim maeyaua yai boinaiya saiir. Sowa ina ini idwokaiyiuwo simaka warar.

15 Simiir maeyaua yai nidwo boiniya saiir kigriraowiyim yaowae komiiyim siyiuni yaiyim, bidi bidinanin Moses siya winim mi bidi bidinan profet kamim sima mi winkiyim, sima simiir mwain digiyim mi mhoiiya sima ina sriiyim, Pol kira mi kinaka miriiyim kamim kima yaigakiniui mi yaiya kima naingwonaniya pi saiirar kwaboin iikamim krimiir kwoin imiir kirie haiginiugikim.

16 Mi Pol siya ha nokwokiyin mi siir iina ina yiisiimauugiya. Mi siya ina boinkiyin, kima ti iikamim Isrelranim, kima kariir yaiya saiir wakaeki. Mi ti Judain iikam tani ikim ti tir mi owim mi kima kimiir kwoinim Adi Komii krimiir Wanin siir hauuam nitim mi kima kariir yaiya saiir wara dinkin wakaeki.

17 Ti Isrel simiir Adi Komiiyin siya bidi yimbinkiyin kimiir yidwi wanwiyaeyim simiir. Mi iiya sima nu komii Isib hirar niki priiywokaigiyim, sima om whirni omin siir nwokim. Adi Komii siya diriraerarkikin mi sima ini isid komii ywokiyim. Mi mhoiiya siir kirieka nikiunamkin mi sima nu komii Isib siir haiburgigim mi sima ina yamim.

18 Mi nuin iikam karamaeyin mi Isrel sima siir nwokim. Mi sima whisariiya priiywokim, sima nu karamaekim. Mi

simiirin Adi Komii siya kigriraowim biewiyim kam nwis (40) sima priiywokaigiyim.

19 Adi Komii siir kirieya saeyar tirkiya mi ti nu komii Kenan hiran iikam isid iriiyar whiswo sima ina yaokaokiyim. Mi sima yapa yapa omkim mi yapa yapa yaigingim. Mi ti omim simiir nuin ini Adi Komii siya hauugiyin Isrel simiir.

20 Biewiyim sima ti nu komii iiir nwowim 450 gim. Mi ta iiya Adi Komii siya nimbina kamim yai hidiyim simiir mi simiir kigriraowim mi ina ywowim mi profet Samyuel siya ina yimbiyamin.

21 Mi mhoiiya sima ina sriiyim profet inkamin Samyuel siirim, kira krimiirin inkam komiiyin nwira dimbingi siya krimiir kigriraowim. Mi Adi Komii siya hauugin kwoin miiyik Samyuel siir, siya ini Sol siirar yimbingiyin, siya Kis siir yinisimkin, siya Bensamin siir piugana saiir hiran inkamkin. Biewiyim siya kigriraowim simiir kamnwiskim (40).

22 Mi Adi Komii siya nhinikriropki siirin. Mi kimidiniya Devid siir yokmwin okwo haiginiu simiir inkam komii nwowim. Mi siya boinki, kara bidi kigin Devid siirin Jesini yinisimin. Kariir kwoinin ini ti inkamin siiramar naingwo iskiyin. Siya wi kariir siyiu imiirar napi.

23 Bidi bidiniya Adi Komii siya ha boinkin, inkam nwirin wi kara nikropkii Isrel simiir isidin siir whindiriraerar haiginiuam. Mi siya hiriinan tirin mi siya Jisis siir yikropki krimiiram krimiir dimin biyie biyieyim simiir niinak itkiigiigiyim. Mi siya Devidni piugana saiir hirankin.

24 Jisis siya bi niki itkin. Mi taka iiya Jon siya yaiyim saiir boinmimauugim Isrel simiirin mi simiir mhii kwoinim wi nwoki kisina haigiyim mi op wa nwoki baptaisim.

25 Jon siya ta miiya saiir mirii digiyin kingiina nwokin. Mi siya boin kima paniina naingwowi, kara yipikin? Ti inkamin kima nwokwokinin kara si rani. Kima wakae! Inkam nwirin wi kariir mhoiiya niti, siya inkam komiigin, kara inkam kiingin, komii rani. Niingaka. Kara inkam biyienankin. Iga siya niinaniya wi saiir uridin siirin wa whro rani. Niingaka. Jon siya hiniina boinkikin.

26 Kima ti nomiiyauim, kima kariir brogaeyin siir yinisimkim, kima tir nwowim. Mi kima kariir yaiya saiir wakaeki mi ti iikamim Judan iikam tani mi kima ini tirar ninkin owim mi kima kimiir kwoinim Adi Komii siir hauugiyam nitim mi kima kariir yaiya saiir warar dinkin wakaeki.

27 Iikamim om komii Jerusalem hir nwowim mi simiir biiyan inkam ima mi ti inkamin siir bi sibgu ninokninkinkin. Mi digworaekwo hoimgakim sima Jisis siir tirim bidi bidinanin profet kamim sima winin ti digworaekwowim

tariinanin bidi yimbiniyim. Juda simiir ii komii komiiyim sima ti profet kamim simiir yaiyim pi simiir mwaini. Mi sima simiir sibgu ninokninkin tani. Niingaka.

28 Mi sima siirin yai biyie kwir bi tisiryiskaigim. Niingaka. Mi sima ina kauwok boinkiyim Pailat siiramin, siya ti tirki siyiuin siir prii isomaokiyanin.

29 Sima bidi diriraerar digiyim digworaekwo whiekakim biiya profet kamim sima winkiyim yaiyim siirim. Mi sima siirin paeyin hiiniya nirioninkinin siir hirankar swoki iniskii hai. Mi sima siirin siyano whirin siir ini haigigik.

30 Mi Adi Komii siya swoki hidninsiin idwoki siirin ie hirankin.

31 Ti kamim biiya Jisis saika napmiriiyim mi sima nu Galili siir haiburgigim mi ini om komii Jerusalem hiriir yamim. Mi ti kam kaimwowim Jisis siya simiir hiriiyar swoki imbiyam. Mi sima ini siirar kigim ii whiekakim. Ti diminin sima kigin mi ini iikamim simiir boinmimauuwim.

32 Mi krima ta yai kibiya kimiir asi boinmauuwi ti diminin Adi Komii siya nimbinkikin, krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir hauugiyim.

33 Diminin Adi Komii siya nimbinkiyim krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir mi tariinanin simiir yinisimim krimiir tiriir bidi yimbiniyim, Jisis siya wa swoki insiin idwowi ie hiranki, hiriinanam tirkikim. Ti yaiyim ta yokwo Sam kwisa saiir winkiyim. Mi saeya hiniina boinkim,

kira kariir yinisimkin. Mi tariinanin kara ini kiriir Adi ywowin.

34 Mi siya siir ie hiranki kinisiin idwoki. Mi siya mhoiiya wi swoki ao rani. Niingaka. Adi Komii siya hiriinan boinkikin.

Dimin kibiki kibiyin kara wi kimiir hauugii. Biiya kara ti diminin Devid siiram niki boinkin siir hauuim.

35 Mi yokwo Sam kwira ya iriipi hiriinanar mi boinkika.

Mi kira wi kiriir inkam kibiki kibiyin siirin wi ienau hirar kignisu whiigrimgrinkinkaeyam tani. Niingaka.

36 Iiya Devid siya niki owin mi siya ta Adi Komii siir mii miiyika saiira niki miriiyin mi siya ina yaonamin. Mi siirin, siir brogaeyin siir hiriinanar swoki haingikaigi. Mi siya ini ie hirar whiigrimgrinkinkaeyamin. Siya ta yaiya yokwo Sam nwowa saeya Devidni biri win boinkika. Niingaka.

37 Ti inkamin Adi Komii siya ieyankin hidninsiin idwowin siir piua ienau hir bi whiigrimgrinkinka. Niingaka.

38 Kima ti nomiiyauim kima bidiya yinokninkin niinim. Krima ta yaiya saiirin hiniina boinmauuwi kimiirin, ti inkamin siya krimiir dimin biyieyim simiirsi nankab ougin.

39 Moses siir siyiu komiiyin krimiir dimin biyieyim wi siya niinak rani mi krimiirin wi siya nikiunaowid rani mi

krɨmiirɨn wɨ inkam mɨiyɨk dap rani. Nɨingaka. Tɨ inkamɨn siyaɨrgɨn iikam whɨekakɨm krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir nɨinak ɨtkiigɨiyanɨn. Mɨ yɨpɨkɨn inkamɨn naɨngwo tɨbmii mɨ siirɨn wɨ Jisɨs siya pɨiriyao haigɨnɨuwi mɨ siya wɨ rɨrmiiya nwowi. Mɨ krɨmiirɨn wɨ siyar swokɨ ɨkɨunawidi. Mɨ siya krɨmiirɨn wɨ iikam wadɨeya nɨkɨuwi.
40 Mɨ kɨma ha hirgɨugɨuwɨn tɨ dimɨnɨn profet kamɨm bɨiya sɨma wɨna yaiya saeya nɨtisi. Sɨma hɨnɨɨna boɨnkikɨm,
41 bɨdi bɨdinanɨn propet kamɨm sɨma hɨnɨɨna boɨnkikɨm,
krɨma tɨ kamɨm nɨgbumbuwanɨm kɨma wa timɨ kɨnankɨuraraowɨn mɨ wɨ saiir saiira timɨ naɨngwokwonanae. Wɨm wɨ saeya grirɨtkaigii. Kara ta kɨmiir ɨiya kɨma nikɨ owa, kara mɨi komiiya tariinanɨn saiirar mɨriigɨn. Mɨ inkam nwɨrkɨ ta mɨiya saiir mɨriiyɨm naboɨnikɨn kɨma saiirɨmɨn wɨ naɨngwo tɨbmiinam tani.
Pol siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn.
42 Mɨ ɨiya Pol, Banabas sowa ta maeyaua yai nɨdwo boɨnaiiya saiir haiburgiko mɨ ɨna yapniyamwo idowɨiya hɨriir. Mɨ sɨma ɨna nhɨnkigiyɨm. Mɨ sɨma ɨna boɨnkiyɨm, sowiirɨn, ɨni wakae namwo kowa! Aka Judami ɨi komii kwɨra kowa wa swokɨ ɨt. Mɨ wɨ ta yaiya saiir swokɨnɨ boɨnmɨmauuni krɨmiirɨn.
43 Mɨ iikamɨm ta maeyaua yai nɨdwo boɨnaiiya hɨr wakae dɨgnamɨm mɨ sɨma ɨna nhɨnkiigiyɨm. Mɨ Juda iikam nhɨrɨm mɨ kam nhɨrɨm, Juda iikam tani mɨ tɨkɨ Juda iikam tani sɨmiir kwoɨnɨm ɨna kisɨna haigiyɨm. Mɨ sɨma ɨni Juda iikamɨm sɨmiir siyɨu siirarar ywowɨm. Ta maeyaua yai nɨdwo boɨniya saiir haiburgigɨm mɨ sɨma ɨni Pol, Banabas sowiir mhoɨiya yamɨm. Mɨ sowa yaiyɨm ɨna boɨnmɨmauuɨm, hɨnɨɨn kɨma daɨngworɨnu ta Adi Komii siir naɨngwobumbuwa wɨ kɨmiir hauugii.
44 Juda sɨmiir ɨi komii kwɨra iikamɨm tɨ om komii ɨiir nwowɨm, sɨma nɨt swokiyɨm pariiparii, ta Adi Komii siir yaiya sowa boɨna saiir ninɨ wakaeniyɨm.
45 Ɨriipɨ hɨriinan Juda hɨran Bɨiyan Inkam Komiiyɨm ɨna kɨgɨm iikam whɨekakɨm maeyau kwɨrua nwowi. Mɨ sɨma ɨna kɨgmaɨrɨm ta sowiir mɨi aiirɨmɨn mɨ sɨmiir kwoɨnɨm sɨmiirɨm ɨni haugɨhaugɨ whyɨekiyɨm. Mɨ sɨma ɨni yai biyɨeyɨm sɨmiir yɨgbumbuɨm mɨ ɨni Pol siir yaiyɨm sɨmiir yanugaugauwɨm.
46 Mɨ Pol sowa Banabas sɨmiirɨn yaimwo aiirar boɨnmɨmauugo. Mɨ sowa boɨn, krɨra ta yai kɨbiya Adi Komii siira bɨi Juda iikamɨm kɨmiir boɨnmɨmauuniyam nɨtkwo. Mɨ kɨma ta yai aiirɨn digɨumii haigɨngigi, aeya wɨm kɨma boɨnae mɨ nɨm krɨma tɨ kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiiyɨn siirɨn wɨ hai rani. Mɨ wakae kɨma! Panao krɨra pɨ kɨmiir haiburgigi mɨ krɨra pɨ ɨkɨ isid whɨrɨn siyɨm nami. Mɨ ta yaiya pɨ sɨmiir ninɨ boɨnmauugigi, sɨma Juda sɨmiir iikam tani.

47 Biiyan Inkam Komii siya hiniina boinkikin kariirin,
kara kimiir nimbingikim siyiu miiyik iki iikam isid whirin simiir nisiimauuwim Juda iikam tani siyiuin nitmaisok okwowiyin siir. Mi kira ini pae niuyanan ywowin, simiir niuya haiginiuwam. Mi iki om whiekakim ti nu iiir nwowim, simiirin wi ti yai aiir boinmauuwi kira. Mi simiirin wi siyiuin nitmaisok okwowiyin wi kira pi yisiisiimauu haiginiuwin.

48 Mi iikamim Juda iikam tani sima ta yai aiir wakaeyim mi simiir mhii kwoinim ini wadieya ywokiyim. Sima ini mairgimairga ywokiyim ti Biiyan Inkam Komiiyin siir yaiya aiirimin. Mi iki iikam whiekakim Adi Komii siya nimbinim, kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin siir haiyim. Mi sima ina yaingwo tibmiiyim.

49 Mi Adi Komii siir yaiya ini ta maeyau aiir yamkiya.

50 Mi Juda simiir biiyan kamim sima ini hopsowoiu wigim inigakim Adi Komii siir inig iiir hainaniyim simiir kwoin imiir. Mi Biiyan Inkam Komiiyim ti om komii siir nwowiyim simiirin warar. Mi sima ina yigbumbuim Pol, Banabas sowiirin. Mi sima ina kauriirgiyim sowiirin sowa ti nu iiir kipi nwo.

51 Ɨriipi hiriinan mi sowiir iga hir nwowim sinim ini ti omin siir yikrimkrinkiigigin. Mi dimin biyieyin ini simiir hirar ywokiyim. Mi sowa ini om komii Aikoniam hiriir yamwo.

52 Mi iikamim naingwo tibmiiyim om Antiok hiranim sima ini mairgimairga kiina ywowim. Mi Adi Komii siir naeyiuin siir kirieya ini simiir yaninkiniu iuwim. Ɨriig.

14

Inkam nwiso sowa om Aikoniam hir miriigo.

1 Mi om Aikoniam hirin, sowa hiriinana swokini tiriu. Sowa ina yapninopkainamwo Juda simiir maeyaua yai nidwo wakae saiir mi yai hir ini okwo boiniu. Mi iikam isid komiiyin Judainim mi Grik an ikim, sima ina yaingwo tibmiigiyim.

2 Mi Juda iikam nhirim bi naingwo tibmiigim mi sima iki iikam nhirim Juda iikam tani, simiir kwoin imiir ini hopswoiu. Sima io ti Jisis siir isidan inkam nwiso sowiir nwowim.

3 Mi aposel inkam nwiso sowa om Aikoniam hirin ii kasaka bi nwoko. Mi sowa ini kirieya ywonamwo. Ti Biiyan Inkam Komii siir yai aiir boinmimauuwim. Mi sowiir iinim ti Biiyan Inkam Komiiyin siya kirie haiginiu mi sowa kirieipai kirieipaiyim ina tiramwo. Ta kirieya Biiyan Inkam Komiiyin siya niisiimauuga iikamim simiir. Ta siir naingwobumbuwa mi saiir yaiyim ini kaimwowa ywowim.

4 Mɨ tɨ om komiiyɨn siir hɨran iikamɨm sɨma isido whɨsa ywo. Mɨ nhɨrɨm Juda maka ywo mɨ nhɨrɨm aposel inkam nwɨso sowakar ywo.

5 Mɨ mhoɨiya kam nhɨrɨm Judan iikam rani mɨ Juda sɨma ɨna nhɨnamɨm. Mɨ tɨ isid whɨso sɨmiir bɨiyan iikamɨm sɨma nhɨnam sɨma Pol, Banabas sowiir dirɨraerarbumbuwɨm naɨngwokɨm. Sɨma sowiirɨn siiyani kaiyɨmɨk aokiyɨm naɨngwokɨm.

6 Mɨ sowa ta ɨo aiir bɨdi hirnao. Mɨ sowa nu Likionia hɨran om komiiyo Listra mɨ Debi om nhɨrɨm sowiir kingiin nwowɨm, sɨmiir hɨriir yɨdamam.

7 Mɨ sowa ta yai wɨn kɨbiya Jisɨs siira ɨni omom omomɨm sɨmiir yaboɨnmamauuyokiyokɨiyamwo. Ɨriig.

Pol, Banabas sowa om Listra hɨr mɨriigo.

8 Mɨ om Listra hɨrɨn, inkam nwɨrɨn ɨni hɨr nɨdwowɨn, siir ɨgao bɨdi yɨnsɨmsɨrɨunamwo, siir apua aeyar naokaɨnɨnkɨnkiyɨn siirɨn mɨ hɨriinana nwokɨn. Tɨkɨ inkamɨn siya bɨ swokɨ aprɨrɨr sranikɨn. Nɨɨngaka.

9 Mɨ siya wakaeki Pol siya Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuɨn. Mɨ Pol siya siirsiira kaonanaei. Mɨ ɨni siyar kɨgiyɨn tɨ inkamɨn naɨngwo tɨbmii dɨg namwo ɨuwɨn mɨ siya wɨ wadɨeyar nwowi.

10 Mɨ Pol siya ɨgao yaiya boɨnki, kɨra dɨnsiin okwoki! Mɨ siya bɨ kɨmɨmɨnkikɨn ɨna yɨnsiin okwokiyɨn mɨ ɨna yop-natkiigɨiyamɨn mɨ siya ɨna yaprɨrɨrkiyɨn.

11 Mɨ iikam whɨekakɨm tɨ dimɨnɨn Pol siya tɨrkiyɨn siir kɨgiyɨm mɨ sɨma nu Likionia sɨmiir yaigɨna saiir kauwok boɨnki! Krɨmiir wanɨn ɨni inkam pɨua swokɨ ɨmbiniyɨn. Mɨ tapa tɨsi krɨmakar nwowɨm.

12 Mɨ sɨma Banabas siirɨn hɨniɨna mɨ dap Sus mɨ Pol siya yai boɨnan inkamkɨn mɨ Sɨma Pol siir inɨgɨn Hemis asi dapkɨm. Tɨ inɨg whɨso Sus mɨ Hemis dapiyo, yɨm sɨmiir wanmi dig-woraekwokɨm, sɨmiir inɨg ɨmiir hainanikɨm.

13 Ta omaka Sus siir inɨg hainaniya ɨni tɨ om komiiyɨn siir yaba mɨriiya. Mɨ prismi yaowae adɨn ta omaka saiir kɨgrɨraowiyɨn mɨ bulmakau ɨi nhɨrɨm ɨna hainamɨm. Mɨ kɨpɨm ɨna yomboborɨuninkɨnɨm mɨ ɨna hainamɨm. Mɨ tɨ om komii siir anoɨn siir kingiin yamwoɨu. Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma warar yɨtɨm digworaekwowɨm sowiir hau-ugiyɨm. Mɨ tɨ digworaekwowɨm sɨma sowiir hauuwɨm, bɨiya sɨma sɨmiir wanɨn Sus siirɨn hɨriinan naeyɨm sɨmiirar mɨ ɨnkɨn ɨmiiyaekɨm.

14 Mɨ aposel inkam nwɨso Banabas, Pol sowa, ta hɨriinan yaiya saiir wakaeyo mɨ sowa ɨna kɨgo. Mɨ sowa ɨni ɨo sɨmiir ywowo. Mɨ sowiir yɨuɨso ɨna yɨinɨkibɨmbɨrgiyo. Mɨ sowa ɨni

iikamim simiir bopwoniya iwitninopkainamwo. Mi sowa ina kauwokiywo,

15 kima ti kamim kima hiniin dimusi tirkim? Krira inkamairgo, krira kimiir hiriinanairgo. Krira Jisis siir yai win kibiya kimiir boinmimauuam nitko. Mi kima ti siyiu biyieyim simiir diuguski. Mi kima Adi Komiiyin krimiir yaimin dimin wakaeiiyin siiramar daingwo tibmii. Nu ninomor mi whiii komii komii ikim mi digworaekwo hoimgakim ti nwowim siya nonkwokwokim.

16 Kibie! Biiyan iiyim iikam whiekakim ti nu iiir nwowim siya simiirar kigninkinkin. Sima simiir kwoinka naingwo diriraerarkim.

17 Mi siya bi naguprakaigin. Mi kima pi siirim whaowae rani. Niingaka. Mi siya kimiirin dimin miiyik iiirar diriraerar haiginiugin. Mi naowin ninomor kou hir nwowin pa mi diriraerarki kimiirim mipa mi kinaini. Mi naeyim siya diriraerarkiyim ini wadieya yimbiyamim. Mi naeyim siya dig haiginiuwi mi kimiir kwoinim mairgimairga asi nwowi.

18 Mi sowa ta yaiya saiir boin digiyo mi sowa miinan nap mirii nanaeko iikamim simiir nikiduwim. Mi sima ti wraisuim nanag hainamim sowiir kipi hauu biiya simiir wanin Sus siir hauuwim mi siir hiriinan. Iriig.

19 Mi Juda iikam nhirim om Antiokanim mi om Aikoniaman ikim, sima ina yitim. Mi iikamim simiir kwoinim sima ini hopswoni. Mi sima siiya minim ina kaiyimikim Pol siir. Mi sima Pol siirin ini om komii siir yaba hiriir kinaniyamin. Simiir kwoinim ha naingwokim, siya naowigusami.

20 Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ini siirar yokwo kaeyokaiyim. Mi siya ha ninsiingiyin, ini oma hiriirar swoki apninopkai namin. Mi iigwira siya Banabas saika yam om whirin min nikiuwiyin Debi hiriirin.

Mi Pol Banabas sowa nu Siria hir nwoin omisimin Antiok mi sowa hiriir swoki am.

21 Mi sowa ta yai win kibiya ti omin siir hiran iikamim simiir boinmimauu haiginiu. Mi sowa hiriinan tirkiywo mi iikam whiekakim ina yaingwo tibmiigiyim. Mi mhoiiya sowa ina swoki amwo ti simiir om whoimim Listra mi Aikoniam mi om Antiok hiriir.

22 Mi ti om whoimim iikamim naingwo tibmiiyim sowa nwoki whinkinsiis haiginiuwi simiirin. Mi sowa simiirin haniingi boinanae. Mi kima kimiir naingwo tibmii aiirin donkworinukripkai. Biiya krima siyiuin hikpai hikpai haiiyin mi siir tiki hopniin apnam. Mi mhoiiya krima wi ti Adi Komii siir om kibiyin iikam whiekakim mi digworaekwo ikim simiir kigirkakiyin wi siir nami.

23 Mɨ sowa kam adi yaowae nhɨrɨm sɨmiirɨn siyɨu komii kɨgrɨraowam yɨmbin. Mɨ omkakɨm Adi Komii siir inɨg hainaniyɨm omom omomanɨn sɨmiir hɨran iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨm warar. Mɨ sowa Adi Komii siirɨm srɨiyo mɨ nae mɨnɨm ɨni wara haiyakiyɨm. Mɨ sowa tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm Inkam Komiiyɨn siirara hauuswokiyɨm, siya kɨgrɨraowam.

24 Mɨ mhoɨiya sowa nu Pisidia sowiir boponau aiir yapam. Mɨ nu Pamfilia hɨriir yapnɨmbɨiyam.

25 Mɨ sowa om komii whɨrɨn Pega yai hɨr boɨnmɨmauugik. Mɨ mhoɨiya sowa om Atelia hɨriir yapiinam.

26 Mɨ om Atelia hɨrɨn, sowa siyaiini yani kwɨriinam. Mɨ siyaiiya sowiirɨn, om Antiok hɨr swokaka atkɨnɨugig. Bɨiya tɨ omɨn iikamɨm Adi Komii siirɨm naɨngwowiyɨm mɨ sɨma Adi Komii siirɨm kwɨsboɨnki, tɨ inkam nwɨso sowiiram mɨiya sowa mɨriiya saiir kɨrɨe haigɨnɨuwɨm. Mɨ sowa hɨriinana tɨro mɨ sowa ɨna swokɨ ɨmbiyamwo tɨ om ɨiirar.

27 Mɨ ɨiya sowa om Antiok hɨriir nɨmbiyamwo mɨ sowa iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiiramɨn ɨna yɨkɨuna dɨgɨm, sɨma maeyau kwɨruwa nwowɨm. Mɨ sowa ɨna boɨnmɨmauuɨm digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya sowiir whɨndirɨraerarɨm. Mɨ sowa ɨna boɨno, Adi Komii siyar nɨiyok haigɨnɨugikɨn krɨriir siyɨuɨn iikam nhɨrɨm Juda inkam tani ta Adi Komii siir yaiya saiir boɨnmɨmauuɨm. Mɨ sɨma wɨ nwokɨ aɨngwo tɨbmiiyɨm.

28 Mɨ sowa iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmaka ɨi kasa bɨ nwoko. Ɨriig.

15

Iikam Whɨekakɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm ɨni om komii Jerusalem hɨrara yaɨngiriyɨuɨuɨm

1 Mɨ nu Judia hɨran kam nhɨrɨm, sɨma ɨna yapiinamɨm om Antioka hɨriir. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yai sɨmiir inɨ boɨnmɨmauugig. Mɨ sɨma boɨn mɨ kɨma siyɨuɨn Adi Komii siya hauugiyɨn Moses siir kɨma siir tɨr karam mwowi mɨ kɨmiir mɨoɨsɨm kɨtiyopnɨr hai karamae mwowi mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ wara kaoprigi okwo rani. Nɨɨngaka.

2 Mɨ sɨma hɨriinan yai boɨnkiyɨm mɨ Pol sowa Banabas sowa ɨo prasae bɨ nwoko sɨmiirɨn. Mɨ sowa sɨmaka yaii prasae bɨ nɨniinansaoko. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma yɨkropki Pol, Banabas sowiirɨn. Mɨ kam nhɨrɨm om Antiok hɨranɨm sɨma ɨni wara yɨnkɨn amɨm om komii Jerusalema hɨriinɨn, ta yaiya saiir nɨnɨ boɨntɨbmii kimaigikɨm aposel kamɨm mɨ inkam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm sɨmakar.

3 Mɨ sɨmiirɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma nɨkropikɨm.
Mɨ sowa tɨ nu komii whɨso Finisia mɨ Sameria sowiir bopwo
hɨr napamko. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm tɨ nu whɨso
sowiir hɨr nwowɨm omisɨsɨmɨm sɨmiir hɨran iikamɨm sɨmiir
inɨ boɨnmɨmauuwɨu ta yaiya. Mɨ sowa sɨmiirɨn hɨniɨna inɨ
boɨnɨu, Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya bɨdi kisɨna haigiyɨn
iikamɨm Juda iikam tani sɨmiir kwoɨnɨm. Mɨ nu Finisia mɨ nu
Sameria hɨran iikamɨm mɨ sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga taokɨtaoka
ywokiyɨm Pol siir yai aiiramɨn.

4 Mɨ sowa om komii Jerusalem hɨriir nɨmbiyamwo mɨ
iikamɨm Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ aposel kam
ɨkɨm mɨ inkam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowi ɨkɨm,
sɨma sowiir boɨn wadɨewɨn. Mɨ Pol, Banabas sowa dig-
woraekwo whɨekakɨm Adi Komii siya tɨrɨm sowiir mɨ sɨmiir
inɨ boɨnmɨmauuwɨu.
5 Mɨ Farisi sɨmiir iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma ɨna
yɨnsiin okwo boɨnkiyɨm, kam nhɨrɨm Juda iikam tani sɨmiir,
sɨmiir mɨoɨsɨm tɨ kɨtiyopnɨmnɨr hai. Mɨ kɨma sɨmiir boɨnki,
sɨma Moses siir siyɨu ɨiir dap.

6 Mɨ tɨ aposel kamɨm mɨ inkam adiyaowaeyɨm siyɨu komii
kɨgrɨraowiyɨm sɨma ɨrɨpa yɨdwo hɨd boɨnai ta yai aiirɨm.
7 Sɨma yai whɨekakɨm boɨnai dɨgiyɨm mɨ Pita siya ɨna yɨnsiin
okwokiyɨn. Mɨ siya sɨmiirɨn ɨna boɨnkiyɨn, tɨ nomiiyauɨm!
Kɨma bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm. Adi Komii siya hɨd haigɨnɨugikɨn
mɨiyɨm krɨmiir. Mɨ bɨdi bɨdiniya kariirɨn siyar nɨmbingikɨn ta
Jisɨs siir yai wɨn kɨbiya saiir boɨnmɨmauuwam iikam nhɨrɨm
Juda iikam tani sɨma wakaei mɨ sɨma wɨ wara nwokɨ aɨngwo
tɨbmiiyɨm.
8 Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya bɨdi yɨnokɨnkɨnɨn sɨmiir
kwoɨnɨm. Mɨ siya ɨna mɨ ɨnokɨnkɨn iikamɨm Juda iikam tani
sɨmiir kwoɨnɨm. Mɨ siya siir naeyɨuɨn ɨni sɨmiir hauugiyɨn
krɨmiir hauugiya saiir hɨriinan.
9 Mɨ siya Juda iikam tani sɨmiirɨn yaeya siyɨu whɨr bɨ
tɨrikɨn mɨ Juda iikamɨm sɨmiirɨn yaeya bɨ mɨ tɨrkɨn. Nɨingaka.
Iikamɨm siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ
Jisɨs siyar whɨnkaopɨrɨigi okwowi.
10 Mɨ kɨma tariinanɨn Adi Komii siirɨm dimusi kɨnankɨuwi?
Mɨ kɨma tɨ iikam nhɨrɨm Juda iikam tani naɨngwo tɨbmiiyɨm
mɨ kɨma hɨk sɨmiir dimusi hauugɨm? Bɨiya krɨmiir yɨdiwi
wanwiyaeyɨm mɨ krɨma tɨ hɨk hɨniɨnɨm sɨmiir haiyɨm wɨ dɨg
nwo rani. Nɨingaka.
11 Mɨ krɨma ha naɨngwo tɨbmii mɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn Jisɨs siir naɨngwobumbua wɨ saeyar swokɨ kaoprigi-
naowidi krɨmiirɨn. Mɨ sɨmiirɨn ɨriipɨ hɨriinan wɨ wara mɨ ɨnkɨn
kaoprigi okwowi. Pita siir yaiya ɨni dɨg ywokiya.

12 Sima ti iikamim yai bi boinmiminkim simiir wiinim Pol
mi Banabas sowiir yaiyama mauugim. Mi sowa simiirin
min boinmimauugim dimin kirie komii komiiyim Adi Komii
siya diriraerarim Juda iikam tani simiir mi sowa simiir
boinmimauugim.
13 Mi sowa ta yai aiir boin digiyo mi Jems siya ina yisiin okwo
boinkiyin ti nomiiyauim! Kima kariir yai aiir ti wakaeki.
14 Saimon siya kimiir bidiya iki boinmauuwin hiniin, Adi
Komii siir kwoinin ini simiiramar yaingwo hirirugiyin ti
iikamim Juda iikam tani simiiram. Mi siya kiyaina iikam
nhirim simiirin, sima siir isid nwowim.
15 Mi taka yaiya profet kamim sima boina mi saiir
hiriinanairga. Mi sima David siir isid iiiram win boinkikim.
Taka yaiya hiniina boinkika,
16 krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siya hiniina boinkikin,
mhoiiya kara swoki iti mi ta Devid siir omaka
nakainam ya wi kara swoki hainiinasiin okwowi. Mi
iki saiir digworaekwo nhirim, biyie nwowim, yim wi
yaeya kara swoki grab mirii.
17 Mi iikam nhirim Juda iikam tani yim wi kariiram wit. Mi iki
iikam whiekakim nu whiranim kariiram naingwo tibmiiyim,
yim iriipa hiriinan kariir warairgim. Mi siya hiniina boinkin.
18 Biiki Biiyan Inkam Komiiyin, siya ta yai aiir bidi boinin.
Mi tariinanin siya ina swoki boinkiyin,
19 mi Jems siir yaiya tasa niki amyokiyokiiya. Kariir
kwoinin hiniingin, iikamim Juda iikam tani simiir kwoinin ina
kisina haiginamin Adi Komii siirim mi krima simiirin kiigi kipi
ninki.
20 Niingaka. Krima simiirimin yokwo ti win hauugi. Mi
simiir yokwowa hiniina win boinki mi sima siyiu biyie
whiekakim uruwai siyaowainiyim simiir diuguski. Mi sima
hiinanaeni siyiuin siirsi dapiyok. Mi sima iki wraisuim
niiyara sima nimborukrimkrikiu aokiyim simiir kipi nae.
Mi sima wraisupai wraisupaiyim simiir nhie imiir kipi mi
kwiyae.
21 Krima dinoknink in, biiya hiriinan mi tariinanin iriipa
hiriinan iki om komii komii whiekakim inkam kakairgim,
Moses siir siyiu komii siir yai imiir boinmimauuam. Mi
sima siir yai aiirar mwainikim maeyauim yai sima nidwo
wakaeiyim simiir. Mi Juda simiir ii komii komii ikim. Ɨriig.

Sima yokwo iki iikam nhirim Juda iikam tani Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim simiirim win hauugika

22 Mi aposel kamim mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii
kigriraowi ikim mi inkam ima sima yai maeyauu kwiruwa
minam nidwo binaigim, inkamwo nwisa nimbinkiyim Pol,

Banabas sowaka namim, om Antiok hiriir. Mi ti inkam nwiso sima nimbino sowiir inigo Judas mi siir inig whirin Basabas mi nwirin, Sailaskin mi iikamim naingwo tibmiiyim simiir biiyin ini sowa ywowo.

23 Yokwo kwira sima sowiir win hauugiya Juda iikam tani simiiram mi saiir yaiyim hiniina win boinkikim, krima aposel kamkim mi krima inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim krima kimiir nomiiyaukim. Krima winkika ta yokwowa kimiirim ti nomiiyau nhirim, Juda iikam tani om Antiok anim mi nu Sirianim, kimiirim. Ti akamim!

24 Krima bidi wakaeyim! Krimiir kam nhirim kimiirim nitkim mi yaiyim sima boinim kima ini kakar ywokiyim. Mi kimiir kwoinim sima pridaiginiugim. Mi krima simiirin hiriinan bi boinkikim.

25 Krima ta yaiya saiir wakaeyim mi krima ini kwoin whirua ywowim. Mi krima ina boinim, nim inkamo nwisa ti ikropki kimiirim ti krimiir nomiiyau wadie nwiso sowaka Banabas Pol.

26 Mi sowa naosi bi naingwoyimiyoko, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir mii aiir napmiriiyamin.

27 Mi krima Judas Sailas sowiir asi nikropkiko, ta yai aiirin pi sowiir yaiga nini boinmimauuniyim kimiirin.

28 Mi Adi Komii siir naeyiu miiyikin ini krimaka nwowin. Mi krima yai bidi kitibmii boinim mi krima kimiirin pi yapa hik kwiri swoki inkin hauugi rani. Niingaka. Mi kima ti hiriinan dimin iiirarar tir.

29 Mi kima wraisuim sima nisomaowim mi uruwai siyaowaini hauuim, kima simiir kipi nae. Mi kima wraisuim nii ara sima nomboru aokiyim simiir kipim kipi mi ae. Mi simiir nhieyim kipi mi kwiyae. Mi kima hiinanaeni siyiuin siirsi dapiyok. Kimasiya kigririraona mi ti hiriinan siyiu iiisi dapiyok. Mi kima wi wadieya sibgu okripkai. Ta yokwowa ini digyokiya.

30 Iikamim sima nikropkikim mi sima om Antiok hiriir yapiinamim. Mi sima iikamim naingwo tibmiiyim simiirin ha nikiunamim maeyau kwirua haingiriyiu owim mi ta yokwowa ina hauua simiir.

31 Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima ta yokwowa saiir mwainim mi sima ini mairgimairga ywokiyim. Ta yaiya simiir whinkinsiis haiginiuga sima winkiya.

32 Mi profet inkam nwiso Judas, Sailas sowairgo mi sowa yai miiyik miiyikim iikamim naingwo tibmiiyim simiir asi boinmimauugo mi simiirin sowa whinkinsiis haiginiugo.

33 Mi sowa om Antiok hirin ina iki onanaeyo bi namsasaugo. Mi iikamim naingwo tibmiiyim sima sowiirin ina boin wadiekiywo. Mi sima ina swoki ikropkiywo simiirimar.

34 Mɨ Sailas siir kwoɨnɨn ɨna yaɨngwowɨn, kara wɨ om Antiok tɨrar nwowi.
35 Mɨ Pol, Banabas sowa om Antiok hɨr nwoko. Mɨ sowa kam nhɨrɨm sɨmaka yɨnkɨn mɨriiyɨm, iikamɨm sɨmiir nɨsiisimauuam Adi Komii siir yai aiir. Mɨ Biiyan Inkam Komiiyɨn siir yai wɨn kɨbiya saiir boɨnmɨmauuam.

Pol, Banabas sowa ɨni yapa yapa yamkiywo

36 Mɨ mhoɨiya bwan nhɨrɨm bɨdi yakaigiyɨm mɨ Pol siya Banabas siir boɨn, krɨra swokɨ ami ɨkɨ nomiiyauɨm om komii komiiyɨm sɨmiir nwowɨm sɨmiir swokɨ apkɨg ami bɨiya krɨra boɨnmɨmauuɨm Biiyan Inkam Komii siir yaiya saiir. Mɨ krɨra sɨmiir nɨnoknɨnkɨnɨm, sɨma ɨna namisi sɨbgu owɨm, iyɨe? Niingaka.
37 Banabas siya mɨnam naɨngwokɨn Jon siya saɨkar namɨm mɨ siir inɨg whɨrɨn Makɨn.
38 Mɨ Pol siya ɨna boɨnɨn, tɨ inkamɨn bɨiya krɨmiirɨn nu Pamfilia hɨr haibugikɨn mɨ siya mɨi krɨraka mɨriiyam wara bɨ nɨtkɨn mɨ krɨra siirɨn wɨ wara kɨpi nɨkɨunam.
39 Mɨ sowa ɨo tɨ dimɨn ɨiir hanɨingɨ ywonanae. Mɨ sowa ɨrɨpa bɨ mɨriigo. Mɨ Banabas siya Mak siir yɨkɨunam mɨ sowa siyaii ɨra saiir kwɨriinam mhɨuisɨm whɨrɨn Saipras siir hɨriir namam.
40 Mɨ Pol siya Sailas siir yɨkɨunam mɨ ɨni sowa yamwo. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma boɨn, Adi Komii siir naɨngwobumbuwa saeya wɨ kowaka nwonami.
41 Sailas sowa Pol nu Siria mɨ nu Silisia tɨ nu komii whɨswo sowiir bopwo hɨr napamwo mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir whɨnkɨnsiiskɨm sowa. Ɨriig.

16

Pol siya Timoti siir yɨmbin saɨka namam.

1 Pol siya wara yɨnkɨn am om Debi mɨ om Listra sowiir hɨriirɨn. Mɨ om Listra hɨrɨn inkamɨn naɨngwo tɨbmiiyɨn nwɨra nwowi. Siir inɨgɨn Timotikɨn mɨ siya Juda wiga saiir yɨnisɨmkɨn. Saeya bɨdi yaɨngwo tɨbmiiya. Mɨ siir adɨn Grik inkamkɨn.
2 Sɨma iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Listra mɨ om Aikoniam hɨranɨm, sɨma siir siyɨu ɨmiir boɨnkɨm, Timoti siya inkam wadɨekɨn.
3 Pol siir kwoɨnɨn ha naɨngwowi Timoti siya saɨka wara namɨm. Mɨ siya siirɨn ɨna yɨkɨunaniyɨn. Mɨ siir mɨoɨsa ɨna kɨtiyopnɨr haiya. Siya Juda kamɨm hɨr nwowɨm sɨmiirsi naɨngwokɨn mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn siir asi tɨrkɨn. Juda iikam whɨekakɨm siir nɨnoknɨnkɨnɨm Timoti siir adɨn Grik inkamkɨn.

4 Pol, Sailas mɨ Timoti sɨma ɨna yapnamɨm om komiiyɨm
sɨmiir. Mɨ ta yaiya aposel kamɨm mɨ inkam adiyaowaeyɨm
siyɨu komii kɨgrɨraowi ɨkɨm, bɨiya sɨma nɨmboɨntɨbmii ki-
maiya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om komii Jerusalem
hɨranɨm sɨmiiram mɨ sɨma tɨ kam nwoɨmɨm sɨmiirɨn saiirar
swokɨnɨ boɨn naɨngwo ɨu. Mɨ sɨma boɨn, kɨma tɨ siyɨu ɨiirar tɨ
swokɨ ap.
5 Mɨ omom omomɨm tɨ kam nwoɨmɨm sɨma
naboɨnmamauuɨm sɨmiir hɨran iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm
ɨni komiiyar ywokiyɨm. Mɨ ɨinokɨinokɨn sɨmiir isidɨn wɨ
komiiyar nworaraowi. Ɨriig.

Pol siya whɨnkɨgmɨmɨkwɨnkɨn nu Masedonia hɨran inkamɨn siirɨn.

6 Mɨ sɨma tɨ nu whɨso Frisia mɨ Galesia sowiir boponiya
napamo mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siya boɨnɨkɨdugi, kɨma nu
Esɨa hɨrɨn wɨ yai kɨpi nɨnɨ boɨnmɨmauuɨu.
7 Mɨ sɨma nu Misia hɨr ɨnɨ apɨeyokmainaki. Mɨ sɨma mɨnam
tɨrkɨm, pɨ nu Bitinia hɨriir napnɨnopkainamɨm. Mɨ ɨni Jisɨs siir
naeyɨu ɨeya yɨkɨdunaowidɨm sɨmiirɨn.
8 Mɨ sɨma nu Misia hɨrɨn asi napkɨndiyɨugikɨm. Mɨ sɨma ɨna
yapnaniyɨm om Troas tɨriir.
9 Mɨ nɨiyaka Pol siya dimɨn whɨrɨn nhwonan
whɨnkɨgwɨnkɨn. Mɨ inkam nwɨrɨn nu Masedonia hɨranɨn
siya ɨna yɨnsiin okwo kauwok boɨnɨnaekiyɨn Pol siiram. Kɨra
wara whɨi komiiya solwara nɨkɨuwiya saiir whɨi mɨrmiiya
tɨriir wɨt! Nu Masedonia tɨriir, krɨmiir nɨnɨ whɨndirɨraerar
haigɨnɨuniyam.
10 Pol siya tɨ dimɨn ɨiir bɨdi kɨgiyɨn mɨ krɨma bɨ kɨmɨmɨnkikɨm
ɨni digworaekwo ɨmiirar dirɨraerar namɨm nu Masedonia
hɨriir namɨmɨn. Krɨma bɨdi yɨnokrɨnkiyɨm Adi Komii siya
nɨkɨugikɨn krɨmiirɨmɨn. Yokwo Komii saiir yai wɨn kɨbiya
sɨmiir boɨnmɨmauuɨm. Ɨriig.

Lidia Saeya bɨdi yaɨngwo tɨbmiiya.

11 Mɨ krɨma siyaii aiirɨn om Troas hɨr nwowa saiir yani
saɨn kwɨriinam. Mɨ ta siyaiiya ɨni om Samotras hɨriirar
kigɨrɨrɨunama. Mɨ ɨigwɨra om Niapolis hɨriir yakiyam.
12 Mɨ krɨma tɨ om ɨiir haiburgigɨm mɨ om Filipai hɨriir
yapnɨmbiyam. Bɨiya siya tɨ omɨn Rom hɨran iikam nhɨrɨm
sɨma nɨnɨ krɨpkii whɨnikɨn. Mɨ tɨ om komiiyɨn ɨni nu Masedo-
nia siir nu haɨmii ɨiir nwowɨn. Krɨma ɨi kasa bɨ nikɨ onakikɨm
tɨ om ɨiirɨn.
13 Mɨ Juda sɨmiir ɨi komiiya krɨma om ɨiir haiburgigɨm mɨ
ɨna yapniyamɨm tɨ ɨe siir kingiin hɨriir. Ha naɨngwokɨm ta opa
saiir kingiin hɨrɨn, saeya nhwo kwɨskak maeyaugɨ nɨuwi. Mɨ
ta opni maeyaua krɨma kɨgi wig nhɨrɨm hɨr nwowi. Mɨ krɨma
yai sɨmaka yɨdwo boɨnai.

14 Wig ɨra saiir inɨgɨn Lidiaka. Saeya ta wiga Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir inɨg hainan kɨrɨeka. Mɨ saeya ta yai aiir wakaeya mɨ saiir omɨn Taiatairakɨn. Mɨ saeya yɨuɨs pariidnan pani mɨiya saiir mɨriiga. Mɨ saeya umɨr pɨ saiir siyar mɨ hai. Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya kisɨna haigikɨn saiir kwoɨnɨn mɨ saiir wɨina ɨni yaiya Pol siya boɨnkiya ɨni saiirɨma mauugiya.

15 Mɨ saiirɨn op ɨna baptais haigɨnɨua mɨ saɨka ɨrɨpa omaka ɨrua whwonkaiyɨm sɨmiirɨn warar. Mɨ saiirɨn op ha baptais dɨgiya mɨ saeya boɨnki krɨmiirɨn, kɨma kariirɨn ha naɨngwowi kara Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siirɨm bɨdi yaɨngwo tɨbmiikikɨna mɨ kɨma pa nwokɨ ɨtɨm kariir omaka aiirɨn. Mɨ saeya krɨmiir boɨnanaeya mɨ krɨma ɨni saiir yai aiirar mɨ wakaeyok-nanamɨm. Łriig.

Pol, Sailas sowiirɨn omakanau hɨugrɨpkɨikikaigo om Filipai hɨr.

16 Mɨ ɨigwɨra krɨma tɨ ɨeyɨn siir kingiin hɨriir napnamɨm mɨ Adi Komii siirɨm inɨ srɨiyɨu ta maeyau aiir. Mɨ wig ɨra mɨi nɨinga prɨimɨriiya saeya krɨmiirɨn siyɨu hɨr yapyɨskaiwɨn. Mɨ saeya ta wiga uridyɨu biyɨekɨ bɨdi yɨnkɨnɨukikaiya. Mɨ saeya ɨkɨ boskwonauwan yaimɨn dimɨnɨm pɨ saeya nɨisiisiimauuwi. Mɨ ta wiga saiir bɨiyan iikamɨm sɨma umɨr komii pɨ mɨiya saeya mɨriiya pɨ saiirsiyar mɨ haii.

17 Ta wiga saeya ɨni Pol siya mɨ krɨma, saeya ɨni krɨmiir mhoɨiya yɨta. Mɨ saeya ɨinokɨinokɨn pɨ hɨnɨina kauwok boɨnkii, kɨma tɨ kamɨm Adi Komiiyɨn nɨnomor kou hɨr nwowiyɨn siir mɨi mɨriiyɨm, kɨma krɨmiirɨn siyɨuɨn Adi Komii siya kaoprigi okwowiyɨn siir boɨnmɨmauu.

18 Łinokɨinokɨn ta wiga hɨriinan siyɨu ɨiirar tɨrnanaeka. Mhoɨiya Pol siir pɨua ɨna piyaokiya mɨ siya ha haimisiyao okwo kaokiyɨn ta wig aiirɨm mɨ siya yɨu biyɨe ɨiir boɨnkii, kara kɨriirɨn Jisɨs Krais siir inɨg ɨiir boɨnki, kɨra ta wig aiir dɨuguski! Mɨ ha damki! Mɨ tɨ uridyɨu biyɨeyɨn bɨ kɨmɨmɨnkikɨn, ta wig aiirɨn ɨna yɨuguskiyɨn mɨ siya ɨna yamkiyɨn.

19 Mɨ tɨ omɨn siir bɨiyan inkam komiiyɨm sɨma bɨdi kɨgii, tɨ dimɨnɨn mɨ sɨma ɨna yɨnokɨnkiyɨm, ta wiga saiir umɨr mɨiya nɨkiigiya. Mɨ sɨma Pol, Sailas sowiir yonkworɨmdɨnu mɨ sɨma sowiirɨn ɨna kiyainamwo mɨ sɨma maeyaua sɨma nɨdwo boɨnaiiya bɨiyan inkam komiiyɨn saɨka hɨr inɨ boɨnaiyɨu, sowiir boɨniyopnatkaigiyam.

20 Mɨ sɨma sowiirɨn bɨiyan inkamɨn yai wakaeiiyɨn, siirɨm yɨkɨunam. Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, tɨ inkam nwɨswo Juda hɨranko. Tɨ krɨmiir om komiiyɨn sowa nɨnɨ prɨidirɨraerarbumbuniko. Mɨ krɨmiir iikamɨm kakak asi nwokɨm.

21 Mɨ sowa sɨmiirɨn yaeya siyɨu whɨr bɨ nɨisiisimauugo. Mɨ nɨm krɨma om komii Rom sɨmiir siyɨuɨn siir napikɨm. Mɨ

tɨ siyarɨn yɨo ɨrɨpa bɨ namasugɨn. Mɨ krɨma tɨ siyɨuɨn sowa nɨisiimauuwɨn siir kɨpi nap, yɨo ɨni yaeya siyɨu ywowɨn. Mɨ tɨ yaiyɨm sɨma boɨnɨm ɨni dɨg ywokiyɨm.

22 Mɨ ɨkɨ iikamɨm sɨmiir yaiyɨm ɨni sowiirar swokɨ ɨnkɨn boɨnhɨuriiyɨugiyɨm. Mɨ inkam komii komiiyɨm yai hɨdiyɨm sɨma yɨinɨkiwɨmwɨtki sowiir yɨuɨso. Mɨ sɨma boɨnki, sowiirɨn ɨdgɨu hankak dwoki.

23 Mɨ sowiirɨn ɨdgɨuni yɨpɨmparnanae. Mɨ sowiirɨn omaka hɨuyokiyokaiya saiir dokmwɨn apnɨnopkaigi. Mɨ inkamɨn ta omaka hɨuyokiyokaiya saiir waikaowiyɨn siir boɨnki, kɨra sowiirɨn wɨ sɨbgu waikao.

24 Mɨ tɨ inkamɨn waikaowiyɨn, ta hɨriinan yai kɨrɨe aiir wakaekiyɨn mɨ ta omaka hɨuyokiyokaiya sowiirɨn saiir omaka ɨgɨbopwo hɨr yamɨ okmwɨn ɨdwokaiyɨu. Mɨ siya sowiir ɨga kwiiyɨm pae komii komii wɨso sowaka yɨnkɨn ɨrɨonɨnkɨn widgig.

25 Mɨ hɨrii tɨrii nɨibwopwowɨn Pol, Sailas sowa Adi Komii siirɨm srɨiwɨi. Mɨ Adi Komii siir mwaiyɨm ɨni sɨmiir warar waokaowiiyo. Mɨ kamɨm sowaka nɨnkɨn hɨugrɨpkɨiyɨm, sɨma ɨni sowiirar wakaemɨmɨkwɨiyɨm.

26 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkikɨn nɨin komiiyɨn ɨna yɨtkiwɨiyɨn. Mɨ ta omaka saiir ɨiyɨnpaeyɨn whɨekakɨm ɨni praprada kɨnkiyɨm. Mɨ tɨ omaka sɨmiir hɨugrɨmkrɨpkiikikaiyɨm sɨmiir anowɨm ɨni sɨma sɨma haiwaokiyɨm mɨ tɨ kam whɨekakɨm wɨeyɨnsopɨm sɨmiir nɨnɨmnɨrkaiyɨm ɨni sɨma sɨmar hɨuwhromwhro ɨkiigɨiyamɨm.

27 Mɨ inkamɨn ta omaka saiir waikaowiyɨn siya ha nɨnsiingiyɨn ta omaka hɨuyokiyokaiya saiir ano whɨekakɨm sɨmiir kɨgiyɨm haiwaokiyɨm mɨ siir kwoɨnɨn ɨna yaɨngwokiyɨn tari kam whɨekakɨm tapaiir hɨugrɨpkɨikikaiyɨm bɨdi yɨdamkiyɨm. Mɨ siya siir kamkɨu ɨiir asi kiwokhaigɨn siya siyar swokɨ hampɨmpɨtnam.

28 Mɨ Pol siya ɨni komiiya kauwok boɨnkiyɨn! Kɨra kɨnakɨna kɨpi dirɨraerarbumbuna. Krɨma bɨ nɨdamamkɨm krɨma tɨsi tɨrɨrar nwowɨm.

29 Mɨ tɨ inkamɨn waikaowiyɨn ɨna kauwok boɨnkiyɨn, paeya nɨuyaeiya saiirɨm mɨ siya ɨna iwɨt nɨnopkainaniyɨn omaka apanauwa hɨriir mɨ siya nɨdid prasae bɨ kikɨnkɨn, siir kɨu mɨnɨm ɨni nopnopa warar kɨnamɨn. Mɨ ɨni Pol, Sailas sowiir ɨgmiiga ɨnɨ akai hɨuɨuwɨn.

30 Mɨ siya ɨna yɨkɨuna apninaniyamo sowiirɨn yaba hɨriir. Mɨ ɨna boɨnɨn, kowa inkam komiiko kara pɨkɨ hɨnɨin dimɨnɨn siir tɨ tɨr? Mɨ Adi Komii siya pɨ kariir nɨkɨ animaiwarkainam.

31 Mɨ sowa ɨna boɨno, kɨra krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siirɨm daɨngwo tɨbmii. Mɨ Adi Komii siya wɨ kɨriir nwokɨ

anmaiwarkainaei. Mɨ kɨriir omakan iikamɨm ɨriipɨ hɨriinan, wɨ siyakɨnar nanmaiwarkaina swowi.

32 Mɨ sowa ta yai wɨn kɨbiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn si-
ira sɨmiir boɨnmɨmauugɨm siya. Mɨ iikamɨm siir omakanɨm
sɨmiir warar yɨnkɨn boɨnmɨmauu.

33 Mɨ ta ɨi aiirɨn, tɨ inkamɨn omaka hɨuyokiyokaiya saiir
waikaowiyɨn sowiir paowaiyɨm ɨni siya hɨisokɨm. Mɨ bɨ
kɨmɨmɨnkikɨm siya mɨ iikamɨm siir omaka ɨruanɨm sɨma op
ɨna baptaisɨm.

34 Mɨ siya sowiirɨn ɨna yɨkɨunamɨn siir omaka hɨriir. Mɨ siya
sowiirɨn nae mɨnɨm ɨna hauu aeyɨn. Mɨ maɨrgɨmaɨrga prasae
rani, siya nwowa iikamɨm omaka ɨrua saɨka whwonkaiyɨm
sɨmakan. Mɨ sɨma Adi Komii siirɨmɨn ɨna yaɨngwo tɨbmiiyɨm.

35 Mɨ ɨigwɨr nugakɨn, inkam komiiyɨm yai hɨdiyɨm om komii
Rom hɨranɨm sɨma swokɨ ɨkropkiyakwok, kam nhɨrɨm yaii
nɨniiyɨm sɨmiirɨn omaka hɨuyokiyokaiya saiir hɨriir. Mɨ sɨma
inɨ boɨnɨu, kɨra tɨ inkam nwɨso sowiirɨn tɨ ɨkrop apniki.

36 Mɨ tɨ inkamɨn omaka hɨuyokiyokaiya saiir waikaowiyɨn
siya Pol siir inɨ boɨnmauuɨu. Mɨ siya boɨn, ɨkɨ inkam komiiyɨm
yai hɨdiyɨn om komii Rom hɨranɨm sɨma bɨdi boɨnkiyɨm
kowiirɨn pɨ kara nɨkropkii mɨ kowa ta omaka hɨuyokiyokai
aiirɨn haiburgig mɨ ha dapniyam mɨ kowiir kwoɨnɨn hiinsɨm
hiinsɨma dwo.

37 Mɨ Pol siya sɨmiirɨn ɨna boɨnmauuɨn, krɨra ɨni om komii
Rom hɨran inkam ywowo mɨ sɨma krɨriirɨn yai mɨiyɨk bɨ
sɨbgu boɨnkɨm. Mɨ dimɨnɨn krɨra tɨrbuɨn siir bɨ boɨnmauugɨm.
Nɨingaka. Sɨma krɨriirɨn iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨda,
hindara prɨitɨokɨm. Mɨ sɨma krɨriirɨn omaka hɨuyokiyokaiya
saiirɨn whɨsariiya nokmwɨn apɨnopkaigiko. Mɨ tari sɨma
krɨriirɨn hindara haigiprakai ɨkrop apniyamam naɨngwokɨm,
aniya? Nɨingakɨ, nɨingakɨinga. Om komii Rom hɨran inkam
komii komiiyɨm sɨmar wɨt. Mɨ krɨriirɨn sɨmar swokɨ ɨkrop
apniki idwowɨiya hɨriirɨn.

38 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm, sɨma ta yaiya saiir wakaenamɨm
mɨ ɨna yamɨm mɨ bɨiyan inkam komiiyɨm yai hɨdiyɨm, sɨmaka
inɨ boɨnɨu mɨ bɨiyan kamɨm yai hɨdiyɨm, sɨma ha wakaewɨnɨm,
sowa ɨni om komii Rom hɨran inkamar mɨ owo mɨ sɨma ɨna
yɨdidɨm.

39 Mɨ sɨma ha namɨm mɨ sɨma sowiirɨn ɨna inɨ ouumɨkmɨk
boɨnɨuwɨm. Mɨ sɨma boɨn, krɨma kowiirɨn siyɨu mɨiyɨknan bɨ
tɨrkikɨm. Mɨ sɨma ɨna whɨnapniyamɨm idowɨiya hɨriir. Mɨ sɨma
boɨnki, kowa tɨ om komiiyɨn siir haburgik mɨ kowa maeyau
kwɨra dapnam.

40 Mɨ sowa ɨna haiburgigo ta omaka hɨuyokiyokai aiirɨn. Mɨ
sowa Lidia saiir omaka hɨriir yam. Mɨ sowa iikam nhɨrɨm
naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir inɨ kɨgɨu. Mɨ sowa yai nhɨrɨm sɨmiir

boinmimauu, simiir kwoinim kirie nwoki owim. Mi sima ha haiburgigim mi sima ina yamim. Ɨriig.

17

Mi om komii Tesalonaika hiran iikamim sima Pol Sailas sowiir tioim minkim

1 Mi sowa ha napnamo mi sowa om whirin Amfipolis hiriir yapnimbiiyam. Mi sowa ti om iiir haiburgigo mi sowa om komii whirin Apolonia hiriir yimbiyam. Mi sowa ti om iiir mi haburgigo mi sowa om komii whirin Tesalonaika hiriir yimbiyam. Mi omaka ira Juda simiirga yai nidwokai wakaeiya ini ti om iiir nwowa.

2 Pol siir siyiuin iki om komii komiiyim siya namim, siya pi Juda simiir omaka yai nidwokai wakaeiya mi siya pi simaka ninkin apninopkainami. Mi Juda simiir ii komii komii kwoimim siya simaka yinkinwamwarkii boin, Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiir.

3 Mi siya Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yai imiirin minam boinmimauugin simiirin, Adi Komii siya bidi yimbinin inkam nwirin, hik haiyamin. Mi siya wa naonami mi siya wa swoki insiin idwowi. Mi siya boinki, ti inkamin Adi Komii siya nimbinin, siya Jisis siyairgin.

4 Mi Juda iikam nhirim simaka hirar nwowim, sima ini Pol siir yai aiirim yaingwo tibmiigiyim. Mi sima ini Pol, Sailas sowiir isid ywowim. Mi iikam whiekakim Grikanim, yim sima iriipi hiriinan Adi Komii krimiir Wanin siirima mi hainanikim. Mi simiir iikam isid bripriyin sima ini sowaka yinkin itinakiuim. Mi bii nwowi wigim, yim ini hiriinanar mi tirim.

5 Mi Juda simiir kwoinim whwokwoka bi nwokikim mi sima inkam biyieyim siyiu hir napamim simiiram yikiuna. Mi sima iikam whiekakim ina yikiuna digim. Mi ta yaiya sima nini boiniua mi simiir kwoinim ini haugihauga whiyiekiyim. Mi sima ini yaiiyamar yaingwokiyim. Mi sima Jeson siir omaka saiir nokwoyokaigiyim mi sima ina hansranim simiirim. Sima minim tirkim, simiirin iikam whiekakim simiir niyopmau-ugiyim.

6 Mi sima simiir bi kigim. Mi sima Jeson mi iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir yikiunam ti om komiiyin siir biiyan iikamim simiirim. Mi sima hiniina kauwok boinam, ti kamim siyiu bibiyie tirbumbuwi ima ti omom omom imiir. Mi tari-inanin sima tisi om iiir mi atirbumbuniyim.

7 Mi Jeson siya yikiunam simiirin siir omaka hiriir. Ti iikam whiekakim sima om komii Rom hiran inkam komiiyin Sisa siir siyiu imiir nanugaugaugim. Sima ina boinim, inkam Komii nwirin ina nwowin, siir inigin Jisiskin.

8 Mɨ iikamɨm mɨ bɨiyan inkam komii ɨkɨm tɨ om komii siir
nwowɨm, sɨma tɨ hɨriinan yai ɨmiir wakaeyɨm mɨ sɨma ɨna
yanaakiyɨm.
9 Mɨ bɨiyan inkam komiiyɨm sɨma boɨn, kɨmiir yaiya yai
paii rani mɨ kɨma pɨ ta yai aiir saɨngig. Mɨ Jeson mɨ iikamɨm
naɨngwo tɨbmii ɨkɨm, sɨma umɨrɨm ha saɨngigɨm mɨ sɨma ɨna
yamɨm. Ɨriig

Mɨ Sol siir isɨdɨn sɨma om Beria hɨr mɨriigɨm.

10 Mɨ ta ɨiya saiir nɨiyaka iikamɨm Adi Komii siirɨm
naɨngwo tɨbmiiyɨm, sɨma Pol, Sailas sowiirɨn om Beria hɨriir
yɨkropki. Mɨ ɨiya sɨma om Beria hɨr nɨmbiyamɨm mɨ sɨma
ɨna yapnɨnopkainamɨm Juda sɨmiir omaka yai nɨdwokai
wakaeiya saiir.
11 Mɨ Juda iikamɨm om Beria hɨranɨm, sɨmiir kwoɨnɨm
iikamɨm om Tesalonaika hɨranɨm sɨmiir hɨriinan tani.
Niingaka. Mɨ sɨma ɨni maɨrgɨmaɨrga nwowɨm, sɨmiir yai
aiir wakaeyamɨn. Mɨ ɨinokɨinokɨn sɨma Adi Komii siir yaiyɨm
yokwo hɨr nwowɨm, sɨmiira mwaɨnanaeikɨm. Mɨ sɨma nwokɨ
ɨnokɨnkɨni, sɨmiir yaiya yai kaimwoka.
12 Mɨ Juda iikam whɨekakɨm om Beria hɨranɨm, sɨma ɨna
yaɨngwo tɨbmiigiyɨm. Mɨ Grik wig whɨekakɨm ɨnɨgakɨm mɨ
Grik kam ɨkɨm, sɨma ɨna mɨ aɨngwo tɨbmiigiyɨm.
13 Mɨ mhoɨiya Juda iikamɨm om Tesalonaika hɨranɨm sɨma
wakaeki, Pol siya Adi Komii siir yaiya saiir boɨnmɨmauuwi
om Beria hɨrɨn. Mɨ sɨma asi namkɨm tɨ om ɨiirɨn. Mɨ sɨma ɨnɨ
hopswoɨu iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm mɨ sɨma ɨna yanaakiyɨm.
14 Mɨ bɨ kɨmɨmɨnkɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma Pol
siir yɨkropki whɨigbida hɨriir. Mɨ Sailas Timoti sowa ɨni om
Beria hɨrar ywokiyo.
15 Mɨ sɨma Pol siirɨn siyaiini mɨnam nani whɨnapyɨkɨu
kwɨriigigɨm, siirɨn om Atens hɨr nadu atkɨnɨugigɨm. Mɨ Pol
siya yaiyɨm ɨna boɨnmɨmauugigɨn sɨmiirɨn, Sailas, Timoti
sowiirɨm. Siya sɨmiirɨn hɨniina boɨngig sowiiramɨn, sowa wa
wɨtsɨsau kariiramɨn. Mɨ sɨma ɨna swokɨ haiyɨug apnamɨm om
Beria hɨriir. Ɨriig.

Pol siya om komii Atens ta Adi Komii siir yaiya hɨr boɨnmɨmauugɨn

16 Pol siya om komii Atens hɨr ywokwokɨn, Sailas, Timoti
sowiirɨmɨn. Mɨ siya ɨna kɨgɨn tɨ om komiiyɨn sɨma uruwai
siyaowaini ɨnɨgɨn siirara hainani mɨ siir kwoɨnɨn mɨiyɨk bɨ
naɨngwokɨn.
17 Mɨ siya omaka Juda sɨmiira yai nɨdwokai wakaeiya,
saiir yapnɨnopkainam. Mɨ siya Judan iikamɨm mɨ nhɨrɨm
Juda iikam tani Adi Komii siir ɨnɨg hainaniyɨm, siya yai
sɨmaka yɨnkɨnwamwarkɨi boɨn. Mɨ siya ɨinokɨinokɨn pa mɨ

ami maeyaua iikamki ninkiniuwiya saiir. Mi siya yaiyim pi iikamim simiir hirar mi boinmimauuwi.

18 Mi kam nhirim Epikuriamni siyiu ninokninkiniyim mi kam nhirim Stoikni siyiu ninokninkini ikim sima yai saika yinkinwaomwarkii boin. Nhirim yim ha boin, ti inkamin yai priiboin priiboiniyin siya dimu minam naingwowi? Mi nhirim ina boinim, siya uridyiu biyieyin om whiranin siir yai imiir boinmimauuwi. Pol siya Jisis Krais siir yaiwin kibi aiir boinmimauugin simiirin. Siya boin, Jisis siya ie hiranki ninsiin idwokin. Mi siya ta hiriinan yaiya saiir boinkiyin mi sima ta siir yaiya saiir bi wakae ninokninkinkim. Mi sima siirin yai biyie asi nikbumbugim.

19 Mi sima Pol siirin asi nikiunamkim simiir biiyan inkam komiiyin siiram, maeyaua yai nidwo boinaiiya mhiukiu Ariopagas hirana saiirim. Mi sima boin, krima ta yaiwin kibiya kira boinmimauua iki iikamim simiir mi krima saiirim naingwowi saiir wakaeyim.

20 Krima ta kiriir yaiya saiir wakaeyim mi krima ini wara wakaeyimyokiyim. Ta yaiya, ini saa ywowa. Mi krima ta yaiya saiir yai mwo imiir ninokninkinim naingwowi.

21 Mi iikamim om komii Atens hiranim mi nhirim om whiran iikam ikim, sima om komii Atens hirara yamwoni. Mi sima iinokiinokin yaeya yai whir bi boinikim. Niingaka. Sima ti yaiwin imiirara whrie boinanaeikaigigim.

22 Mi Pol siya biiyan inkam komii komiiyim mhiu Aripagas hiranim, simiir whwonkam ida yinsiin okwo boinki. Mi siya boin, kima ti kamim om komii Atens anim kara kimiirin bidi kigim, kima miini haniin miriigim wou nikwo aeyamin.

23 Mi iiya kara waraura nwowa mi karar bidi kigim digworaekwowim wou kima nikwo aeyim simiirin. Mi kara biiya kwira kig. Mi sima yaiya hir wina hiniina winboinka. Ti Adi Komiiyin krima ninokninkin karamae nwowin. Mi ti Adi Komiiyin kima whaowaeyin mi kima siir inigin hindara whisariiyar, priihainani. Mi kimiirin ti Adi Komiiyin, kima ninokninkin karamae nwowin siir boinmauuwam tiri.

24 Adi Komii siyairgin nu ninomor mi digworaekwo whiekakim simiir nonkwokwokiyim. Siya, nu ninomor sowiir nwowim digworaekwowim mi simiir Biiyan Inkam Komiigin. Mi siya omaka inkamki nonkwo miriiyim, siya simiir bi nwowikin. Niingaka.

25 Siyar hauugikim digworaekwo whiekakim iikam imiirin. Mi omwai waiyayokiyokiiiyin kwoinbudin pi siyar nwowaiginiuwi mi simiir kwoinim asi niyaei. Mi digworaekwo whiekakim simiirin hiriinanar mi hauu haiginiu. Mi Adi Komii siirin digworaekwowim, inkam

nwɨrkɨn bɨ hauumauu haigɨnɨugɨn. Mɨ siya dimɨn whɨram bɨ whaowaekɨn. Nɨingaka.
26 Bɨikɨ bɨiyɨn Adi Komii siya inkam nwɨrɨn Adam siir nonkwokwokikɨn. Mɨ siir yɨnɨeyɨm, ɨni hoɨmgakar ywokiyɨm. Mɨ sɨma pɨuɨm kwɨrua bɨ nɨmbiyamkɨm, ɨni pɨupai pɨupai yɨmbiyamɨm. Mɨ sɨmiir nu maeyauɨm sɨma nwowanɨm siyar yɨmbingi, bɨdi bɨdiniya siya tɨkɨ kwoɨnɨn siira naɨngwokwokaigikɨn nu maeyau sɨmiirɨn yapayapa kikɨntɨmtɨo haigɨnɨuɨm. Mɨ siya tɨkɨ ɨiyɨm tɨ digworaekwo whɨekakɨm sɨma nɨmbiyamiyɨm, sɨmiir warar yɨnkɨn ɨmbingi.
27 Mɨ Adi Komii siya hɨriinan mɨnam tɨrkɨn, krɨma siir kɨgnɨnokninkɨnɨm. Mɨ siya aru nwo rani, ɨni krɨmiir kingiinar nwowɨn.
28 Mɨ siir kɨrɨeya krɨmiirɨn omwai saeya waiyayokiyokɨii mɨ krɨma asi nongwomamaɨr aekiyami tɨ nu ɨiirɨn. Kɨmiir inkam nwɨrɨn siya hɨnɨina wɨnboɨnkikɨn,
krɨma tɨ ombud komiiyɨn Adi Komii siirara yɨnisɨsɨmkɨm.
29 Mɨ krɨma ɨni Adi Komii siir yɨnisɨm ywowɨm, mɨ krɨmiir kwoɨnɨn ha kɨpi naɨngwo, Adi Komii siya uruwai siyaowai mɨ siya pae mɨnɨm krɨma nonkwokwowiyɨm siya sɨmiir hɨriinan tani. Nɨingaka.
30 Bɨiya kamɨm nɨnokninkɨn karamaeyɨm mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn yai hɨrii bɨ boɨnkɨn digworaekwowɨm sɨma tɨrɨm ta ɨi aiirɨn. Mɨ tariinanɨn siya yai ɨna boɨnɨnaeyɨn iikam whɨekakɨm ɨkɨ omom omomɨm sɨmiir nwowɨm. Mɨ siya boɨn, kɨmiir kwoɨnɨm tɨ kisɨna haigi. Mɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haimriyɨugig.
31 Mɨ siya ɨiya kwɨra yɨmbin sɨmiir yaimɨn dimɨnɨm sɨmiir hɨdam. Mɨ siirɨn Adi Komii siya ɨe hɨrankɨ swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwokɨn. Mɨ krɨma nwokɨ nɨnokninkɨni, siya Adi Komii si-irgɨsiira inkamkɨn. Tɨ inkamɨn Adi Komii siya nɨmbingiyɨn siyaɨrgɨn, yai hɨdiyɨn.
32 Mɨ ɨiya sɨma ta yaiya, Pol siya boɨna inkamɨn ɨeyankɨ nɨnsiin ɨdwowɨn siira saiir wakaekiyɨm mɨ nhɨrɨm ɨni siir boɨn grɨnamɨm. Mɨ nhɨrɨm ɨna boɨnɨm, krɨma wɨ kɨriir yai aiirar swokɨ wakae tɨ dimɨn ɨiirɨn.
33 Mɨ Pol siya sɨmiirɨn ha haiburgigɨn mɨ siya ɨna yamɨn.
34 Mɨ iikam nhɨrɨm yaeya naɨngwo tɨbmiigiyɨm, sɨma asi namkɨm saɨkan. Mɨ Daionisias siya nu Ariopagas hɨran kamɨm siyɨu komii nɨnokninkɨnɨm sɨmiir inkam nwɨrkɨn. Mɨ wig ɨra saiir inɨgɨn Damariska. Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma ɨni sɨmakar yamɨm. Łriig.

18

Pol siya om Korin hɨr mɨriigɨn.

1 Mɨ mhoɨiya Pol siya om komiiyɨn Atens siir haiburgigɨn mɨ
siya om whɨrɨn Korin siir yam.
2 Mɨ siya Judan inkamɨn nwɨra kɨg siir inɨgɨn Akwilakɨn.
Mɨ siya nu maeyaua Pontas dapiya saiir hɨrankɨ nɨtkɨn. Siya
mɨ siir wig aeya sowa waiyɨn nu komii Itali hɨrɨn aii bɨ
haiburgigo. Mɨ siir wiga saiir inɨgɨn Prisila. Mɨ Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn om komii Rom hɨr nwowiyɨn siir inɨgɨn Klodias.
Siya nhɨnɨkrɨropki Judan iikam whɨekakɨm om komii Rom
hɨr nwowɨm sɨmiirɨn. Sowawai tɨ om komiiyɨn Rom siir asi
haiburgigo mɨ ɨna yɨto. Mɨ Pol siya sowiirɨn hɨr inɨ kɨgɨu.
3 Siya ta mɨiya sowawai mɨriiya wraisu ɨs pani mɨiya omaka
mɨriiya saiir hɨriinan mɨi aiirar mɨ mɨriigɨn, umɨr mɨ haiyɨm.
Mɨ siya sowiirwai omaka asi whwonkaigɨn.
4 Mɨ Juda sɨmiir ɨi komii komiiyɨm, Pol siya Juda sɨmiir
omaka yai nɨdwokai wakaeiya saiir napnɨnopkainamkɨn. Mɨ
siya yai sɨmaka yɨnkɨnwaomwarkɨi boɨn. Mɨ siya Juda mɨ Grik
hɨran iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir inɨ boɨnɨurwokaiyɨu sɨma
Jisɨs siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm.
5 Mɨ mhoɨiya Sailas sowa Timoti ɨna haiburgigo nu Mase-
donia hɨrɨn mɨ sowa ɨna yɨtwo Pol siirɨm. Mɨ Pol siya
ɨinokɨinokɨn yaiwɨn kɨbiya saiirara boɨnmɨmauuwikɨn. Mɨ
siya Juda sɨmiirɨn ɨna boɨnɨnaekiyɨn. Jisɨsɨn Bɨiyan Adi Komii
siyar nɨmbingikɨn, Judan iikamɨm kɨmiir kaoprigi okwowam.
6 Mɨ sɨma siir yai aiir yanugaugau mɨ sɨma siirɨn ɨna
yɨgbumbuwɨm. Mɨ sɨma nu sɨnɨm siir yɨuɨs aiir nwowɨm
asi nhɨskigikɨm. Dimusi rani, siya pɨ brombropnamkɨn. Mɨ
siya ɨna boɨnkiyɨn sɨmiirɨn, kɨma kɨgugukaeyami kɨmiirar
dimɨnkɨn, yaikakɨn wɨ kɨmakɨma nwowi. An kara yai kara-
maeka. Panaowɨn kara pɨ ɨkɨ iikamɨm Juda iikam tani kara
pɨ sɨmiirɨm nami.
7 Mɨ Pol siya ta Juda sɨmiir omaka yai nɨdwokai wakaeiya
saiir haiburgigɨn mɨ siya inkam nwɨrɨn siir omaka saiir yam.
Tɨ inkamɨn siir inɨgɨn Tisias Jastaskɨn. Siya Juda inkam
tani, siya tɨ inkamɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir inɨg ɨiirar
hainanikɨn. Mɨ siir omaka ɨni ta Juda sɨmiir omaka yai
nɨdwokai wakaeiya ɨni saiir akpitga ywowa.
8 Mɨ ta Juda sɨmiir omaka yai nɨdwokai wakaeiya saiir
bɨiyan inkamɨn saiir kɨgrɨraowiyɨn, siir inɨgɨn Krispaskɨn. Mɨ
siir wig yɨn ɨma, sɨmani bɨdi yaɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir Bɨiyan
Inkam Komii ɨiirɨmɨn. Mɨ om Korin hɨran iikam whɨekakɨm
sɨma ta Pol siir yai aiir wakaekiyɨm mɨ sɨma ɨna yaɨngwo
tɨbmiigiyɨm. Mɨ sɨmiirɨn op ɨna baptais haiginɨuwɨm.
9 Mɨ ɨigwɨr nɨiyaka Pol siya dimɨn whɨrɨn nhwonan siir whɨn
kɨg. Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya boɨnki siir, kɨra kɨpi nɨdid.
Nɨɨngaka. Kɨra ha boɨnmɨmauugi, mɨ kɨra yai mɨkrɨm kɨpi nwo.

10 Mɨ kara kɨnakar nwowi mɨ inkam nwɨrɨn wɨ kɨriir hopswo
rani mɨ kɨriirɨn wɨ siya tɨrbumbu rani tɨ om komiiyɨn kariir
iikam whɨekakɨm ɨni tɨrar nwowɨm. Ta yaiya Adi Komii siya
boɨnkika.
11 Pol siya om Korin hɨrɨn, bɨewiyɨn whɨra ywo. Mɨ bwanɨm
ɨriiyar whɨra yɨnkɨn o. Mɨ siya sɨmiirɨn Adi Komii siir yai aiir
boɨnmɨmauugɨn.
12 Mɨ ta ɨiya Galio siya nu komiiyɨn Grik hɨran bɨiyan inkam
komiikɨn, hɨr nwowikɨn. Mɨ ta ɨiya Juda sɨma wara yɨnkɨn
nhɨɨn, Pol siir nwowam ɨo. Mɨ sɨma siir yɨkɨunam bɨiyan inkam
komiiyɨn yai hɨdiyɨn, saɨka nokwo boɨnam.
13 Mɨ sɨma boɨn, tɨ inkamɨn, iikam whɨekakɨm sɨmiir kwoɨnɨn
siya boɨnɨurwokaiyɨugɨn Adi Komii siir inɨg hainanam. Mɨ ta
siir yaiya tɨ siyɨu komii saɨka ɨrɨpa bɨ namasuga. Nɨingaka.
14 Pol siya ɨna naɨngwowɨn sɨmiir yai aka nowarkɨi
boɨnamɨn. Mɨ Galio siya Judan kamɨm sɨmiir boɨn mɨ tɨ
inkamɨn siya siyɨu biyɨe tɨriikɨswo mɨ kara kɨmiir yai aiirɨn
wa pɨ wakaeyɨn. Mɨ siya tɨ inkamɨn krɨmiir oman siyɨuɨn saɨka
bɨ nantamyɨryɨrkɨn mɨ siyɨu biyɨe bɨ tɨrkɨn. Nɨingaka.
15 Mɨ tɨkɨ dimɨnɨn siya krɨmiir oman dimɨn tani. Nɨingaka.
Juda hɨran iikamɨm kɨmiir siyɨuɨn mɨ siir dimɨnkɨn. Mɨ dig-
woraekwo whɨekakɨm sɨmiir inɨgɨm, yɨm kɨmiirar dimɨnkɨn
kɨmakɨma tɨ kɨtɨbmii boɨn. Mɨ kara tɨ hɨriinan dimɨnɨn siir yai
nɨdwo wakaeyɨm pɨ boriisopi.
16 Mɨ siya sɨmiir maeyaua yai inkam komii aka nokwo
boɨniya, saiir hɨranka yɨkrɨropnatkiikɨigi.
17 Mɨ sɨma Sostenis siir yankabrɨnunaowid. Siya Juda sɨmiir
omaka yai nɨdwokai wakaeiya saiir bɨiyan inkamkɨn. Mɨ
sɨma siirɨn maeyaua yai nokwo boɨniya, saiir kingiin hɨrar
yɨpɨmpar. Mɨ Galio siya tɨ dimɨnɨn sɨma tɨrkiyɨn, siirsi bɨ swokɨ
naɨngwoyɨmyokikɨn. Łriig.

Pol siya om Antiok nu Siria hɨr nwowɨn siir hɨriir swokɨ am.

18 Pol siya om Korin hɨrɨn, ɨi kasa bɨ nwokɨn. Mɨ mhoɨiya
siya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir boɨngig, ha dwoki! Mɨ
siya ha nhɨnamɨn siyaii aiir kwɨrinam mɨ Akwila sowa wai
Prisila ɨni saɨka yɨnkɨn amwo Senkria hɨriirɨn, maeyaua siyaii
ɨma namasuwiya om Korin kingiin hɨr nwowa saiirɨm. Mɨ
kana ɨna pɨiriyaonama. Dimusi rani, siya Adi Komii saɨka bɨdi
yɨmbinɨn, dimɨn whɨr tɨramɨn. Mɨ siya Juda sɨmiir siyɨuɨn siir
napkɨn. Mɨ siyaiiya ha hɨuyanama mɨ sɨma ɨna yamɨm nu Siria
hɨriir.
19 Sɨma om Efesas hɨriir yɨmbiyam. Mɨ Pol siya sowiirɨn tɨ
om ɨiir haiburgig. Mɨ siya ɨna yapnɨnopkainamɨn Juda sɨmiir
omaka yai nɨdwokai boɨniya saiir. Mɨ siya Juda kamɨm sɨmaka
inɨ whrɨeboɨnaiyɨu.

20 Mɨ sima siirɨn ɨna srɨiyɨm, kɨra krɨmaka wɨ ɨi prɨeirɨga
nwonami, aniya? Mɨ siya ɨna boɨnɨn, kara wɨ dɨg nwo rani.
21 Mɨ mhoɨiya siya simiir boɨnki, ha dwoki! Mɨ Adi Komii
siya kariirɨm naɨngwowi mɨ kara wɨ kɨmiirɨma swokɨ ɨti. Mɨ
siya om Efesas siir haiburgig mɨ siyaiiya saiir yani kwɨrinam.
22 Mɨ siyaiiya ɨna yamamasu ɨuwa om Siria hɨr. Mɨ Pol siya
siyaiiya saiir haiburgigɨn mɨ ɨna kunaiidamɨn. Mɨ siya om
komii Jerusalem hɨriir yam. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm
siya simiir inɨ boɨnɨu tɨ akamɨm! Mɨ siya hɨriinan tɨr dɨgɨgɨn mɨ
ɨni om Antiok hɨriir yapiinamɨn.
23 Pol siya om Antiok hɨrɨn, ɨi prɨeirɨga nwokɨn. Mɨ
mhoɨiya siya ɨna yamɨn. Siya tɨ nu whɨswo sowiir yam,
Galesia mɨ Frisia hɨr nwowɨm omisɨsɨm nhɨrɨm simiir nap
mɨriiyamkɨn. Mɨ siya iikam whɨekakɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm,
simiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn.

Apolos siya Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuwikɨn om Efesas hɨr.

24 Mɨ Juda inkam nwɨrɨn tɨ om komiiyɨn Aleksandria
hɨrankɨn. Siya om Efesas hɨr namwonikɨn, siir inɨgɨn
Apoloskɨn siya yai mɨiyɨk mɨiyɨk ara boɨnikɨn. Siya Adi Komii
siir yai aiirɨn, bɨdi yɨnokninkɨn dɨgɨn.
25 Mɨ yɨo siya bɨdiyar mɨ ɨnokninkɨnɨn, dimɨn taemɨn
nhɨrɨm Jisɨs siya dɨrɨraerariyɨm. Mɨ siya ɨni simiirar kauwok
boɨnamɨn. Mɨ siir yaiya siya boɨna Jisɨs siir, siya bɨ kiyɨkrɨkɨu
boɨnkikɨn. Niingaka. Mɨ siir yaiya ɨna yɨnyokɨigiya hɨnda
tɨnda. Bɨiya Jon siya, siir boɨnmɨmauuwɨn yaiyɨm, simiir
kwoɨn kisɨna haigiyam mɨ op baptaisɨm. Mɨ siya simiir
boɨnmɨmauugɨn.
26 Siya Juda simiir omaka yai nɨdwokai wakaeiya saiir
yam. Mɨ siya yaiyɨm ɨni hɨndara inɨ boɨn ɨskiyɨm mɨ siya
simiirsi nɨdid kwoɨn bɨ naɨngwokɨn. Prisila Akwila sowawai-
yar wakaeyo mɨ sowa siirɨn ɨna yɨkɨunamɨn sowiirwai omaka
hɨriir. Mɨ sowawaiyɨn siirɨn hanɨingɨn yanaaknɨnkii haigɨnɨu
Adi Komii siir siyɨu ɨmiirɨn siirɨn. Mɨ siya wɨ nwokɨ sɨbgu
ɨnokninkɨnɨm.
27 Mhoɨiya Apolos siya nu komiiyɨn Grik hɨriir namɨm mɨnɨn
mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Efesas hɨranɨm sima boɨn
maɨrgɨmaɨrga haigɨnɨugi siirɨn. Mɨ yokwowa sima wɨn hauugi,
nu komii Grik hɨran iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm simiirɨm.
Mɨ sima hɨnɨɨna wɨn boɨnki, kɨma siirɨn wɨ dɨkɨunam kɨmiir
omaka hɨriir. Mɨ ɨiya siya nu komii Grik hɨr nɨmbiyamɨn mɨ
iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm simiir pɨu nhɨnmi siya inɨ kɨn
haigɨnɨuɨu. Bɨiya Adi Komii siya naɨngwobumbuwa simiir
kwoɨn ɨmiir kisɨna haigiyam.

28 Mɨ siya ɨni ɨgaokaka ywowɨn, Juda sɨma boɨnɨm yai
bibiyɨeyɨm iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨda mɨ siya sɨmiirɨn
yaiyɨm Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwowɨm Jisɨs
siya inkamɨn bɨiya Adi Komii siya nɨmbingiyɨn krɨmiir
whɨndirɨraerar haiginɨuwam mɨ siir boɨnkika. Mɨ sɨma asi
nongwomamaɨr aekiyamkɨm. Ɨriig.

19

Pol siya om Efeses hɨr mɨriigɨn

1 Apolos siya om Korin hɨr mɨriigɨn. Mɨ ta ɨiya Pol siya
ɨkɨ nupai nupaiyɨm sɨmiir nap mɨriiyɨn. Mɨ siya om Efeses
hɨriir yap nɨmbɨiyam. Mɨ tɨ omɨn hɨran iikam nhɨrɨm naɨngwo
tɨbmiiyɨm, sɨmiir inɨ kɨgɨu.
2 Mɨ siya srɨiyɨu bɨiya kɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ kɨma
Adi Komii siir naeyɨu mɨiyɨk ɨiir bɨdi yaeyɨn? Mɨ sɨma boɨn,
nɨingaka. Krɨma Adi Komii siir naeyɨu mɨiyɨkɨn siir yai bɨ
wakaemɨmɨnkɨm.
3 Mɨ Pol siya boɨnki sɨmiirɨn, kɨma pɨkɨ hɨnɨɨn siyɨuɨn si
baptaiskɨm. Mɨ yɨm ɨna yowarkɨi boɨnkiyɨm, nɨm krɨma Joni
siyɨuɨn op siya baptaisɨn mɨ siir baptaiskɨm.
4 Mɨ Pol siya boɨn, bɨiya Jon siya iikamɨm sɨmiirɨn op bap-
tais haiginɨugɨm mɨ siya tɨ siyɨuɨn mɨn nɨisɨimauugɨn, sɨma
naɨngwo tɨbmiiyɨm. Jon siya Juda iikamɨm sɨmiir boɨn, kɨma
tɨ inkamɨn kariir mhoɨiya nɨtɨn siirɨm daɨngwo tɨbmii. Tɨ
inkamɨn siya Jisɨsɨn siyaɨrgɨn.
5 Mɨ sɨma ta Pol siir yaiya saiir wakaeyɨm mɨ ɨni Bɨiyan
Inkam Komiiyɨn Jisɨs siir inɨg ɨiirar dapɨm mɨ op ɨna baptaisɨm.
6 Mɨ Pol siir ɨina sɨmiir yonkwoki mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn
ɨni sɨmiir yanɨnkɨnɨuniyɨn. Mɨ sɨma ɨni yaipai yaipaiyɨm
nɨnomor kou hɨranɨm, ɨni sɨmiirar boɨnamɨm profet kamɨm
yaiya sɨma boɨniya mɨ sɨma sɨmiir hɨriinana boɨnkɨm mɨ sɨma
Adi Komii siir yaiya ɨna boɨnmɨmauuwamɨm.
7 Tɨ kam whɨekakɨm ɨuur nwɨsko, Adi Komii siir naeyɨu
mɨiyɨk ɨiir haiyɨm.
8 Mɨ Pol siya ɨna yapnɨnopkainamɨn omaka Juda sɨmiira
yai nɨdwokai boɨnaiiya saiir. Mɨ yaiya siya ninɨ boɨnɨuwa,
siya ɨni hindara inɨ boɨnɨskiyɨn. Siya nɨdidmɨr nɨdidmɨr bɨ
boɨnkɨn mɨ siya ɨni sɨmakar yɨnkɨnwamwarkɨi boɨnɨn sɨmiir
kwoɨn ɨmiir boɨnɨurwokaiyam. Mɨ siya sɨmiirɨn Adi Komiiyɨn
siir iikam mɨ siir digworaekwowɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siir
boɨnmɨmauuɨm bwanɨm parig whoɨm.
9 Mɨ nhɨrɨm ɨni boriisop waeyaowɨm, bɨ naɨngwo tɨbmiigɨm
mɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir whwonkam ɨdan mɨ sɨma yai
biyɨe Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir siyɨu ɨiir yɨgbumbu boɨnɨm.
Mɨ Pol siya sɨmiir haiburgigɨn mɨ siya iikamɨm naɨngwo

tibmiiyim simiirar yikiunam mi iinokiinokin Pol sima skulam Tiranas hiriir namikim, Adi Komii siir yaiya saiir whrie boinaiyiuwam.

10 Siya hiriinanar diriraeraryokiyokiiyin biewiyo whis. Mi iikamim nu Esia hiranim, sima bidi wakaeyim Biiyan Inkam Komii siir yai imiirin. Mi Judan iikam mi Grik an iikam yim ina mi wakaeyim. Ɨriig.

Siva siir yinisim yinkamiyin ima.

11 Adi Komii krimiir Wanin siya hauugikin Pol siirin kirieni, ti dimin kirie komiiyin mi ti diminin, yio ini sa ywoiskiyin.

12 Mi sima yiuis mirim pi Pol siir piu aiir naka iprakna haii mi mhoiiya pa hainami iikamim makakim simiir piu imiir nini hainiiyiuwi mi ta simiir ma simiir niiya pi digar nwoki. Mi iki uridyiu biyie biyieyim simiir nwowim ina haiburgigim mi ina yamim.

13 Mi ti Juda iikamim omom omom nhirim sim yapyokiyokii inkamim uridyiu biyiekakim simiir yinimniski. Mi sima boin, nim ti yiu bibiyieyim sim ninimniskiiyami ti Jisisni inigin si niki kinankiuwi. Mi sima yiu biyie siir boinki, ti inkamin Pol siya boinin siir inig ieya niuwi mi kira damki.

14 Juda simiir yaowae adin pris Sipakin, siir yinisisimim iriiyar nwisko. Mi sima ti hiriinan siyiu imiir tirikim.

15 Mi ti uridyiu biyieyin siya simiir yaiyaka hiniina yowarkii boin, kara Jisis Pol sowiir bidi yinoknkinin mi wim kima yipikim.

16 Mi ti uridyiu biyieyin ti inkamin siir piu hir nwokin, sima diriraerar niskinakim mi sima ta omaka saiir haiburgig mi ini paru parura yidam natkiigiinamim. Nhie aunowaiga.

17 Mhoiiya Juda iikam whiekakim mi Grik iikam whiekak ikim, sima om Efesas hir nwowim, sima ta yaiya saiir wakaeyim mi iikam whiekakim sima nidid pranae bi kinkim. Mi sima Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir inig iiirar hainanim.

18 Iikam whiekakim naingwo tibmiiyim mi sima ina yitim. Mi digworaekwo biyie whiekakim biiya sima tir kaiyiuim, ini simiir ini boininkiiniyim, iikamim simiir whwonkam ida.

19 Mi iikam whiekakim nop min nanaowiyim mi naeboin wir minim pa samsakikini wigam. Mi simiirin ina ikom swokiyim pae arar, iikam whiekakim simiir whwonkam ida. Mi digworaekwowim yokwo sima winim simiir iripar mwainim, hiniina yimbiyam. 50,000.

20 Mi ti hiriinan siyiuin sima tirin mi Biiyan Inkam Komii siir yaiya ina kiririrama mi ta yaiya ini komiiya ywokiya. Ɨriig.

Mi om Efesas hiran inkam whiekakim sima Pol siirimin io yai prasae bi saokim.

21 Mɨ saiir mhoɨiya, Pol siir kwoɨnɨn Adi Komii siir naeyɨu
mɨiyɨk ɨeya yowomwarkaiyɨu, nu Mesedonia mɨ nu Grik hɨriir
napamɨm mɨ mhoɨiya siya om komii Jerusalem hɨriir namam
naɨngwokɨn. Mɨ siya boɨn, kara tɨ omom sɨmiir ninɨ kɨgnaki.
Mɨ mhoɨiya kara wɨ om komii Roma hɨriir nami.
22 Mɨ siya inkam nwɨso siir whɨn mɨriiywo sowiir yɨkropki,
Timoti, Irastas sowa nu Mesedonia hɨriir namɨm. Mɨ Pol siya
nu komii Esia hɨrar ikɨ okiyɨn.

23 Mɨ taka ɨiya hɨk komiiya om Efesas tɨriir yɨmbini. Mɨ
sɨma nansao prasae bɨ kɨnkɨm. Mɨ ta hɨk komiiya whɨsarii bɨ
nɨmbiyamka, Pol siya siyɨuɨn iikamɨm sɨma naɨngwo tɨbmiiyɨn
Jisɨs siirɨm mɨ siir boɨnmauugɨn. Mɨ ta hɨka asi nɨmbiyamka.
24 Inkam nwɨrɨn hɨr nwowɨn siir inɨgɨn Demitrias siya tɨ
inkamɨn digworaekwo paipaiyɨm silvani nonkwokwowikɨn.
Ta omaka wiga Atemis saiir inɨgnana saiir inɨg ɨiir hainanam.
Mɨ siir mɨiyan kamɨm, tɨ digworaekwowɨm sɨmiir nonkwok-
wowiyɨm mɨ sɨma umɨr prasae bɨ haiigɨm.
25 Mɨ siya siir mɨi mɨriiyɨm sɨmiirɨm wara yɨnkɨn ɨkɨuna.
Mɨ siya sɨmiir boɨnki, krɨma mɨi kwɨruwa mɨriigɨm, kɨma
dɨnokɨnkɨn, krɨma umɨr komii asi haii, tɨ mɨiyɨm krɨma
mɨriiyɨm sɨmiirsi haii.
26 Mɨ tɨ inkamɨn Pol, iikam isid komiiyɨn pɨ siya
nhɨnprɨiginaei. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm pɨ siirɨma naɨngwowi.
Mɨ kɨma bɨdi kɨgɨm mɨ kɨma bɨdi wakaeyɨm siya tɨ hɨriinanɨn
om Efesas hɨrɨra bɨ tɨrkɨn. Nɨɨngaka.
27 Ta Pol siir yaiya ɨni krɨmiir umɨr mɨiya saiirar yɨkrɨpkiya
mɨ hɨriinana sasa rani. Nɨɨngaka. Mɨ sɨma wɨ ta omaka
komiiya Atemias wɨ saiir haimriyɨugigi mɨ wɨ ta wiga saiir
inɨg ɨiir mɨ hainan tani. Nɨɨngaka. Mɨ ta omaka komiiya mɨ
ta wig aeya, yo wɨ hɨriiyar nokwosaoaekaeyami. Ta wiga inɨg
komiigaka mɨ iikam whɨekakɨm nu komii Esia hɨranɨm, sɨma
saiir inɨg ɨiir hainanikɨm. Mɨ ta Pol siir yaiya wɨ ta sɨmiir wiga
inɨg komiikak nwowa, wɨ saiir nikworɨnuwi. Siya hɨnɨɨna
boɨnkɨn.
28 Mɨ sɨma ta yai aiir wakaekiyɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm
ɨni haugɨhauga whwiyɨekiyɨm mɨ sɨma ɨni komiiya kauwok
boɨnkiyɨm, Atemias! Saeya om komii Efesas krɨmiir bɨiyan
wig komiiga.
29 Mɨ tɨ om komiiyɨn siir hɨran iikamɨm, yai ɨni komi-
iya nhɨnkii kauwokiyɨm. Mɨ sɨma diriyar yɨnsiin iwɨtnam,
maeyaua ɨrɨpa yai sɨma nɨdwo boɨniya saiirɨm. Mɨ sɨma Gaias,
Aristakas sowiirɨn wara yɨnkɨn kiwowɨt hainam. Tɨ inkam
nwɨso nu komiiyɨn Mesedonia hɨranko sowa tɨ inkam nwɨso
Pol saɨka nap mɨriigo.
30 Mɨ Pol siya iikam whɨekakɨm, sɨmiir bopwo

napnɨnopkainamɨm mɨnkɨn. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma yɨkɨdu siirɨn.
31 Mɨ nu komii Esia hɨran inkam komii nhɨrɨm sɨma Pol siir
nomiiyaugɨm. Mɨ sɨma yai siirɨm boɨnki mɨ sɨma siirɨn ɨna
boɨnɨkɨdukiyɨm, kɨra maeyaua yai ɨrɨpa nɨdwo boɨnaiiya, wɨ
saiir kɨpi napnɨnopkai.
32 Tɨ iikam isid komiiyɨn, ta omaka yai nɨdwokai wakaeiya
saiir nwowɨm sɨma omkakarɨm ɨni diriyar nhɨnki kauwok
boɨnkiyɨm. Mɨ sɨma yai whɨruwani bɨri kauwok boɨnkikɨm.
Nhɨrɨm yai whɨrni, nhɨrɨm yai whɨrni hɨniin hɨniɨna kauwok
boɨnki. Mɨ iikam hoɨmgakɨm sɨma bɨri nɨnokkɨnkɨnkɨm ta ɨrɨpa
sɨma nwowa mɨ sɨma bɨ nɨnokkɨnkɨnkɨm inkamɨn ta ɨrɨpa sɨma
nwowa saiir bɨi nwowanɨn.
33 Juda sɨma Aleksanda siirɨn bopwoniya hɨriir
iyopnɨnopkaigi, sɨmiir bɨi nwowam. Mɨ iikam whɨekakɨm
sɨma ɨni whɨekakar kauwok boɨnkiyɨm. Mɨ Aleksanda siya
ɨna yɨisiimauugiyɨn, sɨmiir yai ɨmiir nɨrɨbmi boɨnɨm. Mɨ siya
sɨmiir yai aiir nowarkɨi boɨnkiyɨm tɨrkɨn.
34 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨma ɨna kɨgnɨokkɨnkɨnkiyɨm siya
Juda inkamkɨn. Mɨ sɨma whɨekakɨm ɨni diriya nhɨnkiikauwok
boɨnkiyɨm. Atemisa om Efesas krɨmiir bɨiyan wig komiiga. Mɨ
sɨma ɨdɨp ɨdɨp ɨni ta yaiya saiir saiirar iyop boɨnɨnaeyɨm.
35 Inkamɨn omaka komii nɨdwokaiyɨn yaimɨn wɨniyɨn
om Efesas hɨran iikamɨm sɨmiir yaiyɨm siya yɨnsiin okwo
parɨngigi. Mɨ siya ɨna boɨnɨn, kɨma tɨ om Efesasan iikamɨm
kɨma wakae! Krɨma ta omaka aiirɨn mɨnam kɨgrɨraowi,
Atemis saiir inɨg ɨiir hainanam. Mɨ ta siiya haiya praprasa
nɨnomor kou hɨrankɨ nɨkiinainiya saiir wara kɨgrɨrao. Mɨ
iikam whɨekakɨm sɨma bɨdiya yɨokkɨnkɨnɨm.
36 Mɨ ta yai aiirɨn wɨ inkam nwɨrkɨ nanugaugau rani.
Nɨɨngaka. Mɨ kɨma yai tanki! Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm haeiya kɨpi
kɨnki mɨ dimɨn whɨrɨn ha kɨpi nanka dirɨraerarki.
37 Kɨma bɨdi yɨkɨunaniyɨm tɨ inkam nwɨso sowiirɨn. Mɨ sowa
ta omaka Atemisa saiir dimɨn whɨr bɨ tauae haigo. Nɨɨngaka.
Mɨ sowa krɨmiir bɨiyan wig komiiya saiir bɨ nɨgbumbugo.
Nɨɨngaka.
38 Mɨ Demitras siya mɨ kamɨm mɨi saɨka mɨriiyɨm sɨma
yaigakɨnɨuwi, inkam nwɨrɨn saɨkaɨn mɨ sɨma ɨiya ta omaka yai
wakaeiya mɨ sɨma saiir dam, yai boɨnamɨn. Mɨ sɨma ta yaiya,
inkam komiiyɨn saɨka tɨnɨ boɨnɨu.
39 Mɨ kɨma yaigakɨnɨuwi, kɨmiir kwoɨnau waraurar tɨkɨ
okainam. Mɨ wɨ yaowaeyɨm yai nɨdwokai wakaeiyɨm, om
Efesas hɨranɨm, sɨmaka tɨnɨ boɨnɨu.
40 Mɨ om komii Rom hɨran iikamɨm sɨma krɨmiirɨn wɨ
yaigak nwowi, ta krɨma nɨnii nansaowa maeyaua ɨrɨpa nɨdwo
boɨnaiiya saiir. Mɨ krɨma hɨriinan wɨ whɨsarii dimuɨm nɨnii

nansaowi? Mɨ sɨma krɨmiirɨn inkam komii komiiyɨm sɨmaka boɨni mɨ krɨma wɨ yai karamaeyar nwowi. Siya hɨniɨna boɨnkɨn.
41 Mɨ yai siirɨm dɨg nwokiyɨm mɨ siya sɨmiirɨn ɨna boɨnkiyɨn, kɨma ha tɨ nhɨnkiinam. Łriig

20

Pol siya nu Masedonia mɨ nu Grik hɨr napmɨriigɨn.

1 Mɨ tɨ yaiya sɨma nɨnii nansaowa dɨg nwokiya mɨ Pol siya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir yɨkɨunam. Mɨ siya yai nhɨrɨm sɨmiir boɨnmauugi, sɨmiir kwoɨn ɨmiir kɨrɨe haigɨnɨuwɨm. Mɨ siya sɨmiir boɨngig, ha dwoki kɨma mɨ siya om Efesas hɨr haiburgigɨn mɨ ɨna yamɨn nu Madedonia hɨriir.
2 Mɨ siya om whɨekakɨm sɨmiira yapmɨrii, siya yai kasa bɨri boɨnmɨmauugɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn, sɨmiir kwoɨn ɨmiir kɨrɨe haigɨnɨuwɨm. Mɨ siya mhoɨiya nu Grik hɨriir yɨmbiyam.
3 Mɨ nu Grik hɨrɨn siya bwanɨm whwoɨma ywo mɨ mhoɨiya siya nu Siria hɨriirɨn siyaii aiir kwɨriinamɨm yaɨngwo. Mɨ siya wakae, Juda sɨma yaiya siirɨm nomboɨn tɨbmiikimaigɨm, siir nɨsom aokiyɨm. Mɨ Pol siir kwoɨnɨn ɨna yaɨngwowɨn, kiya? An wɨ nu Masedonia hɨriiyar swokɨ ami.
4 Sopata siya om Beria hɨrankɨn, siya Piras siir yɨnisɨmkɨn, siya Pol saɨka namkɨn. Mɨ inkam nwɨswo om Tesalonaika hɨranko, Aristakas mɨ Sekandas. Mɨ Gaias siya om Debi hɨrankɨn. Mɨ Tikikas mɨ Trofimas yo nu komii Esia hɨrankɨn nɨtko. Mɨ Timoti siya sowaka yɨnkɨn am. Mɨ sɨma ɨni Pol saɨka yamɨm.
5 Sɨma tɨ kamɨm bɨiya namɨm, krɨmiirɨmɨn sɨma om Troas hɨr ywokwokɨn.
6 Mɨ ɨiya Juda sɨmiir ɨi komiiya wou sɨma nikwo aeiya, bretɨn niyopiin karamae nwowiyɨn siira, ya bɨdi yamkiya. Mɨ mhoɨiya krɨma siyaiiya saiir yani kwɨriinam mɨ om Filipai siir haiburgig. Krɨma ɨi ɨriiyar aka om Troas hɨriir yɨmbiyam mɨ krɨma ɨiyɨm ɨriiyar kwɨsa ywo om Troas hɨrɨn. Łriig.

Mɨ om Troas hɨrɨn Pol siya Yutikas siirɨn ɨe hɨrankɨ hɨdnɨnsiin ɨdwokɨn

7 Mɨ bɨiyan ɨi komiiya krɨma iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmaka maeyau kwɨruwa ywo. Mɨ sɨma nae ɨna yaeyɨm. Mɨ Pol siya yai iikam ɨmiirɨn ɨna boɨnmɨmauugigɨn. Siya asi boɨnmɨmauugigɨn, siya waka namɨm naɨngwowi. Mɨ siya yai prɨei asi boɨnyokiyokɨiyamkɨn mɨ nɨibwobwo boɨn dɨgiwɨi.
8 Mɨ krɨma omaka anaua kouana saiir nwokɨm. Mɨ ta omaka pae hoɨmgakɨm nɨuyaiyɨm hanɨɨngɨn haɨngomu inɨnankɨinam.

9 Mɨ inkam nwɨrɨn, whrankɨn, siir inɨgɨn Yutikaskɨn. Mɨ
siya ounɨb nɨdwokɨn. Mɨ Pol siya yai ɨna boɨnanaeyɨn. Mɨ
Yutikas siya ta yai aiir wakaeninidɨn mɨ siir nhwoɨn ɨna yasae
whɨnwowam ɨuguskiyɨn. Mɨ siya ɨna warinɨwarkiinamɨn nua
hɨriir. Mɨ tɨ ounɨbɨn omaka anau kwoɨmaka saiir nwokɨn. Mɨ
sɨma ha nhɨnɨuungiyɨm siir haiyɨm mɨ sɨma yaunɨ kɨgɨu, siya
bɨdi yɨsom aokiyɨn.
10 Mɨ Pol siya wara yɨnkɨn ɨuunainam. Mɨ siya tɨ whranɨn
siir yaunɨ ankab ɨdwo ɨu. Mɨ siya ɨna boɨnɨn, kɨma kɨpi
naɨngwoyɨmiyok, siya tɨsi ɨrkak pɨuar swokɨ owɨn.
11 Mɨ Pol siya ha swokɨ iiyamɨn koua hɨriir mɨ siya
paimɨrɨm ɨna inɨ ɨinɨkɨmkɨr hauu ɨuwɨn. Mɨ sɨma ɨna
yaeyɨm. Mɨ siya yai sɨmaka boɨnainanaewɨiyɨn mɨ ɨni ɨi aeya
yɨnkiyanonkwokiyakwoka. Mɨ siya sɨmiirɨn haiburgikyak-
wokɨn mɨ siya ɨna yamɨn.
12 Mɨ tɨ whranisɨmɨn siya ɨni wadɨeya swokɨ owɨn. Mɨ sɨma
siirɨn ɨna yɨkɨunamɨn siir omaka hɨriir. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ɨni
wadɨeyar yaɨngwokiyɨm. Łriig.

Pol siya om Troas hɨr haiburgig mɨ om Mailitas hɨriir yamɨn.

13 Krɨma bɨiya namkwokɨnkɨm mɨ siyaiiya saiir yani
kwɨriinam. Mɨ om Asos hɨriir yɨmbiyam. Mɨ tɨ om ɨiirɨn krɨma
Pol siirɨm inɨ hansɨrɨu. Mɨ siirɨn siyaiini krɨma pɨ yɨuginamɨn.
Bɨiya siya nikɨ boɨnkɨn siyaiini kwɨriinamamɨn. Mɨ Pol siya
sɨmiiramɨn nua yaprɨokɨiwɨn om Asos hɨriir.
14 Mɨ Pol siya krɨmiirɨn om Asos hɨr inɨ kɨgni mɨ krɨma
siirɨn siyaiini yɨuginam. Mɨ krɨma om komii Mitilini hɨriir
yɨmbiyam.
15 Mɨ krɨma tɨ om komii Mitilini siir haiburgigɨn mɨ
ɨna kwɨriinamɨm siyaiini. Mɨ ɨigwɨra krɨma mhɨuwisɨmɨn
Kaios siir kingiin yakii pɨrkɨn idamyakwok. Mɨ ɨigwɨra
krɨma ha swokɨ iyɨkɨdnaidamɨm mɨ mhɨuwisɨm whɨrɨn Se-
mos siir kingiin pɨrkɨnnaidamyakwok. Mɨ ɨigwɨra ha swokɨ
iyɨkɨdnaidamɨm mɨ krɨma om komiiyɨn Mailitas siir kingiin
yaki pɨrkɨn idamyakwok.
16 Mɨ Pol siya om Efasas hɨr namasunamɨm pɨ boriisopi.
Mɨ siya nu Esia hɨriir mɨ amɨm pɨ mɨ boriisopkɨn. Dimusi
rani, siya mɨnam nankanamkɨn om komii Jerusalem hɨriirɨn,
ɨi komiiya nae naekwowakiya Pentikos nɨkɨuwiya saiir wara
nɨnkɨn owouwɨm. Łriig.

Pol siya om Efesas hɨran bɨiyan inkam komiiyɨm sɨmiir boɨngigɨn ha dwoki.

17 Mɨ krɨma om komii Mailitas hɨr nɨmbiyamɨm mɨ Pol siya
yaikɨuɨn ɨna hauugiyɨn om Efesas hɨriir, inkam adiyaowaeyɨm
siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm sɨmiirɨm boɨnkikɨn sɨma siirɨm
nɨtɨm.

18 Mɨ sɨma siir hɨriir nɨmbiyamɨm. Mɨ siya yai ɨna boɨnmɨmauuwɨn sɨmiirɨn. Kɨma bɨdiya yɨnokninkɨnɨm ɨiya kara wɨnwɨna nɨta nu Esia hɨriirɨn mɨ siyɨuɨm kara dirɨraerarɨm, ɨiyɨm kara nwokaigiyɨm kɨma bɨdi kɨgɨm.
19 Ɨi kasa rani, Judan iikamɨm sɨma siyɨu biyɨe kariir tɨrɨm naɨngwowɨm. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, kara pɨ hɨka mɨ haii. Mɨ an kara kariir inɨgɨn ɨni aowar ɨkworɨnugigɨn mɨ ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainan ɨskiyɨn.
20 Kara ta yaiya kɨmiir boɨnmɨmauuwiya, saiirsi nɨdid rani. Mɨ kɨmiir omaka ɨma mɨ maeyaua ɨrɨpa yai boɨni aka kara kɨmiirar nikɨ boɨnmɨmauugɨn, ta yai kɨbiya.
21 Kara Juda iikamɨm mɨ Grikan iikam ɨkɨm, kara sɨmiirɨn yai prasae bɨ boɨnkɨm sɨmiir kwoɨnɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirɨm kisɨna haigiyɨm. Mɨ sɨma krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siirɨm daɨngwo tɨbmii.
22 Adi Komii siir naeyɨuɨn siya boɨnkikɨn kariirɨn mɨ kara tapa ha napnamkɨn, om komii Jerusalem hɨriirɨn. Mɨ ɨiya kara hɨriir nɨmbiyami, kara nɨnokninkɨn tani sɨma kariirɨn wɨ dimu tɨr wɨni.
23 Ɨkɨ omom omomɨm kara nami, Adi Komii siir naeyɨuɨn siya boɨnkikɨn kariirɨn. Sɨma hɨk wa hauuwi mɨ kariirɨn wɨ omaka hɨuyokiyokaiya wɨ saiir hɨukrɨpkɨikikaigigi.
24 Kara hɨniinam naɨngwo rani, kara ɨrkak pɨua nwokrɨpkaiyɨm. Nɨingaka. Siya dimɨn komii rani, kara wɨ ta kariir pɨu aiirsi naɨngwoyɨmiyok rani. Nɨingaka. Kariir kwoɨn komiiyɨn dimɨn komiiyɨn Adi Komii siya hauugiyɨn ɨni siyar nwowɨn. Mɨ siir dɨgi, ta mɨiya siya hauugiya kariir mɨ kara siir yai wɨn kɨbiya saiir boɨnmauu siir naɨngwobumbuwa krɨmiir hauugiya.

25 Bɨiya kara kɨmaka napmɨriigɨn mɨ kara Adi Komiiyɨn siir iikam ɨmiir kɨgrɨraowiyɨn mɨ siir digworaekwo ɨkɨm kara siir yai ɨmiir boɨnmɨmauugɨn. Mɨ tariinanɨn kara ɨna nɨnokninkɨnɨn mhoɨiya kɨma wɨ kariir whwonkam ɨiir swokɨ kɨg rani. Nɨingaka.
26 Mɨ kara tapa kɨmiirɨn pɨ yai asi boɨnmɨmauugigi ta yaiya prasae rani. Mɨ kɨmiir nwɨrkɨn siya siyɨu biyɨe tɨrkɨn mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo yaiya wɨ kariirɨm kɨpi nɨt.
27 Mɨ kariir kwoɨnɨn nɨdid kwoɨn naɨngwo rani, Adi Komii siir yaiyɨm mɨ siir digworaekwowɨm mɨ siir siyɨupai siyɨupaiyɨm kɨmiir boɨnmɨmauusiyɨn. Nɨingaka.
28 Kɨma, kɨma kɨmasiya kɨgɨraona, Adi Komii siir iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir kɨgrɨrao. Adi Komii siir naeyɨuɨn siya hauugɨn ta mɨiya sɨmiir kɨgrɨraowam. Mɨ kɨma sɨbgu kɨgrɨrao, Adi Komii siir isid ɨiirɨn. Mɨ Jisɨs siir nhɨeya paeyakwiya siya naowa mɨ ha naokiinaiiniya sɨmiirɨn

saeyar yanmaiwarkaina. Mɨ kɨma sɨmiirɨn sibsibɨm kɨma kɨgrɨraowiyɨm mɨ sɨmiir hɨriinan kɨgrɨrao.

29 Kara bɨdi yɨnoknɨnkɨn ɨiya kara kɨmiir haiburgigi mɨ kara nami mɨ mhoɨiya inkam biyɨeyɨm nɨti wɨ kɨmakar namwoni. Mɨ sɨma kɨmiirɨn wɨ wra biyɨeyɨn sibsib pirɨmtɨo aokaowiyɨn mɨ wɨ siir hɨriinan pirɨmtɨo aokaowi.

30 Mɨ kɨmiir inkam nhɨrɨm, wɨ yaimwoni boɨn tani wɨ hindara nɨksɨsae boɨni. Iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma, sɨmiir siyɨu ɨmiir nwokɨ apɨm.

31 Kɨma sɨbgu kaorarao ɨinokɨinokɨn. Bɨiya kara pɨugɨ bɨ piyaokɨn tɨ bɨewi whoɨmɨm, kara nɨi nabɨe nɨi nabɨe boɨnmɨmauugɨn ta yai wɨn kɨbi aiirɨn. Mɨ kara kɨmiirsiyɨn naɨngwoyɨmiyok prasae bɨ kɨnkɨn nhwo kariirɨn ouwoba pɨ wara grɨekiinaiini mɨ kɨma kɨpi naɨngwo owouu.

32 Mɨ tariinanɨn kara kɨmiirɨn ɨni Adi Komii saɨka yɨnkiamasukikɨnɨm paeni hanɨin, kɨmiirɨn siya kɨgrɨraoɨm. Mɨ ta siir yaiya naɨngwobumbukaka, tɨ hɨriinanɨn wɨ kɨmiirar kɨrɨe haiginɨuwi. Mɨ wɨ siya hauugi dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm kɨmiir. Mɨ siir isidɨn dimɨn whɨrkɨn bɨ kɨmbugɨn sɨmiir warar yɨnkɨn hauu.

33 Kara inkam nwɨrni umɨr digworaekwowɨm sɨmiirɨm bɨ kɨgmaɨrgɨm.

34 Mɨ kɨma bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨm. Ɨiya kara kɨmaka nwowa, kara kanakana mɨrii ɨnkɨguna hainae. Mɨ kariir digworaekwowɨm pɨ kanakana swokɨ saɨni. Mɨ kariir isidɨn kanaka nwowiyɨn mɨ kariir whɨnmɨriiyɨm sɨmiirɨn pɨ wara mɨ saɨn hauuwi.

35 Kara kɨmiirɨn bɨdiya yɨisiisimauuɨm siyɨuɨn umɨram kara mɨriinanaeiyɨn. Mɨ wɨm kɨma hɨriinanar timɨ mɨriinanae iikamɨm umɨr digworaekwo karamaeyɨm sɨmiir hauuwam. Mɨ kɨma sɨbgu donkworɨnu Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siir yaiya. Siya hɨniina boɨnkɨn, inkamɨn digworaekwo haiwɨniyɨn siya wɨ wadɨeyar mɨ owi. Mɨ inkamɨn digworaekwo hauuwi yɨo ɨni wadɨeyar ywokiyɨn. Pol siir yaiyɨm hɨniingɨm.

36 Mɨ Pol siya tɨ yai ɨmiir boɨn dɨgiyɨn mɨ siya ogmwo ɨna hɨunainamɨn. Mɨ siya ɨni sɨmaka kwɨsɨn, nhwo Adi Komii siirɨm.

37 Mɨ sɨma nou prasae bɨri kɨnkɨm siirsiyɨn. Mɨ sɨma Pol siirar yankab ouugi.

38 Mɨ sɨma yaiya Pol siya boɨna saiirar naɨngwokɨm kɨma wɨ kariir whwonkam ɨiir swokɨ kɨg rani mɨ sɨma hɨk prasae bɨri swokɨ okikɨm mɨ sɨma ɨna whɨnapnaniyamɨm siyaii hɨr yani whɨnap kwɨriigi. Mɨ sɨma ɨna boɨnkiyɨm siirɨn, ha dam! Ɨriig.

21

Pol siya siyaii aiir kwiriinam mi siya om komii Jerusalem hirii yam

1 Krima simiir haiburgigim mi krima siyaii aiirim yam. Mi siyaiiya ina hiunisnama. Mi krima omin Kos nikiuwiyin, siirim hiririunaidam. Mi iigwir nugakin krima mhiu sim whirin Ros nikiuwiyin, siir yimbiyamyakwok. Mi krima siir haiburgigim mi om Patara hiriir yimbiyam.

2 Krima siyaii ira nu Finisia namana saiirim hansrani. Mi krima ta siyaiiya saiir kwiriiyim mi ta siyaiiya ina hiunisnama.

3 Mi krima ha namim, mhiuisim whirin Saipras nikiuwiyin bopwoniya nidwomaiyin siir kwakig kigam yio yaioyaeya kwomaimigii. Mi krima nu Siria hiriir yimbiyam. Mi krima om Taia hir yamamasu iu. Mi siyaiiya digworaekwowim ti om iiir yiigingig.

4 Mi krima iikamim naingwo tibmiiyim simiir ini kigiu. Mi krima ti om iiirin iiyim iriiyar kwisa ywowak. Mi Adi Komii siir naeyiu miiyikin siya hiurworwokaikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kwoin imiirin. Mi sima Pol siir boinmauu, kira om komii Jerusalem hiriirin wi kipi nam.

5 Iiya krima nimbinamim ti om iiirim ini hiriiyar digigim mi krima ti om iiirin ha haiburgigim mi ina yamim. Mi kamim naingwo tibmiiyim mi simiir wigyin ima mi krimiirin sima yana whinapkinisugig om komii siir yaba hir. Mi krima whiigbid hirin ogmwo ha nani hiuiuim mi ina sriiyim Adi Komii siirim.

6 Mi krima simiir boingik, ha dwoki! Mi yim sima iriipi hiriinan krimiir mani boinki, ha dam! Mi nim krima siyaii ira saiir kwiriinam. Mi sima ina swoki amim simiir omaka hiriir.

7 Mi krima om komiiyin Taia siir haiburgigim mi om komii whirin Tolemes siir yimbiyam. Mi krima iikamim naingwo tibmiiyim simiir boingig, naiowaka kima! Mi krima iiya kwira ywowak simaka.

8 Mi iigwira krima om komii Tolemes hir haiburgig mi om komii whirin Sisaria hiriir yimbiyam. Krima inkamin Adi Komii siir yai napboinmamauuwiyin Filip, siir omaka hiriir yam. Mi siya kam iriiyar nwiso aposel simiir whinap miriiyim mi simiir nwirin mi siyairgin. Mi krima saika ini owou.

9 Siir yinisim yinugiyinim idigim. Simiirin kamki bi niki onkwonakim. Adi Komii siir naeyiu siya tirkikin simiirin mi sima Adi Komii siir yai aiir asi boinmimauugim, ti yinugiyin idiyim.

10 Krima ii kasa biri nwokim ti om iiirin. Mi profet inkamin Agabas nikiuwiyin, siya nu Judia hirankin nitkin.

11 Siya krɨmiirɨm nɨtɨn mɨ Pol siir pɨuwopa saiir inɨ hainaki
mɨ siir ɨga ɨinɨm sɨmiira swokɨ kogrɨmdɨnunam. Mɨ siya boɨnki, Adi Komii siir naeyɨuɨn, hɨnɨina boɨnkikɨn, om komii
Jerusalem hɨr nwowɨm Juda sɨmiir iikamɨm sɨma ta pɨu wopa
saiir ad ɨiirɨn, wɨ hɨriinana kogrɨmdɨnuwi. Mɨ sɨma siirɨn, wɨ
ɨkɨ iikamɨm Juda iikam tani wɨ sɨmiiram nɨkropki. Agabas siya
hɨnɨina boɨnkikɨn
12 mɨ krɨma ta yaiya saiir wakaewɨnɨm mɨ krɨma tɨ inkam
nhɨrɨm krɨmaka nwowɨm, krɨma ɨni Pol siirar boɨnɨnaeyɨm,
siya wɨ om komii Jerusalem hɨriir kɨpi swokɨ amɨmɨn.
13 Mɨ Pol siya ɨna ywowarkɨi boɨnɨn mɨ kɨma dimusi
nounanaei? Mɨ kariir kwoɨnɨn biyɨe kɨma nwowaigɨnɨuwi.
Mɨ kariir kwoɨnɨn ha naɨngwowi, sɨma kariirar kogrɨmdɨnukɨ
wɨndi mɨ kariirar mɨ ɨsom aoka wɨndi om komii Jerusalem
hɨrɨn. Dimusi rani, kara krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs
siir inɨg ɨiir boɨnmɨmauuwi. Kara yai mɨn karamaeka, yɨo
dimɨn komii rani.
14 Mɨ krɨma siirɨn wɨ yaeya kwoɨn pa swokɨ kisɨna haigi.
Mɨ krɨma ta yai aiirɨn asi nɨuguskikɨm. Mɨ krɨma ɨna boɨnɨm,
krɨmiir dimɨn tani, krɨma Adi Komii siir kwoɨn ɨiirara napɨski.
15 Mɨ ɨi nhɨrɨm bɨdi yamkiyɨm mɨ krɨma digworaekwowɨm
ɨna dirɨraerar haigɨnamɨm om komii Jerusalem hɨriir namɨm.
16 Mɨ inkam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om komii Sisaria
hɨranɨm, sɨma krɨmaka warar namkɨm. Sɨma krɨmiirɨn siir
omaka hɨr whɨnapyɨkɨugig. Siya tɨ mhɨuuisɨm whɨrɨn Saipras
siir hɨran inkamkɨn. Siya bɨdiniya naɨngwo tɨbmiigɨn mɨ
krɨma siir omaka hɨr ywo.

Mɨ Pol siya om Komii Jerusalem hɨran bɨiyan iikamɨm yai sɨmiir boɨnmɨmauugɨn.

17 Ɨiya krɨma om komii Jerusalem hɨriir nɨmbiyamɨm
mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma krɨmiir kɨgwɨnɨm, ɨni
maɨrgɨmaɨga ywowɨnɨm.
18 Mɨ ɨigwɨra Pol siya krɨmaka yam, inkam komii
komiiyɨm Jems sɨma ɨrɨpa mɨi kwɨruwa mɨriiyɨm siyɨu komii
kɨgrɨraowiyɨm, sɨmiir kɨgnakiyam.
19 Pol siya sɨmiir boɨngig, nabɨe kɨma! Mɨ siya sɨmiirɨn
hanɨɨngɨn sɨbgu boɨnmɨmauugi, digworaekwo whɨekakɨm Adi
Komii siya tɨrɨm siir mɨiya saiir, ɨkɨ iikam nhɨrɨm Juda iikam
tani sɨmiir. Pol siya bɨiyan kamɨm sɨmiir yai wakaewɨnɨn mɨ
siya ɨna yamɨn sɨmiir omaka aiirɨm.
20 Ɨiya sɨma wakae dɨgiyɨm mɨ sɨma ɨni Adi Komii siir
inɨg ɨiirar hainanɨm. Mɨ siirɨn sɨma boɨn, nomiiyau! Kɨra
wakae! Juda sɨmiir iikamɨm kasa rani, tausenkɨm, Adi
Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm. Mɨ sɨma ɨni Moses siir
siyɨu komii ɨiiraramar naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ sɨma siir napam
naɨngwowi.

21 Mɨ kam nhɨrɨm sɨma kɨriirɨn hɨniina mɨ boɨnki, Pol siya
Juda sɨmiir iikam nhɨrɨm ɨkɨ iikamɨm Juda iikam tani sɨmiir
nu nwowɨm sɨmiir mɨ boɨnmɨmauuwi, sɨma Moses siir siyɨuɨn
ha boɨnɨn siir haiburgigɨm, kɨma kɨmiir yɨnisɨsɨmɨm sɨmiir
mɨoɨsɨm sɨmiir kɨpi kɨtiyopnɨr hai. Mɨ kɨma Juda sɨmiir bɨiyan
siyɨu ɨiirar kɨpi napkrɨpkai. Mɨ sɨma hɨniina boɨnkɨm,
22 krɨma bɨdi yɨnokninkɨnɨm kɨriirɨn mɨ ta kɨriir yaiya bɨdi
yama. Mɨ sɨma wa nɨnokninkɨni kɨra bɨdi yɨtɨn mɨ krɨma
kɨriirɨn wɨ paniina tɨri!
23 Mɨ krɨma kɨriirɨn pɨ siyɨu whɨrɨn siir boɨnmauuwi. Mɨ kɨra
wɨ hɨriinan siyɨu ɨiirar tɨr. Mɨ tɨ kam nwiiyɨm tɨ tɨr nwowɨm,
sɨma dimɨn whɨrɨn Juda sɨmiir siyɨu ɨiir tɨram naɨngwowi.
24 Mɨ kɨra tɨ kamɨm sɨmaka dɨnkɨn am. Mɨ kɨra sɨmaka nami
mɨ tɨ Juda sɨmiir siyɨuɨn tɨ kam nwiiyɨm sɨma tɨri mɨ sɨmaka
timɨ ɨnkɨn tɨr, whauriyɨnan nwowam. Mɨ kɨra umɨrɨm wara
timɨ haigɨn sɨmiir kan aiir pɨiriyaowɨm. Mɨ iikam whɨekakɨm
wa nɨnokninkɨnki. Mɨ ta yaiya sɨma boɨna kɨriir mɨ saeya hin-
dara nɨksɨsaeka kaimwo rani. Mɨ sɨma nwokɨ nɨnokninkɨnki
kɨra siyɨu komiini yaiyɨm sɨmiirar mɨ wakae yoknaeikɨn.
25 Mɨ iikam nhɨrɨm Juda iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm krɨma
yokwo bɨdi wɨn hauugiyɨm sɨmiiram. Mɨ ta yokwowa hɨniina
boɨnki, kɨma kɨgrɨrao! Mɨ wraisuɨm kamɨm sɨma hauuwiyɨm,
uruwai siyaowainiyɨm, kɨma sɨmiir kɨpi nae. Mɨ kɨma
wraisuɨn nɨi ara sɨma nomboru aowiyɨn siir kɨpi nae. Mɨ nhɨe
aiir kɨpi mɨ kwiyae mɨ kɨma hɨi kɨpi nanae. Tɨ yokwo saiir
yaiyɨm hɨniina boɨnkɨm.
26 Łɨgwɨra Pol siya kam nwiiyɨm, sɨmiir yɨkɨunam, op
whauɨm. Mɨ sɨma op ha whau dɨgiyɨm mɨ sɨma ɨna
yapnɨnopkainamɨm Juda sɨmiir omaka Adi Komii, siir inɨg ɨiir
hainanam. Mɨ sɨma, sɨmiir boɨn wakaeki wɨ paka hɨniin ɨiya
sae dɨgi, tɨ siyɨuɨn op whauiyɨn! Mɨ wraisuɨm sɨma wɨ nwonɨra
yapayapa nanag hauugi Adi Komii siirɨn. Łriig.

Juda sɨma Pol siirɨn hɨrar yonkworɨmdɨnuɨn.

27 Mɨ mhoɨiya ɨi ɨriiyar kwɨsaka dɨg kingiin nwowɨm mɨ
Juda iikamɨm nu komii Esia hɨr nwowɨm, sɨmar kɨg Pol siya
sɨmiir omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya, saiir nwowi. Mɨ
iikam whɨekakɨm sɨmiir kwoɨnɨm sɨma inɨ hopswo ɨu Pol siir
nonkworɨmdɨnuɨm.
28 Mɨ sɨma haniingɨn kauwok nanaeki. Kɨma tɨ Isrelan
iikamɨm, kɨma krɨmiir whɨn dɨrɨraerarki. Tɨ inkamɨn siya
ɨkɨ omom omom whɨekakɨm sɨmiir kamɨm siya nɨisɨimauuwi.
Mɨ Moses siir siyɨuɨn mɨ Isrelan iikam ɨkɨm mɨ ta Juda sɨmiir
omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya wɨ siya nanugaugauwi.
Mɨ tɨ dimɨnɨn sasa rani. Nɨingaka. Siya pɨ ɨkɨ Grik sɨmiir iikam
nhɨrɨm sɨmiir wara mɨ ɨkmwɨn apnɨnopkainami, ta Juda sɨmiir

omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiirɨn. Mɨ taka omaka mɨiyɨk bɨ nɨmbiyamka. Sɨma hɨniɨna boɨnkikɨm.
29 Bɨiya sɨma kɨgɨn tɨ inkamɨn Judan inkam tani Trofimasɨn,
siya om Efesas hɨrankɨn. Mɨ siya Pol saɨkar nwokɨn om Komii
Jerusalem hɨrɨn. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨn ha naɨngwokɨm Pol siya
nɨkɨunami siirɨn sɨmiir omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya
saiir hɨriirɨn. Mɨ ta yaiya asi nɨmbiyamka.
30 Mɨ om Komii Jerusalem hɨran iikam whɨekakɨm sɨma ɨni
hindɨra yanaakiyɨm. Mɨ iikamɨm ɨna iwɨtnamɨm mɨ maeyau
kwɨruwa yamwomɨmɨrɨu mɨ sɨma Pol siir yankabrɨnu. Mɨ
sɨma siirɨn ɨni sɨmiir omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir
yaba hɨriir kiyainaniyam. Mɨ sɨma ta omaka saiir ounɨbɨm ɨna
kwaigɨnɨmokounamɨm.
31 Mɨ sɨma Pol siir nɨsom aokiyam tɨrkɨm mɨ yaiya tɨ kamɨm
yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨi nwowiyɨn ofisa inkamɨn siir hɨriir
yɨmbiyam. Sɨma hɨniɨna boɨnkɨm, iikam whɨekakɨm om komii
Jerusalem hɨranɨm ɨni hinda yanaakiyɨm.
32 Mɨ siya bɨ kɨmɨmɨnkɨn kam nhɨrɨm yaii nɨniiyɨm mɨ sɨmiir
bɨiyan ɨeya, sɨmiir yɨkɨunam mɨ ɨna iwɨtnaniyamɨm iikam
hoɨmgakɨm sɨmiirɨm. Mɨ ɨiya sɨma kamɨm yaii nɨniiyɨm mɨ
sɨmiir bɨiyan kamɨm sɨmiir kɨgwɨnɨm mɨ sɨma Pol siir bɨ swokɨ
tɨokɨm, ɨna yɨuguskiyɨn.
33 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn ofisa siya
ɨna yamɨn Pol siir kingiin mɨ ɨna yonkworɨnuwɨn siir. Mɨ
kamɨm yaii nɨiniyɨm sɨmiir boɨnki, sɨma siirɨn wɨeyɨnsopo
whɨsa kogrɨmdɨnu. Mɨ siya ɨna srɨiyɨn sɨmiirɨn mɨ tɨ inkamɨn
siya yɨpɨkɨn? Mɨ siya dimu tɨrkɨn?
34 Iikam isid komiiyɨn hɨrar nwokɨm mɨ nhɨrɨm yaeya yai
gwɨr kauwok boɨnki mɨ nhɨrɨm yaeya yai gwɨr. Mɨ sɨma yai
prasae bɨ nɨnkɨnɨugɨm. Mɨ bɨiyan inkamɨn siya yai mwowa
saiir sɨbgu wakaeyok rani. Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kɨma kamɨm
yaii nɨniiyɨm sɨmiir omaka hɨr tɨnɨ whɨnapyɨkɨugig siirɨn.
35 Sɨma Pol siir hainamɨm mɨ sɨma siirɨn ta omaka saiir
nɨnmiga ɨnɨ kɨkɨnɨuɨu. Mɨ iikam isid komiiyɨn sɨma kɨgɨn, sɨma
mɨnam nɨtkɨm Pol siir nɨsom aokiyam. Mɨ siya kamɨm yaii
nɨiniyɨm sɨmiir waeyao yɨdwokainam mɨ sɨma ɨna yamɨm.
36 Iikam isid komiiyɨn sɨmiir mhoɨiya yam. Mɨ sɨma ɨna
kauwok boɨnamɨm, siirɨn dɨsom aoki. Ɨriig.

Pol siya Juda iikamɨm sɨmiir boɨnmɨmauugɨn bɨikɨ bɨi naɨngwo tɨbmiiya saiir

37 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨma Pol siir nɨkɨunamɨm
naɨngwokɨm sɨmiir omaka. Mɨ Pol siya boɨn sɨmiir bɨiyan ofisa
inkam ɨiir mɨ kara yai gwɨra kɨriir pikɨ boɨnmauu? Mɨ sɨmiir
bɨiyan ofisa inkam ɨeya boɨn mɨ kɨra Grik sɨmiir yai aiirɨn ha
boɨnikɨn?

38 Kariir kwoɨnɨn ha naɨngwokɨn aɨngwo kɨra tɨ nu Isipan
inkamɨn siya nɨuwi. Bɨiya inkam komii komii gavman sɨmaka
yaii kɨra nɨniigɨn. Mɨ kɨra tɨ inkamɨn 4,000 kamɨm yaii nɨniiyɨm
sɨmiir nɨkɨunamɨn nu siiyɨn ap hɨriir mɨ kɨra tɨ inkamɨn siya?
39 Mɨ Pol siya boɨn. Nɨingaka. Kara Juda inkamɨn nu komii
Silisia hɨranɨn siya. Mɨ kariir omisɨmɨn Tasaskɨn mɨ kara
tɨ omɨn siir hɨrankɨn. Mɨ kariir omɨn siya inɨgakaɨrgɨn. Ɨnɨ
wakaeyɨn? Kara ɨkɨ iikamɨm yai sɨmiir pinɨ boɨnmɨmauuɨu.
40 Mɨ bɨiyan inkamɨn siya ɨni wadɨeya ywokiyɨn. Mɨ Pol siya
tɨ nɨn ɨiirar ywokwokaigi mɨ siir ɨina ɨna yɨnkiyɨniyɨnaiinama
koua hɨriir, iikam whɨekakɨm sɨmiir whwonkam ɨdar. Mɨ tɨ
iikam whɨekakɨm yai ɨna yɨnkɨn tankiyɨm. Mɨ Pol siya sɨmiirɨn
Hibru sɨmiir yai aiir boɨnki. Ɨriig.

22

1 Pol siya ɨna boɨnɨn, kɨma tɨ yaowae adɨm, kɨma wakae!
Kara kɨmiir yai yamdi pɨ hɨniina nowarki boɨni tariinanɨn.
2 Mɨ sɨmar wakaeki, Pol siya Hibru sɨmiir yaigɨna saiir
boɨnki mɨ sɨma yai ɨna tankiyɨm yai bɨ sɨsɨmɨmɨnkɨm. Mɨ Pol
siya ɨna boɨnɨn.
3 Kara Juda inkamkɨn, apu kariira, kariirɨn om Tasas hɨr
naokainaka, tɨ nu komiiyɨn Silisia siir hɨr. Mɨ hɨrɨn kara
yɨnisɨm sapɨsapar haiburgigɨn. Mɨ kara om komii Jerusalem
tɨr nae mwrɨi okwonamkɨn. Inkamɨn kariir nɨisiimauuwɨn,
krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir siyɨusae siyɨusae ɨmiir yɨo
Gamelielkɨn. Mɨ kara kɨrɨe asi nwokɨn, Adi Komii siir siyɨu ɨiir
napamɨn. Wa kɨrɨe kɨma mɨ haiya mɨ hɨriinan saeyaɨrga.
4 Kara dɨrɨraerarbumbugɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm
sɨmiirɨn, ta kara naɨngwo tɨbmiiya saiir hɨriinan. Iikam
whɨekakɨm kara sɨmiir nɨsomsom aokaowɨma naɨngwokɨn.
Mɨ kara sɨmiirɨn pɨ wɨeyɨn sopni mɨ kogrɨmdɨnu hainami,
omaka hɨuyokiyokaiya pɨ saiir hɨr mɨnɨ kiyɨtkaigaigigi.
5 Mɨ prismi yaowae adɨn mɨ inkam adiyaowaeyɨm siyɨu
komii kɨgrɨraowiyɨm, sɨma bɨdi kɨgnɨnokɨnkɨnɨm kariirɨn. Mɨ
yaiyɨm wɨ sɨma boɨnmɨmauuwi. Yokwowa sɨma wɨn hau-
ugika kariirɨn Juda sɨmiir iikam isid komiiyɨn om Damaskas
hɨr nwowɨm siirɨm mɨ kara ɨna yapamɨn om Damaskas
hɨriir iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm tɨ om ɨiir nwowɨm sɨmiir
udrɨmdɨnu haiyam mɨ sɨmiirɨn om komii Jerusalem tɨriir
nɨkɨunaniyam naɨngwokɨn. Mɨ sɨma hɨk nwokɨ haiyɨm, siyɨu
biyɨeyɨm sɨm tɨrɨm sɨmiirsiyɨn. Ɨriig.

Ɨiya Pol siya naɨngwo tɨbmiiya mɨ siya saiir boɨnmɨmauugɨn.

6 Mɨ ɨiya kara napyokiyokɨiyama siyɨuɨn om Damaskasa
namiyɨn hɨriir mɨ om Damaskas kingiin hɨrɨn, nabɨe bopwo

hir ywowam. Mi bi kimiminkikin, pae komiiya ninomor kou
hiranki nitkiya ini kariiramar hirirıu naiiniya.
7 Mi kara nu ha namikiiyiuin mi kara wakaeki inkam nwirin
siir yaiya kariir boinki, Solti! Solti! Kira kariir dimusi
tirbumbu haiginiuwi.
8 Mi kara siir yai yamdi ina yowarkii boinin, Adi Komii kira
yipikin? Mi siya kariirin ina boinin, kara Jisisin om Nasaret
hiranin siya. Kira kariir tirbumbu haiginiuwi.
9 Kamim sima kanaka nwowim sima ina kigim paeya
niuyakiya. Mi inkamin yai kanaka boinaiyin sima siir yai bi
wakaekim kanakana wakaekin siir yaiyim.
10 Mi kara boinki, Biiyan Inkam Komii kara pi dimu
tiri? Mi siya ina boinki kariirin, kira dinsiin apnam om
Damaskas hiriir. Mi tiki om iiirin inkam nwirin wi siya
nikiumamauuwini mii whiekakim kara nimbinim kiriirim.
11 Mi ta paeya saeya prasae bi niuyakika mi kara dimin
taeminim bi nanaokigimokikim. Mi kamim kanaka nwowim,
sima kariir iina aiir asi nonkwokim. Mi kariirin ina
yinkikwona apnamim om Damaskasa hiriir.
12 Mi inkam nwirin hirar nwokin ti inkamin siir inigin
Ananaiskin. Ti inkamin siyairgin siyiu komiini sibgu apiyin.
Mi Juda iikam whiekakim om Damaskas hir nwowim sima
siirin hiniina boinkikim, ti inkamin inkam miiyikin.
13 Mi siya kariir kingiina yamikwoni mi siya kariirin ina
boinin, nomiiyau Solti! Kiriir nhwona ha kaowirirki. Mi ta
iiya kariir nhwona ina kigomokiyin mi kara dimin taeminim
ina kigirkakiyim. Mi Ananais siirin ini wara yinkin kigiyin.
14 Mi siya kariirin ina boinmauuin, krimiir yidiwi wan-
wiyaeyim simiir Adi Komiiyin bidi yimbinin kiriirin. Kira
siir kwoin iiirin wa ninoknink ini mi kira ti inkamin siya
nimbinkiyin siirin wa kigi mi siyar boiniyim yaiyim kira wa
mi wakaei.
15 Kira siir yaiya wi saiir boinmimauuwi iikam whiekakim
simiir, ti digworaekwowim kira kigim mi kira wakaeyim.
16 Mi kira dimuim swoki owi? Kiriir kwoinin op baptaisim
daingwoki. Mi Jisis siir inig iiiram kauwoki mi siya wi kiriir
digworaekwo biyie imiir nwoki haiyoprimdiyiumiigi. Ɨriig.

Adi Komii siya nikropkikin Pol siirin iki iikamim Juda iikam tani simiiram.

17 Mi mhoiiya iiya kara ti om komii Jerusalem tiriir swoki
ita mi kara Juda simiir omaka Adi Komii siir inig hainaniya
saiir hir sriiyin Adi Komii siirimin mi kara digworaekwowim
nhwonan whinkigmimikin.
18 Mi kara krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siir kig. Mi
siya kariirin hiniina boinki, ini wakaeyin kira! Kira wi kipi
kimimin wi om komiiyin Jerusalem siir haiburgig mi ha dam.

Mɨ kɨra kariir yai aiirɨn tɨ om ɨiir boɨnmɨmauuwi mɨ sɨma wɨ wakaeyokna rani, ta yai aiirɨn.
19 Mɨ kara ɨna boɨnɨn, Bɨiyan Inkam Komii, sɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm bɨiya kara omaka whɨekakɨm yai nɨdwokai wakaeiyɨm, sɨmiira namkɨn. Mɨ kariir siyɨuɨn iikamɨm kɨriirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn omaka hɨrar nɨnkɨnɨkou tɨokɨn.
20 Mɨ bɨiya sɨma Stiven siir yɨsomaoki. Siya kɨriir yai boɨnmɨmauuan inkamkɨn. Ta ɨiya kara sɨmaka kingiin warar nɨnkɨn okɨn. Mɨ kariir kwoɨnɨn hɨriiyar mɨ naɨngwo tɨ hɨriinan siyɨuɨn wadɨeyaɨrgɨn. Mɨ kamɨm siir nɨsomaowɨm mɨ sɨmiir yɨuɨs mɨnɨm kara sɨmiir kɨgrɨraokɨm. Kariir siyɨuɨn hɨnɨɨngɨn. Iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm pɨ sɨmiir nɨpɨmpari.
21 Adi Komii siya kariir boɨnkikɨn, kɨra dam! Mɨ kɨriirɨn wɨ kara nɨkropki aru maeyaua, ta yaiwɨn kɨbiya inkam nhɨrɨm Juda iikam tani sɨmiir boɨnmɨmauuam. Pol siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn.
22 Mɨ Juda iikam whɨekakɨm sɨma ta yaiya Pol siya boɨna, saiir yɨkɨdugi. Mɨ sɨma ɨna kauwok boɨnkiyɨm siirɨn, dɨsomaoki! Tɨ hɨriinan inkamɨn siya omwai kɨpi waiya. Nɨɨngaka.
23 Mɨ sɨma ɨo prasae bɨ nwokɨm. Mɨ sɨma asi prɨikauwok prɨikauwokɨm. Mɨ sɨmiir yɨuɨs mɨnɨm ɨna yɨsɨm mɨ ɨna yonkwo whriwridamɨm. Mɨ nu whrɨnanɨn ɨna yop kabɨtkiyɨn koua hɨriir.
24 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨiyanɨn siya sɨmiir boɨnki, Pol siirɨn dɨnkikwona apnam yaii nɨniiyɨm sɨmiir omaka hɨriir mɨ siirɨn kɨma dɨpɨmpar. Mɨ siirɨn yaimwokɨyaimwowa saiirɨm srɨi. Kɨma wɨ nwokɨ sɨbgu ɨnoknɨnkɨnɨm ɨkɨ ɨikamɨm sɨma siirɨmɨn hɨnɨɨn dimusi kauwok boɨnkɨm?
25 Mɨ sɨma Pol siirɨn ɨdni kogrɨnu okwo sɨma tɨoam ɨdgɨuni. Kamɨm ɨrɨm haiiyɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn ɨni Pol siir kingiina ywokwowɨn. Mɨ Pol siya hɨnɨɨna boɨnki siirɨn, inkam komiiyɨn yai wakaeiyɨn siya kariirɨn hɨnɨɨna bɨ boɨnkikɨn, kara dimɨn whɨr bɨdi tɨrbuɨn. Nɨɨngaka. An kara om komii Rom hɨran inkamkɨn mɨ kɨma kariir kɨpi tɨo.
26 Bɨi nwowiyɨn inkamɨn ta hɨriinan yai aiir wakaeyɨn mɨ siya bɨiyan inkamɨn kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir kɨrgɨraowiyɨn, siir inɨ boɨnmauuɨu. Kɨra panɨɨn tɨrɨm naɨngwowi? Tɨ inkamɨn siya om komii Rom hɨrana inkamkɨn.
27 Mɨ sɨmiir bɨiyan inkamɨn ɨna yɨtɨn Pol siirɨm. Mɨ siir inɨ boɨni, kɨra kariir boɨnmauu, kɨra om komii Rom hɨran inkamkɨn, aniya? Pol siya ɨna boɨnɨn, ɨhɨ! Kara om komii Rom hɨrana inkamkɨn.
28 Mɨ sɨmiir bɨiyan inkamɨn siya ɨna boɨn. Mɨ kara umɨr prasae bɨ saɨngɨn mɨ kara ɨni om komii Rom hɨran inkam

ywowɨn mɨ Pol siya boɨn, an kara, nɨingaka. Kariir adɨn siya om komii Rom tɨranaɨrgɨn mɨ an kara ɨriipa hɨriinan Rom tɨran inkam asi mɨ owi.
29 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm saɨka kingiin nokwowɨm, siir tɨoam, sɨma bɨ kɨmɨmɨnkɨm, sɨma ɨna yagɨmgɨgɨuɨm. Mɨ sɨmiir bɨiyan inkamɨn siir kwoɨnɨn ha naɨngwokɨn Pol siya om komii Rom hɨran inkamkɨ nɨuwi mɨ siya asi nɨkɨdugɨn. Mɨ kara wara asi nɨdigɨn.

Pol siya inkam komiiyɨn yai wakaeiyɨn siir whwonkam ɨda nokwokɨn
30 Mɨ sɨmiir bɨiyan inkamɨn siya ta yai aiir sɨbgu wakaeyam naɨngwowi. Tɨ Juda iikamɨm sɨmiir tɨrɨm, Pol saɨka dimu dimɨnkɨn? Mɨ siya ɨi gwɨra ɨna hakiyɨn wɨeyɨn sopɨn siir nɨnɨrkaiyɨn. Mɨ yaiya ɨna yɨkɨukiya prismi yaowae adɨm mɨ Judami kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm sɨmiirɨm, sɨma nɨtɨm, ɨrɨpa yai nɨdwo boɨnɨm. Mɨ siya Pol siir yɨkɨunaiini nua tɨriir mɨ sɨma siirɨn ɨna yɨkɨunamɨm sɨmiir whwonkam ɨda nokwoam.

23

Pol siya Judami kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm yai sɨmiir boɨnmɨmauugɨn
1 Pol siya kamɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨnɨm sɨmiir sɨmiira kaonanaeyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn. Tɨ nomiiyauɨm! Kariir siyɨuɨn Adi Komii siir whwonkam ɨda kara dimɨn whɨr bɨ tɨrbugɨn. Kariir kwoɨnɨn ɨni wadɨekɨ wadɨeya ywowɨn, dimɨn whɨrkɨ bɨ tɨrbugɨn kariir naprɨrɨr aiirɨn mɨ ɨni tariinanar yadɨgniyɨn.
2 Mɨ prismi yaowae adɨn Ananaias nɨkɨuwiyɨn siya kamɨm siir kingiin nokwoɨm sɨmiir boɨnki sɨma siir yai aiir nɨrɨpugiyɨm.
3 Mɨ Pol siya siir boɨnki, Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya wɨ kɨriir tɨowi, kɨra tɨoa kariir mɨ saiir hɨriinan. Mɨ iikamɨm sɨma ha naɨngwokɨm, kɨra inkam wadɨekɨ nɨuwi mɨ kɨriir kwoɨnɨn ɨni biyɨekɨ biyɨe ywowɨn. Kɨra tɨ tɨr nɨdwowɨn mɨ kɨra kariir hɨdam tɨrkɨn siyɨu komii ɨiirɨn. Kɨraɨrgɨn siyɨu komii ɨiir sɨbgu ap karamae nwowiyɨn. Ɨiya kɨra boɨna, sɨmiirɨn kariir tɨoam.
4 Mɨ kamɨm Pol saɨka kingiin nokwowɨm sɨma boɨn mɨ kɨra tari Adi Komii siir bɨiyan prisɨn siir nɨgbumbuwi, aniya?
5 Pol siya boɨnki, tɨ nomiiyauwɨm! Kara bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn, siya Adi Komii siir bɨiyan priskɨn piyasi owɨn? Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hɨr nwowa saeya hɨnɨɨna boɨnkika, kɨra kɨmiir bɨiyan inkamɨn siir kɨpi nɨgbumbu.
6 Pol siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨn, kam nhɨrɨm siyɨu komii nɨnokɨnkɨniyɨm sɨmiirɨn. Mɨ nhɨrɨm Farisimi siyɨuɨn siir

napikɨm. Mɨ nhɨrɨm Sadyusimi siyɨuɨn si napikɨm. Mɨ siya siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm sɨmiiramɨn hɨniɨna kauwok boɨnki, kɨma tɨ nomiiyauɨm an kara Farisimi inkamkɨn. Mɨ kariir adɨn, ɨriipɨ hɨriinan Farisi inkamkɨn. Kara ha naɨngwowi iikamɨm naokaowɨm sɨma wa swokɨ ɨnsiin ɨdwodwowi ɨe hɨrankɨn. Mɨ kara bɨdi boɨnkiya ta yaiya mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn kɨma yaigak kariir asi nwokɨm.

7 Mɨ siya ta yai aiir boɨnkiyɨn mɨ tɨ isid whɨso Farisi Sadyusi sɨma ɨo ɨna yɨnwo anwowɨm mɨ sɨma ɨna yɨnkibɨrnakiyɨm.

8 Mɨ Sadyusiyan kamɨm sɨma boɨn, inkamɨn wɨ ɨe ankɨ swokɨ ɨnsiin ɨdwo rani. Niingaka. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨm karamaeka mɨ siir pɨugana ɨriipɨ hɨriinan. Niingaka. Mɨ Farisiyan kamɨm sɨma tɨ digworaekwowɨm sɨmiirɨn ɨni kaimwowa ywowɨm.

9 Mɨ sɨma yai komii asi kauwoknanaekɨm. Mɨ kam nhɨrɨm siyɨu komii niisiisiimauuwiyɨm, sɨma Farisi sɨmiir isidɨn siir hɨrankɨm. Mɨ sɨma ɨni yai kɨrɨe aiirar yɨnsiin okwo boɨnkiyɨm. Krɨma tɨ inkamɨn siirɨn siyɨu whɨr bɨ kɨgɨn. Mɨ tari naeyɨugɨn nasi boɨnaigɨn saɨkaɨn iyɨe tari Adi Komii siir paekwosɨmɨn siya nasi boɨnaikɨn, aniya?

10 Sɨmiir ɨowa ɨni komiiya ywokiya. Mɨ yaii nɨnii kamɨm sɨmiir biɨyan inkamɨn siya ɨni nɨdidkakar ywokiyɨn, tɨ isid whɨso sowiirsiyɨn. Pol siirɨn wɨ sɨma pɨ nonkwobumbu nɨnkɨn haigɨnɨuwisi. Mɨ siya kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir asi boɨnkikɨn, kɨma dɨuunam! Mɨ Pol siir donkworɨnu naowid mɨ siirɨn kɨmiir omaka hɨriir dɨkɨunam.

11 Mɨ ɨigwɨr niiyaka krɨmiir Biɨyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siya wɨ Pol siir kingiina nokwokaowi. Mɨ siya boɨn, kɨra kɨpi nɨdid! Biɨya kariir yaiya kɨra boɨnmɨmauugɨn om komii Jerusalem hɨrɨn mɨ kɨra kariir yaiya om komii Rom hɨrɨn wɨ hɨriiyar swokɨ boɨnmɨmauuwi. Adi Komii siya hɨniɨna boɨnkɨn. Ɨriig.

Judan kamɨm sɨma Pol siir nɨsom aowam boɨn tɨbmiikikaigɨm

12 Mɨ nugakɨn Judan kamɨm sɨma maeyau gwɨruwa ywoyakwok, yai kitɨbmii boɨnam. Sɨma boɨn, kɨbɨe idwai! Krɨma wɨ naemɨn nae rani mɨ wɨ op mɨ kwiyae rani. Mɨ ɨiya krɨma pol siir nɨsomaoki mɨ wɨ ha nae.

13 Judan Kamɨm ta yai aiir nɨmbintɨbmiikimaiyɨm kam nwɨs nanaɨrgɨm.

14 Mɨ sɨma biɨyan prisɨm mɨ inkam adi yaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm sɨmiiram yam. Mɨ sɨma boɨn krɨma bɨdi yɨmbin tɨbmii kimaiyɨm. Krɨma wɨ naemɨn nikɨ nɨngugu ae rani. Krɨma ɨiya Pol siir nɨsom aowi mɨ krɨma nae mɨnɨm wa naei.

15 Kɨma mɨ kamɨm siyɨu komii kɨgrɨraowi ɨkɨm, kɨma inkam komiiyɨn om komii Rom hɨr nwowɨn siirɨm dɨkɨugi. Mɨ siirɨn

pɨ hɨnɨɨna boɨn Pol siirɨn siya wɨkɨu naiini tɨriir. Mɨ krɨma siir yaimwokɨ yaimwowa krɨma nikɨ wakaeyam mɨni. Mɨ ɨiya Pol siya kɨmiiram napnani mɨ krɨma wɨ siiram naguprakai wɨni siyɨu hɨr, siir nɨsom aowam.

16 Mɨ siir yokmana saiir yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn siyar wakaemɨmɨk ta yai aiirɨn, Pol siir nɨsom aowɨnam boɨna mɨ siya asi namkɨn kamɨm ɨrɨm haiiyɨm sɨmiir omaka. Mɨ siya ɨna yapnɨnopkai boɨnmauu siir papiyɨeyɨn Pol siirɨn.

17 Mɨ Pol siya kamɨm ɨrɨm haiiyɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn siir yɨkɨuna mɨ ɨna boɨnɨn, tɨ whranisɨm ɨiirɨn dɨkɨunam yaii nɨniiyɨm kamɨm sɨmiir bɨikɨ bɨiyan inkam ɨiirɨm. Siya yaigakɨn, siya saɨka boɨnɨm mɨni.

18 Mɨ bɨiyan inkamɨn siya siirɨn ɨna yɨkɨunamɨn bɨikɨ bɨiyan inkam ɨiirɨm. Mɨ siya boɨn, Polɨn inkamɨn sɨma hɨugrɨpkɨikikaiyɨn siya boɨnkikɨn kariirɨn tɨ whranisɨmɨn siir nɨkɨunaniyɨm kɨriirɨm. Siya yaiya kwɨra nwowi mɨ siya kɨriir boɨnmauuwɨm naɨngwowi.

19 Mɨ bɨikɨ bɨiyan inkamɨn siir ɨɨn aiir yɨnkwoki mɨ siirɨn ɨna yɨkɨunamɨn maeyaua inkam karamaeya saiir. Mɨ siya srɨi, kɨra kariirɨn pɨ paka hɨnɨɨn yaiya saiir boɨnmauuwi?

20 Mɨ whranisɨm ɨeya boɨnki, Judan kamɨm sɨma yai bɨdi yomboɨn tɨbmiikimaiyɨm kɨriir srɨiyɨm, waka kɨra Pol siir wɨkɨunaiini kam whɨekakɨm siyɨu komii nɨnokɨnɨnkɨniyɨm sɨmiirɨm mɨ sɨma wɨ siir nɨksɨsae. Mɨ sɨma siirɨn hanɨɨngɨ srɨisasae ta yaiya saiir yaimwokɨyaimwo aiirɨmɨn.

21 Mɨ kɨra sɨmiir yai aiir kɨpi wakaeyokna. Mɨ sɨmiir inkam nhɨrɨm kamnwɨsnanaɨrgɨm. Mɨ sɨma ɨna boɨnɨm, krɨma wɨ nae mɨnɨm wɨ mɨ ae rani mɨ op mɨnɨm wɨ mɨ kwiyae rani. Mɨ ɨiya krɨma Pol siir nɨsomaowi, wɨ saiirar nadɨgɨuwi. Mɨ tariinanɨn sɨma ɨni siyɨu nwokwokɨnɨm siirɨm. Sɨma krɨmiiramɨn mɨnam nwokwokɨni, kɨriir kwoɨnɨn wadɨe nwowi mɨ kɨra Pol siir dɨkropki.

22 Mɨ bɨikɨ bɨiyan inkamɨn siya tɨ whranisɨmɨn siir boɨn ta yaiya kɨra nikɨ boɨnmauua kariir mɨ kɨra wɨ inkam nwɨr kɨpi boɨnmauu mɨmɨn. Mɨ siya siirɨn ɨna yɨkropkiyɨn. Ɨriig

Kamɨm ɨrɨm haiiyɨm sɨmiir bɨikɨ bɨiyan inkamɨn siya yɨkropki Pol siirɨn inkamɨn Filiks nɨkɨuwiyɨn omom omom nhɨrɨm sɨm kɨgrɨraowiyɨn siirɨm.

23 Mɨ bɨikɨ bɨiyan inkamɨn yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨi nwowiywo inkam nwɨso, sowiirɨm yɨkɨugi. Mɨ ɨna boɨnkiyɨn kowa kam kamaɨr nwoɨm ɨuurɨm 70 hosɨm sɨmiir ɨdwo nɨdwo ɨkɨm mɨ yaii nɨniiyɨm kam kamaɨr ɨuurɨm 200 sɨma warar. Mɨ kɨma tapaiirɨn pɨ ɨriiyar kwii mɨn haiburgig mɨpi om komii Sisaria hɨriir damwɨi nɨiyar.

24 Kima hosin ira timi inkin haii Pol siya nidwo namim. Mi
krima siirin inkamin omom omom nhirim sim kigriraowiyim
Filiks mi siirim dikiunam.
25 Mi biiki biiyan inkamin yokwowa kwira win hauugi Filiks
siirim. Ta yokwowa hiniina boinki,
26 kara Klodias Lisiaskin, ta yokwowa kara win hauugika
biiyan inkamin omom omom nhirim sim kigriraowiyin Filiks
kiriirim. Nabie!
27 Mi ti inkam iiirin Judan kamim sima yonkworinu mi siirin
sima pi yisomaowin mi kara siirin bidi wakaeyin siya om
komii Roman inkamkin. Kara mi kamim yaii niniiyim, krima
simiir hiriir yimbiyam mi siirin simiir iin hirankar yikiunaki.
28 Kara ta yaiya sima priiboin hiuriyiua ti inkam iiir, kara
saiir yaimwo iiir ninoknnkinim mini. Mi kara simiir kamim
siyiu ninoknnkiniyim kausil simiirim yikiunam.
29 Mi kara simiir asi sriigin. Mi kariirin sima boinmauugi
yai nhirim simiir siyiuniyim. Mi ta yaiya sima siir
boiniuhiuriyiugi. Mi Kara siirin dimin whir bi kigwo tirkin,
siir nisom aowamin mi siir hiugripkiikikaiyim. Niingaka.
30 Mi yaiya ini kariirima yimbiniya. Tariinanin sima yaiya
kwira boinimprio kimai ti inkam iiir nisom aowam. Mi kara bi
kimiminkikin, siirin ina yikropkiyin kiriirim. Kara kamim yai
siir priiboin hiuriyiuim simiir boinki, sima kiriir whwonkam
ida wa mi okwo boini piki hiniin diminkin ti inkamin siya tirin.
Siir yaiyim hiniina win boinkikin.
31 Mi Kamim yaii niniiyim sima ini siir yaiya mi wakaeyok-
nam. Mi Pol siirin ina yikiunamim, om komii Antipatris hiriir
niiyakar yamwii.
32 Iiya ha pirkinkiyakwoka mi kamim yaii niniiyim ini
simiir omaka hiriirar swoki amim. Mi kamim hos idwo
nidwonamim sima sima whinam Pol siirin om komii Sisaria
hiriirin.
33 Kamim hos idwo nidwonamim ina yimbiyamim om
komii Sisaria hiriir. Mi sima yokwowa ina ini hauu iuwa ti
inkamin, omom omom kigriraowiyin siir. Mi sima Pol siirin
siir, whwonkam ida yokmwin okwo.
34 Mi siya ta yokwo aiir mwainin mi siya Pol siir srii, kira
piki hiniin nu komii siir nwowikin? Mi Pol siya boinki, kara
nu komii Sailisia ankin.
35 Mi inkamin omom omom kigriraowiyin siya boinki, iiya
kamim yai kiriir priiboin hiuriyiuim sima nimbini mi kara
pi kiriir yai aiir wakae. Mi siya simiir boinki, sima Pol
siir nikiunamin omaka komiiya biiyan inkamin Herot siya
miriiya saiirim mi wi kam nhirkim nwoki waikaowim. Iriig.

24

Juda simiir biiyan iikamim sima Pol siir boinwokiyopnatkaigi.

1 Mhoiiya iiyim iriiyara yamki mi biiyan prisin Ananaias
mi inkam adiyaowaeyim siyiu komii kigriraowiyim sima ina
yapiniyim. Mi inkam nwirin siir inigin Tetalaskin, siya simaka
wara yinkin apini. Tiki inkamin siya siyiu komiini siyiu bidi
yinoknnkin digin. Mi sima inkamin Filiks nikiuwiyin omom
omom kigriraowiyin, siir boinmauu ta sima niniinansaowa
Pol saika.
2 Inkamin omom omom kigriraowiyin siya Pol siirim
yikiuna. Mi siya ha namin mi Tetalas siya yaiyim ini siir
boinhiuriyiu bwakainamin. Siya ina boinin, inkam komii
Filiks! Kira sibgu kigriraokin krimiirin mi krima wadie asi
nidwowi mi krima yaii min bi niniigim. Kiriir kwoin miiyikin
krimiirin wadie siya whinwohaiginiukin.
3 Mi bwan bwanim hinda tinda dimin whirkin bi tirkin.
Krimiir kwoinin ti hiriinanin krima kiriir boin wadieki.
4 Mi kiriirin kara wi ii priei nikidu o rani. Mi kara kiriir
sriiyim naingwowi, kira kariir yaimirsima saiir wakaeyim, pi
kara boini.
5 Krima ti inkamin Pol siir bidi yinoknnkinim siya inkam
paii rani. Mi io biiyin pi siya nwowi. Mi omom omomim siya
namiyim mi siya pi Judan iikamim simiir nigbumbuwami. Mi
sima asi nanaakikim tiki inkamin siya om Nasaret hiran isidin
siir biiyan inkamkin.
6 Siya Adi Komii siir omaka saiir diriraerarbumbuwim
kinankiugin mi krima siir asi nonkworinugim. Mi krima
siirin, wi krimiir siyiu komii iiirsi nwowi yaigak.
7 Mi yaii ninii kamim simiir biiki biiyan inkamin Lisias siya
ina yitin. Mi siya ini igaokaka ywowin. Mi siya siirin ini
krimiir iin tiranka yispaki hainamin.
8 Mi Lisias siya boin, kamim Pol siir boinwokiyopnatkaiyim
sima wi kariir whwonkam ida nimbini. Mi wi kira srii ti
inkam iiirin. Mi kira wi siir yaiga yaiya saiirar wakae, ti
dimin taemin whiekakim krima boiniuriyiuwim siir, kaim-
wowairgim. Tetalas siya hiniina boinkin.
9 Mi Juda iikamim yim iriipa hiriinan siir mi whinwo mi
sima yai Pol siirara boinhiuriyiu. Sima ina boinkiyim, ti yai
whiekakim yaimwowairgim. Ɨriig.

Pol siir yaiyim inkam Komii Filiks siir boinmauugin.

10 Mi ti inkam komiiyin siir iina ina kinmauugiya, siya pi
ninsiin okwokiyim. Mi Pol siya siir yai yamdi ina yowarki
boinin, kara bidi yinoknnkinin, biewi kasa rani, kira ti
iikamim simiir kigriraowim. Ta yaiya kara kiriir yai yamdi
nowarki boina, kariir kwoinin ini wadieya ywokiyin.

11 Kira simiir sriii, kira ti hiriinan yaiyim wi simiirar swoki
wakae. Mi iiyim iuur kwisa yamki, kara om komii Jerusalem
hiriir namin mi Adi Komii siir inig iiir hainaniuin.
12 Mi sima kariirin ha bi kigim, Adi Komii siir omaka kara
inkam nwiraka yaii bi niniinansaokin. Mi simiir omaka yai
nidwokai wakaei aka mi kimiir om komii hirin. Niingaka.
13 Taka yaiya tapa sima boinhiuriyiuwa mi saeya. Mi
sima kariirin wi yaimwoni boin tani. Mi sima wi kariir
boinwokiyopnatkaini siyiuam whaowaei.
14 Mi kara ta yai kwira pi kiriir boinmauuwi, kariir kwoinin
Adi Komii krimiir Wanin siiram naingwowiyin ini krimiir
brougae wanwiyaeyim simiir kwoin hiriinanar swoki owin.
Mi kara Jisis siir siyiu iiir sibgu apkin. Mi sima boin, ti
siyiuin pi niksisaei, kaimwo rani. Mi kara yai whiekakim siyiu
komiiyin Moses siya hauugiyin simiirim naingwo tibmii. Mi
kara Adi Komii siir yaiyim profet kamim sima winkiyim biiya,
simiiram wara ninkin aingwo tibmii.
15 Mi kara ina naingwo tibmiiyin. Mi kara Adi Komii siirima
nwokwokini siya iikamim naonamim, simiir hidninsiin
idwowim. Mi iikam miiyik ikim mi iikam biyie ikim. Mi sima
iriipa hiriinan, ina ninokninkinim tiriiginin.
16 Kariir kwoinin iinokiinokin kirieya nwowikin, dimin
biyie tirbumbusi. Mi Adi Komii siir whwonkam ida mi iikam
whiekakim simiir whwonkam ida warar.
17 Mi kara biewi nhirim om nhirim simiirar mi okin. Mi
mhoiiya kara ina swoki itin om komii Jerusalem tiriir. Mi kara
umir digworaekwowim iki iikamim whaowaeyim simiirim
hainanikin. Mi kara nae nhirim ina mini inkin iimiiyaegikim
Adi Komii siirim.
18 Mi kara hiriinan siyiu iiir tirkin, Adi Komii siir omaka
saiirin. Mi sima ini kariirar kigim siyiuin op sibgu whau
aeiyin, kara tirin. Mi iikamim kanaka nwowim hoimgak rani.
Mi inkam nhirkim yai bi sisikikim. Niingaka.
19 Mi Judan inkam nhirim nu komii Esia hiranki nitim, sima
tir warar ninkin okim mi sima ti kamim kanaka yaigakin
niuwi mi sima ha wit, kiriir whwonkam ida wini okwo boini,
ta yaiya. Mi ti hiriinan siyiuin yio wadie ieya mi sima bi
nitmiminkim.
20 Mi hiriinanki niuwi mi sima ti kamim diminin kara
tirbuin sima kigin pi siir boinmauu kiriirin, iiya kara kaun-
sil kamim siyiu komii kigriraowiyim simiir whwonkam ida
nokwo boina.
21 Mi tari yai kwiruwairga biiya kara simiir boina? Mi kara
hiniina boinkin iikam whiekakim naonamim mhoiiya sima
wa swoki insiin idwowi mi ta yaiya yai biyieka, aniya? Mi wi
simar swoki boinim? Pol siya hiniina boinkin.

22 Filiks siya bɨdi yɨnoknɨnkɨn dɨgɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir siyɨuɨm, sɨma tɨriiyɨm. Mɨ siya Juda iikamɨm sɨmiirɨn asi boɨnmauugɨn, sɨma Lisias siirɨm nwokwokɨnɨm. Mɨ ta sɨmiir yaiya wɨ siyar hɨdi.
23 Mɨ siya bɨi nwowiyɨn kepten inkamɨn siir boɨnki, siya Pol siirɨn omaka mɨi biyɨe mɨriiya hɨuyokiyokaiya saiir nokmwɨn apnɨnopkaigiyɨm. Mɨ kɨra siirɨn hɨrii kɨpi nɨkɨdu okrɨpkai. Mɨ kɨra ɨkɨ siir nomiiyau ɨmiirɨn kɨpi nɨkɨdu, siirɨn dimɨn taemɨn hauusiyɨn. Łriig.

Filiks siya Pol siirɨn omaka hɨuyokiyokai aiirɨn bɨewiyo whɨsa hɨugrɨpkɨikikai.

24 Łi nhɨrɨm bɨdi yamkiyɨm mɨ Filiks siya siir wiga Drusila saɨka yɨt. Mɨ saeya Judan isidɨn siir hɨran wiga. Mɨ siya Pol siir yɨkɨuna siir yai aiir wakaeyam, iikamɨm Jisɨs Krais siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir.
25 Mɨ Pol siya tɨ siyɨu mɨiyɨkni napiyɨm siyɨuɨm sɨmiir boɨnmɨmauugɨn. Mɨ siyɨuɨn digɨumii haimriiyɨugigi ɨkɨn. Mɨ mhoɨiya Adi Komii siya wɨ iikamɨm sɨmiir hɨdi. Pol siya hɨnɨina boɨnkɨn. Mɨ Filiks siya ɨna yɨdidgiyɨn. Mɨ siya boɨnki, kɨra ha dam! Mɨ mhoɨiya kara ɨigakɨ nɨuwi, wɨ kapi nɨkɨugi kɨriirɨmɨn.
26 Mɨ Filiks siya dimɨn whɨrɨn siirɨm nwowi, siir kwoɨnɨn ha naɨngwokɨn Pol siya umɨr nhɨrɨm pɨ kariir hauuwi. Mɨ ɨinokɨinokɨn siya siir asi nɨkɨunakɨn yai saɨka boɨnaiyɨm.
27 Mɨ Filiks siya Juda iikamɨm sɨmiirɨm hiirɨugɨn mɨ sɨma siiram nwokɨ aɨngwowɨm mɨ siya Pol siirɨn omaka hɨuyokiyokaiya saiir asi kɨgnɨnkɨn okaigɨn. Mɨ mhoɨiya bɨewi whɨso dɨgiyo mɨ Festas siya Filiks siir mɨi aiir kwainaowid. Łriig.

25

Pol siya Sisa siir yɨkɨuna siir yai aiir wakaeyɨm.

1 Festas siya bɨdi yɨtɨn nu komii Sisaria hɨriirɨn. Mɨ siya ɨiyɨm kwoɨmuar ywowak. Mɨ siya ɨna yamɨn om Jerusalem hɨriir.
2 Mɨ bɨiyan prisɨm mɨ Judami inkam komii komii ɨkɨm, sɨma ɨna yamɨm mɨ sɨma yai Pol siir boɨnɨuriyɨu. Mɨ siya sɨmiirsiyɨn mɨnsi nɨkrɨpkɨkɨn, sɨma Festas siir boɨnainanaekɨm. Mɨ sɨma hɨnɨina boɨnkɨm,
3 kɨra krɨmiirɨn hindara whɨndirɨraerar haigɨnɨu. Mɨ kɨra Pol siirɨn om komii Jerusalema tɨriir dɨkropki. Mɨ sɨma hɨriinanam mɨni siirɨn, siyɨu hɨr nɨsomaowɨnɨm.
4 Mɨ Festas siya ɨna yowarkɨi boɨnɨn, Pol siirɨn om komii Sisaria hɨr hɨugrɨpkɨikikaiyɨn, ɨiya ɨni kingiina nwowa, kara wɨ kapi swokɨ ami tɨ om ɨiir.

5 Mɨ kɨmiir inkam komii komiiyɨm sɨma wɨ kanaka wɨnkɨn ɨt.
Mɨ tɨ inkamɨn siya dimɨn whɨr tɨrbuwi mɨ wɨ kɨma nwokɨ hɨd
boɨnɨm.
6 Festas siya Juda kamɨm sɨmaka nwowɨm ɨiyɨm ɨriiyar
kwoɨm ɨuurnankɨm. Mɨ siya om komii Sisaria hɨriir yam. Mɨ
ɨigwɨra siya omaka yai boɨniya saiir hɨr inɨ owou. Mɨ siya
ɨna boɨnkiyɨn, Pol siirɨn omaka hɨuyokiyokaiya saiir hɨrankɨn
wɨkɨunanini.
7 Mɨ Pol siya bɨdi yɨmbiniyɨn. Mɨ Judan iikamɨm sɨma om
komii Jerusalem siir haiburgig mɨ ɨna yapiniyɨm. Mɨ sɨma
siir kingiina yamɨkwoni mɨ yai bibiyɨeyɨm sɨma Festas siir
boɨnmɨmauu tɨ dimɨn biyɨe whɨekakɨm Pol siya tɨrɨm sɨmiir.
Mɨ sɨma siirɨn whɨsariiya prɨiboɨn hɨuriyɨugɨm. Siirɨn inkam
nwɨrkɨn bɨ kɨgɨn dimɨn biyɨe siya tɨrɨn.
8 Mɨ Pol siya Festas siirɨn hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, kara
dimɨn whɨr bɨ swokɨ tɨrbusrankɨn, Judan iikamɨm sɨmiir siyɨu
komii ɨiirɨn. Mɨ kara sɨmiir Adi Komii siir omaka saiirɨn dimɨn
whɨr bɨ tɨrbugɨn mɨ sɨmiir inkam komiiyɨn Sisa nɨkɨuwiyɨn
siirɨn ɨriipa hɨriinan. Nɨingaka.
9 Mɨ Festas siya Judan iikamɨm sɨmiirɨm hiiram mɨnkɨn. Mɨ
siya Pol siir boɨnki, kɨra om komii Jerusalema hɨriir namɨm,
wɨ wadɨeyar mɨ owi, aniya? Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ ta kɨriir
yaiya kara saiirɨn wɨ om komii ɨiir wakaemɨmɨki.
10 Mɨ Pol siya boɨn, ta omaka yai boɨniya kara nwowa
mɨ inkam komiiyɨn Sisa om komii Rom hɨranɨn mɨ siya
kɨgrɨraowiya mɨ kara Rom tɨrana inkamkɨn, ta omaka
saeyaɨrga kariir yai wakaeiya. Kɨra bɨdi yɨnokɨnɨnkɨn kɨɨnɨn,
kara Juda iikamɨm sɨmiir dimɨn whɨr bɨ tɨrbugɨn. Nɨingaka.
11 Mɨ kara sɨmiir siyɨu nɨkrɨpkɨswo mɨ an kara wɨ pɨ yaowɨn,
ya yai karamaeka. Sɨma wɨra wɨ isid whɨrni napwouni mɨ
kariirɨn wɨ sɨma nɨsomaowi. Mɨ ta yaiya sɨma boɨnɨuriyɨuwa
kariir saeya kaimwo karamaekɨ nɨuwi mɨ kara wɨ sɨmiir
omaka yai wakaeiya wɨ saiir namtani. Nɨingaka. Kara inkam
komiiyɨn Sisa nɨkɨuwiyɨn saɨka boɨnam naɨngwowi. Kara Rom
hɨran inkamkɨn.
12 Mɨ bɨiyɨn Festas siya siir kam kɨntɨdnanɨm sɨmaka ɨkɨ boɨn.
Mɨ siya boɨn mɨ kɨra inkam komiiyɨn Sisa nɨkɨuwiyɨn, siirɨm
nɨkɨunam mɨnkɨn mɨ pɨ siya nɨkɨ wakaeyɨm kɨriir yai aiirɨn. Mɨ
kɨra ha dam siirɨm! Ɨriig.

Festas siya Agripa siir srɨi ta Pol siir hɨk aiirɨmɨn.

13 Ɨi nhɨrɨm bɨdi yamkiyɨm mɨ inkam komiiyɨn nu
kɨgrɨraowiyɨn Agripa mɨ siir wiga Benaisi saeya sowa
om komii Sisaria tɨriir nɨtko, Festas siir nankabmamaɨr
boɨnkaeyami. Akamɨe!
14 Sowa ɨi kasaka bɨ nwoko mɨ Festas siya boɨnmɨmauugi Pol
siir hɨk ɨmiirɨn. Siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, inkam nwɨrɨn tɨranɨn ɨni

tɨr hɨugrɨpkɨikikaiyɨn Filiks siya hɨugrɨpkɨikikaigigɨn mɨ siya ɨna yamɨn.
15 Bɨiya kara om komii Jerusalem hɨr nwowa mɨ Judami bɨiyan pris ɨkɨm mɨ inkam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowi ɨkɨm, sɨma kariiram nɨtkɨm. Pol siya sɨmiir siyɨu ɨmiir tɨrbumbugɨn. Mɨ Judan iikamɨm sɨma kariir nɨnɨ srɨinɨkɨm Pol siirɨn sɨma nɨsomaowam.
16 Mɨ kara sɨmiir yai aka hɨnɨɨna yowarkɨi boɨnki, om komii Rom krɨmiir iikamɨm krɨmiir siyɨuɨn hɨnɨɨn tani, inkamɨn yai wakae boɨn karamae nwowiyɨn siirɨn whɨsarii bɨ nɨsomaowikɨn. Mɨ inkamɨn ɨkɨ yaigakɨn bɨi pɨ siya nokwowi, kamɨm yai siir boɨn hɨuriyɨuwɨm sɨmiir whwonkam ɨdan. Mɨ krɨmiir ɨi haɨmiiya siirɨm tikɨ oki, siir yaiyɨm sɨma boɨn hɨuriyɨuɨm sɨmiir mɨ boɨnɨm.
17 Mɨ sɨma kariiram nɨtkɨm mɨ kara bɨ kɨmɨmɨnkɨn, ɨni omaka yai boɨniya saiir yamɨdwokaiyɨuɨn. Mɨ kara kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir boɨnki kɨma Pol siir wonkwonani.
18 Mɨ kamɨm yai siir boɨnhɨuriyɨuɨm sɨma ɨna yɨnsiin okwokiyɨm. Mɨ kariir kwoɨnɨn ha naɨngwokɨn, sɨma Pol siir boɨnhɨuriyɨugi tɨ dimɨn biyɨe whɨekakɨm siya sɨmiirsi naowi. Mɨ sɨma hɨriinan yaiyɨm sɨmiir bɨ nokwo boɨnkɨm. Nɨɨngaka.
19 Mɨ sɨma wou nikwo aeni siyɨuɨn saiirsi nɨnkɨnwamwarkɨi boɨnkɨm. Mɨ tɨ inkam nwɨrɨn naonamɨn Jisɨskɨn. Pol siya ɨna swokɨ boɨnɨn, siya bɨdi yɨnsiin ɨdwowɨn. Mɨ sɨma siirɨn warar mɨ ɨnkɨnwamwarkɨi boɨnkɨm.
20 Mɨ kara ɨna boɨnɨn, ta yaiya saiir yai mwo aiir nɨnokɨnkɨnam naɨngwowi. Mɨ kara siir wani siyɨuɨn siir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn mɨ kara wɨ dɨg nwo rani. Mɨ kara Pol siir asi srɨigɨn mɨ wɨ wadɨeyar nwowi krɨra om komii Jerusalem hɨriir namamɨn. Mɨ tɨ kɨriir yaiyɨm kara pɨ tɨ om ɨiir nɨnɨ wakaeyɨuɨm. Mɨ sɨma krɨriir boɨnmauuwɨni mɨ krɨra wa nɨnokɨnkɨni, aniya?
21 Mɨ Pol siya hɨnɨɨna boɨnkɨn. Nɨɨngaka. Kara omaka hɨuyokiyokai aiir nwowɨma naɨngwowi mɨ mhoɨiya kara om komii Rom hɨriir nami mɨ inkam komiiyɨn Sisa siya nwokɨ sɨbgu boɨnaigɨnɨuwi kariir yai aiirɨn. Mɨ Festas kara, kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir boɨngig, sɨma sɨbgu waikaorarao siirɨn. Mɨ wɨ kara nikɨ ɨkropkiyɨm inkam komii Sisa siirɨm.
22 Mɨ Agripa siya Festas siir boɨnki, kariir wɨɨnga wakaeyama mɨni tɨ inkamɨn siir yaiya. Mɨ Festas siya ɨna boɨnɨn, kɨra waka wakae siir yaiyɨm.
23 Mɨ ɨigwɨra Agripa mɨ Benaisi sowawaiyar yɨt mɨ sowawai mɨ inkam nhɨr ɨma sɨma pɨuai kasa bɨ pɨuainanikɨm. Mɨ sowawaiyɨn ɨna yapnɨnopkainamo omaka yai nɨdwokai boɨnaiiya saiir. Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨi nwowi ɨkɨm mɨ om komii hɨr nwowiyɨn inkam komii ɨkɨn, sɨma

iriipi hiriinan ini warar yinkin apninopkainamim. Mi Festas siya bidi boinkiyin, sima Pol siirin wara yinkin whinapninopkainani.

24 Mi Festas siya ina boinin, inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa mi ti kamim krimakar ninkin owim kima ti inkamin siir kigi. Mi iikam whiekakim om Jerusalem an ikim mi tiran ima mi tiki Juda inkam ima sima kariir whwonkam ida bidi boinwinim. Mi sima ina kauwoknanaekiyim kima siirin disomaoki! Siya wi irkak nwowisi.

25 Kara siirin dimin whir bi kigwo tirkin mi siya wa naonam tani. Niingaka. Mi siya ti yaiyim Sisa siir nini boinmauugikam tirkin. Kara siir nikropkiyim bidi boinin.

26 Mi kara diminin siya tirin siir bi ninokninkinkin mi yokwo paniinsi win hauugisi inkam komii Sisa siirimin. Hae! Ti inkam komii nu kigriraowiyin Agripa, kara ti inkamin kiriirim nikiunanikin mi ti iikam whiekakim kimiiram warar. Kima siir yai aiir sibgu wakaeyim mi kara pi yaiyam wakaer-araoki yokwoni win hauugiyam.

27 Kara inkamin Sisa siirimin whisarii nikropki rani. Niingaka. Kara yokwo win hauu karamae nwoki, siyiu biyie biyieyim sima boinim siirin, siya tirim simiirin, yio ti hiriinan siyiuin miiyik rani. Ɨriig.

26

Pol siya yaiyim Agripa siir boinmimauugin

1 Mi Agripa siya boinki Pol siir, kira, kiriir yai imiira boinki. Mi Pol siya siir iina ina yiisiimauugiya koua hiriir mi ina boinkiyin.

2 Inkam komiiyin nu kigriraowiyin Agripa, kariir kwoinin ini wadieya ywokiyin. Ta kariir yaiya pi kiriir whwonkam ida boini kara pi ta yaiya Juda iikamim sima boinhiuriyiuwa pi saiir nowarkii boinki.

3 Kira bidi yinokninkin digin Juda iikamim simiir siyiu whiekak imiirin. Mi sima yaiyim ina yinkinwamwarkii boinim simiir wanmi siyiu imiir. Mi kara ha naingwowi kira pi kariir yai aiir sibgu wakaeyoki. Mi kariir yaiya prieiki niuwi mi kiriir piua wi kipiki piyao.

4 Mi iiya kara yinisima nwowa mi Juda hiran iikam whiekakim sima bidi yinokninkinim kariir siyiu iiirin. Mi iinokiinokin mi tariinanin iriipi hiriinan, tisa nwowin. Mi kariir omki om hirar nwo aka mi mhoiiya kara om komii Jerusalem hir mi o aka, sima bidiyar yinokninkinim.

5 Mi iikamim kariirin bidinanar ninokninkinkim. Mi sima hiriinan naingwokiswo mipa pi boinin. Mi sima kariir bidi

yinoknınkınım kara Farisi simiir wanmi siyıuın siir naıngwo dırıraerarkın. Tı siyıuın ını kırıe waiwii ywowın.

6 Mı kara mınsi naıngwo tıbmiigın, Adi Komii krımiir Wanın siya bıdi yımbingiyın Jisıs siya wı ıe hırankın swokı ınsiin ıdwowi. Mı sıma kariirın hıriinansi boınwokiyopnatkaigikın.

7 Mı Juda iikam ıuur whıswo, sıma nıi nabıe hainankım Adi Komii siir inıgın. Mı sıma ırıipa hıriinan ta siya nımbina saiirım warar nınkın okwokıni, Jisıs siya ıe hıranki nınsiin ıdwowi. Inkam komii tı hıriinan siyıuın kara naıngwo tıbmiiya mı sıma saiirsiya boınwokiyopnatkaigi kariirın. Juda iikamım sıma boınwokiyopnatkaigi.

8 Mı iikam whıekakım kıma tı tır nwowım kıma naıngwo tıbmii karamae dimusi nwokım Adi Komii siya wı iikamım naokaowım sımiir hıdnınsiin ıdwowi.

9 Bıiya kara hınıına naıngwokın, iikamım Jisısın om Nasaret hıranın siir siyıu ımiir napiyım, pı kara nıpımpar ıtkıni.

10 Mı kara om komii Jerusalem hırın hıriinana tırkın. Mı kariirın bıiyan prisım ınıgak sıma nwowaigınıugın. Kara Adi Komii siir iikamım omaka hıuyokiyokaiya saiir hırın kasa bı hıugrımkrıpkıikinoudnankaigikım. Mı ıiya sıma kariir srıiya sımiir nısom aowam mı ını wadıeya ywokiyın.

11 Mı ıi kasa rani, omaka whıekakım yai nıdwokai wakaeiyım hık kara hauuwın. Mı kara sımiirın mınım tırkın, sıma Jisıs siir nıgbumbuwım mı sıma siirın dıgıumii haimriiyıugıgım. Mı kara ıo prasae bı nwokın sımiirın mı ıkı omom omomım sıma namiyım kara pı sımiir mhoıiyar mı sıuyokiyokıii, sımiir nıpımpar ıtkınam. Łriig.

Pol siya ıiya siya naıngwo tıbmiinama saiir boınmauugın.

12 Mı ıigwıra kara om Damaskas hıriir namın mı kariirın bıiyan prisım ınıgak sıma nwowaigınıugikın iikamım naıngwo tıbmiiyım sımiir tıoam.

13 Inkam komii Agripa, nabıe bopwowın kara siyıu hır napamın mı ını karar kıgwının paeya nınomor kou hıranka nıuyanaiiniya. Mı ta paeya prasae bı nıuyakika mı bıe siya saıka dıg bı nwokın ını saeya hiigrınıugiya. Mı saeya ını kariirar yauunı ıuyaniya mı kamım kanaka nınkın apniyım sımiir warar.

14 Mı krıma ına yamakaigaiyıuım nu hırar. Mı kara wakaeki yai gwıra nınomor kou hır boınki, Hibru sımiir yai aiir. Siya hınıına boınki, Solti! Solti! Kıra kariir dimusi dirıraerarbumbuwi? Mı kıra kariirsi dimusi nıdamkın? Ni tı hınıının kınakınar swokı ıdımdırginakın pae mınaka.

15 Mı kara ına yakı owarkıi boınkiyın ta yaiya nınomor kou hır boınkiya saiir. Bıiyan Inkam Komii kıra yıpıkın? Mı Bıiyan

Inkam Komiiyɨn siya ɨna boɨnkiyɨn, kara Jisɨskɨn, inkamɨn kɨra dirɨraerarbumbuwɨn siya.

16 Kɨra dɨnsiin okwoki, kara kɨriirɨmɨn tɨ dimɨnɨn si-
iram nɨtkɨn. Kara kɨriir nɨmbingigi kɨra kariir mɨiyan
inkam nwowɨm. Mɨ dimɨnɨn tapa kɨra kɨgɨn sɨmiir tinɨ
boɨnmɨmauuɨu. Mɨ kɨra digworaekwo nhɨrɨm mhoɨiya kara
nɨisɨimauuwɨ mɨ kɨra wɨ sɨmiir wara nɨnkɨn boɨnmɨmauui.

17 Mɨ kara kɨriir nɨkropkii, ɨkɨ iikamɨm Juda iikam tani
sɨmiiram. Mɨ yai kariira sɨmiir nɨnɨ boɨnmɨmauuɨuwɨm. Mɨ
wɨ kara swokɨ anmaiwarkainaei kɨriirɨn mɨ kɨriir isid ɨeya mɨ
Juda iikam tani ɨkɨm, sɨmiir hɨrankɨn.

18 Mɨ sɨma Setan siirɨn wɨ digɨumii haigɨngig mɨ sɨmiir
kwoɨnɨm wɨ nwokɨ kisɨna haigiyɨm. Mɨ sɨma sɨbapsɨbapni
siyɨuɨn nɨibwomambwo napiyɨn wɨ siir haiburgig. Mɨ sɨma
siyɨu mɨiyɨkɨn nabɨenan kɨgomok apiyɨn wɨ siir nwokɨ apɨm.
Mɨ sɨma ta Setan siir kɨrɨeya wɨ saiir haiburgig mɨ wɨ Adi Komii
siiram nɨtɨ, sɨma wɨ kariiram naɨngwo tɨbmii. Mɨ sɨmiir dimɨn
biyɨeyɨm wɨ kara nɨinak ɨtkɨgɨigi. Mɨ sɨma wɨ Adi Komii siir
isidɨn siir nwokɨ owɨm inɨgak. Jisɨs siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn.

Pol siya boɨnmauugɨn inkam Agripa siirɨn Adi Komii siir mɨiya siya napmɨriiya saiirɨn.

19 Inkam komii Agripa nu kɨgrɨraowiyɨn, kara tɨ dimɨnɨn
nɨnomor kouwanɨn nhwonan siir whɨnkɨgmɨmɨkwɨnkɨn. Mɨ
kara siir yai aiir nanugaugaugɨn.

20 Nɨingaka. Kara yaiyɨm bɨi om Damaskas hɨr
boɨnmɨmauugɨn. Mɨ kara om komii Jerusalem hɨran inkam
ɨmiirɨn mhoɨiya boɨnmɨmauugɨn. Mɨ om whɨekakɨm nu Judia
hɨranɨm mɨ iikam nhɨrɨm Juda iikam tani mɨ kara yai sɨmiirɨn
hɨnɨɨna boɨnmɨmauu, kɨma kɨmiir kwoɨnɨm tɨ kisɨna haigi Adi
Komii siiram mɨ siyɨu mɨiyɨk ɨiir dap. Mɨ sɨma nwokɨ kɨgi.

21 Kara sɨmiirɨn hɨriinan boɨnɨn mɨ Juda iikamɨm mɨ Juda
iikam tani ɨkɨm mɨ sɨma kariirɨn asi nonkworɨnugɨm, Adi
Komii siir omaka akpitga hɨrɨn mɨ sɨma kariir nɨsom aowam
mɨnkɨm.

22 Mɨ ta ɨiya kariirɨn Adi Komii siya whɨndirɨraerar
haigɨnɨugɨn. Mɨ kara tɨrɨn mɨnam nwowɨ yai kɨmiir
boɨnmɨmauuwam, inkam komii komiiyɨm mɨ inkam nhɨnga
ɨkɨm. Mɨ kara yaeya yai bɨ swokɨ boɨnmɨmauugɨn. Kara
ta yaiya bɨiya profet kamɨm mɨ krɨmiir brougaeyɨn Moses,
sɨmiir yaiya saiirar boɨnmɨmauukɨn.

23 Mɨ sɨma hɨnɨɨna boɨnkɨm, siya hɨka wa haii mɨ ɨe
hɨrankɨn wɨ bɨi siya swokɨ ɨnsiin ɨdwowi. Mɨ siya siyɨu
mɨiyɨkɨn nabɨenan kɨgɨmok apiyɨn wɨ siir boɨnmɨmauuwɨ,
Juda iikamɨm mɨ Juda iikam tani.

24 Pol siya yaiyar nikɨ okwo boɨnɨn mɨ Festas siya ɨni komiiya
kauwok boɨnkiyɨn. Pol! Kɨra pɨ whaowaei! Mɨ kɨra skul
prasae bɨ kɨnkɨn mɨ ta kɨriir nɨnoknɨnkɨn komiiya kɨriirɨn
saeya tɨorowhrɨei haigɨnɨuwi.
25 Mɨ Pol siya ɨna boɨnɨn inkam komii Festas, kara whaowae
rani. Nɨingaka. Kara yai mwowa boɨni mɨ kara kwoɨnkakɨn
mɨ tɨ hɨnɨin yaiyɨm sɨm asi boɨnkɨn.
26 Mɨ inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn siya tɨ digworaekwo
whɨekakɨm ɨna nɨnoknɨnkɨnɨn. Mɨ kara siir asi boɨnmauugɨn.
Mɨ kara bɨ nɨdidigɨn tɨ digworaekwo whɨekakɨm kara
boɨnmɨmauuɨm siir wɨinga wakaeyɨm mɨ siir nhwokar
kɨgɨmokɨm. Tɨ dimɨnɨm boskwo bɨ nɨmbiyamkɨm.
27 Inkam komii Agripa, nu kɨgrɨraowiyɨn kɨra profet kamɨm
sɨmiir yai ɨmiiramɨn ɨna naɨngwo tɨbmiiyɨn, aniya? Mɨ kara
bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn, kɨra bɨdi yaɨngwo tɨbmiiyɨn.
28 Mɨ Agripa siya Pol siirɨn hɨnɨina boɨnki, kariirɨn kɨra
kiyaigɨn pɨ naɨngwo tɨbmii sasaugiyamɨn.
29 Mɨ Pol siya boɨnki, kɨra tariinanamar mɨ naɨngwowi
ɨni wadɨeyar mɨ owɨn. Mɨ kɨra mhoɨiyam mɨ naɨngwowi
ɨriipɨ hɨriinan ɨni wadɨeyar mɨ owɨn. Mɨ kara Adi Komii
siirɨmɨn kɨriirɨm srɨi boɨnkikɨn inkam Agripa mɨ inkam nhɨrɨm
kɨmiiram warar, kariir yai aiir wakaeyɨm. Tapa kara ha
naɨngwowi, kɨma ta kariir naɨngwo tɨbmiiya saiir hɨriinanar
tɨmɨ naɨngwo tɨbmii. Kara tɨ wɨeyɨn sopɨn sɨma kogɨn siir bɨ
boɨnkɨn. Nɨingaka.
30 Pol siya hɨriinan boɨnkiyɨn mɨ inkam komiiyɨn nu
kɨgrɨraowiyɨn, siya inkam komii nwɨrɨn mɨ Benaisi saeya
mɨ iikam whɨekakɨm hɨr wara nwo ɨkɨm, sɨma ɨna yɨnsɨin
okworirigiyɨm.
31 Mɨ sɨma ha napnamɨm mɨ ɨna yɨmboɨn amboɨnnamɨm
sɨma sɨmar tɨ inkamɨn siya dimɨn whɨr bɨ tɨrbugɨn. Mɨ sɨma
siirɨn wɨ whɨsarii nɨsom ao rani. Nɨingaka.
32 Mɨ Agripa siya Festas siir boɨn mɨ tɨ inkamɨn siya Sisa
siirɨm nɨkɨuna karamkɨswo siir yai aiir wakaeyam mɨ krɨma
siirɨn wa pɨ yɨuguskiyɨn. Ɨriig.

27

Sɨma Pol siirɨn siyaiiya om komii Roma hɨriir nama saiir yani whɨnapyɨkɨu kwɨriigi.

1 Sɨma bɨdi boɨn tɨbmiigiyɨm krɨma siyaii aiirɨn nu Itari hɨriir
namana. Mɨ Pol siya mɨ kam nhɨrɨm hɨugrɨpkɨikinowidnankai
ɨkɨm omaka hɨuyokiyokaiya saiir mɨ sɨmar kwɨriinam siyaii
aiirɨn. Mɨ yaii nɨnii kamɨm sɨmiir bɨi nwowiyɨn Julias mɨ siya
kɨgrɨraowidam sɨmiirɨn. Mɨ tɨ inkamɨn yaii nɨniiyɨn siya tɨ

isidɨn yaii nɨniiyɨn om komii Rom hɨran inkam komiiyɨn mɨ siir isidgɨn.

2 Mɨ krɨma siyaii aiirɨn om Adramitiam hɨr yani kwɨriinam mɨ ta siyaiiya ɨni tɨ nu komiiyɨn Esia siir omisɨsɨmɨm sɨmiir gaeya hɨriira kikɨnama. Mɨ Aristakas siya om Tesalonaika nu Masedonia hɨran inkamɨn siya krɨmaka yɨnkɨn am.

3 Mɨ ɨigwɨra om Saidon hɨr yamɨmasuɨu. Mɨ Julias siya Pol siirɨn ɨni siyɨu mɨiyɨk ɨiirar tɨrɨn. Mɨ siya siir bɨri nonkwobugɨn, siir nomiiyau ɨmiir kɨgnakiyamɨn mɨ naeisɨm sɨmiir hɨr nɨnɨ hainakiyamɨn.

4 Mɨ krɨma tɨ om ɨiir haiburgigɨm mɨ ɨna swokɨ hɨuyanamɨm. Mɨ krɨmiir siyaiiya opudga hugɨriyɨugika mɨ krɨma mhɨuisɨm whɨrɨn Saipras siir yaeka yaeka yokigiyam. Mɨ opuda krɨmiir bɨ namɨtɨunika.

5 Mɨ krɨma nu Silisia mɨ Pamfilia sowiir kingiin hɨriir iyɨkrɨo naidam. Mɨ krɨma om whɨrɨn Maira nu komii Lisia hɨr nwowɨn siir yadu amasuɨu.

6 Mɨ tɨkɨ om ɨiirɨn kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn siya siyaii ɨra om Aleksandria hɨrankɨ nɨta saiir kɨgɨn mɨ siyaiiya saeya pɨ nu komii Itali hɨriir namam tɨrka. Mɨ siya krɨmiirɨn ta siyaiiya saiir asi nɨugiprɨiginamkɨm.

7 Krɨma ha haiburgigɨm mɨ ɨi kasa rani, siyaii hɨr kigwai amɨm. Mɨ krɨma mɨinan mɨriinaidnikɨm mɨ ɨni om Naidas kingiin tɨriira yɨmbi idniyɨm. Mɨ opud komiiya ha hugnaniya mɨ krɨma mhɨuisɨm whɨrɨn Krit siir hɨriir wokmainaidam mɨ ɨni mhɨu yaekayaeka yakiiyamɨm. Mɨ Salmoni idnabɨn ɨna yakii owarkɨnamɨn. Mɨ opuda krɨmiir bɨ namɨtɨunika.

8 Krɨma mɨinan mɨriinamkɨm, ɨiya krɨma tɨ mhɨuisɨm siir yaekayaeka nakiiyokiyokɨiyama. Mɨ mhoɨiya krɨma maeyau gaenau kwɨra mɨiyɨka hɨuɨmasu kuwiya, om Lasia kingiin hɨr nwowa, saiir yaka amasuɨu.

9 Mɨ ɨi hoɨmgakɨm bɨdi dɨgiyɨm mɨ Juda iikamɨm sɨmiir ɨi komiiya mɨ nae sɨma haiyaeiya ɨiya ya ɨriipɨ hɨriinan bɨdi mɨ dɨgiya. Mɨ Pol siya sɨmiir asi boɨnmɨmauugɨn.

10 Ɨni wakaeyɨm, kɨma! Ɨi paii rani, pɨ nam tani mɨ siyaiiya mɨ digworaekwo whɨekak ɨkɨm mɨ sɨma sɨma rani mɨ krɨma ɨriipɨ hɨriinan pɨ wara mɨ ɨnkɨn omainaiinami. Mɨ kara bɨdi yɨnokɨnkɨnɨn. Pol siya hɨnɨina boɨnkɨn.

11 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn siya Pol siir yai bɨ wakaeyoknakɨn. Nɨingaka. Siya ɨni siyaiiya saiir bɨiyan inkamɨn mɨ saiir nonkwo saɨni ad ɨeya, siya ɨni sowiir yai aiir wakaeyokna ɨskiyɨn. Mɨ sowa boɨn, humba! Nɨmbi nami.

12 Mɨ ta maeyaua tapa krɨma namasua pankɨ nwowi, ɨiya mɨiyɨk bɨ nwowika. Mɨ sɨma ta maeyaua saiir haiburgigɨm mɨnkɨm. Mɨ sɨma om Finiks hɨriir namam kɨnɨnkɨugɨm. Mɨ ɨiya pankɨ nwowiya dɨgikɨswo mɨ wɨ ha pɨ yamɨn. Mɨ

Finiks maeyaua siyaiigi namasuwiya, ini mhiuisimin Krit nikiuwiyin ini siir pida nwowa. Ɨriig.

Mi opuda ha hugnaniya mi hinin komiiya whii komii solwara hirana ina hugnatmainaniya.

13 Mi opudsima, simiir yaioyae miiya hugnani. Mi simiir kwoinim ha naingwokim sima pi wadieyar sibgu iwaoidami. Mi sima idmira siiya komii si nomboru itmaiiya ina kiboknainiya. Mi sima mhiuisim whirin Krit siir yaeka aiirar kikinkripkainamim.

14 Mi biri kwakimiminka, opud komiiya ina yimbiyama. Mi ta opuda saiir iniga whiinmamaoka, saeya not is ankin nitka mi saeya mhiuisim Krit hiranki hugnatmainanika.

15 Mi opuda ini siyaii aiirar yamitiuniya. Mi siyaiiya ini opud aeyar hughainama. Mi krima ini daogugugiyim mi ini saeyar yaninkinkripkaiya. Mi krima maeyau kwira asi nakiiyamkim.

16 Mi krima mhiuisim whirin Koda siir yakii haiburgig mi ina yamim. Mi krima miinan mirii naidamkim, ta siyaiisim ira mhoii nomborukiyitkiya saiirin.

17 Mi sima saiirin siyaii komiiya saiir idwo yami haiyitkin mi sima ta siyaii komiiya saika yinkin kogrinu. Mi sima nidid prasae bi kinkim nu Libiya hiran siiyinin siir niyikiusi mi sima ta yiuisa koua nitkina asi whrohaigikim. Mi ini iindimiindima yakiidamim.

18 Mi ii gwira opud komiiya ina swoki huga mi siyaiiya saeya kairimdiyiuam hinda tinda mi sima sasae digworaekwo nhirim opa asi nitnowidnamaigikim.

19 Mi ii gwira krima digworaekwo kirie kirie nhirim siyaii aiir nwokaiyim ina yitnowidnamaigiyim opa.

20 Mi iiyim kasa rani, krima bie nauun sowiir kig karam nwowim. Mi opud komiiya ya ini hiriiyar hugkripkaiya. Mi krima ina yaingwokiyim, krima ombudarin pi hiriiyar nwomainaiinami.

21 Ɨi kasaka rani, sima naemin ningugu ae karam nwowim. Mi mhoiiya Pol siya simiir yinsiin okwo boinki, kima ti kamim, kima kariir yai aiir wakaeyoknakiswo kara boina ti mhiuisimin Krit siir kipi haiburgig. Mi ta hiriinan dimina pi krimiir di yimbiyami.

22 Mi tapa kara pi kimiir boinmauuwi, kimiir kwoinin kirieya dwo kipi naingwo idid, krimiir nwirki pi kigugu rani. Niingaka. Pi siyaiiya sasa nwomainaowidi.

23 Kara Adi Komii krimiir Wanin siir inkamkin mi kara siir inig iiirar hainanikin. Mi ii niiyaka Adi Komii siir paekwosimin kariir kingiin tirar nokwoidniwiigin.

24 Mɨ siya boɨn, Pol, kɨra wɨ kɨpi nɨdid! Kɨra wɨ inkam
komiiyɨn Sisa wɨ siir whwonkam ɨda tinɨ okwo boɨniu. Mɨ
Adi Komii siya bɨdi wakaeyɨn kɨriir srɨi aiirɨn. Mɨ waka
iikam whɨekakɨm kɨnaka nwowɨm siyaii waraur mɨ sɨma wɨ
wara kɨgugu rani. Adi Komii siir paekwosɨmɨn siya hɨniɨna
boɨnmauugɨgɨn,
25 kɨma tɨ kamɨm, kɨma kɨpi nɨdid! Kara Adi Komii
siirɨma naɨngwo tɨbmiigɨn mɨ digworaekwowɨm siya kariir
boɨnmɨmauukiyɨm mɨ wɨ sɨpi nɨmbiyami.
26 Krɨma ha dakiyam mɨ krɨma pɨ mhɨuisɨm whɨrɨn pɨ siir
namamasuɨuwi. Pol siya hɨniɨna boɨnkɨn.
27 Mɨ ɨiyɨm krɨma nakii waiwaiyɨm ɨuur kwii. Mɨ krɨma
whɨi komiiya Edria saiir yɨmbiyam mɨ ɨiya nɨi bopwo kingiin
nwowa mɨ kamɨm siyaii aiir mɨriiyɨm sɨmiir kwoɨnɨm ɨna
yaɨngwoidamwɨiyɨm, sɨma mhɨuisɨm whɨrɨn siir kingiin mɨ
owidami.
28 Mɨ sɨma ɨdmɨra siiyani yɨmboru ɨtmai mɨ ɨna hɨumiikɨuɨm.
Mɨ ta ɨdmɨra sɨma hɨumiikɨua 120 pida yɨmbiyam. Mɨ krɨma ha
swokɨ amɨm mɨ ɨna swokɨ hɨumii kɨuɨuɨm mɨ pariiga yɨmbiyam
90 pid.
29 Mɨ sɨma ɨni nɨdid kwoɨn yaɨngwowɨm. Sɨma nɨdid kwoɨn
mɨnsi naɨngwokɨm, siyaiiya pɨ siiya komii sae naeyɨkɨuɨuwisi.
Mɨ sɨma siiya komii komii kwiiyɨm asi nombomboru
ɨtmaigikɨm ta siyaiiya saiir idao hɨr. Mɨ ta siyaiiya ɨni hɨrar
yakirɨrɨra. Mɨ sɨma ɨna srɨiyɨm Adi Komii siirɨm bɨeyɨn pɨ
nɨmbiidni sasauɨm.
30 Mɨ kamɨm ta siyaii aiir mɨriiyɨm, sɨma pɨ nɨdamam tɨrkɨm
mɨ sɨma ta siyaiisɨma ɨdwo haiyɨtkɨna, saiir asi haiyɨtmai
namkɨm. Mɨ sɨma sɨmiir yɨksɨsaenam, krɨma siiya nhɨrɨm pɨ
siyaiiya saiir irɨb hɨr nɨmboru ɨtmaigi.
31 Mɨ Pol siya kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn siir
boɨn mɨ tɨ kamɨm siyaii tɨrɨn wara nwo karam nwowi mɨ sɨma
whɨekakarɨm wa nɨuguski.
32 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨma siyaiisɨma mhoɨiya nom-
boru kaimikiya saiir ɨd aiir asi nɨkrɨpkikɨm mɨ ya ɨna yaki-
iyama.
33 Mɨ ɨiya bɨeyɨn maskwo kingiin nwoyakwokɨn mɨ Pol siya
iikam whɨekakɨm sɨmiirɨn ɨna boɨnmaeyakwokɨn, kɨma nae tɨ
aeyakwok. Ɨi kasa rani, kɨma naɨngwoyɨmyokɨm mɨ kɨma nae
bɨ naekɨm, mhɨirɨma nwoyokiyokɨigɨm tɨ ɨl ɨuur kwiiyɨm.
34 Mɨ kara pɨ kɨmiir boɨnmauugi kɨma nae nhɨrɨm sɨmiir
hai mɨ wɨ saeya kɨrɨe haigɨnɨuwi kɨmiirɨn mɨ kɨma wɨ kɨgugu
rani. Nɨingaka. Kɨma whɨekakarɨn wɨ hɨriinana swokɨ o dɨgi
wɨ dɨmɨn whɨrkɨn kɨmbu rani.
35 Mɨ siya hɨriinan boɨnkiyɨn mɨ siya paimɨrɨm ɨni sɨmiir
whwonkam ɨda haiyɨn mɨ ɨna boɨn wadɨekiyɨn Adi Komii

siirɨm. Mɨ siya ha nɨinɨkɨmkɨr prɨigɨnkiyɨn mɨ ɨna yaeyɨn.
36 Mɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir kwoɨnɨm ɨni wadɨeya
ywokiyɨm mɨ yɨm ɨriipa hɨriinan, ɨna mɨ aeyɨm.
37 Mɨ iikam whɨekakɨm krɨma ta siyaii aiir nwowɨm ɨrɨparɨn
kamarɨm ɨuur nwoɨm mɨ nɨinga ɨuur ɨriiyar nwɨr 276.
38 Mɨ sɨma nae dɨgiyɨm mɨ sɨma witnidɨm ɨna yɨtmaikiyɨm
whɨi komii solwara hɨriir. Mɨ sɨmiir siyaiiya pɨ nwokɨ bokiyɨm.
Ɨriig.

Siyaiiya ɨna yɨmbuwamkiya

39 Mɨ ɨiya ha pɨrkɨnɨuguskiyakwoka mɨ kamɨm siyaii aiir
mɨriiyɨm sɨma nu ɨiirɨn ɨna kɨgiyakwokɨm. Mɨ sɨma tɨ nu ɨiir
bɨ nɨinokɨnkɨnkɨm. Mɨ sɨma gae komii kwɨra saiir kɨgi ɨna
hɨriiyar yonakaeyama. Mɨ saiir hɨrɨn siiyɨn kɨbiyɨn whɨra
nwowi. Mɨ sɨma saiirɨm yomboɨntɨbmiinam, siyaiiya hɨr naka
ɨkrɨpkɨnɨuɨm.
40 Mɨ sɨma ɨdmɨr whɨekakɨm sɨma borɨtmaimaiyɨm siiyani
ɨni hɨrar yɨkrɨmkrɨp prɨimiigigɨm. Mɨ sɨma wɨeyɨnsopɨn igwɨra
siyaii aiir kɨndimdiyɨugiya saiir nwowɨn ɨna hakiyɨn. Mɨ sɨma
yɨuɨs komiiya ɨna yɨtkɨnɨm siyaiiya saiir koua hɨriir. Mɨ sɨma
ha naɨngwokɨm, siyaii aiirɨn pɨ opud aeya nwokɨ hugainai-
idamɨm siiyɨna hɨriir.
41 Mɨ siyaiiya nuyɨn whɨrɨn whɨi idopwoniya nɨdwomaiyɨn
siir yaka iyɨkɨuɨu. Mɨ irɨbɨn ɨna yɨniyaekɨn ɨuguskiyɨn nua
hɨriir. Mɨ idaowɨn ɨni opnau hɨrar ywomaigiyɨn. Mɨ hɨnɨn
komiiya ha nɨta idao ɨiir yakɨ ɨtɨuɨu mɨ ta siyaiiya saiir idaowɨn
ɨna yɨnkɨramkiyɨn.
42 Mɨ kamɨm ɨrɨm haiiyɨm sɨmiir kwoɨnɨn kamɨm omaka
hɨuyokiyokaiya saiir nwowiyɨm sɨmiir nɨsomsom aowam
naɨngwokɨm, pɨ sɨma natmaimaikiya ami mɨpi sɨmbi
nɨdamami.
43 Mɨ kamɨm ɨrɨm haiiyɨm sɨmiir bɨiyan inkamɨn Pol siirsi
yaɨngwoyɨmiyok. Mɨ siya sɨmiirɨn asi nɨkɨdugɨn. Mɨ siya
iikamɨm kiyaeiyɨm bɨi sɨmiir yɨkrop atmaimai kiyaki, siiyɨna
hɨriir.
44 Mɨ iikamɨm kiya karamae nwowiyɨm yɨmbi ipii mɨmɨrɨm
siyaiiya saiirɨm hɨnɨnkɨn kaiyɨtɨkɨmkɨrkiyɨm, yɨm sɨmiir
yonkwosiiskwo mɨgidam. Mɨ krɨma hɨriinan tɨrɨm mɨ krɨma
whɨekakarɨn ɨni wadɨeyar yadu owɨuɨm siiyɨn hɨrɨn. Ɨriig.

28

Pol siya Molta hɨr nwokɨn

1 Mɨ krɨma wadɨeya yakɨ kuwɨu. Mɨ krɨma wakaeki, tɨ
mhɨuisɨmɨn bopwonau nɨdwomaiyɨn siir inɨgɨn sɨma hɨnɨɨna
dapi, Molta.

2 Iikamim ti mhiuisim siir hiranim, sima krimiirin siyiu miiyik iiirar tirkim. Mi nao ha kinaniyin mi krimiir piuim ini noknoka kinkiyim. Mi sima pae ha namginim mi sima ina yikiunam, krima nini oni iuwim.
3 Mi Pol siya paeyar nhirim ina ini iuginkaeyis hainakiyim. Mi siya ha nini amginiuwin paeya. Mi mipug irin siir piua huua kinkikin mi ina wokitkin naniniyin. Mi kimidiniya Pol siir indibin siir yaki tipninkin.
4 Mi iikam ti omin, mhiuisimin siir hiranim, sima mipugin Pol siir indib iiir tipkikiu kripkaiyin ini siirar kigiyim siya siir indib hirar kiririyin. Mi sima boin mi tari kamwonkin ti inkamin inkam nisomaowin mi siyairgin. Siya whii komii solwara hir bi naokin mi Adi Komiiyin siyiu miiyik tiriyin siya tari siirin pi boriisopi, siya omwai waiyasiyin.
5 Mi Pol siya ti mipug iiirin, paeya iyarkrip itkaigi mi ini paenau yamikaiyiuwin. Mi Pol siya biyie bi swoki okin. Niingaka.
6 Mi sima ini hirar ywowim. Simiir kwoinim ha naingwokim siir indibin pi sipi noniki mi simiir kwoinim ha mi naingwokim siya pi sipi naowakainami. Mi sima ini hirgugukiyim ii haruwa rani mi sima ha bi kigikim siir piua ini biyie ywokiya mi sima yaeya kwoin asi kisina haigigim. Mi sima ina boinim, siya tari Adi Komii siir paekwosim kirie nwirkin.
7 Mi nu maeyauim ta maeyaua krima nwowa saiir kingiin hir nwowim ti simiir biiyan inkamin ti mhiuwisimin siir hiranin, siirgim. Mi siir inigin Pabliaskin. Mi siya ini mairgimairga ywowin krimiiramin mi krimiirin siya yikiunam, siir omaka hiriir. Mi krima iiyim kwoima ywo siir omaka hirin.
8 Mi Pablias siir adin makakin ma siir niiya piu huua kini aka mi mhiinaugi wara mi inkin iugin. Mi Pol siya siirim yam. Mi nhwo siirim ini kwisiu mi ina sriiyin. Mi siir iina ina yonkwowin siir piu aiir mi siya ini wadieya ywokiyin.
9 Mi siya hiriinan tirkiyin mi iki iikam nhirim makakim ti mhiuwisimin siir hiranim, ina yitim siirim, simiir ma imiir ninimniskii haiginiugiyim. Mi simiirin ini wadieyar ywo haiginiugiyin.
10 Mi sima krimiirin siyiu miiyik asi diriraerar haiginiugikim. Mi sima digworaekwo kasa bi hauugikim. Mi iiya krima siyaii aiir nani apni kwiriiyim mi sima digworaekwo whiekakim ina swoki ani apni haigigiyiukiyim, ta krima nakiidama saiirsi haigigiyiumamauugikim. Ириig.

Mi Pol siya om komii Rom hiriir yimbiyam

11 Mi biiya krima ti mhiuisimin siirin bwanim whoima niki
okim. Mi mhoiiya krima ta siyaii ira om Aleksandria hiranki
nita saiir yani kwiriinam mi ta siyaiiya saiir iniga hiniinga
paekwosim niswo itmwoyin naokainako. Mi ta siyaiiya ti
mhiuisimin siir hir nwoka, iiya panki nwo digiya saiirim mi
krima saiir yani apni kwiriinam.
12 Mi krima ha namim mi krima om whirin Sairakyus hiriir
yimbiyam mi krima hirin iiyim kwoima ywo.
13 Mi krima ti om iiir haiburgigim mi ina swoki kwiriinamim
siyaiini mi om Risiam hiriir yimbiyam. Mi iigwira krima ha
swoki kwiriinamim mi opuda krimiir digiumiiya hugnani mi
krimiirin saeya hugainaidam mi ii kwisaka krima Pyutiolai
hiriir yimbiyam.
14 Mi krima ti omin iikam nhirim naingwo tibmiiyim simiir
ini kigiu. Mi sima boin, kima wi krimaka tir nwowi iiyim
iriiyar kwis mi mhoiiya krima simiir haiburgigim mi ina yani
kwiriinamim siyaiini om komii Roma hiriir namim.
15 Mi om komii Rom hiran iikamim naingwo tibmiiyim sima
krimiir wakaenaniyim, krima bidi yimbiyamim mi sima ina
yitim maeyaua nae haiginiya Apias krimiir nini kigniyim. Mi
nhirim krimiiramin omaka ouumim whwonkaiiyim simiir hir
ini kigni krimiirin. Mi Pol siya simiir kigwinin mi siya ina
boin wadiekiyin Adi Komii siirin mi siir kwoinin ini kirieya
ywokiyin.

Pol siya yai win kibiya om komii Rom hir boinmimauugin.

16 Krima om komii Rom hiriir yapninopkainam mi sima
Pol siirin yapa omaka yokmwin whwonkai, siir kigriraowam.
Iriig.
17 Iiyim kwoima yamki mi Pol siya Judan iikamim, simiir
inkam komii komiiyim ti omin siir hir nwowiyim simiirim
yikiuna, sima maeyau kwiruwa namwoniyim. Mi sima ha
namwoniyim mi siya simiirin ina boinkiyin, kima ti nomi-
iyauim! Kara dimin whir bi tirbugin krimiir isidin siir
nikworinuim mi krimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir siyiuim
kara simiir bi nanugaugaugin. Sima kariirin om komii
Jerusalem hiran omaka maeyaua hiuyokiyokaiya mii biyie
miriiya saiirin whisariiyar hiugripkiikikaigin. Mi sima tapa
kariirin om komii Rom tiran inkam komii komiiyim kimiirim
asi nikropkikim.
18 Om komii Rom hiran iikamim sima kariir yaiya saiir
wakaeyim mi sima ina yinoknknkinim kara dimin whir bi
tirbugin mi sima kariirin pa nisomao rani. Simiir kwoinim
kariir niuguskiyama naingwokim.
19 Mi Juda iikamim sima kariir niuguskisi nanugaugaugim
mi kara yaeya siyiu whir karamaeka. Mi kara inkam

komii Sisa siirɨm namɨm asi naɨngwokɨn, kariir yaiya siya wakaeyɨm. Mɨ kara Juda iikamɨm sɨmiirɨn yai kwɨr boɨn hɨuriyɨuwɨm whaowae.

20 Mɨ kara kɨmiirɨn hɨriinansi nɨkɨunakɨn. Kara kɨmiir kɨgam naɨngwowi mɨ yai kɨmiir boɨnmɨmauuɨm wara mɨ naɨngwowi. Kara ta yai aiirɨn mɨnɨm boɨnmauugɨn inkamɨn Isrel hɨran iikamɨm sɨma nwokwokɨnɨn siirɨm. Mɨ kara mɨnam naɨngwo tɨbmiigɨn, inkamɨn Adi Komii siya nɨmbingiyɨn Mesaia mɨ siya bɨdi yɨmbiniyɨn. Mɨ sɨma kariirɨn tɨ wɨeyɨnsopɨn hɨriinansi kogrɨnugɨn. Pol siya hɨniina boɨnkɨn.

21 Mɨ sɨma boɨnki siirɨn mɨ krɨmiirɨn Juda hɨran inkam nwɨrkɨ bɨ wɨn hauugikɨn yokwoni krɨma kɨriir nɨoknɨnkɨnɨm. Mɨ krɨmiir nomiiyauɨm nu Judia hɨranɨm sɨma krɨmiir bɨ boɨnmɨmauunikɨm yai bibiyɨe kɨriir nɨgbumbuwamɨn.

22 Mɨ krɨma kɨriir yaiyɨm sɨmiir wakaeyam naɨngwowi krɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm omom omoman iikamɨm, sɨma tɨ isidɨn kɨra namasuwɨn siir nɨgbumbugɨm. Sɨma hɨniina boɨnkɨm,

23 sɨma ɨiya kwɨra yɨmbingi mɨ iikam whɨekakɨm ta omaka Pol siya nwowa sɨma saiir namkɨm, nugaka namkrɨpkaiyakwokɨm mɨ ɨni naɨowaka nhɨngigiyɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn yai wɨn kɨbiya saiir saiira boɨnanaekɨn, ɨiya Adi Komii siya kɨgrɨraowana iikamɨm sɨmiir. Mɨ siya yai nhɨrɨm Moses siir siyɨu aka nwowɨm, sɨmiir boɨnmɨmauugɨn. Mɨ profet inkamɨm bɨiya sɨma wɨn boɨnkiyɨm Jisɨs siir saiir wara yɨnkɨn boɨnmɨmauu.

24 Iikam nhɨrɨm siir yaiya saiirɨn ɨna yaɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ nhɨrɨm bɨ naɨngwo tɨbmiikɨm.

25 Mɨ sɨma kwoɨn whɨruwa bɨ nwokɨm mɨ nhɨrɨm sɨma asi namkɨm. Dimusi rani, ta yaiya Pol siya hɨniina boɨnkiyɨn, Adi Komii siir naeyɨuɨn bɨdi yɨkopsɨsɨrkiyɨn profet Aisaia siirɨn. Mɨ Aisaia kɨmiir brougae wanwiyaeyɨm sɨmiirɨn hɨniina boɨngik.

26 Kɨra tɨ am ɨkɨ iikamɨm sɨmiirɨm mɨ sɨmiirɨn pɨ hɨniina boɨnɨu,
kɨma yai aiirɨn wa wakae mɨ kɨma wɨ saiir yaimwo aiir nɨoknɨnkɨn tani. Mɨ kɨma siirɨn wa kɨgi mɨ kɨma wɨ siir kɨg nɨoknɨnkɨn tani. Niingaka.

27 Tɨ iikam isidɨn, sɨmiir kwoɨnɨn bɨdi hɨugɨmkɨkɨunamɨm mɨ sɨmiir wɨɨn mɨnɨm yai wakaesi boriisopi. Mɨ sɨmiir nhwowɨm bɨdi kwɨsnamɨm mɨ sɨma kwɨsnam karamaekɨswo mɨ wa pɨ yanao kɨgomokɨn mɨ wɨɨn mɨnɨm yai bɨdi pɨ mɨ wakaeyɨn. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ta yaiya saiir yaimwo aiir bɨdi pɨ yaɨngwowarkai. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm, wa kɨsɨna haigi mɨ sɨma wɨ kariirɨma pɨ swokɨ ɨti mɨ sɨmiir wɨ kara nɨnɨmnɨski haigɨnɨugi.

Adi Komii siir naeyɨuɨn hɨniina boɨnkikɨn mɨ Aisaia siya yokwo asi wɨnkɨn.

28 Ta Pol siir yai aeyaɨrga nikɨ boɨniyokiyokɨiama. Siya boɨn, kɨma dɨoknɨnkɨn, ta mɨi mɨiyɨka Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya mɨnkika krɨmiir nɨnɨmɨskii hainakiyɨm. Siya bɨdi yɨkropkiyɨn iikam nhɨrɨm Judan iikam tani sɨmiirɨm mɨ sɨma wɨ nwokɨ wakaeyoknaɨm.
29 Mɨ ɨiya Pol siya ta yaiya saiir boɨn dɨgiyɨn mɨ Juda iikamɨm sɨma ɨna swokɨ amɨm mɨ sɨma sɨma yai prasae bɨ nɨnkɨn wamwarkɨi boɨnɨugɨm.
30 Mɨ Pol siya bɨewiyo whɨsa ywo, tɨ om ɨiirɨn mɨ ta omaka siya whwonkaiya siya saiirɨn ɨna saɨn taraoɨn mɨ iikamɨm siir omaka nii aprɨrɨr boɨnaeiyɨm, siya sɨmiirɨn pɨ wadɨeyar nwowɨni.
31 Mɨ siya ɨiya Adi Komii siya kɨgrɨraowi iikamɨm mɨ dig-woraekwo ɨkɨm, sɨmiir boɨnmɨmauugɨn. Mɨ siya ɨkɨ iikam whɨekakɨm sɨmiirɨn Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siir yai aiirar boɨnmɨmauugɨn. Mɨ yaiyɨm siya boɨnmɨmauuwiyɨm, siya bɨ nɨmprɨo boɨnmɨmauugɨn. Nɨɨngaka. Siya ɨni idowɨiyar boɨnmɨmauuwamɨn mɨ inkam nwɨrkɨn saiir nɨkɨduamɨn wɨ dɨg nwo rani. Nɨɨngakɨ, nɨɨngakɨinga. Łriig.

ROM

Mi iiya Pol siya om Korin hir nwowin mi siya ta yokwowa ha winkikin iikamim om Rom hiranim simiiramin mi siya yokwowa kimidiniya wig ira Fibi dapiya saiir hauugi mi ya saeya kimidiniya iikamim naingwo tibmiiyim Judamiyim mi Judami tani ikim simiir ini hauuiu. Siya tariigina minam warar ninkin winkika iikamim Judamiyim mi iikamim Juda iikam tani ikim naingwo tibmii karamae nwowim dimin biyieki naokingugunankaiyim sima Jisis siiraramar naingwo tibmii iskiyim mi simiirin wi wadie siyar nwoki owaiginiuim Adi Komii saikan. Jisis siya paeyin hiiiniya nirioninkinin siirin krimiirsi naokin rirmiiya krimiir nwowaiginiuwim dimin biyieyim simiirsi. Moses siir siyiu komiiyin iikam imiirin wi rirmiiya siya nwowaiginiu rani. Niingaka. Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siiram naingwo tibmii sasairga iikam ima nwowana wadie.

Ta yokwowa mii whiekakim Adi Komii siya nimbinim aposel Pol siya miriiyam simiir boinka

1 Kara Polkin ta yokwowa iikamim om komii Rom kimiiram winkika. Kara Jisis siir miiyan inkamkin mi kariirin aposel inkam siya nokmwin okwo haiginiugin mi kariirin siya bidi yimbinin Adi Komii krimiir Wanin siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam iikamim simiir.

2 Bidi, bidiniyarin Adi Komii siya bidi yimbinin ti siir yai miiyik miiyikim iikamim simiir boinmimauuwim. Mi ti profet kamim sima yai win kibiya saiir hai mi sima yokwo komiiya dimin whirki kimbu karamae nwowiya saiir winki.

3 Ta yai win kibiya saeya Adi Komii siir yinisimin Jisis Krais siir yaiga, krimiir Biiyan Inkam Komiiyin. Siya inkam kiingin yopiiga naokainakin mi siya Devidni isidin Juda simiir hiranki nitkin.

4 Adi Komii siya bidi yiisiimauuin, siya inkam ara rani. Mi siya krimiirin dimin kirie whira yiisiimauu iiya siya siirin ie hirankin hidninsiin idwowin. Jisis siya Adi Komii siirgisiirar yinisimkin Adi Komii siya siirin minsi tirkin siir naeyiuin dimin whirki bi kimbugin.

5 Adi Komii siya kariirin Jisis Krais siir kirieniyin minam nimbingin ti dimin taeminim Jisis Krais siya tirim simiir aposel inkam nwowim. Mi siya kariirin minam nikropkikin simiir boinmimauuwamin iki iikamim hinda tinda nwowim mi iikamim Juda iikam tani ikim sima wi siir yai imiirar nwoki aingwo tibmiiyim mi siir yai imiiram nwoki wakaeyoknam.

6 Adi Komii siya iikamim om komii Rom hiranim kimiirim
wara bidi yimbinin mi siya kimiiram bidiyar mi ikiunan, kima
Jisis Krais siir yinisim timi inkin o.

7 Mi kara ta yokwowa iikamim om komii Romanim Adi
Komii siiram naingwokwonanaeiyim kimiiram asi winkika.
Mi siya kimiir bidi yimbinin kima siir iikamkim. Kara
minam naingwowi, krimiir Adi Komii mi krimiir Biiyan
Inkam Komiiyin Jisis Krais sowa wi krimiirar nwoki tirim
dimin miiyikim mi naingwoyimiyok mi nongwomamair aei
aka. Iriig.

Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kigam naingwokin.

8 Kara biiyin pi ta yaiya saiir niki boini: Hinda tinda
sima kimiirin hiniina haigiririr boini, kima Adi Komii krimiir
Wanin siiram naingwo tibmiiyan iikamkim. Mi Jisis Krais siir
inig iiirin kara kimiir asi boin wadieki Adi Komii siir.

9 Kara Adi Komii siir mii aiir miriiyin mi kariir kwoin
komiiyin ina yaingwokiyin siir Yinisimin siir yai win kibi aiir
boinmimauuim. Mi Adi Komii siya ina ninokninkinin kariirin
iinokiinokin siyar whinkinsiis haiginiuwikin iiya nhwo kara
kwisboiniyim.

10 Mi iinokiinokin kara Adi Komii siiramar sriiigin, siya
kariir whinkinsiis haiginiuwim mi ii nhirim kara siyiugaki
niuwi kimiiramin wa nwoki itim kimiir kigimin.

11 Kariir kwoinin kimiir nini kignakiyamin ina
naingwokiinin mi kara dimin miiyikim kimiir hauuwam mini,
Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim mi ti dimin hiriinanim
wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwi kirie kima nwowim.

12 Saeya hiniinga, kimiir naingwo tibmiiya saeya kariir
kinsiis haiginiuim mi kariir naingwo tibmiiya kimiir mi
kinsiis haiginiuim. Mi ti hiriinan siyiuin siya wi krimiir
whiekakar nwoki kinsiis haiginiu irkakim.

13 Ti nomiiyauim kara ha naingwowi kima ti inokninkin
ii whiekakim kara kimiir kigamar naingwowi kariirin
dimin whirki nipiyaokii rani. Kara iikam nhirim Juda
iikam tani simiir bidi whindiriraerarin mi sima ini naingwo
tibmiiyan inkamkiin ywowim. Mi kara kimiirin hiriinan
whindiriraerarimar naingwokin. Mi iriipi hiriinan kimiir
waraurin wi naekaka niki owim.

14 Adi Komii siya kariir bidi yimbinin siir yai win kibiya
saiir boinmimauuim nu Grik hiran iikamim dimin taeminki
naokingugunankaiyim mi iikam nhirim nu whiranim dimin
taemin karamaeyim simiiram mi iikamim ninokninkin
whiekak karamaeyim simiiram warar.

15 Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm, kara iikamɨm om komii Romanɨm
kɨmiiramɨn sɨmiirsi nikwokrɨmkrɨpnaniyam tɨrkɨn Jisɨs Krais
siir yai wɨn kɨbiya saiir warar nanaaknɨnkiiyɨm. Ɨriig.

Ta Krais siir yai wɨn mɨiyɨka saeya kɨrɨekaka.

16 Kara ta Krais siir yai wɨn mɨiyɨka saiirsi bɨ nɨdidgɨn.
Nɨingaka. Dimusi rani, saeya Adi Komii siir kɨrɨeka, iikamɨm
wakaeyoknam mɨ ha naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir whɨnkɨnsiisi.
Ta yaiya saeya bɨi Juda iikamɨm sɨmiir hɨriir yam mɨ mhoɨiya
saeya Juda iikam tani sɨmiir hɨriir yam.

17 Mɨ Krais siir yai wɨn kɨbiya saeya krɨmiir nɨisiimauuga
Adi Komii siir yɨpɨkɨ hɨnɨina nɨisiimauuɨn siya dimɨn whɨrkɨ bɨ
kɨmbugɨn siya dimɨn mɨiyɨkɨm krɨmiir dirɨraerarɨm sɨmiir. Mɨ
siya iikamɨm krɨmiirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae inkam
asi dapkɨm mɨ iikamɨm krɨma wɨ ɨrɨpa mhɨi kwoɨn saɨka
nɨnkɨn owi. Adi Komii siir yaiya saeya hɨnɨina boɨnka, ta
kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya saeyar dapi kɨmiirɨn Adi Komii siir
whwonkam ɨdan, dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm mɨ kɨma wɨ
omwaiya waiyayokiyokɨi. Siyɨu whɨr karamaeka. Nɨingakɨ,
nɨingakɨinga. Ɨriig.

*Ta yaiya iikamɨm Adi Komii siir yai aiir haimriyɨuɨm sɨmiir
siyɨu ɨmiir boɨnka.*

18 Adi Komii siya nɨnomor kou hɨr nɨdwowɨn siir om ɨiir.
Mɨ ta siir ɨo yaiya saeya wɨ nɨmprɨo rani saeya wɨ idowɨiya
nɨmbini iikamɨm digɨumii siir yai aiir haimriiyɨuɨm sɨmiir
mɨ iikamɨm dimɨn biyɨe tɨriiyɨm ta Adi Komii siir yai wɨn
mɨiyɨkɨina ɨni sɨmar ikworɨmdɨnukiya.

19 Dimusi rani, Adi Komii siya bɨdi yɨisiimauuɨn siir
dimɨntaemɨn whɨekakɨm sɨmiirɨn mɨ sɨma wa pɨ sɨbgu
ɨnoknɨnkɨnɨn. Mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn bɨdiyar sɨbgu
ɨisiimauuɨn.

20 Bɨdi bɨdiniyarɨn Adi Komii siyar nonkwokwowɨm
digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir mɨ ta ɨiya saiir hɨrankar
nɨtiyokiyokɨiya mɨ tɨsi tariinanar namwoniyɨn. Mɨ
iikamɨm tɨ digworaekwowɨm siya dirɨraerarɨm sɨmiirɨn
ha pɨ kɨgnɨnoknɨnkɨnɨm mɨ sɨma Adi Komii siirɨn ha
pɨ yɨnoknɨnkɨnsasaeyɨn tɨ digworaekwo ɨmiirsiyar. Ya
hɨnɨinga, sɨma digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya
nonkwokwowɨm sɨmiirɨn wa kɨgi mɨ sɨma siir whwonkamɨn
wɨ kɨg rani. Mɨ sɨma wa nwokɨ kɨgnɨnoknɨnkɨnɨm siir kɨrɨe
komiiya ɨinokɨinok nwoyokiyokɨiiya saiirɨn. Mɨ sɨma hɨnɨina
boɨn karamaeka, krɨma Adi Komii siir bɨ nɨnoknɨnkɨnkɨm mɨ
krɨma siir inɨg ɨiirɨn wa hainan tani. Nɨingaka.

21 Sɨma ɨna nɨnoknɨnkɨnɨm Adi Komii siya ɨna nwowɨn mɨ
sɨma hɨnɨina naɨngwo rani, siya Adi Komii kɨingɨn mɨ sɨma siir
inɨg ɨiir bɨ hainanikɨm mɨ siir bɨ boɨn wadɨekɨm. Nɨingaka.

Simiir kwoinim pi whaowaekim mi simiir kwoinim miiyik bi nwokim. Sima habwhaowaenan nwokim.
22 Simiir kwoinim ha naingwowi sima digworaekwo whiekakim simiir bidi yinokninkin digim. Niingaka. Simiir kwoinim ini habwhaowaenan ywowim.
23 Mi sima Adi Komiiyin naonam karamae nwowiyin digiumii siir haimriiyiugim mi sima siir inig bi hainankim. Mi sima kimidiniya diminim inkamkar nonkwokwowiyim simiir inig imiir hainan ti uruwai, siyaowai, ipiyin, mi it mi mipug minim mi wraisupai wraisupai ikim.
24 Mi Adi Komii siya simiir haiburgigin mi simiirin, simiir siyiu biyieyin siya kiyainamkim. Mi sima siyiu biyieyin siiram nikwokwo nanaeikin, iraka nwiraka iripa piu nwowamin.
25 Mi ti hiriinan iikamim sima Adi Komii siir yaimwo aiirin digiumii bidi haimriiyiuim mi sima pi yaeya niksisae yaiyar haii. Mi sima pi diminim Adi Komii siya nonkwokwowim pi simiir inig imiir swoki hainani. Mi sima pi Adi Komii siir inig iiir hainan tani, yipiki ti digworaekwowim simiir nonkwokwowim. Niingaka. Siyairgin wadieki wadieyin mi iikam krima siir inig iiirarar hainan, iinokiinokin.
26 Mi Adi Komii siya simiirin siyiu biyieyin siir hirar haiburgik mi sima ini siyiu biyie tiri siyiuin siirar yapim. Mi simiir wigim, sima siyiuin iripa piu simiir kam aka nwowiyim ini yimiiyiunamim mi sima iripa piu kimidiniya wig nhirmaka ini owou.
27 Mi kamim yim iriipi hiriinanar mi tir, sima iripa piu simiir wig imaka bi nwokim, simiir kwoinin iripa piu inkam nwiraka nwowam nikwokwokim mi sima siyiu biyie sima simar yinwo anwona. Mi Adi Komii siya simiir asi tirbugikin, ti siyiu hiriinan sima tirin siirsika. Yio ti hiriinanin yio dimin karamaeka.
28 Mi ti iikam hiriinanim Pi boriisopi simiir kwoinin Adi Komii siiram nwowim mi siir digworaekwo ikim. Mi siya simiirar kigninkinki mi sima ini simiir kwoinkar yaingwo diriraerar namim ti siyiubiyieki siyiu biyie kiin iiirin mi sima wi siyiumwoni nap rani. Niingaki, niingakiinga.
29 Simiirin ti dimin biyie biyie hiniinim sima bidi yaokingugunankaiyim. Digworaekwo whiekakam naingwo mi kwoin biyie biyie iikam nhirmiyam naingwo mi kigmar mi ninkinwamwarkii boin, niksisae yai boin, inkam nisomao, kwoin inkam nwiram niwitpaomai inkam nhirmi boinikikasna.
30 Mi whisariiyar haigiririr boin mi io whwonkam Adi Komii siir nanaonanaei. Mi inkam nwirnisi kiginiyokna karam nwo mi simamar naingwona mi diminpai diminpai sima tiraraowam mi yopii adni yai nantamyiriyir.

31 Mɨ siyɨu mwoni nap karam nwo mɨ nɨmbin aiir
nɨkrɨmkrɨp mɨ inkam nhɨrmisi naɨngwoyɨmiyok karam nwo
mɨ nhɨrmaka nomboɨn ii ae karam nwo.
32 Adi Komii siir siyɨu mɨiyɨkɨn siya hɨnɨina boɨnkɨn, iikamɨm
hɨriinan siyɨu biyɨeyɨm sɨmiir tɨri yɨo daonam. Sɨma bɨdi
yɨoknɨnkɨnɨm mɨ sɨma tɨ siyɨu biyɨeyɨn siirɨn ɨni hɨriiyar
tɨryokiyokɨiyamɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn sasa rani. Nɨingaka.
Sɨma ɨni hindara yɨinɨnopkainamɨm mɨ iikamɨm tɨ hɨriinan
siyɨu tɨriyɨm sɨma sɨmiirɨn pa mɨ ɨkboɨnmamaɨri. Ɨriig.

2

Yaiya Adi Komii siya hɨdiya ya nɨoknɨnkɨn wadɨekɨwadɨeyaɨrga

1 Juda iikam kɨma Juda iikam tani, sɨmiir sɨmiira prɨiboɨn
hɨuriiyɨunanaei, siyɨu biyɨeyɨm sɨma tɨriiyɨm sɨmiirsi, kɨma
hɨriinan kɨpi boɨn. Dimusi rani, wɨm kɨma ɨkɨ siyɨu hɨriinanɨn
kɨma boɨniyɨm sɨmiir, siirar mɨ tɨrikɨm. Mɨ kɨma sɨmiir boɨni
mɨ ta yaiya wɨ kɨmar swokɨ kwaeyopkwonaei.
2 Mɨ Juda iikam kɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm, Adi Komii krɨmiir
Wanɨn siya krɨmiirɨn wɨ kɨpa kɨpa hɨd rani, siya krɨmiirɨn
wɨ hɨriinankɨnar hɨdi. Mɨ tɨ iikamɨm, tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir
tɨriyɨm, Adi Komii siya sɨmiirɨn, wɨ siyɨu mɨiyɨkɨmɨiyɨk ɨiirar
nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguskii. Mɨ ta siya hɨndana saiir
bwamkɨbwamɨn wɨ wadɨeyar namki.
3 Kɨma iikamɨm tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir tɨriiyɨm sɨmiir
boɨnhɨuriyɨuwiyɨm mɨ wɨm kɨma tɨ hɨriinan siyɨu biyɨe ɨiirar
mɨ tɨrikɨm. Kɨma panɨina naɨngwowi, kɨma wɨ dɨgar nwowi,
ɨiya Adi Komii siya iikamɨm sɨmiir nonkwobumbunɨnkɨnana,
sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirsi, ha? Nɨingakɨ, nɨingakɨinga.
4 Pɨ panɨina tɨri, ha? Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ hɨriiyar
naɨngwoyɨmiyokyokiyokɨii mɨ siya kɨmiiramɨn wɨ ɨi haruwa
nwo rani mɨ siya kɨmiir dimɨn biyɨeyɨm asiima bɨ nikɨ
dirɨraerar bumbu sasauwikɨn. Nɨingaka. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi
mɨ kɨma Adi Komii siir siyɨu mɨiyɨkɨn siir dimusi kiyopsɨbgii.
Mɨ Adi Komii siya ha naɨngwowi krɨmiir kwoɨnɨn tɨ kisɨna
haigi mɨ siya kɨmiirɨn wɨ tɨ hɨriinan siyɨu ɨiirsi tɨr haigɨnɨuwi.
Mɨ kɨma tari nɨoknɨnkɨn tani, aniya?
5 Kɨmiir kwoɨnɨm bɨdi yɨnkisaɨowaeyɨm mɨ kɨmiir kwoɨnɨm
panɨinsi kisɨna haigisi. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, wɨm kɨma kɨmiir
dimɨn biyɨe ɨmiir haɨngiriyɨu haigɨn ii raraoinami. Mɨ ɨriipɨ
hɨriinan Adi Komii siya kɨmiir ɨo yaiyɨm wɨ hɨriiyar mɨ haigi-
nonkworɨnukrɨpkai, siya wɨ haigɨnɨrkii rani tɨ dimɨn biyɨeyɨm
kɨma haɨngiriyɨu haigɨnmɨmɨrɨm. Mɨ ta ɨiya Adi siya kɨmiir
dimɨn biyɨeyɨm wɨ hanɨingɨ nɨtkiigɨigii mɨ siya iikam kɨmiirɨn
wɨ hanɨingɨ nonkwobumbu nɨnkɨn haigɨnɨuwi.

6 Adi Komii siya iikamɨm, sɨmiirɨn ɨrɨra nwɨnwɨra, wɨ siyɨuɨn
sɨma tɨrɨn, wɨ siir hɨriinan yamdiyar swokɨ hɨdi.
7 Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma mɨinan mɨriinanaei siyɨu mɨiyɨk
ɨiiramɨn, Adi Komii saɨka sɨbgu ɨdwowanɨn nɨnomor kou
hɨr mɨ sɨma wɨ inɨg komiigak nwowi mɨ kwoɨnbudɨn
omwaiwaiyayokiyokɨiiyɨn siya wɨ nonkwobumbunɨnkɨn tani.
Adi Komii siya wɨ kwoɨnbudɨn omwaiwaiyayokiyokɨiiyɨn
ɨinokɨinok wɨ tɨ iikam ɨmiir hauuwi.
8 Mɨ iikam nhɨrɨm yɨm sɨmamar naɨngwonaei mɨpi
yaimwo aiir haimrɨiyɨugɨgi dɨgɨumii mɨpi siyɨu biyɨe ɨiir
dɨrɨraerar namɨ mɨ Adi Komii sɨir kwoɨnɨn tɨ iikam hɨriinanɨm
sɨmiiramɨn wɨ haugɨhauga whɨyɨe mɨ siya sɨmiirɨn wɨ hanɨingɨ
nonkwobumbunɨnkɨni.
9 Mɨ mhoɨiya Adi Komii siya wɨ hɨk kɨmpɨpɨsu komii iikam
whɨekakɨm siyɨu biyɨe tɨriyɨm wɨ sɨmiir nanɨnkɨnɨuni. Bɨi wɨ
Juda iikamɨm siyɨu biyɨe tɨrɨm sɨmiir mɨ mhoɨiyɨn wɨ ɨkɨ Juda
iikam tani hɨnda tɨndanɨm siyɨu biyɨe tɨrɨm sɨmiir.
10 Mɨ Adi Komii siya wɨ iikam whɨekakɨm siyɨu mɨiyɨk
tɨriyɨm, wɨ nɨdwo mɨiyɨk mɨ inɨg komiigak mɨ ɨrɨpa
nɨingwomamaɨr aei wɨ sɨmiir hauuwi nɨnomor kou hɨrɨn.
Bɨi siya wɨ Juda iikamɨm sɨmiir tɨri mɨ mhoɨiya Juda iikam
tani hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir warar.
11 Adi Komii siya ha bɨ naɨngwowɨkɨn, iikamɨm inɨg
komiikakɨm, sɨma mɨ iikamɨm inɨg karamaeyɨm yɨm sɨma.
Nɨingaka. Kɨma ɨni hɨriinan kɨmar ywowɨm. Mɨ siya ɨrɨra
nwɨnɨra kɨmiirɨn wɨ dɨmɨnɨm kɨma tɨrɨm wɨ sɨmiir dɨgar mɨ
sɨbgu hɨdaɨgɨnɨuwi.
12 Iikamɨm Juda iikam tani mɨ sɨma Adi Komii siir siyɨu
komii ɨiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨm mɨ sɨma siyɨu biyɨe ha tɨrkɨm
mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ hɨriinansi nwo rani. Nɨingaka.
Siya sɨmiirɨn wa nonkwobumbunɨnkɨn haɨgɨnɨuwi. Mɨ Juda
iikamɨm sɨmiirɨn nɨingaka. Sɨma Adi Komii siir siyɨu ɨiirɨn ɨna
nɨnokɨnkɨnɨm mɨ sɨma siyɨu biyɨe ha tɨri mɨ Adi Komii siya
sɨmiirɨn wɨ tɨ siyɨu ɨiirsi boɨnwokiyop natkaigi.
13 Iikamɨm Adi Komii siir yai aiirɨn hɨndara wakae ki-
maigiyɨm mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ ha boɨn tani,
sɨma iikam mɨiyɨkɨm. Nɨingaka. Iikamɨm siyɨu komii ɨiir
wakaeyokna apiyɨm, tɨ hɨriinan iikamɨm sɨmasɨmargɨm Adi
Komii siya nɨkɨuwanɨm iikam mɨiyɨk.
14 Mɨ iikamɨm Juda iikam tani, tɨnda tɨnda nwowɨm,
Adi Komii siir siyɨu ɨiir nɨnokɨnkɨn karam nwowɨm, sɨma
dɨmɨnɨn sɨmiir kwoɨnkar naɨngwokiyɨn, pɨ siyɨu mɨiyɨk si-
irar mɨ tɨri. Adi Komii siir siyɨu komii ɨeya boɨna saiir
hɨriinan siyɨuɨn, yɨo krɨmiir nɨisɨimauugɨn. Mɨ yɨm sɨma ɨna
nɨnokɨnkɨnɨm, pɨkɨ hɨniɨn dɨmɨn ɨkɨ wadɨeyɨn mɨ pɨkɨ hɨniɨn
dɨmɨn ɨkɨ biyɨeyɨn.

15 Mɨ siyɨu hɨriinanɨn sɨma tɨrɨn yɨo sɨmiir kwoɨnauɨn
Adi Komii siir siyɨu komiiyɨn ini hanɨin siya bɨdi kwɨrii
ɨdwokaiyɨn. Mɨ sɨmiir kwoɨn ɨeyar nɨisiimauuwi, pɨkɨ hɨnɨin
dimɨn ɨkɨn wadɨeyɨn mɨ pɨkɨ hɨnɨin dimɨn ɨkɨn biyɨeyɨn. Mɨ
hɨriinankɨ nɨuwi, sɨmiirɨn ɨni sɨmiir kwoɨn ɨeyar nowom-
warkaiyɨuɨm.
16 Mɨ mhoɨiya ɨi komiiya, yaimɨn dimɨn ɨmiir hɨdana Adi
Komii siya wɨ Jisɨs Krais siir boɨnkii, tɨ kwoɨnpai kwoɨnpaiyɨm,
iikamɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaiyɨm,
sɨmiir kɨnawhiyɨmiyɨe ɨtkɨkɨnam. Mɨ siya sɨmiirɨn wɨ tɨ dig-
woraekwo ɨmiirsi boɨnwokiyop natkaigi. Mɨ tɨ digworaek-
wowɨm, sɨma wa nɨmbiyami mɨ Adi Komii siir yai wɨn kɨbiya
kara boɨnmɨmauuwiya saeya ta hɨriinan yaigaka.

Yaiya Juda iikamɨm mɨ siyɨu komii ɨkɨn sɨmiir boɨn aeya

17 Juda iikam sɨma ha naɨngwowi, Adi Komii siya mɨ kɨma,
kɨma ɨrɨpar nongwomamaɨr aeikɨm. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm ha
naɨngwowi kɨmiir bopwowa paekɨ bɨ namai ɨkougɨn mɨ Adi
Komii siya tɨ siyɨu komii siir yaiyɨm kɨmiir hauugiyɨm mɨ
kɨmiirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haiginɨuwi, aniya? Niingaka. Mɨ
kɨma kɨmiir inɨg ɨmiirar hainaniyɨm, kɨma pɨ ha boɨni, nɨm
krɨma Adi Komii siir iikamkɨm.
18 Kɨra Adi Komii siir kwoɨn ɨiirɨn siir bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm.
Mɨ kɨra ɨna hɨd nɨnokɨnkɨnɨn pɨkɨ hɨnɨin dimɨn ɨkɨn biyɨeyɨn mɨ
pɨkɨ hɨnɨin dimɨn ɨkɨn mɨiyɨkɨn, kɨra siyɨu mɨiyɨk ɨiirar napikɨn.
Dimusi rani, sɨma kɨriirɨn Adi Komii siir yaiya yɨnisɨmar
nowomwarkaiyɨukɨn.
19 Kɨma hɨnɨina naɨngwowi, Adi Komii siir yaiya
kɨma saiirɨn nɨnokɨnkɨn mɨiyɨkakɨm mɨ kɨma iikamɨm
habwowhaenan nwowɨm sɨmiir aknaɨnan nɨisiimauuwam
mɨni Adi Komii siir yai mɨiyɨka saiirɨn, ha? Mɨ kɨma siyɨu
mɨiyɨkɨn siir nɨisiimauuwam mɨni mɨ sɨma kɨmiir nwokɨ
wakaeyoknam.
20 Kɨma hɨnɨina naɨngwowi kɨma dɨgar nwowi, iikamɨm
habwhaowaenanɨm sɨmiir nowomwarkaiyɨuwɨm Adi
Komii siir dimɨn mɨiyɨkɨm sɨmiir, ha? Mɨ kɨma iikamɨm
yɨnisɨm sapɨsapnan Adi Komii siir dimɨn mɨiyɨkɨm
sɨmiir nowomwarkaiyɨuwam mɨni mɨ kɨma sɨmiir sɨbgu
owomwarkaiyɨuwamar naɨngwowi Adi Komii siir dimɨn
ɨmiirɨn. Dimusi rani, kɨma hɨnɨina naɨngwowi Adi Komii siir
yaimwokɨyaimwowa saiir bɨdi yɨnokɨnkɨnkɨinɨn. Mɨ sɨma wɨ
kɨmiir hɨriinana nwokɨ owɨm, ha?
21 Niingaka. Kɨma iikam nhɨrɨm sɨmiirɨn ha nowom-
warkaiyɨuwigɨn, Adi Komii siir dimɨn ɨmiirɨn mɨ kɨmakɨma
nowomwarkaiyɨuna dimusi nwowi, ha? Kɨma ha boɨnikɨm,
kɨma hɨi kɨpi tauae mɨ tari hɨi kɨmar tauaeikɨm, aniya?

22 Kima hiniina boinikim kima hii wig iraka kipi nanae mi
kima hiriinan siyiu iiir bi tirikim iyie? Niingaka. Mi kima pi
boriisopi iikam nhirim sima uruwai siyaowaini nikwo aeyim.
Mi kima nae nhirim Adi Komii siir omaka hiranka tauae
hainakikim.
23 Kima kimiir inig imiirar hainanei inkamkim mi kima
ha boinikim, krima Adi Komii siir siyiu iiirin bidiyar
yinoknnkinin. Mi kimar taouugaikin ti siyiu komii iiirin,
yio ti hiriinan siyiuin kima Adi Komii siir inig iiir haigin
ikworinugin.
24 Yokwo Komii saeya hiriinan yai kaimwo aiirar mi boinka,
iikamim Juda iikam tani sima Adi siir Komii inigin whisarii
bi haigin ikwowaisiigin. Dimusi rani, Juda iikamkiinim kima
niisiimauugim, simiirin.

25 Kaimwoka, iiya kima yinisim sapisapa nwowa mi sima
kimiir miois aiirar kitiyopnir haiya yio wadiekin ti hiriinan
siyiuin, siyiu komii siyar boinkin. Mi kima ti siyiu komii iiir
haigin ikworinuwi mi sima kimiir miois imiir bi kitiyopnir
haigim, iikamim naingwo tibmii karamaeyim simiir hiriinan.
26 Mi kamim simiir mioisa kitiyopnir hai karamae nwowi mi
sima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi Adi Komii
siir yai imiir wakaeyoknaei mi siya simiirin wi dimin whirki
kimbu karam iikam nokdap haiginiuwi mi ti iikamim sima wi
kamim miois kitiyopnir haiiyim wi simiir hiriinan nwowi.
27 Kaimwoka, kima Juda iikam kiinim, wim kima kimiir
mioisim bidi kitiyopnir haiyim mi iriipi hiriinan, kima ti
siyiu komiiyin siir haiyim mi iinokiinokin kima ti siyiu iiir bi
wakaeyoknaeikim. Niingaka. Mi iikamim Juda iikam tani
hinda tindanim sima simiir mioisim bi kitiyopnir haigim mi
sima Adi Komii siir siyiu iiirar wakaeyoknakim. Sima yai wi
kimiir boin hiuriiyiu boini.
28 Mi kimiir yopiiyim sima kimiirin Juda simiir isidin siir
hirar naokainaka windi mi sima kimiirin wi Juda iikamkiin
hiriinansi nikiu rani. Niingaka.
29 Mi iikamim Adi Komii siir siyiuin siir yaim-
wokiyaimwowa simiir kwoinau nwokaiya saiir sibgu apiyin,
yim simakisima Juda iikam kiinim. Mi ti hiriinan siyiuin
kwoin ara sima priinaingwo tibmiiyin yio ina Adi Komii siir
naeyiuin kimiir miois imiir kitiyopnir haiiyim ini hiriinan
ywowin. Mi yipiki ti Adi Komii siir siyiu komiiyin biiya Moses
siya winkiyin siir yai imiir nap karamae nwowim mi iikam
nhirim sima ti hiriinan iikamim wi simiir inig imiir hainan
tani. Niingaka. Mi yio Adi Komii siya simiiramin wi nhami
nhami naingwokwonanae rani. Iriig.

3

Siyɨu biyɨe siya wɨ siyɨu mɨiyɨk ɨiir nikwowaisii rani.

1 Kɨma panɨɨn panɨɨna naɨngwowi Juda iikam wadɨe kɨmar
yowɨski mɨ ɨkɨ Juda iikam tani yɨm mɨiyɨk rani, iyɨe? Mɨ
tɨ kɨmiir siyɨuɨn mɨoɨs kɨtiyopnɨr haiiyɨn, siya wɨ kɨmiirar
whɨnkɨnsiis haiginɨuwi iyɨe?
2 Łni mɨ owɨn, yɨo hɨriinan siyɨuɨn yɨo dimɨn karamaeka, yɨo
kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨugɨn, biigɨbɨiyɨn Adi Komii krɨmiir
Wanɨn siya siir siyɨuɨn Juda iikam kɨmiir hauugɨn kɨma
nɨnokɨnkɨnam mɨ kɨma siir napɨm.
3 Kaimwokɨkaimwoka, Juda kɨmiir iikam nhɨrɨm tɨ Adi
Komii siir siyɨu komiiyɨn siir yaiya saiir siyɨu ɨiir nap karam
nwowɨm sɨmiirɨn wɨ panɨɨna tɨri mɨ Adi Komii siya wɨ digɨumii
siir yai aiirar haimriiyɨuwi, aniya?
4 Nɨingakɨ, nɨingakɨinga! Iikam whɨekakɨm tɨ nu ɨiirar
nwoɨrkakɨm, sɨma nɨksɨsae yai boɨni mɨ Adi Komii siya
wɨ nɨksɨsae yai wara boɨn tani, yɨo wɨ yaimwokɨyaimwo
ɨmiirarar boɨn ɨski. Adi siir Yokwo Komiiya saeya Adi Komii
siirɨn hɨnɨɨna boɨnka,
ɨinokɨinokɨn iikamɨm yai kɨriir boɨnhɨuriiyɨuwiyɨm mɨpi
kɨrar swokɨ atkɨn okwonaowidi. Mɨ sɨma wa nwokɨ
ɨnokɨnkɨnɨm, kɨriir yaiya ɨni kaimwokɨkaimwowar
ywowa.
5 Mɨ ta ɨiya Adi Komii siya krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm, sɨmiirsi
nonkwobumbu nɨnkɨni, iikamɨm sɨma kɨgnɨnokɨnkɨnam
mɨ sɨma wa naɨngwowi, Adi Komii siya dimɨn whɨrkɨ bɨ
kɨmbuwikɨn. Mɨ krɨma wɨ panɨɨn panɨɨn boɨni, ha? Mɨ inkamɨn
ha boɨni, kiya, siya krɨmiirɨn siyɨu mɨiyɨk bɨ tɨrkɨn mɨ krɨma wɨ
kwoɨn whɨruwa siir kwoɨn ɨiirarar nwoki, aniya?
6 Nɨingakɨ, nɨingakɨinga, Adi Komii siir siyɨuɨn siya dimɨn
whɨrkɨ kɨmbuwikɨswo mɨ siya iikam ɨmiirɨn wɨ panɨɨn panɨɨna
pɨ sɨbgu hɨdɨn, ha?
7 Mɨ ta kariir nɨksɨsae yaiya saeya Adi Komii siir yaim-
wokɨyaimwowa saiirɨn idowiya nwowaiginɨugi mɨ inɨg komi-
igak siir nwowaiginɨuwi mɨ siya kariirɨn dimɨn biyɨekak
inkam dimusi swokɨ dapi mɨ kariirɨn wɨ yamdi dimusi swokɨ
tɨrbuwi, ha?
8 Mɨ ɨni mɨ owɨn, krɨma wɨ hɨnɨɨna boɨni, humbaɨe, krɨma
siyɨu biyɨe tɨri mɨ iikamɨm sɨma wɨ Adi Komii siir inɨg ɨiir nwokɨ
hainanɨm. Mɨ tari hɨriinan siyɨuɨn ɨni wadɨe siya ywowɨm,
aniya? Nɨingakɨ, nɨingakɨinga. Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma kariirɨn
hɨnɨɨna nɨkbumbuwikɨm, Pol siir yaiya saeya hɨriinanaɨrga.
Mhoɨiya Adi Komii siya wɨ yamdi sɨmiir dirɨraerarbumbuwi tɨ
hɨriinan kamɨm mɨ siya sɨmiirɨn wɨ siyɨu wadɨekɨwadɨe ɨiirar
tɨrhaiginɨuwi. Łriig.

Inkam mɨiyɨk nwɨr karamaeka. Nɨingaka.

9 Mɨ krɨma wɨ paniɨn paniɨna naɨngwowi, ha? Mɨ tari
ɨkɨ iikamɨm Juda iikam tani, sɨmiir kwoɨnɨm ɨni Juda iikam
krɨmar ywowɨskiyɨm, ha? Nɨingakɨ, nɨingakɨinga. Kara
kɨmiirɨn pɨ hɨniɨna boɨnki, Juda iikam kɨma mɨ Juda iikam tani
ɨkɨm, tɨ nu ɨiir nwowɨm hɨnda tɨnda krɨma hoɨmgakarɨn, siyɨu
biyɨe kɨnar tɨriikɨm. Krɨmiir kwoɨnɨn siyɨu biyɨe tɨramɨn, siyar
kiyai.
10 Tɨkɨ yaiyɨm, yɨm yaimwokɨyaimwo ɨmaɨrgɨm. Bɨdi
bɨdiniyarɨn, kam nhɨrɨm sɨma wɨnkiyɨm Adi Komii siir yaiyɨm,
Yokwo Komii Samni, sɨma hɨniɨna wɨnboɨnkikɨm,
mɨ krɨmiir nwɨrniyɨn, Adi Komii siya wɨ ha boɨn tani,
dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn. Nɨingakɨ, nɨingaka. Krɨma
hoɨmgakarɨn, siyɨu bibiyɨeyan iikam kɨnaɨrgɨm.
11 Krɨmiirɨn inkam nwɨrkɨ nɨinokɨnɨnkɨn tani, pɨ hɨniɨn
dimɨn ɨkɨn, kaimwokɨkamwo nwowɨn mɨ Adi Komii siir
mɨ ɨnokɨnɨnkɨnam naɨngwowɨn mɨ siir wakaeyoknam.
12 Iikam whɨekakɨm sɨma Adi Komii siirɨn digɨumii bɨdi
haimriiyɨugigɨm sɨma ɨni dimɨn biyɨe tɨran iikam ywowɨm.
Nwɨrkɨnwɨrkɨ siyɨu mɨiyɨk bɨ tɨrkɨn. Nɨingakɨ nɨingaka.
13 Yai bibiyɨeyɨm, sɨma boɨniyɨm, ɨni ɨeyɨn inkam
haɨngikaiiyɨn, si budwakɨi whakiiyɨn, ɨni siir hɨriinan
ywowɨn. Sɨma nɨksɨsae yai kasa bɨ boɨnkɨm mɨ tɨ yai bibiyɨe
hɨriinanɨm sɨma boɨniyɨm iikam ɨmiir yɨm ɨni mɨpugni bigɨ
pikiiyɨm mɨ urura ha kɨnamiyɨn, ɨni hɨriinan ywowɨm.
14 Ɨinokɨinokɨn sɨma yai bibiyɨe arar boɨnanaei iikam ɨmiirɨn.
15 Sɨma bɨ kɨmɨmɨnikɨm mɨpi ɨkɨ iikam nhɨrɨm ɨo sɨmiir nwowi
mɨ sɨmiirɨn pa mɨ ɨsomsom aokaokii.
16 Maeyau mauyauɨm sɨma namiyɨm, sɨma digworaekwo
ɨmiirɨn pɨ haniɨngɨn nonkwobumbunɨnkɨngigi mɨ mɨ iikamɨm
sɨma pɨ hɨk prasae hai rani, sɨmiirsiyɨn.
17 Sɨma iikam nhɨrmi bɨ nɨnki amasuwikɨm ɨrɨpa nong-
wowamaɨr aeyam. Nɨingaka.
18 Sɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanam bɨ naɨngwowikɨm;
yɨpɨkɨ inkam komiigɨ komiiyɨn.
19 Mɨ krɨma ɨna nɨinokɨnɨnkɨnɨm, digworaekwo whɨekakɨm
siyɨu komii siya boɨnɨm mɨ iikamɨm sɨma wɨ siyɨu komii siir
aowa nwokɨ owɨm. Mɨ inkam nwɨrkɨn ha boɨn karamaeka,
kara inkam wadɨekɨn. Nɨingaka. Krɨma iikam whɨekakɨm
maeyaumaeyauwanɨm Adi Komii siir whwonkam ɨdaɨn
dimɨn biyɨe bɨdiyar tɨrbuwɨm. Mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn wɨ
tɨ siyɨu komii ɨeya boɨnwokiyopnatkaigi.
20 Mɨ ta hɨriinan saiirsika krɨmiir nwɨrkɨ nwɨrkɨ Adi
Komii siir siyɨupai siyɨupaiyɨm sɨmiir bɨ napkɨn mɨ Adi
Komii siya krɨmiirɨn wa ha dap rani, dimɨn whɨrkɨ bɨ

kɨmbukɨn. Nɨɨngaka. Adi Komii siir siyɨu komiiyɨn siya siyar nɨisiimauugɨn, krɨmiirɨn. Inkamɨn siyɨu biyɨe tɨriyɨn. Ɨriig.

Iikamɨm Krais siir yai aiirɨm naɨngwo tɨbmii wɨ iikam mɨiyɨk sɨma nwowi.

21 Mɨ tariinanɨn Adi Komii siya krɨmiirɨn idowɨiya bɨdi ywokiyɨn, yɨpɨkɨn siir whwonkam ɨda dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowɨn. Mɨ yɨo tɨ dimɨnɨn siyɨu komii saɨka bɨ namasugɨn. Nɨɨngaka. Yɨo ɨni sa ywowɨn mɨ yaiyɨm Moses siya bɨdiya wɨnkiyɨm mɨ profet kamɨm sɨma mɨ wɨnki ɨkɨm, sɨma tɨ dimɨn ɨiir wɨnboɨnkikɨn.

22 Tɨkɨ siyɨu mɨiyɨkɨn siya hɨnɨɨngɨn, iikamɨm Jisɨs Krais siir yai aiirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm, tɨ iikamɨm sɨma Adi Komii siya dapiyɨm dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn. Mɨ iikam whɨekakɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ iikam mɨiyɨk nɨkɨuwi. Adi Komii siya wɨ hɨnɨɨna naɨngwo rani, wɨm kɨma Juda iikamkɨm mɨ nɨm krɨma Juda iikam tani. Nɨɨngaka. Yɨo tɨ hɨriinanɨn dimɨn karamaeka.

23 Iikam whɨekakɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨma dimɨn biyɨe bɨdiyar tɨrɨm mɨ Adi Komii siya wɨ sɨmiir ɨrni nwɨrni hainan prapras rani mɨ sɨmiirɨn wa boɨn tani kɨma iikam wadɨekɨm. Nɨɨngaka.

24 Adi Komii siir naɨngwoyɨmiyoka krɨmiirɨn hindara prɨihaugikɨn Jisɨs Krais siya naowa iikam sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirsi mɨ krɨmiirɨn saeyar nanmaiwarkainakɨm Setan siir ɨinankɨn. Mɨ Adi Komii siya wɨ ta hɨriinan krɨma naɨngwo tɨbmiiya Jisɨs Krais siiram, wɨ saiirsiya dapɨkɨuwi dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn bɨ saɨnikɨn. Nɨɨngaka.

25 Adi Komii siyar nɨkrop ɨuungikɨn Krais siirɨn, nu tɨr nauunɨ aoniyam, sibsibɨn inkamkɨn nɨsom ɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨn, Adi Komii siiram siir hɨriinan. Mɨ siir nhɨeya ha naokiinaiini mɨ krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm wɨ saeyar haiyoprimdiyɨumiigii, ɨiya krɨma siiram naɨngwo tɨbmii. Adi Komii siya hɨriinan mɨnam tɨrkɨn krɨmiirɨn, krɨma wa nwokɨ ɨnokɨnkɨnɨm siya dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn. Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn iikamɨm dimɨn biyɨe tɨriyɨm, Adi Komii siya sɨmiirsi naɨngwoyɨmiyokɨm mɨ siya sɨmiirɨn bɨ nonkwobumbunɨnkɨnkɨn. Dimusi rani, Jisɨs siirɨn wɨ siya nɨkrop ɨuungii, sɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨmiigiyam.

26 Jisɨs Krais siirɨn siyar nɨkrop ɨuungikɨn nu tɨr nauunɨ aoniyam mɨ iikamɨm sɨma nwokɨ kɨgnɨnokɨnkɨnɨm, siya dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn. Mɨ iikamɨm Jisɨs siir yai aiir sɨbgu wakaeyokna apɨm, siya krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm hɨriinansi haiyoprimdiyɨumiigikɨm. Mɨ siir whwonkam ɨda siya krɨmiirɨn wɨ iikam wadɨe asi nɨkɨuwi.

27 Mɨ wɨ panɨina tɨri, krɨma wɨ krɨmiir mɨi mɨiyɨkɨm sɨmiir inɨg ɨmiirar tɨ hainan, ha? Nɨingaka. Tɨkɨ mɨi mɨiyɨk mɨiyɨkɨm, krɨma mɨriiyɨm krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ sɨma haiyoprimdiyɨumiigi rani. Nɨingaka. Jisɨs siir yai aiiram naɨngwo tɨbmiiyɨn siyɨuɨn, siya siyaɨrgɨn krɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyɨn. Mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn tɨ hɨriinan siirsi nɨkɨuwikɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamaeyɨn.

28 Krɨma dɨoknɨnkɨn, iikamɨm Jisɨs Krais siir yai ɨmiiram naɨngwo tɨbmiiyɨm, kwoɨn whɨruwa nwokiyɨm sɨma sɨmaɨrgɨm Adi Komii siya nɨkɨuwiyɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae, siya krɨmiirɨn tɨ mɨi mɨiyɨk mɨiyɨkɨm krɨma mɨriiyɨm, siyɨu komii siir siyɨu ɨmiir krɨma napiyɨm, sɨmiirsi bɨ dapikɨn, dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae. Nɨingaka.

29 Kɨma panɨina naɨngwowi mɨ tari Adi Komiiyɨn Juda krɨmiirarar Adi Komiigɨn, aniya? Mɨ tari ɨkɨ Juda iikam tani sɨmiir Adi Komii wara rani, aniya? Nɨingaka. Siya ɨkɨ Juda iikam tani sɨmiir Adi Komii waraɨrgɨn.

30 Dimusi rani, Adi Komii siya ɨkɨ iikam whɨekakɨm hɨnda tɨnda nwowɨm, krɨmiirar Adi Komiigɨn. Kamɨm mɨoɨs kɨtiyopnɨr haiiyɨm mɨ ha naɨngwo tɨbmiiyɨm Jisɨs siir yai ɨmiir sɨmiir Adi Komiigɨn mɨ kamɨm mɨoɨs kɨtiyopnɨr hai karam nwowɨm mɨ ha naɨngwo tɨbmiiyɨm Jisɨs siir yai aiir, siya sɨmiir Adi Komii warargɨn. Mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm yɨm sɨma, Adi Komii siya dapiyɨm, dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae.

31 Mɨ krɨma ha naɨngwowi iikamɨm Jisɨs siir yai ɨmiir wakaeyokna aɨngwo tɨbmiiyɨm, ya ɨni komii saeya ywowa mɨ kɨma wɨ panɨina naɨngwowi, siyɨu komii siir yaiyɨm Moses siya wɨnkiyɨm, yɨm dimɨn komii rani, aniya? Nɨingaka. Tariinanɨn tɨ digworaekwowɨm, yɨm siyɨu komii siir siyɨumwokɨsiyɨumwoɨn siir nanaaknɨnkii haigɨnɨugɨn. Ɨriig.

4

Adi Komii siya dimɨn whɨrkɨ kɨmbukaramɨn Ebraham siir dapkɨn.

1 Ebraham siya krɨmiir hɨriinan inkamaɨrgɨn mɨ siya Juda iikam krɨmiir brougaekɨn. Mɨ krɨma siirɨn wɨ panɨina naɨngwowi mɨ siya Adi Komii siir siyɨu komiiyɨn siir siyɨuɨm panɨin panɨina hɨuɨmɨkainakɨn, siir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwamɨn, ha?

2 Mɨ kaimwokɨ nɨuwi, Ebraham siya siyɨu komii siir siyɨupai siyɨupaiyɨm sɨmiir sɨbgu api mɨ siirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam tɨ dimɨn ɨma nwowi mɨ siya siir inɨg ɨiirɨn wa tɨ hainan. Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir whwonkam ɨdaɨn Ebraham siya wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamaeyɨn wɨ ta hɨriinan saiirsi nwo rani. Nɨingaka.

3 Yokwo Komii saeya Ebraham siirɨn hɨniɨna boɨnka, Ebraham siya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai aiir wakaeyoknakɨn mɨ Adi Komii siya siirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae saiirsiyar nɨkɨugɨn

4 Krɨma ɨna nɨnokninkɨnɨm, inkamɨn inkam nwɨrni mɨi mɨriiyɨn mɨ umɨr ha haiiyɨn ta mɨiya siya mɨriiya saiirsi mɨ tɨ hɨriinan umɨrɨm siya haiiyɨm, siya tɨ inkamɨn siirɨn hinda bɨ sib hauugɨn. Nɨingaka. Yɨo mɨiya siya mɨriiya saiirsi haiigɨn.

5 Mɨ inkam nwɨrkɨn siyɨu komii siir mɨi aiir mɨrii karamae nwowi mɨ Adi siya ha kɨgi, siya ɨni siir yai aiiram naɨngwo tɨbmii kɨinɨm mɨ siya tɨ iikamɨm dimɨn biyɨekɨ naokɨngugunankaiyɨm ɨmiirɨn wɨ ha dapi dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbukɨm.

6 Mɨ bɨiya Devidɨn yɨo ɨriipɨ hɨriinan yaiya saiirar mɨ wɨn boɨnkikɨn. Adi Komii siya krɨmiir mɨiyɨm sɨmiir bɨ kɨgikɨn. Nɨingaka. Mɨ inkamɨn siyɨu komii siir yaiyɨm sɨmiir sɨbgu ap karamae nwowi mɨ ɨiya Adi Komii siya siirɨn dimɨn whɨrkɨn kɨmbu karamae ha nɨkɨuwi mɨ yɨo siya maɨrgɨmaɨrga dwo.

7 Yaiya bɨiya Devidkɨ si wɨn boɨnkiya yokwo Samni, siya hɨniɨna wɨn boɨnkikɨn,
iikam whɨekakɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm Adi Komii siya haiyoprimdiyɨumiigiyɨm mɨ yɨm sɨma maɨrgɨmaɨrga dwo.

8 Mɨ Adi Komii siya iikamɨm siyɨu biyɨe napɨm sɨmiirɨn wara kɨnawhiyɨemiyɨe boɨn karamae nwowi mɨ sɨmiir boɨnwokiyopnatkaigi karam nwowi, yɨm tɨ iikamɨm maɨrgɨmaɨrga dwo.

9 Mɨ tari Juda iikam mɨoɨs kɨtiyopnɨr haiiyɨm sɨmasɨmar tɨ maɨrgɨmaɨrga, aniya? Iyɨe? Nɨingaka. Mɨ tari Juda iikamɨm mɨoɨs kɨtiyopnɨr hai karamae nwowɨm yɨm sɨma ha timɨ maɨrgɨmaɨrga, aniya? Krɨma Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir yaiyɨm sɨmiir tɨ sɨbgu naɨngwo saeya hɨniɨna boɨnikɨm, dimusi rani, Ebraham siya Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmiigɨn mɨ Adi Komii siya siirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae asi nɨkɨugɨn.

10 Mɨ Ebraham siya ɨni paniɨna ywowɨn Adi Komii siirɨn tɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae naɨngwowɨn, ha? Mɨ siya tari mɨoɨs bɨdi kɨtiyopnɨr haiyɨn. Nɨingaka. Siya mɨoɨs bɨ nɨkɨ kɨtiyopnɨr haigɨn mɨ Adi Komii siya siirɨn ha bɨ dapkɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae mɨ ta saiir mhoɨiya, siya mɨoɨs hanɨingɨn kɨtiyopnɨr hai.

11 Mɨ siya mɨoɨs nɨkɨ kɨtiyopnɨr hai karamaeyar nɨkɨ owɨn mɨ Ebraham siya Adi Komii siiramɨn saiirar naɨngwo tɨbmiigɨn. Mɨ Adi Komii siya ta saiirsiyar dapɨkɨugɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamaeyɨn. Mɨ siya kamɨm mɨoɨs kɨtiyopnɨr hai karamae nwowɨm sɨmiir brougae asi nwokɨn. Mɨ ta sɨmiir naɨngwo tɨbmii mɨ kwoɨn whɨruwa sɨma nwowa Adi Komii siirɨm mɨ ta

hiriinan saiirsika Adi Komii siya siir kwoinairga asi naingwo daphaiginiugin simiirin dimin whirki bi kimbugim. Ya ini diminin hindara priihauuwiyin ini siir hiriinan ywowin.

12 Mi siya iikamim ti tariinan nwowim miois kitiyopnir haiiyim krimiir brougaekin. Mi siya ta miois krima kitiyopnir haiiya krimiir brougae saiirsi bi nwokin. Niingaka. Dimusi rani, krima siir yai aiiram naingwo tibmiigim biiya siya mi tira saiir hiriinan. Mi siya miois niki kitiyopnir hai karamaeyar niki owin mi Adi Komii siya siirin, siir naingwo tibmii aiir siya nikiugin dimin whirki kimbu karamaeyin. Łriig.

Adi Komii siya nimbina ya iikam whiekakim naingwo tibmiiyim simiirga

13 Bidi bidiniyarin Adi Komii siya nu whiekakim mi iikamim Ebraham siya mi siir yinie ikim, simiir nimbingik sima kigrirao irkakim. Siya ta nimbina Ebraham siirin, siyiu komiini siyiu siya sibgu apa saiirsi bi nimbingikin. Niingaka. Siya siirin siir naingwo tibmii aiirsiyar nimbingikin.

14 Mi Adi Komii siya iikamim siyiu komiini siyiuin siir napiyim simiirara nimbini iikamim hinda tindanim simiir kigrirkakamin mi siya ti iikamim siiram naingwo tibmiiyim simiirin wi paniina naingwowi, yim simiirin dimin karamaeka, aniya? Mi ti simiir naingwo tibmiiya mi ta simiir nimbina ya wi dimin komii nwo rani.

15 Dimusi rani, krima dinoknink in siyiu komii siir siyiuin, yio krimiir dimin biyieyim simiir niisiimauugin Adi Komii siya yipiki ti siyiu iir niinikibiri wi siirsi nonkwobumbuninkini mi ti siyiu komiiyin siya nwo karamkiswo mi wi dimin whirki di nomokouwi, wi hindara pi priidiraerarkaeyamin.

16 Ti digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim, iikam krima haiyam, krima simiirin wa haii. Dimusi rani, krima siiram naingwo tibmiigim. Yio siir siyiu komii iir napni dimin tani. Niingaka. Adi Komii siya ti digworaekwowim krimiirin hindarar prii hauugin, siya hiriinan minsi tirkin, siya siyiu miiyik krimiir tir haiginiugin. Mi ti Ebraham siir isidin, krima wi ti digworaekwowim simiir haii. Yio krima krima rani. Niingaka. Ti digworaekwowim biiya siya nimbinim, wi iki iikamim hinda tindanim, yipiki siiram naingwo tibmiiyim, wi simiir warar ninkin hauuwi. Ya aknainan krimiir niisiimauuga biiya brougae Ebraham siya tira saiir hiriinan.

17 Yokwo Komii saeya Ebraham siirin hiniina boinka. Kara Adi Komiigin, kara kiriirin wi iikam whiekakim hinda tindanim wi simiir brougae nokmwin ohaiginiuwi. Mi Ebraham siya krimiir biigi biiyan brougae asi nwokin. Dimusi

rani, krɨma siir yai aiir wakaeyokna apkɨm. Siya tɨ Adi Komii
ɨiirɨmɨn mɨnam naɨngwo tɨbmiigɨn, iikamɨm naokaowɨm
sɨmiirɨn wɨ siya swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi mɨ sɨma wɨ omwai-
yar swokɨ waiyaei. Mɨ digworaekwowɨm, siya boɨnɨm
nɨmbini karam nwowɨm, yɨm wa mɨ ɨmbiyami.
18 Ebraham siya ɨni warar ikɨ whaowaeyɨn, tɨ digworaek-
wowɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm sɨma wɨ panɨin panɨina
nɨmbiyami mɨ siir naɨngwo tɨbmiiya ha naɨngwowi, tɨ dig-
woraekwowɨm wa nɨmbimbɨiyami. Siya hɨnɨina naɨngwo
tɨbmii, siirɨn wɨ Adi Komii siya nokmwɨn okwo haigɨnɨuwi,
iikam whɨekakɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir brougae nwowam.
Adi Komii siya Ebraham siir boɨnki Ebraham mhoɨiya kɨriir
isidɨn wɨ kasakasa nwo rani.
19 Ebraham siir bɨewiyɨm, kamaɨrɨm ɨriiyarnanaɨrgɨm, (100)
mɨ siya ha naɨngwowi, siya wai biyɨe bɨdi ywowɨn, siir naoni
ɨiya ɨni kingiin nwowa. Mɨ siir wiga Sera saeya ɨriipa hɨriinan
waibiyɨe bɨdi mɨ owa, saeya wɨ yɨinɨekak nwo rani. Mɨ siir
naɨngwo tɨbmiiya, siya naɨngwo tɨbmiiya Adi Komii siir yai
aiiram mɨ dimɨn taemɨn whɨekakɨm ya kinɨsu karamaeka.
20 Siya ha bɨ naɨngwokɨn, tɨ dimɨnɨn Adi Komii siya nɨmbinɨn
siir, siya wɨ tɨr tani. Nɨingaka. Siya hɨnɨina bɨ naɨngwokɨn.
Mɨ siir kwoɨnɨn bɨ naɨngwo owouugɨn Adi Komii siir yai
aiirɨn mɨ siya Adi siirɨn hɨriiyar mɨ okboɨnprapras mɨ siya
hɨriiyar yaɨngwo Adi Komii siya siirɨn yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn
wa hauuwi.
21 Ebraham siya ha naɨngwo aɨngwo tɨbmiigɨn, Adi Komii
siir kɨrɨeya wɨ dɨgar nwowi mɨ siya kwoɨn whɨskak bɨ nwokɨn.
22 Mɨ Adi Komii siya Ebraham siir naɨngwo tɨbmiiya
hɨriinan kɨgiyɨn mɨ siya siirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam asi
nɨkɨugɨn.
23 Ta yaiya Yokwo Komii saiir nwowa, Adi Komii siya siirɨn,
dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam Ebraham siirara bɨri boɨnkɨn.
Nɨingaka.
24 Ta yaiya krɨmiir warar boɨnka, Adi Komii siya wɨ krɨmiir
warar nɨkɨuwi, dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamɨn. Dimusi rani,
krɨma siiram naɨngwo tɨbmiigɨm, yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siirɨn siya
hɨdnɨnsiin ɨdwokɨn ɨe hɨrankɨn krɨmiir Yaowae Adɨn nɨnomor
kouwanɨn.
25 Adi Komii siya Jisɨs siirɨn nua tɨriirɨn mɨnam nɨkropki
ɨuugikɨn nu tɨr nauunɨ aoniyam krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir
haiyopridiyɨumiigiyɨm. Mɨ Adi Komii siya siirɨn ɨe hɨrankar
swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo mɨ siya ɨni omwaiyar swokɨ waiyan.
Mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam asi
nɨkɨuwi. Ɨriig.

5

Adi Komii siya kimiirin dimin whirki kimbu karam dapaiginiugin

1 Krima iikamim Adi Komii siiram naingwo tibmiikim mi
ta hiriinan saiirsika, ta ii aiirin Adi Komii krimiir Wanin
siya krimiirin wi dimin whirki kimbu karam saiir nikiuwi
mi krima wi iripar nongwomamair aei. Dimusi rani, ti dig-
woraekwowim krimiir Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siya
tirkim krimiiram.
2 Mi iiya krima Jisis Krais siirim naingwo tibmiiyim mi
ti siyiuin Adi Komii siya bidi haiwaokiyin krimiir siyiu iiir
niiyok haiginiuwiyin krima Adi Komii siir naingwobumbu
aiir haiyam. Mi ta hiriinan saiirsika, krima wi dimin iiiramar
nikwokwonanaekaigi Adi Komii saika nongwomamair
aeyokiyokiikaeyamam.
3 Mi krima ti dimin imiiraram kipi mairgimairga. Niingaka.
Krima hikpai hikpaiyim krimiir nimbiniyim, simiiram warar
timi mairgimairga. Dimusi rani, krima ina ninokninkinim,
krima hikpai hikpaiyim wa haii mi ti hikpai hikpaiyim krimiir
mhii kwoinim wi simar kinsiis haiginiuwi.
4 Mi krima kirie hiriinanar nwoyokiyokiii mi diminpai
diminpaigi krimiiram kinanankiuwi mi Adi Komii siya
krimiirin wi dimin whirki kimbu karam nikiuwi. Mi
hiriinanki niuwi krima wi Adi Komii siya nimbinim diminpai
diminpaiyim wi simiiramar nikwokwonanaeikaigi.
5 Mi krima hiriinan naingwo tibmii mi krimiir naingwo
tibmiiya saeya wi kigugu iuguski rani. Niingaka. Dimusi rani,
Adi Komii siya naeyiu miiyikin krimiir bidi hauugiyin. Mi Adi
Komii siir naingwokwowa wi krimiir mhii kwoinau nwoki
okiyim. Mi hiriiyar nwoyokiyokiii mi krima wa ninokninkinki
ti Adi Komii siya nimbinim dimin taeminim krimiiram wa
nimbiyam kiini.
6 Mi krimarin ini kirie karamaeyar ywowim, Adi Komii
siir whwonkam idain, dimin whirki kimbu karamaeyin. Mi
iiya Adi Komii siya nimbingiya Jisis Krais siya naowana,
iikam hinda tindanim dimin biyie biyieyim simiirsi, simiir
whinkinsiis haiginiuwam.
7 Mi tari krimiir nwirki siir piu aiirsi bi naingwoyimiyokin
inkam miiyik nwirnisi naowim. Aniya? Niingaka. Mi inkam
wadieyin iikam whinkinsiis haiginiuwiyin mi inkam nwirki
siiram naingwokwonanaei, ini mi owin, ti hiriinan inkamin
siyar mi owim siir hik aiirsiyin.
8 Mi krima iikam miiyik rani. Mi iiya krima
dimin biyieyakar niki owim mi Jisis Krais siya ini
krimiirsiyar mi aowin. Ti hiriinan siyiuin Adi Komii siya
krimiir niisiimauugin, siya krimiiramin nhami nhami
naingwokwonanae rani.

9 Krais siyar nao ɨskikɨn krɨmiirsiyɨn mɨ siir nhɨeya ha naoki-
inaiiniya mɨ krɨmiirɨn ɨni saeya yɨinaki ɨskiyɨn. Mɨ ta hɨriinan
saiirsiyar nɨkɨugɨn, Adi Komii siya krɨmiirɨn dimɨn whɨrkɨ
kɨmbu karamaeyɨn. Mɨ kɨma panɨina naɨngwowi, siya tari
kɨrɨe karamaekɨn, krɨmiirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haiginɨu rani,
dimɨn biyɨe biyɨeyɨm krɨma tɨrɨm, sɨmiirsi nanmaiwarkainaei,
mhoɨiya Adi Komii siya iikam biyɨeyɨm sɨmiir nonkwobum-
bunɨnkɨni, ha?
10 Bɨiya krɨma iikam mɨiyɨk mɨiyɨknan bɨ nwokiyamkɨm,
krɨma Adi Komii siir sau omom nwokɨm. Mɨ siir yɨnisɨmɨn
Krais siyar naowɨn mɨ krɨmiirɨn ɨrɨpa siyar yɨnkiamasu
haiginɨu Adi Komii saɨkan. Mɨ tariinanɨn, krɨma tɨsi
Adi Komii saɨkar nongwomamaɨr aeyɨm mɨ krɨma bɨdi
yɨnokninkɨnkiyɨm mhoɨiya krɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya
nɨkɨunami nɨnomor koua hɨriir. Dimusi rani, Krais siya ɨe
hɨrankɨ mɨnam nɨnsɨin ɨdwokɨn krɨmiir whɨnkɨnsiisam.
11 Ta sasa rani. Niingaka. Dimɨn whɨrɨn krɨma
saɨka nongwomamaɨr aeiya yɨo siya, krɨmiir Adi Komii
wadɨekɨwadɨeyɨn. Dimusi rani, tɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm
krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya tɨrkɨm krɨmiirɨn
Adi Komii saɨka nɨnkiamasu haiginɨugɨn. Ɨriig.

Ta yaiya Adam Krais sowiir boɨnka.

12 Krɨma dɨnokninkɨn bɨdi bɨdiniyarɨn, bɨigɨ bɨiyan inkamɨn
tɨ nu ɨiir nwowɨn Adam siyar tɨrkɨn, dimɨn biyɨeyɨn mɨ
siya ɨna yaonamɨn. Mɨ siyar tɨrkiya dimɨn biyɨeya ɨna
yɨisɨninkɨkɨnkiya kɨɨ auni hanɨin ɨkɨ iikamɨm hɨnda tɨnda
nwowɨm sɨmiir. Mɨ nɨm krɨma ɨriipɨ hɨriinan warar mɨ aowi.
Dimusi rani, nɨm krɨma siir kɨgna tɨrkɨm tɨ hɨriinan siyɨuɨm.
13 Siyɨu komii siir siyɨuɨn bɨ nikɨ ɨmbiyamkɨn tɨ nu ɨiirɨn mɨ
dimɨn biyɨeya ya ha nwoka. Mɨ Adi Komii siya dimɨn biyɨe
sɨma tɨrɨm sɨmiirsi panɨinsi boɨnwokiyopnatkaigisi. Dimusi
rani, siya tɨ siyɨu komiini siyɨuɨm Moses siir bɨ nikɨ hauugɨn,
siya wɨnam. Mɨ sɨma siyɨuɨn Adi Komii siir wakaeyoknaeiyɨn,
siir panɨinsi yɨnokninkɨnsi.
14 Iikam nhɨrɨm siyɨu komii saɨka bɨ nantamyɨryɨrkɨm Adam
siya nantamyɨriyɨra saiir hɨriinan mɨ tɨ naoni siyɨuɨn ɨni sɨma
warar mɨ ɨnkɨn ɨniyopkwona. Adam siirɨn aknaɨnan mɨn
ɨisɨimauugɨn Jisɨs siir, yɨpɨkɨn mhoɨiya nɨtanɨn. Mɨ naoni
siyɨuɨn Adam siir hɨrankar nwobwakainaniyɨn ɨni Moses siir
tɨrar yadɨgniyɨn. Mɨ tɨ naoni siyɨuɨn Adi Komii siyar boɨnkiyɨn
ɨni iikam whɨekakɨm sɨma warar mɨ ɨnkɨn ɨniyopkwonan.
15 Mɨ dimɨn biyɨeyɨm Adam siya tɨrɨm mɨ dimɨn mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm Adi Komii siya prɨihauuwɨm sɨma ɨrɨpa rani.
Niingaka. Krɨma bɨdiyar yɨnokninkɨnɨm iikam whɨekakɨm wa
naokaowi yɨm dimɨn biyɨeyɨm Adam siya tɨrkiyɨm sɨmiirsiyar

naokaowi. Mi krima ina ninokninkinim, Adi Komii siya krimiiram nhami nhami naingwokwonanaei rani mi ta siir naingwoyimiyoka krimiirin hindara priihauugikin. Dimusi rani, ti diminin ti inkam nwiruwan Jisis Krais siyar tirkin. Mi ta naingwoyimiyoka, ya whwomoni rani, ya ini ti dimin biyieyim Adam siya tirim simiir haibura. Mi ta naingwoyimiyoka ya iikamim siiram naingwo tibmiiyim simiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigika.

16 Mi ti dimin biyieyin, ti inkam nwiruwan Adam siyar tirki iskiyin Adi Komii siya ha boinkikin iikam whiekakim wi sima warar ninkin iniyopkwonaei, ti naoni nonkwobumbuninkina. Mi ti inkam nwiruwan Jisis Krais Adi Komii siir naingwobumbuwa saeyar nimbingikin, iikamim simiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam. Mi diminim Adi Komii siya tirim, yim Adam siirin simaka bi namasugin, yim ini simakisimar ywowim.

17 Mi ti inkam nwiruwan Adam, siyiu biyie sasar tirki iskiyin mi ta dimin biyieya iikam imiirin ini ini hanin saeyar kwirii idwokaigiya mi ti siyairgin iikam ima naokaowiyin siyiuin. Mi ti inkam nwiruwan Jisis Krais siir miiya Adi Komii siya iikam imiirin ta naingwoyimiyoka hindara priihauugiyam tiri. Mi siya simiirin wi dimin whirki kimbu karamae nikiuwi mi sima ninomor kou hirin, wi wadieyar nwoki ongwomamair aekiyamim iinokiinokin. Mi digworaekwo whiekakim simiirin wi simar kigirkaki. Mi hiriinanki niuwi mi tari Jisis Krais siir miiya ini Adam siir siyiuin siir haiburin.

18 Mi bidi bidiniyarin, ti inkam nwiruwan Adam, siyiu biyie siyar tirki iskiyin mi Adi Komii siya ha boinkikin, iikam whiekakim wi sima warar ninkin iniyopkwonaei, ta naoni nonkwobumbuninkina. Mi ini hiriinankinar ywowin mii miiyika ti inkam nwiruwan Jisis Krais siya miriiya. Mi iikam whiekakim, yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim Adi Komii siya simiirin wi dimin whirki kimbu karamae nikiuwi. Mi sima wi wadieyar sibgu ongwomamair aekiyami, iinokiinokin.

19 Mi bidi didiniyarin ti inkam nwiruwan Adam Adi Komii siir yai aka siya nantamyiryirkin. Mi siyiu biyie ha tirkin mi ti siyiuin dimin biyie tiriyin ini iikam whiekakim sima warar yinkin hugiyiskainan mi yim sima ini ti iriipi hiriinan siyiu biyie siirar mi tiriyokiyokiiyamim. Mi ti inkam nwiruwan Jisis siyar sibgu wakaeyokna apiskiya siir yai aiir mi Adi Komii siya iikamim, yipikin Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim simiirin dimin whirki kimbu karamae asi nikiugim.

20 Adi Komii siyar hauugin siir siyiuin iikam imiirin, simiir dimin biyieyim simiir niisiimauuwam, sima kasakasa rani. Mhoiiya Adi Komii siya simiirin dimin miiyik miiyik imiirar

yiisiimauu mi ti dimin miiyik miiyikim ini ti dimin biyieyim sima tirim simiir haiburin.
21 Mi ti dimin biyieyim sima tirim, iikam imiirin ini
ini haniin simiir warar yinkin kwirii idwokaiyin. Mi
siyiu whirin, Adi Komii siya niisiimauuwin yio hiniingin,
siir naingwoyimiyoka iikamim simiirsi mi siya mi tirkiya
krimiirin dimin whirki kimbu karamae, ta miiya Jisis Krais
siya tira mi krima wi omwaiyar waiyayokiyokiii. Ɨriig

6

Krima Krais saika bidi yaonamim

1 Mi kima paniina naingwowi, ha? Krima siyiu bibiyie
whiekakar ti diriraerarnanaei mi Adi Komii siya wi krimiisi
nwoki naingwoyimyoknanaeyim. Mi krimiir dimin biyieyim
wa nwoki haiyoprimdiyiumiigiyim, aniya? Niingaka.
2 Krima ini inkam wiirnan ywowim. Mi krima siyiu
biyieyim simiir bidi haiburgigim mi krima wi ti siyiuin siir
swoki apmimin tani. Niingakiniingaka.
3 Mi tari kima bidiyar yinokninkinim, biiya krima Krais
saikar nitinakiugim mi sima krimiirin op bidiyar baptais
haiginiuwim ya tariigina ini Krais saika naonamni haniin
ywowa.
4 Sima krimiir bidi baptais haiginiuim mi ta sima bap-
tais haiginiua ya ini krais saika naoni haniin ywowa. Mi
Adi Komii siir kirieya Jisis Krais siirin ie hirankar swoki
hidninsiin idwokin mi siya ini omwaiyar swoki waiyan. Mi
ti hiriinan siyiuin nim krima iriipi hiriinan ie hirankar mi
insiin idwokim. Mi ini omwaiyar mi waiyam mi krima wi siyiu
miiyik miiyikim simiirarar napi.
5 Yio ini ti siir kirienan ywowin. Biiya krima Krais saikar
niki amasukikinim mi saika niki inkin aonam. Mi mhoiiya
krima saikar namasukikini mi krima wi omwaiyar swoki
waiyayokiyokiii siir hiriinan.
6 Krima bidi yinokninkinim, krimiir biiyan kwoin biyieyin
yio bidi yaonamin paeyin hiiiniya nirioninkinin siir, Jisis Krais
saika. Siya dimusi bi naonamkin, siya minsi naokin, ti kwoin
biyieyin krimiir nipiyaokiiiyin dimin biyie tiram, siirin wi
Adi Komii siyar nwoki onkwobumbuninkinim. Mi hiriinanki
niuwi, ti kwoin biyieyin krimiirin wi siya kiyopiyaokiinam
tani siyiu biyie tiramin. Niingaka.
7 Mi inkamin naonamiyin siir hiriinan nwowiyin inkamki
mi ti siirin saeya bi swoki boinwokiyopkaigiikin swoki kiy-
opiyaokii rani. Niingaka.
8 Ɨhi, kaimwoka, krima Krais saika bidi yaonamim mi krima
hiriiyar naingwowi,

9 Krɨma bɨdiyar yɨnokninkɨnɨm, ɨiya Jisɨs Krais siya
naonama mɨ siirɨn Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwokiya
ɨe hɨrankɨ siirɨn wɨ saeya swokɨ nonkwobumbunɨnkɨn tani.
Niingakɨ, niingakɨinga
10 Jisɨs Krais siya kwɨrkɨkwɨruwa mɨnam naokɨn dimɨn
biyɨeyɨm iikam ɨma tɨrɨm sɨmiirsi. Mɨ tariinanɨn siya
ɨna nwowɨn mɨ Adi Komii siir dimɨn taemɨnɨm ta mɨi
kwɨruwa siya saiirar mɨrii dɨgi ɨskiyɨn, ɨni siyar yanaaknɨnkii
haigɨnɨuɨn.
11 Mɨ wɨm tɨ hɨriinan kwoɨn ɨiirar timɨ aɨngwo, wɨm kɨma
ɨni naoni pɨunan ywowɨm kɨmiir bɨiyan kwoɨn biyɨeyɨn yɨo
bɨdi yaonamɨn mɨ siya wɨ kɨmiir swokɨ kiyopiyaokii rani.
Niingaka. Kɨma Krais Jisɨs saɨka bɨdi yamasukɨkɨnɨm mɨ
krɨma omwai di waiyayokiyokɨii, krɨma Adi Komii siirsiyar
waiyaiyokiyokɨii.
12 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi, kɨma tɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨn
kɨntɨmtɨnu. Mɨ kɨma tɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨmiir kwoɨn ɨeya tɨram
naɨngwowiyɨm sɨmiirɨn haɨmiisɨma kɨpi swokɨ kiwaki.
13 Mɨ kɨma kɨmiir ɨga ɨin mɨnɨm dimɨn biyɨe tɨram kɨpi ki-
waki. Niingaka. Mɨ kɨma kɨmiir pɨu ɨrkaka, Adi Komii siirarar
hauugi ɨski, siya siyar nwokɨ kɨgraɨrao ɨrkakɨm mɨ krɨmiirɨn
siyɨu mɨiyɨk tɨramɨn wɨ siyar nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm.
Mɨ wɨm kɨma ɨni naoni pɨunan ywowɨm, kɨmiir Adi Komii
siyar hɨdnɨnsiin ɨdwokɨn ɨe hɨrankɨn. Mɨ kɨma, kɨmiir pɨu
ɨrkaka siirarar hauugi ɨski.
14 Kɨmiirɨn nu tɨran dimɨn biyɨeyɨm sɨma kɨpi swokɨ
ɨpiyaokɨi. Niingaka. Dimusi rani, kɨma siyɨu komii siir
siyɨuɨn siir aowa nwo rani. Niingaka. Kɨma wɨ Adi
Komii krɨmiir Wanɨn siir naɨngwoyɨmiyoka saiir aowar
nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn mɨ dimɨn biyɨeyɨm wɨ
krɨmiir niyopakaiyɨu rani. Niingaka. Łriig.

Krɨma sɨyɨu mɨiyɨk ɨmiir sɨbgu ap

15 Mɨ krɨma pɨ dimu tɨri, ha? Mɨ krɨma siyɨu komii
siir haiburgi mɨ krɨma Adi Komii siir naɨngwoyɨmiyoka
saiir aowa nwowi mɨ krɨma dimɨn biyɨeyɨm wɨ hɨriiyar pɨ
tɨryokiyokɨikaeyamɨn, aniya? Niingakɨ, niingaka!
16 Kɨra tɨ dimɨn ɨiir bɨdi yɨnokninkɨn kɨinɨn. Mɨ ɨiya kɨma
inkam nwɨrniyam kiwakiiyɨm mɨi siya mɨriiyam mɨ kɨmiir
kouwɨn pɨ kou siyar mɨ owi mɨ kɨma siirar timɨ wakaeyokna
mɨrii mɨ kɨma dimɨn biyɨe ɨmiiram kiwakii mɨ kɨmiir kouwɨn
wɨ sɨmar mɨ owi mɨ wɨm kɨma wɨ sɨmiiramar mɨ mɨrii. Mɨ
kɨma Adi Komii saɨka aru aru ha nwokii mɨ kɨma ha natɨsɨr
whaowae kaiyɨuwi mɨ kɨma wɨ hindara kɨgugu ɨuguski. Mɨ Adi
Komii siya ɨni kɨmiir kou nwowɨn mɨ kɨma wɨ siiram mɨrii mɨ
siir whwonkam ɨdaɨn kɨma wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu rani. Mɨ
kɨma wɨ omwaiyar waiyayokiyokɨikaeyami.

17 Biiya kimiir kouwin dimin biyie imar nwokim. Mi tari-
inanin kima Adi Komii siirin boin wadie prasae kipi nwoki.
Dimusi rani, ti dimin hiriinanim siyar digiuguskikim mi tari-
inanin kima yaiyim sima boinmimauuwim Jisis Krais siirim
simiir wakaeyokna, simiir bidi wakaenonkworinuwim.
18 Mi iiya kima dimin biyie saiir iinar niki owa mi Adi Komii
siya kimiirin saiirar nanmaiwarkainakin. Mi tariinanin kima
ini siyiu miiyikin Adi Komii siirin dimin whirki kimbu karam
nwowin, ini siir nwowim.
19 Kara kimiiramin iki yai boskwonauwanim simiir boinam
bi nitkin. Dimusi rani, kima Adi Komii siir digworaekwowim
simiir bi ninomoknink in digim. Mi biiya kima niki kiwakiya
mi kimiir iga ini hinda tinda iki okwokiyim. Ti siyiu biyie
hiniinim sim tiram, hii nanae mi hii tauae mi iki siyiu bibiyie
nhir ikim. Mi ti hiriinan siyiuin, kima mi kiwakii mi kimiir iga
iinim wi dimin miiyik miiyikim simiirar tiri.
20 Mi biiya kimiirin dimin biyie imar niyopakaiyiuwa mi
wim kima rirmiiya bi nwokim siyiu miiyikin siir aowa.
Niingaka.
21 Mi biiya ti digworaekwo biyie biyieyim kima niki
tirkaiyiuwim mi tariinanin kima ini nididgak swoki
amwoiuim. Mi ti digworaekwo hiniinim sima kimiir bidi
whinkinsiis haiginiuwim, aniya? Niingaka. Yim ti hiriinan
siyiu bibiyieyim yim sima, kima kigugu iuguskiyanim.
22 Mi iiya dimin biyieyim sima kimiir kou nwowa mi tari-
inanin kimiirin Adi Komii siyar nanmaiwarkainakim. Mi ini
mi owin, kima siir aowa mi owim. Mi hiriinan ha mi owi, kima
wi saikar nongwomamair aekiyami iinokiniinokin.
23 Mi kima dimin biyieyim simiiram kiwakii, siyiu biyie
kima tiram mi mhoiiya kima wi dimu dimin haii, ha?
Tiriiginim, yim kimiir swoki onkwobumbuninkin iuguskii,
Adi Komii siya ti inigak nwoyokiyokiiiya saiirin hindara
priihauugikin iikamim yipiki krimiir Biiyan Inkam Komiiyin
Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim mi saika nitinakiuwim.
Łriig.

7

Mhii wini siyiugin

1 Ti akamim, kima siyiupai siyiupaiyim bidiyar yinokninkin
digim. Mi ti yaiyim kara mi boinmimauuwim kima simiirin
bidi mi inokninkinim. Mi iikam kimiir kouwin ini siyiu komii
siyar yowiskiyin mi siya kimiirin wi nokpaokii rani. Niingaka.
Wi kimar naobudgi.
2 Kara boiniyio yai kwira pi kimiir boini siyiu komiiyin
yio hiniina boinkin, iiya wig saiir kamin omwaiyar niki

waiyaeiyɨn mɨ saeya siyakar dwo. Mɨ ɨiya siya naonami mɨ tɨ siyɨu komii siir siyɨuɨn saiirɨn wɨ siya nɨkɨdu rani. Nɨingaka.
3 Mɨ saiir kamɨn ha nikɨ owi mɨ saeya inkam nwɨrni pɨu ha ninɨ owouwi mɨ siyɨu komii siya ha boɨnkɨn, ta wig hɨriinana ya kam nwɨruwani wig rani. Nɨingaka. Mɨ ɨiya saiir kam ɨeya naonami mɨ saeya kam nwɨrni pɨu ha ninɨ owouwi yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo yai karamaeka.
4 Tɨ kariir akamɨm wɨm kɨma ɨni siyɨu hɨriinanɨn kara nɨkri boɨnɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Wɨm kɨma Krais saɨka namasukikɨnɨm mɨ ɨni paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siya naonamɨn ɨni saɨka yɨnkɨn aonamnan ywowɨm. Mɨ wɨm kɨma ɨni naoni pɨunan ywowɨm mɨ tɨ siyɨu komii siir siyɨuɨn wɨ kɨmiir haigɨnɨkou rani. Mɨ wɨm kɨma ɨni Adi Komii siir yowɨm yɨpɨkɨn Jisɨs Krais siir hɨdnɨnsiin ɨdwowɨn ɨe hɨrankɨn. Mɨ wɨ hɨriinan saiirsiyar mɨrii siir mɨi mɨiyɨk mɨiyɨkɨm.
5 Bɨiya krɨma, krɨmiir kwoɨn ɨmiirar napkɨm mɨ tɨ siyɨu komiiyɨn dimɨn taemɨnɨm sɨm nɨkɨduwɨn mɨ krɨmiir kwoɨn ɨiirɨn siyar swokɨ kiyainamkɨn, siyɨu bibiyɨe tɨramɨn. Mɨ mhoɨiya tɨ siyɨu biyɨeyɨn krɨma tɨrɨn, krɨmiirɨn wɨ siyar swokɨ onkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuwi mɨ krɨma wa kɨgugu ɨuguskii.
6 Mɨ ɨiya krɨmiir kouwɨn tɨ siyɨu komii ɨeya nwowa mɨ krɨmiirɨn Adi Komii siyar inɨ anmaiwarkainaki. Mɨ krɨma hɨriinana nwokɨswo mɨ krɨma wɨ naoni pɨunan pɨ ywowɨn tɨ siyɨu komii siirsiyɨn. Mɨ ta Adi Komii siiram krɨma mɨriiya, ya krɨma mɨriiya bɨiyan siyɨu komii siir yai aeya boɨnkiya ya saiir hɨriinan tani. Nɨingaka. Krɨma Adi Komii siiramɨn siyɨu wɨnɨn siir mɨrii siir naeyɨu ɨeya boɨnkiyɨn. Ɨriig.

Dimɨn biyɨe saeya nonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨugɨn

7 Mɨ krɨma pɨ panɨin panɨina boɨni, ha? Mɨ krɨma wɨ hɨnɨina boɨni, siyɨu komiiyɨn, yɨo ɨni biyɨekɨ biyɨe ywowɨn, iyɨe? Nɨingaka. Mɨ siyɨu komii siya krɨmiir nɨisiimauu karamkɨswo dimɨnɨm siyɨu bibiyɨe tɨriyɨm sɨmiirɨn mɨ krɨma wɨ panɨina pɨ yɨnokɨnɨnkɨnɨn, pɨkɨ hɨnɨin dimɨn ɨkɨm siyɨu biyɨe tɨriyɨm mɨ pɨkɨ hɨnɨin siyɨu ɨkɨn, siyɨu mɨiyɨk tɨriyɨn, ha? Mɨ siyɨu komii siya krɨmiirɨn hɨnɨina boɨnkikɨswo, kɨma inkam nwɨrni dimɨnam kɨpi kɨgmaɨr mɨ krɨma wɨ panɨina pɨ yɨnokɨnɨnkɨnɨn. Tɨ dimɨnɨn, siya dimɨn biyɨekɨ nɨuwi, ha? Krɨmiirɨn siyɨu komii siyar nɨisiimauugɨn.
8 Mɨ ɨiya siyɨu Komii siya tɨ hɨriinan digworaekwowɨm sɨmiir nɨkɨduwiyɨm, yɨm tɨriigɨnɨm yɨ krɨmiir nɨisiimauugɨm pɨkɨ hɨnɨin dimɨn ɨkɨn siyɨu biyɨe tɨriyɨn mɨ tɨ siyɨu biyɨe hɨriinanɨn. Kariir kwoɨnɨn, pɨ hindara nikwokwowi, dimɨnpai dimɨnpaiyɨm sɨmiiram kɨgmaɨrɨm. Mɨ siyɨu komii siya nwo karamkɨswwo mɨ kara wɨ ha di nɨokɨnɨnkɨni, tɨriigɨnɨn yɨo dimɨn biyɨekɨn. Nɨingaka.

9 Biiya karar nwowa kara ti siyiu komiiyin siir haimiisima
bi swoki inokninkin miminkin. Niingaka. Mi kara siyiu komii
siir siyiu iiir paniinsi yinokninkinsi mi mhoiiya siyiu komiiyin
ha nimbiniyin mi karar wakaeyin mi ti nuan dimin biyie
biyieyim, kariir kwoinin ini simiiramar ikwokwonamin mi
ini ti dimin biyieyim ini simiiramar kigmairnamim. Mi kara
ina ninokninkinin kara siyiu biyie bidi tirin mi kara wi kapi
naowi.
10 Kima bidi yinokninkinim ti siyiu komiiyin Adi Komii siya
hauugiyin, yio tiriiginin siya minam naingwokin wadie krima
nwowam. Mi krimiir whinkinsiis haiginiuwim yio tiriiginin,
yio kariir niisiimauugin, kara inkam paii rani, kara dimin
biyie tirikin mi kara wi kapi naowi.
11 Kariirin ti siyiu komii ieya nikpitmaigin siyiu biyie
tiramin mi ta dimin biyieya kariirin wi saeyar boinmauugiyiu
aowi.
12 Krima ina ninokninkinim ti siyiu komii siir yaiyim, yim
dimin whirki bi kimbugim ini wadieki wadiekinar ywowim.
Yim Adi Komii siyar hauugikim.
13 Mi hiriinankiswo ti siyiu miiyikin kariirin wi siya
boinmauugiyiu aowi, aniya? Niingaka. Dimin biyie saeya
tirkin mi kara siyiu biyie saiir siyiumwokisiyiumwoim wi siir
nwoki sibgu inokninkinim. Ɨriig.

Krimiirin dimin biyie saeya nonkwoniinwomwiirninkinkin.

14 Krima bidi yinokninkinim siyiu komii iiirin Adi Komii
siir naeyiu ieya hauugin Moses siirin, siya winkiyam. Mi
hiriinanki niuwi mi ti siyiu komiiyin wi dimin whirki kimbu
rani. Adi Komii siir hiriinan mi an tari ini inkamin hin-
dara sipimiyokaeyamiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi kariir
kouwin ini dimin biyie saeya ywowin mi kara wi ti siyiu imiir
nap rani. Niingaka.
15 Kara bi ninokninkinkin ti siyiu hiriinanin kara tirin. Mi
ti dimin miiyikim kara tiram naingwowim mi kara pi tir tani.
Niingaka. Kaimwoka, ti siyiu biyieyim kara tiram naingwo
karamae nwowiyim, kara simiirin pa tiri.
16 Mi iiya siyiuin kara tiram naingwo karamae nwowiyin,
kara siir tiriyim, yio tiriiginin siyiu komii siya kariirin siyiu
wadiekiwadie iiirar niisiimauugin
17 Mi tariinanin kara ini haini yinokninkinkiyin ti hiriinan
siyiuin karar bi tirkin. Niingaka. Yio dimin biyieya kariir
kwoinau nwokaiya saeya nipiyaokiigin ti siyiu iiir tiram.
18 Kara bidi yinokninkinkiyin, ti kariir kwoinin, kariirin wi
siya nikpitmai rani, siyiu miiyik tiramin. Niingaka. Kariir
kwoinin siyiu miiyik tiramin ina naingwowin mi kara hiriinan
tirim wi dig nwo rani.

19 Kaimwoka, siyiu miiyikin kara tiram naingwowiyin, kara
siir tirim pi dig nwo rani. Mi siyiu biyieyin kara tiram naingwo
karamae nwowiyin mi kara siirin pa tiri.
20 Ti siyiu biyieyin kara tiram naingwo karam nwowiyin
mi kara siirin pa tiri. Yio tiriiginin karar bi tirkin. Niingaka.
Dimin biyieya kariir kwoinau nwokaiya, kariirin saeya
hopmimin tirkin.
21 Kara bidi kigin, ti hiriinan siyiuin ini kariir tir nwowin.
Kara siyiu miiyik tiramin ina naingwowin mi ti dimin
biyieya kariir kwoinau nwokaiya saeya kariirin kinirkin tani.
Niingaka.
22 Kaimwoka, kariir kwoinin Adi Komii siir siyiu miiyik
iiiramin, ini mairgimairga nwowin.
23 Kara bidi yinokninkinin, ti kariir kwoinau nwokaiyin
siyiuin yio ini sa ywowin yio Adi Komii siir siyiu miiyikin
io saika nwowikin. Mi Kariirin pi sowar ninki ankii. Mi ti
siyiu biyieyin kariir kou nwowin kariirin pi siyar kiyipsibgi
haiginiuwi.
24 Kara inkam paii rani mi kariir kwoinin whwokwoka bi
nwowikin mi kara mairgimairga bi nwowikin kariir piua ini
paenan yiiwhirida. Mi kariirin wi nhinga kinsiis haiginiuwi ti
kwoinin kariir nikpitmaiiyin, siyiu biyie tiram siirsiyin, ha?
25 Kara Adi Komii krimiir Wanin siir boin mairgimairgaei
Jisis Krais siirin krimiir Biiyan Inkam Komiiyin siya
nikropkikin, kariir nanmaiwarkainaim, siya kariirin minam
nanmaiwarkainakin, ti kwoin biyieyin kariir kwoinau
nwokaiyin siir hiuikmaigiyim. Mi kariir kwoin komiiyin
Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim tiri. Mi ii nhirim ti
dimin biyieyim kariir kwoinau nwokaiyim, kariirin pi siyar
mi ikpitmai ti nuan digworaekwowim simiir tiram. Ɨriig.

8

*Krais siya haiyoprimdiyiumiigikim krimiir dimin biyieyim.
Mi krimiirin Adi Komii siir naeyiuin siyar swoki hauu.*

1 Mi ta saiirsika iikamim yipiki Jisis Krais saika
namasukikinim, yim wi yaigak wara nwo rani mi wi
nonkwobumbuninkin tani, dimin biyieyim krima tirim
simiirsiyin. Niingaka.
2 Dimusi rani, kara tariinanin Krais Jisis siirgin, kariirin
dimin biyieyim mi naoni siyiu ikin, siir hiranki siya nanmai-
warkainakin. Mi tariinanin kara ti siyiu hiriinanim simiir
swoki o rani. Niingaka. Kariirin Adi Komii siir naeyiuin siya
bidi hauuwin siyiu miiyikin mi kwoin budin omwai waiya
yokiyokiiiyin siirin.

3 Mɨ tɨ krɨmiir kwoɨn biyɨe hɨriinanɨn, Adi Komii siir siyɨu
komiiyɨn krɨmiirɨn wɨ iikam mɨiyɨk siya nokwo haigɨnɨu rani.
Nɨingaka. Mɨ Adi Komii siya siir yɨnisɨm ɨiir asi nɨkropkikɨn
nua tɨriirɨn. Mɨ siya ɨni krɨmiir hɨriinanar yauunɨ oniyɨn,
krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam
Adi Komii sasar nonkwobumbunɨnkɨnakɨn ta siya naonama
mɨ ɨni ta saeyar yokworɨpukimaigiya dimɨn biyɨe saiir kɨrɨe
aiirɨn.
4 Mɨ siya hɨriinan mɨnsi tɨrkɨn, yɨpɨkɨ iikamkɨm krɨmiir
kwoɨn biyɨe ɨiir nap karam nwowɨm mɨ krɨma wɨ Adi Komii
siir naeyɨuɨn siir kwoɨn ɨiirarar nwokɨ apɨm. Mɨ krɨma
hɨriinan tɨri mɨ krɨma wɨ kɨrɨe kakar nwowi siyɨu komii siir
yai ɨmiisiyɨn.
5 Mɨ iikamɨm kwoɨn biyɨe siir kwoɨn ɨiir napiyokiyokɨiiyɨm
mɨ sɨmiirɨn ɨni tɨ kwoɨn biyɨe ɨeyar kɨgɨrkakɨn. Mɨ iikamɨm Adi
Komii siir naeyɨuɨn siir yai aiir wakaeyokna apiyokiyokɨiiyɨm
yɨm sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨeyar kɨgɨrkak ɨskiyɨn.
6 Mɨ iikamɨm bɨdinan siyɨu biyɨe ɨiiram naɨngwokwowiyɨm
siir napam mɨ yɨm tɨ iikam hɨriinanɨm, yɨm wa naonami.
Mɨ iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siir naeyɨuɨn, siir
siyɨu ɨiiram naɨngwokwo nanaeiyɨn mɨ yɨo wɨ omwaiyar
waiyayokiyokɨii. Mɨ siya wɨ ɨrɨpar nongwomamaɨr aekiyami
Adi Komii saɨkan.
7 Mɨ iikamɨm bɨdinan siyɨu biyɨeyɨn siya kɨgɨrkakiyɨm yɨm tɨ
hɨriinan iikamɨm sɨma ɨo Adi Komii saɨka nwoyokiyokɨiiyɨm.
Yɨm sɨma Adi Komii siir siyɨu ɨiir napɨm pɨ boriisopi. Mɨ sɨma
kɨrɨekakɨ waeyo siir siyɨu ɨiir panɨinsi yapsi.
8 Mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm sɨmiir bɨiyan kwoɨn biyɨe ɨiirar
napiyɨm mɨ Adi Komii siya wɨ sɨmiiram maɨrgɨmaɨrga rani.
Nɨingaka.
9 Mɨ iikam kɨma tariinanɨn bɨiyan kwoɨn biyɨeyɨn siir nwo
rani. Nɨingaka. Tariinanɨn kɨma ɨni Adi Komii siir naeyɨuɨn
kɨmiir kwoɨnau nwokaiiyɨn, ɨni siir kwoɨn ɨiir napɨm. Yɨo
tɨriigɨnɨn sɨmiir kwoɨnɨn ini hanɨin siya bɨdi kwɨrii ɨdwokaiyɨn.
Mɨ yɨpɨkɨn Jisɨs Krais siir naeyɨugɨn nwo karam nwowɨn, siir
kwoɨnauɨn yɨo tɨ hɨriinan inkamɨn yɨo siir tani.
10 Mɨ Jisɨs Krais siya kɨmɨka nwowi mɨ kɨma saɨka nama-
sukikɨni mɨ kɨmiir pɨua saeya wa naokɨ wɨndi. Adam siir
dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirsi mɨ kɨmiir kwoɨn budɨn yɨo wɨ omwai-
yar waiyayokiyokɨii, ɨiya Adi Komii siya kɨmiir dapɨkɨuwi, siir
whwonkam ɨdaɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamaeyɨn.
11 Bɨiya Jisɨs Krais siya naonama siirɨn Adi Komii siir
naeyɨuɨn siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwoki ɨe hɨrankɨn. Mɨ siir
naeyɨuɨn kɨmiir kwoɨnbudnau kwɨrii ɨdwokaii mɨ kɨmiir pɨua
ha naonami mɨ kɨmiir kwoɨnbud ɨiirɨn wɨ siir naeyɨu ɨeyar
nwowaigɨnɨuwi omwai waiyayokiyokɨiyamɨn.

12 Tɨ nomiiyauwɨm krɨma dimɨnɨm Adi Komii siir
naeyɨu ɨeya boɨnmɨmauuwɨm siyɨu mɨiyɨkɨm sɨmiir sɨbgu
wakaeyokna ap. Krɨma ɨkɨ siyɨu biyɨeyɨm krɨmiir kwoɨnau
nwokaiyɨm sɨmiir kɨpi nap. Yɨm tɨriiginɨm krɨma sɨmiirɨn
digɨumii haimriiyɨugi. Yɨo ɨni dimɨnɨn krɨma prɨihaiiyɨn mɨ ɨni
siir niyopkɨiyɨuni hɨniin ywowɨn.
13 Mɨ kɨma kɨmiir kwoɨn biyɨeyɨn siir napi mɨ kɨma wɨ kɨmbi
naokaowi. Mɨ kɨma Adi Komii saɨka wɨ aru aru nwokiyami
mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siya wɨ dɨgar nwowi, kɨmiir
whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm. Mɨ kɨmiir dimɨn biyɨeyɨm kɨmiir
kwoɨnau nwokaiyɨm, wɨ siya haiyoprimdiyɨumiigi. Mɨ kɨma
wɨ omwai Adi Komii saɨkar nwokɨ waiyayokiyokɨiyɨm.
14 Mɨ iikamɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naeyɨuɨn siir
kɨgnɨnkɨnkii, sɨmiir mhɨi kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaiyam mɨ tɨ
hɨriinan iikamɨm yɨm wɨ Adi Komii siir yɨnisɨsɨm kɨin nwowi.
15 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn yɨpɨkɨn, krɨmiiram
nɨkropkiyɨn, krɨmiir mhɨi kwoɨnau, kwɨrii ɨdwokaiyam. Siya
ta mhoɨiya Adi Komii siya nonkwobumbunɨnkɨni, krɨmiirɨn
saiir boɨnɨdidam bɨ nɨtkɨn. Niingaka. Siya krɨmiirɨn siir
yɨnisɨsɨmnan nauunɨ dirɨraerarnɨkɨn siir kɨrɨeya krɨmiir
whɨnkɨnsiis haiginɨuwam. Mɨ krɨma Adi Komii siiramɨn wɨ
hɨniina nwokɨ ɨkɨuwɨm, Adiyo! Adiyo!
16 Adi Komii siir naeyɨuɨn siyar hɨurworwokaii krɨmiir
kwoɨn ɨiirɨn. Mɨ krɨma pɨ hɨrii hɨriiyar naɨngwokwo krɨpkaii,
krɨma siir yɨnisɨmkɨm.
17 Mɨ krɨma Adi Komii siir yɨnisɨm nwowi mɨ digworaekwo
mɨiyɨk mɨiyɨkɨm, siya nɨmbinɨm krɨmiiram siya wɨ krɨmiir
warar mɨ ɨnkɨn sɨoɨtkɨn haiginɨuwi. Mɨ tɨ digworaekwowɨm
siya hauuwɨm Jisɨs Krais siir yɨm wɨ krɨmiir warar mɨ ɨnkɨn
hauuwi. Mɨ iikamɨm krɨmiir nonkwobunɨnkɨnam tɨri, Krais
siir nonkwobumbunɨnkɨnam sɨma tɨra saiir hɨriinan. Mɨ Krais
siya mɨ krɨma, krɨma wɨ dimɨn mɨiyɨkmɨiyɨk ɨmiirar haii. Mɨ
krɨmiirɨn wɨ siya hainan praprasi. Ɨriig.

Mhoɨiya krɨma wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiir haii. Mɨ krɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya hainan praprasi.

18 Kaimwokɨkaimwoka. Krɨma bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨm mɨ
krɨma ha bɨdi mɨ hɨdgiyɨm, mhoɨiya Adi Komii siya krɨmiirɨn
wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiir nɨisiimauuwi. Mɨ tɨ tariinan sɨma
nonkwobumbunɨnkɨn haiginɨuwɨm krɨmiir, ya dimɨn komii
rani.
19 Digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya nonkwok-
wowɨm ɨni hindara nikwokwowɨm. Sɨma mɨnam nikwok-
wowi, Adi Komii siya, siir digworaekwo whɨekakɨm, sɨmiir
nɨisiimauuwɨm yɨpɨkɨn siir yɨnisɨmɨn siir.
20 Digworaekwowɨm Adi Komii siya nonkwokwowɨm, sɨma
mɨiyɨknan nwo rani. Dimusi rani, sɨmiirɨn Adi Komii siyar

tɨrbugikɨn. Sɨma, sɨma bɨ nwokɨm, hɨriinanɨn. Nɨingaka. Adi Komii siyar tɨrkiyɨn mɨ sɨma ɨni hɨriiyar nwokrɨpkaiyɨm mɨ Adi Komii siya mɨnam naɨngwowi iikamɨm sɨma nonkworɨnukrɨpkaiyɨm sɨmiir naɨngwo tɨbmii aiirɨn.

21 Adi Komii siyar boɨnkikɨm, digworaekwo whɨekakɨm biyɨe nwowamɨn. Digworaekwo sɨma, sɨma bɨ tɨrbunakɨm, biyɨe nwowamɨn. Nɨingaka. Krɨma hɨriiyar naɨngwowi, tɨ digworaekwowɨm tɨ biyɨe nwokiyamɨm mhoɨiya sɨmiirɨn, wɨ Adi Komii siyar swokɨ grabi. Mɨ tɨ nuan digworaekwo biyɨe biyɨeyɨm wɨ sɨmiir nonkwo rani. Mɨ mhoɨiya sɨmiirɨn mɨ Adi Komii siir yɨnisɨm ɨkɨn, krɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨn kɨmbu rani. Nɨingaka.

22 Krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya nonkwokwowɨm, sɨma ha mɨ kɨmpɨpɨsuwikɨm, wiga yɨnisɨm naokainaeiya saiir hɨriinan. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm, hɨriiyar nɨnouɨnkiyɨm mɨ tariinanɨn ɨni hɨriiyar mɨ ɨnouɨnki krɨpkaiyɨm.

23 Mɨ tɨ digworaekwowɨm Adi Komii siya nonkwokwowɨm sɨma, sɨma rani. Nɨingaka. Nɨm krɨma ɨriipɨ hɨriinan Adi Komii siir naeyɨuɨn siir bɨdiyar mɨ haiyɨn, dimɨn bɨiyanɨn Adi Komii siya prɨihauuwɨn krɨmiir siir hɨriinan. Mɨ nɨm krɨma ɨriipɨ hɨriinan ɨna mɨ ɨnouɨnkiyɨm. Mɨ krɨma Adi Komii siirɨma nwowi, ɨiya siya krɨmiir dirɨraerarki, siir yɨnisɨm nwowam mɨ krɨma wɨ rɨrmiiya nwokii mɨ krɨmiir pɨua wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu rani. Nɨingaka.

24 Mɨ ta krɨmiir nanmaiwarkaina ya krɨmiir naɨngwo tɨbmii aeyar nanmaiwarkainaka. Mɨ ta naɨngwo tɨbmiiya ya hɨnɨinga, krɨma hinda nikɨ kaowi dimɨn taemɨnɨm mhoɨiya nɨmbiniyanɨm krɨma nikɨ hai karamae nwowɨm sɨmiiram. Mɨ inkamɨn dimɨn nasae haigiiyɨn, yɨo siya dimɨn whɨram bɨ swokɨ naɨngwowikɨn. Nɨingaka.

25 Mɨ dimɨnɨn krɨma kɨg karamae nwowiyɨn krɨma siir haiyamɨn, hindara kao.

26 Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn ɨiya kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya Adi Komii siiram saeya kɨrɨe nwo karam nwowi mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn pa nɨti mɨ krɨmiirɨn pɨ siya nɨnɨ kɨnsiis haiginɨuni. Mɨ ɨiya krɨma nhwo dimɨn whɨram kwɨsboɨniyɨm, Adi Komii siiram, krɨma nɨnokɨnkɨn tani siya pɨ panɨin panɨina namisi tɨri. Mɨ ɨkɨ kwoɨn ara krɨma pɨo, boɨniyɨm krɨmiirɨn pɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨeyar hɨurworwokai ɨskii, Adi Komii siirɨn.

27 Adi Komii siya inkami kwoɨn kɨgikɨn mɨ siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨn dimɨn siir naeyɨu ɨeya tɨriyɨn krɨmiir kwoɨnau. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn krɨmiiramɨn pɨ siyar srɨinanae ɨskii Adi Komii siiramɨn mɨ sowa pɨ kwoɨn whɨruwar nwokii.

28 Krɨma bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm digworaekwo whɨekakɨm

krɨmiir nɨmbiniiyɨm sɨmiirɨn pɨ Adi Komii siyar
nɨinɨkiriimdiyɨu haigɨnkii mɨiyɨk nɨmbiyamɨm. Yɨpɨkɨn siiram
naɨngwokwonanaeiyɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam. Mɨ
yɨpɨkɨn krɨmiir nɨmbingii, dimɨn taemɨnɨm siya naɨngwowɨm
sɨmiir tɨram mɨ krɨma siir kwoɨn ɨiirar timɨ wakaeyokna ap.
29 Iikamɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm siir iikam nwowam
krɨma ɨni siir yɨnisɨmɨn Jisɨs Krais ɨni siir hɨriinan ywowɨm.
Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn siya iikam krɨmiir yaowae adnan asi
nwowi.
30 Mɨ iikamɨm siya nɨmbinɨm mɨ nɨnokninkɨnɨm, mhoɨiya
siir siyɨu ɨiir sɨbgu api mɨ siya wɨ krɨmiiram nɨkɨunaei siir siyɨu
ɨiir napɨm. Mɨ nɨm krɨma siya nɨkɨugiiyɨm siir wakaeyokna
apam mɨ krɨma siir whwonkam ɨdaɨn wɨ rɨrmiiyar nwowi mɨ
nɨm krɨma wɨ siir yɨnisɨmnanar nwowi. Ɨriig

Adi Komii siir naɨngwokwowa wɨ krɨmiir haiburgig rani.

31 Mɨ hɨriinankɨnɨuwi, Adi Komii siya krɨmiirsi nwowi mɨ
iikam nhɨrɨm ɨo krɨmaka nwowi sɨma wɨ dɨgɨdɨga nwowi
krɨmiir niyopakaiyɨuɨm, aniya? Nɨingaka.
32 Mɨ siya siir yɨnisɨmɨn siirɨn krɨmiiram nɨkropkiyɨm bɨ
kisɨsɨirgɨn. Nɨingaka. Siya ɨni siirar mɨ ɨkropkiyɨn krɨmiir nan-
maiwarkainaɨm mɨ takana ya mɨi komiiga siya digworaek-
wowɨm krɨmiir hauuwɨm tariinanɨn siir yɨnisɨmɨn wɨ dɨg nwo
rani, nɨingaka siya wa hauuwi siir prɨihauugiyɨn krɨmiir siir
hɨriinan.
33 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi krɨmiirɨn wɨ nhɨnga boɨn hɨuriiyɨuwi
yɨpɨkɨn Adi Komii siya nɨmbinɨm siir yɨnisɨm nwowamɨn, ha?
Mɨ wɨ dɨgar nwowi, nwɨrkɨ hɨriinan tɨrɨm, ha? Nɨingaka.
Krɨmiirɨn Adi Komii siya boɨnkɨkɨn, dimɨn whɨrkɨ kɨmbu kara-
maeyɨn.
34 Mɨ krɨmiirɨn wɨ nhɨnga boɨni hɨnɨɨn, krɨma dimɨn biyɨe
tɨri iikamkɨm mɨ krɨma wɨ maeyauwa paekɨ nɨuwiya wɨ saiir
nami, ha? Wɨ Jisɨs Krais siya tɨr tani hɨriinanɨn. Nɨingaka.
Siya bɨdi yaowɨn. Mɨ siirɨn Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin
ɨdwo ɨe hɨrankar mɨ tariinanɨn siya ɨni Adi Komii siir ɨɨna
ɨɨnig mɨiya nɨdwowɨn, maeyauwa inkam inɨg komiigakɨm
sɨma nɨdwowiya saiir. Mɨ siya Adi Komii siiramɨn ɨni siir
yɨnisɨsɨmɨm krɨmiiram kwɨsboɨnɨn.
35 Mɨ krɨmiirɨn Krais siir naɨngwobumbuwa saiir hɨrankɨn
wɨ nhɨinga nɨspakɨi haii? Mɨ ɨiya hɨkɨ krɨmiirɨm nɨti mɨ krɨmiir
pɨuɨm kɨmpɨpɨsuwi mɨ inkam nwɨrkɨ krɨmiir dirɨraerar bum-
buwi mɨ ɨiya krɨma mhɨigɨ mɨ aowi mɨ yɨuɨs mɨnam mɨ
whaowaei mɨ ɨiya yaiigɨ krɨmiir mɨ ɨmbiyami mɨ krɨmiir
nɨsomaowam tɨri mɨ tɨ hɨriinan digworaekwowɨm krɨmiirɨn
Krais siir naɨngwokwowa saiir hɨrankɨ wɨ sɨma namisi ɨspakɨi
haii, ha? Nɨingaka.

36 Kaimwoka, tɨ hɨriinan digworaekwowɨm krɨmiirɨn ha
nɨmbiyamikɨm yaiyɨm Yokwo Komii saeya boɨnɨm sɨmiir
hɨriinan,
krɨma kɨriir iikam bɨdi ywowɨm. Mɨ ɨinokɨinokɨn sɨma
krɨmiir nɨnkɨn aeyokiyok ɨsomsom aokaowama
tɨrikɨm. Mɨ sɨma krɨmiirɨn ɨni sibsibɨm sɨma nɨsomsom
aokaowiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan kɨgɨm.
37 Mɨ tɨ digworaekwowɨm sɨmiir kɨpi naɨngwo, yɨm dimɨn
komii rani, Krais siya krɨmiirsi naɨngwokwonanaeikɨn.
Mɨ ɨinokɨinokɨn krɨmiirɨn sɨmiir bɨi nwowamɨn Krais siya
whɨndiraerar haigɨnɨuwikɨn.
38 Ɨhɨ, kara ɨna naɨngwo tɨbmii kɨinɨn krɨmiirɨn Adi Komii siir
naɨngwokwowa saiir hɨrankɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ swokɨ ɨspakɨi
hai rani. Nɨingaka. Mɨ naonami mɨ tari saeya, aniya? Mɨ
tari ɨrkak pɨu nwowiya saeya, aniya? Mɨ tari paekwosɨm
sɨma, aniya? Mɨ tari nu tɨran bɨiyan kamɨm sɨma, ha? Mɨ tari
digworaekwowɨm tɨ tariinan nwowɨm sɨma, aniya? Mɨ tari
digworaekwowɨm mhoɨiya nɨmbiniyanɨm sɨma, aniya? Mɨ
tari kɨrɨepai kɨrɨepai komii komiiyɨm sɨma?
39 Mɨ tari digworaekwowɨm kou nwowɨm sɨma, aniya? Mɨ
tari digworaekwowɨm nu aokɨ aowanɨm sɨma, aniya? Mɨ
tari ɨkɨ digworaekwo nhɨrɨm sɨma? Mɨ tɨ hɨriinan dig-
woraekwo whɨekakɨm sɨma nɨspakɨi haiyɨm Adi Komii siir
naɨngwokwowa saiir hɨrankɨ wɨ dɨg nwo rani. Nɨingaka.
Krɨma ta naɨngwokwowa krɨmiir Yaowaeyɨn Krais Jisɨs siir
hɨrankɨ haiga. Ɨriig.

9

Pol siya hɨk naɨngwoyɨmiyok prasae bɨ haigɨn Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiirsiyɨn.

1 Kara Krais siir inkamkɨn mɨ kara yaimwo ɨmiirar boɨni,
kara kɨmiirɨn nɨksɨsae yai boɨn tani. Adi Komii siir naeyɨuɨn
kariirɨn siyar hɨurworwokai haigɨnɨuwi mɨ tɨ yaiyɨm kara
boɨnmɨmauuɨm tɨ digworaekwo sɨmiirɨm yɨm yaimwo
ɨmaɨrgɨm.
2 Kariir mhɨi kwoɨnɨm ɨinokɨinokɨn Isrel sɨmiir iikamɨm
sɨmiirsiyɨn nap ouu prasae bɨ kɨnikɨn.
3 Mɨ kara siyɨu kakɨswo, kara ha naɨngwowi Krais siya
kariirɨn wɨ digɨumii pɨ haimriiyɨugɨgɨn mɨ kariir ɨgsopa wɨ
siyar pɨ yokwokairiinaɨn mɨ sɨmiirɨn wɨ ta saiirsiyar pɨ yan-
maiwarkainaɨn mɨ kɨma kariir nomiiyauɨm mɨ kariir pɨugɨn
aka, kɨma wɨ Krais siir nwokɨ wakaeyokna apɨm.
4 Tɨ Isrelmi iikamɨm, Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya kɨmiir
bɨdi yɨmbingiyɨn, siir yɨnisɨsɨm nwowam mɨ dimɨn kɨrɨe
kɨrɨeyɨm paenan nɨuyaeiyɨm kɨma bɨdi kɨgɨm. Mɨ siya siir siyɨu
komiiyɨn siir siyɨuɨm kɨmiirar mɨ hauugɨn, siir wakaeyokna

apamɨn. Mɨ kɨma bɨdiyar yɨnoknɨnkɨnɨm siyɨuɨn siir inɨg ɨiir sɨbgu hainaniyɨn Adi Komii siya bɨdi whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨn mɨ wɨ siya mɨ nanmaiwarkainaei.

5 Mɨ bɨdi bɨdinan inkam komii komiiyɨm inɨgakɨm, kɨmiir yɨdiwi wanwiyaeiyɨm, wɨm kɨma sɨmiir yɨɨnɨekɨm, ɨiya siya nua tɨrii nɨtɨn mɨ siya ɨni nuan iikamɨm krɨmiir hɨriinanar yauunɨ oniyɨn. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm ɨni siyar kɨgɨrkak ɨskiyɨm. Mɨ krɨma ɨinokɨinokɨn Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan ɨski.

6 Kara ha bɨ boɨnkɨn digworaekwo whɨekakɨm bɨiya Adi Komii siya nɨmbingiyɨm, kɨmiiram wɨ tɨr tani. Nɨɨngaka. Mɨ Isrel kɨmiir iikam whɨekakɨm Adi Komii siya hɨriiyar bɨ nɨmbin swokɨm siir isid kɨna nwowamɨn. Nɨɨngaka.

7 Whɨekakɨm Ebraham siir yɨɨnɨekɨna rani. Dimusi rani, sɨma Adi Komii siir yai aiir bɨ wakaeyoknakɨm Adi Komii siya Ebraham siirɨn hɨnɨɨna boɨnkikɨn, isidɨn Aisakni isidɨn siir hɨrankɨ nɨtɨm yɨm sɨma kɨmiir isidɨn, yɨpɨkɨn wɨ kara hauuwi, kariir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir mɨ ɨkɨ nhɨrɨm yɨm wɨ nɨɨnga nwowi.

8 Ta yaiya saiir yaimwokɨyaimwowa ya hɨnɨɨnga, Ebraham siir isidɨn siir yɨnɨeyɨm, yɨm Adi Komii siir isid rani. Nɨɨngaka. Mɨ yɨnisɨmɨn Adi Komii siya nɨmbinɨn Ebraham siirgɨsiir nhɨekar nwowam siir isidɨn sɨma sɨmaɨrgɨm Ebraham siirgɨsiir yɨnisɨsɨmɨm.

9 Mɨ Adi Komii siya Ebraham siirɨn hɨnɨɨna yɨmbingi, mhoɨiya kɨriir wiga Sera saeya wɨ yɨnpɨugak sapi nwowi mɨ saeya wɨ yɨnisɨm yɨnkamiyɨn naokainaei.

10 Mɨ ta sasa rani. Nɨɨngaka. Rebeka saiir yɨnisɨm yɨnkamiyɨn nwɨso yo ɨriipɨ hɨriinan ad nwɨruwaniyar yɨnisɨmko. Krɨmiir brougae waibiyɨeyɨn Aisak siirgo.

11 Mɨ yɨnisɨm ɨtmwoyɨno nikɨ aokaina karamaeyar nikɨ owo, Rebeka saiir mhɨinau hɨrar nikɨ okaiyo mɨ sowa dimɨn biyɨe mɨ dimɨn wadɨe ha bɨ tɨrko.

12 Mɨ Adi Komii siya Rebeka saiir boɨn, kɨriir yɨnisɨm yaowaeyɨn yɨo wɨ nomousɨmɨn siir aowa nwowi mɨ siya wɨ siiram mɨrii. Tɨriigɨnɨn yɨo krɨmiir nɨisiimauugɨn, Adi Komii siya siir kwoɨnkar nokmwɨn okwowikɨn inkamɨn siir yɨnisɨm nwowamɨn. Mɨ siyɨuɨn inkamkɨ tɨriyɨn yɨo siir kwoɨn ɨiir bɨ nɨkpɨtmaiigɨn. Nɨɨngaka.

13 Yokwo Komii saeya hɨnɨɨna boɨnka, kariir kwoɨn komiiyɨn Jekop siiram nwokɨn mɨ siirɨn kara yɨmbin siya kariir yɨnisɨm nwowɨm. Mɨ kara Iso siiram bɨ naɨngwokɨn mɨ siirɨn kara yɨkropki niimaua.

14 Mɨ krɨma wɨ panɨɨna boɨni? Mɨ tarii Adi Komii siya siyɨu mɨiyɨk bɨ tɨrkɨn krɨma hɨriinanar tɨ boɨn, aniya? Nɨɨngaka, nɨɨngakɨɨnga!

15 Adi Komii siya Moses siir boɨnki, yɨo kariirar kwoɨnkɨn,
kara inkam nwɨrnisi mɨ aɨngwoyɨmiyoki mɨ siirɨn ha
whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi. Yɨo kariirar kwoɨnkɨn, kara iikam
ɨmiir mɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi.
16 Yɨo hɨniɨngɨn, tɨ dimɨn hɨriinanɨn, yɨo inkami kwoɨnkɨ
bɨ nwowikɨn mɨiya siya mɨriiya mɨ siyɨu mɨiyɨkɨn siya napɨn
siirsi. Niɨngaka. Yɨo Adi Komii siir naɨngwoyɨmiyoka saiirar
dimɨnkɨn, iikam ɨmiir nɨkɨunamɨn.
17 Yokwo Komii saeya hɨniɨna boɨnka Pero siirɨn nu Isip
hɨran inkam komiiyɨn nu kɨrgɨraowiyɨn, kara kɨriirɨn nu
kɨgrɨraoan inkam komii asi nokmwɨn okwo haigɨnɨugɨn mɨ tɨ
hɨriinan siirsi nokmwɨn okwo haigɨnɨugɨn, sɨma kariir kɨrɨe
aiir kɨgɨm. Mɨ kariir inɨgɨn omom omomɨn wɨ siir nwokɨ haigɨn
ɨdwokiyɨm.
18 Krɨma dɨnoknɨnkɨn Adi Komii siya inkam nwɨrnisi mɨ
aɨngwoyɨmiyoki yɨo siirar kwoɨnkɨn mɨ siya inkam nwɨrni
mɨ okmwɨn antamyɨryɨri, yɨo siirar kwoɨnkɨn siya siirɨn wɨ
hɨriiyar mɨ okmwɨn antamiyɨryɨri. Ɨriig.

Adi Komii siya nonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuwa mɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwa sowa.

19 Mɨ kɨmiir nwɨrkɨn kariirɨn hɨniɨna boɨni mɨ ta yaiya saeya
kaimwokɨnɨuwi mɨ Adi Komii siya hɨniɨna dimusi boɨnkɨn
inkamɨn dimɨn biyɨe dirɨraerarɨn siirɨn, ha? Mɨ yɨpɨkɨn siir
kwoɨn ɨiir nɨriiyɨu boɨnanɨn, ha? Inkam nwɨr karamaeka.
Niɨngaka.
20 Mɨ yɨpɨkɨ inkamkɨn, Adi Komii siir yai aiir nɨriiyɨu
boɨnanɨn, ha? Mɨ hau saeya inkamɨn saiir nonkwokwoɨn
siirɨn wɨ ha boɨni, kɨra kariirɨn hɨriinan dimusi nonkwok-
wokɨn, ha?
21 Mɨ inkamɨn hau nonkwokwowiyɨn, siya nu haɨmiiyɨn
pa haii mɨ siirɨn hauwo pɨ kwɨsa nonkwokwowi, kwɨra pɨ
wadɨe sɨbgu nonkwokwowi mɨ ta wadɨe sɨbgu nonkwokwowa
ya dimɨn mɨiyɨk tɨranka. Mɨ aka sɨbgu nonkwokwo karam
nwowa, ya ɨkɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨm tɨranka. Yɨo tɨ hɨriinan
siya mɨ onkwokwowi, yɨo siirar kwoɨnkɨn.
22 Mɨ Adi Komii siya wɨ ɨriipa hɨriinanar mɨ tɨri. Yɨo siirar
kwoɨnkɨn, siir ɨo aiir kɨnwakɨigii, yɨpɨkɨ siya nɨmbinɨm, iikam
biyɨeyɨm sɨmiir nonkwobumbunɨnkɨnam. Mɨ siya hɨriinan
mɨnam tɨrkɨn, siir kɨrɨe aiir nɨisiimauugɨn iikam krɨmiirɨn
mɨ siya krɨmiirɨn wɨ aisiima nikɨ onkwobumbunɨnkɨn tani.
Niɨngaka.
23 Mɨ yɨo siya ɨriipɨ hɨriinan siir kɨrɨe komiiya mɨ siir
dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir mɨ ɨisiimauugɨn iikam ɨmiirɨn.
Mɨ siir naɨngwoyɨmyoka krɨmiirsi nwowa, krɨmiirɨn saeyar
nɨmbingikɨn mɨ ɨrɨpa saeyar nɨnkiamasu haigɨnɨugɨn, tɨ dimɨn

mɨiyɨk mɨiyɨk siirɨm krɨmar nonkwokwo haiyam. Mɨ siya
krɨmiirɨn maɨrgɨmaɨrga asi nwowaigɨnɨugɨn.
24 Mɨ siya krɨmiir nhɨrmi bɨ nɨmbingɨn, tɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk
ɨmiir haiyamɨn. Nɨingaka. Mɨ Juda iikam krɨma mɨ Juda
iikam tani ɨkɨm, krɨma whɨekakarɨn tɨ siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk
ɨmiirɨn wɨ hɨriiyar haiswowi.
25 Mɨ yaiyɨm Adi Komii siya boɨnkiyɨm Hosaia siir siya
hɨnɨina wɨnboɨnkikɨn,
iikamɨm bɨiya kariir iikam nwo karam nwowɨm, mhoɨiya
sɨma wɨ kariir iikam nwowi. Mɨ iikamɨm nu whɨrankɨ
nɨtɨm, kara naɨngwobuna karam nwowɨm, mhoɨiya
kara sɨmiiramɨn wa naɨngwobunaei.
26 Mɨ yai kwɨra Hosaia siir yokwo aiir nwowa hɨnɨina boɨnka,
mhoɨiya Juda iikamɨm wɨ sɨma boɨni, nu whɨran iikamɨm
sɨmiir, wɨm kɨma Adi Komii siir iikam tani. Mɨ tɨ nu
whɨran iikamɨm mhoɨiya tɨ Adi Komiiyɨn kwoɨn budɨn omwai
waiyayokiyokɨiyɨn, sɨmiirɨn wɨ kara nɨmbingi kariir iikam
nwowam.
27 Mɨ profet Aisaia siya Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii
aiirɨn hɨnɨina wɨnboɨnkikɨn Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir nu
hɨranɨm, mhoɨiya Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir yɨnɨeyɨm sɨma
niyɨowi, wɨ yab siiyɨnan nwowi. Mɨ Adi Komii siya tɨ iikam
ɨmiir wɨ hoɨmgak nanmaiwarkainanaowid rani.
28 Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya yai wɨ hɨriihɨrii boɨn
tani, tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmii karam nwowiyɨm sɨmiir
nonkwobumbunɨnkɨnamɨn. Nɨingaka. Siya wɨ sɨmiiram nwo
rani.
29 Bɨiya Aisaia siya hɨnɨina wɨnboɨnkikɨn mɨ Adi Komiiyɨn
nɨnomor kouan sauan kamɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨn siya Isrel
krɨmiir iikamɨm sɨmiirɨn nhɨrmi nokmwɨn onaowid karamae
nwowi, krɨma wɨ hindara kɨgugu ɨuguskii. Mɨ nɨm wɨ om
whɨso Sodom Gomora so hɨnɨin tɨri. Ɨriig.

Adi Komii siir yaiya Isrel sɨmiirɨn saeya whɨnkɨnsiis
haigɨnɨugɨn.

30 Mɨ krɨma wɨ panɨina boɨni, ha? Krɨma wɨ hɨnɨina boɨni,
iikamɨm Juda iikam tani sɨma kwoɨn karamaekɨm mɨinan
mɨriiyɨm Adi Komii siir whwonkam ɨda dimɨn whɨrkɨ kɨmbu
karamae nwowɨm. Nɨingaka. Sɨma naɨngwo tɨbmiiya Adi
Komii siya sɨmiirɨn saiirsiyar nɨkɨuwi dimɨn whɨrkɨ kɨmbu
karamaeyɨn.
31 Isrel sɨmiir iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya nɨmbinɨm, siir
iikam nwowam, yɨm mɨinan siyɨu komii siir siyɨu ɨiir napam
mɨrii. Adi Komii siya wɨ sɨmiir nwokɨ ɨkɨuɨm dimɨn whɨrkɨ
kɨmbu karamae iikam mɨ sɨma wɨ dɨg nwo rani. Mɨ Adi Komii
siya wɨ digɨumii sɨmiir haimriiyɨugi. Siya sɨmiirɨn wɨ dimɨn
whɨrkɨ kɨmbu karamae iikam nɨkɨu rani. Nɨingaka.

32 Dimusika mɨnsika, sɨma siir yai aiir bɨ naɨngwo tɨbmiigɨm,
sɨma mɨinan mɨnam mɨrii mɨinan sɨmar prɨimɨrii haiyɨm. Mɨ
Adi Komii siya sɨmiirɨn digɨumii asi haimriiyɨugɨn mɨ siya
sɨmiirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae panɨɨnsi yɨkɨusi. Sɨma
Krais siiram bɨ naɨngwokɨm mɨ sɨma siir bɨ mɨ wakaeyok-
nakɨm. Mɨ sɨma ɨni inkamɨn siiyakɨ haɨngiiyɨn mɨ ha
nhɨnɨkaigaiyamiyɨn, ɨni siir hɨriinan ywowɨn.
33 Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hɨr nwowa saeya
hɨnɨɨna boɨnkika,
kɨma wakae, kara Adi Komiikɨn mɨ inkam nwɨrɨn wɨ kara
nokmwɨn ohaigɨnɨuwi siiya kɨrɨeni hanɨɨn om Saion hɨr.
Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ naɨngwo tɨbmii karamae nwowɨm,
sɨmiirɨn wɨ siya nonkwobumbunɨnkɨni. Mɨ sɨma wɨ
inkamɨn siiyakɨ haɨngiiyɨn mɨ ha nhɨnɨkaigaiyamiyɨn
wɨ siir hɨriinan nwowi. Mɨ yɨpɨkɨ siir yai aiirɨm naɨngwo
tɨbmiiyɨm sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga siiram nwowi mɨ
sɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi. Ɨriig.

10

Isrel sɨma Adi Komii siir siyɨu mɨiyɨk ɨiir bɨ napkɨm.

1 Tɨ akamɨm kariir kwoɨn komiiyɨn ha naɨngwowi, wɨ
Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya nanmaiwarkainaei. Is-
rel sɨmiir iikamɨm digɨumii siyɨu biyɨeyɨm sɨma tɨrɨn siir
haimriiyɨugɨgɨm sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya swokɨ anmai-
warkainaei mɨ kara ɨinokɨinokɨn Adi Komii siiramɨn saiirar
kwɨsboɨnikɨn.
2 Kara sɨmiir bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨn mɨ kara kɨmiir asi
boɨnɨnkɨigikɨn, sɨma ɨni Adi Komii siir siyɨu ɨiir napama
mɨinɨnkɨnkrɨpkaiyɨm. Mɨ sɨma nɨnokɨnɨnkɨn mɨiyɨk karamaeka
dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya naɨngwowɨm sɨma napam.
3 Mɨ sɨma pɨ whaowaekɨm dimɨn taemɨnɨm, Adi siya
dirɨraerarkiyɨm sɨmiir. Mɨ Adi Komii siya wɨ krɨmiir nwokɨ
ɨkɨuwɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae iikam. Mɨ sɨma sɨmiir
siyɨu ɨiirar napkɨm. Mɨ mɨinan sɨmamar mɨriinakɨm. Mɨ sɨma
Adi Komii siir aowa bɨ nwokɨm. Mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn
dimɨn whɨrkɨ kɨmbukaram paɨnɨɨnsi yɨkɨusi.
4 Mɨ ɨiya Krais siya nɨta, siyɨu komii siirɨn, ɨni inkam
ɨgsop nokwokairinani haɨnɨɨn ɨkɨn ɨni siyar yaunɨ okwokairi-
naniyɨn. Mɨ tɨriigɨnɨn yɨo ɨna dɨgiyɨn. Mɨ yɨpɨkɨ Krais siir yai
aiiram naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nɨkɨuwi
dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae.

Nanmaiwarkaina ya omkak krɨmiiraɨrga

5 Mɨ Moses siya wɨnboɨnkiya yaiya siyɨu komii siira,
iikamɨm sɨmiiramɨn, siya mɨn wɨnboɨnkikɨn, iikamɨm siir
sɨbgu apɨm. Mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ
kɨmbu karam hɨriinansi nɨkɨuwɨm. Mɨ yɨpɨkɨ siyɨu komii siir

siyɨu ɨiir sɨbgu naɨngwo tɨbmiiyɨm, mhoɨiya sɨma wɨ omwaiyar waiyayokiyokɨii Adi Komii saɨkaɨn.

6 Yɨo hɨnɨɨngɨn, Moses siya hɨnɨɨna wɨnboɨnkikɨn, iikamɨm sɨma Adi Komii siir whwonkam ɨdaɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae panɨɨna nwowi. Mɨ siyɨuɨn Krais siir yai aiiram naɨngwo tɨbmiiyɨn sasaɨrgɨn siyɨuɨn Adi Komii siir whwonkam ɨdan dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam yo. Mɨ ta yaiya ya hɨnɨɨna boɨnkika, kɨma hɨnɨɨna kɨpi naɨngwo nɨnomor koua hɨriirɨn wɨ nhɨnga nami Krais siir nɨkɨunakiyamɨn krɨmiiram? Jisɨs Krais siya bɨdiyar yɨuuniyɨn.

7 Mɨ Krɨma hɨnɨɨna kɨpi mɨ boɨn, iikamɨm naokaowɨm sɨmiir oma hɨriirɨn wɨ nhɨnga nɨuunaiinami Krais siir nauunɨ ɨkɨunakiyamɨm krɨmiiramɨn Jisɨs Krais siya bɨdi yɨnsiin ɨdwonamɨn nɨnomor hɨrankɨn.

8 Adi Komii Komii siir yaiya hɨnɨɨna boɨnkika. Adi siir yaiya ɨni kɨmiir kingiingɨkingiin waraurar nwowa. Mɨ saeya kɨmiir mhɨi kwoɨnau waraurar nwoka mɨ kɨma ta yai aiirɨn ɨna boɨnkiyɨm. Mɨ ta yaiya krɨma boɨnkiya saiir yaimwokɨyaimwowa ya hɨnɨɨnga, kɨma Jisɨs Krais siiram daɨngwo tɨbmii.

9 Mɨ kɨra iikam nhɨrmaka hɨnɨɨna boɨni, Jisɨs Krais siya kariir Bɨiyan Inkam Komiigɨn mɨ kɨra ha naɨngwo tɨbmiikikɨni, ta Adi Komii siya swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowa Jisɨs Krais siirɨn ɨe hɨrankɨn mɨ kɨriirɨn wɨ Adi Komii siyar nanmaiwarkainaei.

10 Mɨ krɨmiir kwoɨnɨm Krais siir dimɨn taemɨnɨm sɨmiiram naɨngwo tɨbmiikikɨni mɨ krɨma ta krɨma mɨ aɨngwo tɨbmiikikɨna saiirɨn ha mɨ boɨnɨnkɨigii mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nɨkɨuwi mɨ krɨmiirɨn wɨ siya nanmaiwarkainaei.

11 Yokwo Komii saeya tɨ dimɨn ɨiirɨn hɨnɨɨna boɨnkɨn mɨ iikamɨm siiram naɨngwo tɨbmiikikɨniyɨm sɨma wɨ hɨkak nwo rani.

12 Ta yaiya Juda iikamɨm mɨ Juda iikam tani ɨkɨm, hɨnda tɨndanɨm, tɨ nu ɨiirar nwoɨrkakɨm, krɨmiirar boɨnkika. Mɨ krɨma whɨekakarɨn Adi Komii siir whwonkam ɨdaɨn ɨni hɨrii hɨriinankɨnar ywowɨm. Adi Komii siya krɨmiir whɨekakniyar Adi Komiigɨn. Mɨ ɨni mɨ owɨn iikam whɨekakɨm, yɨpɨkɨ siiram kauwok boɨnɨm, sɨmiirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm wɨ siyar hauu haigɨnɨuwi.

13 Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya hɨnɨɨna boɨnkika, iikamɨm Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨg ɨiir dapɨkɨuwɨm sɨmiirɨn wɨ siya nanmaiwarkainaei.

14 Mɨ sɨma siiramɨn wɨ panɨɨna kauwok boɨni, sɨma siiram naɨngwo tɨbmiikikɨn karamae nwowi, ha? Mɨ sɨma siiramɨn wɨ panɨɨna mɨ naɨngwo tɨbmiikikɨni, sɨma siir yai aiir wakae karam nwowi, ha? Mɨ iikamɨm sɨma siirɨn sɨmiir boɨnmɨmauu karam nwowi mɨ sɨma wɨ panɨɨna wakaei, ha?

15 Mɨ Adi Komii siya siir iikam ɨmiir nɨkropki karam
nwokɨswo siir yai aiir boɨnmɨmauuam mɨ sɨma wɨ panɨɨna
wakaei, ha? Yɨo tɨ hɨnɨɨn siyɨuɨn mɨɨyɨk rani. Adi Komii siir
Yokwo Komiiya saeya iikam ɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnka. Iikamɨm
yɨpɨkɨ Krais siir yai wɨn kɨbɨeya saiir boɨnmɨmauuɨm, yɨm
iikam bɨmbɨuwi rani.
16 Mɨ Isrel sɨmiir iikam whɨekakɨm Krais siir yai wɨn kɨbiya
saiiram bɨ naɨngwo tɨbmiikikɨnkɨm. Isaia profet inkamɨn siya
hɨnɨɨna wɨnboɨnkikɨn, Bɨiyan Inkam Komii, iikam hoɨmgak
rani, krɨmiir yai naɨngwo tɨbmiikikɨniyɨm mɨ ɨkɨ nhɨrɨm yɨm
ɨni nɨɨnga ywowɨm.
17 Mɨnsika, tɨ iikamɨm sɨma Krais siir yai aiirɨm whɨsarii bɨ
naɨngwo tɨbmiikikɨnkɨm sɨma ta yai aiir bɨdi wakaeyɨm. Ta
yaiya sɨma saiirɨn whɨsarii bɨ wakaekɨm, saiirɨn iikam ɨmar
boɨnmɨmauuwamkɨm sɨmiirɨn. Mɨ sɨma asi wakaekɨm saiirɨn.
18 Tariigɨna kara pɨ kɨmiir srɨii, Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma
ta Krais siir yai wɨn kɨbiya saiir bɨdi wakaeyɨm, aniya? Ɨkɨ,
sɨma bɨdiyar wakaeyɨm. Adi Komii siir yaiya yokwo Sam hɨr
nwowa saeya hɨnɨɨna boɨnka,

ta yai wɨn kɨbiya iikam ɨma bɨdi yapboɨnmamauuwa, hɨnda
tɨndan maeyauɨm Isrel sɨmiir iikam ɨma nwowɨm
sɨmiirɨn.
19 Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ dimɨn whɨrɨn siir swokɨ kwasrɨigi,
kɨmiir kwoɨnɨn ha naɨngwowɨ, Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma
whaowaekɨm ta yai aiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨm, aniya? Nɨɨngakɨ,
nɨɨngakɨɨnga sɨma bɨdiyar yɨnokɨnkɨnɨm. Moses siya bɨɨ tɨ
Isrel sɨmiir dimɨn taemɨnɨm sɨmiir wɨnboɨnkiyɨn siya hɨnɨɨna
wɨnboɨnkikɨn,

Adi Komii kara, kara wɨ iikamɨm maeyau nhɨranɨm inɨg komii
karamaeyɨm, wɨ sɨmiir haii. Mɨ yɨm sɨma kariir dimɨn
taemɨnɨm sɨmiir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨm. Mɨ kɨmiirɨn wɨ
kara kiyopsɨbgikikaigiki mɨ kɨma wɨ kɨgmaɨr prasae kɨn
tani, dimɨn taemɨnɨm kara tɨrɨm sɨmiiramɨn.
20 Mɨ Aisaia, profet inkamɨn siya bɨ kaorarao boɨnkɨn,

iikamɨm Juda iikam tani sɨmiirɨn. Siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, Adi
Komii siir yai aiirɨn, iikamɨm mɨinan kariiram mɨrii
karamae nwowɨm, yɨm sɨma kariir bɨdi yakɨgniyɨm. Mɨ
iikamɨm kariiram srɨi karamae nwowɨm iikam nhɨrmi,
kara sɨmiir hɨriirɨn bɨdiyar mɨ ɨmbiyamɨn.
21 Mɨ profet inkamɨn Aisaia siya Isrel sɨmiir iikam ɨmiirɨn
hɨnɨɨna boɨnkikɨn Adi Komii siir yai aiirɨn, ɨi kasakasa rani,
namkiyɨm, kara sɨmiiram nɨkɨu kɨnkina nanaeyɨm, kariir
wakaeyokna apɨm. Mɨ sɨma ɨni boriisopɨm mɨ kariirɨn sɨma
digɨumii haimriiyɨugig mɨ sɨma kariir yai aiir bɨ wakaeyok-
nakɨm. Mɨ sɨma ɨni yantamyɨriyɨr kɨɨnɨm. Ɨriig.

11

Adi Komii siya Isrel simiir iikamim simiirsi naingwobumbugin.

1 Kara kimiir sriiyam tiri, kima hiriiyar naingwowi, Adi
Komii krimiir Wanin siya siir isidin Isrel simiir iikam imiirin
digiumii bidi haimriiyiuin, aniya? Niingaki, niingakiinga.
Mi an kararin Isrel inkamairgin. Abraham siya kariirar
brougaekin mi an kara Bensamini isidin siir hirankin.
2 Adi Komii siya siir iikamim bidi bidiniya siyar
nimbingiyim, simiirin digiumii bi haimriiyiugin. Mi kima
bidi yinokninkinim yaiya profet Ilaija siya kwisboinkiya
Adi siiram Yokwo Komii hir nwowa Isrel simiir iikamim
simiiram, siya hiniina kwisboinkikin,
3 Biiyan Inkam Komii, kiriir profet inkamim Isrel sima
bidi yisomsom aokaokiyim. Mi hiiyim wraisu Adi Komii
siiram ninkin imiiyaeiya yim iriipi hiriinan sima bidi mi
iinikinhimnhingiyim. Mi kanakanar nwowi mi sima kariiram
hansiri, kariir nisomaowam.
4 Mi Adi Komii siya siirin paniin yaiya sae yowarkii boinki,
ha? Siya ha boinkikin. Niingaka. Kariir iikam 7,000nim, yim
ina nwokripkaiyim kariir yai aiirar wakaeyoknakripkaiyim
kara simiirin digiumii bi haimriiyiugin. Mi sima Bal simiir
niksisae diminin uruwai siyaowaini haniin igak siiram bi
nakaiswaekim. Niingaka.
5 Mi iriipa hiriinan, tariinanin isid haimii whirin
ina mi owin, Adi Komii siya nimbinin siya simiirsi
naingwobumbugin.
6 Adi Komii siya simiir nimbinin siya simiirin whisarii
bi nimbingin, siya simiirsi naingwobumbugin. Siya simiir
miiyim sima miriiyim simiirsi bi nimbingin. Niingaka. Mi Adi
Komii siya miiyim sima miriiyim simiirsi nimbingiswo mi ta
siir naingwobumbuwa wi opa pi kimaiyin.
7 Mi krima wi paniina boini? Ti diminin Isrelmi iikamim
miinan sima napmiriiyin, siyiu komii siir siyiu iiir na-
pam sima siir bi haigin. Mi iikamim Adi Komii siyar
naingwobumbuim mi ha nimbinim siir iikam nwowam, sima
simairgim ti dimin imiir haiyan iikamim. Mi iki iikam nhirim,
yim simiir kwoinim Adi Komii siyar tirkikin mi sima ini
kwoinam yaowhaeyiuim, siir siyiu iiir napim.
8 Yokwo Komii saeya boina saiir hiriinan,

simiir kwoinin Adi Komii siya bidi tirkiyin mi sima ini kwoin
karamae ywowim. Mi diminin sima kigiyim, sima
siiram kig naingwo tibmii kiinim pi boriisopi. Mi
diminin sima wakaeiyin, sima siiram naingwo tibmii

kiinim pi mi boriisopi. Mi biiya sima nwowa, hiriiyar
nwoyokiyokiinaniyin mi ini tariinanar yadigniyin.
9 Adi Komii siir yaiya Devid siya winboinkiya ya hiniinga,
sima Adi Komii siirin bidi yaingwo owouugikim mi sima ini
yaewou nikwo aeyim inantionanamim. Mi tariigina ya ini
uridin krima hiuridkikaiiyin huwam ini siir hiriinan ywowa.
Mi simiirin ha kiyiskaii mi simiirin wi hindara nonkwobum-
buninkin iuguskii.
10 Sima inkam nhwokwisaenan dwokiyam, sima kipi
nanaokigimokaeyam. Mi sima inkamin dimin hikak haiiyin
mi ha hiugraknaiinamiyin, siir hiriinan dwo. Mi simiir dimin
biyieyim, simiirin wi hiriinanar timi kikin hiugrak haiginiu.

11 Mi kara kimiirin pa swoki sriigii, kima ha naingwowi,
ti Isrel simiir iikamim sima bidi yonkwobumbuninkin
iuguskiyim, aniya? Niingaki, niingakiinga. Mi sima Krais
siir yai aiir bi wakaeyoknakim mi ta hiriinan saiirsi
whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siya iki Juda iikam tani
simiir nanmaiwarkainam. Mi Isrel simiirin wi Adi Komii
siya minki mi sima wi io whwonkam Juda inkam tani simiir
nanaowi. Dimusi rani, siya dimin miiyik simiir hauugin.

12 Mi siyiu biyieyim sima tiriyin, Adi Komii siirin simar
hiuyarmai mi siya iki iikamim Juda iikam tani simiirin dimin
miiyik asi hauuwi. Mi Isrel simiir iikamim sima Adi Komii
siir dimin miiyik miiyikim, simiirin ini yimiiyiuwim mi Adi
Komii siya ti dimin miiyik miiyikim iki iikam nhirim sim asi
hauugikin. Mi mhoiiya Isrel simiir iikamim sima Krais siiram
swoki haiyiug naingwonanii mi ti dimin miiyik miiyikim wi
Juda iikamim ti nu iiirar nwoirkakim hinda tinda wi simiir
whinkinsiis haiginiuwi.

Adi Komii siya Juda iikam tani simiir nanmaiwarkainakim.

13 Mi tariinanin kara ti iikam Juda iikamim tani, tisi
yai kimiir nini boinmimauuniyin. Kara aposel inkamkin,
kariirin Adi Komii siya nikropkikin ti iikamim Juda iikam
tani, kimiiram. Mi ta miiya kara miriiya kara saiiramin
mairgimairga komii asi nwowi.

14 Mi iiya kara hiriinan tirin mi kariir isidin Isrel sima
wi whwokwoka nwo rani. Sima wi dimin miiyik miiyikim
Adi Komii siya hauuwim iki iikam nhirim sim, hiuyirmaii.
Mi kara Juda simiir iikam nhirim wi ti hiriinan siyiu iiirsi
nanmaiwarkainaei.

15 Adi Komii siya wi iikamim Juda iikam tani simiiram
kiwakii, saika nongwomamair aeyam. Dimusi rani, siya
Isrel simiir isidin, siirin digiumii bidi haimriiyiugigin. Mi
mhoiiya iiya siya simiir swoki ikiunaei siiram swoki itim, ya

wɨ dimɨn mɨiyɨkɨ mɨiyɨknan nwowi, inkamɨn ɨeyankɨ swokɨ ɨnsiin ɨdwowiyɨn mɨ omwai ha waiyaeiyɨn siir hɨriinan.

16 Mɨ inkamɨn paemɨiyɨm Adi Komii siir nɨkɨumauuwi mɨ ɨkɨ siir kwiya kwiyaɨm mɨ siir kwoɨm mɨ siir nidɨm, yɨm ɨriipɨ hɨriinan siirara kɨnaɨrgɨm. Mɨ Ebraham siya mɨ profet inkam mɨiyɨk mɨiyɨk ɨkɨm, sɨma Adi Komii siir yɨnisɨsɨm nwowi, mhoɨiya sɨmiir isidɨm sɨmiir yɨnɨeyɨm wɨ ɨriipɨ hɨriinan siir yɨnisɨsɨmar mɨ owi.

17 Mɨ Adi Komii siya ɨbɨn inkamkɨ nonkwo nankaiiyɨn, siir kwiya wai ɨmiir nɨkrɨp haii mɨ siya ɨbɨn sasa nɨkii whakiyɨn siir kwiyam ha mɨ ɨkrɨp haii mɨ sɨmiirɨn wɨ ɨrɨpa nɨtɨmrwakɨu widgii. Mɨ sɨma kɨrɨe wɨ sɨma sɨmar swokɨ ɨnhai anainaei. Mɨ Juda iikamɨm yɨm ɨni ɨbɨn inkamkɨ nonkwo ɨnkɨniyɨn, ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ Juda iikam tani yɨm ɨni ɨbɨn sasa nɨkiiwhakiyɨn, ɨni siir hɨriinan ywowɨm. Mɨ kɨma isid whɨsaɨrɨn ɨni ɨrɨpar yɨtɨnakɨuɨm, tɨ pae wɨso sowiir hɨriinan. Mɨ wɨm kɨma ɨni ta paeyakwiya waiya ɨni saiir ɨgsop aiir nokwokairiinanan ywowɨn. Mɨ wɨm kɨma opa pɨ siir mɨɨ ɨmiirsiyar mɨ haii. Mɨ Juda iikam tani kɨma kɨrɨe pɨ Juda iikamɨm sɨmiirsiya mɨ haii.

18 Mɨ kɨma hɨriinan nwowi mɨ kɨma wɨ ha kɨpi naɨngwo, Juda iikamɨm sɨmiir kouɨn ɨni kɨma ywowɨm, yɨpɨkɨ tɨ paeyakwiyam wainamɨm Adi Komii siya nɨkrɨp haiiyɨm sɨmiir hɨriinan. Mɨ kɨma hɨriinan dimuam naɨngwowi, ha? Wɨm kɨma ɨni paeyakwiyanan ywowɨm mɨ Juda iikamɨm yɨm ɨni paemɨinan ywowɨm. Wɨm kɨma ɨni paeyakwiyanan ywowɨm mɨ kɨma wɨ dɨg nwo rani, pae siir mɨɨ ɨmiir op hauuwɨm, paeyakwiya ɨmiirɨn paemɨi ɨeyar kɨrɨe haiginɨuwi.

19 Mɨ wɨm kɨma wɨ hɨniina boɨni, paeyakwiyam Adi Komii siya nɨkrɨp haiyɨm ɨgsopa krɨma mɨ okwokairinaei yɨo ɨni mɨ owɨn.

20 Ta yaiya, ya yaimwowaɨrga mɨ kɨma, kɨmasiyar mɨntɨrao ta saiirsiyɨn. Sɨmiirɨn Adi Komii siya nhɨnɨkrɨropkɨkɨm. Dimusi rani, sɨma siir yai aiir bɨ wakaena apkɨm. Mɨ sɨmiir ɨgsopa kɨma asi nokwokairiinanaowidga, wɨm kɨma siir yai aiiram naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm. Mɨ kɨma, kɨmamar kɨpi naɨngwona, kɨma wɨ tɨ ɨdid. Mɨ dimɨnɨm kɨma naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm sɨmiirsi ha timɨ mɨntɨrao.

21 Juda iikamɨm, yɨm ɨni paeyakwiya kɨɨnan ywowɨm mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ hɨriiyar kɨgnɨnkɨn okrɨpkai rani. Nɨɨngaka. Sɨmiirɨn wɨ siyar nɨkrɨmkrɨpkii. Mɨ wɨm kɨma, wɨ ha kɨpi mɨ aɨngwo, Adi Komii siya krɨmiirɨn, wɨ hɨriinan mɨ tɨr tani. Nɨɨngaka.

22 Adi Komii siya iikamɨm digɨumii siir haimrɨiyɨugɨgɨm, sɨmiirsiyɨn naɨngwoyɨmyok karamaeka. Nɨɨngaka. Sɨma ɨni ɨbyakwiyaɨm Adi Komii siya nɨkrɨmkrɨpkiyɨm ɨni sɨmiir

hiriinan ywowim, wim kima ini ibin sasa nikii whakiyin, siir kwiyam ini simiir hiriinan ywowim. Mi kima siiram wakaeyokna apkripkai karam nwowi mi kima wi hiriiyar naingwowi, siya wi krimiir nhinikriropki rani mi wi krimiir nonkwobumbuninkin iguski rani, aniya?

23 Mi Juda iikamim sima swoki aingwo tibmii kiini, Adi Komii siya wi digar nwowi, simiirin wi simiir naeyiu imiirar swoki iyopkimkikiugii.

24 Mi Juda iikam tani kima ini ibin sasa nikii whakin Adi Komii siya nikripkiyin, ini siir hiriinan ywowin. Adi Komii siya miriiya miiya ya ini saikisar ywowa. Mi siya kimiirin ibin inkamki ninkinin, saikar yinkin iyopkikiu haiginiu. Mi Juda iikamim ini ti ibin inkamkin ninkinin ini siir hiriinan ywowin. Mi Adi Komii siya kimiirin Juda iikam tani hiniin tiri, ya tariigina ya mii komii rani, Juda iikam simiir swoki ikiunaei mi simiirin simiir maeyaugi maeyau imiirar swoki iyopkimkikiugii. Niingaka. Ириig

Adi Komii siya iikam whiekakim Juda iikamim simiirim mi Juda iikam tani ikim wi simiirar nanmaiwarkaina swowi.

25 Ti kariir akamim, kara ha naingwowi, ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowim simiir ti sibgu inokninkin, biiya inkamki sibgu ninokninkin karam nwowa, kara ha naingwowi kima ti diminin siirgisiir ti inokninkin mi kara pi boriisopi, kima hiniina naingwoim digworaekwo whiekakim simiirin kimar yinokninkin iski. Niingaka. Adi Komii siya kiyopsibgi haiginiuwi Isrel simiir iikamim simiir kwoin imiirin mi wi ta iiya Juda iikam tani Adi Komii siya nimbinin siir yinisisim nwowi, sima naingwo tibmii kiinana wi saiirar nadigni.

26 Mi mhoiiya ti digworaekwo whiekakim sima digii mi Isrel simiir iikamim ha swoki amswowi Adi Komii siiram mi simiirin wi siyar nanmaiwarkainaei. Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa saeya hiniina boinka,

inkamin iikam imiir nanmaiwarkainainin, yio om Saionanki nitin inkamin siya. Mi kwoin bibiyieyim Jekopni isidin siir kwoinau nwokaiyim wi siya kindimdiyiugii.

27 Mi ta iiya, kara simiir dimin biyieyim simiir kindiyiugii mi ta biiya kara nimbina, nimbina ya wa nimbiyami.

28 Isrel sima Adi Komii siir yai win kibiya digiumii saiir haimriiyiugigim, sima whwokwoka saika bi nwowikim mi Adi Komii siya simiirin io asi nwokin. Mi iki Juda iikamim simiiram asi ninmiininkinamkin. Dimusi rani, Isrel simiir kamim Adi Komii siya bidi yimbinim siir iikam nwowam. Mi siya simiiramar naingwokwoin. Dimusi rani, bidi bidiniyarin siya simiir brougaeyim Ebraham, Aisak mi Jekop, simiir bidi

boinin hiniin, kimiir isidin wi karar kigriraowi mi simiirin wi siyiu miiyik iiirar tirhaiginiuwi.
29 Adi Komii siya simiirin wi siyiu miiyik iiirar tiri. Dimusi rani, siir kwoinin wi swoki kisina haigii rani, iikamim siya nimbingiyim, siir iikam nwowam, simiir nanmaiwarkainamin. Niingaka.
30 Biiya Juda iikam tani yaewan kima niki kindiyiu wankim Adi Komii siir yai aiirin mi tariinanin Adi Komii siya krimiirsi naingwobumbugin mi siya kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim, sima Adi Komii siirin digiumii haimriiyiugigim mi siya kimiiram asi ninmiininkinanii.
31 Adi Komii siya kimiirsiyin ina naingwobumbuwin. Dimusi rani, Isrel simiir iikamim sima siir yai aiirin yaewan bidi kindiyiuwangikim. Mi tariinanin, Adi Komii siya wi simiirsi swoki aingwobunaei mi siya simiirin wa whinkinsiis haiginiuwi.
32 Mi ti siyiuin Adi Komii siir yai aka nantamiyiriyiriiyin, Adi Komii siya iikam imiirin wi iikamim hiugripkiikikaigiyim wi simiir hiriinan hiugripkiikikaigi mi Adi Komii siya krimiirin ti hiriinan tirkiyin mi siya mhoiiya krimiirsi naingwobumbuwi mi wi krimiir whinkinsiis haiginiuwi. Ɨriig.

Krima Adi Komii siir inig iiir hainan.

33 Ha kipi naingwo, krimiir Adi Komiiyin, siya bimbiuwigi mi iuwi digworaekwowim siya ninokninkinim, ini solwara nwowi siiyinkrinim ini simiir haiburim mi kougikouwin ini siyar yowiskiyin. Krima ninokninkin tani, ti hiriinan siyiuin siya tiriyin mi siya krimiirin wi paniin paniina namisi tiri, siya hindara tiri.
34 Kaimwoka, Yokwo Komii saeya hiniina boinka,
yipikin Biiyan Inkam Komii siir kwoin iiir ninokninkinin, ha?
Mi wi nhinga boini siirin, hiniinin, kira ti hiniinin si ti tir, iyie? Ti hiniinin si ti tir, ha?
35 Yipiki inkamkin dimin Adi Komii siir niki hauuwi mi mhoiiya siya siirin wa swoki iyopkiiyiuwi siirin, ha?
36 Niingaka. Digworaekwo whiekakim siyar tirkikim. Mi digworaekwo whiekakim simiirin ini siyar kigirkakim mi digworaekwowim yim ini hiriiyar nwowim, siir kinsiis haiginiuwam. Mi krima siir inig iiirin iinokiinokin hiriiyar hainananaei. Taka yaiya, ya yai kaimwoki kaimwoka. Ɨriig.

12

Krimiir mhii kwoinim Adi Komii siirin inkamim dimin taemin siir ninkin imiiyaeiyim simiir hiriinan hauugi.

1 Tɨ kariir akamɨm, kara kɨmiirɨn ta yai aiir boɨnɨnkwokwokii, Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya krɨmiiramɨn naɨngwobumbu prasae bɨ kɨnkɨn. Mɨ siya krɨmiirɨn siyɨu mɨiyɨk mɨiyɨk kasa bɨ tɨrkɨn, krɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam. Mɨ krɨma, krɨmiir mhɨi kwoɨnɨm Adi Komii siirɨn, inkamɨn nae siir nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨn siir hɨriinan hauugi. Mɨ krɨma siir yai ɨmiir wakaeyokna mɨ siir mɨi ɨmiir mɨrii. Mɨ siya wɨ krɨmaka nwokɨ ɨngwomamaɨr aeyɨm. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuin krɨma Adi Komii siir inɨgɨn wɨ siir nwokɨ hainan kɨinɨm.

2 Kɨma siyɨuɨm nuan iikamɨm sɨma tɨriiyɨm sɨmiir kɨpi kɨgna dirɨraerar. Niingaka. Kɨma Adi Komii siir tikɨ kɨgnɨnkɨnki, kɨmiir kwoɨn ɨmiir hɨurworwokaiyamɨn mɨ kɨma wɨ Adi Komii siirgɨsiiram wakaeyokna apan iikam nwokɨ owɨm. Mɨ kɨma wɨ haɨni nɨoknɨnkɨni digworaekwowɨm Adi Komii siya naɨngwowɨm kɨma tɨram. Yɨo tɨriiginɨn ɨni yokiyɨn, Adi Komii siirɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga siya nwowaiginɨuwi. Mɨ Tɨriiginɨn, krɨmiirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haiginɨuwi.

3 Adi Komii siya kariirsi naɨngwobumbugɨn mɨ siya kariirɨn siir aposel inkam asi nokmwɨn okwohaiginɨugɨn. Mɨ ta hɨriinan kara inɨgakɨn kɨmiirɨn hɨniina boɨnɨm, wɨm kɨma inɨg karamae iikamɨm kɨma ha kɨpi naɨngwo kɨma wɨ inɨg komiigak iikam nwowi. Niingaka. Kɨma, kɨmamar kɨpi naɨngwona mɨ kɨma, kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya Adi Komii siya hauuwa kɨmiir, saiirgɨsaiir dɨgar hɨd. Mɨ kɨma wɨ tɨ dimɨnɨn siya nɨmbingiyɨn tɨram wɨ siir nwokɨ tɨrɨm.

4 Krɨma dɨnoknɨnkɨn, krɨmiir pɨua kwɨruwaɨrga mɨ saiir pɨua haɨmii haɨmiiyɨm kasa rani. Pɨu haɨmii nhɨrɨm yɨm dimɨn whɨr nonkwo dirɨraerarikɨm mɨ nhɨrɨm yɨm dimɨn whɨr mɨ onkwo dirɨraerarikɨm sɨma dimɨn whɨrua bɨ nonkwo dirɨraerarikɨm.

5 Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuin krɨma iikam kasa rani mɨ krɨma ɨni pɨu kwɨruwananar swokɨ owɨm. Dimusi rani, krɨma Krais siir yai aiir wakaeyokna apkɨm mɨ krɨma ɨni ɨrɨpar yɨtɨnakɨuwɨm. Mɨ krɨma, krɨma krɨma tɨ swokɨ whɨnkɨnsiis ankɨnsiis ɨrni nwɨrniyɨn.

6 Mɨ dimɨnɨm Adi Komii siya tɨriyɨm mɨ siya hauuwiyɨm krɨmiir sɨma hɨrii hɨriinankɨna rani. Niingaka. Adi Komii siya kɨmiirsi naɨngwobumbugɨn mɨ kɨma wɨ haɨnii nɨoknɨnkɨni dimɨnɨn siya kɨmiir boɨnmauuɨn. Mɨ siya ta yai boɨnmɨmauuni nɨoknɨnkɨna inkam nwɨrni hauuwi mɨ siya siir naɨngwo tɨbmiiya saiir dɨgar boɨnmɨmauu.

7 Mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn kɨrɨe siir mɨi aiir mɨriiyam hauuwi. Ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨma whɨnkɨnsiisam mɨ kɨma ta mɨi aiirgɨ aiirarar sɨbgu mɨrii ɨski. Mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn kɨrɨe siir yai aiir boɨnmɨmauuam hauuwi. Mɨ kɨma ta mɨiya siya hauua saiirgɨsaiirarar sɨbgu mɨrii ɨski.

8 Mɨ kɨma iikamɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm iikam nhɨrmi
nokboɨn prapras haiginɨuwi mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn kɨma tɨrɨn
sɨmiir, sɨmiirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haiginɨuwi. Mɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ Adi Komii siya nɨmbingiyɨm iikam nhɨrmi nokboɨn
prapras haiginɨuam mɨ kɨma ta mɨi aiirarar sɨbgu mɨrii sɨmiir
whɨnkɨnsiis haiginɨuam. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya
nɨmbingiyɨm digworaekwo iikam nhɨrmi sɨoɨtkɨn hauuam mɨ
sɨma ta mɨi aiirɨn sɨbgu mɨrii mɨ sɨmiirɨn digworaekwowɨm
hoɨmgakar sɨoɨtkɨn hauu. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya
nɨmbingiyɨm iikam nhɨrmi kou nwowɨm, kɨma sɨbgu tɨr mɨ
kɨma wɨ sɨbgu dwo. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya
nɨmbingiyɨm, iikam nhɨrmisi naɨngwoyɨmyokɨm, sɨma saiirɨn
wɨ sɨbgu tɨr. Mɨ kɨma sɨmiirɨn wɨ nɨmbunɨnɨekakar dwoki.

9 Kɨma kɨpi nɨksɨsae, kɨma ɨrni kwɨrniyamar daɨngwo dɨmɨn
mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiiraramar daɨngwo. Mɨ dɨmɨnɨm biyɨe
nwowiyɨm sɨmiiramɨn kɨpi naɨngwo.
10 Ɨrni nwɨrniyam naɨngwokwowiya, ɨni kɨriir yɨnwigɨm
sɨmiiram kɨra naɨngwowiya ɨni saiir hɨriinan yowa iikam
nhɨrmiyam naɨngwokwowiya ɨni kɨramar naɨngwonaeiya ɨni
saiir haibura.
11 Kɨma pɨugɨ kɨpi piyao. Dɨmɨnɨn kɨma tɨriyɨn Bɨiyan Inkam
Komii siir kɨmiir kwoɨnɨn tɨ siirarar hauu ɨguski.
12 Kɨma maɨrgɨmaɨrga hɨriiyar dwokrɨpkai ɨiya Bɨiyan
Inkam Komiiyɨn Krais siya swokɨ ɨtana saiiram. Mɨ ɨiya
kɨmiirɨn dɨmɨn biyɨekɨ kɨmbu haiginɨuwi, kɨma wɨ sɨbgu dok-
worɨnu. Adi Komii siiramɨn dɨmɨn taemɨnamɨn. Ɨinokɨinokar
srɨinanae.
13 Mɨ iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii kɨiniyɨm sɨma paeprikab-
nan nwowi mɨ kɨma sɨmiirɨn kɨmiir digwokworaekwo ɨmiirar
hauu. Mɨ iikam nhɨrɨm om whɨranɨm kɨmaka boɨnaenakiyam
nɨti, kɨma sɨmiirɨn ɨgi haigi ɨdwokaigi.

14 Mɨ iikamɨm kɨmiir nonkwonɨinwomwɨirnɨnkɨn
haiginɨuwi kɨma sɨmiirɨn yamdi kɨpi swokɨ tɨr. Kɨma sɨmiirɨn
siyɨu mɨiyɨkɨ mɨiyɨk ɨiirar tɨr. Mɨ Adi Komii siiram kwɨsboɨnki
sɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm.
15 Mɨ iikamɨm maɨrgɨmaɨrga nwowi mɨ wɨm kɨma ɨriipɨ
hɨriinan sɨmakar tɨmɨ ɨnkɨn maɨrgɨmaɨrga. Mɨ sɨma hɨk mɨ haii
mɨ wɨm kɨma ɨriipɨ hɨriinan hɨk sɨmakar tɨmɨ ɨnkɨn hai.
16 Kɨma ɨrɨpa dongwomamaɨr ae kɨma ha kɨpi naɨngwo,
kouwɨn ɨni kɨmar ywowɨm. Nɨingaka. Kɨma ɨkɨ iikamɨm inɨg
karamaeyɨm sɨmaka damasu mɨrii, ɨkɨ mɨi bibiyɨeyɨm sɨma
mɨriiyɨm sɨmiir. Mɨ kɨma ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiirɨn ha kɨpi
naɨngwo, nɨnokɨnkɨn komiigakɨn kɨmar yo. Nɨingaka.
17 Mɨ kɨma iikamɨm siyɨu biyɨe kɨmiir tɨri sɨmiirɨn yamdi kɨpi
swokɨ tɨr haiginɨu. Mɨ kɨma iikam ɨmiirɨn dɨmɨn mɨiyɨk ɨiirar

tirii mi sima wa kigninoknink̇inkii. Wim kima siyiu miiyiki miiyik iirar tirii.

18 Mi siyiu kakin niuwi, kima digworaekwosi kipi niniinansao. Niingaka. Kimiir kwoin komiiyin iikam imaka nongwomamair aeyam daingwo.

19 Ti kariir akamim kima iikamim kimiir tirbuwim simiirin yamdi tirbuwam kipi swoki tir. Kima ti iikamim io kimaka nwowim, simiirin Adi Komii siiramar dwo. Wi yamdi siyar tiri. Kima ti diminim Adi Komii siiram dwo yamdi siyar tirim. Dimusi rani, siir yaiya Yokwo Komii saiir hir nwokaiyim hiniina boinkim, simiirin mhoiiya wi yamdi karar tirhaiginiuwi mi wi karar nonkwobumbuninkin haiginiuwi.

20 Mi kima iikamim siyiu biyie kimiir tirim simiirin yamdi kipi swoki tir. Mi sima mhiigi naowi, kima simiirin naemin ha timi hauu sima naeyam. Mi sima kwoinki mi haeii, kima simiirin op ha timi hauu kwiyae. Mi kima simiirin hiriinan tiri, mi sima wi nidid prasaekikin tani, ti siyiu biyieyin sima tirin kimiir siirsiyin. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini nhiridmir parid siyitkinkinan ywowin simiir mwo imiir.

21 Mi hiriinanki niuwi, kima siyiu biyieyin siiram kipi kiwaki, siya nikwowaisiiyam. Niingaka. Kima siyiu biyie imiirin siyiu miiyikin kima tiriyin siya dikwowaisii. Łriig.

13

Kima gavman simiir siyiu imiir dap

1 Iikam hoimgak krimarin, gavman simiir inkam komii komiiyim simiir yai imiir wakaeyokna. Adi Komii krimiir Wanin siyar nokmwin okwo haiginiugim gavman simiirin, iki iikam whiekakim omom omomanim simiir kigriraowam. Adi Komii siyar nimbingikin, iikam imiirin, gavman nwowamin krimiir kigriraowam tariinanin.

2 Mi iikamim gavmani iikamim simiir yai wakaeyokna karam nwowim, yim sima digiumii Adi Komii siir haimriiyiuwi mi ti hiriinan kamim, yim siyar nokmwin okwo haiginiugim, ta hiriinan mii aiir nwowamin. Mi sima gavman siir yai aiir wakaeyokna karam nwowi, simiirin wi gavman siya nonkwoniinwoimwiirninkin haiginiuwi.

3 Mi iikamim siyiu miiyik sibgu tiriyim, kima ha kipi naingwo gavman siya wi io kimiir nwowi. Niingaka. Mi iikamim siyiu biyie tiriyim, sima didid simiirsiyin. Mi kima gavman siirsi nididi, io kimiir nwosi mi kima wi ti hiriinan siyiuin siir di tirii kima wi siyiu miiyik iiirarar pi tirin.

4 Yim sima Adi Komii siir igsopa saiir nokwokairinanan ywowim. Mi kimiirin ini simar kigirkakim mi kima wi iripar nwoki ingwomamair aeyim. Mi kima siyiu biyie tiri,

kima wi didid. Dimusi rani, sima inig komiigak whisarii bi nwokim mi kimiirin simiir kirie aeya nonkwowi mi wi sima nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinaka, iikamim siyiu biyie tiriiyim simiir nonkwobumbuninkinam.

5 Dimino whiskwo kima wakaeyokna api gavman siir yai aiirin. Kimiirin wi Adi Komii siya pi nonkwobumbuninkinisi mi wi mi naingwoyimyoknanaeisi.

6 Wim kima umirim Gavman simiir asi hauuwi, Adi Komii siir igsopa simar nokwokairinanaowida, kimiir kigriraowam iinokiinokin mi kima wi wadie nwoki owim.

7 Mi kima dimin taeminim gavman simiir iikam ima nikiuwiyim, simiir hauuwam yim ha timi hauugi. Mi Kima gavmani iikamim umiram sima sriigiiyim, kima simiirin ha timi hauugi. Mi sima nuni umiram mi sriigii, yi iriipa hiriinan ha timi hauugi. Mi gavmani iikamim yim sima ini krimiir kou ywowim mi krima simirin siyiu miiyikimiiyik iiirar sibgu tir. Łriig.

Mi iikamim iikam nhiram naingwowiyim, yim sima Adi Komii siir siyiu iiir napikim.

8 Mi kima inkam nwiri dimin haii, wi niyopkiiyiu karamae kipi swoki o. Mi kima inkam nwiraka wi hiriinankak kipi nwo. Mi diminin whiruwairgin, niyopkiiyiu dig nwo karamae nwowi, irni nwirniyam naingwokwowiyin. Mi iikamim, iikam nhirmiyam naingwokwowiyim yim sima Adi Komii siir siyiu iiir napkim.

9 Adi Komii siir siyiu komiiyin hiniina boinkin, kima hii inkam nwirni wig aka kipi nanae mi wig irni kam aka kipi mi anae. Mi inkam kipi mi isomsom aokao mi hii kipi mi tauae mi kipi mi kigmair, ti sima sima rani, siyiu komii siir yai nhirim ina mi owim. Mi diminin whiruwairgin simiir kou nwowin, yio hiniingin kima iikamim kimiir omaka kingiin nwowim, simiiramin kiramar naingwonaeiya saiir hiriinan daingwo.

10 Iikamim, iikam nhiram naingwowiyim sima simiirin siyiu biyie bi tirikim mi ti hiriinan siyiuin iikam nhiram naingwowiyin, yio Adi Komii siirgisiir siyiu iiirar napi.

11 Kima hiriinan tir iiya Jisis Krais siya swoki iuuniyana nua tiriir ini kingiin nwowa. Mi kima Jisis Krais siir mii aiir mirii wi kipi mirii piyapiyao.

12 Łhi, iiya siya swoki itana nua tiriir, ini kingiin nwowa. Mi krimiir iiya ti nuin dimin biyieki naokingugukikaiyin siir nwowana ini dig kingiin nwowa. Mi krima Setan siir siyiu biyieyim yim ti iuguski. Mi Adi Komii siir kirie aiir hai mi Setan siir ti swoki kwatio.

13 Krima siyiu miiyik iiir sibgu ap mi siir sibgu tir. Iikamim nabie kigomok apiyim sim hiniin mi siyiu biyie siir kipi

nap ɨkɨ iikamɨm nɨi tɨsɨsɨr apiyɨm sɨmiir hɨriinan. Yɨm ɨni op biyɨeya kwiyae whaowaeiya saiir kwiyae whaowaenan ywowɨm. Sɨma hɨi nanaekɨm mɨ yaii prɨininiii prɨininiigɨm mɨ ɨo whwonkam nanaokɨm mɨ wranan nɨnsikɨm.
14 Mɨ wɨm kɨma wɨ hɨriinan kɨpi tɨr kɨma Jisɨs Krais siir kɨrɨe aiir hai. Mɨ dɨmɨn biyɨeyɨm kɨmiir kwoɨnkɨ naɨngwowiyɨm tɨram, yɨm wɨ kɨpi tɨr. Ɨriig.

14

Krɨma iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir kɨpi hɨd.

1 Mɨ iikam nhɨrmi naɨngwo tɨbmiiya kɨrɨe nwo karam nwowi Jisɨs Krais siiramɨn mɨ kɨma sɨmiirɨn kɨpi hɨuyarmai kɨma sɨmiiram dapiyao Adi Komii siir ɨnɨg ɨiirɨn kɨnakar hainanam. Mɨ kɨma dɨmɨnɨn whwokwoka nwo karam nwowiyɨm sɨmiir kɨpi nɨnkɨnwamwarkɨi boɨn.
2 Boɨniyɨo yaiya kara pɨ hɨniɨna boɨni, mɨ ɨnkamɨn Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmiiyɨn siir naɨngwo tɨbmiiya saeya ha boɨni, tɨ naepai naepaiyɨm yɨm hɨriiyar daeswo, yɨo siya wa dae. Mɨ nwɨrɨn siir naɨngwo tɨbmiiya Adi Komii siiramɨn kɨrɨe nwo karam nwowi, yɨo wɨ kɨuaekɨuaeyɨm sɨmiirarar tɨmɨ ae.
3 Mɨ ɨnkamɨn naepai naepai naeiyɨn, siya ɨkɨ ɨnkamɨn naepai naepai naesi nɨdidiyɨn siir kɨpi nɨgbumbu, yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo mɨiyɨk rani. Mɨ ɨnkamɨn kɨuaekɨuae ara mɨ aeiyɨn yɨo ɨriipa hɨriinan, ɨkɨ ɨnkamɨn naepai naepai ɨmiirar naeyarkakiyɨn siir kɨpi mɨ ɨgbumbu. Mɨ yɨo tɨriiginɨn yɨo ɨriipa hɨriinan mɨiyɨk rani. Dimusi rani, sɨmiirɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya bɨdi yanmaiwarkainaswowɨn.
4 Kɨma hɨriiyar naɨngwowi ɨkɨ iikam nhɨrɨm Krais siir mɨi mɨriiyɨm, sɨmiir hɨdɨm mɨ kou ɨni kɨmar ywowɨm, ha? Bɨiyan Inkam Komii siya hɨdi digworaekwo whɨekakɨm siir iikam ɨma tɨrɨm sɨmiirɨn wɨ wadɨeyar nwowi, iyɨe? Wɨ wadɨe nwo rani, aniya? Sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siyar whɨnkɨnsiis haiginɨuwi, siyɨu mɨiyɨk tɨramɨn.
5 Mɨ iikam nhɨrɨm yɨm ha naɨngwowi, ɨi nhɨrɨm sɨmiir kouwɨn ɨni ɨi kwɨra kou saeya ywowa. Mɨ iikam nhɨrɨm yɨm ha naɨngwowi, ɨi whɨekakɨm ɨni hɨrii hɨriinankɨmar ywowɨm. Mɨ Kɨma ɨrɨra nwɨnwɨra dɨmɨnɨn kɨma naɨngwowiyɨn, siiramɨn sɨbgu daɨngwo omok hɨd.
6 Mɨ iikamɨm ha naɨngwowɨm, ɨi nhɨrɨm ɨkɨ ɨi nhɨrɨm sɨmiir kouwɨn ɨni sɨma ywowɨn, yɨm sɨma Bɨiyan Inkam Komii siir ɨnɨgɨn hɨriinan saiirsiyar mɨ hainani. Mɨ iikamɨm naepai naepai ɨmiir naeyarkakiyɨm, yɨm sɨma Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir ɨnɨgɨn sɨmiirsiyar mɨ hainani. Dimusi rani, sɨma tɨ naeyɨm Adi Komii siya hauugiyɨm sɨmiir, siirɨn sɨmiirsi tɨ swokɨ boɨn wadɨeki. Mɨ iikamɨm kɨuae kɨuae ara naeiyɨm, yɨm sɨma Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir ɨnɨgɨn tɨ sɨmiirsiyar mɨ hainani. Mɨ

sima Adi Komii siirin ti naeyim siya hauuim pi simiirsiyar mi boin wadiekii.
7 Inkam nwirkin siir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyamin, siya bi nonkwokin. Niingaka. Mi inkam nwirki siir kwoin airgar bi mi aingwo aonamkin. Niingaka.
8 Mi krima omwaiyar mi waiyaei yio Biiyan Inkam Komii siirar diminkin. Mi krima mi aonami yio iriipa hiriinan Biiyan Inkam Komii siirar diminkin mi krima omwaiyar mi waiyaei mi krima mi aonami, nimkrima Krais siir iikamkim.
9 Dimusi rani, siya bidiya yaowin mi ini iki iikamim naokaowim mi iikamim krima ti omwaiya niki waiyaim siya ini krimiir Biiyan Inkam Komii nwowin.

10 Mi dimusika, kima kimiir nomiiyauim simiirin whisarii prii hidi, ha? Mi dimusika, kima kimiir nomiiyauim simiir nigbumbuim, ha? Mi mhoiiya krima homgakarin wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi diminpai diminpaiyim wi siyar hid iskii.
11 Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin hiniina boinkikin,

Biiyan Inkam Komiiyin siya hiniina boinkikin, kara kimiirin yaimwowar boinki, kara ini omwaiyar waiyain. Ombud komiiyin wi ogmwo kariir whwonkam idair nini hiunii mi sima wa boini Adi Komii kiingi kiinin kirargin.
12 Mi krima irira nwinwira Adi Komii siirin, wi krimiir yapayapa kwoin imiirar boini, krima ti dimin taeminim hiniin dimusi tirkim, iiya krima ti nu iiir niki owa. Mi krima wi mintarao, siyiuin krima tirin iki nomiiyau nhirim naingwo tibmii kiinim sim. Ɨriig.

Krima nomiiyauim naingwo tibmiiyim simiir naingwo tibmiiya saiir kipi tirbu.

13 Mi krima, krimiir nomiiyauwim simiir kipi hid. Kima ti dimin hiriinanim simiirsi daingwo. Kima, kimiir nomiiyau imiirin dimin kipi swoki tirsran simiir nikpitmaiyamin siyiu biyie tiram mi sima nanka ikiiyamin. Niingaka.
14 An kara Jisis Krais saika bidi yitinakiukikinin mi kara asi ninomokninkini, digworaekwo whiekakim wadie kina nwo imiirin. Mi nwirki ha naingwowi, ti diminin miiyik rani mi siya wi kipi tir mi wi kipi mi ae.
15 Mi naeyin kira naeyin, kiriir nomiiyauin kiriirsiyin hikak siya nwowi mi ti hiriinan siyiuin, yio nomiiyauam naingwokwowiyin si rani. Mi ti dimin hiriinanin kima naeyin siirin, kima iikamim yipiki Krais siya naowin simiirsiyin, simiir whwonkam ida kipi nae, simiir naingwo tibmii aiir tirbuam.

16 Mi dimin whir kipi swoki iisiimauu iikam nhirmiyin, wim
wi sim pi boinbumbuwisi ti diminin kima ha naingwowiyin,
yio wadiekin mi yim sima wa boini, yio miiyik rani.
17 Mi dimin miiyik miiyikim Adi Komii siir isidin siirim, yim
naeni dimin tani mi yim op kwiyaeni dimin tani. Niingaka.
Yim hiniin hiniingim, dimin whirki kimbu karamae nwo mi
iripa Adi Komii saika nongwomamair aei mi mairgimairga
nwo. Yim ti dimin hiniinim yim Adi Komii siir naeyiu ieya
hauugim. Mi ti diminim simakisimairgim kougi kou nwowim.
18 Mi kira ta mii hiriinana saiir mirii Jisis Krais siiramin mi
Adi Komii siya kiriirin wi mairgimairga prasae nwo rani, ta
miiya kira miriiya saiiramin. Mi kimiir nomiiyauim yim iriipa
hiriinan wi mairgimairgar mi owi.
19 Mi krima siyiuin krimiir whinkinsiis haiginiuwiyin, iripa
nongwomamair aeiyin mi kirie irni nwirni hauuwiyin, siir
dap.
20 Kima Adi Komii siir miiya ti naeyam kima naeyim tirim
simiirsi ara kipi tirbu. Nae whiekakim yim wadiekinargim. Mi
ti diminin kira naeyam tirin, kiriir nomiiyau siir whwonkam
ida siir naingwo tibmiiya saiir nanka ikii, yio tiriiginin wi
biyieki biyie nwowi.
21 Mi diminin kira naeyam naingwowin mi opa kira
kwiyaeyam naingwowa, kiriir nomiiyau iiirin siya nanka ikii
mi kira ti hiriinan diminim wi kipi swoki tirmimin wi hindarar
ditkii iuguski.
22 Mi diminin kira ha naingwowiyin yio nae dimin kibikin
mi kima siir naeyam naingwowi yio kimakima dimprio ae,
kima inkam nwirni kwoin nipiyaokiiyim kipi tir, yio kima mi
Adi Komii siya kimiirarar diminkin. Mi kimiir kwoinim ha
naingwowi siyiuin kima tiram naingwowin yio siyiu wadiekin
mi sima wi mairgimairga nwowi.
23 Mi inkamin kwoinin whisa nwowi diminin siya naeyam
naingwowin mi siya siirin wi kipi nae. Mi siya ti dimin
iir naei, yio siya dimin biyie bidi tirin. Mi diminin kira
ha naingwowin, yio dimin biyiekin mi kira siirin hiriiyar
tirkripkaii, yio tiriiginin, Adi Komii siya ha boini, tiki diminin
yio dimin biyiekin. Iriig.

15

Krima Krais siir yai aiirar wakaeyokna ap.

1 Mi iikam krima yipiki naingwo tibmii kiinim Jisis Krais
siiram, krima iki iikamim Jisis Krais siiram naingwo tibmii
kiin karamae nwowim simiir whinkinsiis haiginiu, yim wi pi
nikii iuguskiisi. Mi krima, krimamar kipi naingwona.

2 Nim wi krimamar pi naingwonaeisi, krima iki iikamim
naingwo tibmii kiinim simiir whinkinsiis haiginiu mi simiir
naingwo tibmiiya Jisis Krais siiramin wi kirie nwoki owi.
3 Adi Komii siir Yokwo Komiiya hiniina boinka, siya
krimiir Biiyan Inkam Komiiyin, siya siir kwoinairga bi nitkin,
krimiiram nauni miriiniyim. Niingaka. Adi Komii siir
Yokwo Komiiya saeya hiniina boinka, ti yai bibiyieyim sima
nigbumbuwiyim, an kara ini warar mi ikin hikin mi krima wi
krimiir kwoinkar kipi naingwo mirii.
4 Ti yaiyim biiya sima winkiyim Adi Komii siir Yokwo Komii
aiir, yim krimiir nowamwarkai haiginiuwam winkikim. Mi
iiya sima ti yai imiir winkiyim, sima minam winkikim krimiir
kwoin imiir wokmai haiginiuwam. Mi hiriinanki niuwi,
krima wi naingwo tibmii kiin pranae kin tani, ta iiya omwai
Adi Komii saika waiyayokiyokiiyana saiiramin.
5 Adi Komii krimiir Wanin sikisiyairgin krimiir wokmai
haiginiuwiyin mi krimiir whinkinsiis haiginiuwiyin sowiir
bwamkibwamin. Mi kara Adi Komii siiramin hiriinan sai-
iram kwisboin yokiyokiigin. Mi iiya siya kimiir whinkinsiis
haiginiuwi mi kima iripa dongwomamair ae, Jisis Krais siya
tirin siyiuin krimiir niisiimauuwin siir hiriinan.
6 Mi krima wi kwoin whiruwar dwoki mi wi diriyar timi
boinki, Adi Komii siir inig iiir hainan praprasamin krimiir
Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adin. Iriig.

Krais siya Juda iikamim mi Juda iikam tani ikim simiir kinsiis haiginiu swokin.

7 Jisis Krais siya bidi mi boinin, krima siir iikam nwowam.
Mi iriipa hiriinan siyiuin kima nwirni irniyamar timi aingwo.
Mi hiriinanki niuwi, iikamim sima wi Adi Komii siir inig iiir
hainan prapraski. Dimusi rani, sima kimiir siyiu iiir kigim.
8 Mi ti yaiyim kara kimiir boinmimauuwim simiir yaim-
wokiyaimwowim yim hiniingim, Jisis Krais siya Juda iikamim,
yipiki miois kitiyopnir haiiyim simiir whisarii mii priimiriiyan
inkam nwokin. Siya simiir niisiimauuwam tirkin siir Adin
siir yaimwo kiina. Mi Adi Komii siya dimin taeminim krimiir
brougae wanwiyaeiyim simiir nimbingiyim bidi bidiniyar
Ebraham Aisak mi Jekop simiirin wi siya tiri.
9 Kima mi kimiir nomiiyauwim naingwo tibmii kiinim kima
iripar dongwomamair ae. Dimusi rani, krais siya iki Juda
iikam tani simiiram warar nitkin. Mi sima wi Adi Komii siir
inig iiir nwoki hainan praprasim ti iikam whiekakam siya
naingwowiya saiirsi. Yokwo Komii saiir yaiya hiniina boinka,
mi ini mi owin kara ti Juda iikam tani simakar mi owin mi kara
mwai wi kiriir inig iiir hainan prapras waowi.

10 Mɨ Yokwo Komii saiir yai kwɨra saeya ha boɨnkika, kɨma
iikamɨm Juda iikam tani, kɨma maɨrgɨmaɨrga dwo Juda
iikamɨm sɨmakaɨn.
11 Mɨ haɨmii whɨrɨn yɨo hɨnɨɨna boɨnkikɨn, kɨma iikamɨm Juda
iikam tani, kɨma Bɨiyan Inkam Komii siir inɨg ɨiir hainan
prapraski. Mɨ iikam whɨekak kɨmarɨn, siir inɨg ɨiirɨn nhamii
nhamii kɨpi hainan prapraski.
12 Profet inkamɨn Aisaia siya Yokwo Komii saiirɨn hɨnɨɨna wɨn
boɨnkikɨn, mhoɨiya inkam nwɨrɨn wɨ sɨpi nɨti, yɨo Jesini isidɨn
siirgɨn Devidni adɨn mɨ iikamɨm Juda iikam tani hɨnda tɨnda
nwowɨm, sɨmiirɨn wɨ siyar kɨgɨski. Mɨ sɨma wɨ hɨnɨɨna naɨngwo
aɨngwo tɨbmii kɨɨni, sɨmiirɨn wɨ siya nanmaiwarkainaei.
13 Adi Komii siyaɨrgɨn, krɨmiir naɨngwo tɨbmii kɨɨna saiir
bwamkɨ bwamɨn. Kara ha naɨngwowi, maɨrgɨmaɨrga mɨ ɨrɨpa
nongwomamaɨr aei siyɨuɨn yɨo kɨmiir dɨnkɨnɨukikai. Mɨ Adi
Komii siir naeyɨuɨn siir dimɨn kɨrɨe kɨrɨeyɨm wɨ kɨmiir nwokɨ
whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm, ta Adi Komii siiram kɨma nwowa
siya nanmaiwarkainam. Ɨriig.

Pol siya siir mɨi aiiram maɨrgɨmaɨrgakɨn.

14 Tɨ kariir akamɨm, kara bɨdi yɨnokninkɨnɨn, kɨma iikam
wadɨekɨm mɨ Adi Komii siir yai ɨmiirɨn kɨmar yɨnokninkɨn. Mɨ
ɨrni nwɨrniyɨn kɨmar mɨ owɨmwarkaiyɨuwi, wɨ dɨgar mɨ owi.
15 Mɨ yokwowa tɨ digworaekwo ɨmiira ɨgao yai
kara wɨnboɨnkiya, kɨmiiram, kara bɨ nɨdidgɨn sɨmiir
boɨnmɨmauusiyɨn. Nɨɨngaka. Kara mɨnsi wɨnkikɨn, kɨma
wɨ pɨ naɨngwo owouwisi, tɨ digworaekwo ɨmiirɨn. Dimusi
rani, kariirɨn Jisɨs Krais siir aposel inkam nwowamɨn Adi
Komii siya nokmon okwo haiginɨugɨn.
16 Mɨ kara siir mɨiyan inkam asi nwokɨn, ɨkɨ Juda iikam
tani sɨmiirsi ninɨ mɨriiyɨuwɨm. Mɨ an kara ɨni pris inkamnan
ywowɨn, Adi Komii siir yai wɨn kɨbiya saiir boɨnmɨmauuwam
sɨmiir. Mɨ ɨiya sɨma Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨni mɨ
Adi Komii siir naeyɨuɨn sɨmiirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae
nwohaiginɨuwi, siir whwonkam ɨdaɨn mɨ sɨmiirɨn kara swokɨ
hauugi, dimɨnɨn Adi Komii siir hauugiiyɨn siir hɨriinan mɨ siya
bigɨ wɨ nasmɨrwaiyar nwokɨ owɨm sɨma siir iikam kɨɨngɨ kɨɨn
nwowam.
17 Mɨ an kara Krais siir inkamkɨn mɨ kara maɨrgɨmaɨrga asi
nwowi ta mɨiya Adi Komii siira kara mɨriiya saiiramɨn.
18 Kara pɨ dimɨn whɨr wara boɨn tani, kara mɨiyɨm kara
mɨriiyɨm Krais siya whɨndirɨraerarɨm kariir, pɨ sɨmiir
boɨni, iikamɨm Juda iikam tani sɨma wɨ siir yai aiir nwokɨ
wakaeyoknaɨm mɨ wa nwokɨ aɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm. Mɨ tɨ
yaimɨn dimɨnɨm kara tɨrɨm siya whɨnkɨnsiis haiginɨugɨn.

19 Kariirin Adi Komii siir naeyiu ieyar whinkinsiis
haiginiugin, dimin kirie komiiyim biiya iikamki kig karam
nwowim simiirin. Mi kara Jisis Krais siir yai win kibi kibiyim
om komii Jerusalem hirankar boinmimauunaniyin, ini nu
Ilirikam hirar yadigiuwin.
20 Mi ti diminim kara tirim, kariir kwoin komiiyin, simar
nwokin, krais siir yai win kibiya saiir boinmimauuwamin, iki
iikam nhirim, om nhiranim simiir hiranim wakae karamae
nwowim simiir. An wi iki omoman kam nhirkim sim niki
boinmimauuwim, wi sim pi swoki boinmimauuwisi. Kara
yinin inkam nwirkin ninansiin okwogikin omaka siir idwo
haigin miriyim pi boriisopi.
21 Niingaka. Kara Yokwo Komii saiir yaiyim simiir
wakaeyokna apam tiri, saeya hiniina boinka,

iikamim Krais siir dimin taemin imiir kig karam nwowim wi
sima kigi siirin. Mi iikamim biiya siir yai aiir wakae
karamae nwowim sima wa ninokninkini siir yai aiirin.
Ilriig.

*Pol siya om komii Rom hiran iikamim simiir kignakiyam
tirkin mi nu Spen hiriir namim warar mi tiri.*

22 Ilinokiinokin kara kimiir kignakiyam ina naingwowin,
kariirin ta mii aeyar kwipiyaokiii mi kara kimiir
kignakiyamin paniinsi yitsi.
23 Biewii biewiiyim namkiyim, kara kimiiram nitima
naingwokin. Mi tariinanin kariir miiyim tapairin ini dig
ywogigim.
24 Mi tariinanin kara kimiir kignakiyam tiri mi nu Spen
hiriirin pi mhoiiya nwoki amim. Mi kara, kimaka warauur
nini gwo ae sasaenakii mi kariirin wi siyiuam kima nwoki
whinkiyansa haiginiugiyim nu Spen hiriir namamin.
25 Mi tariinanarin kara pi om komii Jerusalem tiriir swoki
ami Adi Komii siir iikamim hiranim simiiram.
26 Mi iikamim naingwo tibmii kiiniyim nu Mesodonia mi
nu Grik hiranim sima kwoin whiruwa bidi ywokiyim, umir
haingiriyiu haiginkiyim, Adi Komii siir iikam paeprikabim
om komii Jerusalem hir nwowim simiiramin.
27 Kwoin whiruwa sima simar nwokikin hiriinan tiramin.
Mi sima om komii Jerusalem hiran iikamim simakan din-
aukakim. Iiya Juda iikamim sima boinmimauuwa yai win
kibi kibiyim iikamim Juda iikam tani simiir, sima naingwo
tibmiiyam Jisis Krais siiram, saiirsika. Mi ini mi owin, sima
Juda iikam paeprikabim om komii Jerusalem hiranim Adi
Komii siirim, simiir mi whinkinsiisim, ta simiir dinau aiir
digiyam.

28 Biiyin, kara pi ti diminin siir tiram niki ami mi ti umirim
sima haingiriyiu hauugiyim kara simiir nikini onkwo hau-
ugigi. Mi kara nu Spen hiriir namim tiri mi bii wi kimiir nikini
kigigi.
29 Mi iiya kara kimiir kigam tiri, kara hiriiya naingwowi
Krais siir dimin miiyik miiyikim wi kariirarar nakaisiskini. Mi
kara simiirin wi kimiirar mi whinkinsiis haiginiuwi.
30 Ti kariir akamim kara kimaka srii komiigakin. Dimusi
rani, kima Jisis Krais siirim naingwokwonanaei mi Adi Komii
siir naeyiu siir kirieya kima irni nwirniyamin ina ninan
aingwokwowim. Mi kara ha naingwowi, kima Adi Komii
siiramin kariiram wara dinkin kwisboin
31 kariir whinkinsiis haiginiuwam, ti iikamim nu haimii
Juda hiranim, kariirin wi sima pi nisomaowisi. Mi kima
siiramin ti umirim kara hauuwi Adi Komii siir iikamim om
komii Jerusalem hiranim simiir siiram warar timi kwisboin,
sima wi mairgimairga nwoki owim.
32 Mi Adi Komii siya ha naingwowi kara kimiir wini kignaki
mi kara wi kimaka nini ongwomamair aesasaenakiyim.
33 Kara ha naingwowi, Adi Komiiyin yipikin krima nong-
womamair aeni bwam nonkwowin, siya ini whiekak kimakar
nwowin. Kaimwoka. Iriig.

16

Pol siya iikamim simiir nokboinmamairgikin.

1 Kara kimiirin wig ira saiir boinkii, saiir inigin Fibika saeya
Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api wiga. Mi iikamim Adi
Komii siiram naingwo tibmiiyim om Senkria hiranim simiirin
saeya whinkinsiisika.
2 Kara kimiirin ta wig aiirin minam boinmauu
wakaekii, kima saiir nokboinmamair haiginiuwim kima
nokboinmamair haiginiuwa iki iikam nhirim Adi Komii
siiram naingwo tibmii kiinim simiir, saiir hiriinan. Mi kima
saiirin siyiu miiyik iiirar tir siyiuin Adi Komii siya naingwowin
kima tiram saiir. Mi diminin saeya haiyam naingwowin
saiirin whinkinsiis haiginiu. Dimusi rani, kariirin saeya
whinkinsiis haiginiugin mi iikam nhirim simiirin iriipa
hiriinan.
3 Mi ta kariir nokboinmamaira kima Prisila mi saiir kam
ieya Akwila sowiirwai tini boiniu yo sowa Jisis Krais siir mii
kibiya kanaka miriigo.
4 Mi biiya sowawaiyin parii parii naowim kariir
whindiriraersi. Kanakana rani, sowiirsi mairgimairga, iki
iikamim hinda tinda nwowim Juda iikam tani naingwo
tibmii kiinim yim sima iriipa hiriinan mairgimairga bidiyar
mi owim sowiiramwaiyin.

5 Mɨ kɨma iikamɨm sowiirwai omaka hɨrar haɨngiriyɨu ɨdwokai hainaniyɨm Adi Komii siir inɨg ɨiir, sɨmiir ha boɨn,
kara sɨmiir nokboɨnmamaɨrgikɨn.
6 Mɨ Maria saiirɨn ha timɨ boɨn, kara saiir
nokboɨnmamaɨrgikɨn. Saeya kɨmiirɨn dimɨn taemɨn kasa
bɨ whɨndirɨraerar haiginɨuga.
7 Mɨ kɨma Andronikas mɨ Junias sowiirɨn ha timɨ boɨn,
kara sowiir nokboɨnmamaɨrgikɨn. Mɨ tɨ Juda inkam nwɨso
sowa kanakar nɨnkɨn hɨuyokiyokaigwo maeyauwa mɨi biyɨe
mɨriiya saiir. Mɨ aposel kamɨm sɨma sowiir bɨdi sɨbgu
ɨnokninkɨnɨm. Mɨ bɨiyarɨn kara Krais siiram nikɨ aɨngwo
tɨbmii kɨɨn karamaeyar nikɨ owa mɨ ywo sowa saiirar
naɨngwo tɨbmii kɨɨngwo.
8 Mɨ kɨma Aplietas siirɨn ha timɨ boɨn, kara siir
nokboɨnmamaɨrgikɨn. Siya kariir nomiiyau kɨbikɨn, Bɨiyan
Inkam Komii siir mɨi aiir mɨriigɨn.
9 Mɨ kɨma Eban siirɨn ha timɨ boɨn, kara siir
nokboɨnmamaɨrgikɨn. Siya Bɨiyan Inkam Komii siir mɨi aiirɨn
kanakar mɨriigɨn. Mɨ kɨma Stekis siirɨn warar timɨ boɨn kara
siir nokboɨnmamaɨrgikɨn. Dimusi rani, siya kariir nomiiyau
kɨbikɨn.
10 Mɨ kɨma Apelis siirɨn ha timɨnɨ boɨnɨu, kara siir
nokboɨnmamaɨrgikɨn, kara iikam nhɨrɨm sɨmiir yai wakaekɨn
siya Krais siir siyɨugɨ siyɨu ɨiirar napkɨn. Mɨ siirɨn iikam biyɨe
nhɨrɨm siyɨu biyɨe sɨma tɨrhaiginɨuwɨn mɨ siya hɨriinansi bɨ
nwokɨn. Mɨ Aristobyulas siir omakan iikamɨm sɨmiirɨn ha
timɨ boɨn, kara sɨmiir nokboɨnmamaɨrgikɨn.
11 Mɨ kɨma Herodion siirɨn kariir isidɨn siir inkamɨn siirɨn
pɨ ha boɨn kara siir nokboɨnmamaɨrgikɨn. Mɨ kɨma iikamɨm
naɨngwo tɨbmii kɨɨniyɨm Nasisas siir omaka ɨruwanɨm sɨmiir
wɨ ha timɨnɨ boɨnɨu, kara sɨmiir nokboɨnmamaɨrgikɨn.
12 Mɨ kɨma Traifina mɨ Traifosa sowiirɨn ha tinɨ boɨnɨu,
kara sowiir nokboɨnmamaɨrgikɨn. Bɨiyan Inkam Komiiyɨn
siir mɨiyɨm kɨigi sowa nɨnkiko. Mɨ kɨma ta wiga Pesis dapiya
saiirɨn ha timɨ boɨn, kara saiir nokboɨnmamaɨrgikɨn. Saeya
kariirgɨ kariir nomiiyau kɨɨnga. Mɨ saeya Bɨiyan Inkam Komii
siir mɨiyɨm pranae pranae bɨ mɨriiga.
13 Mɨ kɨma Rufas siirɨn wɨ ha tinɨ boɨnɨu, kara siir
nokboɨnmamaɨrgikɨn, tɨ inkamɨn Bɨiyan Inkam Komiiyɨn
siir siyɨuɨn siir sɨbgu apiyɨn. Mɨ siir yopiiya, ya ɨni kariir
yopiinan warar mɨ owa.
14 Mɨ kɨma Asin Kritas, Fligon mɨ Hemis Patrobas Hemas
mɨ iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii kɨɨniyɨm sɨmaka hɨr nwowɨm
sɨmiirɨn ha tinɨ boɨnɨu, kara sɨmiir nokboɨnmamaɨrgikɨn.
15 Mɨ kɨma Filologas mɨ Julia mɨ Nerias mɨ siir yokman aeya
mɨ Olimpas siya mɨ iikam nhɨrɨm Adi Komii siirɨm sɨmiirɨn wɨ

ha tini boiniu, kara simiir nokboinmamairgikin.

16 Mi Kima iikamim warauranim irira nwinwira kima kimar
dokboinmamairna. Mi iikamim naingwo tibmii kiiniyim, Adi
Komii siir inig iiir haingiriyiu hainaniyim hinda tindainim
yim sima iriipi hiriinan, wi kimiir mi okboinmamairgii. Ириig.

Nikopkaigiyan yai aeya

17 Ti kariir akamim, kara kimiirin minsi boinmauugi kima
mintirao. Kimiirin wi iki iikam biyieyim sima pi niinikibiirisi
isidin whisa nwowam, Adi Komii siir yaiyim Kima wakaeyim
biiya simiirsi. Mi ta simiir hiriinan yaiya dimin taeminim
iikamki naingwo tibmii kiiniyim, wi saeya kikinwaisiigi mi
kima ti hiriinan iikamim simiir kingiin kipi nwo.

18 Mi ti hiriinan iikamim yim Biiyan Inkam Komii siir mii
imiir bi miriigim. Niingaka. Yim sima, simiir kwoin imiirar
napikim, ti hiriinan dimin iiir tiramin. Mi sima pa priiyiksasae
hiir kinaop itkaigai boinami mi iikamim ha niki aingwowim
sima yaimwowa boini.

19 Mi wim kima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikim
mi iikamim hinda tindanim sima kimiir inig iiirim bidi haigin
idwokiyim mi tariiginа kara kimiirin mairgimairga komiiga.
Kara ha naingwowi, kima siyiu kibi iiir sibgu inokninkin.
Mi kara pi boriisopi kima iki dimin biyieyim simiir tirim.
Niingaka.

20 Kimiir kwoin imiirin Adi Komii siya tirkikin, iripa nong-
womamair aeyam. Mi wi kimimin tani, Setan siirin wi
siyar nonkwoniiwomwiirninkin iuguskii mi siirin wi siyar
niinibrombrop itkini. Kara ha naingwowi krimiir Biiyan
Inkam Komiiyin Jisis siir naingwobumbuwa wi kimakar
nwoki owim.

21 Mi Timoti siya kanakar miriiyin, kimiirin siya
nokboinmamair haiginiugikin. Mi Lusias, Jeson mi Sosipata,
kariir isidin, yim sima kimiirin wara mi okboinmamairgikim.

22 Kara Tetiaskin, ta yokwowa Pol siira kara
whin winboinkika. Mi an kara iriipi hiriinan kariir
nokboinmamaira simiiram mi boinkika.

23 Mi Gaias siya inkamin nae Pol kariir diriraerar
hauu aeyin, ti inkamin siir omakain iikamim naingwo
tibmiiyim iripa sima haingiriyiu owiya yio iriipi hiriinan, siir
nokboinmamaira kimiir mi boinkika. Mi Esrastasin inkamin
gavmani yokwo digworaekwo winiyin, ti om komii siiranin
mi krimiir nomiiyau ieya Kwotas yo sowa iriipi hiriinan
sowiir nokboinmamaira kariiram mi winboinkika.

24 Kara ha naingwowi Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir
naingwombumbuwa, saeya kimakar dwokripkai. Ta yaiya
saeya kaimwo ywokiya. Ириig.

Kɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan.

25 Mɨ kɨma wɨ asi nɨti Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanam
siyaɨrgɨn kɨmiir naɨngwo tɨbmii kɨɨna saiir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwi, hɨriiyar nokwoyokiyokɨigiyamam. Mɨ Krais
siir yai wɨn kɨbiya kara boɨnmɨmauua Adi Komii siya
haigiprakaiya krɨmiirsi, tariinan saeya idwowiya bɨdi
yɨmbiyama.
26 Mɨ tariinanɨn ta yaimwokyaimwowa idowiyakɨidowiya
bɨdi yɨmbiyamkiya Yokwo Komii saiirɨn. Mɨ Adi Komiiyɨn
yɨpɨkɨn omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨikaeyamiyɨn, siya
krɨmiir bɨdi boɨnkiyɨn, siir yai aiir boɨnmɨmauuam ɨkɨ
iikamɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir mɨ sɨma wa nwokɨ aɨngwo
tɨbmii kɨɨnɨm.
27 Kara ha naɨngwowi, krɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
inɨg ɨiir hainanpraprasski, yɨpɨkɨn digworaekwo whɨekakɨm
sɨmiir nɨnokninkɨn dɨgɨn. Krɨma siir inɨg ɨiirɨn ɨinokɨinokar
hainanpraprasnanae digworaekwoɨm Jisɨs Krais siya tɨrɨm
krɨmiir sɨmiirsi, ta yaiya ɨni kaimwo ywowa. Ɨriig.

1 KORIN

Mɨ ɨiya Pol siya om Efesas hɨr nwowa mɨ siya ta yokwowa ha wɨnkika iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Korin hɨranɨm sɨmiiramɨn. Bɨiya ɨiya Pol siya om Korin hɨr nikɨ owɨn siya Adi Komii siir yai aiirɨn bɨewiiyɨm whɨrkakɨn whɨr mɨ haɨmii ha ikɨ boɨnmɨmauu. Mɨ tɨ omɨn Korin nɨkɨuwiyɨn yɨo Grik iikamɨm sɨmiir om komii ɨeya mɨ Juda iikamɨm mɨ Juda iikam tani ɨkɨm yɨm hɨr nwokɨm. Mɨ iikam whɨekakɨm yɨpɨkɨ dimɨn biyɨe tɨriyɨm yɨm hɨr warar mɨ okɨm. Mɨ mhoɨiya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yokwowa ɨna wɨnkiyɨm Pol siiram, sɨma tɨ hɨniɨna wɨn boɨinki, sɨma mɨiyɨknan nwo rani ɨni yapɨyapɨ nwowɨm. Mɨ ɨiya Pol siya hɨriinan wakaewɨnɨn mɨ siya ta yokwowa ha wɨnkikɨn sɨmiir whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨugɨn dimɨn taemɨnɨm sɨma tɨrɨm wadɨe sɨma nwowɨm. Ɨriig.

1 Kara Polkɨn, kara Krais Jisɨs siir aposel inkamkɨn. Kariirɨn Adi Komii siir kwoɨnkar naɨngwo okmwɨn okwo haiɨgɨnɨugɨn, aposel inkam nwowam. Kara mɨ kariir nomiiyauwɨn, Sostanis, krɨra kɨmiir boɨn wadɨeki.

2 Ta yokwowa krɨra wɨnkika om komii korin warauran iikamɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm kɨmiiram. Mɨ Kɨmiirɨn Jisɨs Krais siyar dirɨraerarkikɨn mɨ kɨmiirɨn dimɨn whɨrkɨn panɨɨnsi kɨmbusi. Mɨ wɨm kɨma ɨni Adi Komii siir inkam kɨɨngɨ kɨɨnar ywowɨm. Kɨma, tɨ iikam whɨekakɨm omom omomɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir hɨranɨm Jisɨs Krais Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨg ɨiir hainaniyɨm mɨ siya ɨni krɨmiir hoɨmgakni Bɨiyan Inkam Komiiyar ywowɨrkakɨn.

3 Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya mɨ Jisɨs Krais, sowiir mhɨi kwoɨnɨm ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyamɨn wadɨe saeya nwowaiɨgɨnɨuwi. Ɨriig.

Pol siya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir boɨn wadɨekikɨn

4 Kara ɨinokɨinokɨn kɨmiiramɨn Adi Komii siir boɨn wadɨekii, ta naɨngwobumbuwa siya hauuwa kɨmiir saiirsi boɨn wadɨekii. Dimusi rani, kɨma ɨni Krais Jisɨs siir iikamkɨm.

5 Kɨma Krais Jisɨs saɨka bɨdi yamasu kikɨnɨm mɨ kɨma dimɨn taemɨn whɨekakɨm sɨmiir kɨrɨe komiigak asi nwokɨm. Mɨ kɨma kwoɨn mɨiyɨk mɨ adi siir yaimwokɨyaimwowa saiir nɨnomokɨnɨnkɨn boɨni kwoɨn mɨiyɨkak asi nwokɨm.

6 Mɨ ta Krais siir yai wɨn kɨbiya saeya inan kɨmiir bɨdi kwɨrii ɨdwokaiya.

7 Mɨ kɨma Adi Komii siir naeyɨuɨn siir dɨmɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiiram panɨɨnsi whaowaesi. Nɨɨngaka. Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya nɨtana wɨ saiirar nadɨgɨuwi.

8 Mɨ kɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ kɨma wɨ
kɨrɨe hɨriiyar nwoyokiyokɨyami mɨ wɨ ta ɨo aeya dɨgii mɨ
krɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu rani. Ɨiya krɨmiir Bɨiyan
lnkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya nɨtana. Nɨingakɨ, nɨingakɨinga.
9 Adi Komii siya yaimwo boɨnan inkamkɨn mɨ kɨmiirɨn
siyar nɨmbingɨn siir yɨnisɨmɨn Jisɨs Krais, krɨmiir Bɨiyan
Inkam Komiiyɨn, ini hanɨin kwɨrii ɨdwokaiyɨm mɨ saɨka nɨdwo
boɨnaiiyɨm. Ɨriig.

Iikamɨm ɨrɨpa mhɨi kwoɨn nwowiyɨm sɨmiir yaiga

10 Mɨ tɨ kariir nomiiyauwɨm kara kɨmiirɨn, krɨmiir Bɨiyan
Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir inɨg ɨiir boɨnɨn kwokwokii.
Kɨmakɨma kɨpi nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨn mɨ tɨ kɨmiir isɨdɨn
yapa yapa kɨpi nwo kɨmiir kwoɨnɨm whɨrua dwo mɨ yaiya
diriyar kɨrɨtmai boɨnki.
11 Tɨ kariir nomiiyauwɨm kara, kariir nomiiyauwɨn
Krowi, siir isid ɨeya boɨnmauugikɨn, kɨmakɨmarɨn ɨni
nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨnkaka nwowɨm.
12 Kara kɨmiirɨn pɨ hɨniɨna boɨnmauuwakaekii, kɨma yapa
yapa nwonɨra kɨmiir nhɨrɨm pɨ hɨniɨna boɨni, nɨm nhɨrɨm
Polnikɨm mɨ nɨm nhɨrɨm Apolosnikɨm mɨ nɨm krɨma Krais
nikɨm.
13 Mɨ ɨni paniɨna tɨrɨn, krais siya ɨni tari haɨmii haɨmiiya
ywowɨn, ha? Mɨ tari tɨ paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siirɨn
Pol kariir nɨnkɨn ɨrɨmdɨnu aokikɨn kɨmiir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwamɨn, ha? Kɨma tari Pol kariir inɨg ɨiir baptaiskɨm,
ha?
14 Kara Adi Komii siir boɨn wadɨekii, kara kɨmiir waraurɨn
Krispas, Gaias sowiirarar baptaisgikɨn kara inkam nwɨr wara
bɨ baptaisgikɨn. Nɨingaka.
15 Inkam nwɨrkɨ kɨmiirɨn wɨ hɨniɨna boɨn tani, kɨma kariir
inɨg ɨiir baptaiskɨm. Nɨingaka.
16 Ae, kara tɨsi hanɨingɨ swokɨ kwanaɨngwowoknakiyɨn,
kara Stefanas sɨmiirniiyɨn warar nɨnkɨn baptais
haigɨnɨugikɨn. Kara nɨnokɨnkɨn tani, kara tari inkam nwɨr
warar bɨdi yamisi baptaisgikɨn iyɨe?
17 Krais siya kariirɨn baptaisɨm bɨ nɨkropkikɨn. Nɨingaka.
Siya kariirɨn yai wɨn kɨbiya saiir boɨnmɨmauuwam
nɨkropkikɨn. Mɨ tɨ hɨriinan saiirsika kara kɨmiirɨn aowa
aowan yaiyɨm, kɨma nɨnokɨnkɨn karamae nwowɨm pɨ sɨmiir
wara kɨnawhiyɨmiyɨena boɨn tani, kamɨm nɨnokɨnkɨn
komiigakɨm sɨmiir hɨriinan. Nɨingaka. Mɨ kara hɨriina
boɨnkɨswo mɨ tɨ paeyɨn Krais siir nɨrɨonɨnkɨnɨn hɨiiniya yɨo
wɨ inɨgak di ywowi. Ɨriig.

Adi Komii siir kɨrɨeya ɨni Krais siir hɨr nwowa

18 Kaimwoka, iikamim ha naingwowi, ti paeyin hiiiniya
nirioninkinin siir yaiya saeya hindara priiboin whaowaei.
Mi krima iikamim Adi Komii siya nanmaiwarkainam,
nim krimiir kwoinim ha naingwowi, ti paeyin hiiiniya
nirioninkinin, siir yaiya ya Adi Komii siir kirie aeyairga.
19 Adi Komii siir Yokwo Komiiya saeya ha boinka,
iikamim ninokninkinkakim simiir ninokninkina wi kara
tirbugii. Mi iikamim kwoinpai kwoinpai miiyikakim
simiir kwoinim wi kara nirimdiyiugii.
20 Mi ti iikamim ninokninkikakim mi iikamim kwoinpai
kwoinpaigakim iikamim yai kripii nainiikiigi ikim mi sima
wi inigakar nwowi. Niingaka. Mi Adi Komii siya nu tiran
iikamim ninokninkinkakim, simiir ninokninkin imiir bidi
tirbugiyim.
21 Adi Komii siir ninokninkina ti nuan iikamim simiir
kwoinairga naingwo haiyim wi dig nwo rani. Niingaka.
Adi Komii siya ta boinbu yaiya sima boinmimauuwa sai-
iram naingwo tibmiiyim, iikamim simiirin wi siya nanmai-
warkainaei.
22 Juda sima yaewan minam kindiyiu wankim, sima yaeya
dimin kirie komii win kigi mi sima wa naingwo tibmii. Mi yim
Grikim, ninokninkin komii haiyaramar mi ankaii.
23 Mi nim krima paeyin hiiiniya nirioninkinin Krais siir
ninkin irimdinu aokiyin, siir yai aiirar mi boinmimauuwikim.
Mi Juda iikamim sima ta yai aiir wakae winim mi
simiir kwoinim miiyiknan bi nwokikim, ini hindara
hiugimkikiugiyim. Mi iikamim Juda iikam tani, yim simiir
kwoinim ha naingwowi, ta yaiya saeya hindara priiboin
whaowaei.
24 Nim krima nhirim Juda iikamkim mi nhirim krima Juda
iikam tani. Krima Adi komii siir nikiu aiir wakaeyim krima
ina ninokninkinim, Krais siya Adi Komii siir kirieya mi siir
ninokninkina, saiir niisiisiimauugin.
25 Iikam nhirim sim kwoinim yim ha naingwowi, Adi
Komii siir ninokninkina saeya bwam karamaeki niuwi mi
yim inkam nhirim sim kwoinim ha aingwowi, Adi Komii siir
kirieya saeya opairgi mi iuwi. Mi Adi Komii siir ninokninkina
ini ti nuan inkamim ninokninkin komii komiigakim bii
nwowim, ini simiir ninokninkin imiir haibura mi Adi Komii
siir kirie ini ti nuan iikamim kirie komii komiigakim bii
nwowim simiir kirie aiir haibura.
26 Ti nomiiyauim kima biiya Adi Komii siya nimbina iiya
kima naingwo tibmiiya mi saiiram ti swoki aingwowoknaki
biiya kima paniin paniin inkam nwokim, iiya Adi Komii siya
kimiir nimbina. Mi nu tiran iikamim ninokninkin komii
Komiigakim mi kirie komii komiigak nwokim, yim iuarig bi
nwokim. Niingaki, niingakiinga.

27 Adi Komii siya bɨdi hɨdgiyɨn iikamɨm nu tɨranɨm ha
naɨngwowɨm inɨg karamae nwowɨm sɨmiir nɨmbinam,
iikamɨm nɨoknɨnkɨnkakɨm sɨmiir kiyɨpsɨbgi haigɨnɨuwam.
Mɨ siya iikam opaɨrɨm nuan inkam ɨma naɨngwowɨm
sɨmiir bɨdi yɨmbingiyɨm, inkam kɨrɨekakɨm sɨmiir kiyɨpsɨbgi
haigɨnɨuwam.
28 Adi Komii siya bɨdi yɨmbingiyɨn inkamɨm yaeyɨpyaeyɨpa
tɨ nuan inkamɨm sɨma yasururgaiyɨm. Mɨ ɨrɨpa nomboɨn ii
ae karamae sɨma nwowɨm sɨmiirɨn. Dimusi rani, tɨ iikamɨm
nuanɨm ha naɨngwowiyɨm, sɨma inɨg komiigakɨm sɨmiirɨn Adi
Komii siya bɨdi ikwowaisiigiyɨm.
29 Inkam nwɨrkɨ hainan karamaeka siir inɨg ɨirarɨn, Adi
Komii siir whwonkam ɨda. Nɨingaka.
30 Whɨsarii rani, krɨma ɨni Jisɨs Krais siirgɨsiirkɨina ywowɨm.
Mɨ Adi Komii siya Jisɨs siirɨn mɨnam nɨmbingɨn Krais siirɨn
siya krɨmiir nɨoknɨnkɨn haigɨnɨuwɨm. Mɨ Adi Komii siya
krɨmiirɨn wɨ hɨniina nwokɨ boɨnɨm, dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm
mɨ krɨmiirɨn siyar sakii prapras okwokiyɨm mɨ krɨma ɨni
rɨrmiiya ywokiyɨm.
31 Yokwo Komii saeya hɨniina boɨnka, yɨo siyɨu mɨiyɨk rani,
inkamɨn siir inɨg ɨiirar hainanaeiyɨn, siya Adi Komii siir inɨg
ɨiirar hainan ɨski. Ɨriig.

2

Pol siya paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saiir boɨnmɨmauugɨn

1 Pol siya boɨn, tɨ nomiiyauɨm, ɨiya kara kɨmiirɨm nɨta kara
Adi Komii siir yai mɨiyɨka saiir boɨnmɨmauuwɨm mɨ kara
kɨmiirɨn yai kɨrɨe kɨrɨeyɨm mɨ yai aowa aowan ɨkɨm, kara
sɨmiir bɨ boɨnmɨmauugɨm. Nɨingaka.
2 Ɨiya kara kɨmaka nwowa kariir kwoɨnɨn hɨniingɨn, kara wɨ
dimɨn whɨrɨm naɨngwo rani. Nɨingaka. Kara Jisɨs Krais si-
iraramar yaɨngwo ɨski. Mɨ dimɨn komii whɨrɨn paeyɨn hɨiiniya
nɨrɨonɨnkɨnɨn siya naowɨn siirama daɨngwo ɨski.
3 Ɨiya kara kɨmiir waraur nɨta kara kɨrɨekak sɨm bɨ nɨtkɨn
kara nɨdid kakar nɨtkɨn mɨ kariir pɨua nopnopa mɨ kɨnka.
4 Mɨ yaiya kara boɨna mɨ yai wɨn kɨbiya kara mɨ
boɨnmɨmauua, kara inkamɨm nɨoknɨnkɨnkakɨm kɨmiir
kwoɨnɨm sɨmiir hɨriinan bɨ hiir boɨnikɨn. Nɨingaka. Kara
Adi Komii siir naeyɨuɨn siir kɨrɨeya saiirar nɨtkɨn kɨmiir
nɨisiisiimauuwamɨn.
5 Mɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya inkam nɨoknɨnkɨnkakɨm
sɨmiir hɨrankɨ bɨ haigɨn. Nɨingaka. Adi Komii siir kɨrɨeya saiir
hɨranka nɨtka. Ɨriig.

Nɨoknɨnkɨna krɨmiirɨn Adi Komii siir naeyɨu ɨeyar hauugɨn

6 Kaimwoka, sima iikamim naingwo tibmii kirie kiriekakim
yaowae adnan nwowim, simiirin wi yai kirie kirie kapi
boinmimauuwi. Mi ta ninokninkina ti nuin siir tiran tani
mi ti inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim simiir tani.
Niingaka. Ta simiir kirieya ini kingiina nwowa wa digiuguski.
7 Krima Adi Komii siir yaiya saiir boinmimauugim. Mi
taka nimprio yaiya inkamim nuanim simiirsi nimprioka.
Ta yaiya saeya bidi bidiniyar nwoka, iiya siya nu iiir
nonkwokwo karamae nwowa saiirar. Ta ninokninkina
kara boinmimauua saeya Adi Komii siya ninokninkina
nimprio yaiya mi ta nimprio yaiya iikamim nuanim simiirsi
nimprioka. Mi ta yaiya saeya biiya nwokwokinka. Siya
minam naingwokin, siir siyiu miiyik miiyikim krimiir
whwonkam ida diriraeraram mi krima saikar nwoki
ongwomamair aeyim. Mi ti sima kara boinkiyim.
8 Nuan inkam komii nwirki bi ninokninkinkin ta yaiya saiir
bwam iiirin. Niingaka. Mi sima ninokninkiswo mi sima
ninomor kouan Inkam Komiiyin siirin wi paeyin hiiiniya
nirioninkin saika dinkin irinugi. Niingaka.
9 Mi ti digworaekwo whiekakim simairgim Adi Komii
siya kiyau haigin kwokini iikamim siiram naingwokiinim
simiiram. Mi Yokwo Komii saeya hiniina boinkika,

tiki dimin taeminim yim iikami nhwoki kig karamae nwowim
mi simiir wiingi wakae karamae nwowim mi iikamkim
sim naingwowim yim wi nwo rani.

10 Adi Komii siir naeyiuin siyar niisiisimauugim ti siir
nimprio yaiyim krimiirin. Adi Komii siir naeyiuin siya si-
yar ninokninkini diminpai diminpaiyim mi Adi Komii siir
kwoinin, iriipi hiriinan, sasar mi inokninkini.
11 Yipiki inkamkin, inkam nwirni kwoinin siir ninokninkinin.
Ti inkamin siir kwoinin naeyiuin sasar ninokninkin iskii.
Mi iriipi hiriinan Adi Komii siir kwoinin inkam nwirki
ninoknikin karamaeka. Siir naeyiuin sasar ninokninkini.
12 Mi krima ti kwoin hiriinanin nuan inkamki bi hauugin.
Niingaka. Krimiirin kwoin miiyikin Adi Komii siir naeyiuin
siyar hauugin. Mi krima wa ninokninkini, digworaekwo
whiekakim Adi Komii siya krimiirin hindara priihauugim.

13 Ti diminin krima siirin kimiir boinmauu wakaekin. Ta
yaiya krima inkamin ninokninkinkakin siir hiranki bi haiga.
Niingaka. Ta yaiya krima boinmimauua Adi Komii siir
naeyiuin siyar niisiimauugin. Mi krima kamim Adi Komii
siir naeyiugakim simiir hiriinan asi boimimauuwi mi sima asi
sibgu wakaeyoknaei.
14 Inkamin Adi Komii siir naeyiu karamae nwowin mi
siya wi Adi Komii siir dimin miiyik swoki inokninkin tani.

Niingaka. Dimusi rani, siya hiniina naingwokin siya hindara priinaingwo whaowaei boini. Mi siya wi ti diminin siir dimin mwo iiir ninoknink in tani. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiuin siirar diminkin.

15 Inkamin Adi Komii siir naeyiugakin, siyairgin digworaekwo whiekakim simiir hidiyin mi siirin, inkam nwirki hidim wi dig nwo rani. Niingaki, niingakiinga.

16 Biiya Adi Komii siir inkam nwirin siya Yokwo Komii aiirin hiniina win boinkikin,

ihi, yipikin Biiyan Inkam Komiiyin siir kwoin whiekak imiir ninoknink in. Mi wi nhinga ninokinink ini Biiyan Inkam Komii siir kwoin iiirin mi wi nhinga niisiisimauuwi siirin, ha? Niingaki, niingakiinga. Siya hiniina win boinkikin. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyiuin siyar nowomwarkaiyiuwi krimiirin mi krima Krais siir kwoinin siir hiriinan asi nwowi. Ɨriig.

3

Adi Komii siir miiyan inkamkin

1 Ti nomiiyauim, biiya kara boinmauuwim yaiyim mi kara kimiirin kamim Adi Komii siir naeyiugakim simiir boinmauuwa saiir hiriinan bi boinmimauugin. Niingaka. Yaiyim kara boinmimauuwiyim kara iikamim Adi Komii siir naeyiu karamae nwowim, simiir hir boinmimauugin. Dimusi rani, kimiir naingwo tibmiiya ini yinisim praigaknan ywowim Krais siir siyiu iiirin.

2 Ta yaiya kara kimiir boinmimauuwa ini mwiinan ywowim, kara kimiirin mwiinan hauu aekin. Kariir yaiya saeya ini nae kirie kirieyim inkam adiyaowaeki naeiyim, simiir hiriinan bi hauu aekin. Niingaka. Kima wi Adi Komii siir yai kirieya saiir wakae rani. Dimusi rani, kimiir kwoinim ini yinisim praigaknan ywowim mi tariinanin iriipi hiriinan, kima dig bi mi okim.

3 Dimusi rani, kimiir siyiuim kima napdiriraerariyim ini iikamim nu tiranim simiir hiriinan ywowim. Ɨhi, kima kimiir nomiiyauim simaka whwokwoka bi nwowikim mi ninkinwamwarkii boini siyiuin ini kimiir waraurar mi inkin owin. Ti siyiuin kima tirin ini kamim Adi Komii siir ninoknink in karam nwowim, ini simiir hiriinan ywowim mi kima simiir siyiuin siir asi napkim.

4 Nhirim pi hiniina mi boini, krima Pol siirgim. Mi nhirim pi hiniina mi boini, nim Apolosnikim. Ti hiriinan siyiuim kima tiriiyim yim ini iikamim nuanim sima tiriiyim ini simiir hiriinan ywowim.

5 Kima sibgu daingwo, Apolosin yio yipikin? Mi Pol
kara yipikin? Krira miiyan inkam kinairgwo Biiyan Inkam
Komiiyin siya kririirin yapiyapa mii hauugin. Mi ta kririir
miiya kima Krais siiramin ini saiirar yaingwo tibmiikiyim.
6 Kara bii minam nitkin, Adi Komii krimiir Wanin siir yai
kibiya saiir boinmauuwam, inkamin sasaeya ninkiniyin siir
hiriinan. Mi Apolosin mhoiiya ha swoki itin yio ini hiriinan yai
kibi aiirar swokini owomwarkaiyiuniyin, inkamin ko nakiyin
numir, siir hiriinan. Kimiirin kwoin miiyikin Adi Komii si-
yar hauugin numiran sasaeyam sibgu mwrii namiyim simiir
hiriinan.
7 Mi inkamin sasaeya ninkiniyin, yio inig karamaekin mi
ko numir nakiyin, yio iriipi hiriinan, inig karamaekin. Sasae
imiirin Adi Komii krimiir Wanin siyar dirıraerarki mi sima pa
nimbiyami mi inigakin pi Adi Komii siyar nwowi.
8 Mi inkamin sasaeya ninkiniyin mi inkamin numira saiir
ko nakiyin sowa hiriinan mii kwiruwa saiirarar miriigo mi
sowiirin digworaekwo mhoiiya wi Adi Komii siyar hauuwi
miiya sowa miriiya saiir digar.
9 Krira irıpa Adi Komii siir mii kwiruwa saiirar miriigo. Mi
kima ini Adi Komii siir numira siya niiyokninkinan ywowim.
10 Adi Komii siir naingwobumbuwa saeyar tirkikin kara
biiyan inkamin omaka miriiyin siir hiriinan asi nwokin. Kara
iiyin paeyin bidi inansiin okwokiyin mi kara kimiiram asi
nitkin, Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwam. Mi kariirin
Adi Komi siyar hauugin ninokninkin miiyika mi mhoiiya
iikam nhirim ha nitim sima ini mirii ninkininokougik ta
omaka. Mi kima yapayapa nwonira omaka sibgu haigi siyin
miriirarao.
11 Kima ina ninokninkinim, yinpaeki yinpaeyin bidi yok-
wokiyin, siya Krais Jisis siyairgin. Mi wi inkam nwirki yinpae
wir swoki inansiin okwo rani.
12 Inkamin Adi Komii siir mii aiir miriiyin siya ini inkamin
omaka miriiyin siir hiriinan ywowin. Mi nhirim yim mii
wadie wadieyim simiirar mi miriiyim mi simiir miiyim ini
gol, silva siiyam yipiki hiriiyar nwoyokiyokiigiyamiyim ini
simiir hiriinan ywowim. Mi ta omaka wi hiriiyar nwoki
okwoyokiyokwiiyim mi nhirim yim mii miiyik bi miriigim,
simiir miiyim ini kii auwim ii priei nwo karamae nwowiyim,
ini simiir hiriinan ywowim. Mi taka omaka saeya wi nokwo
bripri rani. Niingaka.
13 Mi mhoiiya iikam whiekakim simiir miiyim wi idowiiya
nimbiyami ya ta iiya Adi Komii siya hidana yaimin diminim
simiir ya saeya. Mi taka ii aiirin Adi Komii siya hidana paeya
wa nimbiyami mi miiya gol, silva mi siiya miiyik miiyiknan
nwowa mi paeya wi saiir wara ninkin iunam tani. Niingaka.

Mɨ Mɨiya biyɨe nwowa ya wɨ kɨi aunan nɨugi nhɨskii. Mɨ siya wa nwokɨ naɨngwowɨm sɨmiir mɨiya wadɨekɨ piyamsi owa, iyɨe, mɨiyɨk rani, aniya?

14 Mɨ inkamɨn Adi Komii siir mɨi mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir mɨrii, sɨmiirɨn wɨ tɨ inkamɨn ɨiyɨn paeyɨn haɨninansiin okwowɨn siir ɨdwo namɨ haigi siyɨn mɨriiyɨn, wɨ siir hɨriinan nwowi. Mɨ paeya saiir wara nɨnkɨn ɨu karamae nwowi mɨ Adi Komii siya dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm wɨ ta mɨi aiirsi hauuwi.

15 Mɨ paeya tɨ mɨi ɨmiir nɨu ɨuguskii mɨ siya wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir hai rani. Nɨingaka. Mɨ siirar kwoɨnbudɨn yɨo wɨ wara nɨnkɨn dɨg rani. Nɨingaka. Siirɨn wɨ Adi Komii siya hainaowidi. Mɨ siya wɨ dimɨnkak nwo rani. Nɨingaka. Siya wɨ nɨinga nɨinga prɨiywo kaeyami.

16 Mɨ tari kɨma bɨ nɨoknɨnkɨnkɨm, aniya? Kɨma ɨni Adi Komii siir omaka komiiya ɨni saiir hɨriinan ywowɨm mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨni kɨmiirar yanɨnkɨnɨuniyɨn.

17 Mɨ inkam nwɨrkɨ Adi Komii siir omaka dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowa saiir nɨinɨnkɨigii mɨ Adi Komii siya tɨ inkam ɨiirɨn wɨ yamdiyar swokɨ onkwo nɨinwɨmwɨirnɨnkɨni. Dimusi rani, Adi Komii siir omaka ya krɨmaɨrgɨm.

18 Kɨra tɨ dimɨn hɨriinanɨn kɨnakɨna kɨpi swokɨ ɨksɨsaena. Mɨ inkam nwɨrkɨ kɨmiir bopwoniya waraurɨn, siya nuan dimɨnɨm sɨmiir siyɨu ɨmiir napi mɨ siya hɨnɨina naɨngwowi, kara nɨoknɨnkɨn komiikakɨn mɨ tɨ inkam hɨriinanɨn siir mhɨi kwoɨnɨm kisɨna haigii mɨ siya, siya siyamar naɨngwona karamae nwowi mɨ nuan iikamɨm sɨma wɨ hɨnɨina boɨni, wara inkamɨn siir kwoɨnɨn bɨdi yɨnkisaɨowaenakiyamɨn. Mɨ Adi Komii siya tɨ hɨriinan inkamɨn, siirɨn wɨ hɨnɨina boɨni, siya nɨoknɨnkɨn mɨiyɨkakɨn.

19 Nɨoknɨnkɨna iikamɨm tɨ nuanɨm sɨmiir siir tɨrana ya Adi Komii siir whwonkam ɨda ya bɨdi yɨnkisaɨowaenakiyama. Yokwo Komii saiir yai kwɨra hɨnɨina boɨnka mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm sɨma ha naɨngwowi krɨma nɨoknɨnkɨn komiigakɨm. Mɨ tɨ hɨriinan mwrakboɨni siyɨuɨn sɨma tɨriyɨn yɨo ɨni wraisuɨm haɨmna ankɨ krɨma haiiyɨm ɨni hɨriinan ywowɨm. Mɨ Adi Komi siya krɨmiirɨn wɨ hɨriinan nɨtkɨn tɨɨmdɨɨnu haii, ɨiya krɨmiir mhɨi kwoɨnɨm hɨriinan biyɨe nwowi.

20 Mɨ Yokwo Komii saiir yai kwɨra hɨnɨina boɨnka, Bɨiyan Inkam Komii siya ɨna nɨoknɨnkɨnɨn mɨ inkamɨn siir kwoɨnɨn ha naɨngwowi kara nɨoknɨnkɨnkakɨn mɨ ta siir nɨoknɨnkɨna ya ɨni nɨingakɨnɨingar ywowa.

21 Mɨ dimɨnɨm inkamkɨ dirɨraerar nonkwokwowɨm krɨma sɨmiir bɨiyan inkamɨm sɨmiir inɨg ɨmiir kɨpi hainan. Nɨingaka. Dimusi rani, digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya nonkwokwowɨm yɨm kɨmiiram nɨmbingɨm, kɨmiir

whinkinsiis haiginiuwam mi yim ti digworaekwowim yim kimiirairgim.

22 Pol kara mi Apolos mi Pita, krima tir minam nwokim kimiir whindiriraeraram. Adi Komii siyar nimbinga iiya kwoinbudin omwai waiyaiyin mi iiya naonaman aka. Mi digworaekwo whiekakim tariinan mi mhoiiya nimbiyamamim siyar nimbinkim, ti digworaekwo whiekakim yim kimiirgim.

23 Mi wim kima Krais siirgim mi Krais siya yio Adi Komii siirgin. Ɨriig.

4

Biiyan Inkam Komiiyin siir miiyan inkamim yim wi siyar hidi

1 Kima krimiir dinoknink in, krima Krais siir miiyan inkamkim, siya krimiirin minam nimbinkin Adi Komii krimiir Wanin siir aowa aowan nimprio yai kibiyim simiir kigriraowim iikamim simiir boinmimauuwim.

2 Siyiu whirin miiyan kamim simiirin hiniingin, siya siir mii imiir sibgu wakaeyokna mirii mi siir miiyim siya wadie sibgu mirii, siir biiyan inkamin siir whwonkam idan.

3 Mi kima kariir boinwokiyopnatkaigii inkam komii komiiyim yai hidiyim simaka, kariir yai imiir, ya ta ii hiriinana ya yaimin karamaeka. An kara iriipi hiriinan nu tiranar inkamkin, kara pindan tani. Niingaka. An kara om whiran inkam tani mi kara wi kanakanar swoki hid rani. Niingaka.

4 Kariir kwoinin ha naingwowi siya ini rirmiigi rirmiiya nwowin dimin whirkin swoki kinyiskai rani, kariir kwoin iiir nipiyaokiiyamin Biiyan Inkam Komiiyin sasar ninoknink ini.

5 Ɨiya ina niki owa mi kima inkam nwirni siyiuim saiirar kipi niki hid kima Biiyan Inkam Komiiyin siirimar tiki okwokin. Mi siya digworaekwo whiekakim mi kwoinim aowa aowa nwowim mi niibwomambwo nwokiyamim, sima wi idowiiyar nimbini iuguskii wi kimiminki rani. Mi taka ii aiirin, wi Adi Komii siya boinmimauugi irira nwonira simiir mii imiirin wadieki piyasi owa, iyie? Mi tari miiyik rani.

6 Kima ti nomiiyauim, ti yaiyim kara boinmimauuwim, Apolos siya mi kara kririirar yaigim, kimiir whinkisiis haiginiuam, diminim krima diriraerarim mi krima niisiimauuim simiir. Mi kima wa nwoki inoknink inim. Saeya hiniinga, kima digiumii Adi Komii siir yaiya saiir kipi haimriiyiugig mi kira kipi nantamyiriyir mi digiumii nwirni kipi haimriiyiu mi nwiruani aram kipi naingwo. Niingaka.

7 Yipiki kiriir nokmwin okwohaiginiuin inkam komii, iki iikam nhirim simiir kou mwowam? Niingaka. Adi Komii siya hauugim wara digworaekwo whiekakim kima nonkwowim

mɨ kɨma hɨnɨɨn dimusi boɨnkɨm, dimɨn mɨɨyɨk mɨɨyɨkɨm kɨmiir
kɨrɨekar dirɨraerari.

8 Krɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwokɨm kɨma Adi Komii siir
digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir bɨdi haiyɨm mɨ kɨma
digworaekwo whɨekakam bɨ haɨnguguwikɨm, aniya?
Kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi kɨma ɨni digworaekwokɨ
yaokɨngugunankaiyɨm, aniya? Kara hɨriiyar naɨngwowi,
kɨma nu kɨgrɨraowan inkam komii nwowi mɨ nɨm krɨma wɨ
ɨriipɨ hɨriinan nu kɨgrɨraowan inkam komiiyar mɨ owi.

9 Krɨmiirɨn Adi Komii siya nokmwɨn okwo haiginɨugɨm
aposel inkam paeprikab nwowɨm. Krɨma ɨni sɨmiir boɨn
hɨuriyɨu inkamnan ywowɨm mɨ krɨma wa nwokɨ aonamɨm,
ha naonamiyɨn inkamɨn yaigak nwowiyɨn mɨ iikamɨm nu
tɨranɨm sɨmiir whwonkam ɨda mɨ nɨnomor kouan paekwosɨm
ɨkɨm, ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ sɨmiir nhwoɨn ɨni
krɨriirar habɨtkɨnkiyɨm.

10 Krɨma Krais siir yai aiirɨn ɨna boɨnmɨmauuɨm. Mɨ
sɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi, sɨmiir mwoɨm sɨma
nɨnkisaɨowaenakiyami. Mɨ wɨm kɨma ha naɨngwowi Krais
siir siyɨupai siyɨupaiyɨm sɨmiir bɨdi yɨnokɨnɨnkɨn dɨgɨm mɨ nɨm
krɨma niɨngaka, ha? Mɨ wɨm kɨma ha naɨngwowi, kɨrɨekak
krɨmar ywo ɨski. Mɨ nɨm krɨma niɨngaka, ha? Mɨ wɨm kɨma ha
naɨngwowi kɨrɨe komiigak kɨmar ywo mɨ nɨm krɨma niɨngaka,
ha?

11 Mɨ bɨiya ɨriipɨ hɨriinan mɨ tɨsi tariinanar nadɨgniyɨn
mɨ nɨm krɨma mhɨi prasae bɨ naokɨm mɨ krɨmiir kwoɨnɨm
ha mɨ sɨmsɨnkai op mɨnam mɨ mwɨnɨs mɨnɨm ha mɨ
haɨngugu. Mɨ sɨma, sɨmiir ɨɨnaɨm pa mɨ unomoknaei krɨmiir
prɨɨtɨo prɨɨtɨowam mɨ krɨma maeyau kwɨrua nwowɨpɨsuam
whaowaei.

12 Krɨma pɨu mɨnkɨ piyaowi mɨ mɨɨyɨm krɨmiir ɨɨngaɨr kɨpi
swokɨ onkwo mɨrɨi umɨrsɨsɨm haiyam mɨ naemɨn saɨnan. Mɨ
ɨiya sɨma krɨmiir nɨgbumbuwiyɨm mɨ nɨm krɨma niɨngaka,
sɨmiirɨn pɨ yai mɨɨyɨk mɨɨyɨk arar swokɨ boɨni. Ɨiya sɨma krɨmiir
tɨrbuwiyɨm mɨ nɨm krɨma sɨmiirɨn pɨ hindara kɨgnɨnkɨn
dirɨraerari.

13 Mɨ ɨiya sɨma yai biyɨe krɨmiir boɨniyɨm mɨ nɨm krɨma
sɨmiirɨn pɨ yai hiinsɨma boɨni. Krɨma ɨni nuan kɨigwo paek-
wowɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm mɨ krɨma ɨni mhakwokyɨnan
ywowɨm. Sɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwokɨm krɨmiirɨn, krɨma
bɨiya hɨriinanar nwokɨm mɨ tariinanɨn ɨriipɨ hɨriinan.

14 Kara ta yaiya kɨmiir kiyopsɨbgi haiginɨuam bɨ wɨnkika.
Niɨngaka. Kɨma ɨni kariir yɨnisɨsɨmnan ywowɨm mɨ kariir
kwoɨnɨn ɨni kɨmiiramar naɨngwo ɨrkakɨn mɨ ta yokwowa kara
wɨnkiya kara kɨmiirsi kauɨdidgikɨn.

15 Iikam whiekakim sima wa niti Jisis Krais siir yai aiir
boinmimauuwim mi yim tiriiginim yim kimiir ad tipmwo
rani. Niingaka. Kima hirii hirii ad karamaeka, kanakanairgin
kimiir adin. Whisarii rani, kimiir tiriirin biiki biiyin kara
nitkin, Jisis Krais siir yai win kibiya saiirim kara nini
boinmimauunikin kimiirin mi kima ha wakaeyim mi ina yitim
ta mii aiiramin.
16 Ta kara boinanaeiya kimiir, kara dimusi bi boinkin, kara
minsi boinkin, kima kariir siyiu iiir kigna apim.
17 Kara Timoti siirin hiriinansi nikropkikin kimiir wa-
raurin. Siya ini kariir yinisimnan ywowin mi kara siiramar
naingwokwonanaeikin. Siir naingwo tibmiiya, Jisis Krais
siiram naingwo tibmiiya, ini kiriekikirie ywowa mi siya Jisis
siir siyiu imiirar sibgu apikin. Mi siya wi Jisis Krais siir yai
imiirar swoki boinmimauuwi kimiirin, kimiir kwoin imiir
swoki boinworwokai haiginiuam, siyiuin Krais Jisis siirin
kara napiyin siir. Mi siyiuin kara nowomwarkaiyiuwiyim Adi
Komii siir iikam imiir. Mi maeyau maeyauim kara ta hiriinan
yai kwirua saiir saiira boinmimauu nanaeikim Adi Komii siir
iikam imiirin.
18 Kimiir nhirim sima bidi yantamyiriyirim. Dimusi rani,
sima ha naingwowi kara wi swoki it rani, yim sima kimiir
kwoin imiir haipridkikaiyim tiri. Mi kima wi kariir yai aiir
wakaeyokna rani.
19 Niingaka, mi Biiyan Inkam Komiiyin siya kariirim
naingwowi mi kara kimiiramin wa nitsauwi mi kara kamim
nantamyiriyiriyim wi simiir yai imiir wakae rani. Niingaka.
Kara minam niti Adi Komii siir miiya kima miriiya saiir nini
apririr kignakiyim kima Adi Komii siir kirie aiirar nasi mirii,
iyie? Kimiir kirie aiirar nasi mirii?
20 Adi Komii siya siir iikamim mi simiir digworaekwo
ikim simiir kigriraowikin ta yaiya saeya yai whoimoni rani.
Niingaka. Saeya kirie komiigaka.
21 Kimiir kwoinin ha naingwowi kara kimiiramin idgiu
tioni siyiuin siirim nitim, iyie? Mi kwoin hiinsima nwowiyin
siirim pi yit, iyie? Mi kimiirim naingwokwonanaeiyin siirim
pi yit, aniya? Kima kariir yai aiirar bidi wakaeyokna
diriraerarim. Mi kima digworaekwo whiekakim kima tirim
simiir ti swoki aingwoki. Mi digworaekwowim biyie nwowim
yim kimar sibgu diriraerarkwokin mi kara kimiiramin, wi
mairgimairgani siyiuin siiraramar niti. Iriig.

5

Hii niwit nanaeni siyiuin ini Adi Komii siir iikam nhirim om Korin hiranim naingwo tibmiiyim ini simiir hir nwowin

1 Yaiya bidi haigiririrkiya, hii nanaeni siyiuin ini kimiir
waraur nwowin. Tiki siyiu hiriinanin yio ini kipiiki kipiii
ywowin tiki siyiuin yio ini inkamin siir adni wig hainikii
nonkwonaein ini siir hiriinan ywowin. Mi iikamim hiranim
Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim, yim
sima ti hiriinan siyiuin siir bi swoki tirikim. Niingaka.
2 Kima bidiya iki inoknink inim kimiir inkam nwirin ti
hiriinan siyiu biyie siir tirin mi kima nantamyiriyirkak
dimusi swoki owi, ha? Kima ti hiriinan siyiuin siirsiyin
naingwoyimiyok ididgak dwo. Mi haniinginiuwi, kima siirin
ti hainiknatki, yio kimaka kipi nwo.
3 Kaimwoka, kara kimaka kingiin bi nwokin mi kariir
kwoinin siya kimaka waraur bidi ywowin mi kara bidiyar mi
hidgiyin siir siyiuim siya tiriyim simiirin.
4 Kara hiriinan bidi boinkiyin, Biiyan Inkam Komiiyin Jisis
siir inig iiirin kima iripa haingiriyiu boinai. Mi kariir kwoin
ieya mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir kirieya wi
kimaka ninkin owi.
5 Mi kima ti iikamim naingwo tibmiiyim, ti hiriinan inkam
biyie nwirin kimaka nwowin siir hainiknatki Setan siirim
mi siirin wi Setan siya nwoki onkwobumbuninkinim.
Mi siir kwoinbudin wi Adi Komii siya nwoki anmai-
warkainaowidim. Mi iiya Biiyan Inkam Komii siya swoki
itana siya wi wadieyar nwoki owim.
6 Yio ti siyiu hiniinin yio miiyik rani, kima hiniina boini,
krimiir iikamim wadieyairgim. Mi kima kimiir dimin
biyieyim ini hiriiyar kignisu okripkaiyim. Kima ta diminsima
ninom nikiuwiya saiir daingwoki. Saeya pi omaka min ku
mi inkamin omakainin, pi kiyinsa dirirraerar karam ywo mi
ta omaka pi saeyar kurimtioki iuguskii. Mi hiriinanki niuwi,
kimiir warauri n dimin biyie inkam nwiruwakar dirirraerari
mi kima siirin hiriiyar kignisu dirirraerari. Mi mhoiiya wim
kima wi ti hiriinan siyiu iiirar mi tiri.
7 Mi kima kimiir siyiu biyieyin ditkigi, ta diminsima
ninom nikiuwiya saiir hiriinan mi kimiir kwoinim rirmiiya
nwoki okiyim. Dimusi rani, Krais siya ini kimiir wou
nikwo aeni ii komiinan ywowin. Mi siya ini nimwo op
hainaowiyin inkamin, krimiir dimin biyie biyieyim simiir
haiyoprimdiyiumiigiyam mi ini siir hiriinan ywowin. Mi iiya
paeyin hiiniya nirioninkinin Krais siir ninkin isom irinugiyin,
siya ini sibsibin biiya Judakim sim nisom nanag hauuwin
ini siir hiniin ywowin, krimiir dimin biyieyim simiir haiy-
oprimdiyiumiigiyam. Mi Krais siya ini krimiir sibsibnan
ywowin.
8 Mi nim krima iriipi hiriinan dimin biyieyim, simiirin
digiumii timi haimriiyiugig mi ha timi haiyoprimdiyiumiigi

swoki. Ya ɨni Judakɨ sɨma tɨrɨn bretɨn yis karamaeyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn ta ɨi komiiya wou nikwo aeiya, saiirɨn, ta ɨiya bretɨn yis karamaeyɨn siir naeiya ya sɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir haiyɨprimdiyɨumiigiyɨm saiir nɨisiimauuga. Mɨ krɨma hɨriinan tɨri, dimɨn biyɨeyɨm bɨiya krɨma tɨrkaiyɨuwɨm digɨumii sɨmiir haimriyɨugigi mɨ krɨma wɨ iikam wadɨeyar nwowi. Mɨ krɨmiir yaiyɨm ɨriipɨ hɨriinan wɨ wadɨeyar mɨ owi.

9 Mɨ yokwo kwɨra kara wɨnkiya kɨmiiram, kara hɨnɨɨna wɨn boɨnkikɨn, kɨma iikamɨm hɨi niwɨtnanaeiyɨm sɨmaka kɨpi napɨrɨr.

10 Kara iikamɨm naɨngwo tɨbmii karam nwowɨm sɨma tɨriyɨm hɨriinan siyɨuɨm, hɨi mɨn niwɨtnanaeiyɨm mɨ inkamam kɨgmaɨri ɨkɨm mɨ inkam nhɨrmi digworaekwo mɨn tauae haii ɨkɨm mɨ inkamɨm uruwai siyaowaini siyɨu napi ɨkɨm, kara sɨmiir bɨ boɨnkɨn. Nɨingaka. Kɨma tɨ hɨriinan iikamɨm sɨmiirɨn digɨumii haimriiyɨugigam naɨngwowi mɨ kɨma tɨ nu ɨiirar tɨ haiburgik ɨski.

11 Ta yokwowa kara wɨnkiya saiir yaimwokɨyaimwowa saeya hɨnɨinga. Mɨ inkamɨn naɨngwo tɨbmiiyɨn siya hɨi mɨn nanaei mɨ siya inkam nwɨrni dimɨn nam kɨgmaɨri mɨ uruwai siyaowaini siyɨuɨn siir mɨ api mɨ inkam nwɨrni mɨ ɨgbumbuwi mɨ op biyɨe mɨ kwiyaei mɨ inkam nwɨrni dimɨn mɨn mɨ tauae hai mɨ yɨo tɨ hɨriinan inkamɨn, kɨma saɨka kɨpi nombopboɨn mɨ nae saɨka kɨpi mɨ ae. Nɨingaka.

12 Kɨmiir kwoɨnɨm ha naɨngwowi ta mɨi hɨriinana inkamɨn naɨngwo tɨbmii Karam nwowiyɨn siirɨn kara hɨdɨm, aniya? Nɨingaka. Mɨ krɨma inkamɨm naɨngwo tɨbmii kɨinɨm sɨmiirara hɨdɨski.

13 Iikamɨm naɨngwo tɨbmii karamaeyɨm sɨmiir siyɨuɨm wɨ Adi Komii siyar hɨdi. Adi Komii siir yaiya bɨiya sɨma wɨnkiya saeya hɨnɨɨna wɨn boɨnkika mɨ tɨ hɨriinan inkam biyɨeyɨm kɨmaka waraur nwowɨm sɨmiirɨn haɨnɨmɨknatatki. Ɨriig.

6

Iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma sɨmiir nomiiyau ɨmiir kɨpi boɨnɨuriyɨu boɨn

1 Mɨ kɨmiir inkam nwɨrkɨ siya maɨrgɨmaɨrga siir nomiiyau nwɨrni nwo karamae nwowi, yɨo wɨ yaigak nwowi. Mɨ kɨma siirɨn hɨriinan dimusi kɨgnɨnkɨn tɨrkɨm siir nomiiyau ɨiir boɨnwokiyopnatkaigiyamɨn, ɨkɨ gavman iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiir nap karamae nwowiyɨm sɨmiir ɨɨn nonkwokiyamɨn, ha? Kɨma hɨriinan Kɨpi tɨr! Siya Kɨmiiram dam, iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiirgɨaiir wakaeyokna apiyɨm kɨmiiram mɨ sowiir yaiyɨm kɨmar wakae mɨ sowiirɨn

kimar hidhaiginiu mi sowa wi iripa nwoki ongwomamair aeyim.
2 Kima ti dimin imiir daingwoki, mi nim krima iikamim Adi
Komii siirim, mhoiiya krima wi nuan iikamim simiir hidi. Mi
kima iikamim yipiki ti nu iiir nwowiyim simiir hidi mi kima
ti dimin sim hiriinanin kima, swoki hidnaei siirin wi paniina
sibgu ninoknink ini, ha?
3 Kima ti siir daingwoki. Mhoiiya krima wi paekwosim imiir
hidi mi tariinanin nu tirin kima hiniina daingwo, kima wi
digar nwowi. Ti dimin hiriinanin ti kima kimar tirin kimiir
waraurar siir hidim.
4 Mi hiriinanki niuwi inkamin siir nomiiyauin saika nong-
womamair ae karam nwowi mi kima siirin wi dimuam
kigninkinkii, iki iikamim kima ninoknink inim, iikam biyie
nwowim yipiki Adi Komii siir piugana saiir karamaeyim,
simiir hiriirin, ha?
5 Ta yokwowa kara winkiya, kara igao yai win boinkikin
mi iikam kimiiramin ha win hauugikin mi kima wa nwoki
ididim. Dimusika? Mi tari kimiir waraurin inkam nwirmin
nwirminki ninoknink in karamaeka ti inkam nwiso naingwo
tibmiiyo sowiir hik aiir wokmai haiginiuwamin, aniya?
6 An kara ha naingwowi, Niingaka. Mi ti hiriinanin siir
tiriyim kimiir iikam nhirim yimbi io kwoin naingwowi
Mi simiir nomiiyauim yipiki Adi Komii siir yai aiir
napiyim simiirin pi simar swokini kiyainaki. Mi sima
pa nami mi simiirin pi iki iikamim yipiki Adi Komii siir
siyiu iiir nap karamae nwowiyim simiiram nikiunami,
simiir whwonkam ida nini okwo boinmimauuwam simiir
boinwokiyopnatkaigiyam. Mi simiirin pi sima nwoki
whinkinsiis haiginiuwim iripa sima nongwomamair aeyam.
7 Mi ti diminin kimiirin wi siya niyopakaiyiuwi. Mi wara
iripa kima nongwomamair aeya wi saeya tirbugi mi kima mi
kimiir nomiiyau ima, wim wi yaigak kima kimar swoki inwo
anwonaei. Mi kiriir nomiiyauin siya kiriir tirbuwi, kira siirin
yai komiiyam kipi nam mi hindara daingwo ouwouu iuguski
mi iinokiinokin kiriir nomiiyauin siya kinakar nwowi.
8 Mi ti siyiu hiriinanin kima tirin kimiir nomiiyau imiir, yio
siyiu biyieki biyie kiingin.
9 Ti simiir ti aingwoki, iikamim yipiki dimin bibiyie tirim,
yim wi omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo
whiekakim simiir, sima wi siir wara nam tani. Mi kima
ti hiriinan iikam biyieyim, yipiki wi Adi Komii siiram
nam karam nwowi saika nwowam, kima simiirsi wi
naingwoyimyok rani, aniya? Yio wi miiyik nwo rani, ti
hiriinan diminim kima, kima kimar swoki iksisaenaei. Mi
iikamim yipiki iikam nhirmaka priinanaeiyim hii mi naeyiu
biyiemi inig hainaniyim mi iikamim yipiki nonkwonam hii

sima sima swoki priinanaeiyim mi kamim iripa piu kam nhirmaka nwowiyim mi siyiu biyie ha tiriyim, yim wi ti omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo whiekakim simiir, wi siir wara nwo rani. Niingaka.

10 Mi iikamim yipiki hii tauaeiyim mi digworaekwowam kigmairiyim mi op biyieya kwiyae whaowaeiya sae kwiyaeiyim mi ha kwiyae whaowaenamiyim mi tiriiginim yipiki yai bibiyie boiniyim mi iikam nhirmi hinda whisariiya priiboiniyim mi iikam nhirmi digworaekwo priihai priihaiyim mi ti hiriinan iikamim yim wi omin Adi Komii siya kigirkakiyin digworaekwo whiekakim sim, wi siir hiriir wara nam tani hir nwowamin. Niingaka.

11 Mi kimiir iikam nhirim biiya sima ti hiriinan siyiu iiirar bidi iki tirim mi ti dimin biyie hiriinanim kimiir kwoinau nwokaiyim, yim Adi Komii siir naeyiu ieya bidi yiinakiyim mi kimiirin siya bidi yimbinim siir iikam nwowam. Mi siya boinki, kima whauriyinan mi wadie bidi ywokiyim. Dimusi rani, kima Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir yai aiiram naingwo tibmii kiingim mi saiir wakaeyokna apkim. Mi kima ini siirar ywowim. Iriig.

Mi kima siyiu wadie tiri, kiriir piu aiirin, iikamim sima wi Adi Komii siir inig iiir hainanpraprasikii. Dimusi rani, ta saiirsika

12 Mi wim kima hiniina boinikim, digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nikopaisisir karamae nwowim krima simiir tiri wadie nwowam wi digar nwowi. Mi kara pi hiniina boini, ti digworaekwo hiriinanim simiir nhirim, krimiirin wi sima whindiraerar tani wadie krima nwowamin. Mi kima ha boini, ti diminim yim wadieyairgim, krima simiirin ha tir mi kara ti simiirin kimiirin pi hiniina boinkii, kara wi ti digworaekwo nhirim simiir tir tani. Dimusi rani, kara simiiram naingwo rani, kariir kwoin iiir kiyaiyamin mi kara simiiramin pa nwoki aingwokwonanaeiyim. Niingaka.

13 Mi wim kima hiniina boinkim, naeyim Adi Komii siya tirim krima wi simiir naei. Krimiirin mhii Adi Komii siya hauugin ti nae ima nwokaiyam mi kima ti naeyim mi mhii ikim simiiramin hiniin kipi naingwo, kouin ini sima ywowin yim ti dimin hiniinim yim dimin komii rani mhoiiya wi Adi Komii siyar swoki hauukiiyiuwi yaeya mhii mi yaeya nae. Mi krimiir naeyim mi krimiir piu ikim, yim wi siya digi krimiir piuim yim Adi Komii siya tirkikim. Mi krima mi iki nhir ikim, krima dimin biyie irni nwirni kipi tir krima Biiyan Inkam Komii siir digworaekwo imiirarar tir mi siir inig iiirarar hainan, digworaekwowim krimiir piu ima tiriyim mi siya wi hiriinan saiirsi kigirkaki krimiir piu aiirin.

14 Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siya bidiyar iki aonamin mi
siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki. Mi mhoiiya
krima naonami mi krimiir piu imiirin wi Adi Komii siyar
swoki hidninsiin idwowi, siir kirie komii aeyar.
15 Krima ini Krais siir piua ini saiir iga iin mi piu haimii
haimiinan ywowim. Kima ta saiir daingwoki mi kima hiriiyar
naingwowi, tiriiginin yio wadiekin, krima, krimiir piuim Krais
siir piua hiranki ti hai mi wiga hii nanaeiya saiir piu anaka ti
inkin itapiyoki, aniya? Niingaka.
16 Ta saiir daingwoki, inkamin yipiki siir piua wiga
hii nanaeiya saika nitapiyoki, yo sowa ini piu kwiruwar
ywowiskiyo. Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin hiniin
boinkikin, inkamin wig iraka iripa piu nwowi, yo sowa ini piu
kwiruwar ywowiskiyo.
17 Mi iikamim yipiki Biiyan Inkam Komii siir yai imiir
wakaeyokna apim, yim ini saika iripa kwoin whiruwar
ywowiskiyim.
18 Siyiuin hii nanaeiyin siirsi dapiyok. Mi ti iikamim, siyiuin
hii nanaeiyin siir siira tiriyim yim simiir piu imiirar kiyopsibgi
haiginiuwi. Mi iki dimin biyie nhirim iikam ima tiriyim yi
simiir piu aiir bi tirbuwikin ti siir hiriinan. Niingaka.
19 Kimiir piuim yim ini wadieki wadie ywowim yim ini Adi
Komii siir naeyiuin siir omaka kirienan ywowa. Mi kima ta
saiir bi ninoknkinkim? Siir naeyiuin yipiki kimiir hauugikin
ini haniin kimiir kwirii idwokaiyam. Kimiir piua ya kimiirgi
kimiir piu rani. Niingaka.
20 Yim Adi Komii siir piugim. Dimusi rani, biiya Adi Komii
siya siir yinisim iiirar nikropkikin mi siya ina yaowin paeyin
hiiiniya nirioninkinin si, krimiir namaiwarkainam. Mi krima
Adi Komi siir inig iiir hainanki diminim krima tirim simiirsi.
Dimusi rani, siya krimiirin dimin kibiki kibi iiirar tirkin
krimiir nanmaiwarkainamin. Ɨriig.

7

Iikamim yipiki nonkwona pi simiir boini

1 Mi ta kara winkiya yokwoni kimiiram kara min swoki
win boinkikin, ti digworaekwowim kima sriigiyim, iiya kima
winkiya kariiram. Mi kariirar kwoinin yio hiniina naingwowi
ta saiirin inkamin wig nonkwona karamae mi owi yi ini
wadieyar mi owin.
2 Mi wigkam whiekakim yim hii nanaeni siyiuin, dimin
biyiekakin siir tirikim. Mi ti hiriinan siyiuin yio ini ywowin,
kam whiekakim yim simiir yapiyapa wigakar dwo mi iriipi
hiriinan wigim simiir yapa yapa kamaka mi owi, yi ini mi
owin.

3 Mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ wigak nwowiyɨn, yɨo siya siir wig aiiramar timɨ kiwaki, ɨrɨpa nɨb saɨka whwonkaiyamɨn. Mɨ wiga kamkak mɨ owiya, ya saeya saiir kam ɨiiramar timɨ kiwaki, ɨrɨpa nɨb saɨka mɨ whwonkaiyamɨn.

4 Kara tɨ hɨriinan mɨnsi boɨnkikɨn, wig saeya saiir pɨua wɨ sasar kɨgrɨraona rani. Nɨingaka. Saiir kamɨn wɨ siya warar timɨ kɨgrɨrao. Mɨ kamɨn, yɨo ɨriipɨ hɨriinan siir pɨua siya siyar mɨ kɨgrɨraona rani. Nɨingaka. Wiga siya nonkwona wɨ saeya warar timɨ kɨgrɨrao siirɨn.

5 Mɨ sowowaiyɨn ɨrɨpa pɨu nwowamɨn wɨ kɨpi nɨmiiyɨu. Mɨ ɨni mɨ owɨn sowa kwoɨn whɨruwar mɨ okii ɨrɨpa nɨb mɨ whwonkai karamae mɨ owi ɨi nhɨrɨm mɨ sowa Adi Komii siiramɨn wa nwokɨ kwɨs boɨnɨm dimɨnamɨn. Mɨ mhoɨiya, sowa dimɨnamɨn Adi Komii siiram kwɨsboɨn dɨgii mɨ sowa ɨrɨpa nɨb whwonkaiyamɨn wa tɨ swokɨ aɨngwo mɨ Setan siya sowiir kwoɨn ɨiir nɨkpɨtmai karamaeyɨn wɨ hɨriinankɨ nwowi. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi, sowa wɨ kam nwɨraka mɨ wig ɨraka hɨi saeya prɨinanaeyami.

6 Taka yaiya ya wigkamɨm nonkwonam sɨmiir boɨnkika, ta kɨma nikɨ srɨigiya kariir. Mɨ kara ɨni kwoɨn whɨruwar mɨ okiyɨn. Mɨ ta yaiya ya Adi Komii siir siyɨu komii siir yaiya ya saiir hɨriinan tani. Nɨingaka.

7 Mɨ kara hɨnɨina naɨngwowi tɨ wigkam hɨriinanɨm yɨm sɨma kariir hɨriinan nɨingar timɨ o. Mɨ Adi Komii siya iikam nhɨrɨm yɨm hɨriinanar mɨ onkwokwokikɨm nhɨrɨm tɨ hɨnɨin mɨ nhɨrɨm tɨ hɨnɨin. Adi Komii siya hɨriinanar naɨngwokɨn iikam nhɨrɨm yɨm ha timɨ onkwona mɨ Adi Komii siya iikam nhɨrɨm krɨmiirɨn hɨriinan nɨingar mɨ owamar mɨ onkwokwokikɨn.

8 Mɨ kara ta saiirɨn pɨ hɨnɨina boɨnkii, wigkamɨm yɨpɨkɨ nonkwona karamaeyɨm mɨ wigɨm yɨpɨkɨ sɨmiir kamɨm naowɨm, yɨ ɨni wadɨeyar mɨ owɨm, sɨma hɨriinan nɨinga mɨ owɨm kariir hɨriinan.

9 Mɨ kɨma, kɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu naɨngwo omok karamae nwowi mɨ kɨma ha naɨngwowi, ɨrɨpa pɨu kamaka mɨ wig aka nwowamɨn mɨ kɨma hindara nonkwonaei, aeya yɨ nɨkrani. Mɨ yɨo siyɨu mɨiyɨk rani, kɨma hɨriinan nɨingar nwowi. Mɨ ɨrɨpa pɨu kam nwɨraka mɨ wig ɨraka ha nwowi, yɨo tɨ hɨriinan yɨo siyɨu mɨiyɨk rani, ɨni kɨpiigɨ kɨpii ywowɨn.

10 Kara tɨ wigkamɨm yɨpɨkɨ nonkwonam kɨmiir boɨnkii, kara kɨmiirɨn ɨgao yai boɨnkii, wig kɨma kɨmiir kam ɨmiir kɨpi haiburgig. Mɨ tɨ yaiyɨm kariir kwoɨnaɨrga bɨ prɨinaɨngwo boɨnkɨm. Nɨingaka. Kariirɨn Bɨiyan Inkam Komii Krais siyar boɨnmauugɨn mɨ kara kɨmiir asi boɨnkɨn.

11 Mɨ wiga yɨpɨkɨ saiir kam ɨiir sopgigiya, saeya kɨpi swokɨ onkwona yaeya kam nwɨrni. Mɨ hɨriinan karamaekɨ nɨuwi,

saeya wa tɨ swokɨ am saiir kamkɨkam ɨiiramar mɨ kamɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan yɨm sɨmiir wig ɨmiir kɨpi mɨ sopki.

12 Mɨ tɨriigɨnɨm, yɨm kariir kwoɨnkar naɨngwo boɨnkikɨm, iikam nhɨrɨm kɨmiirɨn Biiyan Inkam Komii Krais siya bɨ boɨnkikɨn kariirɨn tɨ siirɨn, yɨm kariir kwoɨnkar naɨngwowarkaigɨm. Mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknaei mɨ siya wiga Adi Komii siir siyɨu napkaramaeya saiir bɨdi yasae onkwonakiyɨn mɨ saeya siiram naɨngwowi mɨ saeya wɨ hɨriiyar timɨ o siirar mɨ siya saiirɨn wɨ kɨpi sopki ya hɨriiyar timɨ o.

13 Mɨ wiga Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api mɨ saeya kamɨn yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna karamae nwowɨn siirɨn bɨdi yasae onkwonakiya mɨ siya saɨka hɨrar nwokrɨpkaiyam tɨri mɨ saeya siir kɨpi sopki.

14 Mɨ saeya siirɨn wɨ kɨpi boriisop mɨ wɨ kɨpi sopki. Dimusi rani, Adi Komii siya ha boɨnkɨn, tariigɨna ya siya bɨdi yɨmbingiya. Dimusi rani, siir wiga Krais siir yai ɨmiir sɨbgu wakaeyokna apka Adi Komii siya ha boɨnkɨn, wiga Krais siir yaiyɨm sɨmiir wakaeyokna ap karamae nwowiya bɨdi yɨmbingiya. Dimusi rani, saiir kamɨn yɨo Krais siir yai aiir sɨbgu wakaeyokna apikɨn. Mɨ tɨ yaiyɨm sɨma kaimwokɨ nɨuwi mɨ Adi Komii siya wɨ ha boɨni, kɨmiir yɨnisɨsɨmɨm yɨm wadɨekɨm. Mɨ tɨ yaiyɨm sɨma kaimwo nwo karam nwowi mɨ Adi Komii siya wɨ ha boɨni, kɨmiir yɨnisɨsɨmɨm yɨm mɨiyɨk rani, yɨm ɨni ɨkɨ iikamɨm Krais siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowiyɨm ɨni sɨmiir yɨnisɨsɨmnan ywowɨm. Mɨ yɨm tɨ yaiyɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm.

15 Mɨ wigkamɨm Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowi mɨ wigkamɨm nonkwonam sɨma sɨma ha ninan sopkii mɨ kɨma yɨpɨkɨ Krais siir yai aiir wakaeyokna apɨm, kɨma sɨmiir boɨn sɨma swokɨ onkwonamɨn. Kɨma sɨmiirarar kɨgnɨnkɨnki. Mɨ wiga yɨpɨkɨ Krais siir yai aiir wakaeyokna apa ya saeya saiir kamɨn siir kwoɨn ɨiir kɨpi kiyai, saɨka hɨriiyar nwokrɨpkaiyamɨn yo sowa yapa yapar timɨ o. Mɨ kamɨn yɨpɨkɨ Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyɨn, yɨo siya siir wiga saiir kwoɨn ɨiir kɨpi mɨ kiyai, saɨka hɨriiyar nwokrɨpkaiyamɨn. Yo sowa yapa yapar timɨ o. Wigkam krɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi yɨmbingiyɨm, siyamar mɨ krɨma wɨ siyɨu mɨiyɨkɨmɨiyɨkɨn wɨ siir nwokɨ apɨm mɨ krɨma wɨ ɨkɨ wigkam nhɨrɨm mhɨi hinsɨma sɨmaka nwokɨ owɨm.

16 Mɨ ni kɨra wiga naɨngwo tɨbmii kɨiniya kɨra nɨnokɨnɨnkɨn tani, kɨra kɨriir kam ɨiir tɨri, siya Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨiniɨm. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, kamɨn naɨngwo tɨbmii kɨiniyɨn, kɨra nɨnokɨnɨnkɨn tani kɨra kɨriir wig aiir tɨrkiyɨm, saeya Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨiniɨm. Ɨriig.

Krima hiriiyar dwo mi dimin taeminim krima tirim Adi Komii siya nikiuna krimiir siir iikam nwowam krima simiirarar tir

17 Kara pi ta yai kwira sae swoki kwaingiyas boinami, iikam kima nwinira irira hiniina dwo mi diminim Biiyan Inkam Komii siya nimbinim kimiir biiya, iiya siya kimiir kwoin imiir kiyaiyin siir siyiu iiir napam simiirarar dap iski. Kara ti dimin hiriinan kaimwowim pi ti iikamim Adi Komii siir siyiu iiir napiyim iki omom omomim simiirim pi simiirar swoki boinkii.

18 Mi biiya sima kamim simiir miois imiir kitiyopnimnir haiyim, yi tiriiginin yio min niisiimauugin siya Adi Komii siirgin. Mi Adi Komii siya ti inkamin siir kwoin iiir kiyaii, Jisis Krais siiram naingwo tibmii Kiinam. Mi siya Adi Komii siir yai aiiramin bidi iki wakaeyoknan mi siya ta wisyaiya sima niga saiirin wi kipi swoki iinakmimin. Mi inkamin siir mioisa kitiyopnir hai karamae nwowi mi Adi Komii siya siir kwoin iiirin ha kiyaii, Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiinam mi siya Adi Komii siir yai aiiramin bidi iki wakaeyoknan mi siya wi simiiram kipi kiwaki miois aiir kitiyopnir haiyamin.

19 Mi inkamin miois kitiyopnir haiyin mi inkamin miois kitiyopnir hai karamae nwowin, yio ti hiriinan diminin, yio dimin komii rani. Mi dimink dimin komiiyin iikamkim sim wakaeyoknaeiyin ya Adi Komii siir yai aeyairga.

20 Mi tiriiginim hiriinanar tiri, iikamim sima Adi Komii siiramin saiir naingwo tibmii kiini mi simiir miiyim sima miriiyim ta ii aiir, yim ini ywowim. Mi sima wi hiriinanar ti swoki tirnam.

21 Mi kira inkamin whisarii mii niingar priimiriigin. Mi kiriir kwoinin Adi Komii siya kiyaigin siiram naingwo tibmii kiinam, yi ti hiriinanin yi dimin karamaeka kira ta mii hiriinana kira miriiya wi saiirsi kipi naingwoyimyok. Mi inkamin kiriir kigriraowiyin siya kiriirin rirmiiya nwowaiginiugi, yi ini mi owin mi kira ti hiriinan siyiuin siir mi owamin mairgimairgar timi onam.

22 Ta kima nwowa ti inkamim yipiki kimiir kigriraowim simiir aowa saiir hiriinan ta biiya kima nwowa dimin biyie saiir aowa saeya niki kigriraowa saiir hiriinan. Mi kimiir kwoinim Adi Komii siya kiyaii, siiram naingwo tibmii kiinam, kima siir yai aiir wakaeyokna apam mi kimiirin wi siyar pi ywohaiginiuwin rirmiiyan ti dimin biyieyim yipiki kimiir kigriraowim simiir aowa kima nwowa simiir hirankin. Mi hiriinanki niuwi, kima tariinanin ini Jisis Krais siir iikam rirmiiya nwowim. Mi kima yipiki, whisarii miiya priimiriigi windi, yipiki ti inkamim kimiir kigriraowim simiir mii mi ti hiriinan siyiuin, iikamim yipiki mii umiram miriiyim, yipiki

inkam nhɨrmi aowa nwo karam nwowɨm mɨ kɨmiir kwoɨnɨm Krais siya kiyaii, kɨma siiram naɨngwo tɨbmii kɨinam mɨ siir yai aiir wakaeyokna apam mɨ kɨma tariinanɨn ɨni Krais siir aowa nwowɨm, whɨsarii mɨi prɨimɨriinan.

23 Mɨ ta Jisɨs siya naonama mɨ siir nhɨeya ha naokiinaiiniya mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn dimɨn prasae prasae bɨ hauugikɨn kɨmiir saɨnamɨn. Mɨ tɨriigɨnɨm ha saɨngiyɨm, Adi Komii siir iikam nwowɨm, kɨma ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiirɨn hɨuyɨrmai, kɨmiir nɨkɨunamsi, yaeya siyɨu whɨram sɨmiir aowa nwowam.

24 Mɨ ta hɨriinan saiirsika kariir nomiiyauɨm nɨm krɨma wɨ hɨriiyar nwokrɨpkaigi Adi Komii saɨkan. Mɨ krɨma wɨ kwoɨn whɨruwar nwoki. Mɨ krɨma wɨ ta mɨi aiirar mɨrii krɨpkaii, ta krɨma mɨriiya bɨigɨ bɨi Adi Komii siya kiyaiya krɨmiir kwoɨn ɨmiir. Mɨ krɨma ha napɨm siir siyɨu ɨiir saiir. Łriig.

Wigɨm kam karamae nwowiyɨm mɨ igɨbae ɨkɨm sɨm boɨni

25 Tariinanɨn, kara ta yokwowa kɨmiiramɨn wigɨm kam karamaeyɨm sɨmiir wɨn boɨnkikɨm. Kara kɨmiiramɨn dimusi bɨ wɨnkikɨn, bɨiya kɨma kariiramɨn sɨmiiram nikɨ srɨigikɨn. Kariirɨn Bɨiyan Inkam Komii siya bɨ boɨnkɨn. Nɨingaka. Yɨm tɨ dimɨn hɨriinanɨm kɨmiirɨn, yɨ kariir kwoɨnkar kwanaɨngwo boɨnkikɨm. Adi Komii siya kariirsi naɨngwobumbugɨn mɨ siya kariirɨn wadɨe asi nwo haigɨnɨugɨn mɨ siya kariirɨn kwoɨn mɨiyɨk ɨiirar hauu haigɨnɨu mɨ kɨma tɨ kariir yai ɨmiirar timɨ wakaeyokna ap yɨm kaimwowaɨrgɨm.

26 Kara ha naɨngwowi tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo wadɨekɨn, inkamɨn hɨriinan wig karamaeyar mɨ owi. Dimusi rani, taka ɨiya iikamɨm nuanɨm sɨma krɨmiirɨn wɨ siyɨu mɨiyɨknan tɨr tani.

27 Mɨ kamɨm yɨpɨkɨ nonkwonam, kɨma kɨmiir wig ɨmiir kɨpi haiburgig mɨ wig wɨm kɨma ɨriipɨ hɨriinan kɨmiir kam ɨmiir kɨpi mɨ haiburgig. Mɨ kamɨn yɨpɨkɨ wig nonkwona karamae nwowɨn, ni kɨra wig nonkwonam kɨpi swokɨ aɨngwo mɨ wiga yɨpɨkɨ kamkak nwo karamae nwowa, ni kɨra kamkak nwowam kɨpi mɨ aɨngwo.

28 Mɨ wigkamɨm yɨpɨkɨ nonkwonam, wɨm kɨma dimɨn biyɨe tɨram kɨpi naɨngwo. Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ hɨniɨna boɨnkii, iikamɨm yɨpɨkɨ dimɨn biyɨe krɨmiir tɨrɨm, sɨma wɨ kɨmiir kɨmpɨpɨsu haigɨnɨuwi iikamɨm yɨpɨkɨ nonkwonam. Kara hɨniɨna naɨngwowi, tɨ dimɨn hɨriinanɨn kɨmiir kɨpi kiyɨpsɨbgi haigɨnɨu. Nɨingaka. Kɨma nonkwona karamae nwowi, wɨm wɨ tɨ nonkwonani siyɨuɨn, hɨkak siirsi nwo rani. Nɨingaka.

29 Tɨ kariir nomiiyauɨm, tɨ yaiyɨm sɨmiir yaimwokɨ yaimwoɨm, tɨ kara wɨn boɨnkiyɨm kɨmiiram yɨm tɨsirɨm. Łiya Adi Komii siya nɨmbingiya krɨmiir tɨ nu ɨiir nwowam, ya ɨni kingiin nwowa, wɨ sapi dɨgii mɨ kwoɨn ara ta saiiram

daingwoki mi Adi Komii siir mii aiirarar mirii iski. Mi tariinanarin, inkamin wigakin yipiki Adi Komii siir mii aiir miriiyim sima nhami nhami kipi mirii, iki kamim nonkwona karamaeyim simiir hiriinan sima mi miriiya.

30 Mi iikamim yipiki Adi Komii siir mii aiir miriiyim mi ha ninouninkiyim, yim iki iikamim ninouninki karamae nwowim simiir hiriinan dwo. Mi iikamim yipiki mairgimairga nwowim, yim sima iki iikamim yipiki kwoin whwokwoka nwo karam nwowiyim simiir hiriinan dwo. Mi iikam yipiki digworaekwo whiekakakim, yim iki iikamim yipiki digworaekwo karamaeyim simiir hiriinan dwo.

31 Mi iikamim yipiki ti nuin siir tiran digworaekwo imiir sainiyim sima ha kipi naingwo, kouin ini sima ywowim. Niingaka. Dimusi rani, ti nuin siir digworaekwowim, mhoiiya yim wi simbi digiguskii.

32 Kara ha naingwowi, wim kima ini ti hiriinanar mi aingwowim. Mi ti umiram naingwokwonanaei kwoinin wim wi Adi Komii siir naingwo rani. Mi inkamin nonkwonam naingwo karamae nwowi mi siir kwoinin Adi Komii siir mii aiir mirii aramar naingwowi, yim sima ini big nasmirwaiya Adi Komii siiraramar nwowim.

33 Mi kamim yipiki wigak nwowim, yim simiir kwoinim ha naingwowi, nuan digworaekwowim simiir wig imiirin wi mairgimairga sima nwowaiginiuwi.

34 Mi inkamin siir kwoinin dimino whisairam naingwowiyim, yim simiir kwoinin ha naingwowi Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiramar mi owim. Mi sima hiriinanam warar mi aingwowi, simiir wigim mairgimairga simaka mi owim. Mi wiga niki onkwona karamae niki owa mi ta wig kopaksim niinga, saiir kwoinin Biiyan Inkam Komiiyin siir dimin taemin imiiraramar daingwo. Sima hiniina daingwo, simiir piua mi simiir kwoinim, yim rirmiiyar dwo Adi siir dimin taemin imiir tiram mi wigim yipiki nonkwonam, yim sima simiir kam imiiramar naingwo iskii, big nasmirwaiya simakar mi owim. Mi sima ti nuan digworaekwowim simiiramar naingwo kripkaii.

35 Mi ti dimin taeminim kara boinkiyim, kara kimiirin hiniina bi boinkikin, kara wari dimin taeminim kima tirim simiir kaiyaokikin. Niingaka. Kara ti diminin kimiirin minam boinkikin, kimiir whinkinsiis haiginiuwim wi siyiu miiyikin siir napam. Mi hiriinanki niuwi, ti digworaekwowim ti nuin siirim yim wi kimiir kwoin imiir kiyaiwao rani, kima Biiyan Inkam Komii siir dimin taemin imiir tiri.

36 Mi inkamin wig aiirin hindara boiritmaiiyin, siya wa ti idid. Dimusi rani, siya iripa piu saika nwowam naingwowi mi

siya saiirɨn wɨ hindara tɨ nonkwona ɨski mɨ yɨo tɨ hɨriinanɨn yo sowa hɨi nanae rani. Dimusi rani, sowa bɨdi yonkwonao.

37 Mɨ inkamɨn siir kwoɨnɨn siirɨn siyar swokɨ kɨgrɨraonaei mɨ siya hɨnɨɨna naɨngwowi, siirɨn wɨ iikam nhɨrkɨm kiyai rani mɨ siya wɨ ɨrɨpa pɨu saɨka mɨ o rani mɨ siya ta wig aiirɨn mɨ onkwona karam mɨ owi, yɨo ɨni mɨ owɨn.

38 Mɨ kamɨm yɨpɨkɨ wig nonkwonam, yɨm sɨma siyɨu mɨiyɨkɨmɨiyɨk ɨiirar tɨri. Mɨ kamɨm yɨpɨkɨ sɨmiir kwoɨn ɨmiirar nwowiyɨm yɨm kɨpi nonkwona, yɨm ɨni ywowɨm mɨ yɨm sɨma dimɨn komii kɨbi ɨiirar tɨrkɨm.

39 Mɨ wiga yɨpɨkɨ bɨiya kamkak nikɨ owa mɨ saeya yaeya kam nwɨrni nonkwonam kɨpi tɨr, ɨiya saiir kamɨn ha nikɨ owiyɨn. Mɨ saiir kamɨn siya naonamkɨswo, aeya nɨkrani, saeya yaeya kam nwɨrni nonkwonam ha mɨ aɨngwokɨswo. Mɨ tɨ inkamɨn, tɨ saeya nonkwonam tɨrɨn, yɨo siya Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨinan inkam dwo wɨ yaeya inkam kɨpi nwo. Nɨingaka.

40 Mɨ kara tɨ siirɨn hɨnɨɨna naɨngwowi, wiga yɨpɨkɨ saiir kamɨn naowɨn mɨ saeya hɨriinan kam karamaeyar mɨ owi, saeya wɨ maɨrgɨmaɨrgar mɨ owi. Adi Komii siir naeyɨuɨn kariirɨn siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn mɨ kariirɨn siya boɨnkɨn tɨ hɨriinanɨn. Ɨriig.

8

Dimɨn taemɨnɨm uruwai siyaowai nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm sɨmiir boɨni

1 Mɨ dimɨn taemɨnɨm panao kara kɨmiiram wɨnkii, kara pɨ dimɨn taemɨnɨm iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ nu ɨiir nwowɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiir nap karamae nwowɨm mɨ uruwai siyaowaini nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm sɨmiir boɨnkii. Kara ta yok-wowa kɨmiiramɨn whɨsarii bɨ wɨnkika, bɨiya kɨma sɨmiiram nikɨ srɨigikɨm. Kara ha naɨngwowi, kɨma hɨriinan bɨdiyar ikɨ boɨnkiyɨm, krɨma tɨ dimɨn ɨiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm. Mɨ kara pɨ hɨnɨɨna boɨnkii, inkamɨn dimɨn taemɨn whɨekak nɨnokɨnkɨniyɨn mɨ tɨ hɨriinan digworaekwowɨm siirɨn sɨma nantamiyɨriyɨri mɨ siya panɨɨnsi wakaeyoknasi. Mɨ krɨma ɨrni nwɨrniyam ninan aɨngwokwowi mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn krɨma krɨma krɨmar swokɨ kɨnsiisnaei mɨ krɨma wɨ wadɨe saiirsiyar nwowi, Krais siir hɨriinanɨn.

2 Mɨ yɨpɨkɨ ha boɨni, sɨma digworaekwo whɨekakɨm bɨdi yɨnomokɨnkɨn dɨgɨm mɨ yɨo Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ ha boɨni, sɨma mɨiyɨk rani, sɨma bɨ sɨbgu naɨngwo omokɨm. Mɨ sɨma hɨnɨɨna bɨ mɨ aɨngwokɨm sɨma siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir bɨdi mɨ ɨnokɨnkɨnɨm. Nɨingaka.

3 Mɨ yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naɨngwokwowiyɨn, yɨo wɨ hɨnɨɨna boɨni, sɨma wadɨekɨm mɨ sɨma siir iikamkɨm.

4 Mi kara kimiirin pi min boinkii, nae dimin taeminim
yipiki sima ninkin imiiyaeiyim uruwai siyaowaini. Mi ti siyiu
hiriinanin, kara pi hiniina boinki, krima uruwai siyaowai
simiirin ina ninokninkinim, yim sima kaimwo rani. Yim sima
Adi Komii rani. Adi Komii sasairgin biiyar whiuwiniunan.
5 Digworaekwo kasa kasa rani, ninomor kou hir nwowim
mi nu tirin iriipi hiriinan. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai
aiir wakaeyokna apkaramae nwowim sima boin, krima ini
Adi Komii siir hiriinan ywowim. Mi kam adiyaowaeyim yim
ha naingwowi, ti uruwai siyaowaiyim, yim hiriiyar nwokim.
Mi nim krima iikamim simiirin ina ninokninkinim.
6 Adi Komiiyin nwirki nwiruwairgin, siya krimiir Adigin mi
siya hiriiyar nwokin mi siyairgin digworaekwo whiekakim
simiir bwamkibwamin mi krima hiriinanar dwo mi siirara-
mar dinmiininkin. Mi Jisis Kraisin nwirki nwiruwairgin
yipikin hiriiyar whauiniunan biiya siya ninomor nu sowiir
digworaekwo whiekak imiirar mi nonkwokwokin. Mi
krimiirin siyar mi onkwokwokikim mi krima siir naeyiu iiir
haigim mi krimiirin siya whinkinsiiskim mi krima hiriinan asi
nwowi.
7 Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim,
simiir nhirim hiniina kigninokninkin tani, ti niksisae uruwai
siyaowaiyim yim dimin komii rani. Yim sima ha naingwowi,
sima inkamni haniin yaimin dimina mi omboboini. Mi iiya
sima naeyim uruwai siyaowai imiir ninkin imiiyaeiyim simiir
naeiyim, sima ha naingwowi tiriiginim yim kaimwowairgim.
Mi iki naeyim sima swoki aeiyim yim uruwai siyaowaini
simar niki inkin imiiyae imairgim mi simiir mhii kwoinim
pi miiyik swoki o rani, pi yibgini haniin hindarar kiimitkini.
Dimusi rani, simiirin dimin whirkin bi nieyokin. Mi Adi Komii
siya pi big nasmirwaiya nwoki rani.
8 Adi Komii siya naeyim uruwai siyaowaini ninkin
imiiyaeiyim krima naeiyim simiirsi bi naingwoyimyokikin.
Niingaka. Mi iki krima mi ae karamae mi owiyim, simiirsi
bi mi aingwoyimyokikin yim dimin komii rani mi ti diminim
krima naeyim, yim wi krimiir tirbu rani mi Adi Komii siya
krimiirin wi hiniina naingwo rani, krima iikam bibiyiekim.
Niingaka. Mi diminin iki krima nae karamae nwowiyin,
yio wi krimiir mi kiyipsibgi haiginiu rani mi Adi Komii siya
wi hiriinan saiirsi mi aingwo rani, krima iikam miiyikim.
Niingaka. Diminim krima naeyim yim dimin komii rani.
9 Yi tiriiginin yio dimin karamaeka. Mi kima wi mintirao
diminim kima naei simiirsiyin. Mi hiriinanki niuwi, kima
wi iki iikamim yipiki Krais siir siyiu iiir sibgu ap karamae
nwowim wi simiir kiyipsibgi haiginiuwi. Mi yim wi hinda
kipiiyar nwowiuguskii. Dimusi rani, sima kimiir kigim,

dimɨnɨm sɨma haiyaiyɨn kɨma naekɨn.

10 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, kɨra hɨnɨɨna boɨni, an kara tɨ inkamɨn tɨ digworaekwo ɨmiirɨn ɨna kɨgnɨnokninkɨnɨn. Mɨ kɨra tɨ nae ɨmiirɨn ha naei tɨ sɨma nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm uruwai siyaowaini mɨ tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ nikɨ aɨngwo tɨbmii kɨɨn karamae nikɨ owɨn Jisɨs Krais siiram mɨ siya kɨriir kɨgi, kɨra tɨ dimɨn ɨiir naei mɨ yɨo siya wɨ tɨ naeyɨm uruwai siyaowaini nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm wɨ sɨmiir naeyamar mɨ aɨngwowi. Mɨ siir naɨngwo tɨbmiiya wɨ sɨma kiyɨpsɨbgi haigɨnɨuwi biyɨe nwowamɨn.

11 Mɨ ni kɨra tɨ dimɨn ɨmiir asi naei, ni kɨra hɨnɨɨna naɨngwowi, uruwai siyaowaiyɨm yɨm dimɨn komii rani. Mɨ inkam nwɨrɨn dimɨn whɨrkɨ nɨeyok karamae nwowiyɨn Krais siya siirsi bɨdiyar mɨ aowɨn. Mɨ siya ha naei tɨ nae ɨiirɨn mɨ tɨ dimɨnɨm Krais siirɨm siya nikɨ kɨgna tɨrɨm, yɨm wɨ kɨpɨii nwoki rani. Dimusi rani, tɨ naeyɨm siya naeyɨm sɨmiirsika.

12 Kɨra wɨ kɨriir nomiiyauwɨn siir kwoɨn ɨiir kiyɨpsɨbgi haigɨnɨuwi kɨpɨii siya nwowam mɨ siya Krais siir yai aiirɨn wɨ sɨbgu wakaeyokna ap rani. Dimusi rani, warɨ dimɨnɨn kɨra kwatɨrkiyɨn siirsika. Mɨ kɨma Krais siirɨn, wɨ tɨ hɨriinan siyɨu biyɨeyɨn wɨ siir tɨri.

13 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, tɨ dimɨnɨn kara naei, yɨo wɨ kariir nomiiyauwɨn siir kwoɨn ɨiir kiyɨpsɨbgi haigɨnɨuwi biyɨe siya nwowɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm Krais siirɨm siya nikɨ kɨgna apɨm, sɨmiir warar. Mɨ kara mhoɨiya wɨ tɨ hɨriinan dimɨn ɨmiir swokɨ ae rani kara pɨ boriisopi kariir nomiiyauɨn siir kwoɨn ɨiir nwowaigɨnɨuwɨm biyɨe. Dimusi rani, tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm sɨmiirsika. Ɨriig.

9

Pol siya maɨrgɨmaɨrga dimusi bɨ nwokɨn, siya umɨrɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmii kɨɨniyɨm sɨmiir hɨrankɨ bɨ haigɨn dimɨn taemɨnɨm siya naɨngwowɨm sɨmiiramɨn

1 Kariirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ nɨkɨdu rani, tɨ dimɨnɨm kara tɨriyɨm Adi Komii siirɨm. Kara aposel inkamɨn mɨ Jisɨs Krais siirɨn karar kɨgɨn. Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn mɨ iikam kɨma Krais siir yai aiirɨn wɨ hɨriinansi wakaeyokna api. Dimusi rani, Bɨiyan Inkam Komii siir digworaekwowɨm yɨm kara tɨrɨm kɨmiir, sɨmiirsika.

2 Mɨ iikam nhɨrɨm hɨnɨɨna naɨngwo karamae nwowi kara aposel inkam tani, yɨo dimɨn komii rani. Mɨ wɨm kɨma om Korin warauran iikamɨm wɨm kɨma kariirɨn hɨnɨɨna asi naɨngwowi, kara aposel inkamkɨn. Dimusi rani, digworaekwowɨm kara nɨisɨimauuwɨm kɨmiir sɨmiirsika. Mɨ kɨma kɨmaɨrgɨm Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm. Mɨ tɨ digworaekwowɨm Kɨmiirɨn sɨma nɨisɨimauugɨm hɨnɨɨn,

kariirɨn Biiyan Inkam Komii siya nɨmbingɨn aposel inkam nwowamɨn.

3 Mɨ iikamɨm ha boɨniyɨm kariirɨn hɨniin kara aposel inkam tani mɨ kara sɨmiir yai akan pɨ hɨniina nowarkɨi boɨnkii wara yaiyɨm kara wɨnkiyɨm sɨmiirɨn.

4 Mɨ haniinginɨuwi, kara dimɨn taemɨnɨm iikam kɨmiir warauranki tɨ hai mɨ kara pa nwokɨ aeyɨm dimɨnɨm kara tɨrɨm kɨmiir sɨmiirsiyɨn. Dimusi rani, kara aposel inkamkɨn.

5 Mɨ yɨpɨkɨ Biiyan Inkam Komii siir siyɨu ɨiir napiyɨm wigɨm, krɨma sɨmiir mɨ onkwonaei yɨo ɨni mɨ owɨn mɨ krɨma wɨ sɨmaka nikɨ amyokiyokɨiyɨm ɨkɨ aposel kam nhɨrɨm sɨmiir hɨriinan ɨkɨ Biiyan Inkam Komii siir nomousɨsɨmɨm sɨmiir hɨriinan mɨ Pita siya, aniya? Mɨ ɨni mɨ owɨn kara naeyam kariir mɨi aiiram mɨ srɨi?

6 Mɨ Banabas mɨ kara krɨra krɨrar tɨ mɨrii nonkworɨnu krɨpkai nae saɨnamɨn mɨ nae ɨmiir naeyamɨn krɨriirgɨ krɨriir umɨr ɨmiirarar tɨ krɨnmai, aniya?

7 Mɨ kamɨm yaii nɨniiyan inkam nwowiyɨm sɨma nae mɨnɨm sɨmar bɨ kɨgrɨraonaeikɨm. Mɨ inkamɨn numɨran sasaeya nɨnkɨniyɨn mɨ inkam nhɨrkɨm siirɨn ha pɨ boɨnikɨn, warɨ dimɨn taemɨnɨm kɨra nɨnkɨkɨnɨm sɨmiirɨn wɨ kɨra nae rani. Iikamɨm wɨ sibsib kɨgrɨrao rani, sɨmiirɨn iikam nhɨrkɨm boɨni hɨniin, kɨma wɨ sɨmiir mwɨii ɨmiir kwiyae rani. Niingaka. Mɨ krɨra kɨmiiramɨn naeyam srɨii wɨ wadɨeyar mɨ owi, aniya?

8 Tɨkɨ yaiyɨm yɨm inkami kwoɨnarar bɨ prɨinaɨngwo boɨnkikɨm. Niingaka. Siyɨu komiiyɨn biiya Adi Komii siya hauugiyɨn Mosesni, yɨo ɨriipɨ hɨriinanar mɨ boɨnkikɨn, tɨ dimɨnɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm.

9 Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn Moses siya yaiyɨm Yokwo Komiiniyɨn hɨniina wɨnboɨnkikɨn, bulmakauɨn witnid nokwobrombropiyɨn siir yai aiirɨn wɨ uridni kɨpi kogrɨpɨkou mɨ hɨriinan tɨri, siya wɨ tɨ witnid ɨmiir nae rani. Niingaka. Adi Komii siya bulmakau ɨmiiram bɨ naɨngwokɨn ɨiya siya tɨ yaiyɨm Moses siir boɨnmɨmauuwɨm.

10 Niingaka, siya tɨ yaiyɨm mɨnam wɨnkikɨn iikam krɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuam bulmakauni haniin. Moses siya tɨ yaiyɨm mɨnam wɨnkikɨm, krɨma tɨ yai ɨmiir nɨnokninkɨnɨm. Mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ nu haɨnopɨn mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ sasaeyɨm wai nwowɨm sɨmiir nɨngugu haiyɨn, sowa nwɨsaɨrarɨn wɨ umɨr kɨnar haiswowi ta mɨiya sowa mɨriiya saiirsiyɨn.

11 Mɨ krɨma Adi Komii siir yaiya kɨmiir bɨdiyar ikɨ boɨnmauuɨm ya ɨni naenan ywowa kɨmiir mhɨiyɨm saeyar kɨnɨu haiginɨuwi. Mɨ hɨriirankɨnɨuwi mɨ tari kɨma wɨ nae krɨmiir hauu rani, krɨmiir pɨu aiirsi, aniya?

12 Mɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ kɨmiir whɨnkɨnsiisiyɨm, sɨma naeyɨm kɨmiir warauranki mɨ haii, sɨmiir pɨua saiir kɨrɨe

haiginiuam mi ti hiriinan siyiuin yio ini wadieki wadieyar mi owin, krima kimiir biiyan inkamim nae mi haiyim. Mi biiyar nwoyokiyokiinaniyin mi tariinanar yadigiyin, krima iikam kimiir warauranki dimin sim whir bi swoki haimiminkim. Krima inkam paeprikabnan nwokim mi krima mhiigar mi aokim. Mi krima kimiir kwoin imiirin wi hiriinan saiirsi nikpitmai rani. Mi krima hiriinan tiri, wim wi Jisis Krais siir yai aiir wakae rani.

13 Kima ta yai aiir daingwoki, Isrel simiir pris inkamim yipiki omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir miriiyim, sima simiirin pa mi boinki, sima naeyam ti nae nhirim ti iikam ima hainaniyim ta omaka aiir Adi Komii siiram. Mi ti pris inkamim ti diminim ti kam ima haigingigim hiiya nae haiginiya saiir, sima simiirin pa haii mipa ninkin imiiyae Adi Komii siir mi haimiiyim pi simar swoki aei.

14 Mi ti hiriinan siyiu kaimwoin Biiyan Inkam Komiiyin yio iriipi hiriinanar mi boinkin. Ti iikamim yipiki Krais siir yaiwin kibiya saiir boinmimauuim, yim sima nae digworaekwo minim wi iikamim yai sima boinmimauuim simiir hiranki haii simiir piu aiir kirie haiginiuam.

15 Mi ti hiriinan siyiuin kariirin ini wadie siya ywowin kimiir aposel inkamin siya sriiyamin kimiir. Mi biiyarin kara kimiiram bi kaugin diminamin mi tariinanin kara ta yokwowa kimiiramin hiriinanam bi winboinkikin, kima kariir kigriraowim. Mi kara mhiigi nao kingiin nwokiswo mi kara kimiiramin pi naeyam dimuim mi sriigii. Niingaka. Kara pi boriisopi dimin whirin inkam nwirni iinanki haiyim. Mi kara dimin haii mi kara wi ha boin tani kara Krais siir yaiwin kibiya saiir boinmimauuin mi umir bi haigin. Niingaka.

16 Mi kara mairgimairga kanakana bi nwonakin Krais siir yai win kibiya saiir boimimauuamin. Niingaka. Kariirin Biiyan Inkam Komii siyar nimbingikin ta saiir tiramin. Mi kara simiir boinmimauu karam nwokiswo mi kariir kwoinin kanakanarin wi io prasae di ywowi. Mi kara ta yaiya Biiyan Inkam Komii siya boinkiya kariir ya wi digiumii pi haimriiyiugigin.

17 Mi kariir kwoinairga priinaingwo tirkiswo ta miiya Krais siir yaiwin kibiya saiir boinmimauuwiya mi kara wi umir digworaekwo ta mii aiirsiyar pi mi haiyin. Mi ya tariigina ya kariir kwoinairgi bi priinaingwo tirka. Niingaka. Adi Komii siyar nimbingin kariirin ta mii aiir miriiyamin. Mi hiriinankiniuwi mi kara wi umir, digworaekwo nae min hai rani, ta mii aiirsiyin.

18 Mi hiriinan tirkiswo mi kara wi piki hiniin umirin si pi haiyin ta miiya kara miriiya saiirsiyin, ha? Kara wi ti si pi haiyin. Mi iiya kara Krais siir yaiwin kibiya iikam

imiir boinmimauuwi mi kara simiiramin wi nae umir minam srii rani. Niingaka. Mi sima Adi Komii siir yaiya hinda whisariiyar priihaii. Mi ti hiriinan siyiuin ti mairgimairga kara nwowin, ya tariigina ya kariir umir aeya.

19 Kara inkam nwirni aowa bi nwokin mi kara ini iikamim simiir whisarii mii priimiriiyan inkam ywowin. Mi kara iikam whiekakim simiir kwoinim wi digar piyamisi owin Jisis Krais siiram kiyaiiyim, siiram naingwo tibmii kiinim.

20 Mi iiya kara Isrel simiir iikamim simaka nwowiyin, kara pi Isrel simiir siyiu imiirar mi api mi Moses siir siyiu komii ikin. Mi ta hiriinan saiirsiyairga kara iikamim simiir kwoinim saiirsiyar kiyaii, sima Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiinim. Mi hiriinankiniuwi mi ti Moses siir siyiuin siya boinkiyin kariir, yio wi nwo rani, kariir kou. Mi ti iiyim kara nwowim hir kara simiirar mi apkim mi ta hiriinan saiirsiyairga kara simiir kwoinim saiirsiyar kiyaigin. Mi wi Moses siir siyiu komiini yaiyim wi sima nwo rani, simiir kouin. Mi sima wi Krais siir yaiwin kibiya saiiram ninmiininkini.

21 Mi kara Moses siir siyiu komiiyin siirin naingwo owouu rani. Mi siirin digiumii bi haimriiyiugin. Niingaka. Mi kara tariinanin ini Krais siir yai imiir wakaeyokna apin. Mi iiya kara iki iikam nhirim yipiki Mosesni yaiyim sim wakaeyokna ap karamae nwowiyim simaka nwowiyim, kara Moses siir yai imiir bi napikin. Kara ti hiriinan siyiuin minam tirkin, kara wi iki iikamim simiir kwoin imiir niki kiyaiyim Jisis Krais siiram naingwo tibmiikiinim. Mi ti hiriinan kara tirin, kara Adi Komii siir siyiu iiir bi taouugakin, kara Jisis Krais siir siyiu iiir napkin.

22 Mi iiya kara iikamim yipiki naingwo tibmii kirie nwo karam nwowiyim Jisis Krais siiram, simaka nwowiyim mi kara diminin mairgimairga sima nwo karamae nwowiyin kanaka, siir bi tirikin. Niingaka kara diminin sima naingwowiyin hiniin yio ini ywowin kara siirarar tirikin. Mi hiriinan saiirsika, kara simiir kwoin imiirin asi kiyaii kirie nwowamin, Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiinamin. Mi iinokiinokin kara iki iikamim hinda tindanim simaka nwowiyim, kara diminin iki sima naingwowiyin hiniin yio wadiekin, kara siirarar napikin. Mi ta hiriinam saiirsika, kara simiir kwoin imiirin hiriinansi kiyaigin Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiinim.

23 Mi kara iinok iinokin hiriinan ta saiirsi tirkin Krais siir yaiwin kibiya saiir hainanamin. Mi Adi Komii siya kariirin wi hiriinan saiirsi hainan prapraskii kariirin mi iki iikam nhir ikim.

24 Kima ta saiir daingwoki. Iikam whiekakim iki ninkikin iwitiyim sima biikinar bi nwoswowikim. Niingaka.

Nwɨrkɨnwɨruaɨrgɨn pɨ bɨɨ iwɨt okwoɨu. Mɨ tɨ inkamɨn bɨɨ niwɨt okwowɨn dimɨnɨn pɨ sasar haiyɨskii. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ nɨnkɨkɨn iwɨtiyɨm kɨma Krais siir yai aiiramɨn hɨriinan sɨbgu wakaeyokna api mɨ kɨma dimɨn mɨiyɨkɨn Adi Komii siya wɨ hɨriinan saiirsi hauuwi.

25 Mɨ iikam whɨekakɨm yɨpɨkɨ nɨnkɨkɨn iwɨtam naɨngwowiyɨm, dimɨn haiyɨm, sɨma ɨinokɨinokɨn nhami nhami bɨ niwɨtikɨm mɨ sɨmiir pɨua kɨrɨe saiirsiyar nwowi. Sɨma tɨ hɨriinan mɨnsi tɨri, sɨma wɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir nwokɨ iwɨt haiburɨm mɨ wɨ dimɨnɨn Adi Komii siya hauuwi iikamɨm bɨɨ nwowɨm sɨmiir wɨ siir nwokɨ haiyɨm. Krɨma dimɨn komii komii ɨmiirarar tɨr Adi Komii siiram wakaeyokna apɨm mɨ krɨma wɨ siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiir nwokɨ haiyɨm. Yɨm sɨma tɨ dimɨnɨm tɨ kamɨm nɨnkɨkɨn iwɨtiyɨm bɨɨ nwowiyɨm sɨma haiiyɨm wɨ sɨmiir hɨriinan biyɨe nwo rani. Nɨɨngaka. Yɨm sɨma wadɨekɨ wadɨe ɨmaɨrgɨm mɨ wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami.

26 Kara tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ hɨnda tɨnda niyaeyɨmyok kaowiyɨn siir hɨriinan bɨ nɨnkɨkɨn iwɨtikɨn. Nɨɨngaka. Kara ɨni inkamɨn yɨpɨkɨ maeyaua niwɨt okwowiya saiirgɨsaiiramar nanmainonkwowiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn kara ɨinokɨinokɨn Adi Komii siir mɨɨ aiir asi mɨriinanaei. Mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ yaii nɨniiyɨn siya siir ɨɨna hɨnda bɨ prɨɨtɨo prɨɨtɨowika. Nɨɨngaka. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, ta Adi Komii siir mɨɨya ta kara mɨriiya ya hɨnda bɨ mɨ prɨɨmɨrii prɨɨmɨriiga. Nɨɨngaka.

27 Kara kariir pɨu aiirar kɨrɨe haiɨgɨnɨunaeikɨn karar kɨgrɨraowamɨn mɨ saeya wɨ kariir kwoɨn ɨiirarar nwokɨ wakaeyokna apɨm. Kara tɨ hɨriinamɨn mɨnam tɨri, mhoɨiya kara Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuwi mɨ siya kariirɨn wɨ hɨriinan boɨn tani, kara inkam paii rani mɨ kara siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm wɨ sɨmiir hai rani. Łriig.

10

Kɨma, kɨmasiyar mɨntɨraona kɨma wɨ dimɨn biyɨe kɨpi tɨr

1 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara ha naɨngwowi kɨma ɨna sɨbgu ɨnokɨnɨnkɨnɨm siyɨuɨn Adi Komii siya tɨrɨn krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir. Mɨ ta ɨiya krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨma Moses siir wakaeyokna apnamɨm niimau mɨekɨ mɨeya hɨriir mɨ taka ɨiya Adi Komii siya wau mɨrsɨma saiir yɨkropki sɨmiir siyɨu ɨiir nɨsiimauu apnamam. Mɨ taka ɨiya siya sɨmiirɨn bɨdiyar mɨ whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨuɨn. Mɨ iikamɨm sɨma ɨni whɨɨ komiiya pariidnan dapiya ɨni saiirar mɨ iyapidnaidamɨm mɨ sɨmiir nwɨrkɨ bɨ swokɨ aomɨn aomɨnkɨn.

2 Mɨ dimɨnɨn krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨma tɨrɨn, ɨiya sɨmiirɨn waumɨr sɨma saeya kiikii ɨkoua sɨma kɨgna apam

mɨ ɨiya sɨma whɨi komii kwɨra pariidnan nɨkɨuwiya sae mɨ iyapidama, yɨm tɨkɨ digworaekwo hɨriinanɨm, yɨm iikam ɨmiir nɨisiimauugɨm sɨma Moses siirarar wakaeyokna ap ɨskiyɨm. Mɨ sɨma ɨni siirarar mɨ wakaeyokna apɨm iikamɨm yɨpɨkɨ baptaisɨm sɨmiir hɨriinan yɨpɨkɨ hɨnɨɨna nɨisiimauuɨm sɨma Bɨiyan Inkam Komii Krais siirgɨm mɨ sɨmiirɨn ɨni siyar kɨgɨrkakɨm.

3 Mɨ ɨiya sɨma niimau boskwonau hɨr nwowa, sɨma naeyɨn mana nɨkɨuwiiyɨn siir naekɨm, yɨpɨkɨ Adi Komii siya hauugiyɨm sɨmiir siir hɨrankɨn. Mɨ tɨriiginɨn sɨmiirɨn siya whɨnkɨnsiis haiginɨugɨn sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya kɨrɨe nwowam.

4 Mɨ sɨma opa yɨpɨkɨ Adi Komii siya hauugiya sɨmiir saiirar mɨ kwiyae. Mɨ tariigɨna sɨmiirɨn saeya kɨnsiis haiginɨugɨn mɨ sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya komiigɨ komii asi nwokika. Mɨ ta opa sɨma kwiyaeya, ya siiya komiiya saiir hɨranki nɨtka. Mɨ ta siiya komiiya ya aknaɨnan Krais siir nɨisiimauuga sɨmiir kwoɨn ɨiir kɨnsiis haiginɨuam ta opa sɨma kwiyaeya sɨmiir pɨu aiir kɨnsiis haiginɨuam saiir hɨriinan.

5 Mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn tɨ hɨriinan siyɨu kaimwoɨn siir asi whɨnkɨnsiis haiginɨugɨn, Adi Komii siya maɨrgɨmaɨrga iikam hoɨmgakɨm bɨ nwokɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika siya hɨriinan asi tɨrkɨn mɨ Adi Komii siya iikam ɨmiirɨn hɨriinan saiirsi nɨsomsom aokao dɨgiyam tɨrkɨn. Mɨ sɨmiir pɨuɨs biyɨeyɨm niimau hɨnda tɨnda dɨgar asi nwokikɨm.

6 Adi Komii siya tɨ hɨriinan dimɨnɨn mɨnam tɨrkɨn, krɨmiir nɨisiimauugɨn krɨma wɨ ɨkɨ dimɨn biyɨe hɨriinanɨm sɨma tɨrɨm wɨ sɨmiiram naɨngwowisi, sɨmiir tɨram.

7 Krɨma uruwai siyaowaini inɨg kɨpi hainan, krɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir iikam nhɨr ɨma tɨra saiir hɨriinan. Mɨ tɨ Adi Komii siir yaiyɨm bɨiya Moses siya wɨnkiyɨm Yokwo Komii saiir yɨm hɨnɨɨna wɨn boɨnkikɨm.

8 Mɨ iikam krɨma tɨ hɨriinan siyɨu biyɨeyɨn hɨi sɨma prɨinɨnae prɨinɨnaeiyɨn siir kɨpi tɨr, bɨiyan iikam nhɨrɨm sɨma tɨrɨm sɨmiir hɨriinan. Mɨ Adi Komii siir kwoɨnɨn paenan ha nɨugiyɨn sɨmiiram mɨ siya sɨmiir iikam nhɨrɨm ɨna yɨsomsom aokaokiyɨm. Mɨ 23,000 nɨm yɨm ɨikwɨruwa saiirar mɨ kwaonam.

9 Krɨma Bɨiyan Inkam Komii siir kwoɨn ɨiir kɨpi kiyai, ɨo krɨmaka nwowam, bɨiyan iikam nhɨrɨm sɨma tɨrɨm sɨmiir hɨriinan. Mɨ Adi Komii siya ɨo sɨmaka ha nwowɨn mɨ siya mɨpugɨm ɨna yɨkropkiyɨm mɨ sɨmiirɨn ɨni sɨma piyaokaokiyɨm.

10 Krɨma Adi Komii saɨka kɨpi nɨnkɨnwaowarkɨi boɨn, bɨiyan iikamɨm sɨmiir nhɨr ɨma tɨra saiir hɨriinan. Mɨ sɨma dimɨnam ha boɨnanaeyɨm mɨ Adi Komii siya siir paekwosɨmɨn siir yɨkropki mɨ siya ha nɨtɨn mɨ sɨmiirɨn siya yɨsomsom aokaoki.

11 Mɨ tɨ digworaekwowɨm tɨ krɨmiir yɨdiwi wanwiyae ɨmiir

tirim yim iiya sima niimau boskwoki boskwonau hir nwowa ha tirkim. Mi ti digworaekwowim Moses siya winkiyim Adi Komii siir Yokwo Komii aiir, yim krimiir niisiimauugim krima wi simiir hiriinan kipi tir. Sima ti iikamim ti tariinan nwowim krimiir niisiimauugim, iiya Krais siya swoki itana ini kingiin nwowa. Mi krima krimasiyar mintiraona krima wi dimin biyie kipi swoki tirmimin biiya krimiir yidiwi wanwiyaeyim sima tirim simiir hiriinan.

12 Yim tiriiginim yim ini ti sima tirim ini simiir hiriinanar mi imbiyamim mi wim kima iikamim yipiki ha naingwowim wim kima kiriekim mi kima Krais siir siyiu iiir napim ini kimiir yidiwi wanwiyaeyim simiir haiburim. Mi kima kimasiyar mintiraona kimiir kwoinim iki iikam nhirim sima kiyaii mi kima wi siyiu biyie tiri.

13 Mi kima wi hiniina kipi naingwo, ti digworaekwowim kimiir kwoin imiir kiyaii, kimiir nikpitmaiyam mi tiki hiriinan diminin iki iikamim, iki hinda tinda nwowim simiirin ini iriipi hiriinanar mi tirin. Yim sima yaeya rani. Niingaka. Adi Komii siya wadiekin, kimiirin wi siyar whinkinsiisi. Mi siya iki dimin bibiyieyim wi simiir kigninkinki rani, kimiir kwoin imiir nipiyaokiiyam mi kimiirin wi sima nikpitmai rani. Kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi ti hiriinan dimin biyieyim ti kimiir kwoin imiir kiyaiyam tiriyim simiirsi nokworinuim.

14 Ti kariir nomiiyau kiingi kiinim, kima uruwai siyaowai simiirsiyin aru dwo wim wi simiir inig imiir wara pi hainanisi. Dimusi rani, kimiirin wi Adi Komii siyar whinkinsiis haiginiui mi wi siyar kigriraowi.

15 Kara ti yaiyim iikamim yipiki ninokninkin miiyikakim kimiiram boinkikin mi kima ti yaiyim ti kara boinkiyim simiir ti aingwoki mi simiir ti sibgu hid.

16 Mi iiya krima kumuniyin opa mobin siir nwokaiiya nhwo saiiram kwisboiniyim mi krima iki saiir kwiyaeiyim mi krima hiniina niisiinauuwi, krima mi Krais siya krima ini nwiruwar ywowiskiyim mi ini kwoin whiruwar mi okiyim ta siir nhie aiiramin biiyar naokiinaiinama mi bretin krima niinibimbir aeyin yio min mi isiimauugin krima mi Krais siya krima, ini kwoin whiruwar ywowim ta siir piua biiyar naowa yipiki paeyin hiiiniyar nirioninkinin saika ninkin irinugiyin.

17 Mi iikam whiekakim krima kasa rani mi krima ini bret haruan siirarar yaeyim. Mi bret haruan krima naeyin yio tiriiginin yio min niisiimauugin krima whiekakarin ini Krais siir piu kwiruwa saiirarar yinkiamamasuim.

18 Kima Isrel simiir iikamim simiir daingwoki mi iikamim yipikki ti nae imiir naeyim biiya priskim sim haiginim hiiya naemin dimin haiginiya Adi Komii siiram, yi tiriiginim yim min niisiimauugim sima mi Adi Komii siya, sima ini kwoin

whiruwar ywokiyim ta hiiya nae min haigin inkin imiiyaeya saikan.
19 Mi ta yaiya kara boinkiya kimiir ya ta saeya, nae minim mi wraisu min ikim yipiki sima ninkin imiiyaeyim niksisae uruwai siyaowaini mi ti naeyim yim dimin komiigim, iyie? Uruwai siyaowai sima ywo dimin komiiyin? Niingaka. Yim naeyim yim nae imairgim. Mi yim ti uruwai siyaowaiyim, yim tidiyiu min imairgin.
20 Mi iikamim yipiki ti dimin taemin imiir nap karamae nwowiyim mi Adi Komii siir naeyim siir ninkin imiiyaeyim hiini sima nio haiginiyim, yim sima simiirin pi uruwai siyaowaini swoki inkin imiiyaei pi Adi Komii siir ninkin imiiyae rani. Niingaka. Mi kara pi boriisopi kima ti dimin hiriinanim uruwai siyaowaini ninkin imiiyaeyim simiir naeyim. Mi kima ti hiriinan dimin imiir tiri, yi tiriiginim yi min niisiimauugin kima mi uruwai siyaowai sima, wim ini iripar yinkiamasuim mi ini kwoin whiruwar ywowim.
21 Mi kima Biiyan Inkam Komii siir op mobin wi siir kwiyae rani, kima uruwai siyaowaini op mobin siir kwiyaei. Kima wi hiriinan tir tani. Niingaka. Mi kima naeyim Biiyan Inkam Komii siir hiiya saiir haiginiyim siir ninkin imiiyaeyam wi simiir nae rani, kima ti naeyim uruwai siyaowaini ninkin imiiyaeyim simiir naei: Kima wi hiriinan kipi tir. Niingaka.
22 Mi kima hiriinan tiri, wim wi Biiyan Inkam Komii siir kiyopsibgi haiginiuwi mi siya wi io kimakar nwowi mi kimiirin wi siya pi tioin. Siyairgin kirie komiigakin mi nim krima ini niinga ywowim. Mi siya kimiir tiowi mi kima wi siir nikwowaisii rani. Niingaka.
23 Wim kima ti digworaekwo imiirin hiniina boinkim, ti digworaekwowim krima tiriyim yim wadieyairgim. Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, ti digworaekwo hiriinanim, yim wi kimiir whinkinsiis haiginiu rani, Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim. Sima wi kimiir kwoin imiir kirie haiginiu rani, Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim simiir nhirim sima simairgim mi kima, ti kima tirim simiiram daingwoki.
24 Kima wi kimamar kipi naingwona mi kima wi iki iikam nhirim simiir whinkinsiisam daingwo.
25 Mi kima wi kipi nidid wraisuim maket haiginiyim simiir sainsiyin mi simiirin hiniina kipi mi srii, ti wraisu biiya uruwai siyaowaini ninkin imiiyaekim mi kimiir kwoinim wi hiriinan naingwoyimyok karamae saiirsi nwowi.
26 Mi yaiyim yipiki Adi Komii siir Yokwo Komii aiir winkiyim bidi bidiniyar yim hiniina win boinkikim, ti nuin yio Biiyan Inkam Komiiyin siirgin mi digworaekwowim siir mi owim iriipi hiriinan siir. Mi krima ina ninokninkinim mi krima digworaekwo whiekakim simiirin wa naei.

27 Mɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna
ap karamae nwowiyɨm, sɨma kɨriiram boɨnkii, sɨmiir omaka
hɨriir namam nae sɨmaka naeyam. Mɨ kɨma tɨ naeyɨm
sɨma hauuwi kɨmiir, sɨmiirsiyɨn wɨ hɨniɨna kɨpi naɨngwo, tɨkɨ
naeyɨm inkamkɨ bɨdi yamisi ɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm, iyɨe? Kɨma
hindara wakaemumu ae. Mɨ kɨma hɨriinan tɨri mɨ kɨma wɨ
ɨrɨpa nwokɨ ongwomamaɨr aeyɨm
28 Mɨ kɨma tɨ inkam ɨnaka nɨdwowi mɨ siya kɨmiirɨn ha boɨni,
tɨkɨ naeyɨm bɨiya iikamkɨm sɨm nikɨ ɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm uruwai
siyaowaini sɨma. Mɨ kɨma tɨ nae ɨmiirɨn wɨ kɨpi nae wɨm wɨ
inkamɨn kɨmiir nokmwɨn aeyɨn wɨ siir kwoɨn ɨiir pɨ kɨnsiis
haiginɨuwisi.
29 Kara siir kwoɨn ɨiir boɨni, kɨmiir ɨiir boɨn tani tɨ dimɨnɨm
siya nikɨ boɨnmauuɨm sɨmiir kɨpi nae. Mɨ kɨma hɨniɨna
naɨngwowi, krɨma tɨ nae ɨmiir nae karamae dimusi nwowi mɨ
tari yɨ mɨnsika, ɨkɨ iikam nhɨrɨm yɨm Krais siir yai ɨmiir bɨ sɨbgu
wakaeyokna apikɨm, aniya?
30 Mɨ kara nhwo Adi Komii siiram kwɨsboɨnkiyɨm mɨpa
mɨ boɨn wadɨekii. Dimusi rani, tɨ naeyɨm kara naeyanɨm
sɨmiirsika. Mɨ iikam sɨma hɨniɨna dimusi boɨnkɨm kara siyɨu
mɨiyɨknan bɨ tɨrkɨn tɨ dimɨn taemɨnɨm kara naeyɨm sɨmiirɨn,
ha?
31 Mɨ kara kɨmiirɨn ta saiirɨn pɨ hɨniɨna boɨni, tɨ naeyɨm kɨma
naeyɨm mɨ opa kɨma mɨ kwiyaeya mɨ wraisu mɨnɨm kɨma
naeyɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma mɨ tɨr ɨkɨm, kɨma sɨmiir tɨri
mɨ tɨ iikamɨm yɨm Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanprapraskii.
Dimusi rani, tɨ sɨmiirsika.
32 Mɨ kɨma wɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨmiir kɨpi tɨr. Juda
iikamɨm mɨ Juda iikam tani ɨkɨm mɨ iikamɨm Adi Komii siir
isid nwowɨm wɨ sɨmiir kiyopsɨbgi haiginɨu rani, siyɨu biyɨe
tɨramɨn. Niingaka.
33 Yɨm tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm tɨ kara boɨnkiyɨm
kɨmiir, yɨm kariir kwoɨnkar naɨngwo boɨnkikɨm. Kara tɨ
dimɨn taemɨnɨm mɨnam tɨrkikɨm iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis
haiginɨuwɨm. Kara tɨ dimɨnɨm karamar bɨ tɨrkɨn, kariirar
swokɨ whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm. Kara tɨ dimɨn taemɨnɨm
mɨnam tɨrkɨn, iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm. Mɨ
sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nwokɨ anmaiwarkainam sɨmiir
dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir hɨrankɨn tɨ sɨma tɨrɨm. Ɨriig.

11

1 Kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm kara tɨriyɨm sɨmiir kɨgna ap, tɨ kara
mɨ kɨgna apiyɨm dimɨn taemɨnɨm Krais siya mɨ tɨrɨm sɨmiir
saiir hɨriinan.

Wigɨm sɨmiir mwo ɨmiir kaigrɨsu ɨdwokaiiyɨm, Adi Komii siir inɨg hainaniya omaka saiir sɨmiir boɨnka

2 Kara kimiirin dimusi bi hainanprapraskikin, kima ti dimin
taeminim kara boinmimauuim iinokiinok simiir wakaeyokna
tirkim.
3 Kara ha naingwowi kima ti yaiyim kara boinim simiir
dinoknink in Jisis Krais siyairgin kamim simiir kougi kou
nwowin mi kamim yim ini simiir wigim simiir kou ywowim
mi Adi Komiiyin yio ini Jisis Krais siir kou ywowin.
4 Mi ta hiriinan saiirsika mi inkamin omaka Adi Komii
siir inig hainaniya saiir hiriir nami mi siya pagra siir mwo
nwowa saiir kibwaehai karamae nwowi mi siya Adi siir yaiya
hiriinankakar boinmimauuwi, yio ti hiriinan siyiuin yio Jisis
Krais siir kiyopsibgi haiginiuwi.
5 Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwaniu kara-
mae nwowi mi sima Adi Komii siir yaiya ha boinmimauuwi
omaka siir inig hainaniya saiir hir, yi ti hiriinan siyiuin yi saiir
kam iirar swoki kiyopsibgi haiginiuwi. Mi saeya hiriinan
naingwo karamae nwowi mi saeya wi wiga yipikki saiir kan
aiir piiriyao iuguskiiya mi nididgak ha nwowiya wi saiir
hiriinan nwowi.
6 Mi wigim simiir mwowim dimin taemin nitimwaniu kara-
mae nwowi mi saiir kamin saiir kan aiir piiriyaokii mi yi
ti hiriinan siyiuin yi saiir nisiimauuwi hiniin, saeya siyiu
miiyiknan bi napika. Niingaka. Yi wi hiriinan tir tani. Mi
wigim dimin taemin simiir mwo imiir nitimwaniuwi, yim
sima wi nididgak nwo rani.
7 Mi kamim iiya sima Adi Komii siir yai aiir
boinmimauuwiyim mi iiya sima nhwo Adi Komii siiram mi
kwisboiniyim, simiir mwowim dimin taemin kipi nitimwaniu.
Dimusi rani, kamim yim Adi Komii siir kiriieya mi siir dimin
kirie komii komiiyim paenan niuyaeiyim mi digworaekwo
whiekak ikim simiir sibgu kigirkakikim. Mi yim wigim.
Niingaka. Yim sima simiir kamim simiir kiriieya mi simiir
dimin miiyik miiyikim paenan niuyaeiyim mi simiir inig
komii ikim, yim simiir nisiimauuwi.
8 Adi Komii siya Adam siir piua Iv saiir piua saiir hiranki
bi haiga mi siya ha bi nonkwokwokin. Niingaka. Adi Komii
siya Iv saiir piu aiirin diminin Adam siir piu hiranki haiyin siir
nonkwokwokin.
9 Adi Komii siya Adam siirin Iv saiir whindiriraeraram bi
nonkwokwokin Adi Komii siya wiga Iv dapiya saiir nonkwok-
wokin Adam siir whindiriraeraram.
10 Mi ti hiriinanin yi ini mi owin wig sima mi
itimwaniuwiiyim dimin taemin simiir mwo imiir. Yi ti
hiriinanin yio min niisiimauugin, wig imiirin ini kam imar
kigirkakim. Mi simiirin ini simar kigriraonamim iiya sima
omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir namiyim. Sima

wɨ tɨ hɨriinan dimɨn ɨiir tɨr. Dimusi rani, Adi Komii siir
paekwosɨmɨn ɨni sɨmiirar kɨgɨn.
11 Wigɨm yɨm sɨmiir kamɨm sɨmiir aowar timɨ o. Mɨ nɨm
krɨma iikamɨm yɨpɨkɨ Bɨiyan Inkam Komii siirɨm, nɨm krɨma
ɨni nwɨruwar ywowɨskiyɨm. Mɨ ɨrni nwɨrniyɨn ha timɨ inan
whɨnkɨnsiis ankɨnsiis wadɨe sɨbgu nwowamɨn.
12 Krɨma ɨrni nwɨrni dinan whɨnkɨnsiishaigɨnɨu, wadɨe sɨbgu
owamɨn. Dimusi rani, bɨdi bɨdiniyarɨn, Adi Komii siya
bɨigɨ bɨiyan wiga saiirɨn inkamɨn Adam nɨkiuwiyɨn siir pɨu
hɨrankɨ haiyɨn dimɨnɨn siir nonkwokwokɨn. Mɨ hɨrankar
nɨtiyokiyokɨinaniyɨn mɨ ɨni tariinanar yadɨgniyɨn, wig sɨma
kam krɨmiir asɨ naokainae. Mɨ ta hɨriinan saiirsika krɨma ɨrni
nwɨrniyam asɨ naɨngwowɨ. Mɨ iikamɨm mɨ digworaekwowɨm
tɨ nu ɨiir nwowɨm yɨm Adi Komii siyar nonkwokwokɨm.
13 Mɨ kɨma tɨ dimɨn ɨmiir daɨngwoki mɨ sɨmiir hɨdgɨ. Mɨ
wigɨm dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siiram kwɨsboɨnkii mɨ sɨma
sɨmiir mwowɨm dimɨn taemɨn nɨtɨmwanɨu karamae nwowɨ
mɨ tɨ hɨriinanɨn yɨo wadɨekɨn, iyɨe? Mɨiyɨk rani? Yɨo mɨiyɨk
rani, ɨni biyɨe ywowɨn.
14 Mɨ krɨma tariinanɨn ta saiir tɨ naɨngwoki mɨ inkam nwɨrɨn
siir kana prɨei nwowɨ wigmɨ kanɨm sɨmiir hɨriinan, siya wɨ
nɨdid prasae kɨpɨ kɨn. Dimusi rani, ta saiirsika.
15 Mɨ yɨm wigɨm yɨm ta saiirsiyɨn nɨdidgak bɨ nwowɨkɨm.
Dimusi rani, ta kan hɨriinana sɨmiirɨn Adi Komii siyar
hauugɨn sɨmiir mwo ɨmiir hɨgrɨnɨuam.
16 Mɨ iikamɨm tɨ hɨriinan dimɨnɨm sɨmiirsɨ nɨnkɨnwaowarkɨi
boɨnam naɨngwowɨ mɨ kara sɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨni, aposel
kam krɨma iikam ɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨr kɨgna apam kɨpɨ swokɨ
kiwaki mɨ kara tɨ hɨriinansɨ boɨnkikɨn. Ɨriig.

Mɨ om Korin hɨran iikamɨm sɨma sɨmar tɨrbunakɨm kumu-
niyɨn aiirsiyɨn

17 Mɨ tariinanɨn kara iikam kɨmiirɨn pɨ haigɨn ɨdwoki rani,
tɨ dimɨnɨn kara kɨmiir boɨnkiyɨn siirsɨ. Dimusi rani, tɨ dimɨn
biyɨeyɨm, kɨma tɨriyɨm yɨm ɨni dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm kɨma
tɨrɨm, ɨrɨpa kɨma haɨngiriyɨu owiya Adi Komii siir inɨg ɨiir
hainanam, ɨni saiir haibura.
18 Mɨ dimɨnɨn bɨigɨ bɨi pɨ kara boɨnkii, yɨo hɨnɨɨngɨn, kara
iikam nhɨrɨm sɨma boɨna saiir wakaekɨn, kɨma Adi Komii
siir inɨg ɨiir hainanam namiyɨm, kɨma ɨrɨpa bɨ sɨbgu owikɨm
kɨma yapa yapae prɨiyo prɨiyo amikɨm. Mɨ kara ta yai aiir
wakaekiyɨn mɨ kara sɨmiir yai nhɨrɨm sɨmiirɨn ɨni kaimwowar
mɨ okiyɨn.
19 Mɨ ya ɨni kaimwokɨkaimwowar ywowa. Mɨ kɨma
wɨ kɨmiir iikam nhɨrɨm wɨ sɨmiir yaiyɨm wɨ sɨmiir
nɨinakrɨmkrɨpkii mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ta yaimwokɨyaimwo
aiir sɨbgu apiyɨm yɨm wɨ idowɨiya sɨmbi nɨmbini.

20 Mɨ hɨriinamkɨ nɨuwi, kɨma ɨrɨpa haɨngiriyɨu owi Adi Komii
siir inɨg ɨiir hainanam mɨ naeyɨm kɨma naei, yɨm Bɨiyan Inkam
Komii siir nae rani. Nɨingaka.
21 Mɨ kɨma nhɨrmiyam nikɨ o karamae nwowi mɨ sɨmiirɨn
bɨi kɨma kɨmar hainami, kɨma kɨmar naeyamar mɨ hɨriinankɨ
nɨuwi tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ mhoɨiya nɨti, yɨm wɨ mhɨigar ninɨ
aoni. Mɨ tɨriiginɨm yɨpɨkɨ bɨi namɨm naeyɨm yɨmbi kɨma kɨmar
kwaeswonami mɨ kɨmiir mhɨiyɨm pɨ dɨgɨ dɨgar nwowi mɨ kɨma
op mɨnɨm pa kwiyae nanaei mɨpa kwiyae whaowaenami.
22 Mɨ kɨma kɨmiir omaka hɨrar nikɨ ɨdwokai aenaniyɨm pa
nopi, ha? Kɨma omakakakaɨrgɨm mɨ kɨma hɨrar pɨ yɨdwokai
aeyɨn mɨ kɨma hɨriinan tɨr tani. Nɨingaka. Kɨma omaka Adi
Komi siir inɨg hainaniya saiir nɨtiyɨm mɨ kɨma pɨ Adi Komii
siir isidɨn sɨmiir iikamɨm pɨ sɨmiir nanokou kao rani. Kɨma ha
naɨngwowi, yɨm sɨma ɨni kɨmiir inkam biyɨenan ywowɨm mɨ
dimɨn taemɨnɨm yɨmbi kɨma kɨmar kwaeswonami. Mɨ kɨma
tɨ iikam paeprikab hɨriinanɨm sɨmiir kiyopsɨbgi haiginɨuwi tɨ
dimɨn hɨriinanɨn kɨma tɨrkiyɨn. Mɨ kɨma panɨina naɨngwowi,
kara kɨmiirɨn tɨ dimɨn ɨmiirɨn wɨ panɨina tɨ boɨn, ha? Mɨ
kara kɨmiir tɨ hainanprapraski. Mɨ tɨ tari tɨ sɨmiirsika, aniya?
Nɨingaka.

23 Mɨ yaiya kara boɨnkiya kɨmiir ya kara Bɨiyan Inkam
Komii siir hɨrankɨ haiga. Ta yaiya ya hɨnɨinga, Judas siya
Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs siirɨn wɨr nɨiyaka napwougɨn mɨ
siirɨn kɨmɨdiniya sau omomɨn siir ɨin yonkwoki, taka nɨiyaka
Bɨiyan Inkam Komii siya bret ɨiir haiya saiir.
24 Mɨ siya tɨ bret ɨiir haiyɨn mɨ ɨna boɨn wadɨekiyɨn
Adi Komii siir. Dimusi rani, siirɨn siya hauugɨn. Mɨ
siya bretɨn ha nɨinɨbɨmbɨirgiyɨn mɨ siya siir kɨgna mɨriiyɨm
kamɨm sɨmiirɨn hɨniina boɨnki, tɨkɨ dimɨnɨn yɨo kariir pɨu
aiir nɨkrigɨn. Kara naowi, kara wɨ iikam kɨmiir whɨnkɨnsiis
haiginɨuwi mɨ mhoɨiya kɨma wɨ tɨ kara tɨrɨn, wɨ hɨriinanar
nikɨ tɨriyokiyokɨiyɨm. Mɨ tɨ tariinan kara tɨrɨn, kara mɨn
nɨisiimauugɨn, kɨma wɨ kariiram nwokɨ aɨngwokiyɨm, tɨ
dimɨnɨm kara tɨrɨm kɨmiir sɨmiiram.
25 Bretɨn siya hauuwɨn sɨmiir saiir hɨriinan. Mɨ siya wain
op mobɨn ha mɨ haiyɨn mɨ siya boɨnki, ta wain opa tɨ mob ɨiir
nwomaiya ya mɨn nɨisiimauuga, Adi Komii siir yai wɨn kɨbiya
yɨpɨkɨ siya boɨnmɨmauuwa kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuam, ya
saiir nɨisiimauugɨn. Mɨ tariiginɨa kara wɨ mɨnsi tɨrbwakainaei
kariir nhɨeya saeya naokiinaiini saiirsika.
26 Mɨ mhoɨiya kɨma tɨ bret ɨiir naei mɨ ta wain opa
mobnau tɨr nwomaiya saiir mɨ kwiyaei, tɨ siya tɨra saiir
hɨriinan, yɨo kɨma Krais siir nɨisiimauuwi siya iikam krɨmiir
whɨnkɨnsiisam naokɨn. Mɨ wɨ siyar swokɨ ɨtbudgiiyɨm.

27 Mɨ kɨmiir nhɨrɨm tɨ bret ɨiir naeyɨm mɨ ta opa mob ɨiir
mɨ okaiya saiir mɨ kwiyaeyɨm, yɨm mɨn nɨisiimauugɨm
dimɨn taemɨnɨm Bɨiyan Inkam Komii ɨeya tɨrɨm sɨmiir
nɨisiimauugɨm. Mɨ kɨma tɨ dimɨn ɨmiir naɨngwo omok
karamae nwowi, kɨma tɨra saiir hɨriinan mɨ Adi Komii siya wɨ
ha boɨni, kɨma siyɨu mɨiyɨknan bɨ tɨrkɨm. Mɨ kɨma wɨ ta Krais
siir nhɨeya mɨ siir pɨu aka, wɨ sowiir kiyopsɨbgi haiginɨuwi.
28 Mɨ iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu daɨngwo omok mɨ tɨ
dimɨn biyɨeyɨm yɨm dinangrirmiigi. Mɨ mhoɨiya tɨ bretɨn sɨma
naei mɨ ta opa sɨma mɨ kwiyaei, yo dimɨn komiiyɨn Bɨiyan
Inkam Komiiyɨn siya tɨrɨn siir nɨisiimauugɨn.
29 Dimusika? Mɨ inkamɨn ta yaiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn
siir pɨu aiir boɨna saiir yai mwo aiir nɨnokɨnɨnkɨn karamae
nwowi mɨ siya tɨ nae ɨiirɨn ha naei mɨ ta op aiirɨn ha mɨ kwiyaei
mɨ siya wɨ ha naɨngwowi, tɨriiginɨn yɨo dimɨn bɨ nɨkrigɨn. Mɨ
sɨma wɨ sɨma sɨmar swokɨ ɨigɨkiyaonaei Adi Komii siya sɨmiir
nonkwobumbunamɨn.
30 Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn kɨmiir iikam nhɨrɨm makɨnii mɨ
sɨma kɨrɨe karamae ha nwowi mɨ kɨmiir iikam nhɨrɨm sɨma
wa naonami. Dimusi rani, sɨma kɨmakar nɨnkɨn aekɨm tɨ
bret ɨiirɨn mɨ kɨmakar mɨ ɨnkɨn kwiyaekɨm ta opa tɨ mob ɨiir
nwomaiya saiirɨn. Mɨ kɨma bɨ nɨkɨ aɨngwo omokɨkɨm tɨ dimɨn
hɨriinanɨn kɨma tɨrɨn saiir hɨriinan.
31 Mɨ kɨma Bɨiyan Inkam Komii siir nae ɨiir naeyam
naɨngwowi mɨ bɨiyɨn kɨma, kɨmiir kwoɨnɨn nɨkɨ sɨbgu hɨdi mɨ
Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ nonkwobumbunɨnkɨn tani.
32 Mɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya krɨmiir
nonkwobumbunɨnkɨni siya mɨnam naɨngwowi krɨma krɨmiir
dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨn digɨumii haimriiyɨugig. Adi Komii
siya tɨ hɨriinan mɨnam tɨri, krɨma wɨ wadɨe nwokɨ owɨm mɨ
mhoɨiya krɨma wɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ nuan digworaekwowɨm
sɨmiir napiyɨm wɨ sɨmaka nao rani.
33 Mɨ ta hɨriinan saiirsika tɨ kariir nomiiyauwɨm kɨma ɨrɨpa
haɨngiriyɨu aei Bɨiyan Inkam Komii siir nae ɨmiir, kɨma wɨ ɨkɨ
iikam nhɨrɨm sɨmiiram tɨkɨ o sɨma nɨtam. Mɨ mhoɨiya kɨma tɨ
nae ɨiir naei mɨ kɨma wa nwokɨ aɨngwokiyɨm tɨ dimɨnɨn bɨiya
siya tɨrɨn krɨmiir siiramɨn.
34 Mɨ kɨmiir nhɨrkɨm mhɨigɨ naowi mɨ kɨma bɨiyɨn naeyɨm
hapi kɨmiir omaka hɨra tɨkɨ aenani. Mɨ mhoɨiya kɨra ɨkɨ nhɨr
ɨmaka wɨ haɨni wɨt mɨ ɨrɨpa wɨ haɨni wɨnɨ haɨngiriyɨu aeni,
Bɨiyan Inkam Komii siir nae ɨmiir naeyamɨn. Mɨ Adi Komii
siya wɨ ɨo nwo karamae hɨriinankɨ nwowi mɨ Kɨmiirɨn wɨ
nonkwobunbunɨnkɨn tani, warɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨma tɨrɨm
sɨmiirsiyɨn. Kara boɨnkiyanɨm tariinan yɨm hɨriinankɨm. Mɨ
mhoɨiya kara nɨti kɨmiir kɨgam mɨ kara kɨmiirɨn digworaekwo
nhɨrɨm kɨma nɨkɨ srɨigiyɨm kariiram yɨm wɨ haɨni nɨnɨ boɨni.

Ɨriig.

12

Dimɨn kɨbi kɨbiyɨm Adi Komii siir naeyɨu ɨeya hauuwɨm krɨmiir sɨmiir boɨni

1 Tɨ kariir nomiiyauwɨm kara tɨ yai ɨmiirɨn mɨnam naɨngwo
wɨnkikɨn kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siir naeyɨu ɨeya
hauuwɨm krɨmiir sɨmiir sɨbgu ɨnokɨnkɨnɨm.
2 Kɨma ta saiir dɨnokɨnkɨnki, bɨiya kɨma Adi Komii siir
yai aiir bɨ wakaeyoknakɨm. Kɨmiir kwoɨnɨm Setan siya kiy-
opiyaokɨiyɨm mɨ kɨma kɨmiir kwoɨn ɨiirar napkɨm mɨ kɨma
uruwai siyaowaini inɨg asi hainankɨm. Mɨ tɨriiginɨn kɨmiirɨn
wɨ yaimɨn dimɨn whɨr di swokɨ boɨni.
3 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi, kara ha naɨngwowi, kɨma
dɨnokɨnkɨn, iikamɨm sɨma hɨniina boɨni, Jisɨs siir tɨ kiyopsɨbgi
haiginɨu! Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn wɨ tɨ hɨriinan iikam ɨmaka
nwo rani. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn iikamɨm sɨmiir kwoɨnau
nwokai karamae nwowi mɨ sɨma wɨ hɨriinan boɨn tani, Jisɨs
Krais siya Bɨiyan Inkam Komiiginɨ digworaekwo whɨekak
ɨmiir kɨgɨrkakikɨn. Niingaka.
4 Adi Komii siir naeyɨuɨn kɨrɨe komii komii kasa bɨ hauugɨn
iikam ɨmiirɨn. Mɨ ta kɨrɨe hɨriinana Adi Komii siir naeyɨuɨn
siya siyar hauu ɨskii, yaeya inkam nwɨr karamaeka.
5 Mɨ krɨma wɨ dɨgar nwowi mɨipai mɨipaiyɨm Jisɨs Krais siir
kwoɨn ɨiirarar naɨngwo mɨrii. Mɨ tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ krɨmiir
kɨgɨrkakiyɨn, siya siyaɨrgɨn Adi Komii nwɨruwan.
6 Digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siirɨm krɨma tɨriyɨm
krɨma siir kɨrɨe aiirar tɨri. Mɨ Adi Komii siya siyaɨrgɨn iikamɨm
sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiiyɨn tɨ digworaekwowɨm sɨma tɨrɨm
sɨmiirsi.
7 Adi Komii siir naeyɨuɨn siir kɨrɨeya siya iikam whɨekakɨm
sɨmiirɨn yapa yapar nɨisɨisɨimauuwikɨn. Mɨ krɨma sɨmiirɨn
hɨrii hɨriinankɨna bɨ kɨgikɨm. Mɨ krɨma sɨmiirɨn mɨnam tɨrkɨm,
krɨma wɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm Adi Komii siir pɨugana saiirɨm wɨ
sɨmiir nwokɨ whɨnkɨnsɨis haiginɨuwɨm.
8 Adi Komii siya iikam nhɨrɨm yɨm sɨma dimɨn hauuwikɨm
mɨ nhɨrɨm yɨm sɨma dimɨnɨn. Adi Komii siir naeyɨuɨn
iikam kɨmiir kwoɨnɨm siyar kiyaii. Mɨ kɨmiirɨn siyar sɨbgu
ɨnokɨnkɨn haiginɨuwi Adi Komii siir yai mɨiyɨk mɨiyɨkɨm
sɨmiir nɨnokɨnkɨnɨm. Adi Komii siir naeyɨuɨn sasaɨrgɨn
ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir kiyaiiyɨn. Mɨ sɨmiirɨn pɨ siyar mɨ
ɨisɨimauuwi Adi Komii siir dimɨn taemɨn ɨmiirɨn. Mɨ sɨma Adi
Komii siir yaimwokɨyaimwo aiirɨn pɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨm nɨnɨ
boɨnmɨmauu ɨuwi.
9 Adi Komii siir naeyɨuɨn sasaɨrgɨn iikam nhɨrmi kwoɨn
kiyaiiyɨn mɨ sɨma siir asi sɨbgu wakaeyoknaei.

10 Mɨ siya siir kɨrɨeya ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir warar mɨ
hauu mɨ sɨma dɨmɨn taemɨnɨm wɨ tɨ hɨriinan nwokɨ tɨrɨm.
Mɨ iikam nhɨrɨm yɨm wɨ dɨmɨn kɨrɨe komii komiiyɨm bɨiya
inkamkɨ tɨr karamae nwowɨm yɨm wɨ sɨmiir mɨ tɨri. Mɨ iikam
nhɨrɨm yɨm wɨ dɨmɨn taemɨnɨm Adi Komii siirɨm yɨm wɨ sɨmiir
nanaaknɨnkii haiginɨuwi. Mɨ iikam nhɨrɨm yɨm wɨ dɨmɨn
kɨbi kɨbiyɨm Adi Komii siir hɨrankɨ nɨtɨm mɨ dɨmɨn taemɨnɨm
nɨksɨsaeiyɨm uridyɨu biyɨeni hɨndankɨ mɨ ɨti yɨm wɨ sɨmiir mɨ
boɨnmɨmauuwi krɨmiirɨn. Mɨ iikam nhɨrɨm yɨm wɨ yaeya
yaigɨn kwɨr mɨ boɨni yaigɨna bɨiya sɨma nɨnoknɨnkɨn karamae
nwowa saiir. Mɨ iikam nhɨrɨm yɨm wɨ ta yaiya saiir nɨnkpɨt
boɨnmɨmauuwan inkam mɨ owi ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨm.
11 Mɨ tɨ hɨriinan dɨmɨnpai dɨmɨnpaiyɨm yɨm Adi Komii siir
naeyɨuɨn sasaɨr hauuwi krɨmiirɨn. Siya siir kwoɨn ɨiirar
napikɨn mɨ sɨmiirɨn pɨ siir kwoɨnkar mɨ prɨihɨdnonkwokwo
hauugi iikam ɨmiirɨn. Ɨriig.

Iikam whɨekak krɨma Krais siir pɨua saiir pɨu haɨmii haɨmiigɨm

12 Krɨma ta saiirɨn ɨna nɨnoknɨnkɨnɨm krɨmiir pɨua
kwɨruwarga mɨ saiir pɨu haɨmii haɨmiiyɨm kasa rani mɨ nɨm
krɨma iikamɨm Krais siirɨm nɨm krɨma ɨni pɨunan ywowɨm.
Krɨma kasa rani mɨ krɨma ɨni pɨu kwɨruwar ywowɨskiyɨm.
13 Krɨmiir iikam nhɨrɨm yɨm Judami pɨugana saiirgɨm. Mɨ
nhɨrɨm yɨm Grikmikɨm mɨ kɨmiir nhɨrɨm yɨm whɨsarii mɨɨ
mɨriiyan iikamkɨm mɨ kɨmiir nhɨrɨm yɨm dɨmɨn whɨrkɨ bɨ
kɨnyɨskaiigɨm. Mɨ nɨm krɨma ɨni nwɨruwar ywowɨskiyɨm
ɨiya Adi Komii siir naeyɨuɨn ini hanɨɨn krɨmiir kwoɨnau
kwɨrii ɨdwokaiiyɨn. Mɨ krɨmiirɨn nwɨruwa nwowamɨn wɨ
siya nɨnkiamasu haiginɨuwi. Adi Komii siir naeyɨuɨn siya
nɨkropkiyɨn siya ha nɨtɨn, siya kɨmɨdiniya ini hanɨɨn krɨmiir
kwoɨn ɨmiir yauunɨ kwɨrii ɨdwokaini. Mɨ krɨmiirɨn ɨrɨpa siyar
yɨnkiamasu haiginɨu nwɨruwa nwowamɨn.
14 Krɨma ɨna nɨnoknɨnkɨnɨm krɨmiir pɨuɨm kwɨruwa rani.
Nɨingaka. Sɨma hoɨmgakaɨrgɨm.
15 Mɨ inkam nwɨri ɨga ha boɨni, kara ɨɨna rani mɨ hɨriinankɨ
nɨuwi mɨ kara wɨ tɨ inkamɨn siir pɨu haɨmii nwo rani. Mɨ siir
ɨga hɨriinan boɨni, ya dɨmɨn komii rani, wɨ saiir yai kɨpi wakae.
Dimusi rani, ya tɨ inkamɨn siir pɨu haɨmiiga.
16 Mɨ inkam nwɨrni wɨɨna ha boɨni, kara nhwona rani mɨ
hɨriinankɨ nɨuwi mɨ kara wɨ tɨ inkamɨn siir pɨu haɨmii nwo
rani. Mɨ siir wɨɨna hɨriinan boɨni, ya dɨmɨn komii rani, wɨ saiir
yai aiir kɨpi wakae. Dimusi rani, ya saeya ɨni tɨ inkamɨn siir
pɨu haɨmii ywowa.
17 Kara pɨ hɨnɨɨna boɨni, krɨmiir pɨu ɨrkaka nhwona arar
nonkwokwokɨswo mɨ krɨma dɨmɨn taemɨnɨm wɨ panɨɨna pɨ

wakae omokɨn? Mɨ krɨmiir pɨu ɨrkaka wɨin arar nwokɨswo mɨ krɨma dimɨn taemɨnɨm wɨ panɨin paniina pɨ whakɨn? Nɨm wɨ dɨg di ywowi.

18 Adi Komii siya krɨmiir pɨu aiirɨn pɨu haɨmii kwɨruwar bɨ nonkwokwokikɨn. Niingaka. Siya krɨmiir pɨu haɨmii haɨmii ɨmiir nonkwokwowɨn mɨ sɨmiirɨn ɨni yapa yapa maeyaugakar ywowaiginɨuwɨn, siyar naɨngwokiyɨn saiir hɨriinan.

19 Mɨ krɨmiir pɨua saeya pɨu haɨmii kwɨruwakɨswo mɨ krɨmiir pɨua wɨ sɨbgu di yowi. Mɨ pɨugɨ pɨua ya wɨ papi pɨ yowɨn.

20 Krɨmiir pɨuɨm sɨma pɨu haɨmii haɨmii kwɨruwa rani, sɨmiir pɨu haɨmii haɨmiiyɨm kasa rani. Mɨ krɨmiir pɨuɨm ɨni kwɨruwar ywowɨskiyɨm.

21 Mɨ ɨnkam nwɨrɨn siir nhwonan siir ɨina aiirɨn wɨ hɨnɨina boɨn tani, krɨma kɨriiram naɨngwo rani, krɨma, krɨma krɨmar mɨ owi ɨni mɨ owɨm. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn siir mwoɨn siir ɨga kwɨs owiirɨn wɨ hɨnɨina boɨn tani, kara kowiiram naɨngwo rani kara, kanakanar mɨ owi ɨni mɨ owɨn. Niingaka.

22 Krɨmiir pɨu haɨmii haɨmii nhɨrɨm krɨma ha naɨngwowi, yɨm dimɨn komii rani. Mɨ krɨmiir pɨuɨm tɨ hɨriinan pɨu haɨmii haɨmiiyɨm sɨma wara nwo karam nwowi mɨ krɨma wɨ kɨrɨe di ywowi. Niingaka.

23 Mɨ krɨmiir pɨu haɨmii nhɨrɨm nɨdidgak krɨma nwowiyɨm, krɨma sɨmiirɨn ɨinokɨinokɨn hɨriiyar hagiprakainanaeikɨm dimɨn taemɨni.

24 Mɨ krɨmiir pɨu haɨmii nhɨrɨm yɨm krɨma sɨmiir bɨ haigiprakaiigɨm. Tɨ dimɨn hɨriinanɨm yɨm Adi Komii siya nonkwokwokikɨm mɨ pɨu haɨmii haɨmii nhɨrɨm krɨma naɨngwowiyɨm hɨnɨin yɨm inɨgak rani, krɨma sɨmiirɨn dimɨn mɨiyɨk ɨmiirar higrɨnɨuwikɨm. Mɨ krɨma sɨmiirɨn ha naɨngwowi, yɨm ɨni krɨmiir pɨu haɨmii haɨmii nhɨrɨm sɨmiir haiburɨm.

25 Adi Komii siya tɨ hɨriinan mɨsi nonkwokwokikɨn, krɨma, krɨmiir. Pɨu ɨmiirɨn wɨ haɨmii haɨmii pɨ nwowisi mɨ sɨma wɨ kwɨrni kwɨrnisi nwokɨ aɨngwoyɨmyokɨm.

26 Mɨ krɨmiir ɨgrɨbɨn owɨnyaigɨ pikiiyɨm mɨ siya urur prasae bɨ swokɨ kɨnkiikɨn pɨu kwɨrkaka pɨ warar nɨnkɨn kɨmpɨpɨsugi ta siya mɨ kɨmpɨpɨsugiya saiir hɨriinan yɨo ɨni krɨmiir isidɨn saɨkar yɨnkɨn owɨn. Mɨ ɨnkam nwɨrkɨ kɨmpɨpɨsuwi mɨ isid whɨrkakɨn yɨo wɨ warar mɨ ɨnkɨn kɨmpɨpɨsu ɨrkakii saɨkar. Mɨ tɨ hɨriinan sɨyɨuɨn, ɨnkam nwɨrɨn siya maɨrgɨmaɨrga nwowi mɨ nɨm krɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga saɨkar mɨ ɨnkɨn owi.

27 Mɨ wɨm kɨma tɨ ɨikamɨm krɨmakar nwowɨm, nɨm krɨma ɨni Krais siir pɨua saiir hɨriinan ywowɨm. Krɨma ɨrɨra nwɨnɨra ɨni siir pɨu haɨmii haɨmiinan ywowɨm.

28 Adi Komii siya siir iikam nhirim simiirin hiniina
nimbingin, hiniina nwowam. Siya biiyin kam krimiir
nimbingin siir aposel inkam nwowam. Mi krimiir mhoiiya
siya kam nhirim simiir yimbin profet kam nwowam, yipiki
Krais siir yai imiir ninomoknink in haiginiuwiyim. Mi
ti simiir mhoiiya siya kam nhirim simiir yimbin, iikam
nowomwarkaiyiuwiyim Adi Komii siir yaimwokiyaimwo
aiir. Mi sima wi wadie nwoki owim mi wi Adi Komii siirgisiir
siyiu iiir nwoki sibgu apim. Mi siya nimbingiya simiir saiir
mhoiiyan, siya iikam nhirim simiir yimbin, dimin kirie
komii komiiyim simiir tiram mi nhirim iikamim yipiki maki
niiyim simiir ninimniskii ikim mi nhirim iikam nhirim sim
whindiriraerari ikim siyiupai siyiupaiyim sim mi nhirim
iikam nhirmi kigriraowi ikim mi nhirim yaigina biiya sima
ninoknink in karamaeya saiir ninomoknink inan ikim.
29 Mi tariinanin wi paniina tiri? Mi kima hiriiyar naingwowi
ti kam whiekakim wi aposel kam kinar nwowi? Mi kima
hiriiyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi profet kam kinar
nwowi? Mi kima hiriiyar mi aingwowi, ti kam whiekakim wi
iikam nowomwarkaiyiuan inkam kinar nwowi Adi Komii siir
yai aiir? Mi kima hiriiyar mi aingwowi iikam whiekakim wi
dimin kirie komii komii kinar mi tiri?
30 Mi kima hiriiyar naingwowi iikam whiekakim wi
iikamim makak makakim wi simiirar ninimniskii swowi?
Mi kima hiriiyar naingwowi, krima whiekakim wi yaiginim
biiya krima ninoknink in karamae nwowim wi simiirar
ninomoknink in digi? Mi kima hiriiyar naingwowi, krima
whiekakim wi yaiyim biiya sima ninkpit boin karamae
nwowim wi simiirar ninkpit boin digi? Niigaka. Adi Komii
siya iikam krimiirin yapiyapi dimin hauugin irni nwirni
ninan whinkinsiisim.
31 Kara kimiir boinkii, kima ti dimin komii komiiyim
Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim iikam krimiir simiir
dinoknink inki. Mi tapa kara kimiirin pi dimin kibi whirin iki
dimin nhirim simiir haiburin pi siir boinkii, Adi Komii siir
naeyiu ieya hauuwin krimiir, kima wakaeyokna apam. Ɨriig.

13

Iikamim irni nwirniyam naingwowiyim Krimiir yaiga

1 Mi kara iikamim omom omomanim simiir yaigin imiir
boini mi paekwosimi yaigin ikim mi kara nhirmiyam
naingwokwo karam nwowi mi simiirin miiyik sibgu tir
karamae mi owi mi ti yai hiriinanim kara boinim yim
wi naekak nwo rani. An wi inkamin ii whisarii priihain
priihainiyin diminam hain karamae nwowiyin an wi siir
hiriinan nwowi.

2 Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn kɨrɨe kariir hauuwi mɨ kara
tɨ Adi Komii siir dimɨn ɨiirɨn iikam ɨmiirɨn wɨ haɨnɨngɨn
boɨnmɨmauuwi. Mɨ kara Adi Komii siir aowa aowan
dimɨn taemɨnɨm sɨmiir nɨnomokɨnkɨni mɨ kara tɨ dimɨn
taemɨnɨm sɨmiir yaimwokɨyaimwo ɨmiir mɨ ɨnokɨnkɨni mɨ
kariir naɨngwo tɨbmiiya kɨrɨe ha nwowi mɨ kara tɨ mhɨu ɨiir
boɨnkii, siya hapi maeyau gwɨr namwoɨuam, kɨra damki mɨ
kara sɨmiirɨn hɨriinan boɨnkii namam mɨ kara iikam nhɨram
naɨngwokwo karam nwowi mɨ kara wɨ mɨiyan inkam komii
nwo rani.
3 Mɨ kara ɨinokɨinokɨn kariir umɨrɨm nae naeya saɨnanaei
iikam paeprikabɨm sɨmiiram mɨ Krais siir yai wɨn kɨbi
aiir boɨnmɨmauuwi mɨ inkam biyɨeyɨn krɨmiirɨn paeya ha
nɨtoudnankaigii mɨ kara sɨmiiram ha kiwakii mɨ krɨma paekɨ
ha nɨuwaokaokii mɨ kara iikam nhɨrmiyam naɨngwokwo
karam nwowi. Mɨ kariir mɨi kɨbiya ya wɨ naekak nwo rani mɨ
sɨma wɨ kariir whɨnkɨnsiis rani. Nɨingaka.

4 Mɨ krɨma iikam nhɨrmiyam naɨngwokwonanaei mɨ krɨma
sɨmiiramɨn wɨ ɨo nwosɨsau rani. Mɨ krɨma iikam nhɨrmiyam
naɨngwokwonanaei mɨ krɨma wɨ sɨmiiram kɨgmaɨr tani. Mɨ
krɨma iikam nhɨrmiyam naɨngwokwonanaei mɨ krɨma wɨ
krɨmiir inɨg ɨmiirar hainanprapras rani. Mɨ krɨma wɨ ha mɨ
boɨn tani, kouwɨn ɨni krɨmar ywowɨn mɨ krɨma wɨ krɨmamar
naɨngwona rani.
5 Mɨ krɨma iikam nhɨrmiyam naɨngwokwonanaei mɨ krɨma
sɨmiirɨn wɨ sɨyɨu mɨiyɨkɨ mɨiyɨk ɨiirar tɨri. Mɨ krɨma wɨ krɨmiir
pɨu aiiramar naɨngwona rani. Mɨ krɨma sɨmiirɨn wɨ ɨo aisi-
ima nɨkɨ osɨsauu rani. Mɨ krɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm iikam
nhɨrkɨm tɨrbumbunɨnkɨn haiginɨuwɨm krɨmiir wɨ sɨmiir swokɨ
aɨngwo rani.
6 Krɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo rani, nhɨrkɨm dimɨn biyɨe
tɨri. Mɨ sɨma krɨmiirɨn dimɨn mɨiyɨkni tɨri mɨ krɨma wɨ
maɨrgɨmaɨrga haɨni nwowi.
7 Mɨ dimɨn taemɨn biyɨeyɨm krɨmiir tɨri, krɨma wɨ yaimɨn
dimɨn nomboboɨn tani, nɨm wɨ yai mɨkrɨmar nwowi. Mɨ
ɨinokɨinokɨn krɨma wɨ dimɨn mɨiyɨkam tɨ aɨngwo, ɨkɨ iikam
nhɨrɨm sɨmiiram. Krɨma wɨ nhami nhami kɨpi naɨngwo
dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siya krɨmiir tɨranɨm si-
iramɨn. Krɨma kɨrɨe hɨriiyar dwoyokiyokɨi mɨ hɨkɨ tɨ dimɨn
biyɨe biyɨeyɨm krɨmiir nɨmbiniyɨm sɨmiirar timɨ hai.

8 Mɨ tɨ kwoɨn hɨriinanɨn iikam nhɨrmiyam krɨma
naɨngwokwonanaeiyɨn yɨo wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨii. Mɨ
mhoɨiya ta ɨi aeya nɨmbinii mɨ krɨma wɨ ɨi prɨei boɨmɨmauu
rani, Adi Komii siir yai aiirɨn. Mɨ mhoɨiya ta ɨi aeya nɨmbinii
mɨ krɨma wɨ ɨi prɨei boɨn tani ɨkɨ yaigɨn nhɨr ɨmiirɨn. Mɨ tɨ
dimɨn taemɨnɨm tɨ krɨma naɨngwowɨm hɨnɨɨn yɨm wɨ hɨriiyar

namyokiyokiiyami, yim wa digii.
9 Mi tariinanin krima ti diminim simiirim sibgu aingwo
rani, krima simiirin komii naingwo rani. Mi tariinanin
krima ti Adi Komii siir dimin mwoki mwowim ini
haini boinmimauunamim ti digworaekwowim mhoiiya
nimbiyamanim.
10 Mi mhoiiya ti dimin taeminim digi dig nwowanim yim wi
simbi nimbiyami. Mi ti diminim ti hindara nwosisaeyim, ti
krima naingwowim hiniin, yim dimin kibiki kibikim, yim ti
digworaekwowim yim wa digiuguski.
11 Mi iiya kara yinisim sapisapar nwowa kara yinisim
sapisapnan boinkin. Mi iinokiinokin kara boiniyim, kara
pa ninokninkini diminpai diminpaiyim ti yinisim sapisapim
diminpai diminpai ninokninkiniyim simiir hiriinan. Dimusi
rani, kariir kwoinin yinisim praigakni kwoinan nwokin. Mi
tariinanin kara inakamae komii bidi yasae okiyin. Mi ti kwoin
hiriinanin yinisim praiganan in kara siir wara nonkwo rani.
Yio ti hiriinan kwoinin, yio bidi digiyin.
12 Mi tariinanin krima Adi Komii siir dimin taeminim
hoimgak naingwo rani, ti iikamim yipiki simiir aknainim
opnain iokaka saiir nonkwo kigiyim simiir hiriinan, dig-
woraekwo whiekakim whauuriyinan bi nwokim. Mi mhoiiya
krima Adi Komii saika nwowi mi krima wi haini sibgu
inokninkini, diminin Adi Komii siya naingwowiyin kougi
kou nwowin ta Adi Komii siya ninokninkina iikam whiekak
krimiir saiir hiriinan.
13 Mi ta ii aiirin, tiki siyiu whoimim yio wi hiriiyar
niki okripkaii mi ti siyiuim yim hiniingim, krimiir naingwo
tibmiiya ini Adi Komii siirgisiiramar naingwo hirirua. Mi
krimiir kwoin komiiyin ini ta nimbina Adi Komii siya nimbina
ini saiiramar naingwo tibmii kiin iskiya mi krima ini Adi
Komii siya mi iikam ikim, ini simiiramar naingwokwo
iskiyim. Mi ti dimin komii komii whoimim yim wi digi
rani mi whirin yipikin kougi kou nwowin yio minkin, iikam
nhirmiyam naingwokwonanae. Ириig.

14

Mi dimin miiyik miiyikim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim krimiir yim ini iki dimin taemin nhirim simiir haiburim

1 Mi iikam kima biikibiiyin iikam nhirmiyam daingwokwo.
Yio tiriiginin kougi kouwin ini siya ywowin. Mi kima
Adi Komii siiramin diminamin wi hiriiyar nwoki
naingwokwokripkaiyim kimiir hauuwam siir naeyiuin
siir hirankin. Mi ta kirieya siya hauugiya ti diminim simiir

boɨnmɨmauuam yɨm Adi Komii siya bɨdi yɨisiimauuɨm iikam
ɨmiir mɨ taka kɨrɨeya ɨni ɨkɨ kɨrɨe nhɨrɨm sɨmiir haibura.
2 Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ yaiginpai yaiginpaiyɨm sɨm yaiyɨm
sɨm boɨniyɨm, yɨpɨkɨ sɨma nɨnokninkɨn karam nwowɨm, sɨma
ɨkɨ iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam bɨ tɨrkɨm yɨo Adi
Komii siirgɨn tɨ sɨma boɨnɨn. Mɨ iikamɨm wɨ nɨnokninkɨn tani tɨ
yaiyɨm sɨma boɨni, sɨmiir yaimwokɨyaimwowɨm Mɨ Adi Komii
siir naeyɨuɨn siya kɨrɨe tɨ iikam ɨmiir hauuwi mɨ sɨma wɨ tɨ
aowa aowan dɨmɨn taemɨnɨm iikamkɨ nɨnokninkɨn karamae
nwowɨm wɨ sɨmiir boɨni.
3 Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir
boɨnmɨmauuwiyɨm, sɨma iikam ɨmiirɨn mɨnam boɨni, kɨrɨe
sɨmiir hauuwɨm, sɨmiir kwoɨn ɨmiir kɨrɨe haiyɨnɨuwam. Mɨ ta
sɨmiir yaiya, iikam ɨmiirɨn wɨ saeya kiprɨd haiginɨuwi yɨpɨkɨ
sɨmiir kwoɨn ɨmiirsi naingwoyɨmiyokiyɨm wadɨe sɨbgu owam.
Mɨ ta hɨriinan yaiya wɨ sɨmiir nwokɨ wokmaihaiginɨuɨm.
4 Mɨ iikam yɨpɨkɨ yaigɨna Adi Komii siir naeyɨu ɨeya hauuwa
sɨmiir saiir boɨni, sɨma wɨ dɨmɨn taemɨnɨm sɨma sɨmar swokɨ
kɨnsiisnaeiyɨm wɨ sɨmiir boɨni. Mɨ yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai
ɨmiir boɨnmɨmauuwi ɨkɨ iikamɨm sɨmiir, sɨma wɨ iikamɨm Adi
Komii siir pɨugana saiirɨm wɨ sɨmiir whɨnkɨnsiisi kɨrɨe sɨmiir
naingwo tɨbmiiya saeya nwowɨm.

5 Kara ha naingwowi kɨma ɨkɨ yai nhɨrɨm kɨma nɨnokninkɨn
karamaeyɨm sɨmiir boɨn mɨ kariir kwoɨnɨn ha naingwowi,
kɨma whɨekakɨm Adi Komii siir yai kɨbiya saiirarar boɨnɨm.
Ya tariigɨna ya dɨmɨn kɨrɨekɨ kɨrɨe waiwiiya tɨrana, saeyaɨrga.
Mɨ tɨ iikamɨm sɨmiir yaiyɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir
boɨnmɨmauuɨm, yɨm ɨni tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ yaigɨn kwɨrni
yaiyɨm sɨma nɨnokninkɨn karam nwowɨm sɨmiir boɨniyɨm
ɨni sɨmiir haiburɨm. Mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ ta yaiya saiir yaim-
wokɨyaimwowa saiir sɨbgu ɨnkpɨt boɨni kɨmiirɨn mɨ tɨriiginɨm
sɨma ɨrɨpa kɨmaka haingiriyɨu owi mɨ taka yai hɨriinana ya wɨ
Adi Komii siir yaiya saiir hɨriinan nwowi.

6 Tɨ kariir nomiiyauɨm, mhoɨiya kara kɨmiiram nɨti, kɨmiir
kɨgnakiyam mɨ kara kɨmiirɨn yaigɨna yɨpɨkɨ Adi Komii siir
naeyɨu ɨeya hauuwa saiir nɨnɨ boɨni kɨmiirɨn mɨ kara wɨ kɨmiir
whɨnkɨnsiis haiginɨu rani. Mɨ kara kɨmiirɨn dɨmɨn nhɨrɨm
Adi Komii siya nɨisiimauuwɨm karir, kɨmiir boɨnmɨmauuwi
mɨ kara Adi Komii siir yaimwokɨyaimwo nhɨr ɨmiir mɨ
ɨsiimauuwi, yɨm tɨriiginɨm, yɨm nɨkrani kɨmiirɨn wɨ sɨma
whɨnkɨnsiis haiginɨuwi.

7 Mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ ɨi haɨni mɨ siya sɨbgu haɨn karamae
nwowi mɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨma wɨ sɨbgu wakae sɨbgi rani.
Niingaka. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, inkamɨn ɨrii sɨbgu tɨo karamae
nwowiyɨn mɨ siya mwai wɨ sɨbgu wao rani mɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm

sima wi sibgu wakae sibgi rani. Mi ti dimin whiso yio wi miiyiknan nwo rani, wi biyieki biyie nwowi.

8 Mi inkamin iiyin sibgu hain karamae nwowi mi iikamim sima wi paniina ninoknink̇ini, sima yaiiyam nami? Niingaka, sima wi ninoknink̇in tani.

9 Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin mi iikamim sima yaigin kwir boini, yipiki iikam nhirkim ninoknink̇in karamae nwowa mi ta simiir yaiya wi tiki iikam nhirim simiir kiyopsibgi haiginiuwi.

10 Mi ti nu iiirin, hinda tindan yaiginim kasakasa rani, siir nwowim. Mi ti yaiginim yim yaimwokakinairgim.

11 Mi hiriinanki niuwi mi kara ti diminim inkam nwirki boinim kariir, kara wi ninoknink̇in tani. Mi siya wi ha naingwowi, kara om whiran inkamkin. Mi an kara wi ha mi aingwowi siya om whiran inkamkin. Mi krima wi iripa boin tani.

12 Mi ya tariiginа ya hiriinansika. Dimusi rani, kima minam naingwokim, kirіepai kirіepaiyim Adi Komii siir naeyiu ieya hauuwim miipai miipaiyim sim miriiyam. Mi hiriinanki niuwi, kimiir kwoin komiiyin wi ti kirіeyim simiir haiyim daingwo siir hiranki miipai miipai imiir miriiyam. Mi hiriinanki niuwi, Adi Komii siir iikamim simiir kwoinim wi hiriinan saeya kirіe haiginiuwi.

13 Mi iikamim sima yaigin kwir boini, yaigina sima ninoknink̇in karamae nwowa saiir mi sima wi Adi Komii siiramar ti swoki srii kirіe simiir hauuim. Mi sima ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa wa nwoki sibgu anaaknink̇ii haiginiuim iki iikam nhirim simiir.

14 Kara ha boini, siya wa tiri ta saiirin. Dimusi rani, kara Adi Komii siiram kwisboini mi siir inig iiir hainanpraprasi, ta yaigina kara ninoknink̇in karamae nwowa yipiki Adi Komii siya hauuwa kariir, ya kariir kwoinbudin sasar naingwo kwisboini mi kariir kwoinin yio ini hindira priiyakiirіrіrin.

15 Mi hiriinanki niuwi, kara Biiyan Inkam Komii siiramin wi kariir kwoinbud ieya kwisboinkii mi kariir kwoinin iriipi hiriinan. Mi mwai kariir kwoinbud ieya mi waowi mi kariir kwoinin iriipi hiriinan, yio wa mi waowi.

16 Mi kira nhwo kwisboini Adi Komii siiram mi siir inig iiir mi hainanpraprasi iki yaigin nhirim ti iikam ima ninoknink̇in karamae nwowim simiir mi sima wi paniina ninoknink̇ini ta kira boina saeya wadieki niuwi mi sima kiriirin wa nwoki boinim hiniin, tariiginа ya yai mwoki yaimwo aeyairga. Mi kira yaigin kwirniyin wi hiriinanar boini, ha? Mi siya ta yaiya kira boina saiir yaimwokiyaimwowa wi ninoknink̇in tani. Niingaka.

17 Mi kira hiriinan tiri mi kira Adi Komii siir inigin hiriiyar

sibgu hainani mi ta kiriir yaiya iki iikam nhir imiirin wi paniina whinkinsiis haiginiuwi?
18 Kara Adi Komii siirin minsi boin wadiekii, kara iki yaiginpai yaiginpaiyim sim boinikin. Mi ti yaiginim kara boiniyim kima ninokninkin karamae nwowiyim simiirin yi kara bidi haiburin.
19 Mi kara iikam nhirim Adi Komii siir piugana saiirim simaka nidwowi mi krima iripa ha haingiriyiu owi Adi Komii siir inig hainanam mi kara biiyin ha niki aingwowi, kara diminin priei kipi boin yaigina krima ninokninkina saiirin mi ya tariigina wi simiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim wadie sima sibgu owam. Kara simiirin wi dimin whiekak boinmimauu rani, yaigina sima ninokninkin karamae nwowa saiirin. Mi tiki yaiyim yim wi simiir whinkinsiis haiginiu rani.
20 Ti kariir nomiiyauim, diminim kima naingwowiyim, kima yinisim praigakni kwoinan kipi naingwo. Kima inikamaeni kwoinan dwo. Mi dimin taemin biyieyim iikamkim sim napiyim simiir warar dinkin aingwoyokiyokiigi, kima simiirin digiumii haimriiyiugig. Mi ti hiriinan siyiuin siirin hindara daingwo owouu iuguski, yinisimin iniiyibar niki owiyin siir hiriinan. Mi dimin miiyik miiyikim yipiki kima naingwowiyim, yim ini inikamaeki sibgu aingwo omokiyim kwoin miiyikin ini simiir hiriinan ywowim.
21 Mi Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii hir nwowa biiya profet Aisaiaki si winkiya, ya iikamim yaigin kwir boiniyim simiirin hiniina boinkikin,
kara, Biiyan Inkam Komiigin, kara pi ti iikamim yipiki Isrel simiir nuin siir hiranim simiirin pi yaeya yaigin boini, iikamim yipiki om whiranim sima simiir boinam. Mi yaigina kara simiir hauuwi mi sima wi kariir yai imiir boinmimauuwi. Mi kariir iikamim sima wi kariiram naingwo tibmii kiin tani. Niingaka.
22 Mi hiriinanki niuwi, ti yaiginim yipiki Adi Komii siir naeyiu ieya hauugiyim kimiir, sima iikam hauugiyim kimiir, sima iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwi, yipiki Adi Komii siir yai aiiram naingwo tibmii karamae nwowim mi sima wi saiir wakaeyam nwoki aingwowim. Ya wi tiriiginim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim wi simiir wara whinkinsiis haiginiu rani. Mi wi ti iikamim yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiin karamae nwowim wi simiirarar hauuwi. Mi yim tiriiginim yim sima ini hiriiyar naingwowim Adi Komii siya kaimwokikaimwowairgin. Mi Adi Komii siir naeyiuin siya inkami kwoin hiurworwokaii, dimin taeminim sima niisiimauuwim simiir boinmimauuwam, yipiki Jisis Krais siiram naingwo tibmiiyim simiir whinkinsiis haiginiuwankim. Mi hiriinanki niuwi mi wi simiir

kwoɨn ɨmiir nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm siiraramar nanaokoukaowɨm.
23 Mɨ Adi Komii siir iikamɨm sɨma ɨrɨpa haɨngiriyɨu owi mɨ sɨma yaigɨna sɨma nɨnokɨnkɨn karamae nwowa saiir boɨni mɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ ta yai aiir wakae nɨnokɨnkɨn karamae nwowi mɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ Krais siiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowi mɨ sɨma ha napnɨnopkainaniyɨm mɨ sɨma wɨ ha boɨni, tɨ iikamɨm sɨma pɨ whaowaei.
24 Mɨ omkakɨm Adi Komii siir yai aiirarar boɨnmɨmauuwi, yaigɨna sɨma nɨnokɨnkɨna saiir mɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ Krais siiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowi ini hanɨɨn sɨmiir kwɨrii ɨdwokaiyɨm mɨ tɨ yaiyɨm sɨmiir mɨ wakae karamae mɨ owi mɨ siya wɨ ha naɨngwowi, siya dimɨn mɨiyɨknan bɨ tɨrkɨn. Mɨ ta hɨriinan yaiya siir kwoɨnɨn wɨ saeya hɨugrɨmkrɨpi.
25 Mɨ tɨ yaiyɨm siir kwoɨnau hɨr nwokaiyɨm yɨm siya bɨ nikɨ ɨnokɨnkɨnwaokɨn mɨ mhoɨiya sɨma wɨ idowɨiyar nwowɨguski. Mɨ siya nɨti, siya ogmwo wa ninɨ hɨuni mɨ siya wɨ Adi Komii siir inɨg ɨiir hainani mɨ siya wɨ ha boɨni, tariigɨna ya kaimwokɨ kaimwoka, Adi Komii siya ɨni sɨmaka nwowɨn. Łriig.

Sɨma ɨrɨpar haɨngiriyɨu o Adi Komii siir inɨg ɨiir sɨbgu hainanam

26 Iikamɨm yɨpɨkɨ kanaka nɨnkɨn apnɨnopkai mɨriiyɨm Krais siir mɨi aiir, kɨma wakae! Mɨ ɨiya kɨma ɨrɨpa haɨngiriyɨu hainani Adi Komii siir inɨg ɨiir mɨ kɨma wɨ hɨnɨɨna tɨr. Nwɨrɨn yɨo wɨ mwai dokwo wao mɨ nwɨrɨn yɨo Adi Komii siir mɨi ɨmiir dowomwarkaiyɨu mɨ nwɨrɨn yɨo wɨ yaiya Adi Komii siya nɨisiimauuwa siir, yɨo wɨ saiir boɨnmɨmauu mɨ nwɨrɨn yɨo wɨ yaigɨna kɨma nɨnokɨnkɨn karamae nwowiya wɨ saiir boɨn mɨ nwɨrɨn yɨo wɨ yaiya saiir tɨ swokɨ ɨnkpɨt boɨnki kɨmiir mɨ kɨma whɨekakarɨn wɨ hɨnɨɨna tɨr. Mɨ kɨma wɨ iikamɨm yɨpɨkɨ hapaiir nwowɨm wɨ sɨmiir kwoɨn ɨmiirsi daɨngwoyɨmyok mɨ kɨma ta saiirɨn hɨriinanar tɨri mɨ Adi Komii siir iikamɨm sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya wɨ kɨrɨe hɨriinan saiirsi nwowi.
27 Mɨ sɨma yaigɨn kwɨra kɨma nɨnokɨnkɨn karamaeya saiir boɨni mɨ saiirɨn nwɨskɨ mɨ boɨni mɨ nwoɨmgɨ mɨ boɨni ɨni mɨ owɨn, sɨma sɨmar timɨ boɨn. Mɨ wɨm kɨma whɨekakɨm sɨmiirɨn wara boɨnam kɨpi naɨngwo. Nɨingaka. Bɨiyɨn inkam nwɨrkɨ tikɨ boɨn mɨ nwɨrɨn yɨo mhoɨi timɨ boɨn. Mɨ siya saiir boɨni mɨ ta yai aiirɨn wɨ nwɨrkɨ nɨnkpɨt boɨnkii kɨmiiramɨn.
28 Mɨ hapaiirɨn inkamkɨ ta yai aiir nɨnkpɨt boɨnan inkam karamkɨ nɨuwi mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ yaigɨna kɨma nɨnokɨnkɨn karamaeya saiir boɨnɨn siya kɨmaka nɨnkɨn ɨdwokaii mɨ siya wɨ tɨ yaiyɨm sɨmiir kɨpi swokɨ boɨnmɨmɨn, siya hinda yaimɨkrɨmar dɨdwo. Mɨ mhoɨiya siya wɨ sasar boɨn Adi Komii saɨkan.

29 Mɨ yaiya Adi Komii siya nɨisiimauuwa sɨmiir, ya nwɨs mɨ
nwoɨmuwakar timɨ boɨn saiirɨn. Mɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ hɨr
nwowɨm, yɨm ta yai aiiram maugi mɨ saiir hɨdgi, tari ta yaiya
saiir yai mwokɨ yaimwowɨm ɨni Adi Komii siir yasi hɨrɨrɨua,
iyɨe? Siir tani.
30 Mɨ nwɨrɨn yɨo wɨ hindara boɨn mɨ Adi Komii siya tɨ yai
ɨmiirɨn wɨ inkam nwɨrni nɨisiimauuwi. Mɨ siya wa nɨnsiin
okwokii tɨ yai ɨmiir nɨnkpɨt boɨnkiyam mɨ inkamɨn bɨi boɨnɨn
yɨo wɨ hindara dɨdwo tani.
31 Mɨ hɨriinan tɨri mɨ kɨma Adi Komii siir yaiya wɨ nwɨnwɨra
nwɨnwɨra dokwo boɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika mɨ kɨma
whɨekakarɨn wɨ nwokɨ ɨnoknɨnkɨnɨm Adi Komii siir yai aiirɨn
mɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya wɨ kɨrɨe nwokɨ owɨm.
32 Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siir
naeyɨu ɨeya prɨihauuwɨm sɨmiir haii, Adi Komii siir yai aiir
boɨnmɨmauuwɨm mɨ sɨma sɨmiir kwoɨnɨm mɨ sɨmiir yaiyɨm
sɨmiirɨn sɨbgu kɨgrɨrao.
33 Dimusika? Adi Komii siya dimɨn taemɨnɨm ɨrɨpa bɨ
nɨtapiyokɨn. Nɨingaka. Adi Komii siya ha naɨngwowi, kɨma
ɨrɨpa haɨngiriyɨu owɨm, siir ɨnɨg ɨiir hainanam mɨ kwoɨn mɨiyɨk
haiyam mɨ sɨbgu ɨdwowɨm mɨ kwoɨn hiinsɨma nwowɨm mɨ
kwoɨn whɨrkɨwhɨruwa nwowɨm.
34 Mɨ tɨkɨ wig hɨriinanɨm sɨma ɨrɨpa kɨmaka haɨngiriyɨu
owi Adi Komii siir ɨnɨg ɨiir hainanam, yɨm sɨma hinda yai
mɨkrɨmar dwo. Mɨ nɨm krɨma pɨ sɨmiir kɨgnɨnkɨn boɨn tani ɨkɨ
iikam nhɨrɨm sɨmiirɨn naɨngwo tɨbmii kɨiniyɨm sɨmiirɨn. Mɨ tɨ
dimɨnɨn siir boɨni, siyɨu komiiyɨn Adi Komii siir yokwo aiir
nwowɨn yɨo hɨniina boɨnkɨn, wɨgɨm bɨi sɨma nɨdwokaii, sɨma
wɨ inkamɨm ɨnɨg komiigakɨm wɨ sɨmiir hɨriinan kɨpi nwo.
35 Mɨ sɨma dimɨn nɨoknɨnkɨnam tɨri mɨ sɨma wɨ sɨmiir
omaka hɨriir dam mɨ sɨmiir kam ɨmiirɨn wɨ hɨr tɨnɨ
srɨiyɨu tɨ dimɨnɨn Adi Komii siir yai aeya boɨna saiir
yaimwokɨyaimwowa. Ya hɨriinan siyɨuɨn siyɨu mɨiyɨk rani,
ɨiya kɨma Adi Komii siir ɨnɨg hainaniyɨm siir omaka aiir mɨ
wɨgɨm saiirar kɨpi boɨn.
36 Mɨ kɨma kariir yai aiir wakae karamae dimusi nwowi,
tɨ kara boɨnkiyɨm wigmi mɨ wɨm kɨma sɨmiirɨn kɨmɨdiniya
yaeya yai boɨn? Mɨ kɨma hɨriiyar naɨngwowi, Adi Komii
siir yaiya bɨiyɨn kɨmiiram arar nɨtka, aniya? Nɨingaka. Mɨ
iikamɨm Adi Komii siir yai aiir nɨoknɨnkɨnɨm ɨni kɨma kɨmar
ywowɨskiyɨm, aniya? Nɨingaka.
37 Mɨ kɨmiir nwɨrɨn ha naɨngwowi, siirɨn yai Adi Komii siya
hauugɨn mɨ siya ha mɨ aɨngwowi Adi Komii siir naeyɨuɨn siya
siyar naɨngwo hauugɨn kɨrɨepai kɨrɨepaiyɨm siirɨn mɨ siya wa
dɨoknɨnkɨnki, ta yaiya kara wɨnkiya kɨmiiram kɨmiirɨn Adi
Komii siya nɨmbingikɨn ta yai aiir wakaeyoknam.

38 Mɨ tɨ hɨriinan inkamɨn ta yai aiir nikwowaisii mɨ wɨm
kɨma ɨriipɨ hɨriinan, wɨ siir timɨ ikwowaisii.
39 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ tɨ kariir nomiiyauɨm kɨma
tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya nɨisiimauuwi kɨma
boɨnmɨmauuwam, wɨ sɨmiir sɨmiirar daɨngwokwonanae
mɨ tɨ kamɨm yɨpɨkɨ wɨ yaigɨna kɨma nɨnokɨnkɨn karamae
nwowa saiir boɨni mɨ kɨma sɨmiirɨn wɨ igbid kamiyau kɨpi hai.
40 Mɨ kɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir hainani mɨ ɨkɨ dimɨn
taemɨnɨm sɨmiirɨn sɨbgu sɨbgu tɨr mɨ sɨbgu sɨbgu kiiriimdiyɨu
haigɨn. Mɨ iikam whɨekakɨm diriiyar kɨpi boɨnswo. Nɨingaka.
Łriig.

15

Pol siya Krais siya naonama mɨ siya swokɨ ɨnsiin ɨdwowa saiir boɨnkɨn

1 Mɨ tariinanɨn tɨ kariir nomiiyauɨm, kara mɨnan
naɨngwowi, kɨma ta yai wɨn kɨbiya yɨpɨkɨ bɨigɨ bɨi kara
boɨnmauuwa Jisɨs Krais siira, saiir daɨngwowarkaigi. Kɨma tɨ
yai ɨmiir wakaeyɨm mɨ kɨmiir kwoɨnɨm ɨni kɨrɨeyar ywokiyɨm.
2 Łhɨ, ɨni ywokiya ta yai wɨn kɨbiya kara kɨmiir nikɨ boɨna
mɨ kɨma saiirɨn hɨriiyar nonkworɨnukrɨpkaii mɨ kɨmiirɨm wɨ
saeyar nanmaiwarkainaei. Mɨ hɨriinan karamaekɨ nɨuwi mɨ
kɨma wɨ hindara prɨinaɨngwo tɨbmii kɨini.
3 Mɨ yaiya kara Jisɨs Krais siir hɨrankɨ kara haiya ya kara
bɨdi boɨnmɨmauuwa kɨmiir. Taka yaiya ya yai whoɨmoni rani.
Mɨ ta yaiya ya hɨniɨna boɨnka, Jisɨs Krais siya krɨmiir dimɨn
biyɨeyɨm sɨmiirsi naokɨn, ta sɨma wɨnboɨnkiya bɨiya Adi Komii
siir yokwo aiir saiir hɨriinan.
4 Mɨ siya ha naonamɨn mɨ sɨma siirɨn kɨmɨdiniya ɨenau
haɨngikaigi mɨ ɨi kwoɨmaka siirɨn Adi Komii siya swokɨ
hɨdnɨnsiin ɨdwoki. Yɨm sɨma bɨiya ta Adi Komii siir yokwo
aiirɨn tɨ hɨriinan dimɨn kaimwo ɨmiirar mɨ wɨnboɨnkikɨm.
5 Mɨ ɨiya Adi Komii siya Jisɨs Krais siir hɨdnɨnsiin ɨdwowa mɨ
siya bɨiyɨn Pita siir hɨriir yɨmbiyam mɨ mhoɨiya siya siir aposel
kam ɨuur nwɨso sɨmiir hɨriir yɨmbiyam. Mɨ sɨma siirɨn warar
bɨdi mɨ kɨgiyɨm.
6 Mɨ mhoɨiya, siya iikam whɨekakɨm naɨngwo tɨbmii
kɨiniyɨm sɨmiir hɨriirɨn idowɨiyar yɨmbiyam mɨ sɨma ɨni siirar
mɨ kɨgɨm. Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siiram naɨngwo tɨbmii kɨinɨm mɨ
siir siyɨu ɨiir napɨm, 500 bɨdi haiburɨm. Mɨ tɨ iikamɨm sɨmiir
nhɨrɨm yɨm ɨna nikɨ owɨm mɨ nhɨrɨm yɨm bɨdi yaokaowɨm.
7 Mɨ mhoɨiya siya Jems siir hɨriir yɨmbiyam mɨ siya siirɨn
bɨdiyar mɨ kɨgiyɨn. Mɨ siya siir aposel kamɨm sɨmiir hɨriirɨn
ha mɨ ɨmbiyamɨm mɨ sɨma siirɨn bɨdiyar mɨ kɨgɨm.
8 Mɨ mhoɨigɨ mhoɨiyɨn siya ha nɨtɨn, kɨmɨdiniya kariir tɨriir
yɨmbini. Mɨ kara siirɨn bɨdiyar mɨ kɨgiyɨn, yɨnisɨmɨn siir

yopiiya siirɨn siyɨumwoni naokaina karam nwowiyɨn siir hɨriinan.
9 Dimusi rani, kara ɨni aowa ywowɨn kara inɨgak bɨ nwokɨn. Mɨ an kara ɨni tɨ Jisɨs Krais siir aposel kamɨm sɨmiir aowa ywowɨn. Dimusi rani, bɨiya Adi Komii siir iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiirɨn kara tɨrbugɨm. Mɨ kara tariinanɨn tɨ hɨriinan kwoɨn asi naɨngwowi. Kara inkam paiigɨpaii rani, Jisɨs Krais siir aposel inkam nwowamɨn.
10 Mɨ dimusi rani, kariirɨn Adi Komii siir naɨngwobumbuwa, saeyar nɨtmaisok okwokɨn mɨ kariirɨn saeyar kɨnsiis haiginɨugɨn. Mɨ tariinanɨn kara ɨni Jisɨs Krais siir aposel inkam nwowɨn. Kariirɨn kwoɨn mɨiyɨkɨn Adi Komii siya hauugɨn mɨ siya whɨsarii bɨ nwokiyamkɨn. Niingaka. Kara mɨi komiiya siya hauuwa saiirar mɨriiyɨn mɨ ta mɨiya kara mɨriiya ɨni ɨkɨ iikam nhɨrmi mɨiyɨm sɨmiir haibura. Kara ta mɨiya kana kanar bɨ mɨriigɨn. Niingaka. Adi Komii siir naɨngwobumbuwa saeya kanakar nwoka. Mɨ taka ɨi aiirɨn, ta naɨngwobumbuwa tɨ mɨi ɨmiirɨn sasar mɨrii ɨskika.
11 Mɨ tɨ dimɨnɨn yɨo dimɨn Komii rani. Dimusi rani, krɨma whɨekakɨn kɨmiirɨn ta Adi Komii siir yai kɨbi aiirarar mɨ boɨnmɨmauugɨm. Mɨ ta yaiya saeyaɨrga kɨma naɨngwo tɨbmii kɨina. Ɨriig.

Iikamɨm naokaowɨm wa swokɨ ɨnsiin ɨdwodwowi

12 Mɨ ta yaiya krɨma boɨnmɨmauuwa saiir yaimwokɨyaimwowa ya hɨnɨinga. Ɨiya Jisɨs Krais siya naonama, siirɨn Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ kɨmiir nhɨrɨm hɨriinan dimusi boɨnkɨm, iikamɨm yɨpɨkɨ naokaowɨm sɨma wɨ swokɨ ɨnsiin ɨdwo rani. Mɨ sɨma tɨ hɨriinan boɨnɨm, sɨma ɨni habwowhaenan ywowɨm mɨ sɨma tɨ hɨriinan yai biyɨe asi boɨnkɨm.
13 Mɨ sɨmiir yaiya kaimwokɨswo mɨ ta Jisɨs Krais siya naonama Adi Komii siya siirɨn wɨ di swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi.
14 Mɨ ta Jisɨs Krais siya naonama mɨ Adi Komii siya siirɨn hɨdnɨnsiin ɨdwo karamkɨswo mɨ ta Adi Komii siir yaiya ta ɨinokɨinok krɨma boɨnmɨmauuwiya saeya wɨ naekak di ywowi. Mɨ hɨriinankɨswo mɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya Adi Komii siir yai aiiram nwowa ya wɨ naekak di ywowi.
15 Mɨ tɨ iikamɨm sɨmiir yaiyɨm sɨma yai kaimwokɨswo mɨ ta yaiya iikam ɨmiir krɨma boɨnmɨmauuwa Adi Komii siir mɨi ɨmiir, yɨm wɨ pɨ yɨksɨsaeyɨn. Dimusi rani, nɨm krɨma iikam ɨmiirɨn mɨn nowomwarkaiyɨugɨm, ta Jisɨs Krais siya naonama mɨ siirɨn Adi Komii siya swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowa saiir. Mɨ sɨmiir yaiya saeya yai kaimwokɨswo mɨ Adi Komii siya tɨ iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn wɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo rani, omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨiyamɨn. Niingaka.

16 Mɨ Adi Komii siya tɨ iikamɨm naokaowɨm sɨmiir hɨdnɨnsiin
ɨdwo karam nwowi mɨ wɨ ɨriipɨ hɨriinanar pɨ mɨ tɨrɨn, siya Jisɨs
Krais siirɨn wɨ di mɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi, ɨiya siya naonama.
17 Mɨ Adi Komii siya Jisɨs Krais siirɨn hɨdnɨnsiin ɨdwo karam
nwokɨswo ta siya naonama mɨ ta kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya
Adi Komii siya namaiwarkaina kɨmiir ya wɨ dimɨn komii
di ywowi. Mɨ hɨriinan nwokɨswo mɨ wɨm kɨma wɨ iikam
mɨiyɨknan di ywowi Adi Komii siir whwonkam ɨdan.
18 Mɨ ta yaiya tɨ iikamɨm sɨma boɨna saeya kaimwo
nwokɨswo mɨ Adi Komii siya ɨkɨ iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn
wɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo rani. Mɨ mhoɨiya tɨ iikamɨm naokaowɨm,
yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm, sɨma wɨ
omwai Adi Komii saɨka waiyayokiyokɨi rani, sɨma wɨ hɨriiyar
nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguskii.
19 Krɨma Krais siiram daɨngwo tɨbmii kɨɨn mɨ siiram
dwokwokɨn. Mɨ krɨma siiramɨn tɨ ɨiyɨm tɨ tariinan krɨma
nwowɨm tɨ nu ɨiir, sɨmiiraramar nwokwokɨni siiramɨn,
krɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam mɨ krɨma wɨ iikam
mɨiyɨknan nwo rani, nɨm wɨ siyɨu biyɨekɨ biyɨeyɨn si nwowi.
Mɨ mhoɨiya krɨma naowi mɨ krɨmiir naɨngwo tɨbmiiya Jisɨs
Krais siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨna, ya wɨ krɨmiir whɨnkɨnsiis
haiginɨu rani. Mɨ mhoɨiya ɨkɨ iikam nhɨrɨm krɨmiirsiyɨn wɨ
naɨngwoyɨmyok prasae di kɨni. Mɨ sɨma krɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna
pɨ boɨnɨn, krɨmiir kwoɨnɨn yɨo ɨni biyɨe ywowɨn.
20 Mɨ sɨma wɨ hɨriinan di boɨni. Dimusi rani, Adi Komii siya
mhoɨiya wɨ krɨmiirar mɨ whɨnkɨnsiisi. Adi Komii siya Jisɨs
Krais siya naonama mɨ siya siirɨn bɨdiyar swokɨ hɨdnɨnsiin
ɨdwowɨn. Ya ta yaiya ya yai kaimwowaɨrga. Mɨ dimusi rani,
Adi Komii siya hɨriinanar tɨrkɨn. Mɨ krɨma ta saiirɨn ɨna
nɨnokɨnkɨnɨm, siya tɨ iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn wa mɨ
hɨdnɨsiin ɨdwowi.
21 Mɨ tariinanɨn, dimusi rani, tɨ inkam nwɨruwan Adam
siir dimɨn biyɨeya saiirsika, iikam, whɨekakɨm wɨ asi
naokaoyokiyokɨii. Mɨ yɨo tɨ inkam nwɨrɨn Jisɨs Kraisɨn, yɨo
dimusi rani, yɨo siir mɨi aiirsika mɨ tɨ iikamɨm naokaowɨm,
sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi.
22 Mɨ iikamɨm Adam siir yɨɨnɨe nwowɨm, nɨm krɨma ɨriipɨ
hɨriinan nɨm krɨma wa mɨ aowi, krɨma wɨ ɨi prɨei nwo rani.
Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, iikamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siir pɨugana
saiirɨm yɨpɨkɨ wɨ mhoɨiya naowi, Adi Komii siya krɨmiirɨn
wɨ yarɨpar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwodwoswokii ɨrɨpa saɨka sɨbgu
oyokiyokɨikaeyamam.
23 Mɨ siya krɨmiirɨn wa swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi ɨiya siir
kwoɨnkar naɨngwowi krɨmiiram saiir. Jisɨs Krais siya bɨiyɨn
krɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiirsi naowɨn mɨ siirɨn Adi Komii siyar
swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo. Mɨ mhoɨiya Jisɨs Krais siya swokɨ ɨti mɨ

krɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi, yɨpɨkɨ, Jisɨs Krais siir pɨugana saiirɨm.

24 Mɨ ɨiya Krais Jisɨs siya swokɨ ɨti mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨm wa dɨgii mɨ digworaekwowɨm tɨ nuɨn siir kɨgɨrkakiyɨm sɨmiir kɨrɨeyɨm yɨm wɨ siyar dɨgɨguski. Mɨ kamɨm bɨi nwowiyɨm mɨ gavmani inkam ɨkɨm, yɨpɨkɨ siir mɨi ɨnaka nantamyɨriyɨrɨm mɨ Setan ni isidɨn yɨo ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ Jisɨs Krais siya siir iikam ɨmiirɨn mɨ digworaekwo ɨkɨm, yɨm siir Adɨn, Adi Komii siir hauugii mɨ yɨo siya wɨ inkam komiinan namɨdwokaiyɨuwi sɨmiir kɨgɨrkakamɨn.

25 Mɨ sɨmiirɨn wɨ Jisɨs Krais siyar kɨgɨrkaki mɨ wɨ ta ɨiya siya siir sau omom ɨiir haɨnururgi, wɨ saiirar nadɨgɨuwi mɨ siya sɨmiirɨn wɨ hɨriiyar nonkworɨnu krɨpkaii siir whɨnkwo paekwoni.

26 Mɨ dimɨnɨm mhoɨigɨmhoɨi siya tɨrbugii, yɨo krɨmiir naoni siyɨu ɨeya mɨ yɨo tɨ dimɨnɨn yɨo wɨ hɨriiyar dɨgɨguski.

27 Dimusika? Adi Komii siir Yokwowa tɨ dimɨn ɨiirɨn hɨnɨina boɨnka, Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm Jisɨs Krais siir ɨinarar bɨdi yonkwo dɨgɨm. Mɨ ta yaiya ya ha boɨnka, tɨ digworaekwowɨm yɨm ɨni Jisɨs Krais siir whɨnkwo paekwoni aowa arar nwowɨm. Mɨ dimusi rani, Adi Komii siya digworaekwowɨm Jisɨs Krais siir whɨnkwo paekwoni aowa kɨnar ywowɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika, Adi Komii siya wɨ Jisɨs Krais siir whɨnkwo paekwoni nwo rani. Nɨingaka.

28 Mɨ Adi Komii siya tɨ digworaekwowɨm Jisɨs Krais siir whɨnkwo paekwoni aowa kɨna nwodɨgi mɨ yɨo siyarɨn Adi Komii siir yɨnisɨmɨn sɨmiirɨn wɨ siyar kɨgɨrkaki. Mɨ yɨo Jisɨs Krais siyarɨn wɨ siir Adɨn siir whɨnkwo paekwoni nwowi. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm sɨmiirɨn wɨ Adi Komii sasar kɨgɨrkak swowi.

29 Mɨ yɨm tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ha boɨnɨm, Adi Komii siya iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn wɨ swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo rani mɨ sɨma wɨ pɨkɨ hɨnɨin siyɨuɨn op siirsi baptais haigɨnɨuwi, ɨkɨ iikamɨm naokao ɨmiirɨn? Mɨ sɨmiir yaiya saeya kaimwo nwokɨswo mɨ Adi Komii siya wɨ iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn wɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo rani. Mɨ sɨma iikamɨm naokaowɨm sɨmiirɨn wɨ op panɨina baptais haigɨnɨuwi iikamɨm naokaowɨm mɨ wɨ pɨkɨ hɨnɨin dimɨn kɨbiyɨn si nɨmbiyami, tɨ dimɨn ɨiirsiyɨn, ha?

30 Mɨ sɨmiir yaiyɨm sɨma yai kaimwo nwokɨswo mɨ krɨma Jisɨs Krais siir iikamɨm sɨmiirɨn wɨ hɨrii hɨrii dimuam boɨnɨnaei ta Adi Komii siya sɨmiir hɨdnɨnsiin ɨdwowana Jisɨs Krais siir hɨdnɨnsiin ɨdwowa saiir hɨriinan saiir. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ naokaowɨm, sɨma swokɨ ɨnsiin ɨdwo karamae nwowi mɨ nɨm krɨma wɨ Adi Komii siir mɨi aiir mɨrii rani mɨ wɨ ɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ krɨmiir nɨsomaowam tɨrɨm wɨ sɨmiiram nam

tani. Niingaka.

31 Ti kariir nomiiyauim, iikamim iinokiinokin kariir nisomaowam tiri. Dimusi rani, wim kima ini Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais ini siir piugan aiir nwowim. Yio ti diminin, yio kariir kwoinin mairgimairga, siya nwowiyin yio siir dimin mwokimwo ieya mi ta hiriinan saiirsika, kara ta yaiya kimiir asi boinkika.

32 Mi kara nuan inkamim simiir kwoin ara nwokiswo mi an kara wi iki mwanhu mi wra minim om Efesas hiranim simaka bidi pimi intiowin. Mi kara wi piki hiniin dimin kibiyin siir ti haii siir hirankin, ha? Mi kaimwoki niuwi, ta yaiya iikamim naokaowim yim wi swoki insiin idwo rani. Mi krima iikam nhirim simiirin wi hiriinanar kignink in boinkii, daingwo, owouugi mi mhoiiya krima naemin naei mi opmin kwiyaei mi krima ha naonami mi nim wi hindara nwoki digiguskiyim. Mi ti hiriinan boiniyim sima, sima yai miiyikni boin tani, nim krima ina ninoknink inim. Krima ti sima tira, saiir hiriinan kipi tir.

33 Ti yaiyim simiir wakaeki, iikamim yipiki kwoin bibiyie naingwowim wi sima kiyipsibgi haiginiuwi iki iikamim yipiki simaka napriririm simiir kwoin imiirin. Yim tiki yaiyim yim yaimwo imairgim. Wim wi nhirkim pi kiyipsibgi haiginiuwisi kima sibgu daingwo mi simaka kipi napririr.

34 Wim kima kipiinan bi nwokim mi kwoin miiyik bi naingwokim mi kima wari dimin biyieyim kima tirim simiirin digiumii haimriiyiugig. Mi kimiir nhirim yipiki Adi Komii siir yai aiir ninoknink in karamae nwowim simiirin kara pi ti hiniina boini mi kima wi nididkakar nwowi. Ɨriig.

Mi iikamim naokaowim sima swoki insiin idwodwowi simiir piuim yim wi sima nwowi

35 Mi kam nhirim yim wi hiniina boini, ta yaiya iikamim naokaowim simiir boina sima swoki insiin idwodwowam, ya yai paii rani. Mi iikamim naokaowim sima wi paniina swoki insiin idwodwowi? Mi sima wi paka hiniin piua sae haii?

36 Mi sima hiriinan boini mi an kara wi hiniina boini, kima inkam paii rani, wakae! Mi kira dimin whirni nid haingikaii mi siya wi aisiima niki whaksisauu rani. Mi mhoiiya siya ha kinanpiyiknaiinii mi wa mwriinanaiinami. Mi kima dimin nidin opkak nwowiyin siir haingikaii mi siya wi swoki whak rani mi wi mi mwriinanaiinam tani. Mi iikamim yipiki naokaowim sima wa swoki insiin idwowi, ti dimin nidin waibrosin kima haingikaigiyin mi ha whaknanaiiniyin siir hiriinan.

37 Mi dimin in kira haingikaiyin siir nidin nid komii rani. Kira nhwo iiir bi ninkinkin. Niingaka. Mi iiya kira nid iiir haingikaiiyim mi mhoiiya pi nhwo ieya whaknanaiinii.

38 Paenid nhirin yio si piua pi sai mi owi mi nhirin siyin
yipi sai mi owi. Mi Adi Komii siya hinda siir kwoin ara
naingwokiyin mi ti diminpai diminpaiyim simiir nhwoim ina
yimbimbiiyamim.

39 Mi diminpai diminpaiyim sima piu kwiruwa bi nwokim
simiir piuim ini kipa kipa ywowim. Inkamim yim sima piu
mi nuan wraisuim yim sima piu mi ipiyinim yim sima piu mi
anasuim yim sima piu.

40 Mi ti diminpai diminpaiyim yipiki ninomor kou hir
nwowim, yim simiir piuim yim ini sima mi owim. Mi
tiriiginim yipiki ninomor kou hir nwowim, simiir dimin kirie
kibi kibiyim paenan niuyaeiyim yim ini sima ywowim. Mi
tiriiginim yipiki ti nu iiir nwowiyim yim simiir dimin kirie kibi
kibiyim paenan niuyaeiyim yim ini sima mi owim.

41 Mi yio bieni dimin kibiyin paenan niuyaiyin yio ini sai
mi owin mi bwani dimin kibiyin paenan niuyaeiyin yio ini
sai mi owin mi nauun whiekakim yim iriipi hiriinan, sima
whiekakarin iripa bi mi okim nhirim simiir kirieya paenan
niuyaeiya ini nhirim simiir imiir haiburim.

42 Mi iiya Adi Komii siya iikamim naokaowim simiir
hidninsiin idwowi, simiir kwoinbudin omwai hiriiyar
waiyayokiyokiiyam, yim wi ti hiriinan nwowi. Krimiir piuim
ini ti dimin nidim krima haigiiyim numir ini simiir hiriinan
ywowim. Mi iiya iikam ima naowiyim mi krima simiir piuis
biyieyim pi iriipi hiriinan ieyar mi haingikaigii. Mi ti piuim
sima bi kimiminkiikim pa whiigi sasauuwi mi ti piuim Adi
Komii siya hidninsiin idwowi mhoiiya sima wi swoki whii
rani. Niingaka.

43 Mi ti piuim ti ienau krima haingikaigiiyim, yim miiyik
rani. Mi ti piuim Adi Komii siya hidninsiin idwowanim,
wi sima nwowi piu wadieki wadieyin. Mi piuim tiki krima
haingikaigiiyim yim kirie rani. Yim ini opair ywowim. Mi ti
piuim wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim tiriiginim yim
kirieki kirie ima.

44 Mi ti piuim ti krima haingikaigiiyim, yim nuan piu ima.
Mi ti piuim wi Adi Komii siya hidninsiin idwowi, yim ti piuim
yim wi ninomor kou hiran piu win nwowi. Nuan piuim mi
ninomor kouan piu ikim.

45 Taka yaiya ya ini Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa.
Adi Komii siya biigi biiyin Adam siirar nonkwokwokikin.
Siyairgin inkam kiingi kiinin yipiki ti nu iiir napriririn. Mi
Jisis Krais siirin inkamin ninomor kouwanin sima siirin hiniin
boinkikin mi Adamin yipiki mhoiiya nwowin, krimiirin wi
kwoinbud win siya hauuwi mi krimiirin wi siyar tirkii, omwai
hiriiyar waiyayokiyokiigiyamim.

46 Mɨ yɨm tɨ pɨuɨm nɨnomor kouanɨm, krɨma wɨ bɨi sɨmiir nikɨ
hai rani. Nɨɨngaka. Krɨma bɨiyɨn wɨ nuan pɨua wɨ saiir haii mɨ
mhoɨiya wɨ tɨ pɨuɨm nɨnomor kouanɨm wɨ sɨmiir haii.
47 Adi Komii siya bɨigɨbɨiyɨn Adam siirɨn nuni nonkwok-
wokɨn mɨ Jisɨs Kraisɨn, tɨ mhoɨiyan Adamɨn, yɨo nɨnomor
kouankɨ nɨtkɨn.
48 Mɨ nɨm iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ nu ɨiir nwowiyɨm, nɨm krɨma
ɨni Adam siir kwoɨnbudɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨm yɨo Adi
Komii siya krɨmiirɨn nuni nonkwokwokikɨn. Mɨ nɨm krɨma
iikamɨm yɨpɨkɨ wɨ nɨnomor kou hɨr nwowi, nɨm krɨma wɨ tɨ
inkam nwɨrɨn, Jisɨs Krais nɨkɨuwiyɨn, nɨm wɨ siir kwoɨnbudɨn
omwai waiyayokiyokɨiiyɨn nɨm wɨ siir haii.
49 Mɨ dimusi rani, nɨm krɨma ɨni tɨ nu ɨiir nwowɨm Mɨ
hɨriinankɨ nɨuwi mɨ nɨm ɨni Adamni hɨnɨɨn ywowɨm, tɨ
inkamɨn tɨ nuɨn siir tɨranɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, mhoɨiya
nɨnomor kou hɨr nwowi, nɨm wɨ Jisɨs Krais siir hɨriinan
nwowi, tɨkɨ inkam nwɨrɨn nɨnomor kouanɨn.
50 Mɨ tɨ kariir nomiiyauɨm kɨma wakae! Kara kɨmiir boɨnki,
tɨ pɨuɨm, tɨ nuɨn siirɨm, Adi Komii siya kɨgɨrkakiyɨn, hɨriirɨn
wɨ wara nam tani, hɨr nwowamɨn. Mɨ digworaekwowɨm
yɨpɨkɨ naokaowiyɨm mɨ whɨiiyɨm, yɨm wɨ tɨ omɨn tɨ digworaek-
wowɨm naokao karamae nwowiyɨm, yɨm wɨ sɨmiir hɨriir wara
nam tani. Nɨɨngaka.
51 Wakae! Panao kara kɨmiirɨn pɨ yaiyɨm aowa nwowɨm
sɨmiir boɨnkii. Mɨ krɨma Krais Jisɨs siir iikamɨm krɨmiir nhɨrɨm
krɨma wɨ nao rani mɨ krɨma wɨ hɨriinan tɨr tani. Mɨ krɨmiirɨn
Adi Komii siya boɨnkii mɨ krɨmiir pɨuɨm yɨm wɨ sɨma nwowi.
52 Mɨ Adi Komii siya siir paekwosɨm ɨmiir boɨnkii, kɨd
maskiyam mɨ wɨ kɨmɨmɨnki rani, wɨ sinani hanɨɨn sinankii
mɨ tɨ krɨmiir pɨuɨm wa nɨnkpɨtki, ɨiya tɨ kɨd ɨeya maskii. Mɨ
tɨ iikamɨm naokaowɨm, sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya hɨdnɨnsiin
ɨdwowi, yɨm wɨ swokɨ ao rani. Nɨɨngaka.
53 Adi Komii siya krɨmiir pɨuɨm wɨ sɨmiir tɨrkii yaeya
pɨu nwowamɨn. Mɨ saeya nɨnomor kouan pɨu nwowi mɨ
saeya wɨ wai pɨu nwo rani. Nɨɨngaka. Sɨma wɨ hɨriinanar
nwoyokiyokɨikaeyami.
54 Kaimwoka, ta pɨua nu tɨrana ta krɨma haɨngikaigiya,
mhoɨiya saeya pɨu wɨn nɨmbiyami mɨ wɨ hɨriinan wadɨeyar
nwoyokiyokɨikaeyami. Mɨ ta pɨua yɨpɨkɨ naonama, mhoɨiya
saeya swokɨ ɨnsiin ɨdwowi mɨ wɨ pɨ nɨnkpɨtkii mɨ wɨ saɨ
nwowi mɨ ya wɨ kwoɨnbud wɨnɨn siir haii mɨ saeya wɨ hɨriiyar
nwoyokiyokɨikaeyami. Mɨ ta ɨi aiirɨn mɨ ta yaiya Adi Komii siir
Yokwo Komii aiir nwowa ya wɨ dɨgɨ dɨgar nwowi. Ta yaiya
ya hɨnɨɨna boɨnka, nao aiirɨn Adi Komii siya bɨdi ikwowaisii
ɨguskiya. Mɨ iikamɨm mɨ aokaonanaeiyɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan
siya bɨdi mɨ onkwobumbunɨnkɨnkiyɨm.

55 Mɨ hɨriinanakɨ nɨuwi, hɨriinan tɨri mɨ iikamɨm wɨ swokɨ
aokao rani. Nɨingaka! Mɨ nao saeya wɨ krɨmiiram swokɨ ɨt
rani, krɨmiirnii owakɨiyam. Nɨingaka.
56 Mɨ tariinanɨn krɨma wɨ hɨriiyar kɨmpɨpɨsu krɨpkaii mɨ
wa mɨ aowi. Dimusi rani, tɨ dimɨn bibiyɨeyɨm krɨma
tɨrɨm sɨmiirsika. Adi Komii siir siyɨu komii krɨmiir bɨdiyar
yɨisiimauuwɨn dimɨn bibiyɨeyɨm krɨma tɨrɨm sɨmiirɨn. Mɨ ta
ɨiya tɨ dimɨn bibiyɨeyɨm tɨ krɨma tɨrɨm mɨ siyɨu komii ɨkɨn, yɨm
wa dɨgɨguski.
57 Krɨmiirɨn Adi Komii siya whɨnkɨnsiiskɨn. Mɨ krɨmiir
Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya bɨdi yonkwobum-
bunɨnkɨnkiyɨm dimɨn biyɨe saiir kɨrɨe ɨmiirɨn, yɨpɨkɨ krɨmiir
tɨriya, krɨma naokaonanaeiyam. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi mɨ
krɨma wɨ Adi Komii siir tɨ boɨn wadɨe mɨ siir ɨnɨg ɨiir tɨ hainan.
58 Tɨ kariir nomiiyau kɨingɨ kɨinɨm, yɨpɨkɨ kara
naɨngwokwonanaeiyɨm, kɨma sɨbgu dokworɨnu mɨ ta
yaimwokɨyaimwowa kara kɨmiir boɨna saiiram daɨngwo
tɨbmiikɨɨn. Kɨmiir kwoɨnɨm kɨpi swokɨ kisɨna mɨmɨn tɨ dimɨnɨm
kara boɨnkiyɨm sɨmiirsiyɨn. Kɨma kɨrɨe hɨriiyar dwokrɨpkai
mɨ ta Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siir mɨɨ aiirarar mɨrii
ɨski. Mɨ wɨm kɨma ta saiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm, ta kɨmiir
mɨiya yɨpɨkɨ kɨma mɨriiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais
siiram ya wɨ hindara prɨiyokaeyam tani, ya wɨ naeyar budi.
Mɨ hɨriinankɨnɨuwi, tariiɨgɨna saeya hɨriinan tɨri mɨ ni kɨra tari
siir mɨɨ kɨbi aiir mɨriiɨgɨn. Ɨriig.

16

Umɨrɨm Adi Komii siir iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨuwi ɨkɨm

1 Mɨ tariinanɨn kara kɨmiirɨn pɨ mɨn boɨnkii, warɨ umɨrɨm
kɨma haɨngiriyɨu haiɨgɨnɨuɨm sɨmiir nhɨrɨm iikamɨm yɨpɨkɨ
Adi Komii siirɨm om komii Jerusalem hɨr nwowɨm sɨmiir tɨ
whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨu. Mɨ iikamɨm Adi Komii siirɨm nu haɨmii
Galesia hɨranɨm kara kɨmiirɨn tɨ hɨriinan siyɨu kaimwo ɨiirar
mɨ boɨnkii wɨm kɨma ɨriipɨ hɨriinanar timɨ tɨr.
2 Mɨ tɨ umɨrɨm tɨ kɨma haiiyɨm, tɨ mɨiyɨm kɨma mɨriiyɨm
sɨmiirsi, kɨma ɨrɨra nwɨnɨran sande sandeyɨm tɨ umɨrɨm
sɨmiirɨn haɨmii haɨmiiyɨm ha timɨ kiyau haigirarao. Mɨ ɨiya
kɨma umɨr budɨe haiiyɨm kɨma komiiyar timɨ haigi. Mɨ ɨiya
kɨma sapɨsap mɨ haiiyɨm, kɨma sapɨsapar timɨ haigi. Mɨ ɨiya
kara nɨti kɨma wɨ mɨi komii mɨrii rani, umɨr ɨrɨpa haɨngiriyɨu
haiɨgɨnamɨn sɨmiir hauuam.
3 Mɨ kɨma kɨmiir kam nhɨrɨm sɨmiir dɨmbin tɨ umɨrɨm kɨma
haɨngiriyɨu haiɨgɨnɨm sɨmiir hainamɨm om komii Jerusalema
hɨriir. Mɨ ɨiya kara nɨti mɨ kara sɨmiir mɨiyɨm wɨ yok-
woni wɨnkii sɨma hainamɨm tɨ umɨr ɨmaka ɨkɨ bɨiyan kamɨm

naingwo tibmii kiiniyim simiir nini hauugigam. Mi ti kamim ti kima nimbinim, simiirin wi kara nikropkii om komii Jerusalema hiriir.

4 Mi kara ha naingwowi, ini mi owin karar mi ami om komii Jerusalema hiriirin mi sima wi kanakar ninkin ami. Ɨriig.

Pol siya om Korin hiran iikamim simiir kignakiyam tirkin

5 Kara kimiirin wi mhoiiya nini kignaki. Kara wi nu Masedonia hiriir niki ami, biiyin wi hiran nu iiir niki boinmimauuwi Adi Komii siir yai aiirin.

6 Kara kimakan wi ii priei nwonaki rani. Mi tari wi hiriiyar tiri, kara wi bwan hoimgak rigar nwowi iiya opudgi hugi mi iiya naoki mi kininaei. Mi mhoiiya kara om whira namam naingwowi, kariirin wi kima whinam mi kariirin wi siyiu hir tini whinapyikiugig.

7 Kara kimiirin hindara nini kignakiyim mi ha swoki kwamsauim pi boriisopi. Biiyan Inkam Komii siya kariiram naingwowi, kara kimaka bwanim wi iuwarigar nwowi.

8 Mi kara wi om Efesas tirar nwowi mi wi ta yaewou nae komiiya Pentikos dapiya wi saeyar nimbiyami.

9 Tariinanin kara tirar nwowamar tiri. Dimusi rani, ti omin siir tiran iikamim yim sima Adi Komii siir yai aiir wakaeyam tiri. Mi kariir siyiuin yio bidi kiwakiyin ta mii komiiya Biiyan Inkam Komiiyin siira, saiir miriiyam siir yai aiir boinmimauuam. Mi ta mii aiirin sau omom whiekakar nikidugar windi wi dig nwo rani.

10 Mi Timoti siya kimiiram niti, kima wi siir boinwin akamie. Mi siya kimaka waraur nini onii, kima siirin wi sibgu kigrirao siya mirii Biiyan Inkam Komii siir mii aiir, kariir hiriinan.

11 Mi kima siirin wi hiniina kipi boin, siya inigak rani kima wi hiriinan kipi tir. Kima wi siir whinkinsiis haiginiu mi siya kimiiramin wi kwoin mairgimairgakakar niki itim. Mi kara siiramin wi tirar niki okwokinim tiki nomiiyau nhirim naingwo tibmiiyim simaka.

12 Mi tariinanin kara pi krimiir nomiiyauin Apolos nikiuwiyin pi siir boini. Kara siirin minam nimpiwirwir sriigripkaii, siya iki nomiiyau nhirim simaka ninkin itim kimiir kignakiyam. Mi siya tariinanar namim pi boriisopi, mhoiiya siyiuin rirmiiya nwokii mi siya wi haini niti kimiir kignakiyamin. Ɨriig

Mhoiigi mhoiiyan yai nhir ikim

13 Mi kima sibgu mintirao mi naingwo tibmiiya Jisis Krais siiram naingwo tibmiiya sibgu donkworinu. Mi kima siirin digiumii kipi haimriiyiugig. Mi kima kipi nidid, kima sibgu dokworinu kripkai.

14 Mɨ kɨmiir mɨipai mɨipaiyɨm kɨma mɨriiyɨm kɨma iikam
nhɨrmiyamɨn warar daɨngwokwonanaei.
15 Kɨma Stefanas sɨmiirniiyɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm nu
Grik hɨrɨn sɨmaniiyar naɨngwo tɨbmiigɨm bɨigɨ bɨiyɨn.
Sɨma mɨi komii aiirar mɨriigɨm Adi Komii siir iikam ɨmiir
whɨnkɨnsiisamɨn. Kɨma tɨ kariir nomiiyauɨm, kara kɨmiirɨn pɨ
ɨgao yai boɨnkii.
16 Kɨma sɨmiir yai ɨmiir wakaeyokna mɨ kamɨm yɨpɨkɨ
sɨmaka mɨriiyɨm, sɨmiir yai ɨmiirɨn ɨriipɨ hɨriinan wara. Mɨ
sɨmar mɨ tɨriya saiir hɨriinanar timɨ tɨr, sɨmiir siyɨu ɨiirar timɨ
ap.
17 Mɨ taka ɨiya kara maɨrgɨmaɨrga asi nwowi. Dimusi rani,
Stefanas, Fotyunetas mɨ Akaikas sɨmiirsika sɨma kariiram
nɨtkɨm. Mɨ wɨm kɨma kariiram bɨ nɨtikɨm mɨ yɨm sɨma nɨkrani,
bɨdiyar yɨtɨm kariiramɨn.
18 Kɨma ta saiir dɨnokɨnkɨnki, sɨma maɨrgɨmaɨrga kari-
iram tɨri kara nwowɨm ta sɨma mɨ tɨriya maɨrgɨmaɨrga kɨma
nwowam saiir hɨriinan. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi mɨ kɨma tɨ
hɨriinan kamɨm sɨmiir dɨisɨimauu mɨ sɨmiir dokboɨnmamaɨr
haigɨnɨu.
19 Tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir inɨg ɨiir haɨngiriyɨu
hainaniyɨm ɨrɨpa ɨkɨ om nhɨrɨm nu komii Esia hɨranɨm sɨmiir
hɨranɨm, sɨma kɨmiir nokboɨnmamaɨrgikɨm, Akwila mɨ siir
wig aeya Prisila mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ɨrɨpa Adi Komii siir inɨg
ɨiir haɨngiriyɨu hainaniyɨm sɨmiir omaka hɨr, sɨma kɨmiiram
naɨngwokwonanaei. Mɨ sɨma kɨmiirɨn pranae pranae bɨ
nokboɨnmamaɨrgikɨm.
20 Mɨ tɨ nomiiyauɨm tɨ om Efesas tɨranɨm yɨpɨkɨ
Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨinɨm, sɨma kɨmiir
nokboɨnmamaɨrgikɨm. Ɨrni nwɨrni nokboɨnmamaɨriyɨm
nomiiyaunan hindara dapɨrɨmdɨnam.
21 Mɨ tariinanɨn ta yokwowa Pol kariir ɨngɨ ɨingar nonkwo
wɨnkika mɨ kara kɨmiiram ha nokboɨnmamaɨrgikɨn.
22 Wɨ Adi Komii sasar hauu ɨskii, hɨk komiigɨ komiiya tɨ
iikam yɨpɨkɨ siiram naɨngwokwo karamae nwowɨm sɨmiirɨn.
Kara kɨmiiramɨn mɨnam naɨngwowi krɨmiir Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn siya pɨ nɨtsauuɨm.
23 Mɨ kara ɨinokɨinokɨn wɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs
wɨ siiram srɨinanaei siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuɨm siir
naɨngwobumbu komii aeya. Mɨ ta siir naɨngwobumbuwa
wɨ kɨmaka hɨriiyar nwokɨ okrɨpkaiyɨm.
24 Kara kɨmiiramɨn nhami nhami naɨngwokwo rani, yɨpɨkɨ
kɨma kanaka haɨngiriyɨu okiyɨm Jisɨs Krais siir iikamɨm. Ɨriig.

2 KORIN

Mɨ ɨiya Pol siya nu Maesedonia hɨr nwowa mɨ siya ta yokwowa ha wɨnkikɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om komii Korin hɨranɨm sɨmiiramɨn. Mɨ ɨiya Taitas siya om Korin hɨr haiburgigɨn mɨ siya ha nɨtkɨn nu Masedonia tɨriirɨn Pol siiram mɨ siya om Korin hɨran iikamɨm kɨmɨdiniya siir inɨ boɨnmɨmauuɨu. Mɨ yokwowa yɨpɨkɨ Pol siya wɨnkiya bɨiya tɨ iikam ɨmiiram, sɨma saiir mwaɨnɨm mɨ sɨmiir nhɨrɨm sɨmiir siyɨu bibiyɨeyɨm ɨna yɨtkiigɨigiyɨm. Mɨ sɨmiir nhɨrɨm hɨnɨɨna bɨ naɨngwokɨm Pol siya Adi Komii siir mɨiyan inkamkɨn. Nɨɨngaka. Mɨ Pol siya hɨriinan kɨgɨn mɨ siya ta yokwowa ha wɨnkɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma wa nwokɨ aɨngwowɨm siya aposel inkam kɨɨngɨkɨɨngɨn. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan siya Korin hɨran iikamɨm sɨmiirɨn umɨr haɨngiriiyɨu haigɨnam wara mɨ boɨnki ɨkɨ Bɨiyan Inkam Komii siir isid nhɨrɨm yɨpɨkɨm paeprikab nwowɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm nu Judia hɨranɨm yɨpɨkɨ umɨr digworaekwo karamae nwowɨm sɨmiiram. Ɨriig.

1 Kara Polkɨn, kara Jisɨs Krais siir aposel inkamkɨn mɨ Kara siir yai ɨmiir boɨnourwokai haigɨnɨuwi. Bɨiyarɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya kariir nɨmbinamar naɨngwokɨn aposel inkam nwowam siir mɨi aiir mɨriiyam. Mɨ ta yokwowa kara mɨ krɨmiir nomiiyau ɨeya Timoti krɨrar wɨnkika kɨmiiramɨn. Mɨ tariinanɨn saeya wɨ kɨmiiram nɨti iikamɨm Adi Komii siir pɨugana saiirɨm, warɨ om Korin hɨr nwowɨm. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siirɨm, ɨkɨ hɨnda tɨnda nwowɨm mɨ Grik nu haɨmii haɨmii nhɨrɨm sɨmiir hɨranɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan.

2 Kara ha naɨngwowi Adi Komiiyɨn krɨmiir Adɨn mɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii ɨkɨn Jisɨs Krais kɨmiirɨn wɨ sowanii hau-uwi naɨngwobumbu mɨ ɨrɨpa nongwomamaɨr ae.

Pol siya Adi Komii siirɨn mɨnsi boɨn wadɨekikɨn siirɨn siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn

3 Krɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan prapraski, krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir Adɨn. Krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm, siya krɨmiir Adgɨn yɨpɨkɨ, krɨmiirsi naɨngwokwonanaeiyɨn, siir bwamkɨ bwamkɨn. Mɨ krɨmiir kwoɨn ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam hɨkɨm krɨmiir nɨmbiniyɨm sɨmiirsi.

4 Siya krɨmiir kwoɨn ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwikɨn hɨkɨm krɨmiir nɨmbiniyɨm sɨmiirsi warar. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ nɨm krɨma wɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨm nikɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm mɨ wɨ sɨmiir nwokɨ ɨisiimauuwɨm hɨka sɨmiir nɨmbiniiya saiirsi. Mɨ krɨma sɨmiirɨn wa whɨnkɨnsiis

haiginiui, ti dimin taeminim Adi Komii siya whinkinsiis
haiginiuwim krimiir.
5 Yim ti dimininim simiir bwamkibwamin yio hiniingin, dimin
bibiyie whiekakim wi krimiir nimbini, krimiir kimpipisu
haiginiuwam ta biiya sima tira Krais siir sima kimpipisu
haiginiuwa saiir hiriinan. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin
tiki hikpai hikpaiyim nitim krimiirin wi sima kimbipisu
haiginiuwi. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin Krais siya wi
krimiir whinkinsiis haiginiuwi, ti dimin taeminim Krais siir
wokmai haiginiuwa mi krima wi iikam nhirim simiir wara
nwoki wokmai haiginiuwim.
6 Iikamim dimin biyie Timoti kririir tirkim. Dimusi rani,
krira kimiirin Adi Komii siir yai aiir boinmimauugo kimiirin
mi sima ini kimiirar mi whinkinsiis haiginiu mi kimiirar mi
wokmai haiginiu ta saiir ninokninkinim hiniin, Adi Komii
siya wi kimiirar mi whinkinsiis haiginiuwi mi mhoiiya siya
wi kimiirar mi anmaiwarkainaei. Mi inkamin dimin biyie
kimiir tirin mi krimiirin Adi Komii siyar swoki whinkinsiis
haiginiuwi. Mi sima kinsiis haiginiuwi kwoin miiyikak
nwowim. Dimusi rani, mhoiiya hikpai hikpaiyim nimbinii
mi kiriirin ha kimbipisu haiginiuwi mi kira ta saiirsiyin wa
kipi nikwokrimkrip Adi Komii siya wi kariirar whinkinsiis
haiginiuwi, ta biiya siya whinkinsiis haiginiuwa kririir saiir
hiriinan.
7 Nikrira iikam kimiirin ina ninokninkinim. Iiya hikpai
hikpaigi nimbiniiyim kimiir kimbipisu haiginiuwam, ti hikim
kima ini kriraka mi inkin haiyim. Krira ina ninokninkino,
Adi Komii siya kimiirin wa whinkinsiis haiginiuwi, kimiir
wokmai haiginiuwam, ta Adi Komii siya mi whinkinsiis
haiginiuwa, kririir wokmai haiginiuwam saiir hiriinan.

8 Mi nikrira hiriinanar naingwowi, wim kima ti hikpai
hikpaiyim kririir nimbiniyim nu komii Esia hir, kima
simiirin bidiyar mi inokninkinim. Hikpai hikpaiyim kririir
nimbiniiyim hindara ninkin idudurarаowi mi ini kririir kirie
aiir haiburim mi krira pariiparii pi naowim.
9 Krira hiriiyar yaingwo, krira wa naowi. Mi iiya ti
dimin taemin hiriinanim kririir nimbiniiyim mi krira pi
hiriiyar naingwowi, krira wi dig nwo rani, kririirin sima
whinkinsiis haiginiugin ta saiir ninokninkinim Adi Komiiyin
yipiki naokaowim sim hidninsiin idwowin siya siyairgin
kririir whinkinsiis haiginiuwiyin.
10 Siya kririirin bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwin ti dimin
biyie biyieyim kririir nimbiniiyim simiirsi warar mi hiriinan
saiirsika, krira paniinsi yaosi. Mhoiiya siya kririirin wa swoki
whinkinsiis haiginiuwi. Krira hiriiyar naingwowi, mhoiiya

siya wɨ krɨriirar swokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ wɨ krɨriirar mɨ kɨgrɨraowi.

11 Ta kɨma whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwa krɨriir saiir hɨriinan, ta kɨma kwɨs boɨnkiya Adi Komii siiram krɨriir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam, kɨma wɨ hɨriinan tɨr. Mɨ mhoɨiya iikam nhɨrɨm sɨma hɨriinan wakaei Adi Komii siya dɨmɨn taemɨnɨm kɨma kwɨsboɨnɨm siiram, krɨriir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam, siya sɨmiir bɨdi wakaeyɨn mɨ sɨma wɨ siir ɨnɨg ɨiir hainanprapraskii mɨ wɨ hɨnɨɨna boɨnkii, siya wadɨekɨn. Ɨriig.

Pol siir kwoɨnɨn ɨna swokɨ kɨsɨna haigɨyɨn mɨ siya om Korin hɨriir bɨ namkɨn

12 Nɨkrɨra tɨ dɨmɨn ɨmiiramɨn ɨni maɨrgɨmaɨrgar mɨ okiyo krɨriir kwoɨnɨn krɨriirɨn hɨnɨɨna boɨnkɨn, tɨkɨ mɨɨyɨm tɨ krɨra mɨrɨiyokɨyokɨɨyɨm ɨkɨ omom omomɨm sɨm mɨ kɨmiir wa-raur, yɨm wadɨe kɨnaɨrgɨm, Adi Komii siir naeyɨuɨn siyar bɨdi whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨn krɨriirɨn. Krɨriir siyɨu ɨiirsiyar tɨ krɨra tɨrɨn bɨɨya iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨda, yɨm tɨrɨɨgɨnɨm yɨm kaimwokɨnar bɨdi ywowɨm. Mɨ tɨ nuɨn siir tɨran siyɨuɨm tɨ ɨikam ɨma nɨnokɨnkɨnɨyɨn yɨo krɨriir bɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn tɨ dɨmɨn taemɨnɨm sɨmiir tɨramɨn. Nɨɨngaka Adi Komii sasaɨrgɨn krɨriir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨn tɨ dɨmɨn taemɨn ɨmiir tɨrɨm. Krɨra tɨ siyɨu ɨiir napko ɨiya krɨra iikamɨm nuanɨm kɨmaka waraur nwowa mɨ krɨra iikam kɨmaka tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir asi mɨ apkrɨpkaigo mɨ krɨra ta saiiramɨn maɨrgɨmaɨrga prasae bɨ kɨnko.

13 Mɨ tɨ yaiyɨm tɨ kara wɨnkiyɨm kɨmiiram ta yokwo aiir sɨmiir yaimwokɨyaimwowɨm yɨm aowa nwo rani. Mɨ yɨm kɨmiiramɨn mɨnam wɨnkikɨm kɨma sɨbgu nɨnokɨnkɨnɨm warɨ yaiyɨm kara wɨnkiyɨm kɨmiiram mɨ warɨ kɨmar mwaɨni sɨmaɨrgɨm. Kara ha naɨngwowi, kɨma tɨ dɨmɨn taemɨn ɨmiirɨn ɨna sɨbgu ɨnokɨnkɨnɨm. Mɨ tariinanɨn kɨma ɨni inkam krɨmiirarar nɨkɨ ɨnokɨnkɨnsasaeyɨm mɨ an kara ha naɨngwowi, mhoɨiya kɨma krɨmiir siyɨu ɨiirɨn wɨ haɨnɨɨngɨ sɨbgu ɨnokɨnkɨni.

14 Mɨ taka ɨiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siya swokɨ ɨti mɨ krɨmiirɨn siya swokɨ anmaiwarkainaei mɨ krɨra wɨ maɨrgɨmaɨrga kɨmaka nwowi, ta kɨma nwowa Krais saɨka, saiir hɨriinan. Mɨ kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga krɨmiiram nwowi yɨpɨkɨ aposel inkamɨm yɨpɨkɨ kɨmiir boɨnmɨmauuɨm ta yai kɨbɨe aiir mɨ kɨmiir whɨnkɨnsiin haigɨnɨuɨm, ta yaiya saiir yaimwokɨyaimwo ɨmiir.

15 Kara hɨriiyar naɨngwokɨn kɨma kariiramɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga prasae kɨn tani. Mɨ kara bɨiyɨn pɨ hɨnɨɨna boɨni, kara kɨmiiramɨn wa nɨti kɨmiir kɨgnakiiyamɨn mɨ kara wɨ

kɨmiir nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm, ɨdɨpɨdɨp maɨrgɨmaɨrga kɨma nwowam.
16 Mɨ ɨiya kara kɨmiir kɨgnakiyam naɨngwowi, kara namɨn nu haɨmii Masedonia hɨriir mɨ mhoɨiya nu haɨmii Masedonia hɨr haiburgigi mɨ kara wa swokɨ ɨti kɨmiiramar mɨ kɨma wɨ kariir nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm mɨ kariirɨn wa nwokɨ ɨkropkiyɨm nu haɨmii Judia hɨriir mɨ kara kɨmiirɨn wɨ ɨdɨpɨdɨp asi kɨgi.
17 Mɨ kɨma hɨriiyar naɨngwowi ta ɨiya kara nɨmbina kɨmiir kɨgnakiyam kara nonkwowa mɨ tari kara tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiir bɨ sɨbgu aɨngwo omokɨn mɨ kariir kwoɨnɨn hɨriinansi swokɨ kisɨna haigigɨn, ha? Mɨ kɨma hɨriiyar naɨngwowi, an kara ɨni tɨ nuɨn siir inkam biyɨenan ywowɨn yɨpɨkɨ tɨ hɨriinan boɨnkiyɨn, ɨhɨ, kara wa nɨti mɨ kariir kwoɨnɨn kara hɨriinan tɨram naɨngwo rani, yɨ ɨni nɨɨngakɨnɨɨngar ywowɨskiyɨn!
18 Adi Komii siir hɨriinan, yɨo siya ɨinokɨinokɨn yai mwowar boɨnanaeikɨn. Mɨ an kara ɨriipɨ hɨriinan ɨinokɨinokɨn yaimwo ɨmiirarar mɨ boɨnikɨn. Mɨ kara kɨmiirɨn ha bɨ boɨnkɨn kara wɨ kapi nɨti mɨ ɨiya kariir kwoɨnɨn ha naɨngwowi, kara wɨ nɨt rani. Kara kɨmiirɨn wɨ hɨriinan boɨn tani nɨɨngaka.
19 Sailas, Timoti mɨ karar, krɨma ɨinokɨinokɨn kɨmiirɨn Adi Komii siir yɨnisɨmɨn Jisɨs Krais, siirar boɨnmɨmauugɨn. Kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm Krais siya dimɨn sɨm whɨr bɨ swokɨ ɨmbin mɨmɨnkɨn siya tɨramɨn. Mɨ ta siya boɨnkiya mɨ mhoɨiya siir kwoɨnɨn wɨ swokɨ kisɨna haigi rani. Nɨɨngaka. Dimɨnɨn siya boɨnɨm sɨmaɨrgɨm.
20 Mɨ tɨ hɨriinan tɨrɨm mɨ tɨ nɨmbinpai nɨmbinpaiyɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya boɨnkiyɨm yɨm ɨni kaimwokɨna hɨriinanar mɨ ɨmbiyamɨm. Dimusi rani, krɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan prapras boɨnkikɨm, kɨriir yaiya ya yai Kaimwo aeyaɨrga.
21 Adi Komii sasaɨrgɨn yɨpɨkɨn krɨmiir whɨekakar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyɨn, Krais saɨka nwɨrua nwowam.
22 Krɨmiirɨn Adi Komii siyar nɨmbingɨn siyamar mɨ siir naeyɨuɨn siirɨn siyar mɨ haigi haigɨnɨu krɨmiir kwoɨnauɨn mɨ tɨ dimɨn sɨm hɨriinanɨn krɨmiirɨn siyar mɨ hauu krɨmiir nɨisɨimauuwam hɨnɨɨn, mhoɨiya siya wɨ krɨmiir hauuwi dimɨn taemɨnɨm.
23 Mɨ kara tɨ digworaekwowɨm sɨmiir nɨksɨsaei, Adi Komii siya kariir kwoɨn ɨiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨn mɨ tɨ siirɨn wɨ siyar nɨnokɨnkɨn haigɨnɨuwi. Mɨ kara tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirɨn kaimwowar boɨnkii. Kara bɨiyɨn om Korin warauran iikamɨm kɨmiir bɨ nɨnɨ kɨgnɨkɨm, nu haɨmii Masedonia tɨrankɨn kara bɨ nɨtkɨn. Dimusi rani, kara iikam kɨmiirɨn ɨo nwowɨm pɨ bori-isopi wɨm wɨ yaimwo whwonkamɨm nɨɨgɨ nɨiga pɨ nwowisi.
24 Krɨma kɨmiirɨn tɨ hɨriinan bɨ boɨnkɨm, krɨma kɨmiirɨn tɨ digworaekwowɨm Adi Komii siirɨm kɨma naɨngwo tɨbmii

kiinim simiir warar ninkin kigirkaki. Niingaka krima ta saiirin ina ninokninkinim kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiram naingwo tibmiiya ya ini ywowa. Mi nim krima, kimaka minam mirii, mairgimairga kimiir nwowaiginiuwim mi kirie nwowim. Ɨriig.

2

1 Mi ta hiriinan saiirsika, kara ha naingwowi kara wi kimiiram waraur swoki it rani kima naingwoyimyoksi mi hikak kima nwosi.
2 Mi kara kimiir kwoin iir kiyopsibgi haiginiuwi io whwonkam kima nanaowam mi kariirin wi nhinga tiri, mairgimairga kara nwowamin? Niingaka. Kara ti iikamim simiir kwoin imiir kiyopsibgi haiginiuwim pi boriisopi io whwonkam sima nanaowim, yipiki iinokiinok kariir nwowaiginiuwiyim mairgimairga. Niingaka.
3 Kara iikam kimiir nini kignakiyim pi boriisopi an wi mairgimairga karamae kima pi nwowaiginiuwisi. Kara ha naingwowi, kima kariirin hiriinanar whinkinsiis haiginiu kripkai, hiriinan mairgimairgar nwokripkaiyim. Mi ta yokwowa kara winkiya biiya iikam kimiiram, kara kimiirin min boinkikin digworaekwowim mairgimairga nwo karamae kara nwowiyim simiir. Mi kara hiriiyar naingwowi, iiya kara mairgimairga mi owiyim mi wim kima iriipi hiriinan, ini mairgimairgar mi owim.
4 Mi iiya kara yokwo kimiiram winin, kariir kwoinin miiyik miiyiknan bi nwokikin. Mi iiya kara ta yokwowa kimiiram winkiya kara hindara nouu winkikin. Kara minsi naingwoyimyokikin, wari dimin biyieyim kimiir kwoinau waraur nwokaiyim kimiirin wi sim pi nipiyaokiiisi. Mi ta yokwowa kara kimiiram minam bi winboinkikin hik kimiir hauuam. Niingaka kara kimiiramin minsi winboinkikin kima kara naingwokwowiya kimiiram saiir ninokninkinim. Ɨriig.

Pol siya min boinkin om Korin hiran iikamim sima ti inkamin yipiki dimin biyie tirin siir swoki ikiunam.

5 Mi inkamin yipiki dimin taemin biyie tirin, siya wi kwoin whwokwoka nwowamin wi kariirara kipi nwo haiginiu. Mi siya wi iikam hoimgak kwoin whwokwoka nwowamin wi kimiir warar timi ohaiginiu. Mi kara ti inkamin igao yai siir dimin biyieyim simiir wara boin tani.
6 Mi dimin taeminim iikam kima tirim siir, ti dimin biyieyim siya tirim simiirsi, yim bidi digiyim.
7 Mi tariinanin iikam kima wi siir dimin biyieyim siya tirim simiir simiira kipi naingwokwonanaei, yim bidi digiyim mi bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi kima siirin yai miiyik imiirarar boinmimauu mi siirin sibgu siiboboiniu haiginiu mi

ti dimin taemin hiriinanim yim wi siir kiyopsibgi haiginiu rani, siir kwoinin biyie siya nwowiguskiyamin niingaka.
8 Mi hiriinankiniuwi mi kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii, kima siirin hiniina diisiimauu, kima siiram naingwokwonanaei mi siirsi mi aingwoyimyoki.
9 Kariir kwoin komiiyin hiniina naingwowi, kima kariir yai aiiramin ina sibgu wakaeyoknam mi ta hiriinan saiirsika kara ta yokwowa kimiiram asi winkikin.
10 Iikam kima ti dimin taemin biyieyim ti inkam nwiruan siyasiyar tirim kimiir simiirsi kipi naingwo. Kima siir dimin biyie imiir haiyoprimdiyiumiigii mi an kara iriipi hiriinan wi siir dimin biyie imiirar mi haiyoprimdiyiumiigi. Mi ti dimin taemin bibiyieyim hiriiyar nwokripkaii mi mhoiiya simiirin kara haiyoprimdiyiumiigii mi kara wi hiniina tiri, Krais siir whwonkam idan, kara kimiirin wi wadieki wadieyar whinkinsiis haiginiuwi.
11 Mi krima iikamim simiir dimin bibiyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigi. Krimiirin wi Setan siya pi nipiyaokiiisi mi wi siya pi mi iksisaeisi, ti inkamin yipikin krima nwowin io. Ihi, krima bidiyar yinoknink inim miiya Setan siya tiram naingwowa. Iriig.

Pol siya hikak Taitas siirsi nwokin siya om Troas hir nwo karamae nwowin

12 Biiya kara nama biigi bii om Troasa hiriir, Krais siir yai kibi kibi imiir boinmimauuam biiyin kimidiniya Biiyan Inkam Komii siyar yamkwokin mi hirin siyar ini diriraerarkwokin simiir kwoin imiirin. Mi sima yaiyim yipiki kara boinmimauuim simiiram asi naingwokim simiir wakaeyam.
13 Mi kara naingwoyimiyok prasae bi kinkin. Dimusi rani, kara krimiir nomiiyauin Taitas siiram nwonanaekin. Mi siya bi nitkin kariir kigniyim. Mi kara iikamim yipiki hapairanim simiirin hiniin asi boingigin kima ha dwoki. Mi kara om Troas hir ha haiburgigin mi kimidiniya nu haimii Masedonia hiriir yam. Iriig.

Aposel kam imiirin Adi Komii siya whinkinsiis haiginiugin Setan siir nikwowaisiiyam.

14 Hindie wit, nimbi Adi Komii krimiir Wanin siir boin wadiekii. Dimusi rani, krima ini Jisis Krais siir aowa ywowim mi ini saikar yamimasuwim mi krimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi kirie nwowamin. Ti nuan dimin biyie biyieyim simiirsi. Adi Komii siya krimiirin minam nikiunakin Krais siir yai kibiya saiir boinmimauuim hinda tinda. Mi ta yai kibiya ya ini piuii miiyiknan ywowa omom omomim saeya bidi yinyokiigiya.

15 Nim krima ini piuii miiyiknan ywowim, iikamim yipiki
Adi Komii siya nanmaiwarkainam simiirar ninyokiigi ti
iikamim yipiki biyie nwowim mi whaowaeki ikim. Mi hiriinan
tiri krima mi krimiir miiyim yim wi Adi Komii siir hirankar
haiyiskii.
16 Mi ti iikamim yipiki whaowaeniskiyim yim wi paeni
omin siirar nasae oyokiyokiikaeyami krima mi krimiir yai
aeya ya ini piuii biyienan whaknan ywowa mi simiirin wi
saeya tiri mi sima wa naokaonami. Mi yim ti iikam nhirim
yipiki wi Adi Komii siya nanmaiwarkainaei, saika hiriiyar
nwoyokiyokiikaeyamam, krima mi krimiir yai ikim yim ini
diminin sibgu whakiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi simiirin
wi siyar tirki, wadie sibgu owamin. Yipiki inkamkin ti
hiriinan diminin siir sibgu tiri? Inkam nwirmin nwirmin
karamaeyairga. Niingaka.
17 Mi iikam whiekakim Adi Komii siir yai aiir
boinmimauuwiyim sima simiir piu ara boinmimauuwi
yim sima hinda umir haiyamar naingwowi mi ta miiya
krima miriiya, nim krima hiriinan bi tirikim. Krimiir
kwoinim yim wadiekim mi nim krima Krais siir yai kibi
aiir boinmimauuwikim. Dimusi rani, krimiirin Adi Komii
siya nimbingim mi krimiirin siya nikropkikin ta saiiram. Mi
krima mi Krais siya krima ini iripar yamasuim mi krimiir
kwoinim ini kwoin whiruar ywowim. Mi Adi Komii siya ini
krimiirar kigin, krima siir yai aiir boinmimauuim. Ɨriig.

3

Nim krima siyiu winin siir miiyan inkamkim

1 Ti dimin taeminim krima winkiyim kimiiram simiir tir
mi kimiir kwoinim wa nwoki aingwowim krima krimiir inig
imiirar hainanaei mi kima wa nwoki aingwowim hiniin, nim
krima wadiekim, aniya? Mi wim kima hiriiyar naingwowi,
nim krima ini iki kam nhirim yipiki kimiir hauugiyim yokwo
iki iikam nhirim om whiranim simiiram, ini simiir hiriinan
ywowim kimiir boinkiyam hiniin, yim sima iikam wadiekim?
Mi wim kima hiriiyar mi aingwowi, nim krima ini hiriiyar
mi aingwowim kima yokwo krimiiram winkiyim mi iki
iikam nhirim yim wa nwoki aingwowim nim krima inkam
wadiekim, aniya? Niingaka. Krima yokwo kwir haiyim pi
boriisopi.
2 Mi wim kimarin ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan
ywowim, ta krimiiram winkiya. Mi iikamim sima kigi mi
sima wa ninokninkinki krimiir miiyim mii wadiekim. Mi nim
krima bidinanar ninokninkinkim hiniin, ta yaiya ya yaimwo
aeyairga.

3 Wim kima ini ta yokwo hiriinana ini saiir hiriinan
ywowim. Wim kima ini yokwowa Jisis Kraiski si winkiya
ini saiir hiriinan ywowim. Kariirin siya nimbingikin mi ta
yokwowa siya hauugika. Mi an kara ha namin mi kimidiniya
kimiir ini hauugig. Siya tidiyini bi winkikin. Niingaka. Siya
Adi Komii siir naeyiuin saika winkikin yipikin iinokiinokin
omwai hiriiyar waiyayokiyokiiiyin. Siya siiya bwaeyan siir
idwo bi winkikin. Niingaka. Siya kimiir kwoinau winkikin.

4 Mi ni krira pi hiniina boinkii, ni kririir miiyo wadieko.
Dimusi rani, krira hiriiyar ninokninkini, kririirin Adi Komii
krimiir Wanin siyar nimbingiko ti dimin taemin hiriinanim
simiir tiram. Krais siya kririirin siir kirie aeyar whinkinsiis
haiginiugin yipiki siir Ad ieya hauugiya Adi Komii siya siir. Mi
krira hiriinan asi naingwowi, ta yaiya krira boinkiya kimiir,
ya yai kaimwoki kaimwo aeyairga.

5 Mi krira hiriiyar naingwowi, ta miiya kririir kirie ara
priimiriigiswo, wi dig di ywowi mi krira wi hiniin di mi boini,
krira wi digar nwowi. Dimusi rani, kririirin kirie Adi Komii
siya hauugin mi krira mii aiir miriiyim dig asi nwowi.

6 Mi iiya Adi Komii siya kririir nimbina iki iikam nhirim
simiir boinmimauuwam, siyiu winin siir yai kibi aiir
boinmimauuwam, kririirin siya siyar whinkinsiis haiginiugin
ta mii aiir miriiyamin. Mi ti siyiu winin siir yaiya ya yokwoni
bi winka, ya Adi Komii siir naeyiuin siya haigimauuga iikami
kwoin. Mi ti siyiu komii komiiyim bidi bidiniya Adi Komii
siyar hauugiyim, yim iinokiinokin iikamim simiir dimin
biyie imiir niisiimauuwankim. Mi sima simiir sibgu ap
karamae nwowi, sima wi pi naowi. Mi Adi Komii siir naeyiuin
iinokiinokin iikam imiirin siyar nikpitmai haiginiuwi, sima
sibgu oyokiyokiikaeyamim iinokiinokin Adi Komii saika.

7 Mi ti siyiu komiiyin siir yaiyim Adi Komii siya winkiyim
siiya idwo mi kimidiniya Moses siir hauugi. Mi siya ti
hiriinan tirkiyin mi Adi Komii siir kirieya ini paenan Moses
siirar yiuyakiya mi siir whwonkamin ini wara yiuyakiyin.
Mi mhoiiya ti diminin paenan niuyan ina prikiiraraokiyin
mi mhoiiyan ini hindara kigugu iguskiyin. Mi ti diminin
paenan niuyan Moses siir whwonkam hirin pranae pranae
bi niuyakin mi Isrel simiir iikamim sima siir bi sibgu
kigsibwinkim. Ti dimin taeminim siyiu komii siirim, iikam
imiirin simar naokao haiginiuwi, sima Adi Komii siir dimin
miiyik miiyikim paenan niuyaiyim simaka nitkim.

8 Mi nim krima iikam imiirin Adi Komii siir naeyiuin
siir yai imiir boinmimauuwi. Mi ti digworaekwowim
krimiirin mairgimairga komiigak simar nwowaiginiuwi mi
krima mouni haniin asi siinkaowi yim ini Moses siya winim

siyɨu komii siir yaiyɨm bɨiyanɨm ɨni sɨmiir haiburɨm.

9 Adi Komii siya tɨ siyɨu komiiyɨn Moses siir hauugɨn. Yɨo
iikamɨm sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir nɨisiimauugɨn mɨ sɨmiirɨn
hɨriinan warar mɨ ɨisiimauugɨn, sɨma wɨ ɨrɨpa nwo rani, Adi
Komii saɨkan, ɨinokɨinokɨn. Mɨ tɨ siyɨu komii siir mɨiyɨm yɨm
kaimwowaɨrgɨm, bɨmbɨuwi rani. Mɨ tɨ kitɨbmii boɨn wɨna
saiir mɨiyɨm yɨm mɨn nɨmbingɨm iikamɨm sɨma Adi Komii
siir whwonkam ɨda dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowɨm. Mɨ
hɨriinankɨ nɨuwi mɨ ta mɨiya ya ɨni siyɨu komii siir mɨi aiir
haibura kougɨ kouwɨn ɨni saeya ywowa.

10 Moses siir mɨiyɨm mɨ siyɨu komii ɨkɨn, yo wadɨekɨ wadɨe
owaɨrgo. Mɨ tɨ dimɨn whɨso, kɨrɨe aka mɨ siir dimɨnɨn paenan
nɨuyaei ɨkɨn yo bɨdi dɨgiyo mɨ bɨdi mɨ prɨkiiyamo. Mɨ ɨni
biyɨekɨ biyɨe ywokiyo. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siir mɨiya
ya tariinanɨn ɨni komiigɨ komii ywowa. Saeya ɨna mɨriiya mɨ
saeya wɨ prɨkiiyam tani.

11 Mɨ mɨiya yɨpɨkɨ wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami ya
dimɨn mɨiyɨkɨn paenan nɨuyaeiyɨn siir kɨrɨe komiigaka. Mɨ
mɨiya yɨpɨkɨ wɨ ɨi prɨei nwo karamae nwowi ya wɨ sapi
prɨkiiyami.

12 Krɨma ta saiirɨn ɨna nɨoknɨnkɨnɨm, tɨkɨ yai kɨbiyɨm
yɨm wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami mɨ krɨma siir dimɨn
mɨiyɨkɨn paenan nɨuyaiyɨn siiram nwowi, siya nɨtɨm. Mɨ
krɨma siir yaisɨm kwɨr swokɨ haigiprakai rani. Krɨma sɨmiirɨn
wa boɨnmɨmauuwi mɨ iikamɨm sɨma wɨ nwokɨ ɨnoknɨnkɨnɨm
sɨmiirɨn.

13 Krɨma Moses siya tɨrɨm sɨmiir tɨr tani. Dimusi rani, yɨo
siya bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn siyɨu komii siir kɨrɨe aiirɨn saeya dɨgii.
Mɨ siya siir whwonkam ɨiirɨn yɨuɨsni asi nɨtɨmwanɨugɨn. Mɨ
Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma Adi Komii siir dimɨn kɨbiyɨn paenan
nɨuyan siir whwonkam ɨiir nɨuyan siya prɨkiiraraoki mɨ ha
dɨgɨguskii, wɨ sɨma pɨ kɨgisi.

14 Mɨ tɨ Moses siya hɨgrɨnɨuɨn siir whwonkamɨn yɨuɨsni mɨ Is-
rel sɨmiir iikamɨm sɨma hɨnɨɨna bɨ nɨoknɨnkɨnkɨm, Adi Komii
siya sɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn wɨ wadɨeyar nwowi. Tariigɨna ya ɨni
yɨuɨsnan ywowa sɨmiir kwoɨn ɨiir hɨgrɨnɨuam. Mɨ tariinanɨn
Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma ɨrɨpa haɨngiriyɨu owi mɨ sɨma Moses
siir yaiyɨm sɨmiir mwaɨni mɨ sɨmiir kwoɨnɨm wɨ sɨbgu naɨngwo
omok rani, Krais siir dimɨn taemɨn ɨmiiramɨn sɨma tɨra saiir
hɨriinan. Yɨ ɨni yɨuɨsnan ywowa ɨni sɨmiir kwoɨn ɨmiirar
nɨkɨ hɨgrɨnɨukrɨpkaiyɨm. Mɨ ɨiya iikamɨm Krais siir yai aiir
wakaeyɨm mɨ sɨma ha naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiiram, yɨm ɨni
yɨuɨsɨm yɨpɨkɨ sɨmiir kwoɨn ɨmiir nɨkɨ hɨgrɨnɨuɨm mɨ sɨmiirɨn
Adi Komii siya swokɨ haiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ
siya sɨmiir ɨna kabɨtnouwidnankaigiyɨm.

15 Mɨ bɨiya hɨrankar nɨtyokiyokɨiyɨn mɨ ɨni tariinanar

yadigniyin. Mi iiya iikam sima Moses siir yai imiir mwainiyim
dimnin yiuisnanin simiir kwoin iiir higrinium. Dimusi rani,
sima Krais siir dimin taemin imiir bi ninokninkinkim.
16 Mi iikamim simiir mhii kwoinim kisina haigii mi sima
Biiyan Inkam Komii Krais siiram naingwo tibmii kiini, yim
ini ti iikamim Adi Komii siya kibwaembwae haigiyim yiuisim
yipiki simiir niki higriniuim ninokninkin karamae sima
nwowam mi simiirin wi siya nitkaigaigi. Mi sima wa nwoki
inokninkinim, ti dimin taeminim sima tirim simiir hiriinan.
Tiriiginin yio ini Mosesni niki tirin ini hiriinan ywowin. Mi iiya
siya Adi Komii siir omaka saiir namiyim mi ta yiuisa siir mwo
hir nwowa yapa hakaigingigi.
17 Mi ti Biiyan Inkam Komii siir yaiya ya Adi Komii siir
naeyiu ieyairgin. Mi iiya siya iikamim simiir kwoinau
nwokaiiyin mi siya iikamim yipiki Moses siir siyiu komiiyin
mi dimin biyie aka sowiir aowa sima nwowa wi siyar nonkwo
iuguskii mi sima wi rirmiiya nwoki. Mi Adi Komii siya simiirin
wi hiriinansi boini hiniinin, sima dimin whirki bi kimbugim.
18 Krima whiekakarin ini opnainan ywowim, aknainan
Biiyan Inkam Komii siir dimin kibiyin paenau niuyaiyin
iki iikamim paenan simiir niuya haiginiuwikin. Mi
krimiir whwonkamin higriniu karamae nwowi mi sima
wa kigninokninkini Biiyan Inkam Komii siir naeyiuin ini
krimakar nwowin. Mi krimiir kwoinim siyar kisisana
haigiyokiyokiii siir hiriinan kinar nwowim. Ɨriig.

4

Aposel kamim sima paenan niuyanan boinmimauugim

1 Adi Komii krimiir Wanin sasairgin krimiirsi
naingwoyimyokin mi krimiirin siyar mi imbingin siir
mii aiir miriiyim siir siyiu komii winin iikamim simiir
boinmimauuwim. Mi hiriinanki niuwi mi krima wi digiumii
siir kipi haimriiyiu mi wi ta miiya saiir miriisi kipi nidid.
2 Krimiir digiuin ti mii bibiyieyim simiirin digiumii bidi
haimriiyiugigin. Mi ti iikamim yipiki iinokiinokin ti mii imiirin
hindara nimprio miriiyim, yim wi simiirar swoki kiyopsibgi
haiginiuwikim. Mi nim krima niksisae mii bi miriigim mi
krima Adi Komii siir yai aiir bi mi ikwowaisiigim mi saiirin
yaeya bi mi kisina boinmimauuwikim. Niingaka. Krima
yaimwokiyaimwo aiirar boinmimauuwikim Adi Komii siir
whwonkam idan. Mi iikamim ta yai aiir wakaeiyim mi simiir
kwoinim iinokiinokin pa ninokninkinkii, krima yaimwo ai-
irar boinmimauuwi.
3 Mi ti mii kibi kibiyim yipiki krima boinmimauuwiyim
iikamim simiir, sima sibgu wakaeyokna karamae nwowi mi

yim ti sima omin paeya namiyin siir namanim mi sima wi sibgu inoknink̇in tani.
4 Yim sima ta yai kibieya saiiram bi naingwo tibmii kiinikim.
Dimusi rani, yiu biyieyin ti nuin siir tiranin Setan nikiuwiyin
simiir kwoinim siya nitkii ikouwi mi sima ti dimin taemin
imiirin paniinsi sibgu inoknink̇insi mi simiiram paniinsi mi
aingwo tibmii kiinsi. Simiir kwoinim Setan siya kiyipsibgi
haiginiuwi mi sima ti dimin iiirin paniinsi sibgu inoknink̇insi
mi simiiram paniinsi mi aingwo tibmiisi simiir kwoinim
siya kiyipsimsibgi mi sima paniinsi sibgu inoknink̇insi Krais
siir Yai Win kibieya saiirin. Ti yai kibi kibiyim yim Krais
siir dimin taemin kibi kibiyim simiir boinka, yipiki krimiir
niisiimauuwim hiniin, Adi Komii siya paniingin mi yipikin Adi
Komiinan siyar swoki owin.
5 Krira kimiirin, krira krirar bi priinaingwo boinkin
mi kima wi kririir inig iiirin wa hainan tani niingaka.
Krira iinokiinokin kimiir boinmimauuwiyim krira hiriiyar
boinikim Jisis Krais siya Biiyan Inkam Komiigin. Mi
nikrira kimiir miiyan inkamko krira kimiir whinkinsiis
haiginiuwikim siir sibgu inoknink̇inim.
6 Adi Komii siya biigi biiyarin ti hiniina boinkikin, niiya
diminin paenanin wa mi iuyaei. Mi ya ta yaiya krimiir
kwoinau bidi kwirii idwokaiya. Krima Adi Komii siir kirieya
saiir bidi kigim paeni haniin Jisis Krais siir whwonkam iiir
niuya. Mi ta kirieya, ta krima ninoknink̇ina ya ini paeni haniin
krimiirar niuya.
7 Ya ini wadieki wadie ywowa, ini diminin nibnau krima
haigiiyin umir komii sainiyin. Krima nonkwowam mi krima
haiyaprirram mi ta Yai Win Kibiya Jisis Krais siira ya ini
hiriinan ywowa mi nim krima ini ti nibim ini simiir hiriinan
ywowim iikam niingam. Mi ti diminin siya haigiyin krimiir
kwoinau, yio iikamim simiir niisiimauugim, dimin kibiyim
krima tirim simiir. Yim ti dimin hiriinanim simiir bwamim
yim krimiir tir nwo rani. Niingaka. Taki kirieya Adi Komii
siir hiranki nitka, krimiir whinkinsiis haiginiuwam mi taka
kirieya ini kirie nhirim simiir haiburim.
8 Mi hinda tinda dimin bibiyieyim pa niti krimiir hau-
uwam kimbipisu mi sima krimiir bi nikwowaisiigim. Krima
ninoknink̇in tani, ti dimin hiriinanim sima dimuam niti,
krimiir hauuwamin kimpipisu mi krima ti dimin taeminim
krima tirim simiir bi nonkwo iguskikim. Niingaka.
9 Iikam whiekakim krimiir sau omom nwowim mi yio
Adi Komii siya krimiir bi swoki haibur miminkin. Iikam
nhirim krimiir bidiyar mi ipimpar akaigai aowim mi krima bi
naokim. Niingaka.
10 Mi iinokiinokin krimiir piuim hankak simiir simiirar

nwonɨnaei bɨiya kam bibiyɨeyɨm sɨma nɨpɨmpara Jisɨsni mɨ siir pɨua hankak hankak ha nwowaigɨnɨuwa saiir hɨriinan. Mɨ ɨiya iikam sɨma tɨ hanɨm kariir pɨu tɨr nwowɨm sɨmiir kɨgɨm mɨ sɨma ɨna yɨnoknɨnkɨnkiyɨm, Jisɨs Krais siya ɨni krɨmakar nwowɨn mɨ krɨmiirɨn siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ ɨiya inkamkɨ krɨmiir nɨpɨmpariyɨm mɨ krɨma paniɨnsi yaosi, krɨma pɨ hɨriinanar mɨ owi.

11 Mɨ ta ɨiya krɨma tɨ nu ɨiirar nikɨ owa, iikamɨm sɨma krɨmiiramar kaokɨm, krɨmiir nɨsomsom aowam. Dimusi rani, krɨma Jisɨs Krais siir mɨi aiir mɨriigɨn. Mɨ tɨ dimɨn bibiyɨeyɨm krɨmiiram nɨtiyɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika tɨ iikamɨm sɨma pa nɨnoknɨnkɨnkii, Jisɨs Krais siya ɨni krɨmakar nwowɨn mɨ krɨmiirɨn siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ krɨma hɨriinan asi nwowi.

12 Mɨ inkamɨm krɨmiir nɨpɨmpariyɨm mɨ krɨma pariiparii wa pɨ yaowɨn. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ krɨma tɨrɨm, kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm mɨ kɨma wɨ Adi Komii saɨka nwoyokiyokɨigaeyami, ɨinokɨinokɨn mɨ kɨma wɨ ta yaiya wɨ saiiramar naɨngwo tɨbmii krɨpkaii.

13 Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn inkam nwɨrɨn Adi Komii siir yai ɨmiir wɨnkiyɨn yokwo Samni, siya hɨniɨna wɨnboɨnkɨkɨn, kara Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨn mɨ kara ɨinokɨinokɨn siirɨn ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir boɨnmɨmauuwɨkɨn. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ tari tɨ inkamɨn hɨriinan boɨnkɨkɨn. Dimusi rani, kɨma Adi Komii siiramɨn siir hɨriinan naɨngwo tɨbmii kɨɨni. Mɨ krɨma ɨriipɨ hɨriinan ɨinokɨinokɨn iikam ɨmiirɨn Adi Komii siirar mɨ boɨnmɨmauuwɨkɨm.

14 Krɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir boɨnmɨmauuwɨkɨm. Dimusi rani, krɨma hɨriiyar nɨnoknɨnkɨni, Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siir hɨdnɨnsiin ɨdwowɨn mɨ mhoɨiya siya wɨ krɨmiir mɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi. Mɨ krɨma wɨ Jisɨs saɨkar nwowi mɨ krɨmiirɨn wɨ siyar nanmaiwarkainaei mɨ krɨma wɨ siir whwonkam ɨda kingiin namwoɨuwi.

15 Mɨ dimɨn bibiyɨeyɨm, aposel kamɨm krɨmiir nɨmbimbɨiniyɨm, yɨm tɨriigɨnɨm yɨm kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨm. Dimusi rani, krɨmiir yai ɨmiirsika. Mɨ Adi Komii siir naɨngwobumbu ɨni hɨnda tɨnda yamkiya. Mɨ iikamɨm ta saiiram naɨngwo tɨbmii kɨɨni mɨ sɨma Adi Komii siir boɨn wadɨekii mɨ wɨ siir ɨnɨg ɨiir hainan prapraskii, tɨ dimɨn taemɨnɨm siya tɨrɨm sɨmiirsi. Ɨriig.

Yɨm tɨ digworaekwowɨm yɨm dimɨn komii rani. Dimusi rani, krɨma wɨ mhoɨiya haii.

16 Krɨra wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo karam nwo rani, tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya iikam krɨmiir hɨdnɨnsiin ɨdwowi mɨ krɨma whɨekakarɨn wɨ siir ɨnɨg ɨiir hainan prapraskii. Mɨ

ɨinokɨinokɨn krɨmiir pɨuɨm yɨm wa naonami mɨ ɨinokɨinokɨn Adi Komii siya wɨ krɨmiir kwoɨn ɨiirar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi wadɨe nwowamɨn.
17 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ hɨk krɨmiir hauu haigɨnɨuwɨm yɨm dimɨn komii rani, yɨm ɨi prɨei bɨ nwowikɨm. Mɨ krɨmiirɨn wɨ sɨma whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi, Adi Komii siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm yɨpɨkɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamiyɨm ɨinokɨinok sɨmiir haiyamɨn ɨni ɨkɨ digworaekwo nhɨrɨm sɨmiir haiburɨm.
18 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi, krɨma krɨmiir kwoɨn komiiyɨn wɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm krɨmiir nhwokar kɨgiyɨm wɨ sɨmiiram kɨpi naɨngwo. Nɨɨngaka. Krɨma dimɨn taemɨnɨm krɨma kɨg karam nwowiyɨm, Adi Komii siya hauuwi krɨmiir mhoɨiya, sɨmiiram daɨngwo mɨ sɨmiiram dwokwokɨn. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ krɨma kɨgiyɨm, tariinan, yɨm wa nɨti mɨ wa swokɨ dɨgi mɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ krɨma kɨg karamae nwowiyɨm yɨm wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn. Ɨriig.

5

Dimɨn taemɨnɨm aposel kamɨm sɨma tɨrɨm yɨm iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨm

1 Krɨma hɨriiyar nɨnokɨnkɨni, mhoɨiya ta krɨmiir nuan pɨu biyɨeya ya wɨ sapi naowi mɨ wɨpi whɨii mɨ ya wa namkii. Yɨm ɨni omakam hindara nɨnɨ kaigrɨnɨu whwonkai sasaeiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ ɨiya krɨma naowi, krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm, krɨmiir pɨu kɨbiya yɨpɨkɨ wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami, saiirɨn wɨ Adi Komii siyar swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwowi mɨ krɨma wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨi kaeyami siir om hɨrɨn. Yɨm tɨ digworaekwowɨm yɨm ɨni omaka mɨiyɨka Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya mɨrii okwowa siir om hɨr krɨmiiram, krɨma nwowam ɨni saiir hɨriinan ywowa.
2 Mɨ tariinanɨn krɨmiir kwoɨn komiiyɨn ɨni warɨ omɨn kouwanɨn siir waraur nɨtamar naɨngwowɨn, tɨ pɨu wɨn kɨbiyɨm yɨpɨkɨ wɨ Adi Komii siya hauuwi krɨmiir mɨ krɨma wɨ sɨmiirar nɨnɨ onii.
3 Mɨ hɨriinankɨnɨuwi tɨriigɨnɨn hɨriinan tɨrkɨswo mɨ krɨma wɨ kwoɨnbudara di ywowi mɨ hɨriirɨn pɨu karamae di yapnɨnopkai nami. Nɨɨngaka.
4 Krɨmiir kwoɨn komiiyɨn ɨni tɨ pɨu wɨnɨm yɨpɨkɨ wɨ krɨma haii Adi Komii siir hɨrankɨ, ɨni sɨmiir haiyamar hɨugɨmkrɨpɨm. Mɨ ta pɨu biyɨeya ta hindara nwosɨsaeya, ta krɨma nwowa tɨ nu ɨiir ya ɨinokɨinokɨn hɨk krɨmiir swokɨ hauunanaei. Mɨ krɨma pɨ boriisopi ta pɨua kwoɨnbudara nwowiya saiir nwowɨm krɨma hɨnɨɨnam naɨngwowi, Adi Komii siya pɨu wɨn kɨbiya saiir nii kɨnɨrkai haigɨnɨuwɨm. Mɨ krɨma ta pɨua naonanaeiya ta pɨua nao karamae nwowiya saɨka nɨnowanam tɨri.

5 Yio Adi Komii sasairgin yipiki ti piu win imiir diriraerarim
krimiiram, krima haiyam. Mi ta hiriinan saiirsika. Dimusi
rani, ti dimin iiirsika. Siya siir naeyiuin krimiir bidi hauugiyin
mi krima wa nwoki sibgu inoknknkinim hiniin, krima ti dimin
taemin imiirin wa haii ti siya nimbinim krimiiram.
6 Mi ti hiriinan saiirsika krima ina ninoknknkinim, ti dimin
taeminim Adi Komii siya diriraerarim, siya wi krimiir hau-
uwi mi iinokiinokin krima wi kirie hiriiyar nwokripkaii iripa
nongwomamair aeyam. Krima ina ninoknknkinim, ta iiya
krima ta piu aiirar niki owim, krima Adi Komii saika niki
orani, siir om iiir.
7 Krima ti diminim Adi Komii siya diriraerarim krimiiram
krima simiir niki kig rani. Mi nim krima bidiyar
yinoknknkinim krima simiirin wa haii. Dimusi rani, Adi
Komii siya bi niksisaeikin siya yaimwo ara boinikin.
8 Kara kimiirin kaimwowar boinkii, krima naosi naingwo
idid rani. Niingaka. Krima ta nu tiran piua saiir haiburgigam
tiri. Mi krima wi Biiyan Inkam Komiiyin Adi Komii wi saika
niki owim siir om hir. Yio tiriiginin ini ti krimiir piu aeya
nwowa ti nu iiir ini siir haiburin.
9 Mi ta piua ta nu iiir krimar mi owa krima saiirar mi owi mi
krima krimiir piu kibiya Adi Komii siir omana saiirar mi owi,
ya ti hiriinana ya dimin komii rani. Krima biiyin minam tiki
aingwo, diminin Adi Komii siya naingwowim krima naingwo
tibmii kiinam mi krima tiram, simiir tiram daingwo.
10 Kara tiriiginim kimiiram boinkikim. Dimusi rani,
mhoiiya krima wi Krais siir whwonkam ida nokwowi mi wi
siyar hidi krimiirin, dimin taeminim krima tirim simiirsiyin.
Ilya krima ti piuim ti nu iiiranim simiirar niki okripkai mi siya
wi krimar tirim wi simiirar swoki hidi. Siya dimin wadie nasi
tiri, iyie? Wi dimin biyie tiri krimiirin, krima tirim simiirsiyin.
Iriig.

Aposel kamim sima iikam imiirin minsi whinkinsiis
haiginiugim sima Adi Komii saika nongwomamair aeyim

11 Mi iiya krima Adi Komii siirsi nidida saiir ninoknknkinim
krima miini haniin asi miriigim simiir kwoin imiir kiyaiyam
mi sima simiir nwoki wakaeyoknam. Dimusi rani, krima
ina ninoknknkinim, mhoiiya siya krimiirin wi dimin taeminim
krima tirim wi simiirsi hidi. Adi Komii siya krimiir kwoin
imiirin ina ninoknknkinin. Mi an kara ha naingwowi,
iikam kimiir kwoinim hiniina daingwo, an kara siyiu miiyik
iiirar napikin. Mi ti dimin taemin hiriinanim simiirin kara
whinkinsiis haiginiugin, ta Adi Komii siya mi aingwowa saiir
hiriinan.
12 Krima kimiirin hiniina tir tani, kima hiniina swoki
boinam, krima wadiekim, krima ti dimin taeminim kimiir

boinmauuwamin minam naingwokim, kima wa nwoki inokninkinim, krimiir siyiu paniingin. Mi mhoiiya kima iikam imiir boini, yipiki ti ha naingwowim, inig komiigak nwowiyim mi yiuis miiyik miiyik ikim ini kou sima ywowim. Mi inkami kwoinim yim ini paniina nwowim mi kima simiirin wi ha boini tiriiginim yim miiyik rani, ini kipiii ywowim.

13 Mi kima krimiir boini, sima ti hiniin asi boini sima pi whaowaei. Mi nim krima kimiirin wi hiniina boini, tariigina ya Adi Komii siir mii aeya ti hiriinan krima boina. Mi kima krimiir boini, simiir kwoinim wadiekim, sima ti hiriinan boinim mi krima kimiir boinmauuwi, yi wi minsi boinmauuwi, kimiirin wi saeya nwoki whinkinsiis haiginiuwim.

14 Mi ta Krais siya iikam krimiirsi naingwokwonanaeiya mi krimiir kwoin imiirin saeyar kiyai mi krima ta mii aiir asi mirii iikam kimiir whinkinsiis haiginiuam, ti dimin taeminim simiir kirieni. Krima ti hiriinan dimin taemin imiir asi tirkim. Dimusi rani, krima bidi yinokninkinim siya siyairgin naowin. Mi krima naoni haniinaka ini siyar yaowiskiyin krimiirsiyin. Ya tariigina ya hiniinga krima whiekakarin saika bidiyar yinkin aonamim.

15 Krima naoni haniinaka ini siyar yaoiskiyin krimiirsiyin mi nim krima iikamim yipiki ti nu iiir nwowim, krima dimin taeminim wi krimiir kwoinairga priinaingwo diriraerar tani. Niingaka. Krima ti inkam nwiruwan yipikin biiyar naowin, yipikin Adi Komii siya hidninsiin idwowin mi omwai ha swoki waiyan iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwam siir kwoin iiirarar dap iski.

16 Mi hiriinankiniuwi mi krima wi hiniina di yaingwowi, iikamim sima wadiekim, iyie? Biyiekim. Dimusi rani, sima inig komiigak bidi ywowim, iyie? Dimusi rani, sima dig-woraekwoki naokingugunankaigim. Niingaka. Yim ti hiniin digworaekwowim yim nu tirankim. Biiya iikam krima dimin bibiyieyar niki tira, krima Jisis Krais siirin inkami siyiu iiirarar hidgin. Mi Tariinanin krima iikam imiirin wi hiniina hid rani, wadie mi biyie. Niingaka.

17 Mi iiya iikamim sima naingwo tibmii kiini Krais siir yai imiiram mi Krais Jisis saika sibgu amasu kikini mi siya simiirin wi iikam win nwo haiginiugi mi wi dimin whirki kimbu rani. Mi ti biiyan dimin wrowim yim wa digii. Mi dimin taemin winim yim biiyan dimin taeminim wi simiir igsop aiir nokwokairinanaowidi.

18 Mi ti dimin taeminim krimiir tirii nimbiniyim iikam win krima nwowam, yim wi Adi Komii sasar tir iski simiirin. Krais siya paeyin hiiiniya nirioninkinin siirin ti hiriinan saiirsi naokin, ti dimin taeminim Krais siya tirim krimiir mi Adi

Komii siya tɨ dimɨn taemɨnɨm Krais siya tɨrɨm krɨmiir, hɨriinan saiirsi tɨrkɨn, krɨmiirɨn siya whɨnkɨnsiis haiginiugɨn mɨ iikam krɨma yɨpɨkɨ biiya Adi Komii siir sau omom nikɨ owɨm, tariinanɨn krɨma ɨni nomiiyau saikar swokɨ owɨm. Dimusi rani, Jisɨs siyar nɨnkiamasugɨn krɨmiirɨn.

19 Mɨ dimɨn taemɨnɨm krɨma boiniyɨm kɨmiir yɨm tɨ sɨma, Adi Komii siya iikamɨm nuanɨm krɨmiirɨn, dimɨn taemɨnɨm Krais siya tɨrɨn sɨmiirsi nɨnki amasu haiginiugɨn. Mɨ tariinanɨn Adi Komii siya krɨmiirɨn bɨdi yɨmbinɨm nomiiyau nwowam. Siya dimɨn bibiyɨeyɨm krɨma tɨrɨm sɨmiirsi naingwo rani, sɨmiirɨn siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm mɨ tariinanɨn siir mɨiyɨm ɨni aposel kam krɨmiir kwauuwa. Siya iikamɨm nuanɨm krɨmiiram naingwokwonanaeikɨn mɨ krɨmiir ɨna yɨnkiamasuɨn krɨma saika nongwomamaɨr aeyɨm.

20 Krɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi yɨmbinɨm mɨ krɨma Krais siir ɨgsop aiir asi nokwokairinanaowigɨm. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ krɨma boinmɨmauuwɨm kɨmiir, yɨm Adi Komii siya boinmɨmauuni hanɨinaka tɨsi krɨmar boinmɨmauuwɨm kɨmiirɨn. Krɨma Krais siir whɨnkɨnsiiskɨn mɨ krɨma kɨmiirɨn hɨniin asi boini, kɨma Adi Komii siiram kiwaki, kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginiuwam mɨ kɨma wɨ saika nwokɨ ongwomamaɨr aekiyamɨm mɨ wɨ saika nikɨ sɨbgu owɨm.

21 Krais siir kwoinɨn sasaɨrgɨn dimɨn biyɨe whɨrkɨ nwo karamae nwowɨn. Mɨ krɨmiirɨn Adi Komii siyar whɨnkɨnsiis haiginiugɨn mɨ krɨmiir dimɨn bibiyɨeyɨm krɨma tɨrɨm, yɨm ɨni siyar haiprigɨnkiyɨm. Mɨ sɨmiirɨn ɨni Krais siir ɨinarar yonkwokiyɨm mɨ krɨma naoni hanɨinaka ɨni siyar yaoɨskiyɨn, krɨmiir dimɨn bibiyɨeyɨm sɨmiirsiyɨn mɨ krɨma wɨ saika asi namasukikɨni. Siya tɨ hɨriinanɨn mɨnam tɨrkɨn, iikamɨm krɨma yɨpɨkɨ siir yai aiiram naingwo tɨbmii kɨinɨm, Adi Komii siya krɨmiirɨn wɨ ha boini, krɨma dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm siir hɨriinan. Ɨriig.

6

Aposel kamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir boinmɨmauuwɨm sɨma dimɨn bibiyɨeyɨm sɨmiirsiyɨn hɨk prasae bɨ haigɨm

1 Mɨ nɨ krɨra, Pol kara mɨ Timoti siya, nɨ krɨra ɨrɨpa Adi Komii krɨmiir Wanɨn saikar mɨriigo. Mɨ krɨra kɨmiir asi nɨki, kɨma Adi Komii siir naingwobumbu aiir bɨdi haiyɨm mɨ tɨ naeyɨuɨn siirɨn hinda whɨsariiyar prɨiyokaeyamam kɨpi tɨr.

2 Ɨhɨ, kɨma wɨ hɨriinan kɨpi tɨr. Adi Komii siir yaiyɨm kamɨm sɨma wɨnkiyɨm bɨdi bɨdiniyar Yokwo Komii saiir, yɨm hɨniina wɨnboinkikɨm,

mɨ Adi Komii kara, kɨriir whɨnkɨnsiis haiginiuwam naingwowi kɨra nhwo kwɨsboini mɨ kara ta kɨra kwɨsboina saiir wakaei mɨ tɨ dimɨnɨm kɨra

kwisboinkiyim kara simiirin wa whinkinsiis haiginiuwi. Mi iiya kara kimiir nimbini mi iikamim ti nu iiir nwowim kimiirin wi kara nanmaiwarkainaei mi kimiirin wi kara whinkinsiis haiginiuwi.

Ti kara boinanim kimiir simiir wakae, tariinanarin Adi Komii siya kimiir hainan praprasam naingwowi. Mi tariigitariinanarin, siya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi mi wi kimiir nanmaiwarkainaei. Mi hiriinanki niuwi mi ti naeyiuin whisariiyar kipi priiyokaeyam mi ta naingwobumbuwa wi kigugugisi.

3 Mi nim krima inkamim pi boriisopi iikam nhirim sima ha naingwowim ti dimin taeminim krima tiriyim miiyik rani. Mi nim krima dimin biyie whir bi swoki tirmintirminkim, simiir kwoin imiir kiyaiyamin biyie sima nwowam mi sima krimiirin wi ha boini tani krimiir miiyim biyiekim. Niingaka. Mi krima dimin biyie tirkiswo mi tiriiginin simiirin wi siya pi kiyopsibgi haiginiuwin mi sima wi di yokworinuwi. Mi ni krira hiriinan naingwo rani, sima kririirin hiriinan naingwo rani. Niingaka.

4 Mi ti diminim krima tirim simiir tirni haniinaka, krima iikam imiir niisiimauuwikim hiniin, krima Adi Komii siir miiyan inkamkim. Krima iikam imiirin hiniina niisiimauuwikim krima hiriiyar nokworinukripkaiigim dimin taemin biyie biyieyim krimiiram nitiyim mi hikpai hikpaiyim krimiir hauuwiyim krimiir tirbuwam, krima simiirsi bi hiuniyanaikim.

5 Sima krimiirin bidiyar mi ipimparim mi maeyaua mii biyie miriiya saiir hir bidiyar mi hiugripkiikikaiyim. Mi krimiir sau omomim sima krimiirin siyiu miiyiknan bi tirkim sima krimiirin ha mi igbumbu. Mi krima mii pranaepranae bi miriigim, ini piu whaowaki krimar ywobugiyim. Ii nhirim krima nhwo bi sibgu whwonkaiigim mi mipi nae karamkaramar mi ami. Dimusi rani, krima Adi Komii siir yai aiir boinmimauugim mi sima krimiirin hiriinansi tiri.

6 Krima krimairgim siyiu miiyik sibgu tiriyim mi nim krima Adi Komii siir dimin taeminim ina ninokninkinim. Mi nim krima io bi nanka osisauuwikim, dimin taeminim krimiir kou nwowiyim simiirsiyin. Krima bigin nasmirwaiya nwowikim mi krima iikamim simiirin mairgimairga pa mi iisiimauuwi simiir whinkinsiis haiginiuwam mi simiiram naingwokwowam. Mi ti Adi Komii siir naeyiuin, ti krimiir kwoinau nwokaiyin, krima iikam nhirim simiirin hiniina niisiimauuwi, krima Adi Komii siir miigi mii aiirar mirii.

7 Krima iinokiinokin yaimwo aiirarar nowomwarkaiyiuwikim. Mi Adi Komii siir kirieya yipika krimiir hauugiya, iinokiinokin krimiirin saeyar whinkinsiis

haiginiuwi, krimiir miiyim. Ti kamim yipiki yaiini digworaekwo nonkwowiyim, sima kimirkaiyam, ti dimin hiniinim nhao sau, irim hipig, simiir sau omomin saika ninitam, ini simiir hiriinan ywowim, ti siyiu miiyikin krima nwowiyin mi miiyim krima miriiyim yim ini hiriinan ywowim. Yim sima iinokiinokin krimiir kimirkaiigim, tirigini yipiki yai biyie krimiir boiniyim mi dimin biyie krimiir tiriiyim yim sima wi krimiir nikwowaisii rani. Niingaka. Simiirin wi krima nikwowaisii.

8 Iikam nhirim yim krimiir inig imiir hainani mi nhirim yim krimiir swoki ikwowaisii nhirim pi krimiir mi igbumbu kauwok itkin boini mi nhirim iikam nhirim simakan krimiirin pi yai wadieyar mi boini mi krimiir siyiu ikin. Mi yim ti hiriinan dimin taeminim yim dimin komii rani. Mi krima ti dimin taeminim krima tirim simiirin wi hiriinanar tirkripkai. Mi iikam nhirim yim ha naingwowi, krima iikam paii rani, niksisaeyaka waiwiigim. Mi krima hiriinan bi tirikim krima yaimwo arar boinmimauuwikim.

9 Mi ti iikam hiriinanim yipiki Adi Komii siir ninokninkin karamae nwowiyim mi yim sima iriipi hiriinan krimiir mi inokninkin tani. Mi Adi Komii siya mi siir iikam ima, yim sima krimiirin bidiyar yinokninkinim. Iikamim krimiirin ha naingwowiyim, krima wi krimbi naowi mi krima pi omwaiya swoki waiyaei. Adi Komii siya kam imiirin minam kiwakikin, krimiir tioim. Mi siya ini krimiirar kigirkakin mi krima paniinsi yaosi.

10 Mi ti dimin bibiyieyim krimiiram nitiyim, krimiir kwoin imiir kiyaiyam, krimiirin wi sima tiri, mairgimairga nwo karamin. Mi iinokiinokin krima wi mairgimairga hiriiyar nwokripkaii. Krima paeprikabar mi oka windi, dimin taemin mi tir karamae, krima iikam imiirin wa whinkinsiis haiginiukripkaii Adi Komii siir dimin taeminim simiir sibgu onkworinukripkaiyim. Nim krima ini inkamim ti nuin siirin digworaekwo karamae nwowiyin ini simiir hiriinan ywowim. Mi nim krima digworaekwo miiyik miiyikakairgim mi ti digworaekwo miiyik miiyikim inkamki simiir nispakii haiyim wi dig nwo rani.

11 Mi kima ti iikamim ti omin Korin siir hiranim, krira kimaka bidi boino mi dimin taeminim kririir kwoinau tir nwokaiyim kimiir bidi boinmimauuwim. Dimusi rani, krira kimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani.

12 Kririir kwoinin kimiiram naingwokwonanaeiyin bi niki digikin. Niingaka. Krira kimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani. Mi kimiir kwoinim kririiram naingwowin yio bidi digiyin. Mi kima kririiram naingwokwonanae rani. Niingaka.

13 Mɨ tapa kara kɨmiirɨn pɨ adɨn siir yɨnisɨm ɨiir boɨniyɨn
pɨ siir hɨriinan boɨnkii. Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ hɨnɨina
boɨnkii, kɨma krɨriiram daɨngwokwonanae ta krɨra mɨ
aɨngwokwonanaeiya iikam kɨmiiram saiir hɨriinan. Łriig.

Krɨma Adi Komii siir iikamɨm krɨma iikam biyɨe biyɨeyɨm sɨmaka kɨpi namasu

14 Kɨma tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii
kɨin karamae nwowɨm ɨrɨpa sɨmaka kɨpi namasu. Nɨi nabɨeyo
yo ɨrɨpa bɨ nwowiko mɨ tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn, Adi
Komii siir iikamɨm sɨma ɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siiram
naɨngwo tɨbmii kɨin karamae nwowiyɨm sɨmaka kɨpi mɨrii mɨ
dimɨnɨn sɨma mɨ tɨriyɨn siir wara kɨpi mɨ tɨr. Nɨingaka. Dimɨn
taemɨnɨm yɨpɨkɨ wadɨe nwowiyɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ
biyɨe nwowiyɨm yɨm ɨrɨpa kɨpi nwo. Nɨingaka.

15 Mɨ kɨma hɨriiyar naɨngwowi, Krais siya mɨ Setan siya
sowa wɨ kwoɨn whɨruwar nwowi? Yɨ tɨ hɨriinanɨn ɨni nɨinga
ywowɨn! Mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii
kɨiniyɨn mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ hɨriinan kwoɨn naɨngwo karamae
nwowiyɨn, sowa wɨ ɨrɨpa panɨina nwowi? Yɨ tɨriiginɨn yɨo siyɨu
rani!

16 Mɨ Adi Komii siir omaka mɨ uruwai siyaowaini omaka
aka, sowa wɨ ɨrɨpa panɨina nwowi, ɨrua nwowamɨn? Yɨ siyɨu
rani! Krɨmiir pɨuɨm sɨma ɨni omakanan ywowɨm maeyaua
Adi Komii siir naeyɨu ɨeya nɨdwokaiyana krɨmiir kwoɨnau
tɨrɨn. Mɨ Adi Komii siyarɨn bɨiya yokwoni hɨnɨina boɨnkikɨn,
kara wɨ kariir iikamɨm sɨmiir mhɨi kwoɨnau nwokaii kara wɨ
sɨmakar nwowi kara wɨ sɨmiir Adi Komii nwowi mɨ
sɨma wɨ kariir iikam nwowi.

17 Mɨ Adi Komii siya ta hɨriinan saiirsi boɨnkɨn,
kɨma tɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm, tɨ iikam bibiyɨeyɨm sɨma tɨriyɨm,
sɨmiirsiyɨn aru dwo mɨ kɨma sɨmiirɨn digɨumii haim-
riiyɨugig. Mɨ kɨma tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm sɨmiirɨn
digɨumii haimriiyɨugigi mɨ sɨmiir mɨ ap karamae mɨ
owi mɨ kɨmiirɨn wɨ kara haii, kariir iikam nwowam.

18 Mɨ kɨma hɨriinan tɨri mɨ an kara wɨ kɨmiir Ad nwowi
mɨ wɨm kɨma wɨ kariir yɨnisɨmkɨ yɨnisɨm yɨnkamiyɨn mɨ
yɨnisɨm yɨnugiyɨnar nwowɨskii, Adi Komiiyɨn, yɨpɨkɨ tɨ nuan
digworaekwowɨm sɨmiir tɨrkiyɨn mɨ nɨnomor kouan ɨkɨm,
siyaɨrgɨn Bɨiyan Inkam Komiiyɨn tɨ hɨriinan boɨnkiyɨn. Łriig.

7

1 Tɨ kariir nomiiyauɨm, yɨpɨkɨ kara naɨngwokwowiyɨm, Adi
Komii siya ta nɨmbina krɨmiir hauugika. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi,
krɨma krɨmiir digɨuɨn, tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ krɨmiir tɨriyɨm
dimɨn biyɨe tɨram mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ krɨmiir kwoɨn
ɨmiir kiprɨdiyɨm, sɨmiirɨn digɨumii haimriyɨugig. Krɨma

siyɨuɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir whwonkam ɨda dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowiyɨn siirarar dap ɨski mɨ Adi Komii siir kɨpi tɨr, siya krɨmiirsi nɨdidɨm. Ɨriig.

Om Korin hɨran iikamɨm sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm kisɨna haigigiyɨm mɨ Pol siir kwoɨnɨn ɨni maɨrgɨmaɨrgar ywokiyɨn.

2 Iikam kɨma, krɨriiram daɨngwokwonanaei krɨra kɨmiir warauran iikam nhɨrmi dimɨn biyɨe whɨr bɨ swokɨ tɨrbugo. Mɨ krɨra kɨmiir iikamɨm sɨmiir inkam nwɨr bɨ swokɨ tɨrbumɨmɨnkɨn mɨ krɨra kɨmiir bɨ swokɨ ɨksɨsaekɨm mɨ kɨmiir nwɨrni dimɨnsɨm whɨr bɨ swokɨ prɨihaigo, kɨmiir nhɨr ɨma boɨna saiir hɨriinan. Nɨingaka.

3 Kara tɨ yaiyɨm kɨmiir nɨkiyam bɨ boɨnkɨn. Nɨingaka. Kara bɨiya kɨmiirɨn bɨdiyar ikɨ boɨnkiyɨn mɨ tariinanɨn tɨsa swokɨ boɨnkiyɨn, krɨra kɨmiiramɨn pranae pranae naɨngwokwo rani, kɨma naowi, krɨra kɨmaka naowamar mɨ aɨngwowi, iyɨe? Wɨ hɨnɨin kɨpi tɨr mɨ kɨma omwai mɨ waiyaei mɨ nɨ krɨra hɨriinan omwai kɨmakar mɨ waiya amar mɨ aɨngwowi.

4 Kara kɨmaka kwoɨno whɨsa nwo rani kara ɨinokɨinokɨn iikamɨm warauranɨm kɨmakan hinda maɨrgɨmaɨrga arar nwonanaeikɨn. Mɨ ɨiya dimɨn taemɨnɨm krɨriiram nɨtiyɨm, krɨriir kɨmpɨpɨsu haigɨnɨuam mɨ krɨra pɨ dimɨnɨm iikam kɨma tɨriyɨm pɨ sɨmiirar naɨngwo krɨpkaii. Mɨ tɨriigɨnɨm krɨriirɨn maɨrgɨmaɨrga sɨma nwowaigɨnɨuwi mɨ krɨriir kwoɨnɨn hi-insɨma asi nwowi.

5 Mɨ ɨiya krɨma nu haɨmii Masedonia tɨriirar mɨ ɨta, krɨma wadɨe bɨ mɨnɨ onikɨm dimɨn bibiyɨeyɨm krɨmiirɨn ɨni hɨriiyar swokɨ tɨrkrɨpkaiyɨm krɨmiir pɨua bɨ swokɨ si-ismɨmɨnka. Nɨingaka. Sɨma krɨriirɨn bɨdiyar mɨ ɨkwao boɨnɨm mɨ bɨdiya mɨ ɨnkɨnyaeyao boɨnɨm mɨ krɨriir kwoɨnɨn iikam kɨmiirsiyɨn nɨdid prasae mɨ naɨngwoyɨmyok prasae bɨ kɨnko, dimɨn taemɨnɨm krɨra tɨrgɨgɨm kɨmiir mɨ ɨnkam biyɨeyɨn siya nɨti, wɨ siya nɨnɨ tɨrbuni sɨmiirɨn.

6 Mɨ Adi Komii siyaɨrgɨn yɨpɨkɨ ɨinokɨinokɨn iikam sɨbgu siiboboɨnɨu haigɨnɨuwiyɨn, ɨiya sɨma hɨkak nwowiyɨm. Krɨmiir kwoɨnɨm siyar nɨkɨ kɨnsiis haigɨnɨugɨn ɨnkamɨn Taitas nɨkɨuwiyɨn siya nɨkropkiyɨn krɨmiir nɨnɨ kɨgniyam.

7 Ɨhɨ, siya bɨdiyar yɨtɨn krɨmiirɨn siya ɨnɨ siiboboɨnɨuni. Siya krɨmiirɨn mɨn nɨnɨ boɨnɨkɨn, kɨma siirɨn panɨin panɨina sii-boboɨnɨugɨm dimɨn taemɨn kɨbi kɨbiyɨm kɨma napɨm mɨ kɨma tɨrɨm. Tɨriigɨnɨn krɨmiirɨn maɨrgɨmaɨrga sɨma nwowaigɨnɨuwi. Mɨ siya ha nɨtɨn, krɨmiirɨn siya ɨnɨ boɨni, siya kɨmiir bɨdi kɨgnakiyɨn mɨ wɨm kɨma krɨmiir kɨgam asi naɨngwokɨm. Mɨ kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨrɨm sɨmiirsi asi nɨdidgɨm, yɨpɨkɨ hɨk krɨmiir tɨrhaigɨnɨuɨm. Mɨ wɨm kɨma krɨmiiram asi naɨngwokɨkɨm mɨ wɨm kɨma pɨ krɨmiir mɨrmii aiir nwowi ɨiya iikam ɨma boɨniyɨm dimɨn taemɨn biyɨeyɨm krɨmakar

ninkikiniyim kimiirsi. Mi kima ti hiriinan dimin taemin imiir tirkiyim mi wim kima kariir tirkii, kara mairgimairga kimaka nwowim.

8 Mi ta yokwowa biiya kara winkiya kimiirin hikak saeya mi o karamaeki windi mi an kara ha naingwowi, ta yokwowa biiya kara winkiya kimiiram ya dimin wadie aeyairga. Kara hikak dimusi bi nwokin, kara hiriiyar naingwokin, kimiirin ii nhirim wi hik saeya hauuwi.

9 Mi tariinanin, kara mairgimairga komiiga, kara yokwo kimiiram winkiyin kara mairgimairga bi nwokin, kima ti hikak dimin taeminim kara winkiyim hikak simiirsi nwowim. Niingaka. Kara mairgimairga minam nwokin hikak kima nwowa mi kimiir mhii kwoinim kisina haigiyim mi ti dimin miiyikim simiiram swoki sibgu apim. Ti dimin taeminim kara winkiyim kimiiram, simiirin Adi Komii siya bidi haiyim. Kimiir kwoin imiir kisina haigiyam mi kimiirin sima whinkinsiis haiginiugim. Mi hiriinan saiirsika krima mairgimairga asi nwokim.

10 Ti dimin taeminim simiirin Adi Komii siya haigim mi kimiirin hikak asi nwowaiginiugim mi kimiir mhii kwoinim siya kisina haigikim. Mi siya wi kimiir asi whinkinsiis haiginiuwi mi kimiirin wi ti dimin taeminim simiirsi asi nanmaiwarkainaei. Ti diminim yim dimin wadie imairgim mi krima simiirsiyin mairgimairga nwo karamae kipi nwo. Mi dimin taeminim yipiki nuan iikamim simiir tiriyim, mairgimairga nwo karam sima nwowam, yim naokaowikim mi simiirin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyam sima bi whinkinsiis haiginiuwikim. Niingaka.

11 Sibgu sibgu daingwo omok ti hikim simiir tirim mi Adi Komii siya simiirin ha ninkpitkiyim kimiiram sima ini dimin wadieki wadie imar yimbiyamim. Mi sima kimiir kwoin imiir asi tirkim hiriinan nwowam naingwowim. Mi simiirin digiumii haigingikim, ti dimin bibiyieyim kima napim, yipiki kara winboinkiyim. Kimiir kwoinim sima kiprid haiginiuwi, inkamin yipikin dimin biyie tirin siirin igao yai boinim. Mi kima ti dimin biyie hiriinanim yipiki kimiir nimbiyamim simiirsi bidiyar mi ididim. Mi kima hiriinan bidiyar mi aingwowim, kara niti kimiirin simiirsi whindiraeraram mi wim kima kimidiniya kamim dimin bibiyie tiriyim, simiir whinkinsiis haiginiuam swoki kwanaingwo. Ta yokwowa kimiir tirkika, kima kariiram naingwokwonanaeiyim mi kariiram naingwowim, kimaka iripa nwowam mi ya tariigina ya kimiir whinkinsiis haiginiuga kimiir naingwo tibmiiya Adi Komii siiramin kirie nwowim. Kima kariir yai aiirin bidiyar wakaeyim mi ya tariigina, ya kariir niisiimauuga hiniin, siyiuin kima nwowiyin hinda tindan wadie bidi ywokiyin.

Mɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨmiir waraur nwowɨm sɨmiirɨn kɨma bɨdi sɨbgu tɨrkiyɨm mɨ siirɨn kɨma asi nɨridnatkikɨn.

12 Mɨ ɨiya kara ta yokwowa saiir wɨnkiya, kara kamɨm yɨpɨkɨ siyɨu biyɨe tɨrɨm sɨmiirsi bɨ naɨngwokɨn. Mɨ ɨiya kara ta yokwo aiir wɨnkiyɨn kɨmiiram kara tɨ inkamɨn yɨpɨkɨn siyɨu biyɨe tɨrɨn siirsi bɨ naɨngwokɨn. Adi Komii siya kariir kwoɨn ɨiirɨn bɨdi yɨoknɨnkɨnkiyɨn, ta yokwowa kara wɨnkiya iikam kɨmiiram, kɨmiir whɨnkɨnsiis haiɡɨnɨuam kara hɨnɨɨna naɨngwowi kɨmiir siyɨuɨm idowɨiya dwoki Adi Komii siir whwonkam ɨda. Kɨma wa nwokɨ sɨbgu ɨoknɨnkɨnɨm, kɨma krɨriiram naɨngwokwonanaei mɨ ta hɨriinana saiirsi wɨnkika ta yokwowa.

13 Mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨrɨm krɨriir, krɨriir siiboboɨnɨu haiɡɨnɨuɨm sɨma sɨma rani, dimɨn taemɨnɨm kɨma whɨndiraerarɨm Taitas siir wokmaihaiɡɨnɨuam mɨ krɨra tɨ saɨka nwowo, krɨra maɨrɡɨmaɨrga komiiga.

14 Mɨ bɨiya kara kɨmiir inɨɡ ɨmiir boɨnmauu wakaeyɨn mɨ kara Taitas siirɨn ha boɨnkɨn kɨma wadɨekɨm mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨrɨm kariirɨn wɨ nɨdidgak sɨma nwowaiɡɨnɨu rani, ta kara boɨna siir. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara boɨnɨm iikam kɨmiirɨm hɨnɨɨn sɨma wadɨekɨm, yɨm ɨni tɨ yaiyɨm bɨiya krɨra nikɨ boɨnɨm kɨmiir whɨekakar ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm, yɨm kaimwowaɨrɡɨm.

15 Bɨiya Taitas siya kɨmiiram waraur nikɨ ɨtɨn, kɨmiir kɨɡnakiyɨn mɨ kɨma siirɨn wadɨe ha sɨbgu ohaiɡɨnɨugiyɨm mɨ siirɨn ha mɨ sɨbgu kɨɡrɨraowɨm mɨ kɨma dimɨn taemɨnɨm siya boɨnɨm sɨmiirɨn ha mɨ wakaeyokna. Mɨ siya ta saiir naɨngwokiyɨn siya kɨmiiramɨn pranae pranae bɨ naɨngwokwokɨn, ɨni bɨiya siya naɨngwokwowa ɨni saiir haiburɨn.

16 Mɨ tariinanɨn, kara ha naɨngwowi, kɨma mɨ kara, krɨma ɨni kwoɨn whɨruar ywowɨskiyɨm mɨ kara kɨmiiramɨn kwoɨn whɨsaɨr bɨ nwokikɨn kara maɨrɡɨmaɨrga komiiga. Ɨriig.

8

Adi Komii siir pɨugana saiir iikamɨm sɨma ɨrni nwɨrni dinan whɨnkɨnsiis ankɨnsiis

1 Tɨ kariir nomiiyauɨm, krɨma yai kɨmiir boɨnmauuwam naɨngwowi mɨ kɨma pa nwokɨ ɨoknɨnkɨnɨm, dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya tɨrɨm siir pɨugana saiir iikamɨm sɨmiir, nu Masedonia hɨran isidɨn siir.

2 Mɨ ɨiya sɨmiirɨn iikam nhɨrkɨm tɨriyɨm dimɨn biyɨe, sɨma pɨ maɨrɡɨmaɨrga hɨriiyar nwokrɨpkaii. Mɨ sɨma iikam paeprik-abar mɨ oka wɨndi, sɨma pa mɨ maɨrɡɨmaɨrɡaei. Dimusi rani, sɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm, sɨmiir dimɨn bibiyɨeyɨm sɨmiirɨn

Adi Komii siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm mɨ sɨma sɨmiir umɨrɨm ɨrɨpa asi haɨngiriyɨu hauugii ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir.

3 Kara kɨmiirɨn kaimwowar boɨnkii, sɨma umɨrɨm sɨmiir kwoɨnkar naɨngwo hauuwi sɨmiirɨn. Mɨ sɨma umɨr hoɨmgak karamaeka wɨndi sɨma Adi Komii siirɨn pa mɨ hauuwi. Mɨ kara sɨmiiram bɨ boɨnkɨn, sɨma hɨriinan tɨrɨm.

4 Sɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siir iikamɨm om komii Jerusalem hɨranɨm sɨmiiram naɨngwokwonanaei sɨmiir whɨnkɨnsiisam. Mɨ sɨma krɨmiiram asi nɨmpiwɨrwɨrkrɨpkaigɨm tɨ umɨrɨm sɨmiir hainamɨm hɨriir.

5 Sɨma ɨuwa rɨgar hauugɨm. Sɨma wadɨeyar tɨrkɨm, sɨma ta krɨma naɨngwowa sɨmiir, sɨma tɨram saiir hɨriinan bɨ tɨrkɨm. Bɨi sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm Bɨiyan Inkam Komii siiram kisɨna haigi. Mɨ mhoɨiya sɨma Adi Komii siiram ywo, sɨmiir boɨnmauuɨm, dɨmɨnɨn siya naɨngwowɨn sɨma tɨram yaiyɨm krɨma boɨnkiyɨm sɨmiir, sɨmiir kwoɨnɨm krɨmiiram wara mɨ ɨnkɨn aɨngwokiyɨm.

6 Bɨiya Taitas siya ta mɨi aiir mɨrii bwakainakɨn, kɨmiir iikam nhɨrɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam, dɨmɨn taemɨnɨm hinda whɨsariiyar prɨihauuwɨm. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ krɨma siiramɨn wa swokɨ srɨigrɨpkaii, kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam, ta mɨi aiir dɨgiyam mɨ ta mɨiya wɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨm nwokɨ whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm.

7 Kɨma tɨ om Korin hɨran iikamɨm kɨma dɨmɨn taemɨn kasa bɨ tɨrkɨm. Mɨ kɨma siyɨu kɨbikɨ kɨbi ɨiirar tɨrkɨm. Mɨ kɨma ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir siyɨu ɨmiir asi haiburgɨm kɨma Adi Komii siir yai aiiramar naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm. Mɨ kɨmiirɨn siyar whɨnkɨnsiis haiginɨugɨn siir yai ɨmiir nɨnokɨnkɨnɨm mɨ sɨmiirɨn ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir nwokɨ boɨnmɨmauuɨm. Wɨm kɨma mɨi mɨiyɨk mɨriiyamar naɨngwokwonanaeikɨm. Mɨ kɨma krɨmiiramar mɨ aɨngwokwonanaeikɨm. Dɨmusi rani, wɨm kɨma ɨni kɨma iikam ywowɨm wɨm kɨma Adi Komii siiram naɨngwokwonanaeikɨm mɨ siir iikam ɨkɨm. Krɨra kɨmiiramɨn hɨriinanam warar mɨ aɨngwowi kɨma dɨmɨn taemɨn nhɨrɨm siir mɨi aiir warar mɨ prɨihauuwɨm.

8 Krɨra kɨmiiramɨn siyɨu komii bɨ wɨnkikɨn, kɨma siir wakaeyokna apamɨn. Kara kɨmiir bɨdiyar ikɨ ɨiisiimauuwɨn iikam nhɨrɨm umɨr ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir hauuwan daɨngwo. Kara kɨmiir kwoɨn ɨmiir boɨnworwokai haiginɨugɨn, tɨ kara wɨnkiyɨm kɨmiiram, ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiiram mɨ kara wa nwokɨ ɨnokɨnkɨnɨm, kɨma iikam nhɨramɨn ɨna naɨngwokwonanaeyɨm, iyɨe? Nɨingaka.

9 Kara kɨmiir kwoɨnɨm sɨmiirɨn dɨmusi boɨnworwokai rani, kɨma dɨmɨn kɨbi kɨbiyɨm krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya tɨrɨm sɨmiirɨn bɨdi yɨnomokɨnkɨn dɨgɨm. Siya dɨgworaekwo hoɨmgakakar nwokɨn ɨiya siya Adi

Komii saika nwowin. Mi siya digworaekwowim simiirin digiumii ha haimriiyiugigin mi siya ini inkamin digworaekwo karamaeyin ini siir hiriinanar yamwoiuin. Siya inkamin dimin taemin karamaeyin siir hiriinan whisarii bi nwokin, kimiirsika. Mi kimiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim simiir haiyam. Mi kima wi siir mii kibi kibi imiirarar mirii iski iki iikam nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwim.

10 Mi yio kariir kwoinin ti dimin taemin imiirin pi hiniina boinkii, kimairgim iikamim yipiki umir iripa haingiriyiu haiginim Adi Komii siir iikamim om komii Jerusalem hir nwowim simiiram. Wim kima ta hiriinana iki biewiyin namkiyin si tirbwakainakim mi an kara ha naingwowi, kima ta miiya bii kima tira saiir mi digi, wi wadieyar mi owi.

11 Mi tariinanin kima umirim iripar ti swoki haingiriyiu haigin mi ta biiya kima niki tira ya ti digi. Mi biigi biiyarin, iiya kima umir iripar haingiriyiu haigina, kima ta mii aiir miriiyamin pranae pranae bi naingwokwokim. Mi tariinanin ti dimin taeminim kima tirim umir niugugusim kima haingiriyiu haiginim yim ti digi.

12 Mi inkamin siir kwoin komiiyin umir digworaekwo Adi Komii siir hauuwam naingwowin mi Adi Komii siya wi siiram swoki srii rani, dimin taeminim siya nonkwo karamae nwowim simiiram. Adi Komii siya wi diminim siir hir nwowim siya hauuwanim wi simiirarar haii.

13 Kara kimiirin hiriinan bi boinkikin, iki nhirim simiir whinkinsiis haiginiuwim hiniin, sima wi wadie hiriiyar nwoki owim mi wim kima niinga nwowi mi wi hikak niki owim. Niingaka. Kara ha naingwowi, kima hirii hiriinankinar dwo. Mi kara minam naingwowi, ti hiriinan siyiuin siirar dwo.

14 Kara ha naingwowi, diminim kima nonkwowim simiirin hinda haimii ara timi hauugi. Dimusi rani, tariinanin ta ii aiirarin kima umir kasaka nwo rani mi yim sima komii nonkwo rani. Mi mhoiiya sima komii mi onkwowi mi wim kima sapisap, kimiirin wi sima mi whinkinsiis haiginiuwi. Mi ti hiriinan siyiuin, kima whiekakarin wi wadieyar sibgu owi.

15 Adi Komii siir yaiyim yipiki Moseski si winkiyim Yokwo Komiini yim ha boinkim, iikamim yipiki biiya umir digworaekwo nae minim sim niki aokingugunankaiyim, mhoiiya sima wi dimin sim whirmin whirminki swoki onaowid rani. Mi ti iikamim yipiki digworaekwo kwisuwa nonkwowim, mhoiiya sima wi inkam paeprikabnan nwo rani sima wi digi digar nwowi. Ɨriig.

Pol siya wi yaeya inkam nhirim simiir nikropkii om Korina hiriirin.

16 Kara Adi Komii siiramin hiriiyar naingwowi. Dimusi
rani, Taitas siir kwoinin siya hiurworwokaigin. Mi siya
waraur nitam asi swoki aingwokin, iikam kimiir whinkinsiis
haiginiuwam. Krira mi aingwowa kimiir whinkinsiis
haiginiuwam nitam, saiir hiriinan.
17 Mi krira siir sriiyo, kimiiram swoki itam kimiir kigniyam
mi siya ini wadieyar mi owin krira siir kwoin iiir bi kiyaigo.
Dimusi rani, siir kwoinin hiriiyar naingwokin siya wa niti
kimiir kigniyamin.
18 Mi krira kririir nomiiyauwin siirin warar yikropki Taitas
saika namam. Mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim,
omom kingiin kingiin nwowim simiirim, sima siir inig iiir
haigin idwokikim. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yaiya saiir
boinmimauuwan inkam kibikin iki iikamim simiir.
19 Ta sasa rani. Niingaka. Mi Adi Komii siir iikamim sima
siir warar mi imbingim krimaka namam, ti umirim simiir
hainamam om komii Jerusalema hiriir. Mi krima ti hiriinan
dimin imiir tirim mi iikamim sima wi Biiyan Inkam Komii siir
inig hainanpraprasskii ti digworaekwowim simiirsi. Mi sima
wa nwoki inokninkinim krima iikamim simiir whinkinsiisam
naingwowi ti dimin taeminim simiir tirim.
20 Mi kama wi mintirao wi iki iikam nhirim sim pi boinisi ti
umirim sima haingiriyiu haiginim krima simiirin kipii yapii bi
tirkim. Mi krira ti kririir nomiiyauwo sowiiram asi nikiugiko
yipiko hinda tinda kriraka namano, dimin taeminim krira
tirim simiir kigmimikam.
21 Krima dimin taeminim biiya Adi Komii siir whwonkam
ida wadie nwowim simiiraram naingwo rani. Niingaka.
Krima hiriiyar naingwowi, iikam whiekakim sima ta saiirin
ina ninokninkinim ti krimar tirim krima wadiekinar tiri.
22 Mi hiriinanki niuwi mi krima krimiir nomiiyauin wi
ti inkam nwiso sowakar nikropkii krima siir bidi hidim,
dimin taeminim siya hidim simiirin. Mi krima hiriiyar
ninokninkini, siya simiirin wadieyar tirkin. Mi tariinanin siya
ina ninokninkinin, kima ini siyiu miiyik imiir napim. Mi siir
kwoin komiiyin ta miiya saiiram nitam asi naingwokin saiir
miriiyam.
23 Mi iikam nhirkim kimiir sriii hiniin, Taitasin siya yipikin.
Mi kima simiirin hiniina boin, siya krimiir nomiiyaugin,
krima iripa mii kwiruwar miriigim. Mi inkam nwiso yipiki
wi saika ninkin iti sowiir warar ninkin boinkii iikam kimiir
nini kignakiyam. Mi kima iki iikam nhirim simiirin wi ha
boin, sowa krimiir nomiiyau wadieko. Adi Komii siir piugana
saiir iikamim yipiki ti kingiinar kwowim, sima nimbingikim
warar nitam. Ti inkam nwiso Adi Komii siir mii aiir miriigo
iikam simiir whinkinsiis haiginiuwam mi Krais siir inigni

boinmimauuwam dimin taeminim sima tirim.
24 Mi hiriinankiniuwi, kima simiir kigriraowi ya tariigina
ya min niisiimauuga, kima simiiram naingwokwonanaei.
Mi kima ti hiriinan siyiu iiir tiri mi mhoiiya iki Adi Komii
siir piugana saiir iikamim iki hinda tinda nwowim, sima
ninokninkinkii, kima wadiekim, ta kara boinkiya simiir biiya
iikamim warauranim kimiir saiir hiriinan. Ɨriig.

9

Umirim iikamim nu haimii Judia hiranim simiir whinkinsiisin simiir boinka

1 Kima bidiyar yinokninkinim umirim Adi Komii siir
piugana saiir iikamim nu haimii Judia hiranim simiir hauugi
simiir whinkinsiisam. Mi hiriinankiniuwi mi kara kimiiram
pi yokwo priei winki rani, ti simiir boinkiyamin. Niingaka. Pi
hinda harki haruwar kwaowinkii.
2 Kara ina ninokninkinin, kima ti iikamim hiranim simiir
whinkinsiis haiginiuwam tiri. Mi kara kimiir inig iiir bidi
hainan prapraskiyin mi iikamim Adi Komii siirim nu haimii
Masedonia hiranim simiirin hiniin bidi boinim. Krimiir
nomiiyauim Korin nu haimii Esia hiranim, sima iki biewiyin
namkiyin, sima iikamim nu haimii Judia hiranim simiir bidi
mi whinkinsiisim. Sima bidiyar yinokninkinim, kima iikamim
hiranim simiir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim ti dimin
taeminim kima tirim simiir simiirsi, simiir kwoin imiir kisina
haigiyam simiir wara ninkin tiram.
3 Kara hiniinam naingwo rani, ti yai kibi kibiyim iikam imiir
kara boinim kimiir, sima hindara priiyokaeyamim. Mi ta
hiriinan saiirsika, kara krimiir nomiiyiuwim simiirin biiyin
kimiiram asi nikropkikim kimiir whinkinsiis haiginiuwam,
kimiir umir imiir haiyam. Mi sima niti mi sima pa nwoki
kigniyim wim kima bidi diriraerar haiginkwokinim.
4 Mi nu haimii Masedonia tiran iikamim sima niti mi sima
ha nini kignii, kima bi niki diriraerar haiginkim mi kara wi
nidid prasae kin tani. Mi an kara hiriiyar mi aingwowi, wim
kima wa mi ididi. Dimusi rani, simiirin kara boinkin hiniin,
wim kima kimiir umirim bidi haiyim mi bidi diriraerar haigin
digim.
5 Kara ti dimin imiir boinkiyin mi kara krimiir
nomiiyauim simiir bidi sriiyim, bii sima nitim, kimiir nini
whindiriraerarniyam, wari umir imiir diriraerar haigin
sasauukwokinam. Mi mhoiiya kara nu haimii Masedonia
hiran iikam simaka niti mi wa nini kigniyim bidi diriraerar
haigin digwokinim. Mi ti iikam nhirim simiirin wi hiniina
nwoki iisiimauuwim, ti digworaekwowim yim kimiir
kwoinkar priinaingwo hauugim.

6 Kima ti digworaekwowim simiiramin sibgu sibgu daingwo
omok. Mi kima Adi Komii siirin haimiisima hauuwi mi
mhoiiya kima wi iriipi hiriinan haimiisimar mi haii. Yio ini
inkamin numiran sasaeya ninkiniyin ini siir hiriinan ywowin.
Pi siya hoimgak yinkin karamae ywo mi siya pi hoimgak
mi ingugu ae rani, pi hiriinan kwisuwar mi ingugu ae. Mi
siya pi numir kwirkak aiirar yinkin digi mi siya pi hiriinan
hoimgakar mi ingugu ae.
7 Mi iikam kima irira nwonwira biiyin ti diminim kima
tiranim simiiramin sibgu sibgu tiki aingwo omok mi simiirin
mhoiiya tir. Umirim Adi Komii siir hauuwiyim kima
simiirin hindara kipi naingwo kisisiir hauu kima umir
digworaekwowim Adi Komii siir hauuwiyim kimiir kwoinim
mairgimairgakak warar dinkin oki mi Adi Komii siya wi ti
hiriinan inkamin siiram naingwokwowi.
8 Mi ti digworaekwowim, kima naingwowim kimiir
kigriraowam iinokiinok yim wi Adi Komii siya hauuwi
kimiirin mi yio ti sima sima rani mi siya kimiirin wi yaeya
dimin miiyikar swoki inkin hauugii kira nonkwowamin. Mi
kima iki iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiis
haiginiuwim.
9 Mi yaiyim inkamin yipiki biiya ta Yokwo Komii aiir
winkiyin siya hiniina win boinkikin,

inkamin yipiki Adi siir yai aiir sibgu wakaeyokna apin mi
iikamim yipiki niinga nwowim sim whinkinsiisin mi
ti siyiu kibi hiriinanin siya tirin, sima wi siir siira
naingwokwonanae kaigii.

10 Adi Komiiyin yipiki sasaeya inkam nwirni hauuwi siya
ninkinam, mi sima nae wi simiirsiyar mi haii mi siya kiriirin
wi ti hiniin hiniinim sim hauuwi. Mi siya simiirin wi iuwarigar
mi tiri mi kira iki iikam nhirim simiirin wi simiir nwoki sibgu
whinkinsiis haiginiuwim.
11 Mi Adi Komii krimiir Wanin siya kiriirin wi dimin taemin
miiyik miiyik kasa hauu rani. Mi kira iki Adi Komii siir iikam
nhirim simiirin wi simiir nwoki whinkinsiisim. Mi mhoiiya
krima niti, wari umirim kima haingiriyiu haiginim simiir
hainakiyam mi krima simiir nini hainakii mi krima simiirin
wi iki iikam nhirim simiir hauuwi mi yim sima wi Adi Komii
siir inig iiir hainan prapraskii. Ti diminim kima tirkiyim
simiirsi.
12 Mi ti dimin kibi hiriinanin yipiki kima tiri, yio wi Adi Komii
siir iikamim yipiki iindim nwowim wi simiir whinkinsiis
haiginiuwi. Mi ti kima kinsiis haiginiuwi simiir, sima sima
rani. Kira simiirin wi warar timi tir haiginiu mairgimairga
nwowamin. Mi Adi Komii siir inig iiir hainanamin. Dimusi
rani, ti dimin imiirsika.

13 Mɨ tɨ dimɨnɨm yɨpɨkɨ kɨra tɨrɨm kɨriir nomiiyau ɨmiir, yɨo wɨ
sɨmiir nɨisɨimauuwɨ hɨnɨɨn, kɨma Adi Komii siir yai ɨmiiramɨn
ha sɨbgu wakaeyokna apikɨm. Mɨ kɨma Krais siir yaiyɨm
sɨmiir nanaaknɨnkii haiginɨuwikɨm. Mɨ sɨma tɨ umɨrɨm kɨma
hauuwɨm sɨmiir kɨgi mɨ iikam nhɨrmi mɨ hauu ɨkɨm mɨ sɨma
wɨ Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan prapraskii. Dimusi rani, tɨ
sɨmiirsika.
14 Mɨ mhoɨiya sɨma kɨmiiramɨn wɨ pranae pranae
naingwokwo rani mɨ sɨma wɨ Adi Komii siiram kwɨsboɨnkii,
kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm mɨ kɨmiir kɨgrɨraowɨm.
Dimusi rani, kɨmiir kwoɨnɨm siya hɨurworwokaigɨm mɨ kɨma
tɨ dimɨn ɨiir asi tɨrkɨm.
15 Ha wɨt, krɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir hainani. Dimusi rani,
siir yɨnɨsɨmɨn siya krɨmiir hauugikɨn. Mɨ dimɨn taemɨnɨm
krɨma hauuwiyɨm yɨm siir yɨnɨsɨmɨn yɨpɨkɨ siya hauugiyɨn siir
bɨ haiburgɨn. Ɨriig.

10

Pol siya iikamɨm yɨpɨkɨ ha boɨnɨm aposel kamɨm mɨiyɨk rani, siya sɨmiir yai ɨmiir nɨkɨdugɨn.

1 Kara Polkɨn, kariir kwoɨnɨn ha naingwowi, kɨmiir
kwoɨnɨm tɨ kɨsɨna haigi mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm Jɨsɨs Krais siya
tɨrɨm sɨmiiram tɨ aingwo. Siya siir kwoɨn komiiyɨn siyamar
bɨ naingwonakɨn mɨ siya iikamɨm sɨmakan dimɨn taemɨnɨm
bɨmbɨuwɨ bɨ tɨrkɨn. Mɨ iikam nhɨrɨm hɨranɨm yɨm sɨma kariirɨn
hɨnɨɨna boɨnkɨm, ɨiya siya krɨmaka tɨrar nɨkɨ owa, siya inkam
inɨg karamaenan tɨrkɨn mɨ krɨmiirɨn yai ha boɨnmɨmauugɨn.
Mɨ mhoɨiya, ɨiya siya om whɨr namwoɨuwiyɨm mɨ siya
krɨmiiramɨn pɨ yokwoni wɨnki. Mɨ siya krɨmiiramɨn pɨ ɨgao
yaiyar boɨnki tɨ digworaekwo ɨmiirɨn. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ
kara kɨmiirɨn pɨ ɨgao yai hɨnɨɨna boɨnkii.
2 Mɨ mhoɨiya kara kɨmiir kɨgam nɨti mɨ kɨma wɨ ɨgao yai kara
boɨnam kɨpi tɨr kɨmiirɨn mɨ kara kɨmiirɨn wɨ ɨgao yai boɨn tani
tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirsiyɨn, tɨ ɨgao yai kara boɨnanɨm iikamɨm
yɨpɨkɨ ha boɨnɨm, nɨm krɨma tɨ iikamɨm tɨranɨm, nɨm krɨma
dimɨn biyɨe biyɨeyɨm nuanɨm sɨm napikɨm. Mɨ iikam ɨmiirɨn
tɨ digworaekwo hɨnɨɨnɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwikɨm.
3 Mɨ ta mɨiya krɨma mɨriiya krɨma nuan digworaekwowɨm
sɨmiir bɨ napikɨm. Nɨingaka. Krɨma ɨni tɨ nu ɨiirar nwowɨm
mɨ krɨma tɨ Adi Komii siir mɨi aiir mɨriiyɨm, krɨma tɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ tɨ nuan digworaekwowɨm sɨmiir napiyɨm sɨmiiram
mɨrii rani.
4 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirɨm tɨ
krɨma nonkwo mɨriiyɨm siir mɨi aiir yɨm tɨ nuɨn siir tɨran
digworaekwo rani. Nɨingaka. Nɨm Adi Komii siir kɨrɨeya mɨ
siir dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ krɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwiyɨm

simiirarar nonkwowiyim Setan siir dimin taeminim yipiki iikamim siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim simiir kwoin imiir haigi itikrikiuwim simiir nikwowaisiiyam. Mi ta Adi Komii siir kirieya ya ini nhao, irim hipig nan ywowa yipiki iikamkim sim nonkwowiyim iki iikam nhirim simaka niniiyam.

5 Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim ti krima nonkwowim, yim ini ti yai bibiyieyim nuan iikamim yipiki sima napiyim ini simiir haiburim. Mi dimin taeminim yipiki sima naingwowiyim hiniin, simiir kwoinim ini simar kigirkakim mi sima Adi Komii siir paniinsi yinoknink insi. Mi ti Adi Komii siir dimin kirie komii komiiyim yipiki krima nonkwowiyim mi iikamim simiir kwoinau nwokaiiyim dimin taeminim, simiirin krima kiyaii. Mi sima Krais siir yai kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api.

6 Mi kima krimiir yai aiir sibgu wakaeyokna api mi mhoiiya krima tiriiginim yipiki nantamyiriyiriyim simiirin wi ta kirieya saiir kirieni nonkwoniinwomwiir haiginiuwi.

7 Iikam kimiir kwoinim sibgu sibgu daingwo omok, ti dig-woraekwowim kima ha naingwowim yim wadiekim. Mi kimiir iikam nhirim warauranim yipiki ha naingwo tibmii kiinim hiniin, simiirin Krais siya bidi yimbingiyim siir yai imiir boinmimauuwam mi sima wi ti dimin imiiram daingwo. Sima wi hiniina daingwo, sima Krais siirgim mi nim krima ti iikamim ti tiranim iriipi hiriinan Krais siirgim.

8 Mi Biiyan Inkam Komiiyin Krais siya krimiiram bidi kiwakiyin, siir igsop aiir nokwokairinaowidam. Mi ti diminim krima tirim mi mii ikim, yim kimiir whinkinsiis haiginiuwankim wadie kima sibgu apam mi sima wi kimiir tirbu rani. Mi hiriinanki niuwi, kara krimiir inig imiirar swoki hainanaei, ti dimin taeminim krima tirim simiirsi mi kara wi di yididi hiriinan tirsiyin kara wi mairgimairgar pi ywowin.

9 Kara hiniina bi naingwokin, ta yokwowa kara winkiya kimiiram, kima ha naingwowi, kimiirin wi saeya kiyopsibgi haiginiuwi, kariirsiyin hinda whisariiyar mi priiyididim. Niingaka.

10 Kara pi boriisopi kima kariiramin ti hiriinan kwoin iiir naingwowim. Dimusi rani, kara ina ninoknink inin kimiir iikam nhirim, sima kariirin ti hiniina boinkim. Sima boin, ta yokwowa Pol siya winkiya krimiiram, siya krimiirin igao yai winboinkikin. Mi iiya siya krimaka tir nwowiyim siya pi krimiirsi nididi mi siya krimiirin hiriinan igao yai bi boinikin. Siir yaiyim yim ini niingar ywowim.

11 Mi ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan yai boiniyim, sima ti yaiyim kara boinmimauuwim simiir daingwo. Mi ti dimin taeminim krima winboinkiyim ti yokwo imiir, ta iiya krima

aruwar nikɨ owa mɨ krɨma kɨmiiram nɨti kɨmiir kɨgnakiyam,
krɨma wɨ tɨ hɨriinan yai kaimwowɨm sɨmiirar swokɨ aboɨni.
12 Mɨ krɨma kɨmiirɨn ɨkɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ sɨma sɨmar
nomboɨnyokainaeiyɨm sɨmiir hɨriinan bɨ boɨnikɨm, krɨma
iikam wadɨekɨwadɨe ɨmaɨrgɨm krɨma krɨmiir ɨnɨg ɨmiirar bɨ
hainanaeikɨm, sɨma tɨra saiir hɨriinan. Mɨ iikamɨm tɨ hɨriinan
kwoɨn naɨngwowɨyɨm yɨm sɨma ha naɨngwowɨ dɨmɨnɨn sɨma
naɨngwowɨyɨn mɨ dɨmɨnɨn sɨmar kɨgɨyɨn ɨkɨ sɨma yapa yapa
nwonɨra ɨrɨraka tɨrɨyɨm yɨm wadɨekɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm
aowa aowa sɨma sɨmarɨn ha naɨngwowɨ, sɨma wadɨekɨm. Mɨ
tɨ iikam hɨriinanɨm yɨm pɨ whaowaei.
13 Mɨ nɨm krɨma wɨ tɨ mɨiyɨm Adi Komii siya hauugiyɨm wɨ
sɨmiirarar hainan ɨski. Mɨ siya krɨmiir bɨdi yɨmbingiyɨn kɨmiir
waraur mɨriiyamɨn. Mɨ hɨriinankɨnɨuwɨ mɨ krɨma wɨ ɨkɨ mɨi
nhɨrɨm krɨma mɨrii karamae nwowɨm wɨ sɨmiir wara hainan
tani. Niingaka.
14 Dimusi rani, krɨma bɨigɨ bɨiyɨn kɨmiiram waraur nɨtkɨm
Krais siir yai wɨn kɨbiya saiir boɨnmɨmauuniyam. Mɨ
hɨriinankɨnɨuwɨ mɨ krɨma wɨ dɨgar nwowɨ kɨmaka waraur
nɨnɨ mɨriiyɨm.
15 Krɨma tɨ mɨiyɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya nɨmbɨnɨm krɨmiir
sɨmiirarar mɨrii ɨskii. Mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn mɨnam
nɨmbingɨn mɨi kɨmiir waraur mɨriiyɨm mɨ krɨma hɨriinan
tɨr karam nwokɨswo mɨ krɨma wɨ krɨmiir ɨnɨg ɨmiirar dɨ
hainanɨ ɨkɨ dɨmɨn taemɨnɨm iikam nhɨrkɨm sɨm tɨrɨm sɨmiirsɨ.
Niingaka. Krɨma mɨnam naɨngwowɨ, kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya
Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨina saeya komii nwokiyɨm.
Mɨ ɨriipɨ hɨriinan ta krɨmiir mɨiya, krɨma nɨnɨ mɨriini kɨmaka
waraur ya wɨ komii nwokɨ okiyɨm hɨnda tɨndan.
16 Mɨ krɨma hɨriinan tɨri, ɨkɨ maeyau maeyauɨm kɨmiir
kingiin waraur nwowɨn sɨmiir nami mɨ krɨma wɨ mɨiyɨm
iikam nhɨrkɨm mɨriigikɨm ɨkɨ maeyau nhɨrɨm sɨm krɨma wɨ
krɨmiir ɨnɨg ɨmiir hainan tani. Mɨ krɨma wɨ ha boɨn tani, tɨ
mɨiyɨm yɨm krɨmiir mɨigɨm. Niingaka.
17 Mɨ ta yaiya ta Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwowa
ya hɨnɨina boɨnka mɨ inkamɨn siir ɨnɨg ɨiirar hainanamar
naɨngwowɨ mɨ siya wɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Adi Komii
siir ɨnɨg ɨiirarar hainan ɨski siyaɨrgɨn siir mɨiyɨm sɨmiir
bwamkɨbwamɨn.
18 Mɨ tariinanɨn Adi Komii siya inkam nwɨrni ɨnɨg hainani,
yɨo tɨriigɨn yɨo dɨmɨn komiigɨ komii ɨeyaɨrgɨn. Mɨ inkamɨn siir
ɨnɨg ɨiirar hainani, yɨo tɨ hɨriinan dɨmɨnɨn yɨo dɨmɨn paii rani,
yɨo ɨni niingar ywowɨn. Ɨriig.

11

Pol siya iikamɨm aposel inkamnan nwonamɨm sɨmiir siyɨu

bibiyɨeyɨm sɨmiir boɨnɨmnɨnkɨigɨn

1 Kara mɨnam naɨngwowi, kɨma tɨ yai hɨriinanɨm sɨmiir
yai nhɨr ɨmiir tɨ swokɨ wakae. Mɨ tɨriiginɨm kara mɨ boɨnkɨ
wɨndi inkam biyɨenan, kara ha naɨngwowi, kɨmiir wɨɨnɨm tɨ
yai ɨmiiram mau.

2 Adi Komii siya kɨmiiram naɨngwowi mɨ siya wɨ tɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ siirɨm nwowɨm sɨmiirɨn wɨ siya nɨmbini mɨ sɨma wɨ hɨrii
hɨriinan siyɨu kɨnar nwowi mɨ tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn Pol
kara iikamɨm warauranɨm kɨmiiram naɨngwokɨm mɨ kɨmiirɨn
kara bɨdi yɨmbingiyɨm kɨma inkam nwɨruwani nwowɨm. Mɨ
kɨma mɨ siya, kɨma wɨ nwɨruwar nwoɨskii mɨ tɨ inkamɨn
siir inɨgɨn Kraiskɨn. Kara mɨnam naɨngwowi, kɨmiirɨn kara
nɨkropkiyɨm Krais saɨka, wig kopaksɨm nɨɨnga yɨpɨkɨ kamaka
ɨrɨpa pɨu nɨkɨ o karamae nɨkɨ owa saiir hɨriinan.

3 Mɨ tariinanɨn kara tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ yai bibiyɨe boɨnɨm
mɨ kɨmiir kiyaiiyɨm, bɨiya mɨpugɨ si nɨksɨsaeya mɨ siya hi-
ira Ivni kwoɨnɨn si, siir hɨriinan tɨrɨm ɨni sɨmiiram swokɨ
aɨngwokiyɨm. Kara pɨ boriisopi tɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨmiir
kwoɨn ɨmiir kiyaiyɨm mɨ kɨmiir tɨrbuwɨm. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi
mɨ kɨma wɨ Krais siir siyɨu ɨiir sɨbgu ap rani mɨ wɨ siiraram
naɨngwo rani. Nɨɨngaka.

4 Kara pɨ nɨdidi. Dimusi rani, tɨ sɨmiirsika. Mɨ inkam
nwɨrɨn kɨmiiram nɨti mɨ siya kɨmiirɨn wɨ yaeya yai
nɨnɨ boɨnmɨmauuni Jisɨs siirɨn mɨ tɨ yaiyɨm tɨ krɨma
boɨnmɨmauuwɨm Jisɨs siirɨm kɨmiir, yɨm sɨmiir hɨriinan tani.
Mɨ tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn wɨm wɨ yaeya naeyɨu whɨr
haii. Mɨ yɨo tɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn bɨiya kɨma nɨkɨ haiyɨn
kɨmiir kwoɨnau waraur nɨkɨ okaiyɨn yɨo si rani. Mɨ kɨma yaeya
yai wakae mɨ ha naɨngwo tɨbmii kɨɨni sɨmiiramɨn mɨ yɨm tɨ
yaiyɨm bɨiya kɨma nɨkɨ wakaeyɨm mɨ ha naɨngwo tɨbmiiyɨm,
yɨm sɨm tani. Mɨ tɨ inkam hɨriinanɨn kɨmiiram waraur nɨti mɨ
kɨma siirɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga komiiyar mɨ owi mɨ siirɨn wa mɨ
kɨgnɨnkɨn tɨri tɨ dimɨn ɨiirɨn.

5 Mɨ an kara ha naɨngwowi, kara wɨ dɨg nwo rani, tɨ kɨmiir
kam ɨmiir tɨrkiyɨm yɨpɨkɨ ha boɨniyɨm hɨnɨɨn yɨm sɨma Adi
Komii siir aposel kamkɨm.

6 Mɨ tɨ hɨriinan kamɨm sɨma boɨnɨm yai mɨiyɨk mɨiyɨkɨm yɨm
wɨ kariir nikwowaisii mɨ an kara nɨnokɨnɨnkɨnam whaowae
rani. Nɨɨngaka. Kara Adi Komii siir dimɨn taemɨnɨm ɨna mɨ
ɨnokɨnɨnkɨnɨn tɨ sɨmiir yai hɨriinanɨm sɨmiir nikwowaisiiyam.
Łɨnokɨinokɨn krɨma tɨ dimɨn kɨɨngɨ kɨɨnɨn kɨmiirgɨ kɨmiirar
nɨisɨimauugɨn.

7 Mɨ ɨiya kara Adi Komii siir Yai Wɨn kɨbi aiir
boɨnmɨmauuwa kɨmiir, kara kɨmiiramɨn umɨram bɨ srɨigɨn
umɨr kariir hauuwɨm ta kariir mɨi aiirsi. Mɨ kara hɨriinan
mɨ srɨi karamae mɨ owɨn mɨ kara kɨmiir whɨnkɨnsiis

haiginiuwamin, kariir iingar nonkwo miriiyin miiyim, umir pi saiirsiya mi haii kara. Inkamin inig komiigak nwowiyin yio ti hiriinan mii bi miriigin. Dimusi rani, kara kimiiram bi kiwakikin umir kima hauuwim kariirin mi kima ha naingwowi kara kimiirin miiyik bi tirkin, aniya?

8 Mi iiya kara iikam kimakar waraur nwowa mi mii ha miriiyin mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim nu haimii Masedonia hirarim kariirin umir sima hauugikin. Mi ti hiriinan siyiuin kara simiir dimin taeminim hinda whisariiyar priihaiwinkin.

9 Mi ta iiya, kara kimaka waraur miriiya, kara nae dig-woraekwowam bidiyar mi hainguguwin. Mi kara kimiiramin umir nae minam bi sriigin kariir hauuwim. Niingaka. Kariir nomiiyauim nu haimii Masedonia hiranim simar ini hauuni dimin taeminim kara hainguguwim simiirin. Mi ti dimin taeminim biiyar tirim mi ha nitiyokiyokiiyim mi ini tariinanar yadigniyim, kara kimiiram bi sriigin. Kimiirin mairgimairga nwo karam sim nwowim mi mhoiiya kara kimiiramin wi hiriinan swoki sriimimin tani.

10 Mi ta Krais siir yai kibiyim ti kariir kwoinau tir nwokaiyim, kara kimiirin kaimwowar boinkii. Mi Grik hiran maeyauim simiir iikamim, simiir nwirki ha bi boinkim, sima wi umir kariir hauuwi ta miiya kara miriiya simiir hir saiirsi. Niingaka.

11 Mi kima hiniin dimusi naingwokim, kara wi kimiiram kiwaki rani, umir kariir hauuwamin? Dimusi rani, kara tari kimiiram naingwokwo rani, aniya? Kara kimiirin pi hiniina boinkii, Adi Komii siya ina ninokninkinin, kara kimiiramin nhami nhami naingwokwo rani.

12 Mi kara wi ti dimin taeminim biiya karar niki tirim wi simiirar swoki tirkripkaii. Mi kara ti aposel kam bibiyieyim yipiki ha boinim, yim sima iriipi hiriinan dimin miiyik miiyik imiirar mi tiri, ti aposel kam krima tiriyim simiir hiriinan, simiirin wi kara nanaaknink ii haiginiuwi. Mi sima wi simiir inig imiirar swoki hainan praprasi iki iikam nhirim simiir whwonkam idan mi wi ti hiniina boini, sima ti krima tirim simiir hiriinan tirikim. Mi kara hiniina naingwowi, ti diminim kara tiri, yio wi hiniina niisiimauuwi, sima pi niksisaei. Mi ti simiir yaiyim yim wi naekak nwo rani.

13 Tiki kam hiriinanim yim Jisis Krais siirgisiir aposel kam tani yim sima niksisaeyan kamkim mi dimin taeminim sima tiriyim yimbi pi niksisaei. Mi simiir yaigiyaiyim sima pi simiir wara boininkii rani, yipi simiir kwoin imiir kiyaii mi yipiki simiir kigi mi sima pa nwoki boinim, Krais siir aposel kam kiingikiinim simairgim.

14 Wɨ mouni hanɨin kɨpi siinkao sɨmiirsiyɨn, yɨm tɨriigɨnɨm
yɨm kaimwo rani. Krɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm, Setan siyaɨrɨn
siir kwoɨnɨn yɨpi kikɨntɨmdɨnuwi mɨ siya iikamɨm sɨmiir
kwoɨn ɨmiir kiyaii. Mɨ sɨma pa nwokɨ aɨngwowɨm Adi Komii
siir paekwosɨm mɨiyɨkɨn siyaɨrgɨn.
15 Mɨ krɨma hɨnɨina nɨoknɨnkɨni, tɨ dɨmɨn hɨnɨinɨm yɨm
Setan siya tɨrkɨm mɨ krɨma wɨ mouni hanɨin kɨpi siinkao,
tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ dɨmɨn taemɨnɨm siya tɨrɨm sɨmiir napɨm
sɨmiirsiyɨn. Yɨm sɨma Setan siya tɨrɨm, sɨmiir tɨrkɨm mɨ sɨmiir
kwoɨnɨm yɨpi pɨ kikɨntɨmdɨnuwi mɨ sɨma pɨ ɨkɨ iikami kwoɨnɨm
sɨm kiyai. Mɨ tɨkɨ iikamɨm yɨmbi ha nwokɨ boɨnɨm, sɨma iikam
wadɨekɨm sɨma dɨmɨn mɨiyɨk mɨiyɨk asi tɨri. Sɨmiirɨn hɨriiyar
kɨgnɨnkɨn tɨrki. Mhoɨiya Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ tɨ hɨriinan
dɨmɨn bibiyɨeyɨm sɨma tɨrɨm wɨ sɨmiirsi nonkwobumbunɨnkɨn
haiɨgɨnɨuwi. Ɨriig.

Mɨ ɨiya Pol siya Adi Komii siir mɨi aiir mɨriiyɨn dɨmɨn bibiyɨe kasa rani, siir kɨmpɨpɨsu haiɨgɨnɨuɨm.

16 Mɨ tariinanɨn kara kɨmiirɨn pa swokɨ boɨnkii, kɨma hɨnɨin
kɨpi naɨngwo kara inkam biyɨekɨn. Mɨ kɨma tɨ hɨriinan kwoɨn
naɨngwowi, kara kɨmiirɨn mɨnam srɨii, kɨma kariir dɨkɨunam,
kara tɨ inkam biyɨeyɨn. Mɨ kɨma hɨriinan tɨri mɨ an kara wɨ
kariir inɨg ɨiirar hainan prapraskii, dɨmɨn whɨrɨn siirsi.
17 Mɨ kara kɨmiirɨn wɨ Bɨiyan Inkam Komii siya boɨnɨm,
wɨ sɨmiir hɨriinan boɨn tani. Mɨ kara kɨmiirɨn wɨ mɨn boɨni,
kɨma kariir inɨg ɨiir hainan prapraskiyɨm inkam biyɨeyɨm
sɨma boɨnɨm sɨmiir hɨriinan.
18 Mɨ tɨ iikam hɨriinanɨm yɨpɨkɨ sɨmiir inɨg ɨmiirar
hainaniyɨm tɨ dɨmɨn taemɨnɨm sɨma tɨrɨm tɨ nuɨn siir tɨranɨm
sɨmiiram mɨ an kara ɨriipɨ hɨriinan wɨ hɨriinanar mɨ tɨri.
19 Mɨ iikam kɨma ha naɨngwowi, wɨm kɨma tɨ dɨmɨn
taemɨnɨm tɨ kam bibiyɨeyɨm nɨoknɨnkɨn karamaeyɨm sɨma
boɨnɨm kɨmiir, kɨma sɨmiiramɨn ɨni maɨrgɨmaɨrga komiigakar
nwowɨm, aniya?
20 Mɨ kɨma iikam ɨmiiramɨn pa kiwakii, kɨmiir kwoɨn ɨmiir
kiyaiyamɨn. Mɨ wɨm kɨma pɨ sɨmiir yai ɨmiirar mɨ wakaeyokna
api ɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr
nwowɨm sɨma wakaeyokna apiya ɨkɨ gavmani kamɨm sɨmiir
yaiyɨm saiir hɨriinan. Mɨ kɨma sɨmiir kiwakii, kɨmiir dɨg-
woraekwo ɨmiir haiyam mɨ wɨ sɨmar dɨgii. Sɨma kɨmiir
kwoɨn ɨmiirɨn nɨksɨsae yaiyɨm sɨma boɨniyɨm mɨ kɨmiirɨn pɨ
sɨmar kiyaii. Mɨ sɨma pɨ sɨmiir inɨg ɨmiirar hainan praprasi
mɨ kɨmiirɨn wɨ sɨmar kɨgrɨraowi. Mɨ kɨmiir yaimwo wh-
wonkamɨm wɨ sɨma nobrombropi.

21 Wɨm kɨma sɨmiirɨn mɨnam kiwawɨni, tɨ hɨriinan dimɨn
bibiyɨeyɨm kɨmiir tɨrɨm. An kara pɨ nɨdidi, kɨmiirɨn tɨ hɨriinan
tɨrɨm.

Bɨiya krɨma kɨmaka waraurar nikɨ owa, krɨma bɨdiyar mɨ
ɨdidɨm tɨ dimɨn hɨriinanɨn sɨma tɨrɨn siir mɨ tɨrsiyɨn, iikam
kɨmiirɨn. Mɨ iikamɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ sɨma tɨrɨm sɨmiiram
naɨngwowi sɨmiir inɨg ɨmiir hainan praprasi mɨ an kara ɨriipɨ
hɨriinan, kariir inɨgɨn wɨ sɨmakar mɨ ɨnkɨn hainan praprasi.
Mɨ tariinanɨn kara pɨ inkamɨn nɨnokɨnkɨn karamaeyɨn pɨ siir
hɨriinan boɨni. Kara wɨ kariir inɨg ɨiirar mɨ hainan prapraskii.

22 Mɨ tɨ kam hɨriinanɨm tɨ hɨriinan boɨnɨm, yɨm Isrelmi
pɨugana Hibruana saiir iikam ɨma. Mɨ an kara ɨriipɨ hɨriinan
Isrel sɨmiir pɨugana Hibru hɨrana saiirgɨsaiirar inkamkɨn ɨkɨ
sɨmiir hɨriinan. Yɨm sɨma ha boɨnkɨm yɨm sɨma brougae
Ebraham waini yɨɨnɨeyɨm sɨmiir yɨɨnɨekɨm. Mɨ an kara ɨriipɨ
hɨriinan Ebraham siir yɨɨnɨeyɨm sɨmiirar yɨɨnɨekɨn.

23 Mɨ sɨma ha boɨnkɨm, sɨma Kraisni mɨiyan kamkɨm, aniya?
Mɨ tapa kara kɨmiirɨn ɨni inkam whaowaeyɨn nɨnokɨnkɨn
karamaeyɨn pɨ siir hɨriinan swokɨ boɨnki Krais siir dimɨn
taemɨnɨm kara tɨriyɨm kara bɨmbɨuwi bɨ tɨrikɨn, ɨkɨ sɨma
tɨriyɨm ɨni sɨmiir haiburɨm. Karaɨrgɨn mɨiyan inkam wadɨeyɨn
sɨmiir haiburɨn kara maeyaua mɨɨ biyɨe mɨriiya saiir hɨrɨn
ɨi kasakasa bɨ nwokaigɨn. Sɨma ɨinokɨinokɨn kariir kariira
hɨugrɨmkrɨpkiikikainanaekɨm, ɨiyɨm kara namnanaeyɨm ɨdɨp
ɨdɨp ɨni sɨmiir haiburɨm. Mɨ ɨdgɨuni kam ɨma mɨ ɨpɨmpara
kariir, ɨi kwɨruwa kwɨsuwa rani mɨ ɨiyɨm naoni pɨu kingiin
kara nwowɨm ɨni sɨmiir ɨmiir haiburɨm. Mɨ kɨma hɨriiyar
naɨngwowi kariir kouɨn ɨni sɨma ywowɨm, aniya?

24 Mɨ Isrel sɨmiir gavmanɨn siir inkam komii komiiyɨm
inɨgakɨm sɨma kariirɨn ɨdɨp ɨdɨpɨn ɨriiyara yonkwo mɨ ɨdgɨuni
sɨma mɨ ɨpɨmparɨm kariir ɨdɨp ɨdɨpɨn kamnwɨr ɨuur ɨriiyar kwi-
iya iyop ɨpɨmpar. Dimusi rani, kara Krais siir boɨnmɨmauugɨn.

25 Mɨ om komii Rom hɨran inkam komii komiiyɨm sɨma
kariirɨn ɨdɨp ɨdɨpɨn kwoɨma yonkwo mɨ sɨma kariirɨn
ɨnar mɨ ɨpɨmparɨm ɨdgɨuni. Dimusi rani, kara Krais siir
boɨnmɨmauugɨn. Mɨ ɨigwɨra sɨma kariirɨn siiyani mɨ kaiyɨmɨk
mɨ kara pariiparii naowɨm. Mɨ siyaii aka kara nɨnkɨn
okwomainaiinamɨm Solwara whɨi idopwoniya hɨr, ɨdɨp ɨdɨpɨn
kwoɨma tɨr. Mɨ krɨma opar mɨ akiiyokiyokɨi. Mɨ ɨi kwoɨmɨm
sɨmiir ɨi kwɨra, opara kara nakiiyokiyokɨiya nɨiya kwɨr mɨ
nabɨeya kwɨr.

26 Mɨ ɨi whɨekakɨm, kara tɨ siyɨuɨm tɨriir nɨtiyɨm mɨ
hɨnda nami ɨkɨm sɨmiir napyokiyokɨigɨn. Mɨ ɨeyɨn opɨn ha
nɨunaniyɨn mɨ kariirɨn pariiparii siya kaiyɨprɨpuwɨn. Mɨ
kam bibiyɨeyɨm hɨi tauaeiyɨm, sɨma kariiram nagwoprakai
kaokɨm. Kariir tɨoam mɨ kariir digworaekwo ɨmiir tauae

haiyam. Mi kariirgi kariir piugana Isrel saiir iikamim, sima
kariiram tirkim kariir nipimparim mi kariir mi isomaowim.
Mi iikamim Isrel simiir piugana saiir karamaeyim yim
sima iriipi hiriinan kariir nipimparam mi tirkim. Mi iiya
kara om hir nwowiyim iikamim simiir kwoinim pi kariir
nipimparam mi nisomaowamar mi aingwowi. Mi iiya kara iki
niimauin sai priiywokaeyamiyin inkamki nwo karamaeyin
siir mi owa, niimauan wraisuim kariirin sima mi piyimik
aokiyim pariiparii. Mi iiya kara whii komii solwara saiir
whii bopwokibopwoniya hir mi owa, kara pariiparii pa mi
okwomainaiinamin. Mi iikam nhirim Krais siir nomiiyaunan
nwonamim miiyim kara miriiyim sima tirbuwim pariiparii.

27 Kara miriinanaekiyin mi ini kariir iga iin imar ywokiyim
wiir. Mi nii niiyim kara nhwo nib bi whwonkaigin, kara
nhwo Adi Komii siiram kwisboinanaeikin. Mi ii nhirim, kara
mhiigar mi aokin mi naemin karamaeyar mi okin. Mi kara
opmirsim bi mi kinsinkaigin mi ii whiekakim kara nae kiimii
bi mi inkiuguna aekin. Mi opuda kariir hugiyim, kariir piua pi
nopnopa, nounoua mi kini. Mi kara yiuis miiyikak bi nwokin
kariir piu aiir sibgu higriniuwamin.

28 Mi ti dimin taeminim yipiki ha niisiimauuwim kara
miriiyim ti aposel kam niksisaeyim simiir haiburim ti sima
sima rani. Iinokiinokin kara iikamim Adi Komii siir piugana
saiirim iki omom omomim sim nwowim simiiram pa mi
aingwoyimyoki, sima ini tari wadieyar nasi tirim, iyie? Wadie
tir tani.

29 Mi iiya kariir nomiiyauim Krais siirim sima dimin biyie
tiriyim mi kara simiirsiyin pi hikakar mi owi. Mi iiya inkam
nwirin, inkam nwirni kwoin kiyaiiyim mi pi dimin biyie ha
tiri mi an kara saikar pi ioar mi owi.

30 Mi kara kariir inig iiirar swoki hainan praprasi ti
dimin taeminim simiirsi mi mhoiiya kara kariir inigin wi
minsi hainan praprasi, ti dimin taeminim yipiki iikam imiir
niisiimauuwim hiniin, kara kiriekak bi nwokin mi kariirin
dimin whiruwaki bi tirbumbukin.

31 Adi Komiiyin yipiki Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir
Adin, siir inigin wi komiigi komiiyar nwoyokiyokiikaeyami
iinokiinokin. Siya ina inokninkinin, ti karar boinim kara bi
niksisaekin. Kara miiyan inkam kibikin.

32 Biiya, iiya kara om Damaskas hir nwowa mi inkam
komiiyin nu kigriraowiyin Aretas nikiuwiyin siir Gavmanin
siir inkam komii nwirin siya yimbingi kam nhirim hira om iiir
nidiyokiyokaiya saiir ano iiir kaoraraowim kariiram mi sima
kariiramin hirar waikao. Mi kara hiriir namkiswo, kariirin
wi sima pi yonkwowinin mi kariirin wi maeyauwa mii biyie
miriiya saiir hir pi hiugripkiikikaiyin.

33 Kariirɨn wɨ sɨmar pɨ hɨugrɨpkɨikikaiyɨn, maeyauwa mɨɨ biyɨe mɨriiya saiir hɨr. Mɨ kariir nomiiyauɨm, Krais siirɨm, kariirɨn kɨmɨdiniya nɨbni sɨma haigigi. Mɨ sɨma ha namɨm hiira yɨpɨkɨ om ɨiir hɨuyokiyokaiya saiiram mɨ sɨma tɨ nɨb mwɨs haɨmii haɨmii whiiyɨm kɨmɨdiniya uridni yomboborugi mɨ kariirɨn ɨna yonkwo kiikiiraraokiyɨm nua hɨriir. Mɨ ɨni karar yɨmbinaiinam budgiyɨn nua hɨriir mɨ kara ɨna yɨun iwɨskɨinamɨn. Mɨ kara ha haiburgigɨn mɨ ɨna yɨdamamɨn. Łriig.

12

Pol siya nhwo ha whɨnɨn mɨ siirɨn dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siyar yɨisiimauu

1 Kara pɨ kariir inɨg ɨiirar swokɨ hainanprapras krɨpkaii. Kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨm wɨ krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu rani. Mɨ Adi Komii siya wɨ ha boɨni, krɨma wadɨekɨm. Mɨ kara kɨmiirɨn pɨ mɨn boɨnkii, dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ aowa nwokaiyɨm Krais siya nɨisiimauuɨm kariir pɨ sɨmiir boɨnkii.

2 Bɨiya, bɨewi ɨuur whiiyɨm namkiyɨm mɨ taka ɨiya kariirɨn Adi Komii siya kariir haiyɨn mɨ kariirɨn siya hainanaiinam omɨn siya nwowɨn kou hɨranɨn siir hɨriir. Mɨ kara bɨ sɨbgu ɨnokɨnkɨnkɨn, siya kariir haiyɨn mɨ kariir hainanaiinamɨn koua hɨriir. Mɨ tari kariir pɨu sasar namka, iyɨe? Kariir kwoɨnbudɨn siya tɨ niinaiinamɨn. Adi Komii sasar nɨnokɨnkɨni.

3 Kara kɨmiirɨn pa swokɨ boɨnkii, kara nɨnokɨnkɨn tani, kariir pɨua saeya piyamisi ama, iyɨe? Kariir kwoɨnbud ɨeya. Adi Komii sasar nɨnokɨnkɨn ɨskii.

4 Kara Adi Komii siir om hɨr nwowɨn mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara wakaeyɨm, kara pɨ kariir yaigar kaokwo boɨn tani. Adi Komii siya pɨ kariir kɨgnɨnkɨnki rani, sɨmiir nɨisiisimauuɨm mɨ sɨmiirɨn iikam kɨmiir boɨnmauuɨm.

5 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ kara kɨgɨm yɨm wadɨe ɨmaɨrgɨm. Mɨ kara wɨ kariir inɨg ɨiirar asi swokɨ hainanpraprasi: Dimusi rani, sɨmiirsika. Mɨ kara hɨniina naɨngwo rani. Kara ha naɨngwowi, kara kariir inɨg ɨiirɨn wɨ dimusi hainan prapras tani, wɨ tɨ digworaekwowɨm yɨpɨkɨ iikam ɨmiir nɨisiimauuɨm, kɨrɨekak nwo karam kara nwowɨm wɨ sɨmiirsi hainanpraprasi. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm kariirɨn sɨma tɨrbuɨm. Kara inkam paeprikab nɨingakɨn. Mɨ Adi Komii siya kɨrɨe komiigakɨn.

6 Mɨ kara kariir inɨg ɨiirɨn wɨ dimusi hainan praprasam naɨngwo rani, wɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ kara nɨisiimauuɨm wɨ sɨmiirsi hainan praprasi mɨ kara wɨ inkam biyɨe ha nwo rani. Karar kɨgɨm sɨmiirɨn, kara sɨmiirɨn nɨksɨsae rani. Mɨ kara kariir inɨg ɨiirar hainanɨm pɨ boriisopi. Dimusi rani,

iikam kima wi ha naingwowi, inig komiigak inkamin karargin ti digworaekwowim simiir kou nwowin. Niingaka. Kara ha naingwowi kima ti dimin taeminim kara tirim simiiram daingwoki. Mi dimininim kara boinim kimiir mi kima wi haini ninoknknkini kariirin, kara inkam wadieki piyasi owin, iyie? Miiyik rani.

7 Mi dimin taeminim Adi Komii siya niisiimauuim siir omanim yim wadieki wadie imairgim. Adi Komii siya pi boriisopi kara kariir inig iiirar swoki hainanim. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi siya Setan siirin hiriinansi kiwakikin dimininim kariir piua saiiram nikropkiyim, ma kariir nii haiginiuam mi ti hiriinankiniuwi kara wi kariir inig iiirar hainanpraprasnam naingwo rani.

8 Kara Adi Komii siiramin idip idipin kwoima sri mi kariirin siyar mi whinkinsiis haiginiu mi ti dimin biyieyin kariir piunau nwokaiyin yio ini siyar mi nhiinikriropkiyin. Mi sima kariirin ina kiwakiyim.

9 Kara siiramin idip idipin kwoima sri mi siya kariirin idip idipin kwoima boin. Niingaka. Kara siirin wi kiriir warauranki hai rani kara wi kinakar nwowi mi tariigina ya wi digar nwowi. Mi iikamim yipiki kirie nwo karamae nwowim, kariir kirieya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi mi wi iikamim simiir niisiimauu haiginiuwi. Mi tariinanin kara ti simiirsiyin mairgimairga nwo karam nwo rani kara ini mairgimairgar nwowin. Mi ini kariir inig iiirar hainanpraprasin ti dimin taemin bibiyieyim kariir tirbuim simiirsi, yim kariir niisiimauugim kara kirieka rani. Mi Krais siir kirieya kariir mhii kwoinauin sasar nwokai.

10 Kara ina ninoknknkinin ta saiirin, ti dimin taeminim kara tirim yim Krais siir inigin siir hainanpraprasikim mi kara mairgimairga nwo karam bi mi okin mi biyie bi mi okin mi iikamim kariirin dimin biyie bi mi tirkin mi kariir bi mi kimpipisu haiginiugim mi dimin biyieki bi mi itkin mi kariir bi mi ipimparkin mi kara miiyik bi mi okin yim tiriiginim yim dimin komii rani. Kara mairgimairga nwo karam bi nwokin. Dimusi rani, kara ina ninoknknkinin iiya ti digworaekwowim sima nimbiyami kirie nwo karamae kara nwowi, kariirin wi Krais siyar whinkinsiis haiginiuwi mi kara wi siir kirie aiir haii mi wi wadieyar swoki owi. Ириig.

Pol siya minam naingwokin om Korin hiran iikam simiir whinkinsiis haiginiuim sima Adi Komii siir siyiugi siyiu iiir sibgu apim

11 Kara, kanakanarin inkam biyienan boinkikin, kariir inig iiirar swoki hainanpraprasnam. Kara hiriinanam bi naingwokin mi kariirin kima tirkin ti dimin iiir tirim. Dimusi

rani, kima kariir inig iiir bi hainanprapraskikim mi iki iikam nhirim simiir bi boinmauugim hiniin, kara aposel inkam kibikin. Mi kara inig karamae nwokiswo mi wari aposel kam nhirim yipiki kima boiniyim hiniin wadiekim, sima wi kariirin dimin whirmin whirmin di swoki haiburi.

12 Ti dimin taeminim ti kara tirim, kara kimaka biyie bi nwokin. Mi ti dimin taeminim yim kimiir niisiimauugim hiniin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin. Mi dimin kirie komii komiiyim kara tirim kimiir, iki iikamim simiir niisiimauuim, yipiki simiir kigim mouni haniin sima si-inkaowim mi Adi Komii siirin kimiir mi boinmimauuin mi kimiir mi iisiimauuin hiniin, Adi Komii siir kirieya ini kanakar nwowa.

13 Mi Adi Komii siir piugana saiir iikamim iki omom omomim simiirim, sima ta yai aiir haiyim mi kara tari simiirin kara bi hauugin? Kara kimiirin minam bi sriigikin kariirin kima kigriraowim mi nae omaka minam. Niingaka. Mi kima ha naingwowi, ti siyiu hiriinanin yio ini kara mi priitirin mi kara kimiiram sriii, kariirsi naingwobunam mi ti dimin biyieyim kara tirim kimiir, kima simiirin wi hindarar ti aingwo owouu iuguski. Dimusi rani, kara kimiir whinkinsiis haiginiuam tiri.

14 Mi ya tariigina ya kwoimaka aeya kara boina kimiiram nitam, kimiir kignakiyam. Mi kara wi kimiir iikamim simiir dimin whir swoki priiyiksasae hai rani, kariir whinkinsiis haiginiuamin. Niingaka. Kara kimiir dimin taemin imiir bori-isopi. Kara ha naingwowi, iikam kima Krais siirarar dwo iski. Dimin taeminim yinisisim ima bi haiigim mi simiir yopii adim simiirin simiirsi bi kigriraowikim. Dimin taeminim pi yopii ad ima haiyiskii mi yinisisimim simiirsiyin pi simar kigriraowi. An kara ini kimiir adnan ywowin Krais siir dimin taeminim simiirsi mi wim kima ini kariir yinisisimnan ywowim. Mi kara wi dimin whir kimiir warauranki hai rani. Niingaka.

15 Kara mairgimairga komiiga ti kariigi kariir umir imiirar mi igugusim kimiir whinkinsiis haiginiuam. Mi kara wi pranae pranae mirii rani, wi karar naobugi iki iikamim simiir kwoinbud imiir whinkinsiis haiginiuam. Kara kimiir whinkinsiisamin pranae pranae naingwo rani. Mi ti hiriinan siyiu kibiyin kara tirin, kariir digworaekwo imiir niugugusin kimiir yio siyiu wadieyairgin, aniya?

16 Mi kimiir iikam nhirim yim wi ha boini, ihi, kira kaim-wowar boini. Krima ina ninokninkinim, siya krimiir dig-woraekwo bi kaukiki haigin. Mi Polin yio niksisaeyaki wai-wiigin. Mi krimiir kwoinin siya kiyaigim mi siir yaiyim krimiirin ini sima ikwowaisiikiyim, inkamin nae niimauan wraisuim simam kiyau haigingigiyin simiir nobropam, ini siir

hiriinan ywowin.
17 Kima kariir boinmauugi, kara paniina tirkin, ha? Mi tari,
ti kamim kara nikropkiyim kimiir kignakiyim mi tari sima?
18 Kara Taitas siirin bidiyar mi sriiyin, kimiiram waraur mi
itim. Mi siya bidiyar mi inkin itin ti siir nomiiyau nwirin, ti
tir nwowin saika. Mi Taitas siya kimiir bidi yiksisaeyin mi
kimiir dimin taemin imiir bidi mi priihai priihaiyim, iyie?
Niingaka? Mi siya mi kara, krira tari Adi Komii siir naeyiuin
siir dimin taemin imiirara nap rani, aniya? Mi krira tari dimin
whiruan siirara tir tani? Ti dimin taemin hiriinanim simiir
sibgu aingwo omoki.
19 Kara ha naingwowi, kima ta yokwo aiir mwaini mi
kima wi ha naingwowi, ta yokwowa krima winkiya kimiiram,
krima kimiir kwoin imiir kiyaiyam kinankiugika mi kima wi
ha niki aingwowim krimiirin, krima wadiekim. Niingaka.
Kariir nomiiyauim yipiki kara naingwokwonanaeiyim, krima
ti kamim yipiki Krais siirim, Adi Komii siya ini krimiirar
kigiyin ti dimin taeminim ti krima boinkiyim kimiir. Mi ti
yaiyim ti krima winkiyim ta yokwo aiir, kimiir whinkinsiis
haiginiuam, kima Adi Komii siirgisiir siyiu iiirarar dap iski.
20 Krima ta yokwowa kimiiramin whisarii bi winkika, ti
simiirsika. Mi kara ta saiir saiira naingwokwonanaeikin.
Kara pi boriisopi, mhoiiya kara niti, kimiir nini kigniyam
mi kara wi ha kipi nini kigni, kima ti dimin taeminim
kara boinkiyim kima wakaeyokna apam, kima simiir nap
rani. Dimusi rani, wim kima wi ti dimin taeminim kara
tiranim kimiir whinkinsiis haiginiuam wi simiiram naingwo
rani. Kara minsi naingwoyimiyoki, ti dimin taeminim
kimiir waraur kara nini kigi simiirsi naingwoyimiyoknanaei.
Mi iikamim irika nwirika niniinansaowi mi irika nwiraka
nomboin ii ae karamae nwowi mi yaii irika nwirika mi inii mi
simiir piu imiiramar swoki aingwokwonaei mi isido whisa mi
iinibiiri mi yai bibiyie irni nwirni mi inikbumbuwi mi dimin
taeminim hindara mi priiboin priiboini, yaiyim iripa sibgu
kitibmii boin karamae mi owi mi wim kima wi ti dimin taemin
hiriinanim simiirar mi aingwo tibmii kiini.
21 Kara ha naingwowi, mhoiiya kara kimiir kignakiyam
niti, kariirin wi Adi Komii siya tirkii, kimiir whwonkam
ida nitsi nididim. Mi kara wi iikamim yipiki kara
nhiinikriropknatnoudninkiigiyim wi simiirsi nouuboboini,
iikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirim simiirin wi
kara nhiinikriropkii. Dimusi rani, sima dimin bibiyie
hiriinanim sima tirim, sima simiirsiyin naingwoyimiyok
karamaekim. Sima ini dimin bibiyieyim, iikamim hii
priinanae prinanaeiyim sima tirim simiir napikim. Simiir
kwoinim ti hiriinan dimin ima bidi yikpitmaiyim. Mi

hiriinankiniuwi mi kara wi ti iikam hiriinanim simiir kig rani. Ɨriig.

13

Pol siya om Korin hiran iikamim simiirin min boinkin dimin taeminim sima napiyim sima sibgu mintirao.

1 Tariigina kara kimiir kigam niti ya kwoimaka aeya. Mi kimiir iikam nhirim sima simiir nomiiyauwim simiir nikbumbuwi mi kima wi ti yaiyim yipiki Adi Komii siya boinim, wi simiir wakaeyokna ap. Mi inkamim nwis nwoima mi kiritmai boinkii ti siirin mi sima wi sibgu danaaknkii haiginiugi.

2 Kara kimiirin ti iikamim yipiki dimin biyie simiir iikam nhirim simaka tirim, pi simiir boinkii. Biiya kara kimaka waraurar niki owa kwisaka, kara kimiirin igao yai ti dimin taemin imiir boinkin. Mi tariinanin kara ti aru nwokiyin, kara kimiirin pa swoki boinkii. Mhoiiya kara kimiir kigam swoki iti, kara wi inkam nwirni swoki kiwaki rani, rirmiiya nwowamin, yipiki dimin biyie tirin mi naingwoyimyok karamae ha nwowin. Kara kimiirin ti dimin biyieyim kima tirim wi simiirsi nonkwobumbuninkini.

3 Mi kara kimiiram waraur niti mi iikamim dimin bibiyie tirim simiir nini onkwobumbuninkingigam mi kima wi haini ninokninkini kariirin Jisis Krais siyar boinkikin. Mi iiya siya kariir boinin, kimiir dimin bibiyieyim simiir nonkwobumbuninkinam mi kima wi haini ninokninkini, siir kirieya kimaka waraur nwowa sapisap rani. Niingaka. Saeya komiiga.

4 Mi iiya Krais siya iikam krimiir hiriinanar mi owin, inkamim siirin ina mi hainamim paeyin hiiiniya nirioninkinin, saika ha ninkin irinugiyim mi siya ina yaonamin. Mi tariinanin Adi Komii krimiir Wanin siya siir kirie komiiya yipiki siir hidninsiin idwowin mi siya omwai ha swoki waiyan, saiirin siir bidi hauugiya. Krima mi Krais siya krima wi iripar haingiriyiu owi mi nim krima inkam kirie komiiyan tani. Mi Adi Komii siya krimiirin wi siir kirie komii aiir whinkinsiis haiginiuwi. Mi mhoiiya krima niti mi krima wi siir kirieya saiir niisiimauuwi iikam kimiir waraurin, ta krima hida kimiir saiir hiriinan.

5 Kima, kima kimar hidnaei mi kima wi haini sibgu inokninkini, iyie? Niingaka, kima Krais siir yaiya kimiir kwoinau nwokaiya saiir wakaeyokna apikim. Mi kima tari ninokninkin tani, Krais siya kimiir kwoinau waraur nwokaii, aniya? Mi kima siiram naingwo tibmii kiini, kima tira saiir hiriinan mi siya wi kimiir kwoinau kwirii idwokaii. Mi hiriinan tir karamae nwowi mi siya wi waraur nwo rani.

6 Kara hiriiyar naingwo tibmii kiini, kima ina
ninokninkinim Krais Jisis siya krimiir kwoinau nwokaiyin.
Krima iikamim yipiki niksisaeiyim sim tani. Niingaka.
7 Krima Adi Komii siiramin minam kwis boini, siya wi
kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kima wi hiriinanki
nwowi, iki dimin bibiyieyim simiir wakaeyokna apim. Krima
siiramin ti dimin taemin hiriinanim simiiram bi sriigikin mi
iki iikamim pa nwoki aingwowim, krima inkam wadiekim.
Niingaka. Mi iikamim krimiirin hiriinan naingwowi, krima
ini yikiigiyim, ya ta hiriinana ya dimin komii rani. Krima ha
naingwowi, wari kima tirim yim ini ywowim, simiirarar dap
iski.
8 Kima ina ninokninkinim ta saiirin, krima wi ta
yaimwokiyaimwowa saiir dimin sim whir swoki
kinkrip rani. Krima whinkinsiis haiginiuwanin diminin
whirkiwhiruwairgin ya yaimwokiyaimwo aeya.
9 Mi kima Krais siir yai imiir wakaeyokna api, kima
tira saiir hiriinan mi krima wi mairgimairga nwo rani,
krimiir Adi Komiiyin siir kirieya iki iikamim yipiki dimin
bibiyieyim sima napiyim simiir nonkwobumbuninkiniya
saiir niisiimauuwim. Mi iikamim krimiirin ha naingwowi,
krima ini inig karamae ywowim yio ti hiriinan mi owiyim,
yi ini mi owin. Ɨinokiinokin krima Adi Komii siiramar
sriininaeikim, kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Mi kima wi
siir yai aiir nwoki wakaeyokna apim, kima tira saiir hiriinan.
10 Kariirin inigak Adi Komii siya nwowaiginiugin, Adi Komii
siir iikamim simiir grabim. Mi an kara kimiir tirbuwam tir
tani. Mi hiriinankiniuwi, biiyin kima saiir mwain mi wi kima
kimar swoki grabna, iiya kara ti aruwa niki owin. Mi mhoiiya
kara niti kimiir kigam, kara wi ta kariir kirie aiir nini tirni
rani. Kara kimiirin wi hinda grab haiginiuwi. Mi kima wi
wadieki wadie nwoki owim.
11 Ti kariir nomiiyauwim, krimiir yaiyim ini dig ywokiyim
mi krima kimiirin pi hindara nokboinmamairgii. Kima
dimin bibiyieyim simiirin digiumii haimriiyiugig mi kima
dimin miiyikim simiiraramar dinmiininkin iski. Ɨrni nwirni
dinan whinkinsiis ankinsiis mi kwoin whirua dwo mi
iripa dingwomamair aekiyam. Mi Adi Komiiyin yipikin
krimiiram naingwokwo nanaeiyin mi krimiir whinkinsiis
haiginiuwiyin, iripa krima nongwomamair aeyam siya wi
kimakar nwowi iinokiinokin.
12 Kima ti Adi Komii siir iikamim warauranim, kima irni
nwirni dikboinmamair mi iin min dinan ininkwo aninkwo.
13 Mi Adi Komii krimiir Wanin siir piugana tirana saiir
iikamim sima kimiir nikboinmamairgikin.
14 Kara hiniina naingwowi, Biiyan Inkam Komiiyin Jisis
Krais siya kimiiram nwoki aingwobumbuwim. Mi Adi Komii

siya wɨ kɨmiiramar nwokɨ aɨngwokwo ɨrkakɨm. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siya wɨ kɨmakar nwowi, kɨmiir kwoɨnau waraur kɨmiir nomiiyaunan. Ɨriig.

GALESIA

Pol siya ta yokwowa iikamim yipiki naingwo tibmiiyim nu haimii Galesia hiranim simiiram winkikin. Pol siya simaka hir nwokin. Pol siya Adi Komii siir yaiya omisisimim nu haimii Galesia hiranim simiir boinmimauugin. Mi nhirim ta yai aiir wakaeyim mi sima ina yaingwo tibmiigiyim Jisis siiram. Mi mhoiiya Judami kam nhirim ha nitim mi ti iikamim naingwo tibmiiyim simiirin sima ini boini sima siyiupai siyiupaiyim Moseski wingikim simiir sibgu onkworinim mi kamim simiir miois imiirin pi kitiyopnimnir haiyim mi ta hiriinan saiirsika sima wi Adi Komii saika nwoki amasukikinim. Mi mhoiiya Pol siya hiriinan wakaeyin mi siya ta yokwowa ha win hauugikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir boinkiyam. Adi Komii siya iikam imiirin Jisis siiram naingwo tibmiiya inigak saiirsi arar nwowaiginiuwikin. Ɨriig.

1 Kara Polkin, kara ta yokwowa kimiiram winkika kara Jisis Krais siir aposel inkamkin. Kariirin ta mii aiir miriiyamin nuan inkam nwirki bi nokmwin okwo haiginiugin. Niingaka. Mi Jisis siya mi Adi Komiiyin, ti inkamin yipikin Jisisni hidninsiin idwowin ieyankin kariirin sowa nokmwin ok-wohaiginiugin ta mii aiir miriiyam.

2 Mi nomiiyauim naingwo tibmiiyim yipiki kanakar nwowim, krima whiekakarin kimiir nokboinmamairgii iikamim Jisis Krais siirim naingwo tibmii kiiniyim nu haimii Galesia warauranim.

3 Kariir kwoin komiiyin ha naingwowi Adi Komiiyin krimiir Adin mi krimiir Biiyan Inkam Komii ikin Jisis Krais kimiirin wi sowa hauuwi naingwobumbu mi iripa nongwomamair aeyam.

4 Jisis Krais siya krimiir Adin siir yai aiirar wakaeyokna miriigin mi siya kwoin whirua asi nwokin krimiir dimin bibiyieyim simiirsi naowim ti siyiu bibiyieyim ti nuin siir tiranim taka ii aiir nwowim simiirsi nanmaiwarkainam.

5 Mi dimusi rani, Adi Komii siya ti hiriinan krimiirsi tirkin, krima siir inig iiir nwoki hainanyokiyokiikaemi iinokiinokin. Ɨhi, yai kaimwowairga. Ɨriig.

6 Kariir piua ini warar yopaigiya dimusi rani, kima Adi Komii siir bidi haiburgigim yipiki biiya kimiir kwoin imiir niki kiyaiyin dimin kibiyin Krais siya priidiraerarkiyin kimiir biiya iiya siya naonama. Mi tariinanin kima siir yai kibi kibiyim yim biri kimiminkikim simiirin bidi haiburgigim mi kima ini iki yai nhirim kima ha naingwowiyim yim wadiekim mi kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi

Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apim ini simiiram
ninmiininkinkripkaiyim.
7 Mi kara kimiirin pi hiniina boinkii, yaeya yai kibi nhir
karamaeka yipiki wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi. Niingaka.
Ini ta sasar ywowiskiya ta karar boinmauuwa. Kara ti dimin
taemin hiriinanim simiir asi boini. Dimusi rani, kam bibiyie
nhirim kimiir kwoinim sima pridaiginiugim mi sima minam
naingwokim Krais siir yai kibiya nanmaiwarkainaeiya
saiirin sima ninkpitkiyim yai biyie nimbiyamam.
8 Mi krima mi Adi Komii siir paekwosim ieya krimar niti
mi kimiirin yaeya yai nini boinmimauunii mi ti yaiyim biiya
krima boinmimauuim simiir hiriinan boinmimauu karam
nwowi, yaeya yai nini boinmimauunii mi yipiki ti hiriinan tiri,
kara ha naingwowi simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii mi
simiirin wi paeya nikropki.
9 Krima ti dimin taeminim simiirin bidiyar iki
boinmimauuim mi tariinanin krima ini simiirar swoki
boinmimauuim. Mi ti iikamim yipiki kimiirim nitim mi
kimiirin yaeya yai nini boinmimauuniyim mi ti yaiyim
biiya kima wakaeyim kariir kwoin komiiyin ha naingwowi
Adi Komii siya simiirin wi dimin biyie tir haiginiuwi paeya
nikropkiyam simiirin.
10 Mi kima hiriiyar naingwowi ti dimin taeminim kara
winkiyim mi kara boinki ikim mi iikamim wi mairgimairga
kanaka nwowi. Niingaka. Kara simiirin minam boinkikin,
Adi Komii siya wi mairgimairga kanakar nwoki owim. Mi
kara ti dimin taeminim simiirin inkamaramar tirkiswo mi
inkamim mairgimairga kanaka ha nwokiswo mi kara simiirin
wi inkamaramar pi tirin wi Krais siir mii kigna miriiyan
inkam kiin di nwowi. Iriig.

Pol siya hiniina niisiimauugin ta aposel miiya siya miriiya inkami hindanki bi nitka.

11 Ti kariir nomiiyauim, kara ha naingwowi kima ina
sibgu inoknink inim ta Krais siir Yai Win Kibi aiirin ta kara
nanaaknink ii haiginiuwa kimiir biiya, ya ta yaiya inkami
kwoin airga bi priinaingwo boinkika. Niingaka.
12 Ti yai imiirin kariirin inkam nwirki bi boinmauugin mi
inkam nwirki bi mi iisiimauugin simiirin. Niingaka. Yio
Jisis Krais siya siyairgin kariir nanaaknink i haiginiuwin ti yai
imiirin yaeya siyiu whirni.
13 Tiki yaiyim yim yai kaimwokim. Dimusi rani, kima
bidiyar wakaeyim dimin bibiyieyim kara tirim biiya iiya kara
dimin taeminim Judami iikamim sima tirim simiir napin kara
dimin bibiyie kasa bi tirkin iikamim Adi Komii siir piugana
saiirim simiirin. Mi kara hiniina naingwokin simiirin hiriiyar
donkwobumbuninkin iuguski.

14 Mɨ kariir ɨrɨpa yaɨoyɨeya saiir kouwɨn ɨni kara ywowɨn tɨ yaiyɨm Juda iikam krɨma napiyɨm sɨmiirɨn. Dimusi rani,
kara bɨdiyar sɨbgu wakaeyokna apɨn dimɨn taemɨnɨm krɨmiir
brougae wanwiyaeyɨm sɨma tɨrɨm ɨiya Adi Komii siir boɨniyɨm
Adi Komii siya big nasmɨrwaiya sɨmaka nwowam.
15 Mɨ Adi Komiiyɨn ɨiya kara kariir yopiini mhɨinau hɨrar
nikɨ okaiyɨn siya kariirɨn saiirar nɨmbingikɨn. Mɨ mhoɨiya
siya kariirɨn ha sɨbgu grabaigɨnɨuwɨn mɨ siya kariirɨn ɨna
boɨnkiyɨn, kɨra kariir mɨi aiir mɨrii.
16 Mɨ siya kariirɨn hɨriirnan boɨnkiyɨn, mɨ siya kariirɨn ɨna
yɨisiimauuɨn siir yɨnisɨm ɨiirɨn mɨ kara wɨ tɨ yai kɨbi kɨbiyɨm
Krais siirɨm wɨ sɨmiir asi boɨnmɨmauuwi ɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ
Juda iikam tani sɨmiir pɨugananɨm sɨmiir. Mɨ ta ɨi aiirarɨn
kariirɨn Adi Komii siya yɨisiimauu yɨpɨkɨ siir yɨnisɨm ɨiirɨn,
kara tɨ dimɨn ɨiiramɨn inkam nwɨrniyam bɨ srɨigɨn kariirɨn siya
boɨnmauuɨm. Niingaka.
17 Mɨ kara om komii Jerusalema hɨriir bɨ mɨ amkɨn kamɨm
yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii siya nɨmbinɨm bɨigɨ bɨi aposel inkam
nwowam sɨmiiram sɨmiir ninɨ srɨinakiyam mɨ kariirɨn sɨma
boɨnmauugiyɨm tɨ dimɨn ɨmiirɨn. Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn kara
ɨna yamsauwɨn nu komii Arebia hɨriir om siiyɨn apa iikam
kwɨsuwakɨ nwowiyɨn siir. Mɨ mhoɨiya kara ɨni om komii
Damaskas hɨriiyar swokɨ amɨn.
18 Mɨ mhoɨiyan bɨewi whoɨmɨm ha namkiyɨm mɨ kara
kɨmɨdiniya om komii Jerusalem hɨriir yam mɨ kara kɨmɨdiniya
Pita siir kɨg yɨpɨkɨ kara ninɨ owouwɨn mɨ kara ninɨ boɨnɨuwɨn
ɨiyɨm ɨuur ɨriiyar.
19 Kara aposel inkam nwɨr bɨ swokɨ kɨgmɨmɨnkɨn kara Jems
siirarar kɨg Bɨiyan Inkam Komii Krais siir nomousɨmɨn kara tɨ
inkam ɨiirarar kɨgɨn.
20 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ kara wɨnkiyɨm yɨm yai kaimwo
ɨmaɨrgɨm Adi Komii siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨn kara kɨmiir
nɨksɨsae rani.
21 Mɨ ta kara nama om komii Jerusalema hɨriir saiir
mhoɨiyan kara hɨr ha haiburgɨgɨn mɨ kara kɨmɨdiniya nu
maeyauɨm Siria, Silisia sowiirɨm sɨmiir hɨriir yam.
22 Mɨ taka ɨiya, iikamɨm Jisɨs Krais siir pɨugana saiirɨm
nu haɨmii Judia hɨranɨm sɨma kariir bɨ kɨgɨm mɨ kariir bɨ
mɨ kɨgsɨbgɨm. Sɨma yaiyɨm kam ɨma boɨnɨm kariir hɨnɨɨn
sɨmiirarar wakaei,
23 inkamɨn yɨpɨkɨ krɨmiir nɨpɨmparɨn mɨ krɨmiir
nɨgbumbuwɨn mɨ krɨmiir nɨsomsomaowɨn tariinanɨn siya
ɨni Yai Wɨn Kɨbiya Krais siira ɨni saiir boɨnmɨmauuwɨn yɨpɨkɨ
siya tɨrbuwam nikɨ tɨra.
24 Mɨ sɨma dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya tɨrɨm kariir sɨmiir
wakaeyɨm mɨ sɨma kɨmɨdiniya siir inɨg ɨiir hainanki. Ɨriig.

2

Aposel nhirim sima kwoin whirua Pol saika nwokikim

1 Mi biewii iuur whiiyim namkiyim simiir mhoiiyan, kara
kimidiniya Banabas saikar yam om komii Jerusalema hiriirin.
Mi kara Taitas siirin warar yinkin ikiunam mi siya kimidiniya
kriraka yinkin am.
2 Kara hiriirin whisarii bi namkin kariirin Adi Komii siya
niisiimauugin mi siya kariirin minam naingwokin kara hiriir
namim. Mi kara hiriirin ha namin mi iikamim hapairanim
simiirin ina boinmimauuwamin ta Yai Win Kibiya ta kara
boinmimauuwiya iki iikamim hinda tindanim yipiki Judami
piugana saiir karamaeyim simiir mi kara iikam whiekakim
simiirar bi boinmimauu irkakim. Kara kamim Adi Komii
siir piugana saiirim hapairanim simiir bii nwowiyim simiirar
boinmimauugin. Kara minam naingwokin sima ta Yai Win
Kibiya ta kara boinmimauuwa iki iikam nhirim sim, wi sima
nwoki anaaninkii haiginiuwim. Kara minsi nididgin dimin
taeminim biiya kara tirim simiirsi mi ti tariinan kara mi tirim
yim wi naekak nwo rani.
3 Taitasin ti inkamin yipiki kanaka namin hiriir, yio Grikan
inkamkin siya Judami piugana saiir tani mi nim krima
kimidiniya ha boin sima Taitas siir miois aiir kitiyopnir
haiyam tirim mi Juda hapairan inkam komii komiiyim
naingwo tibmiiyim sima siir miois aiir kitiyopnir haiyam ini
boriisopim Juda simiir inkamnan nwowam mi siya wi simaka
iripa nwoki owim. Niingaka.
4 Mi nim krima ti kamim ti dimin iiirin hiriinan dimusi
bi boinkikim kam nhirim yipiki yaimwoni boin karamae
nwowiyim sima krimiir nomiiyau nwokim mi sima Krais siir
yai imiir bi sibgu wakaeyokna apkim, yim sima Taitas siir
miois aiir kitiyopnir haiyam tirkim. Mi ti kamim krimaka
nini oniyim krima bi ninokninkinkim diminin sima napiyin.
Mi sima kamim dimin taemin nini kigninprionakiiyim sim
haniin nwokim dimin taemin kibi kibiyim Krais siirim
rirmiiya krima naingwo tibmii apiyim simiir. Krima tari-
inanin Moses siir siyiu komii iiir nwo rani mi krimiirin wi
siya nanmaiwarkaina rani, yipiki biiya Juda iikamim sima
napin. Dimusi rani, krima mi Krais Jisis siya, krima ini
nwiruwar ywowiskiyim. Mi ti inkamin krimiir kiyaiyam
minin krima Mosesni siyiuin biiyanin siir napim nim wi
inkamin maeyauwa mii biyie miriiya sae nwokaiyin wi si
hiniin pi ywowin.
5 Mi krima simiir yaimirsim kwir bi swoki wakaeyokna
apmiminkim. Dimusi rani, krima Adi Komii siir yaiya kimiir
wokmaihaiginiuwana saiirin sibgu kigriraowi mi kima wi ta

hiriinan saiirsi nwowi iki yai bibiyieyim simiir wakaeyokna apim.

6 Mi ti kamim hapairanim yipiki inig komii komiigakim mi
iki iikam nhirim Adi Komii siir piugananim sim kigriraowiyim
mi an kara ha naingwowi ti inkam komii komiiyim
sima mi owa ya kariir whwonkam idan ya dimin komii
rani. Dimusi rani, Adi Komii siir whwonkam idan iikam
whiekakim ini hirii hiriinankinar nwoswowim. Mi kamim
yipiki simiir inigim komii nwowim, sima kariirin yaeya
yai boinmauuwam bi swoki boinmauugim ti yaiyim kara
boinmimauuwanim simiirin.

7 Mi sima hiriiyar yinoknink in Adi Komii siya kariirin yai
miiyik miiyik imiirar hauugin mi siya kariirin ha nimbingiyin
mi ina yikropkiyin mi kara ina boinmimauuwamin siir yai
imiirin iki iikamim Juda iikam tani simiir piuganim simiir
iikam imiir, Adi Komii siya mi imbingiya Pita siir saiir
hiriinan, Yai Win Kibiya Krais siira saiir boinmimauuwam iki
iikamim Judami piuganim simiirim simiir.

8 Adi Komii siya Pita siir whinkinsiis haiginiugin siir yai
kibi aiir boinmimauuwam iki iikamim Judamiyim simiir. Ta
Pita siir siya whinkinsiis haiginiuwa biiya saiir hiriinan.
Mi sima bidiyar yinoknink inim kariirin Adi Komii siya
nimbingin mi siyar whinkinsiis haiginiugin siir yai kibi aiir
boinmimauuwam iki iikamim Juda iikam tani simiir piugana
saiir iikam imiir.

9 Mi sima ti dimin kibiyin Adi Komii siya tirkiyin kariir siir
ninoknink inkiyin ti siya nimbingiyin kariir siir yai kibi aiir
boinmimauuwam mi inkam komii komiiyim Adi Komii siir
piugana saiirim om komii Jerusalem hiranim, Jems, Kaiapas,
mi Jon, sima kimidiniya iin Banabas mi kara kririir yonkwo mi
ta iin sima nonkwowa kririir ya min nisiimauuga sima wadie
bidi ywokiyim krira ta Adi Komii siir yaiya saiirin hiriiyar
boinmimauuyokiyokiiyamim iki iikamim nu haimii Judia hir
nwowim simiir.

10 Sima kririirin ti dimin whiruwan siirarar boinkikin.
Sima minam naingwokim krira hiniina naingwowi krira umir
simiir iikam paeprikabim nu haimii Judia hiranim simiiram
hauugiyim. Mi ti diminim kara tiram naingwowim kara
simiirin bidiyar tirim. Łriig.

Pol siya dimin biyieyim Pita siya tirim om Antiok simiir boinkiigin

11 Krima iripar miriigim Adi Komii siir yai aiir
boinmimauuwim mi mhoiiya Pita siya om Antiok hir nini
kignakiyin hiran iikam imiir mi kara siirin siir whwonkam
idar yik. Dimusi rani, siya ti dimin biyie whirin siir tirkin.

12 Kara siirɨn ɨo whɨsarii bɨ nwokɨn tɨ dimɨn whɨruwan siya
tɨrɨn siirsika. Bɨiya kam nhɨrɨm Jems siya nɨkropkiyɨm om
Antioka tɨriir nɨtam, Pita siya bɨiya iikamɨm Juda iikam tani
nae sɨmaka nɨdwokai aekɨn. Mɨ mhoɨiya tɨ kamɨm Jems siya
nɨkropkiyɨm ɨna yɨmbiniyɨm om Antioka hɨriir mɨ Pita siya
iikamɨm yɨpɨkɨ Juda iikamɨm sɨmiir pɨugana saiir karamaeyɨm
sɨmiirɨn ɨna haiburgigɨm. Dimusi rani, siya pɨ nɨdidgɨn tɨ
kamɨm yɨpɨkɨm om komii Jerusalem hɨranɨm yɨpɨkɨ Mosesni
yaiyɨm bɨiyanɨm sɨm napiyɨm yɨpɨkɨ ha boɨnɨm kamɨm Adi
Komiini siyɨu napiyɨm sɨmiir mɨoɨsɨm yɨm kɨtiyopnɨmnɨr hai
mɨ tɨ inkamɨn siirɨn ɨo siya yo. Dimusi rani, ta nae siya naeya
sɨmaka saiirsika.
13 Mɨ Judami pɨugana saiir iikam nhɨrɨm yɨm ta ɨi aiirɨn
nae Juda iikam tani sɨmiir pɨugana saiir iikamɨm nae sɨmaka
naeyɨm mɨ ɨni ta ɨi aiirar yadɨgniyɨn. Mɨ sɨma tɨ iikamɨm
sɨmiirɨn Pita saɨka hɨrar ywoki mɨ Banabas siya hɨriinan kɨgɨn
mɨ siya ɨni hɨriinan siyɨu biyɨe ɨiirar mɨ apɨn mɨ siirɨn ɨriipɨ
hɨriinan ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmaka hɨrar mɨ okmwɨn ogig.
14 Mɨ kara sɨmiirɨn hɨriinan nɨoknɨnkɨnɨn sɨma Adi Komii
siir yai kɨbi aiir sɨbgu ap rani mɨ kara Pita siirɨn tɨ iikam
whɨekakɨm sɨmiir whwonkam ɨdar boɨn, ni kɨra Judami
pɨugana saiir inkamkɨn mɨ ni kɨra dimɨn taemɨnɨm Judami
pɨugana sɨma tɨriyɨm sɨmiir dap. Mɨ kɨra ɨni dimɨn taemɨnɨm
yɨpɨkɨ Juda iikam tani sɨmiir pɨuganan iikamɨm sɨma tɨriyɨm
ɨni sɨmiir napɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika mɨ kɨra iikamɨm Juda
iikam tani sɨmiir dimusi boɨnmɨmauuwi, sɨmiir kwoɨn ɨmiir
kiyaeiyam mɨ sɨma wɨ dimɨn taemɨnɨm Judami pɨugana saiir
iikam ɨma napiyɨm wɨ sɨmiir nwokɨ apɨm, ha? Mɨ ni kɨrarɨn
tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨmiir bɨ napkɨn! Mɨ ni kɨra pɨ nɨdidgɨn
Jemsni kamɨm yɨpɨkɨ kɨriir ninɨ boɨniyɨm sɨmiirsi. Łriig.

Mɨ yɨpɨkɨ Jisɨs siir yai ɨmiir sɨbgu wakaeyokna apiyɨm wɨ iikam bɨmbɨuwii nwo rani mɨ sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nanmai-warkainaei

15 Mɨ nɨm krɨma iikamɨm yɨpɨkɨ krɨmiir yopiiyɨm krɨmiirɨn
Judami pɨugana saiir naokainam nɨm krɨma ɨkɨ iikamɨm
hɨnda tɨndanɨm sɨma hɨnɨɨn tani Juda iikam tani sɨmiir
pɨugana sae karamae rani, yɨpɨkɨ ha dapiyɨm iikam bibiyɨe
yɨpɨkɨ Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamae nwowiyɨm.
16 Mɨ nɨm krɨma Juda yɨɨnɨeyɨm ɨna nɨoknɨnkɨnɨm Adi siya
ha bɨ boɨnkɨn iikamɨm wadɨe nwowiyɨm yɨm dimugɨ nwo rani,
yɨm sɨma Mosesni siyɨuɨm sɨm napkɨm. Nɨɨngaka. Dimusi
rani, sɨma Jisɨs Kraisni wakaeyokna apkɨm. Krɨma Jisɨs Krais
siirarar wakaeyokna apkɨm mɨ Adi Komii siya wɨ kwoɨn ara
asi naɨngwowi krɨmiirɨn wadɨe. Mɨ krɨma Mosesni siyɨuɨn siir
siyɨuɨm sɨm napkɨswo mɨ nɨm wɨ wadɨe di ywowi. Adi Komii

siya ha bɨ boɨnkɨn, inkam nwɨrkɨ wadɨekɨn Moses siir siyɨu komii ɨiir bɨdi sɨbgu apɨm. Nɨingaka.

17 Mɨ krɨma ha naɨngwowi Adi Komii siya krɨmiirɨn ha boɨnkɨn krɨma wadɨekɨm. Dimusi rani, krɨma Krais siir wakaeyokna apkɨm mɨ mhoɨiya krɨma ha wakaei Adi Komii siya ɨni ha boɨnɨn krɨma Moses siir siyɨu komii ɨiir dap mɨ wɨ siya nwokɨ grabaiginɨuwɨm mɨ yɨo tɨ kwoɨn hɨniinɨn yɨo mɨiyɨk rani. Mɨ krɨma Moses siir siyɨu komii ɨiir nikwowaisii mɨ Krais siiramɨn ha nɨnmiinɨnkɨnami krɨmiir grabaiginɨuwam mɨ tɨriiginɨn yɨo wɨ hɨniina nɨisiimauuwi, Krais siya krɨmiirɨn dimɨn biyɨe bɨdi tɨrhaiginɨuwɨn mɨ krɨmiirɨn siya bɨdi tɨrkiyɨm dimɨn biyɨe tɨramɨn. Ana tɨ yaiyɨm kaimwokɨm, aniya? Nɨingaka. Krais siya dimɨn taemɨnɨm krɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir bɨ tɨrbuwikɨn siya krɨmiirɨn mɨnanar whɨnkɨnsiis haiginɨuwikɨn krɨma Adi Komii siir yai ɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨinɨm.

18 Mɨ ta bɨiya kara haimriiyɨugiga Moses siir siyɨu komii ɨiir saeya kaimwokɨ nɨuwi mɨ mhoɨiya kara ha swokɨ ami siiram mɨ ha naɨngwo tɨbmii kɨini mɨ kariirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae siya nwowaiginɨuwi Adi Komii siir whwonkam ɨdan mɨ ɨikamɨm sɨma wa swokɨ ɨnoknɨnkɨnkii, kara sɨmiir bɨdiyar ikɨ ɨisiimauuwɨn tɨ siyɨu hɨriinanɨn mɨ an tari dimɨn biyɨekɨbiyɨe ɨiirar tɨrkɨn.

19 Bɨiya kara mɨinan mɨrii nanaekɨn Moses siir siyɨu komii ɨiir napamɨn, kara ɨna nɨnoknɨnkɨnɨn kara inkam biyɨe nwokɨn mɨ kariirɨn kɨmɨdiniya Adi Komii siya yonkwobumbunɨnkɨn haiginɨu mɨ ta hɨriinan saiirsika kara asi naokɨn. Mɨ kariir ɨgsopa Krais siya asi nonkwokairinanaowidgɨn mɨ siirɨn Adi Komii siya yonkwobumbunɨnkɨn haiginɨu mɨ siya ha naonamkɨn paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir. Mɨ tariinanɨn kariir kwoɨnɨn Moses siir siyɨu ɨiir napam naɨngwo rani mɨ ta hɨriinana kara inkam mɨiyɨk Adi Komii siir whwonkam ɨdan wɨ saiirsi nwo rani. Nɨingaka. Mɨ tariinanɨn kara ɨni rɨrmiiya ywokiyɨn Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apɨn.

20 Whɨsarii rani, Krais siya bɨdi yaowɨn mɨ tɨ siyɨuɨm bɨiyanɨm kara sɨmiir nap rani, yɨm bɨdi dɨgiyɨm. Mɨ tariinanɨn dimɨn taemɨnɨm kara tɨriyɨm kara kariir kwoɨnaɨrgar naɨngwo dirɨraerar tani. Nɨingaka. Kara Adi Komii siir yɨnisɨmɨn Jisɨs siiram naɨngwo tɨbmii mɨ kara siiram naɨngwokwonanaei yɨpɨkɨ kariiram naɨngwokwonanaeyɨn mɨ kariirsi naowɨn mɨ kariirɨn siya whɨnkɨnsiis haiginɨugɨn kwoɨn whɨrua Adi Komii saɨka nwowɨm. Mɨ tɨ dimɨnɨm tɨ tariinan kara tɨrɨm kara Adi Komii siir yɨnisɨmɨn Jisɨs yɨpɨkɨn kariiram naɨngwokwonanaeyɨn mɨ kariirsi naowɨn kariir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam siir kɨrɨeni tɨrkɨn.

21 Kara tɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm Adi Komii siya tɨrkiyɨm hinda
whɨsarii prɨiywokaiyamam bɨ tɨrkɨm. Mɨ kara sɨmiirɨn wɨ
digɨumii haigɨngig rani. Nɨingaka. Mɨ Adi Komii siya iikam
ɨmiirɨn ha boɨni sɨma wadɨekɨm. Dimusi rani, sɨma Adi Komii
siir yai ɨmiir wakaeyokna apkɨm bɨiya Moseskɨ si hauugiyɨm
iikamɨm sɨm mɨ Krais siya wɨ di yɨti. Moses siir siyɨu komiiyɨn
yɨo wɨ Adi Komii siir di tɨri, krɨmiir boɨnam hɨniɨn, krɨma
dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm. Krais siya whɨsarii bɨ naokɨn siya
bwamkakɨn siya asi naokɨn. Krais sasaɨrgɨn Adi Komii siir
tɨri, krɨmiirɨn siya hɨniɨn boɨnam krɨmiirɨn dimɨn whɨrkɨn bɨ
kɨmbugɨm yɨo bɨiyan siyɨu komiiyɨn si rani. Nɨingaka. Ɨriig.

3

Kɨmiirɨn wɨ pɨkɨ hɨniɨn dimɨn ɨkɨ nwowaigɨnɨuwi wadɨe nwowamɨn Moses siir yai ɨma iyɨe? Krais siir yai ɨma.

1 Kɨma iikamɨm Galesianɨm kɨma iikam paipai rani! Mɨ
kɨma ɨkɨ kam nhɨrɨm sɨmiir dimuam kɨgnɨnkɨnkɨm kɨmiir
kwoɨn ɨmiir kiyaiyamɨn. Mɨ kɨma Krais siir yai kɨbi kɨbiyɨm
sɨmiir bɨ wakaeyokna apkɨm, aniya? Krɨma kɨmiirɨn bɨdiyar
ikɨ boɨnmauuwɨm idowɨiyar kɨma kɨgni hanɨin ta siya
naonama paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn si.
2 Kara kɨmiiramɨn pɨ dimɨn whɨruan siiraramar srɨii. Kɨma
Adi Komii siir naeyɨuɨn siirɨn panɨin panɨina haii? Mɨ kɨma
siirɨn tɨ dimɨn taemɨnɨm Moses siir siyɨu komii ɨeya boɨnɨm
sɨmiir wakaeyokna apɨm mɨ ha haigɨn, aniya? Iyɨe? Mɨ tari
kɨma Krais siir yai ɨmiir wakaeyokna apkɨm yɨpɨkɨ bɨiya kɨma
wakaeyɨm? Kaimwokɨkaimwowɨm yɨm ɨni Krais siir yaiyɨm
sɨma sɨmar ywowɨskiyɨm.
3 Mɨ tariinanɨn kɨma biyɨe panɨin panɨina nwokɨm? Adi
Komii siir naeyɨuɨn kɨmiirɨn siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn mɨ
kɨmiir kwoɨnɨm siya kiyaigɨm mɨ kɨma bɨigɨ bɨiyɨn Krais siir yai
kɨbi kɨbi ɨmiiramɨn ha wakaeyokna apkɨm. Mɨ tariinanɨn kɨma
ha naɨngwowi kɨma siir dimɨn taemɨn kɨbi kɨbiyɨm sɨmiiramɨn
ɨna sɨbgu apkrɨpkaiyɨm kɨmiir kɨrɨeniyar mɨ kɨmiir kɨuɨm ɨni
kɨrɨeya nwokrɨpkaiyɨm, aniya? Nɨingaka.
4 Mɨ tɨ dimɨn kɨbiyɨn Adi Komii siya tɨrkiyɨn yɨo dimɨn komii
rani. Nɨingaka. Yɨo dimɨn komiigɨkomii ɨeyaɨrgɨn.
5 Mɨ Adi Komii siya siir naeyɨuɨn kɨmiir dimusi hau-
ugɨkɨn dimɨn kɨrɨe komii komii kɨmiir iikamɨm sɨmiir ɨingar
nonkwo dirɨraerarɨm? Siya tɨ hɨriinan dimusi bɨ tɨrkɨn kɨma
yaiyɨm bɨiya Moseskɨ si boɨnmɨmauuwɨm sɨmiir wakaeyokna
apkɨm, iyɨe? Mɨ tari mɨnsika, kɨma Krais siir yaiyɨm yɨpɨkɨ
kɨma wakaeyɨm sɨmiir warar mɨ wakaeyokna apkɨm? Yɨm
tɨriigɨnɨm yɨm Krais siiraraɨrgɨm.

6 Krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm. Dimusi rani, Adi Komii
siir yaiyɨm bɨiya profet kamɨm sɨm wɨnkiyɨm sɨma tɨ
hɨnɨɨna wɨnboɨnkikɨm, Ebraham siya yaiyɨm Adi Komii siya
boɨnkiyɨm siir sɨmiir wakaeyɨn mɨ siya tɨ hɨnɨɨna boɨnki, Adi
Komii siir yaiyɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm mɨ siya boɨnɨm siya
sɨmiirɨn wa tɨri. Ebraham siya tɨ hɨriinan naɨngwokɨn mɨ
siya ha naɨngwo tɨbmiigɨn Adi Komii siiramɨn mɨ ta hɨriinan
saiirsika Adi Komii siya hɨnɨɨna asi boɨnkɨn siya dimɨn whɨrkɨn
bɨ kɨmbugɨn.
7 Kɨma tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn tɨ kwaboɨnamɨn
siir dɨnokɨnkɨn. Iikamɨm yɨpɨkɨ ɨinokɨinok Adi Komii
siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨniyɨm mɨ sɨma dimɨn taemɨnɨm
siya boɨniyɨm sɨmiirɨn ha tɨri, sɨma sɨmaɨrgɨm Ebraham
siirgɨsiir yɨnɨeyɨm. Dimusi rani, yɨm sɨma Adi Komii siiram
naɨngwokɨm Ebraham siya boɨna siir saiir hɨriinan.
8 Adi Komii siya iikamɨm Juda iikam tani sɨmiirɨn bɨdi
bɨdiniyar nɨnokɨnkɨnkɨn sɨma wɨ sɨmbi naɨngwo tɨbmii Yai
Wɨn Kɨbi aiiram mɨ sɨma wɨ wadɨe sɨmbi nwowi. Dimusi
rani, sɨmiir kwoɨnɨm aowa aowa hɨnɨɨna naɨngwokɨm Adi
Komii siya ta siya boɨna wɨ saiir hɨriinanar tɨri. Mɨ ta
hɨriinan saiirsika siya bɨiya Ebraham siir asi boɨnkɨn siir
yai kɨbiyɨm yɨpɨkɨ wɨ mhoɨiya nɨmbiyami mɨ yɨpɨkɨ siya siirɨn
hɨnɨɨna boɨnɨn, mhoɨiya kɨriirsiyɨn kara ɨkɨ iikam whɨekakɨm
ɨkɨ omom omomɨm sɨmiirɨn wɨ yapayapa tɨrhaiginɨuwi kɨriir
kɨrɨeni. Ebraham siya tɨ yai ɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨn
mɨ siya tɨ hɨnɨɨn asi boɨnkikɨn, Adi Komii siya wɨ tɨ hɨnɨɨna
tɨri. Mɨ Adi Komii siya hɨnɨɨn asi boɨnkɨn siya dimɨn whɨrkɨ bɨ
kɨmbugɨn.
9 Mɨ yɨpɨkɨ hɨnɨɨna naɨngwowi Adi Komii siya ta siya boɨna
wɨ saiir hɨriinanar tɨri mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna
boɨni, sɨma dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm ta bɨiya siya boɨna
Ebrahamni, Ebraham siya dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn.
10 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ yaiyɨm Moseskɨ si wɨnkiyɨm bɨiya
sɨmiirar napkrɨpkaii mɨ Adi Komii siya wɨ ɨo sɨmiir nwowi
mɨ sɨmiirɨn wɨ siya tɨoɨdwomaii. Dimusi rani, siir yai kɨbi
kɨbiyɨm Yokwo Komii saeya boɨnkiyɨm tɨ hɨnɨɨn, iikamɨm
yɨpɨkɨ tɨ yaiyɨm bɨiya Adi Komii siya boɨnkiyɨm Mosesni sɨmiir
wakaeyokna api tɨ yokwonau hɨr nwokaiyɨm sɨma sɨmiirɨn
hɨriiyar wakaeyokna apswo mɨ hɨriinan tɨr karamae nwowi
sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya tɨoɨdwomaii.
11 Mɨ yaiyɨm Adi Komii siir Yokwo Komii aiir nwokaiyɨm
yɨm tɨ hɨnɨɨna boɨnkɨm, iikamɨm yɨpɨkɨ ha naɨngwowɨm
Adi Komii siya dimɨnɨn siya boɨnɨn siirɨn wa tɨri mɨ Adi
Komii siya sɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna boɨni, sɨma dimɨn whɨrkɨ bɨ
kɨmbugɨm mɨ sɨma wɨ Adi Komii saɨkar nwoyokiyokɨikaeyami
ɨinokɨinokɨn. Mɨ tariinanɨn krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm Adi

Komii siya wɨ inkamɨn Mosesni siyɨu komiiyɨn bɨiya Adi Komiikɨn si hauuwɨn siir wakaeyokna apɨm wɨ saiirsi nɨkɨu rani, siirɨn hɨnɨin dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn. Nɨingaka.

12 Mɨ siyɨuɨn Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apiyɨn yɨo saɨka bɨ namasugɨn. Nɨingaka. Adi Komii siir yaiyɨm Yokwo Komii hɨr nwowɨm yɨm tɨ hɨnɨina boɨnkɨm, tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Mosesni yaiyɨm sɨm wakaeyokna apɨm, sɨma sɨmiirar wakaeyokna apkrɨpkaii mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma wɨ hɨriinan asi nwoyokiyokɨii Adi Komii saɨkan.

13 Krɨmiir ɨgsopa Krais siyar yokwokairinanaowid mɨ siya mɨiyɨknan bɨ nwokɨn mɨ siya ha naonamkɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika siya krɨmiir asi whɨnkɨnsiis haiginɨugɨn krɨma Moses siir siyɨu komiini yaiyɨm sɨmiir haiburgigɨm yɨpɨkɨ Moses siir yai ɨma boɨnɨm krɨmiir nonkwobumbunɨnkɨnam. Adi Komii siir yaiya ta hɨnɨina boɨnka, inkam nwɨrɨn yɨpɨkɨ inkam nhɨrkɨm nɨsomaowi mɨ paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn si nɨnkɨn ɨrɨnugii, yɨo tɨriigɨnɨn yɨo mɨn nɨisɨimauugɨn siirɨn Adi Komii siya bɨdi yɨmbingiyɨn nonkwobumbunɨnkɨnamɨn.

14 Mɨ Adi Komii siya Krais siirɨn mɨnam tɨrkɨn siya biyɨe nwowɨm mɨ pɨ naowɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika tɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii siya boɨnkiyɨm Ebrahamni dimɨn kɨbi kɨbiyɨm, yɨm Jisɨs Krais siirgɨsiirgɨm yɨm wɨ iikam ɨmiiram nɨti yɨm wɨ Juda iikamɨm sɨmiiram nɨt rani. Krais siya tɨ dimɨn hɨriinanɨn siir asi tɨrkɨn mɨ krɨma iikamɨm wɨ siir naeyɨu ɨiir nwokɨ haiyɨm yɨpɨkɨ bɨiya siya boɨngigɨn siirɨn wɨ siya nɨkropkii mɨ krɨma tɨ hɨriinanar naɨngwokɨm Adi Komii siya ta siya boɨna wɨ saiir hɨriinanar tɨri. Ɨriig.

Mɨ yaiyɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya hauugiyɨm Mosesni yɨm tɨ yaiyɨm Ebrahamni siya hauugiyɨm sɨmiir maeyau aiir bɨ kisɨna onawidgɨm

15 Tɨ kariir nomiiyauɨm, tɨriigɨnɨn yɨo krɨmiir siyɨu ɨeya. Mɨ inkam nwɨso sowa diriyar boɨnkii dimɨnɨn sowa tɨranɨn siir mɨ sowa siirɨn ha wɨnkii gavmani yokwowa saiir mɨ mhoɨiya wɨ inkam nwɨrkɨ swokɨ kisɨna haigɨn tani tɨ yaiyɨm sowa wɨnkiyɨm yɨm wɨ hɨriiyar nwowi tɨ sowa wɨnkiyɨm bɨiya sɨmiir hɨriinan.

16 Mɨ tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn, Adi Komii siya Ebraham siir kitɨbmii boɨnkikɨn mɨ siir prɨnou ɨkɨm. Mɨ Adi Komii siir yaiyɨm Yokwo Komii hɨr nwowɨm yɨm siir yɨinɨeyɨm sɨmiir wara bɨ boɨnkɨn mɨ sɨmiir hoɨmgak bɨ mɨ ɨmbingɨn. Nɨingaka. Yɨm siir yɨnisɨm nwɨruwan siirarar nɨmbingɨn mɨ tɨ yɨnisɨm nwɨruwan yɨo Krais siyaɨrgɨn.

17 Kara ha naɨngwowi kɨma tɨ dimɨnɨn siir dimɨn mwokɨmwowɨn siir dɨnoknɨnkɨn. Bɨiya Adi Komii siya Ebraham siir kitɨbmii boɨnkikɨn yɨpɨkɨ siya tɨrana. Mɨ bɨewii

430yɨm ha namkiyɨm mɨ Adi Komii siya siir siyɨu komiiyɨn Moses siir hauu. Mɨ yaiyɨm wɨ swokɨ ɨinak rani, tɨ Adi Komii siya nɨmbingiyɨm mɨ siya boɨnmɨmauugiyɨm Ebrahamni mɨ sɨma wɨ hinda prɨiywokaeyam tani. Nɨingaka. Yɨm wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨiyami.

18 Mɨ krɨma tɨ yaiyɨm Adi Komiikɨ hauuwɨm Mosesni sɨmiir wakaeyokna api mɨ krɨma dimɨn kɨbi kɨbiyɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm sɨmiirɨn ha haii mɨ tari ta kitɨbmii boɨna Adi Komii siya kitɨbmii boɨna Ebrahamnaka ya wɨ naekak nwo rani mɨ tariigɨna ya kaimwo rani. Mɨ krɨma tɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm siya nɨmbingiyɨm sɨmiirɨn wa haii. Dimusi rani, nɨmbina yɨpɨkɨ Adi Komii siya nɨmbingiya Ebrahamni saiirsika, Mosesniya saiirsi rani.

19 Mɨ tɨ yaiyɨm Adi Komii siya Mosesni dimusi hauugɨn? Adi Komii siya tɨ yaiyɨm iikam ɨmiirɨn mɨnam hauugɨn krɨmiirɨn hɨnɨɨna nɨisiimauuwɨm tɨ dimɨnɨn krɨma tɨriyɨn yɨo mɨiyɨk rani, yɨo ɨni biyɨe ywowɨn. Mɨ Moses siir yaiyɨm yɨm ɨni krɨmiirar nikɨ kɨgrɨrao krɨpkaiyɨm mɨ wɨ Ebraham siir yɨɨnɨe ɨeyar nɨtbudgii yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii siya boɨnɨn inkamɨn. Adi Komii siya siir yaiyɨm siir paekwosɨm ɨmiir boɨnkikɨn mɨ yɨm sɨma sɨmiirɨn Moses siir boɨnmauu. Mɨ inkam nwɨruwan Adi Komii siya mɨ iikam ɨkɨm sɨmiir bopwowar nwowɨskiyɨn siyaɨrgɨn mɨ siir yaiyɨm siya pɨ sɨmiir boɨnkii mɨ yɨm sɨma pɨ kwoɨn whɨruwar mɨ okii sɨmiir tɨramɨn.

20 Mɨ Ebraham siirɨn yɨo Adi Komii sikɨsiyar boɨnkikɨn tɨ nɨmbinɨm siya tɨranɨm siir. Mɨ ya ta ɨiya ya bopwonau nwowan inkam karamaeka sɨmiir bopwonau nokwokairɨowam Ebraham siir tɨram kwoɨn whɨrua siya nwokiyam tɨ dimɨn ɨiiram. Adi Komii siya tɨ hɨnɨɨna boɨnkikɨn siya wɨ hindara prɨitɨrkii tɨ siya boɨnɨm sɨmiirɨn. Mɨ ta nɨmbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahamni ya ɨni tɨ yaiyɨm Adi Komii siya hauuwɨm Mosesni ɨni sɨmiir kou ywowa.

Moses siir siyɨu komiiyɨn siya siyaɨrgɨn krɨmiir kɨgrɨraowiyɨn krɨmiir nɨkɨunamam Adi Komii siir kingiin hɨriir namam

21 Dimuga? Mɨ tɨ yaiyɨm yɨpɨkɨ Moseskɨ si hauuwɨm iikamɨm sɨm mɨ ta nɨmbina Adi Komii siya hauuwa Ebrahamni sɨma bɨdi yɨkrɨpa? Nɨingaka. Mɨ yai kɨbigɨ nwokɨswo ya iikam ɨmiirɨn wɨ saeyar pɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨn ɨrɨpa Adi Komii saɨka nwowam mɨ Adi Komii siya wɨ ha pɨ boɨnɨn tɨ iikamɨm yɨm iikam wadɨekɨm. Dimusi rani, sɨma tɨ yai kɨbi ɨmiir wakaeyokna apkɨm mɨ sɨma wɨ hɨriinan nwo rani.

22 Adi Komii siir yaiyɨm Yokwo Komii saiir nwokaiyɨm yɨm krɨmiirɨn tɨ hɨnɨɨna boɨnkɨm, iikam whɨekakɨm dimɨn biyɨe tɨrɨm nɨm krɨma ɨni paeyɨn uridgɨ nɨtkiiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨm. Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ wɨ Jisɨs Krais siir wakaeyokna api mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ ha boɨni sɨma

wadiekim. Dimusi rani, sima hiniina naingwo tibmii kiini ti dimin taeminim biiya siya nimbinim simiirin wa tiri.

23 Biiya Krais siir yaiyim niki it karamae niki owim mi ti yaiyim Moseski si hauuwim iikamim simiir krimiirin sima kigriraokim mi krima simiir wakaeyokna apim mi ini Adi Komii siyar tirbudgiyin dimin kibigikibi iiirar Krais siirin yipiki krima sibgu wakaeyokna apanin.

24 Mi ti hiriinan saiirsika ti yaiyim yipiki Moseski si hauuwim iikamim simiir krimiir kigriraowam yim min niisiimauugim krimiirin, krima miiyik rani mi krimiirin min mi tirkikin krima Krais siiram niwitamim mi Adi Komii siya wi ha boini, krima dimin whirki bi kimbugim. Dimusi rani, nim krima hiriiyar naingwo tibmii kiini ti digworaekwowim siya nimbinim, siya wa tiri.

25 Mi tariinanin Krais siir yai kibiyim yim bidi yitkiyim mi Moses siir siyiuin krimiirin siya kigrirao rani, yio bidi digiyin. Ɨriig.

Naingwo tibmii saisairga Adi Komii siir yinisisim krima nwowana

26 Wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. Dimusi rani, wim kima ha naingwo tibmii kiini, dimin taeminim biiya siya boinim siya wa tiri mi nim krima wi iripa kwoin whirua Jisis Krais saika nwowi.

27 Mi wim kima Adi Komii siir yinisisimkim. Dimusi rani, biiya iikam kimiirin yipiki iikam nhirkim baptais haiginiuwim, sima kimiirin Krais siir inigni baptais haiginiugim mi kima iripa asi nwowi Krais saika. Mi Adi Komii siya kimiiramin wi Jisis Krais siiram siya naingwowiya wi saiir hiriinan naingwowi.

28 Mi ta hiriinan saiisika ti hiriinan asi tirkin mi tariinanin iikam kima isido whisa bi nwoko Juda piugana sima mi Juda piugan tani yim sima mi iikamim hinda whisarii mii priimiriiyim mi iikamim rirmiiya nwowiyim yim sima mi wigkamim yim sima. Niingaka. Adi Komii siya ha naingwokin yi ti hiriinan siyiuin yio dimin komii rani. Iikam whiekakim ini hirii hiriinankinar ywowim. Dimusi rani, krima Krais Jisis siirgim.

29 Mi kima Krais siirginiuwi mi wim wi Ebraham siir yiinie nwowi mi ta hiriinan saiirsika mhoiiya kima wi dimin kibi kibiyim simiir asi haii yipiki Adi Komii siya nimbinim Ebrahamni siir hauuwam. Ɨriig.

4

Mi krima miiyan kam Krais siirsiyar nwowi Adi Komii siir yinisimin

1 Yai nhirim yim ti hiniingim, yinisim nwirin dimin taemin
whiekakim siir adin siirim yim wi siya haii mi simiirin wi
siya kigriraowi mi iiya siya yinisimar niki owa siya ti dimin
hiriinanim simiir bi haigin, siya inkamin hinda siir adni mii
whisarii priimiriiyin siir hiriinan nwokin.
2 Mi siya ini yinisimar niki okripkaiyin mi siya iikamim
simiir yai imiirar wakaeyokna ap yipiki siir kigriraowiyim mi
siir dimin taeminim siya haiyanim yim wi ta iiya siir ad ieya
nimbingiya saiirar nadigiuwi mi siya wi haini haii simiirin.
3 Mi biiya nim krima ti yinisimin siir hiriinan nwokim mi
krimiirin dimin biyie saeyar widnonkworinugim mi krima
uridyiu bibiyieyim mi iki dimin bibiyieyim ti nuin siirim simiir
asi wakaeyokna apkim.
4 Mi ta iiya yipiki Adi Komii siya nimbina saeya nitkiya
mi siya siir yinisim iiirin ha nikropkiyin mi siya ini inkamar
yimbiyamin. Mi siirin wig ira saeya yaokainaki mi siya ini
yaiyim yipiki biiya Moseski si hauuwim Juda iikamim simiirar
mi wakaeyokna apkin.
5 Siya ti dimin iiirin dimusi bi tirkin siya krimiirin wi
hiriinansi nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi iikamim yipiki
Mosesni yaiyim sim wakaeyokna apim krimiirin wi saeya
nwoki owaiginiuim rirmiiya. Mi krima wi Adi Komii siir
yinisisim nwoki owim, siir yinisimin siir hiriinan yipiki wi
dimin taeminim Adi Komii siya nimbinim krimiir simiir haii.
6 Dimusi rani, wim kima siir yinisisimkim, Adi Komii
siya siir naeyiu iiir bidi yikropkiyin yipiki siir yinisimin siir
kwoinau hir nwokaiyin kimiir kwoinau waraur nwokaiyam.
Mi Adi Komii siir naeyiuin krimiirin yio min tirkin krima
mairgimairga nwowim mi Adi Komii siir boinim, kira krimiir
adgin, kira krimiir adgin.
7 Mi tariinanin kima wi ii priei nwo rani, iikamim
yipiki maeyaua mii biyie miriiya saiir hiugripkiikikaiiyim
simiir hiriinan. Niingaka. Wim kima Adi Komii siirgisiir
yinisisimkim. Dimusi rani, kima Krais siir wakaeyokna
apikim mi wim kima Adi Komii siir yinisisimkim mi kima ti
digworaekwowim Adi Komii siya nimbinim krimiiram yipiki
siir yinisisimim, krima simiirin wa haii. Ɨriig.

Pol siya iikamim nu haimii Galesia hiranim simiirsi naingwoyimyokin.

8 Biiya Galesia kimiir iikamim iriipi hiriinan wim kima Adi
Komii siir bi mi inokninkinkim mi ti uridyiu bibiyieyim mi
dimin taemin nhirim kima naingwo tibmiiyim, yim Adi Komii
siir hiriinan tani.
9 Mi tariinanin kima Adi Komii siirin ina ninokninkinin. Mi
kimarin ha ninokninkin tani Adi Komii siya kimiirgikimiirgin,

kimiirin siya bidi yimbingiyim siir yinisisim nwowam. Mi ti uruwai siyaowaiyim tidiyiuni kima nikrimtio iupimpit kuukaiyiuwim kimiir widnonkworinuwim wim ini simiiram swoki akaininkirionaim.
10 Mi kima ti dimin taemin hiriinanim simiir napim mi kima hiriiyar naingwowi Adi Komii siya kimiirin wi hiniina boini, kima wadiekim. Dimusi rani, wim kima ii bwanim mi biewiiyim yipiki biiya Moseski boinim krimiir iikamim Judamiyim krima simiir napim.
11 Mi kara iikam kimiiram naingwokiyim mi kara ini nididkakar ywokiyin dimin taeminim kara tirim yim wi hindara priiywokaeyami. Dimusi rani, ti yaiyim ti tariinanin kima wakaeyokna apim yim naekak bi nwowikim yim ini ti yaiyim biiya kima niki apim naekak nwo karamae nwowim ini simiir hiriinan ywowim mi kima Adi Komii siirgisiiram sibgu wakaeyokna ap rani, ini niingar ywowiskiyim.

12 Ti kariir nomiiyauim, kara kimiirin pi igao yai hiniina boinkii, kima wari Moses siir siyiu komii kimiir kigriraowin siirin digiumii ti haimriiyiugig, kariir hiriinan ta hindara kara mi priiyakiirirara siyiu komii siiram ninkiriona karamae nwowa saiir hiriinan. Mi an kara ini iikam kimiir hiriinan ywowin, yipiki biiya Moses siir siyiu komii ieya kigrirao karam nwowim simiir hiriinan. Biiya kima kariirin dimin biyie bi tirkim mi kara ina ninokninkinin tariinanin kima kariirin wi kimbu rani.
13 Kima ina ninokninkinim biiya kara biigibii kimiir waraur nita ya dimusi rani, kara maki niigin mi kariir kwoinin ha kisina haigiyin mi kara Krais siir yai kibi kibiyim kimidiniya kimiir boinmimauu.
14 Mi dimin biyieyim kariir tirkiyim mi an kara ini makar iiyin mi kimiir kwoinim ti hiniina yaingwo kara miiyiknan nwo rani mi kima kariiram naingwo karamae bi nwokim mi kariirin digiumii bi mi haimriiyiugigin. Niingaka. Mi kima kariirin hapi Adi Komii siir paekwosim iiir kima haiiyin siir hiriinan haigim. Mi kima kariir haiwinim wim hapi Jisis Krais siir nasi haigim.
15 Biiya kima kara nita kima mairgimairga prasae bi kinkim. Mi tariinanin kima kariirin paniina naingwowi? Kara tiriiginim iikam kimiir boini biiya kara kimakar nwowa wim kima kariiramar naingwokwonanaekim. Mi kima ti hiniina naingwokim, krima wi krimiir yapa yapa nhwo imiirar habaii mi krima simiirin wi Pol siir hauugii mi siirin wi sima nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi kimiir kwoinin kariiram naingwokwonanaeyim dimusi swoki kisina haigigim?
16 Biiya kima kariiramin naingwokwo prasae bi kinkim mi tariinanin an kara ini kimiir sau omomnan yamwoiuin.

Dimusi rani, mɨ tari kara kɨmiirɨn yaimwowar boɨnkɨn, aniya?

17 Mɨ tɨ Judami iikamɨm yɨpɨkɨ naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm kɨmiir mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨmnɨr haiyam tɨrɨm, yɨm sɨma nɨmbinpai nɨmbinpai kɨmiir nɨmbinam tɨri mɨ sɨma wɨ kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨu rani yɨm mɨnam tɨri kɨma aru kariir nwokiyɨm. Mɨ sɨma tɨ hɨriinan mɨnam tɨrkɨm kɨma sɨmiiraramar nwokɨ sɨbgu aɨngwo ɨskiyɨm mɨ sɨmiiraramar nwokɨ apɨm.

18 Mɨ sɨmiir mɨiya wadɨekɨswo mɨ sɨma kɨmiiram naɨngwokɨswo kɨmiir whɨnkɨnsiisam mɨ wɨ wadɨeyar pɨ ywowɨn. Hɨriiyar dwo! Mɨ sɨma ɨinokɨinokɨn wadɨe kɨmiiraramar nwowi ɨiya kara kɨmaka tɨr nwowi, yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo mɨiyɨk rani. Sɨma tɨ siyɨu hɨriinanɨn kara tɨrɨn ɨiya kara kɨmaka ɨrɨpa waraur nwowa mɨ ha tɨra sɨma saiir hɨriinanar tɨ swokɨ tɨr.

19 Tɨ kariir nomiiyau kɨbiyɨm, kara ɨni wiga yaeya yɨnisɨm nwɨr swokɨ aokainam tɨriya mɨ saeya diriisusuwiya ɨni saiir hɨriinan ywowa. Kara ɨni hɨkak nwowɨn, bɨiya kara naɨngwowa kɨmiiram kɨma Krais siir sɨbgu wakaeyokna apam. Mɨ tariinanɨn kara ɨni hɨkakar swokɨ owɨn mɨ kara mɨnam nwowi kɨma Krais siiram swokɨ sɨbgu wakaeyokna apɨm mɨ kwoɨn whɨrua saɨka nwowɨm.

20 Kara ha naɨngwowi kara ɨni kɨmakar nwowɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika kara ɨig yai panɨinsi boɨnkisi ta yokwo aiirɨn kɨmiirɨn. Kara mɨnam naɨngwowi kɨmiir whwonkam ɨda nokwowɨm mɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir nɨnokɨnkɨnɨm mɨ kara kɨmiirɨn wɨ ɨig yai boɨn tani kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwamɨn. Mɨ kara tɨ arugɨ aru nwokiyɨn, kara nɨnokɨnkɨn tani kara kɨmiirɨn wɨ panɨin panɨina namisi whɨnkɨnsiis haiginɨuwi mɨ ta hɨriinan saiirsika kara kɨmiirɨn ɨig yai asi boɨnkikɨn mɨ yai hinsɨma asi mɨ boɨnkikɨn kɨmiirɨn. Ɨriig.

Tɨ niwiiyɨn Sera Hega sowiirɨn yɨo aknaɨn krɨmiir nɨisiimauugɨn

21 Kara kɨmiir srɨiyam tɨri, yɨpɨkɨ Mosesni siyɨu komiiyɨn siir aowa nwowɨm mɨ kɨma ɨna sɨbgu nɨnokɨnkɨn kɨɨnɨm tɨ siyɨu komii siir siyɨu mwokɨ mwowɨm, aniya?

22 Mɨ Adi Komii siir Yokwo Komiiya ya hɨnɨɨna boɨnka Ebraham siya yɨnisɨm yɨnkamiyɨno nwɨsa iyɨo, nwɨrɨn yɨo wiga Hega dapiya saiirgɨn yɨpɨka Sera saiir mɨi mɨriiya mɨ nwɨrɨn yɨo Seranikɨn yɨpɨkɨ siir bɨiyan wiga Hega ya mhoɨiyan aeya.

23 Mɨ tɨ siir yɨnisɨmɨn ta wiga whɨsarii mɨi prɨimɨriiya saeya naokainaɨn, saeya siirɨn whɨsarii bɨ naokainakɨn. Dimusi rani, saiirɨn Ebraham siya nonkwonaka mɨ siya saɨka ɨrɨpa pɨu ha nwowɨn mɨ saeya ɨni yɨnkakar ywokiya. Mɨ yɨnisɨmɨn yɨpɨkɨ Sera saeya naokainaɨn saeya siirɨn whɨsarii

bɨ naokainakɨn saiirɨn Adi Komii siya nɨmbingɨn mɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn saiirɨn mɨ Ebraham siya ɨrɨpa pɨu saɨka ha nwowɨn mɨ saeya ɨni yɨnkakar ywokiya.

24 Mɨ tɨ yaiyɨm yɨm dimɨni hanɨin krɨmiir boɨniyɨokɨm. Tɨkɨ wig ɨso yo tɨ kitɨbmii boɨn kwɨso yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii siya nɨmbingiyo iikam ɨmiir, yɨo sowiir nɨkriigo. Hega ya yaiyɨm bɨiya Adi Komii siya hauuwɨm Mosesni mhɨu Sainai kɨu hɨr ya sɨmiir nɨkriiga.

25 Tɨkɨ inɨg Hegan yɨo mhɨu Sainai siir nɨkriigɨn nu Arabia hɨranɨn. Mɨ om komii Jerusalemɨn yɨpɨkɨn Juda iikamɨm sɨmiirɨn mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ hɨr nwowi ɨkɨm yɨm wig Hega saiirgɨm. Dimusi rani, Hega saeya yɨnisɨm yɨnkamiyɨn naokainaka mɨ siya siir yopiiya saeya mɨriiya wɨ saiir hɨriinanar swokɨ tɨri. Siya wɨ hinda whɨsarii mɨi mɨriiyan inkamar mɨ owi. Mɨ ta hɨriinan saiirsika iikamɨm yɨpɨkɨ Mosesni siyɨu komii si napɨm yɨm saiir yɨnisɨm ɨiir nɨkriigɨm. Sɨma Moses siir siyɨu komii ɨiirɨn mɨnam napkɨm sɨma ha naɨngwokɨm Adi Komii siya sɨmiirɨn wa nwokɨ boɨnɨm sɨma dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm mɨ tɨ yaiyɨm tɨ sɨma wakaeyokna apɨm yɨm wɨ sɨmiir tɨr tani dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae sɨma nwowam. Nɨingaka. Tɨkɨ yaiyɨm sɨmiirɨn wɨ sɨmar swokɨ hɨdi.

26 Mɨ wiga Sera nɨkɨuwiya ya mɨn nɨkriiga yaiyɨm Adi Komii siya hauugiyɨm Ebrahamni ya sɨmiir nɨkriiga. Saeya Adi Komii siir omɨn Jerusalem nɨkɨuwiyɨn yɨpɨkɨn Mosesni siyɨu komii kou siya nwo karam nwowɨn siir nɨkriiga. Yɨm sɨma siir bɨdi haiburgigɨm mɨ nɨm krɨma iikamɨm yɨpɨkɨ Kraisni yai kɨbi kɨbiyɨm sɨm wakaeyokna apiyɨm, saeya ɨni krɨmiir yopiinan ywowa mɨ nɨm krɨma ɨni saiir yɨnisɨsɨmnan ywowɨm.

27 Adi Komii siir yaiyɨm yɨm ha boɨnkikɨm, Jerusalemɨn Adi Komii siir om hɨr nwowɨn yɨpɨkɨ wɨ mhoɨiya nɨmbiyami yɨo wɨ bɨmbɨuwii nwo rani, yɨo wɨ tɨ Jerusalemɨn tɨ tariinan nwowɨn tɨ nu ɨiir wɨ siir haiburi. Krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm tɨkɨ yaiyɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiyɨm Yokwo Komii saiir nwokaiyɨm yɨm hindara boɨniyɨokɨm tɨ om whɨso sowiir nɨkriiyo yo tɨ wig ɨso owa. Ya hɨniɨna boɨnka,

kɨra ta wig pɨoa yɨpɨkɨ bɨiya yɨɨnɨekak nɨkɨ o karamae nwowa, kɨra maɨrgɨmaɨrgar dwoki! Kɨma kaɨrwao boɨnki mɨ yaiya whɨipani hanɨin damai kɨmiir wiga yɨpɨkɨ bɨiya yɨnpɨugak nwo karam nwowa mɨ yɨnisɨm naokaini kɨmpɨpɨsu hai karamae nwowa saiiram. Yɨpɨkɨ wiga saiir kamkɨ sopkiya saiir hɨriinan nwowa saeya wɨ yɨnisɨm kasa kasa swokɨ iyɨo rani mɨ saeya wɨ wiga kamkak nwowa wɨ saiir haiburi.

28 Tɨ kariir nomiiyauɨm, Aisak siya Ebraham siir yɨnisɨmkɨn. Dimusi rani, nɨmbina Adi Komii siya boɨnkiya siir saiirsika.

Mɨ tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn nɨm krɨma Ebraham siir yɨnisɨsɨm asi mɨ owi. Dimusi rani, tɨ yai ɨmiirsika.
29 Mɨ bɨiya yɨnisɨmɨn Hega saeya naokainaɨn yɨo. Dimusi
rani, saiir kamɨn ɨrɨpa pɨu saɨka nwokɨn, siya yɨnisɨm
yɨnkamiyɨnɨn yɨpɨkɨ Adi Komii siya whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨn
wig pɨoa nɨinga Sera nɨkɨuwiya saiir saeya naokainam siirɨn
siya siyɨu mɨiyɨknan bɨ tɨrkɨn. Mɨ tariinanɨn ta ɨi aiirɨn iikamɨm
yɨpɨkɨ Mosesni siyɨu si napɨm sɨma krɨmiirɨn mɨiyɨknan bɨ
tɨrkɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir naeyɨu siir haiyɨm bɨiya yɨnisɨm
yɨnkamiyɨn biyɨeyɨn siya tɨra yɨnisɨm mɨiyɨk ɨiir saiir hɨriinan.
30 Mɨ yaiyɨm Adi Komii siir Yokwo Komiiya saiir nwokaiyɨm
yɨm hɨriiyar boɨnkɨm? Yɨm ha boɨnkɨm, warɨ wiga hinda
whɨsarii mɨi prɨimɨriiya saiirɨn tɨ nhɨinɨkrɨropki saiir yɨnisɨm
yɨnkamiyɨnɨn saɨka. Mɨ saiir yɨnisɨmɨn yɨo adɨn siir dig-
woraekwowɨm wɨ wara hai rani, tɨ yɨnisɨmɨn yɨpɨkɨ bɨiya Adi
Komii siya nɨmbingiyɨn wiga saiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam
saeya naokainaɨn saɨkan. Mɨ kɨma tɨ yai bibiyɨeyɨm sɨmiirɨn
digɨumii haimrɨiyɨugig, tɨ kamɨm sɨma boɨnɨm hɨnɨin, kɨmiir
mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨr haiyam. Yɨm tɨ yaiyɨm kɨmiir kwoɨnɨm
wɨ sɨma tɨrbuwi, inkamɨn maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiir
hɨugrɨpkɨikikaiiyɨn siir hɨriinan.
31 Tɨ kariir nomiiyauɨm krɨma wiga yɨpɨkɨ whɨsarii mɨi
prɨimɨriiya saiir yɨnisɨsɨm tani mɨ krɨma yaiyɨm bɨiya Isrelmi
iikamɨm sɨmiir widnonkworɨnuwa sɨmiiram kɨpi nɨnkirɨona
wiga yɨpɨkɨ hinda rɨrmiiya nwowa ɨni saiir yɨnisɨsɨmnan
ywowɨm. Krɨma hɨriiyar naɨngwo tɨbmii kɨini Adi Komii siya
wa tɨri bɨiya siya boɨna saiir hɨriinan. Ɨriig.

5

Nɨm krɨma iikam rɨrmiiya nwowan iikamkɨm mɨ krɨma wɨ rɨrmiiya hɨriiyar nwokrɨpkaii

1 Krɨmiirɨn Krais siya bɨdi kiyaiyɨm yaiyɨm bɨiyanɨm
sɨmiirsi, sɨmiir haiburgigɨm mɨ nɨm krɨma ɨni iikamɨm yɨpɨkɨ
maeyau biyɨeya mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaiiyɨm
mɨ hɨr ha haiburgigɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm, krɨma
ɨni rɨrmiiya ywokiyɨm mɨ tariinanɨn krɨma ɨni wadɨeyar
ywokiyɨn mɨ ɨni Adi Komii siir kwoɨn ɨiirarar napɨskiyɨm.
Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm kɨrɨe dwo, iikamiyam kɨpi kiwaki kɨmiir
swokɨ kiyaiyamɨn tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨmiir napam iikamɨm
yɨpɨkɨ maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaiyɨm
saiir hɨrankɨ nɨtiyɨm whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨm ɨni sɨmiir
hɨriinan ywowɨm.
2 Tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiir wakaeki. Kara Polkɨn, tɨ hɨnɨina
boɨnkiyɨn. Mɨ kɨma kam nhɨrmiiyam kiwakii kɨmiir mɨoɨs
ɨmiir kɨtiyopnɨr haiyɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika Adi Komii

siya wɨ hɨnɨɨn asi boɨni, kɨma wadɨekɨm mɨ tɨ dimɨnɨn Krais siya tɨrɨn kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam mɨ kɨmiir sɨbgu grabaigɨnɨuwam yɨm wɨ kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu rani mɨ Adi Komii siya wɨ ta hɨriinan saiirsi boɨn tani kɨma wadɨekɨm. Nɨingaka.

3 Kara kɨmiirɨn kaimwowar swokɨ boɨnkii. Tɨkɨ kamɨm yɨpɨkɨ kam nhɨrmiyam kiwakiyɨm sɨmiir mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨr haiyɨm mɨ tari Adi Komii siya wɨ ha boɨni sɨmiirɨn sɨma dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm. Mɨ sɨma ɨkɨ siyɨu komii whɨrɨn siir yai ɨmiir wakaeyokna ap bɨiya Moseskɨ si hauugiyɨn Juda iikamɨm sɨm.

4 Mɨ kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ yaiyɨm Moseskɨ si hauuwɨm iikamɨm sɨmiir, sɨmiir wakaeyokna api mɨ Adi Komii siya wɨ ha boɨni sɨma dimɨn whɨrkɨ kɨmbugɨm mɨ Krais siirɨn digɨumii bɨdi haimriiyɨugigɨn. Mɨ kɨma dimɨn kɨbiyɨn Adi Komii siya prɨihauuwɨn siirɨn digɨumii bɨdi haimriiyɨugigɨn mɨ siya kɨmiirɨn wɨ swokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨu rani.

5 Mɨ nɨm krɨma iikamɨm tɨ tɨranɨm nɨm krɨma Adi Komii siir naeyɨuɨn siir kɨrɨeni nwowi, yɨpɨkɨ krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyɨn. Mɨ nɨm krɨma hɨnɨɨn hɨnɨɨna naɨngwowi tɨriigɨnɨm Adi Komii siya boɨnɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm. Mɨ siya wɨ siya boɨnɨm wɨ hɨriinanar tɨri. Mɨ nɨm krɨma siiramar kaoraraowi siyar boɨnɨm krɨmiirɨn hɨnɨɨn krɨma dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn.

6 Mɨ krɨma Jisɨs Krais siir siyɨu ɨiir napi mɨ krɨma krɨmiir mɨoɨs ɨmiirɨn ha mɨ kɨtiyopnɨr haiiga wɨndi mɨ sɨmiir mɨ kɨtiyopnɨr hai karamae mɨ owi, yɨo dimɨn komii rani mɨ yɨo wɨ krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu rani mɨ wɨ Adi Komii siir tɨr tani siya krɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnɨm krɨma dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm. Mɨ yɨo dimɨn komiigɨ komiiyɨn yɨo tɨ si mɨ krɨma Adi Komii siiram sɨbgu aɨngwowi mɨ krɨma wɨ nwɨrni ɨrniyam nwokɨ aɨngwokwonanaeyɨm mɨ wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirarar nikɨ tɨrɨm.

7 Mɨ bɨiya kɨma Krais siir yai ɨmiirɨn wadɨeyar nikɨ wakaeyokna apkɨm mɨ tariinanɨn kɨma kɨmiir kwoɨnɨm dimusi kɨntɨnuwi. Mɨ kɨma siir yai ɨmiirɨn wɨ ɨi prɨei wakaeyokna ap rani?

8 Adi Komii yɨpɨkɨn kɨmiir nɨmbingiyɨn siir wakaeyokna apam kɨmiirɨn siya tɨrkikɨn siir yai aiir wakaeyokna apɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika ta yaiya tɨ kamɨm yɨpɨkɨ kɨmiir nɨksɨsaeyɨm yɨm yaiyɨm yɨm Adi Komii siya bɨ hauugɨm sɨmiirɨn.

9 Mɨ hu nasɨn siir nauɨn yɨo komii rani mɨ kɨra siirɨn sɨbgu sɨbgu hai karamae nwowi mɨ siya ha mɨmbɨrgii mɨ tɨ kɨp whɨekakɨm sɨmiirɨn wɨ siyar nɨinopkii mɨ ɨikamɨm wɨ siir nae rani. Mɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm yɨpɨkɨ kɨma napiyɨm yɨm dimɨn

komii rani mɨ mhoɨiya tɨ dimɨn kɨbiyɨn tɨ kɨma napɨm wɨ siya tɨrbugi.

10 Kara hɨriiyar naɨngwowi Bɨiyan Inkam Komii siya wɨ kɨmiirar kɨnsiis haiginɨuwi mɨ kɨma tɨ yaiyɨm bɨiya kara boɨnmɨmauuwɨm sɨmiirɨn wɨ yaeya naɨngwo rani mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiiyɨm, sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nonkwobumbunɨnkɨni dimɨn biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm sɨmiirsi.

11 Iikam nhɨrɨm yɨm hɨnɨina boɨnikɨm, tɨ iikam ɨmiir kara nowomwarkaiyɨuwɨn siyɨuɨn sɨmiir mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨr haiyam mɨ kara tɨ hɨriinan siyɨuɨn tɨrkɨswo mɨ sɨma kariir dimusi swokɨ onkwobumbunɨnkɨni? Mɨ kara tɨ hɨriinan nɨisiimauugɨswo mɨ sɨma wɨ kariir di tɨrbuwi. Dimusi rani, kara sɨmiirɨn Jisɨs Krais siya naowa paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn si saiir nɨisiisiimauugɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma hindara asi nanaakɨm.

12 Kariir kwoɨn komiiyɨn ha naɨngwowi tɨkɨ iikamɨm kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiiyɨm mɨ kɨmiirɨn siyɨu mwoni nɨisiimauu karamae nwowiyɨm tɨriiginɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm kɨmaka nwowɨm, yɨm sɨma kɨmaka kɨpi namasu yɨm arugɨ aru dwo.

13 Tɨ kariir nomiiyauwɨm, kɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi yɨmbinɨm warɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm yɨpɨkɨ kɨmiir kwoɨn ɨma napɨm sɨmiir haiburgigɨm inkamɨn maeyau biyɨeya mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨugrɨpkɨikikaiyɨn mɨ hɨr ha haiburgigiyɨn siir hɨriinan. Kɨma sɨbgu sɨbgu dwo kɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi kiyaiyɨn tɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir hɨrankɨ mɨ kɨma kɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn kɨpi kiwaki tɨ dimɨn biyɨeyɨm nuanɨm sɨmiir swokɨ apɨm. Kɨmiirɨn tɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir hɨrankɨ bɨdi kiyaiyɨm mɨ kɨma ɨrni nwɨrni dinan whɨnkɨnsiis ankɨnsiis dimɨn kɨbi ɨmiiram napam. Dimusi rani, kɨma ɨrni nwɨrniyam ninan aɨngwokwokɨm.

14 Mɨ Moses siir siyɨu komiiyɨn siirgɨsiir siyɨu komiiyɨn siir yaimwokɨyaimwowɨm yɨm tɨ hɨnɨina boɨnkikɨm, kɨra iikamɨm kɨriir omaka kingiin waiyɨm sɨmiiram naɨngwokwowiyɨm, kɨramar naɨngwokwowiyɨm hɨriinan daɨngwokwo. Mɨ kɨra tɨ hɨriinan dimɨn ɨmiir napi mɨ mhoɨiya kɨra wɨ dimɨn kɨrɨekɨ kɨrɨeyɨn tɨ siyɨu komii ɨeya boɨnmauuwɨn wɨ siir nwokɨ apɨm.

15 Mɨ kɨma, kɨma kɨmar nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨni mɨ kɨma kɨmar nɨniinansaowi mɨ kɨma wɨ mɨntɨraona kɨmasiyar, wɨm wɨ kɨma kɨmar pɨ tɨrbunaeisi. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ yai nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨniyɨm mɨ yaii mɨn nɨniinansaowiyɨm yɨm ɨni niimauan wraisu biyɨeyɨm wraisu mɨrisɨma saiirsi nɨniiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Wɨm wɨ kɨma kɨmar swokɨ onkwobumbunɨnkɨnaei tɨ niimauan wraisu biyɨeyɨm sɨmiir hɨriinan sɨma sɨma nɨmpiwomwɨtiyɨm. Ɨriig.

Adi Komii siir naeyiuin dimin miiyik miiyik siyar tiri mi kimiir kwoinim pi dimin biyie biyie tiri

16 Kara ti yaiyim kimiir boinkikim Adi Komii siir naeyiuin siiram kiwaki kimiir whinkinsiis haiginiuwim mi kima wi Adi Komii siir yai imiir nwoki wakaeyokna apim mi wi hiriinan saiirsi nwowi kima wi ti dimin taeminim kimiir kwoin ima naingwowim wi simiir nap rani.

17 Kara ti yaiyim kimiirin dimusi boinmauu rani, dimin taeminim kimiir kwoin ima naingwowiyim yim ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya naingwowiyim yim sim tani. Mi dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya naingwowiyim yim ti dimin taeminim ti iikami kwoinki naingwowiyim yim sim tani, yim ini sau omomnan ywowim kimiir kwoinim hinda tinda simar kiyaiyokiyokiii. Mi tiriiginim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim mi kima diminim kima naingwowiyin siir tiram paniinsi yaingwosi.

18 Mi kima Adi Komii siir naeyiuin siiram kiwakii, kimiir kigriraowam mi kimiir boinam diminin siya naingwowin kimiiram siir tiram mi kima wi Mosesni siyiu komii siir yai imiir nap rani mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi ha boini kima dimin whirki bi kimbugim.

19 Mi dimin taeminim iikamim simiir kwoinki tirim, krima simiirin bidi sibgu inokninkinim yim ti hiniingim, iikamim hii priinanaeiyim mi siyiu biyieyim idowiiyar pridiraerariyim.

20 Mi uruwai siyaowaini inig hainaniyim mi nop min nanaowiyim mi io nhirmaka nwowiyim mi yaii min prininii priininiiyim mi dimin taemin haigipraprakaiiyim mi yai bibiyie boiniyim mi iikamim dimin taeminim sima sima haiyamar naingwonaeiyim mi kwoin bibiyie naingwowiyin mi isid niinikrimkripiyim.

21 Mi dimin taeminim iikam nhirki nonkwowiyim simiiram naingwowiyim mi op biyieya kwiyae whaowaeiya sae mi kwiyaeiyim mi mwai bibiyieyim sim mi waowiyim mi dimin biyie biyie nhirim ti hiriinanim simiir hiriinan ikim. Biiya kara kimiir bidiyar iki boinmauuwin mi tariinanin kara kimiirin pa swoki boinmauuwi. Yipiki ti hiriinan siyiu iiir tiri, yim wi Adi Komii saika nwo rani, biiya siya nimbina saiir hiriinan.

22 Mi dimin taeminim Adi Komii siya siir naeyiu ieya whindiraerariyim iikam imiir yim tisirim, iikamim yipiki Adi Komii siiram naingwokwonanaeiyim mi iikam nhir ikim, yim wi mairgimaiga nwowi, simiir kwoinim wi wadieyar nwowi, yim wi io nwosisauu rani, yim sima iikam imiirin wi wadieyar tirhaiginiuwi mi iki iikam nhirim simiirin wi hindara priidiraerari, sima biiya sima boinim simiirar swoki tiri.

23 Mɨ sɨma iikam nhɨrmaka wɨ kɨmbu rani mɨ yɨm sɨma
wɨ sɨmiir kwoɨn ɨmiirar kɨgrɨraonaei. Mɨ krɨma tɨ hɨriinan
dɨmɨn ɨmiir tɨri mɨ Moses siir siyɨu komiiyɨn yɨo wɨ krɨmiir
boɨnhɨuriyɨu rani. Nɨingaka.
24 Mɨ iikamɨm Krais Jɨsɨs siirɨm yɨm tɨ iikamɨm ɨni Krais saɨka
naonan ywowɨm paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨn si mɨ tɨ nuɨn siir
dɨmɨn biyɨeyɨm sɨmiir kwoɨnauɨn wɨ sɨma nwokaɨkrɨpkaɨ rani.
Mɨ tɨ dɨmɨn biyɨeyɨm tariinan tɨram sɨma naɨngwowɨm yɨm
bɨdɨ iyopgrɨrmɨɨgɨyɨm mɨ sɨma wɨ hapair swokɨ o rani.
25 Adɨ Komɨɨ siir naeyɨuɨn krɨmɨɨrɨn siyar nɨnkɨamasu
haɨgɨnɨugɨn Adɨ Komɨɨ saɨkan mɨ krɨmɨɨr kwoɨnɨm siɨraramar
kɨwakɨ siyar kɨgɨrkakɨm tɨ dɨgworaekwowɨm sɨmɨɨrsɨ.
26 Mɨ krɨma krɨmɨɨr ɨnɨg ɨmɨɨrar kɨpɨ hainana, hɨnɨɨn krɨma
ɨnkam komɨɨgɨm mɨ krɨma iikam nhɨrmɨ kwoɨn kɨpɨ kɨy-
opsɨbgɨ ɨo sɨma nwowamɨn mɨ krɨma kwoɨn bɨbɨyɨe ɨrni nwɨrni
dɨmɨnɨm sɨmɨɨram kɨpɨ naɨngwo, ɨkɨ sɨma tɨrɨɨyɨm. Nɨingaka.
Łrɨɨg.

6

Kɨma kɨmɨɨr nomɨɨyauwɨm sɨmɨɨr whɨnkɨnsɨɨs dɨmɨn taemɨnɨm sɨma tɨrɨɨyɨm sɨmɨɨrsɨ

1 Tɨ karɨɨr nomɨɨyauwɨm kɨma ha kɨgɨ ɨnkamɨn tɨ dɨmɨn
biyɨe tɨrɨn mɨ wɨm kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ Adɨ Komɨɨ siir naeyɨu
ɨeya kɨgrɨraowɨm kɨmɨɨr kwoɨnɨm kɨma siirɨn kɨpɨ kɨmbu
haɨgɨnɨu mɨ tɨ ɨnkamɨn siir dɨmɨn biyɨe ɨmɨɨr sɨbgu tɨrhaɨgɨnɨu
mɨ siir whɨnkɨnsɨɨs haɨgɨnɨu tɨ dɨmɨn kɨbɨyɨm bɨɨya siya nɨkɨ
apɨm sɨmɨɨr swokɨ apɨm. Mɨ kɨma kɨmasɨyar mɨntaraona
mɨ kɨmɨɨr kwoɨnɨm kɨmasɨyar kɨntɨmtɨnuna. Mɨ ɨɨya kɨma tɨ
ɨnkam ɨɨr whɨnkɨnsɨɨs haɨgɨnɨuwɨyɨm kɨma mɨntarao. Dɨmusɨ
rani, dɨmɨnɨn wɨ kɨmɨɨr kwoɨn ɨmɨɨr kɨyaɨɨ mɨ wɨ kɨmɨɨram
kɨnankɨuwɨ dɨmɨn bɨyɨe tɨramɨn.
2 Kɨma ɨrni nwɨrni dɨnan whɨnkɨnsɨɨs ankɨnsɨɨsna dɨmɨn
biyɨe biyɨeyɨm mɨ dɨmɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ kɨmɨɨr bopwo waraur
nɨmbɨyamɨyɨm sɨmɨɨrsɨ mɨ tɨ hɨrɨɨrnan saɨɨrsɨka tɨ hɨrɨɨnan
sɨyɨuɨn sɨɨrsɨkɨn kɨma wɨ Krais siir yaɨ ɨmɨɨr wakaeyokna
apɨ siya boɨnɨm hɨnɨɨn, kɨma ɨrni nwɨrni dɨnan whɨnkɨnsɨɨs
ankɨnsɨɨs.
3 Kara hɨnɨɨn mɨnsɨ boɨnkɨn ɨɨkamɨm yɨpɨkɨ hɨnɨɨna
naɨngwowɨm sɨma ɨnɨgakɨm mɨ ɨnkam nhɨrmɨ whɨnkɨnsɨɨs
karamae nwowɨyɨm yɨm sɨma sɨmar swokɨ ɨksɨsaenaei, ha
nɨkɨ aɨngwowɨm nhɨrmɨ kouwɨn ɨni sɨma ywowɨn mɨ yɨm sɨma
ɨni nɨinga ywowɨm. Yɨm sɨma ɨni nɨingar ywowɨskɨyɨm.
4 Iikam kɨma, ɨrɨra nwonɨran kɨma dɨmɨnɨm kɨmar
tɨrɨm sɨmɨɨr daɨngwo. Mɨ sɨma wadɨekɨ nɨuwɨ mɨ kɨma wɨ
maɨrgɨmaɨrga haɨnɨ dwo. Dɨmɨnɨn ɨɨkam nhɨrkɨm tɨrɨyɨn
sɨmɨɨrɨn, dɨmɨnɨn kɨma tɨrɨyɨn saɨka hɨd.

5 Kima ti hiniin kipi tir. Dimusi rani, mhoiiya irira nwonira
kimiirin wi Adi Komii siya sriii kima ti dimin hiriinanin kima
tirin siir dimusi tirkin mi siya simiirin wi yapa yapa hidi.
6 Mi ti iikamim yipiki nitim mi yipiki boinmimauuim mi
simiirin Adi Komii siir yai kibi kibi imiir nisiimauuim mi sima
dimin taemin nhirim simiir hauu mi simiirin simiir kigrirao.
7 Kima kimar kipi swoki iksisaena. Mi kima Adi Komii siirin
dimin whir kipi swoki iksisae. Mi dimin taeminim yipiki iikam
ima tirim sima mhoiiya wi wadieya namisi haii simiirsiyin,
iyie? Wi biyie haii iiya Adi Komii siya iikam imiir hidana.
Yio ini inkamin yipiki numiran sasae ya ninkiniyin ini siir
hiriinan ywowin. Mi siya dimin miiyik miiyik imiirara ninkini
mhoiiya siya wi dimin kibi kibi imiirarar mi haii. Mi siya
dimin biyieyim sim ninkini, nombwi min hiniinim mi dimin
taemin nhir ikim mi mhoiiya simiir ningugu haii mi siya wi
dimin biyie imiirarar ningugu haii.
8 Mi iikamim dimin taemin biyieyim simiir kwoinkar
naingwo tiri mi mhoiiya ti simiir kwoin biyieyin simiirin
wi biyie siyar swoki ohaiginiuwi yim ini ti inkamin yipiki
nombwi ninkinin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim.
Mi iikamim yipiki dimin taeminim Adi Komii siir naeyiu
ieya boinim simiir, simiir napim, mhoiiya simiirin wi Adi
Komii siir naeyiu ieya whinkinsiis haiginiuwi hiriiyar
nwoyokiyokiikaeyamam. Tiriiginim yim ini inkamin dimin
miiyik sibgu inkiniyin siir numir aiir ini siir hiriinan ywowim.
Mi mhoiiya sima wi dimin miiyik miiyik imiirar ningugu haii.
9 Dimin miiyikim kira tiriyim simiirin hindara kipi kiiyikik
mirii kima iinokiinokin simiirar tirnanae. Mhoiiya iiya Adi
Komii siya nimbina krimiir dimin miiyik miiyik imiir haiyam
mi krima wi piu minkin kipi piyao ti dimin kibi kibiyim simiir
tirsiyin.
10 Mi krima iinokiinokin ti nu iiirar niki okripkaiiyim krima
iikam imiirin sibgu tirhaiginiu mi ti nomiiyauim yipiki Adi
Komii siir yai kibi imiir wakaeyokna apim, krima simiirin
sibgu sibgu tirtatao haiginiu. Iriig.

Pol siya Jisis siiram mairgimairgakin yipiki biiya paeyin hiiiniya nirioninkinin si naowin

11 Kima whiekakin ta Yokwo Komiiya kara winkiya saiir
bidi kigim yipiki kariir iingar nonkwo winkiya.
12 Mi ti kam hiriinanim ti kimiiram tiriyim kimiir kiyaiyam
kimiir miois imiir kitiyopnir haiyam yim sima minam
naingwowi Juda iikamim sima simiir niki boinim hiniin sima
inkam wadiekim, kiya yim ini niingaka ywowim. Mi ti siyiuin
miois kitiyopnir haiiyin yio dimin komii rani. Jisis Krais siya
krimiir dimin biyie imiirsi naokin mi ta siya nanmaiwarkaina

krɨmiir sasaɨrga dimɨn komiigɨkomiiya. Mɨ yɨm sɨma Juda iikam ɨmiirsi nɨdidgɨm sɨma tɨosi sɨmiirɨn. Yɨm sɨma Juda sɨmiir kam ɨmiir nɨksɨsaekɨm, sɨma sɨmiirɨn wɨ kwoɨn bibiyɨe pɨ naɨngwowisi. Mɨ ta hɨriinan saiirsika, yɨm sɨma kɨmiirɨn siyɨu mwoni panɨɨnsi yɨisiimauusi.

13 Mɨ tɨ inkamɨm yɨpɨkɨ sɨmiir mɨoɨsɨm kɨtiyopnɨr haiyɨm yɨm sɨma Moses siir siyɨu komii siir yai ɨmiir bɨ napkɨm. Yɨm sɨma mɨnaramar naɨngwokɨm kɨmiir mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨr haiyam mɨ sɨma wɨ inɨg komiigak saiirsi nikɨ owɨm Juda iikamɨm sɨmiirsiyɨn mɨ sɨma wɨ sɨmiir inɨg ɨmiir nwokɨ hainanɨm.

14 Mɨ an kararɨn, an kara Jisɨs siiraramar naɨngwo ɨskii yɨpɨkɨ paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn si naowɨn mɨ. Dimusi rani, an kara naoni pɨunan tɨ siirsi nwokɨn yɨo tɨriigɨnɨn yɨo dimɨn whoɨmoni rani. Tɨ nuɨn siir tɨran digworaekwowɨm yɨm wɨ kariir kwoɨn ɨiir kiyai rani mɨ tɨ digworaekwowɨm yɨpɨkɨ tɨ nuan iikam ɨma napiyɨm mɨ tɨ digworaekwo hɨriinanɨm kariir nwowɨm yɨm bɨdi yaonamɨm mɨ bɨdi inangrirmii ɨuguskiyɨm. Mɨ kariir kwoɨnɨn tɨ hɨriinan dimɨnɨm sɨmiir wara swokɨ aɨngwomɨmɨn tani.

15 Kɨmiir mɨoɨsɨm inkamka kɨtiyopnɨr haiga wɨndi mɨ sɨma mɨ kɨtiyopnɨr hai karamaeka wɨndi, yɨo tɨriigɨnɨn yɨo dimɨn komii rani mɨ yɨo wɨ iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu rani. Adi Komii sasaɨrgɨn iikami kwoɨn kisɨna haigiiyɨn yaeya wadɨekɨ wadɨe nwokiyam. Yɨo tɨriigɨnɨn yɨo dimɨn kaimwokɨkaimwo inɨg komiigak ɨeyaɨrgɨn.

16 Kara ha naɨngwowi tɨkɨ kɨmiir iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ yaiyɨm kara nikɨ boɨnmɨmauuɨm sɨmiir napɨm mɨ tɨ iikamɨm hɨnda tɨndanɨm Isrelmiyɨm yɨpɨkɨ Krais siir yai kɨbi ɨmiir sɨbgu wakaeyokna apɨm mɨ Adi Komii siya kɨmiirɨn wɨ naɨngwobumbu aiir nɨisiimauuwi mɨ wɨ dimɨn kɨbi ɨiirar mɨ sɨbgu tɨrhaigɨnɨuwi mɨ kɨma wɨ ɨrɨpar mɨ ongwomamaɨr aei.

17 Mɨ tariinan mɨ mhoɨiya ɨriipɨ hɨriinan kara pɨ boriisopi inkam nwɨrkɨ hɨniina boɨnɨm kara tɨ aposel inkamɨn Adi Komii siya bɨ nɨmbingɨn. Dimusi rani, kariir pɨua hanwhɨe hanwhɨe kasa nwo rani mɨ tɨriigɨnɨm yɨm kɨmiirɨn hɨniin nɨisiimauugɨm kara tɨ inkamɨn yɨo ɨni Jisɨs Krais siirgɨsiirarar ywowɨskiyɨn.

18 Tɨ kariir nomiiyauɨm. Kara ha naɨngwowi krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya bɨdi hauuwɨn kɨmiir kwoɨnɨm siir naɨngwobumbu aeya ya yai kaimwokɨ kaimwo aeyaɨrga. Ɨriig.

EFESAS

Mɨ ɨiya Pol siya mɨi biyɨe mɨriiya om komii Rom hɨr, siya yokwowɨm kwiiya wɨnki. Kwɨra iikamɨm Efesasɨnɨm sɨmiiram mɨ kwɨra Kolosiyan iikamɨm sɨmiiram, mɨ kwɨra Filipaiyan iikamɨm sɨmiiram, mɨ kwɨra Failimonan iikamɨm sɨmiiram. Siya ta yokwowa bɨiyɨn om Efesas hɨriir wɨnkikɨn sɨma mwaɨnam mɨ mhoɨiya wɨ ɨkɨ om nhɨrɨm sɨmiiram nwokɨ hauugiyɨm. Siya ta yokwowa inkamɨn Tikikas nɨkɨuwiyɨn siir yonkwo hauugi mɨ sɨmiirɨn siya inɨ hauuɨu. Taka yokwowa mɨn boɨnka, iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm pɨu kwɨruwa nwowɨm. Mɨ pɨua saiir mwoɨn wɨ Jisɨs siyar nikɨ owɨm krɨmiir kouwɨn. Iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨm ɨni siir wignan ywowɨm mɨ Jisɨs siya ɨni krɨmiir kamnan ywowɨn. Łriig.

1 Kara Polkɨn Adi Komii krɨmiir wanɨn siya kariirɨn bɨiyar nɨmbingɨn Jisɨs Krais siir yai aiir boɨnmɨmauuam. Mɨ ta yokwowa kara wɨnkika iikamɨm Adi Komii siirɨm yɨpɨkɨ om Efesas waraur nwowɨm kɨmiiram yɨpɨkɨ Krais Jisɨs siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm.

2 Kara hɨnɨina kwɨsboɨnkii, krɨmiir Adi Komiiyɨn mɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii ɨkɨn kɨmiirɨn wɨ naɨngwobumbu siya nwokɨ hauuwɨm mɨ kɨma wɨ ɨrɨpar nwokɨ ongwomamaɨr aeikiyamɨm. Łriig.

Krɨmiirɨn dimɨn kɨrɨe komii komii Adi Komii siya dimusi bɨ hauugɨn Jisɨs Krais siirsikɨn.

3 Krɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanki krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir Adɨn. Dimusi rani, iikam krɨmiirɨn siya hainanprapraskikɨm. Dimusi rani, krɨma Krais siirgɨm mɨ tɨ hɨriinan saiirsika Adi Komii siya siir dimɨn kɨbi kɨbiyɨm siir om hɨranɨm krɨmiir asi hauugikɨm.

4 Bɨiya siya tɨ nu ɨiir nikɨ onkwokwo karamaeyar nikɨ owɨn mɨ nɨnomor aka, siya saiirar nɨmbingɨn siir iikam nwowamɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika krɨma Krais saɨka asi namasugɨm. Mɨ tɨ hɨriinan tɨrɨn siya krɨmiir kɨgi, krɨma dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm ɨni wadɨekɨ wadɨeyar ywowɨm.

5 Bɨiyarɨn, Adi Komii siya iikam krɨmiirsi siir kwoɨnkar naɨngwokwonanaekɨn mɨ siya hɨnɨinam naɨngwokɨn krɨma siir yɨnisɨsɨm nwowɨm Jisɨs Krais siir kɨrɨeni.

6 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, krɨma siir inɨg ɨiir asi hainani. Dimusi rani, siya krɨmiirɨn siir naɨngwobumbu komii aiirɨn hinda whɨsariiyar prɨihauugikɨn Jisɨs Krais siir kɨrɨeni yɨpɨkɨn siya naɨngwokwonanaeiyɨn.

7 Biiya Krais siya naonama mi siir nhieya ha naokiinai-
iniya mi ta hiriinan saiirsika krimiirin wi Adi Komii siya
hidana iikam whiekakim simiir wi saiirsi nwoki anmai-
warkainam. Mi dimin bibiyieyim krima tirim yim siya bidi
haiyoprimdiyiumiigiyim. Krais siya ti dimin hiriinanim
krimiirin dimusi bi tirkin siya iikam krimiiramin nhami
nhami bi naingwokwokin.

8 Adi Komii siya siyairgin dimin taeminim simiir
bwamkibwamin. Mi krimiirin siyar bidi haiyoprimdiyiumii
iskiyin iiya siya hidana saiirsiyin.

9 Mi krimiirin siyar yanaaknnkiihaiginiu dimin
taeminim biiya aowa nwowim siya naingwowim krima
ninomoknnkinam yim idowiiya bidi yimbiyamim Krais siir
kirieni.

10 Mi dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim yim
ti sima, mhoiiya iiya Adi Komii siya naingwowa wadie
nwowana mi digworaekwo whiekakim nuanim wi siya
kiyaipriiginі mi siir omanim yim iriipi hiriinan mi sima wi
maeyau kwiruwar namwoiuwi mi ti digworaekwo whiekak
imiirin wi Krais siyar nidwo kigriraoirkaki.

11 Mi ti digworaekwo whiekakim Adi Komii siya
naingwowim wi hiriinanar nimbini. Krimiirin Adi Komii
siya bidi yimbingiyin siirgisiir nwowim Krais saika
namasukikinam. Dimusi rani, ti digworaekwowim bidi
bidiniya tiram siya naingwowim simiirsika.

12 Adi Komii siya ti digworaekwo imiirin whisarii bi tirkikin
krima yipikim biigibii Krais siir yai imiir wakaeyokna apim wi
siir inig iiir nwoki hainanim mi siir inigin yio komiigikomiigin.

13 Wim kima ini krimiir hiriinan ywowim biiya kima
wakaeyim Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiyim kimiir
grabaiginiuwim mi kima Krais siir yai imiir wakaeyokna
apkim. Mi kima wakaeyokna apim simiir mhoiiyan, kimiirin
Adi Komii siya nimbingim mi ta hiriinan saiirsika kima siir
naeyiuin saika asi namasukikini yipikin siya nikropkiyin tiriir
nitam mi iikamim kimaka waraur nauni oniya ta biiya siya
boina hinin siya wi sipi nikropki siirin.

14 Adi Komiiyin yipiki siir naeyiu iiir hauugiyin krimiir, siya
hiniina niisiimauugin mi krima ini hainii yinoknnkinkiyim
krimiirin mhoiiya siir dimin kibi kibiyim wi krimiir hauuwi
yipiki biiya siya nimbinim mi siya boinim tiriiginim yipiki
siiram naingwo tibmii kiinim. Mi Adi Komii siir iikamim
wi rirmiiya simar nwobudgi mi Adi Komii siya wi inig
komiigikomii iiirar haii. Dimusi rani, ti dimin taeminim siya
tirim simiirsika. Ірiig.

Pol siya Adi Komii siiram sriigin iikamim om Efesas hiranim

simiiram

15 Dimusi rani, ti hiriinan saiirsika digworaekwo whiekakim Adi Komii siya nonkwokwowim wim kima Biiyan Inkam Komii Jisis siir yai imiiram bidi wakaeyokna apim mi kima wi hiriinan saiir naingwokwonanae iikamim Adi Komii siirim simiiramin.

16 Mi iinokiinokin an kara Adi Komii siir siira boin wadienanaei. Dimusi rani, iikamim simiirsika. Kara iikam kimiirsi naingwokwokin mi ta hiriiran saiirsika, kara Adi Komii siiram asi kwisboini yipiki krimiir Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir Adi Komiiyin.

17 Adi Komiiyin siyairgin mi krima siir inig iiirarar hainan-prapraski. Kara siiramin minam sriigin siir naeyiuin kimiir hauugiyim mi siya wi kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuim siir yai imiir sibgu inokninkinim. Mi ti Adi Komii siir naeyiuin wi kimiir nwoki anaakninkii haiginiuim mi kima Adi Komii siirgisiirin wi hainii nwoki sibgu inokninkinim.

18 Kara hiniina naingwowi Adi Komii siya kimiirin ina whinkinsiis haiginiuin mi kimiir kwoinim wi hainii ninokninkinkii. Mi ti siya boinkiyim kima haiyim mi kima wi hainii ninokninkinkii dimin taeminim biiya siya boinim hiniin, siya wi kimiir hauugii mi simiir kibiya ya bimbiuwi rani.

19 Kara ha naingwowi siya kimiir bidi yiisiimauuwin mi kima wi haniingi ninokninkini siir kirie aiirin iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna apiyim krimiir whinkinsiis haiginiuwi. Siir kirieya ya ini komiigikomii ywowaowa krima saiir kimairim wi dig nwo rani mi ta kirieya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi,

20 ta kirieya Krais siir whinkinsiis haiginiuwa iiya biiya siya naonama mi Adi Komii siya siirin ina swoki hidninsiin idwowin simakar mi siirin siya saikar yinkiamsu haiginiu siir om hiran dimin taeminim simiir kigirkakim.

21 Mi tariinanin digworaekwowim Adi Komii siir om hiranim mi nuan ikim yim ini Krais siyar kigirkakim. Mi uridyiu bibiyieyim mi iikamim om whirua nwowipisu kara-mae nwowiyim mi gavmani inkam ikim mi ti digworaek-wowim ti tariinan nwowim mi mhoiiya nwowan ikim yim siya bidi ikwowaisiigigim.

22 Adi Komii siya digworaekwo whiekakim Jisis Krais siir iinara bidi yonkwokiyim mi Adi Komii siya siir bidi yimbingiyin siir piugana saiir digworaekwowim simiir kigirkakim. Siya ini krimiir mwonan ywowin

23 mi iikamim Adi Komii siir piugana saiirim yim ini siir piunan ywowim mi iki hinda tinda nwowim simiirin ini siyar niiwhwonkai digim. Mi krima wi saika nwoki amasukikinim

mɨ dimɨn taemɨnɨm siyar tɨrdɨgikɨm mɨ nu whɨrkakɨn ɨni siya siyar yɨnyokɨigiyɨn. Ɨriig.

2

Adi Komii siya bɨdi tɨrkiyɨn krɨmiirɨn, yɨpɨkɨm bɨiya naoni iikamnan nwowɨm, sɨma tariinanɨn Krais saɨka nwowɨm.

1 Mɨ bɨiya iikam kɨma tɨ siyɨuɨn paeya nɨigɨkiyamyaonatnoudnankaiiyɨn siirar nikɨ apkɨm, ɨkɨ iikamɨm naokaowɨm sɨmiir hɨriinan. Dimusi rani, sɨma Adi Komii siirɨn digɨumii haimrɨiyɨugigɨn mɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨma tɨrkɨm.

2 Mɨ tɨ ɨi ɨmiirɨn wɨm kɨma tɨ nuɨn siir digworaekwo ɨmiir napkɨm. Bɨiya wɨm kɨma inkam komiiyɨn Setan nɨkɨuwiyɨn siir digworaekwo biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir napkɨm, yɨpɨkɨn inkam komii komiiyɨm inɨgakɨm sɨmiir siyɨu pai siyɨu paiyɨm sɨmiir bɨiyan inkam komiiyɨn mɨ uruwai siyaowai mɨ niimauan uridyɨu bibiyɨe ɨkɨm mɨ uridyɨu bibiyɨeyɨm maeyau kwɨruwa nwowɨpɨsu karamae nwowi ɨkɨm mɨ dimɨn biyɨe biyɨe ɨkɨm. Mɨ iikamɨm sɨmiirɨn ɨni siyar kɨgɨrkakɨm mɨ tɨriiginɨm yɨpɨkɨ digɨumii Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir nikɨ haimrɨiyɨugigɨm sɨmiir kwoɨnɨm wɨ siyar kiyaii.

3 Bɨiya krɨma tɨ iikamɨm sɨmiir hɨriinan nwokɨm mɨ krɨma dimɨnɨm krɨma naɨngwowiyɨm sɨmiir napkɨm. Mɨ krɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm krɨmiir kwoɨn ɨma naɨngwowiyɨm sɨmiir bɨdi tɨrɨm mɨ Adi Komii siir ɨowa krɨmiir asi nwoka ɨkɨ iikamɨm ɨkɨ nu nhɨranɨm sɨmiir hɨriinan yɨpɨkɨ Adi Komii siir nɨnokninkɨn karamae nwowɨm.

4 Mɨ Adi Komii siya ɨni krɨmiiramar naɨngwokwokrɨpkaiyɨn mɨ siir naɨngwobumbuwa krɨmiir bɨdiyar mɨrnɨnkɨnkikaiya ɨiya krɨma dimɨn biyɨe saiir aowa nwowa.

5 Mɨ krɨmiirɨn kwoɨn wɨn siya hauu haiginɨugɨn mɨ siya krɨmiiram ha naɨngwokwonanaekɨn mɨ krɨma tɨriiginɨm yɨpɨkɨ siirsi yapɨyapa mɨ okɨ wɨndi yɨpɨkɨ Adi Komii siir nɨnokninkɨn karamae nwowɨm, tɨriiginɨm yɨpɨkɨ paeya nami siyɨuɨn si tɨoɨdwomaiyanɨm krɨmiirɨn siir naɨngwobumbu aeyar nanmaiwarkainakɨm.

6 Krɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi hɨdnɨnsiin ɨdwokiyɨm Krais saɨkar mɨ krɨmiirɨn siyar nɨnkiamasu haiginɨugɨm ɨrɨpa saɨka nwowam. Mɨ dimɨn biyɨe aiirɨn krɨma bɨdi ikwokopougiga mɨ krɨma ɨni ɨrɨpa saɨka nɨnomor kou hɨr nɨdwonan ywowɨm.

7 Adi Komii siya tɨ hɨriinan mɨnam tɨrkɨn tɨ ɨiyɨm mhoɨiya nɨmbiniyanɨm iikam ɨmiir nɨisiimauuwɨm siya naɨngwokwonanaeiya krɨmiiram Jisɨs Krais siir inɨgni mɨ ta siya mɨ aɨngwobumbunanaeiya krɨmiirsi ya tɨ dimɨn taemɨnɨm Jisɨs Krais siya tɨrkiyɨm sɨmiirsika.

8 Kima Krais siir yai imiiram naingwo tibmii kiingim mi Adi Komii siya kimiiram asi naingwokwonanaekin mi kimiir asi mi anmaiwarkainakin kima, kima kimar bi whinkinsiisnakim. Mi kima Adi Komii siiram bi miriigim mi siya kimiirin ta hiriinan saiirsi bi nanmaiwarkainakin. Niingaka. Adi Komii siya hinda siir kwoinairgar priinaingwo hauugikin kimiirin. Ya tariigina ya Adi Komii siir naingwobumbu aeya krimiirsi mi krimiirin saeyar nanmaiwarkainakim.
9 Kima dimin whirin miiyiknan bi tirkin mi Adi Komii siya kimiirin ha bi nanmaiwarkainakin mi inkam nwirki wi ha boin tani, siya inig komiigakin mi siya wi siir inig iiirar hainana rani. Adi Komii sasairgin hiriinan tiriyin.
10 Iikam krimiirin Adi Komii siya bidi tirkiyin siirgisiir nwowim yipiki Krais Jisis siir yai imiiram naingwo tibmii kiiniyim mi krima iripa Jisis Krais saika nwoki amasukikinim. Mi ta hiriinan saiirsika krima wi mii kibi nwoki miriiyim. Biiya Adi Komii siya krimiirin dimin miiyik miiyik imiiram nimbingin krima tiramin mi siya krimiirin hiriinanam tirkikin simiir napim mi siya krimiiramin minam naingwowi krima ti dimin taemin kibi kibiyim simiirarar tir. Ɨriig.

Krais siya piugan kwiso sowiirin iripa bidi yinkiamasuhaiginiuin isid whirua nwowam

11 Kima ti swoki aingwowarkaigi biiya iiya Juda sima kimiir miois imiir kitiyopnir hai karamae nwowa hiniina niisiimauuwam wim kima Adi Komii siir iikamkim mi nim krima Juda iikamim kimiirin hiniina niewaiyiu boinkim, wim kima Juda iikam tani. Mi nim krima kamim yipiki krimiir mioisim kitiyopnir haiyim, kimiirin hiniina dapi, wim kima simiir miois kitiyopnir haiyan inkam tani.
12 Biiya wim kima Krais siir bi ninokninkinkim mi wim kima Isrel simiir iikamim simiir piugana saiir iikam tani. Wim kima, kima iikamkim kima Adi Komii saika bi namasugim. Biiya Adi Komii siya siir nimbina iikam nhirim simiir nimbingikin mi sima mi siya ini iripar yongwomamair aeyim yim kima rani, ti iikamim. Wim kima wi ti nu iiir nwo rani, ti dimin taemin kibi kibiyim nitim simiiram nwokwokinim. Niingaka. Adi Komii siya wi kimaka nwo rani.
13 Mi tariinanin, wim kima ti iikamim yipiki ti diminim biiya kara boinmimauuwim simiir ninokninkin karamae nwowim, yipiki iikamim aru nwowiyim sim haniin nwowim mi tariinanin kimiirin Krais siya naonama mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi iikam kimiirin saeya nanmaiwarkainakim mi tariinanin kima Adi Komii siir yai imiir asi wakaeyokna api.
14 Iikam krimiirin Krais siyar tirhaiginiugin iripa nongwomamair aekiyamam. Biiya Juda simiir piugana saiir

iikamɨm ɨkɨ Juda iikam tani sɨmiir pɨuganɨm ɨkɨ hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir sau omom nwokɨm mɨ tariinanɨn ta Krais siir pɨu aeya naonama mɨ ɨkɨ iikamɨm ɨkɨ omom omomɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiirɨn siyar tɨrkikɨm ɨrɨpa isid whɨrua nwowɨm. Mɨ tɨ siyɨuɨn bɨiya ɨrɨpa isid whɨrua nwo karam nwowiyɨn paeni hanɨɨn nikɨ amai ɨkouwɨn yɨo siya bɨdi hɨuɨkmaigiyɨn. Mɨ siya tɨ hɨriinan mɨnam hɨuɨkmaigikɨn, siya mɨnam naɨngwokɨn krɨmiir tɨrkiyɨm krɨma pɨugan kwɨrkɨkwɨruwa nwowɨskiyɨm.

15 Mɨ ta Jisɨs Krais siya naonama mɨ tɨ Moses siir siyɨu komii siir siyɨuɨm siya tɨrkiyɨm yɨm bɨdi dɨgɨguskiyɨm mɨ tɨ Judami siyɨu komii nhɨrɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ siya tɨ hɨriinan mɨnam tɨrkɨn, tɨ pɨugan kwɨso sowiirɨn ɨrɨpa nɨnkiamasu haigɨnɨuwɨm ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyam.

16 Krais siya paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir naowɨn siya ta hɨriinan saiirsi naokɨn tɨ dɨmɨnɨn isid whɨsaɨr krɨma nwowiyɨn siir haigɨnɨkouwɨn siir tɨrkiyɨm mɨ sɨma bɨdi yaonamɨm mɨ krɨmiirɨn siya kiyai ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyam mɨ Adi Komii siir wakaeyokna apam.

17 Krais siya tɨ nu ɨiir nɨtɨn siya siir yai kɨbi kɨbiyɨm sɨmiir nanaaknɨnkii haigɨnɨugɨm mɨ siya hɨniɨna boɨnkɨn, iikamɨm sɨma mɨ Adi Komii siya sɨma wɨ ɨrɨpa nwokɨ ongwomamaɨr aeyɨm. Mɨ tɨ yaiyɨm yɨm tɨ iikamɨm Juda iikam tani yɨpɨkɨ aru nokwokaowiyɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ yɨm tɨ yaiyɨm Juda iikam kɨma mɨ Juda iikam tani ɨkɨm yɨm kɨmiiramar nɨtswokɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir wakaeyokna apɨm iikamɨm Adi Komii siir kingiin nokwowɨm sɨmiir hɨriinan.

18 Mɨ nɨm krɨma tɨ pɨugan kwɨso. Dimusi rani, Krais siirsikɨn. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siya siyaɨrgɨn iikam krɨmiir kiyaiyɨn Adi Komii siiram krɨmiir wanɨn mɨ tariinanɨn krɨma wɨ Adi Komii siiram asi nami.

19 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, wɨm kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ sɨma yapa om karamaeyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Wɨm kɨma ɨni iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir wakaeyokna apiyɨm mɨ siir pɨugani ɨkɨm, ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm wɨm kɨma Adi Komii siir yɨnisɨsɨmkɨm.

20 Wɨm kɨma ɨni omaka Adi Komii siya mɨriiya ɨni saiir hɨriinan ywowɨm. Nɨm krɨma aposel kamɨm mɨ profet kam ɨkɨm yɨpɨkɨ dɨmɨn taemɨnɨm Adi Komii siya boɨnɨm sɨm boɨnmɨmauuwiyɨm, nɨm krɨma ɨni kougou yaewaonan ywowɨm yɨpɨkɨ omaka aiir ninan hougwowɨniyɨm. Jisɨs Krais siyarɨn yɨo ɨni kougouwɨn bopwokɨbopwo nokwokaiiyɨn omaka akou ɨiir hougwowɨniyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn.

21 Siya siyaɨrgɨn siyɨnpae mɨnɨm omaka aiirɨm sɨmiir nonkworɨnuwiyɨm yarɨpa sɨma sɨbgu owam. Mɨ ta omaka siya tɨrki wɨ omaka komiigɨkomiiyar nwokii mɨ saeya wɨ omaka

bimbiuwi nwo rani, Inkam Komii Krais siya whwonkaiyam.
22 Mi wim kima iikamim Krais siirim, iki nupai nupaiyim simiirim kimiirin Adi Komii siya ninkiamasu haiginiuwim Juda iikam krimaka mi kima whiekakarin ini omakanan ywowim Adi Komii siya nwowam Adi Komii siir naeyiuin siir. Łriig.

3

Dimin taeminim Pol siya tirim, siya Judami piugana saiir bi tirkin

1 Kara Polkin, yipikin maeyauwa mii biyie miriiya saiir saiira hiugrimkripkiikikainanaeyin. Dimusi rani, kara Krais siir yai kibi kibi imiir boinmimauugin iikam kimiirin, kara Judami piugana saiir bi boinmimauugin, kara nhwo Adi Komii krimiir Wanin siiramin iikam kimiiram kwisboinkikin.
2 Kara hiniina naingwowi kima bidiyar wakaeyim ta Adi Komii siir naingwobumbuwa kariir hauugiya mi kariirin siya nimbingikin siir mii aiir miriiyam iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam.
3 Mi ti dimin taeminim biiya niki haigiprakaiyim yim Adi Komii siya bidi yanaaknnkii haiginiuwim mi siya kariir bidi yiisiimauuwin mi kara simiir asi ninokninkini. Biiya ti diminin kara kimiiramin siirar niki win boinkikin.
4 Mi kima simiir mwaini mi kima wi haini ninokninkini kara Krais siir dimin taemin imiirin ina sibgu inomokninkinim yipiki biiya Adi Komii siya niki haigiprakaiyim.
5 Mi biiya iikamim simiir bi ninokninkinkim mi tariinanin simiirin Adi Komii siya bidi yanaaknnkii haiginiuwim mi siya simiirin krimiir bidi yiisiimauuwin kamim yipiki siya nimbingiyim siir aposel inkam mi siir profet inkam nwowam mi siya ti dimin taeminim krimiir niisiimauugin siir naeyiuni.
6 Mi yaiyim yipiki siya nanaaknnkiigiyim yim ti sima, mi iikamim yipiki Judami piugana saiir karamaeyim simiirin Adi Komii siya bidi tirkiyim Judami piugana saika mi simiirin wi piugan kwiruwar nwo haiginiuwi siir yai kibiya saiir kirieni mi wi piu kwiruwar nwoki owiskiyim mi ti dimin taeminim siya nimbingiyim siya wi krimiir hauuwi siir iikamim Krais saika namasukikiniyim. Dimusi rani, ti dimin taeminim Krais siya tirkiyim krimiir simiirsika.
7 Siya kariiram naingwokwonanaekin mi kariirin siyar whinkinsiis haiginiugin siir naingwobumbuwa Adi Komii siya nimbingiya siir Yai Win Kibi aiir boinmimauuwam siir kirie komiiya saiir kirieni mi kara dimin taeminim siya boinim kara tiram simiirar mi tirkin.
8 Adi Komii siya kariiram naingwokwonanaekin mi siir naingwobumbuwa kimidiniya kariir haigiyiumauu kariirin

siya nimbingikin. Karairgin inkamin iki iikam whiekakim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiir mhoiigimhoii nwowin. Kariirin siyar nimbingikin Krais siir yai kibi aiir boinmimauuwam iikam kimiir iki Judami piugana sae iikamim sim tani ti yaimin diminim Krais siya tirim krimiir. Mi ti yai kibi kibiyim Jisis Krais siir boinim yim dimin kibi kibiyim simakisima nwowim yim simiir yaimwokiyaimwo ima mi simiirin iikamki mwainim wi dig nwo rani. Niingaka.

9 Siya kariirin minam nimbingin iikamim simiir whinkinsiis haiginiuwim mi sima wi ti digworaekwowim idowiiya nwo karam nwowim wi simiir nwoki inokninkinim. Biiya, iiya Adi Komii siya ti dimin taemin imiir nonkwokwobwakainan siya ti siir kwoinin siya hidaigiyin biiyar nimpriowin mi ini tariinanar yadigniyin.

10 Mi ta hiriinan saiirsika, ti iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii siir piugana saiirim siya simiir asi niisiimauugin. Mi yim sima paekwosim ikim mi yipiki ninomor kouan kirieyim sim kigirkakiyim simiir siir ninokninkinpai ninokninkinpaiyim.

11 Mi ti dimin taeminim Adi Komii siya tirim siya siir kwoin iiir swoki aingwo tirkin yipiki biiya siya nimbingiya krimiir Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir kirieni.

12 Nim krima Krais Jisis siir yai imiir wakaeyokna api mi krima Adi Komii siirsi kipi nidid. Yio krima ina ninokninkinim ta saiirin mi krima Adi Komii siiram dam mi dimin taeminam siiram sriii mi siya wi digiumii krimiir haimriiyiu rani.

13 Kara kimiirin pi hiniina boini, kima kipi nidid ti dimin biyieyim kariir nonkwobumbuninkin haiginiuwim simiirsiyin. Dimusi rani, kara iikam kimiir whinkinsiis haiginiugin. Wim, kima mairgimairga dwoninae. Dimusi rani, wim kima inig komiigak bidi ywowim ti dimin taeminim kariir kiyopsimsibgi haiginiuwim simiirsi mi ti digworaekwowim iikam kimiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi. Iriig.

Pol siya hiniina naingwowi iikamim Efesas hiranim ina ninokninkinim Krais siya naingwokwowi aiirin simiiram.

14 Kara ha naingwowi ti dimin kirie kirieyim Adi Komii siya tirkiyim mi ta hiriinan saiirsika kara ogmwo siiram ha waisii hiunanaiinamin mi kara Adi Komii siiramin nhwo ina kwisboinin.

15 Adi Komii siya siir paekwosimim ninomor kou hiranim simiirin iikamim nuanim krimiir hauugikim siir inigni.

16 Kara Adi Komii siiramin hiniina kwisboinkii, siya siir digworaekwo imakan siir kirie komii aiirar nwowi mi siya

siir naeyɨuɨn wɨ kɨmiir kwoɨnau waraur nɨkropkii mɨ kɨma wɨ kwoɨn kɨrɨe nwokɨ owɨm,
17 mɨ kɨma wɨ Krais siir yai ɨmiir nwokɨ sɨbgu wakaeyoknam mɨ siya wɨ ini hanɨɨn saiirsi kwɨrii ɨdwokaii kɨmiir kwoɨnauɨn. Kara hɨnɨɨna kwɨsboɨnkii, kɨmiirɨn wɨ naɨngwobumbu Adi Komii siya hauuwi mɨ ta hɨriinan saiirsika siir kɨrɨeya kɨmiirɨn wɨ saeya whɨnkɨnsiis haiɡɨnɨuwi ɨrni nwɨrniyam naɨngwokwowɨm mɨ tɨ sɨmaɨrɡɨm digworaekwowɨm krɨma tɨranɨm sɨmiir bwamkɨbwamɨm, paeni hanɨɨn pae siir mɨi ɨmiir kɨnsiis haiɡɨnɨuwiyɨn siir hɨriinan mɨ omakanan, omakani kougou yaewaowɨm nu hɨr nokwowɨniyɨm sɨmiir hɨriinan.
18 Mɨ tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm yɨm wɨ kɨmiir whɨnkɨnsiis haiɡɨnɨuwi mɨ ɨkɨ Adi Komii siir iikamɨm hɨnda tɨndanɨm kɨma wɨ haɨni nɨnokɨnɨnkɨnki Krais siya naɨngwokwo aiirɨn kɨmiiram ya komiiɡɨkomii ɨeyaɨrga, ya ɨni nɨnomor kou saiir haibura mɨ aeya ɨni prɨeikɨprɨei ywowa mɨ aeya ɨna mɨ ɨnɨrnankainaiinama mɨ siya krɨmiiramɨn pranae pranae bɨ naɨngwokwokɨn.
19 Ɨhɨ, kara mɨnam naɨngwowi kɨma Jisɨs Krais siya naɨngwokwonanaeiya kɨmiiram saiirɡɨsaiir dɨnokɨnɨnkɨn ta siya naɨngwokwowiya krɨmiiram ya whoɨmoni rani. Mɨ krɨma siya naɨngwokwonanaeiya krɨmiiram saiirɡɨsaiir bɨ nɨnokɨnɨnkɨnkɨm. Kara ha naɨngwowi, tɨ dimɨn taemɨn komii komiiyɨm tɨ Adi Komii siir kwoɨnau nwokaiyɨm wɨ iikam kɨmiiram nɨti mɨ kɨmiir kwoɨnɨm wɨ sɨma mɨrnɨnkɨnkikaii.
20 Mɨ ta hɨriinan saiirsika ta Adi Komii siir kɨrɨeya ta krɨmiir tɨr nwokaiya wɨ ɨdwo saeyar swokɨ ɨnkɨn hauugii tɨ dimɨnɨn krɨma srɨigiyɨn siiram siya tɨram mɨ dimɨnɨn krɨma naɨngwowiyɨn, ta siir kɨrɨe komiiya siya haigiya krɨmiir kwoɨnau.
21 Kara hɨnɨɨna naɨngwowi, nɨm krɨma siir pɨugana saiir iikamɨm mɨ tɨriiɡɨnɨm krɨmiir yɨɨnɨeyɨm krɨmar wɨtswo siir inɨɡ ɨiir hainan. Dimusi rani, tɨ Jisɨs Krais siya tɨrɨm sɨmiirsika. Kara ha naɨngwowi, krɨma siir inɨɡ ɨiirɨn hɨriiyar hainanyokiyokɨikaeyam ya ta yaiya yai kaimwo aeyaɨrga. Ɨriig.

4

Mɨ nɨm krɨma iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apiyɨm nɨm krɨma Krais siir pɨunan ywowɨm

1 Kara Polkɨn, yɨpɨkɨn maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨuɡrɨpkɨikikaiyɨn. Dimusi rani, an kara Bɨiyan Inkam Komii siir mɨi aiir mɨriiɡɨn. Kara iikam kɨmiirɨn ɨɨɡ yai asi boɨnkii wɨm kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai ɨmiir sɨbgu apikɨm

yipiki biiya Adi Komii siya nimbingiyim kima wakaeyokna apam.
2 Inkamin inigakin si haniin kipi nwo. Nhirmi yaimin
diminim simiir wakaeyokna ap mi kimiirgikimiirar kwoinin
yio dikwowaisii ti dimin taeminim nhirkim sim tirim kimiir
simiirsi mi ti dimin taeminim kimiir nomiiyauim naingwo
tibmiiyim sima kimiirar tirbuga windi kima simiirin io
kipi niki anka osisau, kima ti sima tirin siiramin hindara
daingwokwonanae iski.
3 Adi Komii siir naeyiuin iikam kimiirin kwoin whirua siya
nwowaiginiugim mi kima iripa nongwomamair aeyamin kirie
hiriiyar dwokripkai. Mi krima iripa damasukikin ti uridin
yipiki dimin taemin kogiyin iripa sima nwowam siir hiriinan
dwo. Mi krimiirin nwirua nwowamin hiriinan mi tirkin.
4 Mi iikam whiekakim yipiki Jisis Krais siiram naingwo
tibmii kiiniyim, yim sima ini piu kwirkikwiruwar
ywowiskiyim. Adi Komii siir naeyiuin yio nwirkinwiruwar mi
owiskiyin mi siya ini ini haniin krimiirar kwirii idwokaiyin.
Mi ti hiriinan siyiuin, Adi Komii siya krimiirin hiriinansi
nimbingin mi krimiirin iripa asi ninkiamasu haiginiugin
nwirkinwiruwar nwowam mi ti dimin taeminim Adi Komii
siya nimbingiyim sima niti wi krimar nwoki inomokninkin
digswowim mi nim krima wi mairgimairgar nwowini ti
digworaekwo kibi kibiyim simiiram nwokwokinim.
5 Mi ti Biiyan Inkam Komii nwiruwan yio Jisis Krais
siyairgin. Iikam krima siiram naingwo tibmii kiinim krima
baptais kwiruwa saiirarar baptaiskim, krima yaeya yaeya bi
baptaiskim hiniina niisiimauuwam nim krima Adi Komii siir
piugana saiir iikamkim.
6 Adi Komii sasairgin nwowin mi siya iikam krimiir
Adi Komiigin mi iikamim naingwo tibmiiyim ini siyar
kigirkakim mi siya ha napninopkainaniyin krimiiram mi
hiriiyar ini oniyam. Mi siya ini krimiirgikrimiirar mirii
nonkworinukripkainiyin.
7 Krais siya krimiirin hinda whisariiyar priihauugikin
kirieya yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir sibgu
whinkinsiis haiginiuwam. Mi siir kirie komii komiiyim
nhirim wi krimiir yapa yapa nwonira hauuwi mi ta hiriinan
saiirsika krima wi ti miipai miipaiyim simiir nwoki tirim.
8 Mi Adi Komii siir yaiyim yipiki biiyan kamim sima
winkiyim yokwoni yim ti dimin taeminim sim boinkikim.
Sima hiniina boinkikim,
mi iiya Krais siya swoki ama Adi Komii siir oma hiriir mi
iikamim yipiki biiya Setan siir iin nonkwowim simiirin
siya bidi swoki anmaiwarkainam, inkamin maeyaua
mii biyie miriiya sae hiugripkiikikaiiyin siir hiriinan

mɨ sɨmiirɨn siya wɨ hauuwi siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir.
9 Mɨ tɨ yaiyɨm yɨm hɨnɨin dimusi boɨnkɨm siya koua bɨdi yamɨn?
Sɨma hɨnɨin dimusi bɨ boɨnkɨm, ɨiya siya bɨɨgɨbɨɨ siir om hɨr
haiburgɨgɨn mɨ ha nɨuunaiiniyɨn mɨ nu tɨr naunɨ oniyɨn iikam
krɨmaka
10 mɨ inkamɨn yɨpɨkɨn nua tɨriir nikɨ ɨuunaiiniyɨn siya bɨdi
swokɨ amɨn koua hɨriir, siya waua saiir nɨdwokainaiinamkɨn
Adi Komii siir oma hɨriirɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika siir
naeyɨuɨn ɨkɨ omom omomɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir asi
nɨnyokɨɨgɨkɨm.
11 Sasaɨrgɨn kɨrɨe iikam krɨmiir hauuwiyɨn mɨ sɨmiir nhɨrɨm
sɨmiirɨn siya nɨmbingɨkɨm aposel inkam nwowam, yɨpɨkɨ
dimɨn taemɨnɨm Krais siya tɨrɨm sɨmiir boɨnmɨmauuwamɨm.
Mɨ iikamɨm siya nɨmbingiyɨm yɨm profet kam ɨma yɨpɨkɨ Adi
Komii siir yai ɨmiir nanaaknɨnkiiyɨm. Mɨ kam nhɨrɨm siya
sɨmiirɨn yai napboɨnmamauuwan inkam yokmwɨn owaigɨnɨu
mɨ tɨ iikamɨm, Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuwam
iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiyɨm sɨma naɨngwo tɨbmii
kɨɨnɨm. Mɨ iikam nhɨrɨm siya sɨmiirɨn mɨiya iikam nowom-
warkaiyɨuwiya saiir yokmwɨn owaigɨnɨu, yɨpɨkɨ iikam ɨmiir
kɨgrɨraowiyɨm mɨ sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam sɨma Adi
Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apɨm.
12 Krais siya iikam krɨmiirɨn tɨ dimɨn taemɨn hɨnɨinɨm
sɨm hauugɨkɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika, tɨ dimɨn taemɨn
hɨriinanɨm krɨmiirɨn wɨ sɨma whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi siir mɨɨ
aiir mɨriiyam mɨ ta hɨriinan saiirsika nɨm krɨma yɨpɨkɨ Adi
Komii siir pɨugana mɨ yɨpɨkɨ Krais siir pɨua nɨm krɨma siir
mɨɨ aiir mɨriiyɨm wɨ dɨgar nwowi ɨkɨ iikam nhɨrɨm naɨngwo
tɨbmiiyɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm sɨmiir naɨngwo
tɨbmiiya kɨrɨe saeya nwowɨm.
13 Mɨ dimɨn taemɨnɨm yɨm wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨiyami mɨ
wɨ kwoɨn whɨrua krɨmar nwobudgii tɨ Adi Komii siir dɨg-
woraekwowɨm yɨpɨkɨ krɨma wakaeyokna apiyɨm mɨ dimɨn
taemɨnɨm kwoɨn whɨrua krɨma nwowiyɨm Krais siirɨm sɨmiir
mɨ ta hɨriinan saiirsika krɨma wɨ asi kɨnantɨokii mwrɨinami.
Mɨ krɨma wɨ inkam bɨmbɨuwi nwo rani, krɨma wɨ Krais siir
hɨriinanar swokɨ owi.
14 Mɨ krɨma tariinanɨn tɨ hɨriinan nwowi mɨ krɨma wɨ
yɨnɨsɨsɨmɨm yɨpɨkɨ rɨrmiiya nwo karam nwowɨm wɨ sɨmiir
hɨriinan nwo rani mɨ ta hɨriinan saiirsika krɨma wɨ ɨkɨ yai
nɨksɨsaeyɨm sɨm wakaeyokna ap rani. Iikamɨm tɨ hɨriinan yai
ɨmiir wakaeyokna apiyɨm yɨm ɨni iya op ɨdwo nakiirɨrɨriya
mɨ hɨnda tɨnda ha prɨiyakɨi prɨiyakɨiyamiya ɨni saiir hɨriinan
ywowa. Mɨ tɨ iikam hɨriinanɨm yɨm inkamɨm yai bibiyɨeyɨm
sɨmiir wakaeyokna apiyɨm yɨpɨkɨ iikami kwoɨn kiyaiiyɨm mɨ tɨ
yaiyɨm sɨma boɨniyɨm yɨm nɨksɨsae yaigɨm.

15 Mɨ krɨma tɨ hɨriinan kɨpi nwo. Nɨingaka. Mɨ krɨma Adi
Komii siir yaimwokɨyaimwowɨm sɨmiir boɨnam daɨngwo mɨ
krɨma ɨrni nwɨrniyam dinan aɨngwokwo krɨma tɨriya saiir
hɨriinan yɨpɨkɨ wɨ krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuyokiyokɨiyami
mɨ wɨ krɨmar nwobudgiyɨm Krais siir hɨriinan.
16 Krais siya ɨni krɨmiir kou ywowɨn mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siir
pɨunan nwowɨm krɨmiirɨn siyar kɨgrɨraowi mɨ krɨma yapa
yapan wɨ siya nɨmbinɨm krɨma tɨram wɨ sɨmiirar tɨri. Nɨm
krɨma ɨni ɨga ɨin mɨ mai pɨu mɨnan ywowɨm mɨ krɨma ɨrni
nwɨrni dinan whɨnkɨnsiis ankɨnsiis haigɨnɨu mɨ krɨma wɨ pɨu
kwɨruwa nwokɨ owɨm. Mɨ krɨma dɨmɨn taemɨnɨm tɨ siyɨu
hɨriinanɨn siir tɨri, ɨrni nwɨrniyam ninan aɨngwokwonaei mɨ
mhoɨiya Adi Komii siir pɨugana wɨ kɨrɨeyar namwoɨuwi. Ɨriig.

Iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir wakaeyokna apiyɨm sɨma wɨ dɨmɨn taemɨnɨm bɨiyanɨm wɨ digɨumii sɨmiir haimrɨiyɨugigi.

17 Tariinanɨn kara kɨmiirɨn pɨ ɨgao yai boɨnkii. Dimusi
rani, kariirɨn Jisɨs Krais siya nokmwɨn okwohaigɨnɨugɨn
bɨiyan inkam nwowam. Mɨ tariinanɨn kɨma dɨmɨn taemɨnɨm
iikamɨm Adi Komii siir pɨugana saiir karamaeyɨm sɨma
tɨriyɨm sɨmiir kɨpi kɨgna ap yɨm sɨma dɨmɨnɨm biyɨekɨbiyɨe
nwowiyɨm sɨmiiraramar naɨngwowi.
18 Sɨmiir kwoɨnɨm ɨni inkamɨn nɨibwomambwo napwɨiyɨn
sikwo paeaka bigna ap karamae nwowiyɨn ɨni siir hɨriinan
ywowɨn. Yɨm sɨma dɨmɨn biyɨe biyɨeyɨm Adi Komii siya
naɨngwo karamae nwowiyɨm sɨmiiraramar naɨngwowikɨm.
Dimusi rani, yɨm sɨma Adi Komii siir dɨmɨn taemɨn ɨmiir
bɨ nɨoknɨnkɨnkɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm sɨma sɨmiiram bɨ
naɨngwokɨm.
19 Mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma pɨugɨ panɨinsi yopaisi. Sɨmiir
kwoɨn komiiyɨn tɨ dɨmɨn biyɨe biyɨeyɨm hɨi mɨn prɨinɨnae
prɨinɨnaeiyɨm sɨmiiraramar naɨngwowi, sɨmiir wakaeyokna
apɨm mɨ sɨmiir kwoɨnɨm hapi i aeya niwaoki sɨmiir sɨbgu
wakaeyokna apɨm.
20 Mɨ iikam kɨma krɨmiir bɨ wakaekɨm mɨ krɨma bɨ
boɨnmauugɨm kɨmiirɨn Krais siir yai ɨmiirɨn tɨ hɨnɨin siyɨuɨn si
wakaeyokna apɨm. Nɨingaka.
21 Kara ha nɨoknɨnkɨni wɨm kɨma Krais siir yai ɨmiirɨn
bɨdiyar wakaeyɨm iikamɨm ha nɨtɨm siir yai kɨbikɨ kɨbi
ɨmiirɨn sɨma ɨnɨ anaaknɨnkii haigɨnɨuni mɨ sɨmiirɨn sɨma ɨnɨ
boɨnmɨmauuni kɨmiirɨn.
22 Wɨm kɨma tɨ hɨnɨin dɨmɨn taemɨnɨm sɨm boɨnkɨm. Bɨiya
wɨm kɨma kɨmiir kwoɨn biyɨe ɨiirar napkɨn. Mɨ tɨ kwoɨn
biyɨe hɨriinanɨn tɨ kɨmiir boɨnɨn ɨinokɨinokɨn kɨmiirɨn siyar tɨri
siyɨu biyɨeni nwowamɨn. Mɨ kɨmiirɨn wɨ siyar nonkwobum-
bunɨnkɨn haigɨnɨuwi. Mɨ sɨma kɨmiirɨn wɨ hɨnɨina boɨni, tɨ

dimɨn taemɨn hɨniɨnɨm sɨm tɨrɨm mɨ kɨmiir digɨuwɨn wɨ sɨmiir nwokɨ haimriiyɨugigɨm mɨ kɨma sɨmiirsiyɨn wɨ aru nwokɨ owɨm.
23 Mɨ kɨma tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨmiir tɨri mɨ kɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siiram kiwaki siir naeyɨuɨn siir kɨrɨeni.
24 Kɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siiram kiwaki siya nwowaigɨnɨuɨm yaeya kwoɨn wɨn. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm wɨ siya tɨrkii dimɨn mɨiyɨkɨm sɨmiir napɨm mɨ sɨmiir tɨrɨm Adi Komii siiram mɨ ɨkɨ nhɨrɨm sɨmiiram warar.
25 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, iikam kɨma, ɨrɨra nwonɨran kɨma tɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm prɨiyɨksasaeiyɨm sɨmiirsi dapyok mɨ tɨ yai bibiyɨe hɨriinanɨm yɨm tɨ ɨtnoudnɨnkiigi. Mɨ kɨma ɨrɨra nwonɨran ɨrni nwɨrniyɨn yai mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirarar boɨn. Dimusi rani, krɨma ɨrɨra nwonɨran Krais siir pɨu haɨmii haɨmiigɨm.
26 Mɨ ɨiya kɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm ɨo sɨmaka nwowiyɨm, kɨma kɨmasiyar mɨntɨraona mɨ kɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu dwowɨpɨsu. Mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiwaki rani, ɨo nwowamɨn mɨ kɨmiir tɨramɨn dimɨn biyɨe tɨram. Mɨ ɨo nwoni siyɨuɨn yɨo ha tɨ sɨbgu tɨrsɨsauu tɨ dimɨn hɨniɨnɨn. Mɨ ta ɨowa bɨekɨ nɨkiiyamam kɨpi. Mɨ bɨigɨbɨiyɨn warɨ kɨmiir kwoɨnɨn ɨo nwowiyɨn siir tɨ dɨgi.
27 Mɨ mhoɨiya kɨma wɨ Setan siiram kiwaki rani, sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiyɨm mɨ siyɨu biyɨe kɨma tɨrɨm.
28 Mɨ tɨriigɨnɨm bɨiya bɨiyanɨm mɨ tɨ tariinan nwo ɨkɨm yɨpɨkɨ hɨi tauaeyɨm, sɨma wɨ tɨ dimɨn ɨmiir kɨpi swokɨ tɨrmɨmɨn tɨriigɨnɨm yɨm wɨ tɨ dɨgi. Mɨ tariinanɨn sɨma wɨ ta mɨi ai-irarar donkworɨnu mɨrii ɨski mɨ ta hɨriinan saiirsika siya tɨ iikam paeprikabɨm sɨmiirɨn wɨ hɨriinan saiirsi whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨ.
29 Mɨ kɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm kɨmiir mhɨi kwoɨnau nwokaiiyɨm sɨmiiram kɨpi kiwaki kɨmiir yaigɨ kaokwo boɨnɨm. Kɨma yai kɨbi kɨbiyɨm yɨpɨkɨ wɨ iikam nhɨrmi whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwanɨm yɨpɨkɨ kɨmiir yai ɨmiir wakaeyɨm wadɨe sɨma sɨbgu ɨdwokaeyamɨm sɨmiirarar boɨn.
30 Mɨ tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm kɨma Adi Komii siir naeyɨu ɨiir kɨpi tɨr maɨrgɨmaɨrga nwo karam siya nwowɨm. Dimusi rani, siya siyaɨrgɨn yɨpɨkɨ kɨmiir nɨmbingiyɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika Adi Komii siya mhoɨiya wɨ hɨriinan saiirsi nanmai-warkainaei mɨ kɨma hɨrɨn wɨ saɨkar nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn.
31 Dimɨn biyɨe biyɨeyɨm ɨo ɨigwɨr ɨigwɨr nwowiyɨm mɨ wh-wonkam nokiya karamae nwowiyɨm, mɨ mhɨi hinsɨma nwo karam nwowiyɨm dimɨn taemɨnɨm sɨmiirɨn digɨumii tɨ haim-riiyɨugig. Mɨ kɨma yai kɨpi kauwoksinan mɨ yai krɨpiinanii kɨpi mɨ kig iikam nhɨrmakan mɨ tɨ yai bibiyɨeyɨm kɨmiir

haiprɨdkikaiyɨm kɨmiirɨn wɨ siyɨu biyɨe sɨma swokɨ tɨri dimusi rani, sɨmiirsika.
32 Mɨ hanɨingɨ nɨuwi nhɨrɨm sɨmiir yapa yapan sɨbgu tɨrhaigɨnɨu mɨ ɨrni nwɨrnisi dɨnaɨngwoyɨmyok mɨ dimɨn biyɨeyɨm iikam nhɨrkɨm tɨrɨm kɨmiir ɨrni nwɨrni sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigi mɨ sɨmiirɨn hɨniina boɨnki, sɨma dimɨn komii rani. Sɨmiirɨn Adi Komii siya haiyoprimdiyɨumiigiyɨm krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir krɨma tɨrɨm sɨmiir saiir hɨriinan tɨrkiyɨm mɨ ha boɨnkiyɨm hɨniin yɨm dimɨn komii rani. Dimusi rani, nɨm krɨma Jisɨs Krais siir iikamkɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm asi haiyoprimdiyɨumiigikɨm. Ɨriig.

5

Iikam krɨma dimɨn kɨbi kɨbi ɨmiirarar wakaeyokna ap

1 Dimusi rani, wɨm kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yɨnisɨsɨmkɨm yɨpɨkɨ siya naɨngwokwonanaeiyɨm mɨ kɨma siya tɨriya saiir hɨriinanar timɨ tɨr.
2 Ɨrni nwɨrniyam dinan aɨngwokwo bɨiya Krais siya naɨngwokwonanaeiya krɨmiiram saiir hɨriinan. Siya bɨdi ikɨ aonamɨn mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn siya tɨrkiyɨn yɨo ɨni dimɨn taemɨnɨm pɨuii mɨiyɨk whakiyɨn kamɨm sɨma nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm Adi Komiini ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm.
3 Wɨm kɨma Adi Komii siir iikamkɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika wɨm kɨma dimɨn taemɨnɨm hɨi prɨinanae prɨinanaeiyɨm sɨmiir panɨinsi nɨdwo boɨnaisi. Mɨ kɨma dimɨnɨm pɨu iikamkɨm nopaiiyɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir tɨriyɨm kɨma kɨgmaɨram sɨmiir kɨpi tɨr.
4 Mɨ kɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm pɨu iikamkɨm nopaiiyɨm sɨmiir kɨpi boɨn mɨ dimɨnɨn yɨpɨkɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨm nomboboɨn karam nwowiyɨm dimɨn taemɨnɨm bwam karamaeyɨm mɨ yai bibiyɨeyɨm nɨdidgak nwowi ɨkɨm. Mɨ hanɨingɨ nɨuwi kɨma yaiyɨm diriyar kɨrɨtmai boɨnki mɨ Adi Komii siir inɨg ɨiirarar hainan ɨski.
5 Wɨm kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiirɨn ɨna sɨbgu ɨnokɨnɨkɨnɨm iikamɨm yɨpɨkɨ hɨi prɨinanae prɨinanaeiyɨm mɨ yɨpɨkɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨm tɨriyɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ dimɨn taemɨnam kɨgmaɨriyɨm, tɨ komkɨd mɨn hɨniɨnɨm sɨma huniyɨm uruwai siyaowai. Kɨma tɨ iikam hɨriinanɨm sɨmiirɨn ɨna nɨnokɨnɨkɨnɨm yɨm wɨ hɨriir nam tani mɨ sɨma wɨ Adi Komii saɨka nwo rani mɨ wɨ Jisɨs Krais saɨka mɨ o rani.
6 Kɨma iikamɨm kɨmiir prɨiyɨksasaeiyɨm sɨmiiram kɨpi kɨwaki ɨkɨ sɨmiir yaiyɨm naekak nwo karam nwowiyɨm sɨmiirɨn kɨmiir boɨnmɨmauuwɨm mɨ tɨ yaiyɨm tɨ kara boɨnkiyɨm yɨm mɨiyɨk rani, yɨm pɨ nɨksɨsaekɨm. Mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm yɨpɨkɨ hɨriinan dimɨn biyɨe ɨmiir tɨriyɨm yɨm wɨ Adi Komii siya

nonkwoniinwomwiirninkin haiginiuwi ti dimin taeminim
kara boimimauuim kimiir.
7 Mi kima ti iikam hiriinanim yipiki ti hiriinan dimin biyie
imiir tiriyim simaka kipi namasu.
8 Biiya wim kima kamim niibwomambwo napiyim sim
haniin nwokim mi tariinanin wim kima iikamim yipiki Biiyan
Inkam Komii siirim wim kima ini iikamim nabie sibgu
kigomok apiyim ini simiir hiriinan ywowim mi ta hiriinan
saiirsika kima dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api.
9 Mi ti dimin kibi kibiyim ti iikam ima napiyim yim
ini bienan ywowim, yim sima min niisiimauugim dimin
taeminim kibi nwowim simiir yipiki Adi Komii siir yai imiir
wakaeyokna apiyim mi piki hiniin dimin ikim yai mwo
boiniyim.
10 Kima dimin taeminim kima naingwowim simiiraramar
daingwo mi simiirarar kinanankiu kima napamin mi Biiyan
Inkam Komiiyin wi mairgimairga nwoki owim.
11 Kima dimin biyie biyieyim yipiki niibwomambwonan
nwowim iikamim sima tiriyim simiir kipi nap. Mi kima dimin
taeminim sima tirim danaakninkii haiginiu mi simiirin ha
boin, wari sima tirim yim miiyik rani.
12 Mi dimin taeminim iikam ima nimprio tirim, kara simiirin
nididgak nwowi kimiir boinmauuwim.
13 Mi kima ti dimin taeminim ti iikam ima tirim simiir
nanaakninkii haiginiuwi mi sima wi haniingin ninokninkinkii
ti dimin taemin hiniinim yim miiyik rani, yim ini biyie
ywowim. Yim ini bieki si whwoyakiiyim mi iikamim
dimin taemin imiirin sibgu kigomokiiyim ini simiir hiriinan
ywowin. Iiya kima dimin biyie imiir boinninkiiiyim yim
wa naonami mi ti digworaekwo hiriinanim yim ini paeya
inkamki si haingimugiiya omaka ini saiir hiriinan ywowim mi
ta niiya pa nakii mipi nabie sasar nwokii.
14 Dimusi rani, ti dimin taemin hiniinim simiirsika, Adi
Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa ya hiniina boinka,
yipiki kira naonan nwowin mi yipiki waraur kiwokinin, kima
dinsiingi. Mi ta hiriinan saiirsika Krais siya wi kimiir
kwoinau asi kwirii idwokaii mi siya wi bieyin kiriir
whwoyaiyin wi siir hiriinan nwowi.
15 Mi ta hiriinan saiirsika kima wi asi mintiraowi ti dimin
taeminim kima tirim simiirsiyin. Kima dimin taeminim iki
iikamim yipiki ninokninkin karamaeyim sima tiriyim simiir
hiriinan kipi tir. Mi hiriinanki niuwi kima iki iikamim yipiki
dimin taemin whiekakim sim ninomokninkiniyim simiir
hiriinan tir.
16 Yim ti iiyim yim ii paii rani mi iikamim siyiu bibiyie tiriyim
kima mintarao mi kima Adi Komii siir mii kibi kibi imiirarar

tir siir yai kibi kibi imiir nanaakninkii haiginiuwam.
17 Mi ta hiriinan saiirsika, kima habwhaowaenan kipi
nwo. Kima dimin taeminim Biiyan Inkam Komii siya
naingwowiyim kima napam kima simiirarar wakaeyokna ap.
18 Op bibiyie kipi kwiyae mi kima op bibiyie kwiyaei wim wi
pi kwiyae whaowaei mi wi dimin biyie tiri. Mi haniingi niuwi,
kima Adi Komii siir naeyiuin siiram kiwaki ini haniin siya
kwirii idwokaiyim kimiir kwoinim mi dimin taeminim kima
tirim yim wi siyar nwoki kigirkakim.
19 Kima mi kimiir nomiiyau ima kima Adi Komii siir yai
imiirin diriyar kiritmai boinki mi Adi Komii siir mwai imiir
wao. Kima mwai waowiyim mi Biiyan Inkam Komii siir inig
iiir hainaniyim kimiir haowidim mi diyamir ikim mi iki dimin
taemin nhir ikim, kimiir kwoin komiiyin simiirgisimiiramar
daingwoki.
20 Iinokiinokin Adi Komii siir inigin Jisis Krais siir inigni
hainanpraprasKi ti digworaekwo imiirsiyin. Iriig.

Pol siya ta yaiya iikamim yipiki nonkwonam simiir boinka

21 Kima ti nomiiyauim simiir yai imiir wakae mi yim sima
kimiir imiir timi wakae. Dimusi rani, wim kima Krais
siir yai imiir wakaeyokna apkim mi wim kima siir inig iiir
hainankim.
22 Wig wim kima yipiki kamkakim, wim kima kimiir kamim
simiir yai imiir wakae kira wakaeiya Biiyan Inkam Komii siir
yai imiir saiir hiriinan.
23 Kima ti hiniina tir. Dimusi rani, kimiir kamim kimiir
kouwin ini simar ywowim mi ti hiriinan siyiu kaimwowin
Krais siya iikamim yipiki siir wakaeyokna apiyim simiirin
hiriinanar mi tirikin. Siya kimiir nanmaiwarkainam naokin
mi siya ini mwonan ywowin mi wim kima siir piua saiir piu
haimii haimiigim.
24 Ini ti iikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirim Krais
siir wakaeyokna apiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi yim
wigim yim simiir kamim simiir yai imiirar timi wakaeyok
mi dimin taeminim sima tiriyim simiirar timi wakaeyokna
diriraerar.
25 Mi wim kima kamim yipiki wig nonkwonam, kima
simiiram daingwokwonanae Krais siir hiriinan siya
naingwokwonanaeiya Adi Komii siir piugana saiir iikam
imiiram. Siya krimiirsi naokin krimiir whinkinsiisam mi
krimiir swoki anmaiwarkainam.
26 Mi ta hiriinan saiirsika siya iikam krimiirin dimin whirki
kimbu karamae asi tirkikin. Dimusi rani, krima siir yai imiir
wakaeyokna apkim mi krima op ha baptaiskim.
27 Siya ti dimin taemin imiir tirkin mi ta hiriinan saiirsika
siya krimiirin Adi Komii siir piugana saiir iikamim dimin

whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowiyɨm sɨmiir hɨriinan asi nwowi iikamɨm yɨpɨkɨ paowaigɨ pɨskomkopou karam nwowiyɨm sɨmiir pɨuɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Krɨma ɨni wig kɨbinan ywowɨm yɨpɨkɨ wɨ Krais siya nonkwonaei.

28 Mɨ tɨ siyɨu hɨriinanɨn Krais siya naɨngwokwonanaeiyɨn iikam krɨmiiram mɨ kam kɨma kɨmiir wig ɨmiiramɨn kɨmiir pɨu aiiramar naɨngwokwonaeiyɨm saiir hɨriinan daɨngwokwonanae. Mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ sɨmiir wig ɨmiiram naɨngwokwonanaeiyɨm, yɨm ɨni tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ sɨmamar naɨngwokwonaeiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm mɨ sɨma ɨni pɨu kwɨruwar ywowɨskiyɨm.

29 Inkam nwɨr karamaeyaɨrga siirgɨsiir pɨu aiirsi boriisopɨm mɨ saiir nonkwobumbunɨnkɨnɨm. Nɨingaka. Siya saiirɨn pa sɨbgu kɨgrɨraowi mɨpa mɨ ɨmiiyaei. Mɨ ta hɨriinan saiirsika siya wadɨe asi sɨbgu owi, Krais siya kɨgrɨraowiya Adi Komii siir pɨugana saiir iikam ɨmiir saiir hɨriinan.

30 Siya krɨmiir asi kɨgrɨraowi. Dimusi rani, nɨm krɨma siir pɨugana saɨka bɨdi yamasukikɨnɨm mɨ ɨni nwɨruwar ywowɨskiyɨm.

31 Krais siya mɨ iikamɨm Adi Komii siir pɨugana saiir ɨkɨm, nɨm krɨma ɨni pɨu kwɨruwar ywowɨskiyɨm. Dimusi rani, tɨ Adi Komii siir yaiyɨm Yokwo Komii saiir nwokaiyɨm yɨm hɨnɨɨna boɨnkikɨm, inkamɨn yɨpɨkɨ wig nonkwonaei yɨo wɨ siir yopii ad owiir haiburgigi mɨ siya mɨ siir wig aeya sowa wɨ nwɨruwar nwowɨskii mɨ sowiir pɨua wɨ kwɨruwar nwowɨskii.

32 Tɨkɨ yaiyɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm. Mɨ an kara hɨriiyar naɨngwowi yɨm sɨma Krais siya mɨ iikamɨm Adi Komii siir pɨugana saiir ɨkɨm krɨmiir boɨnmɨmauugɨm.

33 Mɨ ta hɨriinan saiirsika mɨ sɨma kaimwowar swokɨ boɨnki kamɨm yapa yapa sɨmiir yapa yapa wig ɨmiiramar daɨngwokwonanae siyamar naɨngwokwonanaeiya saiir hɨriinan mɨ wig wɨm kɨma kɨmiir kamɨm sɨmiir inɨg ɨmiir hainanpraprasky. Ɨriig.

6

Pol siya yopii ad mɨ sɨmiir yɨnisɨsɨm ɨkɨm sɨmiir boɨnkɨn

1 Yɨnisɨsɨm kɨma kɨmiir yopii adɨm sɨmiir yai ɨmiir wakaeyokna. Dimusi rani, sɨmiirɨn Adi Komii siya nɨmbingikɨm kɨmiir kɨgrɨraowam yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo wadɨekɨn.

2 Mɨ Adi Komii siir yaiyɨm Yokwo Komii saiir hɨr nwokaiyɨm yɨm hɨnɨɨna boɨnkɨm, kɨma kɨmiir yopii adɨm sɨmiir yai ɨmiir wakaeyokna.

3 Sɨma tɨ hɨnɨɨna boɨnkikɨm, kɨma sɨmiir napi mɨ kɨma nu tɨrɨn wɨ ɨi prɨeiyar nwokɨ okwoyokiyokɨikaeyamɨm. Yɨo tɨriigɨnɨn Adi Komii siir bɨigɨbɨiyan siyɨu komiiyɨn siya

boɨnkiyɨn krɨmiir yɨo siya dimɨn kɨbiyɨn Adi Komii siya nɨmbingiyɨn krɨmiir tɨram.

4 Mɨ yopii ad wɨm kɨma kɨmiir yɨn ɨmiir kɨpi nɨkwao boɨn ɨinokɨinokɨn mɨ yɨm wɨ maɨrgɨmaɨrga kɨmaka nwo karam pɨ nwowisi. Mɨ kɨma sɨmiirɨn mɨn dɨkwao boɨn mɨ mɨn nɨisiisiimauu dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya naɨngwowɨm sɨma tɨram sɨmiir. Łriig.

Pol siya iikamɨm yɨpɨkɨ whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨm mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir boɨnkɨn

5 Mɨ wɨm kɨma iikamɨm hinda whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨm, wɨm kɨma tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ kɨmiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir yai ɨmiir wakaeyokna ap mɨ kɨma sɨmiirɨn sɨbgu sɨbgu mɨntɨrao Krais siir kɨma tɨriya saiir hɨriinan.

6 Inkamɨn kɨriir kɨgrɨraowiyɨn siir whwonkam ɨda ara kɨpi mɨrii mɨ siya kɨriir kɨgi mɨ siya wɨ ha boɨni kɨra wadɨekɨn. Nɨingaka. Łigwɨr ɨigwɨrɨn kɨra kɨriir mɨiya saiirar mɨrii iikamɨm yɨpɨkɨ Kraisni wakaeyokna apiyɨm sɨm hɨniin, dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya naɨngwowɨm kɨma tɨram kɨma sɨmiirɨn kwoɨnkɨ daɨngwo dɨrɨraerar.

7 Dimɨn taemɨnɨm iikamɨm whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨm kɨma tɨriyɨm umɨr mɨn hai karamae kɨma nwowiyɨm kɨma sɨmiiramɨn maɨrgɨmaɨrga dwo. Dimusi rani, kɨma sɨmiirɨn inkam aram tɨr tani sɨmiirɨn Adi Komii siiram kɨra tɨriya saiir hɨriinan tɨr.

8 Kɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm. Dimusi rani, Bɨiyan Inkam Komii siya wɨ krɨmiir whɨekakar niyopkɨiyɨuwi, iikamɨm whɨsarii mɨi prɨimɨrii ɨkɨm mɨ iikamɨm rɨrmiiya nwowi ɨkɨm. Mɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm siya tɨram naɨngwowɨm siya wɨ krɨmiirar tɨrswowi.

9 Mɨ wɨm kɨma kamɨm yɨpɨkɨ iikamɨm kɨmiir mɨriiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm, kɨma tɨ iikam ɨmiirɨn siyɨu mɨiyɨk sɨbgu tɨr. Mɨ sɨmiirɨn yai bibiyɨe kɨpi boɨn mɨ kɨpi mɨ ɨkwao boɨn sɨma nɨdidamɨn mɨ sɨmiir tɨrɨm kɨmiir yai ɨmiir wakaeyam. Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn yɨpɨkɨn Adi Komii siir om hɨr nwowɨn, iikam whɨekakɨm ɨni siyar kɨgɨrkakɨn. Dimusi rani, mhoɨiya iikam ɨmiirɨn wɨ siya hɨdi mɨ siya wɨ hɨniina naɨngwo rani, inkamɨn yɨpɨkɨ inɨg komiigakɨm mɨ inɨg karamae ɨkɨm siya iikam whɨekak krɨmiirɨn wɨ hɨrii hɨriinankɨnar hɨdswowi. Łriig.

Iikamɨm naɨngwo tɨbmii kɨiniyɨm yɨm ɨni kamɨm yaii nɨniiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm

10 Kara kɨmiirɨn nɨkopkaigiyan yaimɨrsɨsɨmɨm sɨm boɨnkii. Kɨma dimɨn komiiyɨn Bɨiyan Inkam Komii siya hauuɨn kɨmiir siirɨn sɨbgu donkworɨnu.

11 Kɨmiir kwoɨnɨm tɨ dimɨn komiiyɨn Adi Komii krɨmiir
Wanɨn siya hauuɨn kɨmiir siir higrɨnɨu, yɨm ɨni nhaonan
ywowɨm, nhaowa kɨmiir pɨu aiir haigiprakaiyam. Mɨ
ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ ɨkɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm
nɨksɨsaeiyɨm sɨmiirsi nwokɨ okworɨnuwɨm kɨmiir kwoɨnɨn
Setan siya kiyaii.
12 Krɨma inkamaka nɨniiyam tɨr tani krɨma yɨu bibiyɨeyɨm
nɨnomor kou nwowiyɨm mɨ Setan siya mɨ nomni yɨu bibiyɨe
ɨkɨm mɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm tɨ nu ɨiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmaka
nɨniiyam tɨri.
13 Mɨ tɨ hɨriinan saiirsika, kɨma Adi Komii siir dimɨn
taemɨnɨm sɨmiir haii mɨ tɨriiginɨm kɨmiirɨn wɨ sɨma
whɨnkɨnsiis haiginɨuwi nhao sau mɨ ɨrɨm hɨpɨgni hanɨin.
Mɨ mhoɨiya ɨi biyɨekɨ nɨti mɨ kɨra mɨ Setan siya kowar nɨnii
mɨ kɨra nɨnii mɨ yaii saeya ha dɨgii kɨra wɨ wadɨeyar sɨbgu
okworɨnukrɨpkaigii.
14 Kɨma dimɨn taemɨnɨm kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwiyɨm
sɨmiir hai mɨ kɨmiir kwoɨnɨm yaimwokɨyaimwo ɨmiirarar
haigi okai, inkamɨn yaii nɨniiyɨn si kikogiya pɨuwopa siir
mhɨipwo ɨiir saiir hɨriinan. Mɨ kɨra mɨi mɨiyɨk sɨbgu mɨrii mɨ
kɨra Setan saɨka ha nɨnkɨnyaeyaowi kɨriirɨn wɨ nhaoni hanɨin
saeyar higrɨnɨuwi.
15 Kɨma Adi Komii siir yai kɨbi kɨbiyɨm sɨmiir danaaknɨnkii
haiginɨu mɨ iikamɨm sɨmiirɨn wɨ ɨrɨpa saeya nwokɨ
ɨngwomamaɨr aeyaiginɨuwɨm. Mɨ ya tariiginɨa ya wɨ suwa
kɨma niiya kɨmiir ɨga ɨmiir nikwoɨprarsi ɨni saiir hɨriinan
ywowa mɨ kɨmiirɨn wɨ saeyar whɨnkɨnsiis haiginɨuwi mɨ kɨma
wɨ nhwo whɨn tani.
16 Mɨ kɨma tɨ dimɨn hɨriinanɨm kara boɨnɨm sɨmiir tɨri
mɨ hɨniɨna naɨngwowi, Jisɨs Krais siir wakaeyokna api,
tɨriiginɨm yɨm wɨ nhaonan nwowi dimɨn biyɨe biyɨeyɨm
hɨpɨgɨm paekakɨm sɨm hɨniɨnɨm mɨ sau ɨkɨm yɨm wɨ sɨmar
nɨriimduwɨni mɨ sɨma wɨ iikam kɨmiir niyopakaiyɨu rani. Mɨ
kɨma siir wakaeyokna api mɨ siiram naɨngwowi tɨriiginɨm
kɨriirɨn wɨ sɨma whɨnkɨnsiis haiginɨuwi. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi
Setan siya dimɨn biyɨeyɨn paeni hanɨin kɨmiiram kabɨtkii
kɨmiir kwoɨn ɨmiir nɨugrɨmkrɨpam yɨo wɨ dɨg nwo rani yɨo wɨ
pɨ wokɨtki mɨ siya wɨ pɨ tɨngiyami paeni hanɨin.
17 Adi Komii siya Jisɨs siirɨn mɨnam nɨkropkɨkɨn pɨ naowɨm
mɨ krɨmiir nanmaiwarkainam. Mɨ kɨma tɨ hɨniɨna naɨngwowi
kɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis haiginɨuwi, pagra inkamkɨ sɨm
haiginɨya sɨmiir mwo ɨmiir saiir hɨriinan. Mɨ kɨma Adi Komii
siir yai ɨmiir wakaeyoknaei yɨm wɨ kamkɨunan nwowi, yɨpɨkɨ
wɨ Adi Komii siir naeyɨu ɨeya hauuwi krɨmiir.
18 Adi Komii siir naeyɨuɨn ɨinokɨinokɨn kɨmiirɨn wɨ siyar
whɨnkɨnsiis haiginɨuwi kɨra nhwo Adi Komii siiram kwɨsboɨni

mɨ siir inɨg ɨiir hainani. Ɨinokɨinokɨn kɨma, kɨmasiyar mɨntɨraona wɨm wɨ pɨugɨ piyaowisi. Kɨma Adi Komii siirɨm srɨi iikam ɨmiirɨn siya kɨgrɨraowɨm mɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm yɨpɨkɨ siirɨm.

19 Kɨma Adi Komii siiramɨn kariiram srɨi mɨ kariirɨn wɨ yai siya nwokɨ hauuwɨm. Mɨ hɨriinankɨnɨuwi kara wɨ nɨdid rani, siir yai kɨbi kɨbi ɨmiir nokwo boɨnmɨmauuwɨm yɨpɨkɨ biiya siya tɨrɨm sɨmiir.

20 An kara tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ yai kɨbi kɨbiyɨm sɨm nanaaknɨnkii haigɨnɨuwiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Dimusi rani, ta maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya kariir hɨugrɨpkɨikikaiya saiirsika. Kɨma Adi Komii siiram srɨi kariir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika kara siir yai ɨmiir nanaaknɨnkii haigɨnɨuwɨm wɨ nɨdid rani. Yɨo sɨmiirɨn wɨ karar nanaaknɨnkii haigɨnɨuwi tɨ biiya kara nonkwowɨm sɨmiir hɨriinan. Ɨriig.

Pol siya siir yaiyɨm nɨkopkaigiiyɨm sɨmiir boɨnkikɨn

21 Tikikasɨn krɨmiir nomiiyauɨn yɨpɨkɨn krɨma naɨngwokwonanaeiyɨn, siya wɨ sɨpi nɨti mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ nɨmbimbɨiyamɨm kɨmiirɨn wɨ siya ninɨ boɨnmɨmauuni. Siya inkam wadɨekɨn siya Bɨiyan Inkam Komii siir mɨi mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirarar mɨriigɨn.

22 Siirɨn kara nɨkropkii iikam kɨmiiram kɨmiir boɨnmɨmauuwam dimɨn taemɨnɨm kɨma nɨnomoknɨnkɨnanɨm hɨniin, nɨm krɨma wadɨeyaɨrgɨm mɨ wɨm kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrgar nwokɨ owɨm.

23 Kara tɨ hɨniina srɨigi Adi Komii krɨmiir adɨn mɨ Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siya kɨma wɨ Adi Komii siirgɨsiiramar naɨngwo tɨbmii kɨini mɨ kɨma wɨ ɨrɨpa nongwomamaɨr aei. Mɨ ta hɨriinan saiirsika wɨm kɨma wɨ Adi Komii siir pɨugana saiir iikam ɨmiiram asi naɨngwokwowi.

24 Kara Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiramɨn mɨnam srɨigɨn siya iikam kɨmiirɨn wɨ siir naɨngwobumbuwa saiir nwokɨ hauuwɨm yɨpɨkɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siiram naɨngwokwonanaeiyɨm mɨ yɨpɨkɨ siir wakaeyokna apiyɨm mɨ siir yaimɨn dimɨn ɨmiir wakaeiyɨm sɨma tɨra saiir hɨriinan. Ɨriig.

FILIPAI

Ɨiya Pol siya om Rom hɨr mɨriiya mɨi biyɨe mɨ siya ta yokwowa ha wɨnkika. Bɨiya siya om Efesas hɨr bɨdi ywowɨn. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Filipai hɨranɨm yɨm umɨr digworaekwo bɨdiyar mɨ haɨngiriyɨu haigɨnɨm mɨ sɨma ɨna hauugiyɨm Pol siiram hɨriir maeyaua mɨi biyɨe siya mɨriiya. Mɨ Pol siya ta yokwowa mɨnam wɨnkikɨn sɨmiir boɨn wadɨekikɨn. Pol siya maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨrar nikɨ okaigɨn wɨeyɨnsopkak. Mɨ siya maɨrgɨmaɨrga hɨriiyar nwokaigɨn mɨ siya tɨ hɨriinansi boɨnkikɨn sɨma Jisɨs saɨka namasukikɨni mɨ sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga hɨriiyar nwokɨ onɨnaeyɨm mɨ sɨma wɨ siiram naɨngwoyɨmyok rani. Ɨriig.

1 Pol kara mɨ Timoti siya, krɨra Jisɨs Krais siir mɨi prɨimɨriiyan inkamko. Krɨra ta yokwowa iikamɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir pɨugana saiir kɨgrɨraowiyɨm mɨ saiir whɨndirɨraerar haigɨnɨuwiyɨm kɨmiiram wɨnkika mɨ iikamɨm Jisɨs Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm kɨmiiram warar.
2 Krɨra ha naɨngwowi krɨmiir Adi Komii krɨmiir wanɨn mɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais, krɨmiirɨn wɨ sowaniiyar nokboɨnmamaɨr haigɨnɨuwi ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyɨm. Ɨriig.

Paul siya Adi Komii siirɨm srɨigɨn, yɨpɨkɨ iikamɨm ta yokwo aiir mwaɨni sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuɨm

3 Ɨiyɨm kara kɨmiir naɨngwowarkaikiiyɨm, kara pɨ Adi Komii siirar boɨn wadɨe kɨmiirsi.
4 Ɨiyɨm kara Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram srɨiyɨm kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuɨm, kara pɨ maɨrgɨmaɨrga nwoki.
5 Whɨsarii rani, bɨiya kɨma kariir whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨm Adi Komii siir yaiya saiir nanaakɨnkii haigɨnɨuɨm ɨiya bɨigɨbɨi kɨma wakaeyokna apa mɨ tɨsi tariinana nadɨgniyɨm.
6 Kara tɨ dimɨnɨn siir bɨdi yɨnokɨnkɨn kɨɨnɨn Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn kɨmiir tɨrkiyɨn siir wakaeyokna apɨm mɨ kɨmiirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi siirɨm sɨbgu wakaeyokna apɨm mɨ wɨ ɨiya Jisɨs Krais siya nɨtana saiirar nadɨgɨuwi mɨ siya siyasiya nanaakɨnkii haigɨnɨunaei mɨ iikam sɨmiirɨn wɨ siyar hɨdi.
7 Kariir kwoɨnɨn iikamɨm kɨmiiramɨn nhami nhami naɨngwokwonanae rani. Dimusi rani, kariir mɨiyɨm kɨma whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨm ɨiyɨm kara maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaiyɨn mɨ ɨiyɨm kara rɨrmiiya mɨ owɨm mɨ Adi Komii siir yaiyɨm sɨmiir mɨ anaakɨnkii haigɨnɨuɨm iikam sɨmiir kwoɨnɨm sɨmiir kiyaiyɨm mɨ sɨma wɨ Adi Komii siir siyɨuɨm kara tɨrɨm wɨ sɨmiir nwokɨ apɨm.

8 Adi Komii siya ɨna nɨnokninkɨnɨn, kara iikam whɨekakɨm
kɨmiiramɨn nhami nhami naɨngwokwonanae rani, Krais siya
naɨngwokwonanaeiya saiir hɨriinan.
9 Kara Adi Komii siiram mɨnam srɨi, iikam kɨma wɨ ɨrni
nwɨrniyamar dinan aɨngwokwonanae mɨ kɨma wɨ Adi Komii
siir dimɨn taemɨnɨm sɨmiir nwokɨ sɨbgu ɨnokninkɨnɨm mɨ kɨma
wa nwokɨ ɨnokninkɨnɨm pɨkɨ hɨniin dimɨn ɨkɨn mɨiyɨkɨn mɨ pɨkɨ
hɨniin dimɨn ɨkɨn biyɨeyɨn.
10 Mɨ tɨ hɨriinan saiirsika, kɨma kariir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm
sɨmiir wakaeyokna api mɨ ɨiya Krais siya swokɨ ɨti mɨ kɨmiir
kwoɨnɨm wɨ dimɨn biyɨekɨ nwokai rani.
11 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kara Adi Komii siirɨm mɨnɨm srɨi Jisɨs
Krais siya wɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir nwokɨ hɨurworwokaiyɨm
kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm wadɨe sɨbgu owam mɨ kɨma
dimɨn mɨiyɨk tɨrɨ mɨ tɨ hɨriinan saiirsika Adi Komii siya wɨ inɨg
komiigak saiirsi nwowɨ. Ɨriig.

Paul siya ha naɨngwokɨn, siya siyɨumwoni nwowɨm mɨ Jisɨs Krais siir nwokɨ kɨgna apɨm mɨ siya wɨ kɨmiir nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuɨm

12 Tɨ kariir nomiiyauɨm, kara mɨnam naɨngwowɨ kɨma
dɨnokninkɨn, tɨ dimɨnɨm kariirɨm nɨtɨm, sɨma kariir
tɨrbumbukɨ wɨndi, tɨ dimɨnɨm iikamɨm Adi Komii siir yai
wɨn kɨbiya saiirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmar nikɨ tɨrbugɨm.
13 Kariirɨn maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiirar
hɨugrɨpkɨikikaigɨ wɨndi mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm mɨ iikam
nhɨrɨm kingiin hɨr nwo ɨkɨm, sɨma ɨna nɨnokninkɨnɨm kariirɨn
maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaiyɨn,
whɨsarii rani, kara Krais siir yaiyɨm sɨmiir wakaeyokna
apkɨn.
14 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kara tɨsi tɨrar nwowɨn. Dimusi rani,
iikamɨm Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma nɨdidgak
panɨɨnsi ywosi mɨ sɨma kɨrɨekak asi nwokɨm Adi Komii siir
yaiya saiir nanaaknɨnkii haigɨnɨusiyɨn. Dimusi rani, sɨma ɨna
kɨgɨm kara tɨsi maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya hɨugrɨpkɨikikaiya
saiir tɨrar nwokaiyɨn mɨ sɨma ɨna naɨngwo tɨbmiiyɨm Krais
siya wɨ sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨ.
15 Iikam nhɨrɨm Krais siir yaiya saiir nanaaknɨnkii
haigɨnɨugɨm. Dimusi rani, sɨma kwoɨn biyɨe biyɨe kariiram
naɨngwokɨm mɨ sɨma mɨnam warar mɨ aɨngwokɨm
sɨmiir kiyaiyɨm kariir haiburgigɨm mɨ sɨmiir yai ɨmiir
wakaeyoknam. Yɨm ɨkɨ iikam nhɨrɨm Krais siir yaiyɨm sɨmiir
nanaaknɨnkii haigɨnɨugɨm. Dimusi rani, sɨma wadɨekɨm mɨ
ɨna naɨngwowɨm tɨ dimɨn ɨmiir tɨrɨm mɨ kariir whɨnkɨnsiisɨm
16 yɨpɨkɨ tɨ iikam mɨiyɨkɨm tɨ dimɨn ɨmiir tɨriiyɨm.
Dimusi rani, sɨma kariiram naɨngwokwowikɨm. Sɨma ɨna

ninokninkinim kariirin Adi Komii siyar nimbinkikin siir yai imiir kigriraowim mi simiir nanaakninkii haiginiuwim tapaiir.

17 Iikam nhirim yipiki Krais siir yai imiir nanaakninkii haiginiuwiyim yim sima kariiram bi naingwokwonanaeikin. Niingaki niingakiinga. Sima hiniina naingwowi kariirin wi sima kiyopsibgi haiginiuwi mi kara wi mairgimairga nwo rani. Dimusi rani, kara ini maeyaua mii biyie miriiya saiir tir hiugripkiikikaiyin mi sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaii simiir wakaeyokna apim mi kariirin. Niingaka.

18 Tiriiginin yio dimin Komii rani! Mi ti iikam nhirim sima Krais siir yai imiirin siyiu biyieni nanaakninkii haiginiugi windi mi nhirim siyiu miiyikni mi anaakninkiigi windi, ti hiriiran siyiuin kariirin mairgimairga sima nwowaiginiuwi. Dimusi rani, sima Krais siir yai imiir nanaakninkii haiginiugim yio tiriiginin yio dimin whoimoni rani.

19 Kara ini mairgimairgar nwoyokiyokiiyamin. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin Adi Komii siir naeyiu iiirin, yipikin wi Jisis Krais siya nikropkii kariir whinkinsiis haiginiuwam mi kariirin maeyaua mii biyie miriiya saiir hir hiugripkiikikaiyin rirmiiya saiir hiranki nwokiyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siiram sriigim kariir whinkinsiis haiginiuwim.

20 Kara ta saiiramin minam naingwowi, kara Adi Komii siir yai aiirin wi haigiprakai rani mi kariir piua wi nopai rani mi kariir kwoinin wi kirieyar nwowi mi Adi Komii siir yai imiirar nanaakninkii haiginiuwi biiya kara nonkwowim simiir hiriinan mi ti tariinanar nadigniyim. Mi kara omwai waiya mi kara mi aowi mi ti iikamim wi ha boini Krais siya wadiekin. Dimusi rani, dimin taeminim kara tirim simiirsika.

21 Mi ti dimin taeminim kara tirim simiir bwamkibwamin yio Krais siyairgin. Mi kara naowi, mhoiiya kara wi dimin kibi kibiyim Adi Komii siirim wi simiir haii mi kara wi saika nwowi.

22 Mi kara nao karamae nwowi mi omwaiyar niki waiyaei mi ti dimin taeminim kara tirim yim iikam imiir whinkinsiis haiginiuwi Krais siir wakaeyokna apim. Kara ninokninkin tani piki hiniin aka bii nwowa omwai waiya saeya iyie? Nao saeya.

23 Kara pi hid rani kara naowam naingwowi Krais saika nwowim. Wi ta wadie hiriinan saeya nwowi.

24 Mi ta hiriinan saiirsi whinkinsiis haiginiuwi kimiirin, ya ini wadiekiwadie saeya nwowa kara ti nu iiirar nwoki okripkaii, tariiginа ya ini biigibii saeya ywowa.

25 Kara hiriiyar naingwo tibmii kiini kara wi nao rani mi kara wi omwai hiriinan saiirsi waiyaei kimiir whinkinsiis

haiginiuwam Adi Komii siir yaiya saiir sibgu wakaeyokna apim mi kima wi mairgimairgar nwowi. Dimusi rani, kara ini omwaiyar niki waiyan.

26 Mhoiiya kara niti mi kimaka nini oni mi kima wi mairgimaiga komiiyar nwowi kariiramin mi kima wi Krais siir inig iiir hainankii.

27 Mi dimin whirki kimiir nimbinii mi kima wi ti dimin taemin imiirin wi haini naingwokii. Kima dimin taemin kibi kibi imiir tir iikam yipiki Adi Komii siirim naingwo tibmiiyim siyiu kibiyin sima tiriyin siir hiriinan tir. Mi ta hiriinan saiirsika mhoiiya kara wi kimiir namisi kigi, iyie? Wi kimiir kig rani mi kara dimin kibi kibiyim iikam ima boini iikam kimiir, simiirin wa wakaei, tiriiginim kirie kimiir naingwo tibmii aeya nwowim mi kwoin whirua kima mi owim mi iripa kima mi miriiyim.

28 Tiriiginim yipiki kimiir sau omomin siirsi kipi nidid dimusi rani, wim kima Jisis Krais siirgim. Kima Kirie hiriiyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima ti hiniina tirikim mi ta hiriinan saiirsika ti dimin taemin hiriinanim yim wi simiir niisiimauuwi. Adi Komii siya simiir nonkwobumbuninkini mi kimiirin wi siya nanmaiwarkainaei mi kima wi saika sibgu owi.

29 Mi dimin komiigikomiiyin yio ti si, Adi Komii siya kimiirin minam kiwakikin kima Jisis Krais siiram naingwo tibmii kiinim. Mi ti dimin hiriinanin sasa rani. Jisis Krais siirsika Adi Komii siya ti dimin biyie imiirin asi kiwakikin kimiiram nitamin. Dimusi rani, kima siir wakaeyokna apkim.

30 Kima mi kara nim krima nomiiyaugim mi ti iikamim krimiir tirbuwiyim mi krimiir nikbumbuwiyim mi ti hiriinan siyiu kaimwowin biiyar nwoyokiyokiinaniyin ini tariinanar yadigniyin mi wim kima ti iikamim yipiki kimiir nigbumbuwim simiirin ina ninokninkinim. Iriig.

2

Krima krimiir kwoinim simiirin kikintimdinu mi iki iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiiram daingwo

1 Kimiir kwoinim kirieyar dwokripkai. Dimusi rani, wim kima Krais siir yai imiir wakaeyokna apikim. Kima mairgimairga hiriiyar dwokripkai. Dimusi rani, Krais siya kimiiram naingwokwonanaei. Kima mi Adi Komii siir naeyiu ieya kima ini kwoin whiruwar ywowiskiyim mi kimiir kwoinim nhirmiyam daingwo mi simiiram daingwokwonanae.

2 Kima iripa dongwomamair ae mi kwoin whirua dwo mi kima iikam ima mi Adi Komii siya simiiram

daɨngwokwonanaei mɨ kɨma kwoɨn whɨruwar dwowɨski. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn ini hanɨin kɨmiir kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaii mɨ kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga kariir nwowaiginɨuwi.

3 Kɨma kɨmamar kɨpi naɨngwona mɨ dimɨn taemɨnɨm ha kɨpi tɨr mɨ iikamɨm kɨmiirɨn wɨ hɨriinan saiirsi boɨnisi wɨm kɨma ɨni nhɨrɨm sɨmiir kou ywowɨm. Kɨmiir kwoɨnɨm yɨm kɨmar kɨntɨmtɨnuna mɨ kɨma hɨniina daɨngwo kɨmiir kouwɨn ɨni iikam nhɨrɨm sɨma ywowɨm.

4 Kɨma, kɨmamar kɨpi naɨngwona. Kɨma iikam nhɨrmiyam daɨngwo mɨ dimɨnɨm sɨma naɨngwowi ɨkɨm.

5 Kɨma Krais siya naɨngwowa bɨiya saiir hɨriinan daɨngwo. Yɨo tɨ hɨniingɨn.

6 Mɨ yɨo siya ɨni Adi Komii siir hɨriinanar swokɨ owɨn mɨ siya ha bɨ naɨngwokɨn siya Adi Komii siir hɨriinanar swokɨ owi.

7 Mɨ yɨo siya tɨ dimɨn taemɨnɨm kɨrɨe komiigakɨm nɨnomor kouanɨm sɨmiirɨn digɨumii bɨdi haimriyɨugɨgɨm mɨ yɨo siyarɨn ɨni inkamɨn whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨn siir hɨriinan yɨnkpɨtki. Mɨ siirɨn Maria saeya naokainakikɨn mɨ siya iikam krɨmiir hɨriinanar nɨmbiyamkɨn.

8 Siya inkamnan nɨmbiyamkɨn mɨ siir kwoɨnɨn hindara kabɨtkɨngigɨn mɨ siya Adi Komii siir yai ɨmiirarar napkɨn mɨ ɨiya siya ha naonamɨn paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn si mɨ siya kɨmpɨsu pranae pranae bɨ haigɨn iikam krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm.

9 Mɨ ta hɨriinan saiirsika Adi Komii siya siir inɨgɨn ha hainankiyɨn mɨ siya tɨ hɨniina boɨnki siya inɨg komii kɨbikakɨn mɨ kamɨm inɨg komii komiikakɨm sɨmiir kougɨkouwɨn ɨni siyar ywowɨn.

10 Mɨ yɨpɨkɨm Adi Komii siir om hɨr nwowɨm mɨ nu tɨr mɨ o ɨkɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ mɨ aokaowɨm mɨ nunau nwokai ɨkɨm mɨ yɨu ɨkɨm sɨmiir kouɨn ɨni siyar ywowɨn mɨ yɨpɨkɨ ta Adi Komii siya dapɨkɨuwa Jisɨs siir inɨg ɨiir saiir wakaei mɨ sɨma wɨ nɨdid prasae kɨn tani mɨ sɨma ogmwo wa waisii hɨuwi mɨ wɨ komii hɨniina kauwok boɨnamnaekii,

11 siya inɨg komii kɨbikakɨn mɨ sɨma wɨ Jisɨs Krais Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir inɨg ɨiir hainankii mɨ sɨma wɨ ha boɨnkii, siya inɨg komiigakɨn. Dimusi rani, dimɨn taemɨnɨm Krais siya tɨrɨm sɨmiirsika. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨm wɨ Adi siir inɨg ɨiir hainan praprasi. Ɨriig.

Nɨm krɨma ɨni sikwo paenan ywowɨm yɨpɨkɨ iikam ɨmiir bigna ɨiisiisiimauu apiyɨm siyɨuɨn nɨiyaka mɨ krɨma sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiir nɨisiimauui

12 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara ɨna naɨngwokwonanaeiyɨn, bɨiya kara kɨmaka nwowa mɨ kɨma kariir yai ɨmiir wakaeyɨm mɨ kɨma ɨna wakaeyokna apɨm sɨmiiramɨn. Mɨ tariinanɨn

kara kimaka nwo rani, kara ini aru nwowin. Kima kariir wakaeyokna ap biiya kima tira saiir hiriinan mi tariinanin ti aru kara nwowa ya dimin komiigikomii aeyairga kima kariir yai imiirin nhami nhami kipi wakaeyokna ap. Kima ti dimin taeminim simiir ti wakaeyokna ap yipiki biiya Adi Komii siya tirim kimiir mi mhoiiya kimiirin wi siya nikiunami ninomor koua hiriirin. Kima didid mi kakak dwo wim wi siir pi tirisi nididgak kimiirsi nwowim.

13 Kima ti dimin imiir tir. Dimusi rani, Adi Komii siya iinokiinokin kimiir kwoinim simiir simiirar tirnanaei dimin taeminim siya naingwowim kima wakaeyokna apim simiiram naingwowim mi simiiram wakaeyokna apim.

14 Mi dimin taeminim kima tiriyim kima kipi ninkinwaomwarkii boin mi simiirsi kipi niniinansao simiirin hindara tir.

15 Mi kima ti dimin hiriinanim simiir tiri mi iki nhirim wi kimiir boinhiuriyiu rani, dimin biyie kima tiram mi kima wi wadieyar sibgu okiyami. Mi kima wi sikwo paenan niuyaei, sikwo paeya niiyaka bigna apiya kigimok apam, iikamim yipiki biyie nwowim, simiir bopwoniyan.

16 Mi kima simiir diisiimauu Adi Komii siir yai kibi kibi imiirin mi simiir whinkinsiis haiginiu mi siyiu wadie sibgu apanin hiniin, piki hiniin dimin ikin wadieyin sima wakaeyokna apanin. Mi kima ti dimin imiir tiri, mhoiiya Krais siya swoki iti, kara wi karamar naingwona rani. Dimusi rani, kara ina ninokninkinin ti dimin taeminim kara tirim sima wi nae karamae nwo rani.

17 Kima Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api ya ini nae Adi Komii siir ninkin imiiyaenan ywowa. Mhoiiya kariirin inkamki tiowi mi kara ha naonami mi kariir nhieya ha naoki-inaiinii mi ya tariigina ya naeyim kima ninkin imiiyaeyim simiir idwo swokini haiginkika. Mi tariigina kimiirin wi saeyar whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir wakaeyokna apamin kima tira saiir hiriinan mi kara wi mairgimairga prasae nwo rani.

18 Mi ti dimin hiriinanin siya nimbiyami mi kima wi mairgimairga kanaka dinkin o ta mairgimairga kara nwowa saiir hiriinan. Ириig.

Pol siya Timoti siir boinkin

19 Kara ha naingwowi Biiyan Inkam Komii siya kariirin wa kiwakii Timoti siir nikropkiyim mi iikam kimiirin siya nini kignakiyim mi sima wi tiriirar swoki iti mi ta hiriinan saiirsika mhoiiya kara wi haini ninokninkini kima wadie nwowi mi Adi Komii siir wakaeyokna api mi kara wi mairgimairga kimakar nwowi.

20 Kara Timoti siir hiriinan inkam nwir karamaeka mi siya
ini kariir hiriinan ywowin mi ta hiriinan saiirsika siya iikam
kimiir whinkinsiis haiginiuwam asi naingwokin wadie kima
sibgu owim.
21 Mi yim iki iikam nhirim yim simamar naingwonaeikim
yim sima digworaekwowim Jisis Krais siirim simiir kig rani.
22 Mi kima ina ninokninkinim Timoti siya ti siyiu hiriinanin
siir nwo rani, siya inkam wadiekin. Siya siyamar bi
naingwonaeikin siya iikam kimiiram naingwowikin mi
kariirin siya whinkinsiis haiginiugin Adi Komii siir yaiyim
simiir nanaakninkii haiginiuwam yinisimin siir ad iiir
whindiraerariyin siir hiriinan.
23 Mhoiiya kara ti dimin taeminim kam ima tiranim kariir
simiirin wa ninokninkini, kara minam naingwokin Timoti
siirin kimiiram nikropkiyim.
24 Kara hiriiyar naingwo tibmii kiini Biiyan Inkam Komii
siya kariirin wa whinkinsiis haiginiuwi mi kara wi kimiminki
rani, maeyauwa mii biyie miriiya sima hiugripkiikikaiya saiir
tir haiburgigsasauwim mi kara Timoti saika wa niti kimiir
kignakiyim.

25 Kara minam naingwowi Epafrodaitas siirin kimiiram
waraur nikropkiyim. Siya kariir nomiiyaugin mi siya
mi kara krira ini nwiruwar ywowiskiyo mi Adi Komii
siir dimin taemin imiirin krirar tirikim dimin biyie saika
ninkinyaeyaowim inkamin yaii niniiyin siya tiriya saiir
hiriinan. Mi biiyarin, kima siirin bidiyar iki ikropkiyin mi
siya ha nitin mi kariirin dimin taemin siya ini whinkinsiis
haiginiuni.
26 Siya iikam kimiir whinkinsiis haiginiuwam naingwokin
dimusi rani, kima ha wakaekim siya maki niigin mi siya maka
niiyim siya pi boriisopi kima siiram naingwoyimyokim ta ma
siya nii aiirsiyin.
27 Biiya siya parii parii pi naowim mi siirin Adi Komii
siya naingwobunakin mi siya whinkinsiis haiginiugin mi
siya painiisi yaosi. Siya siiraramar bi naingwobumbugin.
Niingaka. Siya kariiram warar naingwobumbugin mi ta
hiriinan saiirsika siya naonami kara wi komii nouuboboin
tani.
28 Mi ta hiriinan saiirsika kara siirin asi nikropkisasaugin
kimiir kignakiyim mi kima siirin wi hiriinan saiirsi kigwini
mi kimiir kwoinim wi mairgimairga nwowini. Mi kima
mairgimairga nwowi mi an kara wi mairgimairgar mi owi.
29 Mi siya waraur nimbinii mi kima siir kigwini mi kima
wi mairgimairga dwoki Biiyan Inkam Komii siiramin yipiki
siiram kiwaki karam nwowin siya naowam. Mi kima ti

hiriinan inkamin siiram daingwo inkam komiiyin siya.
30 Dimusi rani, siya naosi bi naingwoyimyokin. Siya Krais
siir dimin taeminim simiirsi naingwoyimyokin mi siya naoni
piu asi nwokin mi kimiir igsopa ini siya yokwokairina mi
siya kariirin pranae pranae bi whinkinsiis haiginiugin mi ta
hiriinan saiirsika siya maki asi niigin. Iriig.

3

Yipiki Jisis Krais siir yai imiir wakaeyokna apiyin yio inkam wadiekin

1 Ti kariir nomiiyauim, tiki nwokripkaigiyim yaiyim kara
kimiir boinkiyam tirim yim ti sim. Dimusi rani, wim kima
Biiyan Inkam Komii siirgim mi kima mairgimairga dwo! Mi
dimin taeminim yipiki biiya kara winkiyim yokwoni kimiiram
mi tariinanin kara simiirar swoki winkikin. Kara ti yai kibi
kibiyim kimiir boinmimauusi bi piyaokin. Mi an kara ha
naingwowi kima iinokiinokin ta yai aiir wakae ya dimin
kibigikibi aeyairga.
2 Kima ti kamim dimin biyiekakim yipiki wranan nwowim
simiirsi mintarao, kimiir kwoinim wi sim pi kiyaiisi mi wi
ti hiniin sima boini kimiir mioisim ti kitiyopnir hai mi ta
hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wi hiriinan saiirsi
nanmaiwarkainaei. Mi kima ti hiriinanin wim wi kimiir piu
aiirar swoki tirbunaei.
3 Nim krima hiniina naingwo tibmii kiin tani krima krimiir
miois imiir kitiyopnir haii mi ti hiriinan siyiuin krimiirin wi
siya whinkinsiis haiginiu rani, krima Adi Komii krimiir Wanin
siir yinisisim nwowim. Niingaka. Mi iiya Adi Komii siir
naeyiuin krimiir kwoinau tir nwokaiiyim mi krimiirin siyar
whinkinsiis haiginiuwi Adi Komii siir inig iiir hainanam mi
krimiirin siyar mi iisiimauuwi hiniinin nim krima Adi Komii
siirgisiir yinisimkim. Mi dimin taeminim Jisis Krais siya tirim
krimiir krima simiir ninokninkini mi krima wi mairgimairga
prasae nwo rani. Mi nim krima ina ninokninkinim ta saiirin,
krima krimarin wi dig nwo rani, Adi Komii siir tirim mi siya
krimiir nanmaiwarkainam ta sima boina krimiir miois imiir
kitiyopnir haiya saiirsi. Niingaka.
4 Mi kara ti dimin taeminim biiya kara wakaeyokna apim
kara Juda simiir biiyan siyiuin siir dimin taemin imiir
wakaeyokna apam naingwokiswo mi kara wi simiirar pi
wakaeyokna apin mi kara ti hiriinan tirim pi boriisopi.
Kam nhirim yim ha naingwowi sima Juda simiir siyiu iiirar
wakaeyokna apkripkaii mi sima wi wadieyar sibgu owi mi an
kara ina ninokninkinin, biiya an kara ti siyiu hiriinanim wadie
simiirsi nwokin. Mi ti siya siyiu hiriinanin ini ti siyiuin sima
tirin ini siir haiburin.

5 Mɨ an kara tɨ hɨnɨɨna boɨnkɨn. Dimusi rani, ɨiya kariir
apua kariir naokainakiya, ɨiya kara ɨiyɨm ɨriiyar kwoɨma
nwowɨn mɨ sima kariir mɨoɨs aiirɨn ɨna kɨtiyopnɨr haiyɨm
hɨnɨɨna nɨisiimauuwam an kara Adi Komii siirgɨn. Mɨ Jekopɨn
yɨpɨkɨn sima dapiyɨn Isrel, siya kariir brougaekɨn. Mɨ an
kara Bensameni pɨugana saiir inkamkɨn mɨ yɨo ɨni kaim-
wokɨkaimwowar ywowɨn, an kara Judani isidɨn siirgɨsiir
inkamkɨn. Bɨiya kara Farisimi isidɨn siir inkam nwowɨn
kara Moses siir inkam nwowɨn kara Moses siir siyɨu komii
siir yai whɨekakɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya hauugiyɨm sɨmiirar
wakaeyokna apkɨn.
6 Kara pɨ tɨ hɨnɨɨna boɨni, kara Adi Komii siirɨn dimɨn
whoɨmoni bɨ tɨrkɨn mɨ iikamɨm Krais siir yai ɨmiir
wakaeyokna apɨm sɨmiirɨn kara tɨoɨdwomaigɨm mɨ yɨpɨkɨ
siir pɨuganan ɨkɨm. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ kariiram kɨnankɨuɨm
siyɨuɨn kara wakaeyokna apɨn Moses siir siyɨu komii siir yai
ɨmiir sɨma wɨ hɨriiyar boɨni, kara wadɨekɨn mɨ kara dimɨn
biyɨe bɨ tɨrkɨn.

7 Bɨiya an kara ha naɨngwokɨn tɨ dimɨn taemɨn hɨnɨɨnam
yɨm dimɨn komiigɨm mɨ tariinanɨn an kara hɨnɨɨna naɨngwo
tɨbmii kɨɨni tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨm dimɨn komii rani. Dimusi
rani, tariinanɨn kara Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨni mɨ
kariirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi wadɨe sɨbgu owɨm.
8 Dimusi rani, kara hɨnɨɨna naɨngwo tɨbmii kɨɨn tani tɨ dimɨn
taemɨn hɨnɨɨnɨm yɨpɨkɨ bɨiya kara napɨm yɨm dimɨn komii
rani mɨ an kara hɨnɨɨna naɨngwo tɨbmii kɨɨni tɨ dimɨn taemɨn
hɨnɨɨnɨm yɨm dimɨn komii rani. Dimusi rani, an kara ɨna
nɨnokɨnkɨnɨn kara Jisɨs Krais siir wakaeyokna api mɨ dimɨn
taemɨnɨm iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii saɨka nwowɨm sɨmiir
whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm bɨiya yɨm siya bɨdi ikwokopougigɨm.
Mɨ kara tɨ dimɨn taemɨn hɨnɨɨnɨm sɨmiirɨn digɨumii bɨdi haim-
riyɨugigɨm mɨ kara sɨmiirɨn ha naɨngwowi yɨm ɨni dimɨn
biyɨekɨbiyɨe ywowɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika kara Jisɨs Krais
siirgɨsiirara asi wakaeyokna api.
9 Mɨ tariinanɨn kara Moses siir siyɨu komii siir yai ɨmiir
swokɨ wakaeyokna ap rani mɨ Adi Komii siya wɨ ta hɨriinan
saiirsi boɨn tani kariirɨn dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn mɨ ta siya
boɨna kariirɨn hɨnɨɨn kara dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn ya dimusi
rani, kara Krais siir yai ɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨn mɨ
tariinanɨn kara ɨni siir pɨugan aiir nwowɨn.
10 Kara tɨ dimɨn hɨnɨɨnɨm sɨm naɨngwokɨn. Kara Jisɨs Krais
siir sɨbgu ɨnokɨnkɨnam tɨrkɨn mɨ kɨrɨe komiiya siya haiya ɨiya
siya ɨe hɨr haiburgigɨn mɨ ha swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨn. Kara saɨka
ɨrɨpa bɨdi yamasu kikɨnɨn mɨ kara tɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm mɨ
kɨmpɨpɨsuwa siya haiyɨm hɨriinan haiyamar mɨ aɨngwowi.

11 Kara tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirɨn mɨnam tɨri, ɨiya kara naowi
kariirɨn wɨ siya nanmaiwarkainaei mɨ kara wɨ omwaiyar
swokɨ waiyaei mɨ wɨ saikar nwowi. Łriig.

Pol siya mɨnam naɨngwokɨn Jisɨs siir hɨriinan inkam kɨbi nwowɨm

12 Kara pɨ hɨniɨna boɨn tani kara siiram bɨdi wakaeyokna
apɨn, kara tɨra saiir hɨriinan mɨ an kara inkam kɨbi bɨdi
ywokiyɨn. Niɨngaka. Kara ɨna nikɨ mɨrii nɨnkiyaei krɨpkaiyɨn tɨ
dimɨn taemɨn ɨmiir wakaeyokna apam mɨ ta hɨriinan saiirsika
kara wɨ Krais siir hɨriinan asi nwowi dimusi rani, siya kariir
bɨdi yɨmbinɨn siir inkam nwowɨm.

13 Tɨ kariir nomiiyauɨm, kara hɨniɨna naɨngwo rani, kara
inkam kɨbikɨkɨbikɨn. Niɨngaka. Mɨ kariir dimɨn taemɨnɨm
biiya kara nonkwoɨm sɨmiirɨn digɨumii bɨdi haimriyɨugigɨm
mɨ kara tɨ dimɨnɨm mhoɨiya dɨgɨ dɨg nwowaigɨnɨuwanɨm
sɨmiirgɨ sɨmiiramar naɨngwo ɨskii.

14 Kara ɨni tɨ kamɨm yɨpɨkɨ nɨnkɨkɨn iwɨtiyɨm dimɨn haiyam
ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨn. Mɨ ta hɨriinan kara nwowa,
kara tɨ nu ɨiir asi nwowi. Kara Adi Komii krɨmiir Wanɨn
siir wakaeyokna apikɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika mhoɨiya siya
dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ siya nikɨ ɨmbinɨm kariir wɨ hɨriinan sai-
irsi haii. Dimusi rani, mɨiya Jisɨs Krais siya tɨra saiirsika mɨ Adi
Komii siya kariirɨn wɨ hɨriinan saiirsi nɨmbini omɨn nɨnomor
kou hɨr nwowɨn siir nwoyokiyokɨikaeyamɨm ɨinokɨinokɨn.

15 Mɨ krɨma whɨekakarɨm yɨpɨkɨ ha nikɨ aɨngwo tɨbmii
krɨpkaiyɨm Adi Komii siiram nɨm tɨ kwoɨn hɨniɨnɨn kara
boɨnkiyɨn siirarar dwo ɨski. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm yapa yapa
nwoprigɨni mɨ Adi Komii siya ɨriipɨ hɨriinan tɨ dimɨnɨm kara
boɨnkiyɨm kɨmiir wɨ sɨmiirar mɨ ɨisiimauuwi mɨ kɨma wɨ
hanɨɨngɨn sɨbgu ɨnokɨnɨnkɨni.

16 Krɨma tɨ dimɨn kɨɨngɨkɨɨnɨm Adi Komii siya nɨisiimauuɨm
sɨmiirgɨsɨmiirarar wakaeyokna ap ɨski mɨ ɨriipɨ hɨriinan
krɨma tɨ siyɨuɨn tɨ tariinan krɨma nɨnokɨnɨnkɨnɨn siirarar
dwowɨski.

17 Tɨ kariir nomiiyauɨm, krɨma iikamɨm yɨpɨkɨ Bɨiyan Inkam
Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨniyɨm, krɨma siyɨuɨn kɨma
nwowanɨn siir nɨisiimauugɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn siir kɨgi
mɨ wɨ hɨriiyar dwokrɨpkai mɨ ɨriipɨ hɨriinan tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ
kariir siyɨu ɨiir napiyɨm mɨ hɨriinan tɨriyɨm sɨmiirɨn sɨbgu timɨ
kɨgrɨrao.

18 Dimusi rani, kara ta yaiya aiirɨn ɨi kasa kasa bɨ
boɨnmɨmauugɨn kara hɨrankar boɨnmɨmauubumbunaniyɨn
mɨ ɨni tariinanar yadɨgniyɨn mɨ tariinanɨn ɨriipɨ hɨriinan
kara ɨni oubgakar swokɨ boɨnouugiyɨn. Mɨ tariinanɨn iikam
whɨekakɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir inɨg hainaniyɨm kɨmaka,
siyɨuɨn sɨma nwowiyɨm kɨmaka yɨo ɨni Jisɨs Krais siir sauan

omomim sima nwowiyin ini hiriinan ywowin. Mi siyiuin sima nwowiyin sima yaibu Jisis Krais siya naowa paeyin hiiiniya nirioninkinin si saiir niewaiyiugim.

19 Adi Komii siiram naingwokwonanaeni haniin aka, sima iinokiinokin dimin taeminim simiir kwoinki naingwowiyim simiiram naingwokwonanaeiyim. Mi ti dimin taemin hiriinanim iikam nhir imiir tiri nididgak sima nwowam mi ti iikamim sima iinokiinokin ti dimin hiriinanim simiir simiira hainopyaeyao boinkripkai. Mi simiir kwoinim ini ti nuin siir digworaekwo imiiram yamkiyim. Mi ti Adi Komii siir dimin taemin imiirin yio ini niingaka ywowin. Mi ti hiriinan saiirsika, tiriiginin hiriinan tiri mi sima omin ninomor kou hir nwowin siir namim wi dig nwo rani, Adi Adi saika nwowam. Mi sima iinokiinokin wi miiyiknan nwo rani mi sima wi Adi Komii saika nwo rani, wi yapa yapa nwowi.

20 Mi. Dimusi rani, nim krima omin ninomor kou hiranin siir hirankim mi krima Jisis Krais siiram nwokwokini krimiir Biiyan Inkam Komiiyin, krimiir nanmaiwarkainan inkamin mi siya omin ninomor kou hiranin siir hiranki krimiirsi nitkin.

21 Mi ta siya niuunaiinii nua tiriir mi ta krimiir piua nu tirana ya wi siya kisina owaiginiuwi ninomor kougikou hiran piu aiir siir piugipiua saiir hiriinan nwowam. Siya ti hiriinanin wi siir kirie komiiya saiir kirieni tiri. Mi ta kirieya siya saiir kirieni tirkin siya ti dimin taemin imiirin mi sima wi siir iin ara nonkwo digi. Iriig.

4

Iikam kima mairgimairga mi kwoin whirua dwo mi dimin taemin kibi kibi imiiram daingwo

1 Mi ta hiriinan saiirsika, ti kariir nomiiyauim, kima yipiki kara naingwokwonanaeiyim, kariir kwoin komiiyin nitam naingwowi kimiir kignakiyam mi kara ini mairgimairga kimiiramar mi owin mi ini kimiir inig iirar mi hainankiyin mi wim kima ini kariir miiya saiir paenidnan ywowim. Mi kimiir naingwo tibmiiya kirie hiriiyar dwokripkai siiramin dimusi rani, dimin taeminim kara boinmimauuwim kimiir simiirsika.

2 Yuodia Sintiki kowiirin, kara pi igao yai boinki! Kowa iripa dongwomamair ae mi Biiyan Inkam Komii Krais siiram wakaeyokna apim kwoin whiruwar dwoki.

3 Kara kariir nomiiyau kibiyo kowiir boinkii yipiki biiya kanaka miriiyo ti dimin kaimwowim simiir, kowa ti wig iso sowiir whinkinsiis haiginiu sowa kwoin whirua nwowim. Dimusi rani, kariirin sowa isairar whinkinsiis haiginiugo Adi Komii siir yai win kibiya saiir nanaakninkii haiginiuwim, Klemen saika. Mi kimiir iikam nhirim kariirin sima warar

whinkinsiis haiginiugim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir inigim Yokwo Komii saiir hir winim simiir asi ninoknink ini. Mi tiriiginim yipiki kwoin win haiyim wim kima ini siir yinisisim ywowim.

4 Kima mairgimairga dwo Biiyan Inkam Komii Krais siiram. Kara kimiirin pa swoki boinkii, kima mairgimairga dwo.

5 Wi kimimin tani Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siyan wi sipi swoki iuunaiinii nua tiriir. Mi ta hiriinan saiirsika, wi hiriinan asi tiri mi wi iikam whiekakim simaka nong-womamair aei.

6 Mi kima whiekakim dimin taemin whiekakam kipi naingwokwonanaei mi Adi Komii krimiir Wanin siiram srii ti dimin taeminim kima boiniyim kima haiyam. Mi iiya kima Adi Komii saika boini mi kima siiram sriii mi ti diminim saeya tirim simiirsi boin wadieki siirin.

7 Mi ta hiriinan saiirsika ta Adi Komii siir nongwomamair aeya yipiki wi ninoknink karamae krima nwowi mi kimiirin wi saiir kirieni whinkinsiis haiginiuwi mi wi siya kigriraowi kimiirin mi kima wi mairgimairga nwowi mi wi dimin kibi kibiyim simiiraramar naingwowi. Dimusi rani, nim krima Krais saika bidi yamasukikinim.

8 Mi ti nwokripkaigiyan yaiyim kara kimiir boinmauuwanim yim ti sim, kima ti dimin taeminim niksisae karam nwowiyim simiiramin nhami nhami kipi naingwo mi yi tiriiginin yio kaimwowairgin. Mi dimin taeminim yipiki Adi Komii siya naingwowiyim yim wadiekim mi dimin whirki bi mi kimbugim, kaimwo kinairgim mi yipiki iikam nhirmi whinkinsiis haiginiuwiyim. Mi kima dimin taeminim Adi Komii siya mi iikam ikim mairgimairga simiir nwowaiginiuwiyim simiiram daingwo mi dimin taeminim yipiki wadie nwowiyim mi ta hiriinan saiirsika iikamim simiir kwoinim simiir asi wakaeyokna api. Mi piki hiniin dimin ikim wadie nwowim ti diminim simiir hiriinan mi kima wi ti simiiraramar daingwo iski.

9 Mi dimin taeminim yipiki kara boinmimauuwim kimiir mi kima mi kiga kariir simiir wakaeyokna ap mi kima simiir wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wi mairgimairga asi nwowaiginiuwi mi siya wi ini haniin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Ɨriig.

Pol siya iikamim Filipai hiranim mairgimairga simiir nwokin. Dimusi rani, sima dimin taemin siir hauugim siir whinkinsiis haiginiuwam

10 Kara mairgimairga prasae bi nwokin Biiyan Inkam Komii Krais siiramin. Dimusi rani, biiya kima kariir whinkinsiis haiginiuwam naingwokim. Biiya kimar boininkiniunaniyin kariir mi ini tariinanar yadigniyin mi kima nhami nhami bi

boinkim hiniinin kima kariir whinkinsiis haiginiuwim wi dig nwo rani. Mi tariinanin kima kariirin ina swoki whinkinsiis haiginiuwim.

11 Kara ti dimin taeminim kimiir bi boinmauugim. Dimusi rani, kara digworaekwowam whaowaekin. Kara ina ninokninkinin mi kara simiirsiyin naingwoyimyok rani kara wi mairgimairgar nwowi simiiramin.

12 Kara ina ninokninkinin siyiuin inkam paeprikabnan mi owiyin siirin mi inkamin digworaekwoki naokingugunankai ikin. Kara iiyim mi omim kara nwowiyim simiirin ina sibgu inokninkinim mi kara mhiigi mi aowi mi kariir mhiiya saeya mi kiniuwi, yio kara pa ninokninkinkii kariir kwoinin mairgimairga siya nwowiyim.

13 Mi ti digworaekwowim kara simiir tiri wi digar nwowi yipiki kara boinmimauuwim kirieya Krais siya hauuwa kariir mi kariir kwoinau kinirkai haiginiuwa saiir kirieni.

14 Kima kariirin bimbiuwi bi tirkin mi iiyim dimin biyieyim kariiram nimbiniyim mi wim kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim.

15 Biiya iiya kara nu haimii Masedonia hir haiburgigin Adi Komii siir yai win kibiya saiir boinmimauuwam mi Filipai kimiir iikamim kariirin dimin taeminim kima kimar hauugikin, siyiuin iikamkim sim hauuwiyin simiir nomiiyau imiir siir hiriinan. Iikamim iki om nhirim siimim yim kariirin dimin sim whir bi swoki hauumiminkim ini kima kimar ywowiskiyim.

16 Biiya iiya kara om Tesalonaika hir nwowin mi kima kariir bidiyar mi whinkinsiis haiginiuwim mi dimin taemin kariiram bidiyar mi hauugiyim mi ini kima kaimwowar swoki hauugiyim digworaekwowim kariir whinkinsiis haiginiuwamin.

17 Kara yai karamaeka kima dimin taemin kariiram kima mi hauugiyim kara ha naingwowi Adi Komii siya kimiirin dimin miiyik miiyik imiirar hauugin. Dimusi rani, ti digworaekwowim kima tirim kariir simiirsika.

18 Kara digworaekwo kasa bi haiwinkin ini ti digworaekwowim kara naingwowim kara haiwinam Epafrodaitas siir iinankin yipiki ti digworaekwowim kima nonkwo hauugiyin kariir nini hauugiyim ini simiir haiburin. Mi tariinanin kara dimin whiram whaowaeki rani. Mi ti digworaekwowim kima haingiriyiu haiginim kariiram yim mairgimairga kariirara bi nwowaiginiugim yim Adi Komii siir warar nwowaiginiugim mairgimairga. Mi ti digworaekwowim yim ini ti dimin kibi kibiyim piuii miiyik whakiyim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyim ini simiir hiriinan ywowim.

19 Dimusi rani, kima digworaekwo kariir hauugikim mi

kariir Adi Komiiyɨn yɨo ɨriipɨ hɨriinan yɨo wɨ digworaekwo kɨmiir mɨ hauuwi, tɨ digworaekwowɨm kɨma haɨnguguwɨm kaimwoka. Dimusi rani, kɨma ɨni Jisɨs Krais saɨkar yamasukikɨnɨm mɨ kɨma tɨ digworaekwowɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya kɨmiirɨn wɨ pranaepranae nɨkboɨnmamaɨr haigɨnɨu rani mɨ kɨma wɨ sɨmiiram whaowae rani siya kɨmiirɨn wɨ kasa kasa hauu rani.

20 Ha wɨt, krɨma krɨmiir Adi Komiiyɨn siir inɨg ɨiirarar hainani. Dimusi rani, siya wadɨekɨwadɨekɨn. Mɨ yaim-wokɨyaimwowan inkamkɨn. Łriig.

Nɨkopkaigiyan yaimɨrsɨsɨm kwɨsuwao Pol siya boɨniyɨm sɨma

21 Kara mɨ kariir nomiiyauɨm tɨran ɨma, krɨma kɨmiirɨn yapa yapa nokboɨnmamaɨrgi krɨmiir nomiiyauwɨm warauranɨm kɨmiirɨn yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siir wakaeyokna apiyɨm, krɨma kɨmiir nokboɨnmamaɨrgi.

22 Iikam whɨekakɨm tɨranɨm yɨpɨkɨ Krais Jisɨs siir wakaeyokna apiyɨm sɨma kɨmiir nokboɨnmamaɨrgikɨm. Nhɨrɨm yɨpɨkɨ Krais siir wakaeyokna apiyɨm yɨpɨkɨ inkam komii Sisa siir mɨriiyɨm, sɨma kɨmiir nokboɨnmamaɨrgikɨm.

23 Kara Bɨiyan Inkam Komii siiramɨn mɨnam srɨigɨn siya siir naɨngwobumbu aiir hauuwɨm mɨ saeya wɨ kɨmiir kwoɨnau waraurar nwokɨ okrɨpkaigiyamɨm. Łriig.

KOLOSI

Mɨ ɨiya Pol siya mɨi biyɨe om komii Rom hɨr mɨriiyɨn mɨ siya ta yokwowa ha wɨnkikɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om komii Kolosi hɨranɨm sɨmiiramɨn. Mɨ siya ta yokwowa inkam nwɨso Tikikas mɨ Onisimas sowiir hauugi mɨ yo sowa kɨmɨdiniya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Kolosi hɨranɨm sɨmiir inɨ hauuɨu. Pol siya hɨniɨna wakaewɨn kam nhɨrɨm nɨksɨsaeiyɨm ɨni sɨmaka hɨr nwowɨm mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn sɨma boɨnkɨm hɨniɨn Krais siya Adi Komii rani mɨ Jisɨs siir inɨg ɨiir kɨpi hainan. Mɨ hanɨingɨ nɨuwi wɨ ɨkɨ paekwosɨmɨm mɨ dimɨn kɨrɨe kɨrɨe nhɨrɨm nɨnomor kouanɨm wɨ sɨm inɨgɨm sɨm tɨ hainanam. Mɨ sɨmiir ogmwoɨm wɨ sɨmiiram nwokɨ hɨuɨm mɨ wɨ sɨmiir siyɨu ɨmiir nwokɨ apɨm. Mɨ inkamɨn Epafras nɨkɨuwiyɨn ha namɨn mɨ Pol siirɨn siya inɨ boɨnɨu hɨkɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Kolosi hɨranɨm sɨmiir nɨmbiyamɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika Pol siya ta yokwowa saiir asi wɨnkikɨn, siya mɨnam wɨnkikɨn tɨ nɨksɨsae yaiyɨm sɨmiir nikwowaisiigiyɨm mɨ sɨmiirɨn Krais siirgɨsiirarar boɨnɨm hɨniɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Kolosiya hɨriirɨn siya nɨkropkikɨn. Ɨriig.

Yokwowa Pol siya wɨnkiya Kolosi hɨran iikam ɨmiiram saeya

1 Kara Polkɨn, kara Jisɨs Krais siir aposel inkamkɨn. Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya bɨiyar naɨngwokɨn kariiram ki-wakiyamɨn aposel inkam nwowam mɨ siya kariirɨn saiirar nɨmbingɨn siir mɨi aiir mɨriiyamɨn. Kara mɨ kariir nomiiyau ɨeya Timoti

2 ta yokwowa krɨra wɨn hauugika iikamɨm Adi Komii siirɨm om Kolosi warauranɨm kɨmiiram. Nomiiyau mɨiyɨkɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais saɨka namasukikɨnɨm, krɨra krɨriir Adi Komiiyɨn siiram srɨigi kɨmiirɨn wɨ siya nwokɨ hauuwɨm naɨngwobumbu mɨ wɨ ɨrɨpa nwokɨ ongwomamaɨr aeyɨm. Ɨriig.

Pol siya Adi Komii siir boɨn wadɨekikɨn. Dimusi rani, iikamɨm om Kolosi hɨranɨm sɨma Krais siir yai ɨmiir wakaeyokna apkɨm

3 Mɨ krɨma ɨinokɨinokɨn Adi Komii siiram kwɨsboɨnanae mɨ krɨma Adi Komii siirɨn boɨn wadɨeki, tɨ Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir Adɨn. Dimusi rani, wɨm kɨma siir wakaeyokna apkɨm. Mɨ tɨ Adi Komiiyɨn yɨo krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir Adgɨn.

4 Krɨma Adi Komii siir boɨn wadɨeki. Dimusi rani, krɨra hɨniɨna wakaeko iikamɨm sɨma hɨniɨna boɨnkɨm, kɨma Krais Jisɨs siir yai ɨmiiramɨn ɨna sɨbgu aɨngwo tɨbmii kɨiɨnɨm mɨ kɨma

iikam nhirim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna
apiyim simiiramin ina naingwokwonanaeyim mi kima
simiirin ina mi whinkinsiis haiginiuwim.
5 Dimusi rani, wim kima ti dimin kibi kibi imiir nwok-
wokini yipiki Adi Komii siya diriraerarkwokinim siir om
hiranim kimiiram, kimiir hauuwam. Biiya iiya Adi Komii
siir Yai Win Kibiya kimiiram waraur nita, kima saiir yaim-
wokiyaimwowim bidiyar sibgu inomokninkinim.
6 Mi bidi bidiniyarin iiya kima ti dimin kibi iiir wakaeya
biigibii Adi Komii siya tirin iikam krimiir mi kima hiriiyar
yaingwo tiki yaiyim yim yai kaimwo imairgim mi ta Adi Komii
siir Yai Win Kibiya kimiir bopwo waraurin wi nae sapi budi
mi hinda tinda ti nu iiirarin wi hiriiyar ninyokii irkaki mi
iikamim Adi Komii siir yai aiir wakaekii, mi yaiya wi simiir
whinkinsiin haiginiuwi.
7 Epafrasin krimiir inkam kibiyin, ti dimin taemin hiniin
kimiirin siya boimimauugim siya Adi Komii siiramin
krimaka bi miriigin mi siya krimiirin ini hiriiyar whinkinsiis
haiginiukripkaiyin Krais siir yai imiir nanaaknínkii
haiginiuwam.
8 Mi siya ha nitin kririiram mi siya krimiir ini boini, Adi
Komii siir naeyiuin simiirin siya whinkinsiis haignıuwi iikam
nhirim simiiram naingwokwonanaeiyim yipiki Adi Komii siir
wakaeyokna apim. Ɨriig.
9 Mi iiya krira ti dimin taeminim simiir wakaeyim mi
krima iinokiinokin Adi Komii siiramar sriinanaei iikam
kimiiramin. Krira Adi Komii siiramin minam sriii siya wi
kimiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim mi ta hiriinan saiir-
sika kima wi haniingin sibgu inokninkini dimin taeminim
siya naingwowim kima wakaeyokna apam. Adi Komii siir
naeyiuin wi siyar hiurworwokai haiginiuwi kimiir kwoin
imiirin mi kima siir dimin taemin imiirin wi haniingin sibgu
inomokninkini.
10 Mi ti digworaekwowim simiir ninomokninkin digi mi
kima ti dimin taemin imiirin wi haniingi tiri. Mi kima ti
miiyim yipiki Adi Komii siya boinim kima tiram simiirin wa
sibgu wakaeyokna api mi ta hiriinan saiirsika siya wi big
nasmirwaiya asi nwowi kimiiramin. Mi ta hiriinan saiirsika
kima iki mii kibi kibiyim wi asi mirii. Mi kima Adi Komii siirin
wi haniingi sibgu inokninkini.
11 Adi Komii siya kirie komiigakin mi siya digworaekwo
whiekakim simiir tirim wi digar nwowi mi krira Adi Komii
siiramin dimin minam kwis boini mi ha mi sriii, siir kirieya
siya wi kimiir hauuwi mi iikam kimiirin wi saeya whinkinsiisi
mi mairgimairga mi owamin kimiirin ti dimin biyie biyieyim
sima tirka windi.

12 Kimiir kwoinim kwoin miiyiki miiyikin sasar dwo mi
krimiir Adi Komiiyin siir boin wadieki. Siya siyairgin wadie
kimiir nwowaiginiuwiyin mi ta hiriinan saiirsika kima dimin
taeminim siya nimbinim kimiiram kima haiyam wi simiir asi
haii. Siya wi iikam kimiir hauugii mi krimiirin wi warar
mi inkin hauugii ti digworaekwowim siir omanim yipiki
wadie paeni haniin niuyam mi dimin biyieki nwokai karamae
nwowim.
13 Mi iiya krima Setan siir aowa nwowa, krimiirin Adi Komii
siya nanmaiwarkainakim mi ta hiriinan saiirsika krima wi
siir yinisimin yipikin siya naingwokwonanaeiyin wi siir aowa
asi nwowi.
14 Adi Komii siir yinisimin krimiir dimin biyieyim simiirsi
naokin mi krimiirin siya nanmaiwarkainakin Setan siir aowa
nwosi. Mi ti hiriinan tirin mi siya krimiir dimin biyie imiirin
asi haiyoprimdiyiumiigikim. Ɨriig.

Krais siya Biiyan Inkam Komiigin mi siya dimin taeminim krimiir whinkinsiis haiginiuwam asi tiri

15 Mi krima Krais siir kigi, mi krima wa nwoki inokninkinim
Adi Komii siya paniingin. Dimusi rani, Krais siya Adi Komii
siir hiriinanairgin yipiki iikam krima kig karamae nwowiyin.
Siya ini sakisair ywowin mi dimin taeminim Adi Komii siya
nonkwokwowim ini siyar kigirkakin.
16 Dimin taemin whiekakim yim ini Krais siyar kigirkakim
dimusi rani, dimin taeminim ninomor kouanim mi nuan
ikim yim siya siyar nonkwokwoswokim. Digworaekwo
whiekakim siya nonkwokwowim nhirim yim tisi krimar
kigim mi nhirim krima simiir kig rani. Yim ti paekwosim mi
naeyiu minim mi digworaekwo nhir ikim yim sima. Adi Komii
siyar tirkikin Krais siirin ti digworaekwo whiekakim simiir
tiramin mi ta hiriinan saiirsika ti digworaekwo whiekakim
yipiki nu iiir nwowim mi kou nwo ikim yim Krais siir inig iiir
asi hainanprapraskikim.
17 Biiya dimin taemin ima nwowa mi yio siya ha mi okin
mi siya dimin taemin whiekakim simiir asi kigirkakin simiir
maeyau imiirar sibgu okripkaiyim.
18 Siya ini iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir
wakaeyokna apiyim ini krimiir mwonan ywowin mi nim
krima ini siir piunan ywowim. Siya siyairgin dimin taeminim
Adi Komii siya tiriyim iikam krimiir yipiki siir yai imiir
wakaeyokna apiyim simiir bwamkibwamin. Krais siirin Adi
Komii siyar hidninsiin idwokin yipiki biiya niki aonamin mi
siyairgin biigibii ninsiin idwowin ie hirankin mi ta hiriinan
saiirsika siya iki dimin taeminim simiir kigriraowan inkam
asi nwokin mi nu ninomor sowiir digworaekwowim simiir

kigriraowamin inkam nwirki bi nwokin siir kouwin. Niingaki niinga kiinga.

19 Tiki yaiyim yim yaimwowairgim. Dimusi rani, Adi Komii siya ha naingwokin siir yinisimin siya siirgisiir i iiirar kwirii iski.

20 Dimin taeminim yipiki Adi Komii siir sau omomnan nwowim, yim siya bidi yimbingiyim ti dimin taeminim mi iikam ikim, yipiki ti nu iiir nwowim mi yipiki ninomor kou mi o ikim. Mi ta hiriinan saiirsika Krais siir nhieya yipiki paeyin hiiiniya nirioninkinin si naokiinaiiniya saeyar nikworipukimaigigim ti dimin biyie imiirin mi ta hiriinan saiirsika simiirin kwoin whirua asi nwowaiginiugin.

21 Mi biiya iikam kima Adi Komii siiram bi naingwokim mi kima siir bi wakaeyokna apkim. Wim kima dimin biyie tirkim.

22 Mi Krais siya paeyin hiiiniya nirioninkinin si naokin. Mi ti hiriinan siyiuin Adi Komii siya kimiir asi tirkikin kwoin whirua saika nwowam. Krais siya tiriiginin iikam kimiirin iiya siir piu aeya naonama saiir kirieni tirkin mi ta hiriinan saiirsika siya kimiirin asi tirkikin dimin whirki kimbu karamae Adi Komii siir whwonkamidan. Mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir kwoin imiirin wi ha nwoki aingwowi kimiir kwoinim wadiekim dimin biyie whirki bi kinyiskaigikim. Mi kimiirin wi dimin biyie whir inkam nwirki swoki boin hiuriiyiu rani. Niingaka.

23 Mi kima Jisis Krais siiramin hiriiyar naingwo tibmii kiinanaei mi kimiir kwoinim whwowisa nwo karam nwowi mi kimiir naingwo tibmiiya kirie hiriiyar nwokripkaii dimin whirki kinyiskai karamaeya nwowi mi kisina karamae nwowi, Adi Komii siir yinisimin kimiirin wi siya nikiu nami Adi Komii siir whwonkam ida hiriir. Mi kima Adi Komii siir Yai Win Kibiya saiir wakaei mi kima wa nwokwokini ti dimin kibi kibi imiiramin yipiki Adi Komii siya nimbinim kimiiram. Mi ta Yai Win Kibiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ti nuin siirin hinda tinda bidi boinmimauu diga. Kara Polkin, an kara iriipi hiriinan ta Yai Win Kibiya saiirin iikam imiir bidiyar mi boinmimauuwa. Iriig.

Pol siya iikamim om Kolosi hiranim simiir whinkinsiis haiginiugin

24 Kara hik kimiirsiyar mi haigi windi mi kariirin ha mi igbumbugi windi mi kara pi mairgimairga mi owi. Biiya Jisis Krais siya kariirin hiniina boinkin, kariir iikamim, yipiki kariir piunan nwowim, simiir hika ya wi kimiiram niti kimiir piu imiir kimpipisu haiginiuwam. Mi iiyim kara ta hiriinan hik aiir haiyin, ta hika biiya Jisis Krais siya haiya saiir idwo swoki inkin haigingikin digidig simiir nwokiyam. Mi

ta hiriinan saiirsika kara mairgimairga asi nwowi ti hik
hiriinanim simiirsi haiyim kimpipisu.
25 Biiya kariirin Adi Komii siya nimbingikin siir yai kibiya
saiir nanaaknnkii haiginiuwim mi ta hiriinan saiirsika,
kara iikamim Adi Komii siir piugana saiirim simiir asi
whinkinsiis haiginiugim inkamin nwirni miriiyin mi iikam
nhirmi whinkinsiis haiginiuwiyin siir hiriinan.
26 Biiya ta yaiya saiir yaimwokiyaimwowa ya iikamim
simiirsi haigiprakaigim. Mi tariinanin Adi Komii siya ta
siir yaiya saiir yaimwokiyaimwowa ya siir iikam imiir bidi
yiisiimauuwim.
27 Siya krimiir niisiimauuwam naingwokin yipiki siir
iikamim mi krima ta yai kibikikibi imiirimin wa nwoki
sibgu inoknnkinim mi wi iikamim Isrel simiir piugana saiir
karamaeyim wi simiir nwoki whinkinsiis haiginiuwim. Mi ti
yaiyim yipiki niki haigiprakaiyim yim ti sima Krais siya ini ini
haniin kimiir kwoin imiir kwirii idwokaiyin iikamim yipiki
Juda iikam tani mi ta hiriinan saiirsika, kima mairgimairga
asi nwokim mi wim kima iiya Adi Komii siya hauuwana siir
dimin miiyik miiyik imiir, simiiram nwokwokini mi siya wi
kimiir hainanprapraskii.
28 Mi ta hiriinan saiirsika, iikam krima iki omom omomim
simiir asi nami simiirin Krais siir yai aiir boinmimauuwam.
Krima simiirin hiniina boin, sima dimin biyieyim simiir
kwoinau nwokaiyim simiirin digiumii haimriyiugig. Mi
krima simiirin Krais siir yai kibi kibi imiir diisiisiimauu. Mi
krima ti dimin hiriinanim simiir tiri mi krima wi iikamim
simiir tiri sima wakaeyokna apam Krais siir yai imiir sima tira
saiir hiriinan.
29 Kara ti dimin taeminim simiirin sibgu sibgu asi tiri mi ta
hiriinan saiirsika sima Krais siir yai kibi kibi imiir asi sibgu
wakaeyokna api. Kariir kwoinin Krais siya kiwiir haigin mi
kara ti dimin taemin imiir asi tirkin. Ɨriig.

2

Kolosi kimiir iikamim sima yai bibiyieyim priiyiksasaeyim simiirin digiumii haimriyiugig

1 Kara ha naingwowi wim kima ti dimin taemin imiirin
ina ninoknnkinim. Kara kimiiram naingwokin mi kara
dimin taemin kasa bi tirkin kimiir whinkinsiis haiginiuwam
iikamim om Kolosi hiranim mi iikamim om Leodisianim mi
iikam nhirim yipiki biiyanim mi tariinanan ikim yim kariir
whwonkam iiir bi kigim.
2 Kara ti dimin taeminim simiirin ta hiriinan saiirsi tirkin
kimiir kwoinim wi wadie nwoki sibgu owim mi kima irni
nwirniyam naingwokwonanaei mi kimiir kwoinim dimin

taemɨn ɨmiiramɨn sɨbgu naɨngwowi mɨ ta hɨriinan saiirsi kɨma
Adi Komii siir asi wakaeyokna apkɨm kɨma tɨra saiir hɨriinan.
Kara ha naɨngwowi kɨma Krais siir digworaekwowɨm yɨpɨkɨ
Adi Komii siya haigiprakaiyɨm bɨiya sɨmiir nɨoknɨnkɨnɨm. Mɨ
tɨ dimɨn taemɨnɨm Krais siirgɨsiirɨm yɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm
bɨiya Adi Komii siya haigiprakaiyɨm yɨm sɨma mɨ tariinan yɨm
bɨdi yanaaknɨnkiigiyɨm.
3 Jisɨs Krais sasaɨrgɨn yaimwokɨyaimwo boɨni
bwamkɨbwamɨn dimɨn taemɨn whɨekakɨm sɨmiir
bwamkɨbwam ɨmiir.
4 Kara kɨmiirɨn tɨ dimɨn taemɨnɨm Krais siirɨm sɨmiir
boɨnmɨmauuwi mɨ ta hɨriinan saiirsika iikamɨm wɨ
kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyai rani, ɨkɨ sɨmiir yai bibiyɨeyɨm
prɨiyɨksasaeiyɨm sɨmiir.
5 Kara kɨmaka mɨ o karamaeka wɨndi, kara kɨmiiramɨn
ɨna mɨ aɨngowɨn. Kara ha naɨngwowi kɨma ɨni wadɨeyar
nwowɨm mɨ ta saiirsika kɨma Jisɨs Krais siiramɨn nhami
nhami paniɨnsi yaɨngwo tɨbmiisi. Mɨ ta hɨriinan saiirsika,
kara kɨmiiramɨn maɨrgɨmaɨrga asi nwowi. Ɨriig.

*Krɨma mɨ Krais siya krɨma ɨni kwoɨn whɨrua nwowɨm mɨ
krɨma ɨkɨ nɨksɨsae yai bibiyɨeyɨm sɨmiir kɨpi wakaeyokna ap.*

6 Bɨiya Krais siiram kɨma naɨngwo tɨbmiiya saiir hɨriinan mɨ
tariinanɨn kɨma kwoɨn whɨrua saɨka dwo.
7 Mɨ kɨma saɨka wɨ nwɨruwar nwowɨskii, paemiiyɨm pae
ɨiir nonkworɨnuwiyɨn nu aowa op nae mɨn kiyaiyam mɨ ɨiyɨn
paeyɨnɨm omaka aiir nonkwowɨni ɨkɨm ɨni sɨmiir hɨriinan
ywowɨm mɨ tɨ hɨriinan sɨma tɨrɨm saɨka sɨma nɨnkiamasuɨm,
yɨpɨkɨn paemii ɨiyɨn paeyɨnan nwowɨn kɨma Krais siir yai
kɨbiya yɨpɨkɨ bɨiya krɨma nɨkɨ boɨnmauuwa saiir saiira
wakaeyokna apnanae mɨ maɨrgɨmaɨrga Adi Komii siiram
dwo. Dimusi rani, dimɨn taemɨnɨm siya tɨrkiyɨm kɨmiir
sɨmiirsika.
8 Kɨma, kɨmasiyar mɨntaraona. Kɨma iikam nhɨrmiyam
kɨpi kiwaki sɨma nɨtam mɨ kɨmiirɨn ɨkɨ yai bibiyɨeyɨm kwoɨnkɨ
prɨinaɨngwo boɨniyɨm, kɨmiir boɨnmɨmauuwam kɨmiir kwoɨn
ɨmiir kiyaiyam mɨ sɨmiirɨn kɨmiir nɨksɨsaeyɨm. Mɨ tɨ iikam
hɨriinanɨm yɨm yɨdiwi wanwiyaemi yaiyɨm mɨ dimɨn biyɨe
biyɨeyɨm nuan uridyɨu bibiyɨeyɨm sɨimɨm sɨm boɨnikɨm. Yɨm
sɨma Krais siir dimɨn taemɨnɨm sɨmiir bɨ boɨnmɨmauuwikɨm.
9 Kɨma sɨmiir yai bibiyɨeyɨm sɨmiir kɨpi wakaeyokna ap.
Dimusi rani, Krais siya ɨni Adi Komii siir hɨriinanar swokɨ
owɨn mɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siirɨm yɨm ɨni Krais siir
kwoɨn arar haigi okaiyɨm. Mɨ yɨm tɨ digworaekwowɨm yɨm
krɨmiir nɨisɨimauugɨm hɨniɨn Adi Komii siya paniɨngɨn.
10 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, kɨma Jisɨs Krais saɨka namasuwi
mɨ kɨma wɨ siir digworaekwokɨ naokɨnguguninkɨni mɨ kɨma

wɨ kɨrɨeya yɨpɨkɨ Adi Komii siya hauuwa kɨmiir wɨ saiir kɨrɨe karamae nwo rani. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm nɨnomor kouanɨm mɨ nuan ɨkɨm dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ tɨ nu ɨiirar nwowɨrkakɨm hɨnda tɨnda yɨm Jisɨs Krais siya bɨdi ikworɨpukimaigiyɨm.

11 Mɨ iikamɨm sɨma kɨmiir mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨr hai karamae nwowa kɨmiirɨn saeya bɨ mɨ ɨisiimauugɨm wɨm kɨma Krais siirgɨm. Niingaka. Kɨma mɨ Krais siya wɨm kɨma ɨni pɨu kwɨruwa ɨrɨpar ywowɨskiyɨm mɨ wɨm kɨma dimɨn biyɨe ɨmiirɨn digɨumii bɨdi haimriyɨugigɨm. Mɨ ta siir kɨma wakaeyokna apa saeyaɨrga kɨmiir nɨisiimauuwa hɨniɨn wɨm kɨma Krais siir wakaeyokna apikɨm, kɨma tɨ siyɨuɨn mɨoɨs kɨtiyopnɨr haiiyɨn si bɨ napikɨm. Niingaka.

12 Bɨiya ɨiya inkamɨm op baptaisiyɨm ya tariigɨna ya ɨni Krais saɨka naonamnan ywowa mɨ sɨma kɨmiirɨn pa haɨngikaigii. Mɨ ɨiya sɨma kɨriirɨn op hɨrankɨ swokɨ kɨbokiinaiiniiyɨm mɨ kɨma ha namɨkwomaiyɨuwiyɨm, ya tariigɨna ya ɨni Bɨiyan Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨ Krais siir hɨdnɨnsiin ɨdwowɨn siir kɨrɨeya ɨni saiir hɨriinan ywowa mɨ siya kɨmiirɨn saɨkar nɨnkɨn kɨnɨnsiin ɨdwokɨkɨn. Dimusi rani, kɨma siir yai ɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨingɨm.

13 Bɨiya kɨma dimɨn biyɨe tɨrkɨm mɨ kɨma kɨmiir kwoɨn ɨmiirar napkɨm mɨ tɨ dimɨn biyɨe hɨriinanɨm iikam kɨmiirɨn biyɨe sɨma nwowaigɨnɨugɨm mɨ kɨma siyɨuɨn. Mɨ iikam kɨmiirɨn Adi Komii siya kɨnɨnsiin ɨdwokɨn Krais saɨka mɨ kɨma kwoɨn wɨn asi haigɨm. Dimusi rani, dimɨn biyɨe biyɨeyɨm kɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm yɨm siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm tɨ kamɨm sɨmiir mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨr haiyɨm sɨmiirɨn wɨ mɨoɨs sɨma kɨtiyopnɨr haiya wɨ saeya nwowaigɨnɨu rani, Adi Komii siir yɨnɨsɨsɨm nwowamɨn. Niingaka. Kɨma Adi Komii siir yɨnɨsɨmɨn wɨ ta mɨoɨs kɨma kɨtiyopnɨr haiya wɨ saiirsi nwo rani. Niingaka.

14 Dimusi rani, Jisɨs Krais siya paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir naokɨn mɨ tɨ yaiyɨm yɨpɨkɨ siyɨu Komii siya boɨnhɨuriyɨuwɨm kɨmiir, kɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiirsi yɨm Adi Komii siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm. Yɨm tɨ yaiyɨm, yɨm saɨka bɨdi yɨnkɨn aonamɨm.

15 Adi Komii siya bɨdi ikwowaisiigiyɨm yɨu bibiyɨeyɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨrɨekakɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm tɨ dimɨnɨn Krais siya tɨrɨn siir kɨrɨeni, paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn si nɨnkɨn ɨrɨnugiyɨn mɨ sɨmiirɨn siya bɨdi ikwowaisiigiyɨn iikam ɨmiir nɨisiimauuwam hɨniɨn siya kɨrɨe komiigakɨn mɨ yɨm sɨma ɨni niinga ywowɨm. Ɨriig.

16 Mɨ tɨ siyɨu komii siir yaiyɨm yɨpɨkɨ ha boɨniyɨm nɨm krɨma mɨiyɨk rani mɨ ha daonam yɨm bɨdi dɨgiyɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika, inkam nwɨrkɨ kɨmiir hɨdi Judami siyɨu komii si kɨma wɨ siir yai kɨpi wakaeyokna siya kɨmiirɨn uruwai siyaowai

mɨ nae mɨnɨm sɨm boɨni. Nɨɨngaka. Mɨ siyɨuɨn nae mɨniyɨn kɨma naeiyɨn mɨ op mɨn kɨma kwiyaeiyɨm mɨ ɨiyɨm pɨu kɨma mɨ siisiyɨm kɨma sɨmiir kɨpi wakaeyokna ap mɨ Adi Komii siir inɨgɨn kɨpi mɨ hainan mɨ bwanɨn siir ɨiyɨm bwan wɨnkɨ nɨtanɨm sɨmiir nɨkriyɨm yɨpɨkɨ kɨma hainani Adi Komii siir mɨ ɨiya Judakɨm siiskuwakiya pɨu dimɨn taemɨn whɨr tɨr karamae nwowiya aka mɨ dimɨn taemɨn nhɨrɨm tɨ hɨriinan nwo ɨkɨm mɨ sɨma kɨmiirɨn wɨ tɨ Juda sɨmiir siyɨu komii ɨiirsi hɨd rani. Nɨɨngaka.

17 Yɨm tɨ digworaekwowɨm yɨm ɨni aknaɨnan ywowɨm yɨm krɨmiir brougae wanwiyaeyɨm sɨmiir nɨisiimauugɨm. Yɨpɨkɨ wɨ mhoɨiya nɨmbiyami yɨm dimɨn kɨɨngɨkɨɨn ɨmaɨrgɨm Krais siya tɨranɨm. Krais siya ha nɨtɨn sɨmiirɨn kɨmɨdiniya siya inɨ tɨrni mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm bɨɨyanɨm yɨm ɨni inɨg karamae ywowɨm.

18 Kɨma ɨkɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ kɨmiir hɨdɨm sɨmiir yai ɨmiir kɨpi wakae. Dimusi rani, yɨm sɨma tɨ hɨniɨna boɨnkɨm, wɨm kɨma Adi Komii siir bɨ wakaeyokna apikɨm. Dimusi rani, wɨm kɨma Adi Komii siir paekwosɨmɨn siir inɨg ɨiir bɨ hainankɨm. Tɨ hɨriinanɨm sɨmiir kɨpi wakae! Yɨm sɨma ha boɨnkɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm nhwo sɨma whɨnkɨgɨm iikam krɨmiirɨn ha nɨnokɨnkɨnkɨm nɨm krɨma sɨmiirar hainanikɨm. Yɨm sɨma pɨ nɨksɨsaekɨm mɨ sɨma sɨmarɨn hɨniɨna boɨnkɨm yɨm sɨma inɨgak iikam tani yɨm sɨma Adi Komii siir paekwosɨmni inɨg hainanikɨm mɨ tɨ iikam biyɨe biyɨeyɨm yɨpɨkɨ nantamyɨrɨyɨrɨyɨm yɨm sɨma sɨmiir kwoɨn ɨmiirarar napikɨm.

19 Mɨ tɨ iikam hɨriinanɨm yɨm Krais saɨka ɨrɨpa bɨ namasugɨm. Krais siya ɨni mwonan ywowɨn mɨ nɨm krɨma iikamɨm saɨka namasuwɨm, nɨm krɨma ɨni siir pɨunan ywowɨm. Pɨu aiirɨn mwo ɨeyar whɨnkɨnsiis haiginɨu mɨ kɨu mai mɨnɨm mɨ kɨp ɨkɨm yɨm ɨni ɨrɨpar yɨnkiamasuɨm. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨm ɨni pɨunan ɨrɨpa bɨdi yɨnkiamasuɨm. Dimusi rani, sɨmiirɨn Adi Komii siya hauugɨn siir kɨrɨe aiir.

Krɨma naonami wɨ Krais saɨkar waiyayokiyokɨii

20 Iikam kɨma, krais saɨka bɨdi yaonamɨm mɨ kɨmiirɨn rɨrmiiya siya bɨdi ywowaiginɨugiyɨn tɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm tɨ nuɨn siirɨm sɨmiirsi mɨ kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ iikamɨm nuanɨm sɨma napam naɨngwowiyɨm sɨmiir kɨpi wakaeyokna ap mɨ ta hɨriinan saiirsika Adi Komii siya wɨ hɨniɨna boɨni sɨmiirɨn sɨma wadɨekɨm. Mɨ kɨma dimɨn taemɨnɨm iikamɨm nuanɨm sɨma napiyɨm sɨmiir sɨmiira dimusi wakaeyokna apkrɨpkaii? Mɨ kɨma iikamɨm sɨmiir siyɨu komiiyɨn siir yaiyɨm sɨmiir dimusi wakaeyokna api yɨpɨkɨ ha boɨnɨm,

21 kɨma dimɨn sɨm whɨr kɨpi swokɨ tɨrsran mɨ dimɨn sɨm whɨr kɨpi swokɨ pikomyaskii sran mɨ sɨmiirɨn kɨpi mɨ ae. Nɨɨngaka.

22 Yim tiriiginim yim inkamni ara yaigim yim Adi Komii siir
hiranki bi nitkim. Krimiirin nae Adi Komii siya hauugin mi
krima simiirin kipi boinwaeyo. Niingaka. Krima simiirin ha
dae!
23 Mi ti siyiu komiiyin yio krimiir kwoin iir kiyaigin
krima ha nwoki aingwowim yim wadiekim mi krimiirin
wi sima nwoki whinkinsiis haiginiuwim paekwosim simiir
inig imiir hainanam mi dimin taeminim krimiir piugi tiram
naingwowiyim simiir nwoki kikintimdinuwim mi krima wi
krimiir piu imiir nwoki onkwobumbuninkinim mi yim ti
dimin taemin hiniinim yim wi krimiir whinkinsiis haiginiu
rani, ti dimin biyie biyieyim krimiir kwoinau nwokaiyim
simiir nikwowaisiigigim. Niingaka. Ириig.

3

Adi Komii siya kimiirin Krais saika ninkin hidninsiin idwokikin omwaiwaiyayokiyokiiyim

1 Biiya Krais siya naonama siya krimiirsi naonamkin
mi siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki omwai
waiyamin. Tiriiginin yio ti hiniingin iikam krimiirin Adi Komii
siyar hidninsiin idwokikim omwai swoki waiyayokiyokiiyam
mi Krais saika nwowam. Mi ta hiriinan saiirsika, kimiir
biiyan siyiuin yio bidi digiyin mi kima dimin taeminim
nuanim wi simiiram kipi naingwo mi kima dimin taeminim
Adi Komii siir om hiranim simiiram daingwo simiir
wakaeyokna apam, maeyauwa Krais siya nidwowiya Adi
Komii siir iina iniiga saiir kingiin hir mi Adi Komii krimiir
Wanin siir kirieya ini siyar nonkwowa mi dimin taeminim
yim ini siyar kigirkakim.
2 Kima dimin taeminim Adi Komii siir om hiranim simiiram
daingwo, kima dimin taeminim ti nuin siirim simiiram kipi
naingwo.
3 Kima dimin taeminim siir omin ninomor kou hiranim
siir hir nwowim simiiram daingwo. Dimusi rani, kima
dimin taemin biyie biyieyim yipiki biiya kima napim
simiirsi bidi yaowim mi iikam kimiirin Adi Komii siya bidi
hidninsiin idwowim Krais saika mi kima saika ini nwiruwar
ywowiskiyim mi kima ini kwoin winkakar ywowim mi kimiir
kwoin winin yio ini Adi Komii siyar kigriraowin siir naeyiuni.
4 Krais siya krimiirin minam tirkin krima saika iripa
nwowim mi mhoiiya siya wa swoki iti mi siya wi siya siyar
nanaakninkiinaei mi krima wi saika nwowi mi krima saika
nwowi mi krima wi Adi Komii siir dimin kibi kibi imiir haii.
Ириig.

Kima kwoin win bidi haiyim mi kima dimin miiyik miiyik imiirarar dap

5 Wim kima yaeya kwoin win bidi haiyim mi kima
kimiir kwoin imiirin sibgu sibgu kintimdinu dimin biyie
biyieyim kima naingwowiyim kima tiram yipiki ti nu iiir
nwowiyim simiirsi. Kara ti dimin taemin hiniinim sim boini.
Dimin taeminim iikam kima naingwowiyim kima tiram, hii
priinanae priinae mi kam sima sima ninwoanwona iripa
piu mi dimin biyie biyieyam kigmair mi dimin taemin biyie
whiekakam naingwokwo, dimin taeminim inig hainaniyim
sim haniin nwowim Adi Komii siir igsop aiir nokwokairinam.
6 Mhoiiya iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna ap kara-
mae nwowim simiirin wi Adi Komii siya tioidwomaii. Dimusi
rani, sima dimin biyie tirkim, ti kara boinim kimiir simiir
tirkim.
7 Mi biiyarin wim kima kimiir kwoin imiirar napkim mi
kima dimin biyie bidiya mi tirim ti iikamim yipiki wi mhoiiya
Adi Komii siya tioidwomai.
8 Mi tariinanin kima simiirin digiumii haimriyiugig mi
ti dimin taemin hiriinanim yim hindara dinangrimiigig.
Łrika nwirikan io whwonkam kipi nanao mi io kipi inwo
anwo mi kimiir yopii adim mi iikam nhir ikim simaka kipi
inkinwaomwarkii boin mi kima yai bibiyie kipi boin mi dimin
taemin biyie nhirim ti simiir hiriinanim simiir kipi mi tir.
9 Mi dimin taeminim kima boiniyim irni nwirni kipi
priiyiksasae. Dimusi rani, wim kima ti dimin biyieyim
simiirin digiumii bidi haimriyiugigim tiriiginim kima tirim
iiya kima Adi Komii siir niki wakaeyokna ap karamae nwowa
saiir.
10 Dimusi rani, tariinanin kima ini inkam win ywokiyim.
Adi Komii siya kimiirin iripa bi tirkin siya kimiirin yapa
yapa tirkin mi kimiir kwoinim siyar kisisaena haigiraraowi
mi kima iikam miiyik asi nimbiyami mi wi Adi Komii siir
hiriinan asi nwowi mi ta hiriinan saiirsika kima siir asi sibgu
inokninkini kima tira saiir hiriinan.
11 Ti dimin taemin miiyik miiyikim Adi Komii siya tirim
kimiir simiirsi, yio dimin komii rani, iikamim Grikmi piugana
saiirim mi Judami piugana saiir ikim mi yipiki simiir mioisim
mi kitiyopnir haiyim mi yipiki mi kitiyopnir hai karamae mi
owim mi sima skuramar mi amka windi mi sima skuram
mi am karamae mi oka windi mi sima digworaekwoki mi
aokingugu nankaigi windi mi sima paeprikabar mi oka windi,
yim tiriiginim yim dimin komii rani. Mi diminkidiminin
inigakin yio ti si, Krais sasairgin inigakin mi yio siya iikam
yipiki siiram naingwo tibmii kiiniyim ini haniin simiir kwoin
imiir kwirii idwokaiigin. Łriig.
12 Adi Komii siya kimiir bidi yimbinin siir iikam nwowam
mi siya kimiiramin nhami nhami naingwokwonanae rani.

Mɨ ta hɨriinan saiirsika, kɨma ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiiram naɨngwokwonanaei mɨ sɨmiirɨn dɨmɨn mɨiyɨki mɨiyɨk ɨiirar tɨrhaiginɨu. Kɨma kɨmamar kɨpi naɨngwona hɨniɨn, kɨma inɨgak iikamkɨm. Mɨ kɨma kɨmamarɨn hɨniɨna daɨngwo, inɨg karamae iikamkɨm mɨ iikam nhɨrɨm sɨmiiram kiwaki sɨma sɨmiir kwoɨn ɨmiirar napɨm tɨ dɨmɨn taemɨnɨm sɨmiirsi mɨ wɨm kɨma tɨ siirsiyɨn hɨniɨna daɨngwo kɨmiir kwoɨnɨn yɨo hindara dinan ɨtkɨnki mɨ nhɨrmaka kɨpi nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨn sɨmiirɨn sɨmiir siyɨu ɨiirar kɨgnɨnkɨn tɨrki.

13 Mɨ kɨmiir inkam nwɨrɨn siya dɨmɨn biyɨe inkam nwɨrni tɨri mɨ yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo tɨ dɨgi mɨ kɨma siir dɨmɨn biyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigi. Mɨ kɨmiir dɨmɨn biyɨe biyɨeyɨm yɨm Biiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika, wɨm kɨma ɨriipɨ hɨriinan tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn siirar tɨmɨ tɨr, ɨkɨ iikam nhɨrɨm kɨmaka nɨnkɨnyaeyaowiyɨm sɨmiir dɨmɨn biyɨeyɨm sɨmiir tɨmɨ haiyoprimdiyɨumiigi.

14 Ɨkɨ dɨmɨn taemɨn kɨbi kɨbiyɨm sɨmiir kouɨn ɨni naɨngwokwonanae saeyar ywowa tariigɨna ya ɨni bɨigɨbɨi saeyar ywowa. Mɨ ta naɨngwokwonanaeya ɨkɨ digworaekwo kɨbi kɨbi nhɨrɨm sɨmiirɨn ɨni saeyar kakprinonkwowɨm. Tariigɨna ya ɨni pɨuwopnan ywowa, pɨuwopa inkamkɨ kikogiya yɨuɨsa siya kaiya saiir kikogrɨnuwam. Mɨ tɨ dɨmɨn hɨriinanɨn ɨni nwɨrniyam naɨngwowiyɨn yɨo ɨni pɨuwopnan ywowa yɨpɨki iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwana kwoɨn whɨrua sɨma nwowam.

15 Krɨmiirɨn Krais siyar tɨrkikɨn ɨrɨka nwɨrɨka nongwomamaɨr aeyamɨn mɨ krɨma tɨ hɨriinan dɨmɨnɨm tɨ krɨmiir tɨr nwokaiyɨm sɨmiiram kiwaki. Mɨ yɨm tɨ dɨmɨn taemɨn hɨniɨnɨm yɨm dɨmɨn whoɨmoni rani. Biiya kɨmiirɨn Adi Komii siya nɨkɨunakɨm mɨ kɨmiir kwoɨnɨm siya kiyaigɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ pɨu kwɨruwa asi nwowi mɨ wɨ Krais siir dɨmɨn taemɨn ɨmiir asi haii kɨmiir kwoɨn ɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyam. Mɨ kɨma wɨ boɨn wadɨeki. Dimusi rani, tɨ sɨmiirsika.

16 Mɨ Krais siir yaiya ini hanɨɨn kɨmiir mhɨi kwoɨnau kwɨrii ɨdwokai kɨini mɨ kɨmiir kɨgɨrkaki mɨ mhoɨiya kɨmiirɨn wɨ sɨma whɨnkɨnsiis haiginɨuwi ɨrni nwɨrni whɨnkɨnsiis haiginɨuwiya Adi Komii siir dɨmɨn taemɨn ɨmiir yɨpɨki kɨma boɨnmɨmauuwɨm iikam nhɨrmi mɨ kɨma nɨkɨm dɨmɨn taemɨnɨm sɨmiirsi saiir hɨriinan. Kɨma Adi Komii siir boɨn wadɨeki mwaiyɨm yokwo sam hɨr nwowɨm kɨma waowiyɨm sɨmiir hɨriinan mɨ mwaiyɨm kɨma mɨ waowiyɨm omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir hɨr sɨmiir hɨriinan mɨ kɨma mwaiyɨm kɨrɨe kɨmiir kwoɨn ɨma nwokrɨpkaiyam wao.

17 Mɨ dɨmɨn taemɨnɨm kɨma tɨriyɨm mɨ kɨma boɨni ɨkɨm mɨ dɨmɨn taemɨnɨm kɨma tɨriyɨm, yɨm Biiyan Inkam Komii

Jisis Krais siir nikrigim. Kima Adi Komii siir boin wadieki dimusi rani, dimin kibi kibiyim yipiki Krais siya tirim kimiir simiirsika. Ɨriig.

Iikamim nonkwonam mi simiir yinisisim ikim simiir boinka

18 Mi wim kima wigim yipiki kamkak nwowim, kima dimin taeminim kimiir kam ima boiniyim simiir wakaeyokna. Tiki siyiu hiriinanin yio ini ywowin. Dimusi rani, wim kima Biiyan Inkam Komii Krais siir yai wakaeyokna apkim.

19 Mi wim kima kamim kimiir wig imiiram daingwokwonanae. Simiirin biyie kipi nwo mi dimin taeminim kima tiriyim kima simiirin yai biyie wara kipi boin.

20 Mi wim kima yinisisimim wim kima kimiir yopii adim simiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, yim ti dimin taemin hiriinanim yim Biiyan Inkam Komii Adi Komii siya big nasmirwaiya simiiram nwowi.

21 Mi wim kima adim, wim kima kimiir yinisisimim simiir hindara kipi nokwao boin mi simiir kwoin imiir kipi kiyai mairgimairga nwo karamae sima nwowam mi simiir grabaiginiu karamae nwowam. Ɨriig.

22 Mi wim iikamim yipiki iki kamim inig komii komiigakim simiir miriiyim umir min hai karamae nwowiyim, kima kamim kimiir kigriraowiyim simiir whwonkam ida ara kipi mirii iiya sima kimiir kigriraowiyim iinokiinokin kima mii wadie imiirarar mirii. Dimusi rani, kima tiriiginim yipiki kimiir kigriraowiyim simiiraram mirii rani mi kima ha tir tani simiirin. Dimusi rani, wim kima pi boriisopi Biiyan Inkam Komii siya mairgimairga kimaka nwo karam nwowim.

23 Kima iikamim simiiraramar mirii rani. Wim kima Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siiram mirii. Mi ta hiriinan saiirsika, kima kimiir mii imiirin sibgu donkworinu miriikripkai.

24 Kima dimin miiyik imiirar tir. Dimusi rani, wim kima ina ninoknknkinim mhoiiya omin ninomor kou hiranin Adi Komii siya kimiirin wi bimbiuwi tirwin tani biiya siya nimbina siir yokwo aiir saiir hiriinan. Mi ta hiriinan saiirsika, kima ti nu iiirin miiyim sibgu sibgu mirii. Dimusi rani, wim kima iinokiinokin Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siiram mirii mi ta hiriinan saiirsika sibgu sibgu asi mirii.

25 Mi iikamim yipiki dimin biyie tiriyim, mhoiiya simiirin wi dimin biyie Adi Komii krimiir Wanin siya tirhaiginiuwi. Dimusi rani, ti dimin taemin imiirsika. Mi siya iikam whiekakim simiiramin ini hiriinanar mi aingwowin mi siya krimiir whiekakarin wi hiriihiriinankinar hidi. Ɨriig.

4

1 Mɨ wɨm kɨma kamɨm bɨi nwowiyɨm kɨma tɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ kɨmiir mɨriiyɨm sɨmiir sɨbgu tɨr. Dimusi rani, kɨma
ɨna nɨoknɨnkɨnɨm kɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn kɨmiir
kɨgɨrkakiyɨn siya ɨni siir om ɨiir nwowɨn mɨ kɨmiirɨn ɨni siyar
kɨgrɨraowɨn. Ɨriig.

Iikamɨm nhwo Adi Komii siiram kwɨsboɨniyɨm sɨmiir boɨnka mɨ tɨ siyɨu hɨriinanɨn tɨ kɨma tɨrɨn yɨo ɨni ywowɨn

2 Kɨma Bɨiyan Inkam Komii Adi Komii siiramɨn hɨriiyar
kwɨsboɨnanae. Kɨpi dɨgi. Mɨ ɨiya kɨma kwɨsboɨniyɨm nhwo
mɨ kɨma dimɨn taemɨnɨm kɨma boɨnanɨm sɨmiirɨn sɨbgu sɨbgu
daɨngwo omok boɨn mɨ siir boɨn wadɨeki.
3 Mɨ ɨiya kɨma nhwo kwɨsboɨniyɨm Bɨiyan Inkam Komii
siiram kɨma iikamɨm tɨranɨm krɨmiiram warar srɨi siiramɨn
mɨnam, krɨmiir whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨuwɨm mɨ nɨm krɨma wa
nwokɨ kiwakiyɨm Krais siir yai aiir boɨnmɨmauuwamɨn. Mɨ ta
hɨriinan saiirsika iikamɨm wɨ sɨmiir nwokɨ wakaeyoknam. An
kara maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir tɨr asi hɨugrɨpkɨikikaii.
Dimusi rani, an kara siir yai ɨmiir boɨnmɨmauugɨn.
4 Kɨma Adi Komii siiramɨn mɨnam kwɨsboɨnki kariirɨn wɨ
siya nwokɨ whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨuwɨm Krais siir yaiyɨm sɨmiir
sɨbgu boɨnmɨmauuwɨm bɨiya kara nikɨ boɨnmɨmauuwa sɨmiir
iikam ɨmiir saiir hɨriinan Adi Komii siya boɨnkiya kariir saiir
hɨriinan.
5 Mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨriyɨm, iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii
siir yai ɨmiir wakaeyokna ap karam nwowiyɨm sɨmaka, kɨma
sɨbgu daɨngwo omok. Mɨ kɨma ɨi kwɨra hɨniɨna tɨram kɨpi
kiwaki, dimɨnɨn wadɨe nwokaram nwowiyɨn siir tɨram dimusi
rani, kɨmiir ɨiyɨm hoɨmgak nwo rani.
6 Mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma boɨnmɨmauuwɨm sɨmiir yɨm
wadɨekɨm, yɨm ɨni waɨm naeyɨm kɨma naeiyɨm sɨmiir ɨdwo
nɨkrɨnkɨnkiiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ hɨriinankɨ
nɨuwi, tɨ dimɨn taemɨnɨm iikam ɨma srɨii kɨmiir mɨ kɨma wa
sɨbgu ɨnoknɨnkɨn boɨnkii sɨmiirɨn. Ɨriig.

Pol siya Tikikas Onisimas sowiir nɨkropkiko

7 Kara Tikikas siirɨn kɨmiiram mɨnam nɨkropkɨkɨn
siya dimɨn taemɨnɨm kara tɨrɨm wɨ kɨmiir nwokɨ
boɨnmauuwɨm. Siya krɨmiir nomiiyau kɨbɨkɨn yɨpɨkɨ kara
naɨngwokwonanaeiyɨn. Siya ɨnkam wadɨekɨn mɨ kariir dimɨn
taemɨn siya whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨugɨn mɨ siya mɨ kara krɨmiir
Bɨiyan Inkam Komii siir mɨi aiirɨn krɨrar mɨriigo.
8 Kara siir bɨdi yɨkropkiyɨn kɨmiiram mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm
wɨ siya boɨnmɨmauuwi kɨmiirɨn. Mɨ siya kɨmiirɨn wɨ
mɨn boɨnmɨmauuwi dimɨn taemɨnɨm krɨma tɨrɨm sɨmiir

mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨmiirɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga siya nwowaigɨnuwi.

9 Mɨ kara Onisimas siirɨn saɨka bɨdi yɨnkɨn ɨkropkiyɨn kɨmiiram waraur. Onisimas siya krɨmiir nomiiyau kɨbigɨn mɨ siya kɨmiir inkam nwɨrkɨn. Mɨ ɨiya sowa nɨmbinii mɨ dimɨn taemɨn whɨekakɨm krɨmiir tɨr nɨmbimbɨiyamɨm wɨ sowa nɨnɨ boɨnmɨmauuni. Ɨriig.

10 Aristakas, yɨpɨkɨ tɨ kanaka tɨr nɨnkɨn hɨugrɨpkɨikikaiyɨn maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiir, siya mɨ Mak siya sowa kɨmiir nokboɨnmamaɨrgiko. Kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm Makɨn yɨo Banabasni nomiiyaugɨn mɨ bɨiya kara kɨmiirɨn tɨ hɨnɨɨna boɨnmauugɨn siya nɨti kɨma siirɨn wɨ sɨbgu kɨgrɨrao.

11 Josua yɨpɨkɨ siir ɨnɨg whɨrɨn ha dapiyɨn Jastas, yɨo kɨmiir mɨ okboɨnmamaɨrgikɨn. Kamɨm nwoɨmgɨnwoɨmuwaɨrgɨm Juda sɨmiir pɨugana saiirɨm yɨpɨkɨ Krais siir yai aiir sɨbgu wakaeyokna apiyɨm mɨ kariirɨn sɨma whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn Adi Komii siir dimɨn taemɨn ɨmiir tɨramɨn mɨ kariirɨn maɨrgɨmaɨrga sɨma nwowaigɨnɨugɨn.

12 Epafrasɨn yɨo kɨmiir mɨ okboɨnmamaɨrgikɨn. Yɨo siya om Kolosiyan inkamkɨn mɨ siya Krais Jisɨs siir mɨi aiir mɨriigɨn. Mɨ ɨinokɨinokɨn siya Adi Komii siiramar kwɨsboɨnanaeikɨn kɨmiir kɨrɨe haigɨnɨuwam. Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm wɨ kɨrɨe nwokɨ owɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siirɨm sɨmiiram mɨ ta hɨriinan saiirsika wɨ hanɨɨngɨ sɨbgu ɨnokɨnkɨni dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya naɨngwowɨm kɨma wakaeyokna apam.

13 Kara tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiirɨn ɨna sɨbgu ɨnokɨnkɨnɨn mɨ kara sɨmiirɨn pa boɨnmauugi kɨmiirɨn. Siya iikam kɨmiiramɨn nhami nhami bɨ mɨriinanaekɨn mɨ ɨriipɨ hɨriinan iikamɨm Leodisia hɨranɨm mɨ Hirapolisan ɨkɨm.

14 Mɨ Lukɨn krɨmiir paowai mɨn udi inkam kɨbiyɨn mɨ Dimas siya, sowa kɨmiir nokboɨnmamaɨrgiko.

15 Mɨ kara nokboɨnmamaɨrgini hanɨɨnaka wɨ kɨma nokboɨnmamaɨrgi iikam ɨmiirɨn yɨpɨkɨ nomiiyauɨm om Leodisia hɨranɨm sɨmiiramɨn. Sɨma mɨ Nimpa saeya mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ saiir omaka hɨr haɨngiriyɨu owɨm Adi Komii siir ɨnɨg ɨiir hainanɨm sɨmiir warar nokboɨnmamaɨrgi.

16 Mɨ ta yokwowa maeyaua tɨ yai ɨma nwowa kɨma sɨmiir mwaɨn dɨgnaowidi mɨ kɨma sɨmiirɨn wɨ iikamɨm Adi Komii siirɨm om Leodisia hɨranɨm wɨ sɨmiiram hauugi mɨ yɨm wɨ sɨma mɨ mwaɨnɨm. Mɨ ta yokwowa kara hauugiya sɨmiiram mɨ ya wɨ kɨmiiram swokɨ hauugii mɨ kɨma wɨ kɨmiir om hɨr nɨkɨnɨ mwaɨnɨuwɨm.

17 Mɨ kɨma Akipas siirɨn hɨnɨɨna boɨn, siya mɨiya Bɨiyan Inkam Komii siya boɨnkiya siir siya mɨriiyam siya saiir mɨrii mɨ siya saiirɨn hɨriiyar dɨgig.

18 Kara Polkɨn, tɨkɨ yaiyɨm yɨm kariir ɨɨngar
nonkwowɨnkikɨn, tɨ kɨmiir nokboɨnmamaɨrgiyɨm. Kɨma
sɨmiirɨn kɨpi naɨngwo owouu, an kara ɨni maeyaua mɨi biyɨe
mɨriiya ɨni saiir tɨrar nikɨ hɨugrɨpkɨikikaiyɨn. Kara hɨnɨɨna
naɨngwowi Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naɨngwobumbuwa
wɨ kɨmakar nwowi. Łriig.

1 TESALONAIKA

Ɨiya Pol siya om Korin hɨr nwowɨn mɨ siya ta yokwowa ha wɨnkikɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Tesalonaika hɨranɨm sɨmiiramɨn. Bɨiyan siya tɨ om ɨiir nikɨ okɨn mɨ ɨiya Timoti siya hɨriir nɨmbiyamɨn mɨ siya kɨmɨdiniya Pol siir inɨ boɨnɨu, Juda iikamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs siiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowiyɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn hɨk sɨma hauuwi. Mɨ ta hɨriinan saiirsika Pol siya ta yokwowa saiir asi wɨnkikɨn mɨnsika iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm wɨ saeya nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm mɨ sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya Jisɨs siiram naɨngwo tɨbmiiya wɨ hɨriiyar nwokɨ onkworɨnukrɨpkaiyɨm mɨ wɨ siyar nwokɨ ɨtbugiyɨm. Siya ɨiya Jisɨs siya nɨtana saiir yaiyɨm kasakasa bɨ wɨnkɨn. Ɨriig.

1 Pol, Sailas mɨ Timoti, krɨma ta yaiya yokwoni wɨn hau-
ugika iikamɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir pɨuganan-
ɨm om Tesalonaika hɨranɨm kɨmiirɨm. Kɨma Adi Komii mɨ
Bɨiyan Inkam Komii, Jisɨs Krais sowiirgɨsowiirniigɨm. Mɨ
krɨma ha naɨngwowi Adi Komii mɨ Jisɨs Krais siya, sowa
naɨngwobumbu mɨ ɨrɨpa nongwomamaɨr aei kwoɨnɨn wɨ
kɨmiir nwokɨ hauugiyɨm.

Mɨ Tesalonaika sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya kɨrɨeka mɨ saeya ɨni wadɨeyar sɨbgu owa.

2 Mɨ krɨma ɨinokɨinokɨn Adi Komii siirɨm kwɨsboɨniyɨm,
krɨma siirɨn ha boɨn wadɨeikɨm. Dimusi rani, iikam
kɨmiirsika.
3 Mɨ ɨinokɨinokɨn krɨma siir boɨnmauuwi dimɨn mɨɨyɨk
mɨɨyɨkɨm kɨma tɨriyɨm sɨmiir. Dimusi rani, kɨma siir yai ɨmiir
wakaeyoknaei mɨ kɨma siiram naɨngwokwonanae mɨ kɨma
dimɨn kɨrɨe kɨrɨe ɨmiirar tɨri mɨ kɨma donkworɨnukrɨpkai mɨ
kɨma kɨrɨe hɨriiyar dwokrɨpkai Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs
Krais siiram.
4 Mɨ kɨma tɨ nomiiyauɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siirɨm
naɨngwokwonanaeiyɨm mɨ krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm siya
bɨdi yɨmbingiyɨn kɨmiirɨn siir iikam nwowam.
5 Dimusi rani, ɨiya krɨma ta Yai Wɨn Kɨbiya kɨmiir
boɨnmɨmauuwa saiirsika, yɨm nɨksɨsae yai nɨinga rani mɨ
kɨmiir kwoɨnɨm Adi Komii siir yai ɨma mɨ siir naeyɨu ɨeya wɨ
sowar kɨnkrɨp hai. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn kɨmiir kwoɨnɨm
wɨ siyar kɨsɨna haigi mɨ krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm siir yai
ɨmiirɨn mɨ tɨ yaiyɨm sɨmakɨsɨmaɨrgɨm kaimwowɨm. Kɨma
bɨdiyar yɨnokɨnkɨnɨm dimɨnɨm bɨiya krɨma tɨrɨm kɨmiir
whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam.

6 Mɨ kɨma Adi Komii siir yai ɨmiir bɨdi wakaewɨnɨm
mɨ iikamɨm sɨma kɨmiir bɨdiyar tɨrbumbuɨm mɨ kɨma
maɨrgɨmaɨrga bɨ nwokɨm. Niingaka. Dimusi rani, Adi
Komii siir naeyɨuɨn siyar whɨnkɨnsiis haiginɨugɨm kɨmiirɨn
maɨrgɨmaɨrga hɨriiyar nwokrɨpkaiyɨm. Mɨ kɨma tɨ dimɨnɨm
sɨmiirar tɨrnɨnae, tɨ dimɨnɨm krɨma mɨ Biiyan Inkam Komii
Jisɨs Krais krɨma tɨrɨm sɨmiir hɨriinan.
7 Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, kɨma yɨpɨkɨ iikamɨm Adi Komii
siir yai wakaeyokna apiyɨm nu haɨmii Masedonia mɨ nu
haɨmii Akaia hɨranɨm sɨmiir bɨdi yɨisiimauuwɨm mɨ kɨma
sɨmiirɨn dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar nɨisiimauugɨm sɨma
kɨgna apamɨn.
8 Mɨ tɨ yaiyɨm Adi Komii siya boɨnmauuwɨm kɨmiir, yɨm
kɨma bɨdi yanaaknɨnkiiyɨm mɨ ta yaiya inkamɨn ɨi haɨniyɨn
mɨ siir yainana ha namkiya hɨnda tɨnda mɨ ɨni saiir hɨriinan
yamiyokiyokɨigiya. Mɨ ta yaiya saeya nu haɨmii Masedonia mɨ
nu haɨmii Akaia hɨriirara bɨri namka. Niingaka. Mɨ ta yaiya
ɨna yɨniyokɨigiya hɨnda tɨnda mɨ iikam sɨma ɨna wakaekiyɨm
kɨma Adi Komii siir yai ɨmiirɨn ɨna wakaeyokna apɨm mɨ ta
hɨriinan saiirsika, krɨma wɨ saiir swokɨ boɨn tani sɨmiirɨn.
9 Mɨ iikamɨm hɨnda tɨndanɨm sɨma dimɨn taemɨnɨm bɨiya
nɨmbiyamɨm ɨiya krɨma kɨmaka waraur nwowa sɨma sɨmiir
whrɨe boɨni. Mɨ kɨma uruwai siyaowaiyɨm digɨumii bɨdi haim-
riiyɨugigɨm. Mɨ Adi Komii kɨingɨkɨinɨn siirar wakaeyokna
apkɨm. Mɨ uruwai siyaowaiyɨm yɨm omwai bɨ waiyaeikɨm,
yɨm ɨni niingar ywowɨm. Adi Komii sasaɨrgɨn omwai
waiyayokiyokɨiiyɨn.
10 Sɨma ha boɨnkɨm, kɨma siir yɨnisɨm ɨiirɨm dwokwokɨn
siya Adi Komii siir om hɨr haiburgigi Jisɨsɨn, yɨpɨkɨ bɨiya nikɨ
aowɨn, siirɨn Adi Komii siya kɨnɨnsiin ɨdwokɨn mɨ krɨmiirɨn
siyar whɨnkɨnsiis haiginɨu mɨ siyar mɨ anmaiwarkaina Adi
Komii siya tɨoɨdwomaiyana saiirsi. Dimusi rani, iikamɨm,
sɨma dimɨn biyɨe tɨrkɨm. Łriig.

2

Pol siya mɨriiya mɨi om Tesalonaika hɨr saeya

1 Kɨma tɨ nomiiyauɨm, kɨma ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨm bɨiya
krɨma nɨta kɨmiir nɨnɨ kɨgnakiyɨm mɨ yai kɨmiir nɨnɨ
boɨnmɨmauugɨgɨm mɨ ta krɨma nɨkɨ aprɨrɨr kɨgnakiya kɨmiir
saeya op bɨ kɨmaiga. Niingaka.
2 Mɨ kɨma ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨm ɨiya bɨiya krɨma om Filipai
hɨr nwowa sɨma krɨmiirar dɨrɨraerarbumbukɨm mɨ krɨmiirɨn
Adi Komii siya whɨnkɨnsiis haiginɨugɨm mɨ krɨma hɨkɨm sɨma
hauuwɨm sɨmiirsi bɨri nɨdidgɨm mɨ siir Yai Wɨn Kɨbiya krɨma
kɨmiirar boɨnmɨmauugig.

3 Tɨ yaiyɨm krɨma kɨmiir boɨnmɨmauugigɨm krɨma kɨmiir
nɨksɨsae rani. Yaiyɨm krɨma boɨniyɨm krɨma siyɨu biyɨekak
bɨ nwowɨkɨm. Nɨɨngaka. Krɨma kɨmiirɨn yaimwowarar
boɨnɨkɨm krɨma kɨmiir bɨ nɨksɨsaeɨkɨm kɨmiir digworaekwo
ɨmiir nɨksɨsae haiyɨm. Nɨɨngaka.
4 Bɨiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya bɨdiyar kɨnankɨugiyɨn
krɨmiir kwoɨnɨn mɨ siya ɨni wadɨeyar ywokiyɨn krɨmiirɨn siir
yai ɨmiir boɨnmɨmauuɨm. Adi Komii siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨm
tɨ dimɨn taemɨnɨm krɨma boɨnmɨmauuwiyɨm krɨma mɨnam
naɨngwowi Adi Komii siirarar maɨrgɨmaɨrga haiginɨuɨm,
krɨma inkamni maɨrgɨmaɨrga haiginɨuɨm pɨ boriisopi.
5 Kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm ɨinokɨinokɨn bɨiya krɨma kɨmiir
boɨnmɨmauuɨm krɨma kɨmiiram bɨ hiirgɨm. Adi Komii siya
ɨna nɨnokɨnkɨnɨn krɨma kɨmiiram bɨ hiirgɨm mɨ ta hɨriinan
saiirsika krɨma kɨmiir umɨr digworaekwo mɨn swokɨ ɨksɨsae
hai rani. Nɨɨngaka. Adi Komii siya ɨna nɨnokɨnkɨnɨn krɨma
yaimwoarar boɨni.
6 Ta krɨma mɨriiya krɨma inɨg komii haiyɨm pɨ boriisopi
kɨmiir bopwoniya waraurɨn mɨ iikam nhɨr ɨkɨm. Nɨɨngaka.
Nɨm krɨma aposel kamɨm yɨpɨkɨ Krais siya nɨkropkiyɨm sɨma
mɨ ta hɨriinan saiirsika nɨm krɨma wɨ dɨgar nwowɨ Adi Komii
siir whwonkam ɨdan kɨmiiram srɨiyɨm krɨmiir inɨg ɨmiir
hainanɨm mɨ krɨma pɨ boriisopi.
7 Mɨ bɨiya ɨiya krɨma kɨmaka waraur nwowa krɨma kɨmiirar
sɨbgu kɨgrɨraokɨm yopiigɨ sae kɨgrɨraowiya saiir yɨnɨm sɨmiir
saiir hɨriinan. Mɨ krɨma kɨmiiramɨn dimɨn whɨram bɨ srɨigɨm.
8 Krɨma kɨmiiramar naɨngwokɨm mɨ krɨma Adi Komii
siir Yai Wɨn Kɨbiya saiirara bɨ hauugikɨm. Dimusi rani,
krɨma kɨmiiram naɨngwokwonanaeikɨm mɨ krɨma kɨmiir asi
whɨndirɨraerargigɨm.
9 Kɨma iikam whɨekakɨm ɨna nɨnokɨnkɨnɨm krɨma kɨmiirɨn
Adi Komii siir Yai Wɨn Kɨbi aiirar boɨnmauugɨm mɨ krɨma
umɨramɨn nɨi nabɨe mɨriigɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika, krɨma
naemɨn dimɨnɨm kɨmiir waraurankɨ panɨɨnsi haisi.

10 Kɨma mɨ Adi Komii siya kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm dimɨnɨm
krɨma tɨriyɨm kɨmiir iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiirɨm
naɨngwo tɨbmiiyɨm. Krɨma dimɨnɨm big nasmɨrwaiya Adi
Komii siya nwowanɨm sɨmiirar tɨrkɨm mɨ krɨma dimɨn
mɨiyɨkɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowiyɨm sɨmiirarar
tɨrikɨm, krɨma siyɨuɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowiyɨm
sɨmiirarar tɨrikɨm dimɨn biyɨe wara bɨ tɨrikɨm.
11 Krɨma ɨni adɨn siir yɨnisɨmɨm sɨmiir boɨnmɨmauuwiyɨm
ɨni siir hɨriinan ywowɨm mɨ kɨmiirɨn krɨma nokwao boɨnkɨm
mɨ kɨmiirɨn maɨrgɨmaɨrga krɨma nwowaiginɨugikɨm mɨ krɨma
kɨmiiram srɨiinɨnaekɨm

12 kima iinokiinokin Adi Komii siir sibgu wakaeyokna ap
siya kimiiram nikiunanaeikin mi kima mi siya kima wi iripa
nidwowi mi kimiirin wi siyar kigriraowi mi siir dimin taemin
miiyik miiyikim kima wi simiirar ninan haiswowi. Ɨriig.

13 Ɨinokiinokin krima Adi Komii siirar boin wadie nanaeikim
ti dimin taemin imiirsiyin. Biiya krima kimiirin Adi
Komii siir yai imiir boinmimauugim mi kima simiirin ina
wakaeyokna apim sima inkamni yai rani. Niingaka. Ti
yaiyim kima wakaeyokna apim kima Adi Komii siir yai
imiirar wakaeyokna apkim, ti yaiyim sima diminar tirikim
kimiir kwoinauin, iikamim yipiki siir yai imiir wakaeyokna
apim.

14 Kima ti iikamim Adi Komii siir piuganaṇim nu Judianim
yipiki naingwo tibmiiyim Krais siir wakaeyokna apim simiir
kigna miriiyan iikamnan bidi ywowim. Ti nomiiyauim, ti
iikamim ti om Tesalonaika tiranim kimiigikimiirar nomi-
iyauim kimiirin siyiu biyie simar tirkim yipiki Adi Komii siir
yai imiir wakaeyokna apim mi iriipa hiriinan sima ti Judan
iikamim sima siyiu biyie bidi mi tirim iikamim yipiki Adi
Komii siir yai imiir wakaeyokna apim waraur nwowim.

15 Biiya Juda iikamim sima nisomsomaokaokim profet
kamim yipiki biiya Adi Komii siir yai imiir nanaaknṇinkii
haiginiuim mi mhoiiya simiir yiinieyim sima yisomao krimiir
Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siir mi tariinanin sima ini siyiu
biyie krimiirar swoki tirim mi ti siyiu hiriinanin sima tirin mi
Adi Komii siir kwoinin ini haugihauga whiyiekiyin.

16 Mi sima dimin bibiyie iki iikam nhirim simiirar tirkim.
Dimusi rani, sima krimiir siyiu iiir ninkripkiigim iikamim
Juda iikam tani krima yai simiir boinmimauusi. Mi hiriinanki
niuwi sima digiumii ti dimin biyie iiir haimriiyiugig mi Adi
Komii siya wi simiir nwoki anmaiwarkainaim. Ti iikam
bibiyieyim dimin bibiyie imiirar tiryokiyokiiyim mi taka iiya
Adi Komii siya hik ti simiir dimin bibiyieyim simiirsi hau-
uwana saeya bidi yimbiniya. Ɨriig.

Pol siya simiir swoki kigam naingwokin

17 Mi ti iikamim krimiirin sima nikropkikim mi krima ina
yamim mi iiyim hoimgak rani, krima kimiir haiburgigim
mi krimiir kwoinim ini kimaka waraurar yinkin okiyim.
Mi krima wigkamim wigpiowa kampiowa niinga nwowiyim
ini simiir hiriinan ywowim. Mi krima kimiir whwonkam
kignakiyamin ina naingwowim mi krima ina niki hidim
siyiuwamin krima wi paniina niti kimiir kignakiyamin.

18 Kara Polkin mi kara iinokiinokin ina kinankiuin kimiir
kignakiyamin mi krimiir siyiuin ini Setan siya yinkripkiiyin.

19 Mɨ Mhoɨiya ɨiya Jisɨs siya swokɨ ɨti mɨ krɨmiir hainami mɨ
krɨma wɨ saɨka nwowi mɨ wɨ omwaiya waiyayokiyokɨigiyami.
Mɨ mhoɨiya iikamɨm sɨma wa ha dimusi boɨni krɨma
wadɨeyaɨrgɨm? Mɨ mhoɨiya krɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga dimusi
nwowi? Mɨ Mhoɨiya krɨma wɨ krɨmar dimusi hainanaei?
Krɨma wa hainanae, krɨmiir inɨg ɨiirarɨn. Dimusi rani,
iikamɨm kɨmiirsika.
20 Kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ krɨmiir yai ɨmiir wakaeyɨm mɨ Adi
Komii siir kɨgna apɨm, wɨm kɨma maɨrgɨmaɨrga krɨmiir nwo
haiginɨuwi. Ɨriig.

3

Timoti siya yai kɨbiya saiir hainanikɨn mɨ Pol siya ɨni maɨrgɨmaɨrga ywowɨn

1 Mɨ ɨiya krɨma nwoɨmararɨm waraur nɨtam nwonɨnaeya,
krɨra hɨnɨina naɨngwokwoko nɨkrɨra wɨ om Atens tɨr
nwonaowidi.
2 Mɨ krɨra pɨ krɨmiir nomiiyauɨn Timoti siirara nɨkropki
yɨpɨkɨn siya krɨraka mɨriiyɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
mɨi aiirɨn mɨ Krais siir Yai Wɨn Kɨbi aiir nanaakninki
haiginɨuwam mɨ siirɨn krɨra nɨkropki mɨ siya nɨti kɨmiirɨn wɨ
siya whɨnkɨnsiis haiginɨuwi mɨ kɨmiir kwoɨnɨn wɨ kɨrɨe nwokɨ
owɨm Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apamɨn
3 mɨ ta hɨriinan saiirsika, kɨmiir iikam nhɨrkɨm bɨ kiy-
opsɨmsɨbgigɨm. Dimusi rani, tɨ hɨk ɨmiirsika. Mɨ kɨma,
kɨma kɨmarɨn ɨna nɨoknɨnkɨnɨm tɨ hɨkɨm Adi Komii siyar
nɨmbinkɨn krɨma haiyamɨn.
4 Mɨ bɨiya ɨiya krɨma kɨmaka waraurar nikɨ owa, krɨma
kɨmiirɨn hɨnɨina boɨnmauugɨm, iikam nhɨrɨm wɨ dimɨn
biyɨe krɨmiir tɨri. Dimusi rani, krɨma Adi Komii siir yai
aiir wakaeyokna apikɨm. Mɨ kɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm tɨ
hɨriinan dimɨnɨm kɨmiir nɨmbini krɨma bɨiya kɨmiir bɨdiya ikɨ
boɨnmauuɨm.
5 Mɨ kara ɨi prɨei nwowɨm pɨ boriisopi mɨ kara Timoti siirɨn
ta hɨriinan saiirsiya nɨkropkisasauugɨn kɨmiir kɨgnakiyɨm,
kɨma ɨni Adi Komii siir mɨi aiirar mɨriiyɨm iyɨe? Saiir mɨrii
rani. Kara pɨ nɨdidi kɨmiir kwoɨnɨm wɨ Setan siya nɨpiyaokɨisi
mɨ dimɨnɨm krɨma tɨrɨm, sɨma wɨ naekak nwo rani. Ɨriig.
6 Timoti siya kɨmiir haiburgigɨn mɨ siya tɨriir ha nɨtɨn mɨ
ta Yai Wɨn Kɨbiya siya ina anaakninkii haiginɨuni. Kɨma Adi
Komii siir yai ɨmiirar wakaeyokna apkrɨpkai mɨ kɨma iikam
ɨmiirɨm warar timɨ ɨnkɨn aɨngwokwonanae mɨ krɨmiirɨmɨn
ɨriipɨ hɨriinan warar timɨ ɨnkɨn aɨngwokwonanae krɨmiir
kɨgnakiyam, krɨma naɨngwowiya kɨmiir kɨgnakiyɨm saiir
hɨriinan.

7 Mɨ krɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwokrɨpkaii. Dimusi rani,
iikam kɨma ɨni Adi Komii siir yai ɨmiirar nikɨ wakaeyokna
apkrɨpkaiyɨm. Mɨ iikamɨm sɨma siyɨu biyɨe krɨmiir tɨriyɨm
mɨ krɨma hɨkak bɨri nwowikɨm. Nɨingaka. Mɨ dimɨnɨm
krɨma wakaeyɨm kɨma tɨrɨm, yɨm krɨmiirɨn sɨmar whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwɨ maɨrgɨmaɨrga hɨriiyar nwokrɨpkaiyɨm.
8 Mɨ kɨma Adi Komii siir yai ɨmiirɨn hɨriinanar wakaeyokna
apkrɨpkai mɨ ha timɨ okworɨnu krɨpkai mɨ hɨriinankɨnɨuwɨ,
krɨma wa nongwomamaɨr aei.
9 Mɨ krɨma Adi siirɨn wɨ panɨina boɨn wadɨe mɨ krɨma siirɨn
wɨ ha nɨisiimauuwɨ krɨma maɨrgɨmaɨrga kɨrɨe komiigakɨm.
Dimusi rani, iikam kɨmiirsika, ha? Yɨo tɨ hɨriinanɨn yɨo siyɨu
karamaeka. Nɨingaka.
10 Mɨ ɨinokɨinokɨn krɨma Adi Komii siirama srɨinanaeikɨm
krɨma kɨmiir kɨgam mɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmii aiir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwam mɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya saeya wɨ sapɨsap
kɨpi nwo. Ɨriig.
11 Mɨ krɨma hɨnɨina naɨngwowɨ krɨmiir Adi Komiiyɨn mɨ
krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs, sowa whɨndirɨraerarkiko
kɨmiir kɨgnakiyam.
12 Mɨ krɨma hɨnɨina naɨngwowɨ Bɨiyan Inkam Komii si-
yar tɨrkii kɨmiir nomiiyauɨm ɨkɨ iikam nhɨrɨm hɨnda tɨnda
nwowɨm sɨmiiramɨn nhami nhami kɨpi naɨngwokwonanae
opkɨ mɨrkɨmɨrka sae nɨnkɨniya mɨ ha bwaembwaekɨinamiya
saiir hɨriinan, ta krɨma naɨngwokwo nanaeiya kɨmiiram saiir
hɨriinan
13 mɨ ɨriipa hɨriinan Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya wɨ kɨmiir
kwoɨn ɨmiir tɨrki sɨma kɨrɨe nwokɨ owɨm. Mɨ mhoɨiya Bɨiyan
Inkam Komiiyɨn wɨ siir iikam ɨmaka nɨti mɨ kɨma Adi Komii
siir whwonkam ɨda wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu rani. Ɨriig.

4

Tɨ hɨriinan siyɨuɨn kɨma Adi Komii siir wakaeyokna apiyɨn yɨo Adi Komii siir maɨrgɨmaɨrga haigɨnɨuwɨ

1 Bɨiya krɨma kɨmiir bɨdiyar ikɨ boɨnmauuɨm mɨ kɨmiir
bɨdiyar mɨ ɨisiimauuwɨm siyɨuɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
wakaeyokna apanɨn mɨ maɨrgɨmaɨrga siir nwo haigɨnɨuwɨm
mɨ krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm mɨ kɨma sɨmiir tɨri mɨ krɨma
kɨmiirɨn wɨ asi srɨinanae krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs
siir yai ɨmiiramɨn mɨ kɨma tɨ siyɨu ɨiirɨn wɨ hɨrii hɨriinanar
tɨrnanae.
2 Kɨra bɨdiyar yɨnokɨnkɨnɨn yaiyɨm bɨiya kɨriir
boɨnmɨmauuwɨm krɨma, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siir
inɨgni.
3 Mɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya naɨngwowɨm kɨra kɨgna
dirɨraeraram sɨmiirɨn donkworɨnukrɨpkai mɨ kɨma dimɨn

whɨrkɨ kɨmbu karamae hɨriiyar dwokrɨpkai. Mɨ kɨma siyɨuɨn hɨi nanaeiyɨn siirsiyɨn aru dwo.

4 Mɨ kɨma ɨrɨra nwɨnwɨra sɨbgu dɨnokninkɨn siyɨuɨn kɨmiir pɨu aiir kɨgrɨraowanɨn mɨ rɨrmiiya dwokrɨpkai mɨ Adi Komii siya tɨ hɨriinan dimɨn mɨiyɨkɨn siir kɨgi mɨ siya wɨ maɨrgɨmaɨrga nwowi.

5 Mɨ kɨma hɨi nanaei siyɨu biyɨeyɨn siiram kɨpi naɨngwokwonanae iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowiyɨm sɨmiir hɨriinan kɨpi nwo. Nɨingaka.

6 Mɨ kɨma kɨmiir nomiiyauɨm sɨmiirɨn siyɨu bibiyɨe kɨpi tɨrhaigɨnɨu mɨ sɨmiir kwoɨn ɨmiir kɨpi kiyai Nɨingaka. Dimusi rani, bɨiya krɨma kɨmiirɨn hɨniina boɨnmauugɨm, iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ hɨriinan siyɨu biyɨe ɨiir tɨrɨm yɨm wɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya nonkwobumbuninkɨn haigɨnɨuwi.

7 Mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn siyɨu bibiyɨe tɨram bɨ nɨkɨunakɨn. Nɨingaka. Siya krɨmiirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowɨm nɨkɨunakɨn.

8 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ digɨumii tɨ yai ɨmiir haimriiyɨugigi, yɨm sɨma digɨumii iikamɨm tɨ yai ɨmiir boɨnmauuwɨm sɨmiir haimriiyɨu rani. Nɨingaka. Yɨm sɨma digɨumii Adi Komii siirar haimriiyɨuwi yɨpɨkɨ inkamɨn naeyɨu mɨiyɨk krɨmiir hauuɨn.

9 Mɨ kara kɨmiiramɨn wɨ wɨnboɨnki rani, siyɨuɨn nomiiyau nhɨrmiyam naɨngwokwonanaeyɨn siirɨn. Nɨingaka. Dimusi rani, kɨma bɨdiyar yɨnokninkɨnɨm. Dimusi rani, kara kɨmiir bɨdiyar ikɨ boɨnmauuɨn Adi Komiini siya naɨngwokwonanaeyɨm kɨmiir nomiiyau ɨmiiram.

10 Mɨ kɨma kɨmiir nomiiyauɨm sɨmiiram bɨdiyar yaɨngwokwonanaeyɨm hɨnda tɨnda nwowɨm nu Mesedonia hɨr mɨ krɨma kɨmiirɨn pɨ hɨniina boɨnkii, kɨma kɨmiir nomiiyau ɨmiiram daɨngwokwonanae.

11 Mɨ kɨma omwai sɨbgu waiya yokiyokɨiyam daɨngwokwo mɨ dimɨn biyɨe tɨrɨm kɨpi naɨngwo mɨ pɨu mɨnkɨ kɨpi piyao mɨ kɨma kɨmiir umɨr mɨi ɨmiirar sɨbgu mɨrii, bɨiya krɨma nɨkɨ boɨnmauukiya saiir hɨriinan.

12 Mɨ ɨriipa hɨriinan iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowɨm sɨmiir whwonkam ɨda kɨmiirɨn sɨma wa kɨgnaɨngwo boɨni kɨma iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm mɨ kɨma dimɨn taemɨnɨm wɨ kɨma kɨmar haiyam naɨngwona rani. Nɨingaka. Ɨriig.

Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya nɨtan ɨi aeya

13 Mɨ kara pɨ boriisopi iikam kɨma habwaowaenan nwowɨm kɨmiir nomiiyauɨm naokaowɨm sɨmiiramɨn. Mɨ kara pɨ boriisopi kɨma maɨrgɨmaɨrga nwo karam nwowɨm tɨ iikamɨm naokaowɨm sɨmiirsiyɨn tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨn karamae nwowiyɨm sɨmiir hɨriinan mɨ

siya ti iikamim simiirin wi swoki kininsiin idwo rani, omwai waiyayokiyokiiyamam. Niingaka.

14 Mi krima ina naingwo tibmiiyim Jisis siya bidiyar iki aonamin mi siya kimidiniya ie hiranki swoki insiin idwo, tiriiginim yipikim Adi Komii siir yai aiiram naingwo tibmiiyim mi ha naonamim mi Adi Komii siya wi ti iikam imiir hidninsiin idwowi mi sima wi saika warar swoki inkin iti.

15 Krima kimiirin dimin taeminim yipiki biiya Biiyan Inkam Komiiyin siyakisiyar boinim simiir boinmimauuwi. Yim hiniingim, krima ti iikamim yipiki ti omwaiya niki waiyam mi iiya Biiyan Inkam Komiiyin siya niti mi iikamim yipiki biiya naokaowim simiir biiyin wi krima nam tani. Niingakiniingaka.

16 Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya wi ninomor kou hirankin sasar niuuni mi siya wi yai komiiyar boinki mi Adi Komii siir paekwosimin kirie komiigakin siya wi komiiyar kauwok boinki mi Adi Komii siir kidin wa masboinki mi Krais siir iikamim yipikim biiya naokaowim mi biikibiiyin wi simar ninsiin idwowi.

17 Mi ta saiir mhoiiyarin mi iikamim naingwo tibmiiyim yipikim omwaiya niki waiyam mi yim wi simaka warar ninkin ami mi iikamim sima Biiyan Inkam Komiiyin siirin wi kou hir niyiskaiwini. Mi Biiyan Inkam Komiiyin siya krimiirin wi ti hiriinan siyiu iiirsi nikiunaiinami mi krima iinokiinokin wi saikar nwoyokiyokiikaiyami.

18 Mi kima irni nwirni whinkinsiis ankinsiis haiginiu mi mairgimairga ta yai anaka dwo. Iriig.

5

Krima hiriiyar sibgu okworinu kripkai iiya Biiyan Inkam Komiiyin siya swoki itina saiirim

1 Kima ti nomiiyauim, krima iiya ti diminin siya nimbiyamana pi yokwoni kimiir winboinmauugi rani.

2 Kima iikamim, kima ina sibgu inoknninkinim iiya Biiyan Inkam Komiiyin siya nitina ya wi inkamin digworaekwo tauaeyim nitiyin niiyaka wi siir hiriinan niti mi iikamim wi hindara nanaawini.

3 Iiya inkam nwirki ha boini krima ini wadieyar sibgu owim mi dimin biyie whir karamaeka mi dimin whirin ina yimbiyamin simiirin mi simiir tirbu wiga yipiki yinisim naokainam tiriya mi ha diyiuraeyiuwiya saiir hiriinan mi sima wi saiirsi kiyoopki rani. Niingaka. Wiga yinisim naokainani hikim simiir hai karamae bi swoki owika.

4 Kima ti nomiiyauim, kima yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karam nwowiyim simiir hiriinan tani mi iiya siya swoki itina ya wi krimiir nanaa haiginiu

rani, hiiyan inkamin yipiki digworaekwo tauaeyaeiyin siir
hiriinan. Niingaka.
5 Kima iikamim ini Adi Komii siir yinisisim ara ywowim
mi siir yai imiirar wakaeyokna ap. Kima Setan siir iikam
tani yipiki siir yai aiir wakaeyokna ap karamae nwowim.
Niingaka.
6 Mi ti hiriinan saiirsika, krima iikamim yipiki Adi Komii
siir yaiyim simiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim simiir
hiriinan tani. Niingaka. Krima krimasiyar mintaraona
mi dimin im Adi Komii siya boiniyim simiirar wakaeyokna
apiyokiyoki.
7 Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna ap
karam nwowiyim, yim ini iikamim nhwo whwonkaowiyim
ini simiir hiriinan ywowim mi ini iikamim op kirie kwiyae
whaowaeiyim mi dimin taemin ha priidiriraeraramiyim ini
simiir hiriinan ywowim.
8 Krima iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna
apiyim krima krimasiyar mintaraona. Krima Adi
Komii siir yai imiir wakaeyokna ap mi iikam imiirim
daingwokwonanaei. Ti dimin hiriinanim kimiir whinkinsiis
haiginiuwiyim, yim nhaowa inkamki hioikwowiniya saiir
hiriinan ywowim. Krima Adi Komiiyin yipikin mhoiiya
krimiir nikiunakiyanin mi krimiir whindiriraeraranin siiram
waikao. Mi ta hiriinan wi saeya whinkinsiisi pagra kirieya
iiya kamim yaii niniiyim simiir mwo imiir haiginiya saiir
hiriinan.
9 Adi Komii siir iowa krimiiram biri nimbinga krimiir
nonkwoniinwomwiirninkinim. Niingakiniingaka. Mi siya
ha nimbingin krimiirin, krimiirin wi krimiir Biiyan Inkam
Komiiyin Jisis Krais siir inigni nanmaiwarkainaei.
10 Biiya siya krimiir whindiriraeraram naokin mi ta
hiriinan saiirsika krima yipiki omwai waiyam mi yipiki
naowim mi mhoiiya krima wi omwai saikar waiyayokiyoki
iinokiinokin.
11 Kima irni nwirni dinan inkinsiis ankansiis haiginiu mi
irni nwirni timi whindiriraerar haiginiu tariinanin kima tira
saiir hiriinan tir. Ɨriig.

Nikopkaigiyan yai ima

12 Krima kimiirin igao yai boinkim, kima iikamim Biiyan
Inkam Komiiyin siya nikmwin kwoim kimiir bopwoniya wa-
raur nwowim simiir yai imiir wakaeyokna mi simiirin siyiu
miiyik imiirar diisiimauu. Dimusi rani, kimiirin ini simar
kigriraowim mi ini simar nowomwarkaiyiuim Adi Komii siir
dimin taemin imiirin.
13 Kima ti kam miiyik miiyikim simiiram daingwo mi
simiiramin ha daingwokwonanaei. Dimusi rani, dimin

taeminim sima tiriiyim simiirsi. Kima iraka nwirka dong-
womamair ae.
14 Ti nomiiyauim, krima ti yaiyim kimiirin igao yai
minsi boinki mi kima iikamim yipiki nhakiuwiyim simiir
boinwakae. Mi iikamim yipiki nididiyim simiir whinkinsiis
mi iikamim yipiki mairgimairga nwo karamae nwowiyim
simiir kinsiis haiginiu mi kima hiinsima dwo iikam simakan.
15 Kima sibgu mintarao, kima yipiki iikamim siyiu biyie
kimiir tir haiginiuwiyim, kima simiirin wi yamdi kipi swoki
tirbu haiginiu. Niingaka. Mi kima irni nwirniyin mi
iikamim hinda tinda nwowim simiirin dimin miiyik imiirar tir
iinokiinokin.
16 Mi iinokiinokin kima wi mairgimairga dwokripkai.
17 Iinokiinokin kima nhwo Adi Komii siirama kwisboinanae.
18 Kima Adi Komii siir boin wadie ti dimin taemin
whiekakim nimbimbiiyamim simiirsi, Adi Komii siya wi
mairgimairga kimaka nwowi, kima ti dimin taeminim Krais
Jisis siir inigni tiri yipiki kimiir whinkinsiis haiginiuwiyin.
19 Kima dimin taeminim Adi Komii siir naeyiuin siya
tiriiyim simiir kipi kikinokou.
20 Kima, kimiir whwomisim amimira kipi nwo mi siyiu
biyie kipi niisiimauu ti kamim Adi Komii siir naeyiuin siya
boinmimauuin diminim mi ha nanaakninki haiginiuwim.
Niingaka.
21 Kima dimin taeminim iikamim sima boinmimauuwiyim
mi sima nanaakninki haiginiuwiyim simiir kinanankiu mi
dimin kibi kibiyim simiir sibgu onkworinu.
22 Mi dimin biyie imiirsi dapyok.
23 Kara ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siyairgin
mairgimairgani bwamkibwamin mi kimiirin wi siyar
whinkinsiis haiginiuwi siir wakaeyokna apim mi ta hiriinana
saiirsika kimiir kwoinim mi kwoinbudim mi kimiir piuim wi
wadieya hiriiyar, nwokwokini mi wi iiya Biiyan Inkam Komii
Jisis Krais siya swoki iti wi saiir nadigiuwi.
24 Adi Komii siya kiriiram bidi yikiuin mi kima siirgisiirgim
mi siya siir kwoinin bi swoki kisina haigiikin mi siya wi ti
dimin imiir tirkripkai mi wi sima digii.
25 Ti nomiiyauim kima Adi Komii siiram ti kwisboin
krimiirim mi siya wi krimiir nwoki whinkinsiis haiginiuim.
26 Iiya kima kimiir nomiiyau imiir nokboinmamairiyim
kima simiirin warar dankabmamairgiyam.
27 Kara kimiirin Biiyan Inkam Komiiyin siir inig iir boinki,
igao yaiyim kima ta yokwowa wara nomiiyauim waraur
nwowim simiir whwonkam ida mwain.
28 Kara ha naingwowi Biiyan Inkam Komii Jisis Krais siir
naingwobumbuwa wi kimaka nwowi. Iriig.

2 TESALONAIKA

Ta yokwowa Pol siya wɨnkika iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiiram om Tesalonaika hɨranɨm sɨmiiram ta yokwowa bɨiyana siya wɨnkiya saiir mhoɨiyar. Siya sɨmiirsiyɨn mɨnsi wɨnkikɨn nhɨrɨm yɨm ha boɨni, Jisɨsɨn bɨdi swokɨ ɨtɨn mɨ Pol siya hɨnɨinam naɨngwowi sɨmiir nɨksɨsaeya pɨ dɨgiyɨm. Mɨ siya Bɨiyan Inkam Komii siya nɨtana saiir asi swokɨ wɨn boɨnkikɨn. Ɨriig.

1 Pol, Silvenes, Timoti ta yokwowa krɨma wɨnkika iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm Adi Komii siir pɨuganɨm om Tesalonaika hɨranɨm kɨmiiram. Mɨ kɨma krɨmiir Adi Komii mɨ Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais sowiirgo.
2 Mɨ krɨma hɨnɨina naɨngwowi Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya mɨ Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siya, sowiir naɨngwoyɨmiyoka kɨmaka dwo mɨ kɨma hɨriiyar dongwomamaɨr aekaeyam. Ɨriig.

Pol siya Adi Komii siir boɨn wadɨeki

3 Ɨinokɨinokɨn, krɨma Adi Komii siir boɨn wadɨe iikam kɨmiirsi. Dimusi rani, kɨma Adi Komii siiramɨn nhami nhami naɨngwo tɨbmii rani mɨ wɨm kɨma nhami nhami mɨ naɨngwokwonanae rani, ɨrni nwɨrniyamɨn.
4 Dimusi rani, krɨma kɨmiir inɨgɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiirsi hainani mɨ krɨma ɨna boɨnmamauugiyɨm iikamɨm Adi Komii siir pɨugananɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir mɨ krɨma sɨmiir boɨnmɨmauu dimɨn biyɨeyɨm yɨpɨkɨ iikamɨm sɨma tɨrɨm kɨmiir mɨ kɨmiirɨn sɨma kɨmpɨpɨsu prasae bɨ hauugɨm. Mɨ tɨ kɨmpɨpɨsu hɨriinanɨm yɨm wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo karam kɨmiir nwowwaigɨnɨu rani. Nɨingaka. Wɨm kɨma maɨrgɨmaɨrga mɨ kɨrɨe hɨriiyar nokworɨnu krɨpkaiigɨm. Ɨriig.
5 Mɨ kɨma hɨriiyar dokworɨnukrɨpkai krɨmiir nɨisiimauuɨm Adi Komii siya iikam ɨmiirɨn wa kiwaki kɨmiir kɨnankɨuam. Dimusi rani, krɨma siir mɨi aiir mɨrii. Mɨ hɨriinan saiirsika Adi Komii siya wɨ iikam whɨekakɨm wɨ sɨmiir nɨisiimauuwi hɨnɨinɨn wɨm kɨma wadɨekɨm. Dimusi rani, wɨm kɨma ta kɨnankɨu aiirɨn hɨriiyar nokworɨnukrɨpkaigɨm mɨ yɨm sɨma mɨiyɨk rani mɨ siya wɨ hɨnɨina boɨni ɨni wadɨeyar mɨ owɨn kɨra saɨkar timɨ ɨnkɨn o mɨ kɨriirɨn wɨ siyar kɨgrɨraowi.
6 Mɨ mhoɨiya Adi Komii siya wɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ bɨiya siyɨu biyɨe kɨriir tɨrɨm sɨmiir nonkwobumbunɨnkɨni. Dimusi rani, iikam whɨekakɨm siya wɨ wadɨeyar sɨbgu kɨgɨrkaki.
7 Mɨ ɨriipa hɨriinan mhoɨiya Adi Komii siya wɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨn kɨmiir mɨ krɨmiir maɨrgɨmaɨrga krɨmiir nwowaigɨnɨu karamae nwowiyɨm mɨ wɨ siya nɨtkiigii mɨ sɨma

wɨ krɨmiir haiburgigi mɨ krɨma wɨ wadɨeyar sɨbgu owi. Mɨ tɨ dimɨn taemɨn whɨekakɨm wa nɨmbiyami ɨiya Jisɨs siya mɨ siir paekwo sɨm ɨeya ɨiya sowa Adi Komii siir om ɨiir haiburgigi mɨ sɨma wɨ sɨma sɨma nɨmbiyamnae paeya paowii karamaeya saiir hɨrɨn.
8 Mɨ siya yɨpɨkɨ iikamɨm Adi Komii siir nɨnokninkɨnsi bori-isopɨm wɨ sɨmiir tɨrbuwi, iikamɨm yɨpɨkɨm krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs siir Yai Wɨn Kɨbiya saiir wakaeyokna karamae nwowiyɨm wɨ warar mɨ ɨnkɨn tɨrbumbuki.
9 Mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm siya wɨ sɨmiir tɨrbumbuwi mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya wɨ sɨmiir nɨkropki sɨma siir whwonkam ɨda nwosi mɨ siir dimɨn kɨrɨe komiiyɨn paenan nɨuyaeiyɨn mɨ siir kɨrɨe komii aeya mɨ wɨ sɨma tɨoɨdwomaii ɨinokɨinokɨn.
10 Mɨ tɨkɨriiginɨm yɨm wɨ taka hɨniin ɨiya sae nɨmbiyami mhoɨiya siya nɨti mɨ ɨriipa hɨriinan iikamɨm yɨpɨkɨ siir wakaeyokna apiyɨm saiirsika mhoɨiya sɨma wɨ inɨg komii siir hauuwi. Sɨma mɨ krɨma wɨ kakakar nwowi mɨ maɨrgɨmaɨrga saɨka nɨnkɨn owi. Mɨ siir yaiyɨm krɨma bɨdi yanaaknɨnkii haiginɨuɨm mɨ kɨma sɨmiirar wakaeyokna ap. Mɨ tɨ hɨriinan saiirsika kɨma mɨ sɨma wɨ tɨ digworaekwowɨm sɨmiir nwokɨ tɨrɨm.
11 Mɨ ta hɨriinan saiirsika ɨinokɨinokɨn krɨma iikam kɨmiiramɨn Adi Komii siirama srɨii, kɨma wɨ mɨi mɨiyɨk nwokɨ mɨriiyɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika siya wɨ hɨniin asi naɨngwowi siir yɨnisɨsɨm nwowamɨn. Krɨma siiram kwɨs boɨni mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ dimɨn taemɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm kɨma tɨram naɨngwowɨm wɨ sɨmiirar nwokɨ tɨrɨm. Mɨ kɨma tɨ dimɨnɨm kɨma tɨrɨm wɨ siir kɨrɨe aiirar tɨri, whɨsarii rani, kɨma siiram naɨngwo tɨbmiigɨm.
12 Mɨ krɨma ta hɨriinana saiirsi kwɨs boɨni Bɨiyan Inkam Komiiyɨn krɨma siir inɨgɨn wɨ kougɨkouwa hainanki. Dimusi rani, tɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm siya tɨrɨm iikam kɨmiir kwoɨn ɨmiir mɨ sɨma wɨ kɨmiir inɨg ɨmiir hainanprapraskii. Dimusi rani, siirsika. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm wa nɨmbiyami whɨsarii rani, krɨmiir Adi Komiiyɨn mɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais sowiirni naɨngwoyɨmiyoka ɨni krɨmaka nwowa. Łriig.

2

Dimɨn biyɨekɨ biyɨe ɨeya

1 Tapa krɨma tɨ nomiiyauwɨm kɨmiirɨn Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir boɨnmauugi, siya wɨ sɨpi swokɨ ɨti mɨ krɨma wɨ ɨrkɨiɨrɨpa saɨka nwowi.
2 Krɨma kɨmiir srɨii, tɨ nomiiyauwɨm kɨmiir kwoɨnɨn nɨdid kwoɨn aisiima kɨpi nikɨ o mɨ kɨma ha wakaewɨnkɨm Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya bɨdi yɨtɨn. Nɨingaka. Krɨma nɨnokninkɨn

tani, kimiirin inkamki boinmauugim ti dimin imiirin mi inkamki nanaaknnki haiginiugim mi siya tari ha naingwokin Adi Komii siir naeyiuin siya boinmauugin siirin mi tari yokwoni inkamki winhauugin, ti dimin taeminim mi simiirim kipi naingwo tibmii.

3 Mi inkam nwirki kiriir kwoin iiir nipiyaokiiyam kipi kignnkinwin ti hiniin siyiu bibiyieyim sim, yai biyie boin mi yokwo biyie win mi iki dimin biyie nhirim simiir warar. Niingaka. Mi ta iiya Biiyan Inkam Komii siya swoki itana, saeya wi whisarii nimbiyam tani. Niingaka. Biiyan iikam whiekakim wi digiumii Adi Komii siir niki haimriyiuwi mi ti inkam biyie komiigikomiiyin yio wi sasar nanaaknnkiinaei. Mi ti inkam hiriinanin siyairgin maeyauwa paeki nwowa saiir hir tioidwomaii.

4 Mi siya wi sasar nokmwin okwonaei Adi Komii siir om hirin, digworaekwo niksisaeiyim iikamim sim hainaniyim simiir biiyin mi siya Adi Komii siir omaka aiir nidwokai mi siya wa boini, karakikarairgin Adi Komiiyin.

5 Mi kima daingwoki yaiyim biiya kara kimaka niki owa mi ha boinmamauuwim simiirin mi kima simiirin biri naingwowarkainakim, aniya?

6 Mi tariinanin, kima ti Adi Komii iiirin ina ninokninkinin dimin siir siyiu iiir ninkripkiiyin mi ta hiriinan saiirsika, siya wi sasar nanaaknnkiina rani. Niingaka. Wi iiya Adi Komii siya nimbina siirim, wi saiirar digi.

7 Mi iriipi hiriinan, ti dimin biyieyim yipiki ti inkam biyieyin wi siya tiri, iiya siya niti ya bidinanar nimpriio amkika mi ti inkam biyieyin yio wi niki it rani. Niingaka. Siir siyiuin wi Adi Komiiyin yipiki siir siyiu iiir ninkripikouwin wi siyar haiwao budgii siya nitamin.

8 Mi ta saiir mhoiiyarin, ti inkam biyieyin siyiu biyie iiir wakaeyokna apiyin mi siya wi sisiyar nanaaknnkiinaei. Mi krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis siya inkam biyie komiiyin siirin wi yainiyar kubrukigi mi Jisis siya wa swoki iti mi siya wi sasar nanaaknnkiinaei mi ti inkam komii biyie siir kirieya wa digi mi siirin wa nonkwobumbu ninkinki.

9 Mi ti inkam biyieyin siyiu biyie tiriyin siya wi inkam komii biyieyin siir kirie komii anaka niti mi siya wi dimin kirie komii komii imiirar tiri, ti diminim yipiki biiya iikamki kig karamae nwowim mi siya wi dimin miiyik miiyik imiirar tiri iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim wi simiir kiyopsibgi haiginiuwi mi siya wi dimin biyie kirie komii komii imiirar diriraerari iikamim sima wi nwoki kigididim.

10 Mi siya ti iikam imiirin wi inkam komii biyieyin siir kirie komii anakar kiyopsibgi haiginiuwi. Mi ti yipiki iikamim Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowim, yim wi Adi

Komii siyar nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguski. Siya wɨ sɨmiir kiyopsɨbgi haigɨnɨuwi. Dimusi rani, sɨmiirɨn bɨ nanmaiwarkainakɨm mɨ sɨma ta Yai Wɨn Kɨbiya kaimwo nwowiya saiirɨm bɨri naɨngwo tɨbmiikɨm.

11 Dimusi rani, ta hɨriinana saiirsika, Adi Komii siya bɨdi kiwakiyɨn dimɨnɨn sɨmiir kiyopsɨmsɨbgikikaiyamɨn. Mɨ siya sɨmiirɨn mɨnam tɨrkikɨn sɨma tɨ nɨksɨsae dimɨnɨn siirɨm nwokɨ naɨngwo tɨbmiiyɨm.

12 Mɨ ta hɨriinana saiirsika, tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ yaimwokɨyaimwo aiirɨm naɨngwo tɨbmii karamae nwowɨm, sɨma wɨ dimɨn biyɨe haii Adi Komii siir hɨrankɨ. Dimusi rani, sɨma dimɨn biyɨe tɨrɨm naɨngwokɨm mɨ Adi Komii siir yai aiirɨm bɨ naɨngwo tɨbmiikɨm. Ɨriig.

Mɨ kɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi yɨmbinɨn kɨmiir nanmaiwarkainamɨn

13 Tɨ nomiiyauɨm Bɨiyan Inkam Komii siya kɨmiiram naɨngwokwonanaeikɨn mɨ ɨinokɨinokɨn krɨma Adi Komii siir boɨn wadɨe. Dimusi rani, bɨdi bɨdiniyarɨn siyar nokmwɨn okwo haigɨnɨugɨn kɨmiir nanmaiwarkainaɨm. Kara kɨmiirɨn whɨsarii bɨ nanmaiwarkainakɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn siir kɨrɨeni kɨmiirɨn wɨ saeyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowamɨn mɨ siir yaimwokɨyaimwo aiiram naɨngwo tɨbmiiyɨm.

14 Siyar nɨkɨunakɨn kɨmiirɨn tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiiram kɨmiir naɨngwo tɨbmiini, ta Yai Wɨn Kɨbiya saiiram yɨpɨkɨ krɨma nanaaknɨnkɨi haigɨnɨuwa kɨmiir mɨ kɨma wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨka haii krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siir hɨrankɨn.

15 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, tɨ nomiiyauɨn kɨra kɨriir kwoɨnɨn kɨrɨe dwo mɨ ha dokworɨnu mɨ ta yai aiir wakaeyokna ap, bɨiya krɨma boɨnmauuwɨm kɨmiir krɨmiir yainiyar mɨ yokwoni krɨma mɨ wɨnhauugi ɨkɨm.

16 Krɨma ha naɨngwowi tɨ krɨmiir Bɨiyan Inkamɨn Jisɨs Krais siyar mɨ krɨmiir Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨ krɨmiiram naɨngwokwonanaeiyɨn mɨ krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyɨn siir naɨngwobumbuwa, wɨ krɨmiir hauuwi mɨ naɨngwo tɨbmii mɨiyɨka mɨ ɨiya siya nɨtana saiirɨm nwokwokɨn aka

17 kɨmiir kwoɨn ɨmiir siiboboɨnɨu haigɨnɨuwam mɨ kɨmiir kwoɨnɨm wɨ hiinsɨma nwowi mɨ kɨma wɨ kɨrɨeya nwokɨ owɨm mɨ siya wɨ kɨmiirar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk tɨram mɨ dimɨn taemɨn nhɨrɨm sɨmiir warar mɨ wɨ siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi kɨmiirɨn yaimɨn dimɨn mɨiyɨk boɨnam. Ɨriig.

3

Kima krimiiram kwisboin

1 Tariinanin ti nomiiyauwim, kima Adi Komii krimiir Wanin
siirim kwisboin krimiiram mi ta hiriinan saiirsika krimiir
Biiyan Inkam Komiiyin siir yaiyim wa namsisauugi omom
omomim simiir. Mi iikamim sima simiir wakaei mi sima wa
wakaeyokna api, ti iikamim kima wakaeyokna apim saiir
hiriinan.
2 Mi siirim kwisboin, siya krimiir nanmaiwarkainaim iikam
biyieyim simiir hirankin. Dimusi rani, iikam whiekaki bi
wakaeyokna apikim Adi Komii siirin.
3 Mi krima ha naingwo tibmii, Biiyan Inkam Komii siya wa
diriraerari mi siya wi kimiir whinkinsiisi kima sibgu okwo
rinukripkaiyim mi siya wi kimiirar kigriraowi mi Setan siya
wi kimiir niyopakaiyiu rani.
4 Mi krima naingwo tibmii kiriekakim Biiyan Inkam Komii
siirimin mi iikam kimiirin wi digar nwowaiginiuwi mi kima
diminim biiya krima boinmamauuwim mi mhoiiya kima wi
simiirar swoki tirkripkaii.
5 Krima ha naingwowi, Biiyan Inkam Komiiyin wi
siyar nowomwarkaiyiuwi kimiir kwoinim mi kima
wa ninokninkini, Adi Komii siya iikam kimiiramar
naingwokwonanaeikin. Mi iiya kima hikak nwowi mi kima
wa sibgu okworinuwi Krais siir inig iirin. Iriig.

Iikam whiekakim kima miiyar mirii

6 Mi tariinanin krima yai kirie kimiir boinki Biiyan Inkam
Komii siir yai imiir. Mi yipiki iikamkim kimiir bopwoniya
waraur nwowim siya hindara sibidwo nanmimiki mi yaimin
diminim biiya krima hauugiyim simiir wakaeyokna ap kara-
mae nwowi mi kima aru siirsi dwo.
7 Whisarii rani, kima kima ina ninokninkinim, kima miiyim
krima miriiyim simiir hiriinan wakaeyokna mirii. Biiya
iiya krima kimaka nwowim krima hindara bi sibidwokim.
Niingaka.
8 Mi krima inkam nwirni naeyim whisarii bi sibaekim.
Niingaka. Krima umirniyar sainaekim, nii nabie mii pranae,
bi miriigim mi ta hiriinan saiirsika mi krima hiknan wi kimiir
hauu rani.
9 Mi krima ti dimin imiir tiram miriikim. Niingaka. Dimusi
rani, krima inig karamae rani, naemin dimin kimiir warau-
ranki haiyim. Niingaka. Krima ti diminim minam tirkim, kima
krimiir kigna diriraerarim.
10 Biiya iiya krima kimaka nwowim, krima kimiirin yai kirie
aiirar boinkikin, yipiki mii mirii karamae nwowiyin, naemin
dimin siir kipi hauuae.

11 Krɨma tɨ dimɨnɨm kɨmiirɨn whɨsarii bɨ boɨnkikɨn, krɨma
bɨdi wakaeyɨm, iikam nhɨrɨm kɨmiir bopwoniya waraur
nwowɨm sɨma ɨni hindara sɨbɨdwo naɨnmɨmɨkɨm mɨi mɨrii
rani, sɨma yai ara sɨbɨdwo boɨnai yokiyokɨi.
12 Tɨ hɨriinan iikamɨm krɨma yai kɨrɨe kɨmiir boɨnki, krɨmiir
Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir inɨg ɨiir. Mɨ sɨma sɨbgu
dɨdwo mɨ kɨma kɨmiir mɨi ɨmiirar sɨbgu aɨnmɨmɨk mɨrii mɨ
sɨma naeyɨm sɨma hai, sɨma naeyɨmɨn mɨ iikam nhɨrmi anka
kɨpi hai.
13 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kɨma tɨ nomiiyauɨm kɨma kɨpi nhakɨu
wa dimɨn mɨiyɨkɨm kɨma tɨrɨm, sɨmiirsiyɨn. Nɨingaka. Kɨma
sɨmiirar tɨrkrɨpkai.
14 Mɨ inkam nwɨrkɨ tɨ yaiyɨm yokwoni krɨma wɨnkiyɨm
sɨmiir wakaeyokna karamae nwowi mɨ kɨma saɨka kɨpi nwo
mɨ dimɨn whɨr saɨka kɨpi mɨ tɨr mɨ ta hɨriinana saiirsika siya
wɨ nɨdidkak nwowi.
15 Kɨma siirɨmɨn sau omomnan kɨpi naɨngwo. Nɨingaka.
Kɨma saɨka boɨnai, kɨmiir nomiiyau mɨiyɨkni hanɨin.

Nɨkopkaigiyan yai aeya

16 Krɨma ha naɨngwowi Bɨiyan Inkam Komiiyɨn sasaɨrgɨn
iikamɨm sɨmiir hauuwiyɨn nongwomamaɨr aekiyami siyɨuɨn
siir bwamkɨbwamɨn. Mɨ ɨiya kɨmiirɨn dimɨn mɨiyɨk mɨ dimɨn
biyɨekɨ nɨmbinii mɨ kɨmiirɨn wɨ nongwomamaɨrni kwoɨnɨn
siya wɨ hɨriiyar nongwomamaɨr aekiyami. Mɨ Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn wɨ kɨmiir ɨrɨra nwonɨra aka nwowi.
17 Kara Polkɨn, kariir ɨinga wɨnkika ta boɨn maɨrgɨmaɨrga
yaiya. Kara tɨ hɨriinan mɨnam wɨnkikɨm kɨmiir
nɨisiimauuwɨm tɨ yokwoɨm yɨm karar wɨnkikɨm. Kariir ɨinga
wɨnkɨm sɨmiirɨn.
18 Kara ha naɨngwowi Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siir
naɨngwoyɨmiyoka wɨ whɨekak kɨmakar nwowi. Ɨriig.

1 TIMOTI

Timoti siya ta yaiwɨn kɨbiya siir apua Yunis mɨ siir wai aeya Lois sowa boɨnmɨmauugo. Mɨ siya Jisɨs siiram ha naɨngwo tɨbmiiyɨn mɨ ɨni Adi Komii siirgɨsiir yai aiirarar wakaeyokna apɨskiyɨn. Timoti siirɨn Pol siya yɨmbin saɨka namɨm ɨkɨ om nhɨrɨm sɨmiir Krais siir yaiwɨn kɨbiya saiir hainamɨm. Mɨ mhoɨiya Timoti siya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Efesas hɨranɨm sɨmiir pasta nwowɨn mɨ Pol siya ta yokwowa ha wɨnkika Timoti siiramɨn, siir kɨrɨe haiginɨuwɨm Jisɨs siir siyɨu ɨiir napɨm. Mɨ siya siirɨn siyɨuɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siir warar boɨnmɨmauugi. Łriig.

1 Kara Polkɨn ta yokwowa kara wɨnkika, Adi Komiiyɨn inkam nɨnɨmnɨski haiyɨn mɨ Krais Jisɨs tɨ inkamɨn krɨma nwokwokɨnɨn nɨnomor koua hɨriir nɨkɨunamam, sowanii nɨmbingɨn kariirɨn, Jisɨs Krais siir aposel inkam nwowam.
2 Kara ta yokwowa Timoti kɨriiram wɨn hauugika. Kɨra Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiigɨn mɨ kɨra kariir yɨnisɨmnan asi nwokɨn. Kara mɨnam naɨngwowɨ, Adi Komii krɨmiir Wanɨn mɨ Krais Jisɨs krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir naɨngwobumbuwa mɨ siir naɨngwoyɨmyoka mɨ siir siyɨuɨn iwa inan kaikpɨmpɨtiyɨn wɨ kɨriir hauugi. Łriig.

Krɨma nɨksɨsae siyɨuɨn siir kɨpi nonkwo

3 Bɨiya ɨiya kara kɨriir haiburgigɨn mɨ ha namɨn nu Masedonia hɨriirɨn, kara kɨriirar nikɨ boɨngigɨn, kɨra om Efesas tɨrar dwo. Mɨ inkam nhɨrɨm dɨkmiiɨnkɨn, sɨma tɨ siyɨu hɨriinanɨn sɨma nɨksɨsaeyɨn Adi Komii siir yai aiir mɨ siir dɨtkigi.
4 Kɨra sɨmiir boɨn sɨma wanmi niwiiyɨm sɨmiir kɨpi whasprigɨn mɨ yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir inɨgɨm kɨpi nokdapyokiyokɨi. Mɨ tɨ hɨriinan yaiyɨm, sɨmiirɨn Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm wɨ saeya whɨndɨrɨraerar tani.
5 Taka yaiya saiir yaimwowa kara kɨriir boɨnmauuwa, kɨriir naɨngwo tɨbmiiya saiir kɨrɨe haiginɨuwam boɨnmauuga. Mɨ kɨriir mhɨi kwoɨnɨm rɨrmiiya nwowi dimɨn whɨrkɨ nɨtki karam nwowi mɨ kɨriir naɨngwo tɨbmiiya ɨriipɨ hɨriinan kɨrɨeya mɨ owi. Mɨ kɨra wɨ iikam whɨekakɨm sɨmiiramar naɨngwo ɨrkaki.
6 Mɨ iikam nhɨrɨm siyɨu whɨra namɨm sɨma ɨni Adi Komii siir siyɨu ɨiiram yaowhrɨewhrɨeyɨuɨm yaiyɨm sɨma boɨniyɨm, hindara prɨiboɨn prɨiboɨni.
7 Mɨ sɨma Adi Komii siirɨn siirɨmar naɨngwokwokɨm siir boɨnmɨmauuwɨm. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm nɨdidgak bɨ nwokɨm. Sɨma ha naɨngwokɨm sɨma bɨdi yɨnokninkɨnɨm ta yai aiirɨn. Mɨ yɨm sɨma bɨ nɨnokninkɨnkɨm.

8 Krɨma dɨnokninkɨn Adi Komii siir siyɨuɨm krɨmiir
nɨisiimauu apiyɨm mɨ krɨma tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir tɨri wɨ
wadɨeyar nwowi.
9 Mɨ tɨkɨ siyɨu hɨriinanɨn krɨma timɨ nɨnokninkɨn,
tɨkɨ siyɨuɨn kam mɨiyɨkɨm sɨmiir tani. Nɨingaka. Yɨo
hɨriinan siyɨuɨn kamɨm yaowae budɨeyɨm sɨmiir yai
nanugaugauwiyɨm sɨmiirgɨn. Mɨ kamɨm digɨumii Adi Komii
siir mɨ haimriiyɨugigiyɨm mɨ siyɨu biyɨe tɨriiyɨm sɨmiirgɨn.
Mɨ dimɨn biyɨeyɨm nu tɨr nwowiyɨm mɨ yopii ad nɨsomsom
aokaowiyɨm mɨ inkam nwɨrni mɨ ɨsom aokiyɨm.
10 Mɨ hɨi mɨn mɨ nanaeyɨm mɨ inkamɨn inkam nwɨrnaka
nanaeyɨn hɨi mɨ wigkam yɨnisɨsɨm mɨ tauae hainami ɨkɨm.
Mɨ nɨksɨsae mɨ siir yai aiir prɨiboɨn prɨiboɨniyɨn mɨ sɨma
siyɨumwokɨsiyɨumwowɨn saɨka nɨnii nansaokɨm.
11 Mɨ takɨ yaimwokɨyaimwowa ɨni ta yai wɨn kɨbiya saiir
hɨriinan ywowa krɨma Adi Komii siirɨm maɨrgɨmaɨrga ta
yai wɨn kɨbiya kariirɨn siyar hauugika inkam nhɨrɨm sɨmiir
boɨnmamauuwɨm. Ɨriig.

Pol siya Adi Komii siir boɨn wadɨekɨn siya siirsi naɨngwoyɨmyokɨn

12 Krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii Krais Jisɨs siir kɨrɨeya kariir
hauugikɨn mɨ Jisɨs siya ɨna yaɨngwokiyɨn kariir mɨi aiir mɨrii
siya wɨ dɨgar nwowi. Mɨ siya nokmwɨn okwokɨn taka mɨi
aiirɨn mɨ kara hɨriinansi boɨn wadɨekikɨn siirɨn.
13 Bɨiya kara siir inɨgɨn siirar nikɨ boɨnbumbu haigɨnɨugɨn.
Mɨ kara iikamɨm Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm, sɨmiirɨn
kara nikɨ ɨpɨmparkɨm. Mɨ kara Jisɨs siir yai akar mɨ an-
tamyɨriyɨrkɨn mɨ kara siirɨn bɨri sɨbgu nɨnokninkɨn. Kara
tɨkɨ hɨriinan siyɨu ɨiir asi tɨrkɨn. Adi Komii siirɨmɨn bɨri
nikɨ aɨngwo tɨbmiigɨn nɨinga nikɨ okɨn. Mɨ siya kariirsi asi
naɨngwoyɨmiyokɨn.
14 Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya kariirsi
naɨngwobumbunanaekɨn. Mɨ Jisɨs Krais siir kɨrɨe aeya
dirɨraerkikɨn kariirɨn mɨ kara siiramɨn asi naɨngwo
tɨbmii. Mɨ kariir kwoɨnɨn ɨkɨ inkam nhɨrɨm sɨmiirɨm asi
mɨ naɨngwokwowi.
15 Mɨ Krais Jisɨs siya nua tɨriir nɨuunikɨn iikam biyɨeyɨm
sɨmiir nɨnɨskɨi hainakikɨn. Mɨ ta yaiya kaimwo kɨinga mɨ
krɨma saiirɨm daɨngwo tɨbmii kɨin. Mɨ karargɨn inkamɨn siyɨu
biyɨe tɨriyɨn sɨmiir bɨiyan inkamɨn.
16 Adi Komii siir kwoɨnɨn hɨnɨina naɨngwokɨn, siir
naɨngwoyɨmiyoka bɨiyan kariir tɨriir wɨmbini. Mɨ kara
aknaɨnan nwokɨ ɨisiimauuwi Jisɨs siirɨn inkam mɨounan,
iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨda mɨ mhoɨiya sɨma naɨngwo

tibmii mi kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiiyin siirin wa haii.
17 Mi Inkam Komiiyin digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin iinokiinoka nwoyokiyokiigin mi siya bi naowikin. Niingaka. Mi siirin inkamki bi kigikin mi siyaki siyairgin, Adi Komiiyin. Mi siir inig komii mi siir namnamin ieya wi hiriinanar nwoyokiyokiikaeyami. Ɨriig
18 Timoti siya kariir yinisimkin biiya profet kamim sima boina kiriir mii aiir. Mi kara kiriirar boinanae ta yai aiir mi kira profet kamim simiir yai aiir daingworinu. Mi kira kamim Jisis Krais saikar nwowiyim sau simaka sibgu okworinu init.
19 Mi kiriir naingwo tibmiiya kirie dwo mi kiriir kwoinin dimin whirkin nitkii karam nwowi wi rirmiiya nwoki owim. Mi kam nhirim simiir kwoinim iriipi hiriinan rirmiiya mi inkin owim. Mi ini sima yitkiigiyim mi simiir naingwo tibmiiya asi nikiigika.
20 Mi Haimenias mi Aleksanda sowa hiniina tirko. Kara sowiirin yai karamaeka sowa Setan siiramar timi am, sowiirar kwoinkin. Mi sowa tiki hiriinan siyiuin, siir nwoki ninokninkini. Sowa mhoiiya wi Adi Komii siir nigbumbu haiginiu rani. Ɨriig.

2

Nhwo kwisboini siyiugin

1 Kara kiriirin minam sriii kima iikamim naingwo tibmiiyim Adi Komii krimiir Wanin siiram sriigi iikam nhirim simiiram. Ta hiriinan kima sriinanaeya hiriinana sriinanae kipi sriipipiyao, kimiir kwoinin saika damasukikin. Mi ta kima sriiya kima Biiyan Inkam Komii siir warar boin wadieki.
2 Mi inkam komii nu kigriraowiyin simiiram wara timi sriii. Mi inkam komii komii gavman ikim mi krima whiekakarin wi nwoki ongwomamair aeyim. Mi krimiir kwoinin wi hiinsima nwoki owim. Mi sima krimiir kigi mi sima wa nwoki aingwowim krimiir iga hinda tinda bi nokwowika.
3 Mi taka hiriinan sriiya, Adi Komii siya wi ogmwo mir karam nwoki.
4 Adi Komii inkamin krimiir nanmaiwarkainan siya hiniinam naingwowi iikam whiekakim krimiirin siya nanmaiwarkainam. Mi siya hiniinam naingwowi krima siir yaimwokiyaimwo aiir ninokninkinim.
5 Adi Komii nwirkinwiruwaigin mi Inkam Komii krimiir kaoprigi okwowiyin Adi Komii siiram namim, iriipi hiriinan nwiruwargin, siya ti inkamin Jisis Krais siyairgin.
6 Krais siirar kwoinkin, siya naowama mi aingwokin. Mi iikam whiekakim simiirin wi siyar nanmaiwarkainaei. Ti hiriirnan siyiuin Adi Komii siir kwoin ieyargin,

tɨ krɨmiir nɨisɨimauuwɨn, iikam whɨekakɨm sɨmiir nanmaiwarkainam. Mɨ iikam whɨekakɨm wɨ hindara nwokɨ prɨiyokaeyamɨm. Taka ɨiya Adi Komii siyar nɨmbinga krɨmiir nanmaiwarkainam.

7 Adi Komii siya nɨmbingɨn kariirɨn aposel inkam nwowɨm, siir yaiya saiir boɨnmɨmauuɨm. Mɨ iikamɨm Juda iikam tani sɨmiir ninɨ owomwarkai haigɨnɨuɨuɨm, ta yaiya saiir yaimwokɨyaimwowa. Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨn siyɨuɨn siir. Taka yaiya kaimwoka, kara nɨksɨsae rani, siyar nɨmbingɨn.

8 Kara ha naɨngwowi, omom omoman kamɨm sɨma Adi Komii siirɨm srɨinanaei. Mɨ ɨiya sɨmiir ɨina koua nɨnkigi Adi Komii siiram srɨiyɨm mɨ sɨmiir ɨina tɨ haiyaprapraski. Mɨ sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm rɨrmiiya dwo, dimɨn whɨrkɨ kɨpi nɨtki mɨ kwoɨnɨn haugɨhaugɨ whiyɨe. Mɨ nɨnkɨn wamwarkɨi boɨni yo tɨ hɨnɨin dimɨno wara kɨpi nwokai mhɨi kwoɨnauɨn. Ɨriig.

9 Kara ha naɨngwowi wig sɨma yɨuɨsɨm sɨbgu ii mɨ wɨ nwokɨ sɨbgu kɨgtɨdwokiyɨm. Mɨ sɨmiir kana pɨuaipai pɨuaipai kɨpi hopyok. Mɨ mɨkɨnpai mɨkɨnpaiyɨm hɨrii kɨpi mɨ diyankii mwaomwan. Mɨ yɨuɨsa umɨr komii saɨniya saiir kɨpi mɨ saɨn.

10 Kɨma sɨbgu mɨrii. Mɨnsika iikam nhɨrɨm sɨmiirɨn nwokɨ ɨisɨisɨimauuwi. Mɨ yɨpɨkɨ wigɨm naɨngwo tɨbmii mɨ Adi Komii siir ɨnɨg ɨiir hainani, yɨo siyɨu wadɨe ɨeya. Mɨ tɨkɨ hɨriinan mɨiyɨm yɨm wig sɨmiir pɨuai mɨiyɨk ɨma.

11 Mɨ wig sɨma, sɨmamar kɨpi naɨngwona, sɨma kam sɨmiir aowa dwo. Mɨ sɨma yaimɨn dimɨnɨm wara kɨpi nomboboɨn, hindara dɨnkɨn tan, pɨ nwokɨ wakae nɨnokɨnkɨnɨm ɨiya sɨma Adi Komii siir ɨnɨg hainaniya siir omaka hɨrɨn.

12 Kara hɨnɨinam naɨngwo rani, wig sɨma yai kam sɨmiir boɨnmamauuɨm mɨ bɨi sɨma nwowɨm. Nɨingaka. Sɨma hindara dɨnkɨn tan.

13 Tɨkɨ siyɨuɨn hɨriinan dimusi bɨ tɨrkɨn. Adi Komii siya bɨi Adam siir nonkwokwokɨn mɨ mhoɨiya Iv saiir yonkwokwo.

14 Setan siya Adam siir kwoɨn ɨiir bɨ nɨkpɨtmaigɨn. Nɨingaka. Siya wig saiir kwoɨn ɨiir nɨkpɨtmaigɨn mɨ saeya dimɨn biyɨe asi tɨrka.

15 Wig sɨma wɨ sɨmiir mɨiya yɨnisɨm naokainaeiya, yɨm wɨ saiirar tɨr. Mɨ sɨma ha daɨngwo tɨbmii mɨ sɨma iikamɨm sɨmiiramɨn ha timɨ aɨngwokwonanae. Mɨ sɨmiir ɨga hɨnda tɨnda kɨpi nokwo sɨma sɨbgu dwoɨpɨsu. Mɨ sɨma hɨriinan tɨri mɨ sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nanmaiwarkainaei.

3

Inkam Komiiyɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siir yaiga

1 Taka yaiya kaimwoka. Mɨ inkamɨn taka Adi Komii krɨmiir
Wanɨn siir mɨiya saiir bɨi nwowam naɨngwowi mɨ ta mɨiya
siya mɨriiyam naɨngwowa mɨi wadɨe aeyaɨrga.
2 Mɨ inkamɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir bɨi
nwowiyɨn siya sɨbgu dwowɨpɨsu ɨga hɨnda tɨnda kɨpi nokwo.
Mɨnsika, sɨma siir kɨpi boɨn hɨuriyɨu. Mɨ siya wig ɨruani
nonkwonan inkam dwo. Mɨ siir kwoɨnɨn sɨbgu daɨngwo
omok mɨ siya siir nhɨe aiir kɨpi nɨkrɨp. Mɨ inkamɨn siiram
namiyɨn, siya siirɨn ɨo nhwo kɨpi nanaowɨn mɨ siya inkam
nokwo boɨnmɨmauuwan inkam wadɨe dwo.
3 Mɨ siya op kɨpi kwiyae whaowae mɨ siir kwoɨnɨn
haugɨhauga asiima kɨpi whiyɨe. Siya iwa inan dwo hinda
kaikpɨmpɨt. Mɨ siya umɨram kɨpi naɨngwokwonanae.
4 Mɨ siya siir wigyɨnɨm sɨmiirɨn siyar sɨbgu kɨgrɨrao mɨ siya
siir yɨnisɨm ɨmiirɨn sɨbgu siiboboɨniu haigɨniu. Mɨ sɨma wɨ
nwokɨ wakaeyoknam siir yai aiirɨn.
5 Mɨ siya siir wigyɨnɨm sɨmiir sɨbgu kɨgrɨrao karam nwowi
mɨ siya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn, wɨ Adi Komii siir
omaka hɨr kɨgrɨrao rani. Niingaka.
6 Mɨ inkamɨn yaeya kɨnkak naɨngwo tɨbmiiyɨn, bɨiyan
inkam siya kɨpi nwo siya wɨ siyamar pɨ naɨngwonaesi Setan
siya mɨrii ɨkiiya siir hɨriinan.
7 Mɨ tɨ inkamɨn siir siyɨuɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmii karam
nwowiyɨm sɨmiir whwonkam ɨda sɨbgu dap. Mɨ siya sɨbgu nap
karam nwowi mɨ siirɨn wɨ Setan siya nanmaiwarkainae. Ɨriig.

Inkam komii komiiyɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir boɨnkika ta yaiya

8 Inkam komii komiiyɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir
kɨgrɨraowiyɨm, yɨm sɨma ɨriipɨ hɨriinan ɨga hɨnda tɨnda kɨpi
nokwo. Mɨ sɨma kɨpi mɨ gɨe mɨ sɨma opa kwiyae whaowaeiya
saiir kɨpi kwiyae mɨ sɨma umɨram kɨpi mɨ aɨngwokwonanae.
9 Mɨ sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm rɨrmiiya dwo mɨ sɨma daɨngwo
tɨbmiikikɨn Adi Komii siir yai aiirɨm. Bɨiya saeya bɨ nhɨnkiiga
mɨ tariinanɨn saeya bɨdi nhɨnkiigiya.
10 Mɨ kɨra sɨmiirɨn tikɨ kɨgoki sɨma dɨg nwowi mɨ kɨra
sɨmiirɨn wɨ haɨnii dokmwɨn okwo haigɨniu inkam komii
komii, iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowamɨn.
11 Mɨ sɨmiir wigɨm ɨriipɨ hɨriinan sɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu
daɨngwo omok. Mɨ sɨmiir ɨga hɨnda tɨnda kɨpi mɨ okwo mɨ sɨma
kɨpi mɨ ɨnkimɨkna mɨ sɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu dwo mɨ mɨimɨnɨm
gwomaɨrgwomaɨr kɨpi mɨrii.
12 Mɨ tɨkɨ inkam komiiyɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm
sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm, sɨma wiga ɨrkɨiruar donkwona. Mɨ
sɨmiir wigyɨnɨm sɨmiirɨn sɨmar sɨbgu kɨgrɨrao.

13 Mɨ tɨkɨ kamɨm sɨmiir mɨiya sɨbgu mɨrii mɨ iikamɨm sɨma wɨ
sɨmiir yai aiir wakaeyoknaei. Mɨ sɨma wɨ nɨdid rani, Krais Jisɨs
siirɨm naɨngwo tɨbmiiya yaiya saiir nokwo boɨnmɨmauuwɨm.
Ɨriig.

Adi Komii siir siyɨuɨn siir yaimwo aeya

14 Ɨiya kara ta yokwowa kɨriirɨm wɨnkiyɨn mɨ kariir kwoɨnɨn
ɨni wɨini hanɨina sargiyɨn, kɨriir nɨnɨ kɨgsɨsauniyamɨn.
15 Kara kɨriirɨn yokwoni asi wɨn hauugikɨn kariirɨn wɨ dimɨn
whɨrkɨn mɨ ɨpiyaokɨiisi kɨriir kɨgnakiyamɨn. Mɨ kɨra wɨ ta
yokwo aiirar nwokɨ kɨg nɨnoknɨnkɨnɨm siyɨuɨn Adi Komii siir
isidɨn sɨma tɨram naɨngwowiyɨn. Sɨma Adi Komiiyɨn yai mɨnar
nomboboɨniyɨn siir isidgɨn mɨ sɨma ɨni tɨ iikamɨm Adi Komii
siir yaimwokɨyaimwowa saiir nonkworɨnu krɨpkaiiyɨm ɨni
sɨmiir hɨriinan ywowɨm.
16 Ta Adi Komii siir yaimwokɨyaimwowa saiir hɨumii dɨgɨm
dɨg nwo rani, saeya ɨni komiigɨkomii ywowa. Inkamkɨ saiir
nikwowaisiiyɨm wɨ dɨg nwo rani. Niingakɨniingaka.

Bɨiya saeya Adi Komii saɨkar nwoka mɨ mhoɨiya saeya ɨni
inkam kɨinar yɨmbiyama nu tɨrɨn mɨ ɨna nhɨnkigiya.
Adi Komii siir naeyɨuɨn siyar nhɨnkigikɨn tɨ inkamɨn
dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowiyɨn. Mɨ Adi Komii
siir paekwosɨmɨm sɨma kɨgi siirɨn mɨ sɨma siirɨn ɨna
boɨnmɨmauuwamɨm ɨkɨ nu komii komiiyɨm hɨnda
tɨndanɨm sɨmiirɨn. Mɨ hɨnda tɨndan iikamɨm sɨma ɨna
yaɨngwo tɨbmiigiyɨm siirɨm. Mɨ siirɨn Adi Komii krɨmiir
Wanɨn siyar swokɨ ɨkɨuna nɨnomor koua hɨriir. Mɨ
siya kou hɨrɨn ɨni namnamiinan ywowɨn, ɨni hindara
wokiirɨmtɨowɨn. Taka yaiya krɨma boɨnkiya, Jisɨs Krais
siirga. Ɨriig.

4

Taka yaiya kamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨmiirga

1 Adi Komii siir naeyɨuɨn siya bɨdi boɨnɨnkɨigiyɨn. Mhoɨiyakɨ
nɨuwi inkam nhɨrɨm sɨma wɨ ta yaimwowa, wɨ saiir
nonkworɨnu rani. Mɨ sɨma wɨ uridyɨu biyɨeyɨn, wɨ siir yai
aiir sɨbgu wakaeyoknaei.
2 Mɨ kamɨm prɨiyɨksasaeyɨm yaiyɨm whwonkam sɨma
nɨnkigɨi boɨniyɨm mɨ sɨma ɨinokɨinokɨn sɨmiir sɨmiirar
tɨrnɨnaeikɨm. Mɨ sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm panɨinsi hirgisi.
Niingaka.
3 Mɨ tɨkɨ kamɨm nɨksɨsaeiyɨm krɨmiirɨn wɨ sɨma nɨkɨduwi
wig nonkwonasiyɨn. Mɨ sɨma nae nhɨrɨm wɨ krɨmiir nɨkɨduwi
krɨma mɨ aeisi. Mɨ Adi Komii siyar nonkwokwokiyɨm tɨ
nae digworaekwowɨm iikamɨm ta yaimwo aiirɨm naɨngwo

tɨbmiiyɨm sɨma wɨ hɨriiyar dae. Mɨ Adi Komii siirɨn wa boɨn wadɨeki.
4 Krɨma dɨoknɨnkɨn, tɨkɨ digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siyar nonkwokwokiyɨm, ɨni wadɨekɨnar ywoswowɨm. Mɨ krɨma sɨmiirɨn kɨpi boriisop. Krɨma Adi Komii siir boɨn wadɨeki. Mɨ ha dae.
5 Adi Komii siya bɨdi boɨnkiyɨn, tɨkɨ naeyɨm, nae wadɨekɨm. Mɨ krɨma srɨiboɨnkiya tɨ nae ɨmiiram mɨ tɨ naeyɨm dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm. Ɨriig.

Timoti siya Krais siir mɨɨ sɨbgu mɨriiyan inkam kɨbi dwo

6 Mɨ kɨra ta yaiya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir boɨnmɨmauuwi mɨ kɨra wɨ Krais Jisɨs siir mɨiyan inkam kɨbi nwowi. Tariigɨna ya sɨmiir nɨisɨimauuwi, kɨra wakaeyoknae saiir mɨ kɨra naɨngwo tɨbmiikikɨna Krais Jisɨs siirɨm. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn kɨra tɨriyɨn yɨo naenan kɨriir hauu aekɨmkɨdu haigɨnɨuwi.
7 Niwiiyɨm inkam adiyaowaeyɨm sɨma whasiyɨm, sɨma hinda prɨiwhas nɨnkikinae. Mɨ kɨra hɨriinan niwiiyɨm sɨmiir kɨpi wakae. Mɨ kɨra Adi Komii siir mɨiya saiir mɨriinanae mɨ kɨriir naɨngwo tɨbmiiya wɨ kɨrɨe nwokɨ owɨm.
8 Kɨra bɨdi yɨoknɨnkɨnɨn ɨiya kɨra mɨɨ kɨnan whomwho mɨriiyɨm kɨriir pɨua pɨ nhɨnmi saeya kɨnhaigɨnɨuwi tɨ hɨriinan siyɨuɨn, yɨo siyɨu wadɨe ɨeya mɨ kɨra Adi Komii siir mɨiya hɨriinan mɨriinanae mɨ kɨra tɨ nu ɨiirɨn wɨ wadɨeyar sɨbgu owi. Mɨ mhoɨiya kɨra nɨnomor kou hɨrɨn wɨ hɨriiyar mɨ owi.
9 Taka yaiya kaimwoka iikam whɨekakɨm wɨ saiirɨm naɨngwo tɨbmii.
10 Krɨma mɨnam kaokaigii Adi Komiiyɨn yai mɨnar nomboɨnomokiyɨn siirɨm. Siya tɨ inkamɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir nanmaiwarkainaeikɨn. Mɨ siya iikam whɨekakɨm sɨmiirɨn wara mɨ anmaiwarkainamar mɨ aɨngwowi. Tɨkɨ siyaɨrgɨn mɨini hanɨɨn kɨma mɨriinanaeyɨn.
11 Kɨra sɨmiirɨn wɨ dɨkmiinɨnkɨn haigɨnɨu mɨ sɨmiirɨn wa timɨ owomwarkai haigɨnɨu. Mɨ sɨma wɨ nwokɨ wakaeyoknam.
12 Mɨ sɨma kɨriirɨn wɨ whranisɨmar kɨgi mɨ sɨma wɨ hɨnɨɨn kɨpi naɨngwo, kɨra whranisɨm nɨingakɨn. Nɨingaka. Iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn siyɨu mɨiyɨk kɨra dɨisɨimauu mɨ kɨriir yaiya yai biyɨe whɨr kɨpi boɨn mɨ kɨriir siyɨuɨn rɨrmiiya dwo mɨ kɨra nongwomamaɨr aeyan inkam dwo mɨ kɨriir kwoɨnɨn, sɨmiiram ha daɨngwokwonanae. Mɨ tɨ digworaekwo whɨekakɨm sɨbgu donkworɨnu kɨra mɨ kɨriir mhɨɨ kwoɨnɨm rɨrmiigɨrɨrmiiya dwokai.
13 Mɨ ɨiya kara nɨtana, kɨra wɨ ta mɨɨ aiirar mɨriikwokɨn, Yokwo Komii mwaɨniya saiir. Mɨ sɨmiirɨn wa boɨnmɨmauu ta yai aiirɨn mɨ wa dowomwarkaiyɨu haigɨnɨu.

14 Mɨ dimɨnɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn siya prɨihauugiyɨn
kɨriir mɨ kɨra siirɨn nonkwonanaomainan kɨpi nwo. Bɨiya
profet kamɨm sɨma boɨnkiya, tɨ dimɨn Adi Komii siir naeyɨuɨn
siya prɨihauugigɨn, kɨriir mɨi aiirsi. Mɨ inkam adiyaowaeyɨm
siyɨu kɨgrɨraowiyɨm, sɨmiir ɨinɨm kɨriirɨn mɨnam nokmwɨn
onkwokɨm ta mɨi aiiram nokmwɨn okwo haiginɨugɨm. Mɨ
saiirɨn kɨra nwokɨ onkworɨnuwi.
15 Mɨ kɨriir kwoɨnɨn ta mɨiya saiirar hɨrɨrɨukrɨpkai. Mɨ sɨma
wɨ kɨriir mɨi aiirar kɨgi ɨna namyokiyokɨiya. Mɨ saeya wɨ uridgɨ
nɨtki rani. Nɨingaka.
16 Mɨ kɨra kɨriir pɨu aiirsiyar sɨbgu haiya mɨ dimɨnɨn kɨra
nowomwarkaiyɨuwiyɨn iikam sɨmiir yɨo kaimwowar dwo. Mɨ
kɨra hɨrii hɨriiya boɨnmɨmauuyokiyokɨiyam. Mɨ kɨriirɨn wɨ
Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya nanmaiwarkainae. Mɨ iikam
nhɨrɨm kɨriir yai wakaeyoknam, sɨmiirɨn ɨriipɨ hɨriinan. Ɨriig.

5

Siyɨuɨn inkam siboboɨnɨu haiginɨuwiyɨn

1 Mɨ kɨra inkam adiyaowaeyɨn siir kɨpi nɨkwao boɨn.
Nɨingaka. Mɨ kɨra siirɨn hiinsɨma boɨn kɨra boɨniya kɨriir adɨn
siir hiinsɨma mɨ saiir hɨriinan.
2 Mɨ kɨra whranisɨsɨmɨm sɨmiirɨn sɨbgu siboboɨnɨu haiginɨu
kɨra siboboɨnɨu haiginɨuwiya saiir hɨriinan, kɨra wig
adiyaowaeyɨm sɨmiirɨn yaeya siyɨu kɨpi swokɨ tɨr hɨriinan
siyɨu ɨiirar swokɨ tɨr, kɨriir yopuwai biyɨeya saiir tɨri siyɨuɨn
siir hɨriinan. Mɨ kɨra wig kopak mwɨigakɨm sɨmiirɨn tɨ hɨriinan
siyɨu kaimwowɨn kɨriir yokmana saiir siboboɨnɨuwiyɨn mɨ
siir hɨriinanar swokɨ tɨr, yaeya siyɨu kɨpi tɨr. Mɨ kɨriir kwoɨnɨn
sɨmiiramɨn rɨrmiiyar dwo, dimɨn whɨrkɨ kɨpi kɨnyɨskaigi. Ɨriig.
3 Mɨ kɨma iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ kɨma wig igɨbae
niingaɨm ad pomou karamaeyɨm, sɨmiirɨn sɨbgu kɨgrɨrao.
4 Mɨ saeya yɨnisɨm mɨ namoukakɨ nɨuwi mɨ sɨma saiirɨn wɨ
sɨbgu kɨgrɨrao, bɨiya saeya nikɨ ɨmiiyae whrokwhrokmaiya
saiir hɨriinan. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm Adi Komii
siirɨm, sɨma tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir sɨbgu onkworɨnu. Mɨ Adi
Komii siya wɨ ogmwomɨr karam nwoki.
5 Mɨ wig igɨbaeya ad pomou karamaeya saiir kwoɨnɨn
Adi Komii siiraramar bɨdi yaɨngwo ɨskiya mɨ saeya ɨna
naɨngwowa Adi Komii siya wa hauuwi. Mɨ saeya nɨi nabɨe pa
srɨinanae, Adi Komii siya saiir kɨgrɨraowɨm.
6 Mɨ wig igabaeya ɨga saiira hɨnda tɨnda nokwowiya mɨ nae
mɨn saiir kɨpi nɨkop hauu ae. Saeya ɨni naoni pɨunan ywowa.
7 Mɨ kɨra sɨmiirɨn ɨgaokak dwoki tɨ siyɨu hɨriinan ɨiiramɨn.
Mɨ sɨma wɨ boɨn hɨuriyɨu rani, sɨmiirɨn. Mɨ iikamɨm
naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma nwokɨ ɨnokɨnɨnkɨni, siyɨuɨn wig igɨbae
kɨgrɨraowiyɨn. Mɨ sɨma wig igɨbaeyɨm mɨ sɨma, sɨmiirɨn wɨ

ɨrɨpa hɨuwiyopmasu rani. Mɨ sɨma wɨ nɨdid rani. Nɨɨngaka. Mɨ sɨmiir ɨga wɨ hɨnda tɨnda nokwo rani.

8 Mɨ inkamɨn siir pɨugan aiir nɨkop hauu ae karam nwowi, yɨo siyɨu mɨiyɨk rani. Mɨ inkamɨn siirgɨsiir wig yɨnɨm sɨmiir whɨnmɨmɨnae karam nwowi, yɨo tɨ hɨriinan siyɨuɨn siyɨu mɨiyɨkɨ mɨiyɨk rani. Yɨo hɨriinan inkamɨn Adi Komii siir yaiya digɨumii saiir haimriyɨugigi. Mɨ inkamɨn naɨngwo tɨbmii karam nwowiyɨn, yɨo ɨni inkam biyɨe ywowɨn. Mɨ inkamɨn tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir tɨriyɨn yɨo siyɨu mɨiyɨkɨ mɨiyɨk rani, ɨni wranan ywowɨn. Siya ɨni tɨ inkamɨn naɨngwo tɨbmii karam nwowɨn, ɨni siir haiburɨn.

9 Mɨ wig igɨbaeya bɨewiyɨm kam nwoɨma nwoki, 60 mɨ saeya kam nwɨruwaniyar nwowi mɨ kɨra saiir inɨgɨn yokwoni wa wɨnaowid. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm wɨ saiir kɨgrɨraowi.

10 Sɨma bɨdiya kɨgɨm saiir siyɨuɨn, saeya ɨga hɨnda tɨnda bɨ nokwowika. Mɨ saeya yɨnar mɨ whɨnmɨmɨnaeika. Mɨ saiir kwoɨnaɨrgar mɨ prɨi naɨngwo hauu aeika. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm big nasmɨrwaiya sɨmiir nwokai wɨni mɨ nae mɨnɨm iikamɨm om whɨranɨm sɨmiir hauu aeiki mɨ iikamɨm hɨkak nwowɨm saeya sɨmiir mɨ kɨgrɨraowi mɨ saeya mɨi mɨiyɨk sɨmiir mɨ mɨrii mɨ ta wig hɨriinana saiir inɨgɨn kɨra yokwoni wa wɨnki.

11 Mɨ kɨra wig wɨsmii nɨɨngam sɨmiir inɨgɨm yokwo wara kɨpi wɨn. Dimusi rani, sɨmiir kwoɨnɨm kam nwowam swokɨ aɨngwowi. Mɨ sɨma wɨ Krais siir siyɨu ɨiir haigɨngigi digɨuwa.

12 Mɨ ta bɨiya sɨma nikɨ omboɨntɨbmiigiya Krais saɨka, sɨma saiir haiburgigi. Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma wɨ yaiiga saiir mɨ ɨnɨuwi.

13 Mɨ siyɨu whɨrɨn wɨ sɨma mɨ tɨri hɨnɨɨngɨn sɨma ɨkɨ omakam sɨm sɨbii ɨdwodwokaiyami mɨ sɨma wɨ maeyau maeyauwɨm, sɨm nɨdwo nɨnkimɨkna amtɨbi. Mɨ tɨkɨ hɨriinan yai bibiyɨeyɨm yɨm wɨ iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨda kɨpi boɨn. Mɨ sɨma mɨimɨn bɨ mɨriigɨm hinda whɨsariiyar prɨiyapmamaɨri.

14 Kariir kwoɨnɨn ha naɨngwowi, wig wɨsmii nɨɨnga sɨma ha tɨ swokɨ onkwona. Mɨ sɨma yɨnisɨm naokainaei mɨ wig sɨma wɨ sɨmiir mɨi ɨmiirar nwokɨ kɨgrɨraowɨm. Mɨ iikamɨm ɨo krɨmiir nwowiyɨm mɨ nae whwokwoka krɨmaka nae karam nwowiyɨm sɨma wɨ yai bibiyɨe krɨmiir kinaopɨtkaigai boɨn tani. Nɨɨngaka.

15 Kɨra dɨoknɨnkɨn, tɨ hɨriinan wig wɨsmii nɨɨnga nhɨrɨm, sɨma Adi Komii siir siyɨu mɨiyɨk siir bɨdi haiburgigɨm mɨ ɨni Setan siir siyɨu ɨiir yapnamɨm. Mɨ iikamɨm sɨma sɨmiirɨn asi nɨgbumbukɨm. Sɨma siyɨu mɨiyɨk tɨriikɨ waeyao.

16 Mɨ wig wɨsmii nɨɨngam sɨmiir pɨugana, saiir hɨran iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii mɨ sɨmiirɨn sɨmar kɨgrɨrao. Mɨ tɨ wig wɨsmiiya mɨ ta saiir hɨriinan hɨka, ya Adi Komii siir omakan

iikamɨm sɨmiir kɨpi hauu. Mɨ tɨ wig wɨsmii nɨinga nhɨrɨm ad pomou karamɨm, sɨmiirɨn Adi Komii siir omakan iikamɨm sɨmar kɨgrɨrao. Łriig.

17 Mɨ inkam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm, sɨma mɨi mɨiyɨk mɨiyɨk sɨbgu mɨrii. Mɨ yaimɨn sɨmiir boɨnmɨmauuwi mɨ sɨmiir nowɨmwarkaiyɨuwi mɨ sɨma sɨmiirɨn sɨbgu kɨgrɨrao. Mɨ sɨmiir umɨrɨn wɨ kourɨg dii.

18 Yokwo Komii saeya hɨnɨina boɨnka, kɨra bulumakau siir yaiya saiir kougrɨpɨkou, witɨn siya nokwo namnadgiyɨm sɨmiir naesiyɨn. Mɨ ɨni hɨriinankɨnar ywowɨn, inkamɨn mɨi mɨriiyɨn, siya wɨ whɨsarii pɨ mɨriisi, siya digworaekwowar timɨ hai.

19 Mɨ inkam nwɨrkɨ inkam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm yai sɨmiir boɨn hɨuriyɨugi mɨ kɨma wɨ siir yai aiir kɨpi wakae. Nɨingaka. Mɨ nwɨs nwoɨma nwokɨswo, sɨma wara boɨnkɨswo aeya nɨk rani.

20 Mɨ inkam adiyaowaeyɨm siyɨu komii kɨgrɨraowiyɨm sɨma siyɨu biyɨe tɨrkɨn mɨ kɨra sɨmiirɨn iikam whɨekakɨm sɨmiir whwonkam ɨda dɨkmiinɨnkɨnhaiginɨu. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm, sɨma wɨ nwokɨ wakae nɨnkiounakiyɨm.

21 Mɨ Adi Komii siir whwonkam ɨda mɨ Krais Jisɨs mɨ Adi Komii siir paekwosɨm ɨeya tɨ digworaekwowɨm yokwoni kara wɨn hauugiyɨm kɨriiram, kara ɨgaokak nwokikɨn. Kɨra tɨ digworaekwowɨm sɨmiir sɨbgu donkworɨnu krɨpkai mɨ wadɨeyɨn nhɨrmiyarar kɨpi nwo mɨ nhɨrɨm sɨmiirɨn ɨo whwonkam kɨpi kao. Nɨingaka. Kɨra sɨmiirɨn wadɨe kɨnar dwo.

22 Mɨ kɨra inkamɨn Adi Komii siir mɨi mɨriiyamɨn, siirɨn aisiima kɨpi nikɨ okmwɨn okwo haiginɨu sasau. Mɨ kɨra inkamɨn dimɨn biyɨekakɨn siir nokmwɨn okwowi mɨ sɨma wɨ hɨriiyar naɨngwowi, ni kɨra ɨriipɨ hɨriinankakɨn. Mɨ kɨrasiyar kɨgrɨraona mɨ kɨra pɨu rɨrmiiya nwokɨ owi.

23 Kɨra op nɨinga kɨpi kwiyae. Nɨingaka. Kɨra op wain haɨmii wara kwiyae, ta kɨriir maɨ mhɨi tɨr nwokaiya saiir dɨgiyɨm.

24 Mɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm idowɨiya nwowɨm, yɨm kɨra sɨmiirɨn ɨna kɨg nɨnokɨnkɨnɨm mɨ kɨra wɨ sɨmiir boɨniyopnatkaigi. Mɨ nhɨrɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm idowɨiya nwo karam nwowɨm, mhoɨiya sɨma wɨ idowɨiya nwo ɨuguski.

25 Mɨ hɨrii hɨriinan kɨnar tani, iikam nhɨrɨm sɨmiir siyɨu mɨiyɨkɨn, yɨo wɨ idowɨiyar mɨ owi. Mɨ kɨra wa kɨg nɨnokɨnkɨni mɨ nhɨrɨm idowɨiya nwo karam nwowɨm mhoɨiya wɨ idowɨiya nwo ɨuguski. Łriig.

6

Ta yaiya mɨi nɨinga prɨimɨriiyɨm kamɨm sɨmiirga

1 Mɨ kamɨm whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨm, sɨma sɨmiir bɨiyan
inkamɨn sɨmiir mɨi kɨgrɨraowiyɨn, siir yai aiirara sɨbgu
wakaeyokna mɨ sɨma siir inɨg ɨiir hainan. Mɨ sɨma hɨriinan tɨri
mɨ iikam whɨekakɨm sɨma wɨ krɨmiir boɨnikikasna rani, ta Adi
Komii siir yaiya krɨma boɨn boɨnmɨmauuwa.
2 Mɨ kamɨm whɨsarii mɨi prɨi mɨriiyɨm sɨma ha kɨgi, sɨmiir
bɨiyan inkamɨn sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn siya naɨngwo tɨbmii mɨ
sɨma wɨ hɨriiyar naɨngwowi siya krɨmiir nomiiyaugɨn. Mɨ
sɨma wɨ ha kɨpi naɨngwo siirɨn wɨ sɨma nɨnkɨn ɨdwowi.
Nɨɨngaka. Sɨmiir kwoɨnɨn mɨi aiirama hɨrɨrɨukikɨn. Mɨ ta mɨiya
sɨma mɨrɨiya siir, saeya wɨ hɨriiya namyokiyokɨi. Dimusi
rani, siya ɨni sɨmiir naɨngwo tɨbmiiyan inkam nomiiyau nwɨr
ywowɨn. Ɨriig.

Inkamɨm nɨksɨsae owomwarkaiyɨuwiyɨm mɨ dimɨn mwoni haii akani yaiga

Timoti kɨra sɨmiirɨn hɨrii hɨriiyar siboboɨnɨu haigɨnɨu tɨ dig-
woraekwo whɨekakɨm sɨmiirɨn.
3 Inkamɨn tɨ Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siir yaimwowa
yaewan saiir kɨndiyɨuwangigi mɨ siir kwoɨn arar prɨinaɨngwo
boɨni.
4 Mɨ tɨ inkamɨn siya pɨ nantamyɨryɨrkɨn, siya nɨnokɨnkɨn
sɨmkak nwo rani. Nɨɨngaka. Siir kwoɨnɨn hindara kɨnswo
ounaeikɨn, dimɨnsɨmkar wɨndi pɨ siyar nɨnɨ hopswo ɨuwi mɨ
sɨma pɨ saiirsiyar nhɨnaigɨn okwowi. Mɨ iikam whɨekakɨm
sɨma asi nɨnkɨnɨnɨni mɨ sɨma yaii yaiiya asi mɨ nɨnii nansao-
nanaei. Mɨ iikam nhɨrmi asi mɨ yaswaiyɨui mɨ iikam nhɨrɨm
asi mɨ prɨiboɨn hɨuriyɨuwi.
5 Mɨ krɨpiinanii asi kigi mɨ tɨkɨ hɨriinan iikamɨm sɨmiir
kwoɨnɨm ɨni habwowhaeni kwoɨnan ywowɨm mɨ sɨma tɨ
hɨriinan digworaekwo biyɨeyɨm sɨmiir asi tɨrkiyami. Mɨ sɨma
ta yaimwowa saiirɨn aru asi nwokɨm. Sɨm kwoɨnɨm hɨniɨna
naɨngwokɨm, wou nikwo aeni siyɨuɨn siyaɨrgɨn digworaekwo
hoɨmgak haiwɨniyɨn mhoɨiya.
6 Ɨhɨ, inkamɨn Adi Komii siir siyɨu ɨiir napiyɨn mɨ siir kwoɨnɨn
ha naɨngwowi, kara digworaekwokakɨ mɨ ɨuwi yɨo ɨni mɨ
owɨn, siya maɨrgɨmaɨrga tɨ hɨriinan siyɨu ɨiiramar timɨ o. Siya
inkamɨn digworaekwo hoɨmgakak nwowiyɨn ɨni siir hɨriinan
ywowɨn.
7 Mɨ ɨiya apu saeya naokainakiyɨm krɨmiirɨn, krɨma
dimɨnsɨm whɨr swokɨ hainananini rani. Nɨɨngaka. Mɨ ɨiya
krɨma mɨ ao nami wɨ ɨriipɨ hɨriinan, nɨɨngar mɨ haɨngikaigi.
8 Mɨ krɨma yɨuɨs nae mɨnkakɨ nɨuwi mɨ wɨ ɨdɨb ɨdɨb haiyam
kɨpi swokɨ aɨngwo. Nɨɨngaka. Tɨ hɨriinanɨm ɨni dɨgar mɨ owɨm.
9 Mɨ iikamɨm umɨr digworaekwo hoɨmgak haiyam
naɨngwokwonanaeyɨm mɨ sɨmiirɨn wɨ Setan siya
nanmaiwarkainaei mɨ sɨma digworaekwowɨm sɨmiir kɨnsiis

haiginiu karam nwowiyim wi simiiram kigmairi. Mi tiki hiriinan iikamim wi sima nonkwobumbu ninkin haiginiuwi.
10 Mi iikam nhirim umiram naingwokwonanaeiyim mi ti hiriinan siyiuin siyairgin dimin biyie tiriyin. Mi ti siyiu hiriinanin siya kiyaigin mi sima Adi Komii siir siyiu iiir asi nonkwo iuguskikim. Mi sima, sima sima asi nonkwobumbu ninkinakim. Mi simiir kwoinim ini hinda haigiyiskaikiyim. Ɨriig.

Kimiir naingwo tibmiiya saiirin sibgu donkworinu kripkai

11 Mi kira ini Adi Komii siir inkam ywowin. Mi kira ti hiriinan diminin siirin digiumii haigingig. Mi kiriir kwoinin siyiu miiyiki miiyik tiri siyiuin siirgisiiramar daingwo hiririukripkai mi iga hinda tinda kipi nokwo. Mi kwoinin simiiramar daingwo irkak mi simiiramar daingwokwonanae. Mi kira iikam whiekakim simiiramar daingwokwo mi kira sibgu dokworinu mi kira inkam miuunan dwo.
12 Mi kira kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siir haiyam naingwowi mi kira inkamin ig ninkininin iwitiyin bii niwit okwowam mi siir hiriinan ti o ig ti wiriiyik mi Adi Komii siya kiriirin wipi hauuwi. Biiya Adi Komii siya kiriirin hiriinanam nikiunakin ti kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin siirim, kira boinmimauuwa kiriir naingwo tibmiiya saiir, iikam whiekakim simiir whwonkam ida.
13 Mi digworaekwo whiekakim simiirin kwoinbudin omwai waiyaiyin Adi Komii siyar hauugim. Mi siir whwonkam ida mi Krais Jisis siya, inkamin siir naingwo tibmii aiir boinmauuwin Pontias Pailatni whwonkam ida mi sowiir whwonkam ida, kara ta yaiya kiriirin igaokak asi nwokikin.
14 Kira wi mintarao Adi Komii siir yaiyim igaokak siya nwokiyim kira simiir ti wakaeyok kigna diriraerar. Mi kira wi kipi swoki itapyokmimin. Mi kiriirin wi inkam nwirki kipi boin hiuriyiu, wi hiriiya damyokiyokii. Mi wi Jisis Krais siyar nwoki imbini kakim.
15 Adi Komii siya bidi yimbinin iiya idowiiya siya nimbiniyana mi siya wa nimbiyami. Adi Komii siyairgin inkamin mairgimairgaeiyin. Mi siyairgin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin. Mi siyairgin biiki biiya whiuwiniunan nu kigriraowiyim inkam komii komiiyim simiir biiyin ini siyar swoki owin.
16 Mi siyarin wi swoki ao rani. Niingaka. Wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin. Mi maeyaua siya nwowiya hir niuyaeiya paeya ya ini kirie ywowaowa mi iikam wi saiir kingiin napkinmasu rani. Mi siirin inkam nwirki bi kigsrankin biiya mi tariinan. Niingaka. Siyairgin digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyin iinokiinok. Mi siir

inig iiirin ha timi hainan mi siirin ha timi boin mairgimairga
haiginiu iinokiinokin. Ɨriig.
17 Kima kamim nu tiran digworaekwo hoimgakakim simiir
boin, sima wi simamar kipi naingwona. Mi sima dig-
woraekwo whiekakim nu tiranim sibgu o kripkai karam
nwowiyim simiiram kipi nikpitkii. Mi sima Adi Komii siira-
mar dikpitkii kripkai, siyairgin digworaekwo hoimgakim piu
nhiinmi kiniyim iinokiinok sim hauuwiyim.
18 Kamim digworaekwo hoimgakakim simiir boin, sima
mii miiyik miiyik imiirar sibgu mirii. Mi sima digworaekwo
nhirim hindara priihauu inkam nhirim simiirin.
19 Mi sima hiriinan tiri mi simiiramin wi digworaekwo
miiyik miiyik kasa haingiriyiu haigin tani ninomor kou
hirin, wi Adi Komii siya hauuwi mi wi sima nwoki haiyim
kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin. Ɨriig.
20 Timoti, ta miiya Adi Komii siya hauuwa kiriir, kira saiirin
sibgu kigrirao. Mi kira yaiya hindara ninkin wamwarkii
boiniya aru saiirsi dwo. Mi iikam nhirim yim ha mi aingwowi,
ya ninoknnkin miiyik hauu haiginiuwika. Niingaka. Yapi
niksisaei.
21 Mi iikam nhirim yim ina nonkworinu kripkaiyim ta yai
niksisae aiirin mi sima naingwo tibmiiya Adi Komii siirim,
sima saiir bi swoki tisiryiskaigim. Niingaka. Mi kariir kwoinin
ha naingwowi Adi Komii krimiir Wanin siir naingwobumbu
miiyika wi kimaka nwoki owim. Ɨriig. Kariir yaiya ini dig
ywokiya.

2 TIMOTI

Mɨ ɨiya Pol siya maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨrar nikɨ hɨugrɨpkɨikikaiyɨn om komii Rom hɨr, mɨ siya ta yokwowa pasta Timoti siiramɨn ha wɨnkikɨn. Mɨ ɨiya Pol siya hɨriinan kɨgnɨoknɨnkɨnɨn siir naoni ɨiya ɨni kingiin nwowa, mɨ siya Timoti siirsi naɨngwoyɨmiyokɨn mɨ siya ta yokwowa mhoɨiyana asi swokɨ wɨnkikɨn Timoti siir boɨnkiyam hɨnɨin siyɨu iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm om Efesas hɨranɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn. Ɨriig.

1 Kara Polkɨn kara Krais Jisɨs siir yai naboɨnmamauuan inkamkɨn. Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya nɨkropkikɨn kariirɨn siir yai aiir napboɨnmamauuam iikam whɨekakɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir. Tɨ kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn siya nɨmbin tɨbmii kimaigiyɨn iikam yɨpɨkɨ Krais Jisɨs siiram naɨngwo tɨbmii mɨ wɨ sɨmiir hauugi.

2 Timoti kɨra ɨni kariir yɨnisɨmnan ywowɨn. Mɨ kara ta yokwowa kɨriiram wɨnkika. Adi Komii siya mɨ Krais Jisɨs krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii ɨeya, sowa nwokɨ hauugiyɨm naɨngwobumbu mɨ naɨngwoyɨmyok mɨ kwoɨnɨn nongwomamaɨr aei ɨkɨn. Ɨriig.

Krɨma yai wɨn kɨbiya saiirsi kɨpi kaiyɨrou

3 Kariir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨma Adi Komii siir siyɨu ɨiirar napkɨm mɨ an kara wɨ siirar mɨ api. Siya kara kɨriiram naɨngwowɨn mɨ kara Adi Komii siiram boɨn wadɨeki kɨriiramɨn. Mɨ kara nɨi nabɨe kɨriiram srɨigɨn.

4 Mɨ ɨiya kara kɨriir haiburgigɨn mɨ kara ɨna swokɨ aɨngwowoknakiyɨn, ɨiya kɨriir ouwoba saeya grɨekiinaiiniya. Mɨ kara kɨriir kɨgnakiyam naɨngwowi mɨ kariir maɨrgɨmaɨrga wɨ prasae nwo rani.

5 Kara ɨna nɨoknɨnkɨnɨn, wa kɨriir naɨngwo tɨbmiiya kaimwowaɨrga, nɨksɨsae rani. Ta hɨriinan naɨngwo tɨbmiiya bɨiya kɨriir apaiya Lois saeya hɨriinana saiir nwokɨ haiga mɨ kɨriir apua Yunisa ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ an kara ɨna nɨoknɨnkɨnɨn ta hɨriinan naɨngwo tɨbmiiya, kɨriir waraurɨn ɨna mɨ owa.

6 Mɨ kara kɨriir kwoɨn ɨiir asi swokɨ hɨurworwokaigi. Ta mɨiya kɨra nɨoknɨnkɨna Adi Komii siya prɨihauugiya kɨriir, siya kara siiram srɨiya mɨ kariir ɨɨna ha nonkwowa kɨriir pɨu aiir mɨ kɨra ta mɨiya siya prɨihauugiya kɨra nɨoknɨnkɨna, kɨra saiirɨn sɨbgu donkworɨnukrɨpkai mɨ saeya wɨ paenan hɨriiyar dɨudkrɨpkai, wɨ nɨutɨnginan kɨpi nwo.

7 Whɨsarii rani, Adi Komii siir naeyɨuɨn krɨmiirɨn nɨdid kwoɨn bɨ hauugɨn. Nɨɨngaka. Siya krɨmiirɨn kɨrɨe hauu

haiginiugin. Mi siyiuin iikamim naingwokwo nanaeiyin siirin wara mi inkin hauugi. Mi siyiu biyieyin inkam niyopakaiyiu karam nwowiyin siirin warar mi inkin hauugi krimiirin.

8 Mi kira niimwo wi kipi kaiyirou Biiyan Inkam Komii siir yai aiir boinmimauusiyin, an kara omaka hiuyokiyokaiya saiir hir nwokaii inkamkin mi kira niimwo kariirsi kipi kaiyirou. Mi kira Adi Komii siir kirie saiir hiriir dikpitkiikripkai. Mi kiriirin wi siya nwoki whinwo haiginiuwi hik kanaka haiyam, siir yai win kibiya saiir boimimauuam.

9 Krimiirin Adi Komii siya nanmaiwarkainakin mi siir iikam asi nwokim. Mi siya krimiirin mii miiya krima miriiya saiirsi bi nanmaiwarkainakin. Niingaka. Siir naingwobumbuwa saeyar nanmaiwarkainakin krimiirin. Bidi bidiniyarin, iiya Adi Komii siya nu ninomor sowiira nonkwokwowin mi siya Jisis Krais siiramin nua krimiiram tiri nikrop iuungiyamin saiirar nimbin tibmii kimaigin.

10 Adi Komii siir naingwobumbuwa krimiir hauugiya mi tariinanin inkamin krimiir nanmaiwarkaina haiiyin Jisis Krais siya idowiiya bidi yimbiniyin. Mi krima Adi Komii siir naingwobumbuwa saiir asi ninoknink ini. Mi krima tariinanin kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin, siir siyiu miiyik iiir asi ninoknink ink ini. Ta yai win kibiya krimiirin saeyar nowomwarkaiyiu haiginiugim.

11 Kariirin Adi Komii siya nimbingikin aposel inkam nwowam, ta yai win kibiya saiir napboinmamauuam. Mi kara yai napboinmamauuan mi nowomwarkaiyiuan inkam asi nwokin.

12 Mi kara hiriinan miiya hik saiirsi asi haigin. Mi kara niimwo saiirsi bi kaiyirougin. Niingaka. Mi kara ina ninoknink inin mi ina naingwo tibmiiyin siiramin. Ta miiya siya hauugiya, siya saiirin wa kigriraowi mi saeya wi biyie nwo rani, wi hiriiyar namyokiyokii. Mi wi ta ii komiiya siya swoki itana, wi saiirar nadigiuwi.

13 Ta yaiya kara nowomwarkai haiginiuwa kiriir kira saiirin sibgu wakaeyokna mi wi sibgu donkworinukripkai. Ya tariigina ya hindara niisiimauu haiginiugika kiriirin. Mi kira Jisis Krais siirimar daingwo tibmiikikin. Mi kira wi iikam whiekakim simiiramar daingwo irkak. Dimusi rani, kira ini Jisis siir isid ywowin.

14 Mi ta Adi Komii siir yai win kibiya Adi Komii siir naeyiuin siya hauugiya krimiir mi kira saiirin sibgu donkworinu.

15 Kira bidi yinoknink inin, nu komii Esia hiran iikam whiekakim sima kariir bidi haiburgigim mi ti inkam nwiso, Fiselas mi Hemosenis yio iriipi hiriinan kariir bidi mi haiburgigo.

16 Kara ha naıngwowi Bıiyan Inkam Komiiyın siya Onesi-
foras sımiirnıyın ıgi haigi ıdwokaigi. Mı ıi kasa rani, siya
kariir nıkpımpıtmai haigınıuwın. Mı siya nıimwo kariirsi bı
kaiyırougın. Kara tı tır nwokaiyın, ta omaka hıuyokiyokaiya
saiir. Nıingaka.
17 Łıya siya om komii Roma tıriir nıtın mı siya mıinan
napmırıiyokiyokıinikın kariiramın mı ıni kariirar ını
kıgniyın.
18 Kıra bıdiya ıkı ınoknınkının digworaekwo whıekakım
iikamım naıngwo tıbmiiyım sımiir hauuwım ıiya kara om
Efesas hır nwowa saiir mı kara ha naıngwowi, Bıiyan Inkam
Komii siya siirsi daıngwoyımiyok, ta ıi komiiya siya tıriir
swokı ıtana. Łriig.

2

Kıra Krais Jısıs siir sau nımbignan inkam kıbi dwo

1 Hae Timoti! Tı kariir yınısımın krıma ıni Krais Jısıs siir
isid ywowın. Mı kıra ta siir naıngwobumbuwa saiirın sıbgu
donkworınukrıpkai. Dimusi rani, kıra ıni siir isidın siir
ywowın mı kıra wı kırıeyar dwo.
2 Mı kıra bıdiya wakaekiyın yai whıekakım kara nowom-
warkaiyıuım, iikam whıekak nhırım naıngwo tıbmiiyım
sımiir. Mı tı hıriinan siyıuın kıra wı siir tır, kamım wı kıriir
nwokı kıg nınoknınkınım. Mı sıma wı Krais Jısıs siir mıi aiir
sıbgu mırii. Mı yım sıma ırıipı hıriinan wı iikam nhırım sımiir
mı owomwarkaiyıuami.
3 Kıra Krais Jısıs siir sau nımbignan inkam mıiyık dwo. Mı
ıiya kıra hık haiiyım kıra Krais siir isidın krıma haiya saiir
hırıinanar timı hai. Mı kıra wı haımni hınıın kıpi krıi.
4 Mı inkamın sau nınıtan inkam nwowi mı siya oman mıipai
mıipaiyım sımiirın wara kıpi nonkwo. Nıingaka. Mı siya
inkamın siir bıi nwowiyın, siir yai aiirarar wakaeyokna ıski.
Mı siir bıiyan inkamın wı ogmwomır karam nwoki.
5 Mı inkamın ıg nınkıkın iwıti bıi niwıt okwowam mı siya ta
gwowa saiir siyıu ıiirara sıbgu ap. Mı siya hırıinan tır karam
nwowi siirın wı kauriirgi.
6 Mı inkam numır numıra nıiyok nınkın nanaeyın sasae wai
kwowi mı bıi wı siyar nınguguae.
7 Mı tı boınıyıo yai kwoımım kara boınkiyım kıriir, kıra sıbgu
donkworınukrıpkai, kıra wı kıpi naıngwo owou. Mı krımiir
Bıiyan Inkam Komiiyın kırıirın wı siyar nwokı hıurworwokai
haigınıuwım, tı boınıyıo yai kwoımım sımiirın.
8 Mı kıriir kwoının Jısıs Krais siya naonama mı siya swokı
ısiin ıdwowa ıe hırankın saiirımar daıngwokwokrıpkai. Mı

siya krɨmiir brougaeyɨn Devid, siir isidɨn siir hɨrankɨn nɨtkɨn
mɨ ta yaiya kara boɨnmɨmauugiya mɨ saeyaɨrga yai wɨn kɨbiya.
9 Mɨ ta yaiya kara boɨnmɨmauua mɨ sɨma kariirɨn
saiirsi nonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨugɨm, inkam biyɨenan
nwowam. Mɨ kara omaka hɨuyokiyokaiya saiir asi
nwokaigɨn. Mɨ kamɨm ta yai wɨn kɨbiya ɨo saiir kwowiyɨm mɨ
kariirɨn sɨma hɨriinansi hɨugrɨpkɨikikaigɨn. Mɨ kara ta omaka
hɨuyokiyokaiya saiir asi nwokaigɨn. Mɨ sɨma wɨ kariirara
hɨugrɨpkɨikikaii mɨ Adi Komii siir yaiya, saiirɨn wɨ wara
nɨkɨdɨu rani. Nɨingaka.
10 Mɨ ɨiya sɨma kariir nonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuwi mɨ
kara saiirsiyɨn wɨ nɨdid rani. Nɨingaka. Kara wɨ hɨrii hɨriiyar
mɨriiyokiyokɨiyami. Dimusi rani, tɨriigɨnɨn wɨ iikamɨm Adi
Komii siya nɨbingiyɨm siir iikam nwowam wɨ sɨmiir nwokɨ
whɨndirɨraerar haigɨnɨuɨm. Mɨ yɨm sɨma ɨriipɨ hɨriinan wɨ Jisɨs
Krais siirɨm nwokɨ aɨngwo tɨbmiiyɨm. Mɨ wɨ tɨ kwoɨnbudɨn
omwai waiyayokiyokɨiiyɨn wɨ siir nwokɨ haiyɨm mɨ sɨma wɨ
saɨka nwowi om kɨbiyɨn nɨi nwo karam nwowiyɨn siir hɨrɨn.
11 Ta yaiya iikam whɨekakɨm krɨmiir boɨna,

yai kaimwowaɨrga, ɨiya krɨma ta Krais Jisɨs siir mɨi aiirsi
haii hɨk mɨ ha naonami ya dimɨn karamaeka, mhoɨiya
krɨma wɨ kwoɨnbudɨn omwai waiyayokiyokɨiiyɨn wɨ
siir swokɨ hai, siir hɨriinan mɨ krɨma wɨ saɨka ninɨ
owouwi.

12 Mɨ ɨiya krɨma hɨrii hɨriiyar tɨriyokiyokɨiyami mɨ mhoɨiya
krɨma wɨ saɨkar nɨnkɨn owi, digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir
kɨgɨrkakam. Mɨ ɨiya krɨma siirɨn digɨumii haimriiyɨugigi mɨ
yɨo siya krɨmiirɨn wɨ hɨriinan digɨumiiyar mɨ haimriiyɨugigi.
13 Siya krɨma Adi Komii siir nɨmbin mhɨumɨuwiyɨm mɨ
siya krɨmiirɨn bɨ nɨmbin mhɨumɨuwikɨn. Nɨingaka. Siya
nɨmbiniyɨm, pɨ kaimwokɨnar nwoyokiyokɨiyami mɨ siya siyar
bɨ swokɨ ɨksɨsaeikɨn. Nɨingaka. Ɨriig.

Inkamɨn Adi Komii siir mɨi aiir mɨrii nonkworɨnukrɨpkaii mɨ siya wɨ ogmwomɨr karam nwowi siirɨn

14 Mɨ kɨra tɨ yaiyɨm sɨmiirɨn hɨrii hɨriiya boɨn
naɨngwokrɨpkai iikam sɨmiirɨn. Mɨ Adi Komii siir whwonkam
ɨda kɨra sɨmiir dokwao boɨnki, sɨma dimɨn sɨm whɨrɨn siir
siirar kɨpi nɨnkɨnwamwarkɨi boɨn tɨkɨ hɨriinan siyɨuɨn siya
iikam ɨmiirɨn wɨ mɨiyɨk nwowaigɨnɨu rani. Iikamɨm ta yaiya
saiir wakaeyɨm, sɨmiirɨn wɨ saeya kiyopsɨbgi haigɨnɨuwi.
15 Mɨ kɨra Adi Komii siir mɨi aiir sɨbgu mɨrii mɨ siya kɨriirɨn
wɨ ogmwomɨr karam nwoki. Mɨ wɨ nɨimwo kaiyɨrou rani.
Nɨingaka. Kɨra Adi Komii siir yaimwokɨyaimwowɨm sɨmiir
nowomwarkaiyɨuwan inkam dwo.

16 Mɨ kɨra kamɨm yai bibiyɨe boɨniyɨm sɨmaka kingiin kɨpi
nwo mɨ kɨra kamɨm dimɨn sɨmɨn siir siira mɨ ɨnkɨnwamwarkɨi
boɨniyɨm sɨmaka kingiin kɨpi mɨ o. Tɨ hɨriinan siyɨuɨn siya
inkam kiyopsɨbgikikaigigiyɨn dimɨn biyɨe tɨram mɨ ta sɨmiir
dimɨn biyɨeya wɨ komiiya nasae owouguski.
17 Mɨ ta hɨriinan yaiya ya ɨni paowai biyɨenan ywowa,
wɨ komiiya nasae iyopbwaekɨn taraoki. Mɨ tɨ inkam nwɨso
Haimenias Failitas sowiir yaiya ya ɨni hɨriinan ywowa.
18 Mɨ sowa tɨ inkam nwɨso siyɨumwoni sɨbgu apiyɨn
siyɨuɨn siir haiburgigo mɨ sowa yaimwoni bɨ sɨbgu owom-
warkaiyɨugo sɨmiirɨn. Mɨ sowa hɨniɨna boɨn iikamɨm naɨngwo
tɨbmiiyɨm sɨmiir bɨiyan siyɨu biyɨeyɨm bɨdi yaonamɨm mɨ
sɨmiir pɨugɨna ɨni Adi Komii saɨkar nwowɨm. Mɨ mhoɨiya sɨma
swokɨ aonami sɨmiir pɨuɨs biyɨeya ɨenau kikaigi mɨ sɨma wɨ
swokɨ ɨnsiin ɨdwo rani. Niingaka. Mɨ ta hɨriinan yaiya, iikam
nhɨrɨm sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya saeya kiyopsɨbgi haigɨnɨuwi.
19 Mɨnsika, Adi Komii siir isidɨn wɨ siir siyɨumwowɨn wɨ
siir haiburgig rani. Niingaka. Adi Komii siir isidɨn ɨni
yɨnpaenan ywowɨm, siyar ninansiin okwokrɨpkaigiyɨm mɨ
sɨma wɨ hɨriiyar nokwoyokiyokɨii. Mɨ dimɨn whɨrkɨn sɨmiir
kɨnankɨuwi mɨ sɨma wɨ ganmi wanmi kɨn tani. Niingaka. Adi
Komii siir isidɨn ta yaiya saiir hɨriinanka. Mɨ yai nhɨrɨm Adi
Komii siir Yokwo Komii aiir wɨnkiyɨm, hɨniɨna wɨn boɨnkikɨm
Adi Komii siya siir pɨugan aiirɨn bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn. Mɨ yai
gwɨra siya wɨnkiya ya hɨniɨna boɨnkika iikam nhɨrɨm sɨma ha
naɨngwowi nɨm krɨma bɨdi yaɨngwo tɨbmii kɨiniɨm Adi Komii
siirɨm mɨ sɨma siyɨuɨn dimɨn biyɨe tɨriyɨn, siirɨn wɨ tɨ haiburgig.
20 Ta yaiya hindara boɨniyɨoka mɨ ta omaka komiiya
saiir yainaua, mobmɨrpai mobmɨrpaiyɨm ɨni hɨr nwokaiyɨm.
Nhɨrɨm golni nonkwokwokɨm mɨ nhɨrɨm nuni mɨ nonkwok-
wokɨm mɨ nhɨrɨm kɨrɨekɨm mɨ nhɨrɨm kɨrɨe rani, hɨniɨn hɨniɨna
nonkwokwo haigigɨm. Mɨ tɨ gol silvani nonkwokwowiyɨm,
yɨm bɨmbɨuwi rani. Mɨ sɨmiirɨn wou nikwo aeni ɨiya saiirara
haigɨn aeikɨm. Mɨ ta pae nu mɨni nonkwokwowɨm yɨm dimɨn
karamaeka, yɨ hɨriiyar prɨi haigɨn aeikɨm ɨi niinga niingam
sɨmiirɨn.
21 Mɨ inkamɨn siir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨn digɨumii haim-
riiyɨugigi mɨ tɨ inkamɨn siya wɨ mobmɨr mɨiyɨkɨm wɨ sɨmiir
hɨriinan nwowi. Mɨ Adi Komii siya siirɨn wɨ mɨi mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm sɨmiirara hauu haigɨnɨuwi siirɨma nwokɨ mɨriiyɨm.
22 Mɨ kɨra ɨinokɨinokɨn yainan whrankɨm tɨri siyɨuɨn siirsi
dɨdamriiriid. Mɨ kɨra iikamɨm siyɨu mɨiyɨk sɨbgu apiyɨm
mɨ nɨmbin kisɨna karam nwowiyɨm mɨ iikam whɨekakɨm
naɨngwoɨrkakiyɨm mɨ kwoɨn hiinsɨma nwowiyɨm sɨmaka
dɨtɨnakɨukrɨpkai.
23 Mɨ yai prɨiboɨn prɨiboɨn nɨnkɨnwamwarkɨi boɨniyɨn

siyɨuɨn, kɨra wɨ hɨriinansi dɨdamriiriid yɨm tɨ hɨnɨɨn yaiyɨm
sɨmaɨrgɨm yaiiyam nhɨnaigɨn okwowiyɨm.
24 Mɨ inkamɨn Bɨiyan Inkam Komii siir mɨi aiir mɨrii mɨ siya
wɨ ɨo whwonkam kɨpi nanao iikam nhɨrɨm sɨmiirɨn. Nɨingaka.
Siya wɨ ɨgi haigi ɨdwokaigi sɨmiirɨn mɨ mɨi sɨbgu nowom-
warkaiyɨuan inkam nwowi mɨ siya wɨ inkam mɨuunan dwo.
25 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi iikam nhɨrɨm siyɨu mwoni nap karam
nwowɨm mɨ kɨra sɨmiir nɨkaigɨnɨuwi mɨ kɨra sɨmiirɨn wɨ ɨgao
yai kɨpi boɨn. Nɨingaka. Mɨ kɨra sɨmiirɨn hɨriinan tɨri mɨ
sɨma wɨ kɨriir yai aiir wakaeyoknaei. Mɨ sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm
wɨ nwokɨ ɨmkpɨt haigiyɨm. Mɨ sɨma ta yaimwo aiirɨn wa
nɨnokninkɨni.
26 Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ sɨma wa sɨbgu nɨnomokninkɨnki.
Mɨ ta hira, Setan siya hɨugrɨpkɨikikaiya sɨmiir wɨ sɨmar nikwo-
yarkinanini. Ɨriig.

3

Ɨiya dɨgi mɨ siyɨu bibiyɨe whɨekakɨm wa nɨmbiyami

1 Timoti kɨra ta yaiya saiir daɨngworɨnu krɨpkai, ɨiya tɨ nu ɨe
dɨgiyana mɨ wɨ hɨk prasae prasae swokɨ ɨmbiyam tani, iikam
whɨekak ɨmiirɨn.
2 Mɨ sɨma wɨ sɨmamar naɨngwonae mɨ sɨmiir kwoɨnɨn wɨ
umɨr siyar nonkwo krɨpkai mɨ sɨma wɨ sɨmiir inɨg ɨmiirar
swokɨ hainani mɨ sɨma wɨ bigɨriyɨr prasae kɨntani mɨ sɨma
wɨ yopii adɨm sɨmiir yai ɨmiir wakaeyokna rani. Nɨingaka.
Mɨ sɨmiir kwoɨnɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo rani mɨ sɨma wɨ Adi
Komii siirɨm naɨngwo rani. Nɨingakɨ, nɨingaka.
3 Mɨ sɨma iikam nhɨrɨm wɨ whwoka whwoka sɨma nwo rani.
Nɨingaka. Mɨ sɨma sɨmiirsiyɨn wɨ naɨngwoyɨmyok rani mɨ sɨma
wɨ sɨmiir mɨ ɨgbumbuwi mɨ sɨma wɨ krɨpii nanii saiir mɨ kigi.
Mɨ sɨma iikamɨm sɨmaka wɨ nɨinii nansao prasae kɨntani mɨ
sɨma wɨ siyɨu mɨiyɨk tɨr tani.
4 Mɨ sɨmiir nomiiyauɨm sɨmiirɨn wɨ wɨr sɨma napwouwi,
omomɨn sau nɨnɨti ɨiirɨn. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm wɨ hindara
niwɨt paomaiki mɨ sɨma wɨ sɨmamar naɨngwonaei. Mɨ wɨ
om tɨr napmamaɨrama naɨngwowi, wɨ mɨiyam naɨngwo rani.
Nɨingaka. Mɨ Adi Komii siirɨn wɨ digɨumii haimriiyɨugigi.
5 Mɨ sɨma Adi Komii siiramɨn nhɨnmi pɨuargar kɨni, kwoɨnɨn
nhɨnmi wara kɨntani. Nɨingaka. Mɨ sɨma Adi Komii siir kɨrɨeya
saiirɨn pɨ yaewan mɨ kɨndiyɨuwangigi. Mɨ tɨ hɨriinan kamɨm,
kɨra wɨ sɨmaka kɨpi nɨtapiyoksran. Nɨingaka.
6 Mɨ tɨ kamɨm ɨni wigɨm hinda sɨma sɨma sɨbwomaeyamiyɨm
pɨ sɨmiir omaka ɨmiir sɨbii sɨbiiyami. Mɨ yɨm tɨ hɨnɨɨn wigɨm
sɨmiir kwoɨnɨm ɨni dimɨn biyɨeyɨm bɨiya sɨma nikɨ tɨrɨm ɨni
sɨmiirsiyar nikɨ haigiyɨskaiyɨm. Mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ɨni dig-
woraekwo biyɨeyɨm sɨmiiramar naɨngwo krɨpkaiyɨm. Mɨ ɨiya

sima ti wigim simiir omaka namiyim mi simiirin yaiyim pi simiir kwoinargar nini kinap itkaigai boiniuwi, sima nwoki wakaeyoknam.

7 Mi ti hiriinan wigim sima iki kampai kampaiyim simiir yaiyim, simiir wakae ninokninkinamar naingwowi. Mi sima ta Adi Komii siir yaimwowa saiir ninokninkinim wi dig nwo rani. Niingaka.

8 Mi ti kam hiniinim ini ti inkam nwiso Janis Jambris so hiniin ywowo. Bidi bidiniyarin sowa Moses saika ninkinwaomwarkiigo mi ti kamim Adi Komii siir yaimwowa saiirin wi hiriinan tiri, saiir haigin ikwowaisiiyamin. Mi ti hiriinan kamim, simiir kwoinim miiyiki miiyiknan nwokai rani. Niingaka. Ini hindara sipimyokaeyamim. Mi sima bi naingwo tibmiikim. Niingaka.

9 Mi ta simiir miiya wi hiriiyar namyokiyokii rani. Niingaka. Sima wi ti hiriinan priiwhaowae siyiuin siir kigi biiya ti inkam nwiso Janis Jambris sowa tirin, wi siir hiriinan tiri. Iriig.

Kira ta Adi Komii siir yaiya saiirin sibgu donkwo kripkai

10 Mi tiriiginin yio kiriir siyiu siir hiriinan tani. Niingaka. Ni kira siyiuin kara nowimwarkaiyiuwin siir napkin mi siyiu kara mi ap ikin. Mi diminin kira mi kigna diriraerariyim kariir kwoin iiirar mi kira mi ninokninkin aka kariir naingwo tibmiiya mi siyiuin inkam miuunan kara mi o ikin mi siyiuin kara mi naingwokwonanae ikin iikam whiekakam. Mi kariir siyiuin ganmi wanmi kara nwowiyin kira bidi mi ninokninkinin. Mi ti hiriinan siyiupai siyiupaiyim kara bidi mi ninokninkinin.

11 Sima kariirin siyiumwoni bi tir winkim mi kara hik kimpipisu prasae bi mi haigin, ti om whoim imiirin, om Antiok mi om Aikoniam mi om Listra hirin. Mi hiriinan siyiuin sima tirwinin kariir, ha kipi naingwo siya whwoimoniki mi iuwi. Niingaka. Kirie waiwiigin kariirin Biiyan Inkam Komiiyin siya hiri whinkinsiis naowid.

12 Mi iikamim iga hinda tinda nokwo karam nwowi mi sima siyiu miiyikin naingwo tibmiiyin siir sibgu api mi yim sima ta hiriinan hik kimpipisuwa wi wara ninkin hai.

13 Mi iikam biyie biyieyim mi kamim mwrakboini ikim simiir siyiuin wi hiriiyar tiryokiyokii mi wi komiiya nasae owouguski. Mi simiirin wi Setan siya mwrakboini mi yim sima iriipi hiriinan, wi iikam nhirim simiir mi mrakboini.

14 Minsika! Ta yaiya kirar wakae mi ha naingwo tibmiiya, kira saiir wi kipi naingwo owou, kira wi saiir saiira daingwonanaekaigi. Kara bidi yinokninkinin iikamim kariir nowimwarkaiyiuwim, sima bi niksisaekim. Niingaka.

15 Mɨ ɨiya kɨra yɨnisɨm sapɨsapa nikɨ owɨn tɨ siyɨu ɨiirɨn mɨ
kɨra Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii nwowa ha wakaekɨn.
Mɨ kɨriirɨn nɨnokɨnkɨn mɨiyɨk saeyar sɨbgu nɨnokɨnkɨn
haiginɨugɨn, siyɨuɨn Jisɨs Krais siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨn mɨ
kɨra naɨngwo tɨbmii kɨini mɨ kɨriirɨn wɨ siya nwokɨ nanmai-
warkainam.
16 Adi Komii sikɨsiyar boɨnkikɨn tɨ yai whɨekakɨm Yokwo
Komii saiir nwokaiyɨm iikam ɨmiir nowomwarkaiyɨuwam mɨ
iikam ɨmiir nɨisiimauuwam sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir mɨ sɨmiir
sɨbgu grabaiginɨuam mɨ siyɨu mɨiyɨk sɨmiir nɨisiimauuwam
sɨma tɨram.
17 Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir iikamɨm tɨ siyɨu ɨiir
wakaeyokna api mɨ sɨma wɨ mɨipai mɨipai kɨbi kasa mɨrii rani,
Adi Komii siiramɨn. Ɨriig.

4

1 Mɨ Krais Jisɨs siya wɨ iikamɨm naokaowɨm mɨ iikamɨm
ɨrkak pɨu nwo ɨkɨm, siya wɨ sɨmiir naunɨ hɨdni. Mɨ kɨra wɨ
kɨpi naɨngwo owou mɨmɨn, wɨ hɨriiyar daɨngwokwo krɨpkai.
Krais siya wɨ sɨpi swokɨ ɨti digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir
kɨgɨrkakam. Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir whwonkam ɨda
mɨ Krais Jisɨs siya kara kɨriirɨn ɨgao yai asi boɨnkikɨn.
2 Kɨra ɨinokɨinokɨn Adi Komii siir yai aiir tɨ
boɨnmɨmauuwam. Mɨ kɨra ɨi mɨiyɨk arar kɨpi boɨnmɨmauu
mɨ ɨi biyɨeya kɨra kɨpi nwokɨiyɨu. Nɨingaka. Iikam whɨekakɨm
kɨriir yai aiir wakaeyɨm, sɨmiirɨn kɨra tɨ boɨnmɨnɨnkɨn
haiginɨu. Mɨ sɨmiirɨn kɨra hɨrii hɨriiya tɨ whɨnkɨnsiis
haiginɨu. Mɨ kɨra sɨmiir inkam mɨuunan dwo mɨ kɨra sɨmiir
nowɨmwarkaiyɨuwɨm kɨpi piyao.
3 Ɨkɨ ɨi nhɨrɨm mhoɨiya nɨmbiniyamanɨm mɨ iikam nhɨrɨm
sɨma wɨ ta yaimwokɨyaimwowa saiir wakaeyɨm wɨ pɨ
boriisopi. Mɨ sɨma wɨ yaeya inkamam hansɨri, sɨmiir
nowɨmwarkaiyɨuwam. Mɨ dimɨnɨn sɨma naɨngwowiyɨn mɨ
sɨma wɨ sɨmiirarar dowomwarkaiyɨu.
4 Mɨ sɨmiir wɨinɨm wɨ pɨ kɨbnami, ta yaimwowa saiir wakae-
siyɨn. Mɨ sɨmiir wɨinɨm wɨ amara tɨ yɨdiwi wanwiyaemi
niwiiyɨm sɨmiiram nwowi, sɨmiir wakaeyam.
5 Mɨ kɨrarɨn ɨinokɨinokɨn sɨbgu daɨngwokwokai dimɨnpai
dimɨnpaiyɨm nɨmbiyamɨm sɨmiirɨn. Mɨ kɨra nhwo kɨpi wh-
wonkai, hɨk kɨmpɨpɨsu haisiyɨn. Nɨingaka. Kɨra mɨi kɨbiya
saiirara sɨbgu ap mɨrii, yai napboɨnmamauuwiya iikam
whɨekakɨm sɨmiir. Mɨ kɨra saiirɨn haɨmiiyara kɨpi kɨmakɨuna.
Nɨingaka. Ɨriig.
6 Kara kɨriirɨn mɨnsi boɨnkikɨn, kariir ɨiya ɨni kingiin nwowa
kara wɨ kapi naowi. Kariir mɨiya ɨni kingiin nwowa, wɨ sapi

dɨgi. Mɨ kariirɨn sɨma nɨsomaowi mɨ kariir nhɨeya wɨ nua naokiinaiinami.
7 Mɨ kara mɨi prasae bɨ mɨriigɨn Adi Komii siir mɨi aiirɨn. Mɨ tariinanɨn kara nɨnkɨkɨn iwɨtni hanɨɨn ɨkɨn dɨg bɨdi ywokiyɨn. Mɨ kara kariir naɨngwo tɨbmiiya saiir bɨ kinɨsugɨn. Nɨɨngaka.
8 Kara ɨni kingiin nwowɨn wɨ kapi naowi. Mɨ mɨiya kara mɨriiya saiir digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm, yɨm ɨni nɨnomor kou hɨr hangiriyɨu haigɨnkwokɨnɨm. Mɨ sɨma kariirara rani. Nɨɨngaka. Tɨ digworaekwowɨm Bɨiyan Inkam Komii siya haigɨnkwokɨnɨm, yɨpɨkɨ iikamɨm siir siyɨu ɨiir napɨm mɨ wɨ sɨmiir hauuwi. Mɨ iikam whɨekakɨm Jisɨs siirɨm naɨngwokwo nanaeiyɨm mɨ ɨiya siya nɨtana saiirɨm mɨ naɨngwokwowɨm sɨmiirɨn warargɨm. Mɨ wɨ Bɨiyan Inkam Komii siyar sɨbgu nɨnomoknɨnkɨn hɨd haigɨnɨuwi krɨmiirɨn. Łriig.

Ta yai haɨmiiya ya kɨriiramarar wɨnkika

9 Kara ha naɨngwowi, kɨra ha wɨtsɨsau kariir nɨnɨ kɨgnakiyamɨn.
10 Ta yaiya kara boɨnkiya mɨnsika! Dimas siya kariir bɨdi haiburgigɨn. Siya tɨ nuan siyɨupai siyɨupaiyɨm sɨmiiram naɨngwokɨn. Mɨ siya om Tesalonaika hɨriir asi namkɨn. Mɨ Kresensɨn yɨo nu Galesia hɨriir yam. Mɨ Taitasɨn yɨo ɨni nu Dalmesia hɨriir yamɨn.
11 Mɨ kanaka tɨrɨn Luk sasa nwowi. Mɨ ɨiya kɨra kariir nɨnɨ kɨgniyam nɨti. Mɨ kɨra Mak siirɨn wɨ warar wɨnkɨn boɨnani. Mɨnsika! Kariirɨn mɨi siya nwokɨ whɨn mɨrii.
12 Mɨ Tikikasɨn yɨo kara bɨdi yɨkropkiyɨn om Efesasa hɨriir.
13 Mɨ ɨiya kɨra kariiram nɨti mɨ kɨra kariir yɨuɨsa kara kinɨrkɨngika om Troas Kapasni omaka sae, saiirɨn wɨ warar wɨnkɨn hainani. Mɨ yokwowa ɨriipɨ hɨriinan. Mɨ yokwo mɨmɨrɨm kara wɨn haigɨngikɨm sɨmiirɨn wɨ kɨpi naɨngwo owougik, yɨm wɨ warar wɨnkɨn hainani.
14 Mɨ Alesanda inkamɨn bras nonkwowiyɨn, siya kariirɨn siyɨu mɨiyɨknan bɨ tɨrkɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn siya tɨrɨn kariir. Mɨ mhoɨiya wɨ Bɨiyan Inkam Komii yamdi siya swokɨ tɨri siirɨn.
15 Mɨ ni kɨra ɨriipɨ hɨriinan, tɨ inkamɨn siirsi timɨ ɨdid. Siya mɨnam tɨri, ta yaiya krɨma boɨnmamauuwiya saiir nikwowaisiiyɨm.
16 Mɨ bɨikɨ bɨiya kara nɨnɨ okwo boɨnɨuwa, inkam komii yai hɨdiyɨn om komii Rom hɨranɨn saɨka mɨ ta ɨiya inkam nwɨrkɨn kariir bɨ swokɨ whɨnkɨnsiis srankɨn. Nɨɨngaka. Sɨma kanaka kingiin bɨ namasugɨm mɨ kara pɨ boriisopi Adi Komii siya hɨk yamdi sɨmiir hauuwɨm ta sɨma kariir haiburgiga.
17 Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya ɨni kɨnakar nwowɨn mɨ kɨriirɨn kɨrɨe siyar hauu haigɨnɨugɨn. Mɨ kara ta Yai Wɨn Kɨbiya saiir boɨnmɨmauusiyɨn bɨ nɨdidgɨn, iikamɨm Juda iikam tani

siriin. Mii Adi Komii siya kariirin omomin sau kanaka ninitiyin, wi simiir iin hirankii asi nanmaiwarkainaei.

18 Mii kariirin Biiyan Inkam Komii wi siya nanmaiwarkainaki iikam whiekakim kariir nonkwobumbuninkinam tirim simiir iinankin. Mii ta iiya siya digworaekwo whiekakim simiir kigirkaki mi kariirin wi siya nanmaiwarkainanami siir oma hiriir. Mii krima iinokiinokin wi Adi Komii siir inig iiir boin mairgimairgae. Mii ta yaiya, yai kaimwoka.

Nikopkaigiyan yai aeya

19 Mii kira Prisila mi Akwila mi Onesiforas siir yinwig ima, wi simiir tini boiniu, siya yaigiu kimiiram hauugikin.

20 Mii Irastasin yio ini om Korin hir nwowin. Mii Trofimas siirin kara om Mailitas hirin dimusi bi haiburgigin, siya makakin.

21 Mii kira wi kipi nwoki nwo, wa ha witsau. Mii ni wi iiya pankin nwowiya sae pi nitisi. Mii Yubyulas mi Pyudens mi Lainas mi Klodia mi nomiiyau nhir ikim, yim sima iriipi hiriinan, yaigiu kiriir mi hauugiyam mi tiri.

22 Mii kara ha naingwowi, Biiyan Inkam Komii siya wi kiriir paekwosimin saikar ninkin owi. Mii siir naingwobumbuwa iriipi hiriinan, wi kimaka mi inkin owi. Ɨriig. Kariir yaiya ini dig ywokiya.

TAITAS

Pol siya ta yokwowa Pasta Taitas siiram wɨnkika yɨpɨkɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm mhɨuisɨm whɨrɨn Krit nɨkɨuwiyɨn solwara whɨii idopwoniya nɨdwomaiyɨn siir hɨranɨm sɨmiir kɨgrɨraowɨn. Taitas siya Juda inkam tani, siya Grik inkamkɨn. Bɨiya Pol Taitas sowa ɨrɨpar mɨriigo Jisɨs siir yaiwɨn kɨbiya saiir boɨnmɨmauuwa sowar namswoko mhɨugrɨbsɨm whɨrɨn Krit nɨkɨuwiyɨn solwara whɨi idopwoniya nɨdwomaiyɨn siir hɨriirɨn mɨ Pol siya siirɨn hɨr haiburgig iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm hɨranɨm sɨmiir kɨgrɨraowɨm. Mhoɨiya Pol siya ta yokwowa ha wɨnkiya Taitas siiram siir boɨnmauu wakaekiyam siyɨuɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn. Ɨriig.

1 Kara Polkɨn, ta yokwowa kara wɨnkika. Kara Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir mɨiyan inkamkɨn mɨ ɨriipɨ hɨriinan kara Jisɨs Krais siir aposel inkamkɨn mɨ siyakɨsiyar nɨkropkikɨn kariirɨn, Adi Komii siirgɨsiir iikamɨm yɨpɨkɨ siya nɨmbinɨm sɨmiir naɨngwo tɨbmii aiir kiyɨrimdiyɨukikɨnɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika mɨ yɨpɨkɨm siya nɨmbinɨm Adi Komii siirgɨsiirɨm naɨngwo tɨbmii kɨinɨm sɨmiirɨm.
2 Mɨ sɨma Adi Komii siir siyɨumwokɨsiyɨumwo ɨmiir nɨnokɨnkɨni mɨ ta hɨriinan saiirsika mɨ sɨma wa nɨnokɨnkɨni sɨmiir kwoɨn ɨmiirɨn sɨma wɨ omwaiya waiyayokiyokɨi, ɨiya Adi Komii siya tɨ nu ɨiirar nonkwokwokiyɨn siya krɨmiirɨn saiirar nɨmbingɨn tɨ dimɨn ɨiirɨmɨn. Krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm Adi Komii siya bɨ nɨksɨsaeikɨn, dimɨn taemɨnɨm siyar boɨniyɨm pɨ kaimwokɨnar nwowi.
3 Mɨ ɨiya siya nɨmbina siya siir yaiya saiir bwamkɨbwamɨn siir tɨrkikɨn kwoɨnbudɨn hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamiyɨn siir nanaaknɨnki haiginɨugɨn kariirsi. Mɨ Adi Komiiyɨn krɨmiir nanmaiwarkainan inkamɨn kariirɨn siya nɨmbingɨn siir yaiyɨm ɨkɨ iikamɨm sɨmiir boɨnmɨmauuɨm.
4 Taitas, ta yokwowa kara kɨriiram wɨnkika. Tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siirɨm krɨra wakaeyokna apiyɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika, kara kɨriirɨn kariir yɨnisɨm asi nɨkɨuwi. Kara hɨniina naɨngwowi krɨriir Adi Komiiyɨn mɨ Jisɨs Krais inkamɨn iikam krɨmiir nanmaiwarkainaeiyɨn sowa naɨngwobumbu mɨ nongwomamaɨrni siyɨuɨn wɨ kɨriir hauuwi.

Taitas siir mɨiya nu Krit siya mɨriiya

5 Mɨ ɨiya kara warɨ mhɨuisɨmɨn Krit whɨi solwara bopwoniya waraur dɨdwomaiyɨn siir haiburgigɨn mɨ mɨiyɨm iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmaka mɨriiyamɨn ɨni hɨriiyar ikɨ okiyɨm.

Mɨ kara kɨriirɨm niyopnɨsugikɨn tɨ dimɨn ɨmiirɨn kɨra sɨbgu whɨndirɨraerar haigɨnɨuwɨm. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kɨra kam nhɨrmi tɨ okmwɨn okwo haigɨnɨu wara iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir inɨg ɨiir hangiriyɨu hainaniyɨm warɨ om ɨmiir nwowɨm sɨmiir kɨgrɨraowam.

6 Tɨ bɨiyan kamɨm bɨiya sɨma siyɨu biyɨe tɨr karamae nwowɨm mɨ tariinan ɨriipɨ hɨriinan mɨ sɨma wigɨm ɨrara ɨrara donkwona mɨ sɨmiir yɨnisɨsɨmɨm Krais siir yai ɨmiir wakaeyokna ap mɨ ta hɨriinan saiirsika iikam nhɨrɨm sɨma wɨ dimɨn biyɨe whɨr hansɨryɨskai rani sɨmiirɨn mɨ wɨ ha boɨn tani, sɨmiir yɨnisɨsɨm sɨma siyɨu biyɨeyar tɨrikɨm mɨ sɨmiir kwoɨnaɨrgar prɨinaɨngwo apdɨrɨraerarikɨm mɨ sɨma sɨmiir yopii admi yaimɨn dimɨn ɨmiir bɨ wakaeyoknaeikɨm. Mɨ sɨma ta saiir hɨriinan kɨpi nwo.

7 Mɨ inkamɨn Adi Komii siir dimɨn taemɨnɨm sɨmiir kɨgrɨraowan bɨi nwowi mɨ siya bɨiya siyɨu mɨiyɨk ɨmiir tɨrkɨn mɨ ɨni tariinanar yadɨgniyɨn. Siya nantamyɨryɨran inkam kɨpi nwo siya kwoɨn haugɨhauga whiyɨesauan inkam kɨpi nwo, siya op wain kɨrɨe kɨrɨeyɨm sɨmiirɨn hɨriihɨrii kɨpi mɨ kwiyae mɨ siya yaii nɨniinansaowan inkam kɨpi nwo, siya umɨr haiyarama kɨpi naɨngwo ta hɨriinana saiirsika siya wɨ siyɨu biyɨe asi tɨri. Nɨingakɨinga.

8 Mɨ siya iikamɨm nu maeyau nhɨrankɨm nɨtɨm yɨpɨkɨ siyɨu mɨiyɨk ɨmiir wakaeyokna apɨm naɨngwowɨm sɨmiir whɨndirɨraerar haigɨnɨugɨm mɨ siya, siya siya kɨgrɨraonaei mɨ ta hɨriinan saiirsika siya wɨ Adi Komii siir yai ɨmiirar nwokɨ wakaeyokna apɨm mɨ siya siir kwoɨn ɨiirar sɨbgu kɨntɨmdɨnuna mɨ siya wɨ wadɨe nwokɨ owɨm.

9 Siya sɨbgu donkworɨnukrɨpkai yai mɨiyɨk mɨiyɨkɨm bɨiya krɨma nɨisɨimauuwɨm sɨmiir mɨ ta hɨriinan saiirsika siya iikamɨm sɨmiirɨn tɨ yai kɨbi kɨbiyɨm sɨmiir nwokɨ owɨmwarkaiyɨuwɨm mɨ sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨu mɨ siya iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ yai mɨiyɨk ɨmiir nap karam nwowɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyai mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma wa nɨnokɨnkɨnɨm dimɨn biyɨe sɨma tɨrɨm. Ɨriig.

10 Siya tɨ dimɨn ɨmiirar tɨr. Dimusi rani, iikam whɨekakɨm sɨma pɨ boriisopi Adi Komii siir yai aiir wakaeyɨm. Sɨma yaiyɨm yaimwoni boɨn karamae nwowiyɨm sɨmiirarar boɨnikɨm mɨ iikamɨm sɨmiirɨn pɨ sɨmar mɨ ɨksɨsaei. Mɨ tɨ iikamɨm nɨksɨsaeiyɨm yɨm tɨ sɨma tɨ hɨniina boɨniyɨm, kɨma kɨmiir mɨoɨs ɨmiir kɨtiyopnɨr hai mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ Adi Komii siirar nwokɨ sɨbgu wakaeyokna apɨm.

11 Kɨra mɨ bɨiyan kam ɨkɨm waraur nwowɨm kɨma sɨmiir dɨkɨdu sɨma hɨriinan dimɨn bibiyɨeyɨm sɨmiir kɨpi nomboboɨn. Tɨ kamɨm sɨma yai bibiyɨe ɨmiirar boɨnikɨm iikam ɨmiir nɨksɨsaeyɨm. Sɨma iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiyam

mɨ iikam nhɨrɨm om nhɨranɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir warar mɨ kiyaiigɨm mɨ sɨmiirar mɨ onkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuwigɨm. Sɨma yai biyɨe ɨmiirar boɨnikɨm mɨ tɨ dimɨn ɨmiirar tɨrikɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma wɨ umɨr nwokɨ haiyɨm iikam nhɨrɨm sɨmiir maeyau hɨrankɨn.

12 Biiyan kamɨm sɨmiir nwɨrɨn om Krit hɨranɨn yɨpɨkɨ kwoɨn mɨiyɨk sɨma nwowiyɨn, siyakɨsiyar boɨnɨnkɨikiikɨn mɨ siya ɨna boɨnɨn. Krit hɨran kamɨm sɨma nɨksɨsaeyakɨ wai-wiigɨm ɨinokɨinokɨn, sɨmiir kwoɨnɨm mɨiyɨk rani mɨ siyɨu bibiyɨeyɨm sɨma tɨriyɨm ɨni siyɨuɨm niimauan wraisuɨm sɨma dirɨraerariyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Sɨma nhakɨu kɨrɨekɨm mɨ naeyarar naeikɨm.

13 Tɨ yaiyɨm tɨ inkamɨn siya boɨnkiyɨm kaimwokɨmaɨrgɨm kɨra sɨmiir dɨkwao boɨn mɨ sɨma wɨ siir yai ɨmiir nwokɨ sɨbgu wakaeyokna aɨngwo tɨbmii apɨm.

14 Mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma wɨ Judami iikam sɨmiir wanmi siyɨuɨm sɨmiir wakaeyokna ap rani mɨ ɨriipa hɨriinan sɨma wɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir siyɨu ɨmiir haim-riiyɨugɨgɨm sɨma wɨ sɨmiir siyɨu ɨmiir nap tani.

15 Iikam nhɨrɨm sɨmiir kwoɨnɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowɨm yɨm sɨma hɨniɨna boɨni tɨ dimɨn taemɨn whɨekakɨm dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbu mɨmɨnkɨm mɨ sɨmiirɨn kɨpi haiya mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowɨm mɨ yɨpɨkɨ iikamkɨm sɨmiir kwoɨnɨm nɨnaɨngwoyɨmiyokɨm mɨ kɨprɨdkikaiyɨm mɨ biyɨe ha nwowɨm mɨ kwoɨn biyɨe ha naɨngwowi, sɨma hɨniɨna boɨni dimɨn whɨrkɨ wadɨe bɨ swokɨ omɨmɨnkɨn. Dimusi rani, sɨmiir kwoɨnɨn mɨiyɨk rani.

16 Sɨma hɨniɨna boɨnikɨm sɨma Adi Komii siir yai ɨmiirar wakaeyokna apikɨm mɨ tɨ dimɨnɨm sɨma tɨriiyɨm krɨmiirɨn sɨma nɨisiimauuwi sɨma siir yai ɨmiir wakaeyokna ap rani. Sɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai ɨmiir bɨ swokɨ wakaeyokna apikɨm mɨ Adi Komii siir whwonkam ɨdan sɨma ɨni biyɨekɨbiyɨe ywowɨm mɨ sɨma wɨ dimɨn mɨiyɨksɨm whɨr swokɨ tɨrmɨmɨn tani. Nɨingakɨinga. Ɨriig.

2

Mɨ kɨra yai mɨiyɨkmɨiyɨk ɨmiirara wakaeyokna ap

1 Taitas kɨra iikamɨm ɨinokɨinokɨn dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ iikamɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm, sɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn, siyɨumwokɨsiyɨumwowɨm sɨmiirgɨsɨmiirara sɨbgu omwomwarkaiyɨu.

2 Mɨ kɨra kamɨm waipɨu nwowɨm sɨmiirɨn hɨniɨna boɨnmauu, sɨma op kɨrɨe kɨrɨeyɨm kwiyae whaowaeiyɨm sɨmiir kɨpi kwiyae. Mɨ sɨma sɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu kɨntɨmdɨnu mɨ sɨma Adi Komii siirɨm daɨngwo tɨbmii kɨin ɨski. Mɨ sɨma

iikam nhɨrmiyam ha timɨ aɨngwokwonanae mɨ iikam nhɨrkɨm sɨma dimɨn biyɨe tɨr haigɨnɨuwi sɨmiirɨn mɨ yɨm sɨma ha donkworɨnukrɨpkai sɨmiir naɨngwo tɨbmii aiirɨn.

3 Mɨ kɨra wigɨm waipɨu nwowɨm sɨmiirɨn sɨbgu boɨnmɨmauu, dimɨn taemɨnɨm sɨma tɨriiyɨm ɨkɨ wigɨm yɨpɨkɨm Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm sɨmiir hɨriinan mɨriiyɨm. Mɨ sɨma hɨnda tɨnda kɨpi prɨiyam prɨiyam yai iikam nhɨrmi kinaopɨtkaigaiyɨuwam mɨ sɨmiir kwoɨnɨm op biyɨeya kwiyae whaowaeiya saiir kwiyaeyam kɨpi naɨngwo mɨ sɨma sɨbgu dɨnokɨnkɨn mɨ wig nhɨrɨm sɨmiir dɨisɨimauu siyɨu mɨiyɨk ɨmiir.

4 Mɨ sɨma wig kopak mɨ nhɨrɨm waipɨu nwo karamae nwowɨm sɨma sɨmiir dɨisɨimauu siyɨuɨn sɨmiir yɨnkamam naɨngwokwonanaeiyɨn siir.

5 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan wigɨm waipɨu nwo karamae nwowɨm sɨma hɨriinana timɨ o mɨ wɨ sɨma nwokɨ ɨisɨimauuwɨm wig kopak ɨmiirɨn siyɨu mɨiyɨkɨn. Sɨma, sɨmasɨma sɨbgu kɨgrɨraona. Mɨnam, sɨma mɨi mɨiyɨkmɨiyɨk sɨmiir omakanau hɨrar mɨriiyɨm mɨ dimɨn taemɨn mɨiyɨkmɨiyɨkɨm iikam nhɨrmi tɨram mɨ sɨmiir kami yai ɨmiir wakaeyokna api mɨ ta hɨriinana iikam nhɨrɨm sɨma Adi Komii siir yai aiirɨn wɨ kɨpi mɨngigin.

6 Mɨ ɨriipa hɨriinan, hɨriinan siyɨu kaimwowɨn siirar tɨ swokɨ ɨisɨimauu yainan whran ɨmiirɨn mɨ yɨm wɨ sɨmiir kwoɨn ɨmiirar nwokɨ kɨntɨmdɨnunam.

7 Taitas, kɨra ɨriipɨ hɨriinan mɨi mɨiyɨk aiirar timɨ sɨbgu mɨrii. Mɨ kɨra hɨriinan tɨri mɨ yainan whran ɨmiirɨn kɨra wɨ siyɨu mɨiyɨk ɨmiirar nɨisɨimauuwi sɨma napamɨn. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kɨra sɨmiirɨn yai kɨbikɨbi ɨmiirar boɨnmɨmauuwi

8 Mɨ kɨra yai mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirara boɨnmɨmauu. Mɨ kɨra hɨriinan boɨni mɨ inkamkɨ kɨriirɨn wɨ ha boɨn tani, tɨ yaiyɨm kɨra boɨnmɨmauuɨm yɨm kaimwo rani. Mɨ kɨra ɨriipɨ hɨriinana swokɨ boɨn mɨ ɨkɨ iikam nhɨrɨm ɨo whwonkam kɨriir nanaowiyɨm sɨma wɨ yai bibiyɨe krɨmiir boɨn tani. Nɨingaka.

9 Mɨ kɨra kamɨm yɨpɨkɨ whɨsarii mɨi sɨbmɨriiyɨm sɨmiirɨn hɨnɨina boɨnmauu, sɨma, sɨmiir bɨiyan kamɨm sɨmiir yai ɨmiir wakaeyokna dɨrɨraerar dimɨn taemɨnɨm sɨma boɨniyɨm, maɨrgɨmaɨrga sɨmiir nwowaigɨnɨuwam. Mɨ sɨma wɨ kamɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm sɨmaka kɨpi swokɨ antamyɨriyɨrmɨmɨn. Nɨingakɨ, nɨingakɨinga.

10 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan sɨma sɨmiir bɨiyan kamɨm sɨmiir dimɨn taemɨn ɨmiir kɨpi tauae hai. Mɨ hɨriinan tɨrni hɨnɨin aka mɨ sɨma sɨmiir bɨiyan kam ɨmiirɨn hɨnɨina dɨisɨimauu, tɨ kamɨm sɨmaɨrgɨm yɨpɨkɨ ɨinokɨinokɨn mɨi mɨiyɨkarar mɨriiyɨm. Mɨ sɨma hɨriinan tɨri yaiyɨm krɨma boɨnmɨmauuwɨm Adi Komiiyɨn iikam krɨmiir nanmaiwarkainan siirɨm mɨ iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨda wɨ wadɨeyar nwowi.

11 Mɨ Adi Komii siir naɨngwobumbuwa bɨdi yɨmbiniya
iikam whɨekakɨm sɨmiir nanmaiwarkainam ɨiya sɨma dimɨn
biyɨeyɨm sɨmiir aowa nikɨ owa saiirsi.
12 Tɨ dimɨnɨn tɨsi bɨdi yɨmbiyamɨn, yɨo krɨmiirɨn hɨnɨɨna
nɨisiimauugɨn, nu tɨran dimɨn bibiyɨeyɨm inkam ɨma tɨriyɨm,
krɨma digɨumii sɨmiir haimriiyɨugig. Mɨ krɨma krɨmasiyar
mɨntaraona tɨ siyɨu mɨiyɨkɨn krɨma tɨriyɨn, inkamɨn yɨpɨkɨn Adi
Komii siir wakaeyokna dirɨraerariyɨn siir hɨriinan. Mɨ krɨma
hɨriinan siyɨuɨn mhoɨiya ɨriipɨ hɨriinan ɨiirar tɨrkrɨpkaii mɨ wɨ
ɨiya Jisɨs siya nɨtana saiirar nwokɨ dɨgɨm.
13 Mɨ ɨriipɨ hɨriinanar swokɨ tɨri mɨ krɨma maɨrgɨmaɨrga
nwokwokɨni ɨi kɨbiya Jisɨs Krais siya swokɨ ɨuuniyana sai-
iramɨn. Mɨ tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ krɨmiir nanmaiwarkainaeiyɨn
mɨ krɨmiir Adi Komiiyɨn, siya wɨ siir dimɨn kɨbiyɨn paenan
nɨuyaeiyɨn saɨkar nɨmbini.
14 Mɨ siya krɨmiirsi naokɨn, krɨmiirɨn dimɨn biyɨe siir kɨrɨe
komiiya krɨmiir kiyopsɨmsɨbgi haigɨnɨuwa saiir hɨrankɨ nan-
maiwarkainam. Mɨ siya tɨ hɨriinan saiirsi tɨrkɨkɨn krɨmiir mhɨɨ
kwoɨnɨm wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwokɨ owɨm mɨ
krɨma wɨ siirgɨsiir iikam nwowɨm. Mɨ krɨma wɨ siir dimɨn
mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir tɨram nwokɨ aɨngwowɨm mɨ krɨmiir
kwoɨnɨm wɨ kɨrɨeya nwowɨm siir dimɨn mɨiyɨkmɨiyɨkɨm sɨmiir
tɨrɨm.
15 Taitas, kɨra hɨriiyar boɨnmɨmauuyokiyokɨi tɨ dimɨn
taemɨn ɨmiirɨn, whɨsarii rani, kɨra kɨrɨe komiiya Adi Komii
siir hɨrankɨ haigɨn. Mɨ ta hɨriinana saiirsika iikam ɨmiirɨn
siir kɨrɨeni dɨisiisiimauu tɨ dimɨn taemɨn hɨnɨɨn ɨmiirɨn, iikam
nhɨrmi yai wakaesi dɨmiiyɨu mɨ iikam nhɨrmi whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwiyɨm mɨ kɨriir whwomɨsɨn kɨpi ninansiina mɨ sɨma
digɨumii kɨriir kɨpi haimriiyɨu kɨriir yai aiir wakaesi mɨ
sɨma kɨriirɨn ha kɨpi naɨngwo kɨra inɨg karamae inkamkɨn.
Nɨɨngaka. Ɨriig.

3

*Krɨma whɨekakarɨn dimɨn mɨiyɨkmɨiyɨkɨm sɨmiirarar kɨgna
dirɨraerar*

1 Taitas tɨ iikamɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir isid ɨiir
nwowɨm, kɨra sɨmiirɨn tɨ swokɨ boɨnworwokai, sɨma sɨmiir
gavman ɨiirɨn kɨpi swokɨ aɨngwo owouu, inkam yɨpɨkɨ sɨmiir
kou nwowiyɨn. Sɨma sɨmiir yai ɨmiirar wakaeyokna. Sɨma
sɨmiir kwoɨnɨm sɨbgu kisɨsop haigɨnkwokɨn mɨi mɨiyɨkmɨiyɨk
whɨekakɨm sɨmiir mɨriiyam.
2 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, sɨmiirɨn domwarkaiyɨu, sɨma yai bibiyɨe
iikam nhɨrmi kɨpi boɨn mɨ sɨma yaii mɨn kɨpi mɨ ɨnii mɨ
sɨmiir kwoɨnɨm hiinsɨma dwo mɨ ɨrɨpa nongwomamaɨr aeyɨm
daɨngwo iikam nhɨrɨm sɨmaka.

3 Mɨ bɨdibɨdiniyarɨn krɨma Adi Komii siir dimɨn taemɨn
ɨmiir bɨ sɨbgu ɨnomoknɨnkɨnkɨm mɨ sɨmiir bɨ wakaeyokna
apkɨm. Mɨ krɨma habwwowhaenankɨm mɨ siir yai aka
asi nantamyɨriyɨrkɨm. Mɨ krɨmiir kwoɨn bibiyɨeyɨm sɨma
kiyainamkɨn dimɨn biyɨe tɨram mɨ tɨ hɨriinan siyɨu ɨiir
nwowam. Mɨ krɨma whɨsarii mɨi prɨimɨriiyan iikam
nwokɨm. Dimusi rani, krɨmiir kwoɨn bibiyɨeyɨm sɨmar
nikɨ kiyopsɨmsɨbgi haiginɨugikɨn. Mɨ krɨma iikam nhɨrmi
siyɨu bibiyɨe asi tɨryokiyokɨigɨm. Mɨ krɨma sɨmiirɨn kwoɨn
bibiyɨe asi naɨngwokɨm. Dimusi rani, sɨma krɨmiiram
bɨ mɨ naɨngwokɨm mɨ nɨm ɨriipɨ hɨriinan sɨmiiram bɨ mɨ
aɨngwokɨm. Ɨriipɨ hɨriinan, tɨ hɨriinan siyɨuɨn krɨma krɨmarɨn
ɨrni nwɨrniyɨn ɨni sau omomnan ywowɨm.

4 Mɨ tɨ siir hɨriinan siyɨu mɨiyɨkɨn, krɨmiir nanmai-
warkainan inkamɨn Adi Komii siya, siya iikamɨm krɨmiir
nɨisiimauugɨn, siya inkam wadɨeyaɨrgɨn mɨ siya krɨmiiram
naɨngwokwonanaeikɨn mɨ siya Jisɨs siir yɨkrop ɨuungi krɨmiir
whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm.

5 Mɨ ɨiya siya krɨmiir nanmaiwarkaina, siya ɨkɨ krɨmiir
mɨi mɨiyɨk mɨiyɨkɨm krɨma mɨriiyɨm sɨmiirsi bɨ nanmai-
warkainakɨn. Niingaka. Dimusi rani, siir naɨngwobumbu
kɨrɨe komiiya krɨmiirsi nwowa mɨ ta hɨriinan saiirsika siya
krɨmiir asi nanmaiwarkainakɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika Adi
Komii siir naeyɨuɨn siya haiyoprimdiyɨumiigikɨm tɨ dimɨn
bibiyɨeyɨm krɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm. Mɨ ta hɨriinan sai-
irsika, krɨmiir kwoɨnɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae asi
nwokɨm. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan mɨiya Adi Komii siir naeyɨu
ɨeya mɨriiya, siya mɨnam tɨrkɨn krɨmiir kwoɨnɨm sɨmiir
kisɨna haigiyɨm iikam wɨnan nwowam mɨ yaeya kwoɨn wɨn
nwowam, Adi Komii siir pɨugan anakar.

6 Mɨ ta hɨriinan saiirsika inkamɨn krɨmiir nanmai-
warkainan Jisɨs Krais Adi Komii siya krɨmiirɨn siirgɨsiir
naeyɨu ɨiirar hauugikɨn.

7 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siir
naɨngwobumbuwa saeya tɨrɨm krɨmiir, siir whwonkam ɨda
dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowi mɨ ta hɨriinana saiir-
sika, krɨma wɨ saɨka nwoyokiyokɨikaeyami, krɨmiir kwoɨnka
naɨngwowiya saiir hɨriinan.

8 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ kara boɨnanɨm kɨriir, yɨm yaim-
wokɨyaimwowaɨrgɨm. Mɨ kara kɨriirɨn mɨnam naɨngwowi
kɨra tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn hɨriiyar dowom-
warkaiyɨukrɨpkai mɨ sɨma, sɨma sɨmasiyar mɨntaraona mɨ tɨ
hɨriinankɨnɨuwi sɨma mɨi mɨiyɨkmɨiyɨk ɨmiirarar mɨrii. Mɨ
tɨ yaiyɨm yɨm wɨ dɨgar nwowi iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis
haiginɨuwɨm.

9 Mɨ kɨma yai biyɨe niinga saiir kɨpi whrɨe boɨn mɨ kɨma

kimiir yidiwi wanwiyaeyim biiyanim simiir hiriinan kipi boinanae. Mi kima Moses siir siyiu komiiyin siir yaiyim simiirsi kipi ninkinwamwarkii boin. Mi ti hiriinan yaiyim yim wi iikamim simiir whinkinsiis haiginiu rani mi wi simiir haipridkikai haiginiuwi mi wi hik simiir hauuwi mi yim ti hiriinan yaiyim yim naekak rani.

10 Mi yipiki inkamki ti yai nae karamaeyim simiir wakaena diriraerari yio wi iikamim yipiki iikamim naingwo tibmiiyim wi simiir niinikibiri yapa yapa nwowam mi mhoiiya ti iikamim simiirin idip idipin wi kwisairnana boinmauu wakaei. Mi ta saiir mhoiiyan sima wi kiriir yai aiir wakaeyokna rani mi kima whiekakarin digiumii wi ti iikamim simiir haimriyiugigi.

11 Mi kira ti hiriinan iikamim simiir bidiyar yinoknink inin simiir kwoinim uridyiu biyieki bidi kwirii idwokaiyim. Mi ti hiriinan mii biyieyim iinokiinok sima miriiyim yim ha niisiimauuwi simiir kwoinim whirua nwo rani, ini hindara haipridkikaiyim. Ɨriig.

Mi yaiisisim nhir ikim

12 Taitas kara wi om komii Nikopolis hir nwowi mi ta naop iiya wi saeya digi. Mi kara Atimas Tikikas, siirin wi haniingi nikropki kiriiramin. Mi kara ha naingwowi kira siyiuam ti hansir kariiram nitam.

13 Mi kira Sinas siir whinkinsiis haiginiu yipiki om komii Roman siyiu komiiyin siir dimin taemin imiir ninoknink inim. Mi kira Apolos siir warar timi whinkinsiis haiginiu. Mi kira sowiir siyiu minim mi dimin taeminim sowa hanguguwim sowa hainamam simiir wara whindiriraerar haiginiugi.

14 Mi krimiir iikamim sima siyiuin siyiu miiyik tiriyin siir dinoknink in mi iikam nhirim dimin taeminim simiir kiyopsibgi haiginiuwiyim mi yipiki hikak simiirsi nwowiyim simiir whinkinsiis haiginiu. Mi sima hiriinan tiri mi wi paeyin paenidgi bud karamae nwowiyin siir hiriinan nwo rani mi yim sima wi paeyin paenid budiyin mi ha naokingugunankaiiyin wi siir hiriinan nwowi mi sima wi Adi Komii siir siyiu iiirar sibgu wakaeyokna api.

15 Taitas iikam whiekakim yipiki kanakar nwowim sima kiriir nokboin mairgimairgikim. Mi krimiir nomiiyauim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugananim simiir warar mi ikboin mairgimairgikim. Mi kara Adi Komii siir naingwobumbuwa saiiram sriigin saeya wi kimakar nwowi. Ɨriig.

FILIMON

Mɨ ɨiya Pol siya mɨi biyɨe om Rom hɨr mɨriiyɨn mɨ ta yokwowa siya ha wɨnkikɨn siir nomiiyauwɨn yɨpɨkɨn Failimon dapiyɨn siiramɨn. Failimon siya om Kolosi hɨr nwokɨn. Mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma Adi Komii siir inɨg ɨiirɨn ɨrɨpa Failimon siir omaka aiir haɨngiriyɨu hainankɨm. Mɨ Failimon siya umɨr digworaekwokɨ naokɨngugunankai inkamkɨn. Mɨ Failimon siir dimɨn whɨrɨn siir mɨiyan inkam nwɨr ɨeya tauaehainamɨn mɨ siya kɨmɨdiniya om Roma hɨriir yɨdamki. Mɨ siya Pol siirɨn om Rom hɨr ninɨ kɨgɨuɨn mɨ siir mhɨi kwoɨnɨm ɨna kisɨna haigikiyɨn mɨ siya ɨni naɨngwo tɨbmiiyan inkama ywowɨn. Mɨ Pol siya Onisimas siir boɨnki siya Failimon siiram swokɨ amɨm mɨ ta yokwowa siya wɨnkiya siya mɨnam wɨnkikɨn Failimon siiramɨn siya siir swokɨ ɨkɨunam mɨ siir dimɨn bibiyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyɨm. Mɨ siya ha wɨndɨgiyɨn mɨ ta yokwo aiirɨn kɨmɨdiniya Onisimas siya hainam mɨ siya ɨni Failimon siiramar swokɨ amɨn. Ɨriig.

1 Kara Polkɨn. Dimusi rani, kara Jisɨs Krais saɨka mɨriigɨn mɨ kariirɨn hɨriinansi hɨugrɨpkɨikikaigɨn maeyaua mɨi biyɨe mɨriiya saiirɨn. Kara mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm krɨmiir tɨran pɨuganan inkamɨn Timoti, krɨra ta yokwowa Filimon kɨriiram wɨnkikɨn, ta yokwowa krɨra wɨnkiya yɨpɨkɨ inkamɨn krɨra naɨngwokwonanaeiyɨn mɨ Adi Komii siir mɨi aiirɨn krɨma mɨriiyɨn krɨra kɨriiram hauugikɨn.

2 Mɨ krɨmiir yokmana yɨpɨka krɨmiir pɨugana naɨngwo tɨbmiiya Apia saeya mɨ Akipas siya yɨpɨkɨ sau krɨma nɨnɨtiyɨn dimɨn taemɨn bibiyɨeyɨm sɨmaka mɨ yɨpɨkɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm krɨmiir omaka hɨr haɨngiriyɨu hainaniyɨm Adi Komii siir inɨg ɨiir, ta yokwo kara kɨmiiram warar wɨnkika.

3 Kara Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya mɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs sowiiram srɨigɨn sowiir naɨngwobumbuwa kɨmiir hauugiyɨm mɨ ta hɨriinan saiirsiyɨn kɨma wɨ kwoɨn nongwomamaɨr aekak nikɨ owɨm.

Filimon siir kwoɨnɨn Adi Komii siiramar naɨngwokwonanaeikɨn

4 Ɨinokɨinok kara Adi Komii siiram srɨiiyɨm kara kɨmiirar boɨn wadɨeikɨn.

5 Dimusi rani, kara ha wakaekɨn kɨma ɨni krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs siir yaiyar wakaeyokna apɨm mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn iikam nhɨrmiyam naɨngwokwonanaeiyɨn iikamɨm Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiirɨn ɨni kɨmar nɨisiimauuɨm.

6 Kara Adi Komii siiram kwisboinikin kiriir whinkinsiis
haiginiuim mi iki iikam nhirim simiir boinmimauuim kiriir
naingwo tibmiiya Jisis Krais siiram naingwo tibmiiya. Kira
simiirin ti hiniina boinmauu mi kiriir yaiya simiir kwoinim wi
saeya kisisop haiginiuwi sima ninokninkinim Adi Komii siir
siyiupai siyiupaiyim krimiir nokboinmamair haiginiuwiyim.
Dimusi rani, krima Jisis Krais siirgim.
7 Ti kariir nomiiyau miiyikim, kara ha wakaekin kima
Adi Komii siir iikam imiiramar naingwokwonanaeikim mi
simiirar kigriraowikim mi simiir kwoin imiirar whinkinsiis
haiginiuwigim kirie nwowim. Mi sima ini wadieya swoki
sibgu owim. Dimusi rani, kariir kwoinin ta yaiya saeya
nwowaiginiugin wadie mi kara tisi mairgimairga nwowin.
8 Dimusi rani, ta kirieya Jisis Krais siya hauugiya kariir kara
panao pi digar nwowi kiriir boinmauuim ta mii aiir miriiyam.
9 Mi dimusi rani, krima irni nwirniyam
naingwokwonanaei, kara Filimon kiriir iikam imiir
kigriraoni haniinaka kara kiriirin tisi hindara sriigiyin ta
mii aiir miriiyim. Ihi, kara Polkin, kara bidi ywowin, ti
inkamin yipikin maeyaua mii biyie miriiya hiuyokiyokaiya
saiir nwokaiyin Jisis Krais siir mii aiirsi.
10 Kara Filimon kiriirin Onisimas siiram sriigi. Mi iiya kara
maeyaua mii biyie miriiya hiuyokiyokaiya saiir hirar niki
okaiyin mi siya bidi wakaeyim yaiyim kara boinim Jisis Krais
siirim mi siya ina yaingwo tibmiiyin. Mi ta hiriinanin Adi
Komii siir piugan aiirin siya ini kariir yinisimnan ywowin.
11 Mi ta saiir biiyarin Onisimas siya tirim siyiuim
yim kiriir kwoin iiir bi wokmai haiginiugin, yim ini
biyiekibiyie ywowim. Mi ti siyiuim tariinan siya tirim yim
wadiekiwadiekim kririirin wi simar whinkinsiis haiginiuwi.
12 Mi tariinanin siirin kara kimiiram swoki ikropki. Kara
siiram naingwokwonanaei mi ta hiriinan saiirsika iiya siya
kimiiram waraur niti kariir mhii kwoinim wi hikakar nwoki.
Dimusi rani, siya kariir haiburgikin.
13 Kara hiniina naingwokin siya kanaka tirar nwokin
mi kariirin siyar whinkinsiis haiginiugin iiya maeyaua
hiuyokiyokaiya mii biyie miriiya saiir hir nwokaiyin Adi
Komii siir Yai Win Kibi aiirsi.
14 Mi kima wi wadie nwo karamae nwowi mi ankara iriipi
hiriinan pi siir mi onkworinukripkai rani mi ta hiriinana
siya kariir whinkinsiisam. Mi kara ha naingwowi miiyim
kimiir kwoinki naingwowim wi simiirar mirii. Mi ta hiriinan
saiirsika kara pi boriisopi kimiir boinanaeyim kima siyiu
miiyik kariir tiram.
15 Mi tari Adi Komii siyar kiwakikin Onisimas siirin kimaka
waraur nwowim. Mi tariinan siya iinokiinokin wi kimaka

waraurar nwoyokiyokiikaeyami.

16 Mi tariinanarin siya wi kiriir whisarii mii priimiriiyan
inkam nwo rani. Mi ini wadie mi owin, siya wi kimiir naingwo
tibmiiyan inkam nwowi yipiki kima naingwokwonanaeiyin
mi kara iriipa hiriinan siya wi kariir piuganan naingwo
tibmiiyan inkam nwowi yipiki kara naingwokwonanaeiyin.
Mi kima siiramin wi nhami nhami naingwonanae rani.
Dimusi rani, ni kira whisarii mii priimiriiyan inkamkin mi
iriipi hiriinan ni kira naingwo tibmii piugana saiir inkam
warairgin.

17 Mi kiriir kwoinin siya hiniina naingwowi, kara ini kinaka
yamasuin, o ini Adi Komii siir piugan anaka yamasuin, yio ini
kira kariir kigninkinwiniyin mi siir mi kigninkinwiniya saiir
hiriinan ywowin.

18 Mi siya dimin whir kiriir bidi tirbuwin mi kiriir dimin
priihaii mi kariir boinmauu, kara nwoki sibgu tirim.

19 Kara Polkin, kariir iinga nonkwo winkim ti nimbinim
kimiiram mi Onisimas siya dimin biyie whir kimiir tiri, mi
siya dimin whir kimiir warauranki priihaii mi ti diminin wi
kara sibgu tiri kimaka mi Filimon kira ina sibgu inoknink inim,
karar tirhaiginiugikin kira Jisis Krais siirim asi naingwo
tibmii. Mi hiriinanki niuwi, kima kanaka dimin priihaigakim.

20 Ihi, ti kariir piuganan naingwo tibmii inkamin, ti siir
daingwoki mi kara ha naingwowi kira ti dimin in siirin
naingwo tibmiini siyiuin siir hauukiiyiu kira ti siyiuin
kamim naingwo tibmiiyim sima tiriyim kariir kwoin iir
sibgu owaiginiuwam mi ta hiriinan saiirsika kara wa
mairgimairgaei mi Onisimas siirin wi kiriiram waraurar
swoki ikropki.

21 Mi tariinanin kara ta yaiya kiriiram winkika, kara ina
ninoknink in kira wa diriraerar kiini. Mi ti dimin hiriinanim
sima sima rani mi iriipi hiriinan iki dimin nhirim kira tirim.

22 Mi dimin in whir. Kira maeyaua kwira
hiuyokiyokaikwokin omakanau hirin. Dimusi rani, kara ha
naingwowi dimin im kima sriiiyim Adi Komii krimiir Wanin
siirim kariirim mi iiya siya siyiu whir kariirim kignink inki
mi kara wa niti mi hiriinan saiirsika kara ha naingwowi siya
kariir whindiriraerari, kara kiriir kignakiyim. Iriig.

Boin mairgimairga nhirkim

23 Epafrasin yipiki kanaka ninkin owin mi sima siirin
maeyaua mii biyie miriiya hiuyokiyokaiya saiir hir
hiukripkiikikaigin. Krais siir mii aiirsi mi siya kimiir boin
mairgimairgakikin.

24 Mak, Aristakas, Dimas, mɨ Luk, tɨ sɨma kanaka mɨriiyɨm
Jisɨs Krais siirɨm mɨ ɨriipɨ hɨriinan sɨma kɨmiirar mɨ boɨn
maɨrgɨmaɨrgakikɨm.
25 Kara krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siirɨm srɨigi
siya wɨ siir naɨngwobumbuwa wɨ whɨekak kɨmiirar nwokɨ
hauugiyɨm. Łriig.

HIBRU

Hibru yokwowa ya yokwo prɨeiya Hibrumi iikamɨm yɨpɨkɨ naɨngwo tɨbmiiyɨm Jisɨs siiram ya sɨma wɨnki aeya. Hibru iikamɨm yɨm Juda iikamɨm sɨmiir inɨg whɨr ɨeya. Mɨ krɨma nɨoknɨnkɨn tani, ta yokwo aiirɨn nhɨnga piyamisi wɨnkiya. Mɨ inkamɨn wɨnkiyɨn siya hɨnɨɨna kɨgɨn Juda sɨmiir iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm kɨrɨe rani sɨma sɨmiir naɨngwo tɨbmii wɨna saiir haiburgigam tɨrkɨm sɨmiir bɨiyan siyɨuɨn Mosesni siyɨu komii si napiyɨn ɨni siiramar swokɨ amɨm. Mɨ ta yokwowa iikam ɨmiirɨn mɨn boɨnkika Jisɨsɨn Adi Komii siir yɨnisɨmɨn ɨni paekwosɨm ɨkɨm mɨ Moses ɨni sɨmiir haiburɨn. Mɨ ta Jisɨs siir mɨiya ya ɨni Mosesni mɨiya saiir kou ywowa. Mɨ ta Jisɨs siir nhɨeya yɨpɨkɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨm haiyoprimdiyɨumiigiya ya ɨni wraisumi nhɨeya saiir haibura. Jisɨs siya omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨiigɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika siya sɨmiir asi boɨnkikɨn sɨma Jisɨs siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨpɨkɨn bɨigɨbɨiyan prisɨn inɨg komiigakɨn. Łriig.

Yaiya Adi Komii siir yɨnisɨmɨn siya hauuga krɨmiirɨn.

1 Bɨdi bɨdiniyarɨn ɨi whɨekakɨm bɨdi yamkiyɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya siir yaiyɨm profet kamɨm sɨmiir boɨnmɨmauugɨn, siyɨupai siyɨupaiyɨm sɨmiir. Mɨ tɨ yaiyɨm profet kamɨm sɨma ɨni krɨmiir brougaeyɨm sɨmiir hauugiyɨm.

2 Mɨ ta ɨiya dɨg kingiin nwowi Adi Komii siya ta siir yaiya wɨ siir yɨnisɨm ɨiir hauugi. Mɨ yɨo siya wɨ krɨmiir swokɨ kwaboɨnmamauuwi. Adi Komii siya siir bɨdi yɨmbinɨn siir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir haiyɨm. Mɨ bɨiya Adi Komii siya siir boɨnɨn mɨ siya ɨni siir yai ɨmiirar wakaeyoknan. Mɨ siya nɨnomor nu sowiir digworaekwo ɨmiirɨn asi nonkwokwokikɨm.

3 Tɨ siir yɨnisɨmɨn Jisɨs siya krɨmiir nɨisiimauugɨn dimɨn komii komiiyɨm paenan nɨuyaiyɨm Adi Komii siirɨm, siir yɨnisɨmɨn ɨni siir Adɨn siir hɨriinana ywowɨn. Siir yaiya saeya kɨrɨekaka, digworaekwo whɨekakɨm nɨnomor nu sowiirɨm siyar sɨbgu kɨgɨrkaki. Mɨ siyar naokɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siirɨn, iikamɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm ɨni siyar haiyopriimdiyɨumiigiyɨm. Mɨ siya ha swokɨ ɨnsiin ɨdwonamɨn mɨ siya nɨnomor koua hɨriir yam mɨ siya Adi Komii siir ɨɨna ɨɨnig mɨiya inɨ ɨdwoɨu inkam komii nu kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan. Łriig.

Adi Komii siir yɨnisɨmɨn siya ɨni paekwosɨmɨm sɨmiir haiburɨm

4 Dimusi rani, siya ɨni Adi Komii siir ɨɨna ɨɨnig mɨiya nɨdwowɨn mɨ siya ɨni paekwosɨm whɨekakɨm kou hɨr nwowɨm

simiir haiburim. Mi ti inigin Adi Komii siya hauuwin siya iriipi
hiriinan siya ini paekwosimim simiir inig imiir haiburim.
5 Dimusi rani, biiya Adi Komii siya paekwosim imiirin
hiniina bi boinkin,
Kima kariir yinisimkim, panao kara pi hiniina boinki kara
kimiir Adgin.
Adi Komii siya paekwosim simiirin hiriinan yai bi swoki
boinkin. Niingaka, niinga kiinga. Siya Jisis siirara boinkin.
6 Biiya Adi Komii siya siir yinisim yinhaomiyinin siirin nu
tiriir nikropkiyam minin mi siya paekwosim simiirin hiniina
boinki,
kima ti kariir paekwosimim kima siir inig iiir hainan-
prapraski.
7 Mi siya yai nhirim paekwosim simiirin hiniina boinkin,
paekwosim sima kariir miiyan inkam dwo mi simiir miiyim
opudnan hugidudu mirii. Mi simiir kirieya paenan
diudkwakwa.
8 Mi siir yinisimin siirin hiniina boinkin,
kira ini Adi Komii ywowin kariir hiriinan. Kira inkam komii
digworaekwo whiekakim simiir kigriraowiyin wi siir
hiriinan nwowi. Iinokiinokin digworaekwo whiekakim
kira wi wadieyar sibgu kigriraowi.
9 Kira wi siyiu miiyik miiyikim simiiraramar naingwowi mi
kira wi dimin biyieyim wi simiiram naingwo rani.
Kara kiriir Adi Komiiyin kiriirin wi kara nokmwin
okwohaiginiuwi, inig komiigak nwowamin mi kira wi
mairgimairga komiigakar nwowi. Mi ta mairgimairga
wi iikam whiekakim simiir mairgimairga imiir haiburi.
10 Mi Adi Komii siya hiniina swoki boinki,
Biiyan Inkam Komii, kira bidi bidiniyarin nu ninomoro kiriir
iingar nonkwokwoko.
11 Mhoiiya ninomor nuwo sowa wa digiguski mi ni kira
niingaka. Iinokiinokin wi hiriiyar nwoyokiyokii mi
ninomor nuwo yo wi wro namwoiuwi yiuis wronan.
12 Mi yio ini inkamin yiuis kaba nitkaigiiya mi yaeya yiuis win
swoki haiiyin mi ha niiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi
kira nu ninomoro sowiirin wi hiriinanar mi digiguskii.
Mi wi yaeya nu ninomor win swoki onkwokwoki mi ni
kira wi hiriiyar nwoyokiyokii ami, wi kisina rani.
13 Biiya Adi Komii siya hiniina boinkin,
kira wi kariir iina iinig miiya nidwowi, maeyaua inkam komii
siya nidwowiya saiir. Mi kira wi hiriiyar nwoyokiyokii
mi wi iiya kara kiriir sauan omomim simiir
nonkwobumbuninkin iuguski wi saiir nadigiuwi.
Adi Komii siya ti yaiyim simiirin paekwosimim simiir bi
boinkin. Niingaka. Siya siir yinisim iiirarar boinkin.

14 Mɨ yɨpɨkɨm paekwosɨmɨm, ha? Sɨma naeyɨunankɨm
mɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya boɨniyɨm sɨma pa
wakaeyokna dirɨraerari. Mɨ siya sɨmiirɨn iikamɨm naɨngwo
tɨbmiiyɨm sɨmiirɨm yɨkropki sɨmiir whɨnkɨnsiisɨm Adi Komii
siya nɨmbinɨm nanmaiwarkainam sɨmiir. Ɨriig.

2

Adi Komii siya krɨmiir swokɨ anmaiwarkainaei yɨo dimɨn komii ɨeyaɨrgɨn.

1 Dimusi rani, Jisɨs siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn dig-
woraekwo whɨekakɨm ɨni siyar kɨgɨrkakɨm mɨ krɨma krɨmiir
kwoɨnau haigi nonkworɨnu saiirɨn digɨumii kɨpi haimriiyɨugi,
wɨm wɨ ini hanɨin kɨma kɨma prɨiyakirɨrɨrkiisi.
2 Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya bɨiya siir yai nhɨrɨm
siir paekwosɨmɨm sɨmiir boɨnmauugikɨn. Mɨ ta yaiya ha
hainamɨm mɨ ɨna boɨnmɨmauuwamɨm. Mɨ dimɨn taemɨnɨm
sɨma boɨnmɨmauuwɨm ɨna yɨmbiyamɨm. Mɨ iikam nhɨrɨm
sɨma ta yaiya saɨka nantamyɨriyɨri mɨ saiir wakaeyokna
karam nwowi mɨ sɨma dimɨn biyɨe tɨri mɨ sɨma wɨ hɨk
kɨmpɨpɨsu prasae hai rani, tɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm
sɨmiirsiyɨn, dimɨn biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm sɨmiir dɨgar swokɨ haii.
3 Mɨ hɨriinankɨnɨuwi mɨ krɨma ta yai komiiya Adi Komii siya
boɨna, siya nanmaiwarkainana digɨumii saiir haimriyɨuwi mɨ
krɨma wɨ panɨina napiyoki ɨiya Adi Komii siya dimɨn biyɨekak
iikamɨm sɨmiir tɨrbumbuwi saiirɨn, ha? Siyɨu karamaeka.
Nɨingaka. Bɨiya, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya hɨnɨina boɨnkɨn,
Adi Komii siya wɨ krɨmiir nanmaiwarkainaei, iikamɨm sɨma
ta yai aiir wakaeyoknaɨm sɨma hɨnɨina boɨnkɨm, ta yaiya
saeya kaimwowaɨrga. Saeya nɨksɨsae rani.
4 Adi Komii siyar nɨisiimauugɨn tɨ yaiyɨm sɨma kaim-
wowaɨrgɨm, kɨrɨepai kɨrɨepaiyɨm siya tɨrɨm. Mɨ siya siyɨu
mɨiyɨk mɨiyɨkɨm iikamɨm sɨmiir whɨnkɨnsiisɨm tɨrkɨm mɨ Adi
Komii siya naeyɨuɨn siir kwoɨn aɨrgar naɨngwo hauugɨn iikam
ɨmiirɨn mɨ siya siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm iikamɨm sɨmiir
hauuwikɨm. Ɨriig.

*Jisɨs siya inkamnan nɨmbiyamkɨn krɨmiir nanmai-
warkainaɨm.*

5 Tɨ yaiyɨm tariinan krɨmiir boɨnɨm, sɨma tɨ nu whɨrɨn
wɨ mhoɨiya Adi Komii siya tɨrkii mɨ siir boɨnkɨn. Iikam
yɨpɨkɨm siir wakaeyoknaɨm sɨma wɨ tɨ nu ɨiir nwowi. Adi
Komii siya paekwosɨmɨm sɨmiir bɨ nɨmbingɨn tɨ nu wɨn siir
kɨgrɨraowamɨn. Nɨingaka.
6 Inkam nwɨrɨn Adi Komii siir yaiyɨm yokwoni siya wɨnɨm
saeya hɨnɨina wɨnboɨnkika,

Iikamim sima dimkim, kira simiiram naingwowiyin? Mi yinisisimim yim dimukim kima simiir sibgu kigriraowiyim, ha? Iikam krima ini inig karamae ywowim.

7 Mi siya iikamim krimiirin wi ii priei nokmwin owaiginiu rani, paekwosimim simiir aowan. Mi kira diminim inkam komiiyim nu kigriraowiyim digworaekwo whiekakim simiir sima haiiyim simiir hiriinan hauugin. Mi sima ini paenan yiuyakiyim. Mi sima ini inig komiigaka ywowin.

8 Mi kira digworaekwo whiekakim simiir nokmwin okwo haiginiugin.

Ihi, Adi Komii krimiir Wanin siya digworaekwo whiekakim iikamim simiir aowa haiginkin. Mi dimin whirkin simiir koua bi swoki haigin miminkin. Niingaka: Mi ti diminim krima tariinanin simiir niki kig rani. Sima bi niki imbinikim. Niingaka.

9 Mi tariinanin krima bidi yinokninkinim dimin taeminim ti inkamin Jisis siirim. Mi ii priei rani, Jisis siya ti nu iiir nwowin. Adi Komii siya siirin paekwosimim simiir aowa nokmwin okin mi siya ini inkam inig karamaenanar ywowin. Mi tariinan Adi Komii siya inkamin inig komiigakin siir hiriinan yokmwin owaiginiu mi siya ti dimin paenan niuyaeiyin Adi Komii siirim simiir hai. Dimusi rani, siya naokin iikamim krimiir dimin biyieyim mi krimiir hikim simiir haiyim. Mi Adi Komii siya iikam krimiirin wi dimin miiyik miiyik imiir hiriinansi tir haiginiuwi.

10 Mi ini mi owin Adi Komii siya digworaekwo whiekakim simiir Adi mi owin mi simiirin siyar mi onkwokwokiyin ini mi owin. Mi siya Jisis siirin minam nimbingin ti hik imiirin siyar mi haii siya kimpipisuam ini owin. Mi ta hika Jisis siir tira mi siya ini iikamim simiir nanmaiwarkainan inkam komii kiin yamwoiuin. Mi krima wi Adi Komii siir yinisim asi nwowi. Mi mhoiiya krima wi siir dimin miiyik miiyikim ninomor kouanim wi simiir haii.

11 Krima dinokninkin, ti inkamin siya iikam whiekakim simiir dimin biyie imiir bidi haiyoprimdiyiumiigiyim mi ti iikamim sima ini rirmiiya ywokiyim, simiirin dimin whirki bi kimbugim. Mi Jisis siya mi sima, sima ini Adi Komii siir yinisim arar ywowin. Mi Jisis siya simiirin siir nomousisim nikiusi paniinsi yididsi.

12 Mi siya boin,

Adi Komii kara kiriir inigin wi kariir nomousimim simiir boinmauuwi. Ihi, simiir whwonkam idain kara mwai waowi mi wi kiriir inig iiir hainani. Maeyaua

iikamim naingwo tibmii kiiniyim iripa sima haingiriyiu
omimiriya saiir hirin.
13 Mi siya hiniina swoki boinki, Kara wi Adi Komii siir yai
imiirar naingwo tibmii kiini. Mi siya hiniina swoki boinki, kira
kariir kigi, kara tisi tirar nwowin. Mi Adi Komii siir yinisimim
kariir hauuwim sima tisi kanaka tirar nwowim.
14 Mi krima ti siir nomousimim piugak nhiekakairgim mi
Jisis siya ini iriipi hiriinan inkama mi amwoiuin piugak
nhiekak mi siya wa mi aowi mi siya Setan siirin wa
nonkwobumbuninkin iuguski mi siir siyiuin iikamim simiir
tirbumbu aokaowiyin siir warar.
15 Mi siya hiriinan minsi tirkin, iikam krima naosi naingwo
ididi mi Adi Komii siir kigi mi mhoiiya krima wi naosi nidid
rani.
16 Siya ti diminim simiirin paekwosim simiir whinmiriiyim
bi minkin. Niingaka. Siya iikamim Ebraham siir isidin siirin
krimiir whindiriraeraram nitkin.
17 Mi ti hiriinan siyiuin siya inkam asi nwokin, siir
nomousisimim krimiir hiriinan. Mi siya wa mi mirii
prismi biiyan inkam komii siir hiriinan iki iikamim simiirsi
naingwoyimiyokim. Mi siya minsi naokin Adi Komii siir iowa
siya nwowa dimin biyieyim simiir saiirsi. Mi siya iikam
imiirin Adi Komii saika nwoki inkiamasu haiginiuwim sima
iripa nongwomamair aeyam.
18 Mi siya hikpai hikpaiyim siir nimbiyamim mi siir
kinankiuim simiir kimpipisu bidiyar haiyin. Dimusi rani, siya
wi nwoki kigninokninkinim iikamim ti hiriinan hik kimpipisu
haiiyim simiirin. Ɨriig.

3

Jisis siir inig komiiyin ini Moses siir inig komii iir haiburin

1 Nomiiyauwim yipiki Adi Komii krimiir Wanin siiram
naingwo tibmii kiinim. Adi Komii kimiiramin minam
nikiunakin diminin big nasmirwaiya Adi Komii siya
nwowanin siir tirim. Mi kima Jisis siirim sibgu daingwokwo,
Adi Komii siya Jisis siirar nikropkikin siir yai aiir
boinmimauuwam dimin whiekakim siya tiriyim. Siya prismi
biiyan inkam komiiyin siya tiriyim siir hiriinan. Mi krima
ti yaiyim siya boinim simiirar wakaeyokna boinmimauukin
iikamim simiirin.
2 Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yimbinin ta siir miiya
saiirin mi siya ta Adi Komii siir mii miiyik aiirar asi sibgu
wakaeyokna mirii, siya Moses siya tirin iiya siya Adi Komii
siir iikam imaka nwowa saiir hiriinan tirkin.
3 Mi Adi Komii siya minam kiwakikin Jisis siir inigin
Moses siir inig iiir haiburim. Inkamin omaka komii miriiyin

mɨ inɨgak ha nwowiyɨn siir hɨriinan. Omaka saeya bɨ nwowika inɨgakɨn. Nɨingaka. Inkamɨn nonkwo mɨriiyɨn siyar nwowikɨn inɨgakɨn.

4 Omakaɨm sɨma sɨma bɨ mɨrii naeikɨm. Nɨingaka. Omaka whɨekakɨm sɨmiirɨn inkamkɨ nonkwo mɨriigɨm. Adi Komii siyaɨrgɨn digworaekwowɨm sɨmiir bwamkɨbwamɨn.

5 Moses siya whɨsarii mɨi mɨriiyan inkamkɨn. Mɨ siya Adi Komii siir yai ɨmiirar sɨbgu wakaeyoknaeikɨn ɨiya siya Adi Komii siir iikamɨm sɨmaka hɨr nwowa mɨ siya Adi Komii siir dimɨn taemɨnɨm mhoɨiya nɨmbiyami sɨmiir boɨnmɨmauugɨn.

6 Mɨ inkamɨn Adi Komii siir iikamɨm sɨmiir kou nwowɨn yɨo Jisɨs Krais sasaɨrgɨn. Mɨ Adi Komii siir yɨnisɨmɨn mɨiyɨm siya mɨriiyɨm ɨni wadɨekɨnar mɨ owɨm. Mɨ nɨm krɨma iikamɨm naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm nɨm krɨma Adi Komii siir pɨuganka. Mɨ krɨma naɨngwo tɨbmii kɨini Adi Komii siiramɨn mɨ kɨrɨe hɨriiyar nwowi mɨ krɨma siiramɨn maɨrgɨmaɨrga hɨriiyar nwowi, krɨmiir nanmaiwarkainam. Mɨ krɨma iikam naɨngwo tɨbmiiyɨm wɨ Adi Komii siir pɨugan nwowi. Mɨ krɨma naɨngwo tɨbmii kɨin karam nwowi, siya wɨ krɨmiir nanmaiwarkaina rani. Nɨingaka. Łriig.

Mɨ iikamɨm Adi Komii siir yai aka nantamyɨriyɨriyɨm sɨma wɨ ɨrɨpa nongwomamaɨr ae rani.

7 Dimusi rani, krɨma ɨni Adi Komii siir iikamnan ywowɨm. Mɨ krɨma Adi Komii siir naeyɨu mɨiyɨkɨn siir yai ɨmiirar wakaeyokna. Siya hɨnɨɨna boɨnkɨn, panao kɨma pɨ siir yai aiir wakaei,

8 mɨ kɨma kɨmiir mhɨi kwoɨnɨm pɨ kɨpi kikɨntɨmdɨnu krɨpkai bɨiya kɨmiir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨma kariir yai aka nantamyɨriyɨra saiir hɨriinan, ɨiya sɨma nu siiyɨn apa nɨinga hɨr nwowa.

9 Mɨ sɨma kariirɨn saiir kɨnankɨugɨm. Mɨ ta maeyau aiirɨn kɨmiir brougaeyɨm sɨma dimɨn whɨekakɨm kara tɨrɨm sɨma bɨewiyɨm kamnwosa kɨgɨm. Mɨ sɨma hɨriinansi bɨ nwokɨm, sɨma ɨni kariiramar swokɨ kɨnankɨu krɨpkaiyɨm.

10 Mɨ kariir kwoɨnɨn tɨ iikam isidɨn sɨmiirɨmɨn hauugɨhauuga asi whwiyɨekɨn. Mɨ kara ɨna boɨnɨn, ɨinokɨinokɨn sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm yaeya siyɨu whɨrɨma naɨngwowi siir napam.

11 Mɨ kariir mhɨi kwoɨnɨm haugɨhauga asi whwiyɨekikɨm sɨmiiramɨn mɨ kara hɨnɨɨna nɨkopaisɨsɨrki, tɨ iikamɨm sɨma wɨ kariir om mɨiyɨkɨn pɨu siisiyɨn wɨ siir swokɨ ɨt rani. Nɨingakɨ nɨingakɨinga!

12 Mɨ kɨmiir kwoɨnɨm wɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨm
pɨ naɨngwowisi mɨ kɨma wɨ tɨ Adi Komiiyɨn omwai
waiyayokiyokɨiiyɨn wɨ digɨumii siir haimriiyɨugigisi.
13 Mɨ tariinanɨn ɨinokɨinokɨn kɨma ɨrɨra nwonwɨra kɨma
kɨmar whɨnkɨnsiis ankɨnsiisnaei mɨ kɨmiiram kɨnankɨuwi mɨ
kɨma wɨ Adi Komii siirɨn wɨ digɨumii haimriiyɨugig rani.
Nɨɨngaka.
14 Kɨma, kɨma kɨma whɨnkɨnsiisna. Dimusi rani, bɨigɨ bɨiyɨn
krɨma Krais siir yai aiir wakaeyɨm, kɨma bɨdiyar yaɨngwo
tɨbmiiyɨm mɨ krɨma bɨdiyar sɨbgu ɨtɨnakɨu krɨpkaiyɨm. Mɨ
krɨma hɨriinan tɨriyokiyokɨi ami mɨ ɨiya krɨma naowi wɨ
saiirar nadɨgɨuwi. Mɨ krɨma ɨinokɨinokɨn wɨ Krais saɨka
nwoyokiyokɨi.
15 Krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm, ta yaiya ɨna nwokrɨpkaiya.
Saeya hɨnɨɨna boɨnka,
Mɨ tapa kɨma siir yaiya saiir wakaei mɨ krɨmiir mhɨi kwoɨnɨm
kɨpi kɨntɨmdɨnu, bɨiya kɨmiir brougaeyɨm bɨiya sɨma
nantamyɨriyɨra saiir hɨriinan.
16 Yɨpɨkɨ iikamkɨm bɨiya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna
karam nwowɨm mɨ saɨka nantamyɨriyɨrɨm, ha? Tɨ iikamɨm
Moses siya nɨkɨunamɨm nu Isib hɨrankɨ mɨ ha namɨm sɨma.
17 Mɨ bɨewi kamnwɨso Adi Komii siir kwoɨnɨn haugɨhauga
nhɨniiram whiyɨekɨn, ha? Siya iikamɨm siyɨu biyɨe tɨrɨm
kwoɨn haugɨhauga sɨmiiram whiyɨekɨn mɨ sɨma ɨni maeyau
siiyɨn apaɨn ɨni hɨr yaokaowɨm.
18 Bɨiya Adi Komii siya nhɨniir nokwao boɨnkɨn, ha? Sɨma
wɨ om mɨiyɨkɨn pɨu siisiyɨn wɨ siir nam tani kara sɨmiiram
nɨmbinɨn Nɨɨngaka. Tɨ iikamɨm Adi Komii siir yai nan-
tamyɨriyɨrɨm siya sɨmiirar boɨnkɨn.
19 Krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm, sɨma bɨ naɨngwo tɨbmii
kɨɨngɨm. Mɨ sɨma omɨn Adi Komii siya nɨmbinɨn sɨmiiram
pɨu siisiyɨn siir bɨ namkɨm. Nɨɨngaka. Dimusi rani,
sɨma bɨ naɨngwo tɨbmiikɨm mɨ Adi Komii siir yai aiir bɨ
wakaeyoknakɨm. Ɨriig.

4

1 Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir nɨmbina saeya ɨna nikɨ owa,
saeya hɨnɨɨna boɨnka, kɨma kariir omɨn pɨu siisiyɨn siirɨn wa
napnɨnopkai nami. Mɨ hɨriinankɨ nɨuwi krɨma mɨntarao Adi
Komii siya krɨmiirɨn wɨ siir omɨn pɨu siisiyɨn siir kɨgnɨnkɨn
apnɨnopkaigi karamae nwowisi.
2 Krɨma Adi Komii siir yaiyɨm ɨna wakaeyɨm bɨiya krɨmiir
brougaeyɨm sɨma wakaeya saiir hɨriinan. Mɨ sɨma hin-
dara wakaekɨm mɨ sɨma bɨ naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm mɨ ta
Adi Komii siir yaiya sɨma wakaeya, saeya sɨmiir bɨ swokɨ
whɨndirɨraerarka. Nɨɨngaka.

3 Krima iikamim naingwo tibmii kiiniyim krima ti om
miiyikin piu siisiyin siirar namikim. Biiya Adi Komii siya
boinin saiir hiriinan, ta yaiya hiniinga.
kariir kwoinin hauugihauuga whwiyiekin mi kara hiriinan
asi nikopaisisir boinkin, iikamim kariir yai wakae kara-
mae nwowim sima kariir omin piu siisiyin wi siir
napninopkainani rani. Niingaki, niinga, kiinga!
Adi Komii siya nu ninomor sowiirin ha nonkwokwo digiyin
mi siya piu ina siisin. Mi mhoiiya siya ti omin piu siisiyin
simiiram ha boinkin.
4 Mi Adi Komii siya Yokwo Komii saiirin ii iriiyar kwisaka
saiirin hiniina boinkin mi ii iriiyar kwirim Adi Komii siya mii
whiekakim simiir mirii digi mi ii iriiyar kwisaka siya piu saiir
siiskuwak.
5 Mi ta Yokwo Komiiya saeya hiniina swoki boinkika, sima
kariir om miiyikin piu siisiyin wi siir napninopkainani rani.
Niingaki, niinga, kiinga!
6 Mi ta yaiya hiriinana ina niki okripkaiya mi nhirim
naingwo tibmii kiiniyim, om miiyikin piu siisiyin siirin wa
napninopkainami mi iikam nhirim biiya yai win kibi aiir
wakaeyim mi ha swoki antamyiriyirim, sima wi omin piu
siisiyin siir hiriir napninopkainam tani. Niingaka.
7 Dimusi rani, iikamim yipiki biigi bii wakaeyim Adi Komii
siir yai win kibi aiir mi ti omin piu siisiyin siir nam kara-
mae nwowim Adi Komii saika mi Adi Komii siya simiiramin
iiya kwira swoki imbin piu saika siisim. Mi mhoiiya
biewi biewiyim bidi yamkiyim, Adi Komii siya digworaekwo
whiekakim Devidki si winboinkiyim Yokwo Komiini siya
hiniina boinkin,
Mi tariinanin kima ta yai aiir wakaei, kima wi kipi nan-
tamyiriyir.
8 Mi Josua siya simiirin ti omin Adi Komii siya nimbinin piu
sima siisam, siir hiriir whinamkiswo mi Adi Komii siya wi
yaeya iigwir di swoki imbini piu sima siisamin.
9 Mi hiriinankiniuwi, krima dinoknink in, iigi ii kiina piu
siisiya Adi Komii siir iikamim simiira ya ina niki owa. Ya
ini ta ii iriiyar kwisaka, iiya Adi Komii siya digworaekwo
whiekakim simiir nonkwokwo digiya mi piu ha siisa ini saiir
hiriinan ywowa.
10 Mi Adi Komii siya digworaekwo whiekakim ha
nonkwokwo digiyin mi siya piu ina siisin. Mi iikamim yim wi
hiriinanar mi tiri, sima wi simiir mii imiir haiburgigi mi piu
wi Adi Komii saika nini siisiuwi.
11 Mi krima wi krimasiyar mintaraona krima wi omin piu si-
isiyin wi siir nwoki amim mi wi Adi Komii saika nini owouwim
mi kima Adi Komii siirin digiumii kipi haimriiyiugigs mi saika

kipi nantamyiriyir biiya kimiir brougaeyim sima tira saiir hiriinan.
12 Krima krimasiyar mintarao ti digworaekwo imiirsiyin. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya saeya hinda bi priiyokaeyamka. Niingaka. Saeya ina miriiya. Saeya ini wismir iokaka saiir io aiir haibura. Mi saeya inkamni haniin iii tirirar bi naka ikwoyamyaenakika. Niingaka saeya mhii kwoina hiriiyar krimkrikninopkainamika, inkamin iinibgi iiniba krimkrikninopkainamiyin siir hiriinan. Mi krimiir kwoinin pi saeyar kisisop hid haiginiuwi. Mi krimiirin pi saeyar mi iisiimauuwi, wadiekipiyamisi owin, iyie? Wadie rani.
13 Dimin whir karamaeka Adi Komii siirsi kimirkaiyim. Niingaka. Digworaekwo whiekakim tika nwoyokiyokiiyim, siya simiirin ina kigirkakin. Mi siirin, krima digworaekwo whiekakim krima tirim, simiirin hiriiyar boinmimauu swoki. Mi siya wi krimiir nwoki hidim. Ɨriig.

Jisis siya krimiir prismi biiyan inkamkin.

14 Krimiir biiyan pris inkamin siya bidi yamin mi siya ini Adi Komii saika nwowin siir om iiir. Tiki inkamin, yio Jisis siyairgin Adi Komii siir yinisimin. Mi krima sibgu daingwo tibmii kiin mi sibgu daingwo omok Jisis Krais siiramin ti krima boinmimauuwin inkamin.
15 Mi iikam krimiir kwoinim bi sibgu owipisuwikim iki dimin biyie biyieyim krimiir kinankiuwiyim, krima bi sibgu okworinuwikim. Mi ti digworaekwowim krimiirin wi sima nikwowaisii krimiir kwoin imiiram kinankiuam. Mi krimiir biiyan prisin siya krimiirsiyin naingwoyimiyok prasae rani, ti inkam naingwoyimiyok komiigakin siir hiriinan digworaekwowim krimiiram kinankiuim simiirsiyin. Mi siya krimiiram dimusi naingwoyimiyok rani, ti digworaekwo hiriinanim krimiir kinankiuim, siirin bidiyar mi kinankiuim. Mi siya simiir bi napkin mi siyiu biyie ha bi tirkin. Niingaka.
16 Mi hiriinanki niuwi, krima wi kipi nidid. Krima Adi Komii siiramin hiriiyar kwisboinanae, krimiir dimin biyieyim simiir haiyopriimdiyiumiigiyam mi krimiirin wi siyar mi whinkinsiis haiginiuwi, ti dimin biyieyim krimiiram kinankiuim simiirsiyin. Mi krima simiir nikwowaisiiyim wi digar mi owi. Ɨriig.

5

Jisis siya krimiir biiyan prisin siya wi digar nwowi krimiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim

1 Mi Juda iikamim, inkamin prismi Biiyan Inkam Komii nwowamin siirin pi simar nokmwin okwo haiginiuwi. Mi ti prismi biiyan inkam komiiyin, iikamim simiir miiyim pi siya

siyar mɨrii yokiyokɨii ɨinokɨinokɨn. Mɨ iikam ɨmiiramɨn nhwo pɨ siyar kwɨsboɨni. Mɨ sɨmiir nae mɨiyɨk mɨiyɨkɨm pɨ siya mɨ ɨnkɨn ɨmiiyaei Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirɨm sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiirsi.
2 Mɨ prismi bɨiyan inkamɨn siya iikamɨm Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna ap karam nwowɨm, habwowhaenan nwowɨm mɨ siyɨu biyɨe ha tɨrɨm sɨmiirsiyɨn naɨngwoyɨmiyok pranae bɨ kɨnikɨn. Mɨ siya krɨmiirsiyɨn wa naɨngwoyɨmiyoki. Dimusi rani, ɨi nhɨrɨm siirɨn dimɨn biyɨekɨ nɨpiyaokɨii, yɨo wɨ hɨriinan siyɨu biyɨeyar mɨ tɨri, krɨmiir hɨriinan.
3 Siya naeyɨm Adi Komii siiramɨn krɨmiiraramar bɨ nɨnkɨn ɨmiiyaeikɨn. Nɨingaka. Siya, siyam warar mɨ ɨnkɨn ɨmiiyaeikɨn. Dimusi rani, ɨi nhɨrɨm siirɨn dimɨn whɨrkɨ kɨnankɨuwi, siya wɨ siyɨu biyɨeyar mɨ tɨri. Mɨ Adi Komii siya wɨ siir dimɨn biyɨeyɨm mɨ krɨmiir ɨkɨm wɨ sɨmiirar haiyopriimdiyɨumiigi swowi.
4 Inkamɨn prismi bɨiyan inkam nwowiyɨn, siya ɨnɨg komi-igakɨn. Siya siirara kwoɨnkar bɨ nwokɨn, ta hɨriinan mɨi aiirɨn. Nɨingaka. Siirɨn Adi Komii siyar nokmwɨn okwo haigɨnɨugɨn, ta mɨi aiir mɨriiyamɨn. Bɨiya Eroni, siya nokmwɨn okwo haigɨnɨuwɨn siir hɨriinan prismi bɨiyan inkam nwowam, saiir hɨriinan.
5 Mɨ Krais siya prismi bɨiyan inkam nwowamɨn sasaɨr bɨ nwokɨn. Nɨingaka. Siirɨn Adi Komii siyar nokmwɨn okwo haigɨnɨugɨn. Mɨ Adi Komii siya siirɨn hɨnɨina boɨnki,
Kɨra kariir yɨnisɨmkɨn! Mɨ tariinanɨn kara ɨni kɨriir ad ywowɨn.
6 Mɨ Adi Komii siya Yokwo Komii saiirɨn Jisɨs Krais siirɨn hɨnɨina boɨnkikɨn,
kɨra wɨ prismi bɨiyan inkam nwowi ɨinokɨinokɨn. Tɨ prismi bɨiyan inkamɨn Melkisedek dapiyɨn siir hɨriinan.
7 Mɨ bɨiya ɨiya Jisɨs siya nu tɨr nwowɨn, inkam krɨmiir hɨriinan mɨ nhwo ha kwɨsboɨnɨn Adi Komii siiram, ou-uba ɨni warar yaokiinaiiniya. Mɨ Adi Komii siya dimɨn taemɨnɨm siya kwɨsboɨnɨm sɨmiir wakaeyɨn mɨ siya siirɨn ɨna whɨndiraerarɨn. Mɨ siya bɨdiyar ikɨ aonamɨn mɨ siirɨn Adi Komii siya swokɨ hɨdnɨnsiin ɨdwo ɨe hɨrankɨ. Mɨ siya ɨni omwaiyar swokɨ waiyaɨn. Dimusi rani, siya, siyamar bɨ naɨngwonakɨn. Siya Adi Komii siir kwoɨn ɨiirarar napkɨn.
8 Jisɨs siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn. Mɨ siirɨn dimɨn kasa kasakɨ bɨ nonkwonɨinwoɨmwɨirnɨnkɨn haigɨnɨugɨn. Mɨ tɨ dig-woraekwowɨm siir nonkwonɨinwoɨmwɨirnɨnkɨn haigɨnɨuwɨm yɨm siir whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨm. Siya Adi Komii siir kwoɨn ɨiirar sɨbgu wakaeyokna apɨm.
9 Mɨ siya Adi Komii siir kwoɨn ɨiirarar napkɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo mɨn nɨisɨimauugɨn siir kwoɨnɨn dimɨn biyɨe whɨr

swoki aingwo rani. Niingaka. Mi ti hiriinan siyiuin siya wi dig asi nwowi, iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim simiir nanmaiwarkainam. Mi sima wi omwaiya nwoki waiya yokiyokiikaeyamim.

10 Adi Komii siya yokmwin okwo haiginiu Jisis siirin prismi biiyan inkam nwowam biiya Melkisedekni siya nokmwin okwo haiginiuwa prismi biiyan inkam nwowam saiir hiriinan. Dimusi rani, ti diminin Jisis siya nanmaiwarkainan simiir dimin bibiyieyim simiir saiirsika. Ириig.

Krima wigkam inkam adiyaowaenan dwo Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apamin.

11 Mi Krais Melkisedek sowiir diminpai diminpaiyim kara simiir boinmimauuwamin ina naingwowin. Mi kara simiirin wi sibgu nanaaknknkii rani. Dimusi rani, kimiir kwoinin ini habwowhaenan ywowim. Mi kimiir kwoinim ta yai aiir wakaeyamin rirmiiya bi nwokim.

12 Kima kwokikwokiyaeya bi naingwo tibmii kiingim wi Adi Komii siir yai aiir nowomwarkaiyiuwan iikam pi ywowin. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aiirin kwokiyaeya bi mi aingwo tibmiigim. Mi kima dig bi nwokim ini yinkinyaeyaowim. Mi Adi Komii siir yaiya biiya kima wakaeya saiir bi sibgu ninoknknkinkim. Mi wim kima iikam nhiramin ina naingwowim, kimiir swokini owomwarkaiyiuniyim. Mi kima wa nwoki inokinkinim kima inakamae rani, nae kirie kirie bi rimtiowikim. Kima ini yinisim praigaknan ywowim, ini mwiiyar niki aeyim. Dimusi rani, kima Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyoknakim, kima tira saiir hiriinan.

13 Krima dinoknknkin, iikamim biiya ta Adi Komii siir yai aiir niki wakaeyim mi sima mhoiiya kwisaka ha swoki wakaei mi yim ti hiriinan iikamim ini habwowhaenan ywowim. Sima kirie karamaeka yim ini yinisimin siir yopiini mwiiya niki aeyin ini siir hiriinan ywowin. Sima Adi Komii siir yai aiir bi ninoknknkinkim piki hiniina dimin ikin biyieyin mi piki hiniin dimin ikin wadieyin.

14 Iikamim inakamae nwowiyim yim nae kirie kirieyim ha naeikim. Mi yim sima ina ninoknknkinim, piki hiniin nae ikin biyieyin mi piki hiniin nae ikin kibiyin. Mi yim ini iikamim naingwo tibmii kiiniyim mi kiriekak ha nwowim, ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyiuin ini iikamim naingwo tibmii kiiniyim sim naingwo omok dirıraerariyim piki hiniin dimin ikin biyieyin mi piki hiniin dimin ikin kibiyin ini simiir hiriinan ywowin. Ириig.

6

1 Krɨma yaiya Krais siira bɨiya sɨma boɨnmɨmauuwa idowɨigɨidowɨiyana saiiraramar kɨpi naɨngwokrɨpkai. Krɨma siir yai nhɨrɨm aowa aowanɨm warar wakaeyokna ap. Mɨ krɨma wɨ siir mhoɨiya nwokɨ amɨm, ta krɨma tɨra saiir hɨriinan. Mɨ krɨma tɨ yaiyɨm bɨiya krɨma wakaeyɨm sɨmiir sɨmiira kɨpi naɨngwokwonanae. Taka yaiya ya hɨnɨinga, krɨma siyɨu biyɨe siirɨn digɨumii haigɨngig, naokaoiga krɨmiir nɨnɨuwiyɨn mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai aiir wakaeyokna apnam.

2 Mɨ ta yaiya bɨiya krɨma boɨnmɨmauuwa kɨmiir baptaisni siyɨupai siyɨupaiyɨm sɨm mɨ iikamɨm ɨina sɨmiir mwo ɨmiir mɨ onkwowɨm Adi Komii siir dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm sɨmiirɨn ha mɨ ɨisiisiimauu mɨ ombud komiiyɨn ha naokaonamɨm mɨ sɨmiirɨn ɨe hɨrankar mɨ kinɨnsiin ɨdwo mɨ ɨiya Adi Komii siya sɨmiir hɨdana nhɨrɨm wɨ paeya nami mɨ nhɨrɨm wɨ nɨnomor koua nami. Mɨ nɨnomor koua namɨm yɨm wɨ omwaiyar waiyayokiyokɨi. Mɨ hɨriinan digworaekwowɨm yɨm kɨmiir nowomwarkai haigɨnɨugɨn.

3 Adi Komii siya krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam tɨri. Mɨ krɨma wɨ ɨkɨ siir yai nhɨrɨm sɨmiir nwokɨ wakaeyokna apɨm, krɨma tɨra saiir hɨriinan.

4 Kara kɨmiirɨn hɨriinan mɨnsi boɨnki. Dimusi rani, iikam nhɨrɨm bɨiya sɨma bɨdiyar ikɨ aɨngwo tɨbmii kɨinɨm. Mɨ sɨma Adi Komii siir yai aiirɨn bɨdiyar sɨbgu wakaeyoknaɨm. Mɨ sɨma dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk bɨdiyar mɨ haiyɨm, Adi Komii siya hauugiyɨm siir om hɨrankɨn. Mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn sɨmiir pɨu bɨdiyar mɨ ii okwokaiyɨm. Mɨ sɨma Adi Komii siirɨn digɨumii haimrɨiyɨugigi mɨ krɨma sɨmiirɨn wɨ panɨina swokɨ boɨni, tɨ siyɨu biyɨeyɨn siir haiburgigɨm mɨ Adi Komii siiram swokɨ amɨm, ha? Nɨingaka. Yɨo siyɨu rani.

5 Sɨma bɨdiyar yɨnokninkɨnɨm Adi Komii siir yaiya bɨiya sɨma wakaeya, saeya yai bɨmbɨuwi rani. Mɨ dimɨn kɨrɨe komii komii nhɨrɨm bɨiya Adi Komii siya tɨrɨm bɨdiyar mɨ kɨgɨm. Mɨ mhoɨiya krɨma wɨ sɨmiir whɨekakar kɨgswowi.

6 Mɨ sɨma Adi Komii siir yai kɨbi aiirɨn digɨumii haigɨngiki mɨ krɨma wɨ panɨina tɨri, sɨmiir swokɨ ɨkɨunaniyɨm Adi Komii siiram swokɨ ɨtam ha? Nɨingaka. Yɨo siyɨu rani. Sɨma wɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiir swokɨ ap rani. Nɨingaka. Dimusi rani, yɨo ɨni Jisɨs siirɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn saɨka swokɨ ɨnkɨn ɨrɨnu ɨsomaoni hɨnɨin ywowa. Mɨ iikam nhɨrɨm sɨma tɨ hɨriinan siyɨuɨn siir kɨgi, sɨma wɨ Krais siir tɨrgigini.

7 Iikamɨm yɨpɨkɨ naɨngwo tɨbmii kɨinɨm mɨ Adi Komii siir yai aiir sɨbgu wakaeyokna apam, yɨm ɨni tɨ nuɨn siir hɨriinan ywowɨn, ɨiya naokɨ kɨnkiiyɨm mɨ nao opa ha sɨnkainaiinamiya. Mɨ sasaeyɨm inkamkɨ nɨnkɨnɨm ha sɨbgu inan iigiyɨm sɨmiirɨn pɨ Adi Komii siyar kɨrɨe haigɨnɨuwi.

Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir sɨbgu wakaeyokna apiyɨm yɨm tɨ nu mɨiyɨkɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn.

8 Mɨ iikamɨm bɨiya nikɨ aɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ tariinanɨn, digɨumii Adi Komii siir swokɨ haimriyɨugigɨm, yɨm ɨni nuɨn wapnao mɨnkɨn nɨnkisaɨoae nankaiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn. Mɨ tɨ nuɨn yɨo nu mɨiyɨkɨ mɨiyɨk rani. Mɨ Adi Komii siya wɨ ɨo tɨ hɨriinan nu ɨiir nwowi. Mɨ siya wɨ ha boɨni, tɨ nuɨn, nu paii rani, siirɨn wɨ siya haɨngɨmugii. Mɨ iikamɨm bɨiya naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ Adi Komii siirɨn digɨumii ha swokɨ haimriiyɨugigɨm, sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya boɨnwokiyopnatkaigi paeya. Tɨ nu biyɨeyɨn Adi Komii siya haɨngɨmugiyɨn siir hɨriinan.

9 Tɨ kariir akam kɨingɨkɨinɨm, ta yai biyɨe hɨriinana kara boɨnkiya kɨmiir, kara ha naɨngwowi, kɨma wɨ dimɨn mɨiyɨk ɨmiirar tɨri mɨ wa sɨbgu wakaeyokna api. Mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn wɨ hɨriinansi nanmaiwarkainaei.

10 Adi Komii siya inkam biyɨe rani mɨ siya dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨrɨm sɨmiirɨn wɨ ha naɨngwo owouu rani. Nɨingaka, siya wadɨekɨwadɨe ɨeyargɨn mɨ siya ɨna naɨngwowɨn dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨriiyɨm sɨmiirɨn. Mɨ tɨ hɨriinan dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨrɨm ɨkɨ iikam nhɨrɨm bɨiyanɨm sɨm mɨ ha nɨtyokiyokɨiyɨm mɨ tɨsi tariinanar nadɨgniyɨm, yɨm Adi Komii siir nɨisiimauugɨn, kɨma siiram naɨngwowi. Dimusi rani, kɨma siir yai ɨmiir wakaeyokna apkɨm. Mɨ Adi Komii siya tɨ digworaekwowɨm sɨma tɨrɨm sɨmiirɨn wa naɨngwowi.

11 Mɨ kara ɨrɨra nwɨnwɨra kɨmiiram ha naɨngwowi, kɨma kɨrɨe hɨriiyar dwoyokiyokɨiyam, Adi Komii siir digworaekwo ɨmiiram. Mɨ siiramɨn hɨriiyar nwokwokɨnɨm ɨiya Jisɨs siya swokɨ ɨti krɨmiir nanmaiwarkainaɨm. Mɨ kɨma hɨrii hɨriiyar tɨryokiyokɨi ami mɨ wɨ kɨmar naobudgii.

12 Kara kɨmiiramɨn mɨnam naɨngwowi, kɨma Adi Komii siiramɨn pɨugɨ kɨpi piyao. Kɨma ɨkɨ iikamɨm Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir yai ɨmiir wakaeyokna. Mɨ ɨiya siya swokɨ ɨtana saiirɨm nwokwokɨni, sɨma wɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm bɨiya siya boɨnɨm krɨmiir, wɨ sɨmiirar hauuwi. Ɨriig.

Krɨma daɨngwo tɨbmii kɨin.

13 Mɨ bɨiya yai nhɨrɨm Adi Komii siya Ebraham siir boɨnmɨmauuam tɨrɨm, siya sɨmiirɨn wa boɨnmɨmauuwi. Mɨ siya tɨ yaiyɨm siir inɨg ɨiirar swokɨ ɨkopaisɨsɨrnaeikɨn. Dimusi rani, siya Adi Komiigɨn, siir kouɨn inkam nwɨrkɨ bɨ nwokɨn. Nɨingaka.

14 Mɨ siya siirɨn hɨnɨina boɨnkɨn, Ebraham, kara kɨmiirɨn wɨ dimɨn kɨrɨe komii komii ɨmiirar tɨr haigɨnɨuwi. Mɨ mhoɨiya kɨriir isidɨn siir yɨnɨeyɨm wɨ kasa nwo rani.

15 Mɨ ta saiir mhoɨiya Ebraham siya ɨna kaoraraowɨn, tɨ dimɨnɨm Adi Komii siya boɨnkiyɨm siiram, sɨma nɨmbiyamam.
Mɨ siya hɨriiyar kaokaigiyɨn, ɨni tɨ digworaekwo ɨmar
yɨmbiniyɨm.
16 Mɨ ɨiya inkamɨn dimɨn whɨr nɨmbiniyɨm, siya pɨ inkamɨn
inɨgɨn kouwarɨgsɨm nwowɨn pɨ siir inɨg ɨiir nɨkopaisɨsɨrkii. Mɨ
tɨ hɨriinan siyɨuɨn ɨiya inkam nhɨrkɨm siir yai aiirɨn hɨriinan
wakaekii mɨ sɨma wa boɨnki, ɨhɨ, dimɨn siya nɨmbinɨn yɨo wa
tɨri.
17 Adi Komii siya iikam krɨmiir nɨisiimauuwam tɨri,
yɨpɨkɨ tɨ digworaekwowɨm bɨiya siya nɨmbingiyɨm krɨmiir,
sɨmiir haiyanɨm. Siya krɨmiirɨn mɨn nɨisiimauugɨn, ta siya
nɨkopaisɨsɨra siir inɨg ɨiirar mɨ saiir.
18 Mɨ ta yaiya Adi Komii siya nɨkopaisɨsɨrkiiya siir inɨg
ɨiirar, ya krɨmiirɨn mɨn nɨisiimauuga, dimɨnɨn siya siir inɨg
ɨiirar dapɨkopsɨsɨrkiiyɨn, yɨo bɨ swokɨ ɨkopsasaeikɨn. Yɨm tɨ
hɨriinan dimɨnɨm yɨm krɨmiir kɨrɨe haigɨnɨugɨm. Mɨ ta kɨrɨeya
ya wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨigiyami mɨ wɨ ɨiya Adi Komii siya
nɨmbinɨm digworaekwo whɨekakɨm krɨmiir hauuwam, wɨ
saiirar nadɨgɨuwi.
19 Krɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm, mhoɨiya krɨmiirɨn wɨ Krais siya
nanmaiwarkainaei. Mɨ tɨ digworaekwo hɨriinanɨm, krɨmiirɨn
wɨ sɨma kɨnsiis haigɨnɨuwi, sɨbgu okworɨnuwamɨn, paeyɨn
uridgɨ nɨtkɨniyɨn mɨ ha sɨbgu okwowiyɨn, siir hɨriinan. Mɨ
tɨ digworaekwowɨm, tɨ krɨma wakaeyokna apɨm, wɨ bop-
woniya sɨma nɨinɨkiwɨtkii, yɨuɨsa Adi Komii siir maeyaua
saiir nwowa. Mɨ Adi Komii siya mɨ krɨma, krɨma wɨ kwoɨn
whɨruwar nwowɨski.
20 Ta Adi Komii siir maeyaua hɨuyokiyokaiya dimɨn whɨrkɨ
kɨmbu karamae nwowa bɨiyɨn Jisɨs siya napnɨnopkainamɨn
mɨ krɨmiir ɨgsopa siyar yokwokairina. Mɨ krɨmiirɨn siya
whɨnkɨnsiis haigɨnɨu. Mɨ siya ɨni prismi bɨiyan inkam ywowɨn
ɨinokɨinokɨn. Tɨ prismi bɨiyan inkamɨn Melkisedek nɨkɨuwiyɨn
siir hɨriinan. Ɨriig.

7

Melkisedek siya prismi bɨiyan inkamkɨn.

1 Jisɨs siya Melkisedek siir hɨriinan prismi bɨiyan inkamkɨn.
Melkisedekɨn yɨo om Selem hɨran iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakɨkɨn.
Mɨ siya Adi Komii siir prismi bɨiyan inkam warargɨn. Mɨ
bɨiyarɨn Ebraham siir isidɨn ɨkɨ inkam komii komii nhɨrɨm
om nhɨrɨm sau sɨmaka nɨnɨtɨm sɨmiirɨn yamdi kwɨruwa sɨma
haɨnurur haigɨnɨugig. Mɨ ɨiya sɨma sau ha nɨnɨt dɨgnaniyɨm.
Mɨ Melkisedek siya sɨmiirɨn siyɨu hɨr yapyɨskaiwɨn. Mɨ siya
sɨmiirɨn ɨna yokboɨnmamaɨr haigɨnɨugiyɨm.

2 Mɨ digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨk whɨekakɨm, Ebraham siya
hainaniyɨm tɨ omɨm sɨmiir hɨrankɨn, siya sɨmiirɨn whɨeyɨm,
ɨuura sɨoɨtkɨn. Mɨ siya whɨe ɨuur aka, ya kɨmɨdiniya
Melkisedek siir hauu. Mɨ nokiinwokiyɨm yɨm ɨni siyar haiyɨm.
Mɨ Melkisedek siir inɨgɨn siir inɨg mwokɨ, inɨg mwowɨn yɨo
mɨnkɨn, inkamɨn dimɨn kɨbi kɨbi tɨriyɨn siya. Mɨ siir inɨg
mwokɨ inɨg mwo whɨrɨn yɨo mɨnkɨn, inkamɨn iikam ɨrɨpa
nongwomamaɨr aekɨn. Dimusi rani, om Selem hɨran iikamɨm,
sɨmiirɨn ɨni siya kɨgɨrkakɨm.
3 Mɨ bɨiyarɨn inkam nwɨrkɨ bɨ wɨnkɨn siir yopii ado mɨ
siir yɨdiwi wanwiyaeyɨm mɨ siir isidɨn sɨmiir inɨgɨm yok-
woni. Nɨingaka. Krɨma nɨoknɨnkɨn tani, siirɨn wig inkamkar
namisi aokainakɨn, iyɨe? Krɨma nɨoknɨnkɨn tani, siya bɨdi pɨ
piyamisi aonamɨn iyɨe? Mɨ krɨmiir kwoɨnɨn ha naɨngwowi,
siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn. Dimusi rani, siya ɨni omwaiyar
waiyayokiyokɨiyɨn. Mɨ siya wɨ prismi bɨiyan inkam nwowi
ɨinokɨinokɨn.
4 Kɨma bɨdiyar yɨoknɨnkɨnɨm siya inkam komii ɨeyaɨrgɨn.
Mɨ Ebraham siya inɨg komiigak siirar mɨ owaigɨnɨu. Mɨ tɨ
digworaekwo whɨekakɨm sau aka siya nɨnɨt hainakiyɨm ɨkɨ
om nhɨrɨm sɨmiir inkam komii komiiyɨm om kɨgrɨraowiyɨm
sɨmiir hɨranki, siya sɨmiirɨn ɨuura sɨoɨtkɨn mɨ siya whɨe kwɨra
kɨmɨdiniya siir hauu.
5 Mɨ kam nhɨrɨm Livai siir isidɨn siirɨn sɨma ɨni prismi mɨiya
saiir haiyɨm. Mɨ Adi Komii siir siyɨu komiiyɨn hɨniɨna boɨnkɨn,
dimɨn taemɨnɨm Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma haiiyɨm sɨma ɨi
nhɨrɨm sɨmiirɨn ɨuura timɨ sɨoɨtkɨn mɨ ɨuur akaɨn yɨo Livai
siir isidɨn siir hauugi. Mɨ Isrel sɨmiir iikamɨm yɨm Ebraham
siirgɨsiir isid ɨeyaɨrgɨn. Mɨ tɨ pris inkamɨm sɨma pɨ sɨmiir
pɨugana saiir iikami digworaekwo ɨmiirar swokɨ kwahai. Mɨ
tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo ɨni ywowɨn.
6 Mɨ Melkisedekɨn yɨo Livaini isidɨn siir tani mɨ dimusika
siya Ebraham siir dimɨn ɨiir haiyɨn, ha? Siya Livai siir isidɨn
siir inkam tani mɨ siya dimɨnɨn ɨuur akaɨn Ebraham siirarɨm
siyar sɨoɨtkɨnɨm sɨmiirgɨsɨmiirar haigɨn. Mɨ siya siirɨn ɨna
yokboɨnmamaɨrgiyɨn. Siya hɨniɨna boɨnkikɨn, Adi Komii siya
ɨni kɨnakar nwowɨn. Kɨma bɨdiya yɨoknɨnkɨnɨm Ebraham
siya inkam komii ɨeyaɨrgɨn. Bɨiya Adi Komii siya Ebraham siir
nɨmbingiyɨn mɨ siya wɨ sɨmiirar tɨri.
7 Krɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm, inkamɨn, inkam nwɨrniyɨn
hɨniɨna boɨni, Adi Komii siya ɨni kɨnakar nwowɨn mɨ tɨ inkamɨn
ta yai kɨbi hɨriinana saiir boɨnɨn, yɨo ɨni inkamɨn hindara
wakaeyɨn ɨni siir kou ywowɨn. Whɨsarii rani, yɨo Adi Komii
siir ɨgsopa saiir nokwokairiinakɨn, siir nokboɨnmamaɨram.
8 Mɨ pris inkamɨm yɨpɨki Isrelmi dimɨn taemɨnɨm sɨm dimɨn
ɨuur akaɨm sɨm haiiyɨm, yɨm wɨ wai biyɨeyar mɨ owi mɨ wa

mɨ aowi. Mɨ yɨo Melkisedekɨn yɨpɨkɨn Ebrahamni dimɨn ɨuur
akaɨn si haiyɨn, Yokwo Komii saeya ha boɨnka, siya wɨ nao
rani. Nɨɨngaka.
9 Hɨriinan mɨ boɨnɨn tɨ inkamɨn Livai nɨkɨuwiyɨn, siya dimɨn
ɨuur akaɨn Melkisedek siir mɨ hauugiyɨn. Ɨiya brougae Ebra-
ham siya tɨ dimɨn haɨmii ɨuur akaɨn Melkisedek siir hauuwɨn,
yɨo ɨni siir apuɨn Livai siya hauuni hanɨɨn ywowɨn Melkisedek
siirɨn.
10 Mɨ ɨiya Ebraham siya Melkisedek siirɨn siyɨu hɨr
napyɨskaiyɨn, Livaiyɨn yɨo bɨ nikɨ aokainakɨn mɨ krɨma hɨnɨɨn
dimusi boɨnkɨm, tɨ dimɨnɨm Livai siya hauugikɨn Melkisedek
siirɨn, ha? Ebraham siya Livai siir brougaekɨn mɨ ɨiya
Ebraham siya digworaekwowɨm Melkisedek siir hauuwɨm,
yɨo ɨni Livai siyar hauuni hanɨɨn ywowɨn. Mɨ Melkisedekɨn
yɨo ɨni Livai siir kou ywowɨn.

11 Bɨdi bɨdiniya Adi Komii siya siir siyɨu komiini yaiyɨm,
Moses siir hauugikɨn. Mɨ Moses siya Isrel sɨmiir iikam ɨmiir
hauu. Mɨ ta yaiya hɨnɨɨna boɨnka, tɨ kamɨm Livai siir isidanɨm
sɨma prismi mɨiya wɨ saiirar mɨrii mɨ nae mɨnɨm wɨ warar
nɨnkɨnɨmiyaei, Adi Komii siirɨn. Mɨ Adi Komii siir omaka saiir
warar timɨ kɨgrɨrao. Mɨ tɨ dimɨn biyɨe krɨmiirɨm sɨmiirɨn tɨ
kam ɨma haiyoprimdiyɨumiigikɨswo mɨ mhoɨiya Adi Komii
siya Krais siirɨn wɨ di swokɨ ɨmbingi krɨmiir prismi bɨiyan
inkam nwowamɨn. Nɨɨngaka.
12 Mɨ Adi Komii siya nɨkropkiyɨn prismi bɨiyan inkamɨn yɨo
ɨni saa ywowɨn. Mɨ ɨni prismi bɨiyan inkamɨm sɨmiir kisɨna
okwowam. Mɨ tɨ siyɨu komiini yaiyɨm bɨiya Adi Komii siya
hauugiyɨm Moses siir yɨm ɨna dɨgiyɨm mɨ ɨriipɨ hɨriinan Adi
Komii siya siyɨu komiini yaiyɨm yaeya yaiwɨn swokɨ hauugi,
tɨ bɨiyan siyɨu komiiyɨn siir maeyau aiir swokɨ kisɨna okiyam.
13 Tɨ yaiyɨm tɨ inkam ɨiir boɨnɨm, siya Livai siir pɨuganan
inkam tani. Nɨɨngaka. Siir yɨdiwi wanwiyaeyɨm yapa
pɨuganankɨm. Mɨ siir yɨdiwi wanwiyaeyɨm sɨmiir pɨugana
bɨiya sɨmiir nwɨrkɨn ta prismi mɨiya nae nɨnkɨn ɨmiiyaeiya
saiir bɨ swokɨ mɨriimɨmɨnkɨm ta mɨiya ya sɨmiir mɨi rani.
Nɨɨngaka.
14 Krɨma bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm, krɨmiir Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn siya Judami pɨugana saeya naokainakɨn. Moses
siya tɨ isidɨn prismi mɨiya sae mɨriiyɨm, sɨmiirɨn yaimɨr sɨm
kwɨr bɨ swokɨ boɨnmɨmɨnkɨn. Nɨɨngaka. Ɨriig.

Jisɨs siya prismi mɨiya wɨ hɨriinana nwoyokiyokɨiyami Melkisedek siir hɨriinan.

15 Mɨ krɨma tariinanɨn bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm mɨ ɨiya tɨ prismi
bɨiyan inkam nwɨrɨn siya nɨmbiyamɨn siya Livai siir pɨugana

saiir inkam tani, siya Melkisedekɨn prismi bɨiyan inkamɨn mɨi
mɨriiyɨn siir hɨriinankɨn.
16 Mɨ ɨiya Adi Komii siya nɨmbinkiyɨn siirɨn prismi bɨiyan
inkam nwowam mɨ siya tɨ siyɨu komiini yaiyɨm Moses siya
wɨn boɨnkiyɨm prismi mɨiya wɨ Livai siir pɨugana sasar nwowi
siya hɨriinan bɨ naɨngwokɨn. Nɨingaka. Mɨ ta siir kɨrɨeya
omwai waiyayokiyokɨiiya ɨinokɨinok, siirɨn saeya mɨnkikɨn
prismi bɨiyan inkam nɨmbiyamam.
17 Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir wɨna mɨ
saeya hɨnɨina boɨnka, kɨra ɨinokɨinokɨn wɨ bɨiyan inkamar
nwoyokiyokɨi Melkisedek siir hɨriinan.
18 Adi Komii siya bɨdi yɨinakiyɨm bɨiyan prismi kamɨm
sɨmiir siyɨu komiini yaiyɨm. Dimusi rani, tɨ yaiyɨm yɨm wɨ
dɨg nwo rani, krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm omwai Adi
Komii saɨkar waiyayokiyokɨiyɨm ɨinokɨinokɨn. Nɨingaka. Mɨ
Adi Komii siya tɨ bɨiyan siyɨuɨm sɨmiirɨn asi dɨgikɨm.
19 Whɨsarii rani, tɨ siyɨu komiini yaiyɨm Moses siya wɨnɨm
Yokwo Komiini, krɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae
sɨma nwo rani. Nɨingaka. Mɨ Adi Komii siya yaeya siyɨu wɨn
whɨrɨn siir dirɨraerarki krɨmiirɨn. Mɨ tariinan siya yai wɨn
kɨbiya Krais siir boɨnkɨn krɨmiir, ɨni yaiyɨm bɨiya Moses siya
wɨnɨm Yokwo Komiini ɨni sɨmiir haiburɨm. Mɨ krɨma ta yaiwɨn
kɨbiya saiir wakaeyokna api mɨ ha naɨngwo tɨbmii mɨ saeya
wa whɨndiraerari krɨmiirɨn Adi Komii siir kingiin nwowam.
20 Adi Komii siya Jisɨs siirar nɨmbingɨn pris inkam komii
nwowamɨn, siya siirɨn whɨsarii bɨ nɨmbingɨn. Nɨingaka. Siya
tɨ yaiyɨm siir inɨg ɨiirar bɨdi yɨkopwaisɨsɨrɨn. Ɨiya siya siir
nɨmbingiya mɨ bɨiyan pris inkamɨm sɨma siir hɨriinan tani. Mɨ
Adi Komii siya inkam nwɨrniyɨn bɨiya siir inɨg ɨiirarɨn hɨriinan
bɨ nɨkopwaisɨsɨrkɨn pris inkam nwowamɨn. Nɨingaka.
21 Mɨ ɨiya Adi Komii siya Jisɨs siirɨn pris inkam komii
nwowam nɨmbinɨn siya siir inɨgɨn Adi Komii siirar bɨdi
yɨkopwaisɨsɨrɨn kɨriiramɨn mɨ kɨra pris inkam komiiya
nwoyokiyokɨi ɨinokɨinokɨn. Mɨ kariir kwoɨnɨn wɨ swokɨ kisɨna
haigi rani. Nɨingaka.
Kara, Adi Komiigɨn kara kariir inɨg ɨiirar bɨdi yɨkopaisɨsɨrɨn
kɨriiramɨn, kɨra wɨ pris inkama nwoyokiyokɨii
ɨinokɨinokɨn. Mɨ kariir kwoɨnɨn wɨ kisɨna haigi rani.
Nɨingaka.
22 Krɨma bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm ta yaiya Adi Komii siya
nɨkopaisɨsɨrkiyɨn siir inɨg ɨiirar Jisɨs siiram. Saeya yai kɨrɨe
komiigɨkomiiga. Mɨ ta yaiya siya kitɨbmii boɨna ya ɨni yaiyɨm
bɨiya Adi Komii siya Moses siir hauuwɨm mɨ Isrel sɨmiir
iikamɨm sɨmiir mɨ hauuwɨm ɨni sɨmiir haibura.
23 Mɨ dimɨn whɨrɨn yɨo hɨnɨingɨn, bɨiya pris inkam kasa
rani. Dimusi rani, sɨma pa mɨ aokaowi mɨ sɨmiir ɨgsopa

pɨ inkam nwɨrkar mɨ okwokairinanaowidi. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn ɨi kasa bɨ tɨrkɨn. Sɨmiir inkam nwɨrkɨ omwai hɨriiyar bɨ waiyayokiyokɨigɨn. Nɨɨngaka.
24 Jisɨs sasaɨrgɨn omwai waiyayokiyokɨii mɨ wɨ ta hɨriinan saiirsi nwowi siya pris inkam nwowamɨn. Mɨ siir ɨgsopa wɨ inkam nwɨrkɨ swokɨ okwokairiina rani. Dimusi rani, siya bɨ naowikɨn.
25 Dimusi rani, ta saiirsika, Jisɨs siya wɨ dɨgar nwowi iikamɨm yɨpɨkɨm siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm sɨmiir nanmaiwarkainaei. Dimusi rani, krɨma Krais siir yai aiir wakaeyokna apkɨm. Krɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi. Dimusi rani, siya wɨ nao rani. Siya ɨni omwaiyar waiyayokiyokɨiyɨn. Mɨ siya ɨni Adi Komii krɨmiir Wanɨn saɨkar nwowɨn mɨ siya nhwo ɨni krɨmiiramar kwɨs boɨnɨn.
26 Jisɨs siyaɨrgɨn prismi bɨiyan inkamɨn mɨ siya inkam wadɨekɨn siirɨn dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn. Siya iikam krɨmiirɨn dimɨn biyɨekɨ naokɨngugunankaiyɨm krɨmiirɨn nu tɨrar kwaeyopɨɨgɨngig. Mɨ siya Adi Komii saɨka inɨ owou. Mɨ siirɨn Adi Komii siya ywowaigɨnɨu inɨg komiigak.
27 Mɨ ɨkɨ prismi bɨiyan inkamɨm bɨiyanɨm sɨmiir hɨriinan tani. Nɨɨngaka. Dimɨn taemɨnɨm sɨma nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm, Adi Komii siir, sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨma bɨi haiyoprimdiyɨumiigikɨm. Nɨɨngaka. Mɨ ɨinokɨinokɨn, bɨiyɨn sɨma pɨ sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiirsiyar nikɨ ɨnkɨn ɨmiiyaei. Mɨ mhoɨiya sɨma Adi Komii siiramɨn pɨ iikam nhɨrmi naeyɨm sɨm nɨnkɨn ɨmiiyaei. Mɨ Jisɨs siya tɨ kamɨm sɨmiir hɨriinan tani. Nɨɨngaka. Siya ta saiirɨn ɨi kwɨruwar tɨrkɨkɨn, ɨiya siyar naowa paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn si mɨ naeni hanɨɨnɨn siya siir pɨu aiirar nɨnkɨn ɨmiiyaekɨn, Adi Komii siirɨn. Siya siir pɨu aiirɨn naeni hanɨɨn mɨnsi nɨnkɨn ɨmiiyaekɨn, iikamɨm sɨmiir dimɨn bibiyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam. Mɨ siya saiir bɨ swokɨ tɨrkɨn, ɨdɨpɨdɨpɨn. Nɨɨngaka. Ɨi gwɨruwa siyar bɨdi tɨrki ɨskiya.
28 Mɨ yaiya bɨiya Adi Komii siya hauuwa Mosesni, prismi bɨiyan inkam komiiyɨm saeya nokmwɨn okwo haigɨnɨuga. Mɨ tɨ kamɨm yɨm inkam paii rani, Adi Komii siya ha boɨnkɨn, sɨmiir kwoɨnɨm dimɨn biyɨekɨ bɨdi yaokɨngugunankaiyɨm. Mɨ ta yai kɨrɨeya Adi Komii siya boɨnkiya mhoɨiya, ya siir yɨnisɨm ɨiir nɨmbingiya saiir nɨkopwaisɨsɨrkika. Jisɨs siya ɨkɨ prismi inkam komii nhɨrɨm sɨmiir hɨriinan tani, siyɨu biyɨe bɨ tɨrikɨn. Nɨɨngaka. Siya prismi bɨiyan inkam komiigɨn omwai hɨriiyar waiya yokiyokɨikaeyamikɨn. Ɨriig.

8

Jisɨs siya Adi Komii siir omaka nɨnomor kou hɨrana saiir pris

inkamkin.

1 Mi ti digworaekwowim kara kimiir boinkiyim yim
hiniingim, krimiir biiyan prisin, siya ini kara boina ini saiir
hiriinanar nwokripkaiyin. Siya Adi Komii saikar nwowin,
siir omin ninomor kou hir nwowin siir. Mi tariinanin siya ini
Adi Komii siir iina iniig miiya nidwowin, maeyauwa kamim
inig komiigakim digworaekwo whiekakim sim kigirkakiyim
sima nidwowiya saiir.

2 Siya ini ninomor kou hir nidwowin mi siya ini prismi
inkamnan miriiyin. Siya ti hiriinan diminin ini omaka Adi
Komii siyar nonkwo miriiya ninomor kou hir ini saiir hir
miriiyin. Ya tariigina ya saeya maeyaugimaeyaua Adi Komii
siir inig iiir hainaniya saiirin inkamki bi nonkwo miriiga.
Niingaka.

3 Mi bidi bidiniyarin, siyiu komii siir siyiuin Adi Komii siya
hauuim Mosesni, iikamim sima sibgu apam siyiuin prismi
biiyan inkam nokmwin okwo haiginiuwiyin, dimin taemin
Adi Komii siir ninkin imiiyaeyam mi hiriinanar mi tir. Mi
krimiir prismi biiyan inkamin yio ti hiriinan siyiu iiirar mi tir,
dimin taeminim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyam.

4 Mi Jisis siya nu tir nwokiswo, siya wi prismi biiyan
inkam di ywowi. Dimusi rani, nu tirin iriipi hiriinan
pris inkamkakairgin dimin taemin ninkin imiiyaeyamin Adi
Komii siir, siyiu komii siya boinkiya saiir hiriinan. Mi sima
Jisis siiram paniinsi kiwakisi.

5 Mi miiyim pris inkam ima miriiyim, omaka Adi Komii siir
inig iiir hainaniya saiir, ya aknainan hindara niisiimauuga
dimin taeminim ninomor kou hiranim Adi Komii siirim
simiir. Mi biiya iiya kingiin nwowa, Moses siya Adi Komii
siir omaka hindara ini kaigriniu okwosasae mirii. Mi Adi
Komii siya siirin hiniina boinki, kira dimin taeminim kara
boinmimauuim simiirin sibgu tir. Kara niisiimauuwa, iiya
kira mhiu hir nwowa saiir hiriinan.

6 Mi taka ii aiirarin, Krais siya ini prismi biiyan inkam
komiinan miriiyin mi ini iki miiyim biiya prismi biiyan inkam
komiiyim sim miriiyim ini simiir haiburim. Mi ti hiriinan
siyiuin, ta kitibmii boin wina Adi Komii krimiir Wanin siya
nimbingiya Krais siir krima wakaeyokna apam ya ini biiya
siya nimbingiya brougae wanwiyaekim sim wakaeyokna
apam, ini saiir haibura ya tariigina ya ini ywowa. Dimusi
rani, ta kitibmii boin wina krimiirin wi saeyar whinkinsiis
haiginiuiskii. Biiyan nimbina krimiir brougae wanwiyaeyim
simiir ya krimiir bi sibgu whinkinsiis haiginiuga. Niingaka.

7 Mi biiyan nimbina saeya iikam imiirin Adi Komii siir
whwonkam ida dimin whirki kimbu karam nwokiswo mi

Adi Komii siya wɨ yaeya kitɨbmii boɨn wɨn di swokɨ ɨmbini. Niɨngaka.

8 Adi Komii siya bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨn siyɨuɨn iikam ɨma tɨranɨn. Mɨ siya hɨnɨɨna boɨnki,

Mhoɨiya kara kariir iikamɨm Isrel hɨranɨm Judami pɨugana saiirɨm wɨ yaeya kitɨbmii boɨn wɨn swokɨ ɨmbingii.

9 Mɨ kariir kitɨbmii boɨn wɨna ya wɨ bɨiyan kitɨbmii boɨna kɨmiir brougae ɨmiir ɨiya kara sɨmiirsi naɨngwoyɨmyoka, ɨiya sɨma nu Isib hɨr nwowa mɨ sɨmiirɨn ha kiyainaniyɨn saiir hɨriinan tani. Niɨngaka. Kara kɨmiirɨn wɨ bɨiya kara kitɨbmii boɨna wɨ saiir hɨriinan swokɨ kitɨbmii boɨn tani. Niɨngaka. Dimusi rani, kɨmiir brougaeyɨm sɨma bɨ sɨbgu apkɨm. Mɨ kara kɨmiir brougaeyɨm sɨmiirɨn tɨ hɨriinan siyɨuɨn digɨumii siirsi haimriiyɨugɨn.

10 Mhoɨiya ɨiya ta bɨiyan kitɨbmii boɨna saeya kɨgɨrkakɨm digworaekwo whɨekakɨm sɨma dɨgana, saeya dɨgii mɨ kara Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Isrel kɨmiir iikamɨm wɨ yaeya siyɨu boɨnki, kɨma napamɨn. Mɨ tariigɨna kara wɨ kɨmiir kwoɨnkɨ kwoɨn ɨiirar kɨnɨrkai haigɨnɨugii. Mɨ kɨma wɨ wakaeyoknam nwokɨ aɨngwowɨm. Mɨ an kara wɨ kɨmiir Adi Komii nwokɨ owɨm mɨ wɨm kɨma wɨ kariir iikam nwokɨ owɨm.

11 Mɨ mhoɨiya ta ɨi aiirɨn iikam whɨekakɨm sɨma kariirɨn wa nɨnoknɨnkɨni. Yɨpɨkɨ inɨgakɨm mɨ yɨpɨkɨ inɨg karamaeyɨm sɨma kariirɨn wa nɨnoknɨnkɨni. Mɨ ta ɨi aiirɨn iikamɨm sɨma wɨ sɨmiir nu whɨruwan iikamɨm sɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna boɨn tani, Kɨma Bɨiyan Inkam Komii siir dɨnoknɨnkɨn. Niɨngaka.

12 Mɨ kara wɨ sɨmiirsi naɨngwo bumbuwi mɨ sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm wɨ kara haiyoprimdiyɨumiigi. Mɨ kara sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ sɨmiir swokɨ aɨngwo rani. Niɨngaka.

13 Mɨ bɨiyan nɨmbina bɨiya Adi Komii siya Moses siir nɨmbingiya ya ɨni biyɨe ywokiya. Whɨsarii rani, siya krɨmiir ha boɨnkɨn, siya wɨ yaeya kitɨbmii boɨn wɨn swokɨ ɨmbingi. Krɨma bɨdi yɨnoknɨnkɨnɨm ta bɨiyan nɨmbina ya wɨ sapi namki, yɨuɨs kaba inkamkɨn kabɨtkaigiya saiir hɨriinan. Ɨriig.

9

Bɨiya prismi bɨiyan inkam komiiyɨm wraisu nhɨe arar nɨnkɨn ɨmiiyaekɨm Adi Komii siirɨn.

1 Mɨ bɨiyarɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya siir bɨigɨbɨiyan nɨmbina krɨmiir brougae wanwiyaeyɨm Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir nɨmbingikɨn. Mɨ siya sɨmiirɨn siyɨu Adi Komii siir inɨg ɨiir hainaniyɨm siir boɨnmauu wakaekɨn. Mɨ siya kam

imiirin siyiuin omaka Adi Komii siir yaimin dimin nidwokai wakaeiya saiir miriini siyiuin siir warar mi boinmimauu iripa sima nidwo wakaeyam.

2 Mi sima sel omaka ira mirii mi ta omaka saiirin bopwoniya hiugripkiigi haimii haimiiyo whisa ywo. Mi ti haimiiyin hiuyokiyokaikikaiyin anokar nwowinin, yio ha dapikin, dimin whirki kimbu karamae. Mi diminim pae haingimuhaiginiyim mi bretim Adi Komii siir ninkin imiiyaeiyim yim ini ta maeyaua hiuyokiyokaiya ini saiirar nwokaiyim.

3 Mi sima yiuis kwira maeyau kwira hiuyokiyokaiya haimii whira nwowin siir ano iiir yitimwaniu. Mi ta maeyaua ya Adi Komii siirgisiirga, siya nwowika. Mi ta maeyaua hiuyokiyokaiya saiirin inkam nwirki bi swoki amiminika. Niingakiniingaka. Mi sima ta maeyauua saiirin ha dapikim, dimin whirki bi kimbu miminka.

4 Mi dimin nhirim ini ta maeyaua hiuyokiyokaiya saiir hir nwokaiyim. Hiiya golni tira aka mi ta hiiya saiir idwo hirin haua wain piuii miiyikakin siir op aiir naokin haingimugiiya, piuii miiyik niusiin whakim ini hir nwokaiyim. Mi miiya kwira paeni sima nirimtioninkin miriiya saiir idwowin sima golni miriigikim mi ya ini hir warar mi inkin okaiya. Mi ta miiya sima saiirin ha dapikim, nimbin tibmiini miiyaka. Mi ta miiya saiir yainau hirin mobmir kwira golni sima nonkwokwowa ini hir warar ninkin okaiya. Mi ta mobmira saiir yainau hirin, naeyim Adi Komii siya hauuwim iiya sima nu siiyin apain siir hir nwowa ini hir nwokaiyim. Mi paekopin biiya Eronki si hogwokwo apin, siirin Adi Komii siya tirkikin, yio ini nhwokakar mi okaiyin ta miiya aiirin. Mi siiya nhiswo Adi Komii siya winkiyo kitibmii boin yaiyim sim yo ini hirar mi inkin okaiyo.

5 Mi ta miiya saiir idwowin sima Adi Komii siir paekwosimwo nwisa yonkwokwo haigin hinda niisiimauuwam. Mi sima ti paekwosimo sowiir kigo mi sima boin, Adi Komii siir dimin miiyik miiyikim paenan niuyaeiyim ini tir nwowim. Mi ti paekwosim nwiswo hinda niisiimauugo sowa pidgakako. Mi ta maeyaua iikami dimin biyie haiyoprimdiyiumiiya ini sowiir pidga owar yirinugiya mi ti diminim simiir dimin mwokimwowin, kara pi kimiir boinmauu rani. Niingaka.

6 Mi mhoiiya sima digworaekwowim diriraerar digim mi pris inkamim, sima ta maeyaua hiuyokiyokaiya anoka kingiin nwowa saiirin bi siiskim dimin taeminim Adi Komii siir ninkin imiiyaeyim.

7 Mi biewi biewiyim, prismi biiyan inkamin siya ta maeyauwa hiuyokiyokaiya dimin whirki kimbu karam

nwowa saiirɨn ɨi kwɨruwar namikɨn. Siya whɨsarii bɨ namikɨn, siya meme bulmakau ɨini nhɨeyɨm, pɨ sɨmiir hainami Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyam iikamɨm hinda whaowaeya prɨidirɨraerarɨm sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam.

8 Mɨ Moses siir yaiyɨm iikam krɨmiirɨn ta maeyauwa Adi Komii siya nwowiya, saiir kɨgnɨnkɨn apnɨnopkaiyam bɨ boɨnkɨn. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, Adi Komii siir naeyɨuɨn yɨo krɨmiir nɨisiimauugɨn, iikamɨm Moses siir yai aiir wakaeyoknaɨm sɨma wɨ Adi Komii siiram swokɨ haiyɨug naɨngwo rani, ɨrɨpa saɨkar nongwomamaɨr aeyam. Nɨingaka.

9 Mɨ ta Moses siir yaiya ha boɨna iikamɨm, Adi Komii si-irgɨsiir maeyauwa hɨuyokiyokaiya dimɨn whɨrmɨnwhɨrmɨnkɨ kɨmbu karam nwowa saiir kɨpi napnɨnopkainam. Ya aknaɨni hanɨɨn hindara nɨisiimauuga krɨmiir. Mɨ ta ɨiya pris inkam ɨma nɨnkɨn ɨmiiyaeya, Adi Komii siir ya iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm rɨrmiiya sɨmiir bɨ nwowaiginɨuga. Nɨingaka.

10 Mɨ yɨm tɨ yaiyɨm yɨm krɨmiir kɨnsiis haiginɨuwankɨm, naeyɨm yɨm naeyankɨm mɨ opa ya kwiyaeyanka mɨ siyɨuɨn op whaui ɨkɨn mɨ krɨma tɨ siyɨu ɨmiir sɨbgu api mɨ Adi Komii siya wɨ ha boɨni, krɨmiir pɨuɨm, yɨm pɨu wadɨekɨm, siyɨu komii siya boɨnkiya saiir hɨriinan. Mɨ tɨ digworaekwowɨm sɨmiir yaiyɨm yɨm krɨmiir kɨgrɨraowankɨm. Tariinanar tɨr bwakainakiyɨn mɨ wɨ ɨiya Adi Komii siya digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakana wadɨekɨwadɨe nwowi, wɨ saiirar nadɨgɨuwi.

11 Mɨ Krais siya krɨmiiramɨn prismi inkam komiinan nɨtkɨn siir dimɨn taemɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiirɨn krɨmiir hau-uwam. Mɨ tariigɨna ya krɨmiir bɨdi yɨmbiniya mɨ siya prismi mɨiya bɨdi mɨriigikɨn. Mɨ siya ɨni Adi Komii siir oma hɨriir yapnɨnopkainamɨn. Ya ɨni sel omaka bɨiyan kamɨm sɨma tɨra ɨni saiir haibura. Mɨ tɨ Adi Komii siir om wɨnɨn siirɨn inkamkɨ bɨ tɨrkɨn, yɨo nuan dimɨnkɨ waeyao. Yɨo Adi Komii siirgɨsiir omɨn nɨnomor hɨranɨn siirgɨn.

12 Mɨ ɨiya Krais siya naonama siya ɨni Adi Komii siirgɨsiir maeyaua dimɨn whɨrmɨn whɨrmɨnkɨn kɨmbu karamae nwowa Adi Komii siyar nwowiya ɨni saiirar yapnɨnopkainamɨn. Mɨ siya wraisu nhɨe bɨ hainamkɨn prismi hɨnɨɨn, siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyam. Nɨingaka. Siya siir nhɨeya nua naokiinaiinama saiirar hainɨnopkainamkɨn ta maeyaua Adi Komii siyar nwowiya dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwowiya saiir hɨriirɨn. Mɨ Adi Komii siirɨn saiirar inɨ hauuwɨu mɨ siya kwɨruwar napnɨnopkainamɨn, siir nhɨe aiir nɨnkɨn ɨmiiyaeyam, ɨni saeyar dɨgi ɨskiya. Mɨ siya wɨ mhoɨiya ɨdɨp ɨdɨp swokɨ tɨr tani. Nɨingaka. Siya tɨ siyɨu hɨriinanɨn mɨnam tɨrkɨn krɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwɨm mɨ krɨmiir nanmaiwarkainam. Mɨ krɨma wɨ omwai saɨkar

nwoki waiyayokiyokiikaeyamim iinokiinokin.

13 Mi meme bulmakau iini nhieyim krimiirin wi paniina whinkinsiisi, ha? Saeya krimiirin wi ti hiniina whinkinsiisi. Mi iikam nhirim diminim Adi Komii siya boinim, hiniin kipi naingwo, sima simiir nonkwowi mi Adi Komii siya simiirin wi ha boini, simiir piua miiyik rani. Dimusi rani, sima ti diminin Adi Komii siya boinin, hiniin kipi nonkwo, siir bidi yonkwowim. Mi siir piua biyie pi hiriiyar nwowinaka mipi pris siyar hainiyop nami meme bulmakau iini nhieyim pi whrin min aka ninkin hainiyopnami. Mi mhoiiya Adi Komii siir yaiya pa swoki boinkii, sima ini wadieyar swoki okiyim, ti diminim simiir piua wadie sima bidi ywohaiginiugiyim. Mi meme, bulmakauni nhieya ya idan piua wadie saiirarar nwows aiginiuwi. Mi Krais siya, Biiyan Inkam Komiiyin, yio ini meme bulmakau sowiir haiburin.

14 Mi siir nhieya ini meme, bulmakaumi nhieya mi simiir whrin ima, ini simiir haibura. Mi mii bibiyieyim naekak nwokaram nwowiyim mi dimin bibiyieyim iikami kwoinau nwokaiiyim simiirin saeya bidi haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi Adi Komii siir naeyiuin siirin siyar whindiriraerarkin, yipikin dimin biyie whir karamaeyin, siir nhieya saiir ninkin imiiyaekin Adi Komii siirin. Mi siir nhieya iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim mi krimiir dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim wi digar nwowi. Mi krima Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim wi digar nwowi, yipikin omwai waiyayokiyokiiyin iinokiinok. Dimusi rani, siyiu whir karamaeka hiriinan tirim.

15 Jisis siyairgin iikamim nuanim mi Adi Komii siya, krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina krimiiram nita iikamim wakaeyokna apim saiir kirie haiginiuwam. Mi nim krima iikamim Adi Komii siya nimbinim siir iikam nwowam, krima wi omwaiya waiyayokiyokiii, saikar iinokiinokin. Mi wi dimin kibi kibiyim biiya Adi Komii siya nimbinim wi simiir haii. Dimusi rani, siya Jisis bidi yaowin. Jisis siyairgin iikam krima mi Adi Komii siya krimiirar kaoprigi irkakiyin ta kitibmii boin wina saiir kirie haiginiuwam. Ya mhoiiya nitka iikamim sima wakaeyokna apam. Siya iikamim simiirsi naokin simiir dimin biyieyim sima tirim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam iiya sima biiyan kitibmii boin aiir napim. Mi sima wi saika nwoyokiyokiikaeyami, iinokiinokin.

16 Mi iiya inkamin omwaiyar niki waiyaeiyin, siya yinisisimim simiir inigim pa wini yokwoni mi dimin taeminim sima mi haiyanim yim iriipi hiriinan pa mi wini. Mi siir mhoiiya iiya siya naonama siir yinim pi yokwo aiira kigmak hid haii. Sima pi hindara priihai priihai rani. Niingaka.

17 Mɨ inkamɨn omwaiyar nikɨ waiyaeiyɨn mɨ ta yokwowa siya wɨna, siir dimɨn taemɨn ɨmiir, ya ɨni hɨriiyar nikɨ owa. Mɨ mhoɨiya ɨiya siya naonami, siya pɨ haɨni wɨnmɨmauugigi digworaekwowɨm siir yɨn ɨma haiyanɨm.
18 Adi Komii siya bɨiyan kitɨbmii boɨna saiirɨn wraisuɨm sɨma nɨsomsom aowɨm mɨ sɨmiir nhɨeyɨm ha naokiinai-inamɨm sɨmiirsi kɨrɨe haigɨnɨugɨn. Mɨ nhɨeyɨm iikam ɨmiirɨn wɨ sɨmar nwowaigɨnɨuwi dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm sɨmiir haiyamɨn.
19 Mɨ Adi Komii siya siyɨu komiiyɨn Moses siir hauuwɨn mɨ Mosesɨn yɨo kɨmɨdiniya Isrel sɨmiir iikam ɨmiir hauu. Mɨ ta ɨiya siya bulmakau haomɨn siir nhɨeya opaka yɨnkɨn aokaigi twonau. Mɨ siya paeyakwiyam ha mɨ hai mɨ sibsibni pɨo pariidnanɨm, ha mɨ haiyɨn mɨ siya tɨ sibsibni pɨowɨm tɨ paeyakwiyam sɨmakar yɨn udgi. Mɨ siya kɨmɨdiniyan haunaɨrɨn op nhɨekɨ nwomaiyɨn siir hopmaigi. Mɨ kɨmɨdiniya Yokwo Komiiya Adi siir yaigɨ nwowa Moses siir hauugiya saiir iyaɨrpasoknam. Mɨ siya iikamɨm sɨmiir pɨuɨm sɨmiir warar yɨnkɨn iyaɨrpasoknam.
20 Mɨ ɨiya Moses siya yokwo aeya mɨ iikam ɨma sɨmiirɨn ha niyaɨrpasoknamɨn mɨ siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnki, tɨ wraisuɨm sɨmiir nhɨeyɨm tɨ kara niyaɨrpasoknamɨm, yɨm ta bɨiyan kitɨbmii boɨna saiir kɨrɨe haigɨnɨuga, kɨma Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apɨm. Mɨ kɨma wɨ yaiyɨm Adi Komii siya boɨnkiyɨm bɨiya, kɨma wakaeyokna apam wɨ sɨmiir wakaeyokna ap.
21 Mɨ Moses siya Adi Komii siir sel omaka saiirɨn ɨriipɨ hɨriinanar mɨ iyaɨrpasoknam. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm saiir hɨr nwokaiyɨm, iikamɨm sɨma ɨrɨpa haɨngiriyɨu ɨdwokaiyɨuwiyɨm, ɨiya sɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir hainaniyɨm mɨ ha dirɨraerariyɨm, sɨmiirɨn warar mɨ ɨnkɨn iyaɨrpasoknam.
22 Mɨ ta yaiya Moses siya wɨnkiya Yokwo Komii saiir, saeya hɨnɨɨna boɨnkika, mɨ kɨra tɨ digworaekwowɨm sɨmiirɨn hɨriinan niyaɨrpasoknami wraisu nhɨeni, sɨma wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu rani. Nɨingaka. Mɨ kɨra nhɨe sɨmiir niyaɨrpasoknam karam nwowi, saeya boɨna saiir hɨriinan Adi Komii siya wɨ sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm wɨ haiyoprimdiyɨumiigi rani. Nɨingaka. Ɨriig.

Krais siya naeni hanɨɨn siir pɨu aiirar nɨnkɨn ɨmiiyaekɨn Adi Komii siirɨn, krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam.

23 Mɨ tɨ mɨiyɨm mɨ tɨ nuan digworaekwowɨm krɨma tɨriyɨm yɨm hindarar nɨisiimauugɨm ɨkɨ dimɨn kɨingɨkɨɨnɨm nɨnomor kou hɨr nwowɨm sɨmiir. Moses siya digworaekwo ɨmiirɨn wraisu nhɨeni mɨnam niyaɨrpasoknamkɨm, sɨma whauriyɨna

nwowam. Mɨ ta nhɨe hɨriinana ɨkɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siir om hɨr nwowɨm sɨmiirɨn wɨ whauriyɨnan saeya nwowaigɨnɨu rani. Nɨingaka. Jisɨs siir nhɨeya sasaɨrga whauriyɨnan iikam ɨmiir nwowhaigɨnɨuwi. Mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma wɨ Adi Komii siir om ɨiir asi nami.

24 Mɨ Krais siya Adi Komii siir maeyaua hɨuyokiyokaiya, dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowa omaka inkamkar nonkwo mɨriiya nu tɨrana, saiir omaka yainau nwokaiyɨn siir bɨ napnɨnopkainamkɨn. Nɨingaka. Siya Adi Komii siirgɨsiir om ɨiirar namɨgusamkɨn. Mɨ siya ɨni Adi Komii siir whwonkam ɨda nɨdwowɨn, siir ɨɨna ɨɨnig mɨiya mɨ siya ɨni nhwo krɨmiiramar kwɨs boɨnɨn.

25 Mɨ bɨewi bɨewiyɨm prismi bɨigɨbɨiyan iikamɨm sɨma Adi Komii siir maeyaua hɨuyokiyokaiya dimɨn whɨrmɨnwhɨrmɨnkɨ kɨmbu karam nwowa saiirɨn ɨi kwokwɨrar napnɨnopkainamikɨn wraisu nhɨe Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyamɨn. Mɨ yɨo Krais siya ta maeyau aiirɨn ɨdɨp ɨdɨp bɨ napnɨnopkainamkɨn siir nhɨe aiir nɨnkɨn ɨmiiyaeyamɨn Adi Komii siirɨn iikamɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyamɨn. Nɨingaka. Siya kwɨrkɨkwɨruwar namkɨn siir nhɨe aiir nɨnkɨn ɨmiiyaeyamɨn Adi Komii siirɨn.

26 Mɨ Jisɨs siya hɨriinan tɨrkɨswo mɨ siya paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siirɨn wɨ ɨi kasakasa di naowi. Łiya Adi Komii siya nu siirar nonkwokwokiyɨn mɨ ha nɨtyokiyokɨigɨswo mɨ wɨ tariinanar pɨ yadɨgniyɨn. Mɨ Krais siya nu tɨriir nɨtɨn, siya ɨi kwɨrkɨkwɨruwar nauunɨ aonikɨn nu tɨrɨn ɨni sasaɨr ywowɨskiya. Mɨ ɨiya dɨg kingiin nwowa, Jisɨs siya ha nɨtɨn mɨ siya paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siirɨn ɨi kwɨrkɨkwɨruwar nauunɨ aoniyɨn mɨ siir nhɨeya ha naokiinaiiniya mɨ siya saiirar yɨnkɨn ɨmiiyae Adi Komii siirɨn, iikamɨm sɨmiir nanmaiwarkainaɨm sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiirsi mɨ sɨma Adi Komii siir whwonkam ɨdaɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karam nwokɨ owɨm.

27 Iikam whɨekakɨm sɨma wa naowi mɨ mhoɨiya sɨma Adi Komii siir kɨgi, sɨmiirɨn wɨ siyar hɨdi.

28 Mɨ hɨriinan siyɨuɨn Krais siya ɨi kwɨruwar nao ɨskikɨn Adi Komii siirɨn siyar swokɨ ɨnkɨn ɨmiiyaenam. Siya siir nhɨeya iikamɨm sɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam nɨnkɨn ɨmiiyaekɨn. Mɨ mhoɨiya siya swokɨ ɨti, siya wɨ iikamɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam nɨt rani. Nɨingaka. Siya iikam yɨpɨkɨm siiram wakaeyokna aɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ ɨiya siya nɨtana saiiram nwokwokɨnɨm wɨ sɨmiir nanmaiwarkainami sɨma siir om hɨriir namam. Łriig.

10

Bɨiyan naeyɨm sɨma nɨnkɨn ɨmiiyaeya, ya dimɨn biyɨeyɨm

simiir bi haiyoprimdiyiumiigikim.

1 Mi siyiu komiiyin biiya Adi Komii siya hauugiyin. Mosesni, yio dimink̇dimiṅim mhoiiya nimbiyamanim kṙimiir, aknainan simiir niisiimauugin. Mi biewi biewiyim, pris inkamim sima hiriihiriinan naeyim simiir simiirar ninkin imiiyaenanae; Adi Komii siirin iikamim simiir dimin biyie imiirsiyin. Mi siyiu komiiyin Adi Komii siya hauugiyin Moses siir siya wi dig nwo rani, iikamim yipikim Adi Komii siiram nitim simiirin dimin whirki kimbu karam nwowim. Niingaka.

2 Mi ti digworaekwowim Adi Komii siir sima ninkin imiiyaeyim iikamim yipikim Adi Komii siir inig iiir hainaniyim simiir dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim simiir digikiswo mi sima wi yaeya nae di swoki inkin imiiyaei Adi Komii siirin simiir dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim simiir digiyamin. Niingaka. Dimusi rani, simiirin wi dimin biyiekak diywowi.

3 Mi iiya sima hiriihiriinanar ninkin imiiyaenanaeyim biewi biewiyim mi iikamim pa swoki aingwokii, dimin biyieyim sima tir imiiramin.

4 Sima ti hiriinan siyiuin ii kasa kasa bi tirkim. Dimusi rani, Adi Komii siya bidi yinokninkinin bulmakau meme iini nhieyim, iikamim simiir dimin biyieyim wi saeya digi rani. Niingaka.

5 Mi iiya Krais siya nitam naingwowa siya Adi Komii siirin hiniina boinki,
Kira iki siyiuin iikamim wraisu sima nisomsom inkin imiiyaeiyin kiriir siiramin kira mairgimairga nwo rani. Mi kariirin kira piugak hiriinansi nwowaiginiugin.

6 Mi kira wraisuim kiriir hii aiir haigin anagiyim mi dimin taeminim sima ninkin imiiyaeyim kiriir, simiir dimin biyieyim sima tirim simiir digiyam, kira simiiramin mairgimairga bi nwokim.

7 Kara Kraiskin, kara kimiirin pi hiniina boini, Adi Komii, kira kariir kigi, kara tisi tapi nwowin. Kara digworaekwo whiekakim kira naingwowim simiir tiram tiri, biiya sima winboinkiya kariirin kiriir Yokwo Komii aiir saiir hiriinan.

8 Krais siya biiya hiniina boinkin, kira ini yimiiyiuwin iki dimiṅpai dimiṅpaiyim, inkamki ninkin imiiyaeyim kiriir simiirin. Mi kira wraisuim kiriir hii aiir haigin anagim kiriir ninkin imiiyaeyam iikamim simiir kwoinau nwokaiyim dimin biyieyim simiir digiyam, yim ini mi imiiyiuwim Krais siya ti simiirin hiniina boinkikin. Mi yio siyiu komiiyin Moses siya winkiyin Yokwo Komiini yio ha boinkikin hiriiyar tir.

9 Mi mhoiiya siya ti yai imiir boinkiyin mi mhoiiya siya Adi Komii siirin hiniina boinki, Adi Komii kira kariir kigi, kara tisi

tir nwowin. Kara digworaekwo whiekakim kira naingwowim kara tiram, kara simiirin wa tiri. Mi yim ti yai hiriinanim yim krimiir boinmauu wakaekim. Biiyan siyiuin nae iikamkim sim ninkin imiiyaeiyin Adi Komii siir, yio Krais siya bidi digiyin. Mi simiir igsopa ini siyar yokwokairinanaowidin.
10 Jisis Krais siya dimin taeminim Adi Komii siya naingwowim siya tiram siya simiir wakaeyokna tirkin. Mi siya kwirkikwiruwar naokin siir piua saiir ninkin imiiyaeyam Adi Komii siirin. Mi siya iikamim siir siyiu iiir napim, simiir dimin biyieyim, wi simiir nwoki digiyim. Mi sima Adi Komii siir whwonkam idain wi dimin whirki kimbu karamae nwoki owim.
11 Mi pris inkamim sima mii Adi Komii siir omaka aiir nokwo miriiyim mi nonkwo inkin imiiyaeikim Adi Komii siirin, sima iinokiinokin hirii hiriiyar tirikim. Mi ya tariigina iikam krima tirim dimin biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyim wi dig nwo rani. Niingaka.
12 Mi yio Kraisin yio siyar ninkin imiiyaekin mi ta saiirin kwiruwar tirkikin. Mi iikamim simiir dimin biyieyim ini saeyar haiyoprimdiyiumiigiyim. Mi ta ii kwiruwa siyar tirkiya, iinokiinokin wi saeyar nwoyokiyokiii. Mi ta saiir mhoiiya siya ha nini idwoiugin Adi Komii siir iina iniig miiyan. Dimusi rani, siya Adi Komii siir hiriinan inkam komiigin. Digworaekwo whiekakim, siyar kigirkakikin.
13 Mi siya ini Adi Komii saika hirar nidwo kaoraraowin iiya siir sau omomin Adi Komii siya hainururninkin haiginiugii.
14 Krima bidi yinokninkinim, Jisis siya kwirkikwiruwar naokin siir piu aiirin Adi Komii siir ninkinimiiyaeyamin. Mi siya iikamim yipikim Adi Komii siya haiyoprimdiyiumiigiyim simiir dimin biyieyim, simiirin dimin whirki kimbu karamaeyin siya nwowaiginiugin.
15 Mi Adi Komii siir naeyiuin krimiirin ti hiriinan dimin iirar mi boinkin. Mi biiya siya hiniina boinkin,
16 Biiyan Inkam Komii siya hiniina boinkin mi iki iiyim mhoiiya nitim kariir kitibmii boina wi iikamim simiir hauuwi. Mi ti kariir siyiu komiiyin wi simiir kwoinkikwoin imiirar kinirkai haiginiuwi. Mi sima wi saiir saiira nwoki aingwokwonanaeyim.
17 Mi siya yai nhirim ina swoki boinkiyim, siya hiniina boinki mi kara dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim, wi simiir swoki aingwokwomimin tani mi siyiu biyieyin, sima tiri ikin. Niingakiniingaka.
18 Krimiir dimin biyieyim Adi Komii krimiir Wanin siya bidi haiyopriimdiyiumiigiyim. Mi iikamim Adi Komii siiramin wi swoki inkinimiiyaemimin tani. Niingaka. Yio hiriinan siyiuin yio bidi digiyin. Ɨriig.

Krima Adi Komii siiram daingwo tibmii kiin mi saika damasukikin.

19 Mi ti kariir akamim, krima Adi Komii siirgisiir maeyaua siya nwowiya dimin whirmin whirminki kimbu karam nwowa saiirin wa napninopkai nami. Dimusi rani, Jisis siya paeyin hiiniya nirioninkinin siir naowin mi siir nhieya ha naokiinaiiniya mi krimiir dimin biyie biyieyim ini saeyar yiinakiyim. Mi ta hiriinana saiirsika iiya krima nhwo kwisboinkii mi krima hiriirin wa napninopkainami.

20 Mi ta siya naonama, siya minam naonamkin krima Adi Komii saika nwoki boinaiyim. Mi ya tariigina ya hiniinga ta yiuisni haniin bopwoniya siya niinikiwitkiya krima napninopkainamim maeyaua Adi Komii siya nidwokaiiya dimin whirki kimbu karamae nwowa krima namsi saiir nitimwaniuwa ya ini siir piu aeyar niiyoknamnan ywowa.

21 Mi krimiir biigibiiyan, prisin, siya ini omwaiyar swoki waiyain. Mi siyairgin, digworaekwo whiekakim, Adi Komii siir om hir nwowim. Mi iikamim siiram naingwo tibmii kiinim mi siir yinisim nwowim simiir kigirkakanin.

22 Jisis siya siir nhie aiirar niyairpasoknamkin iikamim krimiir kwoinau nwokaiyim dimin biyieyim simiir haiyopriimdiyiumiigiyim mi krimiir kwoinim rirmiiya nwokiyim. Mi siya krimiirin op miiyikimiiyik aiirar baptais haiginiugin. Mi ta hiriinana saiirsika krimiir piuim whauriyina asi nwokim. Mi tariinanin krima Adi Komii siir kingiinin wa nwoki amim. Dimusi rani, ti hiriinan diminim Jisis Krais siyar tirkin. Mi krima kwoin biyieyim krimiir kwoinau nwokaiyim niksisaeiyim simiirin wi asi niuguskii. Mi krima Adi Komii siiramar dinmiininkin, ta krima tira saiir hiriinan. Mi krima kwoin whirua saikar dwo.

23 Krima digworaekwowim krima naingwo tibmiiyim simiiramin sibgu wakaeyokna ap. Krima simiirin digiumii kipi haimriiyiu. Dimusi rani, krima bidi yinokninkinim digworaekwo whiekakim biiya Adi Komii siya nimbinim siya simiirin wa tiri.

24 Krima, krimiir iikam nomiiyauwim naingwo tibmii kiinim simiiram daingwo. Mi krima irni nwirni dinan whinkinsiis ankinsiisna. Mi krima irni nwirniyamar timi aingwokwo. Mi irni nwirniyin siyiu miiyikimiiyik iiirar timi tir.

25 Mi krima siyiuin iraka nwiraka haingiriyiu owiyin Adi Komii siir inig iiir hainam siir kipi haibur. Niingaka. Iikam nhirim yim ti siyiu hiriinanin siir bidi haiburgigim. Mi nim krima wi hiriinan kipi tir. Dimusi rani, iiya Krais siya swoki itana ini kingiin nwowa mi krima irni nwirni whinkinsiisamin miinan mirii.

26 Mɨ krɨma ta Jisɨs Krais siya naonama iikamɨm sɨmiir
dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam, krɨma
saiir yaimwokɨyaimwo aiirɨn bɨdiyar ikɨ wakaeyɨm. Mɨ
krɨma siyɨu biyɨe krɨmiir kwoɨnkar swokɨ aɨngwo tɨri mɨ
Krais siirɨn digɨumii ha haimriyɨugigi mɨ yaeya inkam nwɨr
karamaeka, siir nhɨeya saeya sɨmiir niyaɨrpasoknamɨm
Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyam, krɨmiir dimɨn biyɨeyɨm
sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyam. Siyɨu whɨr karamaeka.
Nɨɨngakɨnɨɨngaka. Sɨma wɨ hɨriiyar nwowi.
27 Mɨ krɨma ta yaimwo aiirɨn hindara nɨmiiyɨu
ɨugusami mɨ mhoɨiya krɨma wa nɨdidi Adi Komii siya
boɨnwokiyopnatkaigisiyɨn mɨ siya nɨtnoudnankaigiisiyɨn
paeya. Mɨ krɨmiirɨn wɨ maeyauwa iikamkɨm, sɨm
nɨurɨmtɨokaigiiya wɨ saiir hɨriir kabɨtnouwidnankaigii. Mɨ
sɨmiirɨn wɨ hɨriiyar nɨurɨmtɨokaeyami ɨinokɨinokɨn.
28 Krɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm nwɨs nwoɨmgɨ kɨgii, inkam
nwɨrɨn Moses siir siyɨu ɨiir nap karam nwowi mɨ Isrel sɨmiir
iikamɨm, sɨmiir bɨiyanɨm sɨma siirɨn wɨ donkwo. Mɨ siirɨn wa
dɨpɨmpar aoki. Mɨ sɨma wɨ siirsi kɨpi haigwo.
29 Mɨ kɨma panɨɨna naɨngwowi ɨiya iikamɨm sɨma Adi Komii
siir yɨnisɨmɨn digɨumii siir haimriiyɨugigi mɨ Adi Komii siya
sɨmiirɨn wɨ panɨɨna tɨri, ha? Siya sɨmiirɨn wɨ hɨk prasae prasae
hau rani, wɨ hindara nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguskii. Mɨ tɨ
sɨmiir siyɨuɨn Adi Komii siir yɨnisɨmɨn digɨumii siir haim-
riiyɨuɨn yɨ sɨma hɨnɨɨna boɨni, ta Jisɨs siya naonama paeyɨn
hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn si mɨ siir nhɨeya ha naokiinaiiniya ta
kitɨbmii boɨn aiir kɨrɨe haigɨnɨuwam mɨ sɨma ha boɨnkɨm ya
tariigɨna ya dimɨn komii rani. Mɨ sɨma siyɨu kɨbiyɨn Adi Komii
siir naeyɨu ɨeya tɨrɨn krɨmiir siirɨn ɨni hindara yɨtkɨnɨsugiyɨn.
Mɨ tɨ siyɨu hɨriinanɨn sɨma tɨrɨn yɨo mɨiyɨkɨmɨiyɨk rani, ɨni
biyɨekɨ biyɨe ywowɨn. Mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ hɨk asi
hauuwi. Mɨ sɨmiirɨn wɨ asi nonkwobumbunɨnkɨn ɨuguskii.
Mɨ Jisɨs siya naonama mɨ siir nhɨeya ha naokiinaiiniya, siya
hɨnɨɨna boɨnkɨn, kɨma ta saiir wakaeyokna ap. Mɨ Jisɨs siir
nhɨeya krɨmiirɨn saeyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn mɨ krɨmiir
dimɨn bibiyɨeyɨm saeyar haiyoprimdiyɨumiigikɨm. Mɨ krɨma
dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae asi nwokɨm.
30 Krɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm yaiya Adi Komii siya boɨna ya
hɨnɨɨnga, kara iikamɨm siyɨu biyɨe kariir tɨriyɨm sɨmiirɨn wɨ
yamdiyar swokɨ tɨri. Mɨ yai gwɨra siya mɨ boɨna ya hɨnɨɨnga,
Bɨiyan Inkam Komii kara kariir iikamɨm sɨmiirɨn wɨ kara hɨdi
dimɨn taemɨnɨm sɨma tɨriyɨm sɨmiirsi.
31 Mɨ Adi Komiiyɨn, yɨpɨkɨn omwai waiyayokiyokɨiyɨn, siya
wɨ iikamɨm siyɨu biyɨe siir tɨrɨm wɨ sɨmiir hɨdi. Mɨ tɨ dimɨn
hɨriinanɨn wɨ dɨg siya nwo haigɨnɨu rani. Nɨɨngaka. Mɨ yɨo
hɨriinan dimɨnɨn, sɨmiirɨn wɨ nɨdid prasae prasae nwo rani.

32 Kɨma dimɨn taemɨnɨm bɨigɨ bɨi kɨmar wakaeyɨm Krais siir
mɨ ha wakaeyokna naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm, sɨmiiram tɨ swokɨ
haiyɨug naɨngwo. Mɨ kɨma naɨngwo tɨbmii kɨɨna saiir mhoɨiya
dimɨn biyɨe kasa rani, kɨmiir naɨngwo tɨbmii aiir tɨrbuwanɨm.
Mɨ yɨm tɨ hɨriinan dimɨn biyɨeyɨm sɨma wɨ kɨmiir nikwowaisii
rani. Nɨɨngaka.
33 Mɨ ɨi nhɨrɨm iikam nhɨrɨm pɨ kɨmiirar mɨ ɨgbumbuwi. Mɨ
siyɨu biyɨe pɨ kɨmiirar mɨ tɨri iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdaɨn.
Mɨpi kɨmiira mɨ ɨewaiyɨuwi. Mɨ ɨi nhɨrɨm kɨma bɨdiyar mɨ
kɨgɨm iikam nhɨrɨm ɨkɨ iikam mɨiyɨkɨm sɨmiir tɨrɨm siyɨu biyɨe.
Mɨ wɨm kɨma sɨmiir whɨnwo, kɨrɨe sɨma nwowam.
34 Mɨ kɨma ɨkɨ iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm ɨkɨ iikam biyɨeyɨm
omaka hɨuyokiyokaiya, sɨma hɨugrɨpkɨikikaiyɨm sɨmiirsiyɨn
naɨngwoyɨmyok prasae bɨ kɨnkɨm. Mɨ kɨma iikamɨm kɨmiir
dimɨn ɨmiir tauae haiyɨm ɨo bɨ nwokɨm. Nɨɨngaka. Mɨ tɨ
digworaekwowɨm ɨni sɨmiirar mɨ kɨgɨnɨnkɨn haigiyɨm. Dimusi
rani, kɨma bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨm, Adi Komii siya kɨmiiramɨn
dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar haigɨnɨn mhoɨiya kɨma haiyamɨn.
Mɨ tɨ digworaekwowɨm ɨni tɨ digworaekwowɨm sɨma tauae
hainamɨm kɨmiir waraurankɨn ɨni sɨmiir haiburɨm. Mɨ yɨm tɨ
digworaekwowɨm wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami.
35 Bɨiya kɨma kɨrɨeyar nwokɨm mɨ Adi Komii siir siyɨu ɨiirar
sɨbgu apkɨm. Mɨ kɨma wɨ kɨpi nɨdid dimɨn biyɨekɨ kɨmiir
tɨrbuwam tɨri. Kɨma bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨm mhoɨiya Adi Komii
siya wɨ siir dimɨn kɨbikɨ kɨbi ɨiirar hauugi yɨpɨkɨ siiram sɨbgu
wakaeyokna naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm sɨmiir.
36 Mɨ kɨma sɨbgu donkworɨnu mɨ Adi Komii siir yai
ɨmiirarar wakaeyokna ap. Mɨ mhoɨiya kɨma, digworaekwo
whɨekakɨm Adi Komii siya nɨmbingiyɨm sɨmiir mɨrii dɨgi mɨ
siya kɨmiirɨn wɨ dimɨn mɨiyɨkɨ mɨiyɨkɨm siya nɨmbinɨm yɨpɨkɨ
siiram wakaeyokna aɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm wɨ sɨmiiram hauugi.
37 Kɨma kɨrɨe dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Krais
siir wɨn boɨnkiya Yokwo Komiini siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn,

wɨ ɨimwan mwan rani, siyarɨn wa swokɨ kwɨti. Siya wɨ ɨi
hoɨmgak nwo rani.

38 Iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm yɨpɨkɨ kariiram naɨngwo tɨbmii
kɨɨniyɨm sɨma ɨinok ɨinokɨn wɨ omwai kanakar
waiyayokiyokɨii. Mɨ kɨmiir nhɨrkɨm kariirɨn dɨgɨumii
haimriiyɨuwi mɨ kara wɨ maɨrgɨmaɨrga kɨmiiram nwo
rani. Nɨɨngaka.
39 Krɨma ɨkɨ iikamɨm dɨgɨumii Adi Komii siir haimriiyɨuwiyɨm
sɨmiir hɨriinan tani mɨ Adi Komii siya krɨmiirɨn wɨ ha
nonkwobumbunɨnkɨn tani. Nɨɨngaka. Mɨ nɨm krɨma iikamɨm
Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm krɨmiirɨn wɨ siya
whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ wɨ siya nanmaiwarkainaei. Ɨriig.

11

Siyiuin krima naingwo tibmii kiinanin siya.

1 Naingwo tibmii kiiniya hiniinga mi iiya krima diminim Adi
Komii krimiir Wanin siya boinim, simiiram naingwo tibmii
kiini mhoiiya nimbiyamanim mi krima hiriiyar naingwo
tibmii kiini, sima wa nimbiyami. Mi krima tikinim nitim
simiiram asi nwowi. Krima simiir kig rani mi krima hiriiyar
naingwowi, sima ina nwowim. Dimusi rani, Adi Komii siya
bidi boinkiyin, sima ina nwowim.

2 Mi biiya, brougae nhirim sima Adi Komii siiramar
naingwo hiririu kiingim mi siya big nasmirwaiya simiiram asi
nwokin.

3 Krima hiriiyar naingwo tibmii kiini, digworaekwo
whiekakim siya boinim, yim kaimwokinairgim. Krima bidi
yinoknnkinim, iiya nu ninomor sowa nimbiyama Adi Komii
siya hindara yai ara boinkin. Mi sowa ina yimbimbiyamwo.
Digworaekwo whiekakim ti krimar kigim yim Adi Komii siyar
tirkikim mi ti digworaeikwoim, siya nonkwokwowim krima
bi kigim, siya paniina namisi onkwokwokin.

4 Mi inkam nwirin, siir inigin Ebelkin, siya Adi Komii
siiram naingwo tibmii kiingin mi siya dimin taeminim Adi
Komii siir asi ninkinimiiyaekim. Mi ti siya ninkinimiiyaeyim,
yim ini siir yaowaeyin Ken siya ninkinimiiyaeyim ini simiir
haiburim. Adi Komii siya hiniina boinkikin, ti naeyim siya
ninkinimiiyaeyim wadieki wadiekim. Mi Adi Komii siya siir
boinki, siya dimin whirki bi kimbugin. Whisarii rani, siya
siir siyiu iiir sibgu apkin, siya tira saiir hiriinan. Mi bidi
bidiniyarin, Ebel siir naingwo tibmii kiina ha nwowa mi siya
ha naonamkin. Mi ti yaiyim Yokwo Komii saeya boinim dimin
taeminim siya tirim simiir, yio krimiir niiisimauugim, piki
hiniin dimin ikin krima tiriyim, Adi Komii siya mairgimairga
krimiir nwowanim.

5 Inok siya bi naonamkin. Dimusi rani, siya Adi Komii
siiram naingwo tibmii kiingin mi Adi siya siirin siyamar asi
nikiunamkin. Mi iikamim sima siiram ha hansirnanaeiyim,
sima siir bi swoki kigmiminkim. Niingaka. Dimusi rani, siirin
Adi Komii siyar bidi yikiunamin. Mi Adi Komii siya siir yaiya
sima winboinkiya Yokwo Komii saiir, saeya hiniina boinkika.
Mi iiya siya siir niki ikiunam karam niki owa, ninomor koua
hiriir mi dimin taeminim siya tirim, siirin mairgimairga simar
nwowaiginiugin siiramin.

6 Mi yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii kiin karam
nwowim mi dimin taeminim sima sibgu tiriyim, Adi Komii
siya simiiramin, wi simiiram mairgimairga rani. Niingaka. Mi
yipiki Adi Komii siiram naingwowin, siir siyiu iiir sibgu apim

mɨ mhoɨiya siya dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm wɨ tɨ iikamɨm, yɨpɨkɨ siir siyɨu ɨiir sɨbgu apɨm wɨ sɨmiir hauuwi.

7 Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn ta ɨi aiirɨn, ɨiya Adi Komii siya Noa siir boɨnkiya mɨ siya siirɨn hɨnɨɨna boɨnkikɨn. Dimɨn biyɨe whɨrɨn wɨ sɨpi nɨmbiyami mɨ tɨ dimɨnɨn, yɨo opud naokɨ. Mɨ Noa siya tɨ digworaekwowɨm sɨmiir bɨ nikɨ kɨgɨm. Siya hindara naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨn digworaekwowɨm Adi Komii siya boɨnɨm siir, sɨma wa nɨmbiyami. Mɨ siya siyaiiya ɨra yonkwokwo mɨ ɨiya siya saiir nonkwokwo dɨgiyɨn mɨ siyar kɨgi, opud naowo, nii okwonaniyo. Mɨ siya mɨ siir wigyɨn ɨma sɨmaniiyɨn ɨna yapnɨnopkainamɨm. Mɨ sɨmaniiyɨn ɨni siyaiinau hɨrar ywokaiyɨm. Mɨ sɨma panɨɨnsi yaosi. Siya iikamɨm siyɨu bibiyɨe tɨrkaeyamɨm sɨmiir nɨisiimauugɨn. Dimusi rani, siya siyaɨrgɨn Adi Komii siir yaiya saiir wakaeyokna naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨn. Mɨ yɨm sɨma. Nɨɨngaka. Mɨ Adi Komii siya ha boɨnkɨn, Noa siya inkam wadɨekɨwadɨe ɨeyargɨn. Dimusi rani, siya siirgɨsiir yai aiirar wakaeyoknakɨn.

8 Mɨ Ebraham siya yaiya Adi Komii siya boɨnkiya siir, siya saiir wakaeyɨn mɨ siya hɨriiyar yaɨngwo tɨbmii kɨɨnɨn, ta yaiya yai kaimwowaɨrga. Mɨ siya siir om ɨiir ha haiburgɨgɨn mɨ siya kɨmɨdiniya om whɨra yam. Omɨn Adi Komii siya siir hauuwanɨn siir. Mɨ omɨn Ebraham siya namanɨn, siya bɨ nɨnoknɨnkɨnkɨn. Siya Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨn mɨ siya asi namkɨn.

9 Ebraham siya Adi Komii siir yai aiiram naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨn. Mɨ siya tɨ omɨn Adi Komii siya boɨnɨn siir asi nakrɨpkɨi whɨnɨugɨn. Mɨ siya amɨr omaka saiirarar nɨtkɨn whɨnkɨn, inkamɨn nu op karamaeyɨn hindara prɨiyakiirɨrɨriyɨn siir hɨriinan. Mɨ Aisak siya mɨ siir yɨnisɨm ɨeya Jekop yoniiyɨn ɨriipɨ amɨr omaka saiirarar mɨ ɨtkɨn whɨnko, Ebraham siir hɨriinan. Mɨ yo sowa ɨriipɨ hɨriinan wɨ tɨ hɨriinan digworaekwowɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm Ebraham siir, wɨ sɨmiirar mɨ haii.

10 Mɨ Ebraham siya amɨr omaka saiirarar whwonkaigɨn. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram nwokɨn, omɨn siya mɨriikwokɨnɨn, siir namɨm. Mɨ tɨkɨ omɨn yɨo hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamikɨn bɨ dɨgikɨn. Nɨɨngaka.

11 Sera saeya bɨdi yaɨngwo tɨbmii kɨɨna. Mɨ saeya ta yaiya Adi Komii siya boɨna, saiir saiira naɨngwokwo nanaeka. Saeya waibiyɨe bɨdiyar ywowa mɨ ta saeya naɨngwo tɨbmii kɨɨna mɨ ta saeya naɨngwokwonanaeiya Adi Komii siya saiirɨn yɨnkak saiirsiyar nwowaigɨnɨugɨn. Siya hɨriinan asi tɨrkɨn, saeya bɨdi yaɨngwo tɨbmii kɨɨna, digworaekwo whɨekakɨm siya nɨmbinɨm bɨiya sɨma wa nɨmbiyami. Siya hɨnɨɨna boɨnkikɨn, kowiir yɨɨnɨeyɨm sɨma wɨ kasa kasa nwo rani.

12 Mɨ tɨ inkamɨn siya waibiyɨe bɨdi ywowɨn. Mɨ siya wɨ
yɨinɨekak nwo rani. Nɨingaka. Mɨ siirɨn wɨ Adi Komii si-
yar tɨrkii mɨ siya wɨ yɨnisɨm yɨnkamiyɨnar niyɨonɨnkɨni. Mɨ
mhoɨiya kɨriir pɨugana wɨ kasa kasa nwo rani, sɨma wɨ yab-
siiyɨnan nwowi mɨ wɨ nauunɨm nɨnomor kouanɨm sɨm hɨnɨin
nwowi. Mɨ iikamɨm sɨmiir mwaɨnɨm wɨ dɨg nwo rani. Nɨingakɨ
nɨingakɨinga.

13 Mɨ yɨm tɨ iikamɨm yɨm bɨdi yaonamɨm. Mɨ sɨma ɨna
naɨngwo tɨbmii kɨinɨm, tɨ digworaekwowɨm Adi Komii siya
nɨmbinɨm siya tɨram, sɨmiiramɨn mɨ sɨma tɨ digworaekwowɨm
Adi Komii siya boɨnɨm sɨma haiyam, sɨma sɨmiir bɨ nɨkɨ
haigɨm. Mɨ tɨ digworaekwowɨm siya sɨmiir hauuwam tɨrɨm,
yɨm sɨmiir nɨisɨimauugɨn. Mɨ sɨma maɨrgɨmaɨrga komii tɨ
sɨmiiramar nwowi. Dimusi rani, sɨma bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨm
tɨriigɨnɨm siya wa tɨrkii sɨmiiramɨn. Mɨ sɨma hɨnɨina boɨn, tɨ
nuɨn, tɨ krɨma nwowɨn, yɨo krɨmiir nugɨ nu rani. Nɨingaka. Mɨ
krɨma tɨ tɨr nwowɨm, ɨni inkamɨn nu op karamaeyɨn, hindara
prɨiyakirɨrɨriyɨn ɨni siir hɨriinan nwowɨm.

14 Mɨ iikamɨm tɨ hɨriinan yai boɨniyɨm yɨm krɨmiir
nɨisɨimauugɨm. Sɨma ɨna nɨkɨ ɨdwo kaoyokiyokɨiyɨm, nu
maeyau mɨiyɨkamɨn sɨma nwowamɨn.

15 Sɨma kwoɨn karamaekɨm, omɨn sɨma nhɨn haiburgɨgɨn
siiram swokɨ amɨm. Nɨingaka. Mɨ sɨma siiram swokɨ nhɨnami,
siir swokɨnɨ waiyɨuam, sɨma wɨ swokɨ nhɨnkisaekimrae rani.
Nɨingaka. Sɨma wɨ hɨrar nwokrɨpkaii.

16 Mɨ sɨma tɨ omkɨ omɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn, omɨn Adi
Komii siya nwowɨn, siir siiramar naɨngwokwonanaeikɨn. Mɨ
tɨ omɨn nɨnomor kou hɨr nwowɨn, sɨma hɨriiyar naɨngwowi,
ɨni tɨ omɨn nu tɨranɨn ɨni siir haiburɨn. Mɨ sɨma tɨ omɨn
nɨnomor kou hɨranɨn siir siiramar naɨngwokwonanaei siir
namɨm. Mɨ sɨma Adi Komii siirɨn hɨnɨina boɨnki, kɨra krɨmiir
Adi Komiigɨn. Mɨ Adi Komii siya ta yai aiirsiyɨn bɨ nɨdidgɨn.
Nɨingaka. Mɨ Adi Komii siiramɨn mɨnam naɨngwo tɨbmii
kɨini, siya om kɨbiyɨn sɨmiiram bɨdi tɨrkwokɨnɨn, sɨma nɨnɨ
owouwam.

17 Bɨdi bɨdinanɨn Adi Komii siya Ebraham siir kɨnankɨugɨn.
Mɨ siya Ebraham siirɨn hɨnɨina boɨnki, wa kɨriir yɨnisɨmɨn
Aisakɨn siirɨn dɨsomaoki mɨ wraisunan kariir wɨnkɨn
ɨmiiyaeki. Mɨ Ebraham siya tɨ yɨnisɨm nwɨruwan Adi Komii
siya nɨkɨ ɨmbinɨn siirɨn ɨni wraisunan siirar swokɨ ɨnkɨn
ɨmiiyaekiyɨn Adi Komii siiram. Mɨ Ebraham siya pɨ naɨngwo
tɨbmii kɨingɨn mɨ siir kwoɨnɨn whɨrua ha nwokiyɨn mɨ siya
hɨriinan asi dɨrɨraerarkɨn siir yɨnisɨm ɨiirɨn.

18 Bɨiya Adi Komii siya Ebraham siirɨn hɨnɨina boɨnkɨn.
Mhoɨiya kɨriir pɨugana komii nwowi mɨ kɨriir pɨugankɨpɨugan
aiirɨn wɨ Aisak siir yɨnisɨsɨmɨm sɨmakɨsɨma nwo ɨski inɨgakɨn.

19 Ebraham siir kwoinin whiruairgin, siya hiniina
naingwokin. Adi Komii siya siir yinisimin Aisak siirin wa
swoki hidninsiin idwowi. Mi Ebraham siya siir yinisim iiirin
ini Adi Komii siir yai aiirar wakaeyokna diriraerarin. Mi siya
hiriinanar mi tirin, ini kaimwowar mi owin. Mi Adi Komii
siya Aisak siirin ina swoki hauugiyin siir adin Ebraham
siirar. Mi Aisak siya naoni haniinaka, Adi Komii siya sibsibin
ira hauukiiyiugi mi Aisak siya bi naokin, ini ti sibsib ieya yao
iskiyin.
20 Aisak siir kwoinin whiruwar nwokin digworaekwowim
Adi Komii siya nimbinim sima wa nimbiyami. Mi Aisak
siya siir yinisim nwiso Jekop Iso sowiiramin ha nikiunain mi
siya sowiirin piuai miiyik miiyikim ina yikiumamauuwim, siir
kwoinin hiniina naingwo tibmii kiingin ti digworaekwowim
wa nimbiyami.
21 Mi iriipi hiriinan Jekop siya Adi Komii siirim naingwo
tibmii kiingin. Mi iiya siya nao kingiin nwowin mi siir piuai
miiyik miiyikim ina yikiumamauugikin Josep siir yinisim
yinkamiyin nwiso sowiir. Mi siya siir paekopin siir ha haiyin
mi siya ina hiuugu okwokiyin. Mi siya Adi Komii siirin ina
yokboinmamairgiyin.
22 Mi Josep siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin dig-
woraekwowim Adi Komii siya nimbinim sima wa nimbiyami.
Mi iiya siya naonam kingiin nwowin, siya siir yinisim imiirin
hiniina boinmimauugik. Mi mhoiiya Adi Komii siya Isrel
kimiir iikamim simiirin nu isib tiranki nikiunami mi ta ii aiirin
sima kariir kiumwo imiirin wi warar hainop hainam. Mi
maeyaua sima nini owiuwi mi wi hir ti swoki haingikaiyiu.
23 Mi Moses siir yopii ado sowawaiyin pi naingwo tibmii
kiingo, Adi Komii siiramin. Mi siya sowiirwaiyin wa
whindiriraeri. Mi mhoiiya yopiiya Moses siir naokainakiya
mi sowawaiyar kigi yinisim yinkamiyin bimbiuwi rani. Mi
sowawaiyin yaiya biiya inkam komiiyin nu kigriraowiyin
Pero siya boina yinisim yinkamiyin naokainaei mi wi
disomsom aokao, sowawaiyin saiirsi bi nididko mi
sowawaiyin ti yinisim iiirin bi nisomaokin. Niingaka. Mi
sowawaiyin ti yinisim iiirin bwanim whoima haigiprakai.
24 Moses siya Adi Komii siiram naingwo tibmii kiingin, siya
hiniina naingwokin Adi Komii siya wi saika nwowi. Mi siir
iikamim Isrelanim simiirin wi siyar whinkinsiis haiginiuwi
nu Isib hir haiburgigamin. Mi mhoiiya siya komii namwo
iuwin mi siya ini boriisopin sima siirin nu Isib hiran inkam
komii nikiuwim. Mi inkam komii Pero siir yinisim yinugiyina
saiir yinisim nikiuwim, yipika siir haigiyiu imiiyaeya.
25 Mi Moses siya iikamim Isrelranim Adi Komii siir isidin
simaka nwowamar tiri mi hik simaka ninkin haiyama mini.

Mɨ ta ɨi aiirɨn nu isib hɨran iikamɨm sɨma hɨk prasae prasae bɨ hauugɨm mɨ siyɨu mɨiyɨk bɨ mɨ tɨrkɨm, Isrel sɨmiir iikam ɨmiirɨn. Mɨ siya pɨ boriisopkɨn inkam komiinan nɨdwomamaɨrɨm nu Isib hɨrɨn mɨ Adi Komii siirɨn digɨumii haimriiyɨugigɨm. Mɨ tɨ siyɨu bibiyɨe whɨekakɨm yɨm ɨi prɨei maɨrgɨmaɨrga rani. Nɨingaka. Yɨm sɨmiirɨn ɨi haruwa saiirara maɨrgɨmaɨrgaki mɨ siya tɨ siyɨu biyɨe ɨmiirɨn pɨ boriisopi.

26 Mɨ siya hɨnɨina naɨngwokɨn, Krais siya nɨti mɨ digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm siya siir iikam ɨmiirɨn wa hauuni. Mɨ siir kwoɨnɨn hɨnɨina naɨngwokɨn, siya siir iikamɨm Isrelranɨm sɨmakar dɨnkɨn o. Mɨ siya Isib sɨmiir iikam ɨma nɨgbumbuwa siir saiirsi bɨ naɨngwoyɨmyokɨn. Whɨsarii rani, siya hɨriiyar naɨngwo tɨbmii kɨini, siya hɨk Krais siir inɨg ɨiir mɨ haiyɨn, ɨni mɨ owɨn. Siir kwoɨnɨn ha naɨngwokɨn digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siya siir hauuwi, yɨm wɨ umɨr digworaekwowɨm nu Isib sɨmiirɨm wɨ sɨmiir haiburi.

27 Moses siya Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨingɨn. Inkam Komii Pero siya wɨ dɨg nwo rani, Adi Komii siirɨn. Mɨ siya asi haiburgɨn nu Isib siirɨn mɨ siya ɨna yamɨn, siya inkam komii Pero siya nwowa ɨowa siir siya saiirsi bɨ nɨdidgɨn. Mɨ Moses siya kwoɨn whɨsaɨr bɨ nwokɨn siir kwoɨnɨn ɨni kɨrɨeya ywonamɨn, siya bɨdiya yɨnoknɨnkɨnɨn Adi Komii siirɨn inkamkɨ bɨ kɨgikɨn. Nɨingaka. Mɨ siir kwoɨnɨn hɨnɨina naɨngwo tɨbmii kɨingɨn, Adi Komii siya ɨni saɨka nwowɨn mɨ wɨ siirar whɨnkɨnsiisi.

28 Adi Komii siya Moses siirɨn hɨnɨina boɨnki mɨ kɨra sibsib haomɨn ɨra hai mɨ siirɨn pa dɨsomao mɨ siir nhɨeyɨm Isrel iikamɨm kɨmiir omaka ano mɨgmɨg ɨmiir srɨeiyop. Mɨ mhoɨiya ɨiya paekwosɨmɨn yɨnisɨm yɨnkamiyɨn yɨnaomiyɨnɨm sɨm nɨsomsom aowiyɨn Isib sɨmiir yɨnisɨsɨm ɨmiir siya nɨti mɨ siya nhɨeyɨm kɨmiir ano nwowɨm sɨmiir kɨgi mɨ wɨ tɨ omakaɨm sɨmiir iikamɨm kɨmiir yɨnisɨm ɨmiirɨn wɨ wara nɨsomao rani. Mɨ Moses siya ta Adi Komii siir yai aiiram wakaeyokna naɨngwo tɨbmii kɨingɨn. Mɨ ta ɨi aiirarɨn Moses siya ɨi komiiya wou nikwo aeiya saiirar nikwo ae bwakainakɨn.

29 Mɨ Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma hɨriiyar naɨngwo tɨbmii kɨingɨm Adi Komii siiramɨn, sɨmiirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi, ɨiya sɨma ta whɨi komiiya solwara sɨma dapiya retsi saeya nɨnkiyakiyɨm mɨ sɨma wa nwokɨ apnaiidamɨm mɨrmiiya. Tɨ haɨmii haɨmiiyo nɨnkiyakiyo sowiir bopwowar. Mɨ sɨma siyɨuɨn iikamkɨ napiyɨn opmɨn nokwo nhɨu karam nwowiyɨn siir hɨriinan napnaiidamkɨm. Mɨ sɨma wɨ ta saiirsi nao rani. Nɨingaka. Mɨ mhoɨiya nu Isib hɨran kamɨm ha swokɨ sɨunamɨm sɨmiir nɨsomsom aokaowam mɨ ta opa ha swokɨ inaparnananiya, sɨmiirɨn ɨni saeyar kaɨrɨmdɨpu aokaokiyɨm.

30 Mɨ Isrel sɨmiir iikamɨm sɨma hɨriiyar naɨngwo tɨbmii
kɨɨngɨm, Adi Komii siya sɨmiirɨn wa whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm,
Jeriko sɨmiir iikamɨm sɨmiir haɨnurur haigɨnɨuwɨm. Mɨ
sɨma om Jeriko siirɨn ɨiyɨm ɨriiyar kwɨsa yapyokiyokai. Mɨ
mhoɨiya sɨmiirɨn Adi Komii siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨu. Mɨ
hira om komii ɨiir nɨdyokiyokaiya omomsi ɨna nhɨɨmnhɨnkɨi
ɨuguskiya. Mɨ sɨma ɨna yɨnsiin ansiinɨnoop kainamɨm
iikamɨm sɨmiir nɨsomsom aokaowam.
31 Mɨ wig ɨra Rehap nɨkɨuwiya bɨiya saeya hɨi nanaeyan wig
nwoka mɨ saeya hɨriiyar naɨngwo tɨbmii kɨɨnga, Isrel sɨmiir
iikam ɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya whɨnkɨnsiisi mɨ sɨma Jeriko
sɨmiir iikam ɨmiirɨn wɨ yamdi kwɨruwa sɨma sɨmar haɨnurur
haigɨnɨuwi. Yɨo tɨ om komiiyɨn, ta wiga saiirar om komiigɨn.
Mɨ Isrel sɨmiir inkam nwɨso tɨrnankaiyam nɨmprɨo amwo
sowiirɨn saeya haigiprakaigigo. Mɨ mhoɨiya tɨ om komii Jeriko
hɨran iikamɨm Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨn karam
nwowɨm sɨmiirɨn sɨma haɨnwhrwoɨmgɨnki. Mɨ sɨma ta wiga
Rehap nɨkɨuwiya saiirɨn wara bɨ nɨnkɨn haɨngɨm saiirɨn ɨni
hɨriiyar haigwonaowida.

32 Mɨ kara ɨkɨ niiwii nhɨrɨm kɨmiirɨn pɨ wara boɨnmɨmauu
rani. Nɨɨngaka. Mɨ kara kɨmiirɨn Gidion, Barak, Samson,
Jepta, Devid, Samuel mɨ profet inkam ɨkɨm, kara sɨmiir niiwii
ɨiir boɨnmɨmauuwi, pɨ haruwa haruwa namki rani. Nɨɨngaka.
33 Mɨ tɨ kamɨm yɨm Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm
mɨ sɨma ɨkɨ omom omoman iikamɨm sɨmiir asi haɨnurur
haigɨnɨugɨm. Mɨ sɨma siyɨu mɨiyɨk ɨiirar tɨrhaigɨnɨugɨn. Mɨ
sɨma dimɨn taemɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm
sɨmiirɨm, sɨmiir asi haigɨm. Mɨ sɨma laion sɨmiir yaiyɨm
hɨriinan asi mɨ okmwɨn tɨpkrɨpkaigɨm mɨ sɨma sɨmiir paniinsi
mɨ aesi.
34 Mɨ iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii kɨɨn karamaeyɨm,
iikamɨm naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm sɨmiirɨn sɨma kiyɨtkaigaiki
paeya nɨudkwakwa saiir. Mɨ sɨmiirɨn paekɨ bɨ swokɨ
ɨumɨmɨnkɨm mɨ ha bɨ naonamkɨm. Mɨ inkam nhɨrɨm sɨmiir
nɨsomaowamar tɨrkɨm mɨ sɨma ɨni yɨdamɨm. Mɨ sɨma,
sɨmiirɨn paniinsi yɨsomsom aokaosi. Mɨ tɨ kamɨm sɨma
kɨrɨe karamaekɨm mɨ sɨmiirɨn kɨrɨe Adi Komii siyar hauu
haigɨnɨugɨm. Mɨ iikamɨm omom omomanɨm sau sɨma nɨnɨt
yokiyokɨiyamɨm. Mɨ sɨmiirɨn sɨma haɨnurur haigɨnɨuwɨm mɨ
sɨma ɨna yɨdam nɨnoopkiyɨm.
35 Mɨ wig nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm, ɨiya sɨmiir
yɨnkamkɨm naowiyɨm mɨ ta sɨmiir naɨngwo tɨbmii kɨɨna Adi
Komii siya sɨmiir yɨnkam ɨmiirɨn saiirsiyar swokɨ hɨdnɨnsiin
ɨdwowi ɨe hɨrankɨn. Mɨ ɨiya omomkɨm nɨtiyɨm, tɨ iikamɨm
naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm, sɨmiiram mɨ sɨmiirɨn, pɨ sɨma nɨnɨ
ɨpɨmpar onkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨugigi. Mɨ sɨma, sɨmiirɨn

pɨ hɨnɨɨna boɨni, kɨma kɨmiir Adi Komiiyɨn digɨumii siir haimriiyɨugigi mɨ krɨma kɨmiirɨn pɨ rɨrmiiya nwoki mɨ yɨm tɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm, yɨm sɨma hɨnɨɨna naɨngwokɨm, krɨma naonami, krɨma wɨ ɨe hɨrankar swokɨ ɨnsiin ɨdwowi. Mɨ wɨ omwai Adi Komii saɨkar swokɨ waiyayokiyokwɨi. Mɨ sɨma tɨ sɨmiir sau omomɨm pɨ sɨmiir yai aiir swokɨ wakaeyokna rani. Mɨ sɨma Adi Komii siirɨn pɨ digɨumii swokɨ haimriiyɨu mɨmɨn tani. Nɨingakɨnɨingaka. Mɨ sɨmiirɨn pɨ sɨmiir sau omom ɨmar nɨsomsom aokaoki.

36 Mɨ iikam biyɨe biyɨeyɨm, iikamɨm naɨngwo tɨbmii kɨinɨm, sɨmiirɨn pɨ sɨma nɨkbumbunɨnkɨn haigɨnɨuwi mɨ sɨma, sɨmiirɨn pɨ ɨdgɨuni mɨ ɨpɨmpari. Mɨ sɨmiirɨn pa nonkwonami mɨ sɨmiirɨn pɨ maeyau biyɨe hɨuyokiyokaiya mɨi biyɨe mɨriiya saiir nɨnɨ hɨugrɨpkɨikikaigigi. Mɨ sɨmiir ɨga ɨin ɨmiirɨn pɨ haɨni mɨ kogrɨmdɨnuwi.

37 Mɨ nhɨrɨm sɨma, sɨmiirɨn siiyani kaiyamɨk aoki mɨ nhɨrɨm yɨm bopwoniya hɨigrɨmkrɨpki hɨsraeni, mwo sa mɨ dinaɨrɨn yɨo sa. Mɨ sɨma kamkɨuwɨm ha mɨ ɨpɨmpar hampɨmpɨt aokiyɨm. Mɨ iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii kɨinɨyɨm, yɨm sibsib mɨ meme ɨsɨm sɨmiirarar mɨ kaiyaprɨrɨr. Mɨ sɨma hɨnda tɨnda hindarar prɨiyap whaowaeyamkɨm. Sɨma umɨr digworaekwo mɨn karamaekɨm. Mɨ sɨma iikamɨm naɨngwo tɨbmii kɨinɨm sɨmiirɨn siyɨu mwoni bɨ naphaigɨnɨugɨm. Mɨ sɨma sɨmiirɨn hɨk kɨmpɨpɨsu prasae prasae bɨ hauugɨm. Mɨ sɨma sɨbgu bɨ nwokɨm.

38 Mɨ iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmii kɨinɨyɨm, sɨma hindarar prɨiyap whaowae whwonkaikaeyami ɨkɨ maeyauwɨm iikam karamaeyɨm sɨmiirar. Sɨma tɨ hɨnɨɨn maeyauɨm sɨm wh-wonkaigiyamkɨm, mhɨu, siyano mɨ ɨe mɨnɨm sɨm, sɨma iikam bɨmbɨuwi rani, ɨni ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir haiburɨm mɨ sɨma ɨni digworaekwo karamae ywowɨm.

39 Mɨ tɨ iikamɨm Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨinɨm. Siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨnkikɨn, sɨma dimɨn whɨrmɨn whɨrmɨnkɨ bɨ swokɨ kɨmbugɨm. Mɨ sɨma ɨnɨg komiigakɨm. Mɨ tɨ iikamɨm sɨma tɨ digworaekwowɨm Adi Komii siya nɨmbɨnɨm iikam krɨmiir hauuwam, sɨma sɨmiir bɨ nɨkɨ haigɨm.

40 Mɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya tɨ digworaekwowɨm sɨmiir bɨ nɨkɨ hauugɨm. Dimusi rani, siya ɨni digworaekwo nhɨrɨm ɨni sɨmiir nɨkɨ dirɨraerarɨn, tɨ siyɨuɨn bɨiya sɨma napɨn siir haiburanɨm. Mɨ siya krɨmiirɨn dimɨn whɨrkɨn kɨmbu karamae sɨma nwowamar tɨri, ta mɨiya Krais siya mɨriiya saiirsi. Ɨriig.

12

Mɨ kɨmiir nhwowɨm Jisɨs siirara kaoɨski mɨ siir siyɨu hɨriinankɨna dapɨski.

1 Mi krima ini paniina nwowim? Mi ti iikam whiekakim
bidi bidinanim naingwo tibmii kiinim Adi Komii krimiir
Wanin siir yai wakaeyoknam mi kirie nwowim, kara niki
boinmimauuim kimiir mi sima iikam kasa kasa rani mi
sima krimiirar kigiyim mi krima iriipa hiriinan simiir siyiu
hiriinana timi ap. Mi krima dimin taemin bibiyieyim krimiir
nipiyaokiiyim simiirin digiumii haimriiyiugig. Mi krima ti
dimin biyieyim simiirin diuguski mi krima rirmiiya dwo
mi krima iriipa hiriinan inkamin ninkininin niwitiyin siir
hiriinan dwo, iiya siya ninkikin iwitiyim, siya yiuiskak bi
ninkikin iwitikin, siya parurar niwitikin. Mi krima dimin biyie
imiirin diuguski mi krimiir mhii kwoinim kirie dwo, Adi Komii
siya nimbina miiya krimiir saiiramin.

2 Krimiir nhwowim Jisis siirima kigninkwonam, krimiir
naingwo tibmiiya saiir biiyin ini siyar ywowin mi tariinanin
mi mhoiiya iriipi hiriinan krimiir naingwo tibmii aiirin wi
siyar digaiginiuwi mi wi siyar mi whinkinsiisi. Biiya Jisis siya
ha naingwokin mi ta nidid komiiya kara haiya paeyin hiiniya
nirioninkinin siir mi ta kara mi aonamaka ya dimin kabi rani.
Mi whisarii rani, mhoiiya kara wi mairgimairga komiigak
nwowi, kara wi ipiiya Adi Komii siir iina iniig miiya nwowa
wi saiir nidwowi, maeyaua inkam inigakim sim nidwowiya
saiir.

3 Kima sibgu daingwo, inkam biyieyim siyiu biyie tirim Jisis
siir biiya sima io siir nwowim mi sima siirin hik kimpipisu
prasae bi hauugim. Mi siya Adi Komii siir siyiu miiyik
iiirin ina yonkworinuwin mi siya ina yokworinukripkaiyin.
Mi kima ti siir siyiu iiir daingwo, iiya hik komii komiiyim
kimiir nimbiyamiyim mi kima piugi kipi piyao mi kimiir mhii
kwoinim opair kipi nwo. Niingaka. Kima Adi Komii siir siyiu
miiyik iiirin donkworinukripkai.

4 Mi iiya siyiu biyieki kimiiram kinankiuwi mi kima wa
niriiyiu boini mi kima wi nhiekaka nwowi saiirsiyin, aniya?
Niingaka.

5 Mi kimiir kwoinim ina yaingwo owouu iuguskiyim ti
yaiyim Adi Komii siya kimiir boinkiyim, kimiir whinkinsiis
haiginiuwam, aniya? Bidi bidiniya inkamin Yokwo Komii
saiir winin Adi Komii siir yai imiirin siya hiniina win
boinkikin,

Kima kariir yinisisimkim, Biiyan Inkam Komiiyin siya
kigninkinki hikim kimiiramin kima haiyam mi kima
nwoki ididim dimin biyieyim kima tirim simiirsiyin yio
siya kiriirar grab haiginiuwi mi adin siir yinisimin igao
yai siir boinaiginiuwiyin mi siir hiriinan mi kima hikak
kipi nwo mi piugi kipi mi piyao ti siyiuin Adi Komii siya

tiriyin kimiirsiyin. Mi kima ha kipi naingwo ti diminin yio dimin komii rani. Niingaka.

6 Dimusi rani, iikamim Adi Komii siya simiiram naingwokwonanaeiyim siya simiirin hik pa kigninkin haigi mi siya simiirin siyiu miiyikim pa niisiimauuwi. Mi iikamim Adi Komii siya kigninkin haiiyim hik mi sima dinokninkin mi yim siirar yinisisimkim.

7 Mi hiriinan kiniuwi kima dokworinu hikim Adi Komii siya kigninkinkiyim kimiiram kima haiyam. Siya kimiirar grabaiginiuwi siir yinisimnan mi kima siir yai aiirar sibgu wakaeyokna. Mi ti hikim kima haiiyim, yim Adi Komii siya kimiir niisiimauuwi kimiir whinkinsiis haiginiuwam. Siya ha naingwowi kima siir yinisisim miiyik nwowim mi kima siyiu miiyik dwo. Yipiki adkin siir yinisim iiir tio karamae nwowin, ha? Niingaka. Ad nwirkin siir yinisim iiir bi kigninkinkin, sima simiir yinisisim imiirin ha tiowikim.

8 Ad whiekakim sima simiir yinisisimim pa sibgu grabi mi adim sima kimiir sibgu grab karam nwowi mi sima wi siir yinisim kiin nwo rani. Niingaka. Yim wi mwraomii yin nwowi.

9 Mi krima ti siir daingwo mi krimiir adim nu tiranim sima krimiirin krimiir siyiu biyie imiirsiyar grabaiginiuwikim. Krima simiirsi nwoki ididim mi krima wa ninokninkinim sima ini krimiir kou ywowim. Mi Adi Komii siya ini krimiir adim nuanim simiir haiburin mi ini kougikou siyar ywowin mi krimiir kwoinbudin omwai waiyayokiyokiiyin simiir adin yio Adi Komii siyairgin. Mi hiriinanki niuwi, krima siirar kigninkin krimiir siyiu biyieyim krima tirim wi siyar nwoki grabaiginiuwim mi krima wi omwai saika nwoki waiyayokiyokiiyim.

10 Krimiir adim nu tiranim sima krimiirin ii priei bi grabaiginiuwikim krimiir siyiu biyie imiirsiyin iiya krima yinisim sapisap nwowiyim mi sima simiir kwoinairga naingwo diriraerarikim, siyiu miiyikin krima nwowamin siirin. Mi Adi Komii siya hiniin bi tirikin. Siya krimiirin siyiu miiyik iiirar grabaiginiuwikin iinokiinokin mi siya krimiirin, wadieyar mi whindiraerar haiginiuwikin. Mi krima wi dimin whirki swoki kimbu rani, siir hiriinan.

11 Mi iiya Adi Komii siya krimiir siyiu biyie imiirsi grabaiginiuwiyim mi krima hik prasae bi haigim. Mi ta ii aiirin krima mairgimairga bi nwowikin. Niingaka. Mi mhoiiya ta siya graba krimiirin wi saeya whindiraerar haiginiuwi siyiu miiyikin. Mi krima wi wadieya nwowi. Mi krima wi iripar nongwomamair aekiyami. Iriig.

Mi krima wi mintarao Adi Komii siirin digiumii kipi haimriiyiugig.

12 Mɨ krɨmiir nhɨrɨm ɨni piyaowɨm Jisɨs Krais siir yai
aiir wakaeyokna apɨm. Łni iikamɨm aru maeyauankɨ
napnaniiyɨm mɨ ɨgrɨb paimwo ɨgnanaokak ha naokiiyɨm
ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ ɨiya dimɨn biyɨekɨ kɨmiir
nokwonɨinwomwɨirnɨnkɨni mɨ kɨma wɨ kɨmasiyar kɨpi
naɨngwoyɨmyokna. Mɨ kɨma Krais siir yai aiiramɨn wɨ haɨni
wakaeyokna ap bwakainam kɨma tɨra saiir hɨriinan.
13 Mɨ kɨmiir siyɨuɨn kɨma tɨriyɨn sɨbgu mɨntɨrao pɨkɨ hɨnɨin
siyɨu ɨkɨn kɨma sɨbgu apanɨn tɨ nu ɨiirɨn. Mɨ kɨma siyɨu
mɨiyɨk sɨbgu tɨri mɨ ɨkɨ iikamɨm aru maeyau namam mɨnɨm
sɨma kɨmiir swokɨ kɨgi, kɨma Adi Komii siir siyɨu ɨiir sɨbgu
wakaeyokna api mɨ yɨm sɨma ɨriipɨ hɨriinan Adi Komii si-
iramɨn wa mɨ aɨngwowi.
14 Mɨ kɨma iikam nhɨrmaka dongwomamaɨr ae. Mɨ kɨma
siyɨuɨn Adi Komii siya naɨngwowiyɨm kɨma napam siirarar
dap ɨski. Dimusi rani, kɨma siyɨu mɨiyɨk ɨmiir sɨbgu ap
karam nwowi kɨma wɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn saɨka nwo rani.
Nɨingaka.
15 Kɨma kɨmasiyar mɨntaraona wɨm wɨ ɨkɨ dimɨn mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm Adi Komii siya dirɨraerar haiginkwokɨnɨm wɨ sɨmiir
hai karamae pɨ nwowisi. Mɨ inkam nwɨrkɨ kɨmaka nwowi
mɨ siya Adi Komii siir yai aiirɨn hindara nɨtkii ɨuguskii mɨ
kɨmiirɨn siya yaeya yai nowɨmwarkaiyɨuwi mɨ yaeya siyɨu
biyɨe whɨr mɨ owɨmwarkaiyɨuwi mɨ kɨmiir iikamɨm sɨma siir
yai aiir wakaei mɨ sɨmiir naɨngwo tɨbmii kɨɨna ha nɨtkiigii mɨ
yɨo tɨ hɨriinan siyɨu biyɨe ɨiir kɨpi tɨr.
16 Kɨma kɨmasiyar mɨntaraona kɨma hɨi hinda kɨpi
prɨinanae prɨinanae. Mɨ kɨma ha kɨpi naɨngwo Adi Komii
siir dimɨn taemɨnɨm yɨm dimɨn komii rani. Bɨiya Isokɨn si
tɨra saiir hɨriinan. Nɨingaka. Siya ha naɨngwokɨn, tɨ yaiyɨm
brougae Ebrahamni siya hauuwɨm yɨm yai komii rani. Mɨ
siya dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm siir ad ɨeya hauuwam tɨrɨm siir
nomousɨmɨn siir asi kɨgnɨnkɨn haigikɨn, tɨ dimɨnɨm mɨ dimɨn
kɨbi kɨbiyɨm Adi Komii siya hauuwanɨm siir mhoɨiya, siya
sɨmiirɨn warar yɨnkɨn hauugi. Mɨ ɨiya siya mhɨigɨ naowa
siir nomousɨmɨn naesɨm ha hauuwɨn mɨ siya tɨ dimɨn mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm sɨmiirɨn ɨna hauuwɨn siir. Mɨ siir kwoɨnɨn hɨriiyar
yaɨngwo tɨ naeisɨmɨn ɨni tɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir
haiburɨm.
17 Kɨma bɨdi yɨnokɨnkɨnɨm mhoɨiya siya tɨ dimɨn mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm sɨmiir haiyam swokɨ tɨrɨn. Mɨ Aisak siir kwoɨnɨn Adi
Komii siya hɨurworwokai siya tɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Iso
siir kɨpi swokɨ hauu. Mɨ siya siirɨn hɨnɨina boɨnki, kɨra wɨ dɨg
nwo rani, kɨriirɨn bɨdi kiyopsɨbgikikaigigɨn. Mɨ Iso siya siir ad
ɨiiramɨn nhami nhami bɨ nougɨn. Mɨ Aisak siir kwoɨnɨn Adi
Komii siya hɨurworwokaigɨn tɨkɨ dimɨn mɨiyɨkmɨiyɨkɨm Iso siir

kipi swoki hauu. Niingaka. Iriig.

Mi krima Adi Komii siir yai aiir sibgu wakaeyoknaei, krima wa nimbiyami mhiu Saiona hiriirin.

18 Mi bidi bidiniyarin iiya Adi Komii siir yaiya winwin kima wakaeya kima kimiir nhwoki kigim mi kimar bi wakaekim, Isrel simiir iikamim simiir hiriinan. Niingaka. Yim sima ti mhiuin Sainai nikiuwiyin siir nitkim. Mi ti mhiuin siir mhiu kiu hirin diminin ini paenan kou hirar niuyan. Mi mhiuin siir koua simar kigi waumir yhiuwinana siir kou hir nwowi ya ini niibwomambwonan ywonama. Opud naoki nindurunankainaiiya ini hiniin ywowa.

19 Mi simar wakaeki, inkamin ti mhiu kiu iiir nwowin kidin pi maskii. Mi ta saiir mhoiiya, simar wakaeki, inkamin ti mhiu iiir nwowin kauwok boinkiyin mi iiya Isrel simiir iikamim sima ti inkamin mhiu kiu hir nokwo kauwokiyin siir yai aiir wakaeyim, sima nidid prasae bi kinkim. Mi sima Moses siir boin, krima pi nididi siir yai aiir swoki wakaeyim.

20 Mi sima nidid prasae bi kinkim Adi Komii siir yai aiir-siyin, siya kauwok boinkiya simiir saiirsiyin. Dimusi rani, siya hiniina boinkin, wig biyie kam biyie yinisim nwirkin mi wraisu biyie irkin ti mhiuin siir kingiin niti mi siir napririri kima siirin wi siiyani kaiyimik aoki.

21 Ti iikamim ti dimin iiir kigim, sima nidid prasae prasae bi kinkim. Mi yio Mosesin hiriiyar mi boin, an kara iriipi hiriinan nidid prasae bi mi kinkin.

22 Mi wim kima ti iikamim ti tariinan Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apim, wim kima ti mhiuin siir bi nitkim, wim kima wi mhiu whirin Sainai nikiuwiyin siiram nitkim. Omin Adi Komii siya nwowin ninomor kou hir, sima ti om iiirin ha dapikim om Jerusalem, omin paekwosim whiekakiwhiekakim iripa sima nongwomamair aeiyin krima nitanin siir.

23 Wim kima iki Adi Komii siir yinisisim whiekakim simakar nitkim, yipiki siir dimin miiyik miiyik imiir haiyanim. Mi kima wi iripar nangiriyiuiuwi mi wi mairgimairga komiigakar nwowi. Adi Komii siya kimiir inigim mi simiir inig ikim, siya bidi winim siir yokwowa ninomor kou hirana saiir. Mi siya ina ninoknknin, yipikin siir yinisimin. Wim kima Adi Komii siiram bidi yitim. Adi Komiiyin siyairgin, yipikin iikam whiekakim simiir kigirkakanin. Mi iikam ombud komiiyin simiirin wi siyar hidi. Mi iikamim biiyanim, yipiki biiya Adi Komii siya boinim hiniin dimin whirki bi kimbugim sima wi saikar nwowi siir om iiir.

24 Kima Jisis siiram nitkim inkamin krimiir kaoprigi okwowiyin. Adi Komii siya yaeya kitibmii boin win hauugikin mi yio siya kimidiniya krimiir kwahauugi,

krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam Adi Komii saɨka krɨma nongwomamaɨr aekiyamam. Siya bɨdiyar yaowɨn, siir nhɨe aeya naokiinaiiniyam. Mɨ bɨdi bɨdiniyarɨn, inkam nwɨrɨn Ebel nɨkɨuwiyɨn siya naowa mɨ siir nhɨeya ɨna mɨ aokiinaiinama. Mɨ Jisɨs siir nhɨeya ɨni Ebel siir nhɨeya saiir haibura. Mɨ Adi Komii siya Ebel siir nhɨe aiir kɨgiyɨn mɨ siya Ken siirɨn ɨo prasae prasae bɨ nwokɨn. Mɨ siya hɨniɨna yaɨngwo, tɨ siyɨu biyɨe hɨriinanɨn Ken siya tɨrkiyɨn yɨo mɨiyɨk rani. Mɨ siya siirɨn siyɨu biyɨe ɨna swokɨ tɨr haigɨnɨuwɨn. Jisɨs siir nhɨeya Adi Komii siya krɨmiirɨn saiirsiyar nanmaiwarkainakɨn.

25 Kɨma kɨmasiyar mɨntɨrao wɨm wɨ yaiyɨm Krais siya boɨnmɨmauuɨm kɨmiir sɨmiirɨn wɨ digɨumii pɨ haigɨngigisi. Bɨiya Adi Komii siya tɨ mhɨuɨn Sainai nɨkɨuwiyɨn siir nokwowɨn mɨ siya siir yaiyɨm iikam ɨmiirɨn hɨrar nokwo boɨnmɨmauugi. Mɨ iikam nhɨrɨm yɨm tɨ yai ɨmiirɨn ɨni yɨmiiyɨuwɨm. Mɨ sɨma ta Adi Komii siya tɨrbumbu haigɨnɨuwa sɨmiir saiirsi nɨdamɨm ɨni siyɨu karam ywowɨn. Mɨ nɨm krɨma ta siya tɨrbumbu haigɨnɨuwa saiirsi mɨ ɨdamɨm wɨ pɨkɨ hɨniɨn siyɨuɨn si mɨ ɨdami krɨma siir yai aiirɨn digɨumii haimriiyɨuwi, ha? Niɨngaka. Siya Adi Komii siir omɨn nɨnomor kou hɨranɨn siir hɨrankɨ nɨtkɨn, krɨmiir digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir boɨnmɨmauuwam. Mɨ nɨm krɨma nɨdamni siyɨu karamka. Niɨngakɨ niɨngakɨɨnga.

26 Mɨ bɨiya ɨiya Adi Komii siya mhɨu Sainai hɨr nokwo boɨnmɨmauugiyɨn siir yai ɨmiir, nu ɨni warar kiisɨskiyɨn. Mɨ tariinanɨn siya ɨni yaeya yai kwɨr swokɨ bingikaiyɨn. Kara wɨ nu siirara tɨrki rani, siya siyar kiisɨsam. Niɨngaka, kara wɨ nu nɨnomor sowiirar tɨrki mɨ wɨ sowar kiisɨswowi.

27 Mɨ ta yaiya saeya hɨniɨna boɨnka, kara wa swokɨ tɨri, saeya krɨmiirɨn hɨniɨna nɨisiimauuga. Bɨiyarɨn ɨiya Adi Komii siya nu ɨiir nonkwokwokiyɨn mɨ mhoɨiya tɨ nu ɨiirɨn mɨ digworaekwo whɨekak ɨkɨm sɨmiirɨn siya tɨrkii, sɨma wa kiisɨskii. Mɨ digworaekwo whɨekakɨm wa digɨuguskii. Mɨ digworaekwowɨm ɨkɨ wara kiisɨs karam nwowɨm, yɨm Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ hɨriiyar kɨgnɨnkɨn oki.

28 Digworaekwo whɨekakɨm Adi Komii siya krɨmiir hauuwanɨm yɨm ɨni siir om hɨrar nwowɨm, omɨn iikam whɨekakɨm mɨ digworaekwo whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨn siir. Mɨ yɨm tɨ digworaekwowɨm yɨm wɨ wara kiisɨski rani. Niɨngaka. Mɨ krɨma sɨmiirsiyɨn maɨrgɨmaɨrga komiigakar dwo. Krɨma Adi Komii siir inɨgɨn asi hainanprapraskii. Krɨma siyɨu mɨiyɨkɨn siya naɨngwowiyɨn krɨma tɨram siirsi hainan prapraskii.

29 Mɨ krɨma wɨ hɨriinan digworaekwowɨm sɨmiir asi tɨri. Dimusi rani, krɨmiir Adi Komiiyɨn siya ɨni paenan ywowɨn digworaekwo whɨekakɨm pɨ siyar nɨugisɨnki. Mɨ

digworaekwo whiekakim mairgimairga siir nwowaiginiu karam nwowiyim, simiirin wi siyar niugisin iuguski. Ɨriig.

13

Kima krimiir akamim simiiram naingwokwonanaei.

1 Mi kima kimiir akamim Krais siirim, simiiramim hiriiyar daingwokwonanaei.

2 Kima iikam nhirim om whiranki nitiyim simiirin igi haigi idwokaigi. Dimusi rani, biiya iikam nhirim sima ti hiriinan siyiuin siir bidi tirim. Sima bi ninoknknkim ti inkamim igi sima haigi idwokaigiyim yim paekwosim imairgim Adi Komii siir om hiranki nitkim. Mi iiya sima kimiir omaka nitiyim kima ninoknknkin karamaeka. Niingaka.

3 Mi kima iki iikam nhirim maeyaua hiuyokiyokaiya saiir hiugripkiikikaigiyim, simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin. Kima hir wara ninkin oni haniinaka. Mi kima iki iikam nhirim iikam nhirkim nonkwobumbuninkin haiginiuwiyim simiirsiyin naingwoyimyok prasae kipi kin, kimar haini haniinaka, ta hika.

4 Kima ha daingwo onkworinunani nonkwonani siyiuin yio siyiu biyie rani. Mi kima nonkwonani, siyiuin siir kipi haiburgik. Mi hii kipi priinanaeyam. Dimusi rani, kima ti hiriinan siyiu biyie iiir tiri, kimiirin wi Adi Komii krimiir Wanin siya hidi.

5 Kima umir hoimgak haiyim kipi kigmair. Diminin kima haiiyin kima hiniina daingwo, yio ini mi owin. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir nwowa saeya hiniina boinkika. Kara wi kimiir haiburgig rani. Mi kimiirin wi digiumii haimriiyiugig rani. Niingaka. Kimiirin wi karar mi kigriraowi.

6 Adi Komii siya ta hiriinan yaiya minam boinkikin, krima nwoki inoknknkinim. Adi Komii siya ini krimaka kingiina nwowin. Mi krima iraka nwiraka kingiin dwo. Mi krima hiniina boin,

Krimiirin Biiyan Inkam Komii siya whinkinsiis haiginiugin.
Mi krima siyiu biyieyin iki iikam ima tiriyin krimiir, siirsiyin kipi nidid.

7 Mi kima iikamim biiyanim simiiram ti swoki aingwoki. Krimiirin simar sibgu kigriraokim mi kimiirin sima Adi Komii siir yai miiyik miiyik imiirar boinmimauugim kima dimin taeminim sima tirim mi siyiuin sima sibgu apim Adi Komii siir yai aiir siiram ti swoki aingwoki. Mi wim kima ti siyiu hiriinanin sima tirin siirar timi ap.

8 Mi kima Krais siir yaiya biiya kima wakaeya saiir sibgu wakaeyokna ap. Dimusi rani, Jisis Krais siya wi hiriiyar nwoyokiyokiii, inokiinokin siya wi wara kisina rani, yaeya

nwowamɨn. Nɨingaka. Mɨ siir yaiya siya mɨ boɨnmamauuwa saeya wɨ wara kisɨna rani, yaeya, wɨ hɨriiyar mɨ okrɨpkaigi.

9 Mɨ kɨma kɨmiir kwoɨnɨm kɨpi kiwaki, ɨkɨ yaipai yaipaiyɨm iikam nhɨrkɨm sɨm boɨniyɨm bɨiya kɨma wakae karamae nwowɨm kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiyamɨn, yɨm sɨma mɨnam tɨri, kɨma Adi Komii siir yai kɨbiya digɨumii saiir haigɨngigɨm. Mɨ ɨkɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm Adi Komii siya tɨrɨm, kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam. Yɨm mɨnam tɨrkɨm kɨma Adi Komii siir yai aiir nwokɨ wakaeyokna apɨm. Kɨma tɨra saiir hɨriinan. Mɨ tɨ yaiyɨm ɨkɨ iikamɨm sɨma boɨnmɨmauuɨm naeni siyɨuɨn si, yɨm dimɨn komii rani. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn siir tɨriyɨm, yɨo Adi Komii siir yaiya saiir bɨ sɨbgu onkworɨnuwikɨn. Nɨingaka. Adi Komii siir naɨngwobumbuwa krɨmiirɨn wɨ saeyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi, kɨma sɨbgu okworɨnuwamɨn.

10 Jisɨs siya paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siirɨn mɨnam naokɨn, kɨmiir nanmaiwarkainaɨm. Mɨ iikamɨm sɨma Moses siir yaiya saiir wakaeyoknaei mɨ wraisu hɨrii hɨriiyar nɨsomsom aokao nɨnkɨnɨmiiyaenanaei Adi Komii siir, ya hɨniinga, ta Jisɨs siya naonama paeyɨn hɨiiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn si wɨ dɨg di nwowi, sɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir haiyopriimdiyɨumiigiyɨm. Mɨ sɨma hɨrii hɨriiyar tɨri mɨ ta Jisɨs Krais siir mɨiya sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm wɨ dɨg nwo rani. Sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir haiyopriimdiyɨumiigiyɨm. Nɨingaka.

11 Mɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siya pɨ wraisu nhɨeyɨm sɨm nɨsomsom aokaowɨm, pɨ sɨmiir haii. Mɨ siya tɨ nhɨe ɨmiir haiiyɨn mɨ siya pa napnɨnopkainami Adi Komii siir maeyaua hɨuyokiyokaiya dimɨn whɨrmɨn whɨrmɨnkɨ kɨmbu karam nwowa saiir hɨriir, maeyaua Adi Komii siyar nwowiya saiir. Mɨ siya tɨ nhɨeyɨm pɨ hɨi ɨdwo hɨr nɨnɨ haigɨnɨuwi, dimɨn biyɨeyɨm iikam ɨma tɨrɨm sɨmiirsi. Mɨ tɨ prismi bɨiyan inkam komiiyɨn siya wraisu ɨmiirɨn pris inkam nhɨrɨm sɨmiir hauugii, sɨma nani anagɨuwɨm, om komii siir yaba maeyaua sɨma nɨinanakɨnkɨna saiir. Mɨ tɨ dimɨnɨn Krais siya tɨrɨn, yɨo ɨriipɨ hɨriinanaɨrgɨn.

12 Mɨ Jisɨs siya omɨn Juda iikam sɨma nwowiyɨn siir yaba hɨr naokɨn, maeyaua sɨma nɨinanakɨnkɨna saiir. Mɨ siir nhɨeya ha naokiinaiiniya mɨ iikam krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm saeyar yɨinaki. Mɨ krɨmiirɨn wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae saeya nwokɨ owaigɨnɨuɨm siya maeyau bwaekii idowɨiya hɨr naokɨn. Dimusi rani, wraisu sɨma naoni hanɨinaka, tasi siyar nao ɨskiyɨn. Mɨ siya siir pɨu aiirar nɨnkɨnɨmiiyaekɨn Adi Komii siirɨn.

13 Krɨma bɨiyɨn iikamɨm sɨmiir yai ɨmiir kɨpi wakaeyokna yaiyɨm bɨiya Adi Komii siya hauuwɨm, Mosesni. Krɨma Krais siir yai ɨmiiram arar dɨnmiinɨnkɨn krɨpkai. Dimusi rani, tɨkɨ

iikamim biiya Moses siir yai aiir wakaeyokna apim, sima Krais siir nikwowaisiigim. Mi siirin, sima yisomkiyitkaigi. Mi iikamim, krimiirin wi hiriinan siyiu biyie iiirar mi tiri biiya Kraisni sima tira saiir hiriinan. Yio tiriiginin yio dimin komii rani.

14 Krima dimin taeminim biiya Moseski si napim simiirsi kipi nidid simiir haiburgigsi. Kima dimin taeminim simiirin haiburgig. Dimusi rani, ti nu iiirin, krima om karamaeka krima nwoyokiyokiiyim. Mi om kibiyin Adi Komii siya diriraerarin mhoiiya krima nwoyokiyokiiyanin krima siiramar nwowi.

15 Mi krima iinokiinokin mairgimairga dwonanae. Mi Adi Komii siir inig iiirar dokboin praprasnanae. Mi siir inigin siir timi boinmamauu iki iikam nhirim simiir. Dimusi rani, ti dimin komiiyin Krais siyar tirin siirsi. Mi ti dimin hiriinanim krima tiriiyim krimar hauunaeiyim yim ini wraisuim Adi Komiini, krima ninkinimiiyaeiyim ini simiir hiriinan ywowim.

16 Mi iinokiinokin kima irni nwirni whinkinsiisam daingwo. Yio ti hiriinan siyiu kibiyin yio ini nae kibi kibiyim iikamkim sim ninkinimiiyaeiyim Adi Komiini mairgimairga siya nwowam ini simiir hiriinan ywowin.

17 Kima kamim yipiki kimiir bii nwowiyim mi kimiir kigriraowiyim simiir yai imiir sibgu wakaeyokna ap. Mi sima kimiir kigriraowi mi kimiir whinkinsiis haiginiuwi. Mi mhoiiya simiirin wi Adi Komii siya hidi siyiuin sima kigriraowin siirsi. Mi kima simiir yai imiir sibgu wakaeyoknaei mi sima ta miiya kimiir kigriraowiya saiirin wi nwoki sibgu kigriraowim. Mi kima simiir yai imiir wakaeyokna karam nwowi mi simiirin digiumii haimriiyiugigi mi sima ta mii aiiramin, wi mairgimairgakak nwo rani. Mi sima wi kimiir whinkinsiis rani, Krais siir yai imiir wakaeyokna apim kima tira saiir hiriinan.

18 Kima Adi Komii siiramin krimiir whinkinsiis haiginiuwamin, hirii hiriiyar kwisboinanae. Dimusi rani, krima dimin biyie whir bi tirbugin. Mi krima wi nididgak ha nwo rani. Iinokiinokin krima siyiu miiyikin, siirarar mirii ninkiyaenanaeikin.

19 Kara kimiirin dimusi boinwirwirkripkai rani. Kara minsi boinwirwiri, kima Adi Komii siiramin hoimgak kwisboinanae kariir whinkinsiis haiginiuwamin, kimiir swokini kignakisasauuim.

Kima Adi Komii siiram kwisboin iikam krimiir whinkinsiis haiginiuwim.

20 Adi Komiiyin yipikin iikam krimiir nwo haiginiuwiyin hisranua Jisis siirin ie hiranki siyar hidninsiin idwokin. Mi

siya ɨni omwaiyar swokɨ waiyaɨn. Mɨ siirɨn siya yokmwɨn okwo haigɨnɨu, krɨmiir Bɨiyan Inkam Komii nwowam. Inkamɨn sibsib kɨgrɨraowiyɨn siir hɨriinan. Mɨ siirɨn siya nokmwɨn okwo haigɨnɨugɨn krɨmiir kɨgrɨraowam. Dimusi rani, bɨiya siya bɨdiyar yaonamɨn. Mɨ siir nhɨeya bɨdiyar yaokiinaiiniya krɨmiirsi, ya tariigɨna ya kitɨbmii boɨna bɨiyana Adi Komii siya nɨmbingika ya saiir kɨrɨe haigɨnɨugika. Mɨ ta Adi Komii siir yaiya ya wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn saeya wɨ siir kwoɨn ɨiir kisɨna haigi rani. Nɨingaka.

21 Kara ha naɨngwowi Adi Komii siya dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm wɨ kɨmiir nwokɨ hauuwɨm kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam. Mɨ krɨma wɨ dɨgɨ dɨgar nikɨ owɨm dimɨn taemɨnɨm siya boɨnɨm krɨma tɨram mɨ kara ha naɨngwowi Jisɨs Krais siir kɨrɨeni mɨiya siya naɨngwowa kɨma mɨriiya saiirɨn wɨ siya nwokɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm. Mɨ krɨma Jisɨs Krais siir inɨg ɨiirɨn ɨinokɨinokɨn hɨriiyar hainananae. Kaimwoka. Ɨriig.

Nɨkopkaigiyan yai aeya.

22 Tɨ kariir akamɨm, kara kɨmiirɨn mɨnam boɨnkikɨn, kɨma ta yaiya saiirɨn sɨbgu wakae ta yaiya kara kɨmiiram wɨnkiya saeya yai prɨei rani. Ta yaiya kara wɨnkiya ya kɨmiir kwoɨn ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨugika.

23 Mɨ kara ha naɨngwowi kɨma whɨekakarɨn dɨnokɨnɨnkɨn, krɨmiir akam kɨbiyɨn Timoti, kam biyɨeyɨm sɨma siirɨn maeyaua hɨuyokiyokaiya saiir hɨrankar nonkwo ɨuguskikɨn. Mɨ siya kariir oma tɨriirɨn nɨmbinisasauugɨswo mɨ siirɨn wɨ kara pɨ yɨkɨunaniyɨn kɨmiir ninɨ kɨgnakiyamɨn.

24 Kɨma iikamɨm kɨmiir kɨgrɨraowiyɨm mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmii kɨin ɨkɨm kɨmiir warauranɨm kɨma sɨmiir dokboɨnmamaɨr. Mɨ krɨmiir akamɨm nu Itali hɨranɨm yɨpɨkɨ Krais siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm, yɨm sɨma ɨriipɨ hɨriinan kɨmiir mɨ okboɨnmamaɨrgikɨm.

25 Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir naɨngwobumbuwa ɨni kɨmakar nwowa. Ɨriig.

JEMS

Ta yokwowa Jisis siir nomousimin Jems nikiuwiyin siya winkika siir nomiiyauwim Judamiyim yipiki naingwo tibmiiyim Jisis siiram yipikim hinda tinda nwowim simiiram. Biiya Jems siya hiniina bi naingwokin Jisis siya Kraiskin. Niingaka. Mi nhirim yim hiniina naingwokin, siya Jisis siya naowa saiir mhoiiya naingwo tibmiigikin Jisis siiramin. Mi mhoiiya siya iikamim naingwo tibmiiyim om komii Jerusalem hiranim simiir kigrirao. Mi Jems siya ta saiir winkiyin mi krimiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya yi siyiuin wadie krima sibgu owanin yio siir niisiimauugin. Łriig.

Yokwowa Jems siya winkiya saeya

1 Kara Jemskin, yipikin Adi Komii krimiir Wanin mi Biiyan Inkam Komii Jisis Krais sowiir mii niinga priimiriiyan inkamkin. Kara ta yokwowa iikamim Isrel kimiirim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim hinda tinda nwowim kimiiram winkika kimiir nokboin mamairgika. Łriig.

Diminim yipiki krimiir kwoin imiir kiyaiiyim krimiir whinkinsiis haiginiuwam Adi Komii siiram sibgu wakaeyokna apam sima

2 Ti kariir nomiiyauim, iiya ti dimin biyieyim nu tiranim kimiir kwoin imiir nipiyaokiii mi kima wi mairgimairga nwo karam kipi nwo.

3 Mi kima wi mairgimairga dwo. Dimusi rani, kima ina ninokninkinim ti dimin taeminim kimiir whinkinsiis haiginiuwanim yim whoimoni rani mi ti dimin taeminim kima naingwo tibmii kiinim mi kima wakaeyokna apiyim mi kimiirin sima whinkinsiis haiginiuwi mi ti dimin biyieyim sima wi kimiir nikwowaisii rani. Mi ta hiriinan saiirsika mi kimiir kwoinim wi kirie hiriiyar nwokripkai mi Adi Komii siirim wi hiriiyar sibgu wakaeyokna apim.

4 Mi kima kimiir mhii kwoinim kipi nimiiyiu, kimiir kwoinim ti dimin hiriinanim simiiram ti kiwaki kimiir whinkinsiisam mi ta hiriinan saiirsika, kima wi siyiuin iikamki sibgu mwriiiyim wi siir nwoki owim. Mi wi dimin taemin whiekakim Adi Komii siirim, wi simiir nwoki sibgu wakaeyokna apim. Łriig.

Inkamin kwoin miiyikam whaowaeiyin siya Adi Komii siirim srii

5 Kimiir nhirim kimaka waraur nwowim sima dimin miiyikim mi dimin biyie ikim simiir sibgu ninomokninkin karamae nwowi, sima Adi Komii siirim srii mi siya simiirin

wɨ tɨ sɨmiir whɨndiraerari. Mɨ Adi Komii siya wa whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi sɨma tɨ dimɨn ɨmiir nɨnokɨnkɨnamɨn. Mɨ siya hindara bɨ kɨntɨoae hauuwikɨn siir dimɨnɨm mɨ ɨiya sɨma siirɨm srɨiiyɨm dimɨn taemɨnɨm siya bɨ nɨkwao boɨnikɨn. Nɨingaka.

6 Mɨ yɨpɨkɨ Adi Komii siirɨm srɨii dimɨnam sɨma hɨnɨɨna daɨngwo tɨbmii kɨɨn Adi Komii siya sɨmiirɨn wa whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi dimɨnɨn sɨma srɨiyɨn siirɨn. Mɨ sɨma naɨngwo tɨbmii karam nwowi mɨ yɨm ɨni dimɨnɨm hɨnɨnkɨ kaiyɨprɨmdɨpuwiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowa whɨi komii solwara hɨr mɨ sɨma nɨnokɨnkɨn tani Adi Komii sɨmiirɨn wɨ dimɨnar namisi tɨri iyɨe? Wɨ tɨr tani.

7 Mɨ tɨ iikam hɨriinanɨm yɨm ha kɨpi naɨngwo Adi Komii siya wɨ sɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ wɨ dimɨn taemɨn sɨmiir hauuwi. Nɨingaka.

8 Dimusi rani, sɨmiir kwoɨnɨm pɨ naɨngwo isiiskɨm mɨ sɨma kwoɨnɨm whowɨsa nwokɨm mɨ sɨma dimɨn whɨrkɨ whɨruwam bɨ naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm. Nɨingaka. Łrɨig.

Iikamɨm digworaekwokɨ naokɨngugu nankaiyɨm mɨ iikam paeprikab ɨkɨm sɨmiir yaiga

9 Yɨpɨkɨ krɨmiir nomiiyauɨm sɨmaka nwowɨm iikam paeprikabɨm sɨma maɨrgɨmaɨrgar dwo. Dimusi rani, sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nanmaiwarkainaei. Mɨ sɨmiir inɨgɨm wɨ Adi Komii siya hainanprapras haigɨnɨuwi.

10 Yɨpɨkɨ krɨmiir nomiiyauɨm digworaekwokɨ naokɨngugunankaiyɨm sɨma tɨ digworaekwo ɨmiirɨm kɨpi maɨrgɨmaɨrga. Dimusi rani, mhoɨiya sɨma wɨ sɨmbi naonami, kɨpa swokiiya ɨi prɨei nwo karam nwowiya saiir hɨriinan. Mɨ tɨ sɨmiir digworaekwowɨm yɨm wɨ tɨrar niyopgrɨrgɨngigi.

11 Mɨ nugakɨn kɨp saeya bɨmbɨuwi bɨ nwowiyakwokika mɨ bɨe siya pɨ whwoki mɨ ta kɨp kɨbiya pa waiwɨski mɨpa houginami. Mɨ inkamɨn siir digworaekwo ɨmiiramar nanmainonkwokrɨpkaiiyɨn, yɨo tɨ siyɨu hɨriinan kaimwowɨn kɨpkɨ waiwɨsiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn mɨ siya wa naonami. Mɨ krɨma krɨmiir digworaekwo ɨmiirɨm kɨpi naɨngwokwonanaei sɨma whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam krɨmiirɨn, wadɨe krɨma sɨbgu owam. Adi Komii sasaɨrgɨn krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwanɨn. Łrɨig.

Kɨma kɨmasiyar mɨntɨraona tɨ dimɨn taemɨnɨm, kɨmiirɨn wɨ sɨm pɨ kɨnankɨuwisi

12 Mɨ yɨpɨkɨ kɨrɨe hɨriiyar nwowi, ɨiya dimɨn bibiyɨekɨ sɨmiir kɨnankɨuwi mɨ sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga dwo. Dimusi rani, dimɨn biyɨeyɨm sɨma bɨdi ikwowaisiigiyɨm. Mɨ ta hɨriinana saiirsika, Adi Komii siya sɨmiir kwoɨn ɨmiir tɨrki, sɨma siir kwoɨnan nwowam mɨ sɨma wɨ saɨka nwokɨ sɨbgu owɨm. Bɨiya Adi

Komii siya hiniina boinkin. Yipiki siirim naingwokwonanaei mi sima wi saika nwoyokiyokiikaeyami.

13 Mi iiya dimin whirki inkam nwirni kwoin nipiyaokiii mi siya dimin biyie ha tiri mi siya wi ha kipi boin, Adi Komii siya kiyaiigin siir kwoinin siyiu biyie tiram. Niingaka. Adi Komii siya inkam nwirni kwoin bi swoki kiyaiigin dimin biyie tiramin. Yio hiriinanin Adi Komii siir kwoinin saeya bi kiyaiigin mi siya krimiirin wi dimin biyie ha tir tani. Niingaka.

14 Mi dimin biyie biyieyim yipiki irira nwoniraki naingwowiyim, sima kiyaii simiir kwoin imiirin mi sima dimin biyie ha tiri, inkamin diminin wraisuam kiyauhaigingigiyin siya nakaiyam ini siir hiriinan ywowin.

15 Mi krima krimiir kwoinki naingwowiyim simiirarar napi nim wipi kigugu iuguskii. Mi krima dimin biyie imiirarar tiri nim wi pi naowi.

16 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kara kimiirin niksisae rani. Mi kima tiri, wim wi pi naowi. Kima daingwo omok!

17 Dimin taemin miiyik miiyikim krima haiwiniyim yim Adi Komii sasair hauugikim. Adi Komii siyar nonkwokwokikim bie bwan mi nauun ikim. Mi yim tiriiginim ini hindara napiyokwii irkakim mi aknain minim, simar kisisaena oyokiyokwiii paiidao priei haruwa priei haruwa nwowamin mi mipi nii aeya niti mi krimiirin pi haini haiburgigi. Mi yio Adi Komiiyin ti hiriinan tani. Niingaka. Bi kisisaenaeikin siya krimiir haiburgigamin. Niingaka. Siya dimin miiyikim simiirarar tirikin siya dimin biyie wara bi tirikin.

18 Mi ta hiriinan saiirsika siya wi siir kwoinkar asi naingwo tiri krimiirin mi krima wi siir yinisimar nwowi. Dimusi rani, siir yai kibi kibiyim yipiki siya nanaaknkii haiginiuwim simiirsi, tabnidnan, simiir nhirim biiyin pi sima higii mi nhirim yimbiya mi higi mi Adi Komii siir kwoinin yio ini iriipi hiriinanar mi owin krimiir iikam nhirim Adi Komii siir wakaeyokna apiyim yim ini hiriirnan ywowim iikamim omom omomanim simiir nhirim mi mhoiiya nhirim yimbi haniingin mi wakaeyokna api siir yai imiirin. Ириig.

Mi yaiyim kima wakaeyim kima simiirin wakaeyokna ap

19 Ti nomiiyauim naingwo tibmii kiiniyim kima ti dimin taemin imiirin dinomoknkin. Mi iikam kima irira nwonwira kimiir wiinim amira dwo ti dimin taeminim simiir wakaeyam mi ta hiriinan saiirsika mhoiiya kima boini mi kima wi io nwosisauu rani, iikam nhirim simakan mi simiirin wa mi okwao boin tani. Niingaka.

20 Mi ti hiriinan dimin taeminim yim wi iikam sima whinkinsiis haiginiu rani, sima wakaeyokna apam dimin

taeminim Adi Komii siya naingwowim krima wakaeyokna apam mi nhirmi niisiimauuwam.

21 Mi ta hiriinan saiirsika kima dimin biyie biyieyim kimiir kwoinau nwokaiiyim yipiki kimiir tiriyim dimin biyie imiir wakaeyokna apam simiirin digiumii ti haimriyiugig. Mi kima yaiya yipiki biiya Adi Komii siya kinirkaimauuwa saiirara wakaeyokna apamar daingwo. Mi tariigina kimiir kwoinbud imiirin wi saeya whinkinsiis haiginiuwi iinokiinokin Adi Komii saika nwoyokiyokiikaeyamim.

22 Mi kima, kima kimar kipi swoki iksisaena hiniinin Adi Komii siir yai aiirarar mi wakaei ya ini digar mi owa. Niingaka. Kima hindara wakaeyokna apiski. Mi ta hiriinan saiirsika kimiirin wi saeya nwoki whinkinsiis haiginiuwim.

23 Iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiirara wakaeiyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwowim yim ini inkamin yipiki siir aknain aiir kigiyin opnaini hiniin siya kipiiyapii nwo rani, ini siir hiriinan ywowim.

24 Mi mhoiiya siya pi ha namkii mipi kimiminki rani, pa swoki kwanaingwo owouugii siya paniin paniina kigin siya siyarin. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeiyim mi simiir wakaeyokna ap karamae nwowiyim yim ini ti inkamin yipiki siir whwonkamin tainakiyinan nwowiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi sima wi simiiram kiwaki rani, ti dimin biyieyim simiir haiburgigim mi siyiu miiyikim simiir napim.

25 Mi yipiki Adi Komii siir yai kibiyim biiya kamim sim winkiyim Yokwo Komii saiir simiir simiira mwainanaeiyim yim ini ti inkamin siir aknaina saiir saiira kaonanaeiyin ini siir hiriinan ywowin mi ti yaiyim simiirin wi sima whinkinsiis haiginiuwi ti dimin biyie biyieyim simiir haiburgigim. Mi mhoiiya sima simiir naingwowi mi simiir naingwo owouu karam nwowi mi simiirin hiriinan tiri mi Adi Komii siya wi simiir nokboinmamair haiginiuwi.

26 Mi nwirki ha boini siya Adi Komii siir siyiu iiir napi mi yai bibiyie whiekakim ha boini mi yio ti inkamin yio niksisaeyaki waiwiigin. Yio siyiuin Adi Komii krimiir Wanin siiram wakaeyokna apiyin siir kiyipsibgi haiginiugin mi siya bi sibgu aingwo omokin.

27 Krimiir Adi Komiiyin siya krimiiramin minam naingwowi krima wadie sibgu owim. Siya krimiirin ti hiniina boinkikin, wig igabieyim mi yinisisimim yipiki ad yopii karamaeyim simiir whinkinsiis haiginiu mi hikar timi hai mi yaiyim simiirin siyiu biyieni kipi nwo. Ɨriig.

Krima iikam whiekakim simiiramin hiriinankinar daingwokwo irkak

1 Ti kariir nomiiyauim, kima krimiir Biiyan Inkam Komiiyin
kirie komiigakin Jisis Krais siirar wakaeyokna apiyokiyokii.
Kima iki siyiupai siyiupai nhirim sim niisiimauuwi iikam
imiirin, yio siyiu miiyik rani. Tiki hiriinan siyiuin Jisis siya
boinin yio siir siyiu ieya rani. Niingaka.
2 Mi inkam nwiso sowa nitswowi maeyaua Adi Komii siir
inig hainaniya saiiram mi nwirin yiuis miiyik iinani mi nwirin
paeprikabgin yio yiuis biyie iinani maeyaua kira nidwokaiya
saiir hiriirin
3 mi kira ti inkamin yipikin yiuis miiyik niinaniyin siir boin
wini kira ta biigibiiyan ipiiya saiir didwokai mi kira inkam
paeprikabin yiuis biyie niinaniyin siir boinkii, ni kira pi nu
niinga didwo.
4 Mi yio ti hiriinan siyiuin kira tirkiyin yio siyiu biyiekibiyie
iiirar tirkin. Mi kira iikam imiirin idain piu aiirarar kipi hid
hiniin yio ti biyiekin mi yio ti miiyikin.
5 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, kima
ti diminim simiir wakaeki. Adi Komii siya bidi yimbinin
iikamim yipikim dimin karamaeyim siir wakaeyokna apim,
sima nonkwowim siir digworaekwowim. Biiya siya ha
boinkin ti iikamim wi siya nanmaiwarkainaei yipiki siiram
naingwokwonanaeiyim simiirin wi siya nanmaiwarkainaei
mi sima wi saika nwoki sibgu oyokiyokwiiigiyamim.
6 Mi kima ti iikam paeprikabim yipiki digworaekwo kara-
maeyim hik simiir hauuwi. Dimusi rani, kima simiirin siyiu
miiyik bi tirkim. Mi kima iikamim digworaekwokakim simiir
inig imiir dimusi hainankim. Yim sima kimiirin siyiu miiyik
bi tirkim. Niingaka. Yimbi siyiu biyie whir kimiiram swoki
tiri, kimiir kiyopsibgiyim mi kimiirin pa kiyitnimnir hainami,
maeyaua yai hidiya saiirim.
7 Wim kima Krais siir inig kibi iiirar niki baptaiskim
mi tariinanin ini ti iikam kaimwowim simar swoki
kwikbumbu boinin yai biyie Krais siir inig kibi iiirin. Mi yio
ti hiriinan siyiuin yio miiyik rani, ti iikamim digworaekwoki
naokingugunankaiyim simiir inig imiir hainanim. Mi kima ti
hiriinan dimuam tirkim, ha?
8 Mi kima yaiyim biiya Adi Komii siya win boinkiyim
simiir wakaeyokna api mi kima iikam nhirim simiiram
naingwokwonanaei kimamar naingwokwonaeiya saiir
hiriinan mi ti hiriinan siyiuin kima tirin yio siyiu miiyikimiiyik
ieyairgin.
9 Mi kima iikam imiir niinikibiri yapayapa nwowamin
mi kima nhir imiirim naingwowi mi nhirim kima simiiram
naingwo rani yio ti hiriinan siyiuin yio miiyik rani. Adi Komii

siir yai ki̇biya saeya hi̇ni̇i̇na ni̇isiimauuga yi̇o ki̇ma Adi Komii siir yai i̇miir haipri̇dkikaii.

10 Ti̇ iikami̇m yi̇pi̇ki̇ Adi Komii siir siyi̇u komiiyi̇n siir yai kwi̇rni ni̇ini̇kri̇pi yi̇m i̇ni iikami̇m yi̇pi̇ki̇ siyi̇u hoi̇mgak i̇miirar ni̇ini̇kri̇pi̇m i̇ni si̇miir hi̇riinan ywowi̇m. Mi̇ Adi Komii siya si̇miiri̇n wi̇ hi̇riinan saiirsi hi̇di.

11 Bi̇di bi̇diniyari̇n Adi Komii siya hi̇ni̇i̇na boi̇nki̇n, hi̇i ki̇pi nanae mi̇ iikam nhi̇rmi ki̇pi mi̇ i̇somsom aokao mi̇ inkami̇n yi̇pi̇ki̇n hi̇i nanae karamae nwowi̇n mi̇ siya inkam nwi̇rni ni̇somaowi mi̇ yi̇o tari Adi Komii siir yai aiir bi̇ wakaeyoknaki̇n mi̇ yi̇o i̇ni iikami̇m Adi Komii siir yaimwoki̇yaimwowa saiir wakaeyokna ap karamae nwowi̇m i̇ni si̇miir hi̇riinan ywowi̇m.

12 Mi̇ hi̇riinanki̇ ni̇uwi ki̇ma dimi̇n mi̇iyi̇kmi̇iyi̇k i̇miirara boi̇n mi̇ dimi̇n mi̇iyi̇kmi̇iyi̇k i̇miirara timi̇ ti̇r. Dimusi rani, mhoi̇iya Adi Komii siya ki̇miir nai̇ngwowarkainaei mi̇ ta hi̇riinan saiirsika siya kri̇miiri̇n wi̇ saiirsi hi̇di, yi̇pi̇ki̇ ri̇rmiiya kri̇miir nwowaigi̇ni̇uwi̇m ti̇ yaiyi̇m bi̇iya siya hauuwi̇m iikam kri̇miir dimi̇n biyi̇e i̇miir haiburgigi̇m.

13 Iikami̇m yi̇pi̇ki̇ nai̇ngwobumbu nhi̇rmi ni̇isiimauu karamae nwowi̇m mi̇ Adi Komii siya i̇riipi̇ hi̇riinan wi̇ nai̇ngwobumbu ki̇miir mi̇ i̇isiimauu rani. Ni̇i̇ngaka. Mi̇ hi̇riinan saiirsika iikam nhi̇ri̇m si̇miirsi dai̇ngwoyi̇miyok. Mi̇ ki̇ra hi̇riinan ti̇ri, Adi Komii siya ki̇riiri̇n wi̇ mi̇ onkwoni̇i̇nwomwi̇i̇rni̇nki̇n tani. Dimusi rani, ki̇riir mi̇i biyi̇e i̇miirsika. Ɨriig.

Adi Komii siiri̇m dai̇ngwo ti̇bmii mi̇i mi̇iyi̇k mi̇riiyi̇m

14 Ti̇ kariir nomiiyaui̇m mi̇ inkam nwi̇ri̇n siya hi̇ni̇i̇na boi̇ni kara Adi Komii siir yai i̇miiram nai̇ngwo ti̇bmii. Ti̇ dimi̇ni̇m siya ti̇ri̇m, yi̇m hi̇ni̇i̇na ni̇isiimauuwi yi̇m kaimwo rani. Mi̇ taki̇na siiri̇n wi̇ pani̇i̇na whi̇nki̇nsiis haigi̇ni̇uwi. Mi̇ ti̇ dimi̇ni̇m siya nai̇ngwo ti̇bmiiyi̇m siiri̇n wi̇ whi̇ndiri̇raerar haigi̇ni̇u rani mi̇ Adi Komii siya wi̇ siir nanmaiwarkaina rani.

15 Mi̇ ki̇riir isidi̇n siir wig biyi̇e kam biyi̇e nwi̇rki̇ naemi̇n karamaeki̇ ni̇uwi mi̇ ki̇riiram ni̇ti mi̇ ki̇ra si̇miiri̇n wi̇ pani̇i̇na ti̇ri?

16 Mi̇ ki̇ra naemi̇n dimi̇ni̇m si̇miiri̇n wa hauuwi, iyi̇e? Wi̇ hauu rani. Mi̇ ki̇ra si̇miiri̇n wi̇ hi̇riiyar boi̇nki ki̇ma dam mi̇ wadi̇eya tini̇ owou. Mi̇ ki̇miir pi̇ui̇m pi̇ wadi̇eyar nwowi mi̇ ki̇miir mhi̇iyi̇m pa ki̇ni̇ugi. Mi̇ ki̇ra si̇miir naemi̇n dimi̇n bi̇ swoki̇ hauugiki̇n. Mi̇ si̇ma wi̇ wadi̇eyar nwowi? Ni̇i̇ngaki̇ni̇i̇ngaka. Si̇ma wi̇ wadi̇e nwo rani, si̇ma wi̇ hi̇kar haii.

17 Siyi̇ui̇n kri̇miir mhi̇i kwoi̇nki̇ nai̇ngwo ti̇bmiiyi̇m Adi Komii siiram yi̇o i̇ni siir hi̇riinan ywowi̇n. Mi̇ kri̇ma kri̇miir kwoi̇n i̇miiramar nai̇ngwowi mi̇ mi̇i mi̇iyi̇k si̇bgu mi̇rii karamae nwowi mi̇ kri̇ma wi̇ nai̇ngwo ti̇bmii ki̇i̇n tani. Ni̇i̇ngaka.

18 Mɨ inkamɨn tɨ hɨnɨɨna boɨni, inkamɨn Adi Komii siir yai ɨmiiram arar naɨngwo tɨbmii kɨɨn ɨski mɨ mɨi kɨbi ɨmiirarar kɨpi mɨrii. Mɨ inkamɨn mɨi mɨiyɨk mɨrii mɨ siir naɨngwo tɨbmiiya kɨrɨe nwo karamae nwowi mɨ Adi Komii siya ha boɨni sowa nwɨsaɨrarɨn inkam wadɨekɨnaɨrgo mɨ ya tariigɨna ya kaimwo rani. Mɨ an kara ha boɨni, inkam nwɨrɨn siya mɨi mɨiyɨk bɨ mɨriigɨn mɨ siya kariirɨn wɨ panɨɨna nɨisiimauuwi siya Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiikɨn, siya wɨ dɨg nwo rani. Kara siirɨn wɨ hɨnɨɨna nɨisiimauuwi, kara Adi Komii siirɨm naɨngwo tɨbmiigɨn ta mɨi mɨiyɨka kara mɨriiya saiirɨn.

19 Kɨra yɨpɨkɨn hɨnɨɨna naɨngwo tɨbmiiyɨm Adi Komiiyɨn nwɨruwaɨrgɨn ɨinokɨinokɨn omwai waiyayokiyokɨiiyɨn. Kɨra wadɨeyar sɨbgu aɨngwo tɨbmiigɨn mɨ yɨo wɨ dɨg nwo rani. Yɨu biyɨeyɨm yɨm ɨna mɨ ɨnokɨnɨnkɨnɨm Adi Komii omwai waiyayokiyokɨiiyɨn nwɨruwaɨrgɨn. Mɨ sɨma nɨdidgak bɨdi ywowɨm mɨ Adi Komii siir bɨdi mɨ wakaeyokna apɨm? Nɨɨngaka.

20 Kɨma iikam habwhaowaenankɨm. Kɨmiirɨn pɨ kara nɨisiimauuwi, kɨma hɨnɨɨna boɨni kɨma Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apikɨm mɨ mɨi mɨiyɨk mɨriikɨm mɨ tɨ dɨmɨnɨm kɨma wakaeyokna apɨm kɨmiirɨn wɨ sɨma whɨndɨrɨraerar haigɨnɨu rani, Adi Komii saɨka nwowɨm ta hɨriinana saiir daɨngwoki.

21 Bɨiya Isrel Krɨmiir brougaeyɨn Ebraham siya omwaiya nikɨ waiyaɨn, siya siir yɨnisɨm yɨnkamiyɨnɨn Aisak siirɨn ha nɨkɨunamɨn mɨ pariiparii siir nɨsom aowam Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaekiyɨm. Siya mɨi mɨiyɨk ɨmiir mɨriigɨn hɨnɨɨna nɨisiimauuwɨm siya Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apɨm mɨ Adi Komii siya wɨ hɨnɨɨna boɨni, siya inkam mɨiyɨkɨn ha sɨbgu aɨngwo tɨbmiikɨn siiramɨn.

22 Kɨma ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨm? Tɨ dɨmɨnɨm yɨpɨkɨ siya naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma whɨndɨrɨraerar haigɨnɨugɨn mɨi mɨiyɨk siya mɨriiyɨm. Tɨ dɨmɨnɨm yɨpɨkɨ siya tɨrɨm sɨmar nɨisiimauugɨn siya Adi Komii siirɨm sɨbgu aɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm.

23 Yaiyɨm yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii siya boɨnkiyɨm bɨdi yɨmbiyamɨm, tɨ yaiyɨm sɨma hɨnɨɨna boɨnkɨm tɨ inkamɨn Ebraham siya Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyɨn mɨ siya ɨna yaɨngwo tɨbmii kɨɨnɨn tɨ yai ɨmiiramɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika Adi Komii siya siirɨn dɨmɨn whɨrkɨn kɨmbu karam asi boɨnkɨn mɨ siya Adi Komii siirɨm sɨbgu aɨngwo tɨbmiigɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika, Adi Komii siya asi boɨnkɨn Ebraham siya siir nomiiyaugɨn.

24 Adi Komii siya siirɨn dɨmɨn taemɨnɨm siir mhɨi kwoɨnau hɨr nwokaiyɨm sɨmiirarar bɨ kɨgɨn mɨ siirɨn ha bɨ dapkɨn siya inkam mɨiyɨkɨn. Nɨɨngaka. Siya sowiirɨn whɨsaɨrar kɨgɨn, siir

naingwo tibmii aeya siir kwoin ieya mi miiya siya mirii aeya. Dimusi rani, ta hiriinan saiirsi dapkin Adi Komii siya siirin, dimin whirki kimbu karamae.
25 Biiya iigwira, hii nanaei wiga Rehap Saeya haigiprakaika
inkam nwiso Josua siya nikropkiyo kanau kaonakiyam mi
sowiirin saeyar sibgu kigrirao mi saeya sowiirin yaeya siyiu
whira yikropki. Mi saeya dimin miiyik imiirar tirka mi ta
hiriinan saiirsika Adi Komii siya saiirin wig miiyik asi dapka
mi saeya siirar sibgu wakaeyokna apka.
26 Mi iriipi hiriinan, inkamin yipiki Adi Komii siirim
naingwo tibmiiyin mi mii miiyik bi miriigin, ti diminim
siya naingwo tibmiiyim ini niingaka ywowim, ini inkamin
naonamin siir hiriinan ywowin mi siir naeyiuin siir piuis biyie
aiir bidi haiburgigin. Mi ta siir piuis niinga ini sasa hirar
wokinainmimikiya. Ɨriig.

3

Dimin taeminim iikam krima tiriiyim krima sibgu mintirao.

1 Ti kariir nomiiyauim, kima wi whiekakar nwo rani, Adi
Komii siir yai aiir nowomwarkaiyiuwamim. Dimusi rani,
kima ina ninoknknkinim mhoiiya Adi Komii siya krimiirin wa
hidi iikamim yipiki siir yai imiir nanaaknknki haiginiuwim,
siya krimiirin wi yapayapa hidi. Mi ti iikam niingam siya
simiir hidi mi wi kiimiiwao kintani.
2 Mi krima whiekakarin dimin bibiyie bidiyar tirim, dimin
taemin krima tiram naingwo karam nwowim simiirin. Inkam
nwirki yipiki yai bibiyie boin karamae nwowi siyairgin inkam
miiyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin mi siya ina
ninoknknkinin siya siir kwoin ieya sibgu owam.
3 Mi iikam krima uridin pi hos siir yai iiir nomboruwi
mi siirin pa kiyiririu diriraerari dimin taeminim krima
diriraerarim tirim simiirin. Mi krima uridin mirmii kwira
kiyikpitkii mi hosin pi warar mi inkin apiriyiugi.
4 Mi krima siyaii komii komiiyim whii komii solwara
hir nakiiyim simiir daingwoki. Ti siyaiiyim sima prasae
prasae rani mi simiirin pi opudga mi hughainami mi
inkamin ta siyaii aiir nindaokiyim pi ti idisim iiirar nonkwo
wrieki mi ta siyaiiya pi ti inkamin siya namam naingwowa
maeyaua pi hiriiyar nami, paeyin yab nakiiniiyin inkamaka
nakiikindimdiyiumainiiyin siir hiriinan ywowin, ti inkamin
hinda nakiiyam yaingwo mi ti paeyin pi hiriiyar mi akiiyami.
5 Mi kwiriyaeya ya iriipi hiriinan, ini uridsimin hosni nom-
boruin mi idisimin siyaii aiir nindaowi ikin, ini sowiir hiriinan
ywowa. Mi kwiriyaeya ya dimin komii rani, ya ini yainau
nwokaiya dimin kirie kirieyim pi saeya mi kinkikinaei mi piu
irkaka saiirin pi saeya mi kigriraowi. Mi ta hiriinana saiir

daingwoki. Parid simin pi siyar niuginkikinaei mi niimau mie
komiiki windi pi siyar niuginis iuguskii.
6 Mi kwiriyaeya ya miiyik rani, ya ini paenan ywowa. Mi
ya ini krimiir mwo bopwo nwokaiya ini saeyar ywo iskiya mi
dimin taemin bibiyieyim nu tiranim pi simiirar wakaeyokna
diriraerari. Mi saeya ini paeya digworaekwo whiekakim sim
niugisiniya saiir hiriinan ywowa; mi kwiriyae saeya pi Setan
siir siyiu bibiyieyim simiirar mi wakaeyokna diriraerari mi
digworaekwo whiekak ikim mi iikam ima krimiirin wi saeya
nonkwobumbu ninkin haiginiuwi.
7 Mi niimauan wraisuim mi ipiyin ikim mi wraisupai
wraisupaiyim opnau nwomai ikim yimbi inkamin simiir
nonkwo imiiyaeiyin pi siir yai aiirar mi wakaeyoknaei mi
ti dimin taemin whiekakim simiir kouin ini inkam ieya ywo
iskiyin.
8 Mi diminin whirki whiruakin inkamki kigrirao karamae
nwowiyin, ya yai biyie sasairga. Siya saiir kintimdinuwim wi
dig nwo rani. Niingakiniingaka. Mi saeya ya saiir kwoinairga
naingwo priiboininisami. Mi ya ini mipug biyieyin iikam piyin
ini siir hiriinan ywowin.
9 Mi iikam krima Adi Komii siir inig iiirin pi ta kwiriyae
aeyar mi hainani mi yai bibiyie iikam nhirmi pi saeya swoki
boini, yipiki krimiirin biiya Adi Komii siyar nonkwokwokiyim
siir kwoinkar.
10 Kwiriyaeya kwiruwairga, iikam krima boiniya yai miiyik
miiyikim mi yai bibiyie. Mi ti kariir nomiiyauim, ti dimin
taemin bibiyieyim krima tiriyim mi yim wi kipi swoki
tirminin.
11 Mi op biyieya kausririya mi op miiyik aka sowa ie
whiruwanki niti mi sowa wi paniin paniina nwowi, ha? Mi
sowa wi ie whiruwanki sowki it rani. Niingaka.
12 Mi am saeya tabnid bi budika mi tab siya iriipi hiriinan
am bi mi budikin. Mi iriipi hiriinan op miiyika ieyin op
biyieya kwoin kausririya saeya nwomaiiyin siir hiranki bi
swoki imbinika. Mi nim krima iikamim iriipi hiriinan, yai
bibiyie mi yai miiyik miiyik ikim yim wi yai kwiruwa wi saiir
hiriranki nitswo rani. Ɨriig.

Ninokninkin miiyika Adi Komii siya hauugika

13 Mi iikam kimiir inkam nwirin siya biiyin wi siyiu
biyie mi siyiu miiyik sowiirar ti inokninkin, ha? Mi ta
hiriinan saiirsika mi ti hiriinan inkamin siya niisiimauuwi
krimiirin ti dimin taeminim simiir siyiumwokisiyiumwowin
siya tiram naingwokwowim mi siya wi higak nwo rani
mi yi siya hiriinanki niuwi, siya siyiuin iikam nhirmiyam
naingwokwonanaeiyin mi ha naingwo tibmii apiyin Adi
Komii siiram siir dapiski.

14 Mɨ kɨra kwoɨn bibiyɨe naɨngwowi mɨ ɨo whwonkam
iikam nhɨrmi nanaowi mɨ kɨra ha naɨngwowi iikam nhɨrɨm
sɨmiir whwonkam ɨda inkam mɨiyɨkɨn ɨni karar ywowɨn mɨ
mhoɨiya kɨra ha kɨpi naɨngwo kɨraɨrgɨn inkam mɨiyɨkɨn mɨ
dimɨn taemɨn whɨekakɨm kɨrar sɨbgu ɨnomokninkɨn ɨski. Mɨ
kɨra hɨriinan kwoɨn ɨiir naɨngwowi mɨ kɨra pɨ nɨksɨsae mɨ Adi
Komii siir yai kɨbi kɨbi ɨmaka nantamyɨriyɨri.
15 Mɨ tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm yɨm Adi Komii siir
hɨran tani, yɨm inkamɨm nu tɨranɨm sɨmiiraɨrgɨm, bɨigɨbɨiyɨn
sɨmiirɨn yɨo Setan siya kɨnkikinakɨn mɨ iikamɨm nu tɨranɨm
sɨma ɨni sɨmiirar kɨgna dirɨraerarɨm.
16 Mɨ kɨma kwoɨn bibiyɨe naɨngwowi mɨ ɨo whwonkam
nanaowi iikam nhɨrmi mɨ kɨma mɨnam warar naɨngwowi,
iikamɨm sɨmiir bopwoniya kou kɨmar ywowɨm mɨ kɨma, kɨma
kɨmar nɨnii nansaonaei mɨ kɨma wɨ dimɨn bibiyɨe whɨekakɨm
sɨmiirar tɨri.
17 Mɨ iikamɨm sɨma kwoɨn mɨiyɨkɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn
siya hauugiyɨn siirar wakaeyokna api mɨ sɨma bɨiyɨn wɨ dimɨn
mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar tɨri, ɨe mɨiyɨkɨn sɨnwhrɨe karamaeyɨn siir
hɨriinan. Mɨ sɨma bɨigɨbɨiyɨn wɨ tɨkɨ dimɨn hɨniinɨm sɨmaka
tɨri: Mɨ sɨma wɨ ɨrɨpa nongwomamaɨr aei mɨ sɨma wɨ ɨrni
nwɨrni yaiyar wakaeyoknaei mɨ sɨmiir kwoɨnɨm wa kɨsɨna
haigi mɨ sɨma iikam nhɨrmɨsi wa naɨngwobumbuwi mɨ wɨ
sɨmiirar mɨ whɨnkɨnsɨis haigɨnɨuwi mɨ wɨ dimɨn taemɨn mɨiyɨk
mɨiyɨk ɨmiirara tɨri. Mɨ sɨma iikamɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiirɨn
wɨ hɨriinan siyaɨu mɨiyɨkɨnar tɨrswowi mɨ sɨma wɨ iikamɨm
yaibwowai nwowiyɨm sɨmiir hɨriinan nwo rani.
18 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ɨrni nwɨrni whɨnkɨnsɨis haigɨnɨuwi
mɨ sɨma ɨrɨpa nongwomamaɨr aei mɨ yɨm ɨni iikamɨm yɨpɨkɨ
paenid nɨnkɨniyɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Tɨkɨnɨm yɨpɨkɨ tɨ
hɨriinan siyɨu ɨiir tɨrɨm yɨm iikamɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyai
siyɨu mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiir napam mɨ yɨm sɨma ɨni paenidɨm nɨkii
whakiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Ɨriig.

4

Iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ nuan dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir wakaeyokna apɨm yɨm Adi Komii siir sau omomkɨm

1 Pɨkɨ hɨniin dimɨn bibiyɨe ɨkɨm iikam kɨmiir hopswos-
wowiyɨm yaii kɨma kɨma nɨniiyam? Kɨmiir kwoɨn ɨmar
naɨngwokiiyɨm mɨpa tɨri dimɨnɨn kwoɨn ɨeya naɨngwowɨn mɨ
kɨma kɨma yaiimɨnɨm pa nɨnii.
2 Tɨ dimɨnɨm kɨra haiyɨm naɨngwowɨn mɨ kɨra sɨmiirɨn pɨ
hai karamae ywo mɨ kɨriir kwoɨnɨn inkam nɨsom aowam pa
naɨngwowi sɨmiir haiyɨm. Mɨ kɨriir kwoɨnɨn dimɨnɨn kɨra hai
karamae nwowɨn pɨ siirɨmar naɨngwokwonanaei mɨ kɨra yai

pa nɨnkɨnwaomwarkɨi boɨnɨnaei mɨ yaii pa nɨnii. Kɨra wɨ tɨ dimɨn ɨmiir hai rani. Dimusi rani, kɨra Adi Komii siir bɨ srɨigɨn tɨ dimɨn ɨmiirɨmɨn.

3 Mɨ mhoɨiya ɨiya kɨra Adi Komii siirɨm srɨii dimɨnɨm mɨ kɨra sɨmiir bɨ haigɨn. Dimusi rani, kɨriir kwoɨnɨn mɨiyɨk rani mɨ ta hɨriinan saiirsika, kɨriir kwoɨnɨn dimɨn haiyaramar naɨngwowi mɨ kɨra kɨriir kwoɨn biyɨe wakaeyokna apɨm mɨ dimɨn biyɨe ɨmiirar nwokɨ tɨrɨm.

4 Kɨma yɨpɨkɨ iikam biyɨeyɨm digɨumii Adi Komii siir haimriiyɨugigɨm. Takana ya ɨni wiga saiir kam ɨiir haiburgika mɨ kam nwɨram nama ɨni saiir hɨriinan ywowa. Kɨma ɨni dimɨn biyɨeyɨm nuanɨm sɨmiiram yaɨngwokwonanaeyɨm. Mɨ tɨ hɨriinana kɨma ɨni Adi Komii siir sau omomnan ywowɨm. Kɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm? Yɨpɨkɨ iikamkɨm nuan dimɨn taemɨnɨm sɨmiirɨm naɨngwowɨm, yɨm ɨni Adi Komii siir sau omomnan ywowɨm.

5 Kɨma hɨniɨna naɨngwowi ta Adi Komii siir yaiya bɨiya kam nhɨrɨm sɨma wɨnkiya yokwoni saeya whɨsariiya prɨiboɨni, ha? Sɨma hɨniɨna boɨnkɨm, tɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn tɨ krɨmiir tɨr nwokaiyɨn siya krɨmiiramɨn mɨnam naɨngwowi, krɨma siir siyɨu ɨiirarar napɨm.

6 Mɨ krɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi tɨ dimɨn taemɨn biyɨeyɨm sɨmiirsi sɨmiir nikwowaisiiyɨm. Mɨ tɨ yaiyɨm Yokwo saiir tɨr nwokaiyɨm sɨma hɨniɨna boɨnkɨm, Adi Komii siya wɨ digɨumii iikamɨm inɨg komiikakɨm iikam nhɨrmi haiburɨm wɨ sɨmiir haimriiyɨuwi. Mɨ siya iikamɨm yɨpɨkɨ ha naɨngwowiyɨm sɨma inɨg karamaekɨm mɨ sɨmam naɨngwona karam nwowiyɨm mɨ ha boɨniyɨm Adi Komii sasaɨrgɨn inɨg komiigakɨn siya sɨmiir whɨndirɨraerarikɨn.

7 Mɨ kɨma iikamɨm kɨmama kɨpi naɨngwona mɨ yɨo haniɨngɨ nɨuwi kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirara wakaeyokna ap ɨski. Mɨ ɨiya Setan siya kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaii mɨ kɨma wa sɨbgu okworɨnuwi mɨ kɨma digɨumii wɨ siyɨu biyɨe ɨmiir haimriiyɨuwi mɨ ta hɨriinan saiirsika, Setan siya kɨmiirɨn wa haiburgigi mɨ wa nami.

8 Kɨma Adi Komii siir wakaeyokna apamar daɨngwo ɨski mɨ siya wɨ kɨmiir kingiina nwowi mɨ kɨmiirɨn wɨ siya kɨgrɨraowi. Kɨma yɨpɨkɨ iikam biyɨeyɨm yai ara nhɨnkɨniyɨm kɨmiir siyɨu biyɨeyɨm digɨumii sɨmiir haimriiyɨugig bɨiya kɨma tɨrɨm! Kwoɨn biyɨe kɨma naɨngwowɨm sɨmiir haiburgig! Kɨma dimɨn biyɨeyɨm kɨma tɨrɨm sɨmiirsi daɨngwoyɨmiyok mɨ kɨmiir kwoɨnɨm rɨrmiiya dwo, iikamɨm sɨmiir ɨɨnaɨm hɨisokiyɨm mɨ wadɨe ha nwokiyɨm sɨmiir hɨriinan.

9 Kɨma iikamɨm wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo rani, ɨiya kɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm kɨma tɨrɨm sɨmiiram naɨngwowi mɨ kɨma kɨmiir maɨrgɨmaɨrga wɨ saiir haiburgigi mɨ kɨma wa noui. Kɨma wa

haigingigi kimiir kwoinim digiumii, iiya kima wadie nwowa mi biyie nwo aka.
10 Kima iikamim ti idid mi dimin biyieyim kima tirim simiirsi daingwoyimiyok Adi Komii siir whwonkam ida mi Adi Komii siya kimiirin wi wadie nwowi mi kimiir inigin wi siyar hainani. Ɨriig.

Kima kimiir nomiiyau imiir kipi hid

11 Ti kariir nomiiyauim, kima irni nwirni kipi hid mi niksisae yai kipi boin. Niingaka. Yipiki iikamkim siir nomiiyau imiir hidi mi siir nokwao boini, yio Adi Komii siir siyiu komii siir yai imiir haimriiyiugim. Ti diminim yipiki siya tirim yim ini siya boinan ywowim, siir yaiyim ini kougikou mi ini wadie ywowim. Mi ini Adi Komii siir igsop aiir yokwokairina. Mi kima hiriinan tiri kima Adi Komii siir siyiu komii siir yai imiir bi wakaeyokna apikim. Mi kima pi hiniina boini, kimiir yaiyim ini Adi Komii siir yai imiir haiburim.
12 Adi Komii sasar winkin ti siir siyiu komiini yaiyim Yokwo Komii saiirin. Adi Komii sasar hid iikamim mi wi siyar whindiriraerar haiginiuwi krimiirin o wi siyar tiowi krimiirin mi siyar mi tirki krima naowamin. Kira ha naingwokwowi kira adi komiigin mi ta hiriinan saiirsi hidi kiriir nomiiyau imiirin, aniya? Kira ini paeprikab inkam ywowin. Ɨriig.

Kima diminim Adi Komii siya naingwowim kima tiram simiirim daingwo

13 Ta yaiya kara boinkiya saiir wakaeki, kima iikamim yipiki hiniina boinim, panao mi waka, kira pi hinda nami mi biewi pi whira nini owouwi, kiriir digworaekwo whiekakim inkam nhirkim sainim mi kira pi umir simiirsi haiiyim, yio miiyik rani, kira hiriinan yai boini.
14 Kira ninoknink in tani dimu diminkin mhoiiya nimbiyami, kira wi omwaiya waiyaei iyie wi omwai waiya rani? Kira ninoknink in tani. Krima iikamim ini paowiinan ywowim saeya ha hiigiya mipa swoki whaowaeki saeya ii priei bi hiiga mi nim krima ini hiriinan ywowim.
15 Kima hiniina kipi boin mi yio hiniingin kima hiniina ti boin Adi Komii siya hiniina naingwowi krima omwai waiyaim, krima ti diminin siir ti tir iyie i diminin si ti tir.
16 Kima ti iikamim tariinanin hiriinan boin tani mi kima kamim inig komiigakim simiir hiriinan diriraerari mi kima wa boini, krima miiyim krimiir kirieni mirii wi digar nwowi. Ti siyiuin kimamar naingwonaeiyim hiniin, kima iikam inigakim yio ti hiriinanin siyiu miiyik rani.
17 Mi ti hiriinan saiirsika iikamim yipiki hiniina ninoknink inim piki hiniin diminkin miiyikin mi sima siir tir karamae nwowi mi sima dimin biyie tirkim. Ɨriig.

5

Iikamim umirki naokingugunankaiyim simiir yaiga

1 Mi kima iikamim umirki naokingugunankaiyim iiya
mairgimairga kima nwowana priei nwo rani. Mi saiir
mhoiiyarin hik komii komiiyim wi kimiir naninkiniuni mi
kima wi ninouninki prasae kin tani.
2 Mi kimiir digworaekwo miiyik miiyikim wi biyie
namwoiuwi. Mi kimiir yiuis miiyik miiyikim yim wi kikom
minki topkrimkripi mi wi miiyik namwo iuu rani.
3 Mi kimiir gol, silva, umir, minim yim wi aiigak nwokiyami.
Mi iikam nhirim sima kimiir umir aiigakim simiir kigi mi
sima wi ha boini, sima umir hirii hirii dimusi haingiriyiu
haigimimirkim, ha? Mi sima siyiu biyie tirkim. Mi iiya
sima hiriinan boini mi kira wi kiriir umir imiirsi nididi. Mi
iiya digiyana Jisis siya niti ni wi paesi kira nididiya wi saiir
hiriinan nididi. Mi ti hiriinan digworaekwowim yim miiyak
rani.
4 Mi biiya kira iikamim kiriir numir aiir miriiyim, kira simiir
umirim haimiiyarar hauugin. Mi kira ti simiir umirim hiriiyar
biri hauu swokikin mi haimiiyin ini kirar tauae hai naowidim
mi Adi Komii siya bidiyar kigiyin umir haimiiyin kira tauae
hainaowid iiirin. Mi Adi Komii siya bidi wakaekiyin kiriir
miiyan kamim sima boinim, kira simiir umirim biri hauu
digim. Mi Adi Komii siya kirie komiigi komiigakin. Mi kira
siirsi nidid rani, aniya?
5 Mi tariinanin kira ini wadieyar nwowin mi nae miiyik
miiyikim ini simiirar naeyin mi dimin taeminim kiriir
kwoinki naingwowiyim mi kira pi simiirar diriraerari.
Mi ti dimin taeminim kira tirim, yim ini naeyim hu kira
nimiiyaenanaeiyim mi iiya simiir nisomsom aokaowi mi ha
nadigiuwi mi ini saiir hiriinan ywowim. Mi iriipi hiriinan iiya
saeya niti, saeya wa niti. Mi iiya dimin whirki kiriir nationi
mi kira wa naowi. Dimusi rani, siyiu bibiyieyim kira tirim
simiirsika.
6 Mi kira iikam miiyik miiyikim simiir
boinwokiyopnatkaigikim mi simiirin ina yisomsom
aokaokiyim. Sima kiriir nikwowaisiiyim dig bi nwokin mi
kira simiirin ini hindara yisomaoki iskiyin. Ɨriig.

*Sibgu dokworinu iiya kira Biiyan Inkam Komiiyin Jisis si-
iram nwokwokiniyim*

7 Ti kariir nomiiyauim, kima sibgu okworinu dimin biyieki
kimiir nimbini mi ha kinankiuwi, iiya kima Biiyan Inkam
Komiiyin siiram nwokwokiniyim siya nitam. Mi kima
ti diminim simiir daingwoki. Mi inkam nwirin numir
ninkiniyin mi siya pi siir sasae imiiramar kigriraowi, sima

wai nwokiyam. Mɨ siya pa nikɨ okaigi siir sasaeyɨm bɨe naokɨ nɨtkiigiyɨm mɨ siya pa kɨgi siir sasaeyɨm ɨni mwrɨigiyɨm.

8 Mɨ kɨma iikamɨm tɨ ɨriipa hɨriinan siyɨuɨn siirar timɨ okaigi Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siiramɨn. Mɨ ta kɨra nwokaigiya kɨriir kwoɨnɨn kɨrɨe dwo. Mɨ ɨiya krɨmiir Bɨiyan Inkam komiiyɨn siya nɨtana prɨei nwo rani.

9 Mɨ tɨ kariir nomiiyauɨm, kɨma, kɨma kɨmarɨn kɨpi nɨnii nansao. Mɨ kɨma hɨriinan tɨri mɨ Adi Komii siya wɨ boriisopi. Mɨ siir ɨiya siya nɨtana ɨni kingiinar nwowa siya wa swokɨ ɨti. Siya yɨpɨkɨ inkam nwɨrɨn anao nokwo kaigakaniyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn.

10 Mɨ tɨ kariir nomiiyauɨm kɨma Adi Komii siir yaiya yɨpɨkɨ bɨiya profet kamɨm sɨma boɨnmɨmauuɨm saiir tɨ swokɨ aɨngwoki. Kam bibiyɨeyɨm sɨma dimɨn bibiyɨe sɨmiir tɨrhaigɨnɨuwi mɨ sɨma pɨ sɨmiir swokɨ ikwowaisii rani. Niingaka. Sɨma pɨ kɨrɨe hɨriiyar nwokrɨpkai mɨ sɨma sɨmiiramɨn pa kiwawɨni sɨmiir tɨrbumbuwamɨn. Mɨ krɨma tɨ hɨriinan siyɨuɨn sɨma tɨrɨn siirar swokɨ kɨgna ap.

11 Mɨ krɨma sɨmiirɨn hɨnɨɨna asi boɨni, sɨma inkam mɨiyɨkɨm. Dimusi rani, sɨma kɨrɨeya nwokɨm mɨ hɨriiyar nokworɨnukrɨpkaigɨn. Mɨ kɨma inkamɨn Job nɨkɨuwiyɨn siir bɨd yɨnoknɨnkɨnɨm siya kɨrɨe hɨriiyar mɨ oyokiyokɨigɨn Adi Komii siir siyɨu ɨiir wakaeyokna apam, ɨiya dimɨn bibiyɨeyɨm siir kɨnankɨuɨm mɨ siirɨn Adi Komii siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn. Dimusi rani, Adi Komii siya iikam krɨmiirsi naɨngwokwonanaeikɨn. Mɨ siya krɨmiirsiyɨn nhami nhami bɨ naɨngwoyɨmiyokɨn mɨ siya siir naɨngwobumbuwa krɨmiir asi nɨisiimauugɨn.

12 Tɨ kariir nomiiyauɨm, tɨo siyaɨrgɨn dimɨn komiiyɨn mɨ kara siirɨn kɨmiirɨn pɨ hɨnɨɨna boɨnmauugi, ɨiya kɨma dimɨn taemɨn tɨriyɨm iikamɨm sɨmakan mɨ kɨma ha kɨpi boɨn. Kariir adɨn siir inɨgɨn kɨra ha boɨni, ɨhɨ, kara tɨ dimɨn ɨiirɨn wa tɨri. Yɨo dɨargɨn. Mɨ kɨra ha mɨ boɨni, Niingaka. Kara pɨ boriisopi mɨ yɨo ɨriipɨ hɨriinan ɨni dɨgar mɨ owɨn. Mɨ dimɨn nhɨrɨm kɨma whɨsarii kɨpi mɨ boɨn mɨ kɨma wɨ Adi Komii siir kwoɨn ɨiir hopswoswowi siya ɨo kɨma nwowamɨn. Ɨriig.

13 Yɨpɨkɨ kɨmiir inkam nwɨrɨn waraur nwowɨn siya hɨk hɨka hainanaei mɨ siya Adi Komii siirɨm srɨi dimɨn ɨmiirsi. Mɨ yɨpɨkɨ kɨmiir nwɨrɨn siya maɨrgɨmaɨrga nwowi mɨ siya mwai ha wao mɨ Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainan tɨ dimɨn ɨmiirsiyɨn.

14 Mɨ yɨpɨkɨ iikamɨm kɨmiir nwɨrɨn siya maka nii, kɨma kamɨm Adi Komii siir dimɨnɨm sɨmiir bɨi nwowiyɨm sɨmiirɨm dɨkɨugi mɨ sɨma wa nɨti mɨ Adi Komii siirɨmɨn nhwo pa kwɨsboɨni, tɨ inkamɨn siirɨm. Mɨ sɨma waɨm wa naokɨnki siir ɨdwo, Bɨiyan Inkam Komii siir inɨg ɨiir.

15 Mɨ sɨma Adi Komii siirɨm kwɨsboɨni mɨ ha naɨngwo tɨbmii
kɨini siya tɨ inkamɨn siirɨn ha whɨndirɨraerari mɨ Bɨiyan Inkam
Komii siya kɨriirɨn wa mɨ whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ kɨriirɨn wɨ
wadɨeyar nwowaigɨnɨuwi. Kɨma dimɨn biyɨe tɨri mɨ Adi Komii
siya kɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiirɨn wa haiyoprimdiyɨumiigi mɨ tɨ
dimɨn biyɨeyɨm wa namki.
16 Dimusi rani, tɨ dimɨn biyɨe ɨmiirsika. Iikam kɨma ɨrni
nwɨrni dɨnboɨnmamauu dimɨn biyɨeyɨm kɨma tɨrɨm mɨ Adi
Komii siirɨm kwɨsboɨni ɨrni nwɨrniyɨm siya wa whɨndirɨraeri
mɨ kɨmiirɨn wɨ wadɨeya nwowaigɨnɨuwi. Iikamɨm yɨpɨkɨ Adi
Komii siir wakaeyokna apɨm mɨ Adi Komii siya wa wakaei
dimɨnɨm sɨma kwɨsboɨni. Mɨ siya wa whɨndirɨraeri tɨ dimɨnɨn
sɨma kwɨsboɨnɨm.
17 Ilaija yɨpɨkɨ bɨiya nwowɨn, siya inkamkɨn iikam krɨmiir
hɨriinanaɨrgɨn. Mɨ siya Adi Komii siirɨm kwɨsboɨnanaekɨn
naokɨ kɨpi kɨn. Mɨ bɨewi waiyaeyɨm whwoɨm mɨ bwanɨm
ɨriiyar whɨr naokɨ kɨn karamae nwowɨm.
18 Mhoɨiya siya Adi Komii siirɨm swokɨ kwɨsboɨnkiyɨn
mɨ naowɨn ɨna swokɨ kɨnɨn. Mɨ naowɨn ha kɨnɨn mɨ
sasaeyɨm ɨna iigiyɨm. Mɨ hɨriinan saiirsika krɨma Adi Komii
siirɨm srɨinanae mɨ siya krɨmiirɨn wa wakaei mɨ wa mɨ
whɨndirɨraerar haigɨnɨuwi. Ɨriig.
19 Tɨ kariir nomiiyauɨm, tɨ iikamɨm kɨmiir nwɨrɨn siya Adi
Komii siir yai kɨbi aiir haiburgigi mɨ siirɨn inkam nwɨrkɨ swokɨ
kiyainami Adi Komii siir wakaeyokna apɨm,
20 siya ta saiir dɨnokɨnkɨn, yɨpɨkɨ inkamkɨn tɨ inkamɨn
siir swokɨ kiyainamɨn, yɨpɨkɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
haiburgigɨn mɨ siir Yai Wɨn Kɨbi aiirɨm naɨngwo tɨbmii kara-
mae nwowɨn, siya siir kwoɨnbud ɨiirar whɨndirɨraerarnakɨn
mɨ ta hɨriinan saiirsika, siya wɨ paeni omɨn siir nam tani. Mɨ
siya tɨrkikɨn Adi Komii siirɨn tɨ inkamɨn siir dimɨn bibiyɨeyɨm
sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyɨm bɨiya siya tɨrɨm. Ɨriig.

1 PITA

Pita yio Jisis siir kigna miriiyan inkam nwirkin. Mi ta yokwowa siya winkika iikamim Jisis siiram naingwo tibmiiyim mi siir yai aiiram wakaeyokna apiyim simiiram. Pita siya minam winkikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kinsiis haiginiuwam, dimusi rani iikamim naingwo tibmii karamae nwowiyim simiirin hik sima hauugim. Pita siya pi boriisopi sima simiir naingwo tibmiiya Jisis siiram naingwo tibmiiya saiir haiburgigim siya ha naingwowi saeya hiriiyar dwokripkai mi hik hiriiyar hai. Ɨriig.

Biigibiiyan yokwowa Pita siya winki aeya

1 Kara Pitakin, kara Jisis Krais siir aposel inkamkin mi ta yokwowa kara winkika iikamim naingwo tibmii kiiniyim Adi Komii krimiir Wanin siirim kimiiram yipiki biiya, biiyan iikamim sim nhinikriropkiyim kimiir nu maeyau warauranki mi kima ha namim mi kima kimidiniya ti omim sim ini owou, Pontas, Galesia, Kapadosia, Esia mi Bitinia. Wim kima ini inkamim yipiki hindara nini boinakiiyim iki om nhirim sim mi ha swoki amiyim simiir oma hiriir ini simiir hiriinan ywowim. Mi ti hiriinan siyiu kaimwoin, wim kima ti om iiirin wi ii priei nwo rani mi mhoiiya kima wi kimiir omkiomin Adi Komii siya nwowin wi siir nwowi.

2 Kimiirin Adi Komii krimiir Wanin siya bidi yimbingiyim siir iikam nwowim. Dimusi rani, biiya siya bidiyar yinoknnkinin mi siya hiriinan bidiyar mi aingwowin kimiir kwoinim wi rirmiiya siya nwowaiginiuwi opa dimin taemin hinda kigiguskiya saiir hiriinan. Siya ti hiriinanin siir naeyiuni tirkin mi ta hiriinan saiirsika kima wi Jisis Krais siir yai imiir nwoki wakaeyokna apim mi siir nhieya kimiirin dimin whirki kimbu karamae saeya nwoka. Kara ha naingwowi Adi Komii siir naingwobumbuwa wi kimakar nwowi mi kima wi iripar nongwomamair aei. Kara ha naingwowi siya ti dimin miiyik miiyik imiirin wa tiri kimiirin mi simiirin wi idwo idwowar nitkin iinaiinami. Ɨriig.

Mhoiiya krima Adi Komii saika nwowi mi krima wi digworaekwo miiyikmiiyik imiir haii

3 Krima Adi Komii siir inig iiirarar hainanki yipiki krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir Adin. Dimusi rani, siya krimiiramin nhami nhami bi naingwokwonanaekin mi siya siir naingwoyimyoka saiirin warar mi iisiimauu krimiirin Jisis Krais siirsi yipiki biiya niki aonamin mi siirin Adi Komii

siyar swoki hidninsiin idwo omwai swoki waiyamin mi tari-
inanin siya ini omwaiyar swoki waiyan.
4 Mi nim krima dimin taeminim Adi Komii siya hauuwanim
krimiir yipiki wi krimiir kwoin imiir whinkinsiis haiginiuwi
simiiram nwokwokini. Simiirin ini siyar kigriraowim siir om
hirar mi simiirin wi tioidwomai rani, sima wi wadie hiriiyar
nwokripkaigiyami.
5 Ti digworaekwowim yim iikamim yipiki naingwo
tibmii kiinim yim kimiirgim mi simiirin ini Adi Komii siyar
kigriraowim. Dimusi rani, siya kirie komiigakin mi simiirin
wi kirar haibudwini mi ti digworaekwowim yim wi Adi Komii
siyar nanaaknkiihaiginiuwi ta iiya Jisis siya swoki itana
kimiir nanmaiwarkaina iuguskiyana wi saiir nanaaknkii
haiginiuwi.
6 Dimusi rani, kima wi mairgimaiga ti dimin taemin imiirsi
nwowi tiriiginim ta ii aiir nwowim sima hik kimpipisu
kimiirar hauuga windi kima mairgimairga nwo karamae kipi
nwo ti dimin taemin imiirsi.
7 Mi ti digworaekwowim yim wa nimbimbiiyami mi
wi ta hiriinan saiirsi kinankiuwi Adi Komii siya kimiirin
kimiir naingwo tibmiiya ini paniin paniina namisi owa
kimiir kwoinau nwokaiya. Mi iikamim golin paenau
kabitkaigiiyim mi sima pa niki obriprigii mi ti golin pi
opar nasae imbiyami mi sima dimin biyieyim iki siir
idwo hir nwowiyim pa nitnoudnankaigii mi hapaiirin pi
golkigolin pi sasar nwokii. Mi ti hiriinan siyiu kaimwowin,
Adi Komii siya dimin biyie imiiramin asi kiwakii krimiir
tirbumbuninkin haiginiuwamin mi ta hiriinan saiirsika ti
dimin hiriinanim yim wi pi nitnouninkiigii mi wi dimin kibi
kibiyim sima simar nwokaigii krimiir kwoinauin mi krima
wi Adi Komii siirgisiiramar naingwo tibmii kiin iski. Mi
ti dimin kibi kibiyim kimiir kwoinau nwokaiyim yim ini
gol imiir haiburim. Mhoiiya ti golim yim wa digii mi wari
diminim kimiir kwoinau nwokaiyim yim wi wara digi rani.
Mi mhoiiya Jisis Krais siya swoki iti mi siya, siya siyar swoki
anaaknkinaei mi wim kima wi inig komiigak hainii nwowi
mi Adi Komii siya kimiirin wi hiniina boini, kima dimin whirki
bi kimbugim.
8 Kima Jisis siir bi kigim mi kima siiram
naingwokwonanaeikim. Tariinanin kima siir bi kigim
mi kima siiramin ina wakaeyokna apim mi kima ini
mairgimairgar nwoyokiyokiiyim mi ta hiriinan saiirsika
kima wi hiniina boin tani saiir kirieya paniinga
9 Dimusi rani, ta hiriinan saiirsika kimiir naingwo tibmiiya
ya hiniinga, kima wi Adi Komii saikar nwowi yipikin kimiir
nanmaiwarkainan.

10 Mɨ ta nanmaiwarkaina ta bɨiya bɨiyan profet kamɨm
sɨma saiir naɨngwokwonanaekɨm mɨ sɨma bɨ sɨbgu ɨnokninkɨn
kɨingɨm. Mɨ sɨma kɨmɨdiniya naɨngwobumbuwa mhoɨiya Adi
Komii siya nɨisɨimauuwana saiir wɨnki mɨ ya tariigɨna ya
nɨkrani wɨm kɨma wɨ ta nanmaiwarkaina saiir haii.
11 Mɨ sɨma ta Adi Komii siya nanmaiwarkaina krɨmiir saiir
saiira naɨngwokwonanaekɨm mɨ sɨma ɨni sɨma sɨmar yɨnsrɨi
ansrɨina tɨ dimɨn taemɨn ɨmiiramɨn. Mɨ tɨ Krais siir naeyɨuɨn
yɨpɨkɨ sɨmiir hɨr nwokaiyɨn sɨmiirɨn siyar yanaaknɨnkii
haigɨnɨu ɨiya Krais siya nɨtana saiirɨn mɨ dimɨn taemɨnɨm
tɨ ɨi ɨmiir nɨmbimbɨiyamɨm ɨiya Krais siya haiya hɨk dimɨn
biyɨe biyɨeyɨm sɨmiirsi mɨ mhoɨiya siya wɨ inɨg komiigakar
nwowi. Mɨ sɨma tɨ dimɨnɨn siir siira naɨngwokwonanaekɨm
mɨ siya wɨ panɨɨn panɨɨna nɨmbiyami.
12 Bɨiya Adi Komii siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna nɨisɨimauugɨn,
tɨ yaiyɨm sɨma boɨnmɨmauuɨm yɨm wɨ sɨmiirar swokɨ
whɨnkɨnsiis haigɨnɨu rani. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm mhoɨiya
iikam kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi yɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm
tɨ tariinan nwowɨm sɨma waraɨrgɨm, yɨpɨkɨ tɨkɨ kamɨm
Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuwɨm kɨmiir, sɨma
boɨnmɨmauuwɨm. Adi Komii siya yɨkropki siir naeyɨuɨn
sɨmiiram mɨ sɨmiirɨn siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn mɨ sɨma tɨ
dimɨn taemɨn ɨmiirɨn asi boɨnmɨmauugɨm. Mɨ paekwosɨmɨm
yɨpɨkɨ inkam nwowɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨm ta mɨɨ aiir
mɨriiyam mɨ yɨm sɨma bɨiya tɨ dimɨnɨn Krais siya tɨranɨn
siiramar mɨ naɨngwokɨn siir mɨ ɨnokninkɨnɨm mɨ sɨma ɨni
yɨnkɨnyaeyaowɨm dimusi rani, Adi Komii siya sɨmiir bɨ
boɨnmauugɨn. Ɨriig.

Iikamɨm dimɨn mɨiyɨk tɨriyɨm kɨmiir kwoɨnɨm yɨm rɨrmiiyar dwokrɨpkai

13 Mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨmiir kwoɨnɨm kɨrɨe hɨriiyar
dwokrɨpkai mɨ kɨma kɨmiir siyɨu ɨiirsiyar mɨntɨrao mɨ kɨmiir
kwoɨnɨm sɨbgu sɨbgu daɨngwo omok ta naɨngwobumbuwa
wɨ mhoɨiya Krais siya hauuwi kɨmiir saiiram nwokwokɨnɨm
mɨ ɨiya Jisɨs Krais siya swokɨ ɨtana siya wɨ siya siyar
nanaaknɨnkiinaei.
14 Kɨma Adi Komii siir wakaeyokna apiyɨm kɨma yɨnisɨmɨn
siir ad yopiiyo sowiir yai ɨmiir wakaeyokna apiyɨn siir
hɨriinan dwo. Mɨ ta ɨi aiirarɨn kɨma ɨkɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm
bɨiya kɨma tɨrɨm sɨmiiram kɨpi naɨngwokwonanae ɨiya kɨma
Adi Komii siir nɨnokninkɨn karamae nwowa saiir. Nɨingaka.
Tɨ dimɨn hɨnɨɨnɨm sɨmiir tɨram kɨpi naɨngwo.
15 Mɨ yɨo hanɨɨngɨ nɨuwi kɨma wɨ Adi Komii siir hɨriinan
nwowi yɨpɨkɨn kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiiyɨn siir dimɨn mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm sɨmiir haiyam. Yɨo siya ɨni dimɨn whɨrkɨ kɨmbu

karamae hiriiyar nwokripkaiyin mi wim kima iriipi hiriinan
dimin whirki kimbu karamaeyar timi o wari dimin taemin
whiekakim kima tiriyim simiirin.
16 Kima ti hiniina tir. Dimusi rani, Adi Komii siya siir Yokwo
Komii aiir winboinkiyin siya ti hiniina boinkikin, kima dimin
whirki kipi kimbu. Dimusi rani, Adi Komii kara dimin whirki
bi kimbugin.
17 Adi Komii siya wi iikam whiekak krimiirar hidirkaki
mi siya dimin taeminim krima tirim wi simiir hiriinanar
swoki tiri. Mi ta hiriinan saiirsika, wim kima iikam yipiki
siirin hiniina dapikiuwiyim Adi mi siirim kwisboinkiiyim,
kima, kimasiyar mintiraona dimin taeminim kima tiriyim iiya
kima ti nu iiirar niki owiyim, yim Adi Komii siir kipi tir big
nasmirwaiya nwo karamae siya nwowim kimaka.
18 Kima ti dimin taeminim kara boinmimauugiyim simiir
tir dimusi rani, wim kima ina ninokninkinim kimiirin Adi
Komii siya bidi yanmaiwarkainam dimin biyieyim biiya
kima tirkaiyiuwim simiir hirankin, ti diminim yipiki biiya
kima nonkwowim kimiir brougae wanwiyaeyim sima
niisiisiimauuwim kimiir. Adi Komii siya kimiirin silva, gol
minmi bi saininiyoknakin. Niingaka. Yim ti dimin hiniinim
yim wa tioidwomaii. Siya kimiirin Krais siir nhie kibi aiir
nanmaiwarkainakin.
19 Siya ini sibsibnan ywowin siirin whaigomkosimki bi
pisrankin mi hankak sim bi swoki okin mi dimin whirki bi
swoki kimbugin siir piua whauriyinki whauriyinka Adi Komii
siir yai aeya boina saiir hiriinan.
20 Mi biiya iiya Adi Komii siya nu iiir niki onkwokwo kara-
maeyar niki owa, siya Krais siirin saiirar nimbingin tiriir
nitamin mi iki ii nhirim mhoiiyanim simiiram niki okin mi siya
sasar nanaakninkiinakin kimiir whinkinsiis haiginiuwamin.
21 Wim kima Adi Komii siiram asi naingwo tibmiigim.
Dimusi rani, Krais siirsika. Siya bidiyar iki aonamin mi
siirin Adi Komii siyar swoki hidninsiin idwoki omwai
waiyayokiyokiiyamin mi siya siirin inig komiigakar
ywowaiginiu mi ta hiriinan saiirsika kima siiram asi naingwo
tibmiigim mi kima siiramar dwokwokin kimiirin wi mhoiiya
siya nikiunaki mi kima wi saika nwoyokiyokiikaeyami
iinokiinokin.
22 Mi kimiir kwoinim dimin whirki kimbu karamae
bidi ywowim mi ta hiriinan saiirsika ti Adi Komii siir
yai kibi kibiyim kima wakaeyokna apim simiirsika mi ta
hiriinan saiirsika kima kimiir nomiiyauim simiiramin nhami
nhami kipi naingwokwonanae. Mi kima irni nwirniyam
naingwokwonanaeiyim wari kimiir kwoinin dimin whirki
kimbu karamae nwowiyin siya daingwokwonanaei.

23 Adi Komii siya kimiir kwoin imiirin yaeya kwoin win
bidi tirkiyin yipiki wi hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami kima
wakaeyokna apa siir yaiya saiir kirieni tirkikin wadie kima
nwowamin. Mi siir yaiyim yim wi wara tioidwomai rani. Mi
iriipi hiriinan kimiir kwoinim yim iriipi hiriinan yim wi wari
mi digi rani. Wim kima inkam komiini yinisisimkim yipiki nao
karamae nwowiyim sima.
24 Tiki yaiyim yim kaimwowairgim. Dimusi rani, yaiyim
yipiki Adi Komii siya winkiyim Yokwo Komiini yim hiniina
boinkikim,
iikam whiekakim yim ini konan ywowim mi ti inig komii
komiigak sima nwowa yim ini kipnan ywowim.
Mhoiiya sima wi kowa inkamki tiokisimsibginiya mi ha
waiswaekiya wi saiir hiriinan nwowi. Mi kipa ya wa
mi houginami nua hiriir mi saeya wa mi bropkinami.
Mi ti kamim ti nu iiir nwowiyim inig komii komiigakim
yim wa digi.
25 Mi Biiyan Inkam Komii siir yai kibiya ya wi hiriiyar
nwokripkaigii.
Mi ti yaiyim simakisimairgim krima boinmimauuwim kimiir.
Ириig.

2

Mi Biiyan Inkam Komiiyin yio ini yinpaenan ywowin mi krimiirin siyar whinkinsiis haiginiuwi krima nwowamin

1 Mi kima wari dimin biyie biyieyim kimiir kwoinau
nwokaiyim yim ti itnoudninkiigi, ti dimin taemin hiniinim,
niksisae yai, yai iyop nwo mi kwoin bibiyie naingwo mi yai
kinaopitkaigai mi ti hiriinan diminim kima simiirin kipi tir.
2 Kima yinisim sapisapin mwiiyaramar naingwowiyin siir
hiriinan daingwo Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibi
kibi imiiramin mi hiriinanki niuwi wim kima wi inakamae
adiyaowaenan nwowi mi iki Adi Komii siir dimin taemin
imiirin wi haniingin sibgu ninomokninkin digi.
3 Dimusi rani, wim kima bidiyar yinokninkinim Biiyan
Inkam Komii siya wadieyairgin mi siya kimiirar bidi
whinkinsiis haiginiuwin mi kimiir dimin biyie biyieyim yim
siya bidiyar mi haiyoprimdiyiumiigiyim.
4 Kima Jisis saika damasukikin yio siya ini yinpae miiyiknan
ywowin yipiki iikamkim sim boriisopin mi Adi Komii siya
siiramin nhami nhami bi naingwokin mi siirin siya yimbingi ti
dimin biyieyim krima tirim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam.
5 Mi iikam wim kima ini iriipi hiriinan iiyin paeyinanar mi
owim mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiir asi nan-
maiwarkainaei mi kima Adi Komii siiram kiwaki kimiirin siir
omakanan nwowim mi kima wi piugan kwiruwar mi owim

mɨ wɨm kɨma ɨni pris inkamnan ywowɨm. Yɨm sɨma bɨiya wraisuɨm ha nɨsomsom aokaowɨm mɨ sɨmiirɨn sɨma hɨiya Adi Komii siir haigɨn anag hauugiiya saiir ɨdwo hɨr haigɨn anagi, Adi Komii siir nɨnkɨn ɨmiiyaeyam. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn siirar timɨ tɨr dimɨn taemɨn mɨiyɨkmɨiyɨkɨm Adi Komii siirɨm mɨ kɨma wɨ kɨmar hauunaei Adi Komii siirɨn nae nɨnkɨnɨmiiyaeyamɨn mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨri Adi Komii siya wɨ maɨrgɨmaɨrga nwowi sɨmiiramɨn. Dimusi rani, bɨiya Krais siya bɨdiyar tɨrkiyɨm krɨmiirɨn krɨmiir siyɨu bibiyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyɨm.

6 Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hɨr nwowa hɨnɨɨna boɨnkika,

kara yɨnpae kɨbiyɨn wɨra yɨmbin om Saion hɨramɨn omaka hɨr nwowa saiir kougou nwowɨm. Siya ɨni tɨ kougouwɨn siir hɨriinan ywowɨn omaka mɨriiyɨm ninansiin okwowiyɨn mɨ ha boɨniyɨn yɨo mɨiyɨk rani mɨ yɨo Adi Komii siya hɨnɨɨna naɨngwowi yɨo bɨmbɨuwi rani. Krais siyaɨrgɨn omaka saiir nonkworɨnuwanɨn kougouwɨn mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siiram naɨngwo tɨbmii sɨma wɨ hɨk mɨrisɨkak nwo rani mɨ sɨmiirɨn wɨ siya nanmaiwarkainaei mɨ wɨ siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi.

7 Mɨ tɨ kɨmiir iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ Krais siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm, wɨm kɨma siiramɨn nhami nhami naɨngwokwonanae rani mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ siiram naɨngwokwonanae karamae nwowɨm Adi Komii siir yaiya Yokwo Komii saiir hɨr nwokaiya ya hɨnɨɨna boɨnka,

Siya ɨni yɨnpaenan ywowɨn yɨpɨkɨ inkamkɨn dirɨraerarkɨkɨniyɨn omaka mɨriiyam mɨ mhoɨiya pa swokɨ boɨni siya mɨiyɨk rani, mɨ yɨo Adi Komii siya siirɨn hɨnɨɨna naɨngwokɨn siya wadɨekɨwadɨeyaɨrgɨn. Łni siya siyar ywowɨskiyɨn yɨnpaenanɨn yɨpɨkɨn omaka kougounan omaka saiir bopwoniya nokwoɨn omaka akou ɨiir hougwowɨnam.

8 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Krais siiram naɨngwo tɨbmii karamae nwowɨm mɨ digɨumii siir haimriiyɨuɨm,

Krais siya siiyanan ywowɨn mɨ tɨ iikam hɨriinanɨm yɨm wɨ siya tɨrkii mɨ sɨma wa nhɨɨmnhɨnkɨinami mɨ sɨma wɨ sɨma sɨmar tɨoɨdwomai. Sɨma iikam whaowaenan nwowi mɨ wa nɨkii ɨuguski.

Dimusi rani, sɨma digɨumii Adi Komii siir yai kɨbi ɨmiir haimriiyɨugɨm tɨ Adi Komii siir yaiyɨm yɨpɨkɨ bɨiya nikɨ wɨnkiyɨm Yokwo Komii saiir nwokaiyɨm sɨma wɨ dɨgar nwowi sɨmiir tɨrɨm.

9 Mɨ wɨm kɨma sɨmiir hɨriinan tani wɨm kɨmiirɨn bɨiya Adi Komii siya bɨdi yɨmbinɨm yɨpɨkɨ siir pɨugan nwowɨm mɨ kɨma ɨni Pris inkamnan ywowɨm siir inɨg hainan praprasɨm mɨ

kima ini iikamim yipiki Adi Komii siir mii aiirara miriiyim mi mii miiyikmiiyik ha miriiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi kima ini siir iikamnan ywowim dimin taemin kibiyim siya tiriiyim simiir nanaaknínkii haiginiuim. Siya kimiirin minam kiyaii kima dimin taemin biyieyim niibwomambwonan nwowiyim digiumii simiir haimriiyiugigim mi kima siir yai kibiya yipiki bienan whwoyaiya saiir wakaeyokna apim.

10 Kima biiya iikam niinga nwokim mi tariinanin kima ini Adi Komii siir piuganan iikam ywowim. Biiya Adi Komii siya kimiir bi whindiriraerar haiginiugin mi tariinanin Adi Komii siya kimiirin prasae prasae bi whindiriraerar haiginiugim. Ɨriig.

Krima Adi Komii siir mii miriiyan iikam dwo.

11 Ti kariir nomiiyaukiinim kima ti nuin siir siyiuin siir tiran tani. Niingaka. Kima tirin wi ii priei nwonam tani kara kimiirin asi boinonkwokwoki. Ɨiya kima tirar niki owi dimin bibiyieyim digiumii simiir haimriiyiugig ti dimínim kimiir kwoinim iinokiinokin simar nipiyaokiii mi ta hiriinan saiirsika kima wi ti dimin biyie imiirar wakaeyokna api mi wi dimin biyieya tiri.

12 Kira, kirar diisiimauuna iikam nhirim simiir bopwoniya yipiki Adi Komii siiram naingwo tibmii karamae nwowiyim simiirin. Mi dimin taeminim kima tiriyim miiyikmiiyik imiirar diriraerar mi ta hiriinana sima kimiir nainugaugauwi mi ha boini kima miiyik rani mi ta saiir mhoiiya iiya Adi Komii siya niti iikam imiir hidam mi ti iikamim naingwo tibmii karamae nwowim sima wi siir inig iiirar hainanprapraskii whisarii rani, dimin miiyikmiiyikim kima tirim simiirsika.

13 Mi kima iikamim yipiki kimiir kigriraowiyim simiir yai imiirar wakaeyokna. Dimusi rani, kima Biiyan Inkamin Adi Komii siir wakaeyokna apikim kima gavmanmi biiyan inkamim simiir wakaeyokna ap.

14 Mi iki iikamim siya nikropkiyim kimiir kigriraowam mi yipiki siyiu bibiyie tiriiyim simiir donkwoniinwiimwiirnínkin haiginiu mi yipiki iikamim dimin miiyik tiriyim simiir inig imiir hainan prapras.

15 Kima dimin miiyik miiyik imiiraramar daingwo. Dimusi rani, Adi Komii siya minam naingwowi, kima simiir tirim mi ti inkam biyieyin siir yai bibiyieyim yim wi pi ninkinyaeyaowi mi ta hiriinan saiirsika ti dimin kibi kibiyim kima tirim mi yim wi kimiir swoki boinhiuriyiu sran tani.

16 Kima iikamim rirmiiya nwowim kimiirin dimin biyie whirki nonkwo karam nwowim, dimin biyie kipi tir. Dimusi rani, kima ini ti hiniin siyiuin siir nwowim kima Adi Komii siir

iikamkim mi kima siir mii aiir miriigim mi kima dimin miiyik imiirara tiri, siyiu biyie wari kipi tir.
17 Kima iki iikamim simiir inig imiir hainan mi kimiir nomiiyauim simiiram daingwokwonanaei mi kima Adi Komii siirsi didid mi siirin dimin whir kipi tirbu mairgimairga kimaka nwosiyin mi kima gavman inkam komiiyin yipiki krimiir kigriraowiyin siirin mhii hiinsima dwo. Ɨriig.

Dimin taeminim Krais siya tiriyim krima simiir wakaeyokna ap

18 Mi kima iikamim yipiki whisarii mii priimiriiyim kima kimiir biiyan inkamim simiir yai imiirar wakaeyokna ap mi hik simiir kipi hauu mairgimairga kima nwosi. Mi iikam nhirim sima kimiiram naingwokwonanaei mi nhirim io kimaka nwowi, kima hiriiyar tiki prii diriraerar.
19 Mi kimiir biiyan inkamim sima wi kimiir nikwowaisii. Dimusi rani, kima Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiir wakaeyokna apikim mi kima ta hiriinan saiirsiyin yamdi kipi swoki diriraerar mi kima ta kara boina saiir hiriinan diriraerari mi Adi Komii siya kimiirin wi mairgimairga komiigakar nwowi.
20 Mi kima dimin biyie tiri mi yaowae adim sima kimiir nikhaiginiuwi mi kima ti diminim sima kimiir tiriyim yamdi simiir kipi swoki tir. Yio tiriiginin yio ini ywowin. Dimusi rani, wim kima dimin biyie tirkim mi kima hik haigim. Dimusi rani, ti dimin miiyik miiyikim kima tirim simiirsika mi kima ta hiriinana yamdi saiirsi bi tirkim mi yio tiriiginin yio dimin komiigikomii ieyairgin mi Adi Komii siya ta hiriinan saiirsiyin kimiirin wi siyiu miiyikar mi tiri.
21 Adi Komii siyar bidi yimbinim kimiirin ta hik aiir haiyam yipiki kara boinmimauuwim kima simiir hai. Dimusi rani, Krais siya hik kimpipisu prasae bi haigin kimiirsiyin mi ta siya niisiimauuwa ini aknain miiyiknan ywokiya kima kigna apim inkamin huni siyiuin siir kigna apnamiyin siir hiriinan.
22 Krais siya siyiu biyie bi tirkin mi niksisae yai bi mi boinkin mi siyiu biyie bi mi tirkin. Niingaki niingakiinga.
23 Mi iikamim sima siirin yai biyie nikbumbu boini siya nididim mi siya simiirin niksisae yai mi igao yai bi boinkin. Ɨiya kamim sima siir tioa mi siya simiirin igao yai bi boinkin mi yamdi bi mi tiokim siya yaimin yaimin bi boinkin. Siya ha naingwo tibmiigin Adi Komii siya mhoiiya simiirin wi ti siyiu bibiyieyim simiirsi hidi.
24 Mi siya, siya siyar naonakin paeyin hiiiniya nirioninkin siirin dimin biyieyim yipiki krima tirim simiir haiyim mi ta hiriinan saiirsika iikam krima nu tiran dimin biyieyim digiumii haigingik mi krimiirin wi sima nipiyaokii rani mi

ta hiriinan saiirsika krima Adi Komii siir dimin kibi kibiyim simiir asi wakaeyokna api. Dimusi rani, siya pi naokin mi wim kima wadie asi nwowi.
25 Kima ini sibsibnan ywowim yipiki inkamki naingwo ouwougikim mi siyiuim ha whaowaeiyim. Mi tariinanin kima ini Krais siiram yaingwo tibmiiyim mi siyar kigriraowi kimiir kwoinbud imiirin, yipiki inkamin sibsib imiir sibgu kigriraowiyin simiir hiriinan. Iriig.

3

Ta yaiya iikamim nonkwonam simiir boinka

1 Mi iikamim simiir biiyan inkamim simiir yai wakaeyoknaeiya simiir hiriinan wakaeyokna mi wigim iriipa hiriinan, kima kimiir kamni yai imiirar wakaeyokna mi ta hiriinan saiirsika sima Adi Komii krimiir Wanin siir wakaeyokna ap karamae nwowi mi simiir kwoinim wi kima nwoki kiyaiyim dimin miiyik miiyikim kima tirim simiiram mi ta hiriinana sima wa nwoki aingwo tibmiiyim siiramin. Mi kima wi yai yaimin dimin kipi swoki boinmimin.
2 Dimusi rani, sima wig kimiirin wa kigi kima dimin taemin miiyikmiiyik imiirar tiri kima wakaeyim sima boinim mi ta hiriinan saiirsika simiir mhii kwoinim wa kisina haigi Adi Komii siir yai aiir wakaeyoknamin.
3 Kima simae mikin minim kima kima kipi piuai mwamana, kima iindihop mi yiuis miiyikmiiyikim simiirara nii mi ta hiriinana saiirsika iki iikam nhirim sima kimiirin wi ha boini kima bimbiuwi kig rani. Yio tiriiginin yio dimin komii rani. Niingaka. Kima wi hiriinan kipi swoki tir.
4 Mi ti dimin taeminim kima naingwoyimiyokim kimiir kwoinau nwokaiyim yim hiinsima dwo mi kipi nikwokrimkrip. Yim ti dimin hiniin ini mikin, iindihop, mi yiuis miiyik minim yipiki kima piuaiyim kimiir piu, ini simiir hiriinan ywowim. Mi dimin taeminim kimiir mhii kwoinau nwokaiyim yim mikin, iindihop mi yiuisnan tani bi nimbimbiriyamikim. Dimusi rani, Adi Komii siya kimiir kwoinau ti hiriinan dimin taemin miiyikmiiyik imiiram naingwokin.
5 Mi ti hiriinan siyiuin, biiyan wigim yipiki miiyikim yim sima minam nwowi dimin taeminim Adi Komii siya boinim, simiir hauuwim. Mi ti hiriinan siyiuin sima tirin, yio sima, sima simar swoki tirnakin wadie kigamin mi sima simiir kamim simiir yai imiirar mi wakaeyokna apkim.
6 Mi Sera saeya iriipa hiriinan siyiu iiirar mi tirka, saeya Ebraham siir yaimin dimin imiirar mi wakaeyokna apka mi saeya saiir kam iiirin saiir kigriraowan inkam asi nikiugin mi mhoiiya kima siyiu miiyik tiri mi Adi Komii siir wakaeyokna

api mɨ siirsi nɨdid karame nwowi mɨ kɨmarɨn wɨ Sera saiir yɨnisɨmnan nwowi.

7 Mɨ tɨ hɨriinan siyɨu kaimwowɨn, kɨma kamɨm yɨpɨkɨ wig nonkwonaɨm mɨ sɨmaka ha nwowɨm kɨma dɨoknɨnkɨn sɨma kɨrɨe rani, kɨmiir hɨriinan mɨ sɨmiirɨn sɨbgu kɨgrɨrao. Dimusi rani, kɨma mɨ sɨma kɨma ɨrɨparɨn mhoɨiya dɨmɨn mɨiyɨk Adi Komii siya hauuwi wɨ sɨmiirarar haiswowi mɨ kɨma hɨriinan siyɨu ɨiir tɨri mɨ kɨmiir siyɨuɨn wɨ dɨmɨn whɨrkɨ haiginɨkou rani, Adi Komii siiram srɨi dɨmɨn taemɨn haiyam. Ɨiingaka. Ɨriig.

Kɨma iikamɨm hiinsɨma dwo mɨ tɨ dɨmɨn taemɨn mɨiyɨkɨm sɨmiir sɨbgu wakaeyokna ap

8 Mɨ ta kariir yaimɨrsɨm kwɨruwa pɨ kɨmiir boɨnmauugi kɨma kwoɨn whɨruwa dwo mɨ ɨrni nwɨrniyam daɨngwokwonanae mɨ sɨmiirsi daɨngwoyɨmyok ɨiya sɨma hɨk haiiyɨm mɨ dɨmɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar tɨr, ɨrni nwɨrniyɨn mɨ hɨniɨna daɨngwo nhɨrɨm sɨma dwo kɨmiir kouwɨn.

9 Mɨ iikamɨm sɨma dɨmɨn biyɨe kɨmiir dɨrɨraerari mɨ kɨma sɨmiirɨn dɨmɨn biyɨe yamdi kɨpi swokɨ dɨrɨraerar. Mɨ sɨma yai biyɨe kɨmiir boɨni mɨ kɨmiir tɨrbumbuwi mɨ kɨma sɨmiirɨn yamdi kɨpi swokɨ tɨrbumbu. Mɨ kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirɨm srɨi siya dɨmɨn mɨiyɨk tɨrɨm sɨmiirɨn. Dimusi rani, Adi Komii siya hɨniɨna naɨngwokɨn kɨma tɨ hɨniɨna tɨrɨm mɨ kɨma siir dɨmɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirɨn wa haii.

10 Kɨma tɨ hɨniɨna tɨ dɨrɨraerar. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiyɨm Yokwo Komii saiir nwowɨm hɨniɨna boɨnkɨm:

Tɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ ii mɨiyɨk nhɨr nwowam naɨngwowɨm
tɨ nu ɨiirɨn, sɨma dɨmɨn taemɨn biyɨe ɨmiirɨn dɨgɨumii
haimrɨiyɨugɨg mɨ nɨksɨsae yaiyɨm yɨm ɨrɨipɨ wara.

11 Sɨma dɨmɨn bɨbɨyɨe ɨmiirɨn dɨgɨumii haimrɨiyɨugɨg mɨ dɨmɨn mɨiyɨk mɨiyɨk ɨmiirar tɨmɨ tɨr. Sɨma iikam whɨekakɨm sɨmaka hɨinsɨma dwo.

12 Dimusi rani, Adi Komii siya iikam mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiirar kɨgrɨraowɨkɨn yɨpɨkɨ sɨmiir kwoɨnɨm mɨiyɨk nwowɨm mɨ siya dɨmɨn taemɨnɨm sɨma srɨiiyɨm siirɨm sɨmiirar wakaeyok-naeikɨn. Mɨ Adi siya iikam biyɨeyɨm dɨgɨumii sɨmiir haim-rɨiyɨuwɨkɨm.

13 Mɨ kɨra wadɨe tɨram naɨngwowi kɨrɨir kwoɨnɨn wɨ nhɨnga tɨrbuwi inkam nwɨr karamaeka.

14 Mɨ kɨma dɨmɨn mɨiyɨk tɨri mɨ iikamɨm sɨma kɨmiirɨn dɨmɨn biyɨe tɨri mɨ kɨma maɨrgɨmaɨrga taokɨtaoka dwokaeyam. Mɨ kɨma iikam ɨmiirsi kɨpi nɨdid mɨ tɨ dɨmɨn taemɨn ɨmiirsi kɨpi naɨngwo yɨmyok.

15 Kɨma Krais siiram daɨngwokwonanaei mɨ kɨmiir kwoɨnɨm siirɨramar daɨngwo ɨski yɨo dɨmɨn prasae rani. Mɨ ɨinokɨinokɨn kɨma iikamɨm kɨmiir srɨii yamɨm sɨmiir yai ɨmiir nowarkɨi boɨnam dwokwokɨn kɨmiir kwoɨnɨm dɨmɨn

taeminim Adi Komii siirim simiiram dimuim naingwo tibmii?
Mi kima simiirin io kwoin kipi nwo mi igao yai kipi mi boin
Adi Komii siirsi didid yio wi inig biyiekak kima nwowisi.
16 Mi kimiir kwoinim mairgimairga dwo dimin taeminim
kima tiriyim mi kimiir kwoinin wi rirmiigirirmiiya niki
owim. Mi ta saiir mhoiiya iikamim sima wi kimaka
ninkinwamwarkii boini ti dimin miiyikmiiyikim kima tiriyim
simiirsi. Dimusi rani, kima Krais siiram naingwo tibmiigim
mi sima wi nididgak nwonami dimin taeminim sima boinim
simiirsiyin.
17 Mi kira iikam imiirin sibgu sibgu tiri, iiya ti iikamim
sima dimin biyieyar tirka windi kimiirin mi mhoiiya Adi
Komii siya kimiiramin wi big nasmirwaiyar nwowi. Mi kima
iikam imiirin dimin biyie tiri mi yim ti iikamim kimiirin wi
iriipi hiriinan dimin biyieyar swoki kwatiri mi Adi Komii siya
kimiiramin wi big nasmirwaiya nwo rani.
18 Tariigina ya kamwowairga. Dimusi rani, Krais siya bidi
yaowin, siirin kam bibiyieyim sima tiokin mi ta siya naowa
krimiir dimin taemin bibiyieyim simiirsi naokin, siyairgin
inkam miiyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin, siya
iikam biyie krimiirsiyin kwiruwar naokin mi ta hiriinan
saiirsika siya krimiir asi nanmaiwarkainakin Adi Komii si-
iram namim. Ti inkamin siyairgin piuairgi naowin mi siir
kwoinbudin wari bi naokin ini omwaiya swoki waiyan.
19 Mi ti hiriinanin Adi Komii siir naeyiuin Krais siya maeyau
biyieya kwoinbudgim nwowa saiir yam mi siya siir yai aiirar
yanaakninkii haiginiu simiirin.
20 Mi Adi Komii siya ti iikam imiiramin minam nwogugugin
iiya sima omwaiyar niki waiya sima siiram naingwo
tibmiiyim mi sima siir yai aiir bi wakaeyoknakim iiyim
Noa siya miriiyim siyaii aiir. Mi ta ii aiirin Adi Komii siya
wikamim iriiyar oumuar hainaowid mi tiriiginim sima bi
naokim. Dimusi rani, op komiiyin simiir wari bi nwomairipu
aokin.
21 Ti opin yi iikamim yipiki baptaisiyim aknainan simiir
niisiimauugin. Taka opa saeya iowim kimiir piu nwowim
simiir hiisokan tani. Niingaka. Ya min niisiimauuga
iikamim yipiki Adi Komii siiram sriiiyim simiir dimin biyie
imiir haiyoprimdiyiumiigiyim mi siya wi simiir kwoin imiir
diriraerarki rirmiiya nwokiyim. Dimusi rani, Jisis Krais siya
bidiyar iki aonamin mi siya ha swoki insiin idwowin mi ini
omwaiya swoki waiyan.
22 Krais siya bidi yamin Adi Komii krimiir Wanin siir om
iiir mi siya ini Adi Komii siir iina iinig miiya ini idwokaiyiuin
maeyauwa iikamim inigakim sim nidwokaiya saiir. Mi paek-
wosim ima mi nonkwo yiu ikim mi uridyiu bibiyie whiekak

ɨkɨm sɨmiir kouwɨn ɨni siyar ywowɨskiyɨn. Ɨriig.

4

Dimɨn taemɨnɨm kɨma dirɨraerariyɨm Adi Komii siir kwoɨn ɨiirara daɨngwo tɨr

1 Krais siya inkam krɨmiir hɨriinanar naokɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma biiya siya tɨrɨm sɨmiir tɨ swokɨ aɨngwoyokiyokɨigi mɨ siya ɨni inkam biyɨeyɨm sɨmiirar kɨgnɨnkɨn tɨoɨn siirɨn sɨma siir nonkwobumbunɨnkɨnɨm mɨ inkamkɨ kɨmiir tɨowi mɨ kɨmpɨsu kɨmiir hauuwi yɨ tɨ hɨriinanɨn, dimusi rani, kɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai aiirɨm naɨngwo tɨbmiigɨm, yɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm ɨni wadɨe mɨ owɨm whɨsarii rani, iikamɨm yɨpɨkɨ inkamkɨ tɨowiyɨm sɨmiir pɨuɨm mɨ ha kɨmpɨpɨsuwiyɨm mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn yɨo sɨmiir grabaingɨnɨuwi tɨ hɨriinan dimɨn biyɨeyɨn sɨma tɨriyɨm sɨmiir haiburgigɨm.

2 Mɨ tariinan kɨma dimɨnɨm kɨmiir kwoɨnkɨ naɨngwowɨm ta ɨiya kɨma nu tɨrar nikɨ owa sɨmiir kɨpi wakaeyokna dirɨraerar. Mɨ kɨma Adi Komii siir kwoɨn ɨiirara wakaeyokna ap ɨski.

3 Ɨi nhɨrɨm biiya namkiyɨm krɨma dimɨn biyɨe kasa bɨ dirɨraerarkɨm iikamɨm nuanɨm sɨma tɨrɨm sɨmiirɨn tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨm hɨniingɨm: Krɨma dimɨn biyɨe ɨmiirar wakaeyokna apkɨm mɨ krɨma sɨmiir dirɨraeraramɨn nhaminhami bɨ naɨngwokɨm, krɨma hɨi nanaeiyɨm krɨma siyɨu komii ɨiirar taouuga dirɨraerari, krɨma op kɨrɨekɨrɨeyɨm sɨmiir kwiyaeiyɨm ɨkɨ krɨma kwiyae nanaeiyɨm mɨ krɨmiir pɨuɨm pɨ whaowakakar nwowi mɨ krɨma nae pranaepranae bɨ naeikɨm mɨ krɨma ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir omakar mɨ amikɨm op kɨrɨekɨrɨe ɨmiir kwiyaeyɨm mɨ krɨma digɨumii Adi Komii siir yai aiir haimriiyɨugɨm mɨ krɨma pɨ uruwai siyaowaiyɨm sɨmiir inɨg ɨmiirar mɨ hainani.

4 Mɨ tariinanɨn iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirar nikɨ tɨrkrɨpkaiyɨm sɨma ɨni hindara yanaakiyɨm. Dimusi ran, i siyɨu biyɨe sɨmaka tɨr karamae nwowɨn mɨ sɨma kɨmɨdiniya yai bibiyɨe kɨmiir boɨn, nɨdidgak kɨma nwowɨm

5 mɨ ta saiir mhoɨiyarɨn ɨiya Adi Komii siya iikamɨm omwai-yar nikɨ waiyam mɨ naokaowɨm sɨmiir hɨdi mɨ tɨ iikamɨm sɨma wɨ sɨma sɨmar nanaaknɨnkiinaei sɨma tɨ hɨriinan dimɨn taemɨn biyɨeyɨm sɨmiir dimusi tɨrkɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika Adi Komii siya sɨmiirɨn asi nonkwobumbunɨnkɨni.

6 Mɨ ta hɨriinan saeya, Krais siya siir Yai Wɨn Kɨbiya iikamɨm yɨpɨkɨ omwaiya waiyam mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ biiya naokaowɨm sɨmiir boɨnmɨmauuɨm biiya Adi Komii siya boɨnkiya hɨniɨn iikam whɨekakɨm wa naokaowi. Krais siya hɨriinansi boɨnkɨn tɨ yaiyɨm iikamɨm yɨpɨkɨ biiya naokaowɨm sɨma wa wakaei mɨ

wa naɨngwo tɨbmii siir yai ɨmiirɨmɨn mɨ mhoɨiya sɨma wɨ Adi Komii saɨka nwowi. Ɨriig.

Kɨma dimɨn mɨiyɨkɨm Adi Komii siya hauuwiyɨm sɨmiirɨn sɨbgu kɨgrɨrao

7 Mɨ iikam ɨma mɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ tɨ nu ɨiir nwowɨm sɨma ɨni kingiinar nwowɨm wa nɨdwomaii. Mɨ kɨma sɨbgu daɨngwo omok mɨ kɨmakɨmasiyar kɨgrɨraona dimɨn taemɨnɨm kɨma tɨriiyɨm mɨ kɨma Bɨiyan Inkam Komiiyɨn nhwo siiramɨn sɨbgu kwɨsboɨn.

8 Tɨ dimɨnɨn yɨo prasae rani, ɨni ɨkɨ dimɨn taemɨn nhɨrɨm kɨma wakaeyokna apiyɨm ɨni sɨmiir kou ywowɨn. Kɨma ɨrni nwɨrniyam naɨngwokwonanaei. Dimusi rani, yɨo tɨriiginɨn kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwi dimɨn biyɨeyɨm ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨma dirɨraerariyɨm kɨmiir sɨmiirsi naɨngwoyɨmiyoksi.

9 Mɨ kɨma ɨkɨ iikam nhɨrɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨpɨkɨ kɨmiiram nɨtiyɨm kɨmaka ninɨ oniyɨm sɨmiirɨn sɨbgu kɨgrɨrao mɨ nae mɨnɨm mɨ whwonkai hɨi ɨkɨm mɨ dimɨn taemɨn nhɨr ɨkɨm mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm sɨmiir sɨbgu dirɨraerar haiginɨu mɨ kɨma kɨmiir kwoɨnɨm ɨo kwoɨn kɨpi naɨngwo sɨmiirɨn mɨ ha kɨpi dirɨraerar.

10 Mɨ nɨoknɨnkɨn komiiya Adi Komii siya prɨihauugiya kɨmiir wɨm kɨma ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨu mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ Adi Komii siir dimɨnpai dimɨnpaiyɨm kɨmiir hauuɨm wɨ sɨmiir sɨbgu kɨgrɨraowan iikam nwowi. Yɨm hɨnɨingɨm,

11 iikamɨm yɨpɨkɨ yai kɨmiir boɨnmɨmauuwi mɨ sɨma Adi Komii siir yaigɨyai ɨmiirara boɨnmɨmauu ɨski. Mɨ yɨpɨkɨ dimɨn taemɨnɨm iikamɨm sɨmiir whɨndirɨraerari Adi Komii siir kɨrɨeni mɨ ta hɨriinan saiirsika iikamɨm Adi Komii siir inɨg ɨiirɨn wa nwokɨ hainanɨm. Dimusi rani, Krais Jisɨs siya whɨndirɨraerarkiya kɨmiir saiirsika. Mɨ kara ha naɨngwowi iikamɨm siir inɨg ɨiir hainan, siyaɨrgɨn inɨg komiigakɨn mɨ pɨ siya kɨgrɨraowi iikamɨm nu tɨranɨm mɨ dimɨn taemɨn whɨekak ɨkɨm ɨinokɨinokɨn. Ɨriig.

Kɨma kɨpi naɨngwoyɨmiyok, tɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨmiir tɨrbumbuɨm sɨma Krais siir bɨdiyar ɨkɨ tɨrɨm

12 Tɨ kariir nomiiyau kɨɨnɨm kɨma kɨpi nanaawɨn tɨ hɨriinan hɨk kɨmpɨpɨsuɨm iikam kɨmiir nɨmbiniyɨm yɨm kɨmiir kɨnankɨuɨm mɨni mɨ sɨma wa nwokɨ kɨgɨm kɨma ɨni Adi Komii siirar sɨbgu wakaeyokna apɨm, kɨmiir kwoɨnɨn ha naɨngwowi tɨ dimɨn biyɨeyɨm bɨiya bɨ nɨmbiyamkɨm mɨ ta saeya nɨnkakniya. Nɨingaka. Bɨiyɨn Krais siirar bɨdi yɨmbiyamɨm.

13 Mɨ kɨma maɨrgɨmaɨrga dwo kɨma Krais siir hɨriinan nwokɨm dimɨn biyɨe kɨmiir nɨmbiniyɨm. Dimusi rani, mhoɨiya

ɨiya Krais siya swokɨ ɨti, siya, wɨ siya siyar nanaaknɨnkiinaei mɨ kɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga taokɨtaoka saɨka nwowi.

14 Mɨ iikamɨm wɨ yai bibiyɨe kɨrɨe kɨmiir nɨkbumbu boɨni. Dimusi rani, kɨma Krais siiram naɨngwo tɨbmiikɨm mɨ kɨma maɨrgɨmaɨrga dwo. Dimusi rani, Adi Komii siir naeyɨu kɨrɨeyɨn ɨni kɨmakar nwowɨn.

15 Mɨ kɨma siyɨu biyɨe kɨpi tɨr mɨ gavman siir mɨiyan iikamɨm kɨmiirɨn wɨ sɨma nonkwobumbunɨnkɨn haiɡɨnɨuwi tɨ siyɨu biyɨe hɨriinanɨn kɨma tɨriyɨn siirsi. Yɨm hɨniiŋɡɨm, inkam mɨn nɨsomsom aokao mɨ hɨi mɨn tauae mɨ siyɨu bibiyɨe iikam nhɨrmi tɨr mɨ kɨra ha naɨngwowi ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir kouwɨn ɨni kɨrar ywowɨn mɨ sɨmiir digworaekwowɨm yɨm ɨni kɨrar mɨ kɨɡrɨraowɨm mɨ tɨ hɨriinan dimɨnɨm yɨm kɨpi tɨrmɨmɨn.

16 Mɨ inkamɨn iikam biyɨeyɨm dimɨn biyɨe tɨriyɨm sɨma wɨ kɨriir tɨrbumbunɨnkɨni. Dimusi rani, siya Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apikɨn mɨ siya sɨmiirsi kɨpi nɨdid siya Adi Komii siir inɨɡ ɨiirar hainan. Dimusi rani, siya Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmiikɨn.

17 Mɨ ta ɨiya bɨdi yɨmbiniya Adi Komii siya iikam ɨmiir hɨdana. Mɨ siya bɨiyɨn wɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siir yai aiir wakaeyokna apɨm wɨ sɨmiir hɨdi. Mɨ siya bɨiyɨn iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm krɨmiir hɨdi mɨ mhoɨiya wɨ panɨɨna tɨri iikamɨm yɨpɨkɨ diɡɨumii Adi Komii siir yai kɨbi aiir haim-riiyɨuɨm sɨmiirɨn? Sɨmiirɨn wɨ siyar nonkwobumbunɨnkɨn ɨuɡuskii.

18 Mɨ Adi Komii siir yaiyɨm Yokwo Komii saiir hɨr nwokaiyɨm yɨm hɨniiɨna boɨnkɨm,

Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm ha nɨmbiyami hɨk sɨmiir hauuwam mɨ sɨmiir kwoɨnɨm pariiparii sɨma nɨpiyaokɨiyɨm Adi Komii siir wakaeyokna apsi, mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm tɨ iikamɨm Adi Komii siiram wakaeyokna apiyɨm sɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiyamɨn pariipariiya nwowi, mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ diɡɨumii Adi Komii siir haimriiyɨuɨm yɨm wɨ panɨɨn panɨɨna tɨri, ha? Yɨm wɨ hindara nasae bornɨnopkainam ɨuɡuskii.

19 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ dimɨn bibiyɨekɨ kiyɨkaiɡaiyɨm mɨ hɨkak ha nwowɨm, yɨm Adi Komii siirar kwoɨnkɨn tɨ hɨriinan nɨmbiyamɨn mɨ sɨma kɨpi naɨngwoyɨmiyok. Mɨ Adi Komii siiram daɨngwo tɨbmii yɨpɨkɨ iikam whɨekak krɨmiir nonkwokwokiyɨn mɨ siya sɨmiir whɨndirɨraerarɨn mɨ sɨmiir mɨ kɨɡrɨraokɨn. Dimusi rani, siya dimɨn taemɨnɨm bɨiya siya boɨnɨm, siya dirɨraeraram, siya sɨmiirɨn wa dirɨraerari. Ɨriiɡ.

5

Kima adiyaowae iikamim kima Adi Komii siir piuganan iikamim simiir sibgu kigrirao

1 Mi ta hiriinana saiirsika, iikamim Adi Komii krimiir
Wanin siir piugananim iki iikam nhirim simiir kigriraowiyim
kara kimiirin hiriinansi boinonkwokwoki. Mi kara iriipi
hiriinan inkam adiyaowaeyairgin kimiir hiriinan mi karar
kigin Krais siya naonamin. Mi kara wi siyaka boinaii
dimin taemin miiyik miiyikim mhoiiya Adi Komii siya
nanaakninkiiyanim.
2 Kara kimiirin tisa boinonkwokwokiyin kima iki Adi Komii
siir iikamim sibsibnanim yipiki kimaka waraur nwowim
simiirin sibgu kigrirao. Kima sibgu kigrirao Adi Komii siya
naingwowin kima tiram siir hiriinan. Dimusi rani, kima wi
kipi diriraerar dimin taeminim, sima kimiirin hiniina boini
ti hiniin diminin siir ti diriraerar. Niingaka. Kima simiir tiri.
Dimusi rani, kimiir kwoinim simiir diriraerarim naingwokim
kima simiirin minam kipi diriraerar umir komii haiyim, kima
simiirar diriraerar. Dimusi rani, kima simiirin niinginiinga
tiramar naingwokim.
3 Kima iikamim Adi Komii siya nokmwin okwo haiginiuwim
kima, kimamar kipi naingwona hiniinin kouwin ini kimar
ywowim mi simiirin kimar nokmimin tir dimin taemin
tiramin. Niingaka. Wim kima ini aknainan ywowim iikamim
warauranim simiir niisiimauuwam dimin taeminim sima
kigna apam.
4 Mi mhoiiya iiya Jisis Krais siya krimiir kigriraowi inkam
komiiyin siya swoki iti, siya wi siya siyar nanaakninkiinaei mi
kima wi saika ninkin haii dimin taemin kibikibiyim iinokiinok
nwoyokiyokiiyim kigugu karamae nwowiyim.
5 Mi ti hiriinan siyiu kamwowin kara pi yainan whranim
kimiir boinonkwokwoki, kima iikamim yipiki kimiir
kigriraowiyim simiir yai imiir sibgu wakaeyokna ap kima
whiekakarin irni nwirni yai wakaeyokna. Dimusi rani, Adi
Komii siir yaiyim Yokwo Komii saiir nwowim yim hiniina
boinkim, Adi Komii siya iikamim yipiki ha naingwowim
simairgim inkam komiikomiiyim, siya digiumii simiir
haimriiyiugin mi siya ti iikamim yipiki simamar naingwona
karamae nwowiyim siya wi simiir whinkinsiis haiginiuwi.
6 Dimusi rani, yaiya Adi Komii siya boina saiirsika, kima
ha daingwo Adi Komii siya inig komiigakin mi kima kimamar
kipi naingwona mi kima siir yai imiirar wakaeyokna ap mi ta
saiir mhoiiyarin iiya siya nimbina siya kimiirin wi wadieyar
whindiriraerar haiginiuwi mi kima wi kiriekikiriieya nwowi.

7 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kɨma naɨngwoyɨmiyokɨm kɨmiir
kiyaii, kɨma tɨ dimɨn taemɨn ɨmiiramɨn Adi Komii siiram srɨi
siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨm kɨmiirɨn. Dimusi rani, siya
kɨmiiram naɨngwokwonanaei mɨ kɨmiirɨn wɨ siyar kɨgrɨraowi.
8 Kɨma sɨbgu mɨntɨrao mɨ kɨmasiyar kɨgrɨraona. Kɨmiir
sau omoman inkamɨn Setan siya ɨni wraisu komiiyɨn yɨpɨkɨ
laion dapiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn siya hɨnda tɨnda pa
naprɨrɨr kaowi ɨkɨ wraisu nhɨrɨm sɨmiir pisomsom aokaowɨm.
Setan siir siyɨuɨn hɨniɨngɨn, siya hɨnda tɨnda pa naprɨrɨr kaowi
iikamɨm sɨmiir nɨpiyaokɨiyɨm sɨma digɨumii Adi Komii siir
haimrɨiyɨugɨgɨm.
9 Kɨmiir kwoɨnɨm kɨrɨe hɨriiyar dwokrɨpkai mɨ digɨumii Se-
tan siir haimrɨiyɨu mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ
Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apɨm. Dimusi rani, kɨma
ɨna nɨnokɨnkɨnɨm iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir wakaeyokna
apɨm hɨnda tɨndanɨm, dimɨn biyɨeyɨm wɨ sɨmiir tɨrbumbuwi
kɨmiir tɨrbumbuni hanɨin aka mɨ kɨmiir kwoɨnɨm kɨrɨeya dwo.
10 Mɨ ta ɨiya kɨma hɨk kɨmpɨpɨsu haii saiir mhoɨiyarɨn Adi
Komii sikɨsiyaɨrgɨn yɨpɨkɨ dimɨn taemɨn mɨiyɨk whɨekakɨm
sɨmiir bwamkɨbwamɨn. Mɨ siir dimɨn mɨiyɨkmɨiyɨkɨm wɨ
kɨmiiram nɨmbini kɨma haiyɨm mɨ kɨma wɨ Krais saɨka
nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn. Mɨ kɨmiirɨn wɨ mɨiyɨk Adi
Komii siya siyar nwowaigɨnɨuwi mɨ wɨ siya kɨrɨe haigɨnɨuwi
mɨ kɨmiirɨn wɨ siyar mɨ whɨndirɨraerar haigɨnɨuwi.
11 Kara ha naɨngwowi Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya dig-
woraekwo whɨekakɨm sɨmiirar kɨgɨrkaki ɨinokɨinokɨn. Ɨriig.

Mɨ kara pɨ yaimɨrsɨsɨm nhɨrɨm sɨmiir swokɨ boɨnki

12 Tɨ inkamɨn Sailas nɨkɨuwiyɨn yɨpɨkɨ kara
naɨngwokwonanaeiyɨn, siya whɨn wɨn haigɨnɨugika ta
yokwo mɨrɨsɨma kara kɨmiir boɨnonkwokwokiya mɨ kara
ta yokwowa mɨnam wɨnkika kɨmiir nɨisɨimauuɨm ta yaiya
kɨma naɨngwo tɨbmiiya yɨm Adi Komii siirgɨsɨirar yaigɨm. Mɨ
kɨmiir kwoɨnɨm kɨrɨe dwo mɨ sɨmiir wakaeyokna ap.
13 Mɨ kɨma iikam naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨpɨkɨ om Babilon
hɨr nwowɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya nɨmbinɨm siirɨm
sɨmiir wakaeyokna ap mɨ sɨma mɨ Mak siya yɨpɨkɨ kariir
yɨnɨsɨmkɨinanɨn kanaka wakaeyokna apiyɨn Adi Komii siir,
sɨmiir nokboɨnmamaɨra kɨmiiram hauugika.
14 Kɨma iikam whɨekakɨm yɨpɨkɨ kɨmiir nomiiyauɨm
naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir kɨgi mɨ sɨmiirɨn dankabmamaɨr
mɨ dokboɨnmamaɨr haigɨnɨu.

Mɨ kara ha naɨngwowi kɨma Krais siir iikam whɨekakɨm
kwoɨnɨn ɨrɨpa nongwomamaɨr aeiyɨn siir bɨdi haiyɨn. Ɨriig.

2 PITA

Pita siya ta yokwowa iikamim naingwo tibmiiyim simiiram swoki winkikin. Siya hiriiyar naingwokin siya wi kimimin tani ti nu iirin wi sipi haiburgigi mi siya ta siir yaiya nikopkaigiyana saiir asi boinkikin iikamim naingwo tibmiiyim simiir kinsiis haiginiuwam. Siya simiirin ti hiniina boinkikin, wari kamim niksisaeyim simiir yaiyim simiiram kipi naingwo tibmii. Siya simiirin ti profet niksisaeiyim simiirsi boininkwokwokikin. Siya simiirin min boinkikin, sima simiir naingwo tibmii aiirin sibgu donkworinu dimusi rani, Jisis siya wa tiri diminim siya boinim mi siya wi sipi swoki iti. Ɨriig.

Yokwo kwisaka aeya Pita siya winkiya

1 Kara Saimon Pitakin, inkamin whisarii mii priimiriiyin Jisis Krais siirim, kariirin siyar nikmwin okwo haiginiugin siir yai imiir boinmimauuim. Kara ta yokwowa iikamim yipiki simiir naingwo tibmiiya krimiir hiriinan komii nwowa mi yipiki ti yai kirie kibi kibiyim sim wakaeyoknam yipiki wi whiekak krimiirar whinkinsiis haiginiuwi kimiir winkika. Dimusi rani, Adi Komii siirsika krimiir dimin biyieyim Jisis Krais siya haiyoprimdiyiumiigikim mi krimiirin ini rirmiiya siyar ywowaiginiukiyim mi ini dimin whirki kimbu karamae-yar ywowim mi ti hiriinan siyiu iiirsi nanmaiwarkainakin whiekak krimiirin.

2 Mi kara ha naingwowi, Adi Komii siya mi Jisis Krais sowa hauuwi kimiirin, naingwobumbu mi nongwomamair ae wi nhami nhami hauu rani. Mi krimiir Adi Komiiyin mi Biiyan Inkam Komii ikin Jisis Krais sowiir kirieni yipiki kima sibgu inokninkinim. Ɨriig.

Adi Komii siya bidi yimbinin krima siirgisiirgim

3 Adi Komii yipiki kirie komiigakin, krimiir bidi hauuwim dimin taemin whiekakim krimiir whinkinsiis haiginiuwim siirim sibgu naingwo tibmiiyim. Dimusi rani, siya nanaakninkii haiginiugin krimiirin mi krima Krais siir asi ninokninkini, yipiki biiya krimiir nimbinin siir dimin miiyikim simiir haiyim mi kwoin miiyikin dimin whirki kimbu karamae nwowin mi wi saikar waiyayokiyokiikaeyami.

4 Ti hiriinan siyiuin siya bidi hauuwin krimiirin siir dimin kirie miiyik miiyikim biiya siya nimbinim krimiir mi ta hiriinan saiirsika mi tariinanin wim kima ti dimin taeminim simiir kirieya saiirin wim kima wa haiburgigi, ti dimin taemin biyieyim iikamim nuanim sima tiriyim simiirin. Mi ta hiriinan

saiirsika mɨ kɨma wɨ siir dimɨn mɨiyɨk ɨmiir haii mɨ kɨma wɨ Adi Komii siir hɨriinan nwowi.

5 Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, kɨma kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya saiirɨn sɨbgu sɨbgu kɨsɨsop dirɨraerar sɨbgu nwowam. Mɨ kɨra tɨ hɨriinan tɨri saiirɨn mɨ wɨ mɨinan nhami nhami kɨpi mɨrii Adi Komii siir yaiyɨm yɨpɨkɨ warɨ kɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm bɨiya kɨma nikɨ aɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir swokɨ ɨnomokɨnɨnkɨnamɨn.

6 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, ɨiya kɨma tɨ hɨriinan tɨri, mɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiirar kɨntɨmtɨnuna mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ nikwokrɨmkrɨp rani mɨ wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu rani mɨ tɨ ɨiyɨm dimɨn taemɨn biyɨekɨ nɨmbiyami mɨ wɨ mɨini hanɨin nwokɨ mɨriiyɨm sɨbgu nokworɨnukrɨpkaiyam. Mɨ wɨ maɨrgɨmaɨrga hɨriiyar nwokɨ okrɨpkaiyɨm Adi Komii siirgɨsiir siyɨuɨn wa kɨmiir waraur nwowɨn siiramɨn.

7 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, kɨma tɨ hɨriinan tɨri mɨ kɨma wɨ kɨmiir nomiiyauɨm sɨmiiram naɨngwokwonanaeiya mɨ sɨmaka nomboɨn ii aeiya wɨ saiir dɨisɨimauu sɨmiirɨn.

8 Mɨ tɨ hɨriinan dimɨnɨm kɨmiir kwoɨn nwokaiyɨm, yɨm ɨni yɨnkɨnɨukikaiyɨm mɨ sɨma wɨ kɨmiir whɨnkɨnsɨisɨ mɨ hɨriinana saiirsika kɨmiir kwoɨnɨm wɨ nɨingɨ nɨinga nwo rani. Nɨingaka. Saeya wɨ naeyar budi. Mɨ wɨm kɨma Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs Krais siirɨn wa sɨbgu ɨnokɨnɨnkɨni mɨ kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya siiramɨn wɨ kɨrɨeya nwowi.

9 Iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ hɨriinan dimɨn karamae nwowɨm sɨmiir kwoɨnauɨn, yɨm sɨma ɨni iikamɨm yɨpɨkɨ kɨgɨmok karamae nwowiyɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Dimusi rani, sɨma nhwokwɨsaekɨm. Tɨ hɨriinan iikamɨm sɨma bɨdi yaɨngwo owougiyɨm Adi Komii siya haiyoprimdiyɨumiigiya sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm. Mɨ hɨriinana saiirsika tariinanɨn sɨmiir kwoɨnɨm dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbukɨm.

10 Mɨ tɨ kariir nomiiyauɨm ɨiya Adi Komii siya nɨkɨuwa kɨmiirɨm mɨ siya bɨdi yɨmbinɨm kɨma siirgɨm, kɨma mɨinan mɨrii dimɨn mɨiyɨk tɨramɨn. Mɨ hɨriinan saiirsika tɨ dimɨnɨn wɨ kɨmiir whɨnkɨnsɨis haigɨnɨuwi mhoɨiya Adi Komii siya wɨ kɨmiir nanmaiwarkainaei. Mɨ kɨma tɨ hɨriinan dimɨn ɨmiir tɨri kɨma wɨ saɨka waiyayokiyokɨi siir om hɨr.

11 Mɨ kɨma tɨ hɨriinan dimɨn ɨmiir wakaeyokna api mɨ Adi Komii siya anowɨn wɨ kɨmiiramar haiwaoki mɨ hɨriinan saiirsika kɨma wɨ omɨn Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya kɨgrɨraowiyɨn yɨpɨkɨ bɨiya naonamɨn kɨmiir whɨndirɨraerarɨn mɨ kɨmiir nanmaiwarkainamɨn mɨ kɨma wɨ ɨinokɨinok saɨkar nwoyokiyokɨikaeyami.

12 Kɨma bɨdi yɨnokɨnɨnkɨnɨm tɨ dimɨnɨm kara boɨnkiyɨm mɨ kɨma sɨbgu dokworɨnu Adi Komii siir yaiyɨm sɨmiir kɨrɨeni bɨiya kɨma wakaeyɨm mɨ ha wakaeyokna apɨm mɨ ɨinokɨinokɨn kara kɨmiir boɨnurwokaiyɨm swokɨ

aingwokwonanaei ti dimin imiir.
13 Kara ha naingwowi yio siyiu wadiekin kara kimiira
boinmauu yokiyokiiyim ti dimin imiirin mi hiriinana saiir-
sika kima wi simiirar nwoki aingwoyokiyokiiyim iiya kara ti
omwaiya niki waiya tir.
14 Kara ina ninokninkinin, kariir iiya naowana ini kingiin
nwowa. Dimusi rani, biiya Jisis Krais krimiir Biiyan Inkam
Komiiyin siya boinmauugin kariirin ti dimin imiirin.
15 Kara ta yokwowa minam winki mhoiiya kara naonami
mi iinokiinokin sima wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi ti dimin
imiir naingwowoknakiyim. Ириig.

Krima iikamim bidi kigim Jisis Krais siir dimin kirie kirieyim paenan niuyaeiyim

16 Krima iikam krimiir yidwi wanwiyaemi niiwii
niingam simiir biri wakaeyokna apkim biiya iiya krima
boinmimauuim kimiir mi kimiir nanaakninki haiginiuwa
Jisis Krais siir yipiki kirie komiigakin mi yipiki wi swoki
iti. Niingaka, krimaki krimar kigin siir dimin kirie kirieyim
paenan niuyaeiyim.
17 Mi Adi Komii siya siir inig iiir hainanprapraski mi dimin
komiiyin paenan niuyaeiyin siir ywowaiginiugi. Dimusi
rani, ti yai imiirsika. Krima aposel kamim bidi wakaekiyim
iiya siya hiniina boinkiyin, tiriginin yio kariir yinisim
nwirkinwiruwan siya yipiki kara naingwokwonanaeiyin
18 Krimaki krimar wakaekim ti yaiyim Adi Komii siir om
hirinki nitim. Dimusi rani, krima saika nwokim mhiuin dimin
whirki kimbu karamae nwowin Adi Komii siya nwowiyin hir.
19 Dimusi rani, diminim biiya krimar kigim, krima ti yaiyim
biiya profet kamim sima boinmimauuim yipiki Adi Komii
siir yaiyim sima nanaakninkii haiginiuim simiiram naingwo
tibmiikim. Mi kima ti iikamim ti yai imiir wakaeyokna
api mi kima wi siyiu miiyik tiri. Ti Adi Komii siir yaiyim
yipiki ti profet kamim sima boinmimauuim ini paeya maeyau
niibwomambwowa saiir niuyaeiya mi nugakan nauunin
siya whwoyayakwokiyim kimiir niisiimauuwim bieyin ini
kingiin nwowin sipi nimbinaidni. Mi ti hiriinan yaiyim biiya
profet kamim sima boinmimauuim yim ini paeya niiyika
krimiir niuya haiginiuwiya ini saiir hiriinan ywowim Adi
Komii siir yaiyim simiir sibgu wakaeyokna apim mi iiya Jisis
siya swoki itana wi saiirar namwoiuwi yipiki bieyin nugak
nimbinaidniyakwokiyin siir hiriinan.
20 Mi biiyin kima ti dimin taemin hiniinim pi kwaboini,
simiir dinokninkin, wi nwirki siir kwoinara swoki ap rani, ti
yaiyim krimiir kwoinau nwokaiyim yipiki biiya profet kamim
sima boinkiyim. Niingaka.

21 Tikina ya kaimwoka. Dimusi rani, biiya profet kamim
sima dimin taeminim simiir kwoinau nwokaiyim simiir biri
wakaeyokna apkim mi ti yaiyim Yokwo Komiinau ha bi
winkim. Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin siya siyar
kiyaiigin simiir kwoinim mi sima yaiyim Adi Komii siya
boinmimauuim simiirin, ini simiirar swoki boinmimauuim.
Ириig.

2

Dimin biyieyim yipiki niksisae kamim sima tiri ima

1 Biiya niksisae profet kamim Isrelan iikamim simaka
nwokim. Ti iikam hiriinanim sima niti mi wi kimaka
nini oni ti niksisae yai bibiyieyim simiir hainaniyim mi
ti hiriinan diminim iikam nhirim yipiki Adi Komii krimiir
Wanin siir piuganiyim wi ti diminim simar nonkwobum-
buninkin haiginiuwi mi sima wi digiumii Biiyan Inkam
Komiiyin Krais yipiki biiya simiir nanmaiwarkainam naowin
mi hiriinan saiirsika wi kimimin tani siya simiirin wi pae
komiiya saiir nitnoudnankaigii.

2 Mi iikam whiekakim wi simiir siyiu biyie imiirar
wakaeyokna api mi wi ha boini, yio dimin karamaeka hii
hiriiyar danae. Mi mhoiiya iki iikam nhirim wi yai bibiyie
Adi Komii siir yai imiir nigbumbuwi ti diminim ti iikam
bibiyieyim sima tirim simiirsika.

3 Sima niksisae niiwiiyim simiirin minim naingwowi kimiir
kwoinim imiir kiyaeyam mi umir kimiir warauranki haiyam.
Adi Komii siya iiya ti hiriinan iikamim simiir hidana sai-
iramar nwokin. Adi Komiiyin yipiki simiir nonkwobum-
buninkinanin siya nhwo whin tani, siya ta iiya simiir
nonkwobumbuninkinana saiiramin ii haruwa haruwa bi
nwonanaekin saeya nimbiniyamin.

4 Ti hiriinan diminim biiya Adi Komii siya tirim yim
krimiirin hiniina niisiimauugim Adi Komii siya wi whisarii
nwonanae rani. Adi Komi siya paekwosimim yipiki dimin
biyie tirim simiir bi swoki kigninkin okin saikar nwowamin.
Niingaka. Siya simiirin maeyaua paekaka iikamim simiir
nonkwobumbuninkinana saiir hiriir yikropki mi sima ini
maeyaua paekaka saiir hirar niki okripkaiyim iiya Adi Komii
siya iikamim simiir hidana saiirim.

5 Biiya Adi Komii siya iikam biyieyim simiir biri swoki
kigninkin okin ti nuin omwai siir waiyam. Siya op komii
whira yikropki mi iikam whiekakim ini siyar kaiyoprimdipu
aokaokiyim. Inkam nwirin Noa nikiuwiyin yipiki hiniina
boinmimauuwiyin iikam sima dimin taemin miiyik imiiram
daingwo tibmii, siya mi iikam iriiyar is iko sima simar
ywonaowid, Adi Komii siya simiir biri nisomaokin.

6 Adi Komii siya om Sodom mɨ Gomora sowiir iikamɨm
sɨmiir bɨdi hɨdgiyɨm mɨ siya sɨmiir om owiir hangɨmugi
mɨ sɨmiirɨn ɨni wara yɨunamɨm. Tɨ hɨriinan dimɨnɨm yɨm
aknaɨnan iikamɨm sɨmiir nɨisiimauugɨm yɨpɨkɨ mhoɨiya
omwai waiyaei tɨ nu ɨiir mɨ dimɨnɨn yɨpɨkɨ dimɨn biyɨe sɨmiir
tɨriyɨm sɨmiir nɨmbiyami.
7 Adi Komii siya Lot siir kɨgrɨraokɨn inkam mɨiyɨk nwɨrɨn,
yɨpɨkɨ siir kwoɨnɨn hauugɨhauuga whiyɨeyɨn hɨinanaeni siyɨu
biyɨe sɨma tɨrɨn sɨmiirsi mɨ ɨriipɨ hɨriinan iikamɨm dimɨn
mɨiyɨkɨm sɨma tɨranɨm sɨma dɨgɨumii sɨmiir mɨ haimrɨiyɨugɨn.
8 Inkam mɨiyɨkɨn Lot siya iikam biyɨeyɨm sɨmaka nwokɨn mɨ
ɨinokɨinokɨn siya dimɨn biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm sɨmiirar kɨgɨn mɨ
dimɨn biyɨeyɨm sɨma mɨ boɨnɨm sɨmiirar mɨ wakaekɨm mɨ siya
haugɨhauga siyɨu biyɨe sɨma tɨrɨm sɨmiiramar whiyɨekɨn.
9 Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm krɨmiirɨn hɨniina nɨisiimauugɨm
Adi Komii siya ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨn siyɨuɨn iikam mɨiyɨkɨm
sɨmiir nanmaiwarkainaɨnɨn dimɨn kɨrɨe kɨrɨeyɨm hɨkak
nwowiyɨm sɨmiir hɨrankɨn. Mɨ siya wɨ iikam biyɨeyɨm
sɨmiir naɨngwo owou rani, sɨmiir tɨrbumbuam mɨ sɨmiir
nonkwobumbunɨnkɨnam mɨ sɨma wɨ ta ɨiya Adi Komii siya
siir iikamɨm sɨmiir hɨdana wɨ saiirsi napiyok rani. Nɨingaka.
10 Mɨ Adi Komii siya ɨna sɨbgu ɨnokɨnɨnkɨnɨn mɨ siya wɨ
nɨksɨsae profet iikamɨm yɨpɨkɨ hɨi nanaeni siyɨu biyɨeyɨm
sɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm sɨmiir wakaeyokna apɨm mɨ
siir kɨtinisiinam wɨ sɨmiir naɨngwo owou rani, sɨmiir
nonkwobumbunɨnkɨnamɨn mɨ tɨ yɨpɨkɨ iikamɨm, Adi Komii
siir kɨrɨe ɨmiir wakaeyokna karamae nwowiyɨm mɨ tɨ nɨksɨsae
profetɨm sɨmiir kwoɨnɨm kɨrɨe ywowɨm mɨ sɨma sɨmiir kwoɨn
ɨmiirar napikɨm mɨ sɨma yai bibiyɨe paekwosɨm ɨmiir boɨnsi
bɨ nɨdidikɨm.
11 Adi Komii siir paekwosɨmɨm sɨmiir kɨrɨeya komiiga ɨni
iikam biyɨeyɨm sɨmiir kɨrɨe aiir haiburɨm. Mɨ sɨma tɨ iikamɨm
sɨmiir bɨ boɨnhɨuriyɨu boɨnikɨm Adi Komii siir whwonkam ɨda,
sɨmiir boɨnwokiyopnatkaigiyamɨn. Mɨ tɨ nɨksɨsae profetɨm
yɨm ɨni tɨ hɨriinan siyɨu ɨiirar tɨrkrɨpkaiyɨm.
12 Tɨ iikam hɨriinanɨm yɨm ɨni hu habɨm kwoɨn mɨiyɨk
karamaeyɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm sɨma tɨram naɨngwowiyɨm
sɨma pɨ hindarar prɨidiraerari iikamkɨ sɨm haiyɨm mɨ sɨma
nɨtɨm. Mɨ tɨ iikam hɨriinanɨm yɨm wɨ mhoɨiya tɨoɨdwomaii. Mɨ
sɨma dimɨn taemɨnɨm sɨma nɨnokɨnɨnkɨn karamae nwowiyɨm
sɨmiirar prɨiboɨn prɨiboɨnikɨm. Mɨ mhoɨiya Adi Komii siya
wɨ sɨmiir nonkwobumbunɨnkɨni, niimauan wraisuɨm iikamkɨ
sɨm nɨtkikɨkɨniyɨm sɨmiir hɨriinan.
13 Mɨ sɨmiirɨn dimɨn bibiyɨeyɨm sɨma tɨrɨm, wɨ sɨmiirsi
nonkwobumbunɨnkɨn haigɨnɨuwi. Sɨma ha naɨngwowi,
kɨnaka naeiya ya dimɨn mɨiyɨka mɨ sɨmiir kwoɨnɨm sɨmiir mhɨi

imiirar mirninkinamar naingwowi, sima ini ta ma biyieya paowaigi piskimkopouim kimiir piu nonkwobumbuninkina ini saiir hiriinan ywowim mi sima simiir niksisae siyiu imiiramar mairgimairgaei simiir wakaeyokna apam.

14 Mi sima wig imiirar kaonanaeikim iripa piu simaka nwowim mi ti hiriinanin simiir kwoinin dig saeya nwowaiginiu rani. Niingaka. Mi sima iikamim simiir kwoin imiir kiyaiigim yipiki simiir naingwo tibmiiya kirie nwo karamae nwowiyim mi ta hiriinan saiirsika sima dimin biyie asi tiri. Mi sima minam naingwoyokiyokiii siyiu umir digworaekwo haiyanin yipiki iikamim simiir yai imiir wakaeyim simiir hiramki haiyim. Mi mhoiiya Adi Komii siya wi ti hiriinan simiirsi nhinikriropki.

15 Sima digiumii yaimwo imiir haimriyiuwi mi dimin biyie imiir napi iikamim yipiki siyiu miiyik iiir haiburgigim mi ha napwaeyamim nae hir simiir hiriinan ywowim. Sima dimin taeminim biiya inkam nwirin Belam nikiuwiyin Bioni yinisimin siya tirim simiir wakaeyokna apikim. Siya umirim naingwokin iikam sima hauuwim ti dimin biyieyim siya tirim simiirsi.

16 Mi siir donkiyin habwaowhaenan nwokin yai bi boinikin mi siya ini inkamnanar yomboboinin mi siya yai kirie siir boin mi siir mi ikidu dimin biyieyim siya naingwowim kwoinau nwokaiyim simiir tirsi.

17 Iikamim ti kamim simiir hiriinanim yim bi whindiriraerarikim, yim aeyowieyim op karamaeyim, simsinkaigaeyamim ini simiir hiriinan ywowim. Sima ini naoni wau komii komiiyim koua hir nakiibimbiramiyim ini simiir hiriinan ywowim, iki sima yaiyim sibgu whinkinsiis haiginiuwam bointidwokiiyim mi yim sima pi dimin whirminwhirmin swoki tir tani. Adi Komii siya ta maeyaua niibwomambwonana simiiram nimbinga.

18 Sima yai kirieyim yaimwo karamaeyim simiir wakaeyokna apikim, sima wi iikamim ti dimin biyieyim simiir kwoinau nwokaiyim wi simiir kwoin imiir kiyai. Sima wi iikamim yipiki ti dimin biyie imiir haiburgigim iki iikam nhirim sima niki apkripkaiyim simiir kiyaii.

19 Sima ti kam bibiyieyim hiniina boinikim, yio dimin karamaeka iikamim simiir kwoin imiir naingwo apamin. Mi ta hiriinan saiirsika, sima ti hiriinan iikamim yim sima wi saiir nikwowaisii rani, sima ini simiiram priimiriiyan iikam ywowim mi sima yaimwoni wakaeyokna apamin dig nwo rani. Dimin whirki inkam nwirni kwoin iiir kwirii idwokai mi siya ti diminin siir kwoin kwirii idwokaiyin siir swoki tiri, yio yaeya dimin biyie tir tani mi siya wi ti dimin biyie iiir swoki haiburgig rani. Ti dimin biyieyin siya bidi ywowin siir kouin

mɨ yɨo siya ɨni whɨsarii mɨɨ prɨimɨriiyan inkam ywowɨn.
20 Iikamɨm yɨpɨkɨm dimɨn biyɨe nuan iikamɨm sɨma tɨriyɨm
sɨmiir haiburgig. Dimusi rani, sɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm mɨ
ɨna naɨngwo tɨbmiiyɨm dimɨn mɨiyɨkɨm Jisɨs siirɨm bɨiya siya
naowa krɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haiyoprimdiyɨumiiyɨm mɨ
krɨmiir nanmaiwarkainaam. Mɨ sɨma dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir
kwoɨnau kwɨri ɨdwokaiyɨm ɨni sɨmiirar swokɨ apnamɨm mɨ
sɨma wɨ biyɨeyar nwowougusi dimɨn biyɨe bɨiya sɨma tɨrɨm wɨ
sɨmiir haiburgigi.
21 Yɨo tɨ hɨriinanɨn wɨ wadɨe pɨ ywowɨn bɨiya sɨma Adi Komii
siir yai kɨbiyɨm bɨiya inkamkɨ boɨnmɨmauuɨm sɨmiir wakae
karamaekɨswo mɨ sɨma bɨdi yasae ɨirgrak wakaeyɨm mɨ sɨmiir
bɨdi wakaeyokna apɨm. Mɨ mhoɨiya sɨma digɨumii tɨ yai ɨmiir
haimrɨiyɨugig mɨ ɨni siyɨu biyɨe ɨmiir swokɨ apnamɨm.
22 Tɨ hɨriinan dimɨnɨm bɨdi yɨmbiyamɨm yaimwowɨm bɨiya
profet kamɨm sɨma boɨnɨm sɨmiir hɨriinan, wrɨan dimɨnɨm
siya whɨekɨngikiyɨm pɨ sɨmiirɨmar swokɨ ami sɨmiir naeyɨmar
huɨn inkamkɨ hɨisokiyɨn yɨpa swokɨ ami maeyau bropa saiir
warɨprapraram. Tɨ yaiyɨm yɨm krɨmiir nɨisɨimauuwi tɨ iikam
yɨpɨkɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai ɨmiir wakaeyokna
apɨm mɨ tariinanɨn sɨma digɨumii siir haimrɨiyɨugigɨn. Ɨriig.

3

Iikamɨm krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm Jisɨs Krais siya wa swokɨ ɨti

1 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, takɨna
ya yokwo kwɨsaka aeya kɨmiiram wɨnhauugiya. Tɨkɨ yokwo
ɨmiirɨn kara kɨmiir kwoɨn ɨmiir swokɨ hɨurworwokaigi.
2 Kara kɨmiirɨn mɨnam naɨngwowi yaiyɨm bɨiya profet kam
mɨiyɨkɨm sɨma nanaakɨnkɨiyɨm sɨmiirɨm daɨngwo mɨ ɨriipɨ
hɨriinan kɨma Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir yaiyɨm yɨpɨkɨn
naonamɨn mɨ ha swokɨ ɨnsiin ɨdwowɨn krɨmiir nanmai-
warkainam sɨmiir tɨmɨ aɨngwoki, tɨ yaiyɨm siya aposel kamɨm
krɨmiir boɨnmɨmauugiyɨm yɨm kɨmiir boɨnmauugikɨm, tɨ
dimɨnɨm nɨm krɨma kɨmiir swokɨ kwaboɨnmauugii.
3 Kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm tɨkɨ hɨriinanɨm bɨi wɨ sɨma
nɨmbiyami ɨiya kingiin nwowi Jisɨs Krais siya swokɨ ɨtana.
Iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ nɨewaiyɨuwiyɨm yɨm wɨ sɨmbi nɨti mɨ sɨma
wɨ yai bibiyɨeyɨm bwam karamaeyɨm wɨ sɨmiir nɨnɨ boɨni,
sɨmiir kwoɨnkar naɨngwo apiyɨm.
4 Mɨ sɨma nɨksɨsae yai kɨmiir boɨni, bɨiya Jisɨs siya hɨnɨɨna
boɨnkɨn siya wa swokɨ ɨti mɨ siya papi nwowɨn? Yaiyɨm bɨiya
krɨmiir yɨdwi wanwiyae ɨma boɨnɨm, bɨ swokɨ ɨmbiyamkɨm ɨni
hindara yasae okainaiinamɨm. Mɨ bɨiya ɨiya Adi Komii siya
nonkwokwowɨn tɨ nu ɨiir siya whɨuwɨnɨunan mɨ tɨsi tariinana
namwoniyɨm, dimɨn taemɨnɨm ɨni hɨriiyar nwokrɨpkaiyɨm.

Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨma boɨnɨm hɨnɨin yɨm wɨ nɨmbiyam tani, yɨm kaimwo rani. Adi Komii siya dimɨn kasakasa bɨ kisɨsana haiginkɨn.

5 Sɨma tɨ dimɨnɨn siir nɨoknɨnkɨnam naɨngwo rani. Bɨiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya yaiyara boɨnkiyɨn mɨ nu nɨnomoro ɨna yɨmbiyamwo. Adi Komii siya nuɨn whɨi komii solwara saiir op ɨmiir nonkwokwokɨn mɨ nu ɨiirɨn nao siya whɨnkɨnsiisi mɨ yɨo tɨriiginɨn ɨriipɨ hɨriinan yɨo wɨ sɨpi mɨ kisɨnaei.

6 Mɨ mhoɨiya Adi Komii siya ha boɨnkiyɨn mɨ ha mɨ tɨrkiyɨn op aiirɨn mɨ opa ɨni nu ɨiirar ywomairɨpugiyɨn mɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm yɨm ɨna yaokaokiyɨm.

7 Mɨ tɨ nu nɨnomoro tariinan nwowo yo Adi Komii siir yai ɨmar nonkworɨnukrɨpkaii mɨ mhoɨiya ɨiya Adi Komii siya iikam biyɨeyɨm yɨpɨkɨ digɨumii siir haimriyɨuɨm sɨmiir nɨtkaigaigii paeya mɨ tɨ nu nɨnomoro yo wɨ warar nɨnkɨn ɨuwi.

8 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, kɨma tɨ dimɨn whɨruwa siir kɨpi naɨngwo owou. Adi Komii siya ɨi kwɨruwa ha naɨngwowikɨn bɨewi bɨewi kasaka rani mɨ bɨewi bɨewi whɨekakɨm yɨm ɨni ɨi kwɨruwanana ywowɨn.

9 Kɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya bɨ kɨmɨmɨnikɨn siir nɨmbinɨm sɨmiir tɨrkiyɨm ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨma naɨngwowɨm sɨmiir hɨriinan. Nɨingaka. Siya iikam whɨekakɨm krɨmiiramar nikɨ owɨn digɨumii dimɨn biyɨe ɨmiir haimriiyɨugigɨm mɨ siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm. Dimusi rani, siya inkam nwɨrkɨn maeyaua paekaka saiir hɨriir namɨm pɨ boriisopi. Siya hɨnɨinam naɨngwowi, iikam whɨekakɨm sɨma digɨumii sɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiir haimriiyɨugig mɨ siir wakaeyokna ap. Ɨriig.

10 Mɨ mhoɨiya ɨiya Bɨiyan Inkamɨn siya swokɨ ɨti mɨ siya, siya siya nɨisiimauunaei wɨ inkamɨn yɨpɨkɨn inkam nwɨrni digworaekwo tauaeyam nɨtiyɨn wɨ siir hɨriinan nɨti iikamɨm wɨ nɨnoknɨnkɨn tani ɨiya siya nɨti mɨ nhɨrɨm wɨ siiram nwokwokɨn tani. Mɨ ɨiya siya nɨta saiir mhoɨiya nɨnomora wɨ nhaminhami tɨoki rani, diyani hɨnɨin nu mɨ dimɨn taemɨnɨm siir nwowɨm mɨ digworaekwo iikamkɨ nonkwokwowɨm wa nɨuginhɨski mɨ wɨ op nɨmbiyami.

11 Mɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm wa nɨuginɨski mɨ wa dɨgi mɨ wɨm kɨma iikamɨm wɨ paniina nwowi? Kɨmiir kwoɨnɨm wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨpi kɨmbu Adi Komii siir yai ɨmiir tɨ wakaeyokna ap,

12 mɨ kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiir tɨ tɨr ta ɨiya saeya nɨtɨduduwɨm. Ɨiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siya swokɨ ɨti mɨ nɨnomora wɨ paekɨ nɨuwi mɨ wa dɨgi mɨ nauun sɨsɨm mɨ nauun komii komiiyɨm wa nɨuginɨski mɨ wɨ opnan nɨmbiyami.

13 Adi Komii siya bɨdi boɨnɨn siya wɨ yaeya nu nɨnomor nonkwokwowi mɨ nɨm krɨma sɨmiirɨm nwowi. Iikamɨm yɨpɨkɨ

biiya dimin biyie tirim tapaiirin sima wi iikamim dimin whirki kimbu karamae nwowi. Łriig.

14 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, wim kima ti dimin hiniinim ti biiya kwaboingigim simiiram nwowi ninomor win mi nu win wi sowa nimbiyamim mi kima miinan mirii dimin whirki niki kimbu karamae nwowim mi iriipa hiriinan dimin biyie tirisi mi hiriinan saiirsika Adi Komii siya kimiirin wa naingwowi dimin whirki bi kimbugin mi kima wi saika nongwomamai aei.

15 Mi kima ta saiir daingwo krimiir Biiyan Inkam Komii siya wi nitsisau rani, iikam imiir hidamin, siya krimiirin hiniina niisiimauuwi siya pi boriisopi krimiir nonkwobumbuninkinamin mi siya minim naingwowi krimiir nanmaiwarkainaam. Siya ini krimiir nomiiyau miiyikin Pol siir hiriinan ywowin, yipiki ti yai kibimi diminim Adi Komii siya hauuwim siir simiir winkiyim kimiirim.

16 Łiya Pol siya yokwowim ta iiya Biiyan Inkam Komii siya swoki itina saiir winiyim siya dimin taeminim kara niki boinmimauuwim simiirar swoki winkikim. Krima yai nhirim siir yokwonau nwokaiyim simiir sibgu inokninkin tani mi hiriinan saiirsika iikam biyie nhirim yipiki ninokninkin karamaeyim sima pi ti Pol siir yaiyim pi simiir ninkpitki niksisae yai nwowim mi ti hiriinan siyiu kaimwowin sima iki profet kamim yipiki iki yai nhirim sima winim Adi Komiiniyim pi sima mi inkpitki yai biyie mi inkin owam mi hiriinan saiirsika sima wi sima sima mi tirbumbunaei ti diminin sima tirim.

17 Mi ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim ta hiriinan saiirsika kima ina ninokninkinim ti dimin imiirin. Kima, kimasiyar mintaraona mi ti hiriinan saiirsika kima wi dimin biyie tir tani iki iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim sima tiriyim wi simiir tir tami mi hiriinan saiirsika kima wi Adi Komii krimiir Wanin siir yai kibiyim wi simiir haiburgik rani. Sima wi kimiir kinsiis haiginiuwi yinin omaka nonkworinuwiyin siir hiriinan.

18 Mi kima Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siir naingwobumbua saiir sibgu o, yipiki biiya naowin kimiirin siyar niki whindiriraerarim mi nanmaiwarkainaam. Mi tariinanin kima siirin kipiii ninokninkin tani mi mhoiiya kima siirin wa sibgu inokninkini. Kara ha naingwowi siya inig komiigak dwo tariinan mi mhoiiya mhoiiya iriipa hiriinan. Łriig.

1 JON

Jonɨn tɨ kamɨm Jisɨs siya nɨisiisiimauuɨm sɨmiir nwɨr ɨeya. Tɨ Jonɨn saɨsakɨnaɨrgɨn bɨiya Jisɨsni yai wɨn kɨbiyɨm sɨm nikɨ wɨnkiyɨn sɨmiir nanaakɨnkiiyam. Mɨ bɨigɨbɨiyan yokwowa Jon siya wɨnkiya ya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir boɨnkika sɨma, sɨmiir naɨngwo tɨbmiiya pɨ sɨbgu onkwokrɨpkaiyɨm ta yaiya yɨpɨka Jon siir nhwokɨnhwokar kɨga mɨ siir wɨɨngɨwɨɨngar mɨ wakaeya Jisɨs siirɨm. Siya sɨmiirɨn mɨn boɨnkikɨn sɨma ɨkɨ kamɨm nɨksɨsaeiyɨm sɨma boɨnmɨmauuɨm dimɨn taemɨnɨm Jisɨs siir yaiyɨm sɨmiir hɨriinan nwo karam nwowɨm sɨmiirsi mɨntɨrao. Siya sɨmiirɨn tɨ hɨniɨna boɨnkikɨn, sɨma tɨ nuan siyɨupai siyɨupaiyɨm sɨmiiram kɨpi naɨngwokwo sɨma ɨrni nwɨrniyam naɨngwokwonanaeya Jisɨs siya hauua saiir hɨriinan daɨngwokwonanae. Ɨriig.

Yaiyɨm krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyɨm inɨgak krɨma nwoyokiyokɨikaeyamam sɨma

1 Ta yokwowa krɨma wɨnkika Jisɨs Krais siir, yɨpɨkɨ krɨma dapiyɨn Yai. Bɨigɨ bɨiyarɨn Krais siya ha nwokɨn mɨ siyaɨrgɨn kwoɨnbudɨn omwaiwaiyayokiyokɨiiyɨn siir bwamkɨbwamɨn. Mɨ tariinanɨn krɨma siir bɨdi wakaeyɨm mɨ siirɨn krɨmakɨ krɨmar kɨgɨn mɨ siirɨn krɨmiir ɨingar nonkwokɨugɨn.

2 Mɨ kwoɨnbudɨn omwaiwaiyayokiyokɨiiyɨn siir bwamkɨbwamɨn ɨni siyar ywowɨskiyɨn mɨ ɨiya siya nɨta krɨma siir bɨdiyar kɨgɨm mɨ tariinanɨn krɨma siirɨn kɨmiir asi boɨnmɨmauuwi. Tɨ inkam nwɨruwan yɨpɨkɨ ɨinokɨinokɨn hɨriiyar nwowiyɨn. Bɨiya siya Adi Komii krɨmiir Wanɨn saɨka nikɨ okɨn mɨ ɨni siyar yanaakɨnkiibudgiyɨn.

3 Dimɨn taemɨnɨm krɨma kɨgɨm yɨm tɨ sɨma krɨma boɨnmɨmauuwɨm kɨmiir mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ ɨrɨpa asi nongwomamaɨri krɨmiir hɨriinan ta krɨma nwowiya Adi Komii saɨka mɨ siir yɨnisɨm ɨeya Jisɨs Krais saiir hɨriinan mɨ nɨm krɨma ɨni kwoɨn whɨruwar ywowɨskiyɨm.

4 Mɨ krɨma ta yokwowa kɨmiiramɨn hɨriinanam wɨnkika kɨma wɨ nwokɨ sɨbgu ɨokɨnkɨnɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiirɨn mɨ kɨma mɨ krɨma, krɨmiir kwoɨnɨm wɨ maɨrgɨmaɨrga nikɨ owɨm. Ɨriig.

Krɨma Adi Komii krɨmiir wanɨn, siir dimɨn kɨbi kɨbiyɨm sɨmiirarar wakaeyokna ap

5 Tɨ yaiyɨm Krais siya boɨnmɨmauuɨm krɨmiir mɨ nɨm krɨma tɨsi kɨmiir swokɨ kwaboɨnmamauuɨm. Adi Komii

krɨmiir Wanɨn siya ɨni bɨenan ywowɨn siya nɨi wara bɨ swokɨ omɨnomɨnikɨn.
6 Mɨ krɨma tɨ hɨniɨna boɨni siya mɨ krɨma ɨni kwoɨn whɨruwar
ywowɨm mɨ krɨma dimɨn biyɨe tɨri, nɨm wɨ nɨibwomambwo
naprɨrɨri, nɨm krɨma pɨ nɨksɨsaekɨm mɨ krɨma Adi Komii
siir yai kɨbikɨkɨbiya saiir bɨ wakaeyokna apkɨm nɨm siyɨu
bibiyɨeyɨm dimɨn biyɨe tɨriyɨm sɨmiir napkɨm.
7 Mɨ krɨma tɨ siyɨu kɨbikɨkɨbiyɨn Adi Komii siya nwowiyɨn
siirgɨsiir nwowi mɨ krɨma wɨ ɨrɨpar nongwomamaɨr aekiyami
siir nhɨeya saiir kɨrɨeni mɨ ta nhɨeya yɨpɨkɨ siir yɨnisɨm
ɨiira Jisɨs naokiinaiiniya ɨiya siya naonama mɨ tɨ dimɨn
biyɨe biyɨeyɨm krɨma tɨrɨm yɨm siya sɨmiirɨn wɨ hɨriiyar
haiyoprimdiyɨumiiyokiyokɨiyami mɨ krɨmiir kwoɨnɨm ɨni
rɨrmiigɨrɨrmiiyar ywokiyɨm.
8 Mɨ krɨma ha boɨni nɨm krɨma dimɨn biyɨe whɨrmɨn
whɨrmɨn karamaeka, nɨm krɨma, krɨma krɨmar swokɨ
prɨiyɨksasaenaei mɨ Adi Komii siir yai kɨbi kɨbiyɨm yɨm wɨ
krɨmiir kwoɨnau haigi okai rani.
9 Mɨ tɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm krɨma tɨrɨm sɨmiir boɨnɨnkɨi.
Dimusi rani, Adi Komiiyɨn dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn mɨ
siya ta nɨmbin aiir nonkworɨnukrɨpkaiyɨm dimɨn biyɨe
biyɨeyɨm wɨ siya haiyoprimdiyɨumiigi mɨ krɨmiir kwoɨnɨm
wɨ rɨrmiigɨrɨrmiiya nwokii.
10 Mɨ krɨma hɨniɨna boɨni nɨm krɨma dimɨn biyɨe bɨ tɨrkɨm
mɨ krɨma Adi Komii siirɨn wɨ hɨniɨna boɨni, Adi Komii siya
nɨksɨsaeyan inkamkɨn. Dimusi rani, ombud komiiyɨn dimɨn
biyɨe kɨna bɨdi tɨrɨm. Ɨriig.

2

Kraisɨn, inkamɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowɨn krɨmiirɨn siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn

1 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, kara
tɨ yaiyɨm kɨmiiram wɨnkikɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma
dimɨn biyɨe paɨnisi tɨrsi. Mɨ krɨmiir nwɨrkɨ dimɨn biyɨe tɨri, nɨm
krɨma Jisɨs Kraiskakaɨrgɨm tɨ inkamɨn dimɨn whɨrkɨ kɨmbu
karamae nwowɨn siirɨn wɨ siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi. Siya
wɨ Adi Komii siiram asi srɨigi wɨ krɨmiirsi srɨigii.
2 Yɨo Jisɨs Krais sasaɨrgɨn yɨpɨkɨ bɨdi bɨdiniya sasaɨr nɨnkɨn
ɨmiiyaenan Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir tɨ dimɨn biyɨe
biyɨeyɨm sɨmiirsi siirgɨsiir nhɨe aiirar mɨ tɨ ɨo kwoɨn Adi
Komii siya naɨngwowiyɨn krɨmiiram yɨo siya bɨdi yɨkrɨpkiyɨn.
Dimusi rani, dimɨn biyɨe biyɨeyɨm krɨma tɨrɨm siya tɨ hɨriinan
sɨmiirsi naokɨn sɨmiir haiyoprimdiyɨumiigiyɨm. Yɨo krɨmiir
dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨmiirara rani. Nɨingaka. Siya ɨkɨ ɨikam
whɨekakɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir
warar haiyoprimdiyɨumiigikɨm.

3 Mɨ krɨma siir yai ɨmiir sɨbgu wakaeyokna api mɨ krɨma
siirɨn wɨ hanɨɨngɨn sɨbgu nɨnokɨnkɨni.
4 Mɨ inkam nwɨrɨn ha boɨni, mɨ kara Adi Komii siirɨn ɨna
sɨbgu ɨnokɨnkɨnɨn mɨ siya yai ɨmiir wakaeyokna ap karamae
nwowi mɨ tɨ inkam hɨriinanɨn yɨpi pɨ nɨksɨsaekɨn mɨ Adi Komii
siir yaiyɨm yɨm siir kwoɨn hɨr wara nwokai rani.
5 Mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ ɨinokɨinok Adi Komii siir yai ai-
iram naɨngwowiyɨm yɨm sɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm siyɨuɨn si-
iram naɨngwokwonanaeiyɨn siyɨumwokɨsiyɨumwoɨn. Mɨ ta
hɨriinan saeya krɨma sɨbgu dɨnokɨnkɨn nɨm krɨma Adi Komii
saɨka bɨdi yamasuɨm.
6 Mɨ yɨpɨkɨ ha boɨni yɨo siya Adi Komii saɨka bɨdi yamasuwɨn
mɨ siya wɨ dɨmɨn taemɨnɨm bɨiya Krais siya tɨrɨm wɨ sɨmiir
hɨriinanar tɨmɨ tɨr. Ɨriig.

Mɨ yɨpɨkɨ siir nomiiyauwam naɨngwokwonanaeiyɨn yɨo Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apikɨn

7 Mɨ tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, tɨ
yaiyɨm kara wɨnkiyɨm kɨmiiram hɨniɨn kɨma wɨ panɨɨn panɨɨna
nwowi yɨm yai wɨn tani. Kɨma sɨmiir bɨdiyar ikɨ wakaeyɨm ɨiya
kɨma bɨigɨbɨi Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram naɨngwo tɨbmii
kɨɨna.
8 Mɨ tɨ yaiyɨm tɨ kara wɨnkiyɨm kɨmiiram yɨm yai wɨnkɨm. Mɨ
iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ mɨiyɨm Jisɨs Krais siya mɨriiyɨm sɨmiir kɨgɨm
mɨ tɨ kɨma mɨrii ɨkɨm mɨ sɨma wɨ haɨni nɨnokɨnkɨni taka yaiya
ya yai kaimwowaɨrga. Mɨ yɨm tɨ yaiyɨm yɨm hɨniɨna boɨnkɨm,
krɨma krɨmiir nomiiyauɨm sɨmiiram naɨngwokwonanae.
Dimusi rani, krɨma ɨni tɨ yai ɨmiir wakaeyokna apɨm
mɨ tɨ dɨmɨn biyɨeyɨm tɨ iikami kwoɨnau nwokaiyɨm
niibwomambunan yɨm wɨ sɨmbi kɨnɨmnɨsainami mɨ sɨmiir
maeyauwa wɨ tɨ dɨmɨn kɨbiyɨm paenan nɨuyaeiyɨm wɨ sɨma
kɨsɨna okainaowidi. Jisɨs Krais siyaɨrgɨn bwamkɨbwamɨn
paenan krɨmiir nɨuya haigɨnɨuwiyɨn.
9 Mɨ yɨpɨkɨ ha boɨni, yɨo siya Adi Komii siir yai ɨmiirar
wakaeyokna apikɨn mɨ siya ɨo pɨ siir nomiiyau ɨnaka swokɨ
owi mɨ yɨo hɨriinan inkamɨn yɨo Adi Komii siir yai ɨmiir bɨ
wakaeyokna apikɨn. Yɨo ɨni inkamɨn nɨiyaka napamwɨɨiyɨn
siyɨu si sikwo pae mɨn nɨrɨriya apnam karamae nwowiyɨn ɨni
siir hɨriinan ywowɨn.
10 Mɨ yɨpɨkɨ siir nomiiyau ɨiiram naɨngwokwonanaei mɨ Adi
Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna api, yɨo ɨni inkamɨn siyɨu
nabɨe kɨgɨmok apiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn mɨ yɨo siya siyɨu
ɨiirɨn ɨna sɨbgu kɨgomok apɨn mɨ siya wɨ nɨigɨkiyamyao akai
rani.
11 Mɨ yɨpɨkɨ siir nomiiyau ɨnaka nwowi ɨo mɨ yɨo tari Adi
Komii siir dɨmɨn taemɨn bɨ nɨnokɨnkɨnkɨn. Yɨo dɨmɨn biyɨe

biyɨeyɨm sɨmiir wakaeyokna apikɨn inkamɨn yɨpɨkɨ siyɨu si napamwɨiiyɨn nɨiyaka si hɨnɨin. Mɨ siir nhwo ɨiirɨn nɨi aeya nɨmɨui mɨ ta hɨriinan saiirsika siya paniisi kɨgomok api siyɨu ɨiirɨn.

12 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, ta yokwo kara wɨnkiya kara dimusi bɨ wɨnkikɨn warɨ dimɨn biyɨe biyɨeyɨm kɨma tɨrɨm sɨmiirsi wɨnkika sɨmiirɨn Adi Komii siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm. Sɨmiirɨn siya bɨdi haiyoprimdiyɨumiigiyɨm. Dimusi rani, dimɨn kɨbi kɨbiyɨm bɨiya Krais siya tɨrɨm sɨmiirsika.

13 Kɨma tɨ adɨm, kara ta yokwowa kɨmiiram wɨnkika. Dimusi rani, wɨm kɨma siirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨn yɨpɨkɨ bɨiya omwaiyar nikɨ waiyayokiyokɨiyɨn mɨ tariinanar nadɨgniyɨn siiramɨn. Kara yokwowa yainan whrwanɨm nonkwona karamae nwowɨm kɨmiiram wɨnkika. Dimusi rani, Adi Komii siir yaiya wɨ kɨmiir kwoɨn waraurar nikɨ okaiyokiyokɨiyɨm mɨ kɨma wɨ Setan siir nwokɨ ikwowaisiiyɨm.

14 Kara yokwowa yainan whwran kɨmiiram wɨnkika. Dimusi rani, wɨm kɨma ɨni kɨrɨe hɨriiyar nwokrɨpkaiyɨm mɨ Adi Komii siir yaiya ɨni ini hanɨin kɨmiir kwoɨnan kwɨrii ɨdwokaiya mɨ kɨma Setan siir bɨdi ikwowaisiigigɨm. Kara yokwowa ad ɨmiiram wɨnkika. Dimusi rani, wɨm kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm yɨpɨkɨm omwai hɨriiyar waiyayokiyokɨiyɨn mɨ ɨni tariinanar yadɨgniyɨn.

15 Mɨ kɨma dimɨn biyɨe biyɨeyɨm iikamɨm sɨma tɨriyɨm tɨ nu ɨiiranɨm sɨmiiram kɨpi naɨngwo sɨmiir wakaeyokna apam. Mɨ yɨpɨkɨ tɨ nuan dimɨn taemɨnɨm sɨmiiram naɨngwowɨ mɨ yɨo tari Adi Komii siiram naɨngwokwo rani.

16 Mɨ dimɨn taemɨnɨm nuanɨm yɨm hɨnɨingɨm, mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ sɨma kɨgɨm sɨma ɨinokɨinokɨn sɨmiir haiyamar mɨni mɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiiramar mɨ kɨgmaɨri mɨ siya ɨkɨ siir inɨg ɨiirar hainanaeiyɨm mɨpi ha boɨni, kara digworaekwokɨ naokɨngugunankaigɨn ɨni ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmiir haiburɨn. Mɨ yɨm digworaekwowɨm yɨm Adi Komii siir tani. Nɨingaka.

17 Mɨ dimɨn taemɨnɨm tɨ nuɨn siirɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm kɨgmaɨri ɨkɨm yɨm wɨ sɨmbi dɨgii mɨ yɨpɨkɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya naɨngwowɨm sɨmiir wakaeyokna api yɨm wɨ hɨriiyar nokwoyokiyokɨigiyami. Ɨriig.

Krais siir sau omomɨm yɨm wɨ sɨma sɨmar nɨisiimauunaei

18 Tɨ kariir nomiiyauɨm, ɨiya tɨ nu ɨeya dɨgiyana ya kingiin bɨdi yɨtkiya. Mɨ wɨm kɨma ta yai aiirɨn bɨdiyar yɨnokɨnkɨnɨm hɨnɨin Jisɨs Krais siir sau omomɨn wɨ panɨin panɨina nɨmbiyami. Mɨ Jisɨs Krais siir sau omom whɨekakɨm yɨm bɨdi yɨtɨm mɨ yɨm sɨma sɨmar bɨdi yanaakɨnkɨinam mɨ nɨm krɨma ta ɨi aiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm ya ɨni kingiin nwowa.

19 Dimusi rani, tɨ kamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siir sauan omom
wɨn nwowɨm yɨm sɨma ɨrɨpa kwoɨn krɨmaka nwo rani, yɨpɨkɨ
Jisɨs Krais siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨniyɨm, yɨm sɨma krɨmiir
bɨdi haiburgigɨm. Mɨ sɨma ɨrɨpa kwoɨn krɨmaka nwokɨswo
mɨ sɨma pɨ ɨrɨpa krɨmakar pɨ ywowɨn. Mɨ sɨma krɨmiir bɨdi
haiburgigɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika nɨm krɨma ta saiirɨn
bɨdiyar yɨoknɨnkɨn kɨɨnɨm, sɨmiir nwɨrkɨ ɨrɨpa kwoɨn krɨmaka
bɨ swokɨ okɨm. Nɨɨngaka.

20 Adi Komii siir naeyɨuɨn ha nɨtɨn ini hanɨɨn kɨmiir kwoɨn
ɨmiir inɨ kwɨrii ɨdwokaini mɨ ta hɨriinan saiirsika, kɨma tɨ
dimɨn taemɨnɨm sɨmiir dimɨn mwokɨmwoɨm sɨmiir asi sɨbgu
nɨnomoknɨnkɨni.
21 Kara ta yokwowa kɨmiiramɨn ha bɨ wɨn boɨnkikɨn, wɨm
kɨma Adi Komii siir dimɨn taemɨn mwokɨmwoɨm sɨmiir bɨ
nɨoknɨnkɨnkɨn. Nɨɨngaka. Wɨm kɨma sɨmiirɨn bɨdiyar
yɨoknɨnkɨnɨm. Mɨ tɨ digworaekwowɨm yɨpɨkɨ kaimwo
nwowɨm mɨ tɨ digworaekwowɨm yɨpɨkɨ kaimwo nwo karam
nwo ɨkɨm wɨm kɨma sɨmiirɨn bɨdiyar yɨoknɨnkɨn dɨgɨm. Mɨ
kɨma tɨ nɨksɨsae yaiyɨm yɨpɨkɨ yaimwokɨyaimwoɨm sɨmiir
nɨinɨkikrɨmkrɨpiyɨm sɨmiirɨn ɨna mɨ ɨoknɨnkɨnɨm.

22 Mɨ yɨpɨkɨ nɨksɨsaeiyɨn? Mɨ tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ ha boɨniyɨn
Jisɨsɨn yɨo Krais rani mɨ tɨ hɨriinan inkamɨn Adi Komii siya
nɨmbingii mɨ siya siirɨn wa nɨkropkii. Mɨ yɨo tɨ inkamɨn yɨo
Jisɨs siir sau omomkɨn. Mɨ Adi Komii siya mɨ siir yɨnisɨm ɨeya
sowiirniiyɨn dɨgɨumii bɨ haimrɨiyɨugigo.
23 Mɨ tɨ iikam hɨriinanɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siir mɨisɨsaeiyɨm
mɨ yɨm sɨma ɨriipɨ hɨriinan Adi Komii siir warar mɨ mɨisɨsaei
sɨmiir Adɨn. Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siir haiyɨm mɨ yɨm
sɨma ɨriipɨ hɨriinan Adi Komii siir warar mɨ ɨnkɨn haigɨm sɨmiir
Adɨn. Ɨriig.

Adi Komii siir naeyɨuɨn krɨmiirɨn siya nɨisɨimauugɨn yai mɨiyɨk

24 Mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨma wɨ kɨmasiyar mɨntɨraona. Mɨ
yai kɨbiya yɨpɨkɨ bɨɨgɨbɨɨ kɨmar wakaeya, ya kɨmiir kwoɨnau
waraurar haiginonkworɨnukrɨpkai. Mɨ kɨma tɨ hɨriinan tɨri mɨ
kɨma wɨ kwoɨn whɨruwa Adi Komii siya mɨ siir yɨnisɨm ɨeya wɨ
sowakaniiyar nwowi.
25 Mɨ yɨm tɨriigɨnɨm yɨm sɨma Jisɨs Krais siya nɨmbingiyɨm
krɨmiiram krɨma haiyɨm. Siya krɨmiir whɨnkɨnsiis
haigɨnɨuwam nɨmbingikɨn mɨ krɨma wɨ Adi Komii saɨka nwokɨ
sɨbgu oyokiyokɨikaeyamɨm.

26 Kara ta yokwowa kɨmiiram wɨnkika kɨmiir
boɨnworwokaigiyɨm tɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ tɨ iikam ɨma
naɨngwowiyɨm kɨmiir nɨksɨsaeyam.

27 Mɨ Jisɨs Krais siya siir naeyɨuɨn kɨmiir bɨdi hauugiyɨn mɨ
ta hɨriinan saiirsika siya kɨmiir asi whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi.
Mɨ tɨ naeyɨuɨn kɨmiir kwoɨnau waraurar nwokaikrɨpkaii
mɨ kɨma wɨ inkam nwɨram noksɨr tani kɨmiir nowom-
warkaiyɨuwamɨn. Mɨ tɨ naeyɨuɨn kɨmiirɨn wɨ siyar nowom-
warkaiyɨuwi dimɨn taemɨn whɨekakɨm. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm
wɨ siya nowomwarkaiyɨuwi, yɨm nɨksɨsae dimɨn tani yɨm
kaimwowaɨrgɨm. Mɨ yɨm wɨ tɨ hɨniɨna nwowi, kɨma ta Adi
Komii siir naeyɨuɨn siir yai aiir wakaeyoknaei, wɨm wɨ Jisɨs
Krais saɨka namasukikɨni.
28 Łhɨ, tɨ kariir nomiiyauɨm, kɨma Jisɨs Krais saɨka dama-
sukikɨn. Mɨ kɨma tɨ hɨriinan tɨri mɨ ɨiya siya swokɨ ɨti nua tɨriir
mɨ nɨm krɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwowɨni siir kɨgamɨn, krɨma
wɨ nɨdidwɨn tani mɨ wɨ mɨ agwoprakai rani.
29 Wɨm kɨma bɨdiyar yɨnokɨnkɨnɨm Adi Komii siya
bɨmbɨuwi rani mɨ yɨpɨkɨ dimɨn mɨiyɨk tɨri mɨ kɨma wa
nɨnokɨnkɨni siya siir yɨnisɨmkɨn. Łriig.

3

Tariinanɨn krɨma ɨni Adi Komii siir yɨnisɨsɨm nwowɨm

1 Kɨma whɨekakarɨn ta saiir wakaeki, Adi Komii krɨmiir
Wanɨn siya krɨmiiramɨn nhami nhami naɨngwokwo rani
mɨ ta hɨriinan saiirsika siya krɨmiirɨn siir yɨnisɨm asi
nɨkɨugɨm. Yɨm tɨ yaiyɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm. Nɨm krɨma
siir yɨnisɨsɨmkɨm. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ nuan siyɨu ɨmiir
wakaeyokna apnɨnkɨnɨubumbunaniyɨm mɨ tɨ tariinanar
nadɨgniyɨm yɨm Adi Komii siir bɨ nɨnokɨnkɨnkɨm. Mɨ ta
hɨriinan aeya sɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm krɨma wakaeyokna
apiyɨm sɨmiir paniisi yɨnokɨnkɨnsi.
2 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm,
nɨm krɨma Adi Komii siir yɨnisɨsɨmkɨm. Mɨ krɨma sɨbgu
nɨnokɨnkɨn tani mhoɨiya krɨma wɨ panɨɨn panɨɨna namisi
owi. Mɨ Adi Komii siya tɨ dimɨn hɨriinanɨn krɨmiir bɨ nɨkɨ
ɨisɨimauugɨn. Mɨ tɨ dimɨnɨn sasaɨgɨn krɨma sɨbgu ɨnokɨnkɨnɨn
Jisɨs Krais siir, yɨo hɨniɨngɨn siya wɨ sɨpɨ swokɨ ɨuunaiini mɨ
krɨma wɨ siirar kɨgwɨni mɨ ɨiya krɨma siir kɨgwɨni mɨ nɨm wa
nɨnkpɨt ɨuguskii mɨ wɨ siir hɨriinanar namwowɨuwi.
3 Mɨ yɨpɨkɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm nɨmbiyamanɨm sɨmiiram
nwokwokɨni mɨ yɨm sɨma wɨ hɨriihɨriiyar boɨnɨnaei dimɨn
biyɨe karamaeka mɨ sɨma wɨ dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamaeyar
nwowi Krais siya nwowa dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae siir
hɨriinan.
4 Dimɨn biyɨeya saiir bwamkɨbwamɨn Adi Komii siir siyɨu
komii siir yaiya siyar kwɨinakibɨiri. Mɨ ta hɨriinan saiirsika
tɨ iikamɨm dimɨn biyɨekɨ naokɨngugunankaiyɨm sɨma Adi siir
siyɨu komii siir yaiyɨm sɨmiir asi nɨinakrɨmkrɨpi.

5 Mi kima ina ninokninkinkinim ta Jisis Krais siya niuunaiiniya nua tiriir iikam simiir dimin biyie biyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyam siya dimin biyie whirmin whirmin bi swoki tirmintirminkin mi siya ti hiriinan tiramar mi aingwokin.
6 Mi ta hiriinan saiirsika, tiki iikam whiekakim yipiki Jisis Krais saika namasukikinim yim sima iinokiinokin dimin biyie bi tirkim. Mi ti iikamim yipiki iinokiinokin dimin biyie biyieya tirnanaeiyim mi simiir kwoinim Krais siiram naingwo karamae nwowiyim yim siirim bi wakaeyokna apikim.
7 Ti kariir nomiiyauim, kima iikamim simiiram kipi kiwaki kimiir niksisaeyim. Mi yipiki siyiu miiyikimiiyikni nwowi mi yio sikisiya inkamin. Dimusi rani, Adi Komii siya krimiirin ha kigi nim krima dimin whirki bi kimbugim Jisis Krais siir hiriinan dimin whirki kimbu karamae siya nwowa saiir hiriinan.
8 Mi yipiki dimin biyieyim simiirsimiira tirnanaei mi yio tari Setanikin. Biiya mi tariinanin iriipi hiriinan Setan siya ini dimin biyieyar tirkripkaiyin. Mi tiriiginim yipiki dimin biyieyim simiir simiira tirnanaeiyim yim siir iikamkim. Mi Adi Komii siir yinisimin siya nitin ti nu iiir siya dimusi bi nitkin siya Setan siir miiyim simiir digiguskiyam nitkin.
9 Mi yipiki Adi Komii siir yinisim nwowi mi yio tari siir naeyiu iiir bidi haiyin. Mi ta hiriinan saiirsika, siya dimin biyie paniisi tiryokiyokiiyamsi. Niingaka.
10 Mi ti hiriinan siyiuin, nim krima ina ninokninkinim yipiki Adi Komii siir yinisimin mi yipiki Setani yinisimin. Mi yipiki dimin biyieyim simiir simiira tirnanaei mi yio tari Adi Komii siir yinisim tani. Mi yipiki siir nomiiyau iiiram naingwokwonanaei karamae nwowiyin mi yio Adi Komii siir yinisim tani. Łriig.

Kima kimiir nomiiyauim simiiram daingwokwonanaei

11 Mi ti yaiyim yipiki biigi bii kimar wakaeyim, kima siir yai aiirin hiniina wakaekim krima irni nwirniyam daingwonanaei,
12 mi krima io whwonkam kipi nanao ti inkamin Ken nikiuwiyin siir hiriinan yio siya Setan siirgin mi yio siya siir nomousim iiir asi nisomaokin. Mi siya siir dimusi nisomaokin? Siya siirin minsi nisomaokikin, dimin taeminim siya tirim yim miiyik rani mi dimin taeminim siir nomousim ieya tirim yim wadiekim. Mi siya siirin io ha nwowin mi siya siirin ina yisomaokiyin.
13 Kima mouni haniin kipi siinkaoki. Dimusi rani, iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyim yim sima kimaka whwokwoka nwo rani.

14 Mɨ krɨma krɨmiir nomiiyau ɨmiiram naɨngwokwonanaei
mɨ krɨma wɨ haɨni nɨnokɨnkɨni krɨma dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir
wakaeyokna ap rani mɨ hɨriinankɨniuwi, krɨmiir kwoɨnɨm
yɨm wɨ paekɨ nɨu rani. Mɨ krɨmiir kwoɨnɨn yɨo wɨ pɨ nɨnkpɨtkii
mɨ wɨ omwaiyar swokɨ waiyaei mɨ siya wɨ Adi Komii
saɨka nwoyokiyokɨikaeyami Mɨ yɨpɨkɨ siir nomiiyau ɨiiram
naɨngwokwo karam nwowi mɨ yɨo tari dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir
wakaeyokna apikɨn mɨ siir kwoɨnɨn yɨo bɨdi yaowɨgusamɨn
siya Adi Komii siir dimɨn taemɨnɨm sɨmiir naɨngwoyɨskai rani.
15 Mɨ yɨpɨkɨ ɨo whwonkam siir nomiiyau ɨiir nanaowi mɨ
yɨo ɨni inkamɨn iikam nɨsomsomaokaowiyɨn ɨni siir hɨriinan
ywowɨn. Kɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm tɨ inkam hɨriinanɨn yɨo siir
kwoɨnɨn bɨdi yaowɨn mɨ yɨo siya Adi Komii siir dimɨn taemɨn
sɨm whɨr wara swokɨ aɨngwoyɨskai rani. Mɨ siya wɨ saɨka
nwoyokiyokɨikaeyam tani.
16 Bɨiya Jisɨs siya krɨmiirsi naokɨn mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn
siya krɨmiir mɨn nɨisɨimauugɨn iikam nhɨrmiyam siya
naɨngwokwonanaeiya saiir bwamkɨbwam ɨiir. Krɨma tɨ
dimɨn taemɨnɨm Jisɨs siya tɨrɨm sɨmiirarar tɨr. Krɨma krɨmiir
nomiiyauɨm sɨmiiram daɨngwokwonanaei mɨ krɨma naosi
kɨpi nɨdid sɨmiir whɨnkɨnsiis haɨgɨnɨusiyɨn.
17 Mɨ yɨpɨkɨ siir nu ɨiirar nwowi mɨ siya digworaekwokɨ
naokɨngugunankaii mɨ ha nɨnokɨnkɨni siir nomiiyauɨn yɨo
dimɨn karamaeka mɨ siir mwoɨn nɨkrɨmkrae karamae nwowi
mɨ siya ha boɨni siya siirɨn wɨ dimɨn sɨm whɨr swokɨ hauu
rani mɨ Adi Komii siir naɨngwokwonanaeya wɨ panɨɨna
haigiprakai siir kwoɨnauɨn? Sɨma wɨ dɨg nwo rani!
18 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm,
krɨma yaiyɨm naekak nwo karam nwowiyɨm sɨmiirɨn hinda
kɨpi prɨiboɨn prɨiboɨn mɨ hɨnɨɨna kɨpi mɨ boɨn, nɨm krɨma
iikam ɨmiiramar naɨngwokwonanaeikɨm. Krɨma sɨmiir
whɨnkɨnsiis haɨgɨnɨu mɨ sɨmiir dɨisɨimauu hɨnɨɨn, krɨma
sɨmiiramɨn nhaminhami naɨngwokwonanae rani. Ɨriig.

Iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm yɨm sɨma siir whwonkam ɨdan wɨ nɨdidgak nwo rani

19 Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn, nɨm krɨma wa nwokɨ ɨnokɨnkɨnɨm
hɨnɨɨn nɨm krɨma Adi Komii siirgɨm yɨpɨkɨ dimɨn
mwokɨmwoɨm sɨmiir bwamkɨbwamɨn. Mɨ tɨ hɨriinan
siyɨuɨn, krɨmiir kwoɨnɨm wɨ nɨdid rani, krɨma Adi Komii
siir whwonkam ɨda nokwowi.
20 Mɨ krɨmiir kwoɨnɨm sɨma krɨmiirɨn hɨnɨɨna boɨni,
nɨm krɨma dimɨn biyɨe bɨdi tɨrɨm. Dimusi rani, Adi
Komii siya dimɨn taemɨn ɨmiirɨn ɨna nɨnomokɨnkɨn
dɨgɨn mɨ krɨmiir dimɨn biyɨe biyɨeyɨm yɨm wɨ siya
haiyoprimdiyɨumiigii mɨ krɨma wɨ sɨmiirsi nɨdid rani mɨ siya
tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirɨn whɨrmɨnwhɨrmɨn bɨ nokpaokɨigɨn,

siya simiirin ina ninomokninkin digin. Mi ti dimin taeminim
krima ninokninkin karamae nwoka, windi yio siya ina
ninokninkinin.
21 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim mi
krimiir kwoinim sima krimiirin hiniina boinmauu karamae
nwowi, krima miiyik rani mi iiya krima Adi Komii siir wh-
wonkam ida nokwowi mi krimiir kwoinim wi kirie hiriiyar
nwokripkaii.
22 Mi krima Adi Komii siiramin diminam sriii mi siya
krimiirin wa hauuwi. Dimusi rani, nim krima yai imiir
wakaeyokna apkim mi krima dimin miiyik miiyikim siya
naingwowim krima tiram krima simiir tirkim.
23 Biiya Adi Komii siya ti yaiyim krimiir bidiyar iki
boinmauuim. Krima siir yinisimin Jisis Krais siir wakaeyokna
ap mi irni nwirniyam dinan aingwokwo.
24 Mi yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir yai imiirarar
wakaeyokna api, siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin
whiruwa nwowi mi siir naeyiuin yio Adi Komii siya hau-
ugiyin krimiir, ti Adi Komiiyin siya ini krimiir kwoinau tir
kwirii idwokaiyin mi ta hiriinan saiirsika nim krima ina mi
inokninkinim nim krima ini kwoin whiruwa saika nwowim.
Ilriig.

4

Adi Komii siir naeyiu ieya mi yiu biyieyin niksisaei ikin

1 Ti kariir nomiiyauim, iikam whiekakim yipiki yai
bibiyieyim niksisaeiyim sim nanaakninkii haiginiuwiyim
hinda tinda bidi yinoopkiyim. Mi iikamim kimiiram niti mi
sima ha nini boini, yim sima Adi Komii siirgim mi kima wi
kipi niki anka aingwo tibmii kiin simiir yai aiiramin. Biiyin
kima simiir tiki kinankiu mi sibgu sibgu tiki kigimoki ti simiir
hir nwokaiyin yio Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiu ieya
piyamisi owin, iyie uridyiu biyieki piyami owin.
2 Mi kima wa kigninokninkinkii, Adi Komii siir naeyiuin siya
ini haniin simiir kwoin imiir kwirii idwokaii. Mi yipiki ha
boini, Jisisin yio Adi Komii siir kwoinkar naingwo imbingikin,
tiriir nitamin mi siya ini inkam kiingikiinar yauni oniyin mi
kima wi haniingi ninokninkinkii, Adi Komii siir naeyiuin ini ti
inkam iiir nwokaiyin.
3 Mi yipiki Jisis Krais siirin hiniina boin karamae nwowi
mi ti kwoinin siir kwirii idwokaiyin yio Adi Komii siir tani.
Niingaka. Tiki kwoinin yio Krais siir sau omomkin. Kima
bidiyar iki inokninkinim hiniin siya wi sipi niti. Mi tariinanin
siya ti nu iiir bidi yauni oniyin.
4 Ti kariir nomiiyauim kara naingwokwonanaeiyim, wim
kima Adi Komii krimiir Wanin siirgim mi wim kima ti iikam

biyɨe biyɨeyɨm sɨmiir bɨdi ikwowaisiigigɨm. Dimusi rani, yɨpɨkɨ warɨ kɨmiir kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaiyɨn siyaɨrgɨn yɨpɨkɨ tɨ iikamɨm nuanɨm sɨmiir kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaiyɨn yɨpɨkɨ nɨksɨsaeiyɨn siir nikwowaisiiyɨn bɨi.

5 Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ nɨksɨsaeiyɨm yɨm nu tɨran ɨma yɨm sɨma Adi Komii siir tani. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨma boɨniyɨm yɨm nu tɨrankɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika tɨkɨ iikamɨm nuanɨm sɨmiir asi wakaei mɨ sɨmiir asi wakaeyokna api.

6 Mɨ nɨm krɨma Adi Komii siirgɨm. Mɨ tɨ iikam yɨpɨkɨ Adi Komii siirɨm sɨma ɨinokɨinokɨn krɨmiir yaiyɨm sɨmiir sɨmiira wakaenanaeikɨm. Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir karamaeyɨm yɨm sɨma krɨmiir yai ɨmiir bɨ swokɨ wakaeikɨm. Niingaka. Mɨ tɨ hɨriinan siyɨuɨn nɨm krɨma ɨna nɨoknɨnkɨnɨm tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siirgɨsiir naeyɨugakɨm mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Setani nɨksɨsae naeyɨuɨn si nwokaiyɨm sɨmiirɨn ɨna mɨ ɨoknɨnkɨnɨm. Ɨriig.

Adi Komii sasaɨrgɨn naɨngwokwonanaeiyɨn

7 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, kɨma ɨrni nwɨrniyam daɨngwokwonanae. Mɨ tɨ siyɨu hɨriinanɨn ɨrni nwɨrniyam krɨma naɨngwokwonanaeiyɨn yɨo Adi Komii siirgɨsiirgɨn. Mɨ yɨpɨkɨ siir nomiiyau ɨiiram naɨngwokwonanaei yɨo Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn mɨ yɨo siya siirɨn ɨna sɨbgu ɨoknɨnkɨnɨn.

8 Adi Komii siyaɨrgɨn naɨngwokwonanaei saiir bwamkɨbwamɨn. Mɨ ta hɨriinan saiirsika, yɨpɨkɨ siir nomiiyau ɨmiiram naɨngwokwonanae karamae nwowi mɨ yɨo tari Adi Komii siir bɨ nɨoknɨnkɨnkɨn.

9 Adi Komii siya krɨmiir bɨdi yɨisiimauuɨn hɨniɨn, siya krɨmiiram naɨngwokwonanaeikɨn. Mɨ siya siir yɨnisɨm nwɨrkɨnwɨruwan asi nɨkropkikɨn mɨ siya krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam nɨtkɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika krɨma wɨ wadɨe saɨka asi nwoyokiyokɨikaeyami.

10 Mɨ naeyɨuɨn naɨngwokwonanaeiyɨn siir bwamkɨbwamɨn yɨo si. Ta krɨma naɨngwokwonanaeya Adi Komii siiram saeya rani. Mɨ krɨmiiramɨn bɨi siyar naɨngwokwonanaekɨn mɨ siya siir yɨnisɨm ɨiirɨn ɨna yɨkropkiyɨn mɨ ta hɨriinan saekɨsaeyaɨrga Adi Komii siya krɨmiir dimɨn biyɨe ɨmiirɨn siirsiyar haiyoprimdiyɨumiigikɨn.

11 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, tɨ dimɨn taemɨn hɨniɨnɨm yɨm krɨmiir nɨisiimauugɨm hɨniɨn Adi Komii siya krɨmiiramar naɨngwokwonanaeikɨn mɨ nɨm krɨma wɨ ɨrni nwɨrniyam mɨ aɨngwokwonanaeiyɨm.

12 Adi Komii siirɨn inkamkɨ bɨ swokɨ kɨgmɨmɨnkɨn. Mɨ krɨma ɨrni nwɨrniyam naɨngwokwonanaei mɨ tɨ Adi Komiiyɨn tɨ krɨmiir kwoɨnau kwɨrii ɨdwokaiyɨn mɨ krɨma wɨ siiram

naiŋgwokwonanaei mi krima wa ninokninkini siya ini
krimiiramar naiŋgwokwonannaei iskiyin.
13 Krima ina ninokninkinim krima mi Adi Komii siya krima
ini kwoin whiruwar nwowiskiyim. Dimusi rani, biiya siya
siir naeyauin krimiir niki hauugikin mi siya ini krimiir tir
nwokaiyin.
14 Nim krima Jisis siir bidi kigim mi krima ta yai aiir asi
boinmimauuwi. Adi Komiiyin siir Adin siir yinisim iiirin
siya nikropkikin iikam krimiir nanmaiwarkainam mi ta
hiriinan saiirsika siya iikam whiekakim nu tiranim simiir asi
whinkinsiis haiginiugin dimin biyieyim ti nuin siirim simiir
kirie aiir kintiokiiyam.
15 Mi yipiki ha boini Jisis siya Adi Komii siir yinisimkin mi
ti inkamin siya mi Adi Komii siya sowa wi kwoin whiruwar
nwowi.
16 Adi Komii siya siyairgin naiŋgwokwonanae saiir
bwamkibwamin mi nim krima ina ninokninkinim siya
krimiiramin ina naiŋgwokwonanaeyin. Mi ti iikamim yipiki
iikam nhirmiyam naiŋgwokwonanaeiyim, yim sima wi Adi
Komii saika kwoin whiruwar nwoyokiyokiikaeyami.
17 Adi Komii siya hiniina naiŋgwowi, nim krima iikam
imiiramin nhami nhami naiŋgwokwonanaei rani. Mi krima
hiriinan tiri mi ti dimin taeminim ti tariinan krima tirim
yim ini ti dimin taeminim biiya Krais siya tirim ini simiir
hiriinan ywowim. Mi krimiirin wi Adi Komii siya whinkinsiis
haiginiuwi hindara naiŋgwokwonanae iskiyim. Mi mhoiiya
iiya Adi Komii siya hidi iikam imiir mi nim krima wi nidid
rani.
18 Mi yipiki hiniina ninokninkini Adi Komii siya siiram
naiŋgwokwonanaei mi siya wi nidid rani. Mi yipiki Adi Komii
siirgisiiram naiŋgwokwonanaei mi siya wi dimin taeminsi
nidid rani. Inkamin dimusi nididi? Siya dimusi nidid rani,
siirin wi Adi Komii siya nonkwobumbuninkini ti dimin biyie
biyieyim yipiki biiya siya tirim. Mi yipiki Adi Komii siirsi nididi
mi yio tari Adi Komii siya mi iikam ima simiiramin sibgu
naiŋgwokwonanaei rani.
19 Nim krima Adi Komii siya mi iikam ima simiiram
naiŋgwokwonanaei. Dimusi rani, siya biigibiiyin krimiiram
naiŋgwokwonanaekin.
20 Mi inkam nwirki hiniina boini siya Adi Komii siiram
naiŋgwokwonanaeikin mi siya siir nomiiyau inika pi io
nwowi mi yio ti inkamin pi niksisaekin. Iikam krima Adi
Komii siir bi swoki kigmiminkim. Mi yipiki siir nomiiyau iiir
kigi mi siiram naiŋgwokwonanae karamae nwowi mi siya
Adi Komii siiramin wi paniina naiŋgwokwonanaei yipiki siya
kig karamae nwowin, ha? Mi inkamin siir nomiiyauin saika

nomboboɨn ae karamae nwowi mɨ yɨo wɨ Adi Komii siiram naɨngwokwonanaei rani. Niɨngaka.
21 Jisɨs Krais siir yaiya ya krɨmiir bɨdi hauuwa,
krɨma saiir wakaeyoknam. Mɨ yɨpɨkɨ Adi Komii siiram
naɨngwokwonanaei mɨ siya ɨriipɨ hɨriinan siir nomiiyauɨn
siiram warar timɨ aɨngwokwonanae. Łriig.

5

Iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyɨm dimɨn biyɨe biyɨe ɨmiirɨn wɨ sɨma nikwowaisii

1 Mɨ yɨpɨkɨ hɨniɨna naɨngwo tɨbmii kɨini Jisɨs siya Kraiskɨn,
yɨpɨkɨn Adi Komii siya nɨkropkiyɨn mɨ yɨo tɨ inkamɨn Adi
Komii krɨmiir Wanɨn siir yɨnisɨmkɨn. Mɨ yɨpɨkɨ Ad ɨiiram
naɨngwokwonanaei mɨ siya siir yɨnisɨm ɨiiramɨn wara timɨ
aɨngwokwonanae.
2 Mɨ krɨma Adi Komii siiram naɨngwokwonanaei mɨ siir yai
aiir wakaeyokna api mɨ krɨma wɨ haɨnii nɨnokɨnkɨni nɨm
krɨma siir yɨnisɨm ɨiiramar naɨngwokwonanaeikɨm.
3 Mɨ Adi Komii siya naɨngwokwonanaeiya saiir
bwamkɨbwamɨn ya hɨniɨnga krɨma tɨ dimɨn taemɨn
whɨekakɨm siya hauuwɨm krɨma tɨram sɨmiirar wakaeyokna
ɨski. Mɨ tɨ dimɨnɨm siya boɨnanɨm krɨma tɨram, yɨm wɨ hɨkak
krɨmiir nwowaiɨgɨnɨu rani. Niɨngaka.
4 Mɨ siyɨuɨn tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir nɨnokɨnkɨn
karamae nwowɨm sɨma nwowiyɨn yɨo wɨ dɨg nwo rani, Adi
Komii siir yɨnisɨsɨm ɨmiir nikwowaisiiyɨm, sɨmiir kɨrɨeya
ɨni tɨ sɨmiir siyɨu bibiyɨeyɨm sɨmiir kou ywowa. Dimusi
rani, nɨm krɨma Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨinikɨm
mɨ krɨma wɨ dɨgar nwowi tɨ siyɨuɨn tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi
Komii siir nɨnokɨnkɨn karamae nwowɨm sɨma nwowiyɨn siir
nikwowaisii ɨuguskiyɨm.
5 Mɨ wɨ dɨg nhɨnga nwowi tɨ siyɨu hɨriinanɨn tɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ Adi Komii siir nɨnokɨnkɨn karamae nwowɨm sɨma
nwowiyɨn? Mɨ tɨriiɨgɨnɨm yɨpɨkɨ hɨniɨna naɨngwo tɨbmii
kɨiniyɨm Jisɨs Krais siya Adi siir yɨnisɨmkɨn, yɨm wɨ dɨgar
nwowi. Łriig.

Adi Komii siya bɨdi sɨbgu anaakɨnkii haiɨgɨnɨugiyɨm Krais siir dimɨn taemɨnɨm

6 Yɨo Jisɨs Krais sasaɨrgɨn tɨ inkam nwɨruwan tɨ nu ɨiir
nɨuunaiiniyɨn. Mɨ siya op ha baptaisɨn mɨ mhoɨiya siya
ɨna yaonamɨn paeyɨn hɨiniya nɨrɨonɨnkɨnɨn siir, siir nhɨe
aeya naokiinaiiniyam. Mɨ ɨiya siya tɨ nu ɨiir nɨuunaiiniyɨn,
siya mɨnam nɨuunaiinikɨn siir nhɨe aeya mɨ siir op aeya
sowar naokiinaiiniswowɨm. Adi Komii siir naeyɨuɨn siyaɨrgɨn

dimɨn taemɨnɨm sɨmiir bwamkɨbwamɨn mɨ krɨmiirɨn siyar nɨisiimauugɨn hɨnɨɨn Jisɨs siya Adi Komii siirgɨsiir yɨnisɨmkɨn.
7 Dimɨn whoɨmuwam sɨma sɨmaɨrgɨm krɨmiir
nɨisiimauuyokiyokɨiyamiyɨm hɨnɨɨn.
8 Adi Komii siir naeyɨu ɨeya mɨ op, ta opa Jonkɨ si baptais
haigɨnɨuwa Jisɨsni mɨ nhɨe aeya mɨ ta ɨiya bɨiya Jisɨs siya
naonama mɨ siir nhɨeya ha naokiinaiiniiya saiir tɨ swokɨ
aingwowoknaki. Mɨ tɨ dimɨn whoɨmɨm yɨm dimɨn whɨruwan
siirarar nɨisiimauugɨn Jisɨs siya Adi Komii siir yɨnisɨmkɨn.
9 Nɨm krɨma yaiyɨm inkamkɨ boɨnɨm krɨmiir sɨmiir
wakaeyɨm mɨ krɨma ɨni sɨmiirar wakaeyokna apɨm mɨ krɨma
tɨ yaiyɨm Adi Komii siya boɨnmɨmauuɨm siir yɨnisɨm ɨiir sɨmiir
wakae. Dimusi rani, siir yaiya ɨni ɨkɨ inkami yaiyɨm sɨmiir
haibura.
10 Mɨ yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna api mɨ
siir kwoɨnɨn pa nɨnokɨnkɨnkii ta Adi Komii siir yaiya ya
kaimwowaɨrga, ya saeya hɨnɨɨna boɨnka, Jisɨs siya kariir
yɨnisɨmkɨn. Mɨ yɨpɨkɨ tɨ Adi Komii siir yai ɨmiiram naɨngwo
tɨbmii kɨɨn karamae nwowi mɨ tɨ yaiyɨm yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii
siya boɨnɨm siir yɨnisɨm ɨiir sɨmiir wakae karamae nwowi mɨ
yɨo tɨ hɨriinan inkamɨn tɨ hɨriinan boɨniyɨn yɨo Adi Komii siir
nɨksɨsaei.
11 Tɨ yaiyɨm yɨm Adi Komii siya boɨnkikɨm krɨmiir. Siya
krɨmiirɨn bɨdiyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwɨn mɨ krɨma wɨ inɨgak
saɨkar nwoyokiyokɨikaeyami. Siya krɨmiirɨn ta hɨriinan sai-
irsi whɨnkɨnsiis haigɨnɨugɨn ta siir yɨnisɨm ɨiir siya nɨkropkiya
saiirsi.
12 Mɨ yɨpɨkɨ kwoɨn whɨruwa Krais siiram nwowi, yɨo wɨ
hɨriiyar nokwoyokiyokɨikaeyami. Mɨ yɨpɨkɨ hɨriinan tɨr kara-
mae nwowi, yɨo wɨ nɨinga nwowi. Ɨriig.

Krɨma hɨnɨɨna nɨnokɨnkɨni krɨmiir inɨgɨn wɨ omwaiyar hɨriiyar nwokɨ waiyayokiyokɨikaeyamɨm

13 Ta yokwowa kara wɨnkika dimusi rani, wɨm kɨma
iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yɨnisɨm ɨiir wakaeyokna
apiyɨm kɨma dɨnokɨnkɨn hɨnɨɨn, wɨm kɨma wɨ inɨgak hɨriiyar
nwoyokiyokɨikaeyami.
14 Ya dimusi rani, tɨ hɨriinan siyɨuɨn krɨma wɨ dimɨnam Adi
Komii siir srɨisi nɨdid rani. Nɨm krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm ɨiya
krɨma Adi Komii siiram srɨii dimɨnam yɨpɨkɨ siir kwoɨn ɨiir
wakaeyokna apiyɨm siya krɨmiir yai ɨmiirɨn wa wakaei.
15 Nɨm krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm ɨiya siya tɨ dimɨn taemɨnɨm
krɨma srɨigiyɨm siiram sɨmiir wakaewɨniyɨn mɨ krɨma pa
nɨnokɨnkɨnkii krɨma sɨmiirɨn wa haii.
16 Mɨ yɨpɨkɨ siir nomiiyau ɨiir kɨgi siya dimɨn biyɨeyɨn yɨpɨkɨ
paeya nami omɨn siir nam karamae nwowiyɨn siir tɨri mɨ siya
Adi Komii siiram srɨii mɨ siirɨn wɨ siya whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi

mɨ ta hɨriinan saiirsika siya wɨ inɨgak hɨriiyar nwokɨ sɨbgu
oyokiyokɨikaeyamɨm. Mɨ tɨ inkamɨn siya dimɨn whɨr tɨri mɨ
siya wɨ paeni omɨn siir nami. Mɨ yɨpɨkɨ tɨ hɨriinan tɨri, yɨo
wɨ paeya nami omɨn siir nami. Adi Komii siiramɨn tɨ hɨnɨɨn
inkamɨn dimɨn biyɨekɨ naokɨngugunankaiyɨn siiram kɨpi srɨi.
17 Dimɨn taemɨn kasa rani, yɨpɨkɨ iikam ɨma tɨrɨm Adi Komii
siir yai ɨmiir kikɨnwaimwaisiiyɨm mɨ dimɨn taemɨn biyɨe
biyɨeyɨm sɨma tɨriyɨm yɨm wɨ Adi Komii siir tɨr tani ɨo siya
nwowam mɨ sɨma wɨ ta hɨriinan saiirsi nam tani paeni omɨn
siirɨn.
18 Nɨm krɨma ta saiirɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm yɨpɨkɨ Adi
Komii siir yɨnisɨm nwowi siya wɨ dimɨn biyɨe hɨriiyar
tɨriyokiyokɨiyam tani. Mɨ tɨ hɨriinan inkamɨn siirɨn Adi Komii
siir yɨnisɨm ɨeya kɨgrɨraowi mɨ ta hɨriinan saiirsika Setan siya
wɨ siir tɨrbu rani.
19 Nɨm krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨm nɨm krɨma Adi Komii si-
irgɨm mɨ tɨ iikam whɨekakɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm, Setanɨn yɨo
ɨni sɨmiir kɨgrɨraowan inkam ywowɨn mɨ yɨm sɨma wɨ siir
wakaeyokna api.
20 Krɨma ɨna nɨnokɨnkɨnɨn Adi Komii siir yɨnisɨmɨn yɨo
bɨdiyar yɨtɨn krɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwam mɨ ta hɨriinan
saiirsika krɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn kɨingɨkɨinɨn siir asi
nɨnokɨnkɨni yaeya Adi Komii nwɨr karamaeka. Krɨma ɨni
Adi Komii siir yɨnisɨmɨn Jisɨs Krais ɨni saɨka yamasuswɨn
Adi Komii nwɨrkɨnwɨruwan sasaɨrgɨn mɨ siya ɨna nwowɨn mɨ
krɨmiirɨn siyar whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi mɨ ta hɨriinan saiirsika
krɨma wɨ asi nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn.
21 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm,
kɨma tɨ tɨdiyɨuɨm kamkɨm sɨm nɨkrɨmtɨo kuuwiyɨn uruwai
siyaowainan yɨpɨkɨ iikamkɨm sɨm hainaniyɨm sɨmiirsiyɨn aru
dwo. Łriig.

2 JON

Mɨ yokwo kwɨsaka Jon siya wɨnkiya Grik sɨmiir yaigɨn aiir, ya mɨn boɨnkika Jon siya, wig aeya mɨ saiir yɨnisɨsɨm ɨkɨm. Nhɨrɨm yɨm ta wig aiiram naɨngwo tɨbmiigɨm sɨma hɨnɨɨna naɨngwokɨm saeya iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨpɨkɨ maeyau kwɨruwa nwowɨm sɨmiir hɨriir swokɨ ɨmbiyamɨm. Siya sɨmiirɨn mɨn boɨnkikɨn sɨma ɨrni nwɨrniyam inanaɨngwokwowɨm mɨ kam bibiyɨeyɨm sɨmiirsi mɨntɨraowɨm yɨpɨkɨ Krais siir dimɨn taemɨnɨm sɨmiirgɨsɨmiir nɨisiimauu karamae nwowɨm. Łriig.

1 Kara Jonkɨn, Adi Komii siir pɨugana saiir bɨiyan inkamkɨn mɨ ta yokwowa kara wɨnkika wigɨm yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii siya nɨmbinɨm siir yɨnisɨm nwowam kɨmiiram. Mɨ saeya kɨmiiraram bɨ wɨnkika, saeya kɨma mɨ kɨmiir yɨnisɨsɨm ɨma kɨmiiramar wɨnkika. Mɨ kara kɨmiiramɨn nhami nhami naɨngwokwonanae rani, kanakana rani, iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yai aiiram naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨma warar wɨnkika.
2 Krɨma kɨmiiram asi naɨngwokwonanaei. Dimusi rani, wara Adi Komii siir yai kɨbikɨbiyɨm kɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm yɨm wɨ waraur hɨriiyar haiginonkworɨnukrɨpkaii.
3 Kara hɨnɨɨna naɨngwowi Adi Komii siya mɨ siir yɨnisɨm ɨeya Jisɨs Krais krɨmiirɨn naɨngwoyɨmyok mɨ naɨngwobumbu mɨ ɨrɨpa nongwomamaɨr ae sowa hauugɨn mɨ ta hɨriinansika sɨma wɨ krɨmiiram asi naɨngwokwonanaei mɨ krɨma wɨ wadɨe nwokɨ sɨbgu owɨm ɨrɨpa nongwomamaɨramɨn. Dimusi rani, nɨm krɨma siir yaimwokɨyaimwo ɨmiir wakaeyokna apkɨm mɨ ɨrni nwɨrniyam naɨngwokwonanaekɨm. Łriig.

Krɨma iikamɨm sɨmiiram daɨngwokwonanae

4 An kara ha wakaekɨn kɨmiir pɨugana saiir iikam nhɨrɨm yɨm ha wakaeyoknaeikɨm. Dimusi rani, wɨm kɨma tɨ siyɨumwokɨsiyɨumwoɨn Adi Komii siya boɨnɨn krɨma tɨram siir wakaeyokna tɨrɨn mɨ an kara ɨni maɨrgɨmaɨrgar ywokiyɨn.
5 Kara kɨmiirɨn tɨ hɨnɨɨna boɨnkikɨn, krɨma ɨrni nwɨrniyam daɨngwokwonanae. Yɨm tɨ yaiyɨm tapar bɨ kwɨtkɨm. Yɨm tɨ yaiyɨm yɨm bɨigɨbɨi krɨma naɨngwo tɨbmii kɨɨna mɨ ha wakaeyɨm yɨm sɨma.
6 Mɨ krɨma Adi Komii krɨmiir Wanɨn siiram naɨngwokwonanaei mɨ krɨma siir yai ɨmiir warar timɨ wakaeyokna ap. Bɨiya siya krɨmiirɨn tɨ hɨnɨɨna boɨnkɨn, krɨma ɨrni nwɨrniyam daɨngwokwonanae.
7 Iikam whɨekakɨm bɨdi yɨnoopkiyɨm hɨnda tɨnda iikam ɨmiir prɨyɨksasaeyam. Sɨma tɨ hɨnɨɨna mɨisɨsae boɨnamkɨm,

Jisis siya iikam krimiir piunan nwonanikin mi siya nua tiriirin ha niuunaiinikin. Mi ti hiriinan siyiuin ti iikam imiir sima niksisaeiyin mi yim sima ini Krais siir sau omomnan ywowim.

8 Kima, kimasiyar mintiraona mi kima wari dimin kibi kibiyim kimiir kwoinau nwokaiyim Adi Komii siya haigiyiumauuwim simiir simiira tirnanae, mhoiiya kira wi dimin taemin kasa hai rani, kimiirin wi siya hauuwi.

9 Mi yipiki yai nhirim Krais siir yaiyim simaka ninkin haiginkii, Adi Komii siya wi saika nwo rani. Niingaka. Mi yipiki Krais siir yai imiir wakaeyokna api, Adi Komii siya mi siir yinisim ieya sowaniiyin wi saikar nwowi.

10 Mi inkam nwirki niti mi siya Krais siir yai imiir wakaeyokna ap karamae nwowi mi kira wi simiir kipi nikiuna apninopkai kiriir omakanau hiriir namamin mi wi simiir kipi mi boinwin hiniin, ha wit. Mi kira simiirin hiniina kipi mi boin, Adi Komii siya ini kimakar nwowin mi kimiirin wi siya nwowaiginiuwi iripa nongwomamair aeyam.

11 Mi yipiki ti inkam biyie hiriinanin siir boini hiniin siya wi saika nongwomamair aei mi yio tari siir nomiiyaugin mi dimin biyieyim yipiki biiya ti inkam ieya tirim yim iriipi siir warairgim.

Nikopkaigiyan yai aeya

12 Dimin kasakasa rani, kara naingwowim kimiir boinmimauuam mi kara simiirin pi yokwoni ara winki rani. Kara kimiir kignakiyam tiri mi ta hiriinan saiirsika krima wi iripa nwoki boinaiyim ti dimin taemin imiirin mi krima wi mairgimairga niki inan oswowim.

13 Mi kiriir yokman yaowae budieya saiir yinisisimim, sima nokboinmamairgikim. Iriig.

3 JON

Mɨ mhoɨigɨmhoɨiyan yokwowa Jon siya wɨnkiya, ya siir nomiiyauwɨn yɨpɨkɨn siya naɨngwokwonanaeiyɨn Gaias nɨkɨuwiyɨn ya siiram wɨnkika. Jon siya mɨn boɨnkikɨn siyɨu mɨiyɨkɨn Gaia siya nwowiyɨn mɨ siya nɨnkɨnwamwarkɨi boɨniyɨn siyɨu bibiyɨeyɨm inkam bɨiyanɨn mɨn dapiyɨn Daiotrefis siya tɨrɨm sɨmiir. Ɨriig.

1 Kara Jonkɨn, Adi Komii siir pɨugana saiir bɨiyan inkamkɨn ta yokwowa kara Gaias kɨriiram wɨnkikɨn, yɨpɨkɨn kara naɨngwokwonanaeiyɨn. Dimusi rani, ni kɨra ɨni Adi Komii krɨmiir Wanɨn siirgɨsiir siyɨu ɨiirar nwowɨn.

2 Tɨ kariir nomiiyauɨn kara naɨngwokwonanaeiyɨn, kara ha naɨngwowi kɨra makɨ kɨpi nii mɨ yɨo ɨni mɨ owɨn kɨra hɨriinan wadɨeyar mɨ owɨm kɨriir kwoɨnɨn rɨrmiiya siya nwowiyɨn Adi Komii siiram wakaeyokna apam siir hɨriinan dwo.

3 Kara ɨna nɨnokɨnɨnɨn. Dimusi rani, nomiiyau nhɨrɨm ha nɨtɨm kariirɨn sɨma ɨnɨ boɨni hɨnɨɨn kɨra Krais siir yai ɨmiirɨn ha sɨbgu wakaeyokna apɨkɨm. Ɨinokɨinokɨn ni kɨra Adi Komii siir siyɨugɨsiyɨu ɨiirar napɨkɨn. Mɨ ta yaiya kariirɨn maɨrgɨmaɨrga saeya nwowaigɨnɨugɨn.

4 Mɨ an kara hɨnɨɨna wakaekɨn, kariir nomiiyauɨm tari-inanɨn sɨma ɨni Adi Komii siirgɨsiir siyɨu ɨiirar nwowɨn mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨn kariir kwoɨnɨn siya hɨugrɨmkrɨpkɨn maɨrgɨmaɨrga komii nwowamɨn. Dimɨn whɨrkɨ kariirɨn hɨriinan bɨ tɨrkɨn maɨrgɨmaɨrga kara nwowamɨn. Nɨingaka. Ɨriig.

Sɨma Gaias siir boɨnkɨm mɨiyɨm siya mɨriiyɨm wadɨe wadɨekɨnaɨrgɨm

5 Wɨm kɨma tɨ nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaei ɨma wɨm kɨma Adi Komii siir dimɨn kɨbi kɨbi ɨmiir tɨrkɨm mɨ Adi Komii siir iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir boɨnmɨmauuwiyɨm sɨmiirɨn ɨni kɨmar kɨgrɨraowɨm. Kɨma sɨmiir whwonkam ɨmiir bɨ kɨg nɨnokɨnɨnkɨnkɨm mɨ kɨma sɨmiirɨn ɨna mɨ whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨuwɨm.

6 Mɨ iikam nhɨrɨm ha nɨtɨm krɨmiiram mɨ iikamɨm Adi Komii siir pɨugana saiirɨm krɨmiirɨn sɨma ɨnɨ boɨnmauuni hɨnɨɨn sɨmiirɨn kɨma whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨugɨm. An kara hɨnɨɨna naɨngwowi kɨma sɨmiirɨn hɨriiyar whɨnkɨnsiis haiɨgɨnɨukrɨpkai mɨ sɨmiirɨn dimɨn taemɨn ha tɨmɨ hauu mɨ ta hɨriinan saiir-sika sɨma wɨ hɨnda tɨnda asi nami Adi Komii siir yai ɨmiir boɨnmɨmauuwamam. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm yɨpɨkɨ kɨma tɨrɨm sɨmiir Adi Komii siya kɨmiir mɨi aiiramɨn ɨni maɨrgɨmaɨrga ywokiyɨn.

7 Mɨ sɨma sɨmiir om ɨmiir haiburgigɨm mɨ ha namɨm Adi
Komii siir yai ɨmiir boɨnmɨmauuwam mɨ sɨma dimɨn taemɨn bɨ
prɨihaigɨm iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiiram naɨngwo
tɨbmii kɨɨn karamae nwowiyɨm sɨmiir hɨrankɨn. Nɨɨngaka.
8 Mɨ sɨmiirɨn krɨmar whɨnkɨnsiis haiginɨu mɨ krɨma kɨgrɨrao
mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma krɨma dimɨn taemɨnɨm wɨ yarɨpar
tɨri mɨ Adi Komii siir yai ɨma. Ɨriig.

Daiotrefis Demitrias sowa

9 Mɨ kara yokwo bɨdi wɨnkiyɨn tɨ iikamɨm ta maeyaua
saiir hɨranɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmii kɨɨniyɨm
sɨmiiram. Mɨ yɨo Daiotrefisɨn, tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ sɨmiir bɨiyan
inkam nwowam naɨngwowɨn siya kariir bɨ nɨkɨunakɨn siir
kɨgrɨraowamɨn.
10 Mɨ ta hɨriinan saiirsika, ɨiya kara nɨti mɨ tɨ dimɨn
taemɨnɨm siya tɨrɨm kara wɨ kɨriir nɨnɨ boɨnmɨmauuni,
siya kinaopɨtkaigaiyɨu boɨnamɨm krɨmiir mɨ sɨma sɨma
rani, siya nomiiyauɨm yɨpɨkɨm Adi Komii siir yai ɨmiir
boɨnmɨmauuwamɨm sɨmiir boɨnkɨm hɨnɨɨn ha wɨt mɨ sɨmiiram
bɨ mɨ kiwawɨnkɨm sɨmiir omaka hɨriir namam. Nɨɨngaka. Mɨ
tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ sɨmiir nɨkɨuna apnɨnopkaiyam tɨrɨm sɨmiir
omaka hɨriir, sɨmiirɨn kɨmɨdiniya siya mɨ ɨkɨdu. Mɨ siya
sɨmiirɨn hindara bɨ nɨkɨdugɨn, siya sɨmiirɨn hindara nɨkrɨp
ɨuguskɨkɨn Adi Komii siir iikamɨm sɨmaka hainanamɨn.
11 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, kɨma
dimɨn biyɨe kɨpi tɨr mɨ tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm sɨmiir kɨpi
wakaeyokna ap. Kɨma tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ mɨi mɨiyɨk ɨmiirara
mɨriiyɨm sɨmiir hɨriinan tɨr, yɨm sɨma Adi Komii siir iikamkɨm.
Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ɨinokɨinokɨn dimɨn biyɨe biyɨeyɨm sɨm
tɨrnanaeiyɨm, yɨm sɨma Adi Komii siir iikam tani. Nɨɨngaka.
12 Iikam whɨekakɨm yɨm hɨnɨɨna boɨnkɨm Demitriasɨn yɨo
wadɨekɨn. Siir siyɨuɨn wadɨekɨn mɨ siya ɨinokɨinokɨn siyarɨn
hɨnɨɨna nɨisɨimauuwikɨn siya wadɨekɨn. Mɨ nɨm krɨma ɨriipɨ
hɨriinan hɨriiyar mɨ boɨnikɨm siirɨn, siya inkam wadɨekɨn. Mɨ
kɨma bɨdiyar yɨnoknɨnkɨnɨm hɨnɨɨn krɨmiir yaiyɨm yɨm yai
kaimwo ɨmaɨrgɨm.

Nɨkopkaigiyan yai aeya

13 Yaiyɨm kara wɨnam tɨrɨm kɨmiiram kasa rani mɨ kara
sɨmiirɨn kɨmiiram wɨnkiyɨm pɨ boriisopi yokwoni.
14 Mɨ tariinanɨn kara wɨ kɨmɨmɨn tani wɨ kapi nɨtsauwi
kɨmiiramɨn, kɨmiir kɨgnakiyamɨn mɨ dimɨn taemɨnɨm wɨ
krɨmar nwokɨ ɨdwo boɨnaiyɨm.
15 Kara ha naɨngwowi kɨma ɨrɨpa hɨriiyar dong-
womamaɨr aekrɨpkai. Nomiiyauɨm tɨranɨm sɨma kɨmiir
nokboɨnmamaɨrgɨkɨm sɨma kɨmiirɨn yapayapa nwɨnɨra

nokboɨnmamaɨr dɨgikɨm. Mɨ sɨmiir inɨg ɨmiirar boɨnki, tɨ krɨmiir nomiiyauwɨm yɨpɨkɨ waraur nwowɨm. Ɨriig.

JUT

Jutɨn yɨo Jems Jisɨs sowiir nomousɨmkɨn. Mɨ ta yokwowa siya wɨnkika iikamɨm Jisɨs siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiiram. Mɨ ta yokwowa siya sɨmiirɨn mɨn boɨnkikɨn sɨma kamɨm Adi Komii siir yaimwokɨyaimwo aiir boɨnmɨmauu karamae nwowiyɨm yaeya yai boɨniyɨm sɨmiirsi mɨntɨrao. Siya sɨmiirɨn mɨn boɨnkɨn tɨ paekwosɨmɨn siya dimɨn biyɨe dimugɨ tɨrkɨn, mɨ iikamɨm dimɨn biyɨekɨ naokɨngugunankaiyɨm tɨ om whɨso sowiir hɨranɨm Sodom mɨ Gomora, mɨ Ken siyar yɨpɨkɨn siir nomousɨm ɨiirar swokɨ ɨsomaoɨn, mɨ yɨpɨkɨ tɨriiginɨm dimɨn biyɨeni siyɨuɨn si napɨm yɨm wɨ ɨriipɨ hɨriinan warar mɨ ɨnkɨn tɨrkii tɨ kamɨm hindara prɨiyɨksasaeiyɨm sɨmaka. Ɨriig.

1 Kara Jutgɨn yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siir mɨi sɨbmɨriiyan inkamɨn, kara Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs, siir mhoɨigɨmhoɨiyan nomousɨm ɨeya, kara ta yokwowa iikamɨm yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya nɨmbinɨm siir wakaeyokna apɨm kɨmiiram wɨnkika. Mɨ Adi Komii siya kɨmiiram naɨngwokwonanaeikɨn iikamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siya kɨgrɨraowɨm kɨmiirɨm.

2 Kara ha naɨngwowi Adi Komii siya wɨ naɨngwobumbu mɨ nongwomamaɨr ae mɨ naɨngwonanae, wɨ kɨmiir nwokɨ hauumɨmɨrɨm. Ɨriig.

Iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai kɨbi ɨmiir haimrɨyɨuwi, yɨm wɨ siyɨu biyɨe tɨrɨ

3 Tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeyɨm, kara yokwo kɨmiiram wɨn hauugiyam naɨngwokɨn tɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm Adi Komii siya tɨrɨm krɨmiir nanmaiwarkainaɨm. Mɨ dimusi rani, tɨ nɨksɨsae profet kamɨm kara kɨmiirɨn yai kɨrɨe pɨ dimɨn whɨrni boɨnkɨ. Mɨ kɨma sɨbgu dokworɨnukrɨpkai, yai kɨbiyɨm sɨmiir wakaeyokna apamɨn, bɨiya Adi Komii siya hauuwɨm whɨekak krɨmiirar yɨpɨkɨm siir wakaeyokna apiyɨm mɨ tɨ yaiyɨm krɨmiirɨn ɨiyɨm kwɨrkɨkwɨruwa hauugikɨn.

4 Kara ta yokwowa whɨsarii bɨ wɨn hauugikɨn, iikam nhɨrɨm sɨma nɨmprɨokɨm dimɨn taemɨnɨm sɨma naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir kwoɨnau hɨr nwokaiyɨm mɨ sɨma kɨmaka nɨnkɨn ɨtkɨm omakam kɨma hainaniyɨm Bɨiyan Inkam Komii siir. Bɨiya Adi Komii siir yaiyɨm inkamkɨm wɨnɨm Yokwo Komiinau, sɨma hɨniɨna boɨnkɨm, Adi Komii siya wɨ sɨmiir nonkwobumbunɨnkɨni. Tɨ iikamɨm sɨma digɨumii Adi Komii siir bɨdi haimrɨiyɨugigɨm mɨ tɨ siir yai kɨbiyɨm ɨni sɨma kisɨna haigɨna sɨmiir whɨndirɨraerɨm siyɨu biyɨe tɨrɨm. Sɨma digɨumii Jisɨs Krais siir

haimriiyɨugigɨm mɨ siya siyaɨrgɨn, yɨpɨkɨ krɨmiir kɨgɨrkakɨn inkamɨn mɨ krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais.

5 Mɨ kɨma bɨdi yɨoknɨnkɨnɨm Adi Komii siir yai kɨbi kɨbiyɨm bɨiya ɨkɨ nhɨrɨm sima boɨnmauuwɨm kɨmiir. Mɨ kara kɨmiir whɨn dirɨraerɨm naɨngwowi kɨma tɨ yai ɨmiir naɨngwo warkainam. Bɨiya, Isrelmi iikamɨm Bɨiyan Inkam Komii siya kihainanikɨn Isibmi nu hɨrankɨn mɨ siya sɨmiirɨn hɨrankɨ yɨkɨunani mɨ mhoɨiya siya tɨ iikamɨm sɨmiir nhɨr ɨmiir yɨsomsomaokao yɨpɨkɨ siirɨm naɨngwo tɨbmii karamae nwowɨm.

6 Mɨ paekwosɨm sɨmiir nhɨrɨm dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm sɨmiir bɨri sɨbgu wakaeyokna apkɨm. Mɨ sima dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siya nɨmbinɨm sima tɨrɨm sɨmiirɨn wɨ omɨm nɨnomor kou hɨranɨm wɨ sɨmiir hɨr haiburgigi, maeyauwa sima nwowiyɨm sɨmiir. Mɨ Adi Komii siya sɨmiir nɨibwomambwo komiiya saiir yaunɨ haigigig mɨ ɨni hɨrar yonkwowɨm. Mɨ wɨeyɨn sopni bɨdi yɨnɨmnɨrkaiyɨm, kamɨm mɨi biyɨe mɨriiyɨm sɨmiir hɨriinan mɨ sima wɨ ɨiya Adi Komii siya hɨdana iikam ɨmiir wɨ saiirɨm nwokwokɨni.

7 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan tɨ om komii komiiyo Sodom mɨ Gomora mɨ om nhɨrɨm sowiir kingiin hɨr nwowɨm sɨmiir daɨngwoki. Mɨ sima ɨni wara iikam biyɨeyɨm kɨmakar nwowɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ sima hɨi ɨkɨ kam nhɨrɨm sima sima nanaei, wig aka nanae rani. Mɨ hɨriinan saiirsika tɨ dimɨn biyɨeyɨm sima bɨdi kwɨriidwokaiyɨm sɨmiir kwoɨnɨm. Mɨ Adi Komii siya sɨmiirɨn pae biyɨeni nonkwobumbunɨnkɨnkɨm ya ta paeya ɨna pae nɨuyokiyokɨiya saiir hɨriinan ywowa. Tɨ hɨriinan dimɨnɨm yɨm aknaɨnan krɨmiir nɨisiimauuwi, dimɨnɨm iikam biyɨeyɨm sɨmiir nɨmbiyami mhoɨiya.

8 Tɨ iikam biyɨeyɨm yɨpɨkɨ kɨma nwowɨm dimɨn biyɨeyɨm sima tɨriyɨm ɨni Sodoman iikam biyɨeyɨm sɨmiir hɨriinana ywowɨm. Dimusi rani, tɨ kamɨm dimɨn sima naɨngwowɨm, sima dimɨn biyɨe ɨmiir tɨrkɨm, sima Adi Komii siya kɨgrɨraowɨm pɨ boriisopkɨm mɨ sima siyɨu biyɨe Adi Komii siir oman paekwosɨmɨm sɨmiir tɨrkɨm.

9 Bɨdi bɨdiniyarɨn bɨigɨbɨiyan paekwosɨmɨn Maikel, nɨkɨuwiyɨn, siya mɨ Setan sowar nɨnkɨnwamwarkɨi boɨnko, yɨpɨkɨ Moses siir pɨuɨs biyɨe aiir hainakii. Maikel siya bɨdi yɨoknɨnkɨnɨn tɨ siyɨu hɨriinan nokwao yai boɨniyɨn yɨo mɨiyɨk rani, mɨ siya siirɨn ɨo yai bɨ mɨ boɨnkɨn siya ɨkɨ yai bibiyɨeyɨm sɨm boɨnɨn. Nɨingaka. Siya hɨriinanara boɨn Adi Komii siya kɨriirɨn wɨ tɨ yai bibiyɨe ɨmiirsi boɨnwokiyopnatkaigi.

10 Mɨ tɨ iikam yɨpɨkɨ kɨmaka nwowɨm yɨm sima yai biyɨe tɨ dimɨnɨm sima nɨoknɨnkɨn karamae nwowɨm sɨmiira nɨkbumbuwikɨm mɨ tɨ dimɨnɨm sima prɨidiraerar whaowaeiyɨm yɨm ɨni niimauan wraisuɨm sima prɨidiraerar

whaowaeiyim ini simiir hiriinan ywowim. Yim sima simiir kwoinkar naingwowim simiirar napikim yim sima wi simiir tioidwomai.

11 Kaimwowairga, simiirin wa tioidwomai haiginiuwi mi sima dimin biyieyin biiya Kenki tirin simiir hiriinan wakaeyokna apikim. Mi sima Adi Komii siirimar naingwokwo nanaeikin mi iikam nhirim simiiram warar. Mi sima simiir kwoinim bidi yinkpit haiigiyin dimin biyie biiya inkam Balamki siya tirim simiir wakaeyokna apikim, siya Isrelan iikamim simiir niksisaeikim. Dimusi rani, siya umir haiyim naingwokin. Mi simiirin siya wa nonkwobumbuninkin haiginiuwi. Dimusi rani, sima dimin biyie tirkim, Koraki si nantamyiriyira Adi Komii saika saiir hiriinan tirkin, iiya siya Moses siir maeyau aiir nokwokairinaim naingwowin. Mi siya wi kigriraowan inkam siya nwoki owim. Mi Adi Komii siya siir bi kigninkinkikin mi siya ini siirar kwisomaokiyin.

12 Mi ti niksisaei iikamim ini siiya komi komiiyim whii komii solwara aowa hir nokwokwomaiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iiya iki siyaii komii komiiyim sima nitiyim mi ti siiya imiir naeyikiuiuiyim mi siyaii pa niyikimkirki mi ti iikam hiriinanim kinaka naeyim iiya Jisis Krais siya naowa sima saiir swoki aingwowarkaigikim mi sima nidid rani, kima igao yai simiir boinsi. Sima, sima simar kigriraowikim. Sima niwiipai niwiipaiyim inkam nwirni whin diriraerar karamae nwowiyim simiir wakaeyokna apikim mi sima ini wauwim opudki hughainamiyim mi nao kin karamae nwowiyim ini simiir hiriinan ywowim. Sima ini paeyin nae bud karamae nwowiyin iiya iikamim sima hiniin ninokninkiniyim ti paeyim simiir ii aeya nae budana. Sima ini paeyim ninanbimbirnaim mi ha naonamim ini simiir hiriinan ywowim mi simiirin wi iikam nhirim sima nikrimtiowi simiirin harara. Dimusi rani, sima nae bi budgim.

13 Ti niksisaei iikamim ini ieyin owieki nakiiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi ti dimin biyieyim ti iikam ima tirim ini ieyan whopiiyim ida nwowim iikamim sima kigam ini simiir hiriinan ywowim. Iikamim yipiki digiumii Adi Komii siir yai kibiyim simiir haimriiyiugigim yim ini nauunim maeyau biiya sima nidwowim ninomor kou hir simiir haiburgigim mi ha ninoopamim maeyau maeyaua ini simiir hiriinan ywowim. Mi Adi Komii siya bidi yimbinin maeyauwa niibwomambwonan nwowiya ti iikam hiriinanim simiirim sima nwoyokiyokiikaeyamim.

14 Bidi bidiniyarin inkam nwirin Inok nikiuwiyin, Adamni yiinieyin, yaiyim siya winboinkiyim Yokwo Komiinau kima wakae, Biiyan Inkam Komiiyin wi siir paekwosimim dimin

whɨrkɨ kɨmbu karamaeyɨm sɨmaka nɨti

15 iikam ɨmiir hɨdɨm mɨ iikam biyɨeyɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowɨm wɨ idowɨiya nwokii mɨ dimɨn biyɨe sɨma tɨrɨm wɨ idowɨiya mɨ ɨnkɨn okii mɨ ɨriipɨ hɨriinan yai bibiyɨeyɨm bɨiya sɨma nɨgbumbu boɨnɨm Adi Komii siir yɨm wɨ idowɨiya wara mɨ ɨnkɨn okii.

16 Tɨ nɨksɨsaei iikamɨm sɨma boɨnainanaeiyɨm mɨ iikam nhɨr ɨmiir boɨn hɨuriyɨuwi dimɨn taemɨnɨm nɨmbiyamɨm sɨmiirsi. Sɨma dimɨnɨm sɨmiir kwoɨnkɨ naɨngwowɨm sɨmiirar wakaeyokna apikɨm. Sɨma sɨmiir inɨg ɨmiirar hainanaeikɨm mɨ pɨ hɨnɨɨna mɨ boɨnainanaei, krɨma dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm mɨ sɨma yaiiop pɨ iikam nhɨrɨm sɨmaka nɨnɨuwi mɨ hɨriinan saiirsika sɨma mɨnɨm tɨrkɨm dimɨnɨm sɨma naɨngwowɨm sɨmiir hɨrankɨ haiyam. Ɨriig.

Kɨma sɨbgu dokworɨnu mɨ Adi Komii siir yai mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiirarar wakaeyokna ap

17 Kɨma rani, tɨ iikamɨm wɨm kɨma tɨ dimɨn taemɨnɨm nɨmbimbɨiyamanɨm sɨmiir daɨngwoki, tɨ aposel kamɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siya nokmwɨn okwoɨm siir yai kɨbi ɨmiir boɨnmɨmauuwɨm sɨmiirar naɨngwoyokiyokɨigɨm, tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨma boɨnɨm wa nɨmbiyami.

18 Mɨ sɨma kɨmiir boɨnmauuwi mhoɨiya ɨiya ɨni kingiin nɨta Jisɨs siya swokɨ ɨti mɨ ta ɨi aiirɨn iikam nhɨrɨm wɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apɨm wɨ sɨmiir boɨntɨrop ɨei mɨ yaibu wɨ sɨmiir mɨ ɨewaiyɨuwi, mɨ wɨ sɨmiir mɨngigini mɨ sɨma wɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir kwoɨnkɨ naɨngwowɨm wɨ sɨmiir wakaeyokna api.

19 Mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm sɨma nɨinɨkibɨri yɨpɨkɨ iikamɨm Adi Komii siir isidanɨm sɨmiirɨn, sɨma dimɨn taemɨn nuan iikamɨm sɨmiir kwoɨnkɨ naɨngwowiyɨm sɨmiir wakaeyokna apikɨm, Adi Komii siir naeyɨuɨn yɨo sɨmiir hɨr nwokai rani.

20 Mɨ tɨ kariir nomiiyauɨm kara naɨngwokwonanaeiyɨm, kɨma ɨrni nwɨrni tɨ whɨnkɨnsiis haiginɨu Adi Komii siir Yai Wɨn Kɨbiya yɨpɨkɨ kɨma wakaeyokna apiya kɨmiir whɨnkɨnsiis haiginɨuwam kɨmiir naɨngwo tɨbmiiya kɨrɨe saeya nwowɨm. Kɨma Adi Komii siirɨm kwɨsboɨn dimɨnɨm mɨ Adi Komii siir naeyɨuɨn siir kɨgnɨnkɨnwɨn siya kɨmiir nwokɨ whɨndirɨraerar haiginɨuwɨm tɨ dimɨn ɨmiirɨn.

21 Kɨma Adi Komii siir sɨbgu wakaeyokna apikɨm mɨ ta hɨriinan saiirsika, siya kɨmiirɨn wɨ hɨriiyar nwokɨ ɨisiimauu krɨpkaiyɨm siya kɨmiirɨm naɨngwokwonanaeikɨn. Kɨma ɨiya mhoɨiya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya swokɨ ɨti mɨ dimɨn mɨiyɨk kɨmiir tɨrni ta kɨmiir mɨi aiirsi mɨ kɨma omwai saɨka waiyayokiyokɨiyana saiirɨm dwokwokɨn.

22 Kima iikamim yipiki Adi Komii siir wakaeyokna apiyim simiirim naingwokwonanaei mi simiir whindiriraerar haiginiuwim mi yim iki iikam nhirim simiir kwoin imiir kiyai dimin biyieyim simiir wakaeyokna apim mi sima wi ninoknink in tani piki hiniin siyiu ikin sima napanin.

23 Wim kima iikam kasakasa whindiriraerar tani mi simiir kwoin imiir kiyai dimin biyie simiir haiburgigim inkamin dimin in paeya nakainamiyin mi ha nanka hainaowidiyin siir hiriinan. Kima iikam nhirim simiiram naingwokwonanaei mi simiir whindiriraerar haiginiu simiir kwoin imiir kiyaiyim dimin biyie imiir haiburgigim mi kima, kimasiyar timi mintaraona. Dimusi rani, ti simiir dimin biyieyim sima wakaeyokna apiyim wi kimiir kwoin imiir kiyaii mi kima wi simiirar mi inkin wakaeyokna api. Ɨriig.

Jut siya Adi Komii siir inig iiir hainankin.

24 Kara ha naingwowi iikam krima Adi Komii siir hainan prapraski yipiki kirie komiigakin, siya wi kimiir whinkinsiis haiginiuwi kima wi dimin biyie simiir wakaeyokna ap rani mi siya kirie komiigakin mi siya wi digar nwowi kimiir kwoin budin miiyikimiiyikin siir nwowaiginiuim siir whwonkam ida iiya siya iikam imiir hidi, iiya, ii aeya digii mi kima wi mairgimairga komiigak nwowi.

25 Kara ha naingwowi krima Adi Komii krimiir Wanin siir inig iiirar hainan, ti inkam nwiruwan sikisiyairgin yipiki krimiir nanmaiwarkainan ti dimin kibiyim biiya krimiir Biiyan Inkam Komiiyin Jisis Krais siya tirim simiirsika. Kara ha naingwowi siya ini kirie hiriiyar nwokripkaiyin mi dimin taeminim ini siyar kigirkakim mi dimin taemin whiekakim simiir biigibiiyin ini siyar nwowin, biigibiiyar whiuinunan mi tariinanar yamwoniyin, siir inigin wi kou hiriiyar nwoyokiyokiigiyami mi siya ti hiriinan siyiu iiirar ti oyokiyokiiyam. Ɨriig.

REVELESEN

Ta yokwowa saiir wɨnkiyɨn inkamɨn Jonkɨn, Jisɨsni mɨi kɨgna mɨriiyɨn inkamɨn siya. Tɨ Jon nwɨruwan yɨpɨkɨn Jisɨsni yai wɨn kɨbikɨbiyɨm sɨm nikɨ wɨnkiyɨn mɨ yokwo kwoɨmɨm siir inɨgɨ nwoki ɨkɨm sasa kɨnaɨrgɨn tɨ Jonɨn. Mɨ ɨiya Jon siya waibiyɨe namwoɨuɨn siya inkamɨn maeyauwa mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaiiyɨn siir hɨriinan nwokɨn ɨiya siya mhɨuisɨmɨn Patmos nɨkɨuwiyɨn whɨi komii saiir whɨi idopwoniya nɨdwomaiyɨn siir nwowa. Mɨ siirɨn kɨmɨdiniya Adi Komii siya tɨrki nhwonan whɨnkɨgmɨmɨkɨm mɨ siirɨn kɨmɨdiniyan Jisɨs siya yɨisiimauu dimɨntaemɨnɨm mhoɨiya nɨmbiniyanɨm sɨmiirɨn. Mɨ Jisɨs siya dimɨntaemɨnɨm siya kɨgɨm sɨmiir boɨnkikɨn siirɨn siya sɨmiirɨn yokwoni wɨnaowidɨm mɨ iikamɨm naɨngwo tɨbmiiyɨm pɨugan ɨriiyar kwɨso sowiirɨm sɨmiirɨm hauugiyɨm. Mɨ yokwo ɨriiyar kwɨso siya wɨnkiyɨm sɨmiir mhoɨiyan, mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm mhoɨiya nɨmbiyamanɨm yɨm siir nhwokar kɨgmɨmɨkɨm. Mɨ ɨiya hɨk komii aeya nɨmbiyamana, Setan siirɨn wɨ Jisɨs siya nokwokopougigi. Mɨ om Jerusalem wɨnɨn yɨo wɨ panɨɨn panɨɨna namisɨ ɨmbiyami. Mɨ ta hɨriinan saiirsika tɨriiginɨm yɨpɨkɨ sɨmiir inɨgɨm ta yokwowa iikamɨm yɨpɨkɨ omwai-waiyayokiyokɨiyanɨm sɨmiir inɨgɨ nwowa saiirɨn wɨ wara nwo rani. Nɨingaka. Ɨriig.

1 Ta yokwowa kara dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ Jisɨs Krais siya nɨisɨimauuɨm kariir sɨmiir wɨn boɨnkikɨn. Bɨigɨbɨiyɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya tɨ digworaekwo ɨmiirɨn Jisɨs Krais siir nɨisɨimauugɨn. Mɨ sɨmiirɨn siya wɨ hɨriinan sai-irsi nwokɨ ɨsɨimauuɨm siir mɨiyan kamɨm krɨmiirɨn, tɨ dimɨn taemɨnɨm nɨmbinisasauuwanɨm. Mɨ Jisɨs Krais siya yɨkropki Adi Komii siir paekwosɨmɨn Jon kariiram siir mɨiyan inkamɨn mɨ tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirɨn kariirɨn siya wɨ hɨriinan saiirsi boɨnmɨmauuwi.

2 Mɨ Jon Kara tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiirɨn ha kɨgɨn mɨ tɨ yaiyɨm yɨpɨkɨ kariir wɨingar wakaeyɨm, sɨmiirɨn yɨm yokwoni kara bɨdi wɨnkiyɨm. Mɨ tɨ yaiyɨm Kara wɨnkiyɨm yɨm Adi Komii siir yaigɨm mɨ sɨma ɨriipa hɨriinan Jisɨs Krais siir warargɨn.

3 Mɨ iikamɨm tɨ yai ɨmiir mwaɨni mɨ Adi Komii siir iikam nhɨrɨm sɨma sɨmiir wakaei mɨ sɨma whɨekakarɨn wɨ maɨrgɨmaɨrga nwowi. Mɨ iikamɨm tɨ yaiyɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya tɨrkiyanɨm mhoɨiya nɨmbiyamanɨm sɨmiir wakaei mɨ sɨma sɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨini mɨ sɨmiirɨn wadɨe tɨri mɨ sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrgar nwowi. Dimusi rani, ɨiya tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨma nɨmbiyamana ya ɨni kingiin nwowa. Ɨriig.

Jon siya yokwoɨm Adi Komii siir iikamɨm om ɨriiyar whɨso sɨmiir hɨranɨm sɨmiiram wɨnkika

4 Kara Jonkɨn, ta yokwowa kara wɨnkiya saeya Juda iikam
nhɨrɨm Adi Komii siirɨm tɨ om ɨriiyar whɨso sɨmiir hɨranɨm
nu haɨmii Esia hɨranɨm wɨ kɨmiiram wɨn hauugi. Kara
ha naɨngwowi tɨkɨ Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn bɨiyar nwowɨn
mɨ tɨ tariinan mɨ owɨn mɨ mhoɨiya wɨ hɨriiyar swokɨ
oyokiyokɨiyanɨn kɨmiirɨn wɨ wadɨe siya nwowaiginɨuwi
mɨ kɨma wɨ ɨrɨpar nwokɨ ɨngwomamaɨr aekiyamɨm
naeyɨu mɨiyɨkɨn yɨpɨkɨ ɨinsii ɨriiyar whɨsa nwowɨn siya
siir whwonkam ɨda nokwowi ipiiya yɨpɨkɨ Adi Komii siya
nɨdwokaiya iikam krɨmiir kɨgɨrkakam, kɨmiirɨn wɨ wadɨe siya
nwowaiginɨuwi mɨ kɨma wɨ ɨrɨpar nongwomamaɨr aekiyami.

5 Kara ha naɨngwowi, sɨma mɨ Jisɨs Krais siya kɨmiirɨn
wɨ sɨmar kɨnsiin haiginɨuwi mɨ kɨma wɨ ɨrɨpa nwokɨ ong-
womamaɨr aeyɨm. Krais siya Adi Komii siir yai ɨmiirɨn bɨdiyar
sɨbgu anaaknɨnkii haiginɨuwɨn. Siyaɨrgɨn inkamɨn yɨpɨkɨn
bɨigɨ bɨi Adi Komii siya hɨdnɨnsiin ɨdwowɨn siya naonama
saiir mhoɨiya mɨ siya ɨni omwaiyar swokɨ waiyayokiyokɨii.
Siyaɨrgɨn inkam komiigɨ komiiyɨn, yɨpɨkɨ wɨ ɨkɨ inkam komii
komiiyɨm yɨpɨkɨ wɨ tɨ nuan iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkaki, sɨmiir
kɨgɨrkakanɨn. Siya krɨmiiramar naɨngwokwonanaeikɨn mɨ
dɨmɨn biyɨeyɨm krɨmiir kwoɨnau nwokaiyɨm siya bɨdi haiy-
oprimdiyɨumiigiyɨm. Dimusi rani, siya bɨdi ɨkɨ aowɨn mɨ siir
nhɨeya bɨdi mɨ aokiinaiinama.

6 Siya krɨmiirɨn hɨriinan mɨnam tɨrkɨn, krɨma siir pɨugana
saiir inkam komii komii nwowɨm. Mɨ krɨma yapa yapa
nwonɨra Adi Komii siiramɨn iikam nhɨrɨm sɨmiiram kwɨsboɨn
pris inkamɨm sɨma tɨriya saiir hɨriinan. Mɨ krɨma wɨ siir Adɨn
siir dɨmɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ Adi Komiiyɨn wɨ sɨmiir nwokɨ tɨrɨm.
Kara ha naɨngwowi, Jisɨs Krais siya wɨ ɨnɨg komiigɨ komii ɨiirar
haii mɨ siya wɨ iikam ɨmiir kɨgɨrkaki mɨ siya wɨ kɨrɨe komiigak
hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami.

7 Kɨma wakae, Krais siya wɨ waua saiir nɨdwokainaiini. Mɨ
iikam whɨekakɨm mhoɨiya sɨma wɨ siirar kɨgwɨni. Ɨhɨ, tɨkɨ
Juda iikamɨm yɨpɨkɨ yaii nɨnii kamɨm sɨmiir tɨrɨm siirɨn tɨdiyɨni
sɨma nɨnkɨn ɨrɨnu aokiyam mɨ sauni sɨma mɨ ɨtam sɨma siirɨn
wa mɨ kɨgwɨni. Mɨ ɨiya siya nɨti mɨ iikam whɨekakɨm tɨ nuɨn
siir tɨranɨm yɨpɨkɨ siir karamae nwowɨm, sɨma siir kɨgwɨni mɨ
sɨmiir kwoɨnɨm wa naɨngwo ɨdidwɨni mɨ sɨma wɨ nhaminhami
nou rani. Ta yaiya yai kaimwoka.

8 Mɨ Adi Komiiyɨn ɨnɨg komiigɨ komiigakɨn siya ha boɨnkɨn,
dɨmɨn taemɨnɨm sɨmiir bɨigɨ bɨiyɨn ɨni karar ywowɨn mɨ ɨiya
sɨma nɨmbiyama an kara tapaiirɨn hɨriiyar nwokɨn mɨ an kara
tapaiirɨn wɨ hɨriiyar mɨ owi ɨiya sɨma dɨgii. Siya wɨ kɨrɨe

hiriiyar nwoyokiyokiikaeyami iinokiinokin mi ta siya nwowa mhoiiya siya wi hiriinanar swoki owi.

Nhwonan Krais siir whinkig ieya.

9 Kara Jonkin, kara Adi Komii siir piuganim kimiir inkam nwirkin. Dimusi rani, krima ini Jisis Krais saikar yamasukikinim mi iikamim krimiirin dimin biyie asi tiri. Mi krimiirin Jisis siyar whinkinsiis haiginiugin krima hik ti dimin bibiyieyim simiirsi haiya. Mi iriipi hiriinan, krima tariinanin ini iripa siir piugana saiirarar nwowim. Mi an kara Adi Komii siir yaiya saiirin iikam imiir bidiyar mi boinmimauuwin. Dimusi rani, kara simiirin Jisis Krais siir boinmimauugin mi sima kariirin ha nonkwowim mi sima kariirin kimidiniya nu haimii whirin whii idopwoniya nidwomaiyin Patmos dapiyin siir hir yatkiniugig.

10 Mi biri kimiminkikin, Biiyan Inkam Komii siir iiya Adi Komii siir naeyiuin ina yitin kariir kwoinau tiriir mi kara nhwo ha whinin mi karar wakae inkam nwirin kariir digiuwa boinkiyin, siya pranae pranae bi kauwok boinkikin mi siir yaiya kingiin kingiin bi nieyoknakika hapi kidgi maskika.

11 Mi kara siya boinkiya hiniin saiir wakaekiyin, kira dimin taeminim kira kigim yokwoni winpriginaowid. Mhoiiya kira simiir kigi mi kira simiirin wi iikamim yipiki Adi Komii siir piugana saiirim yipiki Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna apiyim ti om iriiyar whiso simiir hiranim, Efesas, Smena, Pegamam, Taiataira, Sadis, Filadelfia mi Leodisis, wi simiiram hauugi.

12 Mi kara ina iyaeyimiyokaokiyin, yipiki ti kariir boinkiyin siir kigam. Mi ta kara niyaeyimiyok kaoa saiir mhoiiya, karar kigi, yiukid iriiyar iso golni nonkwokwowim hirar nwowi.

13 Mi ti gol yiukidim simiir bopwonau nokwokaiyin irin, yio ini inkamnan ywowin. Mi yiuis bribriya siya niiya ini siir iga hirar yauuni tioiua. Mi piuopa siya mi kikoga ya golni mi onkwokwoka mi ya ini siir ii aiirar kwakikogriowa.

14 Mi siir mwoin mi kan aka yo ini wau whisinana ywowo mi siir nhwowo yo ini paenan yiuyakiyo. Mi siya dimin taeminim iikam krimiir kwoinau nwokaiyim wi hiriiyar priikig imoki.

15 Mi siir iga kwiso yo ini aeyinin yipiki inkamki nanagiiyin paenau mi ha niuyakiiyim, hiriinan niuyakiko. Mi kara siir yai aiir wakaekiyin mi siya pranae pranae bi boinkikin, ini opa mhiuanki naokiinaiiniiya ini saiir hiriinan ywowa.

16 Mi siir iina iiniga nauun iriiyar iso simiir yonkwo. Mi karar mi kigi nhirida yipiki mirmii mirmii iokakinar nwowa siir yai hirankar kiniwokitkinaninii. Mi siir whwonkamin bieyin nabie bopwo whwowiyin siir hiriinan niuyakikin.

17 Mɨ ɨiya kara siir kɨgiyɨn mɨ kara ɨni siir ɨgmiiga kingiinar yakai ɨgrarkɨnam inkamɨn yɨpɨkɨ naonamiyɨn siir hɨriinan. Mɨ siir ɨina ɨniiga kariir nonkwokiya mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn kariirɨn, kɨpi nɨdid. Kara tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ dimɨn taemɨn ɨma nɨmbiyam karamae nikɨ owa ha nwowɨn siya mɨ kara wɨ wadɨe hɨriiyar swokɨ oyokiyokiyami.

18 Karaɨrgɨn omwaiyar swokɨ waiyan. Bɨiya kariir kam ɨma nɨsomaokiyɨn mɨ kara ha naonamkɨn mɨ kɨra kariir kaoki, kara wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami. Kara kɨrɨe ɨna nonkwowɨn iikamɨm yɨpɨkɨ naokaowɨm sɨmiir tɨrkiyanɨn paeni omɨn siir namam mɨ Adi Komiini omɨn siir hɨriir mɨ ɨkropkiyam sɨmiirɨn, wadɨe sɨma sɨbgu okiyamam.

19 Mɨ kɨra tɨ dimɨn taemɨnɨm kɨra kɨgɨm sɨmiirɨn yokwoni wɨnaowid dimɨn taemɨnɨm tɨ tariinan tɨrɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm mhoɨiya nɨmbiniyan ɨkɨm.

20 Mɨ nauun ɨriiyar ɨso yɨpɨkɨ kɨra kɨgɨm kariir ɨina ɨnignau nɨdwokaiyɨm mɨ gol yɨukɨd ɨriiyar ɨs ɨko, yɨm hindara nɨkrigɨm. Nauunɨm yɨm tɨ om ɨriiyar whɨso sɨmiir hɨran inkam komii komii ɨma yɨpɨkɨ Adi Komii siir pɨuganɨm sɨmiir iikamɨm tɨ om ɨriiyar whɨs owiir nwowiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm yɨm sɨma. Mɨ gol yɨukɨdɨm yɨm iikamɨm tɨ om ɨriiyar whɨso sɨmiirɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir kɨgna apiyɨm yɨm sɨma. Ɨriig.

2

Jɨsɨs siir yaiya Adi Komii siir iikamɨm om Efesas hɨranɨm sɨmiir boɨnkɨn

1 Mɨ siya kɨmɨdiniya kariir boɨn, kɨra tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiirɨn yokwoni wɨnki inkam komii komiiyɨn yɨpɨkɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir pɨugana saiir iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨm om Efesas hɨranɨm sɨmiiram. Kɨra tɨ yaiyɨm sɨmiir wɨnki, kara Bɨiyan Inkam Komiigɨn, inkamɨn yɨpɨkɨ nauun ɨriiyar ɨso sɨm nonkwowɨn kariir ɨina ɨnig aiir. Kara ɨni iikamɨm nu haɨmii Esia warauranɨm ɨni kɨmakar napɨrɨrɨn mɨ wɨm kɨma ɨni tɨ yɨukɨd ɨriiyar ɨso sɨmiir hɨriinan ywowɨm.

2 Kara bɨdiyar yɨnokɨnkɨnɨn mɨiya bɨdɨu bɨdɨu aoanii kɨma nanaeya mɨ kɨmiir kwoɨn komiiyɨn saiiram mɨ aɨngwowɨn. Mɨ an kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn wɨm kɨma iikam bɨbɨyɨeyɨm sɨmiiram naɨngwo rani mɨ wɨm kɨma tɨrɨiggɨnɨm yɨpɨkɨ ɨinokɨinokɨn aposel inkamnan nɨksɨsaeyɨm sɨmiirɨn bɨdɨyar mɨ kɨnankɨuɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm sɨma boɨnɨm mɨ sɨma tɨrɨm sɨmiirɨn bɨdɨyar mɨ wakaeyɨm mɨ kɨma sɨmiirɨn bɨdɨyar mɨ hɨdɨm mɨ kɨma bɨdɨyar mɨ ɨnokɨnkɨnɨm hɨnɨɨn, sɨma aposel inkam tani yɨm nɨksɨsae inkamkɨm.

3 Mɨ ɨriipɨ hɨriinan, kɨma kariiramɨn nhami nhami bɨ naɨngwo tɨbmii kɨɨngɨm mɨ kɨma kariir kɨnsɨis haɨgɨnɨuwamɨn bɨdɨyar mɨ mɨrɨiyɨm mɨ kɨma pɨugɨ bɨ piyaokɨm.

4 Mɨ kara kɨmaka maɨrgɨmaɨrga nwo rani. Dimusi rani,
tɨ dimɨn taemɨn ɨmiirsika. Bɨiya ɨiya kɨma bɨigɨ bɨi kariir
yai aiir wakaeyokna apa, kɨma kariiramɨn pranae pranae bɨ
naɨngwokwonanaeikɨm mɨ tariinanɨn kɨma kariiramɨn kɨimii
naɨngwokwo rani.
5 Mɨiya yɨpɨkɨ bɨiya kɨma mɨriiya kariiram mɨ ha
naɨngwokwonanaeiya kariiram, saiiram tɨ swokɨ aɨngwoki.
Mɨ kɨma nɨkiigiya saiiram tɨ swokɨ aɨngwoki, kɨma siyɨu biyɨe
ɨiirɨn digɨumii haimriiyɨugig. Bɨiya kɨma kariiramɨn nhami
nhami bɨ naɨngwokwokɨm mɨ tariinanɨn kɨma ɨni hindarar
yɨkii ɨuguskiyɨm. Mɨ kɨma dimɨn taemɨnɨm bɨigɨ bɨi kɨmar
nɨkɨ apɨm sɨmiirar tɨ swokɨ ap. Mɨ kɨma hɨriinan tɨr karamae
nwowi mɨ ɨiya kara nɨti, kɨmiir nonkwobumbunɨnkɨnam,
kɨmiirɨn wɨ kɨmiir yɨukɨdɨm sɨmiir hɨriinan kara kɨsɨsana
haigɨni mɨ sɨma wɨ maeyaua sɨma nwowa wɨ saiir nwo rani
mɨ kɨmiirɨn wɨ kara nonkwobumbunɨnkɨni.
6 Mɨ dimɨn whɨrɨn kara naɨngwokwowiyɨn kɨma napam yɨo
tɨ si, kɨma dimɨn bibiyɨeyɨm yɨpɨkɨ iikamkɨm sɨm napɨm Niko-
laskɨ si tɨrɨm sɨmiiram kɨpi naɨngwo. An kara ɨriipɨ hɨriinan tɨ
digworaekwowɨm yɨpɨkɨ sɨma tɨrɨm sɨmiiram mɨ aɨngwo rani.
7 Kɨma wakae mɨ sɨbgu daɨngwo omok tɨ dimɨn taemɨnɨm
Adi Komii siir naeyɨuɨn siya boɨnmɨmauuwɨm kɨmiir, wigkam
kɨma yɨpɨkɨ siir yai ɨmiir wakaeyokna apɨm mɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ hɨriiyar nɨkɨ hougwokrɨpkaiyɨm tɨ dimɨn biyɨeyɨm yɨpɨkɨ
kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiyɨm sɨmiir mɨ mhoɨiya Adi Komii siya
kɨmiirɨn wa kɨgnɨnkɨnkii siir numɨr aiir namamɨn mɨ kɨma wɨ
paenidɨn yɨpɨkɨ kɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwanɨn wɨ siir naei
ɨinokɨinok hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamam. Ɨriig.

Jisɨs siir yaiya Adi Komii siir iikamɨm om Smena hɨranɨm sɨmiir boɨnkɨn

8 Kɨra tɨ yaiyɨm sɨmiir wɨnki inkam komii komiiyɨm Adi
Komii siir pɨugana saiir iikamɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm om
Smena hɨranɨm sɨmiiram. Kɨra tɨ yai ɨmiirɨn wɨ hɨnɨina
wɨnboɨnki, tɨkɨ yaiyɨm yɨm kariirgɨm yɨpɨkɨ bɨiyar nwowɨn
ɨiya digworaekwo ɨma nɨkɨ ɨmbiyam karamaeyar nɨkɨ owa mɨ
kara wɨ hɨriiyar swokɨ oyokiyokɨiyami. Kariirɨn inkamkar
bɨdi ikɨ ɨsomaokiyɨn mɨ kara ha naonamɨn mɨ kara ɨna swokɨ
ɨnsiin ɨdwowɨn. Mɨ ɨni omwaiyar swokɨ waiyan.
9 Kara bɨiyar nɨnokɨnkɨnkɨn, warɨ dimɨn biyɨeyɨm tɨ tari-
inan kɨmiiram nɨtɨm sɨmiirɨn mɨ kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn
iikam kɨma paeprikabgɨm mɨ kɨma dimɨn taemɨn hɨrii hɨrii
karamaeka. Dimusi rani, wɨm kɨma kariir wakaeyokna
apkɨm. Mɨ wɨm kɨma Adi Komii siir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm
sɨmiir nonkwokɨm. Kara ɨna nɨnokɨnkɨnɨn, yai bibiyɨeyɨm
iikamɨm kɨmaka nɨnkɨkɨnɨm sɨma boɨnɨm sɨmiirɨn. Sɨma tɨ
hɨnɨina boɨnkɨm, sɨma Adi Komii siir pɨugana saiirgɨsaiir Juda

iikamkim. Mi kara pi ti hiniina boinkii, sima Juda iikam kiingikiin tani sima Adi Komii siir bi wakaeyokna apkim, yim Setani piugana saiir iikamkim.

10 Ti dimin taemin biyieyim ti iikam bibiyieyim sima tirim kimiir simiirsi kipi nidid. Wakae! Ti iikamim simiir kwoinim wi Setan siya kiyaii mi kimiir nhirim wi sima haii mi kimiirin wi maeyauwa mii biyie miriiya wi saiir hiugripkiikikaigii. Mi ta hiriinan siya kinankiuwi kimiirin, yio wi minam kinankiuwi, kima wi kariir namisi wakaeyokna api, iyie? Wi kariir wakaeyokna ap rani. Sima kimiirin iiyim wi iuura tirbumbuninkin haiginiuwi. Mi iriipi hiriinan sima kimiirar mi isomaowamar minki windi, kariiramin wi hiriiyar daingwo tibmii kiin kripkai. Mi kima hiriinan tiri mi kimiirin wi kara tirkii, hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamam Adi Komii saika.

11 Mi kima ti Adi Komii siir piugana saiir iikamim, kima wakae mi sibgu daingwo omok ti dimin taeminim Adi Komii siir naeyiuin siya boinmimauuwim kimiir simiiramin. Mi iikamim yipiki iinokiinokin dimin taeminim kimiir kwoin imiir kiyaiiyim simiir nikwowaisii mi mhoiiya ti dimin bibiyieyim paeniyim, yipiki wi iikam imiir niuwi, sima wi ti hiriinan iikam kibikibiyim wi kimiir wara nipimpar tani. Niingaka. Ɨriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Pegamam hiranim simiir boinkin

12 Kira ti yaiyim simiirin yokwoni winki, inkam komii komiiyim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikamim om Pegamam hiranim simiir kigriraowiyim simiiram. Kira ti yai imiir winkii mi wi hiniina boinki, tiki yaiyim yim kariir yaigim, ti inkamin yipiki kamkiuin si nonkwowin, yipiki mirmii mirmii iokakinar nwodigo.

13 Kara ina ninoknink inin omin kima nwowiyin ti om komiiyin Setanki si nitin, siya kigirkakiyin mi kima wari om iiirar mi oki windi, wim kima kariir yai aiirin wa sibgu wakaeyokna aingwo tibmii kiini. Mi taka iiya inkam biyieyin siya nipimpara kariir miiyan inkam kibi iiir Antipas yipiki kariir yai aiir boinmimauuwin iikamim simiir mi sima siirin ini wari omin kima nwowin ini siir waraur yisomaowin, yipiki Setanki si nitin, iikamim sim kigirkakam. Mi kima kariirin digiumii bi haimriiyiugim kima kariiramin hiriiyar wakaeyokna apkripkaigim.

14 Kima wadieyairgim mi an kara kimaka ti digworaekwo nhirim simiirsiyin mairgimairga nwo rani. Kimiir iikam nhirim yipiki kimaka waraur nwowim om Pegamam yim sima Belamni dimin teaminim sim napikim. Mi bidi bidiniyarin,

siya inkam nwɨrɨn Belak nɨkɨuwiyɨn siir yɨisiimauu, siya Isrel sɨmiir iikamɨm sɨmiir kwoɨnɨm wɨ panɨɨn panɨɨna nɨkpɨtmaii mɨ sɨma wɨ dimɨn biyɨe tɨr karamae ha nɨkɨ owɨm. Sɨma naeyɨm yɨpɨkɨ inkamkɨ nɨnkɨn ɨmiiyaeyɨm uridyɨu bibiyɨeyɨm sɨm, sɨmiir bɨdi yaeyɨm. Mɨ sɨma ha namɨm mɨ sɨma kɨmɨdiniya hɨi wig ɨmakar prɨinanaeyam.

15 Mɨ kɨma tɨ hɨriinan iikam bibiyɨeyɨm kɨmaka waraurar mɨ owɨm, ɨni hɨriiyar mɨ kɨgnɨnkɨn owɨm. Yɨm sɨma yai bibiyɨeyɨm yɨpɨkɨ Nikolasni iikamɨm sɨm nowomwarkaiyɨuwɨm sɨmiir napɨkɨm.

16 Mɨ kɨma warɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨmiir waraur nwowɨm sɨmiirɨn digɨumii haimriiyɨugig mɨ kɨmiir kwoɨnɨm tɨ kɨsɨna haigi mɨ sɨmiirɨn kɨmiir warauranɨkɨ tɨ nhɨɨnɨkrɨropkisasauugi. Mɨ hɨriinan tɨr karamae nwowi, kara nɨti, kara wɨ tɨ inkam hɨriinanɨm yɨpɨkɨ tɨ yai bibiyɨe ɨmiir napɨm wɨ yaii sɨmakar nɨnii. Mɨ kara yaiya wɨ kariir yaigɨyaigar kaokwo boɨnkii mɨ sɨma wa namkii. Mɨ sɨmiirɨn wɨ sɨma nonkwonɨɨnwomwɨɨrnɨnkɨn haigɨnɨugigi yɨ tɨ kamkɨu ɨɨirsika, yɨpɨkɨn wɨ kariir yai tɨrankɨ nɨti.

17 Kɨma wakae mɨ sɨbgu sɨbgu daɨngwo omok tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii siir naeyɨu ɨeya hauuwɨm Adi Komii siir pɨugana saiir iikam ɨmiir. Siya tɨ hɨnɨɨna boɨnkɨn, yɨpɨkɨ kɨma tɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨmiir kwoɨn ɨmiir kiyaiiyɨm sɨmiirsiyɨn hɨriiyar nokworɨnukrɨpkaii mɨ kɨmiirɨn kara wɨ yaeya dimɨn mɨiyɨk hauuwi, dimɨnɨn mananɨn yɨpɨkɨ tɨ kariir om tɨrar nɨkɨ haigiprakaiyɨn. Kara kɨmiirɨn tɨ dimɨn hɨnɨɨnɨm sɨm hauuwi mɨ tɨ siiya whɨsinanɨn yɨpɨkɨn yaeya ɨnɨg sɨma wɨnkiyɨn yɨo wɨ warar nɨnkɨn hauugi mɨ tɨ ɨnɨgɨn sɨma wɨnkiyɨn yɨo wadɨe ɨeyaɨrgɨn. Tɨkɨ siiyan yɨo mɨn nɨisiimauugɨn kara kɨmiiram naɨngwokwonanaei. Mɨ tɨ siir ɨnɨgɨn wɨ inkam nwɨrkɨ swokɨ ɨnokɨnɨnkɨn tani. Nɨɨngaka. Inkamɨn tɨ siiya ɨiir haiyɨn wɨ sasar nɨnokɨnɨnkɨnɨ siir ɨnɨg ɨiirɨn. Ɨriig.

Jɨsɨs siir yaiya Adi Komii siir iikamɨm om Taiataira hɨr nwowɨm sɨmiir boɨnkɨn.

18 Kɨra tɨ yaiyɨm inkam komii komiiyɨm om Taiataira hɨranɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir pɨugana saiir iikam ɨmiir kɨgɨrkakiyɨm sɨmiiram wɨnkɨ. Kɨra yaiyɨm wɨ tɨ hɨnɨɨn yaiyɨm sɨm wɨnkɨ, kariir nhwona nhɨso paenan nɨuyakiko mɨ kariir ɨga kwɨso kɨrɨeko mɨ wadɨeyaɨrgo yo ɨni aiyɨnɨn yɨpɨkɨ whɨsinan nwowiyɨn mɨ ha nɨuyakiiyɨn yɨo ɨni siir hɨriinan yɨuyakiyɨn.

19 Kara dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ kɨma tɨrɨm sɨmiirɨn ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨm. Kara ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨn kɨma iikam nhɨramɨn ɨna naɨngwokwonanaeiyɨm. Kara ɨna nɨnokɨnɨnkɨnɨn, kɨma kariir yai aiirar sɨbgu wakaeyokna apɨkɨm mɨ dimɨn mɨiyɨkar mɨ tɨrɨkɨm mɨ ha mɨ ɨtmaihougwokrɨpkaiigɨm dimɨn bibiyɨeyɨm kɨmiir tɨriyɨm yɨpɨkɨ tɨ iikam bibiyɨeyɨm sɨma

nɨnkɨkɨn tɨrɨyɨm kɨmaka mɨ tɨ dɨmɨn taemɨnɨm tɨ tarɨɨnan kɨma tɨrɨm yɨm ɨni wadɨekɨ wadɨe ywowɨm. Yɨm ɨni dɨmɨn taemɨnɨm bɨɨgɨ bɨɨ kɨma wakaeyokna apɨm yɨm ɨni sɨmɨɨr haɨburɨm.

20 Mɨ dɨmɨn taemɨnɨm kɨma tɨrɨm yɨm wadɨekɨm. Mɨ kara maɨrgɨmaɨrga nwo karamae kɨmaka dɨmusɨ now rani, tɨ dɨmɨn whɨruwan sɨɨrsɨka. Taka wɨg bɨyɨeya yɨpɨkɨ wɨg bɨyɨeya mɨn dapɨya Jesebel saɨɨr hɨrɨɨnan nwowa, yɨpɨkɨ ha nɨksɨsae boɨna saeya profet wɨga mɨ kɨma saɨɨrɨn kɨmɨdɨnɨya hɨrɨɨyar mɨ kɨgnɨnkɨn okrɨpkaɨ kɨmaka waraurar saeya boɨn saeya profet wɨga. Mɨ ɨɨkamɨm sɨmɨɨr kwoɨnɨm yaɨyɨm saeya boɨnɨm sɨmar mɨ kɨyaɨ. Saeya mɨnam boɨnmɨmauuga ɨɨkamɨm yɨpɨkɨ saɨɨr wakaeyɨm sɨmɨɨr kɨyɨpsɨbgɨyɨm mɨ sɨma pɨ dɨmɨn bɨyɨe nwokɨ tɨrɨm mɨ pɨ hɨɨ mɨn nwokɨ prɨɨnɨnaeyɨm mɨ naeyɨm yɨpɨkɨ kamkɨm sɨm nɨnkɨn ɨmɨɨyaeyɨm uruwaɨ sɨyaowaɨnɨ sɨmɨɨr bɨdɨ yeayɨm.

21 Kara ɨɨ nhɨrɨm saɨɨram bɨdɨyar mɨ ɨmbɨnɨm saeya tɨ dɨmɨn bɨyɨeyɨm sɨmɨɨrɨn dɨgɨumɨɨ haɨmrɨɨyɨugɨgɨm mɨ saeya hɨrɨɨnan tɨram bɨ naɨngwoka.

22 Mɨ hɨrɨɨnankɨ nɨuwɨ, ta wɨg aɨɨrɨn wɨ kara nɨpɨmpari mɨ ɨɨkamɨm yɨpɨkɨ saɨɨr wakaeyokna apɨm, yɨm wɨ kara tɨrkɨɨ kara nonkwobumbunɨnkɨnam mɨ ma mɨnkɨ nɨɨyam mɨ sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrgakak nwo rani.

23 Mɨ saɨɨr yɨnɨsɨsɨmɨm yɨm wɨ kara nɨsomsom aokao dɨgɨɨ. Mɨ wɨm kɨma ɨɨkamɨm Adɨ Komɨɨ sɨɨr pɨugana saɨɨrɨm yɨpɨkɨ karɨɨr wakaeyokna apɨm, ɨkɨ hɨnda tɨndanɨm wa nɨnokɨnkɨnkɨɨ ta saɨɨrɨn, kara dɨmɨn taemɨnɨm ɨɨkam kɨmɨɨr kwoɨnau nwokaɨyɨm sɨmɨɨrɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨm. Kara dɨmɨn taemɨnɨm kɨmɨɨr kwoɨnau nwokaɨyɨm sɨmɨɨrɨn ɨna nɨnokɨnkɨnɨn mɨ kara wɨ dɨmɨn kɨbɨ ɨɨrar namɨsɨ tɨrɨ, ɨyɨe? Wɨ dɨmɨn bɨyɨe tɨrɨ kɨmɨɨrɨn.

24 Mɨ wɨm kɨma Taɨataɨra warauran ɨɨkam nhɨrɨm, wɨm kɨma saɨɨr yaɨ bɨbɨyɨe ɨmɨɨr bɨ wakaeyokna apkɨm. Kɨma saɨɨr bɨ wakaeyokna apkɨm tɨ dɨmɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ ɨɨkamkɨm sɨm boɨnɨyɨm hɨnɨɨn Setanɨ dɨmɨn komɨɨ komɨɨgɨm. Mɨ kara kɨmɨɨramɨn, wɨ yaeya mɨɨ gwɨr boɨn tanɨ, kɨma karɨɨram mɨrɨɨyɨm. Tɨ mɨɨyɨm kara kɨmɨɨr boɨnɨm, sɨma sɨmaɨrgɨm yɨm sɨmɨɨrɨn kɨma wɨ dɨgar nwowɨ kɨma tɨrɨ.

25 Kɨma tɨ yaɨ kɨbɨyɨm tɨ tarɨɨnan kɨma napɨm sɨmɨɨrɨn hɨrɨɨyar sɨbgu aprɨpkaɨɨ mɨ ɨɨya kara swokɨ ɨtɨ, kara wɨ ɨdowɨɨyar nɨmbɨnɨ.

26 Mɨ kɨma ɨɨkamɨm yɨpɨkɨ wɨ hɨrɨɨya nɨtmaɨhogwokrɨpkaɨɨ, tɨ dɨmɨn bɨbɨyɨeyɨm kɨmɨɨr kwoɨn ɨmɨɨr kɨyaɨɨyɨm sɨmɨɨrsɨ mɨ tɨ hɨrɨɨnan ɨɨkamɨm kara kɨmɨɨrɨn wɨ kɨrɨe hauu haɨgɨnɨuwɨ. Mɨ kɨma wɨ ta hɨrɨɨnan saɨɨrsɨ kɨgɨrkakɨ, ɨkɨ ɨɨkamɨm ɨkɨ omom hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmɨɨrɨn.

27 Mi dimin taeminim yipiki kara nimbinim kimiir, kima
tiram, yim ti dimin taeminim kariir Adin siya nimbinim kariir
yipiki kara tiriyokiyokiiyim, simairgim. Mi iikam kima wi
iikam imiir kigirkaki mi sima wi yaeya om swoki kisina o rani,
kimiir kigirkakamin. Simiirin wi kimar kigirkaki mi wi kimar
nikwowaisii ti inkamin yipikin paekop nokwowin mi haua
sae nikimkirkiyin mi misimira ha nwokiyin saiir hiriinan.
28 Mi ti dimin taeminim kara wi kimiir hauugi mi ti nauunin
ninomor kouwanin yipikin piunok whwoyayakwokiyin siirin
wi warar ninkin hauugii
29 Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti dimin
taeminim Adi Komii siir naeyiu ieya boinim, Adi Komii siir
piugana saiir iikamim yipiki siir yai aiir wakaeyokna apim
simiir. Ɨriig.

3

Jisis siir yaiyo Adi Komii siir iikamim om Sadis hir nwowim simiir boinkikin

1 Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Sadis hiranim
yipiki Adi Komii krimiir Wanin siir piugana saiir iikam imiir
kigriraowiyim simiiram winki. Kira ti yai hiniinim sim winki.
Ti yaiyim yim kariir yaigim yipiki Adi Komii siir naeyiu kibi
iriiyar nwiso simiir hiriinan kara nonkwowim. Mi nauun
iriiyar iso yim ini karar mi kigriraowim yipiki wari inkam
komii komiiyim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir
kigriraowiyim kara kimiirin ti yaiyim simiir boinmimauugin.
Kara ina ninokninkinin iikam whiekakim sima kiriirin ini
hiriiyar naingwowim, kima mii wadie aiirar mirii mi kari-
iramin ina naingwo tibmii kiinim. Mi yi ini niinga ywowim
wim kima inkamin naonamiyin si hiniin nwonamkim kima
kariir dimin whir bi swoki tirmintirminkim.
2 Kima piu nhinmii kinki mi ti dimin taemin imiiram ti sibgu
aingwo omoki, ti Adi Komii siir dimin taeminim yipiki wari
kimar niki apkripkaiyim, kima simiirin kima kimar ti sibgu
kiiriimdiyiu haigina mi simiir sibgu ap. Mi ti dimin taeminim
wari kimiir kwoinau nwokaiyim yipiki kima napiyim yim
ini inkamin yipiki naonamiyin ini siir hiriinan ywowim.
Siya wi dig nwo rani. Kara ti dimin taeminim kimiirin
dimusi boin tani, kara dimin whirmin whirminsim bi swoki
kigminkigminkin wari dimin taeminim kima tirim simiirin mi
kariir Adi Komiiyin siya wi ha boin tani, sima wadiekinairgim.
Niingaka.
3 Ti swoki aingwoyokiyokiigi biiya iiya biigi bii kima
wakaeya kariir yai kibiyim kima simiir sibgu apamar mi
aingwokim. Mi tariinanin kimiir digiuim ti dimin taemin
bibiyieyim simiirin digiumii haimriyiugigim mi tariinanin

kima ini yai kibikibiyim yipiki biiya kima niki apim ini simiir swoki wakaeyokna apim mi hiriiran tir karamaekiswo, kara wi hiiyan inkamnan niti, kara wi kimiir boinmauu rani, iiya kara nitana. Mi kara niti, kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini.

4 Mi kimiir iikam nhirim om Sadis hiranim, wim kima dimin biyie wari bi tirkim wim kima iikam wadiekim, wim kima ini yiuisa haingitiropkaiya yipiki iikamkim sim kaiiya ini saiir hiriinan ywowa. Mhoiiya kima kanaka nwowi, nim krima wi dimin taeminim whisinanim wi simiir nii mi krima wi iripar napririri. Wim kima wi ti hiriinan tiri. Dimusi rani, wim kima dimin whirki bi kimbuwi iikamkim mi kima Adi Komii siir yai imiir sibgu wakaeyokna apikim.

5 Mi wim kima iikamim ti dimin taemin biyieyim kimiir kiyaiiyim simiirsi hiriiyar nokworinukripkaii mi Adi Komii siya kimiiramin wa kiwakii, ti yiuis whisinanim simiir niiyamin mi kimiir inigim yokwowa Adi Komii siir om hir nwowa saiir nwowim yipiki ha boina inkamin naingwo tibmii kiinin saiir hiranki wi niinaki rani. Mhoiiya kara wi ti inig imiir haii mi simiirin kara wi kariir Adi Komii siir boinmauuwi kariir Adin mi wi siir paekwosim ima boini, tiki iikamim kariir yai imiir wakaeyokna apkim mi sima kariir iikamkim.

6 Kima ti iikamim kima wakae mi kima sibgu daingwo omok, yaiyim yipiki Adi Komii siir naeyiuin siya boinim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Ɨriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Filadelfia hir nwowim simiir boinkika

7 Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Filadelfia hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir kigriraowiyim simiiram winki. Kira ti yaiyim simiir winki, tiki yaiyim yim kariir yaigim, inkamin yipiki dimin whirki kimbu karamae nwowin mi kaimwo kiingikiinin. Kara ti siya inkamin yipiki kirie komiigakin yipiki bidi bidiniya Devidgi si haiya. Kara om kibiyin Jerusalem nikiuwiyin siir anowin bidi haiwaokiyin mi ti anowin kara haiwaokiyin siirin inkamki haiginikouwim wi digmindigmin swoki o rani. Mi kara siir haiginikounami, siirin wi inkamki haiwao rani, ti yaiyim karakikarar boinkikim iikam kimiiramin.

8 Kara dimin taeminim kima tiriyim simiirin ina ninokninkinim. Kariir wakaeki ti iikamim simiir kwoinim ti kara kiyaiyim yim ini anowin kara haiwaokiyin iikam kimiiram hinda tinda namam Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwamam ini siir hiriinan ywowin. Mi iki iikam nhirim ti ano iiirin kimiirsi haiginikouwim wi dig nwo rani, kimiir nikiduwam ti dimin taemin imiir tirsi. Kara ina

ninokninkinin kima kariir kirieya saiirin komii nonkwo rani mi kima kariir yaiyim simiirin ha sibgu wakaeyokna apikim. Mi ta kima wakaeyokna apa kariir wim kima saiirin bi nimpriowikim kima simiirin bidiyar boinmimauu digim.

9 Kima wakae, kima ti iikam hiriinanim yipiki omaka yaimindimin nidwokaiwakaeiya saiir nidwodwokai mwainiyim simiirin ina ninokninkinim. Yim sima ha boinkim, yim sima Isrelmi isidin siirgim mi Adi Komii siya simiir nimbingin sima siirgisiir iikam nwowim. Mi ya tariigina ya kaimwo rani, ti iikamim sima niksisaeikim simiir kwoinim Setan siya kiyaigim mi sima ini siir ywowim mi mhoiiya ti iikamim yim wi kara tirki. Sima nitim mi sima ogmwo wi kimiir whwonkam idar nini waisii hiunii mi sima wi haini ninokninkini, kara kimiiramar naingwokwonanaei mi kima kariirgi kariigim.

10 Mhoiiya ii biyieya saeya niti mi ta hiriinan saiirsika Adi Komii siya wi iikamim yipiki ti nu iiir nwowim wi simiir asi kinanankiuwi mi ta hiriinan saiirsika, sima wi iki dimin bibiyieyim simiirin wi digiumii asi haimriyiugigi mi sima wi siir wakaeyokna api. Mi tiki iiyim kara wi kimiirar kigriraowi mi digworaekwo ikim. Mi kima wi wadieyar nwowi. Dimusi rani, wim kima yaiyim yipiki biiya kara boinkiyim simiiram naingwo tibmiigim.

11 Kara wa swoki itsauwi. Mi kima hiriiyar sibgu apkripkaii, ti digworaekwowim ti tariinan kima napim simiiramin mi iki iikam nhirim yim wi kimiir tir tani mi kimiir dimin miiyik miiyikim yipiki Adi Komii siir om hir nwowim yim wi sima mi hai rani.

12 Mi iikamim yipiki dimin taeminim simiir kwoin imiir kiyaiyim simiirsi hiriiyar nokworinukripkaiyim, mhoiiya simiirin wi kara tirkii, yinpaenan nwowam yipiki wi Adi Komii siir omaka aiir nokworinuwi. Mi ti iikamim yim wi omaka kibi aiirar nwowi, yipiki Adi Komii siya nwowa mi sima wi saiir haiburgig rani. Mi mhoiiya kariir Adi Komii siir inigin mi Adi Komii siir om ikin sowiirin wi simiir piu hir wini. Mi krimiir Adi Komii siir omin yio om Jerusalem whir ikin, yipiki mhoiiya wi Adi Komii siir om hiranki niti nua tiriir. Kariir inig kibiyin wi simiir piu imiir warar ninkin wini mi yio tiriiginin yio wi hiniina niisiimauuwi, sima Adi Komii siirgim.

13 Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok ti yaiyim Adi Komii siir naeyiuin siya boinim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Ihriig.

Jisis siir yaiya Adi Komii siir iikamim om Leodisia hiranim simiiram boinkika.

14 Kira ti yaiyim inkam komii komiiyim om Leodisia hiranim yipiki Adi Komii siir piugana saiir iikamim simiir

kɨgrɨraowiyɨm sɨmiiram wɨnki. Kɨra tɨ yaiyɨm sɨmiir wɨnki, tɨki yaiyɨm yɨm kariir yaigɨm, yɨpɨki yaimwokɨyaimwo boɨni bwamkɨbwamɨn. Kara Adi Komii siir yaiyɨm sɨmiir sɨbgu nanaaknɨnkiihaigɨnɨugɨn. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm nuanɨm mɨ nɨnomor kouan ɨkɨm, yɨpɨki Adi Komii siya naɨngwowɨm nɨmbimbɨiniyɨm mɨ ha nwowɨm yɨm karar nonkwokwokikɨm. Mɨ tɨ digworaekwo whɨekakɨm yɨm karar kɨgrɨraowikɨm mɨ tɨ yaiyɨm kɨmiiramɨn karar boɨnkikɨn.

15 Kara mɨiyɨm kɨma mɨriiyɨm sɨmiirɨn ɨna nɨnoknɨnkɨnɨm. Wɨm kɨma kariiram bɨ naɨngwokwonanaeikɨm. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan wɨm kɨma kariir bɨ nikwowaisiigɨm kɨmiir kwoɨnɨm kariiramɨn haɨmii haɨmiiya naɨngwokɨn. Mɨ kɨma ɨinokɨinokɨn kariiramar tɨ aɨngwokwonanae, iyɨe? Mɨ kɨma ɨinokɨinokɨn kariirɨn hindarar tɨ ikwowaisii ɨuguski.

16 Mɨ dimusi rani, wɨm kɨma kariiram bɨ naɨngwokwonanaeikɨm. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan wɨm kɨma kariiramɨn hindara tantarao aɨngworaraowi ɨni tɨ inkamɨn yɨpɨkɨn nae whɨekɨnam tɨriyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn mɨ an kara ɨriipɨ hɨriinan, ɨni tɨ siir hɨriinan mɨ owɨn. Kara wɨ kɨmiiram mɨ aɨngwo rani mɨ kɨmiirɨn wɨ kara yaskiigii Kariir yai tɨrankɨn.

17 Kara kɨmiiram naɨngwo rani. Dimusi rani, tɨ siirsika. Kɨmiir kwoɨnɨm wɨm kɨma tɨ hɨniina naɨngwowi, wɨm kɨma ha boɨnikɨm, iikam krɨma umɨr hoɨmgakakaɨrgɨm. Dimusi rani, mɨiyɨm krɨmiir ɨingar nonkwo mɨrii nanaeiyɨm sɨmiirsika. Nɨm krɨma wadɨekɨwadɨeyaɨrgɨm. Mɨ kɨma ha bɨ nɨnoknɨnkɨnkɨm kɨmiir kwoɨnɨm biyɨekɨm. Mɨ kɨma wadɨe panɨɨnsi ywosi. Mɨ ta hɨriinan saiirsika iikamɨm yɨpɨki sɨbgu aɨngwo omokiyɨm yɨm wɨ krɨmiirsi naɨngwoyɨmyoki. Kɨmiir kwoɨnɨm kariir dimɨn taemɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiirɨn hoɨmgakwao haigi okai rani. Wɨm kɨma ɨni iikamɨm nɨɨngar prɨiyokaeyamiyɨm dimɨn taemɨn karamaeyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ kɨmiir nhwonam yɨm nhwokwɨsaekɨm yɨm ɨni iikamɨm nhwokwɨsae nwowiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm. Mɨ wɨm kɨma ɨni iikamɨm yɨuɨs karamaeyɨm hinda nɨɨngar prɨiywokaeyamiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm kɨmiir kwoɨnɨm. Mɨ kɨma ta saiir bɨ kɨgnɨoknɨnkɨnkɨm mɨ kɨma ha bɨ mɨ ɨnoknɨnkɨnkɨm wɨm ɨni tɨ hɨriinan mɨ owɨm paeprikab.

18 Kara kɨmiirɨn ɨgao yai boɨnkii, kɨma kɨmiir umɨr ɨmiiram kɨpi naɨngwo mɨ kɨma kariiram wɨt, kɨmiirɨn wɨ kara hauugi kariir dimɨn taemɨn kɨbikɨbiyɨm yɨpɨki umɨr ɨmiir haiburɨm mɨ yɨpɨki wɨ kɨmiir kwoɨn ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwi sɨmiirɨn. Mɨ kɨma tɨ dimɨn taemɨn ɨmiir haii kɨma wɨ wadɨe hɨriiyar nwowi. Mɨ kɨma kariir dimɨn taemɨn kɨbikɨbiyɨm sɨmiir haii yɨpɨki yɨuɨs whɨsinanɨm wɨ sɨmiir haii. Mɨ sɨmiirɨn wɨ kɨmar

nwoki iiyim kimiir kwoin imiir higrinuam mi yim tiriiginim wi kimiir kwoin imiir nwoki iisiimauuwim hiniin kima dimin whirki bi kimbugim. Mi kima kariir dimin taemin kibikibiyim simiir haii, yipiki marasinanim mi simiirin kimiir nhwona imiir kiyipriniuwi mi kima wi haniingi sibgu kigimoki ti kariir dimin taemin imiirin.

19 Mi wim kima iikamim yipiki kara naingwokwonanaeiyim, kimiirin kara wi whwokwoka boin tani mi kimiirin wi kara nonkwobumbuninkini. Mi hiriinankiniuwi kima wi sibgu sibgu dwo. Mi dimin bibiyieyim simiirin digiumii haimriyiugigi mi kariiram sibgu wakaeyokna api mi kara kimiirin wi nonkwobumbuninkin tani.

20 Kariir kaoki! Kara tisi kimiir kwoinim simiir ano imiirar nokwo dapikiuwim kimiir inig imiirar. Mi tiki iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyim mi sima ha niti mi anowin ha nama haiwaokii mi kara wi saikar ninkin apninokainami mi krima wi kwoin whiruwar nwowi, iikamim yipiki iripa nongwomamair aeiyim simiir hiriinan.

21 Mi iikamim yipiki kariir yai imiir wakaeyokna apim sima hiriiyar nokworinukripkaii ti dimin taemin biyieyim simiirsi, kariir hiriinan biiya kara mi wakaeyokna apa kariir adin, Adi Komii siir yai aiir saiir hiriinan mi mhoiiya simiiramin wi kara kiwaki, kanaka nidwowam ipii imiir mi inig komi-igak nwowim mi iikamim simiir kigriraowam kariir adin Adi Komii siya mi kiwakiya kara tirim simiir hiriinan mi wi saikar mi idwowi, siir ipii aiir.

22 Kima wakae mi sibgu sibgu daingwo omok dimin taeminim Adi Komii siir naeyiuin siya boinmimauuim Adi Komii siir piugana saiir iikam imiir. Ириig.

4

Mi iikamim Adi Komii siir omin siir hiranim sima siir inig iiir hainan prapraskikim

1 Ti dimin taeminim kara kigim simiir mhoiiyan kara kigiyin yaeya dimin whirin, yio omin kou hiranin siir ano ieya kariir whwonkam ida haiwaokiyin. Mi mhoiiya karar wakaeki yaiya kariiram kauwokii, saiir yainana kidgi mask-inan nwokika. Saeya hiniina boinkika, kira koua tiriir wit mi kiriirin dimin taeminim nimbimbiiyamanim wi kara niisiisiimauuwi.

2 Mi dimin taeminim siya boinkiyim kariir simiir mhoiiyan mi ti Adi Komii krimiir Wanin siir naeyiuin kariir kwoinbud iiirin siya kiswoki mi kara ina kigiyin ipii kibiya yipiki inkam komiiyin siya nidwokaiiya dimin taeminim sim

kigriraowiyim. Mi kara ta ipii aiir kigiyin mi kara kigi inkamin hirar nidwokaii.

3 Mi kara siir whwonkam iiir kigiyin, siir whwonkamin ini siiya kibiyin jaspa nikiuwiyin mi siiya pariidnanin konilian nikiuwi ikin sowiir hiriinan niuyakikin. Mi karar mi kigi diminin namnamiinanin Biiyan Inkam Komii siir ipii aiirar yinyakiyin. Mi ti diminin ini siiyan emeral nikiuwiyin prainan siya nwokiiyim siir hiriinan nwokikin.

4 Mi karar mi kigi, ipii kamnwir kwiiyim inkam komii komiiyim kigirkakiyim sim nidwodwokaiiyim ta Biiyan Inkam Komii siir ipii aiirar haiginyokaii mi kam kamnwir nwiiyim yim ini ti ipii imiirar mi idwodwokaiyim yiuisim sima niiyim whisinankim. Mi pagram simiir mwo mi haiginim yim gol pagrakim yipiki simiir niisiimauuwim hiniin, sima inkam komii komiigim.

5 Mi diminin sinananin kimidiniya ta biigi biiyan ipiiya saiir hirankar yimbiyam mi ina yamkiya hinda tinda mi ta diya saeya tiokiya saeya pranae pranae bi tiokika. Mi karar kigi sikwopae iriiyar kwiso siir ipii aiirar nwowi. Mi yim ti sikwopae iriiyar kwiso, yim Adi Komii siir naeyiu iriiyar nwis ima.

6 Mi ta ipiiya saiir kingiin hirin diminin hir nwowin yio ini whii komiiya solwara nikiuwa yio ini saiir hiriinan ywowin. Mi siya ini opnani haniin hindarar kigirkakiyin. Mi mhoiiya karar mi kigi dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraerariyim Biiyan Inkam Komii siir ipii haimii haimii whiiyim simiirar ninyokiiyim. Mi ti dimin whiiyim simiir whwonkamim mi simiir digiuwim mi simiir mwoim nhwona nhwonakakinairgim.

7 Mi ti diminin kingiin nwowin siir whwonkamin yio ini pusi komiiyin niimauanin laion dapiyin siir hiriinan ywowin mi dimin whisakan kwoin minkakin ha niyae diriraerariyin yipikin siir priska miiya nwowin, siir whwonkamin yio bul-makau komiiyin bul nikiuwiyin ini siir hiriinan ywowin. Mi irin priska mirmii kwira nwowin siir whwonkamin yio ini inkamni whwonkamnanar ywowin. Mi irin yipikin mhoiigi mhoii nwowin siir whwonkamin ini wabni whwonkamnan ywowin, ipiyinin yipiki siir pidga kwiso hindara masnaniyo.

8 Mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim ha niyae diriraeriyim sima irira irira pidgam iriiyar kwokwirakim mi simiir piu kwirkaka nhwonaki bidi yinkiniua. Mi simiir pidga aowa iriipi hiriinan.

Nii nabie sima bi tanikim mi yai mikrim bi nwowikim. Sima hiriiyar boininaeikim, siya dimin whirki bi kimbugin mi siya kirie komiigakin. Siya biiyar whiuwiniunan mi tariinanin tisi hiriiyar nwoyokiyokiiyin mi mhoiiya

siya wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨiyami.
9 Mɨ tɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm ha niyae dirɨraeriyɨm mwaiya sɨma waowa, sɨma sɨma Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanprapras waokɨm yɨpɨkɨn Bɨiyan Inkam Komii siir ipii aiir nɨdwokaiyɨn siya wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami mɨ mwaiya sɨma waowa, sɨma tɨ hɨnɨɨna waokɨm, siya inɨg komiigakɨn mɨ sɨma siirɨn asi boɨn wadɨekɨm.
10 Mɨ tɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm ha niyae dirɨraerariyɨm sɨma ta mwai aiir waowɨm mɨ tɨ inkam komii komii kamnwɨr nwiiyɨm sɨma ogmwo kɨmɨdiniya Adi Komii siir whwonkam ɨdar waisii hɨu yɨpɨkɨ siir ipiiya inkam komiiyɨn nu kɨgrɨraowiyɨn si nɨdwokaiya saiir nɨdwokaiyɨn siiram. Mɨ sɨma Adi Komii siir inɨg ɨiir mɨ hainan yɨpɨkɨn wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn mɨ sɨmiir gol pagram siir ipiiya saiir kingiin hɨrar inɨ bwaeyaigɨn, yɨ tɨriigɨnɨn yɨo mɨn nɨisiimauugɨn ta kɨrɨeya sɨma kɨgɨrkakiya ya siirga. Yɨm sɨma inkam paeprikab nɨingakɨm sɨma siiraramar naɨngwo tɨbmii ɨskiikɨm. Mɨ sɨma hɨrar nikɨ waisii hɨugrɨpkaiyɨm mɨ sɨma mwaiya hɨnɨɨna wao,
11 Kɨra krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiigɨn mɨ kɨra krɨmiir Adi Komiigɨn. Kɨra wadɨekɨwadɨekɨn mɨ krɨma whɨekakɨm kɨriir inɨg ɨiir asi hainanpraprasi mɨ krɨma mɨnam naɨngwowi, kɨra krɨmiir kɨgɨrkakɨm. Kɨra krɨmiirɨn wɨ dimusi kɨgɨrkak rani, dimɨn taemɨnɨm nuanɨm mɨ dimɨn taemɨnɨm nɨnomor kouan ɨkɨm, yɨm kɨrar nonkwokwo swokɨm kɨnakɨnar naɨngwokɨn hɨriinan nwowamɨn mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨra sɨmiir asi nonkwokwokikɨn. Łriig.

5

Jon siya yokwowa bɨiya Adi Komii siyar wɨnɨtɨnakɨugiya ambɨni saiir kɨgɨn

1 Mɨ tɨ inkamɨn kara kɨgiyɨn Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn Bɨiyan Inkam Komii siir ipii aiir nɨdwokaiyɨn, siir ɨina ɨniga yokwo bripriya hindara whrɨna kwɨra nonkwowi. Yaiyɨm saiir digɨuwa whwonkama nwowɨm inkam nhɨrkɨm sɨm wɨnkɨm. Mɨ saiirɨn inkam nhɨrkɨm sɨm bɨdi yɨtɨmamɨkɨugiyɨm ambɨn ɨriiyar nhɨso so. Mɨ saiirɨn wɨ inkam inɨg karamaekɨ swokɨ haiwao kɨg rani.
2 Mɨ kara kɨgiyɨm sɨmiir mhoɨiyan mɨ kara kɨmɨdiniya paekwosɨm komiigɨ komiiyɨn siir kɨgi. Siya kɨmɨdiniya komiiyar kauwok boɨnɨmnankii. Yɨpɨkɨn dɨg nwowanɨn ta yokwo bripriya hindara whrɨna saiir nɨtɨmamakɨuwɨm ambɨnɨm sɨmiir nɨinɨkibwaembwae haii?

3 Mɨ ta siya boɨnkiya saiir mhoɨiyan, sɨma ɨna yɨnoopkiyɨm
Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir omɨn hɨnda tɨnda nwowɨm
sɨmiir, nu ɨdwo mɨ nu aowa mɨ sɨma inkam nwɨr bɨ swokɨ
hansɨryɨskaigɨm tɨ ambɨnɨm sɨmiir nɨinɨkibwaembwae
ɨtkiiyamɨn mɨ ta yokwo bripriya hindara whrɨna saiir
haiwaowɨm.
4 Mɨ kara pranae pranae bɨ nougɨn. Dimusi rani,
sɨma inkam kɨbi nwɨr bɨ hansranyɨskaigɨn tɨ ambɨn ɨmiir
nɨinɨkibwaembwaeyɨm mɨ ta yokwo aiir mɨ haiwao kɨgɨm
dimu dimɨnkɨm yɨpɨkɨ ta yokwo aiir nwokaiyɨm.
5 Mɨ kara ha nouɨn mɨ inkam komii nwɨrɨn tɨ kam nwɨr nwii
sɨmiir nwɨrɨn ha nɨtɨn mɨ kariirɨn kɨmɨdiniya siya inɨ boɨni
tanki, kɨpi nou tɨ siir kaoki. Tɨkɨ inkam kɨbiyɨn tɨ tɨr nwowɨn
yɨpɨkɨn iikam ɨmiir kɨgɨrkakiyɨn siya inɨg komiigakɨn mɨ siya
ɨriipɨ hɨriinan kɨrɨe komiigakɨn mɨ siya Devidni pɨugana Juda
sɨmiir isidɨn siirɨn sɨmiir yɨinɨekɨm. Dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨn
siya bɨdi ikwowaisiigiyɨm mɨ siya wɨ dɨgar nwowi tɨ ambɨnɨm
sɨmiir nɨinɨkibwaembwae haii mɨ ta yokwo bripriya hindara
whrɨna saiir haiwao kɨgi. Ɨriig.
6 Mɨ tɨ siya boɨnkiyɨm kariir sɨmiir mhoɨiyan, kara
kɨmɨdiniya sibsib ɨrɨn siir kɨgi, yɨpɨkɨn hankakɨn bɨiya sɨma
nɨkɨ ɨsomaokiyɨn siya Bɨiyan Inkam Komiiyɨn siir ipiiya
saiir kingiin hɨrar nokwowi. Mɨ dimɨn whiiyɨm yɨpɨkɨ kwoɨn
mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm sɨma mɨ inkam komii
komii kamnwɨr nwii ɨkɨm sɨma siirar kaeyokaii. Mɨ karar mɨ
kɨgi hon ɨriiyar whɨso bulmakau komiiyɨm bul nɨkɨuwiyɨm
sɨmiir honanɨm siir mwo hɨrar nwowi. Mɨ ɨriipɨ hɨriinan kara
nhwona ɨriiyar nhɨso siir nwowɨm sɨmiir warar mɨ kɨgi. Mɨ tɨ
hon ɨriiyar whɨso mɨ nhwona ɨriiyar nhɨs ɨko, yɨm Adi Komii
siir naeyɨu ɨriiyar nwɨso siya nɨkropkiyɨm iikamɨm nuanɨm
hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiiram yɨm sɨmiir kɨrɨe ɨma.
7 Mɨ tɨ sibsibɨn tɨ inkamɨn siir nɨkriyɨn ha namɨn mɨ siya
ta yokwo bripriya hindara whrɨna kɨmɨdiniya Bɨiyan Inkam
Komiiyɨn yɨpɨkɨn Bɨiyan Inkam Komii siir ipii aiir nɨdwokaiyɨn
siir ɨɨna ɨniga saiir hɨrankar inɨ haiyɨu.
8 Mɨ siya ha namɨn yokwo aiir inɨ hainaki mɨ tɨ inkam komii
komii kamnwɨr nwiiyɨm mɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm,
ha niyae dirɨraerariyɨm sɨma whɨekakarɨm kɨmɨdiniya tɨ
inkamɨn sibsibnanɨn siir kingiinar inɨ waisii hɨuɨu. Mɨ sɨma
nwonɨra nwonɨra dimɨnɨn mwai tɨowaowiyɨn gitananɨn ha
dapiyɨn hap ɨrɨra ɨrɨra bɨdi yonkwo dɨgɨm. Mɨ twowa golni
nonkwokwowa dimɨnɨn whrɨnanɨn si nwokaiya yɨpɨkɨ pɨuii
mɨiyɨk whakiyɨn saiirɨn ɨriipɨ hɨriinan ɨrɨra ɨrɨra mɨ onkwo dɨg.
Mɨ tɨ dimɨnɨm ɨni mɨrkɨmɨrka yakɨ ɨnkɨniyɨm mɨ tɨ dimɨnɨm
sɨmiir mɨiyɨm sɨmiir whɨekakarɨn yɨm mɨn boɨnkikɨm yaiyɨm
iikam ɨma kwɨsboɨnkiiyɨm Adi Komii siiram sɨmiir nɨkrigɨm.

9 Mɨ mwai wɨna sɨma waowa ya bɨmbɨuwi rani bɨiya saiirɨn
inkamkɨ bɨ waomɨmɨnka. Sɨma tɨ hɨnɨɨna waokɨm,
kɨra ta yokwo aiir haii wɨ dɨgar nwowi mɨ tɨ dɨmɨnɨm
ambɨnanɨm wa nɨnkɨnkibwaembwaeki kɨra tɨ siirɨn
wɨ dɨgar nwowi. Dimusi rani, bɨiya kɨriirɨn inkam
nɨsomaokiyɨn mɨ kɨra ha naenamɨn mɨ ta hɨriinan sai-
irsika kɨriir nhɨeya ha naokiinaiinama mɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ Adi Komii siirɨm sɨmiirɨn ɨni kɨrar swokɨ an-
maiwarkainam. Kɨra iikamɨm pɨugan pɨuganiyɨm
sɨmiirar nanmaiwarkaina dɨgɨn mɨ iikamɨm yaigɨnpai
yaigɨnpaini ɨkɨm mɨ iikamɨm maeyau maeyauwan ɨkɨm
mɨ tɨ iikam ɨkɨ nu nhɨrɨm sɨm nwo ɨkɨm.
10 Mɨ kɨra sɨmiir ha hai dɨgɨn mɨ sɨma ɨni pɨugan kwɨruwa
ywowɨm. Mɨ sɨma ɨni pris inkamnan ywowɨm iikamɨm Adi
Komii siirɨm. Mɨ sɨma ɨrɨra nwonɨra wɨ Adi Komii siir mɨi aiir
mɨrii mɨ sɨma wɨ iikamɨm nu tɨr nwowɨm sɨmiir kɨgrɨraowi.
11 Mɨ mhoɨiya karar swokɨ kɨgi, Adi Komii siir paekwosɨm
whɨekakɨm yɨm Adi Komii siir ipiiya mɨ dɨmɨn whiiyɨm kwoɨn
mɨnkakɨm mɨ ha niyae dɨrɨraerariyɨm mɨ inkam komii komii
kamnwɨr nwii ɨkɨm sɨmiir nokwoyokaii. Mɨ Adi Komii siir
paekwosɨmɨm yɨm kaimwowaɨrgɨm kasa rani kara mwaiya
sɨma waowa saiirar wakaekɨkɨn.
12 sɨma pranae pranae bɨ waokɨm sɨma tɨ hɨnɨɨna waokɨm,
tɨ sibsibɨn yɨpɨkɨn inkamɨn nɨsomaokiyɨn siir nɨkriyɨn siya wɨ
dɨgar nwowi. Siya inɨgak nwowɨm wɨ dɨgar nwowi
iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakɨm mɨ dɨgworaekwo ɨkɨm. Siya
wɨ dɨmɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiir haii mɨ siya dɨmɨn
taemɨnɨm sɨmiirɨn wa nɨnomokɨnkɨn dɨgi. Iikamɨm
sɨma wɨ ha boɨni siya wɨ dɨgar nwowi mɨ sɨma wɨ siir
inɨg ɨiir hainanpraprasi. Mɨ sɨma siirɨn wɨ ha boɨni,
siya inɨg komiigakɨn mɨ siya Adi Komii siir dɨmɨn mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm sɨmiirɨn wa haii.
13 Mɨ tɨ dɨmɨn taemɨnɨm kara wakaeyɨm tɨ ha boɨnɨm, kara
dɨmɨn taemɨnɨm Adi Komii siir omanɨm kasaka bɨ wakaekɨm
mɨ nuan ɨkɨm mɨ nu aowan ɨkɨm mɨ whɨi komii solwaran ɨkɨm
mɨ kara tɨ hɨriinan sɨma boɨnɨm sɨmiirar wakae dɨg.
Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn siir ipii komii aiir nɨdwokaiyɨn mɨ yɨpɨkɨn
inkamɨn sibsibnan nwo ɨkɨn, sowa nwɨsaɨrarɨn kɨrɨe
komiiya dɨmɨn taemɨnɨm sɨm kɨgɨrkakiya ɨni saiirar
nonkwo dɨgo mɨ krɨma omkakɨn pɨ hɨnɨɨna boɨni, sowa
wadɨekɨnaɨrgo mɨ krɨma pɨ sowiir inɨg owiir hainan-
prapraskii mɨ krɨma pɨ hɨnɨɨna boɨni, sowa nwɨsaɨrarɨn
inɨg komiigakɨnaɨrgo. Mɨ dɨmɨn kɨrɨe kɨbɨkɨbiyɨm
hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamiyɨm yɨm ɨni sowar mɨ
onkwowɨm.
14 Mɨ tɨ dɨmɨn taemɨnɨm sɨmiir mhoɨiyan tɨ hɨnɨɨna boɨnki mɨ
dɨmɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dɨrɨraerariyɨm

yipiki hir nwowim sima boinki, tiki dimin taeminim yim kaim-
wowairgim. Mi ti simiir mhoiiya inkam komii komii kamnwir
nwiiyim ogmwo ha waisii hiuim mi sima kimidiniya sowiir
inig owiir hainanprapraski. Ɨriig.

6

Sibsibin yio inkamin yipiki naonamin dimin biyie
biyieyim sim haiyoprimdiyiumiigiyin mi ambinim simiir mi
niinikibwaembwae itkiiyanim yio siir nikrigin

1 Mi mhoiiya sima ha wao digiyim mi ha mi hainan
digiyim sowiiram mi kara ti sibsibin inkamnanin siya ti
dimin bibiyieyim simiir haiyoprimdiyiumiigiyin mi yok-
wowa ambiin iriiyar nhiso sim nwowa saiir haiyin siir nikriga
mi ti ambinim simiir nair iiir yiinikibwaeki. Mi ta siya
niinikibwaekiya saiir mhoiiyan mi ti dimin whiiyim kwoin
minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir ir ieya boinkiyin
yaiya siya komiiyar kauwok boinkikin hapi diyaki namisi
tiokika, siya ti hiniina kauwok boinkikin, kira wit

2 Siya boinki, kira wit. Mi kara kigi hos whisinan irin pi
niti mi inkamin siir idwo hir nidwowin siya irim hipigim ini
warar ninkin haigin idwowin. Mi ti kamim hiranim sima
hauugiyim diminin siir mwo iiir piuaiyam mi ti inkamin siya
kirie komiigakin mi siya inkam nhirmisi bi nididkin mi siya
yaii niniiyakiwaiwigin mi siya ha namin iki nhir imiirin yamdi
kwiruwa siya ini hanururgig.

3 Mi siya namkiya saiir mhoiiyan mi karar swoki kigi sib-
sibin yipiki inkamin naonamin siir nikriyin ti ambin nhirin
ta yokwo aiir nwowin siir niinakibwaekii mi karar wakaeki,
ti dimin idiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim
simiir nwirin siya boinki, kira wit.

4 Siya boinki, kira wit Mi hos irin yipikin paridnanin yio ina
yitin mi siir digiu idwowin inkamin nwira nidwowi. Mi siirin
kirie bidiyar mi hauugiyin mi siya wi iikamim nuanim wi
simiir nwoki tirim yaii sima niniiyam mi sima wi irni nwirni
nwoki inan isomsom aokaowim. Mi sima siirin kamkiu
komiiyin whira mi hauugi mi siya ha namin kimidiniya siirar
ini tiriu.

5 Mi siya namkiya saiir mhoiiya mi karar swoki kigi sib-
sibin yipiki inkamin niki aonamin, ti ambin nhoumakan siir
niinakibwae itkiiyin siir nikrigin. Mi karar swoki wakaeki
ti dimin whiiyim mi ha niyae diriraerariyin simiir irin pi
boinkii, kira wit. Mi siya boinkiya hiriinan saiir mhoiiyan
karar kigi hos yhiuwinanin. Mi inkamin siir digiu idwo hir
nidwowin siya skera kwira haiyidwowi.

6 Mi karar wakaeki yai kwira ti dimin whiiyim kwoin
minkakin mi ha niyae diriraerariyin simiir bopwo hirankar

nɨmbiyamkii. Saeya tɨ hɨnɨɨna boɨnkika, iikamɨm sɨma ta wit twowa saiirɨn wɨ umɨr ɨi kwɨruwani mɨrii haiiyɨn wɨ siir saɨni. Mɨ bali two ouumɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan mɨi ɨi kwɨrua mɨrii haiiyɨn umɨrɨn wɨ siir saɨni. Mɨ welɨn mɨ wain op aka sowiir kɨpi tɨrbu. Mɨ siya boɨnkiyɨm kariir sɨmiir mhoɨiyan siya ɨna yamɨn.

7 Mɨ ta siya namkiya saiir mhoɨiyan mɨ karar swokɨ kɨgi sib-sibɨn tɨ inkamɨn yɨpɨkɨ nikɨ aonamɨn siir nɨkriyɨn, siya ambɨn nhɨuii akan ta yokwo aiir nɨtɨnakɨuwɨn siir nɨɨnɨkibwaeki mɨ mhoɨiya karar wakaeki tɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm sɨmiir nwɨrɨn siya ha boɨnkii, kɨra wɨt.

8 Mɨ ta siya boɨnkiya saiir mhoɨiyan hɨnɨɨn, kɨra wɨt. Mɨ karar mɨ kɨgi hos ɨrɨn wɨrnanɨn pɨ nɨti. Mɨ inkamɨn siir dɨgɨu ɨdwo hɨr nɨdwowɨn siir inɨgɨn, naokɨn. Mɨ inkam nwɨrɨn siir inɨgɨn yɨpɨkɨn ha dapiyɨn, hel yɨo ɨni hos ɨrɨn siir mhoɨiya nwowɨn yɨo siir nɨdwonanikɨn. Mɨ sɨma sowiirɨn wadɨe bɨdi ywokiyɨm iikamɨm nuanɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiirɨn sowa hɨdi mɨ sowa pɨuganɨm wɨ kwiiya nwowaiginɨuwi hɨnda tɨndan tɨ nu whɨrkak ɨiirar. Mɨ mhoɨiya tɨ iikamɨm tɨ pɨugan kwiiyɨm sɨmiir pɨugan kwɨra yɨo wɨ sowa nɨsomsom aokao dɨgi. Sowa sɨmiirɨn wɨ hɨnɨɨna nɨsosom aokaowi nhɨrɨm yɨm wɨ sɨma sɨmar swokɨ ɨnii aokaonaei mɨ nhɨrɨm yɨm wɨ makɨ nii aokaowi mɨ nhɨrɨm yɨm wɨ mhɨigɨ naowaokaowi. Mɨ nhɨrɨm yɨm niimauan wraisu biyɨeyɨm wɨ sɨm pisomsom aokaowi. Mɨ tɨ sɨmiir mhoɨiyan sowa ɨna yamkiyo.

9 Mɨ tɨriigɨno ha namkiyo mɨ karar swokɨ kɨgi inkamɨn sibsibnanɨm tɨ ambɨn ɨriiyar akan siir nɨɨnɨkibwaekii. Mɨ karar mɨ kɨgi iikamɨm yɨpɨkɨ hɨiya Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir haiginɨnkɨnɨmiiyaeiya, saiir aowa nwowi sɨmiir kwoɨnbudɨm. Bɨiya tɨ iikamɨm sɨma Adi Komii siir yai aiir nikɨ boɨnmɨmauugɨm iikamɨm sɨmiir. Mɨ sɨmiirɨn iikam bibiyɨeyɨm sɨma nɨsomsom aokaokikɨm sibsibnan mɨ sɨma ha naokaonamkɨm. Mɨ sɨma hɨiya nae Adi Komii siir haiginɨnkɨn ɨmiiyaeya saiir aowa hɨr nikɨ okɨm.

10 Sɨma hɨnɨɨna kauwok boɨnkikɨm, bɨiyan Inkam komiiyɨn inɨg komiigakɨn, kɨra dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨn mɨ yaim-wokɨyaimwo boɨniyɨm sɨmiir bwamkɨbwamɨn siyaɨrgɨn. Mɨ kɨra iikamɨm nuanɨm sɨmiirɨn wɨ paka hɨnɨɨn ɨiya sae hɨdi mɨ wɨ pakɨ hɨnɨɨn ɨiya sae nɨpɨmpari? Dimusi rani, bɨiya krɨmiirɨn sɨma nɨsomsom aokikɨm mɨ krɨma ha naonamkɨm.

11 Mɨ ta sɨma boɨnkiya hɨriinan saiir mhoɨiyan mɨ siya sɨmiirɨn yɨuɨs whɨsinananɨm sɨmiirɨn yapa yapar hauu dɨg mɨ sɨma sɨmiir ha haiyɨm mɨ siya sɨmiir boɨnki, kɨma ha tikɨ kwosɨsaeki ɨi nhɨrmi arar mɨ mhoɨiya tikɨ iikam bibiyɨeyɨm sɨma kɨmiir nomiiyau ɨmiir nɨsomsom aokao dɨgi mɨ iikam nhɨrɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir wakaeyokna api ɨkɨm

kɨmiir hɨriinan kɨma mɨ wakaeyakna apa kariir mɨ sɨma ha mɨ ɨsomsom aokiya kɨmiir saiir hɨriinan. Mɨ mhoɨiya tɨ iikamɨm kara nɨmbinɨm sɨmiir nɨsomsom aokaowi mɨ sɨmiirɨn wɨ kara hɨdi mɨ wɨ kara nɨpɨmpari.

12 Mɨ siya tɨriiginɨm sɨmiir ha boɨnmɨmauu dɨgiyɨn mɨ tɨ sibsibɨn inkamnanɨn ɨna swokɨ kwɨinɨkibwaekiyɨn tɨ ambɨn ɨriiyar nhɨr akan ta yokwo aiir nwowɨn. Mɨ ta siya nɨinɨkibwaekiya saiir mhoɨiya, nɨin komiiyɨn ɨna yɨtkiyɨn. Mɨ kara mɨ kɨgi bɨeyɨn yhɨuwinan nɨmkpɨtkiyɨn yɨuɨs yhɨuwinanan mɨ bwana ya pariidnan mɨ oki nhɨenan.

13 Mɨ nɨnomor kouan nauun whɨekakɨm yɨm ɨna yɨkigɨigiyɨm nua tɨriir swapwonan, swapwoɨn swapwo pɨu hɨrankɨ nɨkiigɨigiyɨm ɨiya opud komiigɨ hugiya mɨ ha nɨkiigɨiiyɨm sɨmiir hɨriinan.

14 Mɨ tɨ nauunɨm nɨkiigɨinaiiniyɨm nua tɨriir sɨmiir mhoɨiyan karar kɨgi nɨnomora pɨ gropnanaiinami mɨ saeya ɨna whaowaekiya nɨbmɨr grophainamni hanɨin. Mɨ mhoɨiyan mhɨu mɨnɨm mɨ mhɨugrɨbsɨsɨmɨm whɨi idopwoniya nɨdwodwomwaiyɨm yɨm ɨna mɨ kisranamɨm maeyauwa sɨma nwowa saiir hɨrankar.

15 Mɨ tɨ digworaekwowɨm hɨriinan tɨrkiyɨm sɨmiir mhoɨiyan karar kɨgi, iikamɨm yɨpɨkɨm nuan iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨm, yɨm sɨma gavmani inkam komii komiiyɨm inɨgakɨm sɨma mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨm kɨgrɨraowi ɨkɨm mɨ kamɨm digworaekwokɨ naokɨngugunakai ɨkɨm mɨ iikam whɨekakɨm whɨsarii mɨi prɨimɨrii ɨkɨm mɨ iikam whɨekakɨm rɨrmiiya nwowi ɨkɨm sɨma whɨekakarɨn ɨna iwɨt aogwopraprakaigiyɨm. Nhɨrɨm siyanoɨm sɨm mɨ nhɨrɨm mhɨuan siiya komii komiiyɨm sɨm bopwo yagwopraprakai.

16 Sɨma ha nagwopraprakaiyɨm mɨ sɨma hɨnɨina yaɨngwoki, sɨma wɨ mhɨuan siiyam sɨmiiram boɨnkii hɨnɨin, krɨmiir dɨkiirɨmdɨnugi mɨ hɨriinankɨ nɨuwi mɨ krɨma wɨ Adi Komii siir whwonkam ɨiir kɨg rani, yɨpɨkɨn inkam komiini ipiiya sae nɨdwokaiyɨn, siya mɨ inkamɨn yɨpɨkɨn sibsibnan ɨkɨn yɨpɨkɨn ɨo krɨmiir nwowɨn mɨ yɨpɨkɨn wɨ krɨmiir nɨsomsom aowi.

17 Mɨ ɨi komiiya ɨo sowa nwowana saeya nɨti mɨ Adi Komii siya wɨ iikam krɨmiir hɨdi dimɨn bibiyɨeyɨm krɨma tɨrɨm sɨmiirsi. Mɨ wɨ dɨg nhɨnga nwowi tɨkɨ inkam nwɨso ɨo nwowo sowiir ɨo aiir naomainoki, ha? Inkam nwɨr karamaeka. Ɨriig.

7

Mɨ Adi komii siir paekwosɨmɨm 144,000 iikamɨm yɨpɨkɨ Isrelmiyɨm sɨmiir mwo ɨmiir haɨnmamakɨu

1 Mhoɨiyan karar kɨgi Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir paekwosɨm nwiiyɨm tɨ nuɨn siir haɨmii haɨmii whiiyɨm sɨmiirar

nokwo dıgi. Mı sıma hırıiyar nokwowım mı opud aiırın nu-
ankı hugnanisiyın mı whıi komii solwaranki mı hugnanisiyın
sıma yıkıdu. Mı saeya bı huga mı paekwo mın bı mı hugswoka
mı paeisım wır bı hugwankın
2 Mı tı kara kıgiyım dimınım sımiir mhoıiyan, karar swokı
kıgi Adi Komii siir paekwosım nwırın siya bıekı nıtiyın
hındankı nıti mı siya dimının Adi Komii siirın hırıiyar
nwoyokiyokıiiyın ıinokınok siya haınmakıuwiyın iikamım
sımiir ını warar nonkwowın. Mı siya komiiyar kauwok
boınımnanki mı siya tı paekwosım nwiiyım sımiir boınki,
yıpıkı Adi Komii siya nımbinım nuın mı whıi komii aka sıma
tırbugiyım.
3 Mı siya sımiir boınki, kıma nu ıkın mı whıi komiiya sol-
wara nıkıuwi aka mı paeyım nu nwo ıkım sımiirın aisiima
kıpi nıkı tırbugi ha tıkı o paekwosım krımiiram, paekwosım
krıma dimının Adi Komii siirın iikamım sımiir mwo ımiir
haımakıuwiyın siir haınmakıuwi yıpıkın Adi Komii siir yai
aiir wakaeyokna apiyım sımiir mwo ımiir, sımiirın hınıına
nıisiimauuwam sıma Adi Komii siirgım. Mı mhoıiya kıma tı
digworaekwo ımiirın wı hanıingın tırbugi.
4 Mı ta siya boınkiya saiir mhoıiyan, karar wakaeki
sıma dimının Adi Komii siirın haınmakıuwiyın bıdi
haınmakıugiyın Isrel sımiir pıugana saiir iikam 144,000
nım sımiir mwo ımiir.
5 Mı Judani pıugana 12,000 iikamkım Adi Komii siir dimının
haınmımakıuwiyın siir hırıinankak nwowım. Mı Rubeni
pıugana yım ırıipı hırıinan 12,000. Mı Gatni pıugana ya ırıipı
hırıinan 12,000.
6 Mı Asani pıugana ya ırıipı hırıinan 12,000. Mı Naptalaini
pıugana ya ırıipı hırıinan 12,000.
7 Mı Simioni pıugana ya ırıipı hırıinan 12,000. Mı Livaini
pıugana ya ırıipı hırıinan 12,000. Mı Isakani pıugana ya ırıipı
hırıinan 12,000.
8 Mı Sebyulani pıugana ya ırıipı hırıinan 12,000. Mı Josepni
pıugana ya ırıipı hırıinan 12,000. Mı Bensamini pıugana
ya ırıipı hırıinan 12,000. Yım tı iikamım Adi siya bıdi
haınmımakıuım. Irıig.

Iikam whıekakım Adi Komii siir ınıg ıiir hainan prapraskikım

9 Mı tı dimın hırıiranım sıma boınkiyım kariir sımiir
mhoıiyan mı karar kıgi iikam whıekakım sımiir mwaınım
dıg nwo rani. Yım tı iikamım yım pıuganpai pıuganpaini
iikam ıkım mı maeyau maeyauwan iikam ıkım mı yaigınpai
yaigınpaini iikam ıkım mı nupai nupaiyan iikam, yım sımiir
iikam ıma. Yım sıma inkamın sibsibnanın siir ipii aiir

nɨdwokaiyɨn siir whwonkam ɨdar nokwokɨm. Mɨ yɨuɨsɨm sɨma niiyɨm whɨsinankɨm mɨ sɨmiir ɨinɨm sikwowɨm warar mɨ ɨnkɨn onkwokɨm tɨriiginɨm yɨ mɨn niisiimauugɨm sɨma dimɨn bibiyɨeyɨm sɨmiir bɨdi ikwowaisiigiyɨm.

10 Mɨ tɨ iikamɨm tɨ sikwo ɨmiir nonkwowɨm sɨma ɨni komiiyar kauwok boɨnkiyɨm, krɨmiir Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn siir ipii aiir nɨdwokaiyɨn siya mɨ inkamɨn sibsibnan nwo ɨkɨn krɨmiirɨn sowar whɨnkɨnsiis haiginɨugo mɨ krɨmiirɨn sowar mɨ anmaiwarkainakɨm.

11 Mɨ mhoɨiya paekwosɨm whɨekakɨm ɨni inkam komiiyɨm mɨ dimɨn whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm mɨ inkam komii komii kamnwɨr nwii ɨkɨm ɨni sɨmiirar yokwoyokaiyɨm. Mɨ paekwosɨmɨm ogmwo ha waisii hɨunanaiinamɨm nua hɨriir ipiiya saiir kingiin mɨ sɨma kɨmɨdiniya Adi Komii siir inɨg ɨiir hainanprapraski.

12 Sɨma tɨ hɨniina boɨnki, krɨma yaimwowar boɨnkii. Krɨma krɨmiir Adi Komiiyɨn siiramɨn pranae pranae naɨngwo rani. Krɨma siir dimɨn kɨbikɨbiyɨm paenan nɨuyaeiyɨm sɨmiir boɨnkii. Siya siyaɨrgɨn dimɨn taemɨnɨm sɨmiir sɨbgu ɨnokɨnkɨnɨn. Mɨ krɨma siir asi boɨn wadɨekii. Siir inɨgɨn komiigɨ komiigɨn mɨ siyaɨrgɨn kɨrɨe komiigakɨn ɨkɨ digworaekwo nhɨrɨm sɨmiir haiburɨn mɨ krɨma hɨriiyar naɨngwowi, ɨkɨ dimɨn taemɨnɨm ɨkɨ hɨnda tɨnda nwowɨm wɨ siir inɨg ɨiirarar hainanprapraskaeyami ɨinokɨinokɨn.

13 Mɨ mhoɨiya tɨ inkam komii komii kamnwɨr nwiiyɨm sɨmiir nwɨrɨn siya srɨi kariirɨn, tɨkɨ iikamɨm tɨranɨm tɨ yɨuɨs whɨsinan niiyɨm, yɨpɨkɨ sɨma? Sɨma pɨndankɨ nɨtkɨm?

14 Mɨ kara siir yai akan hɨniina yowarkɨi boɨn,

Kɨnakɨnar nɨokɨnkɨni sɨmiirɨn an kara niingaka.
Mɨ siya kariirɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn, tɨ iikam ɨmiirɨn Adi Komii siya nanmaiwarkainakɨm ɨkɨ hɨkpai hɨkpai komii komiiyɨm sɨmiir bopwo hɨrankɨn. Yɨuɨs wɨna sɨbgu hɨisokiiya mɨ whɨsinan ha nwokiiya saiir hɨriinan. Mɨ yɨm tɨ iikamɨm yɨm whauuriyɨnkɨwhauuriyɨnan nwo ɨma tɨ inkamɨn sibsibnan siir nhɨe aiirsi.

15 Sɨma Adi Komii siir siyɨu ɨiir napkɨm mɨ sɨmiirɨn kɨmɨdiniya kam ɨma yɨpɨmpar aoki mɨ tariinanɨn sɨma ɨni Adi Komiiyɨn siir ipii aiir nɨdwokaiyɨn ɨni siir whwonkam ɨda nokwowɨm mɨ nɨi nabɨeyɨn sɨma siir mɨi ɨmiir mɨriigɨm siir omaka kɨbiya saiir omaka yainau hɨr. Adi Komiiyɨn yɨpɨkɨn ipii aiir nɨdwokaiyɨn, siya ɨni sɨmakar nwowɨn mɨ sɨmiirɨn ɨni siyar kɨgrɨraowɨn.

16 Mɨ tariinanɨn sɨma wɨ mhɨigɨ swokɨ ao rani mɨ wɨ kwoɨnkɨ mɨ haei rani mɨ sɨma wɨ ta saiir hɨriinan biyɨe swokɨ o rani. Mɨ bɨeyɨn wɨ sɨmiir mɨ whwo rani mɨ sɨma wɨ bɨdɨugɨ swokɨ ɨt rani.

17 Sima wi wadieyar sibgu owi. Dimusi rani, inkamin sibsibnanin yipiki ipiiya saiir whwonkam ida nokwoin simiirin wi siya kigriraowi mi sima iinokiinokin wi mairgimairga nwoninaei mi wi dimin miiyik miiyik imiirarar haii. Mi ouubim simiir nhwo hir nwowim yim wi Adi Komii krimiir Wanin siya niinakii mi ta hiriinan saiirsika sima wi swoki ou rani. Ɨriig.

8

Inkamin sibsibnanin ambin iriiyar nhis akan yokwo aiir nwowin siir niinikibwae itkiigikin

1 Mi karar swoki kigi inkamin sibsibnanin diminin ambinanin iriiyar nhis akan yokwo aiir nwowin pi niinikibwaekii. Mi ii priei bi kwokikin dimin taeminim Adi Komii krimiir Wanin siir om hiranim ini hindarar yinkin tankiyim.

2 Mi karar mi kigi Adi Komii siir paekwosim iriiyar nwiso Adi Komii siir whwonkam idar nokwowi. Sima kid iriiyar iso sima masanim warar ninkin haiyikwowi.

3 Mi mhoiiya Adi Komii siir paekwosim nwirin ha nitin yio ini hiiya nae min haiginink in imiiyaeiya, saiir kingiin hir haiyikwowi gol twowa. Mi twowa saiir yainau hir nwokaiyim dimin whrinanim, yipiki wi mhoiiya nanagi mi sima wi wadieyar niusiin whakii. Mi simiirin ha haiyim mi siya kimidiniya Adi Komii siir iikamim nhwo sima kwisboinim yaiyim simakar yinkin haiginki mi ti simiirin wi siya nanagii gol hiiya Adi Komii siir ipiiya siya nidwokaiiya saiir whwonkam ida mairgimairga Adi Komii siya nwowam.

4 Mi paowiiya piuii miiyik whakiya mi ti Adi Komiini iikamim nhwo sim kwisboinki ikim simar yamswoki koua hiriirin Adi Komii siir paekwosimim Adi Komii siir whwonkam ida nokwowim simiir iin hirankin.

5 Mi mhoiiya paekwosimin paeya ha haiya ta hiiya saiir hirankin mi siya kimidiniya ta gol twowa saiir whaaigigi. Mi siya ina whaaigigiyin ta gol two aiir ya tariiginа ya min niisiimauuga Adi Komii siya siir iikamim nhwo sima kwisboinkiyim simiir bidi wakaewinin. Mi siya nuan iikam imiirin wi ti digworaekwo imiir nipimpari mi simiirin paekwosim siya yitkiigi nua tiriir. Mi sinana ina sinankiya hinda tinda mi diya ini komiiya tiokiya mi nuin ina kiisiskiyin. Ɨriig.

Mi paekwosim iriiyar nwiso simiir kidim ina maskiyim

6 Mi ti Adi Komii siir paekwosim iriiyar nwiso yipiki kid iriiyar iso sim nokwowim, sima ini hindarar kwaeikwokwowim ti kid imiir masamin.

7 Mɨ biigɨ bɨiyan paekwosɨmɨn siir kɨdɨn ha maskiyɨn mɨ
ta hɨriinan saiirsika, naowɨn ɨna yɨtɨn aisnanɨn mɨ pae
aka mɨ nhɨeya ɨna yaokiinaiiniya nua tɨriir. Mɨ sɨma ha
nɨkiigɨinaiiniyɨm mɨ kɨmɨdiniya tɨ nu haɨmii haɨmii whoɨmɨm
sɨmiir haɨmii whɨrɨn siir ɨdwo yaunɨ ɨkiigɨini mɨ hɨnda tɨndan
ɨna yɨunɨaknɨnkɨn swokiyɨm mɨ tɨ haɨmii whɨrɨn siir pae
mɨnɨm mɨ kɨi mɨnɨm yɨm ɨni hɨriiyar yɨunɨaknɨnkɨnswokiyɨm.
8 Mɨ mhoɨiya paekwosɨm nwɨsakan siir kɨdɨn ha maskiyɨn
mɨ tɨ paekwosɨmɨn dimɨnɨn mhɨunanɨn ɨna yɨtkiigiyɨn mɨ siya
paeni hanɨɨn ha nɨuyakiyɨn mɨ ɨni whɨi komiiya solwara
nɨkɨuwiya ɨni saiirar yamɨmaiyɨuwɨn. Mɨ ta whɨi komiiya
solwara nɨkɨuwiya saiir whɨi haɨmii haɨmii whoɨmɨm sɨmiir
haɨmii whɨrɨn yɨo ɨni nhɨekɨ yɨkpɨtmaigiyɨn.
9 Mɨ ta whɨi komiiya solwara nɨkɨuwiya saiir haɨmii whɨrɨn
siir dimɨn taemɨnɨm kwoɨn mɨnkakɨm ha niyae dɨrɨraerariyɨm
yɨm opnau hɨr nwomaiyɨm ɨna yaokaokiyɨm mɨ haɨmii
whɨso sowiir dimɨn taemɨnɨm kwoɨn mɨnkakɨm ha niyae
dɨrɨraerariyɨm yɨm ɨni hɨriiyar ywokiyɨm yɨm bɨ naokaokikɨm.
Mɨ siyaii isid whoɨmɨm sɨmiir isid whɨrɨn yɨo ɨna mɨ tɨrbu
ɨuguskiyɨn. Mɨ isid whɨso sowiirɨm yɨm ɨni hɨriiyar ywokiyɨm
yɨm wara bɨ tɨrbugikɨm.
10 Mɨ paekwosɨm nwoɨmakan siir kɨdɨn ha mɨ maskiyɨn
mɨ nauun komiiyɨn nhɨridmɨr pariidnanɨn ɨna yɨkiinaiiniyɨn.
Mɨ siya kɨmɨdiniya tɨ haɨmii haɨmii whoɨmɨm sɨmiir haɨmii
whɨrɨn siir ɨe komii komiiyɨm mɨ siir ɨeno ɨenowɨm sɨmiir
yaunɨ amaini. Mɨ siya haɨmii whɨso sowiirɨm sɨmiir ɨdwowɨn
warɨ bɨ namaigɨn.
11 Mɨ tɨ nauunɨn siir inɨgɨn yɨo mɨnkɨn kausrɨr. Mɨ opɨm sɨmiir
haɨmii whɨrɨn yɨm wɨ pɨ kausrɨri mɨ haɨmii whɨso yo wɨ hɨriiyar
nwokii yo wɨ wara kausrɨr tani. Mɨ iikam whɨekakɨm ta op
kausrɨr aiir kwiyaeyɨm sɨma ɨni hɨriiyar yaoswokiyɨm.
12 Mɨ paekwosɨm nwii akan siir kɨdɨn ha maskiyɨn mɨ
bɨe, bwan, nauun, sɨmiir haɨmii whɨrɨn yɨo ɨni yhɨuwinan
ywokiyɨn. Mɨ sɨma bɨ swokɨ whwoyamɨmɨnkikɨm. Mɨ haɨmii
whɨso sowiiro yɨm ɨni hɨriiyar ywokiyɨm yɨm yhɨuwinan wara
bɨ nwokikɨm. Mɨ ta hɨriinan saiirsika nɨi nabɨe sowiir haɨmii
whɨrɨn yɨo bɨ whwoyakikɨn. Mɨ haɨmii whɨso sowa sowar
whwoyaki.
13 Mɨ tɨ kara kɨgiyɨm sɨmiir mhoɨiyan mɨ karar kɨgi ɨpiyɨnɨn
wab nɨkɨuwiyɨn hapi kougɨ kou hɨrar siini. Mɨ kara tɨ siir
kɨgiyɨn mɨ kara hɨniina yaɨngwoki, wɨ dimɨn biyɨekɨ kɨpi
nɨmbiyam. Mɨ siya hapi kougɨ kou hɨrar siinamɨn mɨ karar
wakaeki, siya komiigɨ komiiyar kauwok boɨnkii, dimɨn biyɨe,
dimɨn biyɨe, dimɨn biyɨeyɨm wɨ nuan iikam sɨmiiram nɨti.
Sɨmiir tɨrbuwam ɨiya Adi Komii siir paekwosɨm nwoɨmɨm
sɨma maski sɨmiir kɨd ɨmiir. Ɨriig.

9

Mɨ paekwosɨm ɨriiyar akan siir kɨdɨn ɨna maskiyɨn

1 Mɨ tɨ paekwo sɨm nwii akan siya siinamɨn siir mhoɨiyan,
karar wakaeki, Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir paekwosɨm
ɨriiyar akan siir kɨdɨn pɨ maskii mɨ karar mɨ kɨgi nauunɨn pɨ
nɨkiinaiinii nɨnomor kou hɨrankɨn mɨ siya ɨni nua hɨriiyar
yɨkii ɨgusnaiinamɨn. Mɨ hapaiirɨn ɨeyɨn ɨna ywokiyɨn mɨ tɨ
ɨeyɨn kingiin kingiin bɨ nɨnɨrnankainaiinamkɨn mɨ siya ɨni
mwɨs karamae ywowɨn mɨ Adi Komii siya tɨdiyɨnɨn siir bɨdi
hauugiyɨn tɨ ɨeyɨn tɨ nauun ɨeya nwokaiyɨn siir anowɨn siirɨn.
2 Mɨ siya tɨ ɨeyɨn nɨnɨrnankainaiinamɨn siirɨn ha hai-
waokiyɨn mɨ paowii komiiya ɨni warar yowiigiya inkamɨn
numɨr haɨngomuwiiyɨn siir hɨriinan. Mɨ saeya ɨe hɨrankar
yowiiopɨtnaniniya mɨ bɨe ɨkɨn mɨ nɨnomor aka yo ɨni warar
yɨrɨnugiyo mɨ ɨni yhɨuwinanar ywokiyo.
3 Mɨ nɨnomora ɨni nɨibwomambwonanar ywokiya mɨ karar
mɨ kɨgi kokmwo graeyas mɨnɨm ta paowiiya saiir hɨrankar nɨti
nua tɨriir. Adi Komii siya kɨrɨe sɨmiir bɨdi hauugiyɨn mɨ sɨma wɨ
dɨgar nwowi iikamɨm sɨmiir piyɨm ɨriini hanɨin.
4 Adi Komii siya sɨmiir bɨdi boɨnkiyɨn hɨnɨin, kɨma ko mɨnɨm
mɨ paekwo mɨnɨm mɨ dimɨn taemɨn nhɨrɨm tɨ nu ɨiir whakɨm
wɨ sɨmiir kɨpi tɨrbu. Kɨma wɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii
siir dimɨnɨn sɨmiir mwo haɨnmakɨu karamae nwowɨm wɨ
sɨmiirarar pikrɨmkrɨp.
5 Kɨma tɨ iikam ɨmiir pikrɨmkrɨpi mɨ sɨmiirɨn bwanɨm
ɨriiyaruwar donkwonɨinwomwɨirnɨnkɨn haiɨgɨnɨu mɨ kɨma
sɨmiirɨn wɨ kɨpi pikrɨmkrɨp aoki. Nɨingaka. Mɨ tɨ kokmwo
graeyasɨm tɨ iikam ɨmiir pikrɨmkrɨpi mɨ sɨmiir pɨuɨm wɨ
hɨriiyar kɨmpɨpɨsunanaei owɨnyaiɨɨ si pikiiyɨm mɨ ha
ururgiiyɨm saiir hɨriinan.
6 Mɨ tɨ ɨiyɨm tɨ kokmwo graeyasɨm ɨni nu hɨrar nwowɨm
mɨ iikam whɨekakɨm sɨma naoni siyɨuam whaowaekɨm mɨ
sɨmiirɨn Adi Komii siya tɨrki mɨ sɨma bɨ naokɨm.
7 Mɨ tɨ kokmwo graeyasɨm yɨm ɨni tɨ hosɨm yɨpɨkɨ yaiiyam
tɨrɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm sɨmiir whwonkamɨm ɨni
inkam kɨɨngɨkɨɨni whwonkamnan ywowɨm ɨni pɨuaiyɨm mwo
pɨuaiiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm sɨmiirɨn sɨma golni
nonkwokwokɨm.
8 Mɨ sɨmiir kanɨm ɨni wigni kani hanɨin ɨni dɨgɨu hɨrar tɨoa
mɨ sɨmiir bɨgmɨuwɨm, bɨgmɨu prasae prasae rani, ɨni huni
nasnan ywowɨm.
9 Mɨ dimɨnɨm sɨmiir ɨirɨb ɨmiir nɨtɨmwramwrakɨuwɨm nhao-
nanɨm aiyɨni nonkwokwokɨm. Mɨ sɨmiir pɨdgam sɨma si-
ɨnbɨbagɨm ɨni ɨpiyɨnɨn mou nɨkɨuwiyɨn ɨrɨpa sɨma siinamiya ɨni
sɨmiir hɨriinan ywowɨm.

10 Mɨ sima ɨriipɨ hɨriinan kɨbgak mɨ simiir kɨbɨm ɨni ɨrini
kɨbnan ywowɨm amrɨdamrɨdnankɨm. Mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm
yɨm ɨni simiir nwowɨm. Mɨ sima kɨrɨekakaɨrgɨm mɨ iikam
ɨmiirɨn sima bwanɨm wɨ ɨriiyara nɨpɨmpari simiir kɨb ɨma mɨ tɨ
simiir kɨbɨm urur prasae bɨ kɨnikɨm sima ururiyɨm.
11 Mɨ tɨ yɨumi bɨiyan inkam biyɨeyɨn yɨpɨkɨn tɨ kokmwo
graeyɨs bibiyɨeyɨm simiir kɨgrɨraowiyɨn, yɨo tɨ inkamɨn yɨpɨkɨn
tɨ ɨeyɨn nɨnɨrnankainaiinamɨn mwɨs karamaeyɨn yɨo siir
warar kɨgrɨraowikɨn mɨ tɨ inkamɨn siir inɨgɨn Hibru simiir
yaigɨna ha dapikɨm Abadon. Mɨ Grikmi yaigɨna ya mɨn dapika
Apolion.
12 Mɨ dimɨn biyɨe kɨrɨe komiiyɨn iikam tɨrbuwɨn yɨo bɨdi
dɨgiyɨn mɨ dimɨn biyɨekɨ biyɨe whɨso yo ɨna swokɨ ɨtwo.
13 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara kɨgiyɨm simiir mhoɨiyan karar
wakaeki, paekwosɨm ɨriiyar nwɨs akan siir kɨdɨn pɨ maskii.
Mɨ mhoɨiya karar wakaeki inkam nwɨrɨn siir yaiya pɨ kau-
wokii, hon whiiyɨm hɨiya golni nonkwokwowa saiir nwowɨm
simiir bopwo hɨrankɨn, ta hɨiya paekwosɨm ɨeya haigɨn ɨnkɨn
ɨmiiyaeiya pɨuii mɨiyɨk Adi Komii siya whakwɨnam saiir
hɨrankɨn.
14 Mɨ siya kɨmɨdiniya paekwosɨmɨn yɨpɨkɨn siir kɨd ɨiir
maskiyɨn siir boɨnki, kɨra paekwosɨm biyɨe nwiiyɨm yɨpɨkɨ
bɨiya Adi Komii siya kikog okwowɨm yab komii Yufretis hɨr
kɨra simiirɨn tɨ onkwo ɨuguski yɨmbi nami.
15 Mɨ siya simiirɨn ha nonkwo ɨuguskiyɨn mɨ sima ɨna
yamɨm mɨ iikamɨm nuanɨm simiirɨn sima haɨnmamakɨuwam
mɨ simiirɨn haɨmii haɨmiiyɨm whoɨma ywo. Mɨ mhoɨiya haɨmii
whɨrɨn siir iikamɨm simiirɨn ɨna yɨsomsom aokao dɨgiyɨm.
Bɨiya, simiirɨn Adi Komii siya nɨmbingɨm mɨ sima hɨr asi
nɨdwokɨm bwanɨn simiir nɨmbinɨn siiram, tɨ bɨewiyɨn siir ɨi
aiiram tɨ dimɨnɨn siir tɨram.
16 Mɨ paekwosɨmɨm yɨm ɨni bɨiyar yamɨm mɨ kamɨm yaii
nɨniiyɨm yɨm hosɨm simiir ɨdwo nɨdwowɨm yɨm ɨni simiir
mhoɨiyar yamɨm. Mɨ karar wakaeki inkamɨn ha boɨnkii, sima
ɨrɨparɨn pariigɨm 200,000,000 kɨm. Kasa kasa rani.
17 Kara tɨ hos ɨmiirɨn nhwonan whɨnkɨgɨm. Sima tɨ hɨnɨɨn
hɨnɨɨna tɨrkɨm, kam nhɨrɨm yɨm hos ɨdwo nɨdwokɨm mɨ
hosɨm simiir ɨirɨb ɨmiir nɨtɨmwramwrakɨuɨm nhaoɨm aeyɨni
nonkwokwowɨm yɨm paridnankɨm mɨ nhɨrɨm yɨm nhaowɨm
aeyɨni nonkwokwowɨm prainanɨm yɨm simiir niigɨm mɨ
nhɨrɨm nhaowɨm aeyɨni nonkwokwowɨm wɨrnanɨm yɨm
simiir niigɨm. Mɨ tɨ hosɨm simiir mwowɨm yɨm ɨni laioni
mwonan ywowɨm.
18 Mɨ paeya mɨ paowii aka mɨ siiyam paekɨ paenan nwo
ɨkɨm yɨm simiir yai hɨrankar wokɨtkɨkɨnaninii. Mɨ tɨ hɨriinan
saiirsika sima haɨmii whɨrɨn siir iikamɨm yɨpɨkɨ bɨiya sima

nɨmbinɨm sɨmiirɨn asi nɨsomsom aodɨgikɨm.
19 Mɨ hosɨm sɨmiir yaiyɨm mɨ sɨmiir kɨb ɨkɨm yɨm kɨrɨe
komiigakɨm mɨ sɨmiir kɨbɨm sɨmiir mwowɨm yɨm ɨni mɨpugni
mwonan ywowɨm mɨ iikam ɨmiirɨn sɨma nɨsomsomi mɨ sɨma
wa naonami.
20 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ hos ɨma nɨsomsom ao karam nwowɨm
yɨm sɨma sɨmiir mhɨi kwoɨnɨm bɨ kisɨna haigigɨm tɨ dimɨn
biyɨe biyɨeyɨm sɨma tɨrɨm sɨmiirsi. Mɨ sɨma uruwai siyaowaini
inɨg hainanɨm bɨ dɨgikɨm. Tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨma tɨrɨm
gol, silva, bras mɨ tɨdiyɨu mɨni sɨma nɨkrɨmtɨo dirɨraerarɨm,
yɨpɨkɨ naprɨrɨr wakae omok kɨgɨmok karamae nwowiyɨm tɨ
iikamɨm sɨma siyɨuɨn dimɨn biyɨe tɨriyɨn siirɨn digɨumii bɨ
haimriiyɨugɨm.
21 Iikam nɨsomsom aokao, nop mɨn iikam nhɨrmi nao mɨ
hɨi mɨn nanae mɨ hɨi tauae mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiir mhɨi
kwoɨnɨm sɨmiirsiyɨn bɨ nikɨ kinɨsugɨm. Nɨingaka. Ɨriig.

10

Adi Komii siir paekwosɨmɨn yokwowa siya hauuwa Jon siir mɨ siya saiirɨn ɨna yaeyɨn

1 Mɨ tɨ digworaekwowɨm hɨriinan tɨrkiyɨm sɨmiir mhoɨiyan,
karar swokɨ kɨgi Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir paekwosɨm
komii nwɨrɨn pɨ nɨti Adi Komii siir omɨn hɨrankɨn. Mɨ waua
ɨni siirar yɨmwaɨnginaiiniya yɨuɨsni hanɨɨn. Mɨ namnamiinɨn
siir mwo hɨrar yɨdwonaiini mɨ siir whwonkamɨn bɨeni hanɨɨn
whwoyakikɨn mɨ siir ɨga paeni hanɨɨn nɨuyakika.
2 Mɨ siir ɨɨna, siya yokwosɨma kwɨra nonkwowi. Mɨ siir ɨga
ɨɨniga whɨi komiiya solwara nɨkɨuwiya saiir yokwomaigi mɨ
ɨga yaɨoyaeya ya nu ɨiir yokwoki.
3 Mɨ siya kɨmɨdiniya komiiyar kauwok boɨnamnanki laionkɨ
kaunamnankiyɨm hɨnɨɨn. Mɨ ɨiya siya hɨriinan boɨnkiyɨn, mɨ
diya ɨdɨp ɨdɨpɨn ɨriiyar kwɨsa tɨoki.
4 Mɨ ta sɨma tɨokiya saiir mhoɨiyan, kara tɨ yai ɨmiir wɨnamar
kwatɨrkɨn mɨ karar wakaeki yai kwɨra Adi Komii siir omɨn
siir hɨrankɨ kauwok boɨnki saeya kariirɨn tɨ hɨnɨɨna kauwok
boɨnkika, tɨ yaiyɨm yɨpɨkɨ tɨ diya ɨriiyar kwɨs owa boɨnkiyɨm
sɨmiirɨn kɨpi wɨnki kɨriir yokwoni. Nɨingaka. Yɨm kɨriir kwoɨn
arar haigi okai.
5 Mɨ karar swokɨ kɨgi Adi Komii siir paekwosɨmɨn yɨpɨkɨ whɨi
komii solwara mɨ nu ɨkɨn sowiir ɨdwo nokwowɨn, siya siir ɨɨna
ɨɨniga ɨna kɨninansiinanaiinama kougɨkouwa hɨriir.
6 Mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, kara kaimwokɨkaimwowar boɨnkii
Adi Komii siir inɨg ɨiirɨn yɨpɨkɨn nɨnomor nu mɨ whɨi komii
solwara sɨmiir nonkwokwokiyɨn mɨ dimɨn taemɨnɨm sɨmiir
nwo ɨkɨm mɨ yɨo siya hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamikɨn

ɨinokɨinokɨn. Mɨ kara ta saiirɨn pɨ hɨniɨna boɨnkii, krɨma wɨ yaeya ɨi kwɨram nwo rani, yaeya ɨi kwɨrkɨ nɨmbiniyɨm.

7 Mhoɨiya kara wakaekii Adi Komii siir paekwosɨm ɨriiyar nwɨsakan siir kɨdɨn maskiyɨn mɨ dimɨn taemɨnɨm aowa aowa nwowɨm Adi Komii siya tɨrɨm yɨm wɨ sɨmbi dɨgii. Bɨiya Adi Komii siya siir profet kam ɨmiir boɨnkikɨn tɨ dimɨn taemɨnɨm sɨma wɨnkiyɨm yokwoni. Mɨ sɨma wɨ profet kamɨm sɨma boɨnkiyɨm wɨ sɨmiir hɨriinanar swokɨ ɨmbiyami.

8 Mɨ karar wakaeki tɨ inkamɨn Adi Komii siir om hɨranɨn yɨpɨkɨn biiya kariir nikɨ boɨnkiyɨn, siya pɨ swokɨ boɨnkii kariiram, kɨra damki mɨ kɨra ta yokwowa haiwaonɨsuwa paekwosɨmɨn yɨpɨkɨn whɨi komii solwara mɨ nu ɨkɨn sowiir ɨdwo nokwowɨn siya nonkwowa saiir tinɨ hainaki.

9 Mɨ ta siya boɨnkiya saiir mhoɨiyan, kara ha namɨn kɨmɨdiniya Adi Komii siir paekwosɨm ɨiir ninɨ kɨgɨuwɨn mɨ siirɨn ɨna inɨ boɨnɨuwɨn, kɨra wara yokwo kopsɨma kariir whauugi. Mɨ siya kɨmɨdiniya kariir boɨnki, kɨra saiir haii mɨpa daeki. Kɨra saiir naei mɨ kɨriir kwoɨnɨn pɨ hiigakar nwokii haɨniinan mɨ mhoɨiya kɨriir mhɨiya wɨ saeya hɨugrɨmkrɨpi.

10 Mɨ kara ta yokwosɨma Adi Komii siir paekwosɨmɨn siir ɨin hɨrankɨ ha haiya mɨ ɨna yaekiya mɨ kariir kwoɨnɨn ɨni warar dɨewhrokwhroknaiinamɨn haɨniini hanɨin mɨ ta kara naekiya saiir mhoɨiyan kariir mhɨiya nhaminhami bɨ hɨugrɨmkrɨpkika.

11 Mɨ ta kara naekiya saiir mhoɨiyan mɨ inkamɨn kariirɨn siya boɨnki, tariinanɨn kɨra tɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir yaiyɨm sɨmiir tɨ swokɨ boɨnmɨmauu tɨ dimɨn taemɨnɨm mhoɨiya nɨmbiniyanɨm ɨkɨ iikamɨm maeyau maeyauwanɨm mɨ iikamɨm nupai nupaiyanɨm mɨ iikamɨm yaigɨnpai yaigɨnpainiyɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ bɨi nwo ɨkɨm sɨmiir. Ɨriig.

11

Mɨ inkam nwɨso yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai aiir boɨnmɨmauuwo nu tɨr sowa

1 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm siya boɨnkiyɨm kariir sɨmiir mhoɨiyan mɨ sowa paekopɨn haigɨn kimaɨriyɨn kɨmɨdiniya kariir hauugi mɨ sowa ɨna boɨnkiyo, kɨra dam omaka Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir inɨg hainaniya saiir tinɨ kimaɨrɨu mɨ hɨiya iikamkɨm sɨm haigɨn ɨnkɨn ɨmiiyaeya Adi Komiini saiirɨn warar timɨ haigɨn kimaɨr. Mɨ ta saiir mhoɨiya iikamɨm Adi Komii siir inɨg hainaniyɨm sɨmiir warar timɨ mwaɨn.

2 Mɨ hiira omaka Adi Komii siir inɨg ɨiir hainaniya saiir nɨdiyokiyokaiya saiirɨn wɨ wara kɨpi haigɨn kimaɨr. Dimusi rani, Adi Komii siya wɨ iikamɨm Juda iikam tani wɨ sɨmiiram

kiwakii om komii Jerusalema sima nitim, iikamim hapai-iranim sima nini kigriraoniyim bwanim kamnwis whis mi dimin taeminim hiranim wi sima tirbuwi.
3 Mi an kara, wi Adi Komii siya hauuwi kariir inkam nwiso sowiirin kirie mi sowa wi kariir yai imiir boinmimauuwami biewiyim whoim haimii. Mi sowa wi yiuis biyie imiirarar nii iikam imiir nisiimauuwam hiniin sowa siyiu bibiyieyim sowa tirim simiirsi nididi.
4 Mi ti inkam nwiso yo ini pae whiso olip nikiuwiyo mi yiukid is iko yipiki Biiyan Inkam Komii siir whwonkam ida nokwowo yipikin nu whiekak imiirar kigirkakiyin ini simiir hiriinan ywowo.
5 Mi iikam nhirim ti inkam nwiso sowiir nisomaowam naingwowi mi paeya wi sowiir yai hirankar nimbiyami ti iikam biyie imiir niuamin. Mi yipiki ti inkam nwiso sowiir nisomaowi yim wi naowi ta pae biyieya saiirsi.
6 Mi sowa kirieekakairgo, ninomor aiirin wi sowar mi iripikougii mi saeya wi naoki kin tani, ti iiyim sowa Adi Komii siir yai imiir boinmimauuwi ti nu iiir. Mi sowa kirieya op ninkpitkiyana nhieki nimbiyamam ina mi ankwowo mi iikamim nuanim simiir mi tirbuwana ma minki sima niiya mi dimin bibiyie ikim. Mi sowa ti dimin hiriinanim simiir tiram naingwowi sowa wa tiri.
7 Mhoiiya ti inkam nwiso sowa sowiir yai imiir boini mi ti uridyiu biyieyin yipiki wraisuni whwonkamnan nwowin, siya wi ti ieyin mwis karamaeyin wi siir hirankar ninsiin idwonanii mi siya wokitkinaninii mi siya wi ti inkam nwiso yaii sowakar ninii. Mi sowiirin wi siya niyopakaiyiuwi mi wi siya nisomaokii.
8 Mi siya sowaka ninii mi sowa wa naonami mi sowiir piuisa wi om komiiyan siyiu komiiyin wi siir hirar kiwomwokini. Mi krima sowiirin hindara haigipraprakai boini mi krima ti om komii iiirin wi min namisi ikiuwi Sodom, iyie? Wi Isip nikiuwi. Dimusi rani, ti omin siir iikamim yim Adi Komii siirgisiir sau omomkin. Mi ti om komii ti inkam nwis owa nwowin sowiir Biiyan Inkam Komiiyin yio hir niki inkin irioninkin inankiigikin.
9 Mi iki piuganpai piuganpaini iikamim mi iikamim maeyau maeyauwanim mi iikamim yaiginpai yaiginpainiyim mi iikamim nu pai nupaiyanim sima sowiir piuis biyie aiirin iiyim wi kwoim haimiiya kigi. Mi sima wi iikamiyam kiwaki rani, sowiir piuis biyie aiir haingikaigiyim ienau. Dimusi rani, sima ti inkam nwiso io sowakar nwoko mi sima dimin biyie sowiir tiram tirkim.
10 Mi iikam whiekakim nuanim sima wi mairgimairgar nwoki. Dimusi rani, ti inkam nwiso bidi yaonamwo. Sima wi mairgimairgar nwokii mi dimin taeminim irni

nwɨrniyamɨn wɨ hindara whɨsariiyar ninan prɨihauu prɨihauuwi. Dimusi rani, profet inkam nwɨso yɨpɨkɨ nuan iikam ɨmiir nonkwonɨinwoɨmwɨirnɨnkɨnɨm yɨpɨkɨ dimɨn biyɨe sɨmiir tɨro bɨdi yaonamo.

11 Sowa hapaiirɨn ɨiyɨm kwoɨm haɨmiiya ywo mɨ mhoɨiya Adi Komii siya opuda ɨna yɨkropkiya sowa niyaeyam mɨ saeya ha nama sowiir mhɨi kwoɨnau hɨriir mɨ sowa ɨna yɨnsiin ɨdwokiyo mɨ sowa ɨni ɨrkakar swokɨ owo. Mɨ sowa ha nɨnsiin ɨdwokiyo mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ hɨriinan kɨgiyɨm mɨ sɨma ɨna yɨdidgiyɨm mɨ sɨma pranae pranae bɨ nɨdidgikɨm.

12 Mɨ mhoɨiya tɨ Adi Komii siir profet inkam nwɨso sowar wakaeki inkam nwɨrɨn Adi Komii siir om hɨranɨn siir yaiya pɨ kauwokii siya sowiirɨn tɨ hɨnɨɨna boɨnki, kowa dɨnsiin ɨdwoki mɨ tɨriir wɨt. Mɨ tɨ inkam nwɨso sowiir sau omomɨm sɨma sowiir kɨgiyɨm sowa nɨnsiin ɨdwokiyo mɨ sowa waua saiir yɨdwokainaiinam mɨ sowa ɨni Adi Komii siir om ɨiirar yamo.

13 Mɨ bɨri kɨmɨmɨnkikɨn, nɨin komiiyɨn ɨna yɨtɨn. Mɨ om komiiyɨn siir haɨmii haɨmii ɨuurɨm sɨmiir haɨmii whɨrɨn yɨo ɨna tɨrbugiyɨn. Mɨ haɨmii haɨmii ɨriiyar whiiyɨm yɨm ɨna ywokiyɨm. Mɨ iikamɨm 7,000 na mɨ aokaoki. Mɨ iikam nhɨrɨm omwai waiyakiyɨm om komii Jerusalem hɨranɨm sɨma nɨdid prasae bɨ kɨnkikɨm mɨ sɨma ɨni Adi Komii siir inɨg ɨiirar hainankiyɨm yɨpɨkɨn om komiigɨ komii ɨiir nwowiyɨn.

14 Mɨ tariinanɨn dimɨn whɨsakan yɨo bɨdi dɨgiyɨn kɨra wakaeki. Mɨ ɨi prɨei bɨ kwokikɨn dimɨn biyɨe whoɨmakan yɨo ɨna swokɨ kwɨtɨn. Ɨriig.

Adi Komii siir paekwosɨm ɨriiyar nwɨsakan siir kɨdɨn ɨna maskiyɨn

15 Mɨ tɨ dimɨnɨm hɨriinan tɨrkiyɨm sɨmiir mhoɨiyan, karar wakaeki paekwosɨm ɨriiyar nwɨsakan siir kɨdɨn pɨ maskii. Mɨ siya ha maskiyɨn mɨ karar wakaeki, paekwosɨmɨn Adi Komii siir omɨn siir hɨranɨn siir yaiya pɨ kauwok boɨnkii, iikamɨm hɨnda tɨndanɨm warɨ nuɨn siir nwowɨm sɨmiir iikamɨm wɨ siya kɨgɨrkaki siya wɨ hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn mɨ sɨmiirɨn wɨ siyar kɨgrɨraowi.

16 Mɨ mhoɨiya tɨ inkam komii komiiyɨm sɨmiir ipii ɨmiir nɨdwodwokaiyɨm Adi Komii siir whwonkam ɨda sɨma ogmwo ha waisii hɨunanaiinamɨm nua hɨriir mɨ sɨma kɨmɨdiniya siir inɨg ɨiir hainan.

17 Mɨ sɨma kɨmɨdiniya Adi Komii siir boɨn, krɨma kɨriir boɨn wadɨekii. Kɨra krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiigɨn, Adi Komiiyɨn bɨiya kɨra hɨriiyar nwokɨn mɨ tariinanɨn kɨra ɨni hɨriiyar swokɨ oyokiyokɨiyamɨn. Krɨma ɨni

maiɨrgiɨmaiɨrgar nwowiɨm miɨ kriɨma kiɨriɨr iniɨg iɨiɨr hainan-
prapraskiɨi. Dimusi rani, kiɨra kiɨriɨe komiɨi biɨdi haiyiɨn miɨ
iɨikamiɨm iɨni kiɨrar kiɨgriɨraowiɨm.
18 Biɨiya iɨikamiɨm siɨma iɨo kiɨnakar niɨki ɨokiɨm miɨ tariɨinaniɨn
kiɨra iɨni iɨo siɨmakar miɨ owiɨn. Miɨ iɨiya ta iɨi aeya niɨti, iɨikamiɨm
naokaowiɨm yiɨm wiɨ kiɨra hiɨdi miɨ taka iɨiya saeya kiɨra hau-
uwana iɨikamiɨm yiɨpiɨki kiɨriɨr miɨi aiɨr miɨriɨiyiɨm miɨ kiɨriɨr profet
iɨikam iɨma miɨ iɨikam whiɨekakiɨm kiɨriɨr iniɨg iɨiɨr hainani iɨkiɨm
miɨ kiɨriɨr yai iɨmiɨiram naiɨngwo tiɨbmii iɨkiɨm siɨmiɨriɨn wiɨ kiɨra
hauuwi diɨmiɨn taeɨmiɨniɨm. Miɨ iɨiya iɨni niɨta iɨikam iɨmiɨriɨn kiɨra
nonkwobumbuniɨnkiɨnana yiɨpiɨki iɨikamiɨm nu nwowiɨm siɨmiɨir
tiɨrbumbuniɨnkiɨn haiɨgiɨniɨuwiɨm.
19 Miɨ tiɨ diɨmiɨn taeɨmiɨniɨm siɨma boiɨnkiyiɨm siɨmiɨir mhoiɨiyan
karar kiɨgi omaka Adi Komii kriɨmiɨir Waniɨn siɨr iniɨg iɨiɨr
hainaniya siɨr om hiɨr nwowa piɨ haiwaokiɨi miɨ karar kiɨgi miɨiya
yaiyiɨm Adi Komii siya niɨmbiniɨm siɨma nwokaiiya ya saiɨr
omaka yainau hiɨrar nwokaiɨi. Miɨ karar kiɨgi sinana piɨ sinankiɨi
miɨ karar wakaeki, diya pi tiɨoki.
Miɨ karar miɨ kiɨgi niɨiniɨn piɨ niɨtkiɨi miɨ karar miɨ kiɨgi naowiɨn
aiskakiɨn piɨ niɨkiɨinaini nua tiɨriɨr. Ɨriɨg.

12

Wig aeya miɨ miɨpug biyiɨe iɨkiɨn

1 Miɨ tiɨ digworaekwowiɨm hiɨriɨinan tiɨrkiyiɨm siɨmiɨir mhoiɨiyan
karar kiɨgi diɨmiɨn kiɨbiyiɨn niɨnomor kou hiɨr nwowi miɨ kara iɨna
yanaakiyiɨn. Diɨmiɨniɨn kara kiɨgiɨn wignankiɨn. Miɨ yiɨuiɨsa saeya
niiya iɨni hiɨndiɨrar kiɨgniɨnya iɨni biɨeki saiɨr piɨu aiɨr whwonan
ywokiyiɨn. Miɨ bwana iɨni saiɨr iɨga aowa ywokaiya miɨ saeya
nauun iɨuur iɨso siɨmiɨir warar miɨ haiɨgiɨn saiɨr mwo iɨiɨriɨn pagra
inkamiɨn iniɨgakiɨn si haiɨgiɨniya saiɨr hiɨriɨinan.
2 Saeya yiɨnpiɨugaka miɨ saeya yiɨniɨsiɨm iɨiɨr naokainam tiɨra siya
diɨrisusua miɨ saeya asi kaugika.
3 Miɨ tiɨ diɨmiɨniɨn kara kiɨgiyiɨn siɨr mhoiɨiyan karar swoki kiɨgi
diɨmiɨn komiiɨgi komiiyiɨn niɨnomor kou hiɨr nwowiɨn iɨni diɨduka
komiiyiɨn kiɨriɨe komiiɨgakiɨn diɨmiɨn taeɨmiɨnsi niɨdid karamae
nwowiyiɨn iɨni siɨr hiɨriɨinan ywowiɨn. Siɨr piɨua paridnanka miɨ
siɨr mwoiɨm iɨriiyar whiɨsko miɨ honiɨm siɨr mwo iɨmiɨir nwowiɨm
iɨuurgiɨm miɨ pagram siya haiɨgiɨnyokiiɨgiyiɨm siɨr mwo iɨmiɨir yapa
yapa yiɨm iɨni pagram iɨnkamiɨm iniɨgakiɨm siɨm haiɨgiɨniyiɨm iɨni
siɨmiɨir hiɨriɨinan ywowiɨm.
4 Miɨ siɨr kiɨbiɨn ha niyaiɨryokiyiɨn miɨ niɨnomor kou hiɨran nauun
haiɨmii whiɨriɨn kiɨmiɨdiniya siya yiɨpamkiɨigi miɨ siya siɨmiɨriɨn nua
tiɨriɨr yiɨtkiiɨgiɨigi. Miɨ niɨnomor kou hiɨriɨn nauun haiɨmii whiɨso
sowa sowa ywoki. Miɨ siya iɨni wiga yiɨnpiɨugak nwowa iɨni
saiɨr whwonkam iɨda kingiɨin hiɨrar nokwokaowiɨn siya miɨnam

nokwokaowi saeya saiir yinisim iiir naokainam. Siya minam naingwowi, saeya saiir yinisimin siir naokainaei mi siirin siya nisomaowi mi siirin wi siya naei.

5 Mi yinisim yinkamiyinin saeya naokainan yipiki wi iki iikamim yipiki hinda tinda nwowim wi simiir kigirkaki wadie sima nwowam mi kirie sima nwowam. Mi ti yinisimin saeya naokainakiyin siir mhoiiyan mi ti kain siya siir bi nisomaokin mi siir bi mi aekin. Mi siirin Adi Komii krimiir Wanin siir paekwosimin siya hainam ipiiya Adi Komii siya nidwokaiya saiir hiriir.

6 Mi ta wiga ina yidamkiya niimauu boskwokiboskwonaua maeyauwa inkamki nwo karamae nwowiya saiir hiriir, maeyauwa Adi Komii siya diriraerarkwokina ya maeyau kibi aeyairga mi saeya wi wadie nwoki sibgu owim hapairin. Mi siir paekwosimim saiirin sima kigriraowi iiyim parig 1,260.

7 Mi ti kara kigiyim simiir mhoiiyan mi paekwosimim Adi Komii siir om hiranim yaii ina yiniiyim. Maikel siya mi paekwosimim siir yai aiir wakaeyokna apiyim sima mi ka ieya mi siir paekwosim ikim yaii simakar yinii.

8 Mi sima ha niniiyim mi ka siya mi siir paekwosim ima sima simiirin dig bi nwokim. Maikel siya mi siir paekwosimim siir yai imiir wakaeyokna apiyim simiirin sima hainurur haiginiu. Mi ta hiriinan saiirsika sima simiirin Adi Komii siir om hirin iiya wi kwira swoki kignink o rani. Niingaka.

9 Sima ka siirin mi siir paekwosim ikim simiirin ina nhinikriropkiyim Adi Komii siir om iiir haiburgigim. Mi ti kain, yio ti mipugin bidi bidiniyar nwowin inkamin yipikin Setan nikiuwiyin mi ti siyairgin ti kain niki oyokiyokiiyin biiya Adi Komii siir whwonkam idan siya niki boin hiuriyiugin hiniin, iikam krima iikam paii rani. Siya inkam miiyik rani, siya minam kiwokinkaowi iikamim nu hir nwowim simiiram. Mi sima siirin ina kiyitkiigiyin mi siir paekwosimim iriipi hiriinan mi sima simiirin nua hiriir kiyitnoudninkigi.

10 Mi karar wakaeki inkamin Adi Komii siir om hiranin siir yaiyim pi boinki. Siya boin, tariinanin kariir Adi Komiiyin krimiirin siya bidi sibgu grabaiginiuin. Mi dimin taeminim siir kirie aeya bidi ikworipukimaigikim. Mi inkamin yipikin siya nimbinin nua tiriir nitam iikam imiir whinkinsiishaiginiuwam siya kirieya Adi Komii siir hiranki bidi haiyin mi siya ini inkam komii ywowin. Siya inkam komiigin. Dimusi rani, yiu biyieyin yio paekwosim ima bidi kiyitkiigiigiyin yipikin biiya nii nabie Adi Komii siir wh-wonkam ida nokwowin yai ninkinwaomwarkii boiniyin mi ha mi boiniyin krimiir nomiiyauim nuanim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apiyim yim biyiekim.

11 Krɨmiir nomiiyauɨm siirɨn bɨdi ikworɨpukimaigikɨn Krais
siir nhɨeya saiir kɨrɨeni inkamɨn yɨpɨkɨn sibsibnan nwowɨn mɨ
siir nhɨeya ha naokiinaiinama bɨiya nua hɨriir. Mɨ Adi Komii
siir yaiyɨm sɨma boɨnɨm mɨ sɨma boɨnmɨmauuɨm sɨmiirɨn
sɨmar ikworɨpugii. Adi Komii siirar kwoɨnkɨn sɨma mɨ aowi
sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrgar mɨ owi.
12 Mɨ ta hɨriinan saiirsika iikamɨm kɨma Adi Komii siir
om hɨr nwowɨm mɨ digworaekwo whɨekak ɨkɨm kɨma
maɨrgɨmaɨrgar dwo. Mɨ iikamɨm nuanɨm digworaekwo
whɨekakak ɨkɨm kɨma mɨntarao! Setan siya nua waraur bɨdi
yɨtɨn mɨ siya kɨmaka wɨ ɨo praesae prasae nwo rani mɨ kɨmiirɨn
wɨ siya nonkwobumbunɨnkɨn haiginɨuwi. Dimusi rani, siya
ɨna nɨnokninkɨnɨn ɨiya ɨni kingiin nɨta Adi Komii siya siir
nonkwobumbunɨnkɨnana mɨ siir kabɨtkaigiyana paeya.
13 Mɨ ka siya ɨna kɨgnɨnokninkɨnkiyɨn siirɨn bɨdi
kabɨtkɨigiyɨn mɨ siya nua bɨdi yamɨn mɨ siya ha nɨnsiin
ɨdwowɨn mɨ siya kɨmɨdiniya ta wiga yɨpɨka bɨiya yɨnisɨm
yɨnkamiyɨn naokaina saiir yɨnkɨnaeyokiyok.
14 Mɨ siya ta wig aiirɨn ha nɨnkɨn aeyokiyokɨn mɨ siya
saiir bɨ nɨsomaokɨn. Mɨ saiirɨn pɨdga kwɨso ɨpiyɨnɨn wab
nɨkɨuwiyɨn siir owiir hauugi mɨ saeya sowiirɨn ha haiyo
mɨ saeya kɨmɨdiniya niimau boskwokɨboskwonauwa hɨriir
yama niimauɨn inkamkɨ nwo karamae nwowɨn siir mɨ saeya
ka biyɨeyɨn siirɨn ha haburgiga mɨ saeya ɨni hapi arugɨ aru inɨ
owouwa. Saeya hapairɨn bɨewiyɨn wɨ whɨs haɨmiiya nwowi
mɨ saiirɨn wɨ sɨmar kɨgrɨraowi.
15 Saeya ha nɨdamama mɨ ɨna siinama mɨ op komiiya
ɨekɨnakiibormainamiyɨm hɨniina ɨna saiir mhoɨiyar yama.
Saeya saiir mhoɨiya mɨnam namka ta opa saiir hɨnɨna ta wig
aiirɨn pɨ saeya nwokɨ kaiyoprɨmdɨpu aokiyɨm mɨ saiirɨn pɨ
saeya nwokɨ hainamɨm mɨ saiirɨn pa nwokɨ ɨsomaowɨm.
16 Mɨ saiirɨn kɨmɨdiniya nu siya whɨnkɨnsiis haiginɨu mɨ nuɨn
ha pɨigigiyɨn mɨ ta opa ka ɨeya yaskiigiya siir yai hɨrankɨn saiir
hopnan hainawidam ya ɨni nua hɨriir yaokiinaiinama.
17 Mɨ ka siya ta wig anakan ɨo prasae bɨ nwokɨn mɨ siya
saiirɨn ha haiburgigɨn mɨ siya ɨna yamɨn yɨnisɨm nhɨrɨm
bɨiya saeya nikɨ iyɨowɨm sɨmiir nɨsomsom aokaowam yɨm tɨ
yɨnisɨsɨmɨm yɨm tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
yai aiir wakaeyokna apiyɨm mɨ ha boinmɨmauuwiyɨm yɨm
sɨma tɨ Jisɨs siir yai aiir boɨnmɨmauuwiyɨm.
18 Mɨ ka siya ha namɨn mɨ siya kɨmɨdiniya whɨi komii saiir
siiyɨn ɨiir mɨ okwoɨu. Łriig.

13

Niimauan wraisu ɨso sowa sowar nɨmbiyam ɨko

1 Mɨ dɨduka whɨi komii solwara saiir siiyɨn ɨiirar nikɨ ok-
wowɨn mɨ karar kɨgi wraisu komii ɨrɨn op hɨrankar nomBok-
naiini. Mɨ honɨm siir nwowɨm ɨuurgɨm mɨ siir mwoɨm siir
nwowɨm ɨriiyar whɨsko mɨ pagra ɨuurɨm inkamɨm inɨgakɨm
sɨma haiginiyɨm hɨnɨɨnɨm ɨni tɨ hon ɨmiirar haigɨn dɨgɨm mɨ tɨ
mwoɨm sɨma yapayapɨn inɨg bibiyɨekakɨnaɨrgɨm. Tɨkɨ inɨgɨm
yɨm mɨn nokdap haiginɨugɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir
nikwowaisiigɨm.

2 Mɨ tɨ wraisu komiiyɨn yɨpɨkɨn whɨi komii solwara hɨrankɨ
nɨtɨn siir pɨua ɨni niimauan pusi biyɨeyɨn namaknamaknan
kɨtiyɨn mɨn dapiyɨn lepat ɨni siir pɨunan ywowɨn mɨ siir ɨga
ɨinɨm kɨrɨe komii komiigakɨn ɨni wraisu biyɨeyɨn mɨn dapiyɨn
bea ɨni siir ɨga ɨinan ywowɨm mɨ siir yaiya ɨni niimauan
pusiyɨn laion dapiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowa. Siirɨn kɨrɨe
dɨduka siya hauugɨn mɨ siirɨn siya bɨdi yɨmbinɨn iikamɨm
yɨpɨkɨ hɨnda tɨnda tɨ nu ɨiir nwowɨm sɨmiir kɨgrɨraowam.

3 Mɨ siir mwo whɨrɨn yɨo ɨni hankakar nwowɨn siirɨn sɨma
nɨsomaonan bɨdi ywowɨn. Mɨ ta paowai hana ɨna swokɨ
iyɨmwarkaigiya mɨ iikam whɨekakɨm ta hana siir mwo ɨiir
nwowa saiir kɨgɨm mɨ sɨma ɨni kakakar ywokiyɨm mɨ ɨna
boɨnkiyɨn, siyaɨrgɨn inɨg komiigakɨn. Mɨ sɨma ɨni siirar mɨ
wakaeyokna apɨm mɨ ɨni siir yai ɨmiirar mɨ wakaeyoknam.

4 Mɨ iikamɨm ɨni ka siir inɨg ɨiirar hainan prapraskiyɨm.
Dimusi rani, wraisu ɨiirɨn kɨrɨe siya hauugɨn mɨ ɨkɨ nuan dimɨn
taemɨnɨm sɨmiir kouwɨn ɨni siyar ywowɨn. Sɨma kɨmɨdiniya
ka siya mɨ wraisu ɨkɨn sowiir inɨg owiir hainanprapraski.
Dimusi rani, sɨma sowiiramɨn mɨnam naɨngwo tɨbmiigo inɨg
komiigakɨn ɨni sowar ywowo. Sɨma ha boɨnkɨm, pɨsirɨn dimɨn
komii ɨrɨn inɨgakɨn tɨ wraisuɨn tɨ tɨr nwowɨn siir hɨriinan
kɨrɨe komiigakɨn? Mɨ yaii nɨnii siirɨn wɨ nhɨnga nikwowaisii?
Inkam nwɨr karamaeka!

5 Adi Komii siya wraisu ɨiirɨn mɨnam kiwakikɨn siya yai
bibiyɨe boɨnɨm Adi Komii siir nikwowaisiiyam. Mɨ siya siirɨn
mɨnam kiwakikɨn siya digworaekwowɨm nuanɨn sɨmiirɨn
bɨewiyɨm whoɨm haɨmiiya kɨgrɨraowɨm

6 Adi Komii siya siirɨn mɨnam kiwakikɨn siya yai bibiyɨe
boɨnɨm Adi Komii siir nikwowaisiiyam mɨ Adi Komii siir omɨn
mɨ tɨriiginɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir om hɨr nwowɨm sɨmiir
boɨnɨm.

7 Adi Komii siya siirɨn mɨnam kiwakikɨn siya iikamɨm yɨpɨkɨ
Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apiyɨm yaii sɨmaka
nɨniiyɨm. Mɨ sɨmiirɨn yamdikwɨruwa siya siyar haɨnurur
haiginɨuwɨm. Siya kɨrɨe komiigakɨn mɨ siya wɨ ɨkɨ iikamɨm
pɨugan pɨuganiyɨm mɨ iikamɨm maeyau maeyauwanɨm mɨ
iikamɨm yaiginpai yaiginpainiyɨm mɨ iikamɨm nupai nu-
paiyanɨm tɨ nu ɨiirar nwoɨrkakɨm sɨmiirɨn ɨni siyar kɨgɨrkakɨm.

8 Mɨ iikam whɨekakɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm yɨpɨkɨ sɨmiir inɨgɨm
tɨ inkamɨn sibsibnanɨn siir yokwo aiir wɨn karam nwowɨm
yɨm sɨma wɨ wraisu komiiyɨn siir inɨg ɨiir hainani. Mɨ bɨdi
bɨdiniyarɨn ɨiya Adi Komii siya tɨ nu ɨiir nikɨ onkwokwo kara-
maeyar nikɨ owɨn, siya saiirar wɨnkɨn tɨ iikamɨm sɨmiir inɨgɨm
yɨpɨkɨ saɨka nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn ta yokwo
aiirɨn.
9 Kɨra kariir yai ɨmiir wakaeki! Yɨpɨkɨ yai ɨmiir wakaei siya
sɨmiirɨn sɨbgu daɨngwo omok.
10 Tɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ wɨ Adi Komii siya nɨmbini maeyauwa
mɨi biyɨe mɨriiya saiir hɨr hɨugrɨpkɨikikaiyam yɨm wɨ hɨrar
hɨugrɨpkɨikikaii. Mɨ tɨkɨ iikamɨm yɨpɨkɨ wɨ Adi Komii siya
nɨmbini sɨmiirɨn kamkɨuni hampɨmpɨt aowam, sɨmiirɨn wɨ
kamkɨuniyar mɨ hampɨmpɨt aowi. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi
Komii siir yai aiir wakaeyokna apɨm yɨm wɨ kɨrɨe hɨriiyar
nwokrɨpkaii mɨ sɨma wɨ Adi Komii siirar sɨbgu wakaeyokna
api. Dimusi rani. Tɨkɨ dimɨn bibiyɨeyɨm nɨtɨm sɨmiirsika.
11 Mɨ tɨ digworaekwowɨm hɨriinan tɨrkiyɨm sɨmiir mhoɨiyan
karar kɨgi nuɨn pɨ pɨigigi mɨ karar kɨgi wraisu ɨrɨn hɨrankɨ
nɨmbinaiini. Mɨ tɨkɨ hon whɨso tɨkɨ wraisuɨn siir mwo ɨiir
nwowo ɨni sibsibni honan ywowo. Mɨ siir yaiya siya boɨnkiya
ka siir yainan boɨnkikɨn.
12 Mɨ tɨkɨ wraisu komiiyɨn yɨpɨkɨ bɨiyan wraisuɨn siir
mhoɨiya nɨtɨn siya bɨiyan wraisuɨn siir kɨrɨe aiir haigɨn mɨ
siir ɨgsopa ɨni siyar yokwokairina mɨ siirɨn siya whɨnkɨnsiis
haigɨnɨu iikamɨm hɨnda tɨndanɨm sɨma tɨrɨm sɨma tɨ wraisuɨn
yɨpɨkɨ bɨiya paowaigɨ pɨsɨn mɨ naokingiin ha nwowɨn mɨ wadɨe
ha swokɨ owɨn siir inɨg ɨiir hainanɨm.
13 Mɨ tɨ wraisuɨn nuankɨ nɨtɨn siya dimɨn kɨrɨe komii komii
kasa bɨ tɨrkɨn. Tɨ sɨma siya tɨrɨm, siya paeya nɨnomor kou
hɨrankɨ kiyai nua tɨriir mɨ iikam whɨekakɨm hapair nok-
wowɨm sɨma ɨni tɨ dimɨn ɨiirar kɨgiyɨm.
14 Mɨ iikam whɨekakɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiirɨn siya bɨdi
kiyopsɨbgihaigɨnɨuɨm dimɨn kɨrɨe komii komiiyɨm yɨpɨkɨ siya
mɨriiyɨm sɨmiir wraisu komiiyɨn siir whwonkam ɨda. Mɨ
siya sɨmiirɨn ha mɨ kiyopsɨbgihaigɨnɨu mɨ sɨmiir kwoɨnɨm ha
mɨ kiyai mɨ ta hɨriinan saiirsika sɨma pae asi nɨibirgɨm tɨ
wraisuɨn siir pɨunan tɨ wraisuɨn yɨpɨkɨ siir mwoɨn kamkɨugɨ
nikɨ haɨngɨrɨn mɨ siya pariiparii naoɨm. Mɨ siya ɨni wadɨeyar
swokɨ owɨn siir hɨriinan.
15 Mɨ bɨiyan wraisu komiiyɨn siya ɨna kiwakiyɨn tɨ wraisuɨn
mhoɨiya nɨtɨn siya tɨ paeyɨn sɨma nɨibirɨn tɨ bɨiyan wraisu
ɨiiram hainam. Mɨ siya pɨ yai mɨnar nwokɨ iyae dirɨraerar
boɨnɨm. Mɨ tɨ paeyɨn sɨma nɨibirɨn ɨni tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siir
inɨg ɨmiir hainan karamae nwowɨn sɨmiirɨn ɨni siya yɨsomsom
aokaokiyɨm.

16 Siya tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm ɨkɨ dimɨn taemɨn nhɨrɨm
sɨmakar mɨriigɨn. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ inɨg komii komiigakɨm
sɨmiirɨn siya tɨrki mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ nɨinga prɨiyokaeyamɨ ɨkɨm
mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ umɨrkɨ naokɨngugunankaiyɨm mɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ paeprikab nwowɨm mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ umɨram mɨrii
ɨkɨm mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ whɨsarii mɨi prɨimɨrii ɨkɨm, siya
sɨmiirar tɨrswo mɨ sɨmiir ɨɨna ɨɨnigɨm mɨ sɨmiir mwo ɨkɨm ɨna
haɨnmamakɨuswowɨm.
17 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ wraisu biyɨeyɨn siya haɨnmamakɨu
karamae nwowɨm mɨ siir inɨg karamae nwowɨm sɨmiir ɨɨna
ɨɨnigɨm mɨ sɨmiir mwo ɨkɨm sɨmiirɨn wɨ kiwaki rani, dig-
woraekwo haigɨnɨm mɨ umɨr sɨmiirsi haiyɨm mɨ digworaekwo
wɨ mɨ saɨn tani. Nɨingaka.
18 Krɨma tɨ dimɨn taemɨn hɨriinanɨm sɨmiirɨn sɨbgu daɨngwo
omok. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ nɨoknɨnkɨn mɨiyɨkakɨm yɨm wa
sɨbgu ɨnoknɨnkɨni tɨ wraisu biyɨeyɨn siir dimɨna haɨnmakɨua.
Ta dimɨna haɨnmakɨua ya inkamɨn siir inɨg ɨeyaɨrgɨn mɨ ta siir
dimɨna haɨnmakɨuwa ya 666ka. Ɨriig.

14

Mɨ 144,0000 iikamɨm mwai waokɨm

1 Mɨ tɨ kara kɨgiyɨm sɨmiir mhoɨiyan karar kɨgi inkamɨn
sibsibnanɨn om komii Jerusalem hɨr nokwowi omɨn yɨpɨkɨ ha
dapiyɨn siir inɨg whɨrɨn Saion. Siya mɨ 144,000 iikam ɨkɨm
yɨpɨkɨ siya mɨ siir Adi ɨkɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn sowiir
inɨgak nwowɨm sɨmiir mwowɨm sɨma hɨrar nokwokɨm.
2 Mɨ tɨ kara kɨgiya sɨmiir saiir mhoɨiyan kara dimɨnɨn
nɨnomor kouwanɨn siir wakaeki. Siya pranae pranae bɨ
kauwok boɨnkɨkɨn, hapi owɨeyɨn kouankɨ niswɨtnaomaigiiyɨn
whwoowa ha kɨniyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn hapi diyakɨ
tɨokɨkɨn. Kara sɨmiir wakaekiyɨn mɨ hapi iikamɨm sɨmiir gita
ɨmiir tɨowaowiyɨm ɨni sɨmiir hɨriinan ywowɨm.
3 Mɨ 144,000 iikamɨm yɨm ipiiya Bɨiyan Inkam Komii siya
nɨdwokaiiya saiir kingiin hɨr nokwokɨm. Sɨma hɨrar nok-
wowɨm mɨ sɨma mwai kɨbiya kwɨra yokwo wao tɨ dimɨn
whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerariyɨm mɨ
inkam komii komii kamnwɨr nwii ɨkɨm sɨmiir kingiin ta mwai
aiirɨn iikam nhɨrkɨm wara nɨoknɨnkɨn tani. Tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ
bɨiya Adi Komii siya nikɨ anmaiwarkainam iikamɨm nuanɨm
sɨmiir ɨɨnankɨn sɨma sɨmar nɨoknɨnkɨni.
4 Tɨkɨ iikamɨm yɨm dimɨn biyɨekɨ bɨ kɨmbugɨm. Mɨ tɨriigɨnɨm
sɨmiir kwoɨnɨm wigɨm bɨ kiyaigɨm mɨ ɨrɨpa pɨu sɨmaka bɨ mɨ
okɨm. Sɨma ɨɨnokɨɨnokɨn tɨkɨ inkamɨn sibsibnanɨn siirarar
wakaeyokna apikɨm pɨ siya hɨnda mɨ am yɨmbi hɨriiyar
mɨ ami. Tɨ iikamɨm yɨm Adi Komi siirgɨm mɨ sɨma ɨriipɨ
hɨriinan tɨ inkamɨn sibsibnanɨn siir waraɨrgɨm, sɨmaɨrgɨm

dimɨn taemɨnɨm Adi siya hauuwɨm bɨi sɨmiir haii. Yɨm sɨma ɨkɨ uridyɨu bibiyɨeyɨm sɨm inɨg bɨ hainanikɨm mɨ ɨkɨ wraisu bibiyɨe ɨkɨm. Niingaka. Sɨma Adi Komii siirarar hainanikɨm.

5 Tɨkɨ iikamɨm dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm. Mɨ ɨiya sɨma nu hɨrar nikɨ owa sɨma bɨ nɨksɨsaekɨm. Niingaka. Ɨriig.

Paekwosɨm nwoɨmɨm sɨmiir yaiga

6 Mɨ tɨ kara kɨgiyɨm sɨmiir mhoɨiyan mɨ karar kɨgi paekwosɨm nwɨrɨn hapi nɨnomor kougɨ kou hɨrar siinii. Siirɨn Adi Komii siya nɨkropkikɨn nua tɨrii nɨtɨm siir yai kɨbikɨbiyɨm ɨinokɨinok hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamanɨm sɨmiir nanaaknɨnkiiyam. Siya tɨ yaiyɨm sɨmiir boɨnmɨmauuniyam tɨrkɨn, ɨkɨ iikamɨm nupai nupaiyanɨm mɨ iikamɨm pɨugan pɨuganiyɨm mɨ iikamɨm yaigɨnpai yaigɨnpainiyɨm mɨ iikamɨm maeyau maeyauwanɨm sɨmiir.

7 Siya komiiyar kauwok boɨnki, kɨra Adi Komii siirsi dɨdid mɨ siir yai ɨmiir wakae mɨ siir inɨg ɨiir hainan. Dimusi rani, ɨiya Adi Komii siya hɨdana ɨni nɨta iikamɨm tɨ nu ɨiir nwowɨm sɨmiir. Adi Komii siir inɨg ɨiir hainan yɨpɨkɨn nu nɨnomor sowiir nonkwowɨn mɨ whɨi komiiya solwara nɨkiuwi aka mɨ yab komii komii ɨkɨm mɨ ɨenosɨsɨm ɨkɨm mɨ whɨi ɨkɨm. Inkam nwɨrni inɨg kɨpi hainan.

8 Mɨ kara siir kɨgwɨnɨn siya nɨtɨn mɨ karar swokɨ kɨgi paekwosɨm nwɨrɨn siir mhoɨiya nɨtɨn siya komiiyar kauwok boɨnki, wakae tɨ om komiiyɨn yɨpɨkɨn Babilon nɨkɨuwiyɨn yɨo bɨdi tɨrbugiyɨn. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ti om komii Babilon siir nwowɨm iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir kwoɨnɨm sɨma bɨdi kiyaiyɨm mɨ sɨma ɨni sɨmiirar mɨ wakaeyokna apɨm mɨ dimɨn biyɨe bɨdiyar mɨ tɨrɨm. Mɨ uridyɨu biyɨe siir inɨg ɨiir bɨdiyar mɨ hainanɨm. Mɨ Adi Komii siirɨn digɨumii bɨdi haimriyɨugigɨm. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ om komii Babilon hɨr nwowɨm yɨm ɨni wiga wain mobɨn si kwiyaeya ɨni saiir hɨriinan ywowa mɨ kamɨm sɨmiir kwoɨnɨm pɨ saeya kiyaii sɨma ninɨ kwiyaeniyam mɨ sɨma pɨ ɨrɨpa pɨu saɨka nwokɨ owɨm.

9 Mɨ karar swokɨ kɨgwɨn paekwosɨm nwɨrɨn tɨ paekwosɨm nwɨso sowiir mhoɨiyar nɨti mɨ siya ɨna kauwok boɨnkiyɨn, iikamɨm yɨpɨkɨ wraisu siir inɨg ɨiir hainanɨm mɨ dimɨnɨm wraisu komii siir hɨriinan nɨibir nonkwokwowɨn siir mɨ hainani mɨ sɨmiir ɨinam mɨ mwo ɨkɨm sɨmiirɨn siya haɨnmamakɨuwi,

10 mɨ Adi Komii siir kwoɨnɨn haugɨhauga ha whiyɨekii mɨ siya wɨ sɨmaka nɨnkɨkɨni. Mɨ siir kɨrɨeya wɨ komiigɨ komiiyar nwowi. Mɨ Adi Komii siya sɨmiirsiyɨn wɨ haɨmiisɨma swokɨ aɨngwobuna rani mɨ sɨmiirɨn siya wɨ nhami nhami nɨpɨmpar tani. Mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm, Adi Komii siya sɨmiirɨn wɨ paeya nɨtnoudnankaigi maeyauwa siiyan nhɨridmɨr paridnanɨn si

niuwa saiir hiriir mi simiir kimpipisuwa wi miiyiknan nwo rani, wi kipiigi kipiii nwowi mi paekwosimin dimin whirki kimbu karamaeyim mi inkamin sibsibnan ikin yim sima wi pae anaka hirar nokwokaowi simiirin.

11 Mi ta paeya simiir piu aiirin saiir paowii aeya kimpipisu haiginiuwi iinokiinokin. Mi iikam yipiki wraisu biyieyim siir inig iiir hainanim mi dimin in sima niibirin siir whwonkamnan nwowam nwowin siir inig iiir mi hainanim mi simiir iina mwo minim siir dimin hainmakiuwiyin siir hiriinankak mi owim mi ta paeya simiir piu imiirin wi saeya kimpipisu haiginiuwi mi saeya wi dig rani. Nii nabieyin wi simiiram kiwaki rani, piu sima siisam. Niingaka.

12 Mi ti dimin bibiyieyim ti wraisu biyieyin siirim sima niti mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna api mi Krais siir yai imiir mi sibgu wakaeyokna api, yim sima wi hiriiyar nokworinukripkaii.

13 Mi ti siya boinkiyim simiir mhoiiyan, karar wakaeki Adi Komii siir paekwosimin siir om hiranin pi kauwok boinkii, ti dimin taeminim yokwoni haiginaowid. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai imiir wakaeyokna apim mi yipiki ti tariinan naowim. Mi mhoiiya sima wi mairgimairga nwowi. Tiki yaiyim Adi Komii siir paekwosim ieya boinim yim kaimwowairgim. Mi iki omin ninomor kou hiranin simiirin wi Adi Komii siyar Kigriraowi. Dimusi rani mii kibiya sima miriiya saiirsika mi sima wi mairgimairgar nwokiyami. Dimusi rani, dimin taeminim sima tiriiyim wi simakar niti. Ириig.

Paekwosim siya ha namin iikamim nuanim simiir ini ikiunaki mi simiirin Adi Komii siiram yikiunam.

14 Mi ti yaiyim siya boinkiyim simiir mhoiiyan mi kara waua ninomorana saiir kigiyin mi karar kigi inkamin Kraisnanin, Yaowae Adin ninomor kouanki nitin, yio wau aiirar nidwowi. Mi pagra siya haigina inkamin inigakin si haiginiya ya hiniinaka. Mi kamkiuin siya nonkwowin siir iowa hapi mhanki witi.

15 Mi mhoiiya paekwosim nwirin ha swoki apninaniniyin Adi Komii siir inig hainaniya omaka hiranki mi siya kimidiniya inkamin wau aiir nidwowin siiram yani ikiuni mi siya siiramin praenae pranae bi kauwok boinkikin, kira kiriir kamkiu iiir haigi mipi digworaekwowim simiir dikrimkripnam. Ириya bidi yimbiniya ti sasaeyim nuanim sasae wai nwowim simiir ninguguhaiyana.

16 Mi ti inkamin wau aiir nidwowin siir kamkiuin ha kinawanakiyin mi digworaekwowim nuanim ini siyar yikrimkrip swokiyim.

17 Mɨ tɨ digworaekwowɨm sɨmiirɨn ha nɨkrɨmkrɨp dɨgiyɨn mɨ
paekwosɨm nwɨrɨn ɨna yapninaniniyɨn omaka Adi Komii siir
inɨg hainaniya saiir hɨrankɨ yɨo tɨ inkamɨn waua sae nɨdwowɨn
siir hɨriinankɨn siya kamkɨuɨn ɨo mhani hanɨɨn wɨtiyɨn whɨra
nonkwowɨ.
18 Mɨ siya ha napninaniniyɨn mɨ tɨkɨ paekwosɨm nwɨrɨn
yɨpɨkɨ paeya sae kɨgrɨraowiyɨn siya ɨna haiburgɨgɨn ta hɨiya
nae Adi Komii siiram haiginɨnkɨn ɨmiiyaeiya saiirɨn mɨ siya
ɨni komiiyar kauwok boɨnkiyɨn, tɨ paekwosɨmɨn yɨpɨkɨn tɨ
kamkɨuɨn mhani hanɨɨn wɨtiyɨn siir nonkwowɨn siir ɨɨn siiram.
Siya hɨnɨɨna kauwok boɨnkikɨn, kɨra kɨriir kamkɨuɨn yomki mɨ
uridɨm wain ɨiirɨm sɨmiir dɨkrɨmkrɨpki yɨpɨkɨ nu hɨr whakɨm.
Dimusi rani, sɨma bɨdi hɨgiyɨm.
19 Mɨ mhoɨiya paekwosɨmɨn kamkɨu ɨiir nonkwowɨn siya
siir kamkɨuɨn ha yomɨwakiigiyɨn mɨ siya sasaeyɨm wai
nwowɨm ɨna yɨkrɨmkrɨpkiyɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn ha haiyɨn mɨ
ɨna yɨtnoudnankaigiyɨm siiya iya saiir hɨriir pɨ nikwobrom-
bropkiyɨm hii aiiram, hii aeya nɨtam. Mɨ taka siiya iya ya
hindara boɨniiyɨoka ya ɨo Adi Komii siya nwo aeya iikamɨm
nuanɨm sɨmiir nonkwobumbunɨnkɨnam.
20 Mɨ sɨma tɨ sasaeyɨm kɨmɨdiniya iya om komii siir yaba
nwowa saiir hɨr ikwobrombrop mɨ sɨmiir hiiya ta iya saiir no
hɨrankɨ nakiinaniniya ha niyopinaiiniya 320 kilomita hɨnɨɨna
yɨunanaiinam ɨni inkam mwodɨgɨmwodɨgar yakɨ owouwɨn.
Łriig

15

Paekwosɨm ɨriiyar nwɨso dimɨn biyɨe ɨriiyar whɨso ɨni sɨma nonkwowɨm

1 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm mɨ nhɨe aka kara kɨgɨm sɨmiir
mhoɨiyan karar kɨgi dimɨnɨn nanaakak nwowiyɨn Adi Komii
krɨmiir Wanɨn siir om hɨr nwowɨ. Mɨ karar mɨ kɨgi
nɨnomor kouan paekwosɨm ɨriiyar nwɨso mapai mapai biyɨe
ɨriiyar kwɨso yɨpɨkɨ iikam ɨmiir nonkwobumbunɨnkɨni sɨmiir
nonkwowɨ. Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm nua hɨriir namkii mɨ iikam
ɨmiir nɨpɨmpari mɨ mhoɨiya Adi Komii siir ɨoa wɨ hanɨɨngɨn
dɨgii. Mɨ tɨ dimɨn bibiyɨeyɨm yɨm wa dɨgɨguskii.
2 Mɨ mhoɨiya kara kɨgi dimɨnɨn whɨi komii solwarananɨn
mɨ tɨ dimɨnɨn ɨni opnaɨnan ywowɨn paeya ɨni siir hɨrar
nɨugaiya. Mɨ kara whɨi komii solwara saiir kɨgiyɨn mi kara
iikamɨm wraisu biyɨe saɨka nwowɨm sɨmiir warar yɨnkɨn
kɨgi mɨ dimɨnɨn siir hɨriinan sɨma nɨibir ɨkɨn mɨ siir dimɨnɨn
haɨnmamakɨuwɨ ɨkɨn, sɨma yaii sɨmaka nɨniigɨm mɨ sɨmiirɨn
iikam ɨma haɨnurur haɨgɨnɨu. Dimusi rani, sɨma sɨmiir inɨg
ɨmiir bɨ hainankɨm. Sɨma ɨni whɨi komiiya solwara nɨkɨuwiya

ini saiir nokwowim mi gitam sima haiyikwowim yim Adi Komi siya hauugikim.

3 Mi sima ti gitam Adi Komii siya hauugiyim simiir nonkwowim mi sima kimidiniya mwaiya Adi Komii siir miiyan inkamin Moses nikiuwiyin siya winkiya bidi bidiniya saiir waokim mi sima inkamin sibsibnanin siir mwai aiir warar mi wao. Sima ti hiniina waokim,

Adi Komi krimiir inkam komiiyin kirie whiekakim ini kinakinar nonkwo digim mi dimin taeminim kira tiriyim yim wadiekinairgim. Iikam krimiirin ini kirar Kigirkakin. Mi digworaekwowim bidi bidinanim mi tariinan nwo ikim mi mhoiiyan ikim yim ini iriipi hiriinan kirar mi kigirkakim, dimin taeminim kira tirim yim wadie kinairgim kirarin kaimwokikaimwowairgin.

4 Kiriir inigin wi nhinga hainani? Iikam whiekakim wi kiriir inig iiirarar hainani sima wi kiriir inig iiir hainani krimiir Biiyan Inkam Komii nwiruwan. Mi sima wi ha boini, kirie komiigakin ini kirar ywowiskiyin. Dimusi rani, inkam nwiruan wadieki wadie nwowin ini kinakinar ywowiskiyin. Mi ta hiriinan saiirsika sima wi dimin taemin kibi kibiyim wi simiir asi kigi.

5 Mi sima waowa saiir mhoiiyan mi karar kigi omaka Adi Komii siir inig hainaniya Adi Komii siir om hirana hindara haiwaonisugii. Mi kara maeyauwa Adi Komii siya nidwokaiiya ini saiirar kigiya.

6 Mi ti paekwosim iriiyar nwiso dimin biyie iriiyar whiso sim nonkwowim yim ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya saiir hirankar yapninanini. Mi yiuisim sima niiyim whisinankinairgim mi sima ini hindara kiginyam. Mi piuwopim sima kikogim gol piuwopkinairgim.

7 Mi sima ha napnaniniyim mi ti dimin whiiyim kwoin minkakim mi ha niyae diriraerariyim simiir nwir ieya hauugi twowim irira ti paekwosim iriiyar nwiso imiir. Adi Komiiyin yipikin hiriiyar nwoyokiyokiikaeyamiyin siya ini iowar niki okripkaiyin. Mi ta siir iowa ha ninkpitkiya mi ini op yimbiyama ti two iriiyar iso simiir yainau hir mi ti two iriiya iso ini mirkimirkar yinkinkiyim.

8 Mi Adi Komii siir kirieya saiir paowiiya mi siir dimin miiyik miiyikim paenan niuyaeiyim ini ta omaka Adi Komii krimiir Wanin siir inig hainaniya ini saiirar yiniyokiigiya. Mi inkam nwirki ta omaka Adi Komii siir inig hainaniya wi saiir niki apninopkainam tani mi wi ti dimin biyie iriiyar whiso paekwosim iriiyar nwis ima nonkwowim wi simar digii. Iriig.

16

Mɨ paekwosɨmɨm tɨ dimɨn biyɨeyɨm ha haiyɨm two hɨrankɨn mɨ sɨmiirɨn ɨna yɨtkiigiyɨm nua tɨriir

1 Mɨ mhoɨiya karar wakaeki yai kwɨra omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiir hɨrankɨ kauwok boɨnkii tɨ paekwosɨm ɨriiyar nwɨso sɨmiiram. Kɨma warɨ two ɨriiyar ɨso Adi Komii siir ɨo aeya nwokaiyɨm sɨmiir haigi mɨ sɨmiirɨn nua hɨriir dɨtkiigi.

2 Mɨ bɨigɨ bɨiyan paekwosɨmɨn siir twowa ha haiya mɨ siya saiirɨn ɨna yamɨ inɨnaokiigiya nua hɨriir mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ wraisu biyɨeyɨn siir inɨg ɨiir hainaniyɨm mɨ dimɨnɨn sɨma nɨibir ɨkɨn siir hɨriinan mɨ dimɨnɨn tɨ wraisu siirɨn haɨnmakɨuwiyɨn siir hɨriinankak nwowɨm sɨmiir pɨuɨm mɨ tɨ dimɨnɨn wɨ yhɨiyopnan sɨmiir pɨu ɨmiir naunɨ aogrirginii. Mɨ sɨma wɨ kɨmbɨpɨsu prasae kɨn tani mɨ wɨ paowaiyar nasae pɨsnami.

3 Mɨ karar swokɨ kɨgi paekwosɨm nwɨsakan tɨ dimɨn biyɨeyɨn siir twonau nwokaiyɨn pɨ naokiigii mɨ siirɨn whɨi komiiya solwara nɨkɨuwiya hɨriir yamɨ aomaigi. Mɨ opa ɨni nhɨeaɨrgar yɨkpɨtmaigiya mɨ dimɨn taemɨnɨm saiir nwomaiyɨm yɨm ɨna yaokaokiyɨm.

4 Mɨ karar swokɨ kɨgi paekwosɨm nwoɨmakaɨn tɨ dimɨn biyɨeyɨn siir twonau nwomaiyɨn pɨ haii mɨ siya ɨna yamɨ aomaigiyɨn yab komii komiiyɨm mɨ ɨeno ɨenowɨm sɨmiir mɨ sɨma ɨni nhɨekɨ yɨkpɨtmaigiyɨm.

5 Mɨ karar swokɨ wakaeki paekwosɨmɨn yɨpɨkɨn tɨ opɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn pɨ boɨnkii, Adi Komii, kɨnakɨnaɨrgɨn wadɨeyɨn. Mɨ tɨ dimɨnɨm kɨra tɨrkiyɨm op aiir tɨrbugiyɨn yɨo mɨn nɨisiimauugɨn kɨra wadɨekɨwadɨeyar sɨbgu hɨdikɨn mɨ ta hɨriinan nonkwobumbunɨnkɨna tɨ iikam hɨriinanɨm sɨmiir asi nonkwobumbunɨnkɨnkɨm.

6 Kɨra wadɨekɨn. Dimusi rani, bɨiya tɨkɨ iikamɨm sɨma Adi Komii siir iikamɨm mɨ kɨriir profet inkam ɨkɨm sɨmiir nɨsomsom aokaokɨm mɨ sɨmiir nhɨeya ɨna yaokiinaiinama. Mɨ ta hɨriinan saiirsika kɨra op aiirɨn nhɨekɨ nɨkpɨtmaigiyam asi tɨrkɨn sɨma kwiyaeyam. Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm sɨmiir yamdi swokɨ ɨigonam.

7 Mɨ karar mɨ wakaeki inkamɨn hɨiya nae Adi Komii siiram haigɨn ɨnkɨn ɨmiiyaeiya saiir kingiin nokwowɨn pɨ kauwok boɨnkii, ɨhɨ, Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Adi Komiiyɨn kɨrɨe komiigakɨn dimɨn taemɨnɨm kɨra tɨrkiiyɨm, sɨmiiram, sɨmiir nonkwobumbunɨnkɨnam mɨ sɨmiir yamdi swokɨ ɨigonam yɨm ɨni ywokiyɨm.

8 Mɨ karar mɨ kɨgi paekwosɨm nwiiyakaɨn dimɨn biyɨeyɨn siir twonau nwokaiyɨn pɨ naokiigi mɨ yɨo ɨni bɨe ɨiirar yaunɨ

aokiniuwin mi iikamim simiir piuim ini ti bieyin siya wh-
wokiya ini saeyar whwogrimgrirgiyim.
9 Mi ta yhiiyopnana simiir niugrirgigiya mi sima Adi Komii
saikar yinougwo ti dimin hiriinanin simiir tirbugiyin siirsi.
Dimusi rani, ti diminin ti iikam imiir tirin yio Adi Komii siyar
kigirkakin. Mi sima ti dimin biyie hiriinanim simiirin digiumii
bi haimriyiugigim mi Adi Komii siir yai aiir bi wakaeyokna
apkim mi siir inig iiir bi mi hainankim. Niingaka. Sima ini
simiir kwoin biyie iiirar napkripkaiyim.
10 Mi karar swoki kigi paekwosim iriiyarakain ti dimin
biyieyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigii mi ti diminin ini
ta ipiiya ti wraisu biyie ieya nidwokaiiya ini saiirar yauni
akainiya mi iiya ha nita ini ti nuim ti iikamim sima nwowim
siya kigirkakiyim ini simiira yiimuiuguskiya. Mi iikamim ini
simiir kwiriyae imiirar kaupikrimkripnamim. Dimusi rani,
simiir piuim pi kimpipisugim.
11 Mi sima Adi Komiiyin ninomor kou nwowin siir asi
ninouugwokin. Dimusi rani, ti simiirsika. Mi sima dimin
biyieyim sima tirim simiirin digiumii bi haimriiyiugigim. Mi
sima ini simiir kwoin imiirar napkripkaiyim.
12 Mi karar mi kigi paekwosim iriiyar nwirakain dimin
biyieyin siir twonau nwokaiyin pi naokiigii. Mi ti dimin
biyieyin ha naokiigiyin ini ie Yufretis siirar yauni aomaiyiuin
mi ti ieyin ina sinkai iuguskiyin mi siya ha ninkpitkiyin mi
ini inkam komii komiiyim nuanim simiir siyiuar yasae
owiuguskiyin inkam komiiyim maeyauwa bieki nitiya
hiranim simiir siyiu nwowam, sima nitam.
13 Mi karar kigi ti uridyiu biyie nwoimim owak
nimbiyamim. Mi ti owakim ka siir yai hiranki nitkim mi
wraisu biyie ikin mi ti wraisu biyieyin ha dapiyin profet
niksisae.
14 Yim ti urid yiu biyieyim yim Setan siir isid ieya,
yipiki ti dimin kirie komii komiiyim simiir tiriyim. Mi
ti uridyiu biyie nwoimim ha namim iikam imiiram yipiki
iikamim hinda tindanim ti nu iiirar nwoirkakim simar
kigirkakim simiiram simiir kwoin imiir kiyaiyam mi sima
iripa haingiriyiu onaniyam yaii Adi Komii saika niniiyam iiya
yipiki Adi Komii siya nwowana kirie komiigak mi simiirin siya
nimbini yaii saika ninkikin iniiyam.
15 Kara Jisiskin, karaigin ti kiriir boinkiyin. Kara wa
nitsauuwi, kira ninokninkin tani iiya kara nitana kara
wi hiiyan inkamin si hiniin niti. Mi yipiki sibgu nok-
worinukripkaii mi dimin taeminim mhoiiya nitanim simiiram
nwokwokini sima wi mairgimairga nwowi. Mi sima wi ti
diminim nimbiyamim wi simiirsi nidid rani, inkamin yiuis
karamae nwowiyin mi parura ha napnaniniiyin siir hiriinan.

16 Mɨ tɨ uridyɨu biyɨe nwoɨmɨm tɨ inkam komii komiiyɨm
sɨmiirɨn ha nɨkɨuuna dɨgɨm mɨ sɨma maeyau kwɨruwar
ywomɨmɨr ta maeyauwa ha dapika Hibrumi yaigɨna Amage-
don.
17 Mɨ ta maeyau kwɨruwa ɨrɨpa sɨma nangiriyɨu owouwa
saiir mhoɨiyan karar kɨgi, paekwosɨm ɨriiyar nwɨsakaɨn dimɨn
biyɨeyɨn siir twonau nwomaiyɨn pɨ naokiigii mɨ yɨm tɨ dimɨnɨm
ha naokiigiyɨm yɨm ɨni opuda saiir yainau yamkiyɨm. Mɨ
mhoɨiya inkamɨn, omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya ipiiya
Bɨiyan Inkam Komii siya nɨdwokaiiya saiir kingiin nokwowɨn
siya ɨni komiiyar kauwok boɨnkiyɨn, ɨni wakaeyɨm, ɨni dɨgɨ dɨg
ywokiyɨn.
18 Mɨ karar kɨgi sinana sinankiya mɨ hɨnda tɨndan ɨni warar
yɨuyayokiigiyɨn mɨ diya ha tɨokiya mɨ nuɨn pranae pranae bɨ
kiisɨskikɨn. Bɨiya nɨɨnɨn hɨriinan bɨ nɨtkɨn. Nɨɨngaka. Tɨkɨ nɨɨnɨn
yɨo ɨni ɨkɨ nɨɨnɨm bɨiya nɨtɨm ɨni sɨmiir haiburɨm.
19 Mɨ nuɨn komiigɨkomii ha kiisɨskiyɨn mɨ om komii Ba-
bilonɨn haɨmii haɨmiiyɨm whoɨma yɨinɨkibɨmbɨirgi mɨ om
komii komiiyɨm ɨkɨ hɨnda tɨndanɨm yɨm ɨni biyɨeyar ywokiyɨm.
Adi Komii siya tɨ dimɨn bibiyɨeyɨm om komii Babilon hɨran
iikamɨm sɨma tɨrɨm sɨmiirɨn bɨ naɨngwo owouugɨn mɨ ɨowa
siya nwowa ɨni opa mobɨn op kwiyaeiyɨn hɨrankɨ naokiinai-
iniiya ɨni saiir hɨriinan ywowa mɨ tɨ siir kwoɨnbudɨn siir
ɨowa ha naokiinonkwokwoswokiya ɨni tɨ om komiiyɨn siirar
yauunɨ aokɨniyɨn.
20 Mɨ nuɨn komiigɨ komii ha kiisɨskiyɨn mɨ mhɨu
whɨekakɨm mɨ mhɨugrɨbsɨsɨmɨm whɨi komii solwara saiir
nɨdwodwomaiyɨm yɨm ɨni whɨi komii solwara saiir hɨrankar
kɨgugugiyɨm.
21 Mɨ mhoɨiya karar kɨgi ais komii komiiyɨm pɨ nɨkiigɨinaiinii
siiyanan. Mɨ tɨ aisɨm nɨkiigɨinaiiniyɨm nɨnomor kouankɨn
sɨmiir hɨkɨm 50 kilokɨm mɨ iikamɨm nuanɨm hɨnda tɨnda
nwowɨm yɨm ɨna tɨoɨdwomaigiyɨm. Mɨ iikamɨm kɨmɨdiniya
Adi Komii siir yɨgbumbu. Dimusi rani, tɨ aisɨm sɨmiir nauunɨ
ɨtniyɨm yɨm mɨiyɨk rani. Ɨriig.

17

Hɨi nanaei wig komiiya saeya hɨk prasae prasae bɨ haiga

1 Mɨ mhoɨiyan tɨ paekwosɨm ɨriiyar nwɨso yɨpɨkɨ dimɨn
biyɨeyɨm sɨmiir twonau nwokaiyɨm sɨmiir naokiigiyɨm sɨmiir
nwɨrɨn ha nɨtɨn kariiram mɨ siya inɨ boɨni, kɨra mɨ kara wɨ
krɨrar nami mɨ kara kɨriirɨn wɨ dimɨn biyɨeyɨn Adi Komii
krɨmiir Wanɨn siya tɨri wig biyɨeya hɨi nanaeiya saiir kara wɨ
kɨriir nɨisiimauui saeya tɨ om komiiyɨn yab komii komiiyɨm
sɨmiir kingiin mɨriiyɨn ya saiir nɨkrigɨn.

2 Mɨ inkam komii komii whɨekakɨm yɨpɨkɨ iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨm yɨm sɨma saɨka ɨrɨpa pɨu bɨdi ywowɨm. Mɨ iikamɨm hɨnda tɨnda nwowɨm tɨ nu ɨiirar, sɨmiirɨn saeya tɨrkɨm tɨ hɨriinan siyɨuɨn saeya tɨrɨn siir tɨrɨm. Mɨ ɨinok ɨinokɨn sɨmiir kwoɨnɨm saeyar kiyaigɨm.

3 Mɨ siya kariir kwoɨnbudɨn siirɨn ha haiyɨn mɨ krɨra ɨna yamwo mɨ krɨra niimau boskwokɨboskwoɨn inkamkɨ nwo karamae nwowɨn siir hɨriir yɨmbiyam. Mɨ karar kɨgi wig ɨra wraisu komii ɨrɨn yɨpɨkɨn paridnan nwowɨn siir ɨdwo hɨr nɨdwowi. Inɨg kasa rani, siir pɨu aiir nwowɨm mɨ tɨ inɨgɨm yɨm Adi Komii siir nɨgbumbu dap ɨma. Mɨ mwoɨm siir nwowɨm yɨm ɨriiyar whɨsko. Mɨ honɨm siir mwo ɨmiir nwowɨm ɨuurgɨm.

4 Mɨ yɨuɨsa ta wig aeya niiya ya wɨrnan paridnan bɨdi wokiiwomwɨta. Mɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm saeya pɨuaiyɨm mɨkɨn mɨnɨm mɨ rɨn mɨnɨm yɨm golni arar nokwokwokɨm. Mɨ mobɨn saiir ɨɨna aeya nonkwowɨn yɨo golni nonkwokwokɨn yɨo kam ɨmiir kiyaiyankɨn dimɨn biyɨe sɨma tɨram. Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm ɨo Adi Komii siya nwowam tɨriyɨm mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm saeya tɨrɨm kam aka hɨi saeya nanaeyɨm mɨ tɨ dimɨn hɨriinanɨm yɨm ɨni opni hanɨɨn saiir mob ɨiir nwomaiyɨm.

5 Mɨ kara kɨgiyɨn inɨgɨn saiir mwo hɨr nwowɨn yɨo hɨnɨɨna boɨnkɨn, taka wiga ya om komii Babilon siir nɨkriga. Saeya wigɨm hɨi nanaeiyɨm sɨmiir apuga. Mɨ saeya ɨkɨ iikamɨm hɨnda tɨndanɨm yɨpɨkɨ dimɨn bibiyɨe whɨekakɨm sɨmiir tɨriyɨm sɨmiir apuga.

6 Mɨ karar mɨ kɨgi saeya op biyɨe bɨdi mɨ kwiyaeya. Saeya dimusi bɨ whaowaeka, saeya wigkamɨm yɨpɨkɨm Adi Komii siir yai ɨmiiram naɨngwo tɨbmii kɨɨnɨm mɨ Jisɨs Krais siya sɨmiirɨn hɨnɨɨna nanaaknɨnkiihaigɨnɨuɨm sɨma sɨmiir wakaeyokna apɨkɨm mɨ saeya sɨmiir nhɨe ɨmiir kwiyaekɨm. Mɨ sɨmiirɨn ɨni saeyar yɨsomsom aokaokiyɨm mɨ tɨ hɨriinan saiir-sika saeya sɨmiir nhɨe ɨmiir asi kwiyaekɨm. Mɨ kara saiirɨn tɨ hɨriinan kɨgɨn saeya tɨ hɨriinan tɨra mɨ kara ɨni hindara yanaakiyɨn.

7 Mɨ tɨ paekwosɨmɨn ɨna swokɨ boɨnkiyɨn kariir, kɨra ta wiga saiir saiira dimusi naɨngwokwonanaei. Saiirɨn wɨ kara boɨnmauuwi kɨriirɨn mɨ wɨ kara nanaaknɨnkiihaigɨnɨuwi hɨnɨɨn saeya yɨpɨka mɨ tɨ wraisu biyɨeyɨn yɨpɨkɨn mwowɨm ɨriiyar whɨsa nwowɨn mɨ honɨm ɨuura mɨ owɨn ta wig aeya nɨdwowɨn siirɨn ɨriipɨ hɨriinan.

8 Mɨ tɨ wraisu biyɨeyɨn bɨiya kɨra kɨgɨn ɨrkak nɨkɨ owɨn nu tɨr mɨ tariinanɨn siya bɨdi yaonamɨn. Mɨ siya wɨ sɨpi nɨti tɨ ɨeyɨn mwɨs karamaeyɨn siir hɨrankɨn mɨ siya nami mɨ siirɨn wɨ Adi Komii siya nonkwobumbunɨnkɨnkii. Mɨ iikamɨm nuanɨm yɨpɨkɨ sɨmiir inɨgɨm siir yokwo aiir haigɨn karamae nwowɨm

biiya siya nu ninomor sowiir nonkwokwowa, sima siir kigi sima wi hindara nanaaki. Sima siir kigi mi sima wi pi nanaaei. Dimusi rani, tiki wraisu biyieyin nu tirin kwiruwar nwonamkin mi tariinanin siya nwo rani. Mhoiiya siya swoki insiin idwowi mi siya omwaiyar swoki waiyaei mi sima siirin wi hainі kigi.

9 Mi iikamim sibgu ninomokninkiniyim kima ti dimin hiriinanim simiirin sibgu daingwo omok. Mi ti mwo iriiyar whiso yim om komii komii iriiyar whiso yipiki iikam ima miriiyim mhiu iriiyar whiso sim, yim sima. Mi ta wiga ti wraisuin siir idwo nidwowa ya min nikriga ti om komiiyin ti wraisu ieya nwowin siir.

10 Mi mwo iriiyar whiso yim inkam komii komiiyim iikam imiir kigirkakiyim yim sima. Mi ti inkam komii komiiyim simiir kam iriiyarim bidi yaonamim. Nwirin ti siyairgin ti tariinanar nwowin mi nwirin yio iikam imiir niki kigrirao rani, yio ina niki owin. Mhoiiya siya nwowi mi siya wi ii prіei kigrirao rani.

11 Mi wraisu biyieyin yipiki biiya nu tir niki owin mi siya ii prіei bi nwokin, siya iriiyar nwoimakan iki inkam komii iriiyar nwiso simiir nwirin. Simairgim iikamim nuanim simiir kigirkakiyim. Mhoiiya siya nami, wi siya tirbuwi.

12 Mi hon iuurim kira kigim yim ti inkam komii komii iuurim yi simiir nikrigim. Sima inkam komii komii bi niki okim mi mhoiiya sima wi inigak simbi nwowi ti wraisu biyieyin saikan mi sima iikamim nuanim simiirin wi ii prіe kigrirao rani.

13 Mi ti inkam komii komii iuurim sima wi kwoin whiruwar nwokii mi sima simiir kirіeya wi wraisu biyieyin wi siir asi hauugii mi simiir igsopa wi siya nokwokairinanaowidi simiir dimin taemin imiir kigirkakim.

14 Mi ti inkam iuurim mi inkamin sibsibnan ikin sima wi simbi ninii yaii mi siya mi iikamim yipiki simiir kwoinim siya kiyaiyim mi siya nikiunam mi sima ha naingwo tibmii kiinim, ti inkam biyie iiirim wi sima nonkwoniinwomwiirninkini. Simiirin sima wi dimuni nonkwoniinwomwiirninkini tani, Adi Komii siir kirіeya siyar hauugika mi sayairga inkam komiiyin iki iikamim hinda tindanim mi yipiki iki iikam nhirim sim kigriraowiya.

15 Mi ti paekwosimin kariirin hiriiyar kintirinu boinkripkai, ieyim kira kigim wiga hii nanaeiya saeya nidwowa maeyauwa saiir kingiin nwowim yim tiriiginim yim min nikrigim iikam whiekakim maeyau maeyauwanim mi iikamim yipiki yaiginpai yaiginpai boiniyim yi simiir nikrigim.

16 Mi hon iuurim kira kigim mi wraisu biyie ikin, yim ioa ta wiga hii nanaeiya iikamim simiir kwoin imiir kiyaiiya yim io saiir nwokim. Mi sima niti, iki saiir dimin miiyik miiyikim

wɨ sɨma ninɨ ɨskɨn prɨigɨn ɨuwi mɨ saeya wɨ wiga pɨu parura nwokiiya wɨ saiir hɨriinan nwokii. Mɨ mhoɨiya sɨma saiirɨn wa nɨsomaowi mɨ saiir kɨpɨm wɨ sɨma naenami. Mɨ mhoɨiya ɨkɨ dimɨn taemɨnɨm nwokiyɨm sɨmiirɨn wɨ sɨma nikomnamgɨn swokii.
17 Sɨma wɨ tɨ hɨniɨna tɨri. Dimusi rani, sɨmiir kwoɨnɨm wɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya kiyaii mɨ sɨma wɨ dimɨnkɨdimɨnɨn Adi Komii siya boɨnɨn wɨ siirgɨsiir asi tɨri. Mɨ sɨma wɨ siir kwoɨn ɨiirarar napi mɨ sɨma wɨ kwoɨn whɨruwar nwokii mɨ wa kiwakii wraisu biyɨe ɨiiram siya kɨgɨrkakɨm sɨmiirɨn mɨ wɨ yaiyɨm bɨiya Adi Komii siya boɨnkiyɨm wɨ sɨmar nɨmbiyamkakii.
18 Mɨ ta wiga kɨra kɨga ya mɨn nɨkriga om komiiyɨn yɨpɨkɨ ɨkɨ inkam komii komiiyɨm nuanɨm sɨma kɨgrɨraowiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨn ya siir nɨkriiga. Ɨriig.

18

Om komii Babilonɨn Adi Komii siya tɨrbugikɨn

1 Mhoɨiyan kara kɨgi paekwosɨm nwɨrɨn Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir omanɨn pɨ nɨti. Adi Komii siya bɨdi hauugiyɨn siirɨn kɨrɨe komii mɨ siya hapi bɨekɨ namisi whwoyakikɨn mɨ nu whɨrkakɨn ɨni warar whwoyakiyɨn.
2 Mɨ siya ha nɨtɨn ɨni komiiyar kauwok boɨnkiyɨn, saeya tariinanɨn bɨdi yɨkiigiya om komii Babilonkɨ biyɨe si nwokiya siir hɨriinan. Saeya bɨdi yaonama mɨ tariinanɨn uridyɨu biyɨeyɨn mɨ uridyɨu bibiyɨe ɨkɨm, Setani isidɨn siirɨm mɨ ɨpiyɨn bibiyɨe ɨkɨm yɨm ɨni saiir hɨr nwokaiyɨm.
3 Tɨkɨ digworaekwowɨm ɨna yɨmbimbɨiyamɨm. Dimusi rani, iikamɨm omom omomanɨm uridyɨu biyɨe siir inɨg ɨiir hainanɨm mɨ yɨm tɨriigɨnɨm yɨm hɨi saɨka bɨdi yanaeyɨm mɨ saiir op biyɨe aiir kwiyaekɨm. Yɨm tɨ inkam komiiyɨm komii ɨkɨ omom omomɨm sɨm kɨgɨrkakiyɨm tɨ nu ɨiirar nwowɨrkakiyɨm yɨm ɨriipɨ hɨriinan sɨma saɨka ɨrɨpa pɨu bɨdi ywowɨm. Mɨ iikamɨm omom omomanɨm yɨpɨkɨ digworaekwowɨm sɨm haigɨnɨm umɨr sɨmiir haiyɨm mɨ sɨma ɨni umɨr sɨmiirsiyar mɨ haiyɨm. Dimusi rani, saeya mɨnam naɨngwoka tɨ dig-woraekwo whɨekakɨm umɨr sɨmiirsi haiyɨm. Dimusi rani, saeya mɨnam naɨngwoka saeya digworaekwo whɨekakak nwowi mɨ saeya wɨ wadɨe nwokɨ sɨbgu owɨm mɨ wɨ saiir kwoɨn ɨiirarar nwokɨ apɨm.
4 Mɨ karar mɨ wakaeki inkam nwɨrɨn Adi Komii siir om hɨranɨn siir yaiya pɨ boɨnki, siya tɨ hɨniɨna boɨnkikɨm,
iikamɨm yɨpɨkɨ kariirɨm kɨma ta wiga yɨpɨka biyɨe nwowa
saiir haiburgig mɨ siyɨu biyɨe saɨka kɨpi tɨr. Mɨ kara pɨ boriisopi kɨma saɨka nɨnkɨn onkwobumbunɨnkɨnɨm mɨ mapai mapai saɨka haiyɨm.

5 Saiirɨn wɨ kara nonkwobumbunɨnkɨni. Dimusi rani, tɨ dimɨn
biyɨeyɨm saeya tɨrɨm sɨmiirsika
mɨ dimɨn biyɨeyɨm saeya tɨrɨm yɨm ɨni mhɨu komiinan
hɨuungiyɨm.
Mɨ Adi Komii siya saiir dimɨn biyɨeyɨm sɨmiirɨn wɨ naɨngwo
owouu rani.
6 Kɨma tɨ dimɨn biyɨeyɨm saiirɨn wɨ yamdiyar swokɨ tɨr tɨ saeya
nikɨ tɨrɨm iikam nhɨrɨm sɨmiir, sɨmiir hɨriinan.
Mɨ dimɨn biyɨe whɨrɨn saeya tɨrɨn kɨma wɨ saiirar tɨ swokɨ tɨr.
Mɨ bɨiya saeya hauu kwiyaeyɨm kɨmiirɨn op biyɨeyɨm
kwiyae whaowhaeiyɨm ɨrɨra ɨrɨra
mɨ tariinanɨn kɨma saiirɨn op biyɨeyɨm kwiyae whaowaeiyɨm
ɨsɨsa hauu kwiyae haigɨnɨu.
7 Bɨiya saiir inɨgɨn komiiyar nwokɨn mɨ saeya saiir kwoɨn ɨiirar
napkɨn mɨ saeya wadɨeyar sɨbgu oka.
Mɨ tariinanɨn kɨma saiirɨn dimɨn biyɨe tɨr mɨ wɨ saiir pɨu aeyar
nwokɨ kɨmpɨpɨsugiyɨm
siyɨuɨn saeya tɨrɨn saiir kwoɨn ɨiirar saeyar napɨn mɨ bɨiya
saeya sɨbgu owɨn siir hɨriinan.
Dimusi rani, bɨiya saeya hɨnɨɨna boɨnka, kara tɨ tɨr nɨdwowa
ɨni wiga inɨg komiigaka iikam ɨmiir kɨgɨrkakiya
ɨni saiir hɨriinan ywowa. Kara ɨkɨ wigɨm sɨmiir
kamɨm naonamɨm sɨmiir hɨriinan tani mɨ kara
wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo karam nwo rani, dimɨn
taemɨnamɨn. Niingaka!
8 Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm saiirɨn wɨ ɨi kwɨra nɨpɨmpari saeya wɨ
makɨ nii mɨ saeya wɨ pɨ naowi mɨ saeya wɨ mhɨigɨ naowi
mɨ kamɨm saiir pɨuɨs biyɨeya wɨ paenau kabɨtkaigii.
Mɨ tɨ dimɨn biyɨeyɨm om komii Babilon siirɨn wɨ sɨma
nonkwonɨɨnwoɨmwɨirnɨnkɨni. Dimusi rani, Adi
Komiiyɨn yɨpɨkɨn Bɨiyan Inkam Komiiyɨn yɨpɨkɨ wɨ
iikamɨm hapaiiranɨm sɨmiir hɨdi siya kɨrɨe komiigakɨn.
9 Mhoɨiyan tɨ inkam komii komiiyɨm iikamɨm hɨnda
tɨndanɨm sɨmiir kɨgrɨraowiyɨm, sɨma hɨi saɨka bɨdiya
yanaeyɨm mɨ digworaekwo mɨiyɨk mɨiyɨkɨm saɨka bɨdiya
yɨnɨɨdnokwokwo haiyɨm. Sɨma wɨ paowiiya saiir pɨu aiir
nowiiya wɨ saiir kɨgi. Bɨiya sɨma mɨ saeya sɨma saiir kwoɨn
ɨmiirar napkɨm mɨ sɨma wadɨeyar mɨ sɨbgu okɨm mɨ tariinanɨn
sɨma saiir kɨgi mɨ sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwo rani mɨ sɨma wɨ
saiirsi noui.
10 Sɨma wɨ aru hɨrar nokwokaowi. Dimusi rani, sɨma ta
pae biyɨeya saiir nɨua wɨ saiirsi nɨdidi. Mɨ sɨma wɨ tɨ hɨnɨɨna
nouuboboɨni, aiyo! aiyo! Tɨkɨ dimɨn biyɨe hɨnɨɨnɨm om
komii Babilon siir tɨrkiyɨn yɨm mɨiyɨknan tani. Bɨiya kɨra inɨg
komiigakar nikɨ okɨn mɨ bɨri kɨmɨmɨnkɨkɨn kɨriir iikam ɨmiirɨn

Adi Komii siya bɨdi bugiyɨm dimɨn biyɨeyɨm kɨra tɨrbuwɨm sɨmiirsi.
11 Mɨ iikamɨm omom omomanɨm yɨpɨkɨm sɨmiir digworaek-
wowɨm umɨr haiyam mɨnɨm om komii Babilon hɨr, sɨma
sɨmiirɨn ha kɨgi bɨdi tɨrbugiyɨm. Mɨ sɨma wɨ sɨmiirsi noui.
Dimusi rani, sɨmiir iikamɨm wɨ tɨ sɨmiir digworaekwo ɨmiir
saɨn tani. Yɨm bɨdi bugiyɨm.
12 Mɨ tɨ ɨiyɨm saeya wɨ gol silva mɨ siiya kɨbi kɨbiyɨm yɨpɨkɨ
iikamkɨm sɨm saɨniyɨm umɨr komii komii mɨ mɨkɨnɨm siyawɨs
mɨiyɨk mɨiyɨkni nonkwokwowɨm mɨ yɨuɨs whɨsinan kɨbi aka
mɨ yɨuɨs pariidnan paipai ɨkɨm mɨ yɨuɨsɨm hindara kɨgnɨnyaei
ɨkɨm mɨ paridnan prainan wokiirɨmtɨo ɨkɨm, wɨ sɨmiir saɨni.
Mɨ paeyɨm pɨuii mɨiyɨk whakiyɨm dimɨn taemɨnɨm wraisuɨn
elepen dapiyɨn siir nasɨm sɨmiir nonkwokwo ɨkɨm mɨ paeyɨn
umɨr komii mɨ saɨniyɨn si mɨ onkwokwo ɨkɨm mɨ aiyɨni mɨ
onkwokwo ɨkɨm mɨ brasni mɨ onkwokwo ɨkɨm. Mɨ siiyam
wadɨe sɨbgu kɨgiyɨm hindara haɨngitɨropkai ɨkɨm.
13 Mɨ sɨma paeyɨn sinamon dapiyɨn siir ɨs aiir bɨdi mɨ
haiyɨm mɨ mairakwo namsuopaiyɨm pɨuii mɨiyɨk whaki ɨkɨm
mɨ dimɨn taemɨnɨm nae ɨdwo sɨma haiɨnkiiyɨm ha dapiyɨn
spais mɨ wain op aka mɨ praua mɨ wit mɨ bulmakau, sɨbsɨb,
hos mɨ dimɨna kanana trela nɨkɨuwiyɨm mɨ inkam kɨingɨkɨɨn
ɨkɨm mɨ wɨgɨm whɨsarii mɨɨ mɨrii ɨkɨm. Mɨ tɨ dimɨn taemɨn
hɨriinanɨm sɨmiirɨn bɨ swokɨ saɨngɨkɨm.
14 Mɨ kamɨm hɨran digworaekwowɨm umɨr haiiyɨm
sɨm mɨriiyɨm sɨma saiir boɨnki, bɨiya kɨra kopaksɨmar
nwowa, kɨra wɨg ɨrpakiyɨn bɨmbɨuwi bɨ nwoka mɨ kɨra
dimɨn taemɨn kasakasam bɨ naɨngwoka mɨ tariinanɨn
kɨra ɨni waibiyɨe yamwo ɨua. Mɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm
iikamkɨm sɨma saɨniyɨm umɨrni mɨ dimɨn kɨbi kɨbiyɨm kɨra
pɨuaimwamwanɨm yɨm bɨdi dɨgiyɨm. Yɨm wɨ kɨriiram swokɨ
hainani rani, kɨra swokɨ haiyam nɨingaka.
15 Mɨ tɨ kamɨm sɨmiir digworaekwowɨm umɨr haiiyɨm yɨm
wɨ aru hɨrar nɨdid okwokaowi tɨriiɨgɨnɨm tɨ saiir nɨpɨmparɨm
wɨ sɨmiir pɨ nɨpɨmparisi mɨ sɨma wɨ saiirsi noui.
16 Sɨma wɨ tɨ hɨniina nouuboboɨni, aiyo! aiyo! Tɨ omɨn
Babilon nɨkɨuwiyɨn bɨiya siya bɨmbɨuwi bɨ nwokɨn siya ta wiga
yɨpɨkɨ yɨuɨs whɨsinan niiya mɨ yɨuɨsa pariidnanɨm hindara
wokiiwomwɨtɨm sɨm niiya saiir hɨriinan nwokɨn. Pɨuai mɨiyɨk
mɨiyɨkɨm golni nonkwokwowɨm mɨ siiya kɨbi kɨbi ɨkɨm mɨ
mɨkɨnɨm umɨr komii saɨni ɨkɨm yɨm kɨnakɨnar pɨuainakɨm.
17 Mɨ tariinanɨn tɨkɨ digworaekwo kɨbi kɨbiyɨm bɨri
konkwokikɨm, yɨm ɨna tɨrbu ɨuguskiyɨm. Mɨ kamɨm
yɨpɨkɨm siyaii kɨgrɨraowiyɨm mɨ kamɨm sɨmiir mɨrii ɨkɨm
mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siyaii ɨmiir nɨnɨdwodwowiyɨm, yɨpɨkɨ
digworaekwowɨm sɨm haiiyɨm whɨi komii solwara hɨr umɨr

haiyam mɨ iikamkɨm sɨm saɨnam, sɨma ɨni hapi aru hɨrar yokwokaokiyɨm om Babilon siirɨn.

18 Mɨ sɨma hapi aru hɨrar nokwo kaokiyɨm om Babilon siir nɨunamɨn mɨ sɨma ɨni komiiyar kauwokiyɨm, om whɨrkɨn tɨ siir hɨriinan wadɨe bɨ nwokɨn bɨiyan mɨ ha nɨtiyokiyokɨiyɨn mɨ tariinanar yadɨgniyɨn. Nɨingaka.

19 Mɨ sɨma sɨn ha masɨm mɨ ɨna youuboboɨnɨm, krɨma tɨ om komiiyɨn siirsi nouumwamwani. Dimusi rani, kamɨm hɨnda tɨndanɨm yɨpɨkɨ siyaii tɨriir nɨkropkiyɨm mɨ sɨma umɨr prasae bɨ haigɨm digworaekwowɨm sɨma haiginaniyɨm tɨriir sɨmiirsiyɨn. Mɨ tariinanɨn bɨri kɨmɨmɨnkikɨn tɨ om kɨbiyɨn bɨdi tɨoɨdwomaigiyɨn.

20 Mɨ wɨm kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir om hɨr nwowɨm wɨm kɨma ɨni maɨrgɨmaɨrgar nwowɨm. Mɨ wɨm kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siya nɨmbɨnɨm siir mɨi aiir mɨriiyam mɨ wɨm kɨma tɨ profet kamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir boɨnmɨmauuɨm mɨ wɨm kɨma iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir sɨbgu wakaeyokna apɨm, wɨm kɨma maɨrgɨmaɨrgar dwoki. Adi Komii siya om Babilon siirɨn dimɨn biyɨe bɨdi tɨrɨn, siya saiir yamdi tɨrkɨn, dimɨn biyɨeyɨm bɨiya saeya tɨrɨm sɨmiir yamdi.

21 Mɨ mhoɨiyan karar kɨgi paekwosɨm komiigɨ komiiyɨn siya siiya komiiyɨn nhɨrkaknanɨn siir haii mɨ tɨ siiyan ɨni aeyowɨenan ywowɨn mɨ siirɨn kɨmɨdiniya whɨi komii solwara saiir whɨi idopwoniyakɨ idopwoniya hɨriir ha namɨ kabɨtmaigiyɨn mɨ siya ɨna boɨnkiyɨn, tɨ siiyan kara kabɨtmaigiyɨn whɨi komii solwara whɨi idopwoniyakɨ idopwoniya mɨ Adi Komii siya om komii Babilon siirɨn wɨ hɨriinanar mɨ tɨoɨdwomaii mhoɨiya siya wɨ swokɨ o rani. Nɨingaka.

22 Iikamɨm yɨpɨkɨ gita tɨowiyɨm mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ mwai waowiyɨm mɨ kɨd masiyɨm mɨ tɨdiyɨu huni ɨkɨm, sɨma wɨ swokɨ ɨt rani, tɨ sɨmiir swokɨ tɨram. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨm mɨi pai mɨi pai mɨriiyɨm yɨm om Babilon hɨr swokɨ o rani. Mɨ iikamɨm wɨ siiya komiiyɨn twonid warbrombropiyɨn om komii Babilon hɨr nwowɨn wɨ siir yai aiir swokɨ wakae rani.

23 Mɨ iikamɨm om komii Babilon hɨranɨm wɨ paeya nɨuyaeiya wɨ hɨriinankak nwo rani. Mɨ iikamɨm wɨ wigkamɨm nonkwonaeiyɨm mɨ yaiya anaupaeni hanɨin ha naenamiya wɨ saiir swokɨ wakae rani. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ sɨmiir digworaekwowɨm sɨmiir haigɨnɨm umɨr haiyam, sɨmaɨrgɨm inkam komii komiiyɨm tɨ nu whɨrkak ɨiiranɨm. Mɨ wɨm kɨma iikamɨm om komii Babilonanɨm ɨkɨ iikamɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiir kwoɨnɨm kɨma kiyaigɨm dimɨn bibiyɨeyɨm nɨksɨsaeiyɨm kɨma tɨrɨm sɨmiir.

24 Om komii Babilonɨn yɨpɨkɨn ɨkɨ om komii komiiyɨm sɨmiir
nɨkriyɨn yɨo Adi Komii siya bɨdi tɨoɨdwomaigiyɨn. Dimusi rani,
Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir profet inkamɨm mɨ iikamɨm
yɨpɨkɨ siir yai ɨmiir wakaeyokna apɨm yɨm saeya nɨsomsom
aokaokikɨm mɨ sɨmiir nhɨeya ɨni nu ɨiirar prɨnoknamɨm.
Mɨ sɨmiir nhɨeyɨm mɨ iikam whɨekakɨm yɨpɨkɨ hɨnda tɨnda
nwowɨm tɨ nu ɨiirar sɨmiir nhɨe ɨkɨm. Sɨmiirɨn kam ɨma
nɨsomsom aokikɨm. Ɨriig.

19

1 Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir om
hɨr tɨrkiyɨm sɨmiir mhoɨiyan karar wakaeki, yaiya hapi
iikam ombudgɨ whwonanaokiiyɨm hɨnɨina whwonanaokii
Adi Komii siir om hɨrɨn, saeya pranae bɨ kauwokboɨnkika,
krɨma Adi Komii siir inɨg ɨiirarar hainanki. Krɨmiirɨn siya
grabaigɨnɨugɨn. Siir inɨgɨn komiigɨ komiigɨn mɨ siya kɨrɨe
komiigakɨn.
2 Adi Komii siya iikam ɨmiirɨn wɨ siyɨu mɨiyɨkɨ mɨiyɨk ɨiirar
hɨdi. Mɨ siya wiga hɨi nanaeiya yɨpɨka kami kwoɨn kiyaiiya
saiirɨn bɨdi hɨdɨn. Iikam whɨekakɨm nuanɨm tɨ dimɨn biyɨeyɨm
saeya tɨrɨm sɨma bɨdi tɨoɨdwomaigiyɨm. Adi Komii siya saiirɨn
mɨnsi tɨrkɨn, tɨ dimɨn biyɨeyɨm saeya tɨrɨm iikamɨm siir yai
aiiram naɨngwo tɨbmiiyɨm sɨmiir, sɨmiir yamdi swokɨ tɨrɨm.
Sɨmiirɨn saeya bɨdi yɨsomsom aokiyɨm.
3 Mɨ mhoɨiya sɨma ɨna swokɨ boɨnkiyɨm, krɨma
Adi Komii siir inɨg ɨiirarar hainanki. Mɨ om komii
Babilon siir paowiiya saeya koua hɨriirɨn wɨ hɨriiyar
nowiiyokiyokɨinaiinamkrɨpkaii.
4 Mɨ mhoɨiya tɨ inkam komii komii kamnwɨs nwiiyɨm
yɨpɨkɨ inkam komiimi ipiiyɨm sɨm nɨdwodwokaiyɨm mɨ dimɨn
whiiyɨm kwoɨn mɨnkakɨm mɨ ha niyae dirɨraerari ɨkɨm, sɨma
ogmwo Adi Komii siir whwonkam ɨda kingiinar inɨ waisii
hɨuɨu yɨpɨkɨn siir ipii aiir nɨdwokaiyɨn. Mɨ sɨma ɨna boɨnkiyɨm,
tɨkɨ yaiyɨm yɨm yaimwokɨyaimwo ɨmaɨrgɨm krɨma siir inɨgɨ
inɨg ɨiirarar hainanki.

Inkamɨn sibsibnanɨn nokwonan, siir wigwɨs nae komii aeya

5 Mɨ mhoɨiya karar swokɨ wakaeki inkam nwɨrɨn Adi Komii
siir ipiiya saiir kingiin nokwowɨn pɨ kauwok boɨnkii, iikamɨm
inɨg komii komiigakɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ inɨg karamaeyɨm
yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyokna apiyɨm mɨ siiram
naɨngwokwonanaeiyɨm, kɨma siir inɨg ɨiir hainanki. Ɨriig.
6 Mɨ karar mɨ wakaeki iikam whɨekakɨm ɨrɨpa maeyau
kwɨruwa haɨngiriyɨu owɨm pɨ kauwok boɨnkii. Sɨma pranae
pranae bɨ kauwok boɨnkikɨm, hapi owɨekɨ niswɨtnaomaiiyɨm
mɨ dudua aeiya ha kɨniyɨm mɨ diyakɨ mɨ tɨokii aka ɨni hɨnɨin
ywowɨn. Mɨ sɨma hɨnɨina kauwok boɨnki, bɨdi wakaekiyɨm,

krima Adi Komii siir inig iiir hainanki. Siya siyairgin kirie komiikakin mi dimin taeminim ini siyar kigirkakim.
7 Krima mairgimairgar dwo mi siir inig iiir hainanki. Dimusi rani, inkamin sibsibnanin siir wig aiirin wi sipi nonkwonaei mi saeya saiir piuaiyim bidi diriraerarim.
8 Mi saiirin yiuis whisinan kibiya io karamaeya paekwosim siya bidi hauu iiya. Mi ta yiuis whisinana ya min nikriga dimin miiyik miiyikim iikamim Adi Komii siir siyiu iiir sibgu apim sima tirim simiir nikriga.

9 Mi mhoiiya ti paekwosimin yipikin nokwowin siya boinki kariirin, kira ti digworaekwowim winaowid. Mi iikamim yipiki Adi Komii siya nikiunam ti inkamin sibsibnanin wig nonkwonan siir nae aiiramin sima wi mairgimairga nwowi. Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki yaiyim Adi Komii siirgisiir yai ima.
10 Mi kara ti yaiyim siya boinkiyim kariir simiir wakaekiyin mi kara ogmwo ha waisii hiunanaiinamin mi kimidiniya siir inig iiir hainan. Mi siya kariirin ti hiniina boinki, kira kariir inig iiir kipi hainan! Adi Komii siir inig iiirarar hainan. Kara Adi Komii siir miriigin kiriir hiriinan mi kiriir nomiiyau ikim yipiki Jisis siir yai imiir wakaeyokna apin mi siir yai imiir boinmimauuim iki iikam nhirim sim. Mi ti yaiyim Jisis siya nanaakninkiihaiginiuim yim ti dimin taeminim yipiki wi profet kamim simiir whinkinsiis haiginiuwi sima boinmimauuwam mi Jisis Krais siir yai imiir nanaakninkiihaiginiuanim yim sima. Ириig.

Inkamin hos whisinanin si idwo nidwowin siya

11 Mi mhoiiya karar kigi Adi Komii siir omin siir anowin pi haiwaokii mi hos whisinan irin yio hirar nokwowi. Mi inkamin siir idwo nidwowin siirin hiniina dapkim inkamin yipikin siir digworaekwo imiir sibgu kigriraowiyin siya. Siya wi tikinim siyiu miiyik sibgu apiyim wi simiirarar tiri ti hiriinanin.
12 Siir nhwonan hapi paeki namisi iuyakikin. Mi pagram siya haiginim yim ini inkam komii komiiyim nu kigriraowiyim sim haiginim ini simiir hiriinan ywowim. Mi siir inigin ini siir mwo iiirar winin. Mi ti inigin siir inig mwoki mwowin yio sasar ninokninkin iski. Inkam nwirki siir wara swoki inokninkin tani.
13 Mi yiuis bripriya siya niiya ya biiya nhie opa saiir tibgimaiga. Sima siirin ha dapikim, Adi Komii siir yai.
14 Mi iikam whiekakim Adi Komii siir kamim yaii niniiyim simiirim sima ina siir mhoiiyar sidkaekiyim mi hosim sima nidwodwowim sima niiyim yiuisim whisiwhisinankinairgim

mɨ yɨuɨsɨm bɨmbɨuwi rani mɨ sɨmiirɨn ɨo mɨnsɨm whɨrkɨ bɨ swokɨ kiyɨprɨnɨusrankɨm.
15 Mɨ karar kɨgi kamkɨu bripriyɨn ɨo mhanan wɨtɨn siir yai hɨrankar nɨmbinaninii. Mɨ siya iikamɨm hɨnda tɨndanɨm sɨmiirɨn wɨ siir hampɨmpɨt aokaowi. Mɨ ta saiir mhoɨiyan iikam ɨmiirɨn wɨ siyar kɨgɨrkaki mɨ siya sɨmiirɨn wɨ swokɨ onkwo whɨigi rani mɨ siir ɨgsop aiirɨn wɨ inkam nwɨrkɨ mɨ okwokairiinanaowid rani. Siya sɨmiir kɨgɨrkaki, wɨ inkamɨn bulmakau kɨgrɨraowiyɨn mɨ paekopɨn siya nonkwowiyɨn wɨ siir hɨriinan kɨgrɨraowi. Mɨ iikam ɨmiirɨn siya kɨgrɨraowi mɨ tɨriiginɨm yɨpɨkɨm Adi Komii siiram wakaeyokna ap karamae nwowɨm yɨm wɨ siya tɨoɨdwomaii inkamɨn yɨpɨkɨn iya wain kimaiiya saiir nokwokai okwobrombropiyɨn wain hi aiiram siir hɨriinan. Mɨ ya tariiginа ya Adi Komi siir ɨoa siya nwowi siir sau omom ɨmiir sɨmiirɨn wɨ hɨriinan nokwobrombropi.
16 Mɨ inɨgɨm siir yɨuɨs aiir wɨnɨm mɨ siir paimwo mɨ wɨn ɨkɨm yɨo tɨ hɨniina boɨnkɨn, iikam kɨgɨrkakan inkam. Bɨiyan inkam komii komii kɨgɨrkakan inkam.
17 Mɨ mhoɨiya karar kɨgi paekwosɨm nwɨrɨn bɨeyɨn siir bopwonau hɨrar nokwokaii mɨ siya ɨpiyɨnɨm kougɨkou siiniyɨm sɨmiiram yɨkɨugi mɨ siya sɨmiiramɨn pranae pranae bɨ kauwok boɨnkikɨn, kɨma tɨ ɨpiyɨnɨm kɨma wɨt mɨ tɨ naeyɨm Adi Komii siya dirɨraerarɨm sɨmiirɨn ɨrɨpar wɨnɨ haɨngiriyɨu ɨdwo aeni.
18 Kɨma wɨ iikam whɨekakɨm sɨmiir kɨp ɨmiir naei, kɨma iikam whɨekakɨm nu kɨgrɨraowiyɨm mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir bɨi nwo ɨkɨm mɨ kamɨm yaii nɨniiyɨm kɨrɨe komii komiikakɨm mɨ hos ɨkɨm mɨ kamɨm sɨmiir ɨdwo nɨdwo ɨkɨm. Mɨ iikam whɨekakɨm yɨpɨkɨ mɨi umɨram mɨrii ɨkɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ hinda whɨsarii mɨi prɨimɨriiyɨm mɨ iikamɨm inɨgak ɨkɨm mɨ iikamɨm inɨg karamae ɨkɨm, sɨmiir kɨpɨm wɨ kɨma naei.
19 Mɨ mhoɨiya karar swokɨ kɨgi wraisu biyɨeyɨn mɨ inkam komii komiiyɨm tɨ nu ɨiirar nwowɨrkakiyɨm mɨ kamɨm sɨmiir kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiir kɨgrɨraowi ɨkɨm sɨma ɨrɨpa maeyau kwɨruwar haɨngiriyɨu ɨdwowi. Sɨma inkamɨn hos whɨsinanɨn si ɨdwo nɨdwowɨn mɨ kamɨm yaii nɨnii ɨkɨm yaii sɨmaka nɨnii.
20 Mɨ ta sɨma nɨniiya saiir mhoɨiyan tɨkɨ inkamɨn yɨpɨkɨn hos whɨsinanɨn si ɨdwo nɨdwowɨn mɨ siir kamɨm yaii nɨnii ɨkɨm tɨ wraisu biyɨeyɨn mɨ profet nɨksɨsae ɨkɨn yɨpɨkɨ bɨiya dimɨnɨn kɨrɨe komii komii tɨrɨm wraisu biyɨe siir whwonkam ɨda iikamɨm sɨmiir nɨksɨsaeyam hɨriinan saiirsi haiyɨm mɨ sɨma wɨ tɨ dimɨnɨn haɨnmakɨuɨn, sɨmiirɨn sɨma bɨdi yonkwowɨm. Wɨ siir inɨg ɨiir nwokɨ hainanɨm sɨma sowiirɨn ha haiyo mɨ ɨna yamɨ ɨtmaigiyo whɨiya paekaka siiya paekakɨn si nwowa saiir.
21 Mɨ mhoɨiya tɨ inkamɨn hos whɨsinanɨn si ɨdwo nɨdwowɨn. Mɨ kamkɨuwɨn siir yai hɨrankɨ nɨmbinaniniyɨn tɨ iikamɨm dimɨn biyɨe biyɨekakɨm yɨpɨkɨ tɨ wraisu biyɨeyɨn siirɨm, ɨni siya

hampɨmpɨt aokao dɨgiyɨm. Mɨ siya sɨmiirɨn ha hampɨmpɨt aokao dɨgiyɨm mɨ tɨ ɨpiyɨnɨm ha nɨtɨm mɨ sɨmiir kɨpɨm sɨma ini aeni mɨ sɨmiir mhɨiyɨm ɨni hindara yɨtɨpiyɨmpiyɨkiyɨm. Ɨriig.

20

Setan siya ɨenau hɨrɨn bɨewiiyɨm 1,000na nwokaii

1 Mɨ mhoɨiya karar kɨgi paekwosɨm nwɨrɨn Adi Komi krɨmiir Wanɨn siir om hɨrankɨ nɨti siya tɨdiyɨnɨn whɨra nonkwowi mɨ senɨn whɨra mɨ onkwowi. Tɨkɨ tɨdiyɨnɨn yɨo tɨ ɨeyɨn mwɨs karamaeyɨn yɨo siirgɨn.

2 Mɨ siya ha nɨtɨn kɨmɨdiniya tɨ kaɨn yɨpɨkɨ bɨdi bɨdiniya mɨpug nikɨ owɨn siir ɨgsop aiir inɨ okwokairinaki. Mɨ siirɨn Adi Komii siir paekwosɨm ɨeya yonkwo mɨ tɨ uridyɨu biyɨeyɨn bɨi nwowiyɨn Setan nɨkɨuwiyɨn, tɨ inkam biyɨeyɨn yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii siir whwonkam ɨda nokwowɨn mɨ yai yakakɨigi saɨka nɨnkiyɨn. Mɨ paekwosɨm siya siirɨn ha haiyɨn mɨ ɨna ikwowaisiigiyɨn mɨ siirɨn kɨmɨdiniya senɨn aini nonkwokwowɨn saɨka yɨnkɨn kogrɨnugi hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamɨm bɨewiiyɨm pariig 1,000.

3 Mɨ siirɨn paekwosɨm siya kabɨtkaigi tɨkɨ ɨeyɨn mwɨs karamaeyɨn siir mɨ siya tɨ ɨeyɨn siir anowɨn ɨna haignɨkougiyɨn. Mhoɨiya siya ɨe ɨiir haiburgigi mɨ siya ha nami hɨnda tɨnda mɨ siya wɨ ɨi prɨei nwo rani.

4 Mɨ mhoɨiya karar mɨ kɨgi ipiiyɨm inkam komii komiiniyɨm. Mɨ karar kɨgi iikamɨm sɨmiirar nɨnɨdwodwokaii. Mɨ kara sɨmiir kɨgiyɨn mɨ kara kamɨm mwo ɨmiirara kaigrɨmkrɨp aokaowɨm sɨmiir kwoɨnbud ɨmiirɨn warar mɨ kɨgi. Dimusi rani, sɨma wraisu biyɨeyɨn siir inɨg ɨiir bɨ hainankɨm. Mɨ dimɨnɨn sɨma nɨibirɨn tɨ wraisu biyɨeyɨn siir whwonkamnan sɨma siir inɨg ɨiir bɨ mɨ hainankɨm mɨ yɨpɨkɨ siir tɨ dimɨnɨn siir haɨnmakɨu karamae nwowɨm sɨmiir ɨina mwo ɨmiir. Mɨ sɨmiirɨn Adi Komii siya hɨdnɨnsiin ɨdwokɨm. Mɨ sɨma mɨ Krais siya sɨma iikam ɨmiirɨn bɨewiiyɨm wɨ 1,000na kɨgrɨraowi.

5 Mɨ iikamɨm Adi Komii siir wakaeyokna ap karamae nwowiyɨm sɨma naowi, sɨma wɨ swokɨ ɨnsiin ɨdwo rani, omwai swokɨ waiyamɨn taka ɨi aiirɨn. Mɨ tɨ 1,000 bɨewiiyɨm dɨgiyanɨm sɨmiir mhoɨiyan sɨma wɨ omwai hanɨɨngɨn swokɨ waiyaei. Tariigɨna ya Adi Komii siya hɨdnɨnsiin ɨdwowana iikamɨm yɨpɨkɨ bɨiya naokaowɨm sɨmiir hɨdnɨnsiin ɨdwowana bɨigɨbɨi ya saeya.

6 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ bɨigɨbɨi Adi Komii siya hɨdnɨnsiin ɨdwowi omwaiwaiyam yɨm tɨ iikamɨm dimɨn whɨrkɨ kɨmbu karamae nwowɨm yɨm sɨma mɨ sɨmiir kwoɨnɨm dimɨn whɨrkɨ bɨ kɨmbugɨm. Sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrga nwowi. Dimusi rani, sɨma wɨ swokɨ ao rani mɨ wɨ omɨn paeniyɨn siir nam tani. Sɨma ɨni pris inkamɨm sɨmiir hɨriinan ywowɨm yɨpɨkɨ dimɨn taemɨn

Adi Komii siya mɨ Krais siya sowiir nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm sɨmiir hɨriinan mɨ sɨma mɨ Krais siya sɨma iikam ɨmiirɨn bɨewiiyɨm wɨ 1,000na kɨgrɨraowi. Ɨriig.

Setan siirɨn Adi Komii siya nonkwobumbunɨnkɨni mɨ siya siirɨn wɨ paeya kabɨtkaigi

7 Mɨ tɨ 1,000 bɨewiiyɨm sɨma dɨgii mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn tɨ ɨeyɨn mwɨs karamaaeyɨn siir anowɨn wɨ hanɨɨngɨn haiwaokii mɨ Setan siirɨn tɨ ɨeyɨn senɨn siir hɨranka nonkwo ɨuguskii mɨ siirɨn wa kɨgnɨnkɨn amki.

8 Siya nami mɨ siya wɨ ɨkɨ iikam whɨekakɨm hɨnda tɨndanɨm tɨ nu ɨiirar nwowɨrkakɨm wɨ sɨmiir kisɨsana ami, iikamɨm tɨ om whɨso sowiirɨm Gok mɨ Megok. Mɨ sɨmiirɨn wɨ siya nɨksɨsaei mɨ sɨma ha nɨti mɨ wɨ ɨrɨpar haɨngiriyɨu o nami ɨkɨ iikam nhɨrɨm sɨmaka nɨntɨowam. Mɨ tɨ iikamɨm sɨmiir kamɨm yaii nɨniiyɨm wɨ kasa kasa nwo rani, wɨ whɨi komii solwaran siiyɨnkrɨnɨm wɨ sɨmiir hɨriinan nwowi inkamkɨ sɨmiir mwaɨnɨm wɨ dɨg nwo rani.

9 Mɨ sɨma aru hɨranka napnanii mɨ wɨ om komii Jerusalem siir nɨnɨ kaeyokainii, tɨ omɨn Adi Komii siir iikam ɨma nwowiyɨn omɨn Adi Komii siya naɨngwokwonanaeiyɨn. Mɨ sɨma sɨmiir nɨsomsom aokaowam kaeyokaii mɨ paeya Adi Komii siir om hɨrana saeya nɨti mɨ tɨ iikamɨm sɨmiir kamɨm yaii nɨniiyɨm sɨmiirɨn wɨ saeya nɨugrɨmkrɨp aokii.

10 Mɨ Adi Komii siya Setan siir haii mɨ siya siirɨn wɨ whɨiya yhɨiyopkaka siiyan paekakɨn siya nwomaiiya saiir hɨriir kabɨtmaigii. Mɨ siya hapairɨn wɨ wraisu biyɨeyɨn mɨ profet nɨksɨsae ɨkɨn, wɨ sɨma ɨrɨpar namwomaiyɨuwi ta whɨi aiirarar. Mɨ sɨma hapair nwomaii mɨ sɨmiir pɨuɨm wɨ kɨmpɨpɨsu prasae kɨn tani, sɨma wɨ hɨriiyar kɨmpɨpɨsuyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn. Ɨriig.

Iikamɨm wɨ Adi Komii siya hɨdi

11 Mɨ mhoɨiyan karar kɨgi inkam komiiyɨm sɨm nɨdwokaiiya ipii whɨsinana Bɨiyan Inkam Komiiyɨn saiir hɨrar nɨdwokaii. Mɨ nu nɨnomoro siir whwonkam ɨda nwowo yo ɨna kɨgugugiyo. Mɨ sɨma maeyau kwɨrmɨnkwɨrmɨn bɨ swokɨ hansrɨnyɨskaigɨm sɨma naogwoprakaiyamɨn. Nɨɨngaka.

12 Mɨ kara iikamɨm inɨg inɨgakɨm mɨ iikamɨm inɨg karam karamɨm kara sɨmiirar mɨ kɨgi. Mɨ sɨma ha nɨtɨm, kɨmɨdiniya inkam komiiyɨn siir ipii aiir nɨdwokaiyɨn siir whwonkam ɨdar inɨ okwoni mɨ paekwosɨmɨn ha nɨtɨn kɨmɨdiniya yokwowa hɨr nwowa saiir inɨ haiwaoni. Mɨ sɨma yokwo kwɨra saiir warar yɨnkɨn haiwaoki, yɨpɨkɨ iikamɨm Adi Komii siiram naɨngwo tɨbmiiyɨm yɨpɨkɨn wɨ hɨriiya waiyayokiyokɨikaeyami saɨka sɨmiir inɨg ɨma nwowa. Adi Komii siya tɨ iikam ɨmiir hɨdi,

yipiki biiya naokaowim siya wi dimusi hid rani wi ti diminim biiya sima tirim ti nu iiir ta yokwo aiir winim wi simiirsi hidi.
13 Mi ti iikamim yipiki biiya naokaowim whii komii solwara saiir hir mi maeyauwa paeki niuwiya sae mi aokao ikim mi ti iikam bibiyieyim naokaowim sima wi Adi Komii siir whwonkam ida nokwowi. Mi simiirin wi siya hidi. Ti digworaekwowim sima tirim ti nu iiir simiirsi.
14 Mi ti simiir mhoiiyan wi Adi Komii siya tioidwomaii ti digworaekwowim iikam imiir tiraokaowiyim mi maeyauwa iikamim simiir kwoinbud ima nwo aka. Mi siya simiirin wi ta whiiya paekaka wi saiir hiriir kabitnoudnamaigi mi simiirin wi hir tioidwomaii. Mi whiiya paekaka ya kwisaka sima naowan aeya.
15 Mi ti iikamim yipiki simiir inigim ta yokwowa ti iikamim yipiki Adi Komii krimiir Wanin saika nwoyokiyokiikaemanim simiir inig imiir wina, saiir nwo karam nwowim, simiirin wi siya kabitnoudnamaigi ta whii paekaka saiir hiriir. Ɨriig.

21

Ninomor nu win iko

1 Mi mhoiiyan kara kigi ninomor nu wino. Ti biiyan ninomor nu biyieyo sowiir kisina owo, sowa mi whii komii solwara saeya yim bidi kigugugiyim.
2 Mi mhoiiyan kara kigi Adi Komii krimiir Wanin siir om winin, om win Jerusalen dapiyin. Mi sima Adi Komii siir om iiir haiburgigim mi ina yitim nua tiriir. Siya wiga kamki nonkwonam tiriya saeya piuai mwamwaniya ini hiriinan ywowin.
3 Mi karar mi wakaeki inkamin Biiyan Inkam Komii siir ipii aiir nidwokaiyin pi kauwok boinki, wakaeki! Adi Komii siir omaka ini iikamim simiir bopwo nwowa. Mi siya wi simiir bopwo nwowi. Mi sima saika nwowi mi sima wi siir iikam nwowi mi siya wi simiir Adi Komi nwowi.
4 Mi iikam imiirin Adi Komii siya tirkii mairgimairga sima nwowam. Mi sima wi swoki ao rani mi wi mairgimairga mi okaramae mi o rani mi wi mi inouninki rani mi wi kimpipisu rani. Dimin taeminim biiyanim yim bidi digiyim.
5 Mi inkamin yipikin Inkam Komiini ipiiya sae nidwokaiyin siya kariir boinki, kira wakaeki. Kara wi yaeya digworaekwo win nonkwokwokii, tiki digworaekwowim biiyanim simiir kisina okiyanim. Mi siya ina swoki boinkiyim, kira ti digworaekwowim winaowid. Dimusi rani, ti digworaekwowim kara boinkiyim kiriir, yim kaimwowairgim.
6 Mi siya kariirin ina swoki boinkiyin, tiki digworaekwowim yim bidi digiyim. Kanakanairgin biiyar nwowin iiya digworaekwo whiekak ima niki imbiyam karamae niki

owa mɨ mhoɨiya kara wɨ hɨriiyar swokɨ oyokiyokɨiyami. Mɨ dimɨn taemɨnɨm kara tɨri mɨ sɨma wɨ kariir inɨg ɨiir swokɨ hainani. Mɨ iikamɨm ta opa kara hauuwana mhɨuno nwomaiya saiir kwiyaeyam naɨngwowi, kara sɨmiirɨn wɨ hinda nɨingar prɨihauugii mɨ sɨmiirɨn wɨ saeya tɨrkii, sɨma nwoyokiyokɨikaeyamamɨn ɨinokɨinok.

7 Mɨ iikamɨm kariir yai ɨmiir sɨbgu wakaeyokna apiyɨm mɨ kɨmar naobudgii mɨ kɨma kariir dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm sɨmiirar tɨrkrɨpkaii mɨ dimɨn biyɨeyɨm kɨmiir tɨrbuwɨm sɨmiirɨn ha nikworɨpukimaigigi mɨ iikamɨm kɨmiirɨn tɨ dimɨn mɨiyɨk mɨiyɨkɨm kara nɨmbinɨm kɨmiir hauuwam kara wɨ sɨmiir hauuwi kɨmiirɨn. Kara kɨmiir Adi Komiigɨn mɨ wɨm kɨma kariir yɨnisɨsɨmkɨm.

8 Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ bɨiya Adi Komii kariiram naɨngwo tɨbmiiyɨm mɨ tariinanɨn sɨma wɨ dimɨn biyɨe tɨram kɨpi swokɨ aɨngwo. Dimusi rani, sɨmiirɨn wɨpi tɨrbuwi, sɨma mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir nikwowaisiiyɨm. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ dimɨn biyɨekɨ biyɨe tɨrɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ iikam nhɨrmi nɨsomsom aokaowɨm mɨ kamɨm yɨpɨkɨ hɨi wigmaka nanaeiyɨm mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ nop mɨn nanaowiyɨm mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ ɨkɨ uridyɨu bibiyɨeyɨm sɨm nɨnkɨn ɨmiiyaeiyɨm mɨ tɨriigɨnɨm yɨpɨkɨ nɨksɨsaeiyɨm, sɨma whɨekakarɨn wɨ ɨeyɨn paekakɨn siiya paekakɨn si nwowiyɨn wɨ siirarar namswokii. Mɨ tɨ dimɨn bibiyɨe hɨriinanɨm yɨm nao kwɨsaka aeya. Łriig.

Om Jerusalem wɨn ɨeya

9 Mɨ tɨ Adi Komii siir paekwosɨm ɨriiyar nwɨso yɨpɨkɨ tɨ twowɨm dimɨn biyɨekɨ biyɨeyɨm mhoɨigɨ mhoɨiya nɨmbiyamanɨm sɨma nwomaiyɨm sɨmiir nonkwowɨm sɨmiir nwɨrɨn siya boɨnki kariirɨn, wɨt! Kara kɨriirɨn wiga yɨpɨkɨ wɨ inkamɨn sibsibnanɨn siir nonkwonaei pɨ saiir nɨisɨimauuwi.

10 Mɨ siya kariir kwoɨnbudɨn siir ha haiiyɨn mɨ krɨra ɨna yamwo mɨ krɨra kɨmɨdiniya mhɨu komiiyɨn siir mhɨu kɨugɨkɨu hɨr yamɨ okwoki mɨ siya kariirɨn ɨna yɨsɨimauugiyɨn om komii Jerusalem siirɨn. Tɨ om komiiyɨn Adi Komii siya nɨmbinɨn si-irgɨsɨirarɨn, siya ɨna yɨkiinaiiniyɨn Adi Komii siir om hɨrankar.

11 Mɨ Adi Komii siir dimɨn kɨbiyɨn paenan nɨuyaeiyɨn ɨni si-irar yɨuyakiyɨn mɨ siya bɨmbɨuwi rani, ɨni siiyan jaspa dapiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn yɨpɨkɨ iikamkɨn sɨm saɨniyɨn umɨr komii. Mɨ tɨ om komiiyɨn ɨni opnaɨna ɨo karamaeya siiyanan nwowa ɨni saiir hɨriinan sɨnɨmnankiyɨn.

12 Mɨ hiira tɨ om komii ɨiir nɨdiyokiyokaiya ya harua harua rani mɨ anoɨm saiir nwowɨm ɨuur whɨskwo. Mɨ Adi Komii siir paekwosɨm ɨuur nwɨso ɨni tɨ ano ɨuur whɨs owiir waikaowɨm. Mɨ Isrel sɨmiir pɨugan ɨuur kwɨso sɨmiir inɨgɨm ɨni tɨ ano ɨmiirar wɨnɨtɨmamakɨuwɨm.

13 Mɨ ta hiira saiir mɨrmii mɨrmiiyɨm kwiigɨm mɨ tɨ
mɨrmii mɨrmii kwiiyɨm sɨmiirɨn anowɨm whoɨm whoɨma bɨdi
ywonamɨm.
14 Sɨma ta hira saiirɨn siiya komii komii ɨuur nhɨso sɨmiir
ɨdwo haigɨn mɨriinamka. Mɨ aposel kam ɨuur nwɨso sɨmiir
inɨgɨm kamɨm tɨ inkamɨn sibsibnanɨn siirɨm, sɨmiir inɨgɨm ɨni
tɨ siiyam sɨmiir ɨdwo hɨr nwowɨm.
15 Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn yɨpɨkɨ tɨ digworaekwowɨm
sɨmiir boɨnmauuɨn kariir siya paekopɨn golni nonkwok-
wowɨn whɨra nonkwowɨ. Mɨ tɨ paekopɨn yɨo tɨ om komiiyɨn
siir haigɨn kimaɨrikɨn mɨ siir ano ɨkɨm mɨ hir aeyar.
16 Mɨ tɨ om komii siir prɨeiya mɨ siir bwaeya aka yo ɨni
hɨrii hɨriinankɨnar ywowo. Mɨ tɨ om komiiyɨn siir haigɨn
kimaɨrgiyɨn pariga yɨmbiyam 2,400 kilomita siir prɨeiya mɨ
siir bwaeya mɨ siir prɨeiya koua siya mɨ am aeya yɨm ɨni hɨrii
hɨriinankɨnar ywowɨm.
17 Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn siya ta hir aiirɨn ɨna haigɨn
kimaɨrɨn. Mɨ siya ta hira saiir prɨeiya koua saeya namkiya
siya haigɨn kimaɨra siir paekop ɨiir inkamɨn dimɨn haigɨn
kimaɨriyɨn siir hɨriinan mɨ siya ɨna yɨisiimauugiyɨn mɨ pariga
yɨmbiyam siir prɨeiya koua hɨriir namkiya 55 mita.
18 Mɨ ta hira Adi Komii siya tɨrkiya yɨpɨkɨ tɨ om komii
ɨiir nɨdiyokiyokaiya siya saiirɨn siiyan jaspa dapiyɨn siir
nonkwokwoka. Mɨ tɨ omɨn siirɨn Adi Komii siyar mɨriigɨn
golni mɨ siya ɨni opnaɨnan sinɨmnankiyɨn.
19 Mɨ ta hira Adi Komii siya haigɨn mɨriiya tɨ siiyam sɨmiir
ɨdwo mɨ tɨ siiyam yɨm hɨniɨn hɨniɨngɨm biigɨ biiyan siiyan
yɨo jaspakɨn. Mɨ siiya nhɨs akan yɨo mɨnkɨn sapaia mɨ yɨo
tɨ siiyan yɨo yhɨuwinankɨn mɨ yhɨuwinanwao rani. Mɨ siiya
nhoumakan yɨo agetkɨn. Mɨ siya whɨsinankɨn mɨ siiya nhɨuii
akan yɨo mɨnkɨn emeralkɨn mɨ yɨo prainankɨn.
20 Mɨ siiya ɨriiyar akan yɨo whɨsinan paridnan
wokiirɨmtɨowɨn yɨo mɨn dapikɨn sadonikis mɨ siiya ɨriiyar
nhɨrakan yɨo paridnankɨn mɨ yɨo mɨn dapikɨn konilian mɨ
siiya ɨriiyar nhɨsakan yɨo wɨrnankɨn mɨ yɨo mɨn dapikɨn
krisolait mɨ siiya ɨriiyar nhoumakan yɨo mɨn dapikɨn beril mɨ
yɨo ɨriipɨ hɨriinan prainankɨn. Mɨ siiya ɨriiyar nhɨuiiakan yɨo
mɨn dapikɨn topas mɨ siya prainankɨn mɨ siya ɨni sa ywowɨn
mɨ siiya ɨuurakan yɨo mɨn dapikɨn Krisopres mɨ siya prainan
whɨsinan bɨdi wokiirɨmtɨoɨn. Mɨ siiya ɨuur nhɨrakan yɨo mɨn
dapikɨn haiasin mɨ siya prainankɨn mɨ prainan wao bɨ nwokɨn
yɨo ɨni sa ywowɨn. Mɨ siiya ɨuur nhɨsakan yɨo mɨn dapikɨn,
ametis mɨ siya paridnankɨn mɨ siya paridnan wao rani, ɨni sa
ywowɨn.
21 Mɨ Adi Komii siya ta hira saiir anowɨm mɨkɨnɨm umɨr
komii saɨniyɨm mɨn dapiyɨm pian siirarar nonkwokwokɨm.

Mɨ ano whɨekakɨm sɨmiir yapayapan tɨ pian siirarar nonkwokwokɨm. Mɨ siyɨuɨn om komiiya hɨriir namiyɨn yɨo golɨm yɨpɨkɨ opnaɨnan sinɨmnaniyɨm sɨmiirarar haigɨnkɨn.

22 Mɨ kara tɨ om komii ɨiirɨn omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya saiirɨn wara bɨ kɨgɨn. Dimusi rani, Bɨiyan Inkam Komii siirsika. Adi Komiiyɨn kɨrɨe komiigakɨn mɨ tɨ inkamɨn sibsibnanɨn hɨnda tɨndan ɨni sowar kɨgɨrkakɨn mɨ iikamɨm sɨmiir whwonkam ɨdan ɨni sowar mɨ owo mɨ ta hɨriinan saiirsika tɨkɨ omɨn omaka Adi Komii siir inɨg hainaniya hɨriinankak panɨɨnsi ywosi, iikamɨm sɨma haɨnanam Adi Komii siir inɨg ɨiir.

23 Adi Komii siir dimɨn kɨbiyɨn paenan nɨuyaeiyɨn tɨ om komii ɨiirɨn siyar nɨuyaei. Mɨ tɨ inkamɨn sibsibnanɨn siir dimɨn kɨbiyɨn paenan nɨuyaeiyɨn yɨo ɨni yɨukɨdnan ywowɨn mɨ tɨ om komii ɨiirɨn siyar nɨuya haigɨnɨuwi mɨ ta hɨriinan saiirsika, bɨe bwano hapaɨrɨn panɨɨnsi whwoyasi.

24 Mɨ iikamɨm omom omomiyɨm sɨma nɨti mɨ sɨma tɨ sowiir dimɨn kɨbi komii komiiyɨm paenan nɨuyaeiyɨm tɨ om komii ɨiir nwowɨm sɨmiir kɨgi mɨ sɨma wa nɨti mɨ wa mɨ ami hɨnda tɨnda. Mɨ inkam komii komiiyɨm yɨpɨkɨ dimɨn taemɨn whɨekakɨm sɨmiir kɨgɨrkakiyɨm sɨma wɨ umɨr kasakasa hainani rani, tɨ om komii ɨiirɨn.

25 Mɨ sɨma ta hira saiir anowɨm tɨ tɨr nwowɨm sɨmiirɨn wɨ haigɨnɨkou rani. Dimusi rani, wɨ nɨigak wara nwo rani. Wɨ nabɨe arar nwowɨskii.

26 Mɨ dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ iikam ɨma pɨuaii mɨ sɨmiir umɨr ɨkɨm, yɨm wɨ ɨkɨ iikamɨm omom omomanɨm tɨ nu ɨiirar nwowɨrkakɨm wɨ sɨma hainanii mɨ tɨ digworaekwowɨm sɨma hainanii, wɨ tɨ om komiiyɨn siir yainau hɨr inɨ haigigigi.

27 Mɨ iikamɨm tɨ om ɨiirɨn wɨ dimɨn biyɨeyɨm nhwo nɨigɨnɨiga Adi Komii siya nwowiyɨm wɨ tɨ om ɨiir hainɨnopkainam tani. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ ɨinokɨinokɨn dimɨn biyɨe tɨriyɨm mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ nɨksɨsaeiga nɨnɨuwiyɨm mɨ tɨ hɨriinan iikamɨm wɨ tɨ om ɨiir wara napnɨnopkainam tani. Mɨ wɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ sɨmiir inɨgɨm ta yokwowa tɨ inkamɨn sibsibnanɨn siir aiir nwowɨm wɨ sɨma sɨmar napnɨnopkainami tɨ om ɨiirɨn. Yɨm tɨ iikamɨm yɨm Adi Komii siya nɨmbin ɨma saɨka hɨriiyar nwoyokiyokɨikaeyamanɨm ɨinokɨinok. Ɨriig.

22

1 Mɨ mhoɨiya tɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siir paekwosɨmɨn kariirɨn siya yɨisiimauu opa iikam whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiya wadɨe sɨma sɨbgu owam. Mɨ taka opa Bɨiyan Inkam Komii siir ipiiya hɨrankɨ nɨtka maeyauwa Adi Komii siya nɨdwokaiiya mɨ ipiiya inkamɨn sibsibnanɨn siya mɨ ɨdwokaiiya aka.

2 Mɨ ta opa ɨni hindara kɨgɨguskiya mɨ saeya ɨni siyɨuɨm
sɨmiir yapa yapar nakiinaniyam dɨgɨm, siyɨuɨn siir bop-
wonau. Mɨ ɨeyɨn siir ɨegbid kwɨso paekɨ bɨdi yɨnkɨn ok-
wokwonamwo. Mɨ sɨmiir paenidɨm iikam ɨmiirɨn sɨma tɨri
wadɨe sɨbgu oyokiyokiikaeyamɨm. Mɨ bɨewi bɨewiyɨm tɨ
paeyɨm ɨdɨp ɨdɨpɨn ɨuur kwɨsa budigɨm. Bwan bwanɨm sɨma
paenidkɨnar budikɨm mɨ tɨ paeyɨm sɨmiir kwowɨm iikamɨm
makak makakɨm nupai nupaiyɨm tɨ nu ɨiirar nwowɨrkakɨm
sɨmiirɨn wɨ sɨma nɨnɨmnɨski haigɨnɨuwi wadɨe sɨma sɨbgu
owam ɨinokɨinokɨn.
3 Mɨ dimɨn taemɨnɨm bɨiyanɨm tɨ nuɨn siirɨm nikɨ
tɨoɨdwomaigiyɨm, yɨm wɨ Adi Komii siya dɨgɨguskii siya mɨ
ɨnkamɨn sibsibnan ɨkɨn sowa wɨ tɨ om komii ɨiir nwowi
iikamɨm sɨmiir kɨgɨrkakam. Mɨ sɨma sowiir ɨnɨgɨn wɨ hɨriinan
saiirsi hainani.
4 Mɨ tɨ iikamɨm wɨ siir whwonkam ɨiir kɨgi mɨ siya siir ɨnɨgɨn
wɨ sɨmiir mwo ɨmiir haɨnmɨmakɨuwi.
5 Mɨ tapaiirɨn wɨ nɨiisɨmkɨ wara swokɨ omɨmɨn tani. Mɨ
iikamɨm wɨ sikwo pae mɨnam naɨngwo rani, sikwo pae
mɨnaka nɨrɨriya apam siyɨu ɨiirɨn mɨ wɨ bɨeyam mɨ aɨngwo
rani, nɨnomor kou hɨrɨn. Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Adi
Komiii siya wɨ hɨr nwowi mɨ bɨe siir maeyauwa wɨ siya kisɨna
owi mɨ wɨ siyar nɨuya ɨskii mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siir yai aiir
wakaeyokna apiyɨm sɨma wɨ iikamɨm iikam kɨgɨrkakiyɨm wɨ
sɨmiir hɨriinan nwoyokiyokɨikaeyami ɨinokɨinokɨn. Ɨriig.

Jisɨs siya wɨ sɨpi swokɨ ɨtsauswi

6 Mɨ Adi Komii siir paekwosɨmɨn siya boɨnki kariirɨn, tɨkɨ
yaiyɨm warɨ kɨra wɨnaowidɨn yɨm kaimwokɨkaimwowaɨrgɨm
wɨ hɨriinanar nɨmbiyami. Mɨ Bɨiyan Inkam Komiiyɨn
Adi Komii siyan yɨpɨkɨ wɨ profet kamɨm sɨmiir kwoɨnɨm
sɨmiir hɨurworwokaii mɨ sɨma wɨ siir yai aiir nwokɨ
anaakɨnkɨihaigɨnɨuɨm. Siya siir paekwosɨm ɨmiir bɨdi
yɨkrokiyɨm mɨ sɨma ha nɨtɨm mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ siir yai
ɨmiir wakaeyokna apiyɨm siya yauunɨ anaakɨnkɨihaigɨnɨuni
dimɨn taemɨnɨm yɨpɨkɨ wɨ nɨmbiyami.
7 Jisɨs siya tɨ hɨnɨɨna boɨnkikɨn kɨma hoɨmgakar wakaeki.
Kara nɨtam tɨri. Mɨ tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ kariir yaiyɨm ta yokwo
aiir nwowɨm sɨmiir wakaeyoknam mɨ ha naɨngwo tɨbmiiyɨm,
sɨma wɨ maɨrgɨmaɨrgar nwowi.
8 Kara Jonkɨn mɨ tɨ digworaekwowɨm kara kɨgɨm mɨ tɨ yaiyɨm
kara mɨ wakaekɨm. Mɨ tɨ dimɨn taemɨnɨm kara kɨgɨm mɨ
kara wakaeyɨm sɨmiir mhoɨiyan kara ogmwo kɨmɨdiniya tɨ
paekwosɨmɨn yɨpɨkɨn kariir nɨisɨisɨmauuɨn tɨ dimɨn taemɨn
ɨmiir siir ɨgmiiga kingiinar ɨnɨ waisi hɨuɨu.
9 Mɨ siya kɨmɨdiniya kariir boɨnki, tɨkɨ dimɨn taemɨnɨm
sɨmiir kɨpi tɨr. Kara Adi Komii siir mɨi aiir mɨriigɨn iikam

kimiir hiriinan iripa kima haingiriyiu owiya kimiir Adi Komiiyin saika, kimiir piugana saiir iikamim naingwo tibmiiyim. Mi iikamim yipiki Adi Komii siir yai aiir boinmimauuwiyim mi tiriiginim yipiki iinokiinokin ta yai aiir sibgu waekaeyoknaeiyim siir yokwo aiir wina, krima whiekakarin Adi Komii siir miiyan iikamkim. Kariir kipi hainan! Adi Komii siirarar hainan iski.

10 Mi siya ina yimpiwirwir boinkripkaiyin kariirin, Adi Komii siir yaiyim ta yokwo aiir nwowim simiirin kipi haigiprakai. Dimusi rani, tiki iiyim ini kingiin nitim ti dimin taemin ima nimbiyamanim.

11 Ti digworaekwowim wi kimimin tani wa kwimbiyamsasauwi. Mi iikamim yipiki dimin bibiyie tirim yim wi simiirar kintirinu tirkripkaii. Mi iikamim yipiki dimin biyieyim simiiram naingwowim yim wi simiiramar kintirinu aingwokwo kripkaii. Mi iikamim yipiki dimin miiyik tirim, yim wi simiirar kintirinu tirkripkaii. Mi ti iikamim yipiki wadie nwowim, yim wi wadie hiriiyar kintirinu okripkaii.

12 Jisis siya boin, kira wakae. Kara nitam swoki tiri. Kara niti, kara wi iikamim simiir digworaekwowim simiir nauni onkwoni. Mi kara simiirin wi nwoki hauuwim dimin taeminim biiya sima tirim mi ti tariinan sima tir ikim.

13 Karairgin bii nwowin mi mhoiiya wi karar swoki okii mhoiigi mhoiiyin. Biiya kara biiyar nwowin kara dimin taeminar mi tirkin mi mhoiiya simiirin wi kara sibgu tiri.

14 Mi iikamim yipiki. Adi Komii siir yai aiirar naingwo tibmiiyim yim ini iikamim yipiki simiir yiuis imiir hiisokiyim mi wadie ha nwokiiyim ini simiir hiriinan ywowim. Mi iikamim ti hiriinan nwowi sima wi mairgimairga nwowi dimusi rani, Adi Komii siya simiirin wa kigninkin apninopkaigi ti omin siir ano imiir napninopkainamin ti paeyim simiir paenidim yipiki iikam imiir whinkinsiis haiginiuwiyim sima nokwoyokiyokiiyim wi simiir whinaei.

15 Mi iikam bibiyieyim yipiki simiir kwoin imiirar napiyim sima mi iikamim yipiki nop nanaowiyim mi iikamim yipiki hii priinanae priinanaeiyim mi tiriiginim yipiki iikam nhirmi nisomsom aokaowiyim mi tiriiginim yipiki uridyiu bibiyieyim sim ninkinimiiyaeiyim mi tiriiginim yipiki yai priiyiksasaeiyim mi ti hiriinan iikamim yim wi ti om komiiyin siir ano imiir napninopkainam tani. Yim wi idowiiya hirar nwowi.

16 Jisis kara wi kariir paekwosim iiir nikropki mi siya niti siya wi yaiyim iikamim Adi Komii siir piugana saiirim iki omom omomim simiir nwowim wi simiir nanaakninkiihaiginiuwi. An Kara Devidni piugana saiirgin mi an kara siir piugana saiir yiiniekin. An Kara ini

nauunɨn nɨnomor kou whwoyawɨiiyɨn mɨ nugak aiirar nadɨgɨuyakwokiyɨn ɨni siir hɨriinan ywowɨn.

17 Adi Komii siir naeyɨuɨn mɨ inkamɨn sibsibnan nwo ɨkɨn, siir pɨugana saiir iikamɨm mɨ wiga yɨpɨkɨ siir wignan nwowa, sɨma iikam ɨmiirɨn tɨ hɨnɨina boɨnkikɨm, kɨma wɨt. Tɨ iikamɨm yɨpɨkɨ tɨ yai ɨmiir wakaeyɨm sɨma ha boɨnki, kɨma wɨt. Mɨ iikamɨm yɨpɨkɨ kwoɨnkɨ haeiyɨm yɨm ha wɨt ta opa yɨpɨkɨ iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwana sɨma sɨbgu oyokiyokɨikaeyamam saiir kwiyaeyam. Mɨ sɨma wɨ hinda nɨinga nɨinga prɨikwiyaei wɨ umɨr aka nwo rani. Łriig.

Nɨkopkaigiyan yai aeya

18 Kara Jonkɨn. Kara iikamɨm yɨpɨkɨ Adi Komii siir yai ɨmiir wakaeyɨm kɨmiir boɨnkii mɨ tɨ digworaekwowɨm yɨpɨkɨ wɨ mhoɨiya nɨmbimbiyami ta yokwo aiir nwokaiyɨm, kara kɨmiirɨn pɨ ɨgao yai hɨnɨina boɨnkii, iikamɨm yɨpɨkɨ yaeya yai nhɨrɨm tɨ yaiyɨm ta yokwo aiir nwokaiyɨm sɨmaka nɨnkɨn wɨnkii mɨ sɨmiirɨn wɨ Adi Komii siya nonkwobumbunɨnkɨni ya yokwo aeya boɨna saiir hɨriinan.

19 Mɨ tɨ yaiyɨm yɨpɨkɨ kara wɨnkiyɨm ta yokwo aiir nwowɨm sɨmiirɨn iikam nhɨrkɨm nɨinaki mɨ mhoɨiya sɨmiir digworaekwowɨm yɨpɨkɨ tɨ pae ɨiir nwokaiyɨm yɨpɨkɨ iikam ɨmiir whɨnkɨnsiis haigɨnɨuwiyɨn wadɨe sɨma nokwoyokiyokɨikaeyamam ɨinokɨinokɨn yɨm wɨ Adi Komii krɨmiir Wanɨn siya swokɨ haii. Mɨ siya sɨmiirɨn wɨ tɨ siir om komiiyɨn wɨ siir hɨr kɨgnɨnkɨn o rani. Nɨingaka.

20 Mɨ inkamɨn yɨpɨkɨ yai ɨmiir nanaaknɨnkiiyɨn siya boɨn, ɨhɨ, kara wɨ kapi nɨtsauuwi. Bɨiyan Inkam Komii Jisɨs, krɨma whɨekakarɨn kwoɨn whɨrua nwokikɨm mɨ ha boɨnkikɨm, kɨra ha wɨtsau.

21 Kara ha naɨngwowi krɨmiir Bɨiyan Inkam Komiiyɨn Jisɨs Krais siya dimɨn taemɨn mɨiyɨkɨ mɨiyɨk ɨmiirar tɨrkɨn iikam kɨmiirɨn siir yai ɨmiir napam. Łriig.